[Arapça Gramer Özeti, Sözlük, İ'rab (Kelime Analizi) ve Meal]

Sözlük İlaveli

İ'RABLI KUR'AN ve MEALİ

KUR'AN UFKU

II. CİLT

(10. Cüz – 21. Cüz arası: Tevbe- Lokman Suresi Arası)

Dr. Necla YASDIMAN Demirdöven

İSTANBUL
2013

Yazan ve Yayına Hazırlayan: Dr. Necla YASDIMAN DEMİRDÖVEN

Baskı Tarihi: Aralık 2013

Dizgi-Sayfa Düzeni: Dr. Necla Yasdıman Demirdöven

Kapak Tasarım: Ferhat Çınar

Montaj – Baskı - Cilt: Ezgi Matbaacılık
Sanayi Cd. Altay Sk. No:10 Çobançeşme-Yenibosna-İstanbul Tel: 0212 452 23 02
Sertifika No: 12142

Genel Dağıtım

AZİM DAĞITIM
Göztepe Mh. İnönü Cd. Saray Sk. No: 17 Mahmutbey-Bağcılar-İstanbul
Tel: 0212 446 99 99 – 0212 446 0 446 Fax: 0212 446 80 80 www.azimdagitim.com

KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN e-MAİL ADRESİ VE TEL NO:

neclayasdiman@hotmail.com

Cep Tel: 0505 913 66 81

WEB SİTESİ:

www.neclayasdiman.com

NOT: Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Cemre kitap yayın dağıtıma aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayınların tamamının veya bir bölümünün Cemre kitap yayın dağıtımın yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, **herhangi bir yolla çoğaltılması kul hakkını ihlal ve kanunen yasaktır.**

DİLBİLGİSİ TAHLİLİ'NDE GEÇEN BAZI ARAPÇA KELİMELER

Cahd-ı mutlak : (لَمْ) Mazi fiilin kesin olumsuzu

Cemi : (ج) Çoğul

Cemi müennes sâlim : Düzenli dişil çoğul

Cemi müzekker sâlim : Düzenli eril çoğul

Cer : Esre

Emr-i Gâib : Gâib fiilin emri

Emr-i Hâzır : Muhâtab fiilin emri

Fâil : Özne

Fiili mâzi : di'li geçmiş zaman fiili

Fiili muzâri : Şimdiki ve geniş zaman fiili

Haber : İsim cümlesinin ikinci öğesi

Haber mukaddem : Öne geçmiş haber

Harf-i târif : Ma'rife (Belirlilik) Takısı (الْ takısı)

İsti'naf harfi : Başlangıç (yeni cümleye başlangıç) harfi

Mahallen merfu : Konumu itibariyle merfu

Mahallinde : Yerinde, konumunda

Mahzûf : Gizli, hazfedilmiş, kaldırılmış

Mansub : Fethalı

Marife : Belirli

Masdar-ı müevvel : Masdar harfleriyle yapılan yapma masdar

Mebni : Harekesi değişmeyen

Mecrur : Esreli

Meczum : Cezimli, cezimlenmiş

Mef'ul ya da mef'ûlün bih: Tümleç

Merfu : Ötreli

Mevsuf : Sıfatlanan

Mukaddem : Öne geçmiş, takdim edilmiş, önce gelmiş

Munfasıl : Ayrı

Muttasıl : Birleşik

Muzâf : Tamlanan

Muzâfun ileyh : Tamlayan (İsim tamlamasının öğeleri)

Mübtedâ : İsim cümlesinin birinci öğesi

Mübtedâ muahhar : Sonraya kalmış mübtedâ

Müennes : (ث) Dişil (dişi)

Müfred : Tekil

Müsennâ : İkil

Müstetir : Gizli

Müzekker : Eril (erkek)

Nasb : Fetha

Nasih (değiştiren) fiil: İsim cümlesinin önüne gelen ve mübtedâyı kendi ismi haberi de kendi haberi olarak değiştiren fiil. (Kâne ve kardeşleri, İnne ve kardeşleri gibi)

Nefiy harfi : Olumsuzluk harfi

Nehiy harfi : Yasaklama harfi (olumsuz emir için)

Nehy-i Gâib : Gâib emrin olumsuzu

Nehy-i hâzır : Muhataba yapılan emir

Nehy-i Hâzır : Muhâtab emrin olumsuzu

Nekra : Belirsiz

Ref : Ötre

Ref mahallinde : Ötre konumunda (failin konumunun ötre olması gibi)

Sükun : Cezimli ya da uzatma ile biten

Şibhi cümle : Harfi cer ya da zarfla başlayan cümle parçası

Te'kîd-i Nefy-i İstikbal : Gelecek zamanın kesin olumsuzu

Tesniye : İkil

Vâvu'l-cemâa : Cemi (çoğul) vâvı (cemi müzekker zamiri)

Zâhir : (Harekesi) Açıkça görünen

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser.
ark. : arkadaşları
a.s. : Aleyhisselâm (selam üzerine olsun).
b. : İbn, bin, (oğlu).
bk. : Bak.
bkz. : Bakınız.
c. ya da cüm : cümle
çev. : Çeviren
f. : fiil
h. : Harfi
Hz. : Hazreti.
Ktb. : Kütüphane.
md. : Madde.
M.Ö. : Milattan önce.
M.S. : Milattan sonra.
Muz. ileyh : Muzafun ileyh
Müz. : Müzekker (Erkek).
Müe. : Müennes. (Dişi)
Nşr. : Neşreden.
ö. : Ölümü.
r.a. : Radiyallahu anh.
s. : Sayı.
sf. : Sayfa.
s.a.v. : Sallallahu aleyhi ve sellem.
th: : Tahkik eden.
ter. : Tercüme eden.
ty. : Tarih yok.
vd. : Ve devamı.
vb. : Ve benzerleri.
vs. : Ve saire.

سورة التوبة (9)

(TEVBE (Tevbe) SÛRESİ)[1]

(Medine'de indirilmiştir. 129 ayettir.)

≺ KUR'ÂN SAYFASI: 186 - 206 ≻

﴿ 1 ﴾ بَرَآءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ط

müşriklerden	antlaşma yapmış olduğunuz	kimselere	Resûlünden	ve	Allah'tan	bir ihtardır	
h.cer+ mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm. fail	h. cer, ismi mevsul	matuf	atıf h.	sıfat; şibhi cüm.	(هذه) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf	

1. Allah ve Resûlünden, müşriklerden antlaşma yapmış olduğunuz (fakat anlaşmalarını bozan) kimselere bir ihtardır (ültimatomdur)!

فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَ اعْلَمُوا أَنَّكُمْ

dolaşın	Yeryüzünde	dört	ay	ve	Bilin ki	
atıf h.+ emir f., fail	car-mecrur	zaman zarfı	muz. ileyh	atıf h.	emir f., fail	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi

﴿ 2 ﴾ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَ أَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ

değilsiniz	âciz bırakacaklar	Allah'ı	ve	Allah	rezil edendir	kâfirleri
(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh, sonraki isim için muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(أَنَّ)'nin ismi muz. ileyh

(...أَنَّكُمْ) masdarı müevveli (اعْلَمُوا) fiilinin mef'ûlüdür

2. (Ey müşrikler!) Yeryüzünde dört ay (daha) dolaşın. Bilin ki Allah'ı âciz bırakacaklar değilsiniz (Allah'tan kaçıp kurtulamazsınız). Ve Allah (ise) kâfirleri rezil edendir.

وَ أَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ

büyük	hac	günü	insanlara	Rasulü'nden	ve	Allah'dan	bir ilandır	
sıfat	muz. ileyh, mevsuf	zaman zarfı, muzaf	haber; şibhi cüm.	matuf	atıf h.	sıfat; şibhi cüm.	(هذا) mahzuf mübtedasının haberi {(بَرَاءَةٌ)'e matuf da denmiş}, mevsuf	atıf h.

أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ لا وَ رَسُولُهُ ط فَإِنْ تُبْتُمْ

Gerçek şu ki	Allah	uzaktır	müşriklerden	ve	Resûlü de	Eğer hemen tevbe ederseniz
tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	atıf h.	haberi mahzuf mübteda {yani: (ورسوله بريء كذلك)}	başlama h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart: f. mazi, fail

فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ج وَ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ ط

bu	daha hayırlıdır	sizin için	Ve	eğer yüz çevirirseniz	bilin	aciz bırakanlar olmayacağınızı		Allah'ı
rabıta, mübteda	haber	car-mecrur	atıf h.	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, emir f., fail	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh,

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

(...أَنَّكُمْ) masdarı müevveli (اعْلَمُوا) fiilinin mef'ûlüdür

﴿ 3 ﴾ وَ بَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ لا

müjdele	Inkar edenlere	azabı	elem verici	
emir f.	sıla: mazi fiil cümlesi, fail	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	
atıf h.	mef'ul, ismi mevsul			

3. (Ayrıca bu bir de veda haccındaki) büyük hac günü (hacc-ı ekber) insanlara Allah ve Rasulü tarafından bir ilandır: Gerçek şu ki Allah müşriklerden uzaktır ve Resûlü de (uzaktır). Eğer hemen tevbe

[1] Başında besmele olmaksızın okunan tek suredir. "Bu sure iki isimle bilinir; Et-Tevbe ve El-Bera'e. Tevbenin mahiyetini ve kabul edilme şartlarını bildiren ayetlerinden (102-118) dolayı "Tevbe Suresi" adını almıştır. İkinci adı olan "El-Bera'e"yi (aklanmak, yükümlülükten kurtulmak, azade olmak) surenin ilk kelimesinden alır." (Bkz. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*)

ederseniz, artık bu sizin için daha hayırlıdır. Ve eğer yüz çevirirseniz o zaman Allah'ı âciz bırakanlar olmayacağınızı bilin. İnkar edenlere elem verici bir azabı müjdele!

إِلاَّ	الَّذِينَ	عَاهَدتُّمْ	مِنَ الْمُشْرِكِينَ	ثُمَّ	لَمْ يَنقُصُوكُمْ	شَيْئًا
hariçtir	kimseler	kendileriyle antlaşma yaptığınız	müşriklerden	sonra	size eksik bırakmayan	hiçbir şeyi
istisna h.	müstesna ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	atıf h.	nefiy ve cezm h., f. muzari, fail, mef'ûl	ikinci mef'ûl

وَ	لَمْ يُظَاهِرُوا	عَلَيْكُمْ	أَحَدًا	فَأَتِمُّوا	إِلَيْهِمْ	عَهْدَهُمْ
ve	yardım etmeyenler	aleyhinize	kimseye	tamamlayın	Onlara	antlaşmalarını
atıf h.	nefiy ve cezm h., f. muzari, fail	car-mecrur	mef'ul	atıf h., emir f., fail	car-mecrur	mef'ûlün bih

﴿4﴾

إِلَى مُدَّتِهِمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يُحِبُّ	الْمُتَّقِينَ	
müddetleri bitinceye kadar	Şüphesiz	Allah	sever	sakınanları	
h.cer+mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	mef'ul	

4. Ancak müşriklerden kendileriyle antlaşma yaptığınız sonra da size hiçbir şeyi eksik bırakmayan (antlaşma maddelerinin hepsine uyan) ve aleyhinize kimseye yardım etmeyenler hariçtir. Onlara antlaşmalarını, müddetleri bitinceye kadar tamamlayın. Şüphesiz Allah (anlaşmayı bozmaktan) sakınanları sever.

حَيْثُ	الْمُشْرِكِينَ	فَاقْتُلُوا	الْحُرُمُ	الْأَشْهُرُ	انسَلَخَ	فَإِذَا
yerde	müşrikleri	öldürün	haram	aylar	çıktığı	zaman
mekan zarfı	mef'ul	rabıta, cevabü'ş-şart: emir f., fail	sıfat	fail, mevsuf	fi'lü'ş-şart:f. mazi	başlama h.- şart bildiren zaman zarfı

اقْعُدُوا	وَ	احْصُرُوهُمْ	وَ	خُذُوهُمْ	وَ	وَجَدتُّمُوهُمْ
oturup gözleyin	ve	onları kuşatıp hapsedin	atıf h.	onları yakalayın	atıf h.	bulduğunuz
emir f., fail	atıf h.	emir f., fail, mef'ul		emir f., fail, mef'ul		f. mazi, fail, işba' h., mef'ul

الصَّلَاةَ	أَقَامُوا	وَ	فَإِنْ تَابُوا	مَرْصَدٍ ج	كُلَّ	لَهُمْ
namazı	dosdoğru kılarlarsa		Eğer tevbe ederlerse	her gözetleme yerinde		onları
mef'ul	f. mazi, fail	atıf h.	atıf h., şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	muz.ileyh	zarf, muzaf	car-mecrur

﴿5﴾

وَ	آتَوُا	الزَّكَاةَ	فَخَلُّوا	سَبِيلَهُمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ
	verirlerse	zekâtı	serbest bırakın	yollarını	Gerçek şu ki	Allah	Gafur'dur	Rahim'dir
atıf h.	f. mazi, fail	mef'ul	rabıta, emir f., fail	mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

5. (Savaş yapmanın haram olduğu) haram aylar çıktığı zaman (anlaşmayı bozup size ihanet eden ve düşman tarafına yardım edip size zulmeden) müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün (onlarla savaşın), onları yakalayın, onları kuşatıp hapsedin ve her gözetleme yerinde onları oturup gözleyin. Eğer tevbe eder, namazı dosdoğru kılar, zekâtı da verirlerse o zaman yollarını serbest bırakın. Gerçek şu ki Allah Gafur'dur, Rahim'dir.

وَ	إِنْ	أَحَدٌ	مِنَ الْمُشْرِكِينَ	اسْتَجَارَكَ	فَأَجِرْهُ	حَتَّى	يَسْمَعَ
Ve	eğer	biri	müşriklerden	senden eman dilerse	onu himaye et	kadar	dinleyinceye
atıf h.	şart h.	sonraki (اسْتَجَارَ) (eman diledi) fiilinin faili, mevsuf	sıfat; şibhi cümle	tefsiriyye (faili önce gelen mazi fiilin açıklaması), mef'ul	rabıta+cevabüş -şart: emir f., mef'ul	gaye ve nasb h.	mansub muzari fiil

﴿6﴾

كَلَامَ	اللَّهِ	ثُمَّ	أَبْلِغْهُ	مَأْمَنَهُ ط	ذَٰلِكَ	بِأَنَّهُمْ	قَوْمٌ	لَا يَعْلَمُونَ ع
kelâmını	Allah'ın	sonra	ulaştır onu	emniyetli bir yere	İşte bu	olmaları sebebiyledir	bir kavim	bilmeyen
mef'ul, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	emir f., mef'ul	2. mef'ûl	mübteda	h. cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi

(ذَٰلِكَ) mübtedasının haberi: şibhi cümle

6. Ve eğer müşriklerden biri senden eman (himaye) dilerse, Allah'ın kelâmını dinleyinceye kadar onu himaye et, sonra (Kur'an'ı) bir yere ulaştır. İşte bu (hoşgörü), onların, bilmeyen (bilgisiz) bir kavim olmaları sebebiyledir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 186 ≻

(TEVBE, 1 – 2):

[(اَلْبَرَاءَةُ (بَرِئَ يَبْرَأُ]: ültimatom, ihtar, uzaklaşmak (عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfaale b.) andlaştı, muahede yaptı

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fail) Allah'a ortak koşan

(سَاحَ يَسِيحُ سَيْحًا): (ecvef f.) seyahat etti, gezdi (اَلْاَرْبَعُ ث اَلْاَرْبَعَةُ): dört (اَلشَّهْرُ ج اَشْهُرٌ): ay

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

[(أَعْجَزَ يُعْجِزُ) اَلْمُعْجِزُ]: (ismi fail) aciz bırakan (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ismi fail) kafir, inkarcı, inanmayan

[(أَخْزَى يُخْزِي) اَلْمُخْزِي]: (ismi fail) alçaltıcı, rezil ve zelil kılan, utandıran

(TEVBE, 3 – 4):

(اَلْاَذَانُ): ilan (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْحَجُّ): hac (kurban kesme günü veya arefe günü kastedilir)

[(كَبَرَ يَكْبُرُ) اَلْاَكْبَرُ]: (ismi tafdil) daha büyük, en büyük/ büyük, reis, elebaş

[(بَرِئَ يَبْرَأُ) اَلْبَرِيءُ]: suçsuz, uzak (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi / dönüp gitti

[(أَعْجَزَ يُعْجِزُ) اَلْمُعْجِزُ]: (ismi fail) aciz bırakan (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi

(اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfaale b.) andlaştı, muahede yaptı

(نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı/ haksızlık etti/ düşük ödedi, kesinti yaptı

(ظَاهَرَ يُظَاهِرُ مُظَاهَرَةً): (müfaale b.) yardım etti, muavenet etti (اَلْاَحَدُ): bir, tek

(أَتَمَّ يُتِمُّ إِتْمَامًا): (muzaaf if'al b.) ikmal etti, tamamladı [(عَهِدَ يَعْهَدُ) اَلْعَهْدُ]: ahd, andlaşma

(اَلْمُدَّةُ): müddet, süre (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf if'al b.) sevdi [(اِتَّقَى يَتَّقِي) اَلْمُتَّقِي]: (ismi fail) sakınan, korunan

(TEVBE, 5 – 6):

(انسَلَخَ يَنْسَلِخُ اِنْسِلاَخًا): sona erdi, geçti, çıktı, soydu (اَلشَّهْرُ ج اَشْهُرٌ): ay, hilal (اَلْحَرَامُ ج حُرُمٌ): haram, yasak olan

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (حَيْثُ): (mübhem mekan zarfı) yerde, yerden

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu (rastladı, karşılaştı)

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) aldı / tuttu/ helak etti/ cezalandırdı

(حَصَرَ يَحْصُرُ حَصْرًا): sıkıştırdı, kuşattı, muhasara etti (قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا): gözetledi/ oturdu/ geri kaldı/ oturaklı oldu

[(رَصَدَ يَرْصُدُ) اَلْمَرْصَدُ]: gözetleme yeri, rasat mevzii, rasadhane

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): verdi, getirdi

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) güzelce, dosdoğru kıldı/ yerleşti/ düzeltti/ gözetti/ hakkını verdi

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekat/ temizlik, doğruluk, düzen (خَلَّى السَّبِيلَ): serbest bırakma, salıverme, yol açma, vazgeçme

(اَلْاَحَدُ): bir, tek (اِسْتَجَارَ يَسْتَجِيرُ اِسْتِجَارَةً): (istif'al b., ecvef f.) yardım diledi, himaye istedi, korumasını istedi, eman diledi

(أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً): (ecvef f., if'al b.) himaye etti, korudu (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti

(أَبْلَغَ يُبْلِغُ إِبْلاَغًا): (if'al b.) tebliğ etti, eriştirdi, iletti (اَلْمَأْمَنُ): emniyetli mekan, korku hissedilmeyen yer



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 187 (TEVBE : 7 – 13) ≻

كَيْفَ	يَكُونُ	لِلْمُشْرِكِينَ	عَهْدٌ	عِنْدَ	اللَّهِ	وَ	عِنْدَ	رَسُولِهِ
nasıl soru h.	olabilir f.muzari, nâsih	müşriklerin (يَكُونُ)'nün haber mukaddemi	bir anlaşmaları (يَكُونُ)'nün muahhar ismi, mevsuf	yanında mekan zarfı, muzaf	Allah muz. ileyh	ve atıf h.	yanında mekan zarfı, muzaf	Resûlü muz. ileyh, muzaf, (ه):muz. ileyh

إِلَّا	الَّذِينَ	عَاهَدْتُمْ	عِنْدَ	الْمَسْجِدِ	الْحَرَامِ ج	فَمَا	اسْتَقَامُوا
dışında istisna h.	kimselerin müstesna, ismi mevsul	antlaşma yaptığınız sıla; mazi fiil cüm., fail	yanında mekan zarfı, muzaf	Mescid-i muz.ileyh, mevsuf	Haram'ın sıfat	atıf h., zaman bildiren şart ve cezm h.	onlar doğru olduğu müddetçe fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail

لَكُمْ	فَاسْتَقِيمُوا	لَهُمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يُحِبُّ	الْمُتَّقِينَ	﴿ 7 ﴾
size car-mecrur	(siz de) doğru olun rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, emir f., fail	onlara car-mecrur	Doğrusu tekid ve nasb h.	Allah (إِنَّ)'nin ismi	sever (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	sakınanları mef'ul	

7. Mescid-i Haram'ın yanında antlaşma yaptığınız kimselerin dışında müşriklerin Allah ve Resûlü yanında nasıl (geçerli) bir andlaşmaları olabilir? O halde onlar size doğru olduğu müddetçe siz de onlara doğru olun. Doğrusu Allah (anlaşmayı bozmaktan) sakınanları sever.

كَيْفَ	وَ	إِنْ يَظْهَرُوا	عَلَيْكُمْ	لَا يَرْقُبُوا	فِيكُمْ	إِلًّا
Nasıl (olabilir ki)! soru h., hal		Eğer onlar galip gelselerdi şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	size car-mecrur	gözetmezlerdi nefiy h., cevabü'ş-şart; f. muzari, fail	sizin hakkınızda car-mecrur	(ne) bir yemin mef'ul

فَاسِقُونَ ج	أَكْثَرُهُمْ	وَ	قُلُوبُهُمْ ج	وَ	تَأْبَى	بِأَفْوَاهِهِمْ	يُرْضُونَكُمْ	ذِمَّةً ط	وَ	لَا	﴿ 8 ﴾
fasıklardır haber	Onların çoğu mübteda	atıf h.	Kalpleri fâil	karşı çıktığı halde f. muzari	hal vavı	ağızlarıyla h. cer-mecrur isim	sizi razı ediyorlar f. muzari+fâil mef'ul	(ne) bir antlaşma (gözetmezlerdi) matuf		nefiy h.	atıf h.

8. (Anlaşma şartlarına ihanet ettikten sonra) Nasıl (olabilir ki)! Eğer onlar size galip gelselerdi, sizin hakkınızda ne ahit, ne de antlaşma gözetirlerdi. Kalpleri (buna) karşı çıktığı halde ağızlarıyla sizi razı ediyorlar. Onların çoğu fasıklardır.

عَنْ سَبِيلِهِ ط	فَصَدُّوا	قَلِيلًا	ثَمَنًا	اللَّهِ	بِآيَاتِ	اشْتَرَوْا
O'nun yolundan h. cer-mecrur isim	akabinde alıkoydular atıf h., f. mazi, fail	az sıfat	bir değere mef'ul, mevsuf	Allah'ın muz. ileyh	âyetlerini h. cer-mecrur isim, muzaf	satın aldılar f. mazi, fail

يَعْمَلُونَ	كَانُوا	مَا	سَاءَ	إِنَّهُمْ	﴿ 9 ﴾
yapmakta (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	oldukları sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeyler fail, ismi mevsul	ne kötüdür f. mazi	Gerçekten onların tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

9. Allah'ın âyetlerini az bir değere satın aldılar. Akabinde O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!

الْمُعْتَدُونَ	هُمُ	وَ	أُولَئِكَ	ذِمَّةً ط	وَ	لَا	وَ	إِلًّا	فِي مُؤْمِنٍ	لَا يَرْقُبُونَ	﴿ 10 ﴾
haddi aşanlardır haber	fasıl zamiri	atıf h.	Onlar mübteda	antlaşma matuf		(gözetmezler) nefiy h.	ve atıf h.	bir yemin mef'ul	bir mü'min hakkında car-mecrur	gözetmezler nefiy h., f. muzari+fâil	

10. (O müşrikler) bir mü'min hakkında yemin ve antlaşma gözetmezler. Onlar haddi aşan (saldırganlar)lardır.

فَإِخْوَانُكُمْ	الزَّكَاةَ	آتَوُا	وَ	الصَّلَاةَ	أَقَامُوا	وَ	فَإِنْ تَابُوا
kardeşlerinizdir	zekat	verirlerse		namaz	kılarlarsa		eğer tevbe ederlerse
rabıta, (هُمْ) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	mef'ul	f. mazi, fail	atıf h.	mef'ul	f. mazi, fail	atıf h.	başlama h., şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail

﴿ 11 ﴾	يَعْلَمُونَ	لِقَوْمٍ	الْآيَاتِ	نُفَصِّلُ	وَ	فِي الدِّينِ ط
	bilen	bir topluluk için	âyetlerimizi	tafsilatlı açıklıyoruz		dinde
	sıfat; muzari fiil cümlesi	h. cer-mecrur isim, mevsuf	mef'ul	f. muzari	başlama h.	car-mecrur

11. Fakat eğer (pişmanlık duyup) tevbe ederlerse, namaz kılar ve zekat verirlerse artık dinde kardeşlerinizdir. Biz, bilen bir topluluk için âyetlerimizi (böyle) tafsilatlı açıklıyoruz.

وَ	إِنْ نَكَثُوا	أَيْمَانَهُمْ	مِنْ بَعْدِ	عَهْدِهِمْ	وَ	طَعَنُوا	فِي دِينِكُمْ	فَقَاتِلُوا
	Eğer bozarlarsa	yeminlerini	sonra	antlaşmalarından		dil uzatırlarsa	dininize	savaşın
atıf h.	şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	mef'ul	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz. ileyh	atıf h.	f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim	rabıta, cevabü'ş-şart: emir f., fail

﴿ 12 ﴾	يَنْتَهُونَ	لَعَلَّهُمْ	لَهُمْ	لَآ أَيْمَانَ	إِنَّهُمْ	الْكُفْرِ لا	أَئِمَّةَ
	vazgeçerler	belki	onlar için	yemin yoktur	Şüphesiz	küfrün	önderleriyle
	(لَعَلَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	tereccî (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَا)nın haberi	en-nafiye li'l-cins- (لَا)nın ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh	mef'ul, muzaf

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

12. Eğer antlaşmalarından sonra yeminlerini bozarlarsa ve dininize dil uzatırlarsa, küfrün önderleriyle savaşın. Şüphesiz onlar için yemin yoktur. (Onlarla savaşırsanız) belki vazgeçerler.

أَلَا تُقَاتِلُونَ	قَوْمًا	نَكَثُوا	أَيْمَانَهُمْ	وَ	هَمُّوا	بِإِخْرَاجِ
savaşmayacak mısınız	bir topluluğa karşı	bozan	Yeminlerini		teşebbüs eden	çıkarmaya
soru h., nefy h., f. muzari+fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat; mazi fiil cümlesi	mef'ul	atıf h.	İkinci sıfat; mazi fiil cümlesi	h. cer-mecrur isim, muzaf

أَ تَخْشَوْنَهُمْ	مَرَّةٍ ط	أَوَّلَ	بَدَؤُوكُمْ	هُمْ	وَ	الرَّسُولِ
Onlardan korkuyor musunuz	defa	ilk	size (savaşa) başladığı	onların	ve	Peygamber'i
soru h., f. muzari+fâil mef'ul	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	haber; mazi fiil cümlesi fail, mef'ul	mübteda	atıf h.	muz.ileyh

﴿ 13 ﴾	مُؤْمِنِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	أَنْ تَخْشَوْهُ	أَحَقُّ	فَاللَّهُ
	inananlar iseniz	Eğer	kendisinden korkmanıza	daha lâyıktır	Allah
	(كَانَ)'nin haberi	şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	masdar ve nasb h., f. muzari, fail, mef'ul	haber	rabıta, mübteda

13. (Ey müminler!) Yeminlerini bozan, Peygamber'i (memleketinden) çıkarmaya teşebbüs eden ve ilk defa onların size (savaşa) başladığı bir topluluğa karşı savaşmayacak mısınız? Onlardan korkuyor musunuz? Eğer inananlar iseniz, Allah, kendisinden korkmanıza daha lâyıktır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 187 ≻

(TEVBE, 7):

[(اَلْعَهْدُ (عَهِدَ يَعْهَدُ]: ahd, andlaşma (عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfaale b.) andlaştı, muahede yaptı

(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'al b., ecvef f.) dosdoğru oldu (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf f., if'al b.) (ismi fail) sevdi

(TEVBE, 8):

(ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): galip geldi/ zahir oldu/ gözüktü/ üstesinden geldi (إِلًّا): yemin, ahd, misak, yakınlık

(رَقَبَ يَرْقُبُ رِقْبَةً): gözetti, gözetledi, bekledi, gözledi (اَلذِّمَّةُ): ahd, andlaşma, zimmet

(اَلْفُوهُ ج اَفْوَاهٌ): ağız (أَرْضَى يُرْضِي إِرْضَاءً): (nakıs f., if'al b.) razı etti, hoşnut etti (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp

[(اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ]: ekseriyet, çoğunluk (اَبَى يَاْبَى اِبَاءً): (nakıs f.) imtina etti, razı olmadı, diretti, dayattı

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ismi fail) kafir, sapık, fasıklık yapan

(TEVBE, 9):

(اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) satın aldı/ sattı (اَلثَّمَنُ ج اَثْمَانٌ): bedel, fiyat (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(سَاءَ): ne kötü (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf f.) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi

(TEVBE, 10):

(رَقَبَ يَرْقُبُ رِقْبَةً): gözetti, gözetledi, bekledi, gözledi (إِلًّا): yemin, ahd, misak, yakınlık

(اَلذِّمَّةُ): ahd, andlaşma, zimmet (اَلْمُعْتَدِي ج مُعْتَدُونَ): (ismi fail) zulmeden, hakka tecavüz eden, haddi aşan

(TEVBE, 11):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) güzelce dosdoğru kıldı

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekat/ temizlik

(اَلْاَخُ ج اَخْوَانٌ): kardeş (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلًا): (tef'il b.) tafsil etti, genişçe açıkladı, ayrı ayrı izah etti

(TEVBE, 12):

(نَكَثَ يَنْكُثُ نَكْثًا): ihlal etti, bozdu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin (بَعْدُ): (zarf) sonra [(عَهِدَ) اَلْعَهْدُ يَعْهَدُ]: andlaşma, ahid

(طَعَنَ يَطْعُنُ طَعْنًا): ayıpladı, dil uzattı, yerdi (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, bağlılık

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) savaştı (اَلْاِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): rehber, lider, kılavuz/ yol/ kitap

(لَعَلَّ): umulurki, belki, taki, için, diye (اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (nakıs iftial b.) vazgeçti, bıraktı

(TEVBE, 13):

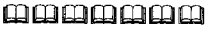
(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı (نَكَثَ يَنْكُثُ نَكْثًا): ihlal etti, bozdu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin

(هَمَّ يَهُمُّ هَمًّا): (muzaaf f.) tevessül etti, yeltendi, kalkıştı, niyetlendi, arzu etti (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa, kez

[(إِخْرَجَ يُخْرِجُ) اَلْاِخْرَاجُ]: (masdar) çıkarma (بَدَاَ يَبْدَاُ بَدْءً): (mehmuz f.) başladı, ilk önce yaptı

(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (حَقَّ يَحُقُّ) اَلْاَحَقُّ]: daha layık, daha ehil, en layık, en ehil / hak sahipleri

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): korktu, sakındı, çekindi, endişe etti



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 188 (TEVBE : 14 – 20) ≻

وَ	يُخْزِهِمْ	وَ	بِأَيْدِيكُمْ	اللّٰهُ	يُعَذِّبْهُمُ	قَاتِلُوهُمْ
atıf h.	onları rezil etsin f. muzari, mef'ul	atıf h.	sizin ellerinizle h. cer-mecrur isim	Allah fail	ki onlara azab versin emrin cevabı; f. muzari, mef'ul	Onlarla savaşın emir f., fail, mef'ul

﴿ 14 ﴾	مُؤْمِنِينَ ۙ	قَوْمٍ	صُدُورَ	يَشْفِ	وَ	عَلَيْهِمْ	يَنْصُرْكُمْ
	mümin sıfat	toplumun muz. ileyh, mevsuf	gönüllerine mef'ul, muzaf	şifa verip ferahlatsın f. muzari	atıf h.	onlara karşı car-mecrur	size yardım etsin f. muzari, mef'ul

14. Onlarla savaşın ki, Allah sizin ellerinizle onlara azab versin, onları rezil etsin; onlara karşı size yardım etsin (zafer versin) ve mümin toplumun gönüllerine (onların eziyetleriyle bunalan ruhlarına) şifa verip ferahlatsın.

اللّٰهُ	يَتُوبُ	وَ	قُلُوبِهِمْ ۗ	غَيْظَ	يُذْهِبْ	وَ
Allah fail	tevbesini kabul eder f. muzari	atıf h.	kalplerinin muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	öfkesini mef'ul, muzaf	gidersin f. muzari	Ve atıf h.

﴿ 15 ﴾	حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللّٰهُ	وَ	يَشَآءُ ۗ	عَلَىٰ مَنْ
	Hakîmdir ikinci haber	Alîmdir haber	Allah mübteda	başlama h.	dilediği/dileyen sıla: muzari fiil cüm.	kimselerin h. cer, ismi mevsul

15. Ve (müminlerin) kalplerinin öfkesini gidersin. Allah dileyen/dilediği kimselerin tevbesini kabul eder. (Tüm bu hususlarda) Allah Alîmdir, Hakîmdir (her yaptığını hikmetle yapandır).

الَّذِينَ	اللّٰهُ	لَمَّا يَعْلَمِ	وَ	أَنْ تُتْرَكُوا	حَسِبْتُمْ	أَمْ
kimseleri mef'ul, ismi mevsul	Allah fail	bilip çıkarmadan nefiy ve cezm h., f. muzari	hal vâvı	bırakılacağınızı mı (حَسِبْتُمْ) fiilinin mef'ûlü: masdar ve nasb h., f. muzari, fail	zannettiniz f. mazi, fail	Yoksa atıf h.

وَ	لَا رَسُولِهِ	وَ	مِنْ دُونِ اللّٰهِ	وَ	لَمْ يَتَّخِذُوا	وَ	مِنْكُمْ	جَاهَدُوا
ve atıf h.	peygamberinden nefiy h., matuf, muzaf, (هِ):muz. ileyh		Allah'tan başkasını atıf h. h. cer-mecrur isim		edinmeyenleri nefiy ve cezm h., f. muzari, fail	atıf h.	sizden car-mecrur	cihad eden sıla; mazi fiil cüm., fail

﴿ 16 ﴾	تَعْمَلُونَ ۚ	بِمَا	خَبِيرٌ	اللّٰهُ	وَ	وَلِيجَةً ۗ	لَا الْمُؤْمِنِينَ
	yaptığınız sıla: muzari fiil cümlesi	şeylerden h. cer, ismi mevsul	haberdardır haber	Allah mübteda	başlama h.	sırdaş mef'ul	müminlerden nefiy h., matuf

16. Yoksa, Allah, sizden, cihad edenleri, Allah'tan, peygamberinden ve müminlerden başkasını sırdaş edinmeyenleri bilip (ortaya) çıkarmadan bırakılacağınızı mı (imtihan edilmeyeceğinizi mi) zannettiniz? Allah yaptığınız şeylerden haberdardır.

عَلَىٰٓ أَنْفُسِهِمْ	شَاهِدِينَ	اللّٰهِ	مَسَاجِدَ	أَنْ يَعْمُرُوا	لِلْمُشْرِكِينَ	مَا كَانَ
kendilerine h. cer-mecrur isim	şahidler iken hal	Allah'ın muz.ileyh	mescidlerini mef'ul, muzaf	imar etmeleri (كَانَ)'nin muahhar ismi; masdarı müevvel	müşriklerin (كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	olmaz nefiy h.+ f.mazi

﴿ 17 ﴾	خَالِدُونَ	هُمْ	فِي النَّارِ	وَ	أَعْمَالُهُمْ ۚ	حَبِطَتْ	أُولَٰئِكَ	بِالْكُفْرِ ۗ
	ebedi kalıcıdırlar haber	onlar mübteda	ateşte şibhi cümle	Ve atıf h.	amelleri fail	boşa gitmiştir f. mazi	İşte onların mübteda	küfürleri hususunda car-mecrur

17. Müşrikler, küfürleri hususunda kendilerine şahidler iken; Allah'ın mescidlerini imar etmeleri (yapma hakları) olmaz. İşte onların amelleri (yaptıkları iyi işlerin sevabı) boşa gitmiştir. Ve onlar ateşte ebedi kalıcıdırlar.

إِنَّمَا	يَعْمُرُ	مَسَاجِدَ	اللّٰهِ	مَنْ	آمَنَ		بِاللّٰهِ	وَ	الْيَوْمِ
ancak	imar eder	mescidlerini	Allah'ın	iman eden			Allah'a	ve	gününe
hasr edatı	f. muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.		car-mecrur	atıf h.	matuf, mevsuf

الْآخِرِ	وَ	أَقَامَ	الصَّلَاةَ	وَ	آتَى	الزَّكَاةَ	وَ	لَمْ يَخْشَ
ahiret	dosdoğru kılan	f. mazi	namazı	atıf h.	veren	zekâtı	atıf h.	korkmayan
sıfat	atıf h.		mef'ul		f. mazi	mef'ul		nefiy ve cezm h.+ f.muzari

﴿ 18 ﴾

إِلَّا	اللّٰهَ	فَعَسَىٰ	أُولَٰئِكَ	أَنْ يَكُونُوا	مِنَ الْمُهْتَدِينَ
başkasından	Allah'tan	umulur	İşte onların	olmaları	hidayete erenlerden
istisna h.	müstesna	atıf h., f. mazi, nasih	(عَسَى)nın ismi	masdar ve nasb h., f. muzari, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle

(عَسَى)'nın haberi: masdar-ı müevvel

18. Allah'ın mescidlerini, ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayanlar imar eder. İşte onların, hidayete erenlerden olmaları umulur.

أَ جَعَلْتُمْ	سِقَايَةَ	الْحَاجِّ	وَ	عِمَارَةَ	الْمَسْجِدِ	الْحَرَامِ	كَمَنْ	آمَنَ
eşit mi tuttunuz	sulamayı	hacıları	atıf h.	onarmayı	Mescid-i	Haram'ı	kimse ile	iman edip
soru h., f. mazi+fail	mef'ul, muzaf	muz. ileyh		matuf, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(الْمَسْجِدِ) kelimesinin sıfatı	h. cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

لَا يَسْتَوُونَ	اللّٰهِ ۘ	فِي سَبِيلِ	جَاهَدَ	وَ	الْآخِرِ	الْيَوْمِ	وَ	بِاللّٰهِ
eşit değillerdir	Allah	yolunda	cihad eden	atıf h.	ahiret	gününe	ve	Allah'a
nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari+fâil	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	f. mazi		sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	car-mecrur

﴿ 19 ﴾

الظَّالِمِينَ ۝	الْقَوْمَ	لَا يَهْدِي	اللّٰهُ	وَ	اللّٰهِ ۘ	عِنْدَ
zalimler	topluluğunu	hidayete erdirmez	Allah		Allah	katında
sıfat	mef'ul, mevsuf	haber; nefy-i istikbal fiil cümlesi	mübteda	atıf h.	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf

19. (Ey müşrikler!) Siz hacıları sulamayı, Mescid-i Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman edip Allah yolunda cihad eden kimse ile eşit mi tuttunuz? (Halbuki onlar) Allah katında eşit değillerdir. Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.

الَّذِينَ	آمَنُوا		وَ	هَاجَرُوا	وَ	جَاهَدُوا	فِي سَبِيلِ
İman edenler				hicret edenler	ve	cihad edenler	yolunda
mübteda	sıla; mazi fiil cümlesi		atıf h.	f. mazi, fail	atıf h.	f.mazi+fail	h. cer-mecrur isim, muzaf

اللّٰهِ	بِأَمْوَالِهِمْ	وَ	أَنْفُسِهِمْ	أَعْظَمُ	دَرَجَةً	عِنْدَ
Allah	mallarıyla		canlarıyla	daha büyüktürler	derece bakımından	katında
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim	atıf h.	matuf, mecrur isim	haber	temyiz	mekan zarfı, muzaf

﴿ 20 ﴾

اللّٰهِ ۘ	وَ	أُولَٰئِكَ	هُمُ	الْفَائِزُونَ
Allah		İşte onlar		kurtuluşa erip kazananlardır
muz.ileyh	atıf h.	mübteda	fasıl zamiri	haber

20. İman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler, derece bakımından Allah katında daha büyüktürler. İşte onlar kurtuluşa erip kazananlardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 188 ≻

(TEVBE, 14 – 15 – 16):

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el, (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

(أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً):(nakıs f., if'al b.) alçalttı, rezil ve zelil kıldı, utandırdı

(شَفَى يَشْفِي شِفَاءً): (nakıs f.) ferahlandırdı, kurtardı/ şifa verdi, iyileştirdi

(أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al b.) giderdi, izale etti, ortadan kaldırdı, götürdü [(غَاظَ يَغِيظُ) اَلْغَيْظُ]: şiddetli öfke, çok kızma

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, var saydı (iki meful alır)

(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, olmaksızın (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْوَلِيجَةُ): sırdaş yahut içte saklı olan iyi hisler, en derin nokta (kalbin)

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (Allah'ın isimlerinden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(TEVBE, 17 – 18):

(عَمَرَ يَعْمُرُ عِمَارَةً): yaptı, kurdu, mamur hale getirdi (اَلشَّاهِدُ ج شَاهِدُونَ): (ismi fail) şahid, hazır olan, bilen

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa gitti, neticesiz oldu

(اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(عَمَرَ يَعْمُرُ عِمَارَةً): yaptı, kurdu, mamur hale getirdi (عَسَى): (camid fiil) ola ki, umulurki, belki, umuldu,

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) güzelce dosdoğru kıldı/ yerleşti/ ikame etti/ gözetti

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekat/ temizlik, doğruluk, düzen

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nakıs f.) korktu, sakındı, çekindi (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ismi fail) hidayete eren, tanıyan, bulan

(TEVBE, 19 – 20):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, karar verdi, çevirdi, kıldı, yarattı (اَلسِّقَايَةُ): sulama, su kabı, ölçek

[(سِقَايَةُ الْحَاجِّ)]: suculuk, hacıları sulama [(عَمَرَ يَعْمُرُ) اَلْعِمَارَةُ]: (masdar) kurma, mamur hale getirme

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): (nakıs iftial b.) eşit, müsavi oldu, birbirine denk geldi

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, irşad etti, tarif etti, doğru yola sevk etti/ kazandırdı

(هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً): (müfaale b.) hicret etti, göç etti (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): yükseklik mertebesi, derece, basamak

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

[(عَظُمَ يَعْظُمُ) اَلْاَعْظَمُ]: (ismi tafdil) en, büyük, daha büyük (اَلْفَائِزُ ج فَائِزُونَ): (ismi fail) kurtulan, kurtuluşa eren, kazanan

CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 189 (TEVBE : 21 – 26)

وَ	رِضْوَانٍ	وَ	مِنْهُ	بِرَحْمَةٍ	رَبُّهُمْ	يُبَشِّرُهُمْ
atıf h.	hoşnutluk matuf	ve atıf h.	kendisinden (رَحْمَةٍ) kelimesinin sıfatı; şibhi cüm.	bir rahmet ile h. cer-mecrur isim, mevsuf	Rableri fail	müjdeler onlara f.muzari+ mef'ul

﴿ 21 ﴾	مُقِيمٌ لا	نَعِيمٌ	فِيهَا	لَهُمْ	جَنَّاتٍ
	daimi sıfat	nimetler mübteda muahhar, mevsuf	içinde car-mecrur	onlar için haber mukaddem; şibhi cüm.	cennetler matuf

21. Rableri onlara, kendisinden bir rahmet ve hoşnutluk ile, onlar için, içinde daimi (tükenmez) nimetler bulunan cennetler müjdeler.

﴿ 22 ﴾	عَظِيمٌ	أَجْرٌ	عِنْدَهُ	اللَّهَ	إِنَّ	أَبَدًا ط	فِيهَآ	خَالِدِينَ
	büyük sıfat	mükâfat mübteda muahhar, mevsuf	yanında olandır haber mukaddem; şibhi cüm	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Şüphesiz tekid ve nasb h.	ebedi zaman zarfı	Onda car-mecrur	kalıcılar olarak hal

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm.

22. Onda ebedi kalıcılar olarak.. Şüphesiz Allah, büyük mükâfat yanında olandır.

إِخْوَانَكُمْ	وَ	آبَآءَكُمْ	لَا تَتَّخِذُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
kardeşlerinizi matuf	ve atıf h.	babalarınızı mef'ul	edinmeyin nehiy ve cezm h.+ f.muzari+fail	sıla: mazi fiil cüm.	Ey iman edenler sıfat; ismi mevsul	nida h.+ münâdâ

يَتَوَلَّهُمْ	مَنْ	وَ	عَلَى الْإِيمَانِ ط	الْكُفْرَ	إِنِ اسْتَحَبُّوا	أَوْلِيَآءَ
onları dost edinirse fi'lü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	kim mübteda, şart ismi	atıf h.	imana car-mecrur	küfrü mef'ul	eğer tercih ediyorlarsa şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi: fail	veli ikinci mef'ûl

﴿ 23 ﴾	الظَّالِمُونَ	هُمُ	فَأُولَئِكَ	مِنْكُمْ
	zalimdirler haber	fasıl zamiri	işte onlar rabıta, mübteda, işaret ismi	Sizden car-mecrur

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

23. Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ediyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (dahi) veli edinmeyin (Belki bu davranış onları doğru yola getirebilir). Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zalimdirler.

إِخْوَانُكُمْ	وَ	أَبْنَآؤُكُمْ	وَ	آبَآؤُكُمْ	إِنْ كَانَ	قُلْ
kardeşleriniz matuf	atıf h.	oğullarınız matuf	atıf h.	babalarınız (كَانَ)'nin ismi	Eğer şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, nasih	De ki emir f.

اقْتَرَفْتُمُوهَا	أَمْوَالٌ	وَ	عَشِيرَتُكُمْ	وَ	أَزْوَاجُكُمْ	وَ
elde edip kazandığınız (أَمْوَالٌ) kelimesinin sıfatı; mazi fiil cüm., mef'ul	mallar matuf, mevsuf	atıf h.	aşiretiniz matuf	atıf h.	eşleriniz matuf	atıf h.

تَرْضَوْنَهَا	مَسَاكِنُ	وَ	كَسَادَهَا	تَخْشَوْنَ	تِجَارَةٌ	وَ
hoşlandığınız (مَسَاكِنُ) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul	evler matuf, mevsuf	atıf h.	kesadından mef'ul	korktuğunuz (تِجَارَةٌ) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cüm.	ticaret matuf, mevsuf	atıf h.

أَحَبَّ	إِلَيْكُمْ	مِنَ اللّٰهِ	وَ	رَسُولِهِ	وَ	جِهَادٍ
daha sevgili	size	Allah'tan		Resûlünden		cihad etmekten
(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, mevsuf

فِي سَبِيلِهِ	فَتَرَبَّصُوا	حَتَّى	يَأْتِيَ	اللّٰهُ	بِأَمْرِهِ ط	وَ
yolunda	gözetleyip bekleyin	kadar	getirinceye	Allah	emrini	
(جِهَادٍ) kelimesinin sıfatı; şibhi cüm.	rabıta+cevabü'ş-şart: emir f., fail	gaye ve nasb h.	f. muzari	fail	h. cer-mecrur isim	atıf h.

﴿ 24 ﴾	الْفَاسِقِينَ ع	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	اللّٰهُ
	fâsıklar	topluluğunu	doğru yola erdirmez	Allah
	sıfat	mef'ul, mevsuf	haber; nefy-i istikbal fiil cüm.	mübteda

24. De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz (akrabalarınız), elde edip kazandığınız mallar, kesadından (durgun gitmesinden) korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız evler size Allah'tan, Resûlünden O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar (dünyada cezası gelene kadar) gözetleyip bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu doğru yola erdirmez.

لَقَدْ	نَصَرَكُمُ	اللّٰهُ	فِي مَوَاطِنَ	كَثِيرَةٍ لا	وَ	يَوْمَ
size yardım etmişti		Allah	savaş yerlerinde	birçok		günü
lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	f. mazi, mef'ul	fail, merfu	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	zaman zarfı, muzaf

حُنَيْنٍ لا	إِذْ	أَعْجَبَتْكُمْ	كَثْرَتُكُمْ	فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ	شَيْئًا	وَ
Huneyn	Hani bir zaman	sizin hoşunuza gitmişti	çokluğunuz	fakat size kafi gelmemişti	hiçbir şekilde	
muz. ileyh	(يَوْمَ)'den bedel, geçmiş zaman zarfı	f. mazi, mef'ul	fail	atıf h.+ nefiy ve cezm h., f. muzari, car-mecrur	mef'ûlü mutlak naibi	atıf h.

ضَاقَتْ	عَلَيْكُمُ	الْأَرْضُ	بِمَا رَحُبَتْ	ثُمَّ	وَلَّيْتُمْ	مُدْبِرِينَ ج	﴿ 25 ﴾
dar gelmişti	size	Yeryüzü	bütün genişliğiyle	sonra	geri kaçmıştınız	arkanızı dönerek	
f. mazi	car-mecrur	fail	h. cer, masdar h., f. mazi (müe.)	atıf h.	f. mazi, fail	hal	

25. Andolsun ki Allah, birçok savaş yerlerinde ve Huneyn günü (ilk bozgundan sonra) size yardım etmişti. Hani bir zaman çokluğunuz sizin hoşunuza gitmiş, fakat size hiçbir şekilde kafi gelmemişti. Yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonra (bozulmuş ve) arkanızı dönerek geri kaçmıştınız.

ثُمَّ	أَنْزَلَ	اللّٰهُ	سَكِينَتَهُ	عَلَى رَسُولِهِ	وَ	عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
Sonra	indirdi	Allah	sekînetini	Peygamberine	ve	müminler üzerine
atıf h.	f. mazi	fail	mef'ul	h. cer-mecrur isim	atıf h.	car-mecrur

وَ	أَنْزَلَ	جُنُودًا	لَمْ تَرَوْهَا	وَ	عَذَّبَ	الَّذِينَ
	indirdi	orduları	görmediğiniz	ve	azap etti	kimselere
atıf h.	f. mazi	mef'ul, mevsuf	(جُنُودًا) kelimesinin sıfatı; nefiy ve cezm h., f. muzari+ fail, mef'ul	atıf h.	f. mazi	mef'ul, ismi mevsul

﴿ 26 ﴾	الْكَافِرِينَ	جَزَاءُ	ذٰلِكَ	وَ	كَفَرُوا ط
	kâfirlerin	cezasıdır	İşte bu		inkar eden
	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda, işaret ismi	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.

26. Sonra Allah, Peygamberine ve müminler üzerine sekînetini (huzur ve sükûnetini) indirdi, görmediğiniz orduları (melekleri) indirdi ve inkar edenlere azap etti. İşte bu, kâfirlerin cezasıdır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 189 ≻

(TEVBE, 21):

(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) razı olma, bolca sevap verme, rıza

(اَلنَّعِيمُ): nimet, çok nimet, rahat yaşam, bolluk / nimetlenme [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: daimi, baki/ namazı dosdoğru kılan

(TEVBE, 22):

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): ebediyen, sürekli, ebed, zaman

(عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(TEVBE, 23):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi, husule getirdi (اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلْأَخُ ج اَخْوَانٌ): kardeş, erkek kardeş

(اَلْوَلِيُّ ج أَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın, sırdaş, arka çıkan, yardımcı, arkasını dönmeyen destekçi

(اِسْتَحَبَّ يَسْتَحَبُّ اِسْتِحْبَابًا): (istif'al b., muzaaf f.) tercih etti, sevdi, sevdiğini tercih etti, istihsan etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs f., tefa'ul b.) sevdi, dostluk kurdu

(TEVBE, 24):

(اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş, erkek kardeş

(اَلزَّوْجُ ج أَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce, çift (اَلْمَالُ ج أَمْوَالٌ): mal (اَلتِّجَارَةُ): ticaret, alışveriş, mal, ticari eşya

(اَلْعَشِيرَةُ ج عَشَائِرُ): aşiret, yakınlar, akrabalar, arkadaşlar (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet yeri, mesken

(اِقْتَرَفَ يَقْتَرِفُ اِقْتِرَافًا): (iftial b.) elde etti, kazandı/ mecazen: işledi (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): korktu, sakındı, çekindi, endişe etti

[(كَسَدَ يَكْسُدُ) اَلْكَسَادُ]: (masdar) kesat, revaç bulmama, durgunluk (أَحَبُّ): (ismi tafdil) daha sevgili

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) hoşuna gitti, hoşlandı [(جَاهَدَ يُجَاهِدُ) اَلْجِهَادُ]: (masdar) cihad, cihad etme

(تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul b.) bekledi, gözetledi, durdu (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا بِ): (nakıs f.) getirdi/ geldi

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, irşad etti, doğru yola sevketti

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ismi fail) fasık, açıktan açığa günah işleyen

(TEVBE, 25):

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْمَوْطِنُ ج مَوَاطِنُ): harp yeri, harp muhiti/ vatan (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok

(اَلْكَثْرَةُ): (sayı yönünden) çokluk (حُنَيْنُ): Mekke ile Taif arasında bir vadi

(أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al b.) hoş gözüktü, hoşa gitti (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) müstağni kıldı, kafi geldi

[(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey, dileme, isteme (ضَاقَ يَضِيقُ ضَيْقًا): (ecvef f.) daraldı, sıkıştı, dar geldi, darlaştı

(رَحُبَ يَرْحُبُ رُحْبًا): genişledi, geniş oldu (وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nakıs f., tef'il b.) dönüp kaçtı

(اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ismi fail) arkasını dönüp giden/ gitmeye başlayan

(TEVBE, 26):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلسَّكِينَةُ ج سَكَائِنُ): sukunet, sakinlik, ruh huzuru, sebat

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) ceza, karşılığını verme

⋖ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 190 (TEVBE : 27 – 31) ⋗

ثُمَّ	يَتُوبُ	اللَّهُ	مِنْ بَعْدِ	ذَٰلِكَ	عَلَىٰ مَنْ	يَشَآءُ ط
Sonra	tevbesini kabul eder	Allah	sonra	bundan	kimsenin	dilediği/dileyen
atıf h.	f. muzari	fail	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	h. cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil

وَ	اللَّهُ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ	﴿ 27 ﴾
ve	Allah	bağışlayan	merhamet edendir	
atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber	

27. Sonra Allah, bundan sonra yine dileyen/dilediği kimsenin tevbesini kabul eder. Allah bağışlayan ve merhamet edendir.

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِنَّمَا	الْمُشْرِكُونَ	نَجَسٌ	فَلَا يَقْرَبُوا	الْمَسْجِدَ	الْحَرَامَ
Ey iman edenler			ancak	Müşrikler	bir pisliktir	yaklaşmasınlar	Mescid-i	Haram'a
nida h., münâdâ, (هَا):tenbih h.	sıla: mazi fiil	sıfat; ismi mevsul	hasr edatı	mübteda,	haber	atıf h.+ nehiy ve cezm h., f. muzari+ fail	mef'ul, mevsuf	sıfat

بَعْدَ	عَامِهِمْ	هَٰذَا ج	وَ	إِنْ خِفْتُمْ	عَيْلَةً	فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ
sonra	yıllarından	bu		Eğer korkarsanız	yoksulluktan	sizi zengin edecektir
zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	atfı beyan	atıf h.	şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	mef'ul	rabıta + cevabü'ş-şart: gelecek zaman, mef'ul

اللَّهُ	مِنْ فَضْلِهِ	إِنْ شَآءَ ط	إِنَّ	اللَّهَ	عَلِيمٌ	حَكِيمٌ	﴿ 28 ﴾
Allah	kendi lütfundan	dilerse	Kuşkusuz	Allah	Alim'dir	Hakim'dir	
fail	h. cer, mecrur isim	şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi (cevabü'ş-şart mahzuf)	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

28. Ey iman edenler! Müşrikler, (ruhları açısından) ancak bir pisliktir. Bu sebeple bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer (onlar hacca gelmedikleri için) yoksulluktan korkarsanız, (Allah) dilerse kendi lütfundan sizi zengin edecektir. Kuşkusuz Allah Alim'dir (çok iyi bilendir), Hakim'dir (hikmet sahibidir).

قَاتِلُوا	الَّذِينَ	لَا يُؤْمِنُونَ	بِاللَّهِ	وَ	لَا بِالْيَوْمِ	الْآخِرِ
savaşın	kimselerle	inanmayan	Allah'a	ve	gününe	ahiret
emir f., fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; nefyi istikbal muzari fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	nefiy h., h.cer, mevsuf	sıfat

وَ	لَا يُحَرِّمُونَ	مَا	حَرَّمَ	اللَّهُ	وَ	رَسُولُهُ
	haram saymayan	haram kıldığı şeyi		Allah'ın	ve	Resûlünün
atıf h.	nefiy h., f. muzari+fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail	atıf h.	matuf

وَ	لَا يَدِينُونَ	دِينَ	الْحَقِّ	مِنَ الَّذِينَ	أُوتُوا	الْكِتَابَ
	din edinmeyen	dini	hak	kimselerden	verilen	Kitab
atıf h.	nefiy h., f. muzari+fâil	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	h. cer, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cümlesi, naibi fail	mef'ul

حَتَّىٰ	يُعْطُوا	الْجِزْيَةَ	عَنْ يَدٍ	وَ	هُمْ	صَاغِرُونَ ع	﴿ 29 ﴾
kadar	verinceye	cizye	elden			küçülmüş oldukları halde	
gaye ve nasb h.	f. muzari, fail	mef'ul, muzaf	car-mecrur	hal vâvı	mübteda	haber	

29. Kendilerine Kitap verilen kimselerden (Yahudi Hristiyan ve Sabiilerden) Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak din İslam'ı) kendine din edinmeyen

kimselerle, küçülmüş oldukları halde (hürriyetlerine, kendi dinlerinde kalmalarına ve dış düşmanları sebebiyle korunmalarına karşılık katkı olmak üzere) elden (bizzat) cizye (senede bir defa vergi) verinceye kadar savaşın.

الْمَسِيحُ	النَّصَارَى	قَالَتِ	وَ	اللَّهِ	ابْنُ	عُزَيْرٌ نِ	الْيَهُودُ	قَالَتِ	وَ
Mesîh	Hıristiyanlar	dediler		Allah'ın	oğludur	Uzeyr	Yahudiler	dediler	
mübteda	fail	f. mazi	atıf h.	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda	fail	f. mazi	başlama h.

قَوْلَ	يُضَاهِؤُونَ	بِأَفْوَاهِهِمْ ج	قَوْلُهُمْ	ذٰلِكَ	اللَّهِ ط	ابْنُ
sözlerine	benzetiyorlar	ağızlarıyla	sözleridir onların	O	Allah'ın	oğludur
mef'ul, muzaf	f. muzari+fâil	h. cer-mecrur isim	haber	mübteda, işaret ismi	muz. ileyh	haber, muzaf

﴿ 30 ﴾	يُؤْفَكُونَ	أَنَّى	اللَّهُ ز	قَاتَلَهُمُ	مِنْ قَبْلُ ط	كَفَرُوا	الَّذِينَ
	çevriliyorlar	Nasıl da	Allah	kahretsin onları	daha önceden	kâfir olmuş	kimselerin
	meçhul f. muzari+fâil	hal	fail	f. mazi, mef'ul	h. cer, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni zarf isim	sıla; mazi fiil	muz. İleyh, ismi mevsul

30. Yahudiler, Uzeyr Allah'ın oğludur, dediler. Hıristiyanlar da, Mesîh (İsa) Allah'ın oğludur dediler. O onların ağızlarıyla (uydurup söyledikleri) sözleridir. (Sözlerini) daha önceden kâfir olmuş kimselerin sözlerine benzetiyorlar. Allah kahretsin onları! Nasıl da (haktan) çevriliyorlar?

الْمَسِيحَ	وَ	مِنْ دُونِ اللَّهِ	أَرْبَابًا	رُهْبَانَهُمْ	وَ	أَحْبَارَهُمْ	اتَّخَذُوا	
Mesih'i	ve	Allah'tan başka	rabler	rahiplerini	ve	hahamlarını	edindiler	
matuf, mevsuf	atıf h.	h. cer-mecrur isim	ikinci mef'ûl	matuf	atıf h.	mef'ul	f.mazi+fail	

وَاحِدًا ج	إِلٰهًا	لِيَعْبُدُوا	إِلَّا	مَا أُمِرُوا	وَ	مَرْيَمَ ج	ابْنَ	
tek	ilâha	kulluk etmekten	başkasıyla	emrolunmadıkları halde		Meryem	oğlu	
sıfat	mef'ul, mevsuf	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	istisna h.	nefiy h., meçhul f. mazi, naibi fail	hal vâvı	muz. ileyh	sıfat, muzaf	

﴿ 31 ﴾	عَمَّا يُشْرِكُونَ	سُبْحَانَهُ	هُوَ ط	إِلَّا	إِلٰهَ	لَا
	Ortak koştukları şeylerden	O münezzehtir	O'ndan	başka	ilah	yoktur
	h. cer, ismi mevsul sıla; muzari fiil	(نُسَبِّحُ) (tesbih ederiz) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı	(لَا)'nın haberindeki müstetir zamirden bedel	istisna h.	(لَا)'nın ismi, (لَا)'nın haberi (موجود) olarak takdir edilir	en-nafiye li'l-cins

31. Onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolunduğu halde (Yahudiler) Allah'tan başka hahamlarını; (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) rabler edindiler. O'ndan başka ilah yoktur. Ortak koştukları şeylerden münezzehtir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 190 ≻

(TEVBE, 27):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti, tevbe etti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(TEVBE, 28):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz f., if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fail) Allah'a ortak koşan (اَلنَّجَاسَةُ – اَلنَّجَسُ): pislik, kir

(قَرَبَ يَقْرَبُ قِرْبَانًا): yaklaştı/ mübaşeret etti, yaptı, işledi (اَلْعَامُ ج اَعْوَامٌ): yıl, sene

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu [(اَلْعَيْلَةُ (عَالَ يَعِيلُ]: yoksulluk, fakirlik

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) zengin etti, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi, kafi geldi

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, üstünlük, mükemmellik (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

[(اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübalağalı ismi fail) çok bilen, iyi bilen

[(اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (Esma'i ilahiyeden) hakim, muhkem, sağlam, hikmetli

(TEVBE, 29):

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il b.) haram, yasak kıldı

(دَانَ يَدِينُ دِينًا): (ecvef f.) din edindi, inkıyad etti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza, bağlılık, inkıyad, şeriat

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

(أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nakıs f., if'al b.) verdi (اَلْجِزْيَةُ ج جِزًى): cizye, vergi, haraç

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلصَّاغِرُ ج صَاغِرُونَ): (ismi fail) küçüklük gösteren, küçülen, alçak

(TEVBE, 30 – 31):

(اَلْيَهُودِيُّ ج يَهُودٌ): Yahudi (اَلِابْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul (اَلنَّصْرَانِيُّ ج نَصَارَى): Hıristiyan

(اَلْمَسِيحُ): mesih (Hz. İsa'nın lakabı) (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْفُوهُ ج اَفْوَاهٌ): ağız

(ضَاهَأَ يُضَاهِئُ): (müfaale b.) benzetti (قَبْلُ): (zarf) önce (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı

(اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuz f.) çevirdi, vazgeçirdi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi/ yaptı, husule getirdi

(اَلْحِبْرُ ج اَحْبَارٌ): alim (bu lafız cemi olarak Kur'an'da yahudi alimlerine denmiştir)

(اَلرَّاهِبُ ج رُهْبَانٌ): manastırda ibadetle meşgul olan zat, hristiyanların rahibi

(اَلرَّبُّ ج اَرْبَابٌ): rab, ilah/ malik seyyid efendi, besleyip bakan, kemale erdiren

(دُونَ): başka, hariç, gayr, dışında, düşük, alçak (اَلْمَسِيحُ): mesih (Hz İsa'nın lakabı)

(اَلِابْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْوَاحِدُ): (Esma'i ilahiyeden) bir, tek

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, takdis ve tenzih etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) Allah'a ortak koştu



CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 191 (TEVBE : 32 – 36)

اللّٰهُ	يَأْبَى	وَ	بِأَفْوَاهِهِمْ	اللّٰهِ	نُورَ	أَنْ يُطْفِؤُوا	يُرِيدُونَ
Allah	razı olmaz (reddeder)		ağızlarıyla	Allah'ın	nûrunu	söndürmek	istiyorlar
fâil	f. muzari	atıf h.	h. cer-mecrur isim	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	(يُرِيدُونَ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel	f. muzari +fâil

﴿ 32 ﴾	الْكَافِرُونَ	لَوْ كَرِهَ	وَ	نُورَهُ	أَنْ يُتِمَّ	إِلَّا
	Kâfirler	hoşlanmasalar bile		nûrunu	tamamlamaktan	başkasına
	fâil	şart h., f. mazi	hal vâvı	mef'ul	(يَأْبَى) fiilinin mef'ûlü masdar-ı müevvel	istisna h.

32. Allah'ın nûrunu (İslam dinini) ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Kâfirler hoşlanmasalar bile Allah nûrunu tamamlamaktan başkasına razı olmaz.

دِينِ	وَ	بِالْهُدَى	رَسُولَهُ	أَرْسَلَ	الَّذِي	هُوَ
din	ve	doğru yol ile	Resûlünü	gönderendir		O
matuf, muzaf	atıf h.	hal; şibhi cümle	mef'ul	sıla: mazi fiil	haber, ismi mevsul	mübteda

﴿ 33 ﴾	الْمُشْرِكُونَ	لَوْ كَرِهَ	وَ	كُلِّهِ لا	عَلَى الدِّينِ	لِيُظْهِرَهُ	الْحَقِّ
	Müşrikler	hoşlanmasa bile		bütün	dinlere	galib kılmak için	Hak
	fâil	şart h., f. mazi	hal vâvı	te'kit	car-mecrur	ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	muz. ileyh

33. Müşrikler hoşlanmasa bile O (Allah), (İslam) dinini bütün dinlere galib (üstün) kılmak için Resûlünü doğru yol ve Hak Din ile gönderendir.

وَ	مِنَ الْأَحْبَارِ	كَثِيرًا	إِنَّ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
ve	hahamlardan	birçoğu	Gerçek şu ki		Ey iman edenler	
atıf h.	sıfat; şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ismi, mevsuf	tekid ve nasb h.	sıla: mazi fiil	sıfat; ismi mevsul	nidâ h., münâdâ , (هَا):tenbih h.

يَصُدُّونَ	وَ	بِالْبَاطِلِ	النَّاسِ	أَمْوَالَ	لَيَأْكُلُونَ	الرُّهْبَانِ
engellerler	ve	haksızlıkla	insanların	mallarını	yerler	râhiplerden
f. muzari+fâil	atıf h.	hal; şibhi cümle	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil	matuf, muzaf

الْفِضَّةَ	وَ	الذَّهَبَ	يَكْنِزُونَ	الَّذِينَ	وَ	اللّٰهِ ط	عَنْ سَبِيلِ
gümüşü	ve	Altın	biriktiren	kimseler		Allah	yolundan
matuf, mansub	atıf h.	mef'ul	sıla: muzari fiil c.	mübteda, ismi mevsul	atıf h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf

﴿ 34 ﴾	أَلِيمٍ لا	بِعَذَابٍ	فَبَشِّرْهُمْ	اللّٰهِ لا	فِي سَبِيلِ	لَا يُنْفِقُونَهَا	وَ
	elem verici	azabla	müjdele onları	Allah	yolunda	harcamayanlar	
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	rabıta+ haber; emir f. cümlesi, mef'ul	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	nefiy h.,f. muzari+fâil, mef'ul	atıf h.

34. Ey iman edenler! Gerçek şu ki hahamlardan ve râhiplerden birçoğu insanların mallarını haksızlıkla (haksız yollarla) yerler ve Allah yolundan (insanları) engellerler. Altın ve gümüşü biriktirip de onları (gerektiği gibi) Allah yolunda harcamayanlar, işte onları elem verici bir azabla müjdele!

بِهَا	فَتُكْوَى	جَهَنَّمَ	فِي نَارِ	عَلَيْهَا	يُحْمَى	يَوْمَ
onlarla	dağlanacağı	cehennem	ateşinde	üzerlerinde	kızdırıldığı	gün
car-mecrur	atıf h., meçhul f. muzari	muz. ileyh	h.cer+ mecrur isim	car-mecrur	meçhul f. muzari, naibi faili (هُوَ) gizli zamiri	zaman zarfı

مَا	هَٰذَا	ظُهُورُهُمْ ط	وَ	جُنُوبُهُمْ	وَ	جِبَاهُهُمْ
şeydir	İşte bu	sırtları	ve	yanları		alınları
haber, ismi mevsul	mübteda	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	naibi fail

﴿ 35 ﴾ تَكْنِزُونَ	كُنْتُمْ	مَا	فَذُوقُوا	لِأَنْفُسِكُمْ	كَنَزْتُمْ	
biriktiriyor (كَانَ)'nin haberi	olduğunuz sıla: mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi	şeyleri mef'ul, ismi mevsul	tadın rabıta, emir f., fail	nefsiniz için h. cer-mecrur isim	biriktirdiğiniz sıla: mazi fiil cüm, fail	

35. (Bu gerektiği gibi Allah yolunda harcanmayan mal ya da paralar) üzerlerinde (yakılacak) cehennem ateşinde kızdırıldığı ve onlarla alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün (onlara): «İşte bu nefsiniz için biriktirdiğiniz şeydir. Artık biriktiriyor olduğunuz şeyleri(n cezasını) tadın!» (denilir).

عَشَرَ	اثْنَا	اللَّهِ	عِنْدَ	الشُّهُورِ	عِدَّةَ	إِنَّ
on mansub isim	ikidir (إِنَّ)'nin haberi	Allah'ın muz. ileyh	katında mekan zarfı, muzaf	ayların muz. ileyh	sayısı (إِنَّ)'nin ismi, muzaf	Doğrusu tekid ve nasb h.

وَ	السَّمَاوَاتِ	خَلَقَ	يَوْمَ	اللَّهِ	فِي كِتَابِ	شَهْرًا
ve atıf h.	gökleri mef'ul, cemi müennes salim ismin mansub hali	yarattığı f. mazi	gün zaman zarfı	Allah'ın muz. ileyh	kitabında h. cer-mecrur isim, muzaf	ay olarak temyiz

الْقَيِّمُ	الدِّينُ	ذَٰلِكَ	حُرُمٌ ط	أَرْبَعَةٌ	مِنْهَا	الْأَرْضَ
dosdoğru haber	dindir (ذَٰلِكَ)den bedel	İşte bu mübteda	haram olan sıfat	dört (ay) mübteda muahhar, mevsuf	Onlardan vardır haber mukaddem; şibhi cüm.	yeri matuf

كَآفَّةً	الْمُشْرِكِينَ	قَاتِلُوا	وَ	أَنْفُسَكُمْ	فِيهِنَّ	فَلَا تَظْلِمُوا
topyekün hal	müşrikler mef'ul	savaşın emir f., fail	atıf h.	kendinize mef'ul	içinde car-mecrur	O halde zulmetmeyin başlama h.+nehy-i hazır

﴿ 36 ﴾ الْمُتَّقِينَ	مَعَ	اللَّهَ	أَنَّ	اعْلَمُوا	وَ	كَآفَّةً ط	يُقَاتِلُونَكُمْ	كَمَا
takva sahipleriyle muz.ileyh, mef'ul	beraber mekan zarfı, muzaf	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	olduğunu tekid ve nasb h.	bilin emir f., fail	ve atıf h.	topyekün hal	sizinle savaştıkları f. muzari+fâil mef'ul	gibi hal; şibhi cüm. h. cer, masdar h.

(اعْلَمُوا)'nün mef'ulü: masdar-ı müevvel

36. Doğrusu gökleri ve yeri yarattığı gün Allah'ın kitabında (Allah'ın yazısı ve hükmünde); Allah'ın katında ayların sayısı on ikidir. Onlardan haram olan dört ay vardır (Recep, Zilka'de, Zilhicce ve Muharrem ayları). İşte bu dosdoğru dindir. O halde o aylar içinde kendinize zulmetmeyin (Haram aylara saygı duyun ve onun hürmetini çiğneyerek helal saymayın, mesela savaş yapmayın. Ancak) müşrikler sizinle topyekün savaştıkları gibi (haram aylara rağmen sizinle savaşırlarsa) siz de onlara karşı topyekün (ayrılığa düşmeksizin) savaşın ve Allah'ın takva sahipleriyle beraber olduğunu bilin.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 191 ≻

(TEVBE, 32 - 33):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irad etti, istedi (أَطْفَأَ يُطْفِئُ إِطْفَاءً): (if'al b.) söndürdü, (ateşi) kesti

(اَلْفُوهُ ج اَفْوَاهٌ): ağız (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık/ iman hidayet, hakkı yakinen bilme

(اَبَى يَأْبَي إِبَاءً): (nakıs f.) razı olmadı, imtina etti, direndi, dayattı (أَتَمَّ يُتِمُّ إِتْمَامًا): (muzaaf if'al b.) ikmal etti, tamamladı

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar)hidayet, doğru yol, hidayet verme, doğru yola iletme

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al b.) kuvvetlendirdi, galip getirdi/ açıkladı, açığa verdi/ ortaya çıkardı

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fail) Allah'a ortak koşan

(TEVBE, 34):

(اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok (اَلْحِبْرُ ج اَحْبَارٌ): alim (bu lafız Kur'an'da cemi olarak yahudi alimlerine ıtlak edilmiştir)

(اَلرَّاهِبُ ج رُهْبَانٌ): manastırda ibadetle meşgul olan zat, hristiyanların rahibi

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (haksızca aldı) (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

[(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ismi fail) faydasız boş şey, hakkın zıddı, batıl (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا):(muzaaf f.) alıkoydu, men etti, mani oldu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

(كَنَزَ يَكْنِزُ كَنْزًا): biriktirdi (اَلذَّهَبُ): altın (اَلْفِضَّةُ): gümüş (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(TEVBE, 35):

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (حَمَى يَحْمِي): (nakıs f.) kızdırdı, sıpsıcak hale getirdi (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(كَوَى يَكْوِي كَيًّا): (nakıs f.) dağladı (اَلْجَبْهَةُ ج جِبَاهٌ): alnın ortası (كَنَزَ يَكْنِزُ كَنْزًا): biriktirdi

(اَلْجَنْبُ ج جُنُوبٌ): yan, istiare olarak iş, durum, yakın (اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): sırt, yüz üzeri, arka

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef f.) tattı, hissetti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(TEVBE, 36):

(اَلْعِدَّةُ): adet, miktar, sayı (اَلشَّهْرُ ج شُهُورٌ): ay (اِثْنَا عَشَرَ): oniki (اَلْاَرْبَعَةُ ث اَلْاَرْبَعُ): dört

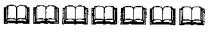
(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْحَارَامُ ج حُرُمٌ): haram, yasak

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, bağlılık (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(اَلْقَيِّمُ): dosdoğru, yahut insanların işlerini meselelerini sapasağlam, düzgünce halleden

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fail) Allah'a ortak koşan

(كَآفَّةً): topyekün (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fail) korunan, sakınan



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 192 (TEVBE : 37 – 40) ≻

إِنَّمَا	النَّسِيءُ	زِيَادَةٌ	فِي الْكُفْرِ	يُضَلُّ	بِهِ	الَّذِينَ
ancak	ertelemek	artıştır	küfürde	şaşırtılıp-saptırılır	Bununla	kimseler
hasr edatı	mübteda	haber, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.	ikinci haber; meçhul f. muzari cüm.	car-mecrur	naibi fail, ismi mevsul

كَفَرُوا	يُحِلُّونَهُ	عَامًا	وَ	يُحَرِّمُونَهُ	عَامًا	لِيُوَاطِؤُوا
inkar eden	onu helal kılarak	bir yıl	atıf h.	onu haram kılarak	bir yıl	ayak uydurmak için
sıla: mazi fiil cüm.	(الذين)'den hal; muzari fiil cümlesi	zaman zarfı		f. muzari+fâil+ mef'ul	zaman zarfı	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail

عِدَّةَ	مَا	حَرَّمَ	اللَّهُ	فَيُحِلُّوا	مَا	حَرَّمَ
sayısına	haram kıldığının		Allah'ın	böylece helal kılmış olurlar	haram kıldığını	
mef'ul, muzaf	sıla: mazi fiil cüm. muz.ileyh, ismi mevsul		fail	atıf h. (fâ-i sebebiye de denmiş), f. muzari, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.

اللَّهُ ط	زُيِّنَ	لَهُمْ	سُوءُ	أَعْمَالِهِمْ ط	وَ	اللَّهُ
Allah'ın	süslü gösterilmiştir	onlara	kötülüğü	Yaptıklarının		Allah
fail	meçhul f. mazi	car-mecrur	naibi fail, muzaf	muz. ileyh, (هِمْ):muz. ileyh	başlama h.	mübteda

لاَ يَهْدِي	الْقَوْمَ	الْكَافِرِينَ ع	﴿ 37 ﴾
hidayete ulaştırmaz	topluluğunu	kafirler	
haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul, mevsuf	sıfat	

37. (Savaşılması haram ayın haramlığını başka bir aya) ertelemek ancak küfürde bir artıştır (Dünyevi menfaatler için haram kılınanı kendince o anda helal kılmak inkarda artışa sebep olur). Bununla inkar eden kimseler Allah'ın haram kıldığının sayısına (dört haram ay sayısına) ayak uydurmak için, onu bir yıl helal, (aynı ayı başka) bir yıl haram kılarak şaşırtılıp-saptırılır. Böylece Allah'ın haram kıldığını helal kılmış oluyorlar. Yaptıklarının kötülüğü onlara süslü gösterilmiştir. Allah, kafirler topluluğunu hidayete ulaştırmaz.

لَكُمُ	قِيلَ	إِذَا	مَا لَكُمْ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
Size	denildiği	zaman	size ne oldu ki	Ey iman edenler		
car-mecrur	meçhul f. mazi {fi'lü'ş-şart}	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	mübteda: soru h. haber; şibhi cüm.	sıla: mazi fiil	sıfat; ismi mevsul	nidâ h., münâdâ , (هَا):tenbih h.

الدُّنْيَا	بِالْحَيَاةِ	أَ رَضِيتُمْ	إِلَى الْأَرْضِ ط	اثَّاقَلْتُمْ	اللَّهِ	فِي سَبِيلِ	انْفِرُوا
dünya	hayatıyla	razı mı oldunuz	yere	ağırlaşıp kaldınız	Allah	yolunda	seferber olun
sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	soru h., f. mazi, fail	car-mecrur	cevabü'ş-şart; f. mazi, fail	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	emir f.+ fail
					naibi fail; fiil cümlesi		

﴿ 38 ﴾	قَلِيلٌ	إِلاَّ	فِي الْآخِرَةِ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةِ	مَتَاعُ	فَمَا	مِنَ الْآخِرَةِ ع
	az (birşeyden)	başkası	ahiret(in yanın)da	dünya	hayatının	faydası	değildir	Ahiretten (vazgeçip)
	haber	istisna h.	car-mecrur	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	mübteda, muzaf	başlama h., nefiy h.	car-mecrur

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki, «Allah yolunda seferber olun!» denildiği zaman yere ağırlaşıp kaldınız (yerinize yığıldınız kaldınız)? Ahiretten (vazgeçip) dünya hayatıyla razı mı oldunuz (ahiret yerine

dünyayı mı tercih ediyorsunuz?) (Oysa) dünya hayatının faydası ahiret(in yanın)da az (birşeyden) başkası değildir.

غَيْرَكُمْ	قَوْمًا	يَسْتَبْدِلْ	وَ	أَلِيمًا	عَذَابًا	يُعَذِّبْكُمْ	إِلاَّ تَنْفِرُوا
sizden başka	bir millet	getirir	ve	acı veren	bir azapla	size azabeder	Eğer seferber olmazsanız
sıfat	mef'ul, mevsuf	f. muzari	atıf h.	sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	cevabü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	şart ve cezm h., nefiy h., fi'lü'ş-şart; cemi f. muzari

﴿ 39 ﴾	قَدِيرٌ	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ	اللّٰهُ	وَ	شَيْئًا ط	لاَ تَضُرُّوهُ	وَ
	kadirdir	her şeye	Allah		hiçbirşekilde	zarar veremezsiniz	
	haber	h. cer-mecrur isim	mübteda	başlama h.	mef'ûlü mutlak naibi	nefiy h., f. muzari, fail, mef'ul	atıf h.

39. Eğer (Allah yolunda) seferber olmazsanız, (Allah) size acı veren bir azap ile azabeder ve (yerinize) sizden başka bir millet getirir. O'na hiçbir şekilde zarar veremezsiniz. Allah her şeye kadirdir (herşeye gücü yetendir).

الَّذِينَ	أَخْرَجَهُ	إِذْ	اللّٰهُ	نَصَرَهُ	فَقَدْ	إِلاَّ تَنْصُرُوهُ
kimseler	onu çıkarmıştı	O zaman	Allah ona	yardım etmiştir		Eğer siz ona yardım etmezseniz
fail, ismi mevsul	f. mazi, mef'ul	geçmiş zaman zarfı	fail	f. mazi, mef'ul	rabıta, tahkik h.	şart ve cezm h., nefiy h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail, mef'ul
			cevabü'ş-şart; fiil cümlesi			

يَقُولُ	إِذْ	فِي الْغَارِ	هُمَا	إِذْ	اثْنَيْنِ	ثَانِيَ	كَفَرُوا
diyordu	Hani	mağaradaydı	o ikisi	Hani	ikinin	ikincisi olarak	inkar eden
f. muzari	geçmiş zaman zarfı, ikinci (إِذْ)'den bedel	haber; şibhi cüm.	mübteda	geçmiş zaman zarfı, birinci (إِذْ)'den bedel	muz. ileyh	hal, muzaf	sıla: mazi fiil cüm., fâil

عَلَيْهِ	سَكِينَتَهُ	اللّٰهُ	فَأَنْزَلَ	مَعَنَا ج	اللّٰهَ	إِنَّ	لاَ تَحْزَنْ	لِصَاحِبِهِ
ona	sekinetini	Allah	indirdi	bizimledir	Allah	kuşkusuz	Üzülme	arkadaşına
car-mecrur	mef'ul	fail	başlama h., f. mazi	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nehy-i hazır	h. cer-mecrur isim

كَفَرُوا	الَّذِينَ	كَلِمَةَ	جَعَلَ	وَ	لَمْ تَرَوْهَا	بِجُنُودٍ	أَيَّدَهُ	وَ
inkar edenlerin		sözünü	kıldı		sizin görmediğiniz	bir ordu ile	onu destekledi	ve
sıla: f. mazi, fâil	muz. ileyh, ismi mevsul	mef'ul, muzaf	f. mazi	atıf h.	(جُنُودٍ) kelimesinin sıfatı; cahd-ı mutlak fiil cüm., mef'ul	h. cer-mecrur isim, mevsuf	f. mazi, mef'ul	atıf h.

﴿ 40 ﴾	حَكِيمٌ	عَزِيزٌ	اللّٰهُ	وَ	الْعُلْيَا ط	هِيَ	اللّٰهِ	كَلِمَةُ	وَ	السُّفْلَى ط
	hikmet sahibidir	Aziz'dir	Allah		en yücedir		Allah'ın	sözü		alçak
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	haber	fasıl zamiri	muz. ileyh	mübteda, muzaf	başlama h.	ikinci mef'ûl

40. Eğer siz ona (Peygamber'e) yardım etmezseniz (bilin ki) Allah ona yardım etmiştir: O zaman, inkar edenler onu, ikinin ikincisi olarak (iki kişiden biri olarak Mekke'den Ebu Bekir ile birlikte) çıkarmışlardı. Hani o ikisi mağaradaydı, hani arkadaşına (Ebu Bekir'e) «Üzülme, kuşkusuz Allah bizimledir» diyordu. Bunun üzerine Allah ona sekinetini (huzur ve sükununu) indirdi ve onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi, inkar edenlerin sözünü alçalttı. Allah'ın sözü ise en yücedir. (Çünkü) Allah Aziz'dir (üstündür), Hakim'dir (hikmet sahibidir, kimsenin desteğine muhtaç değildir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 192 ≻

(TEVBE, 37):

(اَلنَّسِيءُ): erteleme, ertelenen husus [(زَادَ يَزِيدُ) اَلزِّيَادَةُ]: artan yahut artıran (ek, ziyade, fazla), artış, artma

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالاً): (muzaaf if'al b.) saptı, sapmış buldu, sapık olarak gördü

(أَحَلَّ يُحِلُّ إِحْلَالاً): (muzaaf if'al b.) helal ve mübah kıldı/ ikamet ettirdi, konaklattı, indirdi

(اَلْعَامُ ج اَعْوَامٌ): sene, yıl (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il b.) haram, yasak kıldı

(وَاطَأَ يُوَاطِئُ مُوَاطَئَةً): (müfaale b.) muvafakat etti, ayak uydurdu, mutabık oldu, uyuştu

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il b.) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(TEVBE, 38):

(نَفَرَ يَنْفِرُ نَفْرًا): seferber oldu/ koştu/ çıktı/ asker oldu/ (ilim öğrenmek için) yolculuğa çıktı

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اِثَّاقَلَ يَثَّاقَلُ): (iftial b.) yavaş oldu, ağır davrandı (مَا لَكُمْ): neyiniz var, size ne oldu

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) razı oldu, kanaat getirdi, tercih etti, seçti, hoşlandı, hoşuna gitti (اَلْآخِرَةُ): ahiret

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalanma, lezzet alma, dünyalık, dünya hayatında hoşa giden şeyler (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(TEVBE, 39):

(نَفَرَ يَنْفِرُ نَفْرًا): seferber oldu, cihada çıktı/ koştu/ asker oldu/ (ilim öğrenmek için) yolculuğa çıktı

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti (ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi, ziyana soktu

(اِسْتَبْدَلَ يَسْتَبْدِلُ اِسْتِبْدَالاً): (istif'al b.) bedel olarak aldı, yerine aldı (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(TEVBE, 40):

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı

(ثَانِيَ اثْنَيْنِ): ikinin ikincisi (iki kişiden biri iken mealinde) (اَلْغَارُ ج اَغْوَارٌ): mağara

[(صَحِبَ يَصْحَبُ) اَلصَّاحِبُ]: arkadaş, dost, taraftar, izleyici (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلسَّكِينَةُ ج سَكَائِنُ): sukunet, sakinlik, ruh huzuru

(أَيَّدَ يُؤَيِّدُ تَأْيِيدًا):(tef'il b.) teyid etti, pekiştirdi, destekledi (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): gördü, bildi, zannetti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, yarattı, icad etti, hükmetti

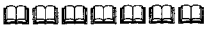
(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (burada kafirlerin kelamı şirk, Allah'ın kelamı tevhid ile açıklanmıştır)

[(سَفَلَ يَسْفُلُ) اَلسُّفْلَى]: (ismi tafdil) daha aşağı, en alt, en düşük

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعُلْيَا]: (ismi tafdil) en yüksek, en yüce, en üstün

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma'i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, güçlü, şerefli, değerli

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (Esma'i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 193 (TEVBE : 41 – 47) ≻

أَنْفُسِكُمْ	وَ	بِأَمْوَالِكُمْ	جَاهِدُوا	وَ	ثِقَالاً	وَ	خِفَافًا	انْفِرُوا		
canlarınızla	ve	Mallarınızla	cihad edin		ağır olarak		hafif	seferber olun		
matuf	atıf h.	h. cer-mecrur isim,	emir f., fail	atıf h.	matuf	atıf h.	hal	emir f., fail		
تَعْلَمُونَ	إِنْ كُنْتُمْ	لَكُمْ	خَيْرٌ	ذٰلِكُمْ	اللّٰهِ ط	فِي سَبِيلِ				
bilirseniz	eğer	sizin için	daha hayırlıdır	Bu	Allah	yolunda				
(كَانَ)'nin haberi	şart h., cevabı önceki cümlede geçen fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	haber	mübteda	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf				

﴿ 41 ﴾

41. (Ey müminler!) (İster) hafif, (ister) ağır olarak seferber olun (gerektiğinde ister istemez her halükarda ve hiçbirşeyi bahane etmeden topyekün olarak savaşa çıkın). Mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edin. Bu sizin için daha hayırlıdır, eğer bilirseniz...

لَاتَّبَعُوكَ	قَاصِدًا	سَفَرًا	وَ	قَرِيبًا	عَرَضًا	لَوْ كَانَ	
sana uyup gelirlerdi	kolay	yolculuk		yakın	bir dünya malı	Eğer olsaydı	
cevab h, cevabü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	şart h, fi'lü'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	
بِاللّٰهِ	سَيَحْلِفُونَ	وَ	الشُّقَّةُ ط	عَلَيْهِمُ	بَعُدَتْ	لٰكِنْ	وَ
Allah (adına)	yemin edecekler		meşakkatli mesafe	onlara	uzak geldi	Fakat	
car-mecrur	gelecek zaman (istikbal h.+ f.muzari+fail)	atıf h.	fail	car-mecrur	f. mazi	istidrak h.	atıf h.
أَنْفُسَهُمْ ج	يُهْلِكُونَ	مَعَكُمْ ج	لَخَرَجْنَا		اسْتَطَعْنَا	لَوِ	
Kendi nefislerini	helak ediyorlar	sizinle birlikte	kesinlikle çıkardık		Eğer gücümüz yetseydi		
mef'ul	f.muzari+fâil	mekan zarfı	cevab h., cevabü'ş-şart; f. mazi, fail		fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	şart h.	

(سَيَحْلِفُونَ) fiilinin failinden hal; fiil cümlesi

﴿ 42 ﴾

لَكَاذِبُونَ ع	إِنَّهُمْ	يَعْلَمُ	اللّٰهُ	وَ	
yalancılar	onların olduğunu	bilmektedir	Allah		
tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	haber; fiil c.	mübteda	başlama h.	

(إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) mef'ul; isim cümlesi

42. Eğer (ucunda) yakın bir dünya malı ve kolay bir yolculuk olsaydı sana uyup gelirlerdi. Fakat meşakkatli mesafe onlara uzak geldi. «Eğer gücümüz yetseydi kesinlikle sizinle birlikte (savaşa) çıkardık» (diye) Allah (adına) yemin edecekler. Kendi nefislerini helak ediyorlar. Allah onların yalancı olduğunu bilmektedir.

حَتّٰى	لَهُمْ	أَذِنْتَ	لِمَ	عَنْكَ ع	اللّٰهُ	عَفَا
kadar	onlara	izin verdin	niçin	seni	Allah	affetti (ya da affetsin)
gaye ve nasb h.	car-mecrur	f. mazi, fail	h. cer, soru h.	car-mecrur	fail	f. mazi
الْكَاذِبِينَ	تَعْلَمَ	وَ	صَدَقُوا	الَّذِينَ	لَكَ	يَتَبَيَّنَ
yalancıları	sen bilinceye		doğru söyleyenler		sana	açığa çıkıncaya
mef'ul	f.muzari	atıf h.	sıla: mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	car-mecrur	f. muzari

﴿ 43 ﴾

43. Allah seni affetti[2]. (Fakat) doğru söyleyenler sana iyice açığa çıkıncaya ve sen yalancıları bilinceye kadar niçin onlara izin verdin?

[2] (ya da dua manalı fiil kabul edersek "affetsin").

لاَ يَسْتَأْذِنُكَ	الَّذِينَ	يُؤْمِنُونَ	بِاللّهِ	وَ	الْيَوْمِ	الْآخِرِ	أَنْ يُجَاهِدُوا
senden izin istemezler	iman eden kimseler		Allah'a	ve	gününe	ahiret	cihad etme hususunda
nefiy h., f. muzari, mef'ul	sıla: muzari fiil c.	fail, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	masdar ve nasb h., f. muzari

﴿ 44 ﴾	بِالْمُتَّقِينَ	عَلِيمٌ	اللّهُ	وَ	أَنْفُسِهِمْ ط	وَ	بِأَمْوَالِهِمْ
	takva sahiplerini	bilir	Allah		canlarıyla	ve	mallarıyla
	car-mecrur	haber	mübteda	başlama h.	mecrur isim	atıf h.	h. cer-mecrur isim

44. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimseler, mallarıyla ve canlarıyla cihad etme hususunda (cihattan kaçmak için) senden izin istemezler. Allah, (o) takva sahiplerini bilir.

الْآخِرِ	الْيَوْمِ	وَ	بِاللّهِ	لاَ يُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ	يَسْتَأْذِنُكَ	إِنَّمَا
ahiret	gününe	ve	Allah'a	inanmayan kimseler		Senden izin ister	ancak
sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	car-mecrur	sıla: nefy-i istikbal fiil cümlesi (cemi gaib)	fail, ismi mevsul	f. muzari, mef'ul	hasr edatı

﴿ 45 ﴾	يَتَرَدَّدُونَ	فِي رَيْبِهِمْ	فَهُمْ	قُلُوبُهُمْ	ارْتَابَتْ	وَ
	tereddüde düşenlerdir	şüphelerinde de	ki onlar	kalbleri	şüpheye düşen	
	haber; f. muzari+fâil	h. cer-mecrur isim	atıf h., mübteda	fail	f. mazi	atıf h.

45. Senden, ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalbleri şüpheye düşen, akabinde şüphelerinde (de) tereddüde (kararsızlığa) düşenler izin ister.

لَكِنْ	وَ	عُدَّةً	لَهُ	لَأَعَدُّوا	الْخُرُوجَ	أَرَادُوا	لَوْ	وَ
Fakat		bunun için kesinlikle hazırlık yaparlardı			çıkmak	onlar isteselerdi	Eğer	
istidrak h.	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	cevab h., f. mazi, fail	mef'ul	f.mazi+ fail	şart h.	başlama h.

﴿ 46 ﴾	الْقَاعِدِينَ	مَعَ	اقْعُدُوا	قِيلَ	وَ	فَثَبَّطَهُمْ	انْبِعَاثَهُمْ	اللّهُ	كَرِهَ
	Oturanlarla	beraber	oturun	denildi		onları durdurdu	onların (isteksizce savaşa) kalkışmalarını	Allah	çirkin gördü
	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	emir f., fail	meçhul f. mazi	atıf h.	atıf h., f. mazi, mef'ul	mef'ul	fail	f. mazi

46. Eğer onlar (savaş için) çıkmak isteselerdi kesinlikle bunun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların (isteksizce savaşa) kalkışmalarını (gidişat ve davranışlarını) çirkin gördü ve onları durdurdu (yapmaya niyet ettikleri işlerden geri çevirdi, savaşa girmelerine mani oldu). (Kendilerine) «Oturanlarla (savaşa katılma mecburiyeti olmayan kadın, çocuk ve ihtiyarlarla) beraber oturun!» denildi.

وَ	خَبَالاً	إِلاَّ	مَا زَادُوكُمْ	فِيكُمْ	خَرَجُوا	لَوْ	
	zarar vermekten	başkasını	size ziyade etmezlerdi	içinizde	çıksalardı	Eğer	
atıf h.	ikinci mef'ûl	istisna h.	nefiy h., f. mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	f.mazi+ fail	şart h.	

لَهُمْ ط	سَمَّاعُونَ	فِيكُمْ	وَ	الْفِتْنَةَ ج	يَبْغُونَكُمُ	خِلاَلَكُمْ	لَأَوْضَعُوا
onlara	kulak verenler	İçinizde vardır		fitne	isteyerek	aranızda	gayret gösterirlerdi
car-mecrur	mübteda muahhar	haber mukaddem; şibhi cüm.	hal vâvı	ikinci mef'ûl	hal	mekan zarfı	cevab h., f. mazi, fail

﴿ 47 ﴾	بِالظَّالِمِينَ	عَلِيمٌ	اللّهُ	وَ
	zalimleri	çok iyi bilir	Allah	
	car-mecrur	haber	mübteda	başlama h.

47. (Allah o münafıkları Tebük savaşına çıkmaktan alıkoydu. Çünkü) Eğer içinizde (savaşa) çıksalardı, size zarar vermekten başkasını ziyade etmezlerdi ve size fitne düşürmek isteyerek aranızda (geçimsizlik olması için) gayret gösterirlerdi. İçinizde onlara kulak verenler vardır. Allah, zalimleri çok iyi bilir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 193 ≻

(TEVBE, 41 – 42 - 43):

(نَفَرَ يَنْفِرُ نَفْرًا): seferber oldu/ koştu/ asker oldu/ (ilim öğrenmek için) yolculuğa çıktı (اَلثَّقِيلُ ج ثِقَالٌ): ağır

(اَلْخَفِيفُ ج خِفَافٌ): hafif (her hal üzere: süvari, piyade, ihtiyar genç olarak harbe çıkınız) (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْعَرَضُ): dünya malı, gelip geçici şey, dünyalık, geçici nimet (اَلْقَاصِدُ): meşakkatsiz, kolay, rahat (yolculuk)

[(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman veya mekan cihetiyle yahut ahval itibarıyle)

(اَلسَّفَرُ ج اَسْفَارٌ): sefer, yolculuk, mesafe katetme (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(بَعُدَ يَبْعُدُ بُعْدًا): uzak oldu, uzak geldi (اَلشُّقَّةُ ج شُقَقٌ): meşakkatli ve yorucu mesafe

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا ب): yemin etti (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (isif'al ecvef b.) yapabildi, edebildi, gücü yetti

(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al b.) harcadı, helak etti, telef etti, öldürdü, ölümüne sebep oldu

(اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): nefis, iç, kendi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fail) yalancı, düzmeci

(عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nakıs f.) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti (اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz f.) izin verdi

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tef'il b.) açık oldu, açıklığa kavuştu (صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru söyledi, doğru oldu

(TEVBE, 44 – 45):

(اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'al b.) izin istedi (اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'al b.) izin istedi

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (ecvef iftial b.) şüphe etti (اَلْيَوْمُ الآخِرُ): ahiret günü

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fail) korunan, sakınan, takva sahibi (اَلرَّيْبُ): şüphe, zan, belirsizlik, kesin olmayan

(تَرَدَّدَ يَتَرَدَّدُ تَرَدُّدًا): (tefa'ul b.) tereddüd etti, hayrette kaldı, bocaladı/ gidip geldi

(TEVBE, 46 – 47):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi [(اِنْبَعَثَ يَنْبَعِثُ) اَلْاِنْبِعَاثُ]: (masdar) (ihtiyacını karşılamak için) işe girişmek, bir işe koyulmak, yola çıkmak; bir işe görevlendirilen kişinin onu yapmak için gitmesi

[(خَرَجَ يَخْرُجُ) اَلْخُرُوجُ]: (masdar) çıkma (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (muzaaf if'al b.) hazırladı

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (اَلْعُدَّةُ ج عُدَدٌ): hazır bulunma, hazır olma, hazırlık (azık ve silah gibi)

(ثَبَّطَ يُثَبِّطُ تَثْبِيطًا): (tef'il b.) alıkoydu, oturttu, men etti, durdurdu [(قَعَدَ يَقْعِدُ) اَلْقَاعِدُ]: ismi fail) geri kalan, oturan, oturaklı olan

(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْخَلَلُ ج خِلَالٌ): ara, aralık, gedik, yarık

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) artırdı, ziyadeleşti, ziyadeleştirdi, katıldı, çoğaldı

(اَلْخَبَالُ): noksaniyet, zarar, ziyan, ızdırap verici fesad, bozgunculuk, fenalık, sıkıntı

(أَوْضَعَ يُوضِعُ إِيضَاعًا): (if'al b.) koymaya çalıştı (araya geçimsizlik, dargınlık) düşürdü

(بَغَى يَبْغِي بُغْيَةً): (nakıs f.) arzu etti, talep etti, aradı (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ sapıklık/ harp/ günah/eziyet/ deneme/ bela

(اَلسَّمَّاعُ ج سَمَّاعُونَ): (mübalağalı ismi fail) iyi işiten, işitme hassası kuvvetli olan



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 194 (TEVBE : 48 – 54) ≻

لَقَدِ	ابْتَغَوُا	الْفِتْنَةَ	مِنْ قَبْلُ	وَ	قَلَّبُوا	لَكَ	الْأُمُورَ
Andolsun	aramışlardı	fitne	daha önce	atıf h.	çevirmişlerdi	sana	işleri
lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	f. mazi, fail	mef'ul	h. cer, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni olan zarf isim		f. mazi, fail	car-mecrur	mef'ul

﴿ 48 ﴾	كَارِهُونَ	هُمْ	وَ	اللّٰهِ	أَمْرُ	ظَهَرَ	وَ	الْحَقُّ	جَآءَ	حَتَّى
	istemedikleri halde	onlar	hal vâvı	Allah'ın	emri	galib oldu	atıf h.	hak	geldi	Tâ ki
	haber	mübteda		muz. ileyh	fail, muzaf	f. mazi		fail	f. mazi	gaye h.,
	hal; isim cümlesi									

48. Andolsun, onlar daha önce (de) fitne aramışlar ve (Uhud savaşında çıkardıkları fitneler, tuzak kurup öldürmeye teşebbüs etmek v.b. türünden başından beri) sana birtakım işler çevirmişlerdi. Tâ ki onlar istemedikleri halde hak geldi ve Allah'ın emri ortaya çıkıp (müşrik ve münafıklara, diğer dinlere) galib oldu.

وَ	مِنْهُمْ	مَنْ	يَقُولُ	ائْذَنْ	لِي	وَ	لَا تَفْتِنِّي ط
başlama h.	Onlardan vardır	kimseler	diyen	izin ver	bana	atıf h.	beni fitneye düşürme
	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	emir f.	car-mecrur		nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul

﴿ 49 ﴾	بِالْكَافِرِينَ	لَمُحِيطَةٌ	جَهَنَّمَ	إِنَّ	وَ	سَقَطُوا ط	فِي الْفِتْنَةِ	أَلَا
	kafirleri	kuşatıcıdır	Cehennem	kesinlikle	atıf h.	düştüler	fitne içine	Dikkat edin
	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.		f.mazi+ fail	car-mecrur	tenbih h.

49. Onlardan, « (Savaşa çıkmamam için) bana izin ver, beni fitneye düşürme (başımı derde sokma)» diyen kimseler vardır. Dikkat edin onlar (zaten) fitne içine düştüler. Cehennem, kesinlikle kafirleri kuşatıcıdır.

يَقُولُوا	مُصِيبَةٌ	إِنْ تُصِبْكَ	وَ	تَسُؤْهُمْ ج	حَسَنَةٌ	إِنْ تُصِبْكَ
derler	bir musibet	sana isabet ederse		onları üzer	bir iyilik	Sana isabet ederse
cevabü'ş-şart; f. muzari, fail	fail	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	atıf h.	cevabü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	fail	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, mef'ul

﴿ 50 ﴾	فَرِحُونَ	هُمْ	وَ	يَتَوَلَّوْا	وَ	مِنْ قَبْلُ	أَمْرَنَا	قَدْ أَخَذْنَا
	sevinerek	onlar	hal vâvı	dönüp giderler	atıf h.	önceden	tedbirimizi	almıştık
	haber	mübteda		f.mazi+ fail		h. cer, muzaf olmadığı için damme üzere mebni zarf isim	mef'ul	tahkik h., f. mazi, fail

50. Sana bir iyilik (başarı, zafer) isabet ederse onları üzer, sana bir musibet isabet ederse: «Biz önceden tedbirimizi almıştık» derler ve onlar (başınıza gelen zarardan kurtulduklarına ve savaşa katılmadıklarına) sevinerek dönüp giderler.

لَنَا ج	اللّٰهُ	كَتَبَ	مَا	إِلَّا	لَنْ يُصِيبَنَا	قُلْ
bize	Allah'ın	yazdığı	şeyden	başkası	bize isabet etmez	De ki
car-mecrur	fail	sıla: mazi fiil cümlesi	fail, ismi mevsul	istisna h.	tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari, mef'ul	emir f.

﴿ 51 ﴾	الْمُؤْمِنُونَ	فَلْيَتَوَكَّلِ	عَلَى اللّٰهِ	وَ	مَوْلَانَا ج	هُوَ
	inananlar	O halde tevekkül etsin	Allah'a	atıf h.	bizim Mevlamızdır	O
	fail	rabıta + emir lâmı, f. muzari	car-mecrur		haber, isim cümlesi nasb mahallinde (اللّٰهُ)'dan haldir	mübteda

51. De ki: «Allah'ın bize yazdığından başkası bize isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Artık inananlar Allah'a tevekkül etsin.»

قُلْ	هَلْ تَرَبَّصُونَ	بِنَا	إِلَّآ	إِحْدَى	الْحُسْنَيَيْنِ ط	وَ
De ki	mı.. gözetmektesiniz	bize	başkasını	birinden	iki iyiliğin	
emir f.	soru h., iki te yanyana gediği için biri düşmüş f. muzari	car-mecrur	istisna h.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	atıf h.

نَحْنُ	نَتَرَبَّصُ	بِكُمْ	أَنْ يُصِيبَكُمُ	اللّٰهُ	بِعَذَابٍ	مِنْ عِنْدِهِ
Biz	bekliyoruz	size	isabet ettirmesini	Allah'ın	azap	kendi katından
mübteda	f. muzari	car-mecrur	masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fail	h. cer-mecrur isim, mevsuf	(عَذَابٍ) kelimesinin sıfatı; şibhi cüm

﴿ 52 ﴾	مُتَرَبِّصُونَ	مَعَكُمْ	إِنَّا	فَتَرَبَّصُوٓا	بِأَيْدِينَا ز	أَوْ
	bekleyenleriz	sizinle beraber	biz	Artık bekleyin	bizim ellerimizle	veya
	(إِنَّ)'nin haberi	mekan zarfı	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	rabıta, emir f., fail	(عَذَابٍ) kelimesinin sıfatı; şibhi cüm.	atıf h.

52. De ki: «Siz bize iki iyiliğin birinden (münafığa göre kötü olan zafer ya da şehadetten) başkasını mı gözetmektesiniz. Biz de, Allah'ın, ya kendi katından (insan unsuru olmadan) veya bizim ellerimizle size bir azap isabet ettirmesini bekliyoruz. Artık bekleyin; doğrusu biz de sizinle beraber bekleyenleriz.»

قُلْ	أَنْفِقُوا	طَوْعًا	أَوْ	كَرْهًا	لَنْ يُتَقَبَّلَ	مِنْكُمْ ط
De ki	infak edin	istekli	veya	hoşlanmayarak	asla kabul edilmeyecektir	sizden
emir f.	emir f., fail	hal	atıf h.	matuf	te'kidi nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., meçhul f. muzari	car-mecrur

﴿ 53 ﴾	إِنَّكُمْ	كُنْتُمْ	قَوْمًا	فَاسِقِينَ
	doğrusu siz	oldunuz	bir topluluk	fasık
	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nâsih mazi fiil, (تُمْ): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

53. De ki: (İster) istekli veya (ister) hoşlanmayarak infak edin, (savaşa katılmamak için yaptığınız mali yardımlar) sizden asla kabul edilmeyecektir. (Çünkü) doğrusu siz fasık (yoldan çıkan) bir topluluk oldunuz.

إِلَّآ	نَفَقَاتُهُمْ	مِنْهُمْ	أَنْ تُقْبَلَ	مَنَعَهُمْ	مَا	وَ
ancak	harcamalarının	Kendilerinden	kabul edilmesini	engelleyen	şey	
istisna h.	fail	car-mecrur	masdar ve nasb h., f. muzari	f. mazi, mef'ul	nefiy h.	atıf h.

إِلَّآ	الصَّلَاةَ	لَا يَأْتُونَ	وَ	بِرَسُولِهِ	وَ	بِاللّٰهِ	كَفَرُوا	أَنَّهُمْ
ancak	namaza	gelmeleri		Resûlünü	ve	Allah	inkâr etmeleri	onların
istisna h.	mef'ul	nefiy h., f. muzari+fâil	atıf h.	h. cer-mecrur isim	atıf h.	car-mecrur	f. mazi, fail	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi

(أَنَّهُمْ كَفَرُوا..) masdarı müevveli (مَنَعَ) fiilinin failidir

﴿ 54 ﴾	كَارِهُونَ	هُمْ	وَ	إِلَّآ	لَا يُنْفِقُونَ	وَ	كُسَالَى	هُمْ	وَ
	Hoşlanmayarak	ancak		harcama yapmalarından			tembel tembel		
	haber	mübteda	hal vâvı	istisna h.	nefiy h., f. muzari+fâil	atıf h.	haber	mübteda	hal vavı

(يُنْفِقُونَ)'deki cemi vavından hal: isim cüm.

(يَأْتُونَ)'deki cemi vavından hal: isim cüm.

54. Kendilerinden harcamalarının kabul edilmesini engelleyen, ancak onların Allah ve Resûlünü inkâr etmeleri, namaza ancak tembel tembel (üşenerek) gelmeleri ve ancak hoşlanmayarak harcama yapmalarından başka bir şey değildir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 194 ≻

(TEVBE, 48 – 49):

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nakıs iftial b.) talep etti, aradı, arzuladı (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): geldi, tahakkuk etti, hasıl oldu

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ dalalet/ deneme/ harp/ günah/ bela/ işkence

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): husus, iş, emir, durum (قَلَّبَ يُقَلِّبُ تَقْلِيبًا): (tef'il b.) çevirdi, evirip çevirdi / muhtelif suretlerde arzetti

(ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): ortaya çıktı, zahir oldu/ üste çıktı/ galip geldi (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(اَلْكَارِهُ ج كَارِهُونَ): (ismi fail) hoşlanmayan, çirkin karşılayan (اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz f.) izin verdi

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): fitneye düşürdü/ yaktı, ateşe attı/ eziyet etti

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ dalalet/ deneme/ harp/ günah/ eziyet/ bela (سَقَطَ يَسْقُطُ سُقُوطًا): düştü

[(أَحَاطَ يُحِيطُ) اَلْمُحِيطَةُ]: (ismi fail) kuşatan, ihata eden, şamil olan

(TEVBE, 50):

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti, dokundu (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): iyilik, nail olunan nimet, güzellik, hayır ve taat

(سَاءَ يَسُوءُ سَوْءً): (ecvef f.) kötülendirdi, üzdü, hoşa girmedi (اَلْمُصِيبَةُ): (ismi fail) müsibet, bela

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) aldı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, husus, durum, iş, hal (قَبْلُ): (zarf) önce

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) döndü, dönüp gitti (اَلْفَرِحُ ج فَرِحُونَ): sevinçli, ferah duyan, şımarık

(TEVBE, 51):

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti, dokundu (كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ tesbit etti/ ispat etti

(اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): dost, sahip, yakın, bakıcı (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı, Allah'a dayandı

(اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ismi fail) mümin, inanan, iman eden

(TEVBE, 52 – 53):

(تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا ب):(tefa'ul b.) gözetledi, durdu, bekledi, (başına gelmesini) gözetledi (اَلْاَحَدُ ث اَلْاِحْدَى): bir, tek

(اَلْاَحْسَنُ ث اَلْحُسْنَى): (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti (عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْمُتَرَبِّصُ ج مُتَرَبِّصُونَ): (ismi fail) duran, bekleyen, gözetleyen (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

[(طَاعَ يَطُوعُ) اَلطَّوْعُ]: (masdar) isteyerek yapma, itaat, boyun eğme

[(كَرِهَ يَكْرَهُ) اَلْكَرْهُ]: (masdar) hoşlanmama, isteksiz olma (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(تَقَبَّلَ يَتَقَبَّلُ تَقَبُّلاً): (tefa'ul b.) kabul etti, rıza gösterip sevabını verdi, kabul ile karşıladı

(TEVBE, 54):

(مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu, engel oldu (قَبِلَ يَقْبَلُ قَبُولاً): kabul etti, tasdik etti, isteyerek aldı/ razı oldu

(اَلنَّفَقَةُ ج نَفَقَاتٌ): harcanan mal, nafaka (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(اَلْكَسْلاَنُ ج كُسَالَى): tembel (أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(اَلْكَارِهُ ج كَارِهُونَ): (ismi fail) hoşlanmayan, çirkin karşılayan

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

⪻ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 195 (TEVBE : 55 – 61) ⪼

فَلَا تُعْجِبْكَ	أَمْوَالُهُمْ	وَ	لَآ	أَوْلَادُهُمْ ط	إِنَّمَا	يُرِيدُ
seni imrendirmesin	malları	ve	(ne de)	çocukları	ancak	ister
başlama h.+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	fail	atıf h.	nefiy h.	matuf	hasr edatı	f. muzari

اللّٰهُ	لِيُعَذِّبَهُمْ	بِهَا	فِي الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ	تَزْهَقَ
Allah	onlara azab etmek	bunlarla	hayatında	dünya		çıkmasını
fail	ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	car-mecrur	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	f. muzari

أَنْفُسُهُمْ	وَ	هُمْ	كَافِرُونَ	﴿ 55 ﴾
canlarının			kafirler olarak	
fail	hal vâvı	mübteda	haber	

55. Artık onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. (Çünkü) Allah bunlarla onlara ancak dünya hayatında azab etmek (Allah'tan daha çok değer verdikleri malları ve çocuklarının dertlerini, acılarını onlara musallat eder) ve (kendileri böyle istediği için Allah da) canlarının kafir olarak çıkmasını ister.

وَ	يَحْلِفُونَ	بِاللّٰهِ	إِنَّهُمْ	لَمِنْكُمْ ط	وَ	مَا
	yemin ederler	Allah	Gerçekten	sizden olduklarına dair		değildirler
başlama h.	f. muzari, fail	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.	hal vâvı	nefiy h.

﴿ 56 ﴾	يَفْرَقُونَ	قَوْمٌ	لٰكِنَّهُمْ	وَ	مِنْكُمْ	هُمْ
	korkak	topluluktur	Fakat onlar		sizden	Onlar
	sıfat; fiil cüm	(لٰكِنَّ)'nin haberi, mevsuf	istidrak ve nasb h., (لٰكِنَّ)nin ismi	atıf h.	haber; şibhi cüm.	mübteda

56. Gerçekten sizden olduklarına dair Allah adına yemin ederler. Onlar sizden değildirler. Fakat onlar korkak bir topluluktur.

لَوَلَّوْا	مُدَّخَلًا	أَوْ	مَغَارَاتٍ	أَوْ	مَلْجَأً	لَوْ يَجِدُونَ
yönelirlerdi	delik	veya	mağaralar	ya da	sığınak	Eğer onlar bulsalardı
cevab h., f. mazi, fail	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	şart h., f. muzari+fâil

﴿ 57 ﴾	يَجْمَحُونَ	هُمْ	وَ	إِلَيْهِ
	süratle koşarak			oraya
	haber	mübteda	hal vâvı	car-mecrur

57. Eğer onlar bir sığınak ya da (hayvanlar gibi barınacakları) mağaralar veya (girebilecekleri) bir delik bulsalardı, süratle koşarak oraya yönelirlerdi.

مِنْهَا	فَإِنْ أُعْطُوا	فِي الصَّدَقَاتِ ج	يَلْمِزُكَ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ
Onlardan	verilirse	Sadakalar hakkında	sana dil uzatan	kimseler	vardır	
car-mecrur	atıf h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; meçhul f. mazi, naibi fail	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem; şibhi cüm.	başlama h.

﴿ 58 ﴾	يَسْخَطُونَ	هُمْ	إِذَا	مِنْهَا	إِنْ لَمْ يُعْطَوْا	وَ	رَضُوا
	öfkeleniverirler	onlar	bir de bakmışsın ki	onlardan	verilmezse		hoşnut olurlar
	haber; muzari fiil cümlesi	mübteda	fücaiye (sürpriz h.)	car-mecrur	şart ve cezm h., nefiy ve cezm h., fi'lü'ş-şart; cahd-ı mutlak; naibi fail	atıf h.	c.şart; f. mazi, fail

58. Sadakaların (zekat gelirlerinin taksimi) hakkında sana dil uzatan (arkandan ayıplayan) kimseler vardır. Onlardan (bu zekât gelirlerinden bir pay) onlara verilirse hoşnut olurlar, verilmezse, bir de bakmışsın ki onlar öfkeleniverirler.

وَ	لَوْ	أَنَّهُمْ	رَضُوا	مَآ	آتَاهُمُ	اللّٰهُ
	Eğer	onlar	razı olsaydılar	şeylere	kendilerine vermiş olduğu	Allah'ın
atıf h.	şart h.	tekid ve nasb h.+ (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm. mef'ul	fail

(ثَبَتَ) (sabit olsaydı) mahzuf fiilinin faili; (أَنَّهُمْ رَضُوا) masdarı müevveli ref mahallinde (yani: ..razı oldukları sabit olsaydı)

لَّهُ	سَيُؤْتِينَا	اللَّهُ	حَسْبُنَا	قَالُوا	وَ	رَسُولُهُ	وَ
Allah	bize verecek	Allah	bize yeter	deselerdi	ve	Peygamberinin	ve
Fail	gelecek zaman; istikbal h., f. muzari, mef'ul	haber	mübteda	f. mazi, fail	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 59 ﴾	رَاغِبُونَ ع	إِلَى اللَّهِ	إِنَّآ	رَسُولُهُ لا	وَ	مِنْ فَضْلِهِ
	rağbet edenleriz	Allah'a	Şüphesiz biz	Resûlü		lütfundan
	(إِنَّ)'nin haberi	şibhi cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	matuf	atıf h.	h. cer-mecrur isim

59. Eğer onlar, Allah ve Peygamberinin kendilerine vermiş oldukları şeylere razı olsaydılar ve «Allah bize yeter. Yakında bize Allah lütfundan verecek, Resûlü de. Şüphesiz biz Allah'a rağbet edenleriz» deselerdi.

الْعَامِلِينَ	وَ	الْمَسَاكِينِ	وَ	لِلْفُقَرَآءِ	الصَّدَقَاتُ	إِنَّمَا
görevli olanlar		düşkünler		fakirler içindir	Sadakalar	ancak
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	haber; şibhi cüm.	mübteda	hasr edatı

وَ	فِي الرِّقَابِ	وَ	قُلُوبُهُمْ	الْمُؤَلَّفَةِ	وَ	عَلَيْهَا
	köleler		kalbleri	ısındırılacaklar		ona
atıf h.	matuf	atıf h.	naibi fail	matuf, mecrur	atıf h.	car-mecrur

السَّبِيلِ ط	ابْنِ	وَ	اللَّهِ	فِي سَبِيلِ	وَ	الْغَارِمِينَ
yolda kalmış (içindir)			Allah	Yolunda		borçlular
muz. ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	atıf h.	matuf

﴿ 60 ﴾	حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ	مِنَ اللَّهِ ط	فَرِيضَةً
	Hakîmdir	Alîmdir	Allah		Allah'tan	bir farz olarak
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	sıfat; şibhi cüm.	mef'ûlü mutlak,

60. Sadakalar (ve zekatlar), -Allah'tan bir farz olarak -ancak fakirler, düşkünler (çalışma imkanı olmayacak yoksullar), ona (zekât toplama işine) görevli olanlar, kalbleri ısındırılacaklar, köleler, borçlular, Allah yolunda (olanlar, cihad edenler) ve yolda kalmış(lar) içindir. Allah Alîmdir, Hakîmdir (her şeyi bilir, hüküm ve hikmet sahibidir, gerektiği gibi hüküm koyandır).

يَقُولُونَ	وَ	النَّبِيَّ	يُؤْذُونَ	الَّذِينَ	مِنْهُمُ	وَ
derler		peygambere	eziyet eden	kimseler	Onlardan vardır	
f. muzari+ fâil	atıf h.	mef'ul	sıla: muzari fiil cüm.	mübteda muahhar; ismi mevsul	haber mukaddem; şibhi cüm.	başlama h.

يُؤْمِنُ	لَكُمْ	خَيْرٍ	أُذُنُ	قُلْ	أُذُنٌ ط	هُوَ
inanır	sizin için	hayır	kulağıdır	De ki	bir kulaktır	O
mahzuf mübtedanın ikinci haberi; muzari fiil c.	sıfat; şibhi cüm.	muz. ileyh	(هو) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf, muzaf	emir f.	haber	mübteda

مِنْكُمْ ط	آمَنُوا	لِلَّذِينَ	رَحْمَةٌ	وَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	يُؤْمِنُ	وَ	بِاللَّهِ
sizden	iman eden	kimseler için	bir rahmettir		müminlere	inanır		Allah'a
car-mecrur	sıla: cemi müz. mazi fiil c., fâil	h. cer, ismi mevsul	(أُذُنٌ)'ye matuf	atıf h.	car-mecrur	f. muzari	atıf h.	car-mecrur

﴿ 61 ﴾	أَلِيمٌ	عَذَابٌ	لَهُمْ	اللَّهِ	رَسُولَ	يُؤْذُونَ	الَّذِينَ	وَ
	elem verici	azap	onlar için vardır	Allah'ın	Resûlüne	eziyet eden	kimseler	
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cüm.	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	sıla: cemi muzari fiil c.	mübteda, ismi mevsul	atıf h.

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

61. Onlardan (iki yüzlü münafıklardan:) «O (Peygamber, her söyleneni duyup dinleyen) bir kulaktır» diyerek peygambere eziyet edenler vardır. De ki: «O, sizin için bir hayır kulağıdır. (Çünkü) o Allah'a inanır, müminlere inanır ve o, sizden iman edenler için bir rahmettir. Allah'ın Resûlüne eziyet edenler.. onlar için elem verici bir azap vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 195 ≻

(TEVBE, 55 - 56):

(أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al b.) hoş göründü, hoşa gitti/ hayrete düşürdü

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi (اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): evlat, çocuk (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti (زَهَقَ يَزْهَقُ زُهُوقًا): can verdi, canı çıktı/ zail oldu/ ortadan kalktı

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا ب): yemin etti (فَرِقَ يَفْرَقُ فَرَقًا): korktu, ürperdi, ödlek oldu

(TEVBE, 57):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) aldı, buldu (اَلْمَغَارَةُ ج مَغَاوِرُ): mağara

[(لَجَأَ يَلْجَأُ) اَلْمَلْجَأُ]: sığınak, barınak, sığınma yeri (اَلْمُدَّخَلُ): kuyu, toprağın altındaki menfez, kanal, delik

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً):): (nakıstef' il b.) dönüp gitti /yöneldi / dönüverdi

(جَمَحَ يَجْمَحُ جُمُوحًا): süratlice koştu, delicesine koştu/ gemi azıya aldı

(TEVBE, 58):

(لَمِزَ يَلْمِزُ لَمْزًا): açıktan açığa dil uzattı/ ayıpladı/ çekiştirdi/ kusur aradı

(اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekat (أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nakıs f., if'al b.) verdi

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) hoşnut oldu, hoşlandı, razı oldu (سَخِطَ يَسْخَطُ سَخْطًا): kızdı, öfkelendi

(TEVBE, 59):

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) hoşlandı, hoşnut oldu, razı oldu, sevgiyle karşıladı, tercih etti

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (حَسْبُ): kafi, kefil, yeter

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, fazl, üstünlük, mükemmellik

(اَلرَّاغِبُ ج رَاغِبُونَ): (ismi fail) rağbet eden, arzulayan, tazarru ve niyazla teveccüh eden

(TEVBE, 60):

(اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekat (اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakir

(اَلْعَامِلُ ج عَامِلُونَ): (ismi fail) amel eden, yapan, işleyen (ayette) zekat toplama görevlisi)

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): (alçaltıcı, zillete düşürücü) fakirliğe sebep olan, yoksul, düşkün

[(أَلَّفَ يُؤَلِّفُ) اَلْمُؤَلَّفَةُ]: (ismi fail) telif eden, toplayan, bir araya getiren (اَلرَّقَبَةُ ج رِقَابٌ): köle/ boyun

(اَلْمُؤَلَّفَةُ قُلُوبُهُمْ): kendilerine ihsan ve ikramda bulunmakla kalpleri islama ısındırılan, meyl ettirilen

(اَلْغَارِمُ ج غَارِمُونَ): (ismi fail) borçlu, borç isteyen (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِبْنُ السَّبِيلِ): (yolun oğlu yani) yolda kalmış, uzun seyahate çıkıp ailesinden uzak olan

(اَلْفَرِيضَةُ): (Allah tarafından takdir, tayin ve beyan edilip) farz kılınmış olan, farz, tayin edilmiş miktar

(TEVBE, 61):

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً): (nakıs f.) eziyet etti (اَلْاُذُنُ ج اَذَانٌ): kulak (her söyleneni duyan manasında)

(اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 196 (TEVBE : 62 – 68) ≻

وَ	اللَّهُ	وَ	لِيُرْضُوكُمْ ج	لَكُمْ	بِاللَّهِ	يَحْلِفُونَ
ve	Allah		Sizi hoşnut etmek için	size	Allah'a	yemin ederler
atıf h.	mübteda	başlama h.	ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	cemi muzari fiil c.

﴿ 62 ﴾	مُؤْمِنِينَ	إِنْ كَانُوا	أَنْ يُرْضُوهُ	أَحَقُّ	رَسُولَهُ
	mümin iseler	Eğer	razı etmeleri	daha layıktır	Resûlünü
	(كَانَ)'nin haberi	şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi, (cevab önceki cümlede olduğundan mahzuf denir)	masdar ve nasb h., f. muzari, fail, mef'ul	haber	matuf

62. Sizi hoşnut etmek için size (gelip) Allah'a yemin ederler. Eğer mümin iseler Allah ve Resûlünü razı etmeleri daha layıktır.

وَ	اللَّهَ	يُحَادِدِ	مَنْ	أَنَّهُ	لَمْ يَعْلَمُوا	أَ
ve	Allah	karşı koyarsa	kim	ki	bilmediler	mi
atıf h.	mef'ul	f. şart; f. muzari	mübteda, şart ve cezm h.	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	cahd-ı mutlak; f.muzari	soru h.

(أَنَّ)'nin haberi: iim cümlesi

(يَعْلَمُوا) fiilinin mef'ulü: masdar-ı müevvel

فِيهَا ط	خَالِدًا	جَهَنَّمَ	نَارَ	لَهُ	فَأَنَّ	رَسُولَهُ
içinde	ebedî kalacağı	cehennem	ateşi	onun için vardır	akabinde	Resûlüne
car-mecrur	hal	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	rabıta, tekid ve nasb h.	matuf

cevabü'ş-şart; şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

سُورَةٌ	عَلَيْهِمْ	أَنْ تُنَزَّلَ	الْمُنَافِقُونَ	يَحْذَرُ	﴿ 63 ﴾	الْعَظِيمُ	الْخِزْيُ	ذَٰلِكَ
bir sûrenin	onlara	indirilmesinden	münafıklar	çekiniyorlar		büyük	bir rezilliktir	İşte bu
naibi fail, mevsuf	car-mecrur	masdar ve nasb h., meçhul f. muzari	fail	f. muzari		sıfat	haber, mevsuf	mübteda

(يَحْذَرُ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

﴿ 64 ﴾	تَحْذَرُونَ	مَا	مُخْرِجٌ	اللَّهَ	إِنَّ	اسْتَهْزِؤُوا ج	قُلِ	فِي قُلُوبِهِمْ ط	بِمَا	تُنَبِّئُهُمْ
	çekindiğiniz	şeyi	çıkaracaktır	Allah	Doğrusu	Siz alay edin	De ki	kalplerinde	olanı	onlara haber verecek (سُورَةٌ)
	sıla: muzari fiil c.	mef'ul, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	emir f., fail	emir f., failî (أَنْتَ) gizli zamiri	sıla: şibhi c.; h. cer-mecrur isim	h. cer, ismi mevsul	kelimesinin sıfatı; f.muzari +mef'ul

63. (Hâla şunu öğrenip) bilmediler mi ki, kim Allah ve Resûlüne karşı koyarsa kesinlikle onun için, içinde sürekli kalacağı cehennem ateşi vardır. İşte bu büyük bir rezilliktir. **64**. Münafıklar, kalplerinde olanı kendilerine haber verecek bir sûrenin onlara indirilmesinden çekiniyorlar. De ki: «Siz alay edin! Doğrusu Allah (o) çekindiğiniz şeyi (ortaya) çıkaracaktır».

نَلْعَبُ ط	وَ	كُنَّا نَخُوضُ	إِنَّمَا	لَيَقُولُنَّ	لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ	وَ
oyalanıyorduk	ve	Biz lafa dalıyorduk	ancak	kesinlikle diyecekler	Onlara sorarsan	
f. muzari	atıf h.	f. mazi, nasih, (نَا): (كَانَ)'nin ismi, (كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	hasr edatı	kasem (yemin) h.+ cevabü'ş-şart; kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş f. muzari, fâili; düşmüş olan zamir cemi vâvı	yemin lâmı, şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; mazi fiil +mef'ul	başlama h.

﴿ 65 ﴾	تَسْتَهْزِؤُونَ	كُنْتُمْ	رَسُولِهِ	وَ	آيَاتِهِ	وَ	بِاللّٰهِ	أَ	قُلْ
	alay ediyordunuz		O'nun Peygamberi ile	ve	O'nun âyetleriyle		Allah ile	mi	De ki
	(كَانَ)'nin haberi, fiil c, f. muzari+fâil	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	soru h.	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri

65. Onlara (niçin alay ettiklerini) sorarsan, kesinlikle «Biz ancak lafa dalıyorduk ve oyalanıyorduk (eğleniyorduk)» diyecekler (ve böylece kendi hal ve tavırlarıyla sahtekarlıklarını ortaya koyacaklar). De ki: «Allah ile, O'nun âyetleriyle ve O'nun Peygamberi ile mi alay ediyordunuz?

مِنْكُمْ	عَنْ طَآئِفَةٍ	إِنْ نَعْفُ	إِيمَانِكُمْ ط	بَعْدَ	قَدْ كَفَرْتُمْ	لَا تَعْتَذِرُوا	
Sizden	bir gurubu	affedersek	iman ettikten	sonra	inkar ettiniz	özür dilemeyin	
sıfat; şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ):muz.ileyh	zaman zarfı, muzaf	tahkik h., f. mazi, fail	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	
﴿ 66 ﴾ ع مُجْرِمِينَ	كَانُوا	بِأَنَّهُمْ	طَآئِفَةً	نُعَذِّبْ			
suçlu	olmaları	sebebiyle	gruba	azap ederiz			
(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	h. cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	mef'ul	cevabu'ş-şart; f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri			
(أَنَّ)'nin haberi ; fiil cüm.							

66. (Boşuna) özür dilemeyin; çünkü siz iman ettikten sonra inkar ettiniz. Sizden (tevbe eden) bir gurubu affedersek, (ısrarla günaha devam ettikleri için) suçlu olmaları sebebiyle diğer gruba azap ederiz.

بِالْمُنْكَرِ	يَأْمُرُونَ	مِنْ بَعْضٍ	بَعْضُهُمْ	الْمُنَافِقَاتُ	وَ	الْمُنَافِقُونَ
kötülüğü	emrederler	birbirlerindendir		münafık kadınlar	ve	münafık erkekler
car-mecrur	f. muzari+fâil	haber; şibhi cüm.	mübteda	matuf	atıf h.	mübteda
		(الْمُنَافِقُونَ)nin haberi				

نَسُوا	أَيْدِيَهُمْ ط	يَقْبِضُونَ	وَ	عَنِ الْمَعْرُوفِ	يَنْهَوْنَ	وَ	
unuttular	ellerini	tutarlar	ve	iyilikten	alıkorlar		
f.mazi+fail	mef'ul	f. muzari+fâil	atıf h.	car-mecrur	f. muzari+fâil	atıf h.	
﴿ 67 ﴾ الْفَاسِقُونَ	هُمُ	الْمُنَافِقِينَ	إِنَّ	فَنَسِيَهُمْ ط		اللّٰهَ	
fâsıkların ta kendileridir	fasıl zamiri	münafıklar	Doğrusu	onları unuttu		Allah'ı	
(إِنَّ)'nin haberi		(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h., f. mazi, mef'ul		mef'ul	

67. Münafık erkekler ve münafık kadınlar birbirlerindendir, kötülüğü emrederler, iyilikten alıkorlar ve (hayır işlerinde) ellerini sıkı tutarlar (cimrilik ederler). (Çünkü) Onlar Allah'ı unuttular (Allah'a saygı duymadılar ve emirlerine itaat etmediler). Allah da onları unuttu! Doğrusu münafıklar fâsıkların ta kendileridir.

الْكُفَّارَ	وَ	الْمُنَافِقَاتِ	وَ	الْمُنَافِقِينَ	اللّٰهُ	وَعَدَ
kâfirlere	ve	iki yüzlü kadınlara		ikiyüzlü erkeklere	Allah	vâdetti
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	fail	f. mazi
وَ	حَسْبُهُمْ ج	هِيَ	فِيهَا ط	خَالِدِينَ	جَهَنَّمَ	نَارَ
atıf h.	onlara yeter	O	içinde	ebedi kalacakları	cehennem	ateşini
	haber	mübteda	car-mecrur	hal	muz. ileyh	ikinci mef'ûl
﴿ 68 ﴾	مُقِيمٌ لا	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ	اللّٰهُ ج	لَعَنَهُمُ
	daimi	bir azap	Onlar için vardır		Allah	onları lanetlemiştir
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cüm.	atıf h.	fail	f. mazi, mef'ul

68. Allah, ikiyüzlü erkeklere, iki yüzlü kadınlara ve kâfirlere içinde ebedi kalacakları cehennem ateşini vâdetti. O, onlara yeter. Allah onları lanetlemiştir (rahmetinden uzak kılmıştır, yardım ve lutfunu kesmiştir). Onlar için daimi bir azap vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 196 ≻

(TEVBE, 62 – 63 - 64):

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (أَرْضَى يُرْضِي إِرْضَاءً): (nakıs f., if'al b.) hoşnut etti,razı oldu

[(حَقَّ يَحِقُّ) اَلْحَقُّ]: hak sahibi/ daha layık, en layık (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi/oldu

(اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ismi fail) mümin, inanan, iman eden

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş [(اَلْخِزْيُ (خَزِيَ يَخْزَى]: alçaklık, kepazelik, rezillik

(حَادَّ يُحَادُّ مُحَادَّةً): (muzaaf müfaale b.) muhalefet ve niza etti, karşı koydu, düşmanlık yaptı, bir tarafta durup diğer tarafa hücum etti (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı (korkudan dolayı), korundu, çekindi (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ismi fail) münafık

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti [(اَلْمُخْرِجُ (أَخْرَجَ يُخْرِجُ]: (ismi fail) çıkaran

(TEVBE, 65 – 66):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu/ istedi/ hesaba çekti

(خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا): (ecvef f.) daldı/ girdi/ girişti/ girip yürüdü / mecazi olarak: çene çaldı

(لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): oynadı, alaya aldı, dalga geçti (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti

(اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا): (iftial b.) özür beyan etti, özür diledi (بَعْدَ): (zarf) sonra

[(آمَنَ يُؤْمِنُ) اَلْإِيمَانُ]: iman, inanç, inanma (عَفَا يَعْفُو عَفْوًا عَنْ): (ecvef f.) affetti, cezalandırdı, vazgeçti

(اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, gurup, bölük, taife (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(TEVBE, 67 – 68):

(اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ismi fail) münafık (وَالْمُنَافِقَةُ ج مُنَافِقَاتٌ): (ismi fail, müennes) münafık

(بَعْضُ): bazı, bazısı, kimi, bir kısım (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: (ismi meful) kötü/ mimli masdar: çirkin karşılama, beğenmeme, kötüleme, kötülük

(نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nakıs f.) yasakladı [(اَلْمَعْرُوفُ (عَرَفَ يَعْرِفُ]: (ismi meful) iyilik, iyi

(قَبَضَ يَقْبِضُ قَبْضًا): (ellerini) sıkı tuttu/ avuçladı, siliverdi/ kapadı, yumdu/ elini çekti (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nakıs f.) unuttu, hatırından çıkardı/ terketti, hatırına getirmedi, unutulmuş gibi muamele etti

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ismi fail) münafık, iki yüzlü, fasık, açıktan açığa günah işleyen

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) va'd etti, söz verdi [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: daimi, baki/ namazı dosdoğru kılan

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) bekası devam eden, kalıcı olan (حَسْبُ): kafi, kefil

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti (rahmetinden uzaklaştırdı), beddua etti, sövdü

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 197 (TEVBE : 69 – 72) ≻

وَ	قُوَّةً	مِنْكُمْ	أَشَدَّ	كَانُوا	مِنْ قَبْلِكُمْ	كَالَّذِينَ
kuvvet bakımından	sizden	daha üstün	idiler	sizden öncekiler	gibisiniz	
atıf h.	temyiz	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	sıla; şibhi cüm.	(أَنْتُمْ) (siz) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi; şibhi cüm.

فَاسْتَمْتَعْتُمْ	بِخَلَاقِهِمْ	فَاسْتَمْتَعُوا	أَوْلَادًا ط	وَ	أَمْوَالاً	أَكْثَرَ
faydalandınız	nasipleriyle	faydalandılar	evlât bakımından	ve	mal	daha çok
atıf h., f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim	atıf h., f. mazi, fail	matuf	atıf h.	temyiz	matuf

وَ	بِخَلَاقِهِمْ	مِنْ قَبْلِكُمْ	الَّذِينَ	اسْتَمْتَعَ	كَمَا	بِخَلَاقِكُمْ
atıf h.	kendi nasipleriyle	Sizden önceki	kimselerin	faydalandıkları	gibi	nasibinizle
	h. cer-mecrur isim	sıla; şibhi cüm.	fail, ismi mevsul	f. mazi	hal; şibhi cüm	h. cer-mecrur isim

فِي الدُّنْيَا	أَعْمَالُهُمْ	حَبِطَتْ	أُولَئِكَ	خَاضُوا ط	كَالَّذِي	خُضْتُمْ
dünyada	amelleri	boşa gitmiş olanlardır	İşte onlar	dalanlar	gibi	siz de daldınız
h. cer, mecrur isim	fail	f. mazi	mübteda	sıla: mazi fiil c.	h. cer, ismi mevsul	f. mazi, fail

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi; mazi fiil cüm.

﴿ 69 ﴾	الْخَاسِرُونَ	هُمُ	أُولَئِكَ	وَ	الْآخِرَةِ ج	وَ
	zarara uğrayanların	ta kendileridir	onlar	Ve	ahirette	ve
	haber	fasıl zamiri	mübteda	atıf h.	matuf	atıf h.

69. (Ey münafıklar! Siz de münafıklık karakteri bakımından) sizden öncekiler gibisiniz. Onlar sizden kuvvet bakımından daha üstün, mal ve evlât bakımından daha çok idiler. Onlar (dünya nimetleri bakımından kendi paylarına düşen) nasipleriyle faydalandılar. Sizden öncekilerin kendi nasipleriyle faydalandıkları gibi siz de nasibinizle faydalandınız ve (ahireti hiçe sayıp boş ve fayda vermeyecek şeylere, menfeatiniz için kötülükler yapmaya, Allah'ın emirlerini inkara ve çiğnemeye, ahlaksızlığa, geçici günah zevklere) dalanlar gibi siz de daldınız. İşte onlar dünyada ve ahirette amelleri boşa gitmiş olanlardır. Ve onlar zarara uğrayanların ta kendileridir.

نُوحٍ	قَوْمِ	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	نَبَأُ	لَمْ يَأْتِهِمْ	أَ
Nuh	kavminin	kendilerinden önceki	kimselerin	haberi	Onlara gelmedi	mi
muz. ileyh	bedel, muzaf	sıla; şibhi cüm.	muz. ileyh, ismi mevsul	fail, muzaf	nefiy ve cezm h., illet h.nin düşmesiyle meczum f. muzari, mef'ul	soru h.

إِبْرَاهِيمَ	قَوْمِ	وَ	ثَمُودَ	وَ	عَادٍ	وَ
İbrahim	kavminin		Semûd	ve	Âd	
muz. İleyh (gayri munsarif)	matuf, muzaf	atıf h.	matuf (gayri munsarif)	atıf h.	matuf	atıf h.

رُسُلُهُمْ	أَتَتْهُمْ	الْمُؤْتَفِكَاتِ ط	وَ	مَدْيَنَ	أَصْحَابِ	وَ
Peygamberleri	onlara getirmişti	altüst olan şehirlerin	ve	Medyen	halkının	
fail	f. mazi, mef'ul	matuf	atıf h.	muz. ileyh (gayri munsarif)	matuf, muzaf	atıf h.

لَكِنْ	وَ	لِيَظْلِمَهُمْ	اللَّهُ	كَانَ	فَمَا	بِالْبَيِّنَاتِ ج
fakat		asla onlara zulmetmedi	Allah	olmadı		apaçık belgeler
istidrak h.	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm lâmul cuhûd, f. muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nasih	atıf h., nefiy h.	car-mecrur

﴿ 70 ﴾	يَظْلِمُونَ	أَنْفُسَهُمْ	كَانُوا
	zulmetmekte	onlar kendilerine	idiler
	(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	mukaddem mef'ul	f.mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

70. Onlara kendilerinden önceki kimselerin Nuh, Âd ve Semûd kavimlerinin, İbrahim kavminin, Medyen halkının ve altüst olan şehirlerin haberi gelmedi mi (tarih onlara ders vermedi mi)? Peygamberleri onlara apaçık belgeler (mucizeler) getirmişti. Dolayısıyla Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendilerine zulmetmekte idiler.

بَعْضٍ ۘ	أَوْلِيَآءُ	بَعْضُهُمْ	الْمُؤْمِنَاتُ	وَ	الْمُؤْمِنُونَ	وَ
birbirlerinin velileridir			mümin kadınlar	ve	mümin erkekler	
muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda	matuf	atıf h.	mübteda	başlama h.

(الْمُؤْمِنُونَ)'nin haberi: isim cümlesi

وَ	الصَّلَاةَ	يُقِيمُونَ	وَ	عَنِ الْمُنْكَرِ	يَنْهَوْنَ	وَ	بِالْمَعْرُوفِ	يَأْمُرُونَ
	Namazı	kılarlar		kötülükten	alıkorlar		iyiyi	emreder
atıf h.	mef'ul	f. muzari+fâil	atıf h.	car-mecrur	f. muzari+fâil	atıf h.	car-mecrur	f. muzari+fâil

رَسُولَهُ ۘ	وَ	اللَّهَ	يُطِيعُونَ	وَ	الزَّكَاةَ	يُؤْتُونَ
Peygamberine	ve	Allah'a	itaat ederler		zekatı	verirler
matuf	atıf h.	mef'ul	f. muzari+fâil	atıf h.	mef'ul	f. muzari+fâil

﴿71﴾	حَكِيمٌ	عَزِيزٌ	اللَّهَ	إِنَّ	اللَّهُ ۘ	سَيَرْحَمُهُمُ	أُولَٰئِكَ
	Hakîmdir	Azîzdir	Allah	Şüphesiz	Allah'ın	kendilerine merhamet edecekleridir	İşte onlar
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi,	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	fail	istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari, mef'ul	mübteda

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; fiil cüm

71. Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir; iyiyi emreder, kötülükten alıkorlar. Namazı kılarlar, zekatı verirler. Allah'a ve Peygamberine itaat ederler. İşte onlar Allah'ın kendilerine merhamet edecekleridir. Şüphesiz Allah Azîzdir, Hakîmdir.

الْأَنْهَارُ	مِنْ تَحْتِهَا	تَجْرِي	جَنَّاتٍ	الْمُؤْمِنَاتِ	وَ	الْمُؤْمِنِينَ	اللَّهُ	وَعَدَ
ırmaklar	altından	akan	cennetler	mümin kadınlara	ve	mümin erkeklere	Allah	vâdetti
fail	h. cer-mecrur isim, mekan zarfı	sıfat: muzari fiil cümlesi	ikinci mef'ûl, mevsuf	matuf	atıf h.	mef'ul	fail	f. mazi

وَ	عَدْنٍ ۘ	فِي جَنَّاتِ	طَيِّبَةً	مَسَاكِنَ	وَ	فِيهَا	خَالِدِينَ
	Adn	cennetlerinde	güzel	meskenler		içinde	ebedî kalacakları
başlama h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	car-mecrur	hal

﴿72﴾	الْعَظِيمُ ع	الْفَوْزُ	هُوَ	ذَٰلِكَ	أَكْبَرُ ۘ	مِنَ اللَّهِ	رِضْوَانٌ
	büyük	kurtuluştur		İşte o	daha büyüktür	Allah'tan	hoşnutluk
	sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri	mübteda	haber	(رِضْوَانٌ) kelimesinin sıfatı; şibhi cüm.	mübteda, mevsuf

72. Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara, içinde ebedî kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vâdetti. Allah'tan bir hoşnutluk (ise hepsinden) daha büyüktür. İşte o, büyük kurtuluştur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 197 ≻

(TEVBE, 69):

(قَبْلُ): (zarf) önce (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ismi tafdil) en şiddetli, daha şiddetli

(اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) daha çok, en çok

(اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): çocuk, evlat, (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْخَلَاقُ): nasip, pay, hisse

(اِسْتَمْتَعَ يَسْتَمْتِعُ اِسْتِمْتَاعًا ب): (istifal b.) faydalandı, lezzet aldı

(خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا): (ecvef f.) daldı/ girdi, girişti, girip yürüdü

(حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa çıktı, neticesiz oldu (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ismi fail) zarar eden, ziyana uğrayan

(TEVBE, 70 – 71):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اَصْحَابُ مَدْيَنَ): Medyen halkı

(اَلْمُؤْتَفِكَةُ ج مُؤْتَفِكَـــاتٌ): çevrilmek, altüst olmak, Lut (a.s.)'ın köyleri beldeleri olup alt üst olmuş, tersine dönmüş manalarına gelir, iyiden kötüye geçişi ifade eden değişimin adı olmaktadır. Mü'tefikât, Filistin'de bir yerin de adıdır. Orada yedi kent vardı. Lut Peygamber onlara Peygamber olarak gönderildi. Aynı zamanda bu yerlere Sodom da denir.

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(بَعْضُ): bazı, bazısı, kimi, birkısım (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): yardımcı, veli, dost, yakın (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

[(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ismi meful) iyilik, iyi (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nakıs f.) yasakladı

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنكَرُ]: (ismi meful) kötü/ mimli masdar: çirkin karşılama, beğenmeme, kötülük

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) dosdoğru kıldı/ düzeltti/ gözetti/ kaldırdı

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekat/ temizlik, doğruluk, düzen (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef f., if'al b.) itaat etti, emre uyum sağladı/ bağlılık gösterdi/ muvafakat etti

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma'i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, şerefli, değerli

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (Esma'i ilahiyeden) hakim, hikmetli, sağlam, muhkem

(TEVBE, 72):

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) va'd etti, söz verdi (تَحْتَ): (zarf) altında

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ahiretteki refah ve saadet yurdu/ ağaçlı bahçe

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet yeri, mesken (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş

[(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) razı olma, bolca sevap verme

[(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْاَكْبَرُ]: (ismi tafdil) daha büyük, en büyük/ reis, elebaşı

[(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 198 (TEVBE : 73 – 79) ≻

يَآ أَيُّهَا	النَّبِيُّ	جَاهِدِ	الْكُفَّارَ	وَ	الْمُنَافِقِينَ	وَ	اغْلُظْ
Ey Peygamber		cihad et	Kâfirlere	ve	münafıklara		sert davran
nidâ h., münâdâ, tenbih h.	sıfat	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	emir f.

عَلَيْهِمْ ط	وَ	مَأْوَاهُمْ	جَهَنَّمُ ط	وَ	بِئْسَ	الْمَصِيرُ ﴿73﴾
onlara		Onların barınacakları yer	cehennemdir		O ne kötü	dönüş yeridir
car-mecrur	atıf h. { başlama h. de denmiştir }	mübteda	haber	atıf h.	câmid (çekimi olmayan) f. mazi	fail

73. Ey Peygamber! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihad et (müdafaa ve galip gelmede güç sarfet), onlara sert davran. Onların barınacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir dönüş yeridir!

يَحْلِفُونَ	بِاللّٰهِ	مَا قَالُوا ط	وَ	لَقَدْ	قَالُوا	كَلِمَةَ
yemin ederler	Allah adına	söylemediklerine dair		söylemişlerdir		sözünü
muzari cemi müz. fiil c.	car-mecrur	başlama h. { nefiy h., f. mazi, fail	atıf h. de denmiştir }	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	f.mazi+ fail	mef'ul, muzaf

الْكُفْرِ	وَ	كَفَرُوا	بَعْدَ	إِسْلَامِهِمْ	وَ	هَمُّوا
küfür		kâfir oldular	sonra	Müslüman olmalarından		teşebbüs ettiler
muz. ileyh	atıf h.	f.mazi+ fail	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz. ileyh	atıf h.	f.mazi+fail

بِمَا	لَمْ يَنَالُوا ج	وَ	مَا نَقَمُوا	إِلَّآ	أَنْ أَغْنَاهُمُ	اللّٰهُ
bir şeye	erişemeyecekleri		intikam almadılar	başka	zengin etmiş olmalarından	Allah'ın
h. cer, ismi mevsul	nefiy ve cezm h., sıla; f. muzari fiil cüm., fail	atıf h.	nefiy h., f. mazi, fail	istisna h.	masdar h., f. mazi, mef'ul	fail

(نَقَمُوا) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

وَ	رَسُولُهُ	مِنْ فَضْلِهِ ج	فَإِنْ يَتُوبُوا	يَكُ	خَيْرًا	لَهُمْ ج
ve	Peygamber'inin	lütfundan	eğer tevbe ederlerse	olur	iyi	kendileri için
atıf h.	matuf	h. cer-mecrur isim	başlama h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	cevabü'ş-şart; f. muzari, nâsih, (يَكُونُ)'nün kısaltılmışı, (يَكُونُ)'nün ismi (هُوَ) gizli zamiri	(يَكُونُ)'nün haberi	car- mecrur

وَ	إِنْ يَتَوَلَّوْا	يُعَذِّبْهُمُ	اللّٰهُ	عَذَابًا	أَلِيمًا	فِي الدُّنْيَا
ve	yüz çeviirlerse	onları azaba uğratır	Allah	azaba	acı veren	dünyada
atıf h.	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	cevabü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	fail	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	h. cer-mecrur isim

وَ	الْآخِرَةِ ج	وَ	مَا	لَهُمْ	فِي الْأَرْضِ	مِنْ وَلِيٍّ	وَ	لَا	نَصِيرٍ ﴿74﴾
ve	ahirette		yoktur	onlar için	dünyada	bir dost		yoktur	bir yardımcı
atıf h.	matuf	atıf h.	nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	car-mecrur	zaid cer, mübteda muahhar	atıf h.	nefiy h.	matuf

74. Onlar söylemediler diye Allah adına yemin ederler. (Fakat) o küfür sözünü söylediler ve Müslüman olmalarından sonra kâfir oldular. Erişemeyecekleri bir şeye teşebbüs ettiler. Onun (Allah'ın) lütfundan Allah'ın ve Peygamber'inin kendilerini zengin etmiş olmalarından başka (bir sebeple) intikam almadılar. Artık eğer tevbe ederlerse kendileri için iyi olur. Eğer yüz çeviirlerse, Allah onları (hem) dünyada ve (hem de) ahirette acı veren bir azaba uğratır. Onlar için dünyada (ne herhangi) bir dost ve (ne de herhangi) bir yardımcı yoktur.

وَ	مِنْهُمْ	مَنْ	عَاهَدَ	اللّٰهَ	لَئِنْ آتَانَا	مِنْ فَضْلِهِ
	Onlardan vardır	kimseler	ahdeden	Allah'a	Eğer bize verirse	lütfundan
başlama h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: mazi fiil c.	mef'ul	yemin lâmı, şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; mazi fiil cüm., mef'ul	h. cer-mecrur isim

﴿ 75 ﴾ لَنَصَّدَّقَنَّ وَ لَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ

kesinlikle sadaka vereceğiz	ve	kesinlikle olacağız	sâlihlerden
cevabü'ş-şart; kasem (yemin) h., kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş f. muzari	atıf h.	kasem (yemin) h., kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş f. muzari	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

75. Onlardan «Eğer Allah lütfundan bize verirse, kesinlikle sadaka vereceğiz ve kesinlikle sâlihlerden olacağız! » diye Allah'a ahdeden (söz veren) kimseler vardır.

﴿ 76 ﴾ فَلَمَّآ آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَ تَوَلَّوْا وَ هُمْ مُعْرِضُونَ

verince onlara	lütfundan	cimrilik ettiler	onda	ve	döndüler		yüz çevirerek	
atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; f. mazi, mef'ul	h. cer-mecrur isim	cevabü'ş-şart; f. mazi, fail	car-mecrur	atıf h.	f.mazi+ fail	hal vâvı	mübte-da	haber

hal ; isim cüm.

76. (Fakat) Allah onlara lütfundan verince, onda cimrilik ettiler, yüz çevirerek (sözlerinden) döndüler.

فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَآ أَخْلَفُوا

akıbetini gösterdi	nifak	kalplerinde	güne kadar	karşılaşacakları	yerine getirmemeleri sebebiyle
atıf h., f. mazi, mef'ul	ikinci mef'ûl	h. cer-mecrur isim	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh: fiil cüm.; f. muzari+fâil+ mef'ul	h. cer, masdar h., f. mazi, fail

﴿ 77 ﴾ اللّٰهَ مَا وَعَدُوهُ وَ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

Allah'a	vaad ettikleri şeyi (sözü)	ve	olmaları sebebiyle		yalan söylemekte
mef'ul	ikinci meful: ismi mevsul, sıla: cemi mazi fiil cüm., (هُ): mef'ul	atıf h.	h. cer, masdar h., f. mazi, nasih, (وا): (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi; fiil cüm.: muzari fiil + fâil

77. Böylece O da, Allah'a vaad ettikleri sözü yerine getirmemeleri ve yalan söylemekte olmaları sebebiyle, kendisiyle karşılaşacakları güne kadar, kalplerinde nifak akıbetini gösterdi (münafıklık, iki yüzlülük yerleştirdi).

أَ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَ

mi	bilmediler	tekid ve nasb h.	Allah'ın	bildiğini	sırrını	
soru h.	nefiy ve cezm h., f. muzari, fail		(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h.

(يَعْلَمُوا)'nün mef'ûlü: masdar-ı müevvel

﴿ 78 ﴾ أَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ج وَ نَجْوَاهُمْ

fısıltılarını		olduğunu	Allah'ın	çok iyi bilen	gaybları
matuf	atıf h.	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh

78. (İkiyüzlüler), Allah'ın, onların sırrını da fısıltılarını da bildiğini ve gaybları (görünmeyen şeyleri) çok iyi bilen olduğunu (daha) bilmediler mi?

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَ

kimseler	dil uzatan	gönlünden koparak bağışda bulunanlara	mü'minlerden	Sadakalar konusunda	ve	kimselere
mübteda, ismi mevsul	sıla: cemi muzari fiil c.	mef'ul, mevsuf	sıfat; { hal de denmiştir }; şibhi cüm.	car-mecrur	atıf h.	(الْمُطَّوِّعِينَ)'e matuf ismi mevsul

لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ ط سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ ز

bulamayan	başkasını	takatlerinden	akabinde alay edenler	onlarla	alay konusu kılmıştır	Allah	onları
sıla: olumsuz cemi f. muzari	istisna h.	mef'ul	atıf h., f. muzari+fâil	car-mecrur	f. mazi	fail	car-mecrur

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; fiil cüm.

﴿ 79 ﴾ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

ve	onlar için vardır	bir azab	acı veren
atıf h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

79. Sadakalar konusunda, mü'minlerden, gönlünden koparak (fazladan) bağışda bulunanlara ve takatlerinden (güçlerinin yettiğinden) başkasını bulamayanlara dil uzatanlar, akabinde de onlarla alay edenler; Allah (asıl) onları alay konusu kılmıştır ve onlar için acı veren bir azab vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 198 ≻

(TEVBE, 73 – 74):

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(غَلَظَ يَغْلِظُ غَلْظَةً): katı oldu, sert davrandı [(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَأْوَى]: (ismi mekan) sığınak, barınak

(بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (ismi mekan) dönüş yeri

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm

[(أَسْلَمَ يُسْلِمُ) اَلْاِسْلَامُ]: Allah'a itaat ve şeri hükümlerine bağlılık gösterme, islam, müslümanlık

(هَمَّ يَهُمُّ هَمًّا): (muzaaf f.) tevessül etti, yeltendi, arzu etti, niyetlendi, hatırından geçirdi

(نَالَ يَنَالُ نَيْلاً): (ecvef f.) muvaffak oldu/ nail oldu/ erişti/ nail kıldı/ zafer kazandı

(نَقَمَ يَنْقِمُ نَقْمًا): beğenmedi, çekemedi, ayıp karşıladı (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) zengin kıldı, kafi geldi, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, fazl, üstünlük, mükemmellik (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) arka çevirdi, döndü/ yüz çevirdi

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): yardımcı, dost, veli, yakın [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübalağalı ismi fail) çok yardım eden, yardımsever

(TEVBE, 75 – 76 - 77):

(عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfaale b.) andlaştı, muahede yaptı (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, fazl, üstünlük, mükemmellik (اِصَّدَّقَ يَصَّدَّقُ): (if'illal b.) sadaka verdi

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (بَخِلَ يَبْخَلُ بُخْلاً): cimrilik etti

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, fazl, üstünlük, mükemmellik (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ismi fail) yüz çeviren

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi, döndü/ sevdi/ yürüttü, idare etti/ yaptı/ baktı/ yöneldi

(أَعْقَبَ يُعْقِبُ إِعْقَابًا): (if'al b.) sonunda .... haline çevirdi, akıbetini gösterdi

[(نَافَقَ يُنَافِقُ) اَلنِّفَاقُ]: (masdar) münafıklık etme (لَقِيَ يَلْقَى): (nakıs f.) karşılaştı, buldu, rastladı/ mecazen: işledi, irtikap etti

(أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if'al b.) yerine getirmedi, döndü, ifa etmedi

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) va'd etti, söz verdi (كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi, yalan isnad etti, yalanladı

(TEVBE, 78 – 79):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, giz, gizlilik (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, idrak edilmeyen

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلاَّمُ]: (mübalağalı ismi fail) çok bilen, iyi bilen (لَنَّجْوَى): fısıltı, sır/ fısıldama/ fısıldayanlar

(لَمَزَ يَلْمِزُ لَمْزًا): ayıpladı/ dil uzattı/ çekiştirdi/ kusur aradı (اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekat

(اَلْمُطَوِّعُ ج مُطَوِّعُونَ): cihad için yardımda bulunan, gönlünden kopanı veren

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu (rastladı) (اَلْجُهْدُ): vus'at, takat, güç

(سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا مِنْ): alay etti (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 199 (TEVBE : 80 – 86) ≻

لَهُمْ	إِنْ تَسْتَغْفِرْ	لَهُمْ ط	لاَ تَسْتَغْفِرْ	أَوْ	لَهُمْ	اِسْتَغْفِرْ
onlar için car-mecrur	af dilesen de şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari	onlar için car-mecrur	af dileme nehy-i hazır, nehiy ve cezm h., f. muzari	veya atıf h.	Onlar için car-mecrur	af dile emir f.

بِاللّٰهِ	كَفَرُوا	بِأَنَّهُمْ	ذٰلِكَ	لَهُمْ ط	اللّٰهُ	فَلَنْ يَغْفِرَ	مَرَّةً	سَبْعِينَ
Allah'ı car-mecrur	inkâr etmeleri (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	sebebiyledir h. cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	Bu mübteda	onları car-mecrur	Allah fail	asla affetmeyecek cevabü'ş-şart;rabıta + tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari	kez temyiz	yetmiş mef'ûlü mutlak naibi

﴿ 80 ﴾ الْفَاسِقِينَ ع	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	اللّٰهُ	وَ	رَسُولِهِ ط	وَ
fâsıklar sıfat	topluluğunu mef'ul, mevsuf	doğru yola erdirmez haber; olumsuz muzari fiil cümlesi, nefiy h., f. muzari	Allah mübteda	başlama h.	Resûlünü matuf	ve atıf h.

80. Onlar için (ister) af dile veya (ister) af dileme; onlar için yetmiş kez af dilesen de artık Allah onları asla affetmeyecek. Bu, onların Allah ve Resûlünü inkâr etmeleri sebebiyledir. Allah fâsıklar topluluğunu doğru yola erdirmez.

وَ	اللّٰهِ	رَسُولِ	خِلاَفَ	بِمَقْعَدِهِمْ	الْمُخَلَّفُونَ	فَرِحَ
atıf h.	Allah'ın muz. ileyh	Resûlü'nün muz. ileyh, muzaf	hilafına mekan zarfı, muzaf	oturmaları ile h. cer-mecrur isim	geri kalanlar fail	sevindiler f. mazi

اللّٰهِ	فِي سَبِيلِ	أَنْفُسِهِمْ	وَ	بِأَمْوَالِهِمْ	أَنْ يُجَاهِدُوا	كَرِهُوا
Allah muz. ileyh	yolunda h. cer-mecrur isim, muzaf	canlarıyla matuf, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	mallarıyla h. cer-mecrur isim	cihad etmeyi meful: masdar ve nasb h., f. muzari, fail	hoş görmediler f.mazi+ fail

جَهَنَّمَ	نَارُ	قُلْ	فِي الْحَرِّ ط	لاَ تَنْفِرُوا		قَالُوا	وَ
Cehennem muz. ileyh	ateşi mübteda, muzaf	De ki emir f.	sıcakta car-mecrur	savaşa çıkmayın nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail		dediler f.mazi+ fail	ve atıf h.

﴿ 81 ﴾ يَفْقَهُونَ	لَوْ كَانُوا	حَرًّا ط	أَشَدُّ
kavrayıp-anlasalardı (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil c.	Keşke şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	sıcaktır temyiz	daha haber

81. Allah'ın Resûlü'nün hilafına geri kalanlar (savaşa çıkmayıp) oturmaları ile sevindiler. Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad etmeyi hoş görmediler ve «Bu sıcakta savaşa çıkmayın» dediler. De ki: «Cehennem ateşi daha sıcaktır!» Keşke kavrayıp-anlasalardı.

﴿ 82 ﴾ يَكْسِبُونَ	كَانُوا	بِمَا	جَزَآءً	كَثِيرًا ج	لْيَبْكُوا	وَ	قَلِيلاً		فَلْيَضْحَكُوا
kazanmakta	oldukları	şeyler sebebiyle	ceza olmak üzere	çok	ağlasınlar		az		gülsünler
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla: nâsih mazi fiil cüm. , (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul	mef'ûlün lieclih	mef'ûlü mutlak naibi	emr-i gaib; lâmu'l emr , f. muzari, fail	atıf h.	mef'ûlü mutlak naibi		rabıta+emr-i gaib; lâmu'l emr, f. muzari, fail

82. O halde kazanmakta oldukları şeyler sebebiyle ceza olmak üzere az gülsünler, çok ağlasınlar.

فَقُلْ	لِلْخُرُوجِ	فَاسْتَأْذَنُوكَ	مِنْهُمْ	إِلَى طَآئِفَةٍ	اللّٰهُ	فَإِنْ رَجَعَكَ
de ki rabıta, emir f.	çıkmak için car-mecrur	akabinde senden izin isterlerse atıf h., f. mazi, fail, mef'ul	onlardan sıfat; şibhi cüm.	bir gurubun yanına h. cer-mecrur isim, mevsuf	Allah fail	seni döndürürse başlama h., şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, mef'ul

عَدُوًّا ط	مَعِيَ	لَنْ تُقَاتِلُوا	وَ	أَبَدًا	مَعِيَ	لَنْ تَخْرُجُوا
hiçbir düşmana mef'ul	benimle beraber mekan zarfı	asla savaşmayacaksınız tekid-i nefy-i istikbal (cemi)	ve atıf h.	asla zaman zarfı	benimle beraber mekan zarfı	çıkmayacaksınız tekid-i nefy-i istikbal (cemi)

﴿ 83 ﴾ الْخَالِفِينَ مَعَ فَاقْعُدُوا مَرَّةٍ أَوَّلَ بِالْقُعُودِ رَضِيتُمْ إِنَّكُمْ

geri kalanlarla	beraber	oturun	defa	ilk	oturup kalmaya	razı oldunuz	Doğrusu siz
muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	rabıta, emir f., fail	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm., fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi,

83. Allah seni onlardan bir gurubun yanına döndürürse, akabinde de (Tebük seferi dönüşü başka bir savaşa) çıkmak için senden izin isterlerse, o zaman de ki: « Asla benimle beraber çıkmayacaksınız ve hiçbir düşmana karşı benimle beraber asla savaşmayacaksınız! Doğrusu siz ilk defa (Tebük seferinde) oturup kalmaya razı oldunuz. O halde geri kalanlarla (savaş mecburiyeti olmayan kadın, ihtiyar ve çocuklarla) beraber oturun!

وَ لاَ تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَ

atıf h.	asla zaman zarfı	ölen ikinci sıfat; mazi fiil cüm.	onlardan sıfat; şibhi cüm.	bir kimseye h. cer-mecrur isim, mevsuf	namazı kılma nehiy ve cezm h., (illet h.nin düşmesiyle meczum) f. muzari	başlama h.

لاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ ط إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّهِ وَ رَسُولِهِ

durma nehiy ve cezm h., f. muzari	kabri başında h. cer-mecrur isim	Çünkü onlar tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	inkar ettiler (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	Allah'ı car-mecrur	ve atıf h.	Resulünü matuf, muzaf, muz. ileyh

﴿ 84 ﴾ فَاسِقُونَ هُمْ وَ مَاتُوا وَ

fasıklar olarak			öldüler	ve
haber	mübteda	hal vâvı	f. mazi, fail	atıf h.

hal; isim cüm.

84. Onlardan ölen bir kimseye asla (cenaze) namazı kılma, kabri başında da durma! Çünkü (şüphesiz) onlar Allah'ı ve Resulünü inkar ettiler ve fasıklar olarak öldüler.

وَ لاَ تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَ أَوْلاَدُهُمْ ط إِنَّمَا يُرِيدُ

atıf h.	seni hayrete düşürmesin nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	Onların malları fail	ve atıf h.	çocukları matuf	ancak hasr edatı	ister f. muzari

﴿ 85 ﴾ اللّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَ تَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَ هُمْ كَافِرُونَ

Allah	onlara azabetmek mef'ul: masdar ve nasb h., f. muzari	bunlarla car-mecrur	dünyada h. cer, mecrur isim	ve atıf h.	çıkmasını f. muzari	canlarının fail	hal vâvı	inkarcı olarak haber	mübteda

hal; isim cüm.

85. Onların malları ve çocukları seni hayrete düşürmesin; Allah bunlarla ancak onlara dünyada azabetmek ve canlarının inkarcı olarak çıkmasını ister.

وَ إِذَآ أُنْزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمِنُوا بِاللّهِ

başlama h.	zaman şart bildiren zaman zarfı	indirildiği f.şart: meçhul f. mazi	bir sûre naibi fail	inanın diye tefsir h., emir f., fail	Allah'a car-mecrur	atıf h.

جَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ

cihad edin emir f., fail	beraber mekan zarfı, muzaf	Resûlüyle muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	senden izin istediler cevabü'ş-şart: f. mazi, mef'ul,	sahibi olanlar fail, mevsuf	güç muz. ileyh	onlardan sıfat; şibhi cüm.

﴿ 86 ﴾ الْقَاعِدِينَ مَعَ نَكُنْ ذَرْنَا قَالُوا وَ

oturanlarla muz. ileyh	beraber mekan zarfı, muzaf	olalım emrin cevabı, f. muzari, nasih, (كَانَ)'nin ismi (نَحْنُ) gizli zamiri	Bizi bırak emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri, mef'ul	dediler f.mazi+ fail	ve atıf h.

(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

86. «Allah'a inanın, Resûlü ile beraber cihad edin» diye bir sûre indirildiği zaman, onlardan güç (servet ve imkan) sahibi olanlar, senden izin istediler ve: «Bizi bırak (savaşa çıkamayıp) oturanlarla beraber olalım», dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 199 ≻

(TEVBE, 80 – 81):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'al b.) istiğfar etti, bağış diledi (اَلسَّبْعِينَ – اَلسَّبْعُونَ): yetmiş

(اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kere, kez (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti, sevketti, yol gösterdi

(فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): şımardı, sevindi [(قَعَدَ يَقْعُدُ) اَلْمَقْعَدُ]: geri kalış/ oturma, oturuş/ oturma yeri

(اَلْمُخَلَّفُ ج مُخَلَّفُونَ): (ismi meful) tehir edilen, arkada bırakılan (izinli olarak arkada bırakılan yahut tenbellikten arkada kalanlar kasdedilmektedir) (اَلْخِلاَفُ): muhalefet, ihtilaf, çapraz/ arka, sonra

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) cihad etti, müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (نَفَرَ يَنْفِرُ نَفْرًا): seferber oldu, cihada çıktı/ kaçtı/ koştu (اَلْحَرُّ): sıcak

[(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ismi tafdil) en şiddetli, daha şiddetli (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü

(TEVBE, 82 - 83):

(ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا): güldü (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (بَكَى يَبْكِي بُكَاءً): (nakıs f.) ağladı

(اَلْكَثِيرُ): çok [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) ceza, karşılığını verdi (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): iade etti, döndürdü (اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, gurup, bölük, taife

(اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'al b.) izin istedi [(خَرَجَ يَخْرُجُ) اَلْخُرُوجُ]: (masdar) çıkma

(اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebediyen, ebed, zaman (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(قَعَدَ يَقْعُدُ) اَلْقُعُودُ]: (masdar) oturma, geri kalma (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kere, kez (اَلْخَالِفُ ج خَالِفُونَ): savaşa katılmayıp geride kalan

(TEVBE, 84):

(صَلَّى يُصَلِّي صَلاَةً): (nakıs tef'il b.) namaz kıldı/ rahmet etti/ dua etti (اَلْاَحَدَ): bir, tek

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef f.) öldü (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen (اَلْقَبْرُ ج قُبُورٌ): kabir, mezar

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef f.) durdu/ kalktı/ kaldı/ azmetti/ başladı (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ismi fail) fasık, kafir

(TEVBE, 85):

(أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al b.) hoşa gitti, hoş gözüktü, hayrete düşürdü (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi,işkence etti

(زَهَقَ يَزْهَقُ زُهُوقًا): can verdi, canları çıktı/ zail oldu/ ortadan kalktı

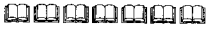
(TEVBE, 86):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure (اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'al b.) izin istedi

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلطَّوْلُ): güç, kudret, üstünlük

(اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal f.) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti

(اَلْقَاعِدُ ج قَاعِدُونَ): (ismi fail) geride kalan, oturan, oturup kalan



≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 200 (TEVBE : 87 – 93) ≻

رَضُوا	بِأَنْ يَكُونُوا	مَعَ الْخَوَالِفِ	وَ	طُبِعَ	عَلَى قُلُوبِهِمْ	فَهُمْ	لاَ يَفْقَهُونَ ﴿87﴾
razı oldular	olmaya	Geriye kalanlarla beraber	ve	mühür vuruldu	kalblerine	onlar	anlayıp kavramazlar
f.mazi+ fail	h. cer, masdar ve nasb h., f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	muz. ileyh / mekan zarfı, muzaf	atıf h.	meçhul f. mazi	h. cer-mecrur isim	atıf h., mübteda	haber; olumsuz cemi muzari fiil cüm.

(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

87. Geriye kalanlarla beraber olmaya razı oldular ve kalblerine mühür vuruldu. Bu sebeple onlar (gerçeği) anlayıp kavramazlar.

لَكِنِ	الرَّسُولُ	وَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	مَعَهُ	جَاهَدُوا	بِأَمْوَالِهِمْ	وَ
Fakat	Peygamber	ve	kimseler	iman eden	onunla beraber	cihad ettiler	mallarıyla	ve
istidrak h.	mübteda	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil c.	mekan zarfı	haber; mazi fiil cümlesi	h. cer-mecrur isim	atıf h.

أَنْفُسِهِمْ ط	وَ	أُولَئِكَ	لَهُمُ	الْخَيْرَاتُ ذ	وَ	أُولَئِكَ	هُمُ	الْمُفْلِحُونَ ﴿88﴾
canlarıyla		İşte onlar	kendilerinin olanlardır	bütün hayırlar	ve		onlar	kurtuluşa erenlerin ta kendileridir
matuf	atıf h.	mübteda	haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar	atıf h.	mübteda	fasıl zamiri	haber

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

88. Fakat Peygamber ve onunla beraber iman eden kimseler, mallarıyla ve canlarıyla cihad ettiler. İşte onlar bütün hayırlar kendilerinin olanlardır ve onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

أَعَدَّ	اللّهُ	لَهُمْ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ
hazırlamıştır	Allah	onlara	cennetler	akan	altlarından	ırmaklar
f. mazi	fail	car-mecrur	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat: muzari fiil cümlesi	h. cer-mecrur isim	fail

خَالِدِينَ	فِيهَا ط	ذٰلِكَ	الْفَوْزُ	الْعَظِيمُ ع ﴿89﴾
ebedî kalacakları	içinde	İşte bu	bir kazançtır	büyük
hal	car-mecrur	mübteda	haber, mevsuf	sıfat

89. Allah, onlara içinde ebedî kalacakları ve altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük bir kazançtır.

وَ	جَاءَ	الْمُعَذِّرُونَ	مِنَ الْأَعْرَابِ	لِيُؤْذَنَ	لَهُمْ	وَ
başlama h.	geldiler	özür bahane edenler	Bedevîlerden	izin verilmesi için	kendilerine	
	f. mazi	fail, mevsuf	sıfat; şibhi cümle	ta'lil ve nasb h., meçhul f. muzari	naibi fail; şibhi cüm.	atıf h.

قَعَدَ	الَّذِينَ	كَذَبُوا	اللّهَ	وَ	رَسُولَهُ ط	سَيُصِيبُ
oturup kaldılar	kimseler	yalan söyleyen	Allah	ve	Resûlüne	erişecektir
f. mazi	fail, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil c.	mef'ul	atıf h.	matuf	istikbal (gelecek zaman) h., f.muzari

الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْهُمْ	عَذَابٌ	أَلِيمٌ ﴿90﴾
kâfir olan kişilere		Onlardan	bir azap	acı veren
mef'ul, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil c.	(كَفَرُوا) fiilinin failinden hal; şibhi cüm.	fail, mevsuf	sıfat

90. Bedevîlerden, özür bahane edenler kendilerine izin verilmesi için geldiler. Allah ve Resûlüne yalan söyleyen kimseler (özür bile bahane etmeksizin) oturup kaldılar. Onlardan kâfir olan kişilere acı veren bir azap erişecektir.

لَا يَجِدُونَ	عَلَى الَّذِينَ	وَ	لَا	عَلَى الْمَرْضَى	وَ	لَا	عَلَى الضُّعَفَاءِ	لَيْسَ	
bulamayan	kimselere			hastalara			Zayıflara	yoktur	
nefiy h., sıla, muzari fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	nefiy h.	atıf h.	car-mecrur	nefiy h.	atıf h.	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	camid f. mazi, nasih	
رَسُولِهِ ط	وَ	لِلّٰهِ	نَصَحُوا	إِذَا	حَرَجٌ	يُنْفِقُونَ	مَا		
Peygamberine	ve	Allah	sadık kaldıkları	zaman	günah	infak edecek	bir şeyi		
matuf	atıf h.	car-mecrur	f.mazi+fail	şart bildiren zaman zarfı	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	sıla: muzari fiil c.	mef'ul, ismi mevsul		
﴿ 91 ﴾ رَحِيمٌ لا	غَفُورٌ	اللّٰهُ	وَ	مِنْ سَبِيلٍ ط	عَلَى الْمُحْسِنِينَ	مَا			
Rahim'dir	Gafur'dur	Allah		bir yol	İyilik edenlerin aleyhine	yoktur			
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	mübteda muahhar; şibhi cüm. zaid câr-mecrur isim	haber mukaddem; şibhi cüm.	nefiy h.			

91. Zayıflara, hastalara ve infak edecek bir şeyi bulamayanlara, Allah ve Peygamberine sadık kaldıkları zaman (sadık kaldıkları müddetçe) günah yoktur. İyilik edenlerin aleyhine bir yol (günah ve sorumluluk) yoktur. Allah Gafur'dur (çok bağışlayan), Rahim'dir (çok merhamet edendir).

قُلْتَ	لِتَحْمِلَهُمْ	أَتَوْكَ	إِذَا مَا	عَلَى الَّذِينَ	لَا	وَ
deyince	binek ayarlaman için	sana geldikleri	zaman	kimselere de	yoktur	
f.mazi+ fail, (إِذَا مَا)'nın cevabı	ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	f. mazi, fail, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı, muzaf, (مَا):zaid	h. cer, ismi mevsul	nefiy h.	atıf h.

أَعْيُنُهُمْ	وَ	تَوَلَّوْا	عَلَيْهِ ص	أَحْمِلُكُمْ	مَآ	لَا أَجِدُ
gözleri		geri dönen	üzerine	Sizi bindirecek	şey	bulamıyorum
mübteda	hal vâvı	f.mazi+ fail	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	mef'ul, ismi mevsul	olumsuz muzari fiil; nefiy h., f.muzari, faili (أَنَا) gizli zamiri

﴿ 92 ﴾ يُنْفِقُونَ ط	مَا	أَلَّا يَجِدُوا	حَزَنًا	مِنَ الدَّمْعِ	تَفِيضُ	
harcayacak	bir şey	bulamamalarından	üzüldükleri için	yaş	dökerek	
sıla: cemi muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	masdar ve nasb h., nefiy h., f. muzari, fail	mef'ûlün lieclih	car-mecrur	haber; muzari fiil cüm.	

92. Kendilerine binek ayarlaman için sana geldikleri zaman: "Sizi üzerine bindirecek bir binek bulamıyorum" deyince, harcayacak bir şey bulamamalarından üzüldükleri için gözleri yaş dökerek geri dönen kimselere de (günah ve sorumluluk) yoktur.

بِأَنْ يَكُونُوا	رَضُوا	أَغْنِيَآءُ ج	هُمْ	وَ	يَسْتَأْذِنُونَكَ	عَلَى الَّذِينَ	السَّبِيلُ	إِنَّمَا
olmaya	razı olurlar	zengin oldukları halde			senden izin isteyen	kimseler aleyhinedir	(Kınama) yolu	ancak
h. cer, masdar ve nasb h., f. muzari, (كَانَ)'nin ismi	f.mazi+ fail	haber	mübteda	hal vâvı	sıla: muzari fiil cüm.; mef'ul	haber; şibhi cüm.	mübteda	hasr edatı

﴿ 93 ﴾ لَا يَعْلَمُونَ	فَهُمْ	عَلَى قُلُوبِهِمْ	اللّٰهُ	طَبَعَ	وَ	الْخَوَالِفِ لا	مَعَ	
bilmezler	Bundan dolayı onlar	onların kalplerine	Allah	mühür vurmuştur		geride kalanlarla	birlikte	
haber; nefy-i istikbal fiil cüm.	atıf h., mübteda	h. cer-mecrur isim	fail	f. mazi	atıf h.	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	

(كَانَ)'nin haberi ; şibhi cüm.

93. (Kınama) yolu, ancak o kimseler aleyhinedir ki, zengin oldukları halde (savaşa gitmemek için) senden izin isterler ve bunlar geride kalanlarla birlikte olmaya razı olurlar. Allah, onların kalplerine mühür vurmuştur. Bundan dolayı onlar, bilmezler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 200 ≻

(TEVBE, 87):

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) razı oldu/ tercih etti/ hoşlandı, hoşuna gitti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(اَلْخَالِفُ ج خَوَالِفُ): geride kalan, kinaye olarak kadın (kadın evde bulunmakla geride kalmış olur denmiştir)

(طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü

(TEVBE, 88 – 89):

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(اَلْمَالُ اَمْوَالٌ): mal (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): can, nefis, zat, kendi (اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstün

(اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ismi fail) kazanan, felaha eren [اَلْفَوْزُ (فَازَ يَفُوزُ]: kazanç, kurtuluş, kurtulma

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (muzaaf if'al b.) hazırladı (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) aktı, cereyan etti, hareket etti

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(TEVBE, 90 – 91):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef ve mehmuz fiil) geldi (اَلْمُعَذِّرُ ج مُعَذِّرُونَ): (ismi fail) özür uyduran

(اَلْاَعْرَابُ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Araplar (اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz f.) izin verdi

(قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا): (savaştan) geri kaldı/ oturdu/ oturaklı oldu/ gözetledi (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi, yalan isnad etti, yalanladı (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti, dokundu

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلضَّعِيفُ ج ضُعَفَاءُ): zayıf, kuvvetsiz (اَلْمَرِيضُ ج مَرْضَى): hasta

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu (أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(اَلْحَرَجُ): darlık, güçlük, zorluk, meşakkat/ günah (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(نَصَحَ يَنْصَحُ نُصْحًا): sadık kaldı/ nâsihat etti, öğüt verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fail) güzel yapan, iyilik eden

(TEVBE, 92):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): binek ayarladı/ bindirdi/ yüklendi

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) döndü, yüz çevirdi/ yürüttü/ sevdi/ yaptı/ baktı/ yöneldi

(اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ kaynak, pınar (فَاضَ يَفِيضُ فَيْضًا): (ecvef f.) boşandı, aktı, döküldü

(اَلدَّمْعُ ج دُمُوعٌ): gözyaşı (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu

[(حَزِنَ يَحْزَنُ) اَلْحَزَنُ]: (masdar) üzülme, üzüntü, gamlanma

(أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(TEVBE, 93):

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (أِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ أِسْتِئْذَانًا): (isif'al b.) izin istedi

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): zengin (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(رَضِيَ يَرْضَ رِضًا): (nakıs f.) razı oldu, hoşlandı, hoşnut oldu/ tercih etti/ sevdi

(اَلْخَالِفُ ج خَوَالِفُ): geride kalan (طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

📖📖📖📖📖📖📖

ONUNCU CÜZÜN SONU

11. CÜZ

CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 201 (TEVBE : 94 – 99)

لَا تَعْتَذِرُوا	قُلْ	إِلَيْهِمْ ط	رَجَعْتُمْ	إِذَا	إِلَيْكُمْ	يَعْتَذِرُونَ
Özür dilemeyin	De ki	onlara	döndüğünüz	zaman	size	özür beyan ederler
nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	emir f.	car-mecrur	f.mazi+ fail	zaman zarfı	car-mecrur	f. muzari+fâil

سَيَرَى	وَ	مِنْ أَخْبَارِكُمْ ط	اللّٰهُ	قَدْ نَبَّأَنَا	لَكُمْ	لَنْ نُؤْمِنَ
görecektir		haberlerinizden	Allah	bize bildirmiştir	Size	asla inanmayacağız
istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari	atıf h.	h. cer-mecrur isim	fail	tahkik h., f. mazi, mef'ul	car-mecrur	te'kid-i nefy-i istikbal, faili (نَحْنُ) olarak takdir edilen gizli zamir

إِلَى عَالِمِ	تُرَدُّونَ	ثُمَّ	رَسُولُهُ	وَ	عَمَلَكُمْ	اللّٰهُ
bilene	döndürüleceksiniz	Sonra	Resûlü		amelinizi	Allah
h. cer-mecrur isim, muzaf	meçhul f.muzari +naibi fâil	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	fail

﴿ 94 ﴾ تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	بِمَا	فَيُنَبِّئُكُمْ		الشَّهَادَةِ	وَ	الْغَيْبِ
yapmakta	olduğunuz	şeyleri	Akabinde size haber verecektir		görüleni	ve	görülmeyeni
(كَانَ)'nin haberi, fiil c.:f. muzari+fâil	sıla: f.mazi,nâsih, (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul (masdar h. de denmiş)	atıf h., f. muzari, mef'ul		matuf	atıf h.	muz. ileyh

94. (Seferden sonra) onlara döndüğünüz zaman size özür beyan ederler. De ki: «Özür dilemeyin! Size asla inanmayacağız; Allah, haberlerinizden bize bildirmiştir. (Bundan sonraki) amelinizi Allah da görecektir, Resûlü de. Sonra görüleni ve görülmeyeni bilene döndürüleceksiniz. Akabinde o da yapmakta olduklarınızı size haber verecektir.

لِتُعْرِضُوا	إِلَيْهِمْ	انْقَلَبْتُمْ	إِذَا	لَكُمْ	بِاللّٰهِ	سَيَحْلِفُونَ
yüzçevirmeniz için	Onlara	geri döndüğünüzde		size karşı	Allah'a	yemin ederler
ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	car-mecrur	f. mazi, fail	zaman zarfı	car-mecrur	car-mecrur	istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari+fâil

مَأْوَاهُمْ	وَ	رِجْسٌ ز	إِنَّهُمْ	عَنْهُمْ ط	فَأَعْرِضُوا	عَنْهُمْ ط
onların barınma yerleri		pistirler	Onlar gerçekten	onlara	yüz çevirin	kendilerinden
mübteda	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	rabıta, emir f., fail	car-mecrur

﴿ 95 ﴾ يَكْسِبُونَ	كَانُوا	بِمَا	جَزَاءً	جَهَنَّمُ ج	
Kazanmakta	oldukları	şeyler sebebiyle	ceza olması için	cehennemdir	
(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul	mef'ûlün lieclih	haber	

95. Onlara geri döndüğünüzde kendilerinden yüzçevirmeniz için (onlardan vazgeçmeniz ve onları affetmeniz için) Allah'a yemin ederler. Artık siz onlara yüz çevirin. Onlar gerçekten pistirler. Kazanmakta oldukları şeyler sebebiyle bir ceza olması için, onların barınma yerleri cehennemdir.

عَنْهُمْ	فَإِنْ تَرْضَوْا	عَنْهُمْ ج	لِتَرْضَوْا	لَكُمْ	يَحْلِفُونَ
onlardan	razı olsanız bile	Onlardan	razı olmanız için	size	size yemin ederler
car-mecrur	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	car-mecrur	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	car-mecrur	f.muzari+fâil

﴿ 96 ﴾ الْفَاسِقِينَ	عَنِ الْقَوْمِ	لَا يَرْضَى	اللّٰهَ	فَإِنَّ	
fâsıklar	topluluğundan	razı olmaz	Allah	gerçek şu ki	
sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi; olumsuz muzari fiil cüm. nefiy h.-f.muzari	(إِنَّ)'nin ismi	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb h..	

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

96. Onlardan razı olmanız için size yemin ederler. (Fakat) siz onlardan razı olsanız bile gerçek şu ki Allah fâsıklar topluluğundan razı olmaz.

اَلْأَعْرَابُ	أَشَدُّ	كُفْرًا	وَ	نِفَاقًا	وَ	أَجْدَرُ	أَلَّا يَعْلَمُوا
Bedeviler	daha şiddetlidir	küfür bakımından	ve	nifak bakımından		daha layıktırlar	bilmemeğe
mübteda	haber	temyiz	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	masdar ve nasb h., nefiy h., f. muzari, fail

حُدُودَ	مَآ	أَنْزَلَ	اللّٰهُ	عَلَى رَسُولِهِ ط	وَ	اللّٰهُ	عَلِيمٌ	حَكِيمٌ ﴿97﴾
hududunu	şeyin	indirdiği	Allah'ın	Resulüne		Allah	bilendir	hüküm ve hikmet sahibi olandır
mef'ul, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil c.	fail	h. cer-mecrur isim	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber

97. Bedeviler, küfür ve nifak bakımından daha şiddetlidir. Allah'ın Resulüne indirdiği şeyin hududunu bilmemeğe daha layıktırlar. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır.

وَ	مِنَ الْأَعْرَابِ	مَنْ	يَتَّخِذُ	مَا	يُنْفِقُ	مَغْرَمًا	وَ	يَتَرَبَّصُ
	Bedevilerden vardır	kimseler	sayan	şeyi	harcayacağı	kayıp		bekleyenler
atıf h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: muzari fiil c.	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	ikinci mef'ûl	atıf h.	f. muzari

بِكُمُ	الدَّوَائِرَ ط	عَلَيْهِمْ	دَآئِرَةُ	السَّوْءِ ط	وَ	اللّٰهُ	سَمِيعٌ	عَلِيمٌ ﴿98﴾
sizin başınıza	belalar (gelmesini)	onlara (olsun)	belası	kötülüğün		Allah	işiten	bilendir
car-mecrur	mef'ul	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber

98. Bedevilerden, (Allah yolunda) harcayacağı şeyi kayıp sayanlar ve sizin başınıza belalar (gelmesini) bekleyenler vardır. Belalar onlara olsun; Allah işiten ve bilendir.

وَ	مِنَ الْأَعْرَابِ	مَنْ	يُؤْمِنُ	بِاللّٰهِ	وَ	الْيَوْمِ
Ve	Bedevilerden	kimseler	iman eden	Allah'a	ve	gününe
atıf h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	matuf, mecrur, mevsuf

الْآخِرِ	وَ	يَتَّخِذُ	مَا	يُنْفِقُ	قُرُبَاتٍ	عِنْدَ	اللّٰهِ
ahiret		yapan	şeyleri	infak ettiği	yakınlaştırıcılar	katında	Allah
sıfat	atıf h.	sıla: muzari fiil c.	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil c.	ikinci mef'ûl	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh

وَ	صَلَوَاتِ	الرَّسُولِ ط	أَلَآ	إِنَّهَا	قُرْبَةٌ	لَهُمْ ط
ve	dualarına	peygamberin	Haberiniz olsun ki	bunlar gerçekten	bir yakınlaştırıcıdır	onlar için
atıf h.	(قُرُبَاتٍ)'e matuf	muz. ileyh	tenbih h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur

سَيُدْخِلُهُمُ	اللّٰهُ	فِي رَحْمَتِهِ ط	إِنَّ	اللّٰهَ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ ع ﴿99﴾
onları sokacaktır	Allah	kendi rahmetine	Şüphesiz	Allah	bağışlayandır	merhamet edendir
istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari	fail	h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

99. Ve (yine) Bedevilerden Allah'a ve ahiret gününe iman eden ve infak ettiği şeyleri Allah katında yakınlaştırıcılar ve peygamberin dualarına (bir vesile) yapan kimseler de vardır. Haberiniz olsun ki bunlar gerçekten onlar için bir yakınlaştırıcıdır. Allah da onları kendi rahmetine sokacaktır. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 201 ≻

(TEVBE, 94):

(اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا): (iftial b) özür bean etti (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعً): döndü

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): haber verdi, bildirdi (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (mehmuz f., if'al) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلْخَبَرُ ج اَخْبَارٌ): haber (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti, geri çevirdi, reddetti

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: (masdar) şahitlik etme, hazırda olma (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(TEVBE, 95):

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ اِنْقِلاَبًا): (infial b)topukları üzerinde döndü, dönüverdi/ dönüştü

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ): (if'al b) yüz çevirdi (اَلرِّجْسُ ج اَرْجَاسٌ): (umumi manada) pislik/ azap/ ceza/ küfür

[(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَأْوَى]: (ismi mekan) sığınak, barınak [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) ceza, karşılık

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(TEVBE, 96):

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) sevdi / razı oldu/ hoşnud oldu

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ismi fail) fasık, açıktan açığa günah işleyen

(TEVBE, 97):

(اَلْاَعْرَابُ): bedevi, göçebe olarak yaşayan Araplar [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ismi tafdil) en şiddetli, daha şiddetli

[(نَافَقَ يُنَافِقُ) اَلنِّفَاقُ]: münafıklık [(جَدُرَ يَجْدُرُ) اَلْاَجْدَرُ]: (ismi tafdil) daha layık, daha ehil

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْحَدُّ ج حُدُودٌ): hudut, sınır

(أَنزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b) indirdi

(TEVBE, 98):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b) yaptı, husule getirdi/ edindi (أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(اَلْمَغْرَمُ ج مَغَارِمٌ): kayıp, hasar, borç (تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul b) bekledi, durdu, gözetledi

(اَلدَّائِرَةُ ج دَوَائِرُ): bela, hezimet, bozguna uğrama, dehşetli devir [(سَاءَ يَسُوءُ) اَلسَّوْءُ]: (masdar) kötü, kötülük

(TEVBE, 99):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b) yaptı, husule getirdi/ edindi (أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al)harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(اَلْقُرْبَةُ ج قُرُبَاتٌ): (ibadet yahut hayırlı amel gibi Allah'ın rızasına) yaklaştırıcı, yakınlık sağlayıcı husus

(عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): rahmet, dua, namaz

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (ifal b)girdirdi, dahil etti [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan



≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 202 (TEVBE : 100 – 106) ≻

وَ	الْأَنْصَارِ	وَ	مِنَ الْمُهَاجِرِينَ	الْأَوَّلُونَ	السَّابِقُونَ	وَ
ve	Ensar'dan	ve	Muhacirlerden	ilk	öncüler	
atıf h.	matuf	atıf h.	(السَّابِقُونَ)'den hal; şibhi cüm.	sıfat	mübteda, mevsuf	başlama h.

وَ	عَنْهُمْ	اللَّهُ	رَضِيَ	بِإِحْسَانٍ	اتَّبَعُوهُمْ	الَّذِينَ
atıf h.	onlardan	Allah	razı olmuştur	güzellikle	onlara tabi olan	kimseler
	car-mecrur	fail	haber; mazi fiil cüm.	car-mecrur	sıla: cemi mazi fiil c. mef'ul	matuf, ismi mevsul

تَحْتَهَا	تَجْرِي	جَنَّاتٍ	لَهُمْ	أَعَدَّ	وَ	عَنْهُ	رَضُوا
altında	akan	cennetler	onlara	hazırlamıştır		O'ndan (Allah'tan)	razı olmuşlardır.
mef'ul,	sıfat: muzari fiil cüm.	mef'ul	car-mecrur	f. mazi	atıf h.	car-mecrur	f.mazi+ fail

﴿ 100 ﴾	الْعَظِيمُ	الْفَوْزُ	ذَٰلِكَ	أَبَدًا ط	فِيهَا	خَالِدِينَ	الْأَنْهَارُ
	büyük	kurtuluştur	İşte bu	ebedîler olarak	içinde	kalacakları	ırmaklar
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi	zaman zarfı	car-mecrur	hal	fail

100. Muhacirler ve Ensar'dan (İslam dinine önce giren) ilk öncüler ve güzellikle onlara tabi olan kimseler, (işte) Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedîler olarak kalacakları, altında ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük kurtuluştur.

الْمَدِينَةِ	مِنْ أَهْلِ	وَ	مُنَافِقُونَ ط	مِنَ الْأَعْرَابِ	حَوْلَكُمْ	مِمَّنْ	وَ
Medine	halkından	ve	münafıklar	bedevî Araplardan	çevrenizdeki	kimselerden	
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	atıf h.	mübteda muahhar	(مَنْ)'den hal; şibhi cüm.	sıla; şibhi cümle	haber mukaddem; şibhi cüm	atıf h.

سَنُعَذِّبُهُمْ	نَعْلَمُهُمْ ط	نَحْنُ	لَا تَعْلَمُهُمْ ط	عَلَى النِّفَاقِ	مَرَدُوا
azablandıracağız onları	onları biliriz	biz	Sen onları bilmezsin	nifaka	alışkanlık kesbetmişlerdir
istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul	haber; muzari fiil cüm. faili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul	mübteda	(مَرَدُوا)'nun failinden hal: olumsuz f. muzari, faili (أَنْتَ) gizli zamiri, mef'ul	car-mecrur	(takdir edilen kavmin sıfatı) f.mazi+ fail

﴿ 101 ﴾	عَظِيمٍ ج	إِلَى عَذَابٍ	يُرَدُّونَ	ثُمَّ	مَرَّتَيْنِ
	büyük	bir azaba	döndürülecekler	sonra	iki kere
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	meçhul f. muzari+naibi fâil	atıf h.	mef'ûlü mutlak

101. Çevrenizdeki bedevî Araplardan ve Medine halkından birtakım münafıklar vardır ki, nifaka alışkanlık kesbetmişlerdir. Sen onları bilmezsin, onları biz biliriz. Biz onları iki kere azablandıracağız, sonra onlar büyük bir azaba döndürülecekler.

سَيِّئًا ط	آخَرَ	وَ	صَالِحًا	عَمَلًا	خَلَطُوا	بِذُنُوبِهِمْ	اعْتَرَفُوا	آخَرُونَ	وَ
kötüyle	başka		salih	bir ameli	karıştırdılar	günahlarını	itiraf ettiler	diğerleri	
sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	sıfat	mef'ul, mevsuf	f.mazi+ fail	h. cer-mecrur isim, muzaf, muz. ileyh	sıfat; cemi mazi fiil c	(مُنَافِقُونَ)a matuf, mevsuf	atıf h.

﴿ 102 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهَ	إِنَّ	عَلَيْهِمْ ط	أَنْ يَتُوبَ	اللَّهُ	عَسَى
	çok merhamet edendir	çok bağışlayan	Allah	Çünkü	tevbelerini kabul eder		Allah	Umulur ki
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	(عَسَى)'nın haberi: masdar-ı müevvel	(عَسَى)'nın ismi	f. mazi, nasih

102. (Seferden geri kalan) diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler, onlar salih bir ameli bir başka kötüyle karıştırdılar. (Tevbe ederlerse) umulur ki Allah onların tevbesini kabul eder. Çünkü Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.

صَلِّ	وَ	بِهَا	تُزَكِّيهِمْ	وَ	تُطَهِّرُهُمْ	صَدَقَةً	مِنْ أَمْوَالِهِمْ	خُذْ
dua et	Ve	kendisiyle	onları arındıracağın		onları temizleyeceğin	sadaka	Onların mallarından	al
emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	car-mecrur	f.muzari+mef'ul	atıf h.	sıfat; muzari fiil cüm., mef'ul	mef'ul, mevsuf	h. cer-mecrur isim	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri

﴿ 103 ﴾ عَلِيمٌ	سَمِيعٌ	اللَّهُ	وَ	لَهُمْ ط	سَكَنٌ	صَلَاتَكَ	إِنَّ	عَلَيْهِمْ ط
bilendir	işitendir	Allah		onlar için	sükûnettir	senin duan	Doğrusu	onlara
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur

103. Onların mallarından kendisiyle onları (günahlardan) temizleyeceğin, onları arındıracağın sadaka al.. Ve onlar için dua et. Doğrusu senin duan onlar için sükûnettir (huzur ve sukun vericidir). Allah işitendir, bilendir.

وَ	عَنْ عِبَادِهِ	التَّوْبَةَ	يَقْبَلُ	هُوَ	اللَّهَ	أَنَّ	لَمْ يَعْلَمُوٓا	أَ
ve	kullarından	tevbeyi	kabul eden		Allah'ın	olduğunu	bilmediler	mi
atıf h.	h. cer-mecrur isim	mef'ul	haber; muzari fiil cümlesi	mübteda	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nefiy ve cezm h., f. muzari, fail	soru h.

(أَنَّ)'nin haberi; isim cüm.

(يَعْلَمُوا) fiilinin mef'ulü; masdar-ı müevvel

﴿ 104 ﴾ الرَّحِيمُ	التَّوَّابُ	هُوَ	اللَّهَ	أَنَّ	وَ	الصَّدَقَاتِ	يَأْخُذُ
Rahim	Tevvab		Allah'ın	olduğunu		sadakaları	alan
(أَنَّ)'nin ikinci haberi	(أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb h.	atıf h.	mef'ul	f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri

104. Onlar gerçekten Allah'ın kullarından tevbeyi kabul eden ve sadakaları da alan olduğunu, Tevvab (tevbeleri kabul eden), Rahim (çok merhamet eden) olduğunu bilmediler mi (hala öğrenmediler mi)?

وَ	عَمَلَكُمْ	اللَّهُ	فَسَيَرَى	اعْمَلُوا	قُلِ	وَ
atıf h.	Amelinizi	Allah	çünkü görecektir	yapın	De ki:	
	mef'ul, mansub, muzaf, muz. ileyh	fail	ta'lîl (sebep) h.+ gelecek zaman: istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari	emir f.+ fail	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	başlama h.

الْغَيْبِ	إِلَى عَالِمِ	سَتُرَدُّونَ	وَ	الْمُؤْمِنُونَ ط	وَ	رَسُولُهُ
görülmeyeni	bilene	döndürüleceksiniz		müminler	ve	Peygamberi
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	istikbal (gelecek zaman) h., meçhul f. muzari+naibi fâil (cemi vâvı)	atıf h.	matuf	atıf h.	(اللَّهُ)'ya matuf, muzaf, :muz. ileyh

﴿ 105 ﴾ تَعْمَلُونَ ج	كُنْتُمْ	بِمَا	فَيُنَبِّئُكُمْ	الشَّهَادَةِ	وَ
yapmakta	olduğunuz	şeyleri	size haber verecektir	Görüleni	ve
(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul (masdar h. de denmiş)	atıf h., f. muzari, mef'ul	matuf	atıf h.

105. De ki: (İstediğinizi, yapacağınızı) yapın! Çünkü amelinizi Allah, Peygamberi ve müminler görecektir. Görüleni ve görülmeyeni bilene (Allah'a) döndürüleceksiniz, akabinde de O size yapmakta olduklarınızı haber verecektir.

يُعَذِّبُهُمْ	إِمَّا	اللَّهِ	لِأَمْرِ	مُرْجَوْنَ	آخَرُونَ	وَ
azap eder onlara	ya	Allah'ın	emrine	tehir edilmişlerdir	Diğer bir gurup	
f.muzari+ mef'ul	tafsil h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	sıfat	mübteda mevsuf	atıf h.

﴿ 106 ﴾ حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ	عَلَيْهِمْ ط	يَتُوبُ	إِمَّا	وَ
Hakîmdir	Alîmdir	Allah		tevbelerini kabul eder		ya	
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	car-mecrur	f.muzari	tafsil h.	atıf h.

106. (Sefere katılmayanlardan) diğer bir gurup da Allah'ın emrine tehir edilmişlerdir. (Allah) onlara ya azap eder ya da tevbelerini kabul eder. Allah Alîmdir (onların yüreğindeki durumu çok bilendir), Hakîmdir (hikmet sahibidir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 202 ≻

(TEVBE, 100 – 101):

(اَلسَّابِقُ ج سابِقُونَ): (ismi fail) öne geçen, takaddüm eden (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْمُهَاجِرُ ج مُهَاجِرُونَ): (ismi fail) hicret eden, göçen [(أَحْسَنَ يُحْسِنُ) اَلْاِحْسَانُ]: iyilik etme, güzel

(اَلنَّصِيرُ ج اَنْصَارٌ): (mübalağalı ismi fail) çok yardım eden, yardımsever (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) tabi oldu, uydu, arkasından yürüdü

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) razı oldu/ tercih etti/ hoşlandı (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (muzaaf if'al b.) hazırladı

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce [(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma

(حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında (اَلْاَعْرَابُ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Araplar (اَلْمَدِينَة): Medine'i Münevvere

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (مَرَدَ يَمْرُدُ مُرُودًا): alışık oldu, adet edindi, tiryakisi oldu/ azdı

[(نَافَقَ يُنَافِقُ) اَلنِّفَاقُ]: münafıklık (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti

[(اَلْمَرَّتَيْنِ) اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ]: kez, defa, kere (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) çevirdi, götürdü, iade etti, döndürdü/ karşılık verdi

(TEVBE, 102 – 103):

(اَلْآخَرُ ج اَخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اِعْتَرَفَ يَعْتَرِفُ اِعْتِرَافًا): (iftial b.) itiraf etti, kabul etti, anladı

(خَلَطَ يَخْلِطُ خَلْطًا): karıştırdı, kattı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ismi fail) salih olan, doğru olan

(اَلسَّيِّئُ): kötü, çirkin, kötülük, nahoş (عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) aldı

(اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekat (طَهَّرَ يُطَهِّرُ تَطْهِيرًا): (tef'il babı) temizledi

(زَكَّى يُزَكِّي تَزْكِيَةً): (nakıs tef'il b) temizledi, islah etti, düzeltti (صَلَّى يُصَلِّي صَلَاةً): (nakıs f.) dua etti/ namaz kıldı/ rahmet etti

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): dua, namaz, rahmet (اَلسَّكَنُ): huzur ve sükuna sebep olucu yahut tatmin ve teskin edici

[(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma'i ilahiyeden) çok iyi işiten, işitici [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübalağalı ismi fail) çok bilen, iyi bilen

(TEVBE, 104 – 105 – 106):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (قَبِلَ يَقْبَلُ قَبُولاً): razı olup bağışladı/ kabul etti/ mükafatlandırdı

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ):kul (اَلتَّوَّابُ): (mübalağalı ismi fail) mağfireti çok olan, tevbeleri kabul eden

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) aldı (اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekat (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti, geri çevirdi, reddetti, karşılık verdi

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: (masdar) şahitlik etme (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا ب): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi

(اَلْآخَرُ ج اَخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلْمُرْجَي ج مُرْجَوْنَ): (ismi meful) durumları tehir edilenler

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap etti, işkence etti

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَي): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti



≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 203 (TEVBE : 107 – 111) ≻

وَ	الَّذِينَ	اتَّخَذُوا	مَسْجِدًا	ضِرَارًا	وَ	كُفْرًا
	kimseler	edinen	mescid	Zarar vermek için	atıf h.	inkar etmek
atıf h.	(مُعَذَّبُونَ) (azab edilenlerdir) olarak takdir edilen mahzuf bir haberin mübtedası, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil c.	mef'ul	mef'ûlün lieclih	matuf	

وَ	تَفْرِيقًا	بَيْنَ	الْمُؤْمِنِينَ	وَ	إِرْصَادًا	لِمَنْ
atıf h.	ayrılık çıkarmak için matuf	arasında mekan zarfı, muzaf	müminlerin muz. ileyh	atıf h.	gözlemek için matuf	kimseyi h. cer, ismi mevsul

حَارَبَ	اللَّهَ	وَ	رَسُولَهُ	مِنْ قَبْلُ ط	وَ	لَيَحْلِفَنَّ	إِنْ أَرَدْنَا
savaşan	Allah'a	ve	Resulüne	daha önce	atıf h.	kesinlikle yemin edenler	Biz istemedik (diye)
sıla: mazi fiil c.	mef'ul	atıf h.	matuf	h. cer, muzaf olmadığı için damme üzere mebni olan zarf isim		kasem (yemin) ya da tekit h., kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş f. muzari	nefiy h., f.mazi, fail

﴿ 107 ﴾	لَكَاذِبُونَ	إِنَّهُمْ	يَشْهَدُ	اللَّهُ	وَ	الْحُسْنَى ط	إِلَّا
	yalancı olduklarına	kesinlikle onların	şahidlik eder	Allah		iyilikten	başka bir şey
	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	haber, muzari fiil cüm.	mübteda	başlama h.	mef'ul	istisna h.

107. Zarar vermek, inkar etmek, müminlerin arasında ayrılık çıkarmak, daha önce Allah'a ve Resulüne karşı savaşan kimseyi gözlemek için mescid edinenler ve: «Biz iyilikten başka bir şey istemedik» diye kesinlikle yemin edenler.. Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şahidlik eder.

مِنْ أَوَّلِ	عَلَى التَّقْوَى	أُسِّسَ	لَمَسْجِدٌ	أَبَدًا ط	فِيهِ	لاَ تَقُمْ
İlk	takva üzerine	kurulan	mescid	asla	Orada	durma
h. cer-mecrur isim, muzaf	h. cer, takdir edilen kesrayla mecrur isim	sıfat; meçhul f. mazi cüm, faili (هُوَ) gizli zamiri	ibtidaiye lâmı, mübteda, mevsuf	zaman zarfı	car-mecrur	nehiy ve cezm h., f. muzari

يُحِبُّونَ	رِجَالٌ	فِيهِ	فِيهِ ط	أَنْ تَقُومَ	أَحَقُّ	يَوْمٍ
seven	adamlar	Orada vardır	içinde	durmana	daha layıktır	gününden
sıfat; muzari fiil cüm.	mübteda muahhar	haber mukaddem şibhi cüm.	car-mecrur	masdar ve nasb h., f. muzari, {(أَنْ تَقُومَ) masdarı müevveli mahzuf (ب) h. ceriyle mecrur da denmiş}	haber	muz. ileyh

﴿ 108 ﴾	الْمُطَّهِّرِينَ	يُحِبُّ	اللَّهُ	وَ	أَنْ يَتَطَهَّرُوا ط
	temizlenenleri	sever	Allah		temizlenmeyi
	mef'ul	haber, muzari fiil cüm. naibi faili (هُوَ) gizli zamiri	mübteda	başlama h.	masdar ve nasb h., f. muzari

108. Orada asla (namaz kılmak için) durma! İlk gününden takva üzerine kurulan mescid (Kuba mescidi), içinde (namaz kılmak için) durmana daha layıktır. Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah, çok temizlenenleri sever.

وَ	مِنَ اللَّهِ	عَلَى تَقْوَى	بُنْيَانَهُ	أَسَّسَ	فَمَنْ	أَ
ve	Allah'tan	sakınma üzerine	binasını	kuran	kimse	mi
atıf h.	sıfat; şibhi cüm.	h. cer, takdir edilen kesrayla mecrur, mevsuf	mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h., mübteda, ismi mevsul	soru h.

عَلَى شَفَا	بُنْيَانَهُ	أَسَّسَ	مَنْ	أَمْ	خَيْرٌ	رِضْوَانٍ
kenarına	binasını	kuran	kimse mi	yoksa	daha hayırlıdır	rızası
h. cer, takdir edilen kesrayla mecrur, muzaf	mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	önceki (مَنْ)e matuf, ismi mevsul	atıf h.	haber	matuf

وَ	جَهَنَّمَ ط	فِي نَارٍ	بِهِ	فَانْهَارَ	هَارٍ	جُرُفٍ	
	cehennem	ateşinin içine	onunla	akabinde göçen	yıkılmaya yüz tutan	bir uçurumun	
başlama h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	car-mecrur	atıf h., f. mazi, failî (هُوَ) gizli zamiri	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	

﴿ 109 ﴾	الظَّالِمِينَ	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	اللّهُ
	zalimler	topluluğuna	doğru yolu göstermez	Allah
	sıfat	mef'ul, mevsuf	haber; olumsuz muzari fiil cüm.	mübteda

109. Binasını (hakiki amaç olan) Allah'tan sakınma ve rızası üzerine kuran kimse mi daha hayırlıdır, yoksa binasını yıkılmaya yüz tutan bir uçurumun kenarına kuran akabinde onunla beraber cehennem ateşinin içine göçen kimse mi? Allah zalimler topluluğuna doğru yolu göstermez.

إِلاَّ	فِي قُلُوبِهِمْ ط	رِيبَةً	بَنَوْا	الَّذِي	بُنْيَانُهُمُ	لاَ يَزَالُ	
hariç	kalblerinde	şüphe olmaya	kurdukları		bina	devam edecektir	
istisna h.	h. cer-mecrur isim	(يَزَالُ)'nün haberi	sıla: cemi mazi fiil c.	sıfat; ismi mevsul	(يَزَالُ)nün ismi, mevsuf	devamlılık f.; nefiy h., nâsih f. muzari	

﴿ 110 ﴾	حَكِيمٌ ع	عَلِيمٌ	اللّهُ	وَ	قُلُوبُهُمْ	أَنْ تَقَطَّعَ
	hakimdir	bilendir	Allah		Kalblerinin	parçalanması
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	fail	masdar ve nasb h., f. muzari müstesna

110. Kalblerinin parçalanması hariç, kurdukları bina kalblerinde bir şüphe olarak kalmaya devam edecektir (Şüphe kalbin parçalanmasına, mutsuzluğa, pişmanlığa, başarısızlığa yol açacak ve kişiye zarar verecektir). Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır.

أَمْوَالَهُمْ	وَ	أَنْفُسَهُمْ	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	اشْتَرَى	اللّهَ	إِنَّ	
mallarını	ve	canlarını	müminlerden	satın almıştır	Allah	Gerçek şu ki	
matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	

فَيَقْتُلُونَ	اللّهِ	فِي سَبِيلِ	يُقَاتِلُونَ	الْجَنَّةَ ط	لَهُمُ	بِأَنَّ
öldürürler	Allah	yolunda	savaşırlar	cennet	kendilerinin olması (karşılığı) ile	
atıf h., f.muzari+fâil	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	f. muzari+ fâil	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	(أَنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi cüm.	h. cer, tekid ve nasb h.

وَ	فِي التَّوْرَاةِ	حَقًّا	عَلَيْهِ	وَعْدًا	يُقْتَلُونَ	وَ
atıf h.	(Bu) Tevrat'ta	gerçek	Onun üzerine	bir vaaddir	öldürülürler	ve
	car-mecrur	sıfat	car-mecrur	takdir edilen fiilin mef'ûlü mutlakı, mevsuf	meçhul f.muzari +fâil	atıf h.

بِعَهْدِهِ	أَوْفَى	مَنْ	وَ	الْقُرْآنِ ط	وَ	الْإِنْجِيلِ	
ahdine	daha çok vefa gösteren	kimdir		Kur'an'da	ve	İncil'de	
h. cer-mecrur isim	haber, mazi fiil cüm., failî (هُوَ) gizli zamiri	mübteda, soru ismi	i'tiradî (ara cümle) h.	matuf	atıf h.	matuf	

وَ	بِهِ ط	بَايَعْتُمْ	الَّذِي	بِبَيْعِكُمُ	فَاسْتَبْشِرُوا	مِنَ اللّهِ	
		yaptığınız		alış-verişle	O halde müjdelenip sevinin	Allah'tan	
başlama h.	car-mecrur	sıla: mazi fiil cüm., fail	sıfat; ismi mevsul	h. cer+ mec. isim, mevsuf	rabıta, emir f. (cemi)	car-mecrur	

﴿ 111 ﴾	الْعَظِيمُ	الْفَوْزُ	هُوَ	ذَلِكَ
	büyük	kurtuluştur		İşte bu
	sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri	mübteda

111. Gerçek şu ki, Allah müminlerden, canlarını ve mallarını, kendilerinin olacak cennet (karşılığı) ile satın almıştır. (Çünkü onlar gerektiğinde) Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler. (Bu), Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da (Allah) üzerine gerçek bir vaad (olarak vaat edilmiştir). Allah'tan daha çok ahdine vefa gösteren kimdir? O halde yaptığınız bu alış-verişten dolayı müjdelenip sevinin. İşte bu büyük kurtuluştur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 203 ≻

(TEVBE, 107):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi [(ضَارَّ يُضَارُّ ضِرَارًا): (masdar) zarara sokma, zarara uğratma

[(فَرَّقَ يُفَرِّقُ) اَلتَّفْرِيقُ]: (masdar) ayrılık çıkarma, parçalama, ayırma (بَيْنَ): (masdar) arasında

[(أَرْصَدَ يُرْصِدُ) اَلْإِرْصَادُ]: (masdar) gözetleme, hazırlık yapma, bekleme, hazırlama

(حَارَبَ يُحَارِبُ مُحَارَبَةً): (müfaale b.) muharebe etti, harbi ikame etti, savaştı (قَبْلُ): (zarf) önce

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahidlik etti/ hazır oldu/ bildi/ yemin etti (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fail) yalancı, düzmeci

(TEVBE, 108):

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef f.) namaza durdu/ kalktı/ ayağa kalktı, durdu (اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen

(أَسَّسَ يُؤَسِّسُ تَأْسِيسًا): (tef'il b.) tesis etti, bir temel üzerine kurdu (اَلتَّقْوَى): korunma, sakınma

(اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki [(حَقَّ يَحُقُّ) اَحَقُّ]: (ismi tafdil) daha layık, en layık

(اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf if'al b.) sevdi

(تَطَهَّرَ يَتَطَهَّرُ تَطَهُّرًا): (tefa'ul b.) temizlendi (اَلْمُطَهَّرُ ج مُطَهَّرُونَ): (ismi fail) temizlenen

(TEVBE, 109):

(أَسَّسَ يُؤَسِّسُ تَأْسِيسًا): (tef'il b.) tesis etti, bir temel üzerine kurdu [(بَنَى يَبْنِي) اَلْبُنْيَانُ]: bina, yapılmış şey

(اَلتَّقْوَى): korunma, sakınma [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) rıza, hoşnudluk

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (اَلشَّفَا): kıyı, kenar (اَلْجُرْفُ ج جُرُفٌ): uçurum, kıyı, altı oyulmuş sahil

(اَلْهَارِي ج هَارُونَ): (ismi fail) yarılan, yıkılmaya yüz tutan, uçacak ve kayacak dereceye gelen

(اِنْهَارَ يَنْهَارُ اِنْهِيَارًا ب): (ecvef if'tial b.) yıktı, uçurdu, göçürdü (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, yol gösterdi, irşad etti

(TEVBE, 110):

(زَالَ يَزَالُ زِيَالاً): (ecvef f.) (nefy edatı ile kullanılır) devam etti, zail olmadı [(بَنَى يَبْنِي) اَلْبُنْيَانُ]: bina, yapılmış şey

(بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nakıs f.) bina etti, yaptı, kurdu (اَلرِّيبَةُ): şüphe (şüphe ve münafıklık sebebi, nifaka sebep olan)

(تَقَطَّعَ يَتَقَطَّعُ تَقَطُّعًا): açıldı, kopukluk oldu, parçalandı (idrak etme kabiliyeti kalmadı)

(TEVBE, 111):

(اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً): (nakıs ifti'al b.) satın aldı/ sattı, (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

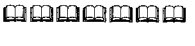
(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (اَلْحَقُّ): hak, gerçek [(وَفَى يَفِي) اَلْأَوْفَى]: (ismi tafdil) daha iyi ifa eden

(اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahd, andlaşma (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ اِسْتِبْشَارًا): (istif'al b.) müjde edileni buldu, müjde edilen şeyle neşelenip sevindi

(بَايَعَ يُبَايِعُ مُبَايَعَـــةً): (müfaale b.) alışveriş etti manasına gelmekle birlikte içerisinde hukuk mübadelesi bulunduğundan dolayı biat etmek, anlaşmak manasına da gelir. [(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma



﴿ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 204 (TEVBE : 112 – 117) ﴾

اَلتَّائِبُونَ	الْعَابِدُونَ	الْحَامِدُونَ	السَّائِحُونَ	الرَّاكِعُونَ	السَّاجِدونَ	الْآمِرُونَ
tevbe edenler (هُمْ) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın marife haberi	ibadet edenler ikinci haber	hamdedenler üçüncü haber	oruç tutanlar dördüncü haber	rükû edenler beşinci haber	secde edenler altıncı haber	emredenler yedinci haber

بِالْمَعْرُوفِ	وَ	النَّاهُونَ	عَنِ الْمُنْكَرِ	وَ	الْحَافِظُونَ	لِحُدُودِ
iyiliği car-mecrur	atıf h.	alıkoyanlar matuf	kötülükten car-mecrur	ve atıf h.	koruyanlardır matuf	sınırlarını h. cer-mecrur isim, muzaf

﴿ 112 ﴾

اللّٰهِ ط	وَ	بَشِّرِ	الْمُؤْمِنِينَ
Allah'ın muz. ileyh	başlama h.	müjdele emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	müminleri mef'ul

112. (Onlar) tevbe edenler, ibadet edenler, hamdedenler, oruç tutanlar (ya da Allah yolunda seyehata çıkıp gezenler), rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredenler ve kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlardır. (O) müminleri müjdele!

لِلْمُشْرِكِينَ	أَنْ يَسْتَغْفِرُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	وَ	لِلنَّبِيِّ	مَا كَانَ
müşrikler için car-mecrur	af dilemeleri (كَانَ)'nin muahhar ismi	müminlere f.mazi+ fail	matuf, ismi mevsul	ve atıf h.	Peygamber'e (كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	olmaz nefiy h., f. mazi, nasih

لَهُمْ	مَا تَبَيَّنَ	مِنْ بَعْدِ	قُرْبَى	أُولِي	لَوْ كَانُوا	وَ
Kendilerinin car-mecrur	açıkça belli olduktan sonra muz. ileyh, masdarı müevveli masdar h., f.mazi	h. cer-mecrur isim, muzaf	akraba muz. ileyh	sahibi (كَانَ)'nin haberi, muzaf	olsalar bile şart h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hal vâvı

﴿ 113 ﴾

أَنَّهُمْ	أَصْحَابُ	الْجَحِيمِ
oldukları (tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	ehli (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	cehennem muz. ileyh

113. Kendilerinin cehennem ehli oldukları onlara açıkça belli olduktan sonra, akraba bile olsalar, müşrikler için af dilemeleri Peygamber'e ve müminlere olmaz (yaraşmaz).

إِلَّا	لِأَبِيهِ	إِبْرَاهِيمَ	اسْتِغْفَارُ	كَانَ	مَا	وَ
başka istisna h. {hasr içindir}	babası için h. cer-mecrur isim	İbrahim'in muz. ileyh	bağışlanma dilemesi (كَانَ)nin ismi, muzaf	olmadı f. mazi, nâsih	nefiy h.	başlama h.

عَدُوٌّ	أَنَّهُ	لَهُ	فَلَمَّا تَبَيَّنَ	إِيَّاهُ ج	وَعَدَهَا	عَنْ مَوْعِدَةٍ
düşman (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf	gerçekten olduğu tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	kendisine car-mecrur	vakta ki açıkça belli olunca atıf h., zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; f. mazi	onun mef'ul	vaad ettiği sıfat; mazi fiil cüm. f.mazi+ mef'ul	bir sözden (كَانَ)nin haberi, h. cer-mecrur isim, mevsuf

fail : masdar-ı müevvel

﴿ 114 ﴾

حَلِيمٌ	لَأَوَّاهٌ	إِبْرَاهِيمَ	إِنَّ	مِنْهُ ط	تَبَرَّأَ	لِلّٰهِ
yumuşak huyluydu (إِنَّ)'nin ikinci haberi	çok içli tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi	İbrahim (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	ondan car-mecrur	uzaklaştı cevabu'ş-şart; f. mazi	Allah'a sıfat; şibhi cüm.

114. İbrahim'in babası için bağışlanma dilemesi, yalnızca ona vaad ettiği bir sözden başka bir şey için olmadı. Kendisine, onun gerçekten Allah'a düşman olduğu açıkça belli olunca ondan uzaklaştı. Doğrusu İbrahim, çok içli (duygulu), yumuşak huyluydu.

وَ	مَا كَانَ	اللّٰهُ	لِيُضِلَّ	قَوْمًا	بَعْدَ
	değildir	Allah	saptıracak	bir topluluğu	sonra
	f. mazi nefiy h.	ismi	lâmu'l-cuhûd+ (كَانَ)'nin haberi; f.muzari cüm.	mef'ul	zaman zarfı, muzaf
başlama h.		(كَانَ)'nin			

إِذْ هَدَاهُمْ	حَتَّى	يُبَيِّنَ	لَهُمْ	مَا	يَتَّقُونَ ط
doğru yola ilettikten	kadar	açıklayıncaya	onlara	şeyleri	sakınacakları
geçmiş zaman zarfı, f. mazi, mef'ul	gaye ve nasb h.,	f. muzari	car-mecrur	mef'ul	sıla: muzari fiil cüm.

﴿ 115 ﴾

إِنَّ	اللّٰهَ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمٌ
Doğrusu	Allah	her	şeyi	çok iyi bilendir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi

115. Allah bir topluluğu doğru yola ilettikten sonra, sakınacakları şeyleri onlara açıklayıncaya kadar kendilerini saptıracak değildir. Doğrusu Allah her şeyi çok iyi bilendir.

إِنَّ	اللّٰهَ	لَهُ	مُلْكُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	يُحْيِي	وَ
Gerçek şu ki	Allah'ındır	O'na aittir	mülkü	göklerin	ve	yerin	diriltir	ve
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	f. muzari	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi ; isim cüm.

نَصِيرٍ	لاَ	وَ	وَلِيٍّ	مِنْ	مِنْ دُونِ اللّٰهِ	لَكُمْ	مَا	وَ	يُمِيتُ ط
yardımcınız		ve	veliniz	Allah'tan başka	Sizin	yoktur		öldürür
matuf	nefiy h.	atıf h.	zaid cer, mübteda muahhar	h. cer-mecrur isim	haber mukaddem; şibhi cüm.	nefiy h.	atıf h.	f. muzari

﴿ 116 ﴾

116. Gerçek şu ki, göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır; diriltir ve öldürür. Sizin Allah'tan başka veliniz (himaye edeniniz, dostunuz) ve yardımcınız yoktur.

وَ	الْمُهَاجِرِينَ	وَ	عَلَى النَّبِيِّ	اللّٰهُ	تَابَ	لَقَدْ
ve	muhacirleri		Peygamberi	Allah	affetti	Andolsun ki
atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	fail	f. mazi	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h..

مَا كَادَ	مِنْ بَعْدِ	الْعُسْرَةِ	فِي سَاعَةِ	اتَّبَعُوهُ	الَّذِينَ	الْأَنْصَارِ
neredeyse	olduktan sonra	zorluk	saatinde	ona tabi	olan	ensarı
muzâfun ileyh; (مَا كَادَ) masdarı müevveli masdar h.+ f. mazi, (كَادَ)'nin ismi (هُوَ) olarak takdir edilen şa'n zamiri	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	sıla: cemi (müz.) mazi fiil cüm. mef'ul	sıfat, ismi mevsul	matuf, mevsuf

عَلَيْهِمْ ط	تَابَ	ثُمَّ	مِنْهُمْ	فَرِيقٍ	قُلُوبُ	يَزِيغُ
onların	tevbelerini kabul etti	Sonra	onlardan	bir gurubun	kalpleri	sapmak üzere
car-mecrur	f. mazi	atıf h.	sıfat; şibhi cüm.	muz. ileyh, mevsuf	fail, muzaf	f. muzari

(كَادَ)'nin haberi; fiil cüm.

﴿ 117 ﴾

إِنَّهُ	بِهِمْ	رَؤُوفٌ	رَحِيمٌ لا
Doğrusu O	onlara karşı	çok şefkatli	çok merhametlidir
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrurdan oluşan şibhi cüm. (رَؤُوفٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

117. Andolsun ki onlardan (Müslümanlardan) bir gurubun kalpleri neredeyse sapmak üzere olduktan sonra, Allah, Peygamberi, Muhacirleri ve zorluk saatinde ona tabi olan Ensarı affetti. Sonra da onların tevbelerini kabul etti. Doğrusu O, onlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 204 ≻

(TEVBE, 112):

(اَلتَّائِبُ ج تَائِبُونَ): (ismi fail) tevbe eden (اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ismi fail) ibadet eden

(اَلْحَامِدُ ج حَامِدُونَ): (ismi fail) hamd eden (اَلسَّائِحُ ج سَائِحُونَ): (ismi fail) oruç tutan/seyehat eden

(اَلرَّاكِعُ ج رَاكِعُونَ): (ismi fail) namaz kılan, rüku eden (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدونَ): (ismi fail) secde eden

(اَلْآمِرُ ج آمِرُونَ): (ismi fail) emreden [(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ismi meful) iyilik, iyi

(اَلنَّاهِي ج نَاهُونَ): (ismi fail) yasaklayan (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: (ismi meful) kötü, çirkin/ mimli masdar: çirkin karşılama, beğenmeme, kötüleme

(اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ismi fail) koruyan, rakip, gözetleyici (اَلْحَدُّ ج حُدُودٌ): sınır, hudud

(TEVBE, 113 – 114):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): istiğfar etti, bağış diledi (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler

(اَلْقُرْبَى): karabet, yakınlık/ akrabalar, yakınlar (بَعْدِ): (zarf) sonra

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu (اَصْحَابُ الْجَحِيمِ): cehennem ehli

[(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ) اَلْاِسْتِغْفَارُ]: (masdar) istiğfar etme, bağışlama (اَلْاَبُ ج اَبَاءُ): baba

(اَلْمَوْعِدَةُ): vaat, söz (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): va'd etti, söz verdi (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul b.) açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu

(تَبَرَّأَ يَتَبَرَّؤُ تَبَرُّؤً): (tefa'ul b.) uzak durdu, kurtuldu, alakasını kesti (اَلْاَوَّاهُ): çok ah çeken, Allah'a yalvarıp yakaran, çok içli

[(حَلُمَ يَحْلُمُ) اَلْحَلِيمُ]: (Esma'i hüsnadan) cezalandırmada acelecilik göstermeyen, yumuşak huylu

(TEVBE, 115 - 116 - 117):

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf if'al b.) saptırdı veya sapmış buldu, sapık olarak gördü (بَعْدَ): (zarf) sonra

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, doğru yola iletti, hidayet verdi

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il b.) (hem lazım hem de müteaddi) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) korundu, sakındı [(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْءُ]: (masdar) şey, dileme, isteme, tercih etme

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık/ mülk, mülkiyet (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nakıs f., if'al b.) hayat verdi, diriltti

(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef f., if'al b.) öldürdü (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, yardımcı, veli, yakın [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübalağalı ismi fail) çok yardım eden, yardımsever

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti

(اَلْمُهَاجِرُ ج مُهَاجِرُونَ): (ismi fail) hicret eden, göç eden (اَلنَّصِيرُ ج اَنْصَارٌ): (mübalağalı ismi fail) çok yardımsever

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (كَادَ يَكَادُ): (ecvef f.) neredeyse, az kalsın

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet vakti (اَلْعُسْرَةُ): darlık, sıkıntı, güçlük, zorluk

(زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef f.) haktan saptı, sapıttı/ maksattan döndü/ yıldı

(اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, gurup, zümre (اَلرَّؤُوفُ) : (Esma'i ilahiyeden) şefkatli, çok merhametli

≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 205 (TEVBE : 118 – 122) ≻

وَ	عَلَى الثَّلَاثَةِ	الَّذِينَ	خُلِّفُوا ط	حَتَّىٰٓ	إِذَا	ضَاقَتْ
Ve	üç kişinin (tevbelerini kabul etti)		geri bırakılan	Öyle ki	bir zaman	dar gelmiş
atıf h.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat; ismi mevsul	sıla: cemi meçhul mazi fiil c.	ibtidaiye (başlama) h.	zaman zarfı	f.mazi

عَلَيْهِمُ	الْأَرْضُ	بِمَا	رَحُبَتْ	وَ	ضَاقَتْ	عَلَيْهِمْ
onlara	yeryüzü	genişliğiyle			dar gelmiş	onlara
car-mecrur	fail	h. cer, masdar h..	f.mazi	atıf h.	f.mazi	car-mecrur

أَنفُسُهُمْ	وَ	ظَنُّوا	أَنْ لَا	مَلْجَأَ	مِنَ اللَّهِ	إِلَّآ	إِلَيْهِ ط	ثُمَّ	تَابَ
nefisleri		anlamışlardı	olmadığını	sığınak	Allah'tan	ancak	O'na	Sonra	tevbesini kabul etti
fail	atıf h.	f.mazi+ fail	(أَنَّ)'nin tahfifi, (أَنَّ)'nin ismi (هُوَ) olarak takdir edilen şa'n zamiri, en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi; şibhi cüm.	istisna h. {hasr içindir}	car-mecrur	atıf h.	f. mazi

﴿ 118 ﴾	الرَّحِيمُ ع	التَّوَّابُ	هُوَ	اللَّهَ	إِنَّ	لِيَتُوبُوا ط	عَلَيْهِمْ
	Rahim'dir	Tevvab'dır	O	Allah	doğrusu	tevbe etsinler diye	onların
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	mübteda	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	car-mecrur

118. Ve (seferden) geri bırakılan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). Öyle ki, yeryüzü genişliğiyle (genişliğine rağmen) onlara dar gelmiş, nefisleri de kendilerine dar (sıkıntılı) gelmişti. Allah'tan (O'nun azabından) ancak (yine) O'na (Allah'a) sığınmaktan başka sığınak olmadığını anlamışlardı. Sonra tevbe etsinler diye onların tevbesini kabul etti. (Çünkü) doğrusu Allah, (yalnızca) O, Tevvab'dır (tevbeleri kabul edendir), Rahim'dir (merhametli olandır).

﴿ 119 ﴾	مَعَ الصَّادِقِينَ	وَ كُونُوا	اللَّهَ	اتَّقُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَآ أَيُّهَا
	doğrularla	beraber olun	Allah'tan	sakının		Ey iman edenler	
	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf; emir f., nâsih+ (كَانَ)'nin ismi	mef'ul	emir f.+ fail	sıla: mazi fiil cüm.	sıfat; ismi mevsul {(أَيُّ)'den bedel de denmiştir}	nidâ h., münâdâ , tenbih h.

(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

119. Ey iman edenler! Allah'tan sakının (korkuyla karışık saygı duyun) ve doğrularla beraber olun.

مِنَ الْأَعْرَابِ	حَوْلَهُمْ	مَنْ	وَ	الْمَدِينَةِ	لِأَهْلِ	مَا كَانَ
Bedevî Araplardan	onların çevresinde bulunan	kişilere	ve	Medine	halkına	olmaz
(مَنْ)'den hal: şibhi cüm.	sıla: şibhi c.: mekan zarfı	matuf, ismi mevsul	atıf h.	muz. ileyh	(كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm, muzaf	nefiy h., f. mazi, nasih

عَنْ نَفْسِهِ ط	بِأَنْفُسِهِمْ	لَا يَرْغَبُوا	وَ	اللَّهِ	عَنْ رَسُولِ	أَنْ يَتَخَلَّفُوا
onun canına	kendi canlarını	tercih etmeleri		Allah'ın	Resûlünden	geri kalmaları
h. cer-mecrur isim	h. cer-mecrur isim	nefiy h, f. muzari	atıf h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., f. muzari

نَصَبٌ	لَا	وَ	ظَمَأٌ	لَا يُصِيبُهُمْ	بِأَنَّهُمْ	ذَٰلِكَ
bir yorgunluk			bir susuzluk	isabet etmez onlara	şu sebepledir ki	Bu
matuf	nefiy h.	atıf h.	fail, (...بِأَنَّهُمْ) cümlesi (ذَٰلِكَ) mübtedasının haberidir	(أَنَّ)'nin haberi; fiil cüm. nefiy h.,:f. muzari, mef'ul	h. cer, tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin ismi	mübteda

لَا يَطَؤُونَ	وَ	اللَّهِ	فِي سَبِيلِ	مَخْمَصَةٌ	لَا	وَ
ayak basmazlar		Allah	yolunda	bir açlık		
nefiy h., f. muzari+fâil	atıf h.	muz. ileyh mecrur, şibhi cümle (مَخْمَصَةٌ) kelimesinin sıfatıdır	h. cer-mecrur isim, muzaf	matuf, mevsuf	nefiy h.	atıf h.

نَيْلاً	مِنْ عَدُوٍّ	لاَ يَنَالُونَ	وَ	الْكُفَّارَ	يَغِيظُ		مَوْطِئًا
bir başarı mef'ûlü mutlak	düşman tarafından car-mecrur	kazanmazlar nefiy h., f. muzari+fâil	ve atıf h.	kâfirleri mef'ul	kızdıracak f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri		bir yere mef'ûlü mutlak (masdar-ı mimi)
إِنَّ	صَالِحٌ ط	عَمَلٌ	بِهِ	لَهُمْ	كُتِبَ		إِلاَّ
şüphesiz tekid ve nasb h.	salih sıfat	bir amel naibul fail , mevsuf	bununla car-mecrur	onlara car-mecrur	yazılmıştır hal: meçhul f.mazi		illa istisna h.{hasr içindir}
﴿ 120 ﴾	الْمُحْسِنِينَ لا	أَجْرَ	لاَ يُضِيعُ				اللَّهَ
	iyilik yapanların muz. ileyh	ecrini mef'ul,muzaf	zayi etmez (إِنَّ)'nin haberi; olumsuz muzari fiil cüm.				Allah (إِنَّ)'nin ismi

120. Medine halkına ve Bedevî Araplardan onların çevresinde bulunan kişilere Allah'ın Resûlünden geri kalmaları ve kendi canlarını onun canına tercih etmeleri (ondan önce kendilerine rağbet edip kendilerini düşünmeleri) olmaz (yakışmaz). Bu, şu sebepledir ki; gerçekten onlara Allah yolunda bir susuzluk, bir yorgunluk, bir açlık isabet etmez ki ve kâfirleri kızdıracak bir yere ayak basmazlar ki ve düşman tarafından bir başarı kazanmazlar ki illa onlara bununla salih bir amel yazılmıştır. (Çünkü) Allah şüphesiz iyilik yapanların ecrini zayi etmez.

كَبِيرَةً	لاَ	وَ	صَغِيرَةً	نَفَقَةً	لاَ يُنْفِقُونَ	وَ
büyük matuf	nefiy h.	ve atıf h.	küçük sıfat	bir nafaka mef'ûlü mutlak, mevsuf	sarfetmezler nefiy h., f. muzari+fâil	Ve atıf h.
لِيَجْزِيَهُمُ		لَهُمْ	كُتِبَ	إِلاَّ	وَادِيًا	لاَ يَقْطَعُونَ	وَ
mükafatlandırması için ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul		onların lehine car-mecrur	yazılır meçhul f. mazi {cüm. (وَادِيًا)'den hal de denmiştir}	illâ istisna h. {hasr içindir}	bir vadiyi mef'ul	katetmezler nefiy h., f. muzari+fâil	atıf h.
﴿ 121 ﴾	يَعْمَلُونَ	كَانُوا	مَا	أَحْسَنَ	اللَّهُ		
	yapmakta (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	oldukları sıla: nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi	şeylerin muz. ileyh, ismi mevsul	en güzeli ikinci mef'ul, muzaf	Allah'ın fail		

121. Ve Allah'ın onları yapmakta oldukları şeylerin en güzeli ile mükafatlandırması için, (onlar ne) küçük ve (ne de) büyük bir nafaka (yani masraf) sarfetmezler ki ve bir vadiyi katetmezler ki, (bu çabaları) illâ onların lehine yazılır.

فَلَوْلاَ	كَآفَّةً ط	لِيَنْفِرُوا	الْمُؤْمِنُونَ	كَانَ	مَا	وَ
değil midir başlama h., tahdîd h.	toptan hal	seferber olmaları lâmu'l-cuhûd (inkar lâmı), f. muzari	Mü'minlerin (كَانَ)'nin ismi	olmaz f. mazi, nasih	nefiy h.	başlama h.
	(كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi					
فِي الدِّينِ	لِيَتَفَقَّهُوا	طَآئِفَةٌ	مِنْهُمْ	فِرْقَةٍ	مِنْ كُلِّ	نَفَرَ
dinde car-mecrur	fakih olmak için ta'lil ve nasb h., f. muzari	bir kesimin fail	Onlardan (طَآئِفَةٌ)'den hal; şibhi cüm.	her gruptan muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	geride kalmalı f. mazi
﴿ 122 ﴾	يَحْذَرُونَ ع	لَعَلَّهُمْ	إِلَيْهِمْ	رَجَعُوا	إِذَا	قَوْمَهُمْ	وَ لِيُنْذِرُوا
	çekinirler (لَعَلَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	Umulur ki tereccî (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	kendilerine car-mecrur	döndükleri f. mazi,fail	zaman zaman zarfı	milletlerini mef'ul	uyarmak için ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail / atıf h.

122. Mü'minlerin toptan seferber olmaları (savaşa çıkmaları) (doğru) olmaz. Onlardan her gruptan bir kesim, dinde fakih olmak için (eğitim görmek üzere) ve milletlerini (seferden) kendilerine döndükleri zaman uyarmak için geride kalmalıdır. Umulur ki çekinirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 205 ≻

(TEVBE, 118 – 119):

(اَلثَّلَاثُ ث اَلثَّلَاثَةُ): üç (خَلَّفَ يُخَلِّفُ تَخْلِيفًا): (tef'il b.) tehir etti, geride bıraktı, arkada bıraktı

(ضَاقَ يَضِيقُ ضَيْقًا): (ecvef f.) daraldı, dar geldi, darlaştı (رَحُبَ يَرْحُبُ): genişledi, geniş oldu

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) sandı, zannetti, yakın hasıl etti, tevehhüm etti [(اَلْمَلْجَأُ (لَجَأَ يَلْجَأُ]: (ismi mekan) sığınak

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef f.) tevbeyi kabul edip mağfiret etti (اَلتَّوَّابُ): (mübalağalı ismi fail) mağfireti çok olan

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz f., if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) sakındı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fail) doğru olan

(TEVBE, 120 – 121 – 122):

(اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (حَوْلَ): (zarf) etraf, civar

(اَلْأَعْرَابُ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan araplar (تَخَلَّفَ يَتَخَلَّفُ تَخَلُّفًا): (tefa'ul b.) geride kaldı, arkada kaldı

(رَغِبَ يَرْغَبُ رَغْبًا): rağbet etti, arzuladı, tazarru ve istekle teveccüh etti/ rağbet etmedi, uzak durdu

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti (cezalandırdı), dokundu/ istedi, irade etti

[(اَلظَّمَأُ (ظَمِئَ يَظْمَأُ]: susamak, susuzluk (اَلنَّصَبُ ج اَنْصَابٌ): yorgunluk, bitkinlik

[(اَلْمَخْمَصَةُ (خَمَصَ يَخْمُصُ]: (mide) boşaldı, acıktı, (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

[(اَلْمَوْطِئُ (وَطِئَ يَطَأُ]: (ismi mekan) ayak basılan yer/ ayak basma

(غَاظَ يَغِيظُ غَيْظًا): (ecvef f.) çok kızdırdı (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(نَالَ يَنَالُ نَيْلًا): (ecvef f.) zafer kazandı, muzaffariyet elde etti/ nail oldu/ elde etti

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ tesbit etti/ isbat etti/ takdir etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

[(اَلصَّالِحُ (صَلَحَ يَصْلُحُ]: salih, doğru (أَضَاعَ يُضِيعُ إِضَاعَةً): (ecvef f., if'al b.) zayi etti, telef etti, ihmal etti

(اَلْأَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fail) iyilik eden, güzel yapan, ikram eden

(أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, zekat verdi, yardımda bulundu

(اَلنَّفَقَةُ ج نَفَقَاتٌ): harcanan mal v.s. (bu harcama teberru, yardım, şahsi ve ailevi ihtiyaçları gidermek için yapılır)

(اَلصَّغِيرَةُ ج صَغَائِرُ): (mertebe ve kıymet itibarıyle) küçük (اَلكَبِيرَةُ ج كَبَائِرُ): çok büyük/ zor/ güç

(قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): kat etti, geçti/ kesti (اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ ispat etti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi

[(اَلْأَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi

(اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, bölük, gurup, taife (نَفَرَ يَنْفِرُ نَفْرًا): seferber oldu, asker oldu/ kaçtı/ koştu/ çıktı

(كَآفَّةً): toptan (اَلْفِرْقَةُ ج فِرَقٌ): bölüm, kısım, ünite, gurup, parça

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı (تَفَقَّهَ يَتَفَقَّهُ تَفَقُّهًا): (tefa'ul b.) fakih (derin anlayışlı) oldu

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(لَعَلَّ): umulurki, belki, taaki, için, diye (حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı, (korkudan dolayı), korundu, çekindi



≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 206 (TEVBE : 123 – 129) ≻

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	قَاتِلُوا	الَّذِينَ	يَلُونَكُمْ	مِنَ الْكُفَّارِ
nidâ h., münâdâ , tenbih h.	Ey iman edenler sıfat; ismi mevsul {(أَيُّ)'den bedel de denmiştir}	sıla: mazi fiil cümlesi	savaşın emir f., fail	size yakın olan kimselerle mef'ul, ismi mevsul	sıla: cemi müz. muzari fiil cümlesi; mef'ul	Kâfirlerden car-mecrur

وَ	لِيَجِدُوا	فِيكُمْ	غِلْظَةً ط	وَ	اعْلَمُوا
atıf h.	bulsunlar emr-i gaib; f. muzari, fail	sizde car-mecrur	sizde bir sertlik mef'ul	atıf h.	Bilin ki emir f., fail

أَنَّ	اللَّهَ	مَعَ	الْمُتَّقِينَ	﴿ 123 ﴾
tekid ve nasb h.	Allah (أَنَّ)'nin ismi,	ile beraberdir mekan zarfı, muzaf	takva sahipleri muz. ileyh	

(أَنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.

(اعْلَمُوا) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

123. Ey iman edenler! Kâfirlerden size yakın olan kimselerle savaşın ve onlar sizde bir sertlik bulsunlar. Bilin ki, Allah takva sahipleri ile beraberdir.

وَ	إِذَا مَآ	أُنْزِلَتْ	سُورَةٌ	فَمِنْهُمْ	مَنْ	يَقُولُ
başlama h.	zaman şart bildiren zaman zarfı+ zaid h.	indirildiği meçhul f.mazi,	bir sûre naibi fail	onlardan vardır haber mukaddem; şibhi cüm.	kimseler mübteda muahhar, ismi mevsul	diyen sıla: muzari fiil cüm.

أَيُّكُمْ	زَادَتْهُ	هَذِهِ	إِيمَانًا ج	فَأَمَّا	الَّذِينَ
hanginizin mübteda	artırdı haber: mazi fiil cümlesi, (تْ) te'nis (müenneslik) içindir, mef'ul	Bu fail	imanını ikinci mef'ûl	gelince başlama h., şart ve tafsil h.	kimselere mübteda, ismi mevsul

آمَنُوا	فَزَادَتْهُمْ	إِيمَانًا	وَ	هُمْ	يَسْتَبْشِرُونَ	﴿ 124 ﴾
İman eden sıla: cemi mazi fiil cüm	artırır onların atıf h., haber; mazi fiil cüm., mef'ul	imanlarını ikinci mef'ûl	ve hal vâvı	onlar mübteda	müjdelenip sevinirler haber	

124: Bir sûre indirildiği zaman hemen onlardan «Bu sizin hanginizin imanını artırdı?» diyen (iki yüzlü) kimseler vardır. İman edenlere gelince (bu sûre) onların imanlarını artırır ve onlar müjdelenip sevinirler.

وَ	أَمَّا	الَّذِينَ	فِي قُلُوبِهِمْ	مَرَضٌ	فَزَادَتْهُمْ	رِجْسًا
Ve atıf h.	gelince şart ve tafsil h.	kimselere mübteda, ismi mevsul	kalplerinde olan haber mukaddem; şibhi cüm.	hastalık mübteda muahhar	artırmıştır onların atıf h., (الَّذِينَ)mübtedasının haberi; mazi fiil cümlesi, mef'ul	pislik ikinci mef'ûl

sıla; isim cüm..

إِلَى رِجْسِهِمْ	وَ	مَاتُوا	وَ	هُمْ	كَافِرُونَ	﴿ 125 ﴾
pisliklerine h. cer-mecrur isim	ve atıf h.	ölmüşlerdir f. mazi, fail	hal vâvı	onlar mübteda	kâfir olarak haber	

125. Ve kalplerinde hastalık (yani kâfirlik ve münafıklık) olanlara gelince, onların da pisliklerine pislik artırmıştır ve onlar artık kâfir olarak ölmüşlerdir.

أَ	وَ	لاَ يَرَوْنَ	أَنَّهُمْ	يُفْتَنُونَ	فِي كُلِّ	عَامٍ	مَرَّةً
mı soru h.	atıf h.	görmüyorlar nefiy h., f. muzari+fâil	tekid ve nasb h., ((أَنَّ)'nin ismi	imtihan edildiklerini (أَنَّ)'nin haberi, cemi muzari meçhul fiil cümlesi	her h.cer+mecrur isim, muzaf	yılda muz. ileyh	bir defa mef'ûlü mutlak naibi

(يَرَوْنَ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

﴿126﴾ يَذَّكَّرُونَ هُمْ لاَ وَ لاَ يَتُوبُونَ ثُمَّ مَرَّتَيْنِ أَوْ

ibret almazlar — haber
Onlar — mübteda
nefiy h.
ve — atıf h.
da tevbe etmezler — nefiy h., f. muzari+fâil
Sonra — atıf h.
iki defa — matuf
veya — atıf h.

126. Onlar, her yılda bir veya iki defa (içyüzlerini açığa çıkaracak durumlarla) imtihan edildiklerini görmüyorlar mı? Sonra da tevbe etmezler ve ibret almazlar.

بَعْضُهُمْ نَظَرَ سُورَةٌ أُنْزِلَتْ إِذَا مَآ وَ

bazısı — fail
bakar — cevabü'ş-şart; f. mazi
Bir sure — naibi fail
indirildiği — fiilu'ş-şart; meçhul f. mazi
zaman — şart bildiren zaman zarfı, (مَا): zaid h.
başlama h.

صَرَفَ انْصَرَفُوا ط ثُمَّ مِنْ أَحَدٍ يَرَاكُمْ هَلْ إِلَى بَعْضٍ ط

çevirmiştir — f. mazi
dönüp giderler — f.mazi, fail
Sonra — atıf h.
bir kimse — zaid cer, fail
Sizi görüyor — f.muzari, mef'ul
mu (der) — soru h.
bazısına — car-mecrur

﴿127﴾ لاَ يَفْقَهُونَ قَوْمٌ بِأَنَّهُمْ قُلُوبَهُمْ اللّهُ

Anlayıp kavramayan — sıfat; olumsuz cemi müz. muzari fiil cümlesi
bir topluluk — (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf
olmaları sebebiyle — h. cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi
onların kalblerini — mef'ul
Allah — fail

127. Bir sure indirildiğinde, bazısı bazısına bakar (ve) : «Sizi bir kimse görüyor mu?» (der.) Sonra dönüp giderler. Anlayıp kavramayan bir topluluk olmaları sebebiyle, Allah onların kalblerini çevirmiştir.

مَا عَنِتُّمْ عَلَيْهِ عَزِيزٌ ذ مِنْ أَنْفُسِكُمْ رَسُولٌ جَآءَكُمْ لَقَدْ

sıkıntıya uğramanız — (عَزِيزٌ) sıfatı müşebbehesinin faili; masdar-ı müevvel: masdar h., f. mazi, fail
kendisine — car-mecrur
çok güç gelen — ikinci sıfat
kendinizden — sıfat; şibhi cüm.
bir Peygamber — fail, mevsuf
size gelmiştir — f.mazi+ mef'ul
Andolsun — lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.

﴿128﴾ رَحِيمٌ رَؤُوفٌ بِالْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكُمْ حَرِيصٌ

çok merhametli — beşinci sıfat
çok şefkatli — dördüncü sıfat
müminlere karşı — car-mecrur, şibhi cüm. (رَؤُوفٌ)ile bağlantılıdır
size — car-mecrur
çok düşkün — üçüncü sıfat

128. Andolsun size kendinizden, (dünya ve ahirette) sıkıntıya uğramanız kendisine çok güç gelen (gücüne giden, ağır gelen) size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli, çok merhametli olan bir Peygamber gelmiştir.

هُوَ ط إِلاَّ إِلَهَ لاَ اللّهُ ذ حَسْبِيَ فَقُلْ فَإِنْ تَوَلَّوْا

O'ndan — mahzuf haberdeki müstetir zamirden bedel
başka — istisnâ h.
tanrı — (لاَ)'nın ismi, haberi mahzuftur ve (مَوْجُودٌ) olarak takdir edilir
yoktur — nâfiye li'l-cins
Allah — haber
bana yeter — mübteda, muzaf, (يَ):muz.ileyh
de ki — rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, emir f., failli (أَنْتَ) gizli zamiri cevabü'ş-şart
yüz çevirirlerse — atıf h.+ şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail

﴿129﴾ الْعَظِيمِ الْعَرْشِ رَبُّ هُوَ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَيْهِ

büyük — sıfat
arşın — muz. ileyh, mevsuf
Rabbidir — haber, muzaf
O — mübteda
hal vâvı
güvenip dayanmaktayım — f.mazi+fail
O'na — şibhi cüm. (تَوَكَّلْتُ) ile bağlantılıdır

129. Yüz çevirirlerse de ki: «Allah bana yeter (Ondan başka kimseden korkum ve beklentim olmaz); O'ndan başka tanrı yoktur, O'na güvenip dayanmaktayım. O büyük arşın Rabbidir.»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 206 ≻

(TEVBE, 123):

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfaale b.) muharebe etti, savaştı [(غَلُظَ يَغْلُظُ (اَلْغِلْظَةُ]: sertlik, katı olma

(وَلِيَ يَلِي وَلْيًا): (nakıs f.) yakın oldu (mekan cihetiyle yakınlık) (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fail) korunan, sakınan

(TEVBE, 124):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) artırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti

(اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure (اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ اِسْتِبْشَارًا): (istif'al b.) müjdelenip sevindi

(TEVBE, 125):

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık, rahatsızlık, hastalık hali

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا):): (ecvef f.) artırdı, katı/ arttı, ziyadeleşti

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef f.) öldü (اَلرِّجْسُ ج اَرْجَاسٌ): küfür/ ceza/ genel manada pislik

(TEVBE, 126):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi, sınadı/ imtihan etti

(اَلْعَامُ ج اَعْوَامٌ): sene, yıl (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kere, kez

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü (اَلْمَرَّتَيْنِ): iki kere

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا):(tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(TEVBE, 127):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً):):(if'al b.) indirdi (اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bildi/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ döndü, yöneldi

(بَعْضٌ): bazı, birkısım, bazısı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً):):(nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلْاَحَدُ): bir, tek (اِنْصَرَفَ يَنْصَرِفُ اِنْصِرَافًا): savuştu, döndü

(صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü

(TEVBE, 128):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): geldi (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kendi, zat, ruh, nefis

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): güç, zor, aziz, üstün, güçlü, şerefli, değerli (عَنِتَ يَعْنَتُ عَنَتًا): sıkıntıya düştü/ günaha girdi

[(حَرَصَ يَحْرِصُ (اَلْحَرِيصُ]: (mübalağalı ismi fail) çok hırslı, düşkün

[(رَأَفَ يَرْأَفُ (اَلرَّؤُوفُ]: (mübalağalı ismi fail) çok acıyan, çok merhametli

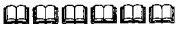
(TEVBE, 129):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا):(nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi, döndü (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(حَسْبُ): kafi, kefil (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً):):(tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı, Allah'a dayandı

(اَلرَّبُّ ج اَرْبَابٌ): ilah, rab, malik, seyyid, efendi, besleyip bakan, terbiye edici

(اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, taht, dam, çatı, tavan, çardak (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce



سورة يونس (10)

(YUNUS (Yunus (a.s.) **SÛRESİ)**

(Mekke'de indirilmiştir. 109 ayettir.)

≺ KUR'ÂN SAYFASI: 207 - 220 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

الٓرٰ	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ	الْحَكِيمِ	﴿ 1 ﴾
Elif. Lâm. Râ	İşte bunlar	âyetleridir	Kitâb'ın	hikmetli	
hurufu mukattaa	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat	

1. Elif. Lâm. Râ. İşte bunlar hikmetli Kitâb'ın âyetleridir.

أَ	كَانَ	لِلنَّاسِ	عَجَبًا	أَنْ أَوْحَيْنَآ	إِلَىٰ رَجُلٍ	مِنْهُمْ	أَنْ أَنْذِرِ	النَّاسَ
mi	oldu	insanlar için	şaşılacak bir şey	vahyetmemiz	bir adama	kendilerinden	uyar diye	insanları
soru h.	f.mazi, nasih	(عَجَبًا)'den hal: şibhi cümle	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	(كَانَ)'nin ismi: masdar-ı müevvel	car-mecrur	car-mecrur	tefsir h., emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	mef'ûlün bih

وَ	بَشِّرِ	الَّذِينَ	آمَنُوا	أَنَّ	لَهُمْ	قَدَمَ	صِدْقٍ
ve	müjdele	kimselere	iman eden		olduğunu	onlar için	üstün sadakat makamı
atıf h.	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	mef'ûlün bih, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm.	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	muzafun ileyh

(آمَنُوا)'nun mef'ulü: masdar-ı müevvel

عِنْدَ	رَبِّهِمْ ط	قَالَ	الْكَافِرُونَ	إِنَّ	هَٰذَا	لَسَاحِرٌ	مُبِينٌ	﴿ 2 ﴾
katında	Rableri	dediler	kafirler	gerçekten	Bu	bir büyücüdür	apaçık	
mekan zarfı, muzaf	muz.ileyh, muzaf, muzafun ileyh	f. mazi	fail	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

2. Kendilerinden bir adama, «İnsanları uyar ve iman edenlere, kendileri için Rableri katında üstün sadakat makamı (ileri derecede mertebe, yüksek makamlar) olduğunu müjdele» diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey mi oldu ki, (Peygamber onları uyarınca) kafirler: «Bu gerçekten apaçık bir büyücüdür» dediler?

إِنَّ	رَبَّكُمُ	اللّٰهُ	الَّذِي	خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ
Doğrusu	sizin Rabbiniz	Allah'tır	yaratan		gökleri	ve
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıla: mazi f.	sıfat; ismi mevsul	mef'ûl	atıf h.

الْأَرْضَ	فِي سِتَّةِ	أَيَّامٍ	ثُمَّ	اسْتَوَىٰ	عَلَى الْعَرْشِ	يُدَبِّرُ
yeri	altı	günde	sonra	istiva eden	arşa	idare edendir
matuf	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	f. mazi	car-mecrur	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, f. muzari cüm.

الْأَمْرَ ط	مَا	مِنْ شَفِيعٍ	إِلَّا	مِنْ بَعْدِ	إِذْنِهِ ط	ذٰلِكُمُ
işleri	yoktur	herhangi bir şefaatçi	hariç	(olması) sonrası	Onun izni	İşte
mef'ûl	(إِنَّ)'nin üçüncü haberi; (isim c.), nefiy h...	zaid cer, mübteda	istisna h.	haber: şibhi cümle: h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, muz. ileyh	mübteda

اللّٰهُ	رَبُّكُمْ	فَاعْبُدُوهُ ط	أَ	فَلَا تَذَكَّرُونَ	﴿ 3 ﴾
Allah	Rabbiniz	O'na kulluk edin	misiniz	Artık düşünmeyecek	
haber	(اللّٰهُ)'dan bedel	rabıta, emir f., fail, mef'ûl	soru h.	atıf h.+nefy-i istikbal: nefiy h., f.muzari+fâil	

3. Doğrusu sizin Rabbiniz, altı günde gökleri ve yeri yaratan, sonra da arşa istiva eden Allah'tır. İşleri de idare edendir. Onun izni (olması) sonrası hariç, herhangi bir şefaatçi yoktur. İşte Rabbiniz olan Allah budur, öyleyse O'na kulluk edin. Artık düşünmeyecek misiniz?

إِلَيْهِ	مَرْجِعُكُمْ	جَمِيعًا ط	وَعْدَ	اللّٰهِ	حَقًّا ط	إِنَّهُ
O'nadır	dönüşünüz	toplu olarak	bir vâdi olarak	Allah'ın	gerçekten	Gerçek şu ki O
haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar	hal	(وَعَدَ) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf	muzafun ileyh	hal	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

يَبْدَأُ	الْخَلْقَ	ثُمَّ	يُعِيدُهُ	لِيَجْزِيَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا
başlar	yaratmaya	sonra	onu tekrar eder	karşılık vermek için	kimselere	iman eden		amel işleyen
(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ûl	atıf h.	f. muzari, mef'ûlün bih	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	mef'ûlün bih, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.; fail		f. mazi, fai atıf h.

الصَّالِحَاتِ	بِالْقِسْطِ ط	وَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	لَهُمْ	شَرَابٌ	مِنْ حَمِيمٍ
iyi	adaletle		kimseler	İnkar eden	onlar için vardır	bir içki	kaynar sudan
mef'ûlün bih	car-mecrur	başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla: mazi f. cüm. fail	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.

haber: şibhi cümle

﴿ 4 ﴾	يَكْفُرُونَ	بِمَا كَانُوا	أَلِيمٌ	عَذَابٌ	وَ
	inkar etmekte	olmaları sebebiyle	elem verici	bir azab	ve
	(كَانَ)'nin haberi, muzari f.	h. cer, masdar h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.

4. Toptan olarak (hiç kimse bırakılmaksızın) O'nadır dönüşünüz. (Bu) Allah'ın gerçek bir vâdi olarak (size vâ'd edilmiştir). Gerçek şu ki O, yaratmaya başlar, sonra iman edip iyi amel işleyen kimselere adaletle karşılık vermek için onu tekrar eder. İnkar eden kimseler, onlar için (Allah'ı, peygamberlerini ve yeniden dirilişi) inkar etmekte olmaları sebebiyle kaynar sudan bir içki ve elem verici bir azab vardır.

الْقَمَرَ	وَ	ضِيَآءً	الشَّمْسَ	جَعَلَ	الَّذِي	هُوَ
ayı		ışıklı	Güneşi	kılan		O'dur
(الشَّمْسَ)'e matuf	atıf h.	ikinci mef'ûl,	mef'ûlün bih	sıla: mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

السِّنِينَ	عَدَدَ	لِتَعْلَمُوا	مَنَازِلَ	قَدَّرَهُ	وَ	نُورًا
yılların	sayısını	bilmeniz için	menziller	ona takdir eden		aydınlık
muzafun ileyh	mef'ûl, muzaf	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari, fail	ikinci mef'ûl (gayr-i munsarif olduğu için tenvin almamış)	f. mazi, mef'ûl	atıf h.	(ضِيَاءً)'e matuf

بِالْحَقِّ ط	إِلَّا	ذٰلِكَ	اللّٰهُ	مَا خَلَقَ	الْحِسَابَ ط	وَ
hakla	ancak	bunları	Allah	yaratmıştır	hesabı	ve
(اللّٰهُ)'den hal; şibhi cüm.	istisna h.	mef'ûlün bih	fail	nefiy h., f. mazi	matuf	atıf h.

﴿ 5 ﴾	يَعْلَمُونَ	لِقَوْمٍ	الْآيَاتِ	يُفَصِّلُ
	bilen	bir kavme	âyetleri	ayrıntılı olarak açıklamaktadır
	sıfat; muzari fiil cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	mef'ûlün bih	f. mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri

5. Güneşi ışıklı, ayı da aydınlık kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için ona (aya) birtakım menziller takdir eden O'dur. Allah bunları, ancak hakla (bir gerçeğe ve hikmete binaen) yaratmıştır. O, bilen bir kavme âyetleri ayrıntılı olarak açıklamaktadır.

مَا خَلَقَ	وَ	النَّهَارِ	وَ	اللَّيْلِ	فِي اخْتِلَافِ	إِنَّ
yarattıklarında		gündüzün		gece	birbiri ardınca gelmesinde	Gerçek şu ki
matuf, ismi mevsul, sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm. muzaf	tekid ve nasb h.

﴿ 6 ﴾	يَتَّقُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	وَ	الْأَرْضِ	فِي السَّمَاوَاتِ	اللّٰهَ
	sakınan	bir topluluk için	ayetler vardır		yerde	göklerde	Allah'ın
	sıfat; cemi muzari fiil cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi		matuf	car-mecrur	fail

6. Gerçek şu ki gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, Allah'ın göklerde ve yerde yarattıklarında (O'nu inkar etmekten ya da O'na karşı gelmekten) sakınan bir topluluk için ayetler vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 206 ≻

(YUNUS, 1 - 2):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, delil [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: hakim, muhkem, sağlam (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلنَّاسُ): insanlar (عَجِبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): (masdar) şaşmak, yadırgamak

(أَوْحَى يُوحِي): (nakıs f., if'al b.) vahyetti/ işaret etti/ öğütledi/ sevk etti/ ilham etti (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi (اَلصِّدْقُ): (sıfat olarak) doğru, güzel, iyi (قَدَمَ صِدْقٍ): doğruluk makamı, ileri derecedeki mertebe/ öne geçen, öne geçici ve sabit fazilet, derece bakımından önde olmak, yüksek makam. [(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّاحِرُ]: (ismi fail) sihirbaz [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fail) açık, vazıh olan, açıklayan

(YUNUS, 3 – 4):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yoktan var etti, şekil verdi/ uydurdu (اَلسِّتُّ ث سِتَّةٌ): altı (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً عَلَى): (nakıs iftial b.) istila etti, oturdu, karar kıldı,/ birbirine denk geldi/ düzgün oldu. "İstiva; ya birden fazla şeyin aynı seviyede olduğu, ya da bir şeyin dimdik dengede ayakta durup çevresiyle ayrı bir denge sağladığı anlamına gelir... (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht, arş'ı ilahi, dam, çatı, tavan, çardak

(دَبَّرَ يُدَبِّرُ تَدْبِيرًا): (tef'il b.) tedbir aldı, idare etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلشَّفِيعُ ج شُفَعَاء): şefaatçi (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, yetki (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, merci

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: (masdar) vaat

(اَلْجَمِيعُ): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz f.) başladı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma/ yaratılmış

(أَعَادَ يُعِيدُ اِعَادَةً): döndürdü, iade etti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْقِسْطُ): adalet (اَلصَّالِحَةُ ج صالِحَاتٌ): (ismi fail) doğru olan, salih olan

(اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içecek, içki (اَلْحَمِيمُ): ısıtılmış, kaynar su

(اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(YUNUS, 5 – 6):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı/ yarattı/ hükmetti (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلضِّيَاءُ): ışık, parlaklık, ışıltı

(اَلْقَمَرُ): ay (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık, "bir şeyin kendisinde olan ışığa "ziya", başkasından elde edilen ışığa ise "nur" adı verilir. (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il b.) takdir etti, tayin etti/ hükmetti (اَلْمَنْزِلُ ج مَنَازِلُ): menzil, yörünge

(اَلْعَدَدُ ج اَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı (اَلسَّنَةُ ج سِنِينٌ): sene, yıl [اَلْحِسَابُ]:[(masdar) saymak, hesap, hesap etmek

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşiz ve yoktan varetti, şekil verdi (فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): (tef'il b.) tafsil etti, genişçe açıkladı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْاِخْتِلاَفُ]: (masdar) arka arkasına geliş veya ayrı ayrı, muhtelif oluş

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan var etti/ şekil verdi

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) korundu, sakındı

≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 208 (YUNUS: 7 - 15) ≻

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَ رَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

Doğrusu	kimseler	umut etmeyen	Bize kavuşmayı	ve	razı olanlar	hayatıyla	dünya
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: olumsuz muzari fiil cüm.; nefiy h., f.muzari+fâil	mef'ûl	atıf h.	f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

وَ اطْمَأَنُّوا بِهَا وَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿7﴾

atıf h.	f. mazi, fail	tatmin olanlar	car-mecrur	onunla	atıf h.	kimseler	Bizim ayetlerimizden	gafil olan
					matuf, ismi mevsul	h. cer-mecrur isim	mübteda	haber

sıla; isim cüm.

أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿8﴾

İşte bunların	barınakları	ateştir	oldukları şeyler sebebiyle	kazanmakta
mübteda	mübteda	haber	h. cer, masdar h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm,

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; isim cüm.

(إِنَّ)'nin haberi; (أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ) isim cüm.

7. Doğrusu Bize kavuşmayı umut etmeyenler ve dünya hayatıyla razı olanlar, onunla tatmin olanlar (onunla yetinenler) ve Bizim ayetlerimizden gafil olanlar (vardır). **8**. İşte bunların, kazanmakta oldukları şeyler sebebiyle barınakları ateştir!

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ

Gerçek şu ki	İman edenler		ve	yapanları	salih ameller	doğru yola iletir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil cüm.	atıf h.	f. mazi, fail	mef'ûl	(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm. f. muzari, mef'ûl

رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ ۚ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿9﴾

Rableri	imanları sebebiyle	akar	onların altlarından	ırmaklar	cennetlerinde	nimet
fail	h. cer-mecrur isim	f. muzari	h. cer-mecrur isim	fail	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

9. İman edenler ve salih ameller yapanlar.., imanları sebebiyle Rableri onları doğru yola iletir, (tam bir saadet ve mutluluk içersindeki) nimet cennetlerinde onların altlarından ırmaklar akar.

دَعْوَاهُمْ فِيهَا وَ تَحِيَّتُهُمْ اللَّهُمَّ سُبْحَانَكَ فِيهَا

duaları	Orada	Sübhaneke'dir	Allahümme	atıf h.	dirlik temennileri	orada
mübteda	car-mecrur, { şibhi cüm. (دَعْوَاهُمْ)den hal de denmiştir }	(نُسَبِّحُ) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı	(يا) olarak takdir edilen mahzuf bir nidanın münadası, şeddeli mim mahzuf ya'dan bedeldir		mübteda	car-mecrur, { şibhi cüm. (تَحِيَّتُهُمْ)den hal de denmiştir }

haber: fiil cümlesi

وَ آخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿10﴾

Selam'dır	ve	sonu	dualarının	{ (أَنْ)'nin tahfifi, ismi mahzuf şan zamiri	mübteda	Hamd'dir	Allah'a mahsustur	Rabbi	âlemlerin
haber	atıf h.	mübte. , muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هُمْ):muz.ileyh				haber; şibhi cüm. mevsuf	sıfat, muzaf	muz.ileyh

(أَنْ)'nin haberi: isim cümlesi

(تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ) cümlesine matuf

10. (Cennet halkının) oradaki dualarının «Sübhanekâllahümme (Allah'ım! Seni tesbih ve her türlü eksiklikten tehzih ederiz)»dir. Dirlik temennileri (birbirleriyle karşılaştıklarındaki iyilik dilekleri ve birbirlerine karşılıkları): «Selam ! (barış ve huzurla kalmaya devam)» ve dualarının sonu da: « Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur »'dur.

لَقُضِيَ	بِالْخَيْرِ	اسْتِعْجَالَهُمْ	الشَّرَّ	لِلنَّاسِ	اللّٰهُ	يُعَجِّلُ	لَوْ	وَ
bitirilirdi	iyiliği	istedikleri çabuklukta	kötülüğü	insanlara	Allah	acele verseydi	Eğer	
cevab h, cevabü'ş-şart; meçhul f. mazi	car-mecrur	(كَ) h. cerinin hazfiyle mansub isim	mef'ûlün bih	car-mecrur	fail	fi'lü'ş-şart; f.muzari	şart h.	başlama h.

﴿ 11 ﴾ يَعْمَهُونَ	فِي طُغْيَانِهِمْ	لِقَآءَنَا	لاَ يَرْجُونَ	الَّذِينَ	فَنَذَرُ	أَجَلُهُمْ ط	إِلَيْهِمْ		
bocalar bir halde	azgınlıkları içinde	bize kavuşmayı	ümit etmeyenleri		bırakırız	süreleri	onlara		
hal; muzari fiil cüm.	h. cer-mecrur isim	mef'ûlün bih	nefiy h., f. muzari+ fâil	mef'ûlün bih, ismi mevsul	atıf h., f. muzari, failî (نَحْنُ) olarak takdir edilen gizli zamir		naibi fail	car-mecrur	

11. Eğer Allah insanlara, iyiliği istedikleri çabuklukta kötülüğü de acele verseydi, süreleri hemen bitirilirdi. Fakat bize kavuşmayı ümit etmeyenleri, azgınlıkları içinde bocalar bir halde bırakırız.

أَوْ	قَاعِدًا	أَوْ	لِجَنْبِهِ	دَعَانَا	الضُّرُّ	الْإِنْسَانَ	مَسَّ	إِذَا	وَ	
veya	oturarak	veya	yan yatarak	bize dua eder	bir zarar	İnsana	geldiği	zaman		
atıf h.	hal	atıf h.	hal; şibhi cüm	cevabü'ş-şart; f. mazi, mef'ûl	fail	mef'ûl	fi'lü'ş-şart; f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.	

مَرَّ	لَمْ يَدْعُنَا	كَأَنْ	مَرَّ	ضُرَّهُ	عَنْهُ	فَلَمَّا كَشَفْنَا	قَآئِمًا ج	
geçip gider	bize dua etmemiş	sanki	geçip gider	sıkıntısını	ondan	kaldırınca	ayakta durarak	
cevabü'ş-şart; f. mazi	(كَأَنْ)in haberi; fiil cüm. nefiy ve cezm h., f. muzari, mef'ûl	hal: şibhi cümle: teşbih (benzetme) h., (أَنَّ)nin tahfifi, ismi; mahzuf şan zamiridir yani: (كَأَنَّهُ)	cevabü'ş-şart; f. mazi	mef'ûl	car-mecrur	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; f. mazi , fail	matuf	

﴿ 12 ﴾ يَعْمَلُونَ	كَانُوا	مَا	لِلْمُسْرِفِينَ	زُيِّنَ	كَذٰلِكَ	مَسَّهُ ط	إِلَى ضُرٍّ	
yapmakta	oldukları	şeyler	orta yolu aşanlara	güzel gösterildi	İşte böylece	kendisine dokunan	bir sıkıntıdan	
(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	sıla; nâsih mazi fiil cüm.; (كَانَ)'nin ismi	naibi fail, ismi mevsul	car-mecrur	meçhul f. mazi	car-mecrur	sıfat; mazi f. cüm., mef'ûl	h.cer mecrur isim, mevsuf	

12. İnsana bir zarar geldiği zaman, yan yatarak, oturarak veya ayakta durarak bize dua eder; fakat biz ondan sıkıntısını kaldırınca, sanki kendisine dokunan bir sıkıntıdan ötürü bize dua etmemiş gibi geçip gider. İşte böylece orta yolu aşanlara yapmakta oldukları şeyler güzel gösterildi.

رُسُلُهُمْ	جَآءَتْهُمْ	وَ	لَمَّا ظَلَمُوا لا	مِنْ قَبْلِكُمْ	الْقُرُونَ	أَهْلَكْنَا		لَقَدْ	وَ
Peygamberleri	getirdiği halde		zulmettikleri zaman	sizden önceki	nesilleri	helâk ettik		Andolsun ki	
fail	f. mazi, mef'ûl	atıf h.	şart bildiren zaman zarfı, f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim	mef'ûlün bih	f. mazi, fail	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.		atıf h.

﴿ 13 ﴾ الْمُجْرِمِينَ	الْقَوْمَ	نَجْزِي	كَذٰلِكَ	لِيُؤْمِنُوا ط	مَا كَانُوا	وَ	بِالْبَيِّنَاتِ		
suçlu	toplumu	biz cezalandırırız	İşte böyle	inananlar	olmadıkları (zaman)	ve	mûcizeler		
sıfat	mef'ûlün bih, mevsuf	f. muzari , failî (نَحْنُ) gizli zamiri	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm. lâmu'l cuhûd	nefiy h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	car-mecrur		

13. Andolsun ki peygamberleri onlara mûcizeler getirdiği halde inananlar olmadıkları ve zulmettikleri zaman sizden önceki nesilleri helâk ettik. İşte biz suçlu toplumu böyle cezalandırırız

﴿ 14 ﴾ تَعْمَلُونَ	كَيْفَ	لِنَنْظُرَ	مِنْ بَعْدِهِمْ	فِي الْأَرْضِ	خَلَآئِفَ	جَعَلْنَاكُمْ	ثُمَّ	
yapacağınıza	nasıl	bakmamız için	onların ardından	yeryüzünde	halifeler	kıldık sizi	Sonra	
f. muzari+fâil	hal	ta'lil ve nasb h., f. muzari, failî (نَحْنُ) gizli zamiri	h. cer-mecrur isim	car-mecrur	ikinci mef'ûl	f.mazi, fail, mef'ûl	atıf h.	

14. Sonra onların ardından, nasıl yapacağınıza (yani nasıl davranacağınıza) bakmamız için sizi yeryüzünde halifeler kıldık.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 208 ≻

(YUNUS, 7 – 8):

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nakıs f.) ümit etti, umdu (اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı

[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) (Allah'a) kavuşma (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ismi fail) gafil olan

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nakıs f.) razı oldu, hoşnut oldu (اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ اِطْمِئْنَانًا): (istif'al b., muzaaf f.) tatmin oldu, dindi, yatıştı

[(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَأْوَى]: (ismi mekan) sığınak, barınak (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(YUNUS, 9 - 10):

(عَمِلَ يَعْمِلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلنَّعِيمُ): nimet, çok nimet, rahat yaşayış, bolluk

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) doğru olan, salih olan (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) aktı, cereyan etti

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet etti, irşad etti, sevketti, doğru yola iletti (تَحْتَ): (zarf) altında

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلدَّعْوَى ج دَعَاوَى): dava, iddia veya dua

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلتَّحِيَّةُ ج تَحِيَّاتٌ): selam, selamlaşma

(اَلسَّلاَمُ): selamlaşma (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): ahir, son [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: (masdar) hamd, sena, layıkıyla medh

(YUNUS, 11 – 12):

(عَجَّلَ يُعَجِّلُ تَعْجِيلاً): (tef'il b.) çabuklaştırdı, hızlandırdı (اَلنَّاسُ): insanlar

[(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ) اَلْاِسْتِعْجَالُ]: (masdar) çabuklaştırma, acelecilik gösterme, çarçabuk olmasını isteme

(اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey (اَلشَّرُّ ج شُرُورٌ): şer, kötülük (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): belirlenmiş tayin edilmiş vakit, ecel

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) nihayet verdi, yerine getirdi/ bitirdi/ hükmetti/ halletti

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا):(misal f.) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nakıs f.) umdu, ümit etti

(عَمِهَ يَعْمَهُ عَمَهًا): bocaladı [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: kavuşma (kavuştu, karşılaştı, buluştu,) buldu, rastladı

[(طَغَى يَطْغَى) اَلطُّغْيَانُ]: (masdar) azgınlık, taşma, haddi aşma (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü, değdi (اَلْاِنْسَانُ): insan (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan

(اَلْجَنْبُ ج جُنُوبٌ): yan/ iş/ durum/ yakın cihet (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) dua etti/ çağırdı/ ibadet etti/ yardım diledi/ istedi

[(قَعَدَ يَقْعُدُ) اَلْقَاعِدُ]: (ismi fail) oturan [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمُ]: (ismi fail) ayakta duran

(كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı (مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf f.) geçip gitti, geçti/ uğradı/ hareket etti

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il b.) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti (اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ismi fail) orta yolu aşan, israf eden

(YUNUS, 13 – 14):

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al b.) helak etti, felakete uğrattı, telef etti (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ yarattı, icat etti/ hükmetti (اَلْخَلِيفَةُ ج خَلاَئِفُ): halife, yerine geçen

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ bildi/ gördü/ bekledi (كَيْفَ): nasıl, nice, ne şekilde (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 209 (YUNUS: 15 – 20) ≻

وَ	إِذَا	تُتْلَى	عَلَيْهِمْ	آيَاتُنَا	بَيِّنَاتٍ لا	قَالَ
atıf h.	zaman şart bildiren zaman zarfı	okunduğu fi'lü'ş-şart, meçhul f. muzari	onlara car-mecrur	Ayetlerimiz naibi fail	açık açık hal	dedi f. mazi

الَّذِينَ	لاَ يَرْجُونَ	لِقَآءَنَا	ائْتِ	بِقُرْآنٍ	غَيْرِ	هَذَا
kimseler fail, ismi mevsul	ümit etmeyen nefiy h., sıla: muzari f. cüm.	bize kavuşmayı mef'ûl	getir emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	bir Kuran getir h. cer-mecrur isim, mevsuf	başka sıfat; mecrur, muzaf	bundan muz.ileyh

أَوْ	بَدِّلْهُ ط	قُلْ	مَا يَكُونُ	لِي	أَنْ أُبَدِّلَهُ	مِنْ تِلْقَآءِ	نَفْسِي ج
veya atıf h.	onu değiştir emir f., mef'ûl	De ki emir f., faili (أَنْتَ) müstetir zamiri	olmaz nefiy h., f. muzari, nâsih	Benim (كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	Onu değiştirmem (كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., f. muzari	tarafımdan h. cer-mecrur isim, muzaf	kendi muzafun ileyh, mecrur isim

إِنْ أَتَّبِعُ	إِلاَّ	مَا	يُوحَى	إِلَيَّ ج	إِنِّي	أَخَافُ
uymam nefiy h., f. muzari	başkasına istisna h.	şeyden mef'ûl, ismi mevsul	vahyolunan sıla: meçhul f. muzari cüm., naibi faili (هُوَ) gizli zamiri	bana car-mecrur	Gerçek şu ki ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	korkarım (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm. faili (أَنَا) gizli zamiri

إِنْ عَصَيْتُ	رَبِّي	عَذَابَ	يَوْمٍ	عَظِيمٍ	﴿ 15 ﴾
eğer isyan edersem şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail, {i'tiradî(ara cümle) de denmiştir}	Rabbime mef'ûl	azabından (عَصَيْتُ)nün mef'ûlü, muzaf	günün muz. ileyh, mevsuf	büyük sıfat	

15. Ayetlerimiz onlara açık açık okunduğu zaman bize kavuşmayı ümit etmeyenler: "Bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir" dediler. De ki: "Benim Onu kendi tarafımdan değiştirmem olmaz. Ben, bana vahyolunandan başkasına uymam. Gerçek şu ki eğer Rabbime isyan edersem büyük günün azabından korkarım.

قُلْ	لَوْ شَآءَ	اللَّهُ	مَا تَلَوْتُهُ	عَلَيْكُمْ	وَ	لاَ أَدْرَاكُمْ	بِهِ ز
De ki: emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	Eğer dileseydi şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi	Allah fail	onu okumazdım cevabü'ş-şart; nefiy h., f. mazi, fail, mef'ûl	size car-mecrur	ve atıf h.	size bildirmezdi. nefiy h., f. mazi mef'ûl	onu car-mecrur

فَقَدْ	لَبِثْتُ	فِيكُمْ	عُمُرًا	مِنْ قَبْلِهِ ط	أَ	فَلاَ تَعْقِلُونَ	﴿ 16 ﴾
Gerçekten atıf h. {sebep h. de denmiştir}, tahkik h.	kaldım f. mazi, fail	sizin içinizde car-mecrur	bir ömür zaman zarfı	ondan önce h. cer-mecrur isim	mısınız soru h.	O halde aklınızı kullanmaz atıf h., nefiy h., f. muzari+fâil	

16. De ki: «Eğer Allah dileseydi, onu size okumazdım ve onu size bildirmezdi. Gerçekten ben bundan önce sizin içinizde bir ömür kaldım. Hâla aklınızı kullanmaz mısınız? »

فَمَنْ	أَظْلَمُ	مِمَّنِ	افْتَرَى	عَلَى اللَّهِ	كَذِبًا	أَوْ
O halde kim başlama h., mübteda, soru ismi	daha zalimdir haber	h. cer, ismi mevsul	uyduran kimseden sıla: mazi fiil cüm., faili (هُوَ) gizli zamiri	Allah'a karşı car-mecrur, şibhi cüm.	yalan mef'ûl	veya atıf h.

كَذَّبَ	بِآيَاتِهِ ط	إِنَّهُ	لاَ يُفْلِحُ	الْمُجْرِمُونَ	﴿ 17 ﴾
yalanlayandan f. mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri	onun âyetlerini car-mecrur	Şüphesiz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	felaha eremez (إِنَّ)'nin haberi; olumsuz muzari fiil cümlesi	suçlular fail, cemi müzekker salim ismin merfu hali	

17. O halde kim Allah'a karşı yalan uydurandan veya onun âyetlerini (Kur'an'ı) yalanlayandan daha zalimdir! Şüphesiz, suçlular (ayetlerin istemediği tavırda olanlar) felaha (kurtuluşa) eremez.

وَ	لاَ يَضُرُّهُمْ	مَا	اللّهِ	مِنْ دُونِ	يَعْبُدُونَ	وَ
ve	kendilerine zarar vermeyen	şeylere	Allah'ı bırakıp		tapıyorlar	
atıf h.	nefiy h., sıla: muzari fiil cüm., mef'ul	mef'ul, ismi mevsul	muz. ileyh, mecrur	h. cer, mecrur isim, muzaf	f. muzari+fâil (cemi vâvı)	başlama h.

اللّهِ ط	عِنْدَ	شُفَعَآؤُنَا	هٰؤُلآءِ	يَقُولُونَ	وَ	لاَ يَنْفَعُهُمْ
Allah	katında	bizim şefaatçılarımızdır	Bunlar	diyorlar		fayda vermeyen
muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	haber, muzaf, muz. ileyh	mübteda, işaret ismi ref mahallinde	f. muzari+fâil (cemi vâvı)	atıf h.	nefiy h., muzari f., mef'ul

فِي السَّمَاوَاتِ	لاَ يَعْلَمُ	بِمَا	اللّهَ	تُنَبِّئُونَ	أَ	قُلْ
göklerde	bilemeyeceği	bir şeyi	Allah'a	haber veriyorsunuz	mi	De ki
car-mecrur	nefiy h., sıla: muzari fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	mef'ul, mansub	f. muzari+fâil (cemi vâvı)	soru h.	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri

﴿ 18 ﴾ يُشْرِكُونَ	عَمَّا	تَعَالَى	وَ	سُبْحَانَهُ	فِي الْأَرْضِ ط	لاَ	وَ
onların ortak koşmalarından		yücedir	ve	münezzeh	yerde		ve
sıla: cemi muzari fiil cüm.	(عَنْ):h. cer, (مَا):ismi mevsul	f. mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri	atıf h.	(سُبْحَانَ): (نسبح) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf, (هُ):muz. ileyh	car-mecrur	nefiy h.	atıf h.

18. Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine zarar ve fayda vermeyen şeylere tapıyorlar ve: "Bunlar, Allah katında bizim şefaatçılarımızdır" diyorlar. De ki: "Siz Allah'a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Allah, onların ortak koşmalarından münezzeh ve yücedir."

وَ	لَوْ لاَ	وَ	فَاخْتَلَفُوا ط	وَاحِدَةً	أُمَّةً	إِلاَّ	النَّاسُ	كَانَ	مَا	وَ
	olmasaydı		akabinde anlaşmazlığa düştüler	tek	ümmetten	başkası	İnsanlar	değildi		
	şart h., { imtina' h. de denmiştir }	atıf h.	atıf h., f. mazi, fail	sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	istisna h.	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi	nefiy h.	başlama h.

﴿ 19 ﴾ يَخْتَلِفُونَ	فِيهِ	فِيمَا	بَيْنَهُمْ	لَقُضِيَ	مِنْ رَبِّكَ	سَبَقَتْ	كَلِمَةٌ
ihtilafa düştükleri	hakkında	şey konusunda	aralarında	hüküm verilirdi	Rabbinden	geçmiş	bir söz
sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur, şibhi cüm. (يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır	h. cer, ismi mevsul	mekan zarfı	cevab h., meçhul f. mazi, naibi faili (هِيَ) gizli zamiri	h. cer-mecrur isim	sıfat; mazi fiil	mübteda, mevsuf, haberi (موجود) olarak takdir edilmiştir

19. İnsanlar, tek bir ümmetten başkası değillerdi; akabinde anlaşmazlığa düştüler. Eğer Rabbinden geçmiş bir söz (mevcut) olmasaydı hakkında ihtilafa düştükleri şey konusunda aralarında hüküm verilirdi.

فَقُلْ	مِنْ رَبِّهِ ج	آيَةٌ	عَلَيْهِ	أُنْزِلَ	لَوْ لاَ	يَقُولُونَ	وَ
De ki	Rabbinden	bir mucize	ona	indirilmeli	değil miydi	derler	
rabıta, emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	sıfat: şibhi cüm. isim	naibi fail, mevsuf	car-mecrur	meçhul f. mazi	tahdîd (teşvik) h.	f. muzari+fâil	atıf h.

﴿ 20 ﴾ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ع	مَعَكُمْ	إِنِّي	فَانْتَظِرُوا ج	لِلّهِ	الْغَيْبُ	إِنَّمَا
bekleyenlerdenim	Sizinle beraber	ben	artık bekleyin	Allah'ın'dır	gayb	ancak
(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.	mekan zarfı	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	rabıta, emir f., fail	haber, şibhi cüm.	mübteda	hasr edatı

20. «Rabbinden ona (Hz. Muhammed'e de geçmiş peygamberlerden Hz. Musa'ya asa ve Hz. İsa'ya ölü diriltme mucizesi verilmesi gibi) bir mucize indirilmeli değil miydi! » derler. De ki: «Gayb ancak Allah'ın'dır. (Mucize isteğinizin kabul edilip edilmemesi ve ne zaman vereceği O'nun bileceği bir iştir. Kur'an gibi bir mucize varken O'na inanmadınız. O halde) Artık bekleyin (size ne zaman mucize ya da ceza ineceğini gözleyin), ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 209 ≻

(YUNUS, 15):

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً):(nakıs f.) kıraat etti, okudu (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nakıs f.) umdu, ümit etti

[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: kavuşma, karşılaşma, buluşma (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il b.) bedel kıldı/ değiştirdi/ tahrif etti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(تِلْقَاءَ): (mekan zarfı) karşı, yön, taraf, karşısında, tarafında (مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي): tarafımdan, kendiliğimden

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret etti, fısıldadı/ ilham etti/ öğütledi

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nakıs f.) isyan etti, baş kaldırdı

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, kocaman

(YUNUS, 16):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (تَلَى يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) okudu, kıraat etti

(أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (nakıs f., if'al b.) bildirdi (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ yerleşti/ gecikti/ dayandı

(اَلْعُمْرُ ج اَعْمَارٌ): ömür (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(YUNUS, 17):

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظَّالِمُ]: (ismi tafdil) daha zalim, en zalim (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu, düzdü

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: (masdar) yalan, uydurma (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) yalanladı, yalan isnad etti

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al b.) kazandı, felaha erdi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(YUNUS, 18):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (دُونَ): (zarf) başka, gayr,....siz, ...sız)

(ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi, ziyana soktu (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu

(اَلشَّفِيعُ ج شُفَعَاءُ): (ismi fail) şefaatçi (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ): tesbih, takdis ve tenzih etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu

(YUNUS, 19):

(اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftial b.) ihtilafa düştü/ değişti/ birbirinden ayrıldı

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): öne geçti/ kaçıp kurtuldu

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) hükmetti, halletti/ tamamladı/ emretti/ bildirdi

(YUNUS, 20):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, idrak edilmeyen

(اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ اِنْتِظَارًا): (iftial b.) bekledi, gözledi

(اَلْمُنْتَظِرُ ج مُنْتَظِرُونَ): (ismi fail) bekleyen, gözleyen

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 210 (YUNUS: 21 – 25) ≻

مَسَّتْهُمْ	ضَرَّآءَ	مِنْ بَعْدِ	رَحْمَةً	النَّاسَ	أَذَقْنَا	إِذَآ	وَ
kendilerine dokunan	bir zarardan	sonra	bir rahmet	insanlara	tattırdığımız	zaman	
sıfat: fiil cüm.:f. mazi, mef'ul	muz. ileyh, gayri munsarif olduğu için kesra yerine fethayla mecrur	h. cer-mecrur isim, muzaf	ikinci mef'ûl	mef'ul	fi'lü'ş-şart, f. muzari, fail	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.

اللَّهُ	قُلِ	فِيٓ آيَاتِنَا ط	مَّكْرٌ	لَّهُمْ	إِذَا	
Allah	De ki:	âyetlerimiz hususunda	bir tuzağı	onların vardır	bir de bakmışsınız ki	
mübteda	emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	sıfat; şibhi cüm.	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cüm. cevabü'ş-şart; isim cümlesi	iza fücaiye (sürpriz edatı)	

﴿ 21 ﴾	تَمْكُرُونَ	مَا	يَكْتُبُونَ	رُسُلَنَا	إِنَّ	مَكْرًا ط	أَسْرَعُ
	kurduğunuz şeyleri		yazmaktadırlar	elçilerimiz	Şüphesiz	tuzak bakımından	daha süratlidir
	sıla: cemi muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	temyiz	haber

21. Kendilerine dokunan bir zarardan sonra insanlara bir rahmet tattırdığımız zaman, bir de bakmışsınız ki âyetlerimiz hususunda onların bir tuzağı vardır. De ki: Allah tuzak bakımından daha süratlidir. Şüphesiz elçilerimiz kurduğunuz tuzakları yazmaktadırlar.

كُنْتُمْ	إِذَا	حَتَّىٰٓ	الْبَحْرِ ط	وَ	فِي الْبَرِّ	يُسَيِّرُكُمْ الَّذِي	هُوَ
siz olduğunuz	zaman	Hatta	denizde	ve	karada	sizi gezdirendir	O
fi'lü'ş-şart; f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	şart bildiren zaman zarfı	ibtidaiye	matuf	atıf h.	car-mecrur	sıla: muzari fiil cüm., mef'ul	haber, ismi mevsul	mübteda

فَرِحُوا	وَ	طَيِّبَةٍ	بِرِيحٍ	بِهِمْ	جَرَيْنَ	وَ	فِي الْفُلْكِ ج
sevindikleri	ve	iyi	bir rüzgârla	onları	alıp götürdükleri		gemilerde
f. mazi, fail	atıf h.	sıfat	h. cer-mecrur isim, muzaf	car-mecrur	f. mazi, fail	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

مَكَانٍ	مِنْ كُلِّ	الْمَوْجُ	جَآءَهُمُ	وَ	عَاصِفٌ	رِيحٌ	جَآءَتْهَا	بِهَا
mekandan	her	dalgalar	onlara gelir		fırtınalı	rüzgar	gelir	bununla
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	fail	f. mazi, mef'ul	atıf h.	sıfat	fail, mevsuf	cevabü'ş-şart: f. mazi, mef'ul	car-mecrur

مُخْلِصِينَ	اللَّهَ	دَعَوُا	بِهِمْ لا	أُحِيطَ	أَنَّهُمْ	ظَنُّوٓا	وَ
has kılarak	Allah'a	dua ederler	kendilerinin kuşatıldıklarını			zannederler	ve
hal	mef'ul	f. mazi, fail	şibhi cüm. naibi fail	(أَنَّ)'nin haberi; meçhul f. mazi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	f. mazi, fail	atıf h.

(ظَنُّوا) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

﴿ 22 ﴾	مِنَ الشَّاكِرِينَ	لَنَكُونَنَّ	مِنْ هٰذِهِ	لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا	الدِّينَ ج	لَهُ	
	şükredenlerden	kesinlikle olacağız	bundan	Eğer bizi kurtarırsan	dini	ona	
	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.	cevabü'ş-şart, kasem (yemin) h., tekit nunu (نَّ) birleşmiş f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (نَحْنُ) gizli zamiri	h. cer, işaret ismi	kasem h., şart h. fiilü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul	mef'ul	car-mecrur	

22. O sizi (yerçekimini yaratmak suretiyle yürüyerek ya da vasıtalarla) karada ve (suyun kaldırma kuvvetini yaratmak suretiyle yine taşıtlarla) denizde gezdirendir. Hatta siz gemilerde olduğunuz, o gemiler de onları iyi bir rüzgârla alıp götürdükleri, (yolcular) bununla sevindikleri zaman, o gemiye fırtınalı bir rüzgar gelir, her mekandan onlara dalgalar gelir ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını (ölüme yaklaştıklarını) zannederler de dini yalnız ona has kılarak Allah'a: «Eğer bizi bundan kurtarırsan kesinlikle şükredenlerden olacağız» diye dua ederler.

الْحَقِّ ط	بِغَيْرِ	فِي الْأَرْضِ	يَبْغُونَ	هُمْ	إِذَا	أَنْجَاهُمْ	فَلَمَّآ
haksız yere		yeryüzünde	taşkınlık ediyorlar	onlar	bir de bakmışsın ki	onları kurtarınca	
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	car-mecrur	haber; muzari fiil cüm	mübteda	iza fücaiye (sürpriz edatı)	f. mazi, mef'ul	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

يَٰٓ	أَيُّهَا	النَّاسُ	إِنَّمَا	بَغْيُكُمْ	عَلَىٰٓ أَنفُسِكُم ۙ	مَّتَٰعَ	الْحَيَوٰةِ	الدُّنْيَا
	Ey insanlar	ancak	Sizin taşkınlığınız	kendi aleyhinizedir	menfaati	hayatının	dünya
nidâ h.	münâdâ, tenbih h.	sıfat {(أَيُّ)'den bedel de denmiştir}	hasr edatı	mübteda	haber; şibhi cüm.	(تمتعون) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

﴿ 23 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنتُمْ	بِمَا	فَنُنَبِّئُكُم	مَّرْجِعُكُمْ	إِلَيْنَا	ثُمَّ	
	yapmakta	olduğunuz	şeyleri	size haber veririz	dönüşünüz	bizedir	Sonra	
	(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul	atıf h., f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul	mübteda muahhar	haber mukaddem; şibhi cüm.	atıf h.	

23. Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakmışsın ki onlar, haksız yere yeryüzünde taşkınlık yapıyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir; (böylece sadece) dünya hayatının menfaati (elinize geçmiş olur). Sonra bizedir dönüşünüz. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber veririz.

مِنَ السَّمَآءِ	أَنزَلْنَاهُ	كَمَآءٍ	الدُّنْيَا	الْحَيَوٰةِ	مَثَلُ	إِنَّمَا	
gökten	indirdiğimiz	su gibidir	Dünya	hayatının	misali	ancak	
car-mecrur	(مَاءٍ) kelimesinin sıfatı; f. mazi, fail, mef'ul	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	mübteda, muzaf	hasr edatı	

النَّاسُ	يَأْكُلُ	مِمَّا	الْأَرْضِ	نَبَاتُ	بِهِ	فَاخْتَلَطَ
insanların	yedikleri	şeylerden	yeryüzünün	bitkileri	onunla	karışmıştır
fail	sıla: fiil cüm.; f. muzari	h. cer, ismi mevsul	muz. ileyh	fail, muzaf	car-mecrur	atıf h., f. mazi

زُخْرُفَهَا	الْأَرْضُ	أَخَذَتِ	إِذَآ	حَتَّىٰٓ	الْأَنْعَامُ ۖ	وَ
süsünü	yeryüzü	aldığı	zaman	nihayet	hayvanların	ve
mef'ul	fail	fi'lü'ş-şart: f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	ibtidaiye	matuf	atıf h.

عَلَيْهَآ ۙ	قَٰدِرُونَ	أَنَّهُمْ	أَهْلُهَا	ظَنَّ	وَ	ازَّيَّنَتْ	وَ
ona	kadir olduğunu	sahiblerinin	sandığı		zinetlendiği	ve
car-mecrur	(أَنَّ)'nin haberi, masdar-ı müevvel (ظَنَّ) fiilinin mef'ûlüdür	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	fail	f. mazi	atıf h.	f. mazi, faili (هي) gizli zamiri	atıf h.

كَأَن	حَصِيدًا	فَجَعَلْنَٰهَا	نَهَارًا	أَوْ	لَيْلًا	أَمْرُنَا	أَتَىٰهَا	
gibi	biçilmiş	yaparız	gündüz	veya	bir gece	emrimiz	ona gelir	
teşbih h., (أَنَّ)nin tahfifi, ismi mahzuf şan zamiridir yani: (كَأَنَّهُ)	2. mef'ûl	atıf h., f. mazi, fail, mef'ul	matuf	atıf h.	zaman zarfı	fail	cevabü'ş-şart: f. mazi, mef'ul	

﴿ 24 ﴾	يَتَفَكَّرُونَ	لِقَوْمٍ	الْآيَٰتِ	نُفَصِّلُ	كَذَٰلِكَ	بِالْأَمْسِ ۖ	لَمْ تَغْنَ
	düşünen	bir toplum için	ayetleri	ayrıntılı bir şekilde açıklarız	İşte böyle	dün	var olmamış
	sıfat; muzari fiil cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	mef'ul	f. muzari , faili (نَحْنُ) gizli zamiri	car-mecrur	car-mecrur	(كَأَنْ)'in haberi; cahd-ı mutlak f. cüm.: nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari

24. Dünya hayatının misali ancak gökten indirdiğimiz su gibidir ki insanların ve hayvanların yedikleri şeylerden olan yeryüzünün bitkileri onunla karışmıştır. Nihayet yeryüzü süsünü aldığı ve (rengarenk çiçek ve bitkilerle) zinetlendiği ve sahiblerinin de bunların üzerinde kadir olduğunu (her şeye gücünün yettiğini) sandığı zaman bir gece veya gündüz ona emrimiz gelir de orayı dün var olmamış gibi biçilmiş (tarümar olup yıkılmış) yaparız. İşte böyle düşünen bir toplum için ayetleri ayrıntılı bir şekilde açıklarız.

يَهْدِي	وَ	السَّلَٰمِ ۖ	إِلَىٰ دَارِ	يَدْعُو	اللَّهُ	وَ
iletir	ve	barış	yurduna	çağırıyor	Allah	
f. muzari	atıf h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	haber; muzari fiil cüm.	mübteda	başlama h.

﴿ 25 ﴾	مُسْتَقِيمٍ	إِلَىٰ صِرَٰطٍ	يَشَآءُ	مَنْ
	doğru	yola	dileyen/dilediği	kimseyi
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıla: müfret muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul

25. Allah barış yurduna çağırıyor ve O, dileyen/dilediği kimseyi doğru yola iletir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 210 ≻

(YUNUS, 21 – 22):

(أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (ecvef f., if'al b.) tattırdı, hissettirdi (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلضَّرَّاءُ): darlık, sıkıntı

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: (masdar) rahmet, ihsan, acıma (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü

(اَلْمَكْرُ): kurnazlık, hilekarlık [(سَرُعَ يَسْرُعُ) اَلْأَسْرَعُ]: (ismi tafdil) en hızlı, daha hızlı

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ tesbit etti/ farz kıldı (مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): kaydırdı, saptırdı/ hile yaptı/ pusu kurdu/ çekiştirdi

(سَيَّرَ يُسَيِّرُ تَسْيِيرًا): (tef'il b.) gezdirdi, dolaştırdı, yürüttü (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): (esma'i ilahiyeden) lütuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan, çok itaatkar

(اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (جَرَي يَجْرِي) : (nakıs f.) aktı, hareket etti

(اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgar/ yardım/ devlet/ üstünlük (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, helal, hoş

(فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): sevindi, şımardı (جَآءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْمَوْجُ ج اَمْوَاجٌ): dalga

[عَصَفَ يَعْصِفُ) اَلْعَاصِفُ]:(ismi fail) fırtınalı (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekan, yer, mahal

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) anladı/ sandı, zannetti (أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً ب): muhasara etti, kuşattı (kurtuluş yolundan alıkoydu)

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) dua etti/ çağırdı/ ibadet etti (اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): (ismi fail) halis kılan, ihlaslı olan

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nakıs f., if'al b.) kurtardı (اَلشَّاكِرُ ج شَاكِرُونَ): (ismi fail) şükreden

(YUNUS, 23):

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nakıs f., if'al b.) kurtardı (بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nakıs f.) azgınlık etti, hakkı çiğnedi

(اَلْحَقُ): hak, gerçek (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, faydalanma, lezzet alma

(اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu, mercii (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً) amel etti, yaptı

(YUNUS, 24 - 25):

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, müsavi, aynısı, misal, numune örnek (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi

(اِخْتَلَطَ يَخْتَلِطُ اِخْتِلاَطَةً): karıştı, imtizac etti (اَلنَّبَاتُ ج نَبَاتَاتٌ): bitki (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi

(اَلنَّاسُ): insanlar (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) helak etti/ aldı

(اَلزُّخْرُفُ ج زُخَارِفُ): süs eşyası/ altın/ ev eşyası/ yaldızlı söz (تَزَيَّنَ يَتَزَيَّنُ تَزَيُّنًا): (tefa'ul b.) güzelleşti, süslendi

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) zannetti, varsaydı (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, akraba, yakın, aşiret

(اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ismi fail) güç yetiren, kadir olan (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ : (zaman zarfı) gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ yarattı/ çevirdi/ hükmetti

(اَلْأَمْسُ): dün [(حَصَدَ يَحْصُدُ) اَلْحَصِيدُ]: ürün, semere, mahsül (غَنِيَ يَغْنَى غِنًى): (nakıs f.) var oldu, kalıcı oldu

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): (tef'il b.) tafsil etti, genişçe açıkladı (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul b.) tefekkür etti, düşündü

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ istedi (دَارُ السَّلاَمِ): cennet, barış yurdu

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet etti, doğru yola iletti, yol gösterdi

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]:(ismi fail) dosdoğru, düzgün

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 211 (YUNUS: 26 – 33) ≻

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَ زِيَادَةٌ ط وَ لاَ يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ

kimselere vardır	güzel yapan	daha güzeli	ve	ziyadesi	ve	onların yüzlerini kaplamaz		ne bir karalık
haber mukaddem, şibhi cüm. h. cer, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil cüm.	mübteda muahhar	atıf h.	matuf	atıf h.	nefy-i istikbal, nefiy h., f. muzari	mef'ul	fail

وَ لاَ ذِلَّةٌ ط أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ج هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿26﴾

ne de bir zillet	İşte onlar	ehlidirler	cennet	Onlar	orada	ebedî kalıcıdırlar		
matuf	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	mübteda	car-mecrur	haber		
nefiy h.								atıf h.

26. (Yaptıkları işleri) güzel yapanlara daha güzeli (dünya saadeti ve cennet, mahşer gününün rahatlığı) ve (bir de) ziyadesi (daha fazlası yani cennetle birlikte Allah'ın zatına bakma mükafatı) vardır. Onların yüzlerini ne bir karalık (üzüntü ve kederden kaynaklanan yüzdeki renk değişikliği) ne de bir zillet (aşağılık kompleksi, horlanma) kaplar. İşte onlar cennet ehlidirler. Onlar orada ebedî kalıcıdırlar.

وَ الَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا لا

kimselere	kazanan	kötülük	cezası	bir kötülüğün	misli iledir	
mübteda, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil	mef'ul	mübteda, muzaf	muz. ileyh	haber; şibhi cüm.	
						atıf h.

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

وَ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ط مَا لَهُمْ مِنَ اللّهِ مِنْ عَاصِمٍ ج

ve	onları kaplayacaktır	zillet	yoktur	Onları	Allah'dan	bir koruyacak kimse
atıf h.	fili muzari, mef'ul	fail	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cüm.	car-mecrur	zaid cer, mübteda muahhar

(الَّذِينَ) mübtedasının ikinci haberi; isim cüm.

كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ط أُولَئِكَ

gibidir	bürünmüş	Onların yüzleri	bir parçaya	geceden	karanlık	İşte onlar
teşbih ve nasb h.	meçhul f. mazi	naibi fail	mef'ul, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.	ikinci sıfat	mübteda

﴿27﴾ أَصْحَابُ النَّارِ ج هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

ehlidir	cehennem	Onlar	orada	ebedî kalıcıdırlar
haber, muzaf	muz. ileyh	mübteda	car-mecrur	haber

27. Kötülük kazananlara (gelince), kötülüğün cezası misli iledir ve onları zillet (aşağılık ve utanç) kaplayacaktır. Onları (içinde bulundukları duruma karşı yardım etmek için) Allah'dan herhangi bir koruyacak kimse yoktur. Onların yüzleri karanlık geceden bir parçaya bürünmüş gibidir. İşte onlar da cehennem ehlidir. Onlar orada ebedî kalıcıdırlar.

وَ يَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا

gün	onları toplayacağımız	hep birlikte	sonra	diyeceğimiz		ortak koşanlara	
zaman zarfı, muzaf	f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul, fiil cümlesi muz. ileyh	hal	atıf h.	f. muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri		sıla: cemi mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul
atıf h.							

مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَ شُرَكَآؤُكُمْ ج فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَ

yerinize	siz	ve	koştuğunuz ortaklar	artık aralarını açmışızdır	aralarını	ve
(اثبتوا)(yerinizde kalın) manasında	(كُمْ) zamirinin te'kîdi	atıf h.	matuf	atıf h., f. mazi+fail	mekan zarfı	atıf h.
isim fiil, faili (أَنْتُمْ) gizli zamiri						

قَالَ شُرَكَآؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿28﴾

der ki	ortakları	Siz değildiniz	bize	ibadet ediyor
f. mazi	fail	nefiy h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	mukaddem mef'ul	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm, f. muzari+fâil

فَكَفَى بِاللّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا

yeter	Allah	şahit olarak	aramızda	ve	aranızda	Doğrusu biz idik
atıf h., f. mazi	car-mecrur	temyiz	mekan zarfı	atıf h.	mekan zarfı	(إِنْ)'nin tahfifi, f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

﴿ 29 ﴾	لَغَافِلِينَ	عَنْ عِبَادَتِكُمْ
	gafiller (haberi olmayanlar)	sizin ibadetinizden
	lâmu'l-fârika yani (إِنْ) değil de (إِنَّ)'nin tahfifi olduğunu ayırt eden lam, (كَانَ)'nin haberi. (إِنَّ)'nin de haberidir	h. cer+ mecrur isim

28 - 29. Onların hepsini biraraya toplayacağımız, sonra da ortak koşanlara: "Siz ve koştuğunuz ortaklar yerinize (ilahi mahkemede alınması gereken yerinizi alın)!" diyeceğimiz gün artık onların (putlarıyla) aralarını açmışızdır. Ve ortakları derler ki: «Siz, bize ibadet etmiyordunuz. Artık sizinle bizim aramızda şahit olarak Allah yeter. Doğrusu sizin ibadetinizden (kulluk yapmanızdan, tapmanızdan) haberi olmayanlardık.

هُنَالِكَ	تَبْلُو	كُلُّ	نَفْسٍ	مَآ	أَسْلَفَتْ	وَ	رُدُّوٓا	إِلَى اللَّهِ
İşte orada	dener	her	nefis	geçmişte yapmış olduğunu		,	döndürülür	Allah'a
mekan zarfı	f. muzari	fail, muzaf	muz. ileyh	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	atıf h.	meçhul f. mazi, naibi fail	car-mecrur

مَوْلَاهُمُ	الْحَقِّ	وَ	ضَلَّ	عَنْهُمْ	مَا	كَانُوا	يَفْتَرُونَ ﴿ 30 ﴾ ع	
sahipleri	gerçek	atıf h.	kaybolmuştur	onlardan	şeyler	oldukları	uydurmakta	
(اللَّهِ)'den bedel, mevsuf	sıfat		f. mazi	car-mecrur	fail, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi f. cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	

30. İşte orada her nefis geçmişte yapmış olduğunu dener (yaptıklarının karşılığını yaşar) ve gerçek sahipleri olan Allah'a döndürülür. Uydurmakta oldukları (yanlarında olacaklarını sandıkları) şeyler de kaybolmuştur.

قُلْ	مَنْ	يَرْزُقُكُمْ	مِنَ السَّمَآءِ	وَ	الْأَرْضِ	أَمَّنْ	يَمْلِكُ
De ki	kim	size rızık veriyor	gökten	ve	yerden	kim	sahip bulunuyor
emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	mübteda, soru ismi	haber; fiil cüm. f. muzari, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	matuf	(أَمْ):atıf h., (مَنْ): mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cüm.

السَّمْعَ	وَ	الْأَبْصَارَ	وَ	مَنْ	يُخْرِجُ	الْحَيَّ	مِنَ الْمَيِّتِ
kulak	ve	gözlere		kim	çıkarıyor	diriyi	Ölüden
mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cüm.	mef'ul	car-mecrur

وَ	يُخْرِجُ	الْمَيِّتَ	مِنَ الْحَيِّ	وَ	مَنْ	يُدَبِّرُ	
	çıkarıyor	ölüyü	diriden		kim	idare ediyor	
atıf h.	f. muzari	mef'ul	car-mecrur	atıf h.	mübteda, soru ismi	haber; muzari fiil cüm	

﴿ 31 ﴾	فَلَا تَتَّقُونَ	أَ	فَقُلْ	اللَّهُ ج	فَسَيَقُولُونَ	الْأَمْرَ ط
	sakınmıyor	musunuz	O halde de ki	Allah	diyecekler	işi
	atıf h., nefiy h., f. muzari+fâil	soru h.	rabıta, emir f.	(الفاعل) mahzuf mübtedasının haberi	rabıta, istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari+fâil	mef'ul

31. De ki: « Gökten ve yerden size kim rızık veriyor? Ya da kulak ve gözlere kim sahip bulunuyor ? Ölüden diriyi kim çıkarıyor, diriden ölüyü kim çıkarıyor? (Evrene ait her türlü) işi kim idare ediyor? Hemen «Allah» diyecekler. O halde de ki: O halde sakınmıyor musunuz?

فَذٰلِكُمُ	اللَّهُ	رَبُّكُمُ	الْحَقُّ ج	فَمَاذَا	بَعْدَ	الْحَقِّ
İşte O	Allah'tır	Rabbiniz	gerçek	ne	sonra	haktan
atıf h., mübteda, işaret ismi	haber	bedel, mevsuf	sıfat	başl. h.+ mübt., soru ismi	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh

﴿ 32 ﴾	تُصْرَفُونَ	فَأَنَّى	الضَّلَالُ ج	إِلَّا
	çevriliyorsunuz	o halde nasıl	sapıklıktan	başka
	meçhul f. muzari+naibi fâil	rabıta, hal, soru ismi	haber	istisna h.

32. İşte O, sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'tır. Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapıklıktan başka ne vardır?. O halde (bir çeviren olmasa) nasıl (sapıklığa) çevrilirsiniz?

كَذٰلِكَ	حَقَّتْ	كَلِمَتُ	رَبِّكَ	عَلَى الَّذِينَ	فَسَقُوا	أَنَّهُمْ	لَا يُؤْمِنُونَ ﴿ 33 ﴾	
İşte böylece	gerçekleşti	Rabbinin sözü		yoldan çıkan kimseler hakkında		Onlar	inanmazlar	
car-mecrur	f. mazi	fail, muzaf	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	h. cer, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal fiil cümlesi	

(كَلِمَتُ)'den bedel : masdarı müevvel

33. İşte böylece Rabbinin yoldan çıkan kimseler hakkında «Onlar inanmazlar» sözü gerçekleşti.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 211 ≻

(YUNUS, 26):

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al b.) güzel yaptı, iyi yaptı, güzellik ve iyilik yaptı

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: [(ismi tafdil (müennes)] en güzel, daha güzel, daha iyi

[(زَادَ يَزِيدُ) اَلزِّيَادَةُ]: (masdar) artış, artırma (رَهِقَ يَرْهَقُ رَهَقًا): kapladı, bürürdü/ azdı, taşkınlık gösterdi

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat/ başlangıç/ yön (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُ) (ismi fail) bekası devam eden, kalıcı olan

(اَلْقَتَرُ): kara (korku veya kederden doğan yüzdeki değişiklik), karalık

(YUNUS, 27 – 28 – 29):

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük

[(عَصَمَ يَعْصِمُ) اَلْعَاصِمُ]: (ismi fail) koruyan (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(أَغْشَى يُغْشِي إِغْشَاءً): (nakıs f., if'al b.) bürüdü, sardı, perdelendirdi, kaplattı (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat

(اَلْقِطْعَةُ ج قِطَعٌ): parça, bölüm (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece [(أَظْلَمَ يُظْلِمُ) اَلْمُظْلِمُ]: (ismi fail) kapkara koyu karanlık/ kararan

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَلْجَمِيعُ): (cem manasını tekid için) hepsi, tümü, bütünü

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekan, yer/ mecazen hal, durum, mevkii

(اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak (زَيَّلَ يُزَيِّلُ تَزْيِيلاً بَيْنَ): (tef'il b.) arayı açtı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nakıs f.) kafi oldu, yetti, yeterli oldu

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (esma'i ilahiyeden) iyi bilen, şahid/ Allah yolunda savaşırken öldürülen

[(عَبَدَ يَعْبُدُ) اَلْعِبَادَةُ]: (masdar) ibadet, ibadet etme, kulluk etme (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ismi fail) gafil, habersiz

(YUNUS, 30 – 31):

(بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): (nakıs f.) denedi, imtihan etti (أَسْلَفَ يُسْلِفُ إِسْلاَفًا): (if'al b.) geçirdi, geçmişte yaptı

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti/ geri çevirdi, reddetti/ misliyle karşılık verdi/ birşeyin daha önce gelmiş olduğu yere geri çevrilip gönderilmesi (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): dost, sahip (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf f.) kayboldu, gizlendi/ yanıldı (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) uydurdu, iftira etti

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu/ rızık verdi (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu/ eli altında oldu

(اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): işitme, işitme duygusu, kulak (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلْحَيُّ ج اَحْيَاءُ): diri, canlı, hayat sahibi

(اَلْمَيِّتُ ج مَوْتَى): ölü, (دَبَّرَ يُدَبِّرُ تَدْبِيرًا):(tef'il b.) tedbir aldı, idare etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً) : (nakıs iftial b.) korundu, sakındı

(YUNUS, 32 – 33):

(بَعْدُ): (zarf) sonra [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) delalet, sapma (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı

(حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf f.) sabit ve vacip oldu, gerçekleşti (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm

(فَسَقَ يَفْسُقُ فِسْقًا): küfretti, inkar etti/ açıktan açığa günah işledi, yoldan çıktı



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 212 (YUNUS: 34 – 42) ≻

قُلْ	هَلْ	مِنْ شُرَكَآئِكُمْ	مَنْ	يَبْدَأُ	الْخَلْقَ	ثُمَّ	يُعِيدُهُ ط
De ki	mıdır	koştuğunuz ortaklardan var	başlayan		yaratmaya	sonra	bunu tekrar eden
emir f., faili (أَنْتَ) gizli zam.	soru h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul, (soru ismi de denmiş)	sıla:muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri, mef'ul

قُلِ	اللّٰهُ	يَبْدَأُ	الْخَلْقَ	ثُمَّ	يُعِيدُهُ	فَأَنَّى	تُؤْفَكُونَ ﴿34﴾
De ki	Allah	başlar	yaratmaya	sonra	bunu tekrar eder	nasıl	çevriliyorsunuz
emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	mübteda	haber, muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri, mef'ul	rabıta, hal, soru ismi	meçhul f. muzari+naibi fâil

34. De ki: «Koştuğunuz ortaklardan, (önce hiç yokken) yaratmaya başlayan sonra (yok olup izi kalmadıktan sonra) bunu tekrar eden var mıdır? » De ki: «Allah yaratmaya başlar sonra bunu tekrar eder. O halde (bu delile rağmen) nasıl çevriliyorsunuz! »

قُلْ	هَلْ	مِنْ شُرَكَآئِكُمْ	مَنْ	يَهْدِي	إِلَى الْحَقِّ ط	قُلِ
De ki	mıdır	koştuğunuz ortaklardan var	iletecek olan		hakka	De ki
emir f., faili (أَنْتَ) gizli zamiri	soru h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul, (soru ismi de denmiş)	sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur	emir f.

اللّٰهُ	يَهْدِي	لِلْحَقِّ ط	أَ	فَمَنْ	يَهْدِي	إِلَى الْحَقِّ
Allah	iletir	hakka	mi	götüren		hakka
mübteda	haber, muzari fiil cüm.	car-mecrur	soru h.	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla: muzari fiil	car-mecrur

أَحَقُّ	أَنْ يُتَّبَعَ	أَمَّنْ	لاَ يَهِدِّي	إِلاَّ	أَنْ يُهْدَى ج
uyulmaya daha lâyıktır		yoksa .. kimse mi	doğru yolu bulamayan	hariç	doğru yola sevkedilmesi
haber	masdar ve nasb h., meçhul f. muzari, naibi faili (هُوَ) gizli zamiri	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla: fiil cüm., nefiy h., f. muzari	istisna h.	Müstesna: masdar ve nasb h., meçhul f. muzari

فَمَا	لَكُمْ قف	كَيْفَ	تَحْكُمُونَ ﴿35﴾
Size ne oluyor		Nasıl	hükmediyorsunuz
başlama h. mübteda, soru ismi	haber, car-mecrur, şibhi cüm.	hal, soru ismi	f. muzari+fâil

35. De ki: «Koştuğunuz ortaklardan (Peygamberler göndererek, araştırıp düşünme kabiliyeti ile akıl bağışlayarak) hakka iletecek olan var mıdır?» De ki: «Hakka Allah iletir.». O halde hakka götüren mi uyulmaya daha lâyıktır; yoksa doğru yola sevkedilmedikçe (rehbersiz) doğru yolu bulamayan mı? Size ne oluyor? Nasıl (yanlış) hükmediyorsunuz?

وَ	مَا يَتَّبِعُ	أَكْثَرُهُمْ	إِلاَّ	ظَنًّا ط	إِنَّ	الظَّنَّ	لاَ يُغْنِي
başlama h.	uymaz	Onların çoğu	başkasına	zandan	Doğrusu	zan	yetmez
	nefy-i hal; nefiy h., f. muzari	fail	istisna h.	mef'ûlü mutlak naibi,	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cüm.

مِنَ الْحَقِّ	شَيْئًا ط	إِنَّ	اللّٰهَ	عَلِيمٌ	بِمَا	يَفْعَلُونَ ﴿36﴾
haktan	bir şeye	Doğrusu	Allah	çok iyi bilendir		onların yapmakta oldukları şeyleri
car-mecrur	mef'ûlü mutlak naibi	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil

36. Onların çoğu zandan başkasına uymaz. Doğrusu zan, haktan olan bir şeye yetmez. Allah onların yapmakta olduklarını çok iyi bilendir.

وَ	مَا كَانَ	هٰذَا	الْقُرْآنُ	أَنْ يُفْتَرَى	مِنْ دُونِ	اللّٰهِ
başlama h.	değildir	Bu	Kur'an	uydurulmuş	başkası tarafından	Allah'tan
	f. mazi, nasih nefiy h.	(كَانَ)'nin ismi	(هٰذَا)nın bedeli	(كَانَ)'nin haberi, masdarı müevvel masdar ve nasb h., meçhul f. muzari	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

وَ	لٰكِنْ	تَصْدِيقَ	الَّذِي	بَيْنَ	يَدَيْهِ	وَ
ve atıf h.	fakat istidrak h.	doğrulayandır (يُصَدِّقُ) takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf	şeyleri muz. ileyh ismi mevsul	sıla: şibhi cümle, muzaf	kendinden önceki muzâfun ileyh, tesniye isim, muzaf+ muzâfun ileyh (zamr)	atıf h.

﴿ 37 ﴾	الْعَالَمِينَ قف	مِنْ رَبِّ	فِيهِ	رَيْبَ	لاَ	الْكِتَابِ	تَفْصِيلَ
	alemlerin muz. ileyh	Rabbinden (olduğuna dair) h. cer-mecrur isim, muzaf	Onda (لاَ)nın haberi, şibhi cüm.	hiçbir şüphe yoktur (لاَ)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden la)	Kitab'ı açıklayandır muz. ileyh	matuf, muzaf

(الْكِتَابِ)'den hal: isim cümlesi

37. Bu Kur'an Allah'tan başkası tarafından uydurulmuş (bir kitap) değildir. Ancak (Tevrat ve İncil gibi) kendinden öncekileri doğrulayan ve (hükümlerin yer aldığı) Kitab'ı açıklayandır. Onda (Kur'an'da) alemlerin Rabbinden (olduğuna dair) hiçbir şüphe yoktur.

وَ	مِثْلِهِ	بِسُورَةٍ	فَأْتُوا	قُلْ	افْتَرَاهُ ط	يَقُولُونَ	أَمْ
atıf h.	onun benzeri sıfat	bir sûre h. cer-mecrur isim, mevsuf	getirin rabıta, emir f., fail	De ki emir f.	Onu uydurdu f. mazi, mef'ul	diyorlar f. muzari+fâil	Yoksa ..mu atıf h.

﴿ 38 ﴾	صَادِقِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	اللّٰهِ	مِنْ دُونِ	اسْتَطَعْتُمْ	مَنِ	ادْعُوا
	sadıklar (كَانَ)'nin haberi	Eğer siz idiyseniz şart h., fi'lu'ş-şart, f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	Allah'tan muz. ileyh	başka h. cer-mecrur isim, muzaf	gücünüzün yettiği sıla: cemi muhatab mazi fiil cüm.	kimseleri mef'ul, ismi mevsul	çağırın emir f., fail

38. Yoksa, (Muhammed) «Onu uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Eğer siz sadıklar idiyseniz (doğru iseniz) Allah'tan başka gücünüzün yettiği kimseleri çağırın da onun benzeri bir sûre getirin.

تَأْوِيلُهُ ط	لَمَّا يَأْتِهِمْ	وَ	بِعِلْمِهِ	لَمْ يُحِيطُوا	بِمَا	كَذَّبُوا	بَلْ
yorumu fail	henüz kendilerine gelmediği halde cahd-ı müstağrak nefiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	hal vâvı	ilmini h. cer-mecrur isim	kavrayamadıkları sıla: cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	şeyi h. cer, ismi mevsul	yalanladılar f. mazi, fail	Bilakis idrab h.

﴿ 39 ﴾	الظَّالِمِينَ	عَاقِبَةُ	كَانَ	كَيْفَ	فَانْظُرْ	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	كَذَّبَ	كَذٰلِكَ
	zalimlerin muz. ileyh	sonu (كَانَ)nin muahhar ismi, muzaf	oldu f. mazi, nâsih	nasıl (كَانَ)nin mukaddem haberi, soru h.	O halde bak rabıta, emir f.	onlardan önceki sıla: şibhi cümle	kimseler fail, ismi mevsul	yalanlamışlardı f. mazi	böyle car-mecrur

39. Bilakis, henüz yorumu kendilerine gelmediği halde onlar ilmini kavrayamadıkları şeyi (Kur'an'ı) yalanladılar. Onlardan önceki kimseler de böyle yalanlamışlardı. O halde zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bak!

مِنْهُمْ	وَ	بِهِ	يُؤْمِنُ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ
onlardan vardır haber mukaddem, şibhi cüm.	atıf h.	ona car-mecrur	inanan sıla: muzari fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	Onlardan vardır haber mukaddem; şibhi cüm.		başlama h.

﴿ 40 ﴾	بِالْمُفْسِدِينَ ع	أَعْلَمُ	رَبُّكَ	وَ	بِهِ ط	لاَ يُؤْمِنُ	مَنْ
	bozguncuları car-mecrur	en iyi bilendir haber	Rabbin mübteda	başlama h.	ona car-mecrur	inanmayan sıla: olumsuz muzari fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul

40. Onlardan ona (Kur'an'a) inanan vardır ve yine onlardan ona inanmayan vardır. Rabbin bozguncuları en iyi bilendir .

أَنْتُمْ	عَمَلُكُمْ ط	لَكُمْ	وَ	عَمَلِي	لِي	فَقُلْ	إِنْ كَذَّبُوكَ	وَ
Siz mübteda	sizin ameliniz mübteda muahhar	size aittir haber mukaddem şibhi cüm.	atıf h.	benim amelim mübteda muahhar	bana ait haber mukaddem şibhi cüm.	de ki rabıta cevabü'ş-şart; emir f.	Seni yalanlarlarsa şart h., fi'lü'ş-şart; cemi f. mazi, mef'ul	atıf h.

بَرِيئُونَ	مِمَّآ	أَعْمَلُ	وَ	أَنَا	بَرِيٓءٌ	مِمَّا	تَعْمَلُونَ	﴿ 41 ﴾
uzaksınız	benim yaptığımdan			ben	uzağım	sizin yapmakta olduklarınızdan		
haber	sıla: muzari fiil cüm.; faili (أنا) gizli zamiri	h. cer, ismi mevsul	atıf h.	mübteda	haber	sıla: muzari fiil cüm.; f. muzari+fâil	h. cer, ismi mevsul	

41. (Gönderilen delile ve tebliğe rağmen) seni yalanlarsa de ki: «Benim amelim bana ait, sizin ameliniz size aittir. Siz benim yaptığımdan uzaksınız (sorumlu değilsiniz), ben de sizin yapmakta olduklarınızdan uzağım.

فَأَنْتَ	أَ	إِلَيْكَ ط	يَسْتَمِعُونَ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ
sen	mi	seni	dinleyen kimseler		onlardan vardır	
atıf h., mübteda	atıf h.	car-mecrur	sıla: cemi muzari fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem; şibhi cüm.	atıf h.

لَا يَعْقِلُونَ	﴿ 42 ﴾	كَانُوا	لَوْ	وَ	الصُّمَّ	تُسْمِعُ
aklını kullanmayanlar		olsalar	bile		sağırlara	işittireceksin
(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm. nefiy h., f. muzari+fâil		f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	atıf h.	mef'ul	haber; muzari fiil cüm.

42. Onlardan seni dinleyen kimseler vardır. Fakat sen sağırlara aklını kullanmayanlar olsalar bile mi işittireceksin?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 212 ≻

(YUNUS, 34 – 35 – 36 – 37):

(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz f.) başladı (اَلْخَلْقُ): yaratmak / mahluk, yaratıklar (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): döndürdü, iade etti (أَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuz f.) çevirdi, vazgeçirdi (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet etti, irşad etti, doğru yola sevketti (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْاَحَقُّ): hak sahipleri, daha layık, en layık (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabii oldu [(إِهْتَدَى يَهِدِّي هِدَّاءً):(nakıs tef'il b.)hidayete erdi, doğru yolu buldu (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabii oldu [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, daha çok, ençok (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): tevehhüm etme, zannetme, zan (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) müstağni kıldı, kafi geldi, zengin kıldı (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu (بَيْنَ يَدَيْهِ): öncesi, önceki (دُونَ): (zarf) başka, gayr,...sız,....siz [(صَدَّقَ يُصَدِّقُ) اَلتَّصْدِيقُ]:(masdar) tasdik etme, kabullenme, doğrulama [(فَصَّلَ يُفَصِّلُ) اَلتَّفْصِيلُ]: (masdar) genişçe açıklama, tafsil etme (اَلرَّيبُ): şüphe, şek

(YUNUS, 38 – 39 – 40 – 41 - 42):

(افْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi/ verdi (اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, gibi, kat, benzer (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) çağırdı/ dua etti/ ibadet etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fail) doğru sözlü olan, doğru olan (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ):(istif'al ecvef b.) yapabildi, gücü yetti, ...edebildi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) yalanladı, yalan isnad etti/ inkar etti (أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً):(ecvef f., if'al b.) kuşattı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اَلتَّاْوِيلُ ج تَاْوِيلاَتٌ): te'vil, tabir, yorumlama (نَظَرَ يَنْظُرُ): baktı, gördü/ bekledi/ düşündü (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا إِلَي): (iftial b.) kulak verdi, dinledi (اَلْاَصَمُّ ج صُمٌّ): sağır [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, daha çok bilen (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ismi fail) ifsad eden, bozan (اَلْبَرِيئُ ج بَرِيئُونَ): uzak, suçsuz (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (أَسْمَعَ يُسْمِعُ اِسْمَاعًا): (if'al b.) işittirdi, duyurdu

≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 213 (YUNUS: 43 – 53) ≻

فَأَنْتَ	أَ	إِلَيْكَ ط	يَنْظُرُ	مَنْ		مِنْهُمْ	وَ
sen	mi	sana	bakan	kimse		Onlardan vardır	
atıf h., mübteda	atıf h.	car-mecrur	sıla: muzari fiil	mübteda muahhar, ismi mevsul		haber mukaddem	atıf h.
﴿ 43 ﴾	لاَ يُبْصِرُونَ	كَانُوا	لَوْ	وَ	الْعُمْيَ	تَهْدِي	
	görmeyenler	olsalar	bile		körleri	doğru yola ileteceksin	
	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	atıf h.	mef'ul	haber; muzari fiil cüm.	

43. Onlardan sana bakan kimse de vardır. Fakat sen (hakkı görmeyen manen) körleri hiç görmeyenler (yani basiretsiz, kalp gözü görmeyenler) olsalar bile mi doğru yola ileteceksin?

لَكِنَّ	وَ	شَيْئًا	النَّاسَ	لاَ يَظْلِمُ	اللّهَ	إِنَّ
fakat		hiçbir şekilde	insanlara	zulmetmez	Allah	Doğrusu
istidrak ve nasb h.	atıf h.	mef'ûlü mutlak naibi	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.
	﴿ 44 ﴾	يَظْلِمُونَ		أَنْفُسَهُمْ		النَّاسَ
		zulmederler		kendilerine		insanlar
		(لَكِنَّ)nin haberi, fiil cüm, f. muzari+fâil		mukaddem mef'ul		(لَكِنَّ)nin ismi

44. Doğrusu Allah insanlara hiçbir şekilde zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmederler

سَاعَةً	إِلاَّ	لَمْ يَلْبَثُوا	كَأَنْ	يَحْشُرُهُمْ	يَوْمَ	وَ
bir saatden	başka	kalmamışlar	gibi	onları toplayacağı	gün	
zaman zarfı, mevsuf	istisna h.	(أَنَّ)'nin haberi: cahd-ı mutlak fiil cümlesi	teşbih h., (أَنَّ)'nin tahfifi	f. muzari, mef'ul	(اذكر) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü	başlama h.
كَذَّبُوا	الَّذِينَ	خَسِرَ	قَدْ	بَيْنَهُمْ ط	يَتَعَارَفُونَ	مِنَ النَّهَارِ
yalanlayan	kimseler	hüsrana uğramıştır		aralarında	tanışırlar	gündüzden
sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	fail, ismi mevsul	f. mazi	tahkik h.	mekan zarfı	hal: f. muzari+fâil	şibhi cüm.
﴿ 45 ﴾	مُهْتَدِينَ	كَانُوا	مَا	وَ	اللّهِ	بِلِقَآءِ
	doğru yola girmişler	olmayanlar		ve	Allah'a	kavuşmayı
	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	nefiy h.	atıf h.	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf

45. Gündüz bir saatden başka kalmamışlar gibi onları bir araya toplayacağı gün aralarında tanışırlar. Allah'a kavuşmayı yalanlayanlar ve doğru yola girmiş olmayanlar gerçekten hüsrana uğramışlardır.

نَتَوَفَّيَنَّكَ	أَوْ	نَعِدُهُمْ	الَّذِي	بَعْضَ	نُرِيَنَّكَ	إِمَّا	وَ
senin ruhunu kabzederiz	veya	Onlara söz verdiğimizin		bir kısmını	gösteririz sana	ya	
f. muzari, faili gizli zamiri, tekit nûnu, mef'ul	atıf h.	sıla: muzari fiil cüm., failî gizli zamiri, mef'ul	muz. ileyh, ismi mevsul	mef'ul muzaf	fiilü'ş-şart; f. muzari, tekit nûnu, mef'ul	cezmetmeyen şart edatı	başlama harfi
﴿ 46 ﴾	يَفْعَلُونَ	عَلَى مَا	شَهِيدٌ	اللّهُ	ثُمَّ	مَرْجِعُهُمْ	فَإِلَيْنَا
	onların yaptıkları şeylere		şahiddir	Allah	Sonra	onların dönüşü	bizedir
	sıla: cemi muzari fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	haber	mübteda	atıf h.	mübteda muahhar	rabıta, haber mukaddem; şibhi cüm.

46. Onlara söz verdiğimiz (azabın) bir kısmını kesinlikle ya (dünyada) sana gösteririz veya senin ruhunu kabzederiz. Zira bizedir onların dönüşü. Sonra Allah onların yaptıklarına şahiddir.

قُضِيَ	رَسُولُهُمْ	فَإِذَا جَآءَ	رَسُولٌ ج	أُمَّةٍ	لِكُلِّ	وَ
hükmedilir	Peygamberleri	geldiği zaman	bir peygamberi	Her ümmetin vardır		
cevabü'ş-şart, meçhul f. mazi	fail	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; f. mazi	mübteda muahhar	muz. ileyh	haber mukaddem, şibhi cüm. muzaf	atıf h.
﴿ 47 ﴾	لاَ يُظْلَمُونَ	هُمْ	وَ	بِالْقِسْطِ	بَيْنَهُمْ	
	zulmedilmezler	onlar	ve	adaletle	aralarında	
	nefiy h.,haber; meçhul f. muzari fiil	mübteda	başlama h.	car-mecrur	mekan zarfı	

47. Her ümmetin bir peygamberi vardır. Onlara Peygamberleri geldiği zaman, aralarında adaletle hükmedilir ve onlar zulmedilmezler.

وَ	يَقُولُونَ	مَتَىٰ	هَٰذَا	الْوَعْدُ	إِن كُنتُمْ	صَادِقِينَ ﴿48﴾
başlama h.	diyorlar f. muzari+ fâil	ne zaman haber mukaddem, soru ismi	bu mübteda muahhar	vaad (هٰذَا)'nın bedeli	idiyseniz şart h., fi'lu'ş-şart, f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	doğru sözlüler (كَانَ)'nin haberi

48. «Doğru sözlüler iseniz bu vaad (azap) ne zaman? » diyorlar.

قُلْ	لَآ أَمْلِكُ	لِنَفْسِي	ضَرًّا	وَ	لَا	نَفْعًا	إِلَّا	مَا	شَآءَ	اللَّهُ ۚ
De ki emir f., faili gizli zamiri	gücüne sahip değilim nefiy h., f. muzari, faili gizli zamir (أنا)	kendim için h. cer-mecrur isim	bir zarar verme mef'ul	ve atıf h.		fayda verme matuf	dışında istisna h.	şey müstesna, ismi mevsul	dilediği sıla: mazi fiil	Allah'ın fail

لِكُلِّ	أُمَّةٍ	أَجَلٌ ۚ	إِذَا	جَآءَ	أَجَلُهُمْ	فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ	سَاعَةً	وَ	لَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿49﴾
her ümmet için vardır haber mukaddem, şibhi cüm.		bir süre mübteda muahhar		sona erince şart bildiren zaman zarfı	süreleri fail	ertelenmezler rabıta, nefiy h., cevabü'ş-şart, f. muzari+ naibi fail		ve atıf h.	öne de alınmazlar nefiy harfi+ f. muzari+ fail (cemi vâvı)

49. De ki: «Allah'ın dilediği dışında ben kendim için bir zarar ve fayda verme gücüne sahip değilim. Her ümmet için bir süre vardır; süreleri sona erince artık bir saat (bile) ertelenmezler ve öne de alınmazlar.»

قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ أَتَاكُمْ	عَذَابُهُ	بَيَاتًا	أَوْ	نَهَارًا	مَاذَا	يَسْتَعْجِلُ
De ki emir f.,		Gördünüz mü? f. mazi, fail	size gelse şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, mef'ul	O'nun azabı fail	bir gece zaman zarfı	veya atıf h.	gündüz matuf	neyi mübteda, soru ismi	acele istiyorlar haber: f. muzari

مِنْهُ	الْمُجْرِمُونَ ﴿50﴾	أَ	ثُمَّ	إِذَا	مَا	وَقَعَ	آمَنتُمْ	بِهِ ۖ
bundan car-mecrur	suçlular fail	mı soru h.	Sonra atıf h.	zaman şart ifade eden zaman zarfı	zaid h.	vaki olduğu fiilu'ş-şart: f. mazi	inanacaksınız cevabü'ş-şart: f.mazi+fâil	O'na car-mecrur

آلْآنَ	وَ	قَدْ	كُنتُمْ	بِهِ	تَسْتَعْجِلُونَ ﴿51﴾
Şimdi mi? ilk hemzesi soru harfi zaman zarfı	hal vavı	tahkik h.	idiniz f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	onu car-mecrur	acele istiyor (كَانَ)'nin haberi

50. De ki: « Gördünüz mü? O'nun (Allah'ın) azabı size bir gece veya gündüz gelse (bu durumda ne yapabilirsiniz hiç düşündünüz mü)? » Suçlular bundan neyi (hangisini) acele istiyorlar? **51**. Sonra (azab) vaki olduğu zaman mı O'na inanacaksınız? Şimdi mi? Halbuki onu acele istiyordunuz ?

ثُمَّ	قِيلَ	لِلَّذِينَ	ظَلَمُوا	ذُوقُوا	عَذَابَ	الْخُلْدِ ۚ	هَلْ	تُجْزَوْنَ	إِلَّا	بِمَا
Sonra atıf h.	denilir meçhul f. mazi	zulmeden kimselere sıla: mazi fiil cüm. / h. cer, ismi mevsul		tadın emir f., fail	azabı mef'ul, muzaf	ebedî muz. lleyh		..mı cezalandırılacaksınız meçhul muzari fiil,naibi fâil / soru h.	başkasıyla istisna h.	şeylerden h. cer, ismi mevsul

كُنتُمْ	تَكْسِبُونَ ﴿52﴾	وَ	يَسْتَنۢبِـُٔونَكَ	أَ حَقٌّ	هُوَ ۖ	قُلْ	إِي
olduğunuz sıla; mazi fiil c., nâsih, (كَانَ)'nin ismi	kazanmakta (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi		senden haber isterler f. muzari+fâil, mef'ul	gerçek midir soru h., haber mukaddem	O mübteda muahhar	De ki emir f., faili gizli zamiri	Evet cevab h.

وَ	رَبِّي	إِنَّهُ	لَحَقٌّ	وَ	مَآ	أَنتُم	بِمُعْجِزِينَ ﴿53﴾ ع
	Rabbim hakkı için mecrur isim / kasem vâvı	o kesinlikle tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	gerçektir tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	değilsiniz (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	siz (مَا)'nın ismi	aciz bırakacaklar zaid cer, (مَا)'nın haberi

52. Sonra o zulmeden kimselere «Ebedî azabı tadın! Kazanmakta olduğunuz şeylerden başkasıyla mı cezalandırılacaksınız? » denilir. 53. «O (azap) gerçek midir?» diye senden haber isterler. De ki: «Evet, Rabbim hakkı için o kesinlikle gerçektir, siz aciz bırakacaklar da değilsiniz (önleyemezsiniz).»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 213 ≻

(YUNUS, 43 – 44 – 45 – 46):

(نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü, bildi/ ibret aldı (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, doğru yola sevketti, irşad etti

(اَلْأَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (أَبْصَرَ يُبْصِرُ اِبْصَارًا): (if'al b.) gördü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلنَّاسُ): insanlar

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti/ gecikti/ dayandı/ karşı koydu

(اَلنَّهَارُ ج اِنْهُرٌ): gündüz (تَعَارَفَ يَتَعَارَفُ تَعَارُفًا):(tefaul b.) tanıştı (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti, ziyana uğradı

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) yalanladı, yalan isnad etti/ inkar etti [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma, karşılaşma, bulma

(اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ismi fail) hidayete eren (أَرَى يُرِي اِرَائَةً): (if'al babı) gösterdi (بَعْضُ): bazı, bazısı

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا):(misal f.) vaad etti, söz verdi (اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu, merci

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا):(nakıs tefa'ul b.) ruhunu kabzetti, öldürdü (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi

(اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (esma'i ilahiyeden) iyi bilen, şahit, iyi gözetleyen

(YUNUS, 47 – 48):

(اَلْأُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْقِسْطُ): adalet

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) yerine getirdi/ bitirdi/ hükmetti/ erişti/ öldürdü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: (masdar) vaad (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fail) doğru sözlü olan, doğru olan

(YUNUS, 49 - 50):

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): zaptetti, gücü yetti/ sahip oldu (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan

[(نَفَعَ) اَلنَّفْعُ]: (masdar) fayda, fayda verme (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلْأُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet

(اَلْأَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, belirlenmiş, tayin edilmiş vakit (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(اِسْتَأْخَرَ يَسْتَأْخِرُ اِسْتِئْخَارًا): (istif'al b.) geriye bırakıldı, ertelendi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat/ marife olarak kıyamet günü

(اِسْتَقْدَمَ يَسْتَقْدِمُ اِسْتِقْدَامًا): (istif'al b.) ileri gitti, ileri geçti

(YUNUS, 50 – 51 – 52- 53):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, zannetti, bildi (ayette; ne dersiniz, bana haber verin manasında)

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

[(بَاتَ يَبِيتُ) اَلْبَيَاتُ]: (masdar) geceleme veya ansızın düşmana baskın yapma

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'al b.) acelecilik gösterdi, acele olarak istedi

(وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا):(misal f.) vakıf oldu, ortaya çıktı/ düştü (اَلْآنَ): şimdi

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'al b.) acelecilik gösterdi/ acele yaptı

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef f.) tattı, hissetti [(خَلَدَ يَخْلُدُ) اَلْخُلْدُ]: (masdar) kalıcı, bekası devam etme

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(اِسْتَنْبَأَ يَسْتَنْبِئُ اِسْتِنْبَاءً): (istif'al b.) bildirmesini istedi, haber vermesini talep etti (اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ismi fail) aciz bırakan



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 214 (YUNUS: 54 – 61) ≻

وَ	لَوْ	أَنَّ	لِكُلِّ	نَفْسٍ	ظَلَمَتْ	مَا	فِي الْأَرْضِ
başlama h.	olsa	kesinlikle	her nefis sahip (olsa)		zulmeden	şeylere	yeryüzündeki
	şart h.	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(نَفْسٍ) kelimesinin sıfatı; mazi fiil cüm.	(أَنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul	sıla: car-mecrur, şibhi cüm.

(أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ...) masdarı müevveli (ثبت) (sabit olsaydı) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin failidir

لَافْتَدَتْ	بِهِ ط	وَ	أَسَرُّوا	النَّدَامَةَ	لَمَّا	رَأَوُا	الْعَذَابَ ج
kesinlikle fidye olarak verirdi	onu		gizlerler	pişmanlıklarını	zaman	gördükleri	Azabı
cevab h., f. mazi	car-mecrur	atıf h.	f. mazi, fail	mef'ul	şart bildiren zaman zarfı	f. mazi, fail	mef'ul

وَ	قُضِيَ	بَيْنَهُمْ	بِالْقِسْطِ	وَ	هُمْ	لَا يُظْلَمُونَ	﴿ 54 ﴾
hükmolunur		Aralarında	adaletle	ve	onlara	zulmedilmez	
atıf h.	meçhul f. mazi, naibi faili gizli zamiri	mekan zarfı ileyh	car-mecrur	başlama h. {atıf h. de denmiştir}	mübteda	nefiy h., haber; meçhul f. muzari fiil cüm., naibi fâili	

54. Zulmeden her nefis yeryüzündeki şeylere sahip olsa (azaptan kurtulmak için) kesinlikle onu fidye olarak verirdi. Azabı gördükleri zaman pişmanlıklarını gizlerler. Aralarında adaletle hükmolunur ve onlara zulmedilmez.

أَلَا	الْأَرْضِ ط	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لِلَّهِ	إِنَّ	أَلَا
Dikkat edin	yerde	ve	göklerde	şeyler	Allah'ındır	Gerçek şu ki	Dikkat edin
tenbih h.	matuf	atıf h.	sıla: şibhi cüm.	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm	tekid ve nasb h.	tenbih h.

إِنَّ	وَعْدَ	اللَّهِ	حَقٌّ	وَ	لَكِنَّ	أَكْثَرَهُمْ	لَا يَعْلَمُونَ	﴿ 55 ﴾
Şüphesiz	vâdi	Allah'ın	haktır		fakat	onların çoğu	bilmez	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi	nefiy h., (لَكِنَّ)'nin haberi	

55. Dikkat edin! Gerçek şu ki, göklerde ve yerde olan şeyler Allah'ındır. Dikkat edin! Şüphesiz Allah'ın vâdi haktır, fakat onların çoğu bilmez.

هُوَ	يُحْيِي	وَ	يُمِيتُ	وَ	إِلَيْهِ	تُرْجَعُونَ	﴿ 56 ﴾
O	diriltendir	ve	öldürendir	ve	O'na	döndürülürsünüz	
mübteda	haber; muzari fiil cüm.	atıf h.	f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri		şibhi cüm. (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır	f. muzari+naibi fâil	

56. O dirilten ve öldürendir. Ve O'na döndürülürsünüz.

يَا	أَيُّهَا	النَّاسُ	قَدْ	جَاءَتْكُمْ	مَوْعِظَةٌ	مِنْ رَبِّكُمْ
	Ey insanlar			size gelmiştir	bir öğüt	Rabbinizden
nidâ h.	münâdâ, mevsuf, tenbih h.	sıfat	tahkik h.	f. mazi, mef'ul	fail, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.

وَ	شِفَاءٌ	لِمَا	فِي الصُّدُورِ	وَ	هُدًى	وَ	رَحْمَةٌ	لِلْمُؤْمِنِينَ	﴿ 57 ﴾
ve	bir şifa	olana	gönüllerde		bir rehber	ve	rahmet	müminler için	
atıf h.	matuf	h. cer, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	car-mecrur	

57. Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerde olana (manevi hastalıklarına) bir şifa, müminler için bir rehber ve rahmet gelmiştir.

قُلْ	بِفَضْلِ	اللَّهِ	وَ	بِرَحْمَتِهِ	فَبِذَٰلِكَ	فَلْيَفْرَحُوا ط
De ki	lütfuyla	Allah'ın	ve	rahmetiyle	işte bunlarla	sevinsinler
emir f., faili (gizli zamiri)	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	h. cer-mecrur isim	(ف):zaid, rabıta, (ب):h. cer, (ذَٰلِكَ):işaret ismi {önceki car-mecrurdan bedel de denmiştir}	(إن جاءهم الفضل) olarak takdir edilen mahzuf bir şartın cevabı; (ف):rabıta+ emr-i gaib; (ل):emir lâmı, (يَفْرَحُوا): cemi, nun'un düşmesiyle meczum f. muzari

﴿ 58 ﴾	يَجْمَعُونَ	مِمَّا	خَيْرٌ	هُوَ
	onların topladıkları şeylerden		daha hayırlıdır	O
	sıla: muzari fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	haber	mübteda

58. De ki: Allah'ın lütfu ve rahmetiyle, işte bunlarla sevinsinler! O, onların topladıklarından daha hayırlıdır.

لَكُمْ	اللّٰهُ	أَنْزَلَ	مَآ	أَ رَأَيْتُمْ	قُلْ
size	Allah'ın	indirdiği	şeye	ne dersiniz?	De ki
car-mecrur	fail	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	f. mazi, fail soru h.	emir f., failî (أَنْتَ) gizli zamir

قُلْ		حَلَالاً ط	وَ	حَرَامًا	مِنْهُ	فَجَعَلْتُمْ	مِنْ رِزْقٍ
De ki		helal	ve	haram	ondan bir kısmını	kılmanıza	rızıktan
emir f., failî (أَنْتَ) gizli zamiri		matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	atıf h., f. mazi, fail	(مَا)'dan hal: şibhi c.

﴿ 59 ﴾	تَفْتَرُونَ	عَلَى اللّٰهِ	أَمْ	لَكُمْ	أَذِنَ	آللّٰهُ
	iftira mı ediyorsunuz	Allah'a	yoksa	Size	izin verdi	Allah mı
	f. muzari+fâil	şibhi cümle (تَفْتَرُونَ) ile bağlantılıdır	atıf h.	car-mecrur	haber; mazi fiil cüm.	soru h., mübteda

59. De ki: «(Kesin bir delile dayanmadan) Allah'ın size indirdiği rızıktan bir kısmını haram, bir kısmını helal kılmanıza ne dersiniz?» De ki: «Size Allah mı izin verdi, yoksa Allah'a iftira mı ediyorsunuz?»

وَ	مَا	ظَنُّ	الَّذِينَ	يَفْتَرُونَ	عَلَى اللّٰهِ	الْكَذِبَ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ ط
	nedir	zannı	kimselerin	uyduran	Allah'a	yalan	günü	kıyamet
başlama h.	mübteda, soru ismi	haber, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh

﴿ 60 ﴾	لاَ يَشْكُرُونَ ع	أَكْثَرَهُمْ	وَ لٰكِنَّ	فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ	لَذُو	اللّٰهَ	إِنَّ
	şükretmezler	onların çoğu	Fakat	insanlara karşı lütuf	sahibidir	Allah	Şüphesiz
	(لٰكِنَّ)'nin haberi, olumsuz muzari fiil cüm.	(لٰكِنَّ)nin ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h. car-mecrur	muz. ileyh	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

60. Allah'a karşı yalan uyduran kimselerin kıyamet günü (hakkındaki) zanları nedir? Şüphesiz Allah insanlara karşı lütuf sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler.

وَ	مَا	تَكُونُ	فِي شَأْنٍ	وَ	مَا	تَتْلُو	مِنْهُ	مِنْ قُرْآنٍ
	olmazsın		herhangi bir durumda		okumazsın		ondan	(yani) Kuran'dan
başlama h.	nefiy h.	f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi; şibhi c.	atıf h.	nefiy h.	f. muzari, failî (أَنْتَ) gizli zamiri	car-mecrur	zaid cer, mef'ul

وَ	لاَ تَعْمَلُونَ	مِنْ عَمَلٍ	إِلاَّ	كُنَّا	عَلَيْكُمْ	شُهُودًا	إِذْ	تُفِيضُونَ	فِيهِ ط
	yapmazsınız	herhangi bir iş	illa	olmuşuzdur	üstünüzde	şahidler	zaman	daldığınız	o işe
atıf h.	nefiy h., f. muzari+fâil	zaid cer, mef'ul	istisna h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	geçmiş zaman zarfı	f. muzari+fâil	car-mecrur

وَ	مَا يَعْزُبُ	عَنْ رَبِّكَ	مِنْ مِثْقَالِ	ذَرَّةٍ	فِي الْأَرْضِ	وَ	لاَ	فِي السَّمَآءِ	وَ	لاَ	أَصْغَرَ
	gizli kalmaz	Rabbinden	ağırlığınca	zerre	yerde	ve		ne de gökte			daha küçüğü
atıf h.	nefiy h., f. muzari	h. cer-mecrur isim	zaid cer, fâil, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur	atıf h.	nefiy h.	car-mecrur	atıf h.	nefiy h.	(مِثْقَالِ)'e matuf

﴿ 61 ﴾	مُبِينٍ	فِي كِتَابٍ	إِلاَّ	أَكْبَرَ	لاَ	وَ	مِنْ ذٰلِكَ
	apaçık	bir Kitap'dadır	ancak	daha büyüğü		veya	bundan
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	istisna h.	(مِثْقَالِ) üzerine matuf	nefiy h.	atıf h.	h. cer, işaret ismi

61. Herhangi bir durumda olmazsın, ondan (yani) Kuran'dan (herhangi bir şey) okumazsın; herhangi bir iş yapmazsınız ki o işe daldığınız zaman biz mutlaka üstünüzde şahidler olmuşuzdur. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca bir şey Rabbinden gizli kalmaz. Bundan daha küçüğü veya daha büyüğü ancak apaçık bir Kitap'dadır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 214 ≻

(YUNUS, 54 – 55):

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اِفْتَدَى يَفْتَدِي اِفْتِدَاءً): (nakıs iftial b.) fidye verdi

(أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا):(muzaaf f., if'al b.) gizledi, sır verdi [(نَدِمَ يَنْدَمُ): اَلنَّدَامَةُ]: (masdar) pişmanlık, pişman olma

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, zannetti, bildi (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) yerine getirdi, bitirdi/ hükmetti

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْقِسْطُ): adalet (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[(وَعَدَ يَعِدُ): اَلْوَعْدُ]: vaad, söz verme [(كَثُرَ يَكْثُرُ): اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, daha çok, en çok

(YUNUS, 56 - 57):

(أَحْيَى يُحْيِي اِحْيَاءً): (nakıs f., if'al b.) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ اِمَاتَةً):(ecvef f., if'al b.) öldürdü

(رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (اَلنَّاسُ): insanlar (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(اَلْمَوْعِظَةُ ج مَوَاعِظُ): vaaz, dini nâsihat, öğüt [(شَفَى يَشْفِي): اَلشِّفَاءُ]: (masdar) şifa, iyileştirme

[(رَحِمَ يَرْحَمُ): اَلرَّحْمَةُ] : rahmet, ihsan rahmet, ihsan (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs

[(هَدَى يَهْدِي): اَلْهُدَى]: (masdar) doğru yola iletme, hidayet

(YUNUS, 58 – 59):

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): sevindi, şımardı

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, zannetti, bildi (bana haber verin)

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi [(رَزَقَ يَرْزُقُ): اَلرِّزْقُ]: rızık

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti/ çevirdi/ kıldı/ yaptı (اَلْحَرَامُ ج حُرُمٌ): haram , yasak

(اَلْحَلاَلُ): helal (أَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا): (mehmuz f.) izin verdi

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu

(YUNUS, 60 – 61):

[(ظَنَّ يَظُنُّ): اَلظَّنُّ]: (masdar) tevehhüm, zan, sanma (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs f., iftial b.) iftira etti, uydurdu

[(كَذَبَ يَكْذِبُ): اَلْكَذِبُ]: (masdar) yalan, uydurma (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem [(كَثُرَ يَكْثُرُ): اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, daha çok , en çok

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلشَّأْنُ ج شُؤُونٌ): iş, husus, mesele

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): yaptı, işledi, amel etti

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلشَّاهِدُ ج شُهُودٌ): şahit

(أَفَاضَ يُفِيضُ اِفَاضَةً):(ecvef f., if'al b.) daldı/ yürüdü/ akın etti/ aşırdı (عَزَبَ يَعْزُبُ عُزُوبًا): gizlendi, gizli kaldı

(اَلْمِثْقَالُ): (aslı) terazi, tartı aleti, her türlü ağırlık ölçüleri (اَلذَّرَّةُ ج ذَرَّاتٌ): zerre, toz

[(صَغُرَ يَصْغُرُ): اَلْاَصْغَرُ]: (ismi tafdil) en küçük, daha küçük [(كَبُرَ يَكْبُرُ): اَلْاَكْبَرُ]: (ismi tafdil) daha büyük

[(أَبَانَ يُبِينُ): اَلْمُبِينُ]: (ismi fail) açık, vazıh olan, açıklayan



⋖ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 215 (YUNUS: 62 – 70) ⋗

وَ	عَلَيْهِمْ	خَوْفٌ	لاَ	اللّٰهِ	أَوْلِيَآءَ	إِنَّ	أَلاَ
atıf h.	onlara haber; şibhi cüm.	hiç bir korku mübteda	yoktur nefiy h.	Allah'ın muz. ileyh	dostlarına (إِنَّ)'nin ismi, muzaf	Doğrusu tekid ve nasb h.	Dikkat edin tenbih h.

(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

يَتَّقُونَ ط	كَانُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	﴿ 62 ﴾	يَحْزَنُونَ ج	هُمْ	لاَ
korkup sakınıyor (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	olanlardır f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	ve atıf h.	iman edenler sıla: mazi fiil cüm.	Onlar ki (أَوْلِيَاءَ)'nin sıfatı; ismi mevsul		Onlar mahzun da olmayacaklar haber; muzari fiil cüm.	mübteda	nefiy h.

فِي الْآخِرَةِ ط	وَ	الدُّنْيَا	فِي الْحَيَاةِ	الْبُشْرَى	لَهُمُ	﴿ 63 ﴾
ahirette car-mecrur	ve atıf h.	dünya sıfat	hayatında h. cer-mecrur isim, mevsuf	müjde mübteda muahhar	Onlara vardır haber mukaddem; şibhi cüm.	

﴿ 64 ﴾	الْعَظِيمُ ط	الْفَوْزُ	هُوَ	ذٰلِكَ	اللّٰهِ ط	لِكَلِمَاتِ	تَبْدِيلَ	لاَ
	büyük sıfat	kurtuluştur haber, mevsuf	fasıl zamiri	İşte bu mübteda	Allah'ın muz. ileyh	sözlerinde (لاَ)'nın haberi muzaf, şibhi cüm.	hiçbir değişme (لاَ)'nın ismi	yoktur en-nafiye li'l-cins

62. Dikkat edin, Allah'ın dostlarına hiç bir korku yoktur. Onlar, mahzun da olmayacaklar. **63**. Onlar ki iman edenler ve (Allah'tan) korkup-sakınanlardır. **64**. Onlara dünya hayatında da ahirette de müjde vardır. Allah'ın sözlerinde hiçbir değişme yoktur. İşte bu, büyük kurtuluştur.

جَمِيعًا ط	لِلّٰهِ	الْعِزَّةَ	إِنَّ	قَوْلُهُمْ ۘ	لاَ يَحْزُنْكَ	وَ
tamamıyla hal	Allah'ındır (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cüm.	izzet (إِنَّ)'nin ismi	Şüphesiz tekid ve nasb h.	Onların sözleri fail	seni üzmesin nehy-i gaib (nehiy ve cezim harfi+f. muzari), mef'ul	başlama h.

﴿ 65 ﴾	الْعَلِيمُ	السَّمِيعُ	هُوَ
	bilendir ikinci haber	işitendir haber	O mübted

65. Onların (inkârcıların) sözleri seni üzmesin. Şüphesiz izzet (üstünlük) tamamıyla Allah'ındır. O, işitendir, bilendir.

مَنْ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَنْ	لِلّٰهِ	إِنَّ	أَلاَ
kim varsa matuf, ismi mevsul	ve atıf h.	göklerde sıla: şibhi cüm.	kim varsa (إِنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul	Allah'ındır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	doğrusu tekid ve nasb h.	Dikkat edin tenbih h.

اللّٰهِ	مِنْ دُونِ	يَدْعُونَ	الَّذِينَ	مَا يَتَّبِعُ	وَ	فِي الْأَرْضِ ط
Allah'tan muz. ileyh	başkasına h. cer-mecrur isim, muzaf	dua eden sıla: muzari fiil cüm.	kimseler fail, ismi mevsul	tabi olmuyorlar nefy-i hal; nefiy h., f. muzari	atıf h.	yerde sıla: şibhi cümle

إِنْ	وَ	الظَّنَّ	إِلاَّ	يَتَّبِعُونَ	إِنْ	شُرَكَآءَ ط
değiller nefiy h.	ve atıf h.	zandan müstesna, mef'ul	başkasına istisna h.	uymuyorlar f. muzari+fâil	nefiy h.	ortaklara mef'ul

﴿ 66 ﴾	يَخْرُصُونَ	إِلاَّ	هُمْ
	tahminde bulunanlardan haber; muzari fiil cüm.	başkası istisna h.	onlar mübteda

66. Dikkat edin; doğrusu göklerde kim varsa ve yerde kim varsa Allah'ındır. Allah'tan başkasına dua edenler, (aslında Allah'a koştukları) ortaklara tabi olmuyorlar, onlar zandan başkasına uymuyorlar ve onlar tahminde bulunanlardan başkası değiller.

هُوَ	الَّذِي	جَعَلَ	لَكُمُ	اللَّيْلَ	لِتَسْكُنُوا	فِيهِ	وَ	النَّهَارَ
O	yaratandır		sizin için	geceyi	sükunete ermeniz için	içinde		gündüzü
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: mazi fiil	car-mecrur	mef'ul	ta'lil ve nasb h., f. muzari	car-mecrur	atıf h.	matuf

مُبْصِرًا ط	إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَاتٍ	لِقَوْمٍ	يَسْمَعُونَ	﴿ 67 ﴾
gösterici olarak	Doğrusu	bunda vardır	ayetler	topluluk için	işiten	
ikinci mef'ûl	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat; fiil cüm., f. muzari+fâil	

67. O, içinde sükunete ermeniz (dinlenmeniz) için geceyi (karanlık), (çalışabilmeniz için de) gündüzü gösterici (aydınlatan, aydınlık) olarak sizin için yaratandır. Doğrusu işiten (kulak veren) bir topluluk için bunda gerçekten ayetler vardır.

قَالُوا	اتَّخَذَ	اللَّهُ	وَلَدًا	سُبْحَانَهُ ط	هُوَ	الْغَنِيُّ ط
dediler	edindi	Allah	çocuk	O bundan münezzehtir	O	müstağnidir
f. mazi, fail	f. mazi	fail	mef'ul	(نسبح) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı	mübteda	haber

لَهُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ ط	إِنْ	عِنْدَكُمْ
O'nundur	şeyler	göklerde olan	ve	şeyler	yerde olan	yoktur	yanınızda
haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.	nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.

مِنْ سُلْطَانٍ	بِهٰذَا ط	أَ	تَقُولُونَ	عَلَى اللَّهِ	مَا	لَا تَعْلَمُونَ	﴿ 68 ﴾
bir delil	bununla ilgili	mi	söylüyorsunuz	Allah'a karşı	bir şeyi	bilmediğiniz	
zaid cer, mübteda muahhar	h. cer, işaret ismi	soru h.	f. muzari	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla: olumsuz muzari fiil cüm.	

68. «Allah çocuk edindi» dediler. O bundan münezzehtir. O, müstağnidir (çocuğa ihtiyacı yoktur) ! (Çünkü zaten) göklerde olan ve yerde olan şeyler (ne varsa) O'nundur. Yanınızda bununla ilgili herhangi bir delil yoktur. Allah'a karşı bilmediğiniz bir şeyi mi söylüyorsunuz?

قُلْ	إِنَّ	الَّذِينَ	يَفْتَرُونَ	عَلَى اللَّهِ	الْكَذِبَ	لَا يُفْلِحُونَ ط	﴿ 69 ﴾
De ki		iftira edenler		Allah'a	yalan	felah bulmazlar	
emir f., faili gizli zamiri	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, merfu, fiil cüm., nefiy h., f. muzari+fâil	

69. De ki: «Allah'a iftira edenler, kesinlikle felah bulmazlar (kurtuluşa eremezler). »

مَتَاعٌ	فِي الدُّنْيَا	ثُمَّ	إِلَيْنَا	مَرْجِعُهُمْ	ثُمَّ	نُذِيقُهُمُ
geçici bir faydalanmadır	dünyada	sonra	Bizedir	dönüşleri	atıf h.	onlara tattırırız
(هو ya da ذلك) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	car-mecrur	atıf h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	mübteda muahhar		f. muzari, faili (نَحْنُ) olarak gizli zamiri, mef'ul

الْعَذَابَ	الشَّدِيدَ	بِمَا	كَانُوا	يَكْفُرُونَ ع	﴿ 70 ﴾
azabı	şiddetli	sebebiyle	olmaları	inkâr ediyor	
mef'ul, mevsuf	sıfat	h. cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil c.; (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil

70. (Onlar için) dünyada geçici bir faydalanma (vardır), sonra Bizedir dönüşleri. İnkar ediyor olmaları dolayısıyla onlara şiddetli bir azab tattırırız.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 215 ≻

(YUNUS, 62 – 63):

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: (masdar) korku, korkma (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, hüzünlendi, üzüldü

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (mehmuz f., if'al) inandı, iman etti, emin kıldı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) sakındı, korundu

(YUNUS, 64):

(اَلْبُشْرَى): müjde [(بَدَّلَ يُبَدِّلُ) اَلتَّبْدِيلَ]: (masdar) tağyir, değiştirme (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm

[(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): kocaman, büyük, yüce

(YUNUS, 65):

(حَزَنَ يَحْزُنُ حُزْنًا): gamda ve hüzünde bıraktı, üzdü (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(اَلْعِزَّةُ): gurur, kibir/ üstünlük, izzet [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (esmai ilahiyeden) işitici

(اَلْجَمِيعُ): hepsi, tümü, bütünü [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübalağalı ismi fail) çok bilen

(YUNUS, 66):

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabii oldu (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) ibadet etti/ davet etti/ dua etti/ yardım diledi

(دُونَ): (zarf) tecavüz (...den başka), dışında, hariç,...sız,...siz (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

[(ظَنَّ يَظُنُّ) اَلظَّنُّ]: zan veya vehim, sanma

(خَرَصَ يَخْرُصُ خَرْصًا): yalan uydurdu/ takdir etti/ tahmin etti/ tahmin üzere söz söyledi

(YUNUS, 67):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı/ yarattı, icad etti/ hükmetti (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا): sakin oldu, durdu (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

[(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرُ]: (ismi fail) gören, gösteren (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize, ibret

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(YUNUS, 68):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اَتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi

(اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, takdis ve tenzih etti

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (esma'i ilahiyeden) zengin, müstağni (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan/ saltanat, galebe

(YUNUS, 69 – 70):

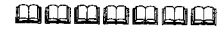
(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) uydurdu/ iftira etti [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan, uydurma

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلاَحًا):(if'al b.) kazandı, felaha erdi (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, faydalanılan eşya , faydalanma

(اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu (أَذَاقَ يُذِيقُ اِذَاقَةً):(ecvef f., if'al b.) tattırdı, hissettirdi

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkar etti, inanmadı, tasdik etmedi, imandan çıktı/ nankörlük etti



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 216 (YUNUS: 71 – 78) ≻

وَ	اتْلُ	عَلَيْهِمْ	نَبَأَ	نُوحٍ ۘ	إِذْ	قَالَ	لِقَوْمِهِ
başlama h.	oku emir f., faili (gizli zamiri)	Onlara car-mecrur	haberini mef'ul, muzaf	Nuh'un muz. ileyh	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı	demişti f. mazi	kavmine h. cer-mecrur isim
يَا	قَوْمِ	إِنْ كَانَ	كَبُرَ	عَلَيْكُمْ	مَقَامِي	وَ	تَذْكِيرِي
Ey nida h.	kavmim münada, muzaf, sondaki esre düşen ve muz.ileyh olan mütekellin (ي)'sının alametidir	eğer idiyse şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi	ağır geldi f. mazi	size car-mecrur	benim makamım fail, muzaf+ muz. ileyh	ve atıf h.	hatırlatmam matuf
بِآيَاتِ	اللَّهِ	فَعَلَى اللَّهِ	تَوَكَّلْتُ	فَأَجْمِعُوا	أَمْرَكُمْ	وَ	شُرَكَاءَكُمْ	ثُمَّ
âyetlerini h. cer-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	artık Allah'a rabıta, h. cer-mecrur isim	dayanıp güvendim f. mazi, fail	Siz de toplanıp kararlaştırın atıf h., emir f., fail	işinizi mef'ul	atıf h.	ortaklarınızla matuf	Sonra atıf h.
لَا يَكُنْ	أَمْرُكُمْ	عَلَيْكُمْ	غُمَّةً	ثُمَّ	اقْضُوا	إِلَيَّ	وَ	لَا تُنْظِرُونِ	﴿71﴾
olmasın nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., f. muzari, nâsih	işiniz (كَانَ)'nin ismi	size car-mecrur	gam (كَانَ)'nin haberi	sonra atıf h.	bana hükmü uygulayın emir f., fail	bana car-mecrur	ve atıf h.	bana mühlet de vermeyin nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, (نِ):nûnu vikaye	

cevabü'ş-şart; fiil cüm.

71. Onlara Nuh'un haberini oku: Bir zamanlar kavmine (şöyle) demişti: «Ey kavmim! Eğer benim makamım (aranızdaki durumum) ve Allah'ın âyetlerini hatırlatmam size ağır geldi ise, artık ben yalnız Allah'a dayanıp güvendim. Siz de ortaklarınızla beraber toplanıp işinizi (durumunuzu) kararlaştırın. Sonra işiniz size gam ve keder olmasın (yapacağınız iş size bir tasa vermesin). Bundan sonra (karar verdiğiniz) hükmü, bana uygulayın ve (gücünüz yetiyorsa) bana mühlet de vermeyin.»

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ	فَمَا سَأَلْتُكُمْ	مِنْ أَجْرٍ ۖ	إِنْ	أَجْرِيَ	إِلَّا	عَلَى اللَّهِ ۖ
Eğer yüz çevirirseniz atıf h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul	sizden istemedim rabıta, nefiy h.,cevabü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul	bir ücret zaid cer, ikinci mef'ûl	değildir nefiy h.	Benim ecrim mübteda (muzaf+ muz.ileyh)	ancak istisna h.	Allah'ın üzerinedir haber mukaddem; şibhi cüm.
وَ	أُمِرْتُ	أَنْ أَكُونَ	مِنَ الْمُسْلِمِينَ	﴿72﴾
ve atıf h.	bana emrolundu meçhul f. mazi, naibi fail	olmam masdar ve nasb h., f. muzari, nasih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	müslümanlardan (كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.	

72. «Eğer yüz çevirirseniz, zaten ben sizden bir ücret istemedim. Benim ecrim Allah'tan başkasına ait değildir ve bana müslümanlardan olmam emrolundu.»

فَكَذَّبُوهُ	فَنَجَّيْنَاهُ	وَ	مَنْ	مَعَهُ	فِي الْفُلْكِ	وَ
onu yalanladılar atıf h., cemi f. mazi, fail, mef'ul	onu kurtardık atıf h., f. mazi, fail, mef'ul	ve atıf h.	kimseleri ismi mevsul	onunla beraber olan sıla: şibhi cüm.	gemide car-mecrur	atıf h.
جَعَلْنَاهُمْ	خَلَائِفَ	وَ	أَغْرَقْنَا	الَّذِينَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا ۚ
onları yaptık f. mazi, fail, mef'ul	halifeler ikinci mef'ûl	atıf h.	boğduk f. mazi, fail	kimseleri mef'ûlün ismi mevsul	yalanlayan sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	ayetlerimizi h. cer-mecrur isim
فَانْظُرْ	كَيْفَ	كَانَ	عَاقِبَةُ	الْمُنْذَرِينَ	﴿73﴾	
bak rabıta, emir f.	nasıl (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	olduğuna f. mazi, nâsih	sonunun (كَانَ)'nin ismi, muzaf	uyarılanların muz. ileyh		

73. Yine de onu yalanladılar. Bunun üzerine biz de hem onu hem de onunla beraber gemide bulunan kimseleri kurtardık ve onları (yeryüzünde) halifeler yaptık. Ayetlerimizi yalanlayanları da (suda) boğduk. Artık uyarılanların (fakat inanmayanların) sonunun nasıl olduğuna bak!

ثُمَّ	بَعَثْنَا	مِنْ بَعْدِهِ	رُسُلًا	إِلَى قَوْمِهِمْ	فَجَاءُوهُمْ	بِالْبَيِّنَاتِ
sonra atıf h.	gönderdik f. mazi, fail	onun arkasından h. cer, zaman zarfı	birçok peygamberi mef'ul	kendi kavimlerine h. cer-mecrur isim	onlara getirdiler atıf h., f. mazi+fail, mef'ul	mucizeler car-mecrur

كَذٰلِكَ	مِنْ قَبْلُ ط	بِهٖ	كَذَّبُوا بِمَا	لِيُؤْمِنُوا	فَمَا كَانُوا
İşte böyle	daha önceden	kendisini	yalanladıkları şeye	inananlar	fakat olmadılar
car-mecrur	h. cer, mebni olan zarf isim	car-mecrur	f. mazi, fail / h. cer, ismi mevsul	(كَانَ)'nin haberi lâmul cuhûd, f. muzari	(كَانَ)'nin ismi, atıf h., nefiy h., f. mazi

﴿ 74 ﴾	الْمُعْتَدِينَ	عَلَى قُلُوبِ	نَطْبَعُ
	haddi aşanların	kalplerine	mühür vururuz
	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	f. muzari, faili (gizli zamir

74. Sonra onun arkasından birçok peygamberi kendi kavimlerine gönderdik. Akabinde onlara mucizeler getirdiler. Fakat onlar daha önceden yalanladıkları şeye inananlar olmadılar (inanmadılar). İşte haddi aşanların kalplerine böyle mühür vururuz.

وَ	إِلَى فِرْعَوْنَ	هَارُونَ	وَ	مُوسَى	مِنْ بَعْدِهِمْ	بَعَثْنَا	ثُمَّ
ve	Firavun	Harun'u	ve	Musa'yı	onların ardından	gönderdik	Sonra
atıf h.	h. cer (gayri munsarif isim)	matuf	atıf h.	mef'ul	h. cer, zaman zarfı	f. mazi, fail	atıf h.

﴿ 75 ﴾	مُجْرِمِينَ	قَوْمًا	كَانُوا	وَ	فَاسْتَكْبَرُوا	بِآيَاتِنَا	مَلَئِهِ
	günahkâr	bir toplum	oldular	ve	kibirlendiler	mucizelerimizle	eşrafına
	sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	atıf h., f. mazi, fail	h. cer, mecrur isim	matuf

75. Sonra onların ardından Musa'yı ve Harun'u Firavun ve eşrafına mucizelerimizle gönderdik. Ama onlar kibirlendiler ve günahkâr bir toplum oldular.

﴿ 76 ﴾	مُبِينٌ	لَسِحْرٌ	هٰذَا	إِنَّ	قَالُوا	مِنْ عِنْدِنَا	الْحَقُّ	فَلَمَّا جَاءَهُمُ
	apaçık	bir sihirdir	bu	Doğrusu	dediler	tarafımızdan	hak	onlara geldiği zaman
	sıfat	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	fail	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, f. mazi, mef'ul

76. Tarafımızdan onlara hak (mucize) geldiği zaman: «Doğrusu bu apaçık bir sihirdir» dediler.

	لَمَّا جَاءَكُمْ ط	لِلْحَقِّ	تَقُولُونَ	أَ	مُوسَى	قَالَ
	size geldiği zaman	hak için	dersiniz	mi	Musa	dedi
	zaman zarfı, fiilü'ş-şart; f. mazi, mef'ul, önceki cümlenin kendisini açıkladığı cevabü'ş-şart mahzuftur	car-mecrur	f. muzari+fâil	soru h.	fail	f. mazi

﴿ 77 ﴾	السَّاحِرُونَ	لَا يُفْلِحُ	وَ	هٰذَا ط	سِحْرٌ	أَ
	Sihirbazlar	iflâh olmazlar		Bu	bir sihir	midir
	fail	nefiy h., f.muzari	nefiy h.	mübteda muahhar	haber mukaddem	soru h.

77. Musa: « (Gerçekler) size geldiği zaman hak için (hep böyle) mi dersiniz? Bu bir sihir midir? Sihirbazlar iflâh olmazlar» dedi.

تَكُونَ	وَ	آبَاءَنَا	عَلَيْهِ	وَجَدْنَا	عَمَّا	لِتَلْفِتَنَا	جِئْتَنَا	أَ	قَالُوا
olması (için)	ve	babalarımızı	üzerinde	bulduğumuz	şeyden	bizi çevirmek için	bize geldiniz	mi	dediler
f. muzari, nâsih	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	sıla: mazi fiil cüm., fail	h. cer, ismi mevsul	ta'lil ve nasb h., f. muzari, faili gizli zamiri, mef'ul	f. mazi, fail, mef'ul	soru h.	f. mazi, fail

﴿ 78 ﴾	بِمُؤْمِنِينَ	لَكُمَا	نَحْنُ	مَا	وَ	فِي الْأَرْضِ ط	الْكِبْرِيَاءُ	لَكُمَا
	inanmıyoruz	ikinize	Biz			yeryüzündeki	büyüklük	ikinizin
	zaid cer, (مَا)'nın haberi	car-mecrur	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	atıf h.	car-mecrur	(كَانَ)'nin muahhar ismi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.

78. «Sen babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeyden (yoldan ya da dinden) bizi çevirmek ve yeryüzündeki büyüklük ikinizin olması için mi bize geldiniz? Biz ikinize inanmıyoruz» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 216 ≻

(YUNUS, 71):

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(كَبُرَ يَكْبُرُ كِبَرًا): nefse ağır geldi, zoruna gitti/ büyük oldu (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(اَلْمَقَامُ ج مَقَامَاتٌ): ikamet etme, durma, makam, yer, mahal, vatan (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

[(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ) اَلتَّذْكِيرُ]: (masdar) hatırlatma, düşündürme, zikre sevketme (اَلْغُمَّةُ): gam, keder, tasa

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (أَنْظَرَ يُنْظِرُ اِنْظَارًا):(if'al b.) mühlet verdi, süre tanıdı

(أَجْمَعَ يُجْمِعُ اِجْمَاعً): (if'al b.) (derlemeyi, cem etmeyi andıran) karar verdi

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) iletti, haberdar etti/ yerine getirdi/ yapıp bitirdi/ hükmetti/ halletti

(YUNUS, 72):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا):(nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi, çekildi (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuzf.) istedi/ sordu

(اَلْأَجْرُ ج اُجُورٌ): ücret, ecir, mükafat (اَمَرَ يَاْمُرُ اَمْرًا): (mehmuzf.) emretti

(YUNUS, 73):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inkar etti, yalanladı (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيةً):(nakıs f., tef'il b.) kurtardı, yüksek bir yere attı

(اَلْفُلْكُ): gemi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ yarattı, icat etti (اَلْخَلاَئِفُ ج خَلِيفَةُ): halife, yerine geçen, halef olan

(أَغْرَقَ يُغْرِقُ اِغْرَاقًا): (if'al b.) boğdu, batırdı (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ gördü

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلْمُنْذَرُ ج مُنْذَرُونَ): (ismi meful) uyarılan

(YUNUS, 74):

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi/ uyandırdı/ diriltti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) getirdi

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inkar etti, yalanladı, inanmadı

(طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اَلْمُعْتَدِي ج مُعْتَدُونَ): (ismi fail) zulmeden, hakka tecavüz eden/ haddi aşan

(YUNUS, 75):

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi/ uyandırdı/ diriltti (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا):(istif'al b.) büyüklendi, inad gösterip hakka boyun eğmedi (اَلْمَلَأُ): halk, eşraf, ileri gelen

(YUNUS, 76 – 77):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): büyü, sihir

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fail) açık, açıklayan (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلاَحًا):(if'al b.) kazandı, felaha erdi (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

(اَلسَّاحِرُ ج سَاحِرُونَ): (ismi fail) sihirbaz

(YUNUS, 78):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (لَفَتَ يَلْفِتُ لَفْتًا): çevirdi, vazgeçirdi

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا):(misal f.) buldu (اَلْكِبْرِيَاءُ): azamet, haşmet, büyüklük yahut idaresi ve hükmü altına alma



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 217 (YUNUS: 79 – 88) ≻

﴿ 79 ﴾

وَ	قَالَ	فِرْعَوْنُ	ائْتُونِي	بِكُلِّ	سَاحِرٍ	عَلِيمٍ
başlama h.	dedi f. mazi	Firavun fail	bana getirin emir f., fail, (ن):nûnu vikaye, mef'ul	Her h. cer-mecrur isim, muzaf	sihirbazı muz. ileyh, mevsuf	bilgin sıfat

79. Firavun: «Her bilgin sihirbazı bana getirin» dedi.

﴿ 80 ﴾

فَلَمَّا جَاءَ	السَّحَرَةُ	قَالَ	لَهُمْ	مُوسَى	أَلْقُوا	مَآ	أَنْتُمْ	مُلْقُونَ
gelince	Sihirbazlar	dedi	onlara	Musa	atın	ne	Siz	atacaksanız
atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, f. mazi	fail	cevabü'ş-şart, f. mazi	car-mecrur	fail	emir f., fai	mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber

80. Sihirbazlar gelince Musa onlara: « Siz ne atacaksanız atın!» dedi.

فَلَمَّآ أَلْقَوْا	قَالَ	مُوسَى	مَا	جِئْتُمْ	بِهِ	السِّحْرُ ط
Onlar atınca	dedi	Musa	şey	Sizin getirdiğiniz		sihirdir
atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; f. mazi	cevabü'ş-şart, f. mazi	fail	mübteda, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	haber

﴿ 81 ﴾

إِنَّ	اللَّهَ	سَيُبْطِلُهُ ط	إِنَّ	اللَّهَ	لاَ يُصْلِحُ	عَمَلَ	الْمُفْسِدِينَ
kesinlikle tekid ve nasb h.	Allah (إِنَّ)'nin ismi	onu ibtâl edecektir (إِنَّ)'nin haberi, istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari, mef'ul	Doğrusu tekid ve nasb h.	Allah (إِنَّ)'nin ismi	ıslah etmez (إِنَّ)'nin haberi; olumsuz muz. fiil cüm.	işini mef'ul, muzaf	bozguncuların muz. ileyh

81. Onlar (iplerini) atınca, Musa dedi ki: «Sizin getirdiğiniz şey sihirdir. Kesinlikle Allah onu ibtâl edecektir (boşa çıkaracaktır). (Çünkü) Allah bozguncuların işini ıslah etmez (düzeltmez).»

﴿ 82 ﴾

وَ	يُحِقُّ	اللَّهُ	الْحَقَّ	بِكَلِمَاتِهِ	وَ	لَوْ كَرِهَ	الْمُجْرِمُونَ ع
	gerçekleştirir f. muzari	Allah fail	hakkı mef'ul	sözleriyle h. cer-mecrur isim		hoşuna gitmese bile şart h., f. mazi	suçluların fail
atıf h.					hal vâvı		

82. «Allah suçluların hoşuna gitmese bile, sözleriyle hakkı (gerçeği) gerçekleştirir.»

فَمَآ آمَنَ	لِمُوسَى	إِلاَّ	ذُرِّيَّةٌ	مِنْ قَوْمِهِ	عَلَى خَوْفٍ	مِنْ فِرْعَوْنَ
iman etmedi atıf h., nefiy h., f. mazi	Musa'ya h. cer, maksur isim	başkası istisna h.	bir zürriyetten fail, mevsuf	kendi kavminden h. cer-mecrur isim	korkuya (düştükleri için) car-mecrur	Firavun'dan h. cer, gayri munsarif isim

وَ	مَلَئِهِمْ	أَنْ يَفْتِنَهُمْ ط	وَ	إِنَّ	فِرْعَوْنَ	لَعَالٍ
ve atıf h.	eşrafından matuf, mecrur	işkence etmesinden masdar ve nasb h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul		gerçekten tekid ve nasb h.	Firavun (إِنَّ)'nin ismi	üstündü tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi
			i'tiradî(ara cümle) h.			

﴿ 83 ﴾

فِي الْأَرْضِ ع	وَ	إِنَّهُ	لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ
o yerde car-mecrur	ve atıf h.	o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	haddi aşanlardan idi (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.

83. Firavun ve eşrafından, onların kendilerine işkence etmesinden korkuya (düştükleri için) Musa'ya kendi kavminden bir zürriyet (bir grub gençden) başkası iman etmedi. (Çünkü) Firavun o yerde üstündü (yücelik taslayan bir diktatördü) ve o (aynı zamanda) haddi (orta yolu) aşanlardandı.

وَ	قَالَ	مُوسَى	يَا	قَوْمِ	إِنْ كُنْتُمْ	آمَنْتُمْ
atıf h.	dedi ki f. mazi	Musa fail, maksur isim	Ey nida h.	kavmim münada, (ي):muz. ileyh, sondaki esre düşen (ي)'nin alametidir	idiyseniz şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	inandı (كَانَ)'nin haberi, fiil cüm. nasb mahallinde, f. mazi, fail

﴿ 84 ﴾	مُسْلِمِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	تَوَكَّلُوا	فَعَلَيْهِ	بِاللَّهِ	
	müslümanlar	olduysanız	tevekkül edin	O'na	Allah'a	
	(كَانَ)'nin haberi (cevabu'ş-şart mahzuftur (gizlidir))	şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	emir f., fail	rabıta, car-mecrur, şibhi cüm. (تَوَكَّلُوا) ile bağlantılıdır	car-mecrur	

84. Musa dedi ki: Ey kavmim! Eğer Allah'a inandıysanız ve müslümanlar olduysanız artık O'na tevekkül edin (sadece Allah' güvenip dayanın).

لِلْقَوْمِ	فِتْنَةً	لَا تَجْعَلْنَا	رَبَّنَا	تَوَكَّلْنَا ۚ	عَلَى اللَّهِ	فَقَالُوا	
topluluğu için	deneme konusu	Bizi kılma	Rabbimiz	dayandık	Allah'a	dediler	
h. cer-mecrur isim, mevsuf	ikinci mef'ûl	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	mahzuf bir nida harfinin münadası	f. mazi, fail	car-mecrur, şibhi cüm. (تَوَكَّلْنَا) ile bağlantılıdır	atıf h., f. mazi, fail	
﴿ 86 ﴾	الْكَافِرِينَ	مِنَ الْقَوْمِ	بِرَحْمَتِكَ	نَجِّنَا	وَ	﴿ 85 ﴾	الظَّالِمِينَ ۙ
	kâfir	toplumdan	merhametinle	Bizi kurtar			zalimler
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	h. cer-mecrur isim	emir f., faili (gizli zamiri), mef'ul	atıf h.		sıfat

85 - 86. Ey Rabbimiz! Bizi o zalimler topluluğu için deneme konusu kılma! Bizi merhametinle o kâfir toplumdan kurtar!» dediler.

لِقَوْمِكُمَا	أَنْ تَبَوَّءَا	أَخِيهِ	وَ	إِلَى مُوسَى	أَوْحَيْنَا	وَ
kavminiz için	hazırlayın diye	kardeşine	ve	Musa	vahyettik	
h. cer-mecrur isim	tefsir h. {masdar h. de denmiştir} emir f., fail (tesniye elifi)	matuf, mecrur	atıf h.	h. cer, maksur isim	f. mazi, fail	başlama h.
قِبْلَةً	بُيُوتَكُمْ	اجْعَلُوا	وَ	بُيُوتًا	بِمِصْرَ	
namazgah	evlerinizi	kılın		evler	Mısır'da	
ikinci mef'ûl	mef'ul	emir f., fail	atıf h.	mef'ul	h. cer, gayri munsarif isim	
﴿ 87 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ	بَشِّرِ	وَ	الصَّلَاةَ ۖ	أَقِيمُوا	وَ
	müminleri	müjdele		namazı	dosdoğru kılın	
	mef'ul	emir f., faili (gizli zamiri)	atıf h.	mef'ul	emir f., fail	atıf h.

87. Musa ve kardeşine: «Mısır'da (ya da şehirlerde) kavminiz için evler hazırlayın; evlerinizi namazgah yapın (ya da evlerinizde kıbleye yönelik olarak namaz kılın) ve namazı dosdoğru kılın (Böylece sonundaki dünyevi ve uhrevi mükafatlar için) müminleri müjdele! » diye vahyettik.

فِرْعَوْنَ	آتَيْتَ	إِنَّكَ	رَبَّنَا	مُوسَى	قَالَ	وَ
Firavun'a	verdin	Doğrusu sen	(Ey) Rabbimiz!	Musa	dedi ki	
mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm. fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mahzuf bir nidanın münadası	fail	f. mazi	atıf h.
الدُّنْيَا ۙ	فِي الْحَيَاةِ	أَمْوَالًا	وَ	زِينَةً	مَلَأْتَهُ	وَ
dünya	hayatında	mallar	ve	zinet	eşrafına	ve
sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	matuf	atıf h.	ikinci mef'ûl	matuf	atıf h.
وَ	عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ	اطْمِسْ	رَبَّنَا	عَنْ سَبِيلِكَ ۚ	لِيُضِلُّوا	رَبَّنَا
	Onların mallarını	sil süpür	(Ey) Rabbimiz!	senin yolundan	saptırmaları için	(Ey) Rabbimiz!
atıf h.	h. cer-mecrur isim	emir f.	mahzuf bir nidanın münadası	h. cer-mecrur isim	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	mahzuf bir nidanın münadası
﴿ 88 ﴾	الْأَلِيمَ	الْعَذَابَ	يَرَوُا	حَتَّىٰ	فَلَا يُؤْمِنُوا	عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ	اشْدُدْ
	elim	azabı	görünceye	kadar	Çünkü onlar iman etmezler	kalblerini	sık
	sıfat	mef'ul, mevsuf	f. muzari, fail	gaye ve nasb h.,	fa-i sebebiye, nefiy h., f. muzari	h. cer-mecrur isim	emir f., faili (gizli zamiri)

88. Musa dedi ki: (Ey) Rabbimiz! Doğrusu sen Firavun ve eşrafına dünya hayatında zinet (güç, mevki, şeref ve iyi makamlar) ve mallar verdin. (Ey) Rabbimiz! (Bu nimetleri), senin yolundan (insanları) saptırmaları için (mi verdin? Çünkü onlar bunlara dayanarak zulüm yapıyorlar.) (Ey) Rabbimiz! Onların mallarını sil süpür, kalblerini sık (sıkıntı ve huzursuzluk ver, kendi dertlerine düşür). Çünkü onlar, elim azabı görünceye kadar iman etmezler.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 217 ⮞

(YUNUS, 79 – 80):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب):(nakıs f.) getirdi [(سَحَرَ يَسْحَرُ):اَلسَّاحِرُ]: (ismi fail) sihirbaz

[(عَلِمَ يَعْلَمُ):اَلْعَلِيمُ]: (mübalağalı ismi fail) çok bilen (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nakıs f., if'al b.) attı, bıraktı/ hitab etti (اَلْمُلْقِي ج مُلْقُونَ): (ismi fail) atan, çıkaran, bırakan, veren

(YUNUS, 81 – 82):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nakıs f., if'al b.) attı, bıraktı/ hitab etti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): büyü, sihir (أَبْطَلَ يُبْطِلُ إِبْطَالاً): (if'al b.) boşa çıkardı, zayii etti, ibtal etti

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al b.) ıslah etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ismi fail) ifsad eden, bozan (أَحَقَّ يُحِقُّ إِحْقَاقًا):(muzaaf if'al b.) gerçekleştirdi

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoş karşılamadı (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(YUNUS, 83 – 84):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz f., if'al) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil

[(خَافَ يَخَافُ): اَلْخَوْفُ]: korku (اَلْمَلَأُ): eşraf, ileri gelen, halk

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): fitneye düşürdü, müzdarip kıldı, işkence etti (اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ismi fail) orta yolu aşan, israf eden

[(عَلاَ يَعْلُو): اَلْعَالِي]: (ismi fail) üstün gelmeye çalışan, cebir gösteren (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً):(tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ismi fail) müslüman, islamiyeti kabul eden, teslim olan

(YUNUS, 85 - 86):

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً):(tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, icad etti,yarattı/ hükmetti

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ sapıklık/ harb/ günah/ imtihan/ eziyet (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nakıs tef'il b.) kurtardı/ yüksek bir yere attı

(YUNUS, 87):

(أَوْحَى يُوحِي إِيْحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti (اَلْاَخُ ج إِخْوَةٌ): kardeş

(تَبَوَّأَ يَتَبَوَّأُ تَبَوُّءًا): (tefa'ul b.) konakladı, mesken edindi, yerleşti (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev, mesken

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً):(ecvef f., if'al b.) dosdoğru kıldı/ yerleşti, ikamet etti/ gözetti/ hakkını verdi

(اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا):(tef'il b.) müjdeledi

(YUNUS, 88):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f., if'al b.) verdi, getirdi (اَلْمَلَأُ): halk, eşraf, ileri gelen (اَلزِّينَةُ ج زِينَاتٌ): süs, zinet

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (أَضَلَّ يُضِلُّ):(muzaaf if'al b.) saptırdı, sapmış buldu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (طَمَسَ يَطْمِسُ طَمْسًا): yok etti, mahvetti/ sildi/ söndürdü

(شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): sıkıladı, kuvvetleştirdi, takviye etti (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 218 (YUNUS: 89 – 97) ≻

قَالَ	قَدْ	أُجِيبَتْ	دَعْوَتُكُمَا	فَاسْتَقِيمَا	وَ	لَا تَتَّبِعَانِّ
dedi	tahkik h.	cevap verilmiştir	İkinizin de duasına	siz dosdoğru olun	atıf h.	sakın uymayın
f. mazi, faili (gizli zamiri)		meçhul f. mazi	naibi fail	rabıta, emir f., fail		nehiy ve cezm h., f. muzari, tekit nûnu

سَبِيلَ	الَّذِينَ	لَا يَعْلَمُونَ	﴿ 89 ﴾
yoluna	kimselerin	Bilmeyen	
mef'ul, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; nefiy h., f. muzari+fâil	

89. (Allah Musa ve Harun'a şöyle dedi): «İkinizin de duasına cevap verilmiştir. O halde siz dosdoğru olun. Bilmeyen (bilgisiz) kimselerin yoluna uymayın!

وَ	جَاوَزْنَا	بِبَنِي	إِسْرَائِيلَ	الْبَحْرَ	فَأَتْبَعَهُمْ	فِرْعَوْنُ
başlama h.	geçirdik	İsrailoğullarına		denizi	takip etti onları	Firavun
	f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	mef'ul	atıf h., f. mazi, mef'ul	fail

وَ	جُنُودُهُ	بَغْيًا	وَ	عَدْوًا ط	حَتَّىٰ	إِذَا	أَدْرَكَهُ	الْغَرَقُ لا
ve atıf h.	askerleri matuf	azgınlık için mef'ûlün lieclih	ve atıf h.	düşmanlık matuf	Nihayet ibtida h.	ona eriştiği zaman f. mazi, mef'ul zaman zarfı		boğulma hali fail

قَالَ	آمَنْتُ	أَنَّهُ	لَا	إِلَٰهَ	إِلَّا	الَّذِي	آمَنَتْ
dedi f. mazi, faili (gizli zamiri)	iman ettim f. mazi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	en-nafiye li'l-cins	Tanrı olmadığına (لَا)'nın ismi	başka istisna h.	inandığından (موجود) olarak takdir eedilen (لَا)nın haberinden bedeldir	sıla: fiil cüm.; f. mazi

(إِنَّ)'nin haberi: isim cüm.

بِهِ	بَنُو	إِسْرَائِيلَ	وَ	أَنَا	مِنَ الْمُسْلِمِينَ	﴿ 90 ﴾
kendisine car-mecrur	İsrailoğullarının fail, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	Ben mübteda	müslümanlardanım haber; şibhi cüm.	

90. Biz, İsrailoğullarına denizi geçirdik; Firavun ve askerleri azgınlık ve düşmanlık etmek için onları takip etti. Nihayet (denizde) boğulma hali ona erişince, (Firavun:) «Gerçekten, İsrailoğullarının kendisine inandığı Tanrı'dan başka tanrı olmadığına ben de iman ettim. Ben de müslümanlardanım!» dedi.

آلْآنَ	وَ	قَدْ	عَصَيْتَ	قَبْلُ	وَ	كُنْتَ	مِنَ الْمُفْسِدِينَ	﴿ 91 ﴾
Şimdi mi soru h., zaman zarfı	hal vâvı	tahkik h.	isyan etmiştin f. mazi, fail	Daha önce zaman zarfı,	ve atıf h.	olmuştun f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	bozgunculardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm	

91. Şimdi mi (inandın. Artık ölüm anı gelince, son nefesteki iman kabul edilmez.)! Daha önce isyan etmiş ve bozgunculardan olmuştun.

فَالْيَوْمَ	نُنَجِّيكَ	بِبَدَنِكَ	لِتَكُونَ	لِمَنْ	خَلْفَكَ	آيَةً ط
bugün atıf h., zaman zarfı	kurtaracağız f. muzari , faili (gizli zamiri), mef'ul	senin bedenini h. cer-mecrur isim	olman için ta'lil ve nasb h., (f. muzari, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	kimseler için h. cer, ismi mevsul	arkandaki sıla: şibhi cüm,	bir ibret (كَانَ)'nin haberi

وَ	إِنَّ	كَثِيرًا	مِنَ النَّاسِ	عَنْ آيَاتِنَا	لَغَافِلُونَ ع	﴿ 92 ﴾
i'tiradî (ara cümle) h.	Doğrusu tekid ve nasb h.	bir çoğu (إِنَّ)'nin ismi, mevsuf	insanlardan sıfat; şibhi cüm.	âyetlerimizden h. cer-mecrur isim	gafildirler tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	

92. (Ey Firavun! Gene de senden sonra gelecek) arkandaki kimselere bir ibret olman için, bugün senin bedenini (cansız olarak) kurtaracağız. Doğrusu insanlardan bir çoğu âyetlerimizden gafildirler.

وَ	لَقَدْ	بَوَّأْنَا	بَنِي	إِسْرَائِيلَ	مُبَوَّأَ	صِدْقٍ
başlama h.	And olsun ki lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	hazırladık f. mazi, fail	İsrailoğullarına mef'ul, muzaf olduğu için (بَنِينَ)'nin (نَ)'si düşmüş	muz. ileyh	bir yer ikinci mef'ûl, muzaf	güzel muz. ileyh

وَ	رَزَقْنَاهُمْ	مِنَ الطَّيِّبَاتِ ج	فَمَا اخْتَلَفُوا	حَتَّى	جَآءَهُمُ	الْعِلْمُ ط
ve atıf h.	onlara rızık verdik f. mazi, fail, mef'ul	temiz şeylerden car-mecrur	ihtilafa düşmediler atıf h., nefiy h., cemi f. mazi	kadar gaye h.,	kendilerine gelinceye f. mazi, mef'ul	İlim fail

إِنَّ	رَبَّكَ	يَقْضِي	بَيْنَهُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ
Doğrusu tekid ve nasb h.	Rabbin (إِنَّ)'nin ismi	hükmede(cekti)r (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	aralarında mekan zarfı	günü zaman zarfı, muzaf	kıyamet muz. ileyh

﴿ 93 ﴾

فِيمَا	كَانُوا	فِيهِ	يَخْتَلِفُونَ
şeyler hakkında h. cer, ismi mevsul	oldukları sıla. f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hakkında car-mecrur	ihtilaf etmekte (كَانَ)'nin haberi

93. And olsun ki, (Firavun'un zulmünden kurtardıktan sonra) biz İsrailoğullarına güzel bir yer hazırladık ve onlara temiz şeylerden (nimetlerden) rızık verdik. İlim kendilerine gelinceye kadar ihtilafa düşmediler (Tevrat onlara birlik beraberlik getirmesi gerekirken şahsi kıskançlık ve menfaat çatışmaları yüzünden grublara ayrıldılar). Doğrusu Rabbin, onların, hakkında ihtilaf etmekte oldukları şeyler hakkında kıyamet günü aralarında hükmede(cekti)r.

يَقْرَؤُونَ	الَّذِينَ	فَاسْأَلِ	إِلَيْكَ	أَنْزَلْنَا	مِمَّآ	فِي شَكٍّ	فَإِنْ كُنْتَ
okuyan sıla: cemi muzari fiil cüm.	kimselere mef'ul, ismi mevsul	sor rabıta+ cevabü'ş-şart; emir f., faili gizli zamiri	sana car-mecrur	indirdiğimiz sıla: mazi fiil cüm.; fail	şeylerden h. cer, ismi mevsul	şüphede (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	idiysen başlama h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

﴿ 94 ﴾

مِنَ الْمُمْتَرِينَ لا	فَلَا تَكُونَنَّ	مِنْ رَبِّكَ	الْحَقُّ	جَآءَكَ	لَقَدْ	مِنْ قَبْلِكَ ج	الْكِتَابَ
şüphelenen kimselerden (كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.	sakın olma rabıta+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., tekit nûnlu nâsih f. muzari, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	Rabbinden h. cer-mecrur isim	Hakk fail	gelmiştir sana f. mazi, mef'ul	And olsun ki yemin cevabı lamı, tahkik h.	senden önce h. cer, mecrur isim	Kitab'ı mef'ul

94. Sana indirdiğimiz şeylerden şüphede isen, o zaman senden önce Kitab'ı (Tevrat ya da İncil'i) okuyan kimselere sor. And olsun ki, sana Rabbinden Hakk gelmiştir. Artık sakın şüphelenen kimselerden olma.

﴿ 95 ﴾

مِنَ الْخَاسِرِينَ	فَتَكُونَ	اللّٰهِ	بِآيَاتِ	كَذَّبُوا	مِنَ الَّذِينَ	لَا تَكُونَنَّ	وَ
ziyana uğrayanlardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	Çünkü olursun fa-i sebebiye, f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	Allah'ın muz. ileyh	ayetlerini h. cer-mecrur isim, muzaf	yalanlayan sıla: cemi mazi fiil cüm.	kimselerden (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.: h. cer, ismi mevsul	Sakın olma nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekit nûnlu nâsih f. muzari, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	atıf h.

95. Sakın Allah'ın ayetlerini yalanlayan kimselerden olma! Çünkü kaybedip ziyana uğrayanlardan olursun.

﴿ 96 ﴾

لَا يُؤْمِنُونَ لا	رَبُّكَ	كَلِمَتُ	عَلَيْهِمْ	حَقَّتْ	الَّذِينَ	إِنَّ
iman etmezler (إِنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal fiil cüm.	Rabbinin muz. ileyh, muzaf, muz.ileyh	hükmü fail, muzaf	aleyhlerinde car-mecrur	gerçekleşmiş olan sıla: mazi fiil cüm.;	kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	Doğrusu tekid ve nasb h.

﴿ 97 ﴾

الْأَلِيمَ	الْعَذَابَ	يَرَوُا	حَتَّى	آيَةٍ	كُلُّ	جَآءَتْهُمْ	لَوْ	وَ
acı veren sıfat	azabı mef'ul, mevsuf	görünceye f. muzari, fail	kadar gaye ve nasb h.	ayet muz. ileyh	her fail, muzaf	gelse bile f. mazi, mef'ul	şart h.	hal vâvı

96 - **97**. Doğrusu (kendi tercihleri sonucu) aleyhlerinde Rabbinin hükmü gerçekleşmiş olan kimseler onlara her (türlü mucize ve) ayet gelse bile acı veren azabı görünceye kadar iman etmezler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 218 ≻

(YUNUS, 89 – 90):

(أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً):(ecvef f., if'al b.) cevap verdi [(دَعَا يَدْعُو) اَلدَّعْوَةُ]: dua

(إِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ إِسْتِقَامَةً):(istif'al ecvef b.) dosdoğru oldu (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (جَاوَزَ يُجَاوِزُ مُجَاوَزَةً ب): (müfaale b.) geçirdi

(أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (iftial b.) tabi oldu veya yetişti, kavuştu (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler [(بَغَى يَبْغِي) اَلْبَغْيُ]: kibir, zulüm, fesat, azgınlık, her türlü tecavüz

[(عَدَا يَعْدُو) اَلْعَدْوُ]: (masdar) zulüm, hakkı çiğneme, hakka tecavüz

(أَدْرَكَ يُدْرِكُ اِدْرَاكًا): (if'al b.) yetişti, erişti [(غَرِقَ يَغْرَقُ) اَلْغَرَقُ]: (masdar) batış, boğulma

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ismi fail) teslim olan, müslüman

(YUNUS, 91):

(اَلْآنَ): şimdi (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nakıs f.) isyan etti, baş kaldırdı (قَبْلُ): (zarf) önce

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ) (ismi fail) ifsad eden, bozan

(YUNUS, 92):

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً):(nakıs tef'il b.) yüksek bir yere attı/ kurtardı (اَلْبَدَنُ ج اَبْدُنٌ): beden, ceset

(خَلْفَ): (zarf) arka (اَلْكَثِيرُ): çok, çokluk (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ismi fail) gafil, gafil olan, habersiz olan

(YUNUS, 93):

(بَوَّأَ يُبَوِّئُ تَبْوِيئًا): (tef'il b.) ağırladı/ hazırladı [(اَلْمُبَوَّأُ (بَوَّأَ يُبَوِّئُ]: (ismi mekan) hazırlanmış yer, menzil

(اَلصِّدْقُ): (sıfat olarak) doğru, hak mertebe, güzel, iyi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu

(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, helal, hoş (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا): (iftial b.) ihtilafa düştü/ değişti/ arka arkaya geldi/ anlaşamadı

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) hükmetti/ eda etti/ tamamladı/ yapıp bitirdi/ emretti

(YUNUS, 94):

(اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu

(قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz f.) okudu (اَلْمُمْتَرِي ج مُمْتَرُونَ): (ismi fail) şüpheye düşen, şüphelenip inkar eden, yalanlayan

(YUNUS, 95):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inkar etti, yalanladı (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ismi fail) zarar eden, ziyana uğrayan

(YUNUS, 96 - 97):

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf f.) gerçekleşti, sabit ve vacib oldu (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): söz, kelam, ilahi hüküm

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti



≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 219 (YUNUS: 98 – 106) ≻

فَلَوْلَا	كَانَتْ	قَرْيَةٌ	آمَنَتْ	فَنَفَعَهَا	إِيمَانُهَا	إِلَّا
olsaydı ya		bir belde	iman etmiş	akabinde kendisine fayda vermiş	imanı	dışında
f. mazi, tam fiil de nâsih fiil de denmiştir	atıf h., tahdîd (teşvik) h.	fail, mevsuf, {(كَانَ)'nin ismi de denmiştir}	f. mazi, nasih, {(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm. de denmiştir }	atıf h., f. mazi, mef'ul	fail	istisna h.

قَوْمَ	يُونُسَ ط	لَمَّآ آمَنُوا	كَشَفْنَا	عَنْهُمْ	عَذَابَ	الْخِزْيِ
kavminin	Yunus'un	iman ettikleri zaman	kaldırdık	onlardan	azabını	rezillik
müstesna, muzaf	muz. ileyh	şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, f. mazi, fail	cevabü'ş-şart, f. mazi, fail	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh

﴿ 98 ﴾

فِي الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ	مَتَّعْنَاهُمْ	إِلَى حِينٍ
hayatında	dünya	ve	onları faydalandırdık	bir zamana kadar
h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	f. mazi, fail, mef'ul	car-mecrur

98. Yunus'un kavminin dışında (azab geldiği zaman) iman etmiş akabinde de imanı kendisine fayda vermiş bir belde olsaydı ya! Onlar iman ettikleri zaman dünya hayatında onlardan rezillik azabını kaldırdık ve onları bir zamana kadar faydalandırdık.

جَمِيعًا ط	كُلُّهُمْ	فِي الْأَرْضِ	مَنْ	لَآمَنَ	رَبُّكَ	شَآءَ	لَوْ	وَ
hepsi	herbiri	yeryüzünde	kimselerin	inanırdı	Rabbin	dileseydi		
hal	ma'nevî te'kit	sıla: şibhi cüm.	fail, ismi mevsul	cevab h, cevabü'ş-şart, f. mazi	fail	fi'lü'ş-şart, f. mazi	şart h.	atıf h.

﴿ 99 ﴾

أَ	فَأَنْتَ	تُكْرِهُ	النَّاسَ	حَتَّى	يَكُونُوا	مُؤْمِنِينَ	
mısın	sen	zorlayacak	insanları	kadar	oluncaya	inanan kimseler	
soru h.	atıf h., mübteda	haber; muzari fiil cüm., naibi failî (gizli zamiri)	mef'ul	gaye ve nasb h.	f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

وَ	مَا كَانَ	لِنَفْسٍ	أَنْ تُؤْمِنَ	إِلَّا	بِإِذْنِ	
	olmaz	hiçbir kimse için	iman etmek	hariç	izniyle	
atıf h.	nefiy h., f. mazi, nasih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., f. muzari, failî (gizli zamiri)	istisna h.	h. cer-mecrur isim, muzaf	

﴿ 100 ﴾

اللَّهِ ط	وَ	يَجْعَلُ	الرِّجْسَ	عَلَى الَّذِينَ	لَا يَعْقِلُونَ	
Allah'ın		verir	pislik	kimselere	aklını kullanmayan	
muz. ileyh	atıf h.	f. muzari, failî (gizli zamiri)	mef'ul	h. cer, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.; nefiy h., f. muzari+fâil	

99. Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunan kimselerin her biri, hepsi (mecburen) inanırdı. O halde sen, (iradelerinde serbest oldukları halde) insanları, inanan kimseler oluncaya kadar zorlayacak mısın? **100**. Allah'ın izniyle (olması) hariç hiçbir kimse için iman etmek (mümkün) olmaz. O, aklını kullanmayan kimselere pislik verir.

وَ	الْأَرْضِ ط	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَاذَا	انْظُرُوا	قُلِ
	yerde	ve	göklerde	neler var	bakın	De ki
i'tiradî (ara cümle) h.	matuf	atıf h.	haber; şibhi cüm.	mübteda, soru ismi	emir f., fail	emir f., failî (gizli zamiri)

﴿ 101 ﴾

مَا تُغْنِي	الْآيَاتُ	وَ	النُّذُرُ	عَنْ قَوْمٍ	لَا يُؤْمِنُونَ	
fayda vermez	ayetler	ve	uyarılar	bir topluma	İnanmayan	
nefiy. h., f. muzari	fail	atıf h.	matuf	h. cer-mecrur isim, mevsuf	nefy-i istikbal fiil cüm. sıfat; nefiy h., f. muzari+fâil	

101. De ki: «Göklerde ve yerde neler var, bir bakın!». (Bunun için de) inanmayan bir topluma ayetler ve uyarılar fayda vermez.

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ	إِلَّا	مِثْلَ	أَيَّامِ	الَّذِينَ	خَلَوْا
mı bekliyorlar	başkasını	benzerlerinden	günlerinin	kimselerin	gelip geçmiş
atıf h., soru h., f. muzari	istisna h.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: cemi mazi fiil cüm.

﴿ 102 ﴾ مِنْ قَبْلِهِمْ ۭ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ

kendilerinden önce (h. cer-mecrur isim) | De ki (emir f., faili (gizli zamiri)) | Bekleyin (rabıta, emir f., fail) | ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | sizinle beraber (mekan zarfı) | bekleyenlerdenim ((إِنَّ)'nin haberi, şibhi cüm.)

102. Onlar, kendilerinden önce gelip geçmiş (helak olmuş, cezalara uğratılmış) kimselerin günlerinin benzerlerinden başkasını mı bekliyorlar? De ki: «Bekleyin, ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim».

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذٰلِكَ ۚ

Sonra (atıf h.) | Biz kurtarırız (f. muzari, faili (gizli zamiri)) | peygamberlerimizi (mef'ul) | ve (atıf h.) | iman edenleri (sıla: mazi fiil cüm.:fail; matuf, ismi mevsul) | işte böyle (car-mecrur)

﴿ 103 ﴾ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ

bir hak olarak (حَقَّ) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı) | üzerimizde (car-mecrur) | kurtarırız (f. muzari, faili (gizli zamiri), iki sükunun biraraya gelmesinden dolayı (ي) düşmüş) | mü'minleri (mef'ul)

103. Sonra Biz, peygamberlerimizi ve iman edenleri işte böyle (önceki ayetlerimizde ifade ettiğimiz gibi) kurtarırız. Üzerimizde bir hak olarak (gerçekleştirilmek üzere aynı şekilde) mü'minleri kurtarırız.

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ

De ki (emir f., faili (gizli zamiri)) | nidâ h. | Ey insanlar (münâdâ, tenbih h., sıfat; {(أَيُّ)'den bedel de denmiş}) | idiyseniz (şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi) | şüphede ((كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.) | Benim dinimden (h. cer-mecrur isim) | kulluk yapmam (rabıta nefiy h., cevabü'ş-şart; f. muzari, faili (gizli zamiri))

الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَ أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۙ

Allah'tan (muz. ileyh) | ve (atıf h.) | başka (h. cer-mecrur isim, muzaf) | kulluk yaptıklarınıza (sıla: muzari fiil cüm.; mef'ul, ismi mevsul) | Bana emrolundu (meçhul f. mazi, naibi fail) | olmam (masdar ve nasb h., f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | müminlerden ((كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.)

﴿ 104 ﴾ وَ أَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ وَ لَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ve (atıf h.) | diye (tefsir h. {masdar h. de denmiştir}) | çevir (emir f., faili (gizli zamiri)) | yüzünü (mef'ul) | dine (car-mecrur) | hanif olan (atıf h. hal) | sakın olma (nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekit nûnlu f. muzari, nasih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri) | ortak koşanlardan ((كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.)

وَ لَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَ

ve (atıf h.) | kulluk yapma (nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, faili (gizli zamiri)) | bırakıp da (h. cer-mecrur isim, muzaf) | Allah'ı (muz. ileyh) | şeylere (mef'ul, ismi mevsul) | sana fayda vermeyecek (nefiy h., sıla: muzari fiil cüm.; faili (gizli zamiri), mef'ul)

﴿ 106 ﴾ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ

eğer (başlama h., şart ve cezm h.,) | yaparsan (fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail) | doğrusu sen (rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | O halde (cevab h.) | zalimlerdensin ((إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.)

لَا يَضُرُّكَ ۚ وَ لَا يَنْفَعُكَ

zarar (nefiy h., sıla: muzari fiil cüm.; mef'ul) | ve (atıf h.) | sana fayda ve zarar vermeyecek (nefiy h., sıla: muzari fiil cüm.; faili (gizli zamiri), mef'ul)

105 - 106. (Bana) «Yüzünü, hanif olan (yani şirkin bulaşmadığı) dine çevir, sakın ortak koşanlardan olma. Allah'ı bırakıp da sana fayda ve zarar vermeyecek şeylere kulluk yapma. O halde eğer (bunu) yaparsan, o zaman sen zalimlerdensin.» diye (emredildi).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 219 ≻

(YUNUS, 98):

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا) (ecvef f.) idi, oldu (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): şehirden küçük belde veya binaları toplu halde bulunan her yer

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, acı, elem [(خَزِيَ يَخْزَى) اَلْخِزْيُ]: alçaklık, kepazelik (اَلْحِينُ): vakit, müddet

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il b.) nimetlendirdi, faydalandırdı/ uzun ömürler verdi/ iyilikte bulundu

(YUNUS, 99):

(شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلنَّاسُ): insanlar (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz f., if'al) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلْجَمِيعُ): (tekid için getirilir) hepsi, tamamı, bütünü (أَكْرَهَ يُكْرِهُ إِكْرَاهًا): (if'al b.) isteksiz olarak yaptırdı, zorladı

(YUNUS, 100):

(اَلْإِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti/ kıldı/ çevirdi/ hükmetti

(اَلرِّجْسُ ج اَرْجَاسٌ): pislik, kir (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(YUNUS, 101):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, ibret aldı/ bildi/ gözetti/ araştırdı

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi/ zengin kıldı/ oyaladı

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan

(YUNUS, 102):

(اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ اِنْتِظَارًا): (iftial b.) bekledi, gözledi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nakıs f.) gelip geçti (اَلْمُنْتَظِرُ ج مُنْتَظِرُونَ): (ismi fail) bekleyen, gözleyen

(YUNUS, 103):

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nakıs tef'il b.) kurtardı, yüksek bir yere attı (اَلْحَقُّ): (masdar) hak, gerçek, hakikat, doğru

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nakıs f., if'al b.) kurtardı

(YUNUS, 104):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, inanç (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (nakıs f., tefa'ul b.) ruhunu kabzetti, öldürdü, vefat ettirdi (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

(YUNUS, 105 - 106):

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) kaldırdı, çevirdi/ yerleşti/ düzeltti/ dosdoğru kıldı/ gözetti/ hakkını verdi

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat, başlangıç/ yön (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): hanif; Allah'ın emrine teslim olup Allah'ın dininden olan hiçbir hususta cayma yapmayan ihlaslı kişi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) ibadet etti/ çağırdı/ dua etti/ yardım istedi/ istedi/ teşvik etti

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi, ziyana soktu



≪ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 220 (YUNUS: 107 – 109) ≫

وَ	إِنْ يَمْسَسْكَ	اللَّهُ	بِضُرٍّ	فَلَا	كَاشِفَ	لَهُ
başlama h.	sana dokundurursa şart ve cezm h., fiilü'ş-şart, f. muzari, mef'ul	Allah fail	bir zarar car-mecrur	yoktur râbıta {cevabu'ş-şart içindir}, en-nafiye li'l-cins	giderecek (لَا)'nın ismi	onu (لَا)'nın haberi; şibhi cüm.

إِلَّا	هُوَ ۚ	وَ	إِنْ يُرِدْكَ	بِخَيْرٍ	فَلَا	رَآدَّ
O'ndan başka (لَا)'nın haberinden istisna h.	bedel		Eğer sana dilerse şart ve cezm h., fiilü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	bir iyilik car-mecrur	yoktur râbıta {cevabu'ş-şart içindir}, en-nafiye li'l-cins	geri çevirecek (لَا)'nın ismi (ismi fail)

وَ	مِنْ عِبَادِهِ ۦ	يَشَآءُ	مَنْ	بِهِ	يُصِيبُ	لِفَضْلِهِ ۦ
başlama h.	kullarından h. cer-mecrur isim	dilediği kimseye sıla: muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	onu car-mecrur	isabet ettirir f. muzari, faili (gizli zamiri)	O'nun lutfunu (لَا)'nın haberi; şibhi cüm.

﴿ 107 ﴾	الرَّحِيمُ	الْغَفُورُ	هُوَ
	çok merhamet edendir ikinci haber	çok bağışlayandır haber	O mübteda

107. Allah sana bir zarar dokundurursa, onu O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir iyilik dilerse, O'nun lutfunu geri çevirecek yoktur. O, onu (yani lutfunu) kullarından dilediği kimseye isabet ettirir. O çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

الْحَقُّ	جَآءَكُمُ	قَدْ	النَّاسُ	أَيُّهَا	يَآ	قُلْ
Hak fail, mevsuf	size gelmiştir f. mazi, mef'ul	tahkik h.	Ey insanlar sıfat; {(أَيُّ)'den bedel de denmiş}		münâdâ, mevsuf, tenbih h.	nidâ h.	De ki emir f., faili (gizli zamiri)

وَ	لِنَفْسِهِ ۚ	يَهْتَدِي	فَإِنَّمَا	اهْتَدَى	فَمَنِ	مِنْ رَبِّكُمْ ۚ
atıf h.	kendisi için h. cer-mecrur isim	doğru yola girer cevabü'ş-şart; f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri	ancak rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, hasr edatı	doğru yola girer fi'lü'ş-şart; f. mazi	Kim ise atıf h., mübteda, şart ismi	Rabbinizden sıfat; şibhi cüm

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

وَ	عَلَيْهَا ۚ	يَضِلُّ	فَإِنَّمَا	ضَلَّ	مَنْ
başlama h.	kendi aleyhine car-mecrur	sapar cevabü'ş-şart; f. muzari, faili (gizli zamiri)	ancak rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, hasr edatı	saparsa fi'lü'ş-şart, f. mazi	Kim mübteda, şart ismi

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

﴿ 108 ﴾	بِوَكِيلٍ ۖ	عَلَيْكُمْ	أَنَا	مَآ
	vekil zaid cer, (مَا)nın haberi	sizin üzerinize car-mecrur	Ben (مَا)'nın ismi	değilim (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.

108. De ki: «Ey insanlar! Rabbinizden size Hak (Kur'an) gelmiştir. Artık kim doğru yola girerse ancak kendisi için doğru yola girer. Kim (doğru yoldan) saparsa ancak kendi aleyhine sapar. Ben sizin üzerinize vekil (yani inanmanız hususunda sorumlu ya da mes'ul) değilim. »

اصْبِرْ	وَ	إِلَيْكَ	يُوحَى	مَا	اتَّبِعْ	وَ
sabret emir f., faili (gizli zamiri)	atıf h.	Sana car-mecrur	vahyedilen sıla: meçhul muzari fiil cüm.; naibi faili (gizli zamiri)	şeye mef'ul, ismi mevsul	uy emir f., faili (gizli zamiri)	atıf h.

﴿ 109 ﴾	الْحَاكِمِينَ	خَيْرُ	هُوَ	وَ	اللَّهُ ۚ	يَحْكُمَ	حَتَّى
	hüküm verenlerin muz. ileyh	en iyisidir haber, muzaf	O mübteda	başlama h.	Allah fail, merfu	hüküm verene f. muzari	kadar gaye ve nasb h.,

109. Sana vahyedilen şeye uy; Allah hüküm verene kadar sabret. O, hüküm verenlerin en iyisidir.

سورة هود (11)

(HUD (Hud Peygamber) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 123 ayettir.)

≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 220 - 234 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿1﴾ الٓرٰ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

الٓرٰ	كِتَابٌ	أُحْكِمَتْ	آيَاتُهُ	ثُمَّ	فُصِّلَتْ	مِنْ لَدُنْ	حَكِيمٍ	خَبِيرٍ
Elif. Lâm. Râ.	kitaptır	sağlamlaştırılmış	âyetleri	sonra	genişçe açıklanmış	tarafından	hikmet sahibi	her şeyden haberdar olan
hurufu mukattaa	(هذا) (Bu) mahzuf mübtedasının haberi, mevsuf	sıfat; meçhul f. mazi cüm.	fail	atıf h.	meçhul f. mazi, faili (هي) gizli zamiri	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat; mecrur

﴿2﴾ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

أَلَّا	تَعْبُدُوا	إِلَّا	اللَّهَ ۖ	إِنَّنِي	لَكُمْ	مِنْهُ	نَذِيرٌ	وَ	بَشِيرٌ
kulluk yapmayın diye	tefsir h. (masdar h. de denmiştir) +nehy-i hazır: nehiy h., f. muzari, fail	başkasına	Allah'tan	Doğrusu ben	size	onun tarafından	bir uyarıcı	ve	müjdeleyiciyim
		istisna h.	mef'ul	tekid ve nasb harfi, nûnu vikaye, (إنّ)'nin ismi	car-mecrur	car-mecrur	(إنّ)'nin haberi	atıf h.	matuf

1 - 2 . Elif. Lâm. Râ. (Bu), Allah'tan başkasına kulluk yapmayın (ya da yapmayasınız) diye hikmet sahibi, her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından âyetleri sağlamlaştırılmış, sonra da genişçe açıklanmış bir kitaptır. Doğrusu ben, onun tarafından size (gönderilmiş) bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.

وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا

وَ	أَنِ اسْتَغْفِرُوا	رَبَّكُمْ	ثُمَّ	تُوبُوا	إِلَيْهِ	يُمَتِّعْكُمْ	مَتَاعًا	حَسَنًا
Ve	mağfiret isteyin ki	Rabbinizden	sonra	tevbe edin	ona	sizi yaşatsın	bir faydalanmayla	güzel
atıf h.	tefsir h. (masdar ve nasb harfi de denmiş), f. muzari, fail	mef'ul	atıf h.	emir f., fail	car-mecrur	emrin cevabı, f. muzari, mef'ul	mef'ülü mutlak naibi, mevsuf	sıfat

إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۖ

إِلَىٰ أَجَلٍ	مُسَمًّى	وَ	يُؤْتِ	كُلَّ	ذِي	فَضْلٍ	فَضْلَهُ ۖ
bir süreye kadar	isimlendirilmiş		versin	her	sahibine	fazilet	lutfunu
h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	f. muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için de muzaf	muz. lleyh	ikinci mef'ûl

﴿3﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ

وَ	إِنْ تَوَلَّوْا	فَإِنِّي	أَخَافُ	عَلَيْكُمْ	عَذَابَ	يَوْمٍ	كَبِيرٍ
başlama h.	Eğer yüz çevirirseniz	ben	korkarım	size	azabından	günün	büyük
	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, iki (تَ)nin birinin hazfiyle f. muzari {yani (تَتَوَلَّوْا)'in}, fail	rabıta, tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	(إنّ)'nin haberi, muzari fiil cüm., faili gizli zamiri (أنا)	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

cevabu'ş-şart: isim cümlesi

3. Ve Rabbinizden mağfiret isteyin, sonra ona tevbe edin ki (Allah) sizi isimlendirilmiş (belirlenmiş) bir süreye kadar güzel bir faydalanmayla yaşatsın, her fazilet sahibine lutfunu (mükafatını, iyiliğinin karşılığını) versin. Eğer yüz çevirirseniz artık ben size (gelecek) büyük bir günün azabından korkarım.»

﴿4﴾ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

إِلَى اللَّهِ	مَرْجِعُكُمْ ۖ	وَ	هُوَ	عَلَىٰ كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ
Allah'adır	dönüşünüz	Ve	O	her	şeye	Kadir'dir
haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar	atıf h.	mübteda	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh mecrur	haber

4. Allah'adır dönüşünüz. Ve O her şeye Kadir'dir (yeniden sizi diriltmeye de gücü yetendir).

أَلَا إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۚ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ

أَلَا	إِنَّهُمْ	يَثْنُونَ	صُدُورَهُمْ	لِيَسْتَخْفُوا	مِنْهُ ۚ	أَلَا	حِينَ	يَسْتَغْشُونَ	ثِيَابَهُمْ
Dikkat edin	Doğrusu onlar	çeviriyorlar	göğüslerini	gizlenmek için	ondan	Dikkat edin	zaman	büründükleri	elbiselerine
tenbih h.	tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	(إنّ)'nin haberi; cemi muzari fiil cüm.	mef'ul	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fail	car-mecrur	tenbih h.	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh; muzari f. cümlesi	mef'ul

﴿ 5 ﴾ الصُّدُورِ	بِذَاتِ	عَلِيمٌ	إِنَّهُ	يُعْلِنُونَ ۚ	مَا	وَ	يُسِرُّونَ	مَا	يَعْلَمُ
göğüslerin	sahip olduğunu	bilir	Şüphesiz ki	açığa vurdukları	şeyleri	ve	gizledikleri	şeyleri	biliyor
muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil	matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla: muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	f. muzari, faili (gizli zamiri)

5. Dikkat edin! Doğrusu onlar ondan (Kur'an'dan ya da Peygamber'e düşmanlıklarından) gizlenmek için göğüslerini çeviriyorlar. Dikkat edin! Elbiselerine büründükleri zaman da, gizledikleri şeyleri ve açığa vurdukları şeyleri (Allah) biliyor. Şüphesiz ki Allah, göğüslerin sahip olduğunu (da) bilir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 220 ≻

(YUNUS, 107 – 108):

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا ب): (muzaaf f.) dokundurdu, değdirdi (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

[(كَشَفَ يَكْشِفُ) اَلْكَاشِفُ] :(ismi fail) gideren, kaldıran/ keşfeden, açığa çıkaran (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl, lütuf [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلرَّادُ]: (ismi fail) geri çeviren

(أَصَابَ يُصِيبُ اِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) eriştirdi/ isabet etti/ istedi (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef ve mehmuz f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (nakıs iftial b.) hidayete erdi, doğru yolu buldu

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf f.) saptı, doğru yolu bulamadı/ kayboldu (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): vekil, koruyucu, bakıcı, gözetleyici

(YUNUS, 109):

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (أَوْحَى يُوحِي اِيْحاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti/ işaret etti/ sır verdi/ yol gösterdi

≺ HUD SÛRESİ ≻

(HUD, 1 - 2):

(أَحْكَمَ يُحْكِمُ اِحْكَامًا): (if'al b.) sağlam, yaptı (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, mucize, açık alamet

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلًا): (tef'il b.) tafsil etti, genişçe açıkladı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (Allah'ın isimlerinden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (اَلْبَشِيرُ ج بُشُرٌ): müjdeci

(HUD, 3 – 4 – 5):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'al b.) istiğfar etti, bağış diledi (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, mesiyetten döndü

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il b.) uzun ömürler verdi, yaşattı, geçindirdi/ nimetlendirdi/ faydalandırdı

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler (اَلْحَسَنُ ج اِحْسَانٌ): güzel, hoşa giden

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vaktin sonu [(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ismi meful) muayyen, belirli

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz f., if'al) verdi, getirdi (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, kerem, hayır, üstünlük

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا):(nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu

(اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu, merci [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: kudreti büyük, gücü sonsuz

(ثَنَى يَثْنِي ثَنْيًا): (nakıs f.) dürdü, büktü, döndürdü, birbiri üzerine getirdi (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs

(اِسْتَخْفَى يَسْتَخْفِي اِسْتِخْفَاءً): (istif'al nakıs f.) gizlendi (اَلْحِينُ): tahditsiz olarak vakit, müddet

(اِسْتَغْشَى يَسْتَغْشِي اِسْتِغْشَاءً): (istif'al nakıs b.) büründü (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (muzaaf if'al b.) gizledi/ sır verdi (أَعْلَنَ يُعْلِنُ اِعْلَانًا):(if'al b.) ilan etti, açığa vurdu

ONBİRİNCİ CÜZÜN SONU

12. CÜZ

CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 221 (HUD: 6 – 12)

وَ	مَا	مِنْ دَآبَّةٍ	فِي الْأَرْضِ	إِلَّا	عَلَى اللّٰهِ	رِزْقُهَا
	yoktur	hiç bir canlı	Yeryüzünde	olmasın	Allah'a	rızkı
başlama h.	nefiy h.	zaid cer, mübteda, mevsuf	car-mecrur, şibhi cüm. sıfat	istisna h.	haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar

(دَآبَّةٍ) mübtedasının haberi; isim cüm.

وَ	يَعْلَمُ	مُسْتَقَرَّهَا	وَ	مُسْتَوْدَعَهَا ط	كُلٌّ	فِي كِتَابٍ	مُبِينٍ ﴿6﴾
	bilir	onların yerleşme yerini		emaneten duracakları yeri	hepsi	bir kitaptadır	apaçık
atıf h.	f. muzari, faili gizli zamiri	mef'ul	atıf h.	matuf	mübteda	haber: şibhi cümle: h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

6. Yeryüzünde hiç bir canlı yoktur ki rızkı (yaşamını sürdürebilmek için geçimi ve gıdası) Allah'a ait olmasın. O, onların (yeryüzündeki yani dünyadaki) yerleşme yerini de emaneten duracakları yeri (yani nerede öleceğini ve nereye defnedileceğini) bilir. Onların hepsi apaçık bir kitaptadır (Levh-i Mahfuz'dadır).

وَ	هُوَ	الَّذِي	خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	فِي سِتَّةِ	أَيَّامٍ	وَ
	O	haber, ismi mevsul	yaratandır sıla: f. mazi, faili (gizli zamiri)	gökleri mef'ul	ve atıf h.	yeri matuf	altı h. cer-mecrur isim, muzaf	günde muz. ileyh	i'tiradî (ara cümle) h.
atıf h.	mübteda								

عَمَلاً ط	أَحْسَنُ	أَيُّكُمْ	لِيَبْلُوَكُمْ	عَلَى الْمَآءِ	عَرْشُهُ	كَانَ
amel bakımından temyiz, {(يَبْلُوَ) fiilinin ikinci mef'ûlü de denmiş}	daha güzel haber,	hanginizin mübteda	denemek için ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	su üzerinde (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	Arş'ı (كَانَ)'nin ismi	iken f. mazi, nasih

الْمَوْتِ	مِنْ بَعْدِ	مَبْعُوثُونَ	إِنَّكُمْ	لَئِنْ قُلْتَ	وَ
ölümden muz. ileyh	sonra h. cer-mecrur isim, muzaf	diriltileceksiniz (إِنَّ)'nin haberi	And olsun ki Siz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	desen kasem içindir, şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, fail	başlama h.

مُبِينٌ ﴿7﴾	سِحْرٌ	إِلَّا	هٰذَا	إِنْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	لَيَقُولَنَّ
apaçık sıfat	bir sihirden haber, mevsuf	başkası istisna h.	Bu mübteda	değildir nefiy h.	inkar eden kimseler sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	fail, ismi mevsul	derler yemin cevabı lâmı, tekit nûnuna birleşmiş tekil f. muzari

7. O, Arş'ı su üzerinde iken, hanginizin amel bakımından daha güzel olacağını denemek için, gökleri ve yeri altı günde (altı devrede) yaratandır. And olsun ki, «Siz gerçekten, ölümden sonra diriltileceksiniz» desen, inkar eden kimseler: «Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir» derler.

وَ	لَئِنْ أَخَّرْنَا	عَنْهُمُ	الْعَذَابَ	إِلَى أُمَّةٍ	مَعْدُودَةٍ	لَيَقُولُنَّ
	ertelersek kasem h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	onlardan car-mecrur	azabı mef'ul	bir zamana h. cer-mecrur isim, mevsuf	sayılı sıfat	kesinlikle derler cevabü'ş-şart; kasem (yemin) h.+ tekit nunlu f. muzari, fâili düşen zamir cemi vâvıdır
atıf h.						

مَا	يَحْبِسُهُ ط	أَلَا	يَوْمَ	يَأْتِيهِمْ	لَيْسَ	مَصْرُوفًا	عَنْهُمْ
nedir mübteda, soru ismi	Onu alıkoyan haber; muzari fiil cüm. mef'ul	Dikkat edin tenbih h.	gün zaman zarfı, muzaf	Onlara geleceği muz. ileyh; fiil cüm.: f. muzari, mef'ul	değildir camid f. mazi, nâsih, (لَيْسَ)'nin ismi (gizli zamiri)	çevrilecek (لَيْسَ)'nin haberi	onlardan car-mecrur

وَ	حَاقَ	بِهِمْ	مَا	كَانُوا	بِهِ	يَسْتَهْزِؤُونَ ع ﴿8﴾
ve atıf h.	çepeçevre kuşatacaktır f. mazi	kendilerini car-mecrur	şey fail, ismi mevsul	oldukları sıla: nâsih, mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	kendisini car-mecrur	alaya almakta (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.

8. Andolsun, onlardan azabı sayılı bir zamana (belirli bir süreye) kadar ertelersek, kesinlikle: «Onu alıkoyan nedir?» derler. Dikkat edin! Onlara (bunun) geleceği gün, onlardan geri çevrilecek değildir ve kendisini alaya almakta oldukları şey de onları çepeçevre kuşatacaktır.

وَ	لَئِنْ أَذَقْنَا	الْإِنْسَانَ	مِنَّا	رَحْمَةً	ثُمَّ	نَزَعْنَاهَا
	tattırsak	insana	tarafımızdan	bir rahmet	sonra	çekip alsak onu
atıf h.	kasem h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail	mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ûl	atıf h.	f. mazi, fail

مِنْهُ ج	إِنَّهُ	لَيَئُوسٌ	كَفُورٌ ﴿9﴾	وَ	لَئِنْ أَذَقْنَاهُ	نَعْمَآءَ	بَعْدَ	ضَرَّآءَ
ondan	doğrusu o	çok ümitsizdir	çok nankör		ona tattırsak	nimet	sonra	bir zorluktan
car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	çok	sıfat	atıf h.	kasem h., şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul	ikinci mef'ul	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh (gayri munsarif), mevsuf

tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf

yeminin cevabı: isim cümlesi

مَسَّتْهُ	لَيَقُولَنَّ	ذَهَبَ	السَّيِّئَاتُ	عَنِّي ط	إِنَّهُ	لَفَرِحٌ	فَخُورٌ لا ﴿10﴾	
kendisine dokunan	kesinlikle der	gitti	kötülükler	benden	Doğrusu o	şımarıktır	çok övünen	
sıfat; mazi fiil cüm.	cevabü'ş-şart; fiil cüm. lâmu cevabi'l kasem, tekit nûnuna birleşmiş tekil (müfret) f. muzari	f. mazi	fail	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

9. And olsun ki insana tarafımızdan bir rahmet tattırsak, sonra da onu (o rahmet ve nimeti) ondan çekip alsak doğrusu o çok ümitsiz ve çok nankör (olur). 10. Ve yine and olsun ki, kendisine dokunan bir zorluktan sonra ona nimet tattırsak kesinlikle «Kötülükler benden gitti (kötü günler geride kaldı)» der. Doğrusu o şımarıktır, çok övünendir.

أُولَئِكَ	الصَّالِحَاتِ ط	عَمِلُوا	وَ	صَبَرُوا	الَّذِينَ	إِلَّا
İşte onlar	güzel işler	yapan	ve	sabreden	kimseler	Ancak hariç
mübteda	mef'ul	f. mazi, fail	atıf h.	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	müstesna, ismi mevsul	istisna h.

﴿11﴾	كَبِيرٌ	أَجْرٌ	وَ	مَغْفِرَةٌ	لَهُمْ
	büyük	bir mükâfat	ve	bir bağışlanma	onlar için vardır
	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cüm.: car-mecrur

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

11. Ancak (musibetlere) sabreden ve güzel işler yapan kimseler hariç. İşte onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

وَ	إِلَيْكَ	يُوحَى	مَا	بَعْضَ	تَارِكٌ	فَلَعَلَّكَ
	sana	vahyolunan	şeylerin	bir kısmını	terk edeceksin	Belki de sen
atıf h.	car-mecrur	sıla: meçhul f. muzari cüm., naibi faili (gizli zamiri)	muz. ileyh, ismi mevsul	mef'ul, muzaf	(لَعَلَّ)'nin haberi	başlama h., ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi

عَلَيْهِ	أُنْزِلَ	لَوْلَآ	أَنْ يَقُولُوا	صَدْرُكَ	بِهِ	ضَآئِقٌ
Ona	indirilseydi ya		demeleri yüzünden	göğsün	bu sebeple	daralacaktır
car-mecrur	meçhul f. mazi	tahdîd (teşvik) h.	mef'ûlün lieclih;; masdar ve nasb h., f. muzari	mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem

أَنْتَ	إِنَّمَا	مَلَكٌ ط	مَعَهُ	جَآءَ	أَوْ	كَنْزٌ
Sen	ancak	bir melek	Ona	gelseydi	veya	bir hazine
mübteda	hasr edatı	fail	mekan zarfı	f. mazi	atıf h.	naibi fail

﴿12﴾	وَكِيلٌ ط	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	اللَّهُ	وَ	نَذِيرٌ ط
	vekîldir	her şeye		Allah		bir uyarıcısın
	haber	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	mübteda	başlama h.	haber

12. Belki de sen (müşriklerin:) «Ona bir hazine indirilseydi veya beraberinde bir melek gelseydi ya!» demeleri yüzünden sana vahyolunan şeylerin (âyetlerin) bir kısmını (duyurmayı) terk edeceksin ve bu sebeple göğsün daralacaktır. Sen ancak bir uyarıcısın. Allah her şeye vekîldir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 221 ≻

(HUD, 6 – 7):

(اَلدَّآبَّةُ ج دَوَابٌّ): canlı, hayvan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقَرُّ]: (ismi meful) yerleşme mekanı

[(اِسْتَوْدَعَ يَسْتَوْدِعُ) اَلْمُسْتَوْدَعُ]: (ismi meful) emanet yeri/ emanet edilen/ emanet edilme

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fail) açık ve vazıh olan, açıklayan (خَلَقَ يَخْلُقُ): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti/ şekil verdi

(اَلسِّتَّةُ): altı (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ). arş'ı ilahi, taht/ dam/ çatı

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): (nakıs f.) imtihan etti, denedi (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

[(اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلْمَبْعَوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ismi meful) diriltilen

(بَعْدُ): sonra [(اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ]: (masdar) ölüm, ölme (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

[(اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ismi fail) açık ve vazıh olan, açıklayan

(HUD, 8 – 9):

(أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَاْخِيرًا): (tef'il b.) erteledi, tehir etti/ eda etmedi (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): zaman, vakit/ ümmet

[(اَلْمَعْدُودُ (عَدَّ يَعُدُّ]: (ismi meful) belirli, hesaplı (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(حَبَسَ يَحْبِسُ حَبْسًا): hapsetti, serbest bırakmadı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir [(اَلْمَصْرُوفُ (صَرَفَ يَصْرِفُ]:(ismi meful) çevrilen, uzaklaştırılan

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا بِ): (ecvef f.) kuşattı/ isabet etti/ sardı (اِسْتَهْزَاَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti

(أَذَاقَ يُذِيقُ اِذَاقَةً): (ecvef f., if'al b.) tattırdı, hissttirdi (اَلْاِنْسَانُ): insan [(رَحِمَ يَرْحَمُ]: rahmet, ihsan

(نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): çekip aldı/ söktü/ dolu dizgin gitti (اَلْيَؤُوسُ): çok ümitsiz (اَلْكَفُورُ) : (mübalağalı ismi fail) çok nankör

(HUD, 10 – 11):

(أَذَاقَ يُذِيقُ اِذَاقَةً): (ecvef f., if'al b.) tattırdı, hissettirdi (لَنَّعْمَاءُ): nimet (اَلضَّرَّاءُ): şiddet, darlık, zorluk

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) isabet etti, dokundu/ el sürdü (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): kötülük, büyük küçük her türlü günah (اَلْفَرِحُ ج فَرِحُونَ): şımarık/ ferah duyan, sevinçli

[(اَلْفَخُورُ (فَخَرَ يَفْخَرُ]: (mübalağalı ismi fail) çok övünen, kendini çok metheden

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) doğru olan, iyi olan

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: (masdar) mağfiret, bağışlama (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük

(HUD, 12):

[(اَلتَّارِكُ (تَرَكَ يَتْرُكُ]: (ismi fail) terkeden, bırakan (أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً):(nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret etti

[(اَلضَّائِقُ (ضَاقَ يَضِيقُ]: (ismi fail) daralan, sıkışan (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi

(اَلْكَنْزُ ج كُنُوزٌ): hazine (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, gözetleyici



≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 222 (HUD: 13 – 19) ≻

أَمْ	يَقُولُونَ	افْتَرَاهُ ط	قُلْ	فَأْتُوا	بِعَشْرِ	سُوَرٍ
Yoksa ..mu	diyorlar	Onu uydurdu	De ki	O halde getirin	on	sûre
atıf h.	f. muzari+ fâil	f. mazi, faili (gizli zamiri), mef'ul	emir f., faili (gizli zamiri)	rabıta, emir f., fail,	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, mevsuf

مِثْلِهِ	مُفْتَرَيَاتٍ	وَ	ادْعُوا	مَنِ	اسْتَطَعْتُمْ	مِنْ دُونِ
onun gibi	uydurulmuş	çağırın		gücünüzün yettiği kimseleri		başka
sıfat	hal	atıf h.	emir f., fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	h. cer-mecrur isim, muzaf

اللّٰهِ	إِنْ كُنْتُمْ	صَادِقِينَ	﴿ 13 ﴾
Allah'tan	eğer doğru söylüyor idiyseniz		
muz. ileyh	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, önceki cümlenin kendisini açıkladığı cevabü'ş-şart mahzuftur	

13. Yoksa, «Onu (Kur'an'ı) uydurdu» mu diyorlar? De ki: « O halde siz de onun gibi (onun mükemmelliğinde ve hayati konulara temas eden) uydurulmuş on sûre getirin. Eğer doğru sözlüler idiyseniz (doğru söylüyorsanız) Allah'tan başka gücünüzün yettiği kimseleri de (yardıma) çağırın.

فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا	لَكُمْ	فَاعْلَمُوا	أَنَّمَآ	أُنْزِلَ	بِعِلْمِ
cevap vermezlerse	size	bilin	ancak	indirildiğini	ilmiyle
başlama h., şart ve cezm h., nefiy ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	car-mecrur	cevabü'ş-şart: emir f. rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, emir f., fail	hasr edatı	meçhul f. mazi, naibi failli (gizli zamiri)	h. cer-mecrur isim, muzaf

(اعْلَمُوا) fiilinin mef'ûlü

اللّٰهِ	وَ	أَنْ	لَآ	إِلٰهَ	إِلَّا	هُوَ ج
Allah'ın	ve	olmadığını		ilah	başka	O'ndan
muz. ileyh	atıf h.	(أَنَّ)'nin tahfifi	en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi	istisna h., (لَا)'nın haberi, (موجود) olarak takdir edilmiştir.	(لَا)'nın haberinden bedel

فَهَلْ	أَنْتُمْ	مُسْلِمُونَ	﴿ 14 ﴾	مَنْ	كَانَ	يُرِيدُ
O halde artık ..mısınız	siz	müslüman		Kim	idiyse	istiyor
rabıta, soru h.	mübteda	haber		mübteda, şart ismi	fi'lü'ş-şart: f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.

الْحَيَاةَ	الدُّنْيَا	وَ	زِينَتَهَا	نُوَفِّ	إِلَيْهِمْ	أَعْمَالَهُمْ	فِيهَا
hayatını	dünya	ve	zinetini	tam olarak öderiz	onlara	işlerinin karşılığını	orada
mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	matuf	cevabü'ş-şart, illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari, faili (gizli zamiri)	car-mecrur	mef'ul	car-mecrur

وَ	هُمْ	فِيهَا	لَا يُبْخَسُونَ	﴿ 15 ﴾	أُولٰٓئِكَ	الَّذِينَ	لَيْسَ
ve	onlar	orada	hiçbir eksikliğe uğratılmazlar		İşte onlar		olmayan kimselerdir
atıf h.	mübteda	car-mecrur	nefiy h.+ meçhul f. muzari+naibi fâil		mübteda	haber, ismi mevsul	camid f. mazi, nâsih

لَهُمْ	فِي الْآخِرَةِ	إِلَّا	النَّارُ ز	وَ	حَبِطَ	مَا	صَنَعُوا
kendilerine ait	ahirette	başka bir şey	ateşten	atıf h.	boşa gitmiştir	şeyler	yaptıkları
(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	car-mecrur	istisna h.	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi		f. mazi	fail, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail

فِيهَا	وَ	بَاطِلٌ	مَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ	﴿ 16 ﴾
orada	atıf h.	bâtıldır	şeyler	oldukları	yapmakta	
car-mecrur		haber mukaddem	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: nasih f. mazi fiil cüm.; (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	

14. Sonrasında size cevap vermezlerse, artık onun (Kur'an'ın) ancak Allah'ın ilmiyle indirildiğini ve O'ndan başka ilah olmadığını bilin. O halde artık siz müslüman mısınız? **15**. Kim, (sadece) dünya hayatını ve zinetini isterse, işlerinin karşılığını orada onlara tam olarak öderiz ve onlar orada hiçbir eksikliğe uğratılmazlar. **16**. İşte onlar (yani amacı sadece dünya olanlar), kendileri için ahirette ateşten başka bir şey olmayan

kimselerdir. Orada (dünyada) yaptıkları boşa gitmiştir. Yapmakta oldukları şeyler bâtıldır (geçersiz ve boşa çıkmıştır).

أَ	فَمَنْ	كَانَ	عَلَى بَيِّنَةٍ	مِنْ رَبِّهِ	وَ	يَتْلُوهُ
midir	Artık ..kimse	bulunan	açık bir delil üzerinde	Rabbin tarafından	ve	takip eden onu
soru h.	atıf h., mübteda, ismi mevsul, haberi (كغيره) (başkası gibi) olarak takdir edilmiştir	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm., h. cer-mecrur isim, mevsuf	h. cer-mecrur isim	atıf h.	f. muzari, mef'ul

شَاهِدٌ	مِنْهُ	وَ	مِنْ قَبْلِهِ	كِتَابُ	مُوسَى	إِمَامًا
şahid	ondan	atıf h.	ondan önce haber mukaddem; şibhi cüm.	kitabı mübteda muahhar, muzaf	Musa'nın muz. ileyh	bir rehber olarak hal
fail	car-mecrur					

وَ	رَحْمَةً ط	أُولَئِكَ	يُؤْمِنُونَ	بِهِ ط	وَ	مَنْ	يَكْفُرْ	بِهِ
ve atıf h.	rahmet olarak matuf	onlar mübteda	inanırlar haber; muzari fiil	ona car-mecrur	atıf h.	hangisi mübteda, şart ismi	inkâr ederse fi'lü'ş-şart; f. muzari	onu car-mecrur

مِنَ الْأَحْزَابِ	فَالنَّارُ	مَوْعِدُهُ ج	فَلَا تَكُ	فِي مِرْيَةٍ	مِنْهُ
taraftarlardan car-mecrur	ateş rabıta, mübteda	onun vadedildiği yerdir haber	olma atıf h., nehiy ve cezm h., f. muzari, tahfif için sondaki (نْ) düşmüştür, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	şüphede (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	bundan car-mecrur

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 17 ﴾

إِنَّهُ	الْحَقُّ	مِنْ رَبِّكَ	وَ	لَكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا يُؤْمِنُونَ
Şüphesiz ki o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	bir gerçektir (إِنَّ)'nin haberi	Rabbinden h. cer-mecrur isim	atıf h.	fakat istidrak ve nasb h.	çoğu (لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	insanların muz. ileyh	inanmazlar (لَكِنَّ)'nin haberi, nefiy h., f. muzari+fâil

17. Artık Rabbin tarafından (gelmiş) açık bir delil (Kur'an) üzerinde bulunan ve onu (yine) ondan (Rabbin tarafından gönderilmiş) bir şahid (Cebrail a.s.) takip eden ve ondan önce de bir rehber ve rahmet olarak Musa'nın kitabı (kendisini tasdik etmekte) olan kimse (inkar eden başkası gibi) midir? (Çünkü) onlar ona (Kur'an'a) inanırlar. Taraftarlardan hangisi onu inkâr ederse işte ateş onun vadedildiği yerdir. Artık bundan şüphede olma. Şüphesiz ki o, Rabbinden bir gerçektir, fakat insanların çoğu inanmazlar.

كَذِبًا ط	عَلَى اللَّهِ	افْتَرَى	مِمَّنِ	أَظْلَمُ	مَنْ	وَ
yalan mef'ul	Allah'a car-mecrur	uyduran sıla: mazi fiil cüm.	kimseden h. cer, ismi mevsul	daha zalimdir haber	Kim mübteda, soru ismi	başlama h.

هَؤُلَاءِ	الْأَشْهَادُ	يَقُولُ	وَ	عَلَى رَبِّهِمْ ج	يُعْرَضُونَ	أُولَئِكَ
İşte bunlar mübteda	şahitler fail	derler f. muzari	atıf h.	Rablerine h. cer,mecrur isim	arz edilirler haber; meçhul f. muzari	Onlar mübteda, işaret ismi

﴿ 18 ﴾

الَّذِينَ	كَذَبُوا	عَلَى رَبِّهِمْ ج	أَلَا	لَعْنَةُ	اللَّهِ	عَلَى الظَّالِمِينَ لا
kimselerdir haber, ismi mevsul	yalan söyleyen sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	Rablerine h. cer-mecrur isim	Dikkat edin tenbih h.	lâneti mübteda, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	zalimlerin üzerinedir haber, , şibhi cüm.

18. Kim Allah'a yalan uydurandan daha zalimdir? Onlar (kıyamet günü) Rablerine arz edilirler, şahitler de: «İşte bunlar Rablerine yalan söyleyenlerdir» derler. Dikkat edin! Allah'ın lâneti zalimlerin üzerinedir!

الَّذِينَ	يَصُدُّونَ	عَنْ سَبِيلِ	اللَّهِ	وَ	يَبْغُونَهَا	عِوَجًا ط
Onlar sıfat; ismi mevsul	alıkoyarlar sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil	yolundan h. cer-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	atıf h.	onu isterler f. muzari+fâil, mef'ul	eğri hal

﴿ 19 ﴾

وَ	هُمْ	بِالْآخِرَةِ	هُمْ	كَافِرُونَ
atıf h.	Onlar mübteda	ahireti şibhi cüm. (كَافِرُونَ) ile bağlantılıdır	lafzî te'kit	inkâr edenlerdir haber

19. Onlar, (insanları) Allah'ın yolundan alıkoyarlar ve onu eğri göstermek isterler. Onlar, işte onlar ahireti inkâr edenlerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 222 ≻

(HUD, 13):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (اَلْعَشْرُ): on, (اَلسُّورَةُ ج سُوَرٌ): sure

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, kat, gibi, benzer (اَلْمُفْتَرَاةُ ج مُفْتَرَيَاتٌ): (ismi meful) uydurulan

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) çağırdı, ibadet etti, dua etti/ yardım diledi/ istedi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(اَسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً):(istif'al ecvef b.) yapabildi, edebildi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fail) doğru sözlü

(HUD, 14):

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'al ecvef b.) cevap verdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ismi fail) müslüman, islamı kabul eden

(HUD, 15 - 16):

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) istedi, irade etti (اَلزِّينَةُ ج زِينَاتٌ): ziynet, süs

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nakıs tef'il b.) tamamen eda etti, tamamen yerine getirdi (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(بَخَسَ يَبْخَسُ بَخْسًا): hakkını vermedi, eksiltti (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa çıktı, neticesiz oldu (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi

[(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ismi fail) faydasız, boş şey (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(HUD, 17):

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (تَلاَ يَتْلُو تُلُوًّا): (nakıs f.) tabi oldu (قَبْلُ): (zarf) önce

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّاهِدُ]: (ismi fail) hazır olan, bilen, şahit, gözetleyici (اَلْاِمَامُ): rehber, lider, ön

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, grup (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: va'd/ va'din yerine getirildiği zaman/ va'din yerine getirildiği yer

(اَلْمِرْيَةُ): şüphe, teredüt, kuşku (اَلنَّاسُ): insanlar [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) en çok, daha çok

(HUD, 18):

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْاَظْلَمُ]: (ismi tafdil) en zalim, daha zalim (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan, uydurma (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا): arzetti, açığa çıkardı

(اَلشَّاهِدُ ج اَشْهَادٌ): (ismi fail) şahit, hazır olan, bilen

[(لَعَنَ يَلْعَنُ) اَللَّعْنَةُ]: (masdar) lanet, rahmetinden uzaklaştırma

(HUD, 19):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf f.) vazgeçti, yüz çevirdi/ menetti, alıkoydu

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (بَغَى يَبْغِي بُغْيَةً): (nakıs f.) talep etti, aradı, arzuladı

(اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz, sapma

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 223 (HUD: 20 – 28) ≻

أُولَٰئِكَ	لَمْ يَكُونُوا	مُعْجِزِينَ	فِي الْأَرْضِ	وَ	مَا	كَانَ
Onlar	değillerdir	âciz bırakacaklar	yeryüzünde			yoktur
mübteda	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	atıf h.	nefiy h.	f. muzari, nâsih

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; fiil cüm.

لَهُمْ	مِنْ دُونِ	اللَّهِ	مِنْ أَوْلِيَاءَ ۘ	يُضَاعَفُ	لَهُمُ	الْعَذَابُ ۖ
Onların	Allah'tan başka		dostları	kat kat verilecektir	onlara	Azab
(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	zaid cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi	meçhul f. muzari	car-mecrur	naibi fail

﴿ 20 ﴾	يُبْصِرُونَ	مَا كَانُوا	وَ	السَّمْعَ	يَسْتَطِيعُونَ	مَا كَانُوا
	görmüyorlardı		ve	kulak veremiyorlardı		
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.; f. muzari+fâil	nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	mef'ul	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.; f. muzari+fâil	nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

20. Onlar yeryüzünde (Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir. Onların Allah'tan başka dostları da yoktur. Azab onlara kat kat verilecektir. (Çünkü) onlar (hakka) kulak veremiyorlar ve (hakkı) görmüyorlardı.

أُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	خَسِرُوا	أَنْفُسَهُمْ	وَ	ضَلَّ	عَنْهُمْ
İşte onlar		zarar veren kimselerdir	kendilerine		kaybolup gitmiştir	kendilerinden
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	mef'ul	atıf h.	f. mazi	car-mecrur

﴿ 21 ﴾	يَفْتَرُونَ	كَانُوا	مَا
	uydurmakta	oldukları	şeyler
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm. nasb mahallinde; f. muzari+fâil	sıla: fiil cüm.; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	fail, ismi mevsul

21. İşte onlar kendilerine zarar verenlerdir. Uydurmakta oldukları şeyler de kendilerinden kaybolup gitmiştir.

﴿ 22 ﴾	الْأَخْسَرُونَ	هُمُ	فِي الْآخِرَةِ	أَنَّهُمْ	جَرَمَ	لَا
	en çok zarar edenlerdir		ahirette	onlar	Hiç şüphesiz	
	(أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	car-mecrur	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(لَا)'nın ismi, (لَا)'nın haberi (موجود) olarak takdir edilmiştir	en-nafiye li'l-cins

22. Hiç şüphesiz onlar, ahirette en çok zarar edenlerdir.

أَخْبَتُوا	وَ	الصَّالِحَاتِ	وَ عَمِلُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	إِنَّ
gönülden itaatkar olanlar	ve	yararlı işler	yapanlar	iman edenler		Doğrusu
f. mazi, fail	atıf h.	mef'ul	f. mazi, fail / atıf h.	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekit ve nasb h.

﴿ 23 ﴾	خَالِدُونَ	فِيهَا	هُمْ	الْجَنَّةِ ۚ	أَصْحَابُ	أُولَٰئِكَ	إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۙ
	ebedî kalırlar	orada	onlar	cennet	ehlidirler	işte onlar	Rablerine
	haber	car-mecrur	mübteda	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda	h. cer-mecrur isim

23. Doğrusu iman edenler, yararlı işler yapanlar ve Rablerine gönülden itaatkar olanlar, işte onlar cennet ehlidirler. Onlar orada ebedî kalırlar.

السَّمِيعِ ۚ	وَ	الْبَصِيرِ	وَ	الْأَصَمِّ	وَ	كَالْأَعْمَىٰ	الْفَرِيقَيْنِ	مَثَلُ
işiten	ve	gören		sağır	ve	kör gibidir	iki fırkanın	misali
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	haber; şibhi cümle	muz. ileyh	mübteda, muzaf

﴿ 24 ﴾	فَلَا تَذَكَّرُونَ ۝	أَ	مَثَلًا ۚ	يَسْتَوِيَانِ	هَلْ
	Hâla düşünüp ibret almaz	mısınız	Örnek bakımından	eşit olur	mu
	atıf h., nefiy h., f. muzari+fâil	soru h.	temyiz	f. muzari, fail	soru h.

24. Bu iki fırkanın misali (müminlerle kâfirlerin durumu), kör ve sağır ile gören ve işiten (kimselerin misali) gibidir. Örnek bakımından bu ikisi(nin hali) eşit olur mu? Hâla düşünüp ibret almaz mısınız?

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	نُوحًا	إِلَى قَوْمِهِ ۙ	إِنِّي	لَكُمْ
	Andolsun ki	gönderdik	Nuh'u	kavmine	Gerçekten ben	sizin için
başlama h.	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	f. mazi, fail	mef'ul	h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur

نَذِيرٌ	مُبِينٌ ۙ ﴿ 25 ﴾	أَنْ	لَا تَعْبُدُوا	إِلَّا	اللَّهَ ۖ
bir uyarıcıyım	apaçık	diye	kulluk etmeyin	başkasına	Allah'tan
(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	tefsir h.	nehy-i hazır (cemi)	istisna h.	mef'ul

إِنِّي	أَخَافُ	عَلَيْكُمْ	عَذَابَ	يَوْمٍ	أَلِيمٍ ﴿ 26 ﴾
Gerçekten ben	korkuyorum	size	azabının	bir günün	acı veren
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm., f. muzari, faili (gizli zamiri)	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

25 -26. Andolsun ki, biz Nuh'u kavmine gönderdik. Onlara: «Allah'tan başkasına kulluk etmeyin diye sizin için apaçık bir uyarıcıyım. Gerçekten ben acı veren bir günün azabının size (gelmesinden) korkuyorum! » dedi.

فَقَالَ	الْمَلَأُ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ قَوْمِهِ	مَا نَرَاكَ	إِلَّا
dedi	ileri gelenleri	kâfir kimselerin		kavminden	seni görmüyoruz	başkası
atıf h., f. mazi	fail, mevsuf	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	sıfat, ismi mevsul	h. cer-mecrur isim	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	istisna h.

بَشَرًا	مِثْلَنَا	وَ	مَا نَرَاكَ	اتَّبَعَكَ	إِلَّا	الَّذِينَ
bir beşerden	bizim gibi		seni görmüyoruz	sana kimsenin uyduğunu	dışında	kimselerin
mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili gizli zamiri, mef'ul	f. mazi, mef'ul	istisna h.	fail, ismi mevsul

هُمْ	أَرَاذِلُنَا	بَادِيَ	الرَّأْيِ ۚ	وَ	مَا نَرَى	لَكُمْ
onlar	bizim ayak takımımız olan		ilk görüşte		görmüyoruz	sizin
mübteda	haber	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili gizli zamiri	car-mecrur
sıla: isim cüm.						

عَلَيْنَا	مِنْ فَضْلٍ	بَلْ	نَظُنُّكُمْ	كَاذِبِينَ ﴿ 27 ﴾
bizim üzerimize	üstünlüğünüzü	bilakis	sizi zannediyoruz	yalancılar
car-mecrur	zaid cer, mef'ul	idrab h.	f. muzari, fail, mef'ul	ikinci mef'ûl

27. Kavminden kâfir kimselerin ileri gelenleri: "Biz seni bizim gibi bir beşerden başkası görmüyoruz. İlk görüşte bizim ayak takımımız olan kimselerin dışında sana kimsenin uyduğunu görmüyoruz. Sizin bizim üzerimize bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Bilakis sizi yalancılar zannediyoruz." dediler.

قَالَ	يَا	قَوْمِ	أَ رَأَيْتُمْ	إِنْ كُنْتُ	عَلَى بَيِّنَةٍ	مِنْ رَبِّي	وَ
dedi	Ey	kavmim	kavmim	eğer ben isem	açık bir delil üzerinde	Rabbim'den	ve
f. mazi, faili gizli zamiri	nida h.	münada, muzaf, düşen mütekellim ya'sı muz. ileyh	soru harfi, fiili mazi, fail	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	sıfat: şibhi cüm.	atıf h.

آتَانِي	رَحْمَةً	مِنْ عِنْدِهِ	فَعُمِّيَتْ	عَلَيْكُمْ ۖ	أَ	نُلْزِمُكُمُوهَا
bana vermişse	bir rahmet	kendi katından	gizli bırakılmışsa	size de	mıyız	sizi ona bağlayacak
f. mazi, nûnu vikaye, mef'ul	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat: şibhi cüm.	atıf h., meçhul f. mazi, naibi faili gizli zamiri	car-mecrur	soru h.	cevabü'ş-şart, f. muzari, faili gizli zamiri, mef'ul, işba' h., ikinci mef'ûl

وَ	أَنْتُمْ	لَهَا	كَارِهُونَ ﴿ 28 ﴾
	Siz	onu	istemediğiniz halde
hal vâvı	mübteda	şibhi cüm. (كَارِهُونَ) ile bağlantılıdır	haber

28. (Nuh): «Ey kavmim! Eğer ben Rabbim'den açık bir delil üzerinde isem ve O kendi katından bana bir rahmet vermiş de bu size gizli bırakılmışsa (buna ne dersiniz, bir de bu yönüyle düşünürseniz meseleyi o zaman görüşünüz nedir)? Siz onu istemediğiniz halde biz sizi ona (zorla) bağlayacak mıyız? » dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 223 ≻

(HUD, 20 – 21):

(اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ismi fail) aciz bırakan (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost

(ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfaale b.) katladı, artırdı, katlayarak ziyadeleştirdi

(اَسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'al b., ecvef f.) yapabildi, edebildi (اَلسَّمْعَ ج اَسْمَاعٌ): işitme, işitme duygusu, kulak

(أَبصَرَ يُبْصِرُ اِبْصَارًا): (if'al b.) gördü (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti, ziyana uğradı

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf f.) kayboldu, gizlendi/ saptı/ unuttu/ hayrette kaldı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu

(HUD, 22 – 23):

(لَا جَرَمَ): muhakkak ki, hiç şüphesiz (اَلْاَخْسَرُ ج اَخْسَرُونَ): (ismi tafdil) en çok zarar eden

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) doğru olan, salih olan

(أَخْبَتَ يُخْبِتُ اِخْبَاتًا): (if'al b.) huşuda bulundu, itaatkar oldu/ iman hususunda mutmain oldu

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(HUD, 24):

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, misal, numune, örnek (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre, güruh

(اَلْاَعْمَى ج عُمْىٌ): (sıfatı müşebbehe) kör (اَلْاَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfatı müşebbehe) sağır

[(اَلْبَصِيرِ) بَصَرَ يَبْصُرُ]: (sıfatı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen (اَلسَّمِيعُ) : (esma'i ilahiyeden) çok iyi işiten

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): (nakıs iftial b.) müsavi oldu, eşit oldu/ mutedil, düzgün oldu

(تَذَكَّرُ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(HUD, 25 - 26):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالً): (if'al b.) gönderdi (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan

[(اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ismi fail) açık olan, açıklayan (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(HUD, 27 – 28):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, halk, eşraf (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (اَلْبَشَرُ ج بَشَرٌ): beşer, insan

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, kat, gibi, benzer (اَتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) zannetti, sandı

(اَلْاَرْذَلُ ج اَرَاذِلُ): (ismi tafdil) en aşağı, en hasis, en kıymetsiz (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, iyilik, lütuf, kerem

(بَادِيَ الرَّأْيِ): ilk etapta akla gelen, düşünmeksizin varılan görüş (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fail) yalancı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (bana haber verin anlamında)

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): verdi, getirdi (عَمَّى يُعَمِّى تَعْمِيَةً): (nakıs f., tef'il b.) gizli bıraktı,körleşti

(أَلْزَمَ يُلْزِمُ اِلْزَامًا): (if'al b.) gerekli kıldı/ bağladı, sardı (اَلْكَارِهُ ج كَارِهُونَ): (ismi fail) hoşlanmayan, çirkin karşılayan, istemeyen

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 224 (HUD: 29 – 37) ≻

وَ	يَا	قَوْمِ	لَآ أَسْـَٔلُكُمْ	عَلَيْهِ	مَالًا ط	إِنْ	أَجْرِيَ
		Ey kavmim	ben sizden istemiyorum	buna karşılık	bir mal	değildir	Benim mükâfatım
atıf h.	nida h.	münada, muzaf, muz. ileyh	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ûl	nefiy h.	mübteda, , muzaf, muz. ileyh

إِلَّا	عَلَى اللّٰهِ	وَ	مَآ	أَنَا	بِطَارِدِ	الَّذِينَ	آمَنُوا ط	إِنَّهُمْ
ancak	Allah'a aittir		değilim	Ben	kovacak	kimseleri	iman eden	doğrusu onlar
istisna h.	haber; car-mecrur, şibhi cüm.	atıf h.	nefiy h.	(مَا)'nın ismi	zaid cer, (مَا)'nın haberi	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

مُلَاقُو	رَبِّهِمْ	وَ	لٰكِنِّيٓ	أَرَاكُمْ	قَوْمًا	تَجْهَلُونَ	﴿ 29 ﴾
kavuşacaklar	Rablerine		Fakat ben	sizi görüyorum	bir topluluk	cahil davranan	
(إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz. ileyh	atıf h.	istidrak ve nasb h., (لٰكِنَّ)'nin ismi	(لٰكِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm. faili (gizli zamiri), mef'ul	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat; fiil cüm, f. muzari+fâil	

29. «Ey kavmim! Buna karşılık (tebliğ görevime karşılık) ben sizden herhangi bir mal istemiyorum. Benim mükâfatım ancak Allah'a aittir. (Ayrıca) Ben iman eden kimseleri (yanımdan) kovacak değilim; doğrusu onlar Rablerine kavuşacaklar. Fakat ben sizi cahil davranan bir topluluk olarak görüyorum.

وَ	يَا	قَوْمِ	مَنْ	يَنْصُرُنِي	مِنَ اللّٰهِ	إِنْ طَرَدْتُهُمْ ط	أَ	فَلَا تَذَكَّرُونَ	﴿ 30 ﴾
		Ey kavmim	kim	beni kurtarır	Allah'tan	Eğer ben onları kovarsam	musunuz	Artık düşünmüyor	
atıf h.	nida h.	münada, muzaf, muz. ileyh	mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cüm., nûnu vikaye, mef'ul	car-mecrur	şart h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, fail, mef'ul, cevabü'ş-şart mahzuftur	soru h.	atıf h., nefiy h., f. muzari+fâil	

30. Ey kavmim! Eğer ben onları kovarsam, beni Allah'tan (onun azabından) kim kurtarır? Artık düşünmüyor musunuz?

وَ	لَآ أَقُولُ	لَكُمْ	عِنْدِي	خَزَآئِنُ	اللّٰهِ	وَ	لَآ أَعْلَمُ	الْغَيْبَ	وَ	لَآ أَقُولُ
	demiyorum	Ben size	benim yanımdadır	hazineleri	Allah'ın		bilmem	gaybı		demiyorum
atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri)	car-mecrur	haber mukaddem; şibhi cüm	mübteda muahhar,muzaf	muz. ileyh	atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri)	mef'ul	atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri)

إِنِّي	مَلَكٌ	وَ	لَآ أَقُولُ	لِلَّذِينَ	تَزْدَرِي	أَعْيُنُكُمْ	لَنْ يُؤْتِيَهُمُ	اللّٰهُ	خَيْرًا ط
Ben	bir meleğim		demem	kimseler için	hakir gördüğü	Gözlerinizin	onlara asla vermeyecektir	Allah	bir iyilik
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	nefiy h., f. muzari, faili (gizli zamiri)	h. cer, ismi mevsul	sıla:fiil cüm; f. muzari	fail	te'kid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fail	ikinci mef'ûl

اَللّٰهُ	أَعْلَمُ	بِمَا	فِيٓ أَنْفُسِهِمْ ج	إِنِّيٓ	إِذًا	لَمِنَ	الظَّالِمِينَ	﴿ 31 ﴾
Allah	daha iyi bilir	olanı	onların nefislerinde	gerçekten ben	o zaman		zalimlerden	
mübteda	haber	h. cer, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	cevab h.	tekit lamı, h. cer	mecrur isim	

(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.

31. Ben size: «Allah'ın hazineleri benim yanımdadır» demiyorum, gaybı da bilmem. «Ben bir meleğim» de demiyorum. Gözlerinizin hakir gördüğü kimseler için, «Allah onlara asla bir iyilik vermeyecektir» de demem. Onların nefislerinde olanı Allah daha iyi bilir. Gerçekten o zaman ben zalimlerden olurum.»

قَالُوا	يَا	نُوحُ	قَدْ	جَادَلْتَنَا	فَأَكْثَرْتَ	جِدَالَنَا
dediler		Ey Nuh!	Gerçekten	bizimle mücadele ettin	çok ileri gittin	mücadelemizde
f. mazi, fail	nida h.	münada	tahkik h.	f. mazi, fail, mef'ul	atıf h., f. mazi, fail	mef'ul

﴿ 32 ﴾ فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

bize getir	kendisiyle bizi tehdit ettiğin şeyi		Eğer doğrulardan isen	
rabıta, emir f., faili (gizli zamiri), mef'ul	sıla: fiil cüm.; f. muzari ,faili (gizli zamiri), mef'ul	h. cer, ismi mevsul	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.

32. «Ey Nuh! Bizimle mücadele ettin. Mücadelemizde de çok ileri gittin. Eğer doğrulardan isen, kendisiyle bizi tehdit ettiğini (azabı) bize getir » dediler.

﴿ 33 ﴾ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَآءَ وَ مَآ أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ

dedi ki	ancak	size getirir	onu	Allah	dilerse	ve	değilsiniz	siz	âciz bırakacaklar
f. mazi, faili (gizli zamiri)	hasr edatı	f. muzari, mef'ul	car-mecrur	fail	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi	atıf h.	nefiy h.	(مَا)'nın ismi	zaid cer, (مَا)nın haberi

33. (Nuh) dedi ki: «Onu size dilerse ancak Allah getirir. Ve siz (Allah'ı) âciz bırakacaklar değilsiniz.

وَ لاَ يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ

ve	size fayda vermez	nasihatım	istesem	nâsihat vermek	size	idiyse
atıf h.	nefiy h., f. muzari, mef'ul	fail	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, fail, cevabü'ş-şart mahzuftur	(أَرَدْتُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., f. muzari	car-mecrur	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih

﴿ 34 ﴾ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ ط هُوَ رَبُّكُمْ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ط

Allah	istiyor	sizi azdırmak	O	sizin Rabbinizdir	Ve	O'na	döndürüleceksiniz
(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari f.c.	(يُرِيدُ)'nun mef'ûlü; masdar-ı müevvel, mef'ul	mübteda	haber	atıf h.	car-mecrur, şibhi cüm. (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır	meçhul f. muzari+naibi fâil

34. Eğer Allah sizi azdırmak istiyorsa, ben size nâsihat vermek istesem de, nâsihatım size fayda vermez. O sizin Rabbinizdir. Ve O'na döndürüleceksiniz.»

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيَّ إِجْرَامِي

Yoksa	mu diyorlar	Onu uydurdu	De ki	Eğer onu uydurduysam	bana aittir	günahım
atıf h.	f. muzari+fâil	f. mazi, mef'ul	emir f., faili (gizli zamiri)	şart h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, fail, mef'ul	cevabü'ş-şart: rabıta+ haber mukaddem, şibhi c.	mübteda muahhar

﴿ 35 ﴾ وَ أَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ

ve	ben	uzağım	şeylerden	sizin işlemekte olduğunuz günah
atıf h.	mübteda	haber	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil

35. Yoksa, «Onu (Kuran'ı) uydurdu» mu diyorlar? De ki: «Eğer onu uydurduysam günahım bana aittir. Fakat ben sizin işlemekte olduğunuz günah şeylerden uzağım.»

وَ أُوحِيَ إِلَى نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلاَّ

başlama h.	vahyolundu	Nuh'a	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	asla iman etmeyeceği	kavminden	başkası
	meçhul f. mazi	car-mecrur		(أَنَّ)'nin haberi; te'kid-i istikbal fiil cüm., nefy ve nasb h., f. muzari	h. cer-mecrur isim	istisna h.

(أُوحِيَ) fiilinin naibi faili: masdar-ı müevvel

﴿ 36 ﴾ مَنْ قَدْ آمَنَ فَلاَ تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

kimselerden	iman etmiş	üzülme	şeyler sebebiyle	oldukları	yapmakta	
fail, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; tahkik h., f. mazi, faili (gizli zamiri)	rabıta, nehy-i hazır	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.: f. muzari+fâil	

36. Nuh'a vahyolundu ki: Kavminden iman etmiş olan kimselerden başkası artık asla iman etmeyecek. O halde onların yapmakta oldukları şeyler sebebiyle üzülme.

وَ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَ وَحْيِنَا وَ

atıf h.	yap	gemiyi	Bizim gözetimimizle	ve	vahyimiz ile	
atıf h.	emir f., faili (gizli zamiri)	mef'ul	h. cer-mecrur isim	atıf h.	matuf	

﴿ 37 ﴾	مُغْرَقُونَ	إِنَّهُمْ	ظَلَمُوٓا	فِي الَّذِينَ	لَا تُخَاطِبْنِي
	boğulacaklardır	kesinlikle onlar	zulmeden	kimseler hakkında	bana muhatab olma
	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla: mazi fiil cüm., fail	h. cer, ismi mevsul	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, faili (gizli zamiri), nûnu vikaye, mef'ul

37. Bizim gözetimimizle ve vahyimiz ile gemiyi yap ve zulmeden kimseler hakkında bana muhatab olma (bir şey söyleme)! Kesinlikle onlar boğulacaklardır!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 224 ≻

(HUD, 29 – 30 – 31):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) istedi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal [(اَلْطَارِدُ (طَرَدَ يَطْرُدُ]: (ismi fail) kovan, kovucu

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْمُلاَقِي ج مُلاَقُونَ): kavuşan, karşılaşan

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (جَهَلَ يَجْهَلُ جَهْلاً): bilmedi, cahil oldu, cahillik etti

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا مِنْ): ..den kurtardı (طَرَدَ يَطْرُدُ طَرْدًا): kovdu, kovaladı

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (اَلْخَزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine

[(اَلْاَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

(اِزْدَرَى يَزْدَرِي اِزْدِرَاءً): (nakıs iftial b.) hakir ve hor gördü, ayıpladı (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz

(HUD, 32):

(جَادَلَ يُجَادِلُ جِدَالاً): (müfaale b.) mücadele etti, çekişti, tartıştı (أَكْثَرَ يُكْثِرُ اِكْثَارًا): (if'al b.) çoğaldı, çoğalmasını sağladı

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): va'detti, söz verdi

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fail) doğru sözlü olan, doğru olan

(HUD, 33):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): aciz bırakan

(HUD, 34):

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu [(اَلْنُّصْحُ (نَصَحَ يَنْصَحُ]: nasihat, nâsihat etme

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi (أَغْوَى يُغْوِي إِغْوَاءً): (nakıs f., if'al b.) azdırdı

(أَرْجَعَ يُرْجِعُ إِرْجَاعًا): döndürdü

(HUD, 35 – 36):

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu [(اَلْاِجْرَامُ (أَجْرَمَ يُجْرِمُ]: (masdar) suç, suç işleme

[(اَلْبَرِيءُ (بَرِئَ يَبْرَأُ]: (ismi fail) suçsuz, uzak (اِبْتَئَسَ يَبْتَئِسُ اِبْتِئَاسًا): (iftial b.) üzüldü, güç durumda kaldı

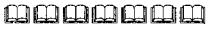
(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret verdi, ilham etti, sevketti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(HUD, 37):

(صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi (اَلْفُلْكُ): gemi (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz

(اَلْوَحْيُ): ilham, vahiy (خَاطَبَ يُخَاطِبُ مُخَاطَبَةً): (müfaale b.) karşılıklı konuştu,hitab etti

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْمُغْرَقُ ج مُغْرَقُونَ): (ismi meful) boğulan, batırılan



≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 225 (HUD: 38 – 45) ≻

عَلَيْهِ	مَرَّ	كُلَّمَا	وَ	الْفُلْكَ	يَصْنَعُ	وَ
ona	uğrasalar	her ne zaman	,	gemiyi	yapar	
car-mecrur	fi'lü'ş-şart, f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.	mef'ul	f. muzari , faili (gizli zamiri)	başlama h.

مِنَّا	إِنْ تَسْخَرُوا	قَالَ	مِنْهُ ط	سَخِرُوا	مِنْ قَوْمِهِ	مَلَأٌ	
bizimle	Eğer alay ediyorsanız	Dedi ki	onunla	alay ederler	kavminden	ileri gelenler	
car-mecrur	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. muzari, fail	f. mazi , faili (gizli zamiri)	car-mecrur	cevabü'ş-şart; f. mazi, fail	sıfat: şibhi cüm	fail, mevsuf	

﴿ 38 ﴾	تَسْخَرُونَ ط	كَمَا	مِنْكُمْ	نَسْخَرُ	فَإِنَّا	
	sizin alay etmeniz	gibi	sizinle	alay edeceğiz	artık biz de	
	f. muzari+fâil	h. cer, masdar h.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm., faili (gizli zamiri)	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

38. (Nuh) gemiyi yapar, kavminden ileri gelenler her ne zaman ona uğrasalar onunla alay ederler. (Bunun üzerine Nuh da) Dedi ki: «Eğer bizimle alay ediyorsanız, artık biz de sizin alay ettiğiniz gibi sizinle alay edeceğiz!

يَحِلُّ	وَ	يُخْزِيهِ	عَذَابٌ	يَأْتِيهِ	مَنْ	فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
ineceğini		kendisini rezil eden	azabın	geleceğini	kime	bileceksiniz
f. muzari	atıf h.	sıfat; fiil cüm., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	fail, mevsuf	sıla: fiil cüm.; f. muzari, mef'ul	mef'ul	atıf h., istikbal h., f. muzari+fâil

(تَعْلَمُونَ) fiilinin mef'ulü; isim cümlesi

أَمْرُنَا	جَاءَ	إِذَا	حَتَّى	﴿ 39 ﴾	مُقِيمٌ	عَذَابٌ	عَلَيْهِ	
emrimiz	geldiği	zaman	Nihayet		sürekli	bir azabın	üzerine	
fail	fi'lü'ş-şart, f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	ibtidaiyye		sıfat	fail, mevsuf	car-mecrur	

اثْنَيْنِ	زَوْجَيْنِ	مِنْ كُلٍّ	فِيهَا	احْمِلْ	قُلْنَا	التَّنُّورُ	فَارَ	وَ
iki	çifti	her birinden	onun içine	yükle	dedik ki	fırın	kaynadığı	
sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	car-mecrur	emir f., faili (gizli zamiri)	cevabü'ş-şart, f. mazi, fail	fail	f. mazi	atıf h.

وَ	أَهْلَكَ	إِلَّا	مَنْ	سَبَقَ	عَلَيْهِ	الْقَوْلُ	وَ
ve	aileni	dışında	kimseler	geçmiş	aleyhinde	söz	
atıf h.	matuf, muzaf-muzafun ileyh	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi	car-mecrur	fail	atıf h.

﴿ 40 ﴾	مَنْ	آمَنَ	وَ	مَآ آمَنَ	مَعَهُ	إِلَّا	قَلِيلٌ
	kimseleri	iman eden	atıf h.	iman etmedi	onunla beraber	başkası	az (kişiden)
	matuf, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, faili (gizli zamiri)		nefy h., f. mazi	mekan zarfı	istisna h.	fail

39. Kendisini rezil eden azabın kime geleceğini ve sürekli bir azabın kimin üzerine ineceğini ilerde bileceksiniz.» 40. Nihayet emrimiz geldiği ve (gemiye ait) fırın kaynadığı zaman (Nuh'a) dedik ki: « (Türlerinin devam etmesi için erkek ve dişi canlıların) her birinden iki çifti ve (boğulacağına dair) aleyhinde söz geçmiş kimseler dışında aileni ve iman eden kimseleri onun içine (gemiye) yükle!». (Zaten) onunla beraber pek az (kişiden) başkası iman etmedi.

مَجْرَاهَا	اللَّهِ	بِسْمِ	فِيهَا	ارْكَبُوا	قَالَ	وَ
onun akışı	Allah'ın	adıyladır	oraya	binin	dedi ki:	
mübteda muahhar	muz. ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	car-mecrur	emir f., fail	f. mazi, faili (gizli zamiri)	başlama h.

﴿ 41 ﴾	رَحِيمٌ	لَغَفُورٌ	رَبِّي	إِنَّ	مُرْسَاهَا ط	وَ
	çok merhamet edendir	çok bağışlayan	Rabbim	Doğrusu	durması	
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	matuf	atıf h.

41. (Nuh) dedi ki: « Oraya (gemiye) binin! Onun akışı (yüzüp gitmesi) de, durması da Allah'ın adıyladır. Doğrusu Rabbim çok bağışlayan, çok merhamet edendir.»

وَ	كَالْجِبَالِ	فِي مَوْجٍ	بِهِمْ	تَجْرِي	هِيَ	وَ
atıf h.	dağlar gibi sıfat; şibhi cüm.	dalgalar içinde h. cer-mecrur isim, mevsuf	onları car-mecrur	götürüyordu haber, fiil cüm., f. muzari, fail	o mübteda	Ve başlama h.

نَادَى	نُوحٌ	ابْنَهُ	وَ	كَانَ	فِي مَعْزِلٍ	يَا	بُنَيَّ
seslendi f. mazi	Nuh fail	oğluna mef'ul	i'tiradî (ara cümle)	olan f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	bir kenarda (كَانَ)'nin haberi, şibhi c.		Ey oğulcuğum münada nida h.

ارْكَبْ	مَعَنَا	وَ	لاَ تَكُنْ	مَعَ	الْكَافِرِينَ ﴿42﴾
bin emir f., failî (gizli zamiri)	bizimle beraber mekan zarfı	atıf h.	olma nehy-i hazır: (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri)	beraber	kafirlerle (كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle

42. Ve o (gemi), dağlar gibi dalgalar içinde onları götürüyordu. Nuh, bir kenarda (ayrı kalmış) olan oğluna: «Ey oğulcuğum! Bizimle beraber (sen de gemiye) bin, kafirlerle beraber olma! » diye seslendi.

قَالَ	سَآوِي	إِلَى جَبَلٍ	يَعْصِمُنِي	مِنَ الْمَآءِ ط	قَالَ	لاَ	عَاصِمَ
dedi f. mazi, faili (gizli zamiri)	sığınacağım istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari, fail	bir dağa h. cer-mecrur isim, mevsuf	beni koruyacak sıfat: muzari fiil cümlesi; nun'u'-vikaye mef'ul	sudan car-mecrur	dedi f. mazi	en-nafiye li'l-cins	hiçbir kurtulacak yoktur (لاَ)'nın ismi, (لاَ)'nın haberi (موجود) olarak takdir edilmiştir

الْيَوْمَ	مِنْ أَمْرِ	اللّهِ	إِلاَّ	مَنْ	رَحِمَ ج
Bugün zaman zarfı	buyruğundan h. cer-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	hariç istisna h.	kimseler müstesna, ismi mevsul	merhamet ettiği sıla: fiil cüm.; f. mazi

وَ	حَالَ	بَيْنَهُمَا	الْمَوْجُ	فَكَانَ	مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿43﴾
atıf h.	girdi f. mazi	aralarına mekan zarfı	dalga fail	oldu atıf h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi (gizli zamiri)	boğulanlardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.

43. (Oğlu:) « Beni sudan koruyacak bir dağa sığınacağım» dedi. (Nuh): «Bugün Allah'ın buyruğundan O'nun merhamet ettiği kimseler hariç hiçbir kurtulacak yoktur» dedi. Aralarına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu.

وَ	قِيلَ	يَا	أَرْضُ	ابْلَعِي	مَآءَكِ	وَ	يَا	سَمَآءُ	أَقْلِعِي
başlama h.	denildi meçhul f. mazi	Ey münada nida h.	yer	yut emir f., fail	suyunu mef'ul	Ve atıf h.	ey nida h.	gök münada	kes emir f., fail

وَ	غِيضَ	الْمَآءُ	وَ	قُضِيَ	الْأَمْرُ	وَ	اسْتَوَتْ	عَلَى الْجُودِيِّ
atıf h.	çekildi meçhul f. mazi	su naibi fail	atıf h.	bitirildi meçhul f. mazi	iş naibi fail	atıf h.	yerleşti f. mazi, faili (gizli zamiri)	Cûdî üzerine car-mecrur

وَ	قِيلَ	بُعْداً	لِلْقَوْمِ	الظَّالِمِينَ ﴿44﴾
Ve atıf h.	denildi meçhul f. mazi	helak (ابعدوا) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı	topluluğuna h. cer-mecrur isim, mevsuf	zalimler sıfat

44. (Sonunda) «Ey yer suyunu yut! Ve ey gök (suyunu) kes!» denildi. Su çekildi; iş bitirildi; (gemi de) Cûdî (dağının) üzerine yerleşti. Ve: «O zalimler topluluğuna helak! (rahmetten uzak olsunlar)» denildi.

وَ	نَادَى	نُوحٌ	رَبَّهُ	فَقَالَ	رَبِّ	إِنَّ	ابْنِي	مِنْ أَهْلِي
başlama h.	seslendi f. mazi	Nuh fail	Rabbine mef'ul	Ve dedi ki: atıf h., f. mazi, faili gizli zamir	Rabbim nida harfi mahzuf münada, sondaki esre mütekellim yâsının alametidir	Şüphesiz tekid ve nasb h.	oğlum (إِنَّ)'nin ismi	ailemdendir (إِنَّ)'nin haberi: şibhi cüm.

وَ	إِنَّ	وَعْدَكَ	الْحَقُّ	وَ	أَنْتَ	أَحْكَمُ	الْحَاكِمِينَ ﴿45﴾
ve atıf h.	şüphesiz tekid ve nasb h.	senin vâdin (إِنَّ)'nin ismi	haktır (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	Sen mübteda	hakimisin haber, muzaf	hakimler muz. ileyh

45. Nuh Rabbine seslendi: « (Ey) Rabbim! Şüphesiz oğlum ailemdendir ve şüphesiz senin vâdin de haktır. Sen hakimler hakimisin.» dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 225 ≻

(HUD, 38):

(صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi (اَلْفُلْكُ): gemi (مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf f.) geçti

(اَلْمَلَأُ): bir gurup halk, eşraf, ileri gelen (سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا مِنْ): alay etti

(HUD, 39):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (nakıs f., if'al b.) alçak, kepaze, rezil rüsva oldu

(حَلَّ يَحِلُّ): (muzaaf f.) serbest bıraktı, mübah kılındı [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ismi fail) daimi, baki/ namazı dosdoğru kılan

(HUD, 40):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(فَارَ يَفُورُ فَوْرًا): (ecvef f.) kaynadı, şiddetli yandı (اَلتَّنُّورُ): fırın, kaynak (اَلزَّوْجُ ج أَزْوَاجٌ): eş, çift

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): bindirdi/ yüklendi/ gebe kaldı/ taşıdı/ meyve verdi (اَلْاِثْنَين): iki

(اَلْأَهْلُ ج أَهْلُونَ): ehil, halk, yakın, aşiret (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): öne geçti/ tekaddüm etti/ kaçıp kurtuldu

(اَلْقَوْلُ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ Allah Tealadan sadır olan tehdit kelimesi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(HUD, 41):

(رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi (اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad [(جَرَى يَجْرِي) اَلْمَجْرَى]: (mimli masdar) akış, cereyan, hareket

[(أَرْسَى يُرْسِي) اَلْمُرْسَى]: (masdar) sebat, yerleşme, sabit olma

(HUD, 42):

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) cereyan etti, aktı, harekete geçti (اَلْمَوْجُ): dalga (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): seslendi, çağırdı, bağırdı (اَلْاِبْنُ ج أَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul (بُنَيَّ): oğulcuğum

(اَلْمَعْزِلُ): ayrı yer, kenar (رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi/ göğüs gerdi/ bastırdı/ büründü

(HUD, 43 – 44):

(اَوَى يَأْوِي): (nakıs f.) sığındı, barındı, iltica etti (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ [(عَصَمَ يَعْصِمُ) اَلْعَاصِمُ]: (ismi fail) koruyan

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti

(حَالَ يَحُولُ حَوْلاً): (ecvef f.) ayırdetti, haczetti, araya girdi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْمَوْجُ): dalga

(اَلْمُغْرَقُ ج مُغْرَقُونَ): (ismi meful) boğulan (بَلِعَ يَبْلَعُ بَلْعًا): yuttu (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(أَقْلَعَ يُقْلِعُ إِقْلاَعًا): (if'al b.) kesti/ vazgeçti (غَاضَ يَغِيضُ غَيْضًا): (ecvef f.) (su) çekildi/ yuttu, içine aldı/ eksiltti

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) yerine getirdi, bitirdi (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, husus [(بَعِدَ يَبْعَدُ) اَلْبُعْدُ]: helak, mahv

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): (nakıs iftial b.) yerleşti, durdu/ birbirine denk geldi/ mutedil, düzgün oldu

(HUD, 45):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nakıs müfaale b.) seslendi, bağırdı, çağırdı (اَحْكَمُ الحاكِمِينَ): hakimlerin en alimi, en adili, en mahiri

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad (اَلْأَهْلُ ج أَهْلُونَ): ehil, aile, yakın, aşiret (اَلْاِبْنُ ج أَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul

≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 226 (HUD: 46 – 53) ≻

قَالَ	يَا	نُوحُ	إِنَّهُ	لَيْسَ	مِنْ أَهْلِكَ ۚ	إِنَّهُ
buyurdu		Ey Nuh	Doğrusu O	değildir	senin ailenden	O
f. mazi		münada nida h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, camid, nâsih, (لَيْسَ)'nin ismi (gizli zamiri)	(لَيْسَ)'nin haberi, şibhi cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm.

عَمَلٌ	غَيْرُ	صَالِحٍ ۖ	فَلَا تَسْأَلْنِ	مَا	لَيْسَ	لَكَ
bir iştir	olmayan	iyi	benden isteme	bir şeyi	olmayan	senin
(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh	rabıta+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, nûnu vikaye, mef'ul, sondaki esre mütekellim yâ'sının alameti	ikinci mef'ûl, ismi mevsul	f. mazi, camid, nâsih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.

بِهِ	عِلْمٌ ۖ	إِنِّيٓ	أَعِظُكَ	أَنْ تَكُونَ	مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿46﴾
kendisiyle ilgili	bilgin	Ben	seni sakındırırım	olmaktan	cahillerden
car-mecrur	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm., f. muzari, faili (gizli zamiri)	masdar ve nasb h., f. muzari, nasih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm., mef'ûlün lieclihtir yani; (كراهة أَنْ تَكُونَ)

46. (Allah): «Ey Nuh! Doğrusu O senin ailenden değildir. O, iyi olmayan bir iştir (kötü bir iş işlemiştir). O halde senin hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben, seni cahillerden olmaktan sakındırırım» buyurdu.

قَالَ	رَبِّ	إِنِّيٓ	أَعُوذُ	بِكَ	أَنْ أَسْأَلَكَ	مَا
dedi	Rabbim	Gerçekten ben	sığınırım	sana	istemekten	şeyi
f. mazi	(يَا) nida harfi mahzuf münada, sondaki esre düşen (ي)'nin alameti	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, f. muzari	car-mecrur	masdar ve nasb h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	ikinci mef'ûl, ismi mevsul

لَيْسَ	لِي	بِهِ	عِلْمٌ ۖ	وَ	إِلَّا	تَغْفِرْ	لِي
olmayan	benim	hakkında	bir bilgim			bağışlamazsan	beni
f. mazi, camid, nâsih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.	car-mecrur	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	atıf h.	şart ve cezm h., nefiy h.	fi'lü'ş-şart, f. muzari	car-mecrur

وَ	تَرْحَمْنِي	أَكُنْ	مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿47﴾
ve	bana merhamet etmezsen	olurum	kaybedenlerden
atıf h.	f. muzari, nûnu vikaye,mef'ul	cevabü'ş-şart, f. muzari, nasih, (كَانَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.

47. Nuh: «Rabbim! Ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamazsan ve bana merhamet etmezsen kaybedenlerden olurum» dedi.

قِيلَ	يَا	نُوحُ	اهْبِطْ	بِسَلَامٍ	مِنَّا	وَ
Denildi ki	Ey	Nuh	in	bir selametle	Bizden	
meçhul f. mazi	nida h.	münada	emir f., faili (gizli zamiri)	hal; şibhi cüm	sıfat, şibhi cüm.	atıf h.

بَرَكَاتٍ	عَلَيْكَ	وَ	عَلَىٰٓ أُمَمٍ	مِمَّنْ	مَعَكَ ۚ	وَ	أُمَمٌ
bereketlerle	sana	ve	ümmetlere	kimselerden (oluşacak)	seninle beraber		ümmetler
matuf	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur	h. cer, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.	başlama h.	mübteda

سَنُمَتِّعُهُمْ	ثُمَّ	يَمَسُّهُمْ	مِنَّا	عَذَابٌ	أَلِيمٌ ﴿48﴾
kendilerini nimetlendireceğiz	sonra	onlara dokunacaktır	bizden	bir azab	acı veren
haber, {(أُمَمٌ) kelimesinin sıfatı da denmiş}; fiil cüm.; istikbal h., f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	atıf h.	f. muzari, mef'ul	car-mecrur	fail	sıfat

48. Denildi ki: «Ey Nuh! Bizden bir selametle, sana ve seninle beraber olan kimselerden (oluşacak) ümmetlere (verilecek) bereketlerle (gemiden) in! (Kafirlerin soyundan gelen başka) ümmetler (de olacaktır) kendilerini (dünyada) nimetlendireceğiz, sonra onlara bizden acı veren bir azab dokunacaktır. » denildi.

تِلْكَ	مِنْ أَنْبَآءِ	الْغَيْبِ	نُوحِيهَا	إِلَيْكَ ۚ	مَا كُنْتَ	تَعْلَمُهَا	أَنْتَ
bunlar	haberlerindendir	gayb	vahyettiğimiz	sana	sen değildin	onları biliyor	sen
mübted a	haber; şibhi cüm	muz. ileyh	(أَنْبَاء)'den hal: f. muzari, faili (gizli zamiri), mef'ul	car-mecrur	nefiy h., f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.; f. muzari, mef'ul	te'kit

وَ	لاَ	قَوْمُكَ	مِنْ قَبْلِ	هَذَا ۖ ∴	فَاصْبِرْ ۖ ∴	إِنَّ	الْعَاقِبَةَ	لِلْمُتَّقِينَ ﴿49﴾
	ne de	kavmin	bundan önce		O halde sabret	Doğrusu	akibet	takva sahiplerinindir
atıf h.	nefiy h.	matuf	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	rabıta, emir f., faili gizli zamir	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi

49. İşte bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bundan önce onları (ne) sen (ne) de kavmin bilmiyordunuz. O halde (onlar gibi sen de) sabret. Doğrusu akibet (iyi sonuç) takva sahiplerinindir.

وَ	إِلَى عَادٍ	أَخَاهُمْ	هُودًا ۗ	قَالَ	يَا	قَوْمِ	اعْبُدُوا	اللَّهَ
	Âd (kavmin)e	kardeşleri	Hûd'u (gönderdik)	dedi	nida h.	Ey kavmim münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	kulluk edin emir f., fail	Allah'a mef'ul
atıf h.	car-mecrur	(أرسلنا) (gönderdik) mahzuf fiilinin mef'ûlü	bedel	f. mazi, faili (gizli zamiri)				

مَا	لَكُمْ	مِنْ إِلَٰهٍ	غَيْرُهُ ۚ	إِنْ	أَنْتُمْ	إِلاَّ	مُفْتَرُونَ ﴿50﴾
yoktur	Sizin	tanrınız	O'ndan başka	değilsiniz	siz	başkası	iftira edenlerden
nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	zaid cer, mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber

50. Âd (kavmin)e kardeşleri Hûd'u (gönderdik). «Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. Siz iftira edenlerden başkası değilsiniz » dedi.

يَا	قَوْمِ	لاَ أَسْأَلُكُمْ	عَلَيْهِ	أَجْرًا ۖ	إِنْ	أَجْرِيَ
	Ey kavmim nida h. münada	Ben sizden istemiyorum nefiy h., f. muzari , faili (gizli zamir), mef'ul	ona karşılık car-mecrur	bir ücret ikinci mef'ûl	değildir nefiy h.	benim ücretim mübteda

إِلاَّ	عَلَى الَّذِي	فَطَرَنِي	أَ	فَلاَ تَعْقِلُونَ ﴿51﴾
	beni yaratandan başkasına (ait)		musunuz soru h.	hâla aklınızı kullanmıyor atıf h., nefiy h., f. muzari+fâil
istisna h.	haber; şibhi cüm., sıla: mazi fiil cüm., faili (gizli zamir), nûnu vikaye, mef'ul			

51. «Ey kavmim! Ben, ona (görevim olan peygamberliğe) karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim, beni yaratandan başkasına (ait) değildir. Hâla aklınızı kullanmıyor musunuz?

وَ	يَا	قَوْمِ	اسْتَغْفِرُوا	رَبَّكُمْ	ثُمَّ	تُوبُوٓا
	Ey nida h.	kavmim münada, sondaki esre mütekellim yâsının alameti	mağfiret dileyin emir f., fail	Rabbinizden mef'ul	sonra atıf h.	tevbe edin emir f., fail
atıf h.						

إِلَيْهِ	يُرْسِلِ	السَّمَآءَ	عَلَيْكُمْ	مِدْرَارًا	وَ	يَزِدْكُمْ
O'na car-mecrur	ki göndersin emrin cevabı olduğu için f. muzari (geçiş dolayısıyla esre), faili (gizli zamir)	göğü mef'ul	üzerinize car-mecrur	bol bol yağmurlu hal	ve atıf h.	arttırsın f. muzari, faili (gizli zamir), mef'ul

قُوَّةً	إِلَى قُوَّتِكُمْ	وَ	لاَ تَتَوَلَّوْا	مُجْرِمِينَ ﴿52﴾
kuvvet ikinci mef'ûl	kuvvetinize h. cer-mecrur isim	atıf h.	yüz çevirmeyin nehy-i hazır (cemi)	günahkarlar olarak hal

52. «Ey kavmim! Rabbinizden mağfiret dileyin; sonra O'na tevbe edin ki, üzerinize göğü (yağmuru) bol bol göndersin ve kuvvetinize kuvvet arttırsın. Günahkarlar olarak (Allah'tan) yüz çevirmeyin. »

قَالُوا	يَا	هُودُ	مَا جِئْتَنَا	بِبَيِّنَةٍ	وَ	مَا	نَحْنُ	بِتَارِكِي
Dediler ki f. mazi, fail	Ey nida h.	Hûd münada	bize getirmedin nefy h., f. mazi+ fail, mef'ul	bir mucize car-mecrur	atıf h.	değiliz (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	biz (لَيْسَ)'nin ismi	bırakanlar zaid cer, (مَا)nın haberi

﴿ 53 ﴾	بِمُؤْمِنِينَ	لَكَ	نَحْنُ	مَا	وَ	عَنْ قَوْلِكَ	آلِهَتِنَا
	iman edecekler	sana	biz	değiliz	ve	senin sözünden dolayı	ilâhlarımızı
	zaid cer, (مَا)nın haberi	car-mecrur	(مَا)'nin ismi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	atıf h.	h. cer-mecrur isim	muz. ileyh, muzaf, (نَا):muz. ileyh

53. Dediler ki: "Ey Hûd! Sen bize bir mucize getirmedin, biz de senin sözünden dolayı ilâhlarımızı bırakanlar değiliz ve biz sana iman edecekler de değiliz. »

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 226 ≻

(HUD, 46):

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, yakın, aşiret (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): iş

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ismi fail) doğru olan (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) istedi/ sordu

(وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal f.) va'z etti, öğüt verdi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(HUD, 47 – 48):

(عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا ب): (ecvef f.) sığındı (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) istedi (لَيْسَ): (camid fiil) değildir, olmadı

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ismi fail) zarar eden, ziyana uğrayan (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü

(هَبَطَ يَهْبِطُ هُبُوطًا): indi/ düştü/ yuvarlandı (اَلسَّلاَمُ): necat, eman, selamet/ sulh/ teslim olma

(اَلْبَرَكَةُ ج بَرَكَاتٌ): bereket, hayır, bolluk (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il b.) uzun ömürler verdi, yaşattı, geçindirdi/ nimetlendirdi

(HUD, 49):

(اَلنَّبَأُ ج أَنْبَاءُ): haber, vakıa,hadise (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gözle görülmeyen, bilinmeyen (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret etti, sır verdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (قَبْلُ): (zarf) önce

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti/ bekledi/ kendini tuttu (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fail) sakınan, korunan

(HUD, 50 – 51):

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلْمُفْتَرِي ج مُفْتَرُونَ): (ismi fail) uyduran, iftira eden (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) istedi, sordu

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icad etti (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(HUD, 52):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'al b.) istiğfar etti, bağış diledi (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلْمِدْرَارُ): bol, bol yağmur, çok süt (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) arttı, ziyadeleşti

(اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, güç (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) döndü, yüz çevirdi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fail) suçlu

(HUD, 53):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا):(mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa,hadise (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret etti, sır verdi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti/ bekledi/ kendini tuttu

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fail) sakınan, korunan [(تَرَكَ يَتْرُكُ) اَلتَارِكُ]:(ismi fail) terkeden, bırakan

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 227 (HUD: 54 – 62) ≻

إِنْ	نَقُولُ	إِلَّا	اعْتَرَاكَ	بَعْضُ	آلِهَتِنَا	بِسُوٓءٍ ۟
	söylemeyiz	(demekten) başkasını	sana yönelmiş	bazısı	İlahlarımızdan	kötülükle
nefiy h.	f. muzari, failî (gizli zamiri)	istisna h.	f. mazi, mef'ul	fail, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (نَا):muz. ileyh	car-mecrur

قَالَ	إِنِّي	أُشْهِدُ	اللَّهَ	وَ	اشْهَدُوٓا	أَنِّي	بَرِيٓءٌ
dedi ki	Doğrusu ben	şahit tutuyorum	Allah'ı	ve	şahit olun	ben	uzağım
f. mazi, failî (gizli zamiri)	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm., failî (gizli zamiri)	mef'ul	atıf h.	emir f., fail	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi

﴿54﴾ مِمَّا	تُشْرِكُونَ ۙ	﴿55﴾ مِنْ دُونِهِ	فَكِيدُونِي	جَمِيعًا	ثُمَّ	لَا تُنظِرُونِ
şeylerden	sizin ortak koştuğunuz	O'ndan başka	bana tuzak kurun	tümünüz	sonra	bana süre tanımayın
h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil	h. cer-mecrur isim	rabıta, emir f., fail, nûnu vikaye, mef'ul	hal	atıf h.	nehy-i hazır, nûnu vikaye, mef'ul, sondaki esre mütekellim yâsının alameti

54. Biz «İlahlarımızdan bazısı sana kötülükle yönelmiş (fena çarpmış)!» demekten başkasını söylemeyiz! (Hûd) dedi ki: «Doğrusu ben Allah'ı şahit tutuyorum ve siz de şahit olun ki ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden uzağım.» 55. «O'ndan başka (ortak koştuklarınızın hepsinden uzağım). Artık tümünüz (hepiniz) bana tuzak kurun; sonra da bana süre tanımayın!»

إِنِّي	تَوَكَّلْتُ	عَلَى اللَّهِ	رَبِّي	وَ	رَبِّكُمْ ۟	مَا	مِنْ دَآبَّةٍ
Doğrusu Ben	tevekkül ettim	Allah'a	Rabbim		Rabbiniz	yoktur	Hiç bir canlı
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	(اللَّهِ)'den bedel	atıf h.	matuf	nefiy h.	zaid cer, mübteda

إِلَّا	هُوَ	آخِذٌ	بِنَاصِيَتِهَآ ۟	إِنَّ	رَبِّي	عَلَى صِرَاطٍ	﴿56﴾ مُّسْتَقِيمٍ
illa	O	tutar	alnından	Şüphesiz	benim Rabbim	bir yol üzerindedir	dosdoğru
istisna h.	mübteda	haber	h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.	sıfat

(دَآبَّةٍ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

56. «Doğrusu Ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a tevekkül ettim. Hiç bir canlı yoktur ki, illa O, alnından tutar. Şüphesiz benim Rabbim dosdoğru bir yol üzerindedir.»

فَإِنْ	تَوَلَّوْا	فَقَدْ	أَبْلَغْتُكُمْ	مَآ	أُرْسِلْتُ	بِهِ
eğer	yüz çevirirseniz	kesinlikle	tebliğ ettim size	şeyleri	gönderildiğim	kendisiyle
atıf h., şart ve cezm h.	fi'lü'ş-şart; f. muzari, fail	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tahkik h.	f. mazi, fail, mef'ul	mef'ul, ismi mevsul	meçhul f. mazi, fail	car-mecrur

إِلَيْكُمْ ۟	وَ	يَسْتَخْلِفْ	رَبِّي	قَوْمًا	غَيْرَكُمْ ۚ	وَ
size		yerinize getirir	Rabbim	bir kavmi	sizden başka	ve
car-mecrur	başlama h.	f. muzari	fail	mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.

لَا تَضُرُّونَهُ	شَيْـًٔا ۟	إِنَّ	رَبِّي	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ	﴿57﴾ حَفِيظٌ
O'na zarar veremezsiniz	hiçbir	Doğrusu	benim Rabbim	her şeye	Hafîz'dir
nefiy h., f. muzari+fâil, mef'ul	mef'ûlü mutlak naibi	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim, muzaf, +muz. ileyh, şibhi cüm. (حَفِيظٌ) ile bağlantılıdır		(إِنَّ)'nin haberi

57. «Artık eğer yüz çevirirseniz ben kendisiyle size gönderildiğim şeyleri kesinlikle size ulaştırıp tebliğ ettim (Bana düşen zorlamak değil tebliğ idi). Rabbim sizden başka bir kavmi yerinize getirir de O'na hiçbir zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim her şeye Hafîz'dir (koruyup gözetendir).»

وَ	لَمَّا	جَآءَ	أَمْرُنَا	نَجَّيْنَا	هُودًا	وَ
	zaman	geldiği	Emrimiz	kurtardık	Hûd'u	ve
başlama h.	cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı	fi'lü'ş-şart; f. mazi	fail	cevabü'ş-şart; f. mazi, fail	mef'ul	atıf h.

الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا ۚ وَ نَجَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿58﴾

iman edenleri	beraber	onunla	rahmetle	tarafımızdan		Onları kurtardık	bir azaptan	çetin	
matuf, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	(آمَنُوا)'nun failinden hal; şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.	atıf h.	f. mazi, fail, mef'ul	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	

58. Emrimiz geldiği zaman Hûd'u ve onunla beraber iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. Onları çetin bir azaptan kurtardık.

وَ تِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَ عَصَوْا

İşte bu	Âd'dır	bile bile inkar eden	ayetlerini	Rablerinin		isyan eden	
başlama h.	haber, mevsuf	sıfat; f. mazi cüm. fail	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf; f. mazi, fail	

وَ رُسُلَهُ اتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿59﴾

peygamberlerine	ve	tabi olup uyan	emrine	her	zorbanın	inatçı
mef'ul	atıf h.	matuf; f. mazi, fail,	mef'ul	muz. ileyh, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

59. İşte bu, Rablerinin ayetlerini bile bile inkar eden, peygamberlerine isyan eden ve her inatçı zorbanın emrine tabi olup uyan (Hud'un kavmi) Âd'dır.

وَ أُتْبِعُوا فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا

tabi tutuldular	bu	dünyada	lanete		gününde	kıyamet	Dikkat edin
meçhul f. mazi, naibi fail	h. cer-mecrur isim	(هٰذِهِ)'den bedel	mef'ul	atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh	tenbih h.

إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ أَلَا بُعْدًا لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿60﴾

gerçekten	Ad	kafir oldular	Rablerine	Dikkat edin	helak	Ad'a	kavmi	Hûd'un	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	mef'ul	tenbih h.	(ابعدوا) takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlak naibi	car-mecrur	(عَادٍ)'den bedel, muzaf	muz. ileyh	

60. Ve bu dünyada da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular. Dikkat edin (haberiniz olsun); gerçekten Ad (kavmi), Rablerine kafir oldular. Dikkat edin; Hûd'un kavmi Ad'a helak (Allah'ın rahmetinden uzaklık olsun)...

وَ إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا ۘ قَالَ يَا قَوْمِ

	Semûd		kardeşleri	Sâlih'i	dedi	Ey	kavmim
atıf h.	h. cer, şibhi cüm. (أرسلنا) (gönderdik) olarak takdir edilen mahzuf bir fiille bağlantılıdır		mef'ul	bedel	f. mazi, faili (gizli zamiri)	nida h.	münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir

اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلٰهٍ غَيْرُهُ ۖ هُوَ

kulluk yapın	Allah'a	yoktur	Sizin	tanrınız	O'ndan başka	O
emir f., fail	mef'ul	nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	zaid (manaya katılmayan) cer, mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	mübteda

أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَ اسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ

yaratt sizi	yerden	Ve	sizi amir tayin etti	orada	O'ndan mağfiret isteyin	sonra
haber fiil cüm., f. mazi, faili (gizli zamir), mef'ul	car-mecrur	atıf h.	f. mazi, faili (gizli zamir), mef'ul	car-mecrur	rabıta, emir f., fail , mef'ul	atıf h.

تُوبُوا إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿61﴾

tevbe edin	O'na	Doğrusu	Rabbim	çok yakındır	cevap verendir
emir f., fail	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

61. Semûd kavmine de kardeşleri Sâlih'i (gönderdik). « Ey kavmim! Allah'a kulluk yapın. Sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) yarattı. Ve sizi orada amir tayin etti (imar etmenizi istedi). O halde O'ndan mağfiret isteyin; sonra da O'na tevbe edin. Doğrusu Rabbim (kullarına) çok yakındır, (dualarına) cevap verendir » dedi.

قَالُوا	يَا	صَالِحُ	قَدْ	كُنْتَ	فِينَا	مَرْجُوًّا
dediler	Ey	Salih		Sen idin	içimizde	ümit edilen
f. mazi, fail	nida h.	münada	tahkik h.	f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	şibhi cüm. (مَرْجُوًّا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi

قَبْلَ	هٰذَا	أَ	تَنْهَانَآ	أَنْ	نَعْبُدَ	مَا	يَعْبُدُ
önce	bundan		bizi yasaklıyor musun		tapmaktan	şeylere	taptığı
zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh		soru h., f. muzari, faili (gizli zamir), mef'ul	masdar ve nasb h.	f. muzari, faili (gizli zamir)	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.

﴿ 62 ﴾

آبَاؤُنَا	وَ	إِنَّنَا	لَفِي شَكٍّ	مِمَّا	تَدْعُونَا	إِلَيْهِ	مُرِيبٍ
babalarımızın		Doğrusu biz	şüphe içindeyiz	şeyden	bizi davet ettiğin	kendisine	kuşkulandırıcı
fail	hal vâvı	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. muzari, faili (gizli zamir), mef'ul	car-mecrur	(شَكٍّ) kelimesinin sıfatı

62. «Ey Salih! Sen bundan önce içimizde (iyilikler ve faydalar) ümit edilen (bir kimse) idin. (Şimdi) babalarımızın taptığı şeylere tapmaktan bizi yasaklıyor musun? Doğrusu biz, bizi kendisine davet ettiğin şeyden kuşkulandırıcı bir şüphe içindeyiz » dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 227 ≻

(HUD, 54 – 55 – 56):

(اِعْتَرَى يَعْتَرِي اِعْتِرَاءً ب): (nakıs iftial b.) yöneldi/ isabet etti/ içine girdi (اَلسُّوءُ): şer, kötülük/ afet, bela

(أَشْهَدَ يُشْهِدُ اِشْهَادًا عَلَى): (if'al b.) şahid tuttu, şahit kıldı [(بَرِئَ يَبْرَأُ) اَلْبَرِيءُ]: (ismi fail) suçsuz, uzak

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu (كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef f.) hile yaptı, tuzak kurdu

(اَلْجَمِيعُ): bütünü, hepsi, hepsini (أَنْظَرَ يُنْظِرُ اِنْظَارًا): (if'al b.) mühlet verdi, süre tanıdı (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): canlı, hayvan

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (اَلْآخِذُ ج آخِذُونَ): (ismi fail) tutan, tutucu

(اَلنَّاصِيَةُ ج نَوَاصِي): kakül, perçem (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olamayan yol (اَلْمُسْتَقِيمُ): (ismi fail) dosdoğru/ düzgün, ölçülü,

(HUD, 57 – 58):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi, döndü/ yürüttü (أَبْلَغَ يُبْلِغُ اِبْلاَغًا): (if'al b.) tebliğ etti, eriştirdi

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اِسْتَخْلَفَ يَسْتَخْلِفُ اِسْتِخْلاَفًا): (istif'al b.) yerine geçirdi, halef kıldı/ halife tayin etti

(ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi, ziyana soktu [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: (ismi fail) rakip, müheymin, gözetici/ koruyan

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): geldi (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa,hadise (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nakıs f., if'al b.) vahyetti, işaret etti, sır verdi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti/ bekledi/ kendini tuttu

(اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nakıs tef'il b.) kurtardı (اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): çetin, katı, sert, ağır

(HUD, 59 – 60 – 61 – 62):

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkar etti (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nakıs f.) isyan etti, baş kaldırdı (اَلْجَبَّارُ ج جَبَّارُونَ): zorlayıcı

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (اَلْعَنِيدُ): inatçı, bile bile haktan yüz çeviren (اَللَّعْنَةُ ج لَعَنَاتٌ): lanet

[(بَعِدَ يَبْعَدُ) اَلْبُعْدُ]: (masdar) helak, helak olma (اَلْأَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ اِنْشَاءً): (if'al b.) yarattı/ icat etti (اِسْتَعْمَرَ يَسْتَعْمِرُ اِسْتِعْمَارًا): (istif'al b.) ma'mur edici kıldı/ amir tayin etti

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü (اَلْقَرِيبُ): yakın (نَهَى يَنْهَى): (nakıs f.) yasakladı

[(أَجَابَ يُجِيبُ) اَلْمُجِيبُ]: (ismi fail) cevap veren [(رَجَا يَرْجُو) اَلْمَرْجُوُّ]: (ismi mef'ul) ümit edilen, beklenilen

[(أَرَابَ يُرِيبُ) اَلْمُرِيبُ] (ismi fail) şüpheye düşüren, tatmin etmeyen, kuşkulandıran, vehim veren



≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 228 (HUD: 63 – 71) ≻

قَالَ	يَا	قَوْمِ	أَ رَأَيْتُمْ	إِنْ	كُنْتُ	عَلَى بَيِّنَةٍ	
dedi ki	Ey	kavmim	Ne dersiniz?	Eğer	isem	açık bir delil üzerinde	
f. mazi, faili (gizli zamir)	nida h.	münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	soru h., f. mazi+ fail	şart h.	fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi, cevabü'ş-şart mahzuftur	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm	
مِنْ رَبِّي	وَ	آتَانِي	مِنْهُ	رَحْمَةً	فَمَنْ	يَنْصُرُنِي	مِنَ اللَّهِ
Rabbimden	atıf h.	bana verdiyse	kendinden	bir rahmet	kim	beni kurtarır	Allah'tan
h. cer-mecrur isim		f. mazi, faili (gizli zamir), nûnu vikaye, mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ûl	başlama h., mübteda, soru ismi	haber; fiil cüm. f. muzari, faili (gizli zamir), nûnu vikaye, mef'ul	car-mecrur
إِنْ	عَصَيْتُهُ		فَمَا	تَزِيدُونَنِي	غَيْرَ	تَخْسِيرٍ	﴿ 63 ﴾
şart h.	O'na isyan edersem		başlama h., nefiy h.	bana arttırmazsınız	başkasını	bana zarar vermekten	
	fi'lü'ş-şart, f. mazi, fail, mef'ul, cevabü'ş-şart mahzuftur önceki cümle onu açıklar			f. muzari+fâil, nûnu vikaye, mef'ul	ikinci mef'ûl, muzaf	muz. ileyh	

63. (Sâlih) dedi ki: «Ey kavmim! Ne dersiniz? Eğer ben Rabbimden açık bir delil üzerinde isem ve O bana kendinden bir rahmet (nübüvvet) verdiyse o zaman O'na isyan edersem beni Allah'tan kim kurtarır? O halde siz de bana zarar vermekten başkasını arttırmazsınız.

وَ	يَا	قَوْمِ	هَذِهِ	نَاقَةُ	اللَّهِ	لَكُمْ
başlama h.	Ey	kavmim	bu	dişi devesidir	Allah'ın	size
	nida h.	münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	şibhi cüm. (آيَةً) ile bağlantılıdır
آيَةً	فَذَرُوهَا	تَأْكُلْ	فِي أَرْضِ اللَّهِ	وَ	لَا	تَمَسُّوهَا
mucize olarak	onu bırakın	yesin	Allah'ın arzında	atıf h.	nehiy ve cezm h.	dokunmayın Ona
hal	atıf h., emir f., fail, mef'ul	emrin cevabı olduğu için meczum f. muzari, faili (gizli zamir)	h. cer-mecrur isim			f. muzari, fail, mef'ul
بِسُوءٍ	فَيَأْخُذَكُمْ		عَذَابٌ	قَرِيبٌ	﴿ 64 ﴾	
kötülükle	Çünkü sizi yakalar		bir azap	yakın		
car-mecrur	fa-i sebebiye, f. muzari, mef'ul		fail, mevsuf	sıfat		

64. «Ey kavmim! İşte bu size (peygamberliğimin alameti olmak üzere kayadan çıkarılan ve) mucize olarak (gönderilen) Allah'ın dişi devesidir. O halde onu bırakın, Allah'ın arzında yesin. Ona kötülükle dokunmayın. Çünkü sizi yakın bir azap yakalar».

فَعَقَرُوهَا	فَقَالَ	تَمَتَّعُوا	فِي دَارِكُمْ
Buna rağmen onu kesip devirdiler	Bunun üzerine dedi	faydalanın	yurdunuzda
atıf h., f. mazi, fail, mef'ul	atıf h., f. mazi, faili (gizli zamir)	emir f., fail	h. cer-mecrur isim
ثَلَاثَةَ	أَيَّامٍ ط	ذَلِكَ	وَعْدٌ	غَيْرُ	مَكْذُوبٍ	﴿ 65 ﴾
üç	gün	bu	bir vaaddir	yalanlanmayacak		
zaman zarfı, muzaf	m. ileyh	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	

65. Buna rağmen (Semûd kavmi) onu (o dişi deveyi) kesip devirdiler. Bunun üzerine Salih: «Yurdunuzda üç gün daha faydalanın. Bu, yalanlanmayacak bir vaaddir» dedi.

فَلَمَّا	جَاءَ	أَمْرُنَا	نَجَّيْنَا	صَالِحًا	وَ	الَّذِينَ
gelince		Emrimiz	kurtardık	Sâlih'i	ve	kimseleri
başlama h., şart bildiren zaman zarfı	fi'lü'ş-şart; f. mazi	fail	cevabü'ş-şart, f. mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul
آمَنُوا	مَعَهُ	بِرَحْمَةٍ	مِنَّا	وَ	مِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ ط	إِنَّ
iman eden	onunla beraber	bir rahmetle	tarafımızdan	ve	o günün rezilliğinden	Doğrusu
sıla: mazi fiil cüm.	(آمَنُوا)'nun faiilinden hal: şibhi c.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.	atıf h.	h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb h.
رَبَّكَ	هُوَ	الْقَوِيُّ	الْعَزِيزُ	﴿ 66 ﴾		
Rabbin	fasıl zamiri	kuvvetlidir	üstün gelendir			
(إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi			

66. Emrimiz gelince, Sâlih'i ve onunla beraber iman eden kimseleri, tarafımızdan bir rahmetle (azaptan) ve o günün rezilliğinden kurtardık. Doğrusu Rabbin kuvvetlidir, (her şeye) üstün gelendir.

﴿ 67 ﴾ وَ أَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ ۙ

diz üstü çökenler olarak	yurtlarında	sabahladılar	korkunç bir ses	zulmeden	kimseleri	yakaladı	
(أَصْبَحَ)'nın haberi	h. cer-mecrur isim	atıf h., f. mazi, nasih, (أَصْبَحَ)'nın ismi	fail	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	mef'ul	f. mazi	atıf h.

67. O zulmeden kimseleri de korkunç bir ses yakaladı ve yurtlarında diz üstü çökenler olarak sabahladılar (deprem ve kasırga ile helak edildiler).

كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۗ أَلَا إِنَّ ثَمُودَ كَفَرُوا

Sanki	hiç var olmamışlardı	orada	Dikkat edin	gerçekten	Semûd	inkâr ettiler
(كَأَنْ)nin tahfifi, ismi (ثَمُودَ)'ye dönen mahzuf zamir	(كَأَنْ)'in haberi, cahd-ı mutlak fiil cüm; nefiy ve cezm h., f. muzari	car-mecrur	tenbih h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cüm.

﴿ 68 ﴾ رَبَّهُمْ ۗ أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ ۚ

Rablerini	Dikkat edin	helak	Semûd kavmine
mef'ul	tenbih h.	(ابعدوا) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlak naibi	h. cer-mecrur isim

68. Sanki orada hiç var olmamışlardı. Dikkat edin (haberiniz olsun)! Semûd (kavminin insanları) gerçekten Rablerini inkâr ettiler. Dikkat edin (haberiniz olsun)! Semûd kavmine helak (Allah'ın rahmetinden uzaklık olsun)...

وَ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا ۖ

başlama h.	And olsun ki	geldiler	elçilerimiz	İbrahim'e	müjde ile	dediler	Selam
	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	f. mazi,	fail	mef'ul	h. cer-mecrur isim	f. mazi, fail	(نُسَلِّم سلاما) takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlak naibi

﴿ 69 ﴾ قَالَ سَلَامٌ ۚ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ

dedi	selam	akabinde gecikmedi	getirmesi		bir buzağı	kızartılmış
f. mazi, faili (gizli zamir)	mübteda, haberi (عَلَيْكُمْ) olarak takdir edilmiştir	f. mazi, faili (gizli zamir)	atıf h., nefiy h.	f. mazi, faili (gizli zamiri)	masdar h.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

69. And olsun ki, elçilerimiz (melekler) İbrahim'e müjde ile geldiler (müjde getirdiler). «Selam (sana)» dediler. O da: «(Size de) selam» dedi ve akabinde kızartılmış bir buzağı getirmesi gecikmedi.

فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَ

görünce		ellerinin	varmadığını	ona	onları yadırgadı	ve
atıf h.,şart bildiren zaman zarfı	fi'lü'ş-şart; f. mazi	mef'ul	hal; fiil cüm. nefiy h., f. muzari	car-mecrur	cevabü'ş-şart; f. mazi, faili (gizli zamir), mef'ul	atıf h.

﴿ 70 ﴾ أَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ۖ

hissetti	onlardan (dolayı)	bir korku	dediler	Korkma	doğrusu biz	gönderildik	Lut kavmine
f. mazi, faili (gizli zamir)	car-mecrur	mef'ul	f. mazi, fail	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm., meçhul f. mazi, naibi fail	h. cer-mecrur isim

70. Ellerinin ona (yani bu en değerli yemeklerden biri olan kızartılmış buzağıya) varmadığını (uzanmadığını) görünce, onları yadırgadı ve onlardan (dolayı kendisinde) bir korku hissetti (bir şeyler hissederek içine bir korku düştü). «Korkma, doğrusu biz Lut kavmine gönderildik» dediler.

﴿ 71 ﴾ وَ امْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ ۙ وَ مِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ

Ya'kub'u	İshak'ın ardından	ve	İshak'ı	ona müjdeledik	ve güldü	ayaktaydı	hanımı	
(إِسْحَاقَ)a matuf	h. cer-mecrur isim	atıf h.	h. cer, fethayla mecrur isim	atıf h., f. mazi, fail, mef'ul	atıf h., f. mazi, faili (gizli zamir)	haber	mübteda	hal vâvı

71. (O sırada) hanımı (Sâra) ayaktaydı ve güldü. Akabinde biz de ona İshak'ı, İshak'ın ardından da (torun olarak) Ya'kub'u(n doğacağını) müjdeledik.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 228 ≻

(HUD, 63):

(أَرَأَيْتُمْ): Ne dersiniz? Bu hususta görüşünüz nedir? (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (bana haber verin) (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا مِنْ): ..den kurtardı, yardım etti (زَادَ يَزِيدُ زِيَادَةً): (ecvef f.) arttı, ziyadeleşti, çoğaldı [اَلتَّخْسِيرُ (خَسَّرَ يُخَسِّرُ]: (masdar) zarara sokma, zarar çıkarma

(HUD, 64 – 65):

(اَلنَّاقَةُ ج نُوقٌ): dişi deve (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal f.) bıraktı, ilgilenmedi, ilgiyi alakayı kesti (اَلْقَرِيبُ): yakın (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا بِ): (muzaaf f.) dokundurdu, değdirdi, (اَلسُّوءُ): şer, kötülük/ afet, bela (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu/ cezalandırdı (عَقَرَ يَعْقُرُ عُقْرًا): kesti, canına kıydı/ köküne indi (تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul b.) refah içersinde yaşadı/ faydalandı, lezzet aldı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلثَّلاَثَةُ): üç (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: va'ad, söz (غَيْرُ): başka, hariç, dışında [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْمَكْذُوبُ]: (ismi meful) yalanlanmış, yalan

(HUD, 66):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nakıs tef'il b.) kurtardı [(خَزِيَ يَخْزَى) اَلْخِزْيُ]: alçaklık, kepazelik (يَوْمِئِذٍ): o gün (اَلْقَوِيُّ ج اَقْوِيَاءُ): kuvvetli, güçlü (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): aziz, üstün, kuvvetli

(HUD, 67):

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) helak etti/ aldı/ cezalandırdı (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلصَّيْحَةُ ج صَيْحَاتٌ): azap, sayha, çığlık (جَاثِمٌ): (ismi fail) yere bitişik olan,dizüstü çöküp kalan

(HUD, 68):

(غَنِيَ يَغْنَى): (nakıs f.) var oldu, kalıcı oldu [(بَعِدَ يَبْعَدُ) اَلْبُعْدُ]: helak, mahv

(HUD, 69):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا بِ): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) ..ile geldi, getirdi (اَلْبُشْرَى): müjde (اَلْعِجْلُ): buzağı, dana (اَلسَّلاَمُ): selam, selamlaşma (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): gecikme/ yerleşme/ kalma (اَلْحَنِيذُ): kızartılmış

(HUD,70):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü/ bildi/ zannetti (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (وَصَلَ يَصِلُ وُصُولاً): (misal f.) ulaştı, vardı/ bağlı oldu (نَكِرَ يَنْكَرُ نُكْرًا): yadırgadı, çekindi (أَوْجَسَ يُوجِسُ اِيجَاسًا): (if'al b.) hissetti/ gizledi/ duydu [اَلْخِيفَةُ (خَافَ يَخَافُ)]: (ecvef f.) korku, korkma (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi

(HUD, 71):

(اَلْاِمْرَاَةُ): kadın, karı, hanım [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمَةُ]: (ismi fail) ayakta duran, kalkan (ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا): güldü, gülüştü (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 229 (HUD: 72 – 81) ≻

قَالَتْ	يَا وَيْلَتَى	أَ أَلِدُ	وَ	أَنَا	عَجُوزٌ	وَ
dedi	Vay bana	çocuk mu doğuracağım	olduğu halde	Ben	bir yaşlı kadın	ve
f. mazi	nida h., münada	soru h., f. muzari, faili (gizli zamir)	hal vâvı	mübteda	haber	atıf h.

هٰذَا	بَعْلِي	شَيْخًا ط	إِنَّ	هٰذَا	لَشَيْءٌ	عَجِيبٌ	﴿ 72 ﴾
bu	kocam	bir ihtiyar	gerçekten	Bu	bir şey	şaşılacak	
mübteda	haber	hal	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

72. (İbrahim'in hanımı:) «Vay bana» dedi. «Ben bir yaşlı kadın ve bu kocam da bir ihtiyar olduğu halde çocuk mu doğuracağım? Bu gerçekten şaşılacak bir şey! » dedi.

عَلَيْكُمْ	بَرَكَاتُهُ	وَ	رَحْمَتُ اللّٰهِ	مِنْ أَمْرِ اللّٰهِ	أَ تَعْجَبِينَ	قَالُوا	
sizin üzerinizdedir	bereketleri	ve	Allah'ın rahmeti	Allah'ın işinden dolayı	mı şaşıyorsun	dediler	
haber; şibhi cüm.	matuf	atıf h.	mübteda	h. cer-mecrur isim	soru h., f. muzari+fâil	f. mazi, fail	

أَهْلَ الْبَيْتِ ط	إِنَّهُ	حَمِيدٌ	مَجِيدٌ	﴿ 73 ﴾
(ey) ev halkı	Doğrusu O	Hamid'dir	Mecid'dir	
nidası mahzuf münad	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

73. (Melekler:) «Allah'ın işinden dolayı mı şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir (ey) ev halkı!. Doğrusu O Hamid'dir (övülmeye lâyıktır), Mecid'dir (iyiliği bol, cömert ve şereflidir) dediler.

فَلَمَّا	ذَهَبَ	عَنْ إِبْرَاهِيمَ	الرَّوْعُ	وَ
zaman	gittiği	İbrahim'den	korku	ve
atıf h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı	fi'lü'ş-şart; f. mazi	h. cer, fethayla mecrur isim	fail	atıf h.

جَاءَتْهُ	الْبُشْرَى	يُجَادِلُنَا	فِي قَوْمِ لُوطٍ ط	﴿ 74 ﴾
kendisine geldiği	müjde	Bizimle mücadeleye girişti	Lût kavmi hakkında	
f. mazi, meful	fail, cevabu'ş-şart mahfuzdur	إِبْرَاهِيمَ'den hal, fiil cüm., f. muzari, faili (gizli zamir), meful	h. cer-mecrur isim	

74. İbrahim'den korku gidip kendisine müjde geldiği zaman Lût kavmi hakkında bizimle (meleklerimizle) mücadeleye girişti.

إِنَّ	إِبْرَاهِيمَ	لَحَلِيمٌ	أَوَّاهٌ	مُنِيبٌ	﴿ 75 ﴾
Doğrusu	İbrahim	yumuşak huylu	çok içli	kendini Allah'a adamış bir kimse idi	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin üçüncü haberi	

75. Doğrusu İbrahim yumuşak huylu, çok içli, kendini Allah'a adamış bir kimse idi.

يَا إِبْرَاهِيمُ	أَعْرِضْ	عَنْ هٰذَا ج	إِنَّهُ	قَدْ	جَاءَ	أَمْرُ
Ey İbrahim	vazgeç	Bundan	Doğrusu		gelmiştir	emri
nida h., münada	emir f., faili (gizli zamir)	h. cer, mahallen mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tahkik h.	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	fail, muzaf

رَبِّكَ ج	وَ	إِنَّهُمْ	آتِيهِمْ	عَذَابٌ	غَيْرُ مَرْدُودٍ	﴿ 76 ﴾
emri	Ve	şüphesiz onlara	onlara gelmektedir	bir azap	geri çevrilmez	
muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi: f. muzari, meful	fail, mevsuf	sıfat	

76. (Melekler): «Ey İbrahim! Bundan vazgeç. Doğrusu Rabbinin (azap) emri gelmiştir. Ve şüphesiz onlara geri çevrilmez bir azap gelmektedir! » dediler.

وَلَمَّا	جَاءَتْ	رُسُلُنَا	لُوطًا	سِيءَ	بِهِمْ	وَ
gelince		elçilerimiz	Lût'a	kötüleşti	onların yüzünden	ve
başlama h., şart bildiren zaman zarfı	fi'lü'ş-şart, f. mazi	fail	mef'ul	cevabü'ş-şart; meçhul f. mazi	naibi fail, şibhi cüm.	atıf h.

﴿ 77 ﴾ ضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَ قَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ

onlardan dolayı içi daraldı — temyiz, car-mecrur, f. mazi, faili (gizli zamir)

çetin — sıfat; bir gündür — haber, mevsuf; Bu — mübteda; dedi — f. mazi; atıf h.

77. (Genç erkekler kılığındaki) Elçilerimiz Lût'a gelince, (Lût) onların yüzünden kötüleşti ve onlardan dolayı içi daraldı ve «Bu, çetin bir gündür» dedi.

وَ جَآءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَ مِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ ط

geldi ona — atıf h.; kavmi — fail; acele koşarak — hal; ona doğru — car-mecrur; , — hal vâvı; önceden — h. cer, damme üzere mebni isim; olan — f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi; işlemekte — (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.; kötülükler — mef'ul

(قَوْمُهُ)'den hal: fiil cümlesi

قَالَ يَا قَوْمِ هٰؤُلَآءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ

dedi — f. mazi, faili (gizli zamir); Ey kavmim — nida h. münada, esre düşen mütekellim yâsının alameti; İşte — mübteda; benim kızlarım — haber; Onlar — mübteda; daha temizdir — haber; sizler için — car-mecrur; sakının — rabıta, emir f., fail; Allah'tan — mef'ul

(بَنَاتِي)den hal: isim cümlesi

﴿ 78 ﴾ وَ لَا تُخْزُونِ فِي ضَيْفِي ط أَ لَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ

beni rezil etmeyin — h. cer-mecrur isim; atıf h.; misafirimin önünde — nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail, nûnu vikaye, mef'ul; yok mudur — soru h., f. mazi, camid, nâsih; Sizden — (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cüm.; bir adam — (لَيْسَ)'nin muahhar ismi, mevsuf; reşid — sıfat

78. Daha önceden kötülükler işlemekte olan kavmi ona doğru acele koşarak geldi. (Lût): «Ey kavmim! İşte benim kızlarım (onlarla evlenin). Onlar sizler için daha temizdir. Artık Allah'tan sakının ve beni misafirimin önünde rezil etmeyin. Sizden reşid (aklı başında, akıllı) bir adam yok mudur? » dedi.

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ ج

dediler — f. mazi, fail; And olsun ki — lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.; bilmişsindir — f. mazi, fail; olmadığını — nefiy h.; bizim — haber mukaddem, şibhi cüm; senin kızlarında — h. cer-mecrur isim; bir hakkımız — zaid cer, mübteda muahhar

(عَلِمْتَ) fiilinin mef'ûlü: isim cüm.

﴿ 79 ﴾ وَ إِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ

atıf h.; Doğrusu sen — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi; bilirsin — tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.; şeyi — mef'ul, ismi mevsul; bizim istediğimiz — sıla: fiil cüm.; f. muzari, faili (gizli zamir)

(عَلِمْتَ) fiilinin mef'ûlü: isim cüm.

79. «And olsun ki, senin kızlarında bizim bir hakkımız olmadığını bilmişsindir. Doğrusu, sen bizim ne istediğimizi bilirsin » dediler.

﴿ 80 ﴾ قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ

dedi — f. mazi; Keşke olsa — şart h.; tekid ve nasb h.; benim — (أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.; size — car-mecrur; bir kuvvetim — (أَنَّ)'nin muahhar ismi; veya — atıf h.; sığınsam — f. muzari, faili (gizli zamir); bir dayanağa — h. cer-mecrur isim, mevsuf; sağlam — sıfat

(ثُبِت) (olsa) takdir edilen mahzuf bir fiilin faili:masdar-ı müevvel

80. (Lût:) «Keşke benim size (karşı koyacak) bir kuvvetim olsa veya sağlam bir dayanağa sığınsam» dedi.

قَالُوا يَا لُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ

dediler — f. mazi, fail; Ey Lut — nida h., münada; Biz — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi; elçileriyiz — (إِنَّ)'nin haberi, muzaf; Rabbinin — muz. ileyh, muzaf, (كَ):muz. ileyh; asla ulaşamayacaklar — nefy ve nasb h., f. muzari, fail; sana — car-mecrur

فَأَسْرِ	بِأَهْلِكَ	بِقِطْعٍ	مِنَ اللَّيْلِ	وَ	لاَ يَلْتَفِتْ	مِنْكُمْ
artık yürü	ailenle	bir kısmında	gecenin		sağa sola bakmasın	sizden
rabıta, emir f.	h. cer-mecrur isim	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat; şibhi cüm.	atıf h.	nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., f. muzari	car-mecrur

أَحَدٌ	إِلاَّ	امْرَأَتَكَ ط	إِنَّهُ	مُصِيبُهَا	مَآ	أَصَابَهُمْ ط
hiçkimse	başka	Karından	Doğrusu	ona da isabet edecektir	şey	onlara isabet edecek
fail	istisna h.	müstesna	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	haber mukaddem	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, mef'ul

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

﴿ 81 ﴾

إِنَّ	مَوْعِدَهُمُ	الصُّبْحُ	أَ لَيْسَ	الصُّبْحُ	بِقَرِيبٍ
Şüphesiz	Onlara vâdolunan	sabahtır	değil mi	Sabah	çok yakın
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	soru h., f. mazi, camid, nâsih	(لَيْسَ)'nin ismi	zaid cer (tekid için), (لَيْسَ)'nin haberi

81. (Lut'un zor durumunu gören melekler kimliklerini açıklayarak:) «Ey Lut! Biz Rabbinin elçileriyiz, onlar sana asla ulaşamayacaklar. Artık sen gecenin bir kısmında ailenle yürü (yola çık). Karından başka sizden hiçkimse sağa sola bakmasın (geride kalmasın). Doğrusu onlara isabet edecek şey (azap) ona da isabet edecektir. Şüphesiz onlara vâdolunan (helâk zamanı), sabahtır (sabah vaktidir). Sabah çok yakın değil mi?» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 229 ≻

(HUD, 72 – 73 – 74 – 75 – 76):

(يَا وَيْلَتَى): vay bana (وَلَدَ يَلِدُ): (misal f.) doğurdu (اَلْعَجُوزُ ج عَجَائِزُ): yaşlı, ihtiyar (اَلْبَعْلُ ج بُعُولَةٌ): koca, zevc (اَلشَّيْخُ ج شُيُوخٌ): ihtiyar, elli yaşını geçmiş kimse (اَلْعَجِيبُ): acaip, tuhaf (عَجَبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaştı, yadırgadı (اَلْبَرَكَةُ ج بَرَكَاتٌ): bereket, hayır, bolluk (اَلْحَمِيدُ): (Allah'ın sıfatlarından) hamdedilen, layıkı vechiyle övülen [اَلْمَرْدُودُ (رَدَّ يَرُدُّ)]: (ismi mef'ul) geri çevrilen, döndürülen (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ): (if'al b.) yüz, çevirdi (اَلْمَجِيدُ) (Esma'i ilahiyeden) çok şerefli, büyük kerem sahibi (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (اَلْبُشْرَى): müjde (اَلرَّوْعُ): korku, ürperti, heyecan (جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا): (mehmuz ve ecvef f.) geldi (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfaale b.) mücadele etti (اَلْحَلِيمُ ج حُلَمَاءُ): halim, yumuşak huylu (اَلْأَوَّاهُ): çok ah çeken, (Allah'a) yalvarıp yakaran, çok içli [اَلْمُنِيبُ (أَنَابَ يُنِيبُ)]: (ismi fail) Allah'tan gelen herşeye katiyetle inanan, kendini Allah'a adamış kimse

(HUD, 77 – 78 – 79 – 80 – 81):

(سَاءَ يَسُوءُ سَوْءًا): (ecvef f.) kötülendirdi, üzdü/ hoşa gitmedi (ضَاقَ يَضِيقُ ضَيْقًا): (ecvef f.) daraldı, sıkıştı (اَلْقَرِيبُ): yakın (ضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا): gücü yetmedi, sıkıştı, telaşlandı, sıkıntı ve şiddet anında kişiye dokunan elem için söylenen bir tabirdir (اَلْعَصِيبُ) şiddetli, sıkıntılı, çetin, tehlikeli, zor (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (mehmuz f., if'al) istedi, irade etti (اَلصُّبْحُ ج اَصْبَاحٌ): tan vakti, sabah (أَهْرَعَ يُهْرِعُ إِهْرَاعًا): (if'al b.) acelece koşturdu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah [(طَهُرَ يَطْهُرُ) اَلْأَطْهَرُ]: (ismi tafdil) en temiz, daha temiz (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) sakındı, korundu (أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (nakıs f., if'al b.) utandırdı, alçalttı, rezil etti (اَلضَّيْفُ ج ضُيُوفٌ): misafir (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلرَّشِيدُ ج رُشَدَاءُ): reşit, doğru görüşlü, doğruyu bulan (أَوَى يَأْوِي): (nakıs f.) sığındı, barındı, iltica etti (اَلرُّكْنُ ج اَرْكَانٌ): destek, dayanak (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli, sağlam (وَصَلَ يَصِلُ): ulaştı, vardı (أَسْرَى يُسْرِي إِسْرَاءً): (nakıs f., if'al b.) gece yürüyüşüne çıktı (اَلْقِطْعُ): parça, bölüm, kısım (اِلْتَفَتَ يَلْتَفِتُ اِلْتِفَاتًا): sağa sola baktı, yüzünü çevirdi/ vazgeçti (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse (اَلْإِمْرَاَةُ): kadın, karı, hanım [(أَصَابَ يُصِيبُ) اَلْمُصِيبُ]:(ismi fail) isabet eden (اَلْمَوْعِدُ): va'd, va'din yerine getirildiği zaman ve yerine getirildiği yer

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 230 (HUD: 82 – 88) ≻

وَ	سَافِلَهَا	عَالِيَهَا	جَعَلْنَا	أَمْرُنَا	جَآءَ	فَلَمَّا
ve	altına	oranın üstünü	kıldık	Emrimiz		gelince
atıf h.	ikinci mef'ûl	mef'ul	cevabü'ş-şart, f. mazi, fail	fail	fi'lü'ş-şart, f. mazi	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

﴿ 82 ﴾	مَنْضُودٍ ۙ	مِنْ سِجِّيلٍ ۙ	حِجَارَةً	عَلَيْهَا	أَمْطَرْنَا
	istif edilmiş	taşlaşmış çamurdan	taşlar	üzerlerine	yağdırdık
	sıfat	sıfat; şibhi cüm.	mef'ul, mevsuf	şibhi cüm. (حِجَارَةً) ile bağlantılıdır	f. mazi, fail

﴿ 83 ﴾	بِبَعِيدٍ ع	مِنَ الظَّالِمِينَ	هِيَ	مَا	عِنْدَ رَبِّكَ ط وَ	مُسَوَّمَةً
	uzak	zalimlerden	Onlar	değildir	Rabbin katında	damgalanıp işaretlenerek
	zaid cer, (مَا)nın haberi	şibhi cümle (بَعِيدٍ) ile bağlantılıdır	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	atıf h. mekan zarfı	hal

82. Emrimiz gelince, oranın üstünü altına kıldık ve üzerlerine istif edilmiş taşlaşmış çamurdan taşlar yağdırdık. **83.** (O taşlar) Rabbin katında damgalanıp işaretlenerek (yağdırılmıştır). Onlar (o taşlar bu günde) zalimlerden hiç uzak değildir.

اعْبُدُوا	يَا قَوْمِ	قَالَ	شُعَيْبًا ط	أَخَاهُمْ	إِلَى مَدْيَنَ	وَ
kulluk edin	« Ey kavmim	dedi	Şuayb'ı	kardeşleri	Medyen'e	
emir f., fail	nida h., münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	f. mazi	bedel	mef'ul	h. cer-mecrur isim, şibhi cüm. (أرسلنا) takdir edilen mahzuf bir fiille bağlantılı	atıf h.

لَا تَنْقُصُوا	وَ	غَيْرُهُ ط	مِنْ إِلٰهٍ	لَكُمْ	مَا	اللّٰهَ
eksiltmeyin		ondan başka	tanrı	Sizin için	yoktur	Allah'a
nehy-i hazır (cemi)	atıf h.	sıfat	zaid cer, mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cüm.	nefiy h.	mef'ul

وَ	بِخَيْرٍ	أَرَاكُمْ	إِنِّي	الْمِيزَانَ	وَ	الْمِكْيَالَ
ve	hayır içinde	sizi görüyorum	doğrusu ben	tartıyı	ve	ölçeği
atıf h.	(كُمْ) zamirinden hal	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm. f. muzari, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	matuf	atıf h.	mef'ul

﴿ 84 ﴾	مُحِيطٍ	يَوْمٍ	عَذَابَ	عَلَيْكُمْ	أَخَافُ	إِنِّي
	kuşatıcı	bir günün	azabından	size	korkuyorum	gerçekten ben
	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	mef'ul, muzaf	car-mecrur, şibhi cüm. (عَذَابَ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm.; f. muzari	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

84. Medyen'e kardeşleri Şuayb'ı. « Ey kavmim! Allah'a kulluk edin! Sizin için ondan başka tanrı yoktur. Ölçeği ve tartıyı eksiltmeyin (eksik tutmayın). Doğrusu ben sizi hayır (bolluk ve refah) içinde görüyorum. Ve gerçekten ben, size (kul hakkı, haram lokma vb. yüzünden gelecek) kuşatıcı bir günün azabından (dünya ve ahiret azabından) korkuyorum. » dedi.

لَا تَبْخَسُوا	وَ	بِالْقِسْطِ	الْمِيزَانَ	وَ	الْمِكْيَالَ	أَوْفُوا	يَا قَوْمِ	وَ
eksik vermeyin		adaletle	tartıyı	ve	ölçeği	tam olarak yerine getirin	Ey kavmim	
nehy-i hazır (cemi)	atıf h.	hal, şibhi cüm.	matuf	atıf h.	mef'ul	emir f., fail	nida h., münada	atıf h.

﴿ 85 ﴾	مُفْسِدِينَ	فِي الْأَرْضِ	لَا تَعْثَوْا	وَ	أَشْيَاءَهُمْ	النَّاسَ
	bozguncular olarak	yeryüzünde	asayişi bozmayın		eşyalarını	insanlara
	hal	car-mecrur	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	atıf h.	mef'ul	mef'ul

85. «Ey kavmim! Ölçeği ve tartıyı adaletle tam olarak yerine getirin; insanlara eşyalarını eksik vermeyin; yeryüzünde bozguncular olarak asayişi (düzeni) bozmayın (karışıklık çıkarmayın).

وَ	مُؤْمِنِينَ ج	إِنْ كُنْتُمْ	لَكُمْ	خَيْرٌ	اللّٰهِ	بَقِيَّةُ
	müminler	Eğer idiyseniz	sizin için	daha hayırlıdır	Allah'ın	bıraktığı
hal vâvı	(كَانَ)'nin haberi, cevabü'ş-şart mahzuftur önceki cümle onu açıklar	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	haber	muz. ileyh	mübteda, muzaf

﴿ 86 ﴾ بِحَفِيظٍ عَلَيْكُمْ أَنَا مَآ

bekçi — üzerinize — Ben — değilim

zaid cer (tekit için gelir), (مَا)'nın haberi — car-mecrur, şibhi cüm. (حَفِيظٍ) ile bağlantılıdır — (مَا)'nın ismi — (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih

86. «Eğer müminler idiyseniz Allah'ın bıraktığı (helâl kazanç olarak kâr) sizin için daha hayırlıdır. Ben üzerinize asla bekçi değilim. »

يَعْبُدُ مَا أَنْ نَتْرُكَ تَأْمُرُكَ أَ صَلَاتُكَ يَا شُعَيْبُ قَالُوا

taptığı — şeyleri — terketmemizi — sana emrediyor — namazın mı — Ey Şuayb — dediler

sıla: fiil cüm.; f. muzari — mef'ul, ismi mevsul — masdar ve nasb h., f. muzari — haber; muzari fiil cüm., mef'ul — soru h., mübteda — nida h., münada — f. mazi, fail

إِنَّكَ نَشَآءُ ط مَا فِيٓ أَمْوَالِنَا أَنْ نَفْعَلَ أَوْ آبَاؤُنَا

Doğrusu sen — dilediğimiz — şeyi — mallarımız hususunda — yapmayı — veya — babalarımızın

tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — sıla: fiil cüm.; f. muzari — mef'ul, ismi mevsul — h. cer-mecrur isim — masdar ve nasb h., f. muzari — atıf h. — fail

﴿ 87 ﴾ الرَّشِيدُ الْحَلِيمُ لَأَنْتَ

doğru görüşlü birisin — yumuşak huylu

(إِنَّ)'nin ikinci haberi — (إِنَّ)'nin haberi — tekit lamı, fasıl zamiri

87. «Ey Şuayb! Babalarımızın taptığı şeyleri (putları) veya mallarımız hususunda dilediğimiz şeyi yapmayı terketmemizi namazın mı sana emrediyor? Doğrusu sen yumuşak huylu, doğru görüşlü (aklı başında, akıllı) birisin» dediler.

وَ مِنْ رَبِّي عَلَى بَيِّنَةٍ إِنْ كُنْتُ أَ رَأَيْتُمْ يَا قَوْمِ قَالَ

ve — Rabbim tarafından — apaçık bir delil üzerinde — Eğer ben idiysem — Ne dersiniz ? — Ey kavmim — dedi

atıf h. — sıfat; şibhi cüm — (كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm., mevsuf — şart h., fi'lü'ş-şart, f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi, cevabü'ş-şart mahzuftur, önceki cümle onu açıklar — soru h., f. mazi+ fail — nida h., münada, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir — f. mazi

أُرِيدُ مَآ وَ حَسَنًا ط رِزْقًا مِنْهُ رَزَقَنِي

istemiyorum — nefiy h. — başlama h. — güzel sıfat — bir rızık — tarafından — bana rızık vermişse

f. muzari, faili (gizli zamir) — ikinci mef'ûl, mevsuf, {mef'ûlü mutlak da denmiş} — car-mecrur — f. mazi, nûnu vikaye, mef'ul

الْإِصْلَاحَ إِلَّا أُرِيدُ إِنْ عَنْهُ ط إِلَى مَآ أَنْهَاكُمْ أَنْ أُخَالِفَكُمْ

ıslah etmekten — başkasını — istemiyorum — kendisinden — sizi yasakladığım şeylere — aykırı davranmak

mef'ul — istisna h. — f. muzari, faili (gizli zamir) — nefiy h. — car-mecrur — h. cer, ismi mevsul, sıla: fiil cüm.; f. muzari, mef'ul — (أُرِيدُ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel+mef'ul

بِاللَّهِ ط إِلَّا تَوْفِيقِي مَا وَ مَا اسْتَطَعْتُ ط

Allah'tan başkası ile — başarmam — değildir — gücümün yettiği (müddetçe)

haber, şibhi cüm. — istisna h. — mübteda — nefiy h. — atıf h. — zamanla ilgili masdar h., f. mazi, fail

﴿ 88 ﴾ أُنِيبُ إِلَيْهِ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَيْهِ

yönelip dönüyorum — O'na — ve — dayandım — O'na

f. muzari, faili (gizli zamir) — şibhi cüm. (أُنِيبُ) ile bağlantılıdır — atıf h. — f. mazi, fail — car-mecrur

88. (Şu'ayb:) «Ey kavmim! Ne dersiniz? Eğer ben Rabbim tarafından apaçık bir delil üzerinde idiysem ve O bana tarafından güzel bir rızık vermişse (bunları niye düşünmüyorsunuz?).. Sizi kendisinden yasakladığım şeylere aykırı davranmak istemiyorum. Gücümün yettiği kadar ıslah etmekten başkasını istemiyorum. Başarmam Allah'tan başkası ile değildir. O'na dayandım ve (yalnız) O'na yönelip dönüyorum» dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 230 ≻

(HUD, 82):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi/ yarattı/ hükmetti [(سَفَلَ يَسْفُلُ) اَلسَّافِلُ]: (ismi fail) alçak, aşağı, alt

(أَمْطَرَ يُمْطِرُ اِمْطَارًا): (if'al b.) yağdırdı/ (taş) yağmuruna tuttu/ yağmur verdi (اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş

(اَلسِّجِّيلُ): taşlaşmış çamur [(نَضَدَ يَنْضِدُ) اَلْمَنْضُودُ]: (ismi meful) üst üste yığılmış/ alt alta dizilmiş, istiflenmiş

(HUD, 83 – 84):

[(سَوَّمَ يُسَوِّمُ) اَلْمُسَوَّمَةُ]: (ismi meful) işaretli, dalgalanmış (ظَالِمُونَ ج اَلظَّالِمُ): (ismi fail) zulmeden, haksızlık eden

(اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak (اَلْأَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı (اَلْمِكْيَالُ): ölçek

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi, amel terazisi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلْخَيْرُ): hayır, iyilik, bol nimet (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu [(أَحَاطَ يُحِيطُ) اَلْمُحِيطُ]:(ismi fail) kuşatan

(HUD, 85):

(أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs f., if'al b.) eksiksiz yaptı/ ifa etti/ tam olarak yerine getirdi (اَلْمِكْيَالُ): ölçek

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi, tartı (اَلْقِسْطُ): adalet (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ismi fail) bozan, fesad çıkaran

(بَخَسَ يَبْخَسُ بَخْسًا): düşük fiat verme, eksiltme, hakkını vermeme (عَثِيَ يَعْثَى عُثِيًّا): (nakıs f.) asayişi bozdu, karışıklık çıkardı

(HUD, 86):

(اَلْبَقِيَّةُ): baki, geriye kalan (Allah katında salih amellerden baki kalanlar) (اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: rakip, gözetici

(HUD, 87):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): emretti

(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْاَبُ ج اَبَاءٌ): baba

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(اَلْحَلِيمُ ج حُلَمَاءُ): (esma'i hüsna'dan) halim, yumuşak huylu (اَلرَّشِيدُ ج رُشَدَاءُ): raşid, doğru görüşlü, olgun, doğru

(HUD, 88):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) (bana haber verin) gördü, bildi, zannetti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu

(اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, hoşa giden (أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (mehmuz f., if'al) istedi, irade etti

(خَالَفَ يُخَالِفُ مُخَالَفَةً): muhalefet etti, karşı çıktı [(أَصْلَحَ يُصْلِحُ) اَلْاِصْلاَحُ]: (masdar) ıslah etme

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'al ecvef f.) yapabildi, edebildi

[(وَفَّقَ يُوَفِّقُ) اَلتَّوْفِيقُ]: (masdar) muvaffak olma, doğruyu bulma

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

(أَنَابَ يُنِيبُ اِنَابَةً): (ecvef f., if'al b.) döndü (kulun Allah'a dönmesi), yöneldi

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 231 (HUD: 89 – 97) ≻

مَآ أَصَابَ	مِثْلُ	أَنْ يُصِيبَكُمْ	شِقَاقِي	لاَ يَجْرِمَنَّكُمْ	يَا قَوْمِ	وَ
isabet eden şeyin	benzerini	size isabet ettirmeyi	Bana muhalefet etmeniz	sakın size kazandırmasın	Ey kavmim	
muz. ileyh, ismi mevsul+ sıla: mazi fiil cüm.	fail, muzaf	masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fail	tekid nunu birleşmiş nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, te'kit nûnu, mef'ul	nida h., münada	atıf h.

مَا	وَ	قَوْمَ صَالِحٍ ط	أَوْ	قَوْمَ هُودٍ	أَوْ	قَوْمَ نُوحٍ
değildir (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	atıf	Salih kavmine matuf, muzaf, muz. ileyh	ya da atıf h.	Hûd kavmine matuf, muzaf, muz. ileyh	veya atıf h.	Nuh kavmine mef'ul

﴿ 89 ﴾

بِبَعِيدٍ	مِنْكُمْ	قَوْمُ لُوطٍ	
uzak	sizden	Lût kavmi	
zaid cer, (مَا)'nın haberi	car-mecrur	(مَا)'nın ismi	

89. «Ey kavmim! Bana muhalefet etmeniz (karşı gelmeniz) sakın Nuh kavmine veya Hûd kavmine ya da Salih kavmine isabet eden şeyin (azab felaketinin) benzerini size de isabet ettirmeyi kazandırmasın. Lût kavmi de sizden hiç uzak değildir. »

إِنَّ	إِلَيْهِ ط	تُوبُوٓا	ثُمَّ	رَبَّكُمْ	اسْتَغْفِرُوا	وَ
kesinlikle tekid ve nasb h.	O'na car-mecrur	tevbe edin emir f., fail	sonra atıf h.	Rabbinizden mef'ul	mağfiret dileyin emir f., fail	atıf h.

كَثِيرًا	مَا نَفْقَهُ	يَا شُعَيْبُ	قَالُوا	﴿ 90 ﴾ وَدُودٌ	رَحِيمٌ	رَبِّي
çoğunu mef'ul	iyi anlamıyoruz nefiy h., f. muzari	Ey Şuayb nida h., münada	dediler f. mazi, fail	çok sevendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	merhamet edendir (إِنَّ)'nin haberi	Rabbim (إِنَّ)'nin ismi

وَ	ضَعِيفًا ج	فِينَا	لَنَرَاكَ	إِنَّا	وَ	مِمَّا تَقُولُ
atıf h.	güçsüz ve zayıf hal	aramızda car-mecrur	seni görüyoruz tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm., f. muzari , mef'ul	doğrusu biz tekid ve nasb h.+(إِنَّ)'nin ismi	ve atıf h.	söylediğin şeylerden h. cer, ismi mevsul, sıla: muzari fiil cüm.

﴿ 91 ﴾	بِعَزِيزٍ	عَلَيْنَا	أَنْتَ	مَآ	وَ	لَرَجَمْنَاكَ ذ	رَهْطُكَ	لَوْلاَ
	hiçbir üstünlüğün zaid cer, (مَا)nın haberi	bize car-mecrur	Senin (مَا)nın ismi	yok (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	atıf h.	seni taşlardık cevab h, f. mazi, fail, mef'ul	topluluğun mübteda, haberi (موجود) olarak takdir edilmiştir	Eğer olmasaydı şart h.,{imtina' h de denmiştir}

90. «Rabbinizden mağfiret dileyin; sonra O'na tevbe edin; Rabbim kesinlikle merhamet edendir, çok sevendir.» **91**. «Ey Şuayb! Söylediğin şeylerden çoğunu iyi anlamıyoruz ve doğrusu biz seni aramızda güçsüz ve zayıf görüyoruz. Eğer topluluğun (yakın akrabaların, taraftarların) olmasaydı seni taşlardık. Senin bize hiçbir üstünlüğün yok» dediler.

اتَّخَذْتُمُوهُ	وَ	مِنَ اللّهِ ط	عَلَيْكُمْ	أَعَزُّ	أَ رَهْطِي	يَا قَوْمِ	قَالَ
O'nu edindiniz f. mazi, fail, işba' h., mef'ul	hal vâvı	Allah'tan car-mecrur	size car-mecrur	daha aziz haber	Benim taraftarlarım mı soru h., mübteda	Ey kavmim nida h., münada, muzaf, muz. ileyh	dedi f. mazi

﴿ 92 ﴾	مُحِيطٌ	تَعْمَلُونَ	بِمَا	رَبِّي	إِنَّ	ظِهْرِيًّا ط	وَرَآءَكُمْ
	kuşatandır (إِنَّ)'nin haberi	yaptığınız şeyleri sıla: muzari fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul (masdar h. de denmiş))	Rabbim (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	sırt çevirip ikinci mef'ûl	arkanızda mekan zarfı

92. (Şuayb:) «Ey kavmim! Benim yakın taraftarlarım size Allah'tan daha mı aziz (daha mı güçlü ve değerli ki) sırt çevirip O'nu arkanızda (önemsiz bir şey) edindiniz. Doğrusu Rabbim yaptığınız şeyleri kuşatandır» dedi.

وَ	يَا قَوْمِ	اعْمَلُوا	عَلَى مَكَانَتِكُمْ	إِنِّي	عَامِلٌ ط	سَوْفَ تَعْلَمُونَ لا
	Ey kavmim	yapın	Durumunuzun gerektirdiğini	doğrusu ben	yaparım	bileceksiniz
atıf h.	nida h.+ münada, muzaf, muz. ileyh	emir f., fail	h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari+fâil

مَنْ	يَأْتِيهِ	عَذَابٌ	يُخْزِيهِ	وَ	مَنْ	هُوَ
kime	geleceğini	bir azabın	kendisini rezil eden	ve	kimin	
mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. muzari, mef'ul	fail, mevsuf	sıfat; fiil cüm., f. muzari, mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul	mübteda

كَاذِبٌ ط	وَ	ارْتَقِبُوا	إِنِّي	مَعَكُمْ	رَقِيبٌ	﴿ 93 ﴾
yalancı		gözleyip bekleyin	doğrusu ben	sizinle beraber	gözlüyorum	
haber	atıf h.	emir f., fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mekan zarfı	(إِنَّ)'nin haberi	

93. « Ey kavmim! Durumunuzun gerektirdiğini (var gücünüzle elinizden geleni) yapın, doğrusu ben (de) yaparım. Kime kendisini rezil eden bir azabın geleceğini ve kimin yalancı olduğunu bileceksiniz. Gözleyip bekleyin, doğrusu ben de sizinle beraber gözlüyorum.»

وَ	شُعَيْبًا	نَجَّيْنَا	أَمْرُنَا	جَاءَ	لَمَّا	وَ
	Şuayb'ı	kurtardık	Emrimiz	gelince		
başlama h.		cevabü'ş-şart, f. mazi, fail	fail	fi'lü'ş-şart, f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	

أَخَذَتِ	وَ	مَنَّا	بِرَحْمَةٍ	مَعَهُ	آمَنُوا	الَّذِينَ
yakaladı		tarafımızdan	bir rahmetle	onunla beraber	iman eden	kişileri
f. mazi	atıf h.	sıfat; şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	(آمَنُوا)'nun faiilinden hal; şibhi cüm.	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	matuf, ismi mevsul

﴿ 94 ﴾	جَاثِمِينَ لا	فِي دِيَارِهِمْ	فَأَصْبَحُوا	الصَّيْحَةُ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ
diz üstü çökekalmış bir halde	yurtlarında	sabahladılar	korkunç bir gürültü	zulmeden	kimseleri
(أَصْبَحَ)'nın haberi	h. cer-mecrur isim, şibhi cümle (جَاثِمِينَ) ile bağlantılı	atıf h., f. mazi, nasih, (أَصْبَحَ)'nın ismi	fail	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul

94. Emrimiz gelince, (diğer uyarılan kavimlerin sonunda olduğu gibi) Şuayb'ı ve onunla beraber iman eden kişileri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmeden kimseleri korkunç bir gürültü yakaladı. Akabinde yurtlarında diz üstü çökekalmış bir halde sabahladılar.

كَمَا	لِمَدْيَنَ	بُعْدًا	أَلَا	فِيهَا ط	لَمْ يَغْنَوْا	كَأَنْ
gibi	Medyen	uzak olsun	Dikkat edin	orada	hiç var olmamışlardı	Sanki
h. cer, masdar h.,	h. cer mecrur isim	(ابعدوا) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlak naibi	tenbih h.	car-mecrur	(كَأَنْ)'in haberi, cahd- ı mutlak fiil cüm.: nefiy ve cezm h., f. muzari, fail	(كَأَنَّ)nin tahfifi, ismi (ثَمُودَ) ye dönen mahzuf zamir

بِآيَاتِنَا	مُوسَى	أَرْسَلْنَا	لَقَدْ	وَ	﴿ 95 ﴾	ثَمُودُ ع	بَعِدَتْ
ayetlerimizle	Musa'yı	gönderdik	Andolsun			Semûd	uzak olduğu
h. cer-mecrur isim	mef'ul	f. mazi, fail	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	başlama h.		fail,	f. mazi

مَلَئِهِ	وَ	إِلَى فِرْعَوْنَ	﴿ 96 ﴾	مُبِينٍ لا	سُلْطَانٍ	وَ
ileri gelenlerine	ve	Firavun'a		açık	bir delil	ve
matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim, (أَرْسَلْنَا) ile bağlantılıdır		sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.

﴿ 97 ﴾	بِرَشِيدٍ	فِرْعَوْنَ	أَمْرُ	مَا	وَ	فِرْعَوْنَ ج	أَمْرَ	فَاتَّبَعُوا
doğru	Firavun'un	emri	olmadığı halde			Firavun'un	emrine	uydular
zaid cer, (مَا)nın haberi	muz. ileyh (gayri munsarif olduğu için esre yerine fetha)	(مَا)'nın ismi, muzaf	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih		hal vâvı	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	atıf h., f. mazi, fail

95. Sanki orada hiç var olmamışlardı (yaşayıp ömür sürmemişlerdi). Dikkat edin (haberiniz olsun ve bilin ki) Semûd (kavmi Allah'ın rahmetinden) uzak olduğu gibi Medyen (kavmi de rahmetten) uzak olsun. 96 - 97. Andolsun Musa'yı da ayetlerimizle ve açık bir delil ile Firavun'a ve ileri gelenlerine gönderdik. Firavun'un emri hiç doğru olmadığı halde hemen Firavun'un emrine uydular.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 231 ≻

(HUD, 82):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi/ yarattı/ hükmetti [(سَفَلَ يَسْفُلُ) اَلسَّافِلُ]: (ismi fail) alçak, aşağı, alt

(أَمْطَرَ يُمْطِرُ اِمْطَارًا): (if'al b.) yağdırdı/ (taş) yağmuruna tuttu/ yağmur verdi (اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş

(اَلسِّجِّيلُ): taşlaşmış çamur [(نَضَدَ يَنْضِدُ) اَلْمَنْضُودُ]: (ismi meful) üst üste yığılmış/ alt alta dizilmiş, istiflenmiş

(HUD, 83 – 84):

[(سَوَّمَ يُسَوِّمُ) اَلْمُسَوَّمَةُ]: (ismi meful) işaretli, dalgalanmış (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ismi fail) zulmeden, haksızlık eden

(اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak (اَلْأَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı (اَلْمِكْيَالُ): ölçek

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi, amel terazisi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلْخَيْرُ): hayır, iyilik, bol nimet (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu [(أَحَاطَ يُحِيطُ) اَلْمُحِيطُ]:(ismi fail) kuşatan

(HUD, 85):

(أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs f., if'al b.) eksiksiz yaptı/ ifa etti/ tam olarak yerine getirdi (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi, tartı

(اَلْقِسْطُ): adalet (اَلنَّاسُ): insanlar (بَخَسَ يَبْخَسُ بَخْسًا): düşük fiat verme, eksiltme, hakkını vermeme

(عَثِيَ يَعْثَى عُثِيًّا): (nakıs f.) asayişi bozdu, karışıklık çıkardı (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ismi fail) bozan, fesad çıkaran

(HUD, 86 – 87):

(اَلْبَقِيَّةُ): baki, geriye kalan (Allah katında salih amellerden baki kalanlar) (اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: rakip, gözetici

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): emretti (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(اَلْحَلِيمُ ج حُلَمَاءُ): (esma'i hüsna'dan) halim, yumuşak huylu (اَلرَّشِيدُ ج رُشَدَاءُ): raşid, doğru görüşlü, olgun, doğru

(HUD, 88):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) (bana haber verin) gördü, bildi, zannetti (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, hoşa giden

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (mehmuz f., if'al) istedi, irade etti (خَالَفَ يُخَالِفُ مُخَالَفَةً): muhalefet etti, karşı çıktı

[(أَصْلَحَ يُصْلِحُ) اَلْاِصْلاَحُ]: (masdar) ıslah etme (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'al ecvef f.) yapabildi, edebildi

[(وَفَّقَ يُوَفِّقُ) اَلتَّوْفِيقُ]: (masdar) muvaffak olma, doğruyu bulma

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

(أَنَابَ يُنِيبُ اِنَابَةً): (ecvef f., if'al b.) döndü (kulun Allah'a dönmesi), yöneldi



⮜ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 232 (HUD: 98 – 108) ⮞

يَقْدُمُ	قَوْمَهُ	يَوْمَ الْقِيَامَةِ	فَأَوْرَدَهُمُ	النَّارَ ط	وَ	بِئْسَ
öncülük eder f. muzari	kavmine mef'ul	kıyamet günü zaman zarfı	onları getirir atıf h., f. mazi, mef'ul	cehenneme mef'ul	başlama h.	ne kötü kınama ifade eden camid f. mazi

الْوِرْدُ	الْمَوْرُودُ	﴿ 98 ﴾	وَ	أُتْبِعُوا	فِي هٰذِهِ	لَعْنَةً
yer fail, mevsuf	varılan sıfat		başlama h.	tâbi tutuldular mazi meçhul f., fail	burada harfi cer, işaret ismi	bir lânete mef'ul

وَ	يَوْمَ الْقِيَامَةِ ط	بِئْسَ	الرِّفْدُ	الْمَرْفُودُ	﴿ 99 ﴾
	kıyamet gününde zaman zarfı	ne kötü kınama ifade eden camid f. mazi	bir bahşiştir fail, mevsuf	verilen bu bahşiş sıfat	

atıf h.

98. (Firavun) kıyamet günü kavmine öncülük eder ve böylece cehenneme getirir. Varılan yer ne kötü! **99.** Onlar burada (dünyada) da, kıyamet gününde de bir lânete tâbi tutuldular. Verilen bu bahşiş ne kötü bir bahşiştir!

ذٰلِكَ	مِنْ أَنْبَآءِ الْقُرَى	نَقُصُّهُ	عَلَيْكَ	مِنْهَا	قَآئِمٌ	وَ
İşte bu mübteda	beldelerin haberlerindendir haber; şibhi cüm., {hal cümlesi de denmiştir}	kendisini anlattığımız f. muzari, mef'ul, (fiil cümlesi haber de denmiş)	sana car-mecrur	onlardan vardır haber mukaddem; şibhi cüm.	ayakta kalan mübteda muahhar	atıf h.

حَصِيدٌ	﴿ 100 ﴾	وَ	مَا ظَلَمْنَاهُمْ	وَ	لٰكِنْ	ظَلَمُوٓا	أَنْفُسَهُمْ	فَمَآ أَغْنَتْ
biçilmiş ekin olan matuf		atıf h.	onlara zulmetmedik olumsuz mazi fiil: nefy h., f. mazi, fail, mef'ul	atıf h.	fakat istidrak h.	zulmettiler f. mazi, fail	kendilerine mef'ul	kafi gelmedi rabıta, nefy h., f. mazi

عَنْهُمْ	آلِهَتُهُمُ	الَّتِي	يَدْعُونَ	مِنْ دُونِ اللّٰهِ	مِنْ شَيْءٍ
onlara car-mecrur	ilahları fail	taptıkları sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil	sıfat; ismi mevsul	Allah'tan başka h. cer-mecrur isim	hiçbir şekilde zaid h.cer-mecrur isim, şibhi cüm. mef'ûlü mutlak naibi

لَمَّا	جَآءَ	أَمْرُ رَبِّكَ ط	وَ	مَا زَادُوهُمْ	غَيْرَ	تَتْبِيبٍ	﴿ 101 ﴾
geldiğinde zaman zarfı	f. mazi	Rabbinin emri fail	atıf h.	Onlara arttırmadı nefy h., f. mazi+fail mef'ul	başkasını ikinci mef'ûl, muzaf	kayıptan muz. ileyh	

100. İşte bu, kendisini sana anlattığımız (helâk edilen) beldelerin haberlerindendir. Onlardan (bugüne kadar) ayakta kalan (izleri hala duran da) vardır, biçilmiş ekin (gibi izleri, kalıntıları kökünden yok edilip silinmiş olan da) vardır. **101.** Onlara biz zulmetmedik; fakat onlar kendilerine zulmettiler. Rabbinin (helak) emri geldiğinde, Allah'tan başka taptıkları ilahları onlara hiçbir şekilde kafi gelmedi. Onlara helak ve kayıptan başkasını arttırmadı.

الْقُرَى	أَخَذَ	إِذَآ	رَبُّكَ	أَخْذُ	كَذٰلِكَ	وَ
beldeleri mef'ul	yakaladığı f. mazi	zaman zaman zarfı	Rabbinin muz. ileyh, , muzaf, bir sonraki kelime için muzaf, muz. ileyh	yakalayışı mübteda muahhar, muzaf	işte böyledir haber mukaddem, şibhi cüm.	başlama h.

شَدِيدٌ	أَلِيمٌ	أَخْذَهُ	إِنَّ	ظَالِمَةٌ ط	هِيَ	وَ	﴿ 102 ﴾
şiddetlidir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	acı verendir (إِنَّ)'nin haberi	O'nun yakalaması (إِنَّ)'nin ismi	Hiç kuşkusuz tekid ve nasb h.	zalim oldukları haldeyken haber	mübteda	hal vâvı	

102. Zalim oldukları haldeyken beldeleri yakaladığı zaman işte böyledir Rabbinin yakalayışı. Hiç kuşkusuz O'nun yakalaması acı verendir, şiddetlidir.

الْآخِرَةِ ط	عَذَابَ	خَافَ	لِمَنْ	لَآيَةً	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ
Ahiretin muz. ileyh	azabından mef'ul, muzaf	korkan sıla: fiil cüm.; f. mazi	kimseler için h. cer, ismi mevsul	bir ibret tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	bunda vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.	Kesinlikle tekid ve nasb h.

ذٰلِكَ	وَ	النَّاسُ	لَهُ	مَجْمُوعٌ لا	يَوْمٌ	ذٰلِكَ
O mübteda	atıf h.	insanların mübteda muahhar	kendisi için (مَجْمُوعٌ) ile bağlantılı; haber mukaddem; şibhi c.	toplandığı (يَوْمٌ) kelimesinin sıfatı	gündür haber, mevsuf	O mübteda

﴿ 104 ﴾ مَعْدُودٍ ط لِأَجَلٍ إِلَّا مَا نُؤَخِّرُهُ وَ ﴿ 103 ﴾ مَشْهُودٌ يَوْمٌ

sayılı	bir sürenin	dışında	Biz onu tehir etmeyiz		görülecek	bir gündür
sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	istisna h.	nefy h., f. muzari, faili, mef'ul	atıf h.	sıfat	haber, mevsuf

103. Ahiretin azabından korkan kimseler için, bunda kesinlikle bir ibret vardır. O, kendisi için insanların toplandığı gündür. O, (herkes tarafından) görülecek bir gündür. **104**. Biz onu sayılı bir sürenin (ecelin) dışında tehir etmeyiz.

﴿ 105 ﴾ سَعِيدٌ وَ شَقِيٌّ فَمِنْهُمْ ج بِإِذْنِهِ إِلَّا نَفْسٌ لَا تَكَلَّمُ يَأْتِ يَوْمَ

bahtiyar		bedbaht	artık onlardan vardır	O'nun izni ile	hariç	hiçbir kimse	konuşamaz	geldiği	gün
matuf	atıf h.	mübteda muahhar	başlama h. {sebep h. de denmiştir}, haber mukaddem; şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim	istisna h.	fail	nefiy h., f. muzari (aslı: (تَتَكَلَّمُ) iki te yanyana geldiğinden birisi düşmüş)	muz. ileyh, f. muzari cüm.	zaman zarfı, muzaf

105. (Kıyametin) geldiği gün, O'nun izni ile olması hariç, hiçbir kimse konuşamaz. Artık onlardan bedbaht (mutsuz) olan da, bahtiyar (mutlu) olan da vardır.

﴿ 106 ﴾ شَهِيقٌ لا وَ زَفِيرٌ فِيهَا لَهُمْ فَفِي النَّارِ شَقُوا الَّذِينَ فَأَمَّا

inleyerek nefes alma	ve	homurdanarak nefes verme	orada	onlara vardır	artık cehennemdedirler	bedbaht olan	kimselere	gelince
matuf	atıf h.	mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem, şibhi cüm.	rabıta + haber; şibhi cüm.	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	mübteda, ismi mevsul	atıf h., tafsil ve şart h.

(النَّارِ) kelimesinden hal: isim cümlesi

106. Bedbaht olanlara gelince artık cehennemdedirler. Onlara orada homurdanarak nefes verme ve inleyerek nefes alma vardır

إِلَّا	الْأَرْضُ	وَ	السَّمَاوَاتُ	مَا دَامَتِ	فِيهَا	خَالِدِينَ
hariç	yer	ve	gökler	devam ettiği müddetçe	orada	ebedî kalıcıdırlar
istisna h.	matuf	atıf h.	fail	masdarı müevvel; zamanla ilgili masdar h., (دَامَتِ):tam fili mazi (müennes)	car-mecrur	(هم)'deki zamirden hal

﴿ 107 ﴾ يُرِيدُ لِمَا فَعَّالٌ رَبُّكَ إِنَّ رَبُّكَ ط مَا شَاءَ

istediği	şeyi	tamamiyle yapandır	Rabbin	Doğrusu	Rabbinin	dilemesi
sıla: fiil cüm.; f. muzari	h. cer, (zaid olup takviye için denmiştir) ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	fail	müstesna, ismi mevsul sıla: mazi fiil cüm.

107. Rabbinin dilemesi hariç, gökler ve yer devam ettiği müddetçe orada (ateşte) ebedî kalıcıdırlar. Doğrusu Rabbin, istediği şeyi tamamiyle yapandır.

فِيهَا	خَالِدِينَ	فَفِي الْجَنَّةِ	سُعِدُوا	الَّذِينَ	أَمَّا	وَ
orada	ebedî kalıcılar olarak	cennettedirler	bahtiyar edilen	kimselere	gelince	
car-mecrur	hal	rabıta+ haber: şibhi cüm.	sıla: meçhul mazi fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	tafsil ve şart h.	atıf h.

إِلَّا	الْأَرْضُ	وَ	السَّمَاوَاتُ	مَا دَامَتِ
hariç	yer	ve	gökler	devam ettiği müddetçe
istisna h.	matuf	atıf h.	fail	zamanla ilgili masdar h., tam fili mazi (müennes)

﴿ 108 ﴾ مَجْذُوذٍ غَيْرَ عَطَاءً رَبُّكَ مَا شَاءَ

kesintisi olmayan		bir bağış olarak	Rabbinin	dilemesi	
muz. ileyh	sıfat, muzaf	mef'ûlü mutlak naibi, mevsuf	fail	sıla: mazi fiil cüm.	müstesna, masdar h. (ismi mevsul de denmiş)

108. Bahtiyar (mesud) edilen kimselere gelince, artık onlar da cennettedirler. Rabbinin dilemesi hariç, gökler ve yer devam ettiği müddetçe (yani devamlı bir şekilde) kesintisi olmayan bir bağış olarak onlar da orada ebedî kalıcıdırlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 232 ≻

(HUD, 98):

(قَدَمَ يَقْدُمُ قَدْمًا): öne geçti/ kumanda etti, götürdü (أَوْرَدَ يُورِدُ إِيرَادًا): (if'al b.) getirdi

(بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü (اَلْوِرْدُ ج اَوْرَادٌ): kaynak, su başı [(وَرَدَ يَرِدُ) اَلْمَوْرُودُ]: (ismi meful) varılan

(HUD, 99):

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu [(لَعَنَ يَلْعَنُ) اَللَّعْنَةُ]: lanet, rahmetten uzaklaştırma

(اَلرِّفْدُ): ata, bahşiş, yardım (اَلْمَرْفُودُ): verilen, yapılan yardım

(HUD, 100):

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمُ]: (ismi fail) ayakta duran, dikili kalan

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf f.) hikaye etti, anlattı [(حَصَدَ يَحْصُدُ) اَلْحَصِيدُ]: kesilen, biçilen, kökünden, kazınan

(HUD, 101):

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً): (nakıs f., if'al b.) kafi geldi, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) ibadet etti/ davet etti/ dua etti/ teşvik etti/ nisbet etti

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) arttı, ziyadeleşti (غَيْرُ): başka, hariç, dışında [(تَبَّبَ يُتَبِّبُ) اَلتَّتْبِيبُ]: (masdar) helak, imha etme

(HUD, 102 – 103):

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) cezalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu/ helak etti (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظَّالِمَةُ]: (ismi fail) zulmeden, haksızlık eden (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (اَلنَّاسُ): insanlar

[(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْمَجْمُوعُ]: (ismi meful) toplanan [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلْمَشْهُودُ]: (ismi meful) hazırda tutulan, görülen

(HUD, 104 – 105):

(أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il b.) erteledi, tehir etti/ eda etmeme, yerine getirmeme (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit

[(عَدَّ يَعُدُّ) اَلْمَعْدُودُ]: (ismi meful) belirli, sayılan, hesaplanan (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا): (tefa'ul b.) konuştu, kelam etti (ayette fail müennes olduğu için iki te yanyana geldiğinden birisi düşmüş)

(اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin [(شَقِيَ يَشْقَى) اَلشَّقِيُّ]: bedbaht, kötü halli [(سَعِدَ يَسْعَدُ) اَلسَّعِيدُ]: mesut, bahtiyar, hayra nail olan

(HUD, 106 – 107):

(شَقِيَ يَشْقَى شَقًا): (nakıs f.) bedbaht oldu (اَلزَّفِيرُ): sesli nefes verme, homurdanma, inilti

(اَلشَّهِيقُ): inilti, nefesi uzun uzadıya içe çekme (خَلِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

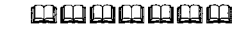
(مَا دَامَ): müddetçe, devam ettikçe (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) istedi, irade etti [(فَعَلَ يَفْعَلُ) اَلْفَعَّالُ]: (mübalağalı ismi fail) tam yapan, mükemmel yapıcı

(HUD, 108):

(سَعِدَ يَسْعَدُ سَعْدًا): mesut ve bahtiyar oldu, hayra nail oldu (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan, bekası devam eden

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلْعَطَاءُ ج اَعْطِيَةٌ): lütuf, bağış, ihsan, hediye (اَلْمَجْذُوذُ): kesilmiş



≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 233 (HUD: 109 – 117) ≻

مَا يَعْبُدُونَ	هٰؤُلَاءِ ط	يَعْبُدُ	مِمَّا	فِي مِرْيَةٍ	تَكُ	فَلَا
ibadet etmiyorlar	bunların	ibadet ettiği	şeylerden	bir şüphede	(تَكُنْ)'nün haberi, şibhi c..	olma
nefy h., f. muzari+fâil	fâil	sıla: fiil cüm.; f. muzari	h. cer, ismi mevsul			başlama h.+nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, nâsih

إِنَّا	وَ	مِنْ قَبْلُ ط	آبَاؤُهُمْ	يَعْبُدُ	كَمَا	إِلَّا
Şüphesiz ki Biz		daha önce	babalarının	ibadet etmesi	gibi(sinden) başkasıyla	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	h. cer, muzaf olmadığı için damme üzere mebni zaman zarfı		f. muzari)	h. cer, masdar h.	istisna h.

﴿ 109 ﴾	مَنْقُوصٍ ع	غَيْرَ	نَصِيبَهُمْ	لَمُوَفُّوهُمْ
	eksiksiz olarak		onların nasiplerini	kesinlikle ödeyeceğiz
	muz. ileyh	hal, muzaf	mef'ul	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş (هُمْ):muz. ileyh

109. O halde bunların ibadet ettiği şeylerden (bunların batıllığından) herhangi bir şüphede olma. Onlar ancak daha önce babalarının ibadet ettiği gibi ibadet ediyorlar. Şüphesiz ki Biz onların (azaptan) nasiplerini eksiksiz olarak ödeyeceğiz.

فِيهِ ط	فَاخْتُلِفَ	الْكِتَابَ	مُوسَى	آتَيْنَا	لَقَدْ	وَ
onda	hemen ihtilaf edildi	Kitab'ı	Musa'ya	verdik	Andolsun ki	
naibi fail, şibhi cüm.	atıf h., meçhul f. mazi	ikinci mef'ûl	mef'ul	f. mazi, fail	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	başlama h.

بَيْنَهُمْ ط	لَقُضِيَ	مِنْ رَبِّكَ	سَبَقَتْ	كَلِمَةٌ	لَوْلَا	وَ
aralarında	hüküm verilmişti	Rabbinden	geçmiş	bir söz	Eğer olmasaydı	
naibi fail, şibhi cüm.	cevab h, meçhul f. mazi	h. cer-mecrur isim	sıfat; fiil cüm. f. mazi	(موجود) olarak takdir edilen haberi mahzuf mübteda	şart ve imtina h.	atıf h.

﴿ 110 ﴾	مُرِيبٍ	مِنْهُ	لَفِي شَكٍّ	إِنَّهُمْ	وَ
	kuşku veren	ondan	bir şüphe içindedirler	Doğrusu onlar	
	sıfat	şibhi cüm. (مُرِيبٍ) ile bağlantılıdır	tekit lamı + (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm., mevsuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

110. Andolsun ki Musa'ya Kitab'ı verdik; hemen onda ihtilaf edildi. Eğer Rabbinden (daha önceden) bir söz geçmiş olmasaydı, aralarında hüküm verilmişti (işleri bitirilmişti). Doğrusu onlar ondan (Kur'an'dan) kuşku veren bir şüphe (tereddüd) içindedirler.

أَعْمَالَهُمْ ط	رَبُّكَ	لَيُوَفِّيَنَّهُمْ	لَمَّا	كُلًّا	إِنَّ	وَ
amellerini	Rabbin	tam olarak ödemedi	henüz	herkese	Gerçekten	
ikinci mef'ûl, mansub	fail	yemin cevabı lamı, tekit nûnuna birleşmiş müfret f. muzari, mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm., fiili hazfolmuş nefy ve cezm h. aslı: (أعمالهم لما يُوَفَّوا) (henüz amelleri ödenmedi)'dir	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.

﴿ 111 ﴾	خَبِيرٌ	يَعْمَلُونَ	بِمَا	إِنَّهُ
	haberdardır	yapmakta oldukları şeylerden		Doğrusu O
	(إِنَّ)'nin haberi	sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil	h. cer, ismi mevsul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

111. Gerçekten Rabbin herkese amellerini(n karşılığını) elbette henüz tam olarak ödemedi. Doğrusu O onların yapmakta oldukları şeylerden haberdardır.

مَعَكَ	تَابَ	مَنْ	وَ	أُمِرْتَ	كَمَا	فَاسْتَقِمْ
beraberindeki	tevbe eden kimseler(le)			emrolunduğun	gibi	O halde dosdoğru ol
mekan zarfı	sıla: mazi fiil cüm.	(اسْتَقِمْ) fiilinin failine matuf, ismi mevsul	atıf h.	meçhul f. mazi, naibi fail	h. cer, masdar h.,	başlama h., emir f.

وَ	لاَ تَطْغَوْا ط	إِنَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	بَصِيرٌ	﴿ 112 ﴾
Ve	aşırı gitmeyin	Doğrusu O		yapmakta olduğunuz şeyleri	çok iyi görendir	
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		sıla: fiil cüm.; f. muzari+fâil / h. cer, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	

112. O halde beraberindeki tevbe eden kimseler(le birlikte) emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Ve aşırı gitmeyin. Doğrusu O, yapmakta olduğunuz şeyleri çok iyi görendir.

وَ	لاَ تَرْكَنُوا	إِلَى الَّذِينَ	ظَلَمُوا	فَتَمَسَّكُمُ	النَّارُ ل	وَ
	meyletmeyin		Zulmeden kimselere	size dokunur	ateş	hal vâvı
atıf h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	fâ-i sebebiye f. muzari, mef'ul	fail	

مَا	لَكُمْ	مِنْ دُونِ اللَّهِ	مِنْ أَوْلِيَآءَ	ثُمَّ	لاَ تُنْصَرُونَ	﴿ 113 ﴾
yoktur	Sizin	Allah'tan başka	dostlarınız	Sonra	yardım da edilmezsiniz	
nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	h. cer-mecrur isim	zaid cer, mübteda muahhar	atıf h.	nefiy h., meçhul f. muzari+naibi fâil	

113. Zulmeden kimselere meyletmeyin (onlara eğilim gösterip destek vermeyin). Çünkü ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra yardım da edilmezsiniz!

وَ	أَقِمِ	الصَّلاَةَ	طَرَفَيِ	النَّهَارِ	وَ	زُلَفًا	مِنَ اللَّيْلِ ط
atıf h.	kıl	namaz	Gündüzün iki tarafında		ve	ilk saatlerinde	gecenin
	emir f., faili (gizli zamir)	mef'ul	muz. ileyh / zaman zarfı, muzaf olduğu için (نِ) düşmüş		atıf h.	zaman zarfı	car-mecrur

إِنَّ	الْحَسَنَاتِ	يُذْهِبْنَ	السَّيِّئَاتِ ط	ذَلِكَ	ذِكْرَى	لِلذَّاكِرِينَ	﴿ 114 ﴾
kesinlikle	iyilikler	giderir	kötülükleri	Bu	bir öğüttür	düşünüp ibret alanlar için	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm.; f. muzari+fâil	mef'ul	mübteda	haber	car-mecrur	

114. (İşte Allah'ın istemediği bu kötü tavırlardan uzak olmak için) Gündüzün iki tarafında (sabah ve akşamda) ve gecenin (gündüze yakın) ilk saatlerinde (yani yatsı vaktinde bu vakitlere ait) namaz(ı) kıl. (Çünkü) iyilikler, kesinlikle kötülükleri (günahları) giderir (siler. Yani kötülük kötülükle değil iyilikle yokedilir). Bu, düşünüp ibret alanlar için bir öğüttür.

وَ	اصْبِرْ	فَإِنَّ	اللَّهَ	لاَ يُضِيعُ	أَجْرَ	الْمُحْسِنِينَ	﴿ 115 ﴾
Ve	sabret	Çünkü şüphesiz	Allah	kesinlikle zayi etmez	ecrini	iyi davrananların	
atıf h.	emir f., faili (gizli zamir)	ta'lîl (sebep) h., tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm., nefiy h., f. muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	

115. Ve sabret. Şüphesiz Allah iyi davrananların ecrini kesinlikle zayi etmez.

فَلَوْلاَ	كَانَ	مِنَ الْقُرُونِ	مِنْ قَبْلِكُمْ	أُولُوا	بَقِيَّةٍ	يَنْهَوْنَ	
değil miydi	olmalı	nesillerden	Sizden önceki	sahibleri	fazilet	yasaklayacak	
başlama h., tahdîd (teşvik) h.	tam f. mazi	car-mecrur	h. cer-mecrur isim	fail, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat; muzari fiil cüm.	

عَنِ الْفَسَادِ	فِي الْأَرْضِ	إِلاَّ	قَلِيلاً	مِمَّنْ	أَنْجَيْنَا	مِنْهُمْ ج	
bozgunculuğu	yeryüzündeki	müstesna	birazı	kimselerden	kurtardığımız	Onlardan	
car-mecrur	car-mecrur	istisna h.	müstesna	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	car-mecrur	

وَ	اتَّبَعَ	الَّذِينَ	ظَلَمُوا	مَآ	أُتْرِفُوا	فِيهِ	وَ	كَانُوا	مُجْرِمِينَ ﴿ 116 ﴾
peşine düştü	kimseler	Zulmeden	şeylerin	şımardıkları	içinde	ve	oldular	günahkârlar	
f. mazi	fail, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; f. mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; meçhul f. mazi, naibi fail	car-mecrur	atıf h.	f. mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	
atıf h.									

116. Sizden önceki nesillerden yeryüzündeki bozgunculuğu yasaklayacak fazilet sahibleri olmalı değil miydi? Onlardan kurtardığımız kimselerden birazı müstesna (bozgunculuğu önlemediler). Zulmeden kimseler (ise) içinde şımardıkları şeylerin (refahın) peşine düştüler ve günahkârlar oldular.

﴿ 117 ﴾ مُصْلِحُونَ وَ أَهْلُهَا بِظُلْمٍ الْقُرَى لِيُهْلِكَ رَبُّكَ مَا كَانَ وَ

ıslah edip düzeltenler halkı iken haksızlıkla beldeleri helâk edecek Rabbin değildir

haber mübteda hal vâvı car-mecrur mef'ul (كَانَ)'nin haberi; fiil cüm. lâmul cuhûd, f. muzari (كَانَ)'nin ismi nefy h., f. mazi, nâsih başla-ma h.

hal; isim cümlesi

117. Halkı (yanlışları ve birbirlerini) ıslah edip düzeltenler oldukları haldeyken Rabbin haksızlıkla beldeleri asla helâk etmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 233 ≻

(HUD, 109 – 110):

(اَلْمِرْيَةُ): şüphe, tereddüd, kuşku (عَبَدَ يَعْبُدُ): ibadet etti, kulluk etti (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلنَّصِيبُ ج نُصُبٌ): nasip, pay, hisse

(اَلْمُوَفِّي ج مُوَفُّونَ): (ismi fail) tamamen eda eden, eksiksiz iade eden (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

[اَلْمَنْقُوصُ (نَقَصَ يَنْقُصُ]: (ismi meful) eksik, noksan, yetersiz (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

(اِخْتَلَفَ سَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا): (iftial b.) ihtilafa düştü, birbirinden ayrıldı (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti/ öne geçti, tekaddüm etti/ kaçıp kurtuldu

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) hükmetti, halletti/ eda etti/ emretti/ bildirdi/ iletti

[(أَرَابَ يُرِيبُ) اَلْمُرِيبُ]: (ismi fail) şüpheye düşüren/ töhmette bırakan/ şüpheci

(HUD, 111 – 112 – 113 – 114):

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nakıs tef'il b.) tamamen eda etti, tamamen yerine getirdi (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (Allah'ın isimlerinden) işin iç yüzünü bilen

(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'al ecvef b.) dosdoğru oldu (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü (طَغَى يَطْغَى): (nakıs f.) taştı, haddi aştı, azdı

[(بَصَرَ يَبْصُرُ) اَلْبَصِيرُ]: (sıfat'ı müşebbehe) gören, açıkça bilen (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا مِنْ): kurtardı (h. cersiz yardım etti)

(رَكَنَ يَرْكُنُ يَرْكَنُ رَكْنًا): meyletti, dayandı, bel bağladı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, değdi, el sürdü

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef f., if'al b.) dosdoğru kıldı (طَرَفَيِ النَّهَارِ): gündüzün iki tarafı; sabah ile akşam

(اَلزُّلْفَةُ ج زُلَفٌ): gecenin ilk bölümü (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): nail olunan nimet, iyilik, güzellik, hayır ve taat

(أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al b.) giderdi, ortadan kaldırdı, götürdü (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah

(اَلذِّكْرَى): zikir, hatıra getirip bilmek/ tezkir, hatırlatma, ikaz (اَلذَّاكِرُ ج ذَاكِرُونَ): (ismi fail) zikreden, düşünüp ibret alan

(HUD, 115 – 116 – 117):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (أَضَاعَ يُضِيعُ إِضَاعَةً): (ecvef f., if'al b.) telef etti, zayi etti/ ihmal etti

(اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): mükafat, ecir, ücret (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fail) güzel yapan, iyilik eden

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): nesil, aynı zamanın insanları, muasır olanlar (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, yakın, aşiret

(أُولُو الْبَقِيَّةِ): kamil akıl sahipleri veya fazilet ve hayır sahipleri (نَهَى يَنْهَى): yasakladı (اَلْمُصْلِحُ ج مُصْلِحُونَ): ıslah eden, düzelten

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nakıs f., if'al b.) kurtardı (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(أَتْرَفَ يُتْرِفُ إِتْرَافًا): (if'al b.) şımarttı, azdırdı, coşturdu (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ) (ismi fail) suç işleyen, günah işleyen

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al b.) felakete uğrattı/ telef etti/ helak etti/ harcadı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde

≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 234 (HUD: 118 – 123) ≻

وَ لَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ لاَ يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿118﴾

ihtilafa düşmeye devam edecekler — dileseydi — Rabbin — yapardı — insanları — bir millet — tek — devam edecekler — ihtilafa düşmeye

وَ: başlama h. | لَوْ: şart h. | شَآءَ: fi'lü'ş-şart; f. mazi | رَبُّكَ: fail | لَجَعَلَ: cevab h, cevabü'ş-şart; f. mazi | النَّاسَ: mef'ul | أُمَّةً: ikinci mef'ûl, mevsuf | وَاحِدَةً: sıfat | وَ: atıf h. | لاَ يَزَالُونَ: nefiy h., f. muzari, nasih, (يَزَالُ)'nün ismi | مُخْتَلِفِينَ: (يَزَالُ)'nün haberi

118. Rabbin dileseydi bütün insanları tek bir millet (hakta ittifak eden) yapardı. Onlar hala ihtilafa düşmeye devam edecekler.

إِلاَّ مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَ لِذٰلِكَ خَلَقَهُمْ

ancak müstesnadır — kimseler — merhamet ettiği — Rabbinin — (Rabbin) bunun için — onları yarattı

إِلاَّ: istisna h. | مَنْ: müstesna, ismi mevsul | رَحِمَ: sıla: fiil cüm.; f. mazi | رَبُّكَ: fail | وَ: başlama | لِذٰلِكَ: şibhi cüm. (خَلَقَهُمْ) ile bağlantılı | خَلَقَهُمْ: f. mazi, mef'ul

وَ تَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ

Ve — tamam oldu — sözü — Rabbinin — «Andolsun ki dolduracağım» — Cehennemi — cinlerden

وَ: atıf h. | تَمَّتْ: fili mazi | كَلِمَةُ: fail | رَبِّكَ: muz. ileyh,, bir sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh | لَأَمْلَأَنَّ: lâmu cevabi'l kasem, tekit nûnuna birleşen f. muzari | جَهَنَّمَ: mef'ul | مِنَ الْجِنَّةِ: car-mecrur

وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿119﴾ وَ كُلاًّ نَقُصُّ عَلَيْكَ

ve — insanlardan — Tamamen — ﴿119﴾ — hepsini — anlatıyoruz — sana

وَ: atıf h. | النَّاسِ: matuf | أَجْمَعِينَ: hal | كُلاًّ: mukaddem mef'ul, mevsuf | نَقُصُّ: f. muzari | عَلَيْكَ: car-mecrur

مِنْ أَنْبَآءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ

Peygamberlerin haberlerinden — sebat verip sağlamlaştıracağımız şeylerin — kendisiyle — senin kalbine

مِنْ: h. cer-mecrur isim, {şibhi cüm. sıfat da denmiştir} | أَنْبَآءِ الرُّسُلِ: (كُلاًّ)'den bedel, ismi mevsul, {hal de denmiştir}, sıla; f. muzari | مَا نُثَبِّتُ: car-mecrur | بِهِ: mef'ul | فُؤَادَكَ:

وَ جَآءَكَ فِي هٰذِهِ الْحَقُّ وَ مَوْعِظَةٌ وَ ذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿120﴾

ve — sana gelmiştir — Bunlarda — hak — ve — bir öğüt — uyarı — mü'minler için — ﴿120﴾

وَ: hal vâvı | جَآءَكَ: f. mazi, mef'ul | فِي هٰذِهِ: car-mecrur | الْحَقُّ: fail | وَ: atıf h. | مَوْعِظَةٌ: matuf | وَ: atıf h. | ذِكْرَى: matuf, mevsuf | لِلْمُؤْمِنِينَ: sıfat; şibhi cüm.

119. Ancak Rabbinin merhamet ettiği kimseler müstesnadır. (Rabbin) onları bunun için yarattı. (Allah'ın merhametine, lutfuna ulaşmaları için yarattı) Ve Rabbinin «Andolsun ki cehennemi tamamen (şeytana uyan) cinlerden ve insanlardan dolduracağım» sözü (böylece) tamam oldu. **120**. Peygamberlerin haberlerinden kendisiyle senin kalbine sebat verip sağlamlaştıracağımız şeylerin hepsini sana anlatıyoruz. Bunlarda sana hak, mü'minler için de bir öğüt ve uyarı gelmiştir.

وَ قُلْ لِلَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ

de — kimselere — iman etmeyen — yapın — yerinize göre

وَ: başlama h. | قُلْ: emir f. | لِلَّذِينَ: h. cer, ismi mevsul | لاَ يُؤْمِنُونَ: sıla: fiil cüm.; nefiy h., f. muzari+fâil | اعْمَلُوا: emir f., fail | عَلَى مَكَانَتِكُمْ: h. cer-mecrur isim

إِنَّا عَامِلُونَ ﴿121﴾ وَ انْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿122﴾

Doğrusu biz de yaparız — ﴿121﴾ — Bekleyin — Doğrusu biz — bekliyoruz

إِنَّا: Doğrusu biz de tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | عَامِلُونَ: (إِنَّ)'nin haberi | وَ: atıf h. | انْتَظِرُوا: emir f., fail | إِنَّا: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | مُنْتَظِرُونَ: (إِنَّ)'nin haberi

121. İman etmeyen kimselere "Yerinize göre (elinizden geleni) yapın. Doğrusu biz de yaparız. **122**. (Başınıza gelecek olanı) Bekleyin! Doğrusu biz de bekliyoruz.» de.

وَ لِلّٰهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ إِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ

bütün — işler — döndürülür — O'na — yerin — ve — göklerin — gaybı — Allah'a aittir

وَ: başlama h. | لِلّٰهِ: haber mukaddem, şibhi cüm. | غَيْبُ: mübteda muahhar, muzaf | السَّمَاوَاتِ: muz. ileyh | وَ: atıf h. | الْأَرْضِ: matuf | وَ: atıf h. | إِلَيْهِ: car-mecrur | يُرْجَعُ: meçhul f. muzari | الْأَمْرُ: naibi fail | كُلُّهُ: te'kit

فَاعْبُدْهُ وَ تَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَ مَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿123﴾

Öyleyse O'na kulluk et — O'na tevekkül et — değildir — Rabbin — habersiz değildir — yaptığınız şeylerden — ﴿123﴾

فَاعْبُدْهُ: rabıta, emir f., mef'ul | وَ: atıf h. | تَوَكَّلْ: emir f. | عَلَيْهِ: car-mecrur | وَ: atıf h. | مَا: nefiy h. | رَبُّكَ: (مَا)nın ismi | بِغَافِلٍ: zaid cer, (مَا)nın haberi | عَمَّا: h. cer, ismi mevsul | تَعْمَلُونَ: sıla: f. muzari+fâil

﴿ 123 ﴾ وَ مَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

وَ	مَا	رَبُّكَ	بِغَافِلٍ	عَمَّا	تَعْمَلُونَ
atıf h.	değildir	Rabbin	habersiz değildir	şeylerden	yaptığınız
	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	(مَا)nın ismi	zaid cer, (مَا)nın haberi	h. cer, ismi mevsul	sıla: f. muzari+fâil

123. Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. O'na döndürülür bütün işler. Öyleyse O'na kulluk et, O'na tevekkül et (güvenip dayan). Rabbin, yaptığınız şeylerden asla habersiz değildir.

سورة يُوسُف (12)

(YÛSUF (Yusuf Peygamber) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 111 ayettir.)

≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 234 - 247 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ الر ق تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ف

الر ق	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ	الْمُبِينِ ف
Elif. Lâm. Râ	Bunlar	âyetleridir	Kitab'ın	apaçık
hurufu mukattaa	mübteda	haber	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

1. Elif. Lâm. Râ. Bunlar, apaçık Kitab'ın (Kur'an'ın) âyetleridir.

﴿ 2 ﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

إِنَّا	أَنْزَلْنَاهُ	قُرْآنًا	عَرَبِيًّا	لَعَلَّكُمْ	تَعْقِلُونَ
Doğrusu biz	onu indirdik	bir Kur'an olarak	Arapça	Umulur ki siz	aklınızı kullanırsınız
tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi.	(إِنَّ)'nin haberi; f.mazi cümlesi fâil, mef'ul	hal, mevsuf	sıfat	tereccî (umma, ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi; f. muzari cümlesi

2. Doğrusu biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik. Umulur ki siz aklınızı kullanırsınız.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

نَحْنُ	نَقُصُّ	عَلَيْكَ	أَحْسَنَ	الْقَصَصِ	بِمَا أَوْحَيْنَا	إِلَيْكَ
Biz	anlatıyoruz	sana	en güzelini	kıssaların	vahyetmemiz sebebiyle	sana
mübteda	haber; muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz.ileyh	h.cer, masdar h., f.mazi	car-mecrur

﴿ 3 ﴾ وَ إِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ق هٰذَا الْقُرْآنَ

وَ	إِنْ	كُنْتَ	مِنْ قَبْلِهِ	لَمِنَ	الْغَافِلِينَ	ق	هٰذَا الْقُرْآنَ
hal vâvı	Doğrusu tekit ve nasb harfi olan (إِنَّ)'nin tahfifi (fiilin önüne geldiği için hafifletilmiş yani cezimli hali)	sen idin f.mazi, nâsih (كَانَ)'nin ismi	bundan önce h.cer, zarf ismi, şibhi cüm. (الْغَافِلِينَ) ile bağlantılıdır	gafillerden: cemi müzekker salim ismin mecrur hali; lâmul farika (baştakinin (إِنَّ)'nin tahfifi olduğunu nefy ifade eden (إِنْ) olmadığını ayırt eden lam), h.cer			Kur'an'ı işaret isminin bedeli	bu (أَوْحَيْنَا)'nın mef'ulü, işaret ismi

(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle

3. Biz, sana bu Kur'an'ı vahyetmemiz sebebiyle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Doğrusu sen bundan önce (bu kıssalardan) gafildin (habersizdin).

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي

إِذْ	قَالَ	يُوسُفُ	لِأَبِيهِ	يَا	أَبَتِ	إِنِّي
Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı, muzaf	demişti f.mazi, (إِذْ) zarfının muzafun ileyhidir	Yusuf fâil	babasına h. cer-mecrur isim	Ey nida h.	babacığım münada, muzaf, muzafun ileyh olan mahzuf mütekellim ya'sı (ي), (تِ)'ye dönüşmüş, gereken hareke onun altında gösterilmiş)	Doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَ الشَّمْسَ وَ

رَأَيْتُ	أَحَدَ عَشَرَ	كَوْكَبًا	وَ	الشَّمْسَ	وَ
gördüm (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	onbir mef'ul	gezegeni temyiz	atıf h.	güneşi (أحد عشر)'ye ma'tuf	ve atıf h.

﴿ 4 ﴾ الْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ

الْقَمَرَ	رَأَيْتُهُمْ	لِي	سَاجِدِينَ
ayı ma'tuf	Onları gördüm (yeni) başlangıç cümlesi; f.mazi, fâil, mef'ul	bana car-mecrur (سَاجِدِينَ) ile bağlantılıdır	secde ederlerken hal

4. Bir zamanlar Yusuf, babasına (Ya'kub'a): «Ey babacığım! Doğrusu ben (rüyamda) onbir gezegeni (yıldızı), güneşi ve ayı gördüm. Onları bana secde ederlerken gördüm» demişti.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 234 ≻

(HUD, 118 – 119):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı/ yarattı, hükmetti (اَلنَّاسُ): insanlar

(اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (زَالَ يَزَالُ زِيَالاً): (ecvef f.) devam etti, zail olmadı

(اَلْمُخْتَلِفُ ج مُخْتَلِفُونَ): (ismi fail) ihtilafa düşen (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, yoktan var etti, şekillendirdi (تَمَّ يَتِمُّ تَمًّا): (muzaaf f.) tamam oldu, bitiriverdi, tamamlandı

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (مَلَأَ يَمْلَأُ): (mehmuz f.) doldurdu (اَلْأَجْمَعُونَ): hepsi, hep beraber, topluca

(HUD, 120):

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf f.) hikaye etti, anlattı (اَلنَّبَأُ ج اَنبَاءُ): haber, vakıa, hadise

(ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il b.) sabitleştirdi, sebat ve istikrarı mucip işi yaptı, sebat verdi/ gevşeklik ve sallantıyı defetti

(اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(اَلْمَوْعِظَةُ ج مَوَاعِظُ): öğüt, vaaz, nâsihat (اَلذِّكْرَى): zikir, hatıra getirip bilme, tezkir

(HUD, 121 -122 – 123):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, işledi (اَلْمَكَانَةُ): hal, durum/ mekan

(اَلْعَامِلُ ج عَامِلُونَ): (ismi fail) amel eden, yapan, işleyen (اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ اِنْتِظَارًا): (iftial b.) bekledi, gözledi

(اَلْمُنْتَظِرُ ج مُنْتَظِرُونَ): (ismi fail) bekleyen, gözleyen (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

[(غَفَلَ يَغْفُلُ) اَلْغَافِلُ]: (ismi fail) gafil (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

≺ YUSUF SURESİ ≻

(YUSUF, 1):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık, vazıh olan, açıklayan

(YUSUF, 2):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْعَرَبِيُّ): arapça veya açıklayıcı yahut tafsilen (لَعَلَّ): umulur ki, belki, taaki, için, diye

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(YUSUF, 3 – 4):

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf f.) hikaye etti, anlattı (اَلْقِصَّةُ ج قَصَص): hikaye, kıssa

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً):(nakıs if'al b.) vahyetti, ilham etti/ işaret etti/ gizlice öğütledi

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ) (ismi fâil) gafil

(اَلْأَبُ خ آبَاءٌ): baba (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (أَحَدَ عَشَرَ): onbir

(اَلْكَوْكَبُ ج كَوَاكِبُ): yıldız, gezegen (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ) (ismi fâil) secde eden



≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 235 (YUSUF: 5 – 14) ≻

قَالَ	يَا	بُنَيَّ	لَا تَقْصُصْ	رُؤْيَاكَ	عَلَىٰٓ إِخْوَتِكَ	فَيَكِيدُوا
dedi	nida h.	Ey oğulcuğum	anlatma	Rüyanı	kardeşlerine	kurarlar
f.mazi		münada, muzaf, muz.ileyh	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f.muzari	mef'ul	h. cer-mecrur isim	fa-i sebebiye, f. muzari

﴿5﴾ لَكَ	كَيْدًا ط	إِنَّ	الشَّيْطَانَ	لِلْإِنْسَانِ	عَدُوٌّ	مُبِينٌ
sana	bir tuzak	Doğrusu	şeytan	insan için	bir düşmandır	apaçık
car-mecrur	mef'ûlü mutlak	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, (عَدُوٌّ)'e bağlı	(إِنَّ)'nin haberi	sıfat

5. (Babası Ya'kub:) «Oğulcuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma; çünkü sana bir tuzak kurarlar! Doğrusu şeytan insan için apaçık bir düşmandır» dedi.

وَ	كَذَٰلِكَ	يَجْتَبِيكَ	وَ	يُعَلِّمُكَ	مِنْ تَأْوِيلِ	الْأَحَادِيثِ	وَ	يُتِمُّ
	İşte böyle	seni seçecek	ve	sana öğretecek	yorumunu	sözlerin	ve	tamamlayacaktır
	car-mecrur	f.muzari, mef'ul	başlama h.	f. muzari, mef'ul.	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz.ileyh	atıf h.	f. muzari

نِعْمَتَهُ	عَلَيْكَ	وَ	عَلَىٰٓ آلِ	يَعْقُوبَ	كَمَا	أَتَمَّهَا	عَلَىٰٓ أَبَوَيْكَ
nimetini	sana	ve	ailesine	Ya'kub	gibi	tamamladığı	iki atan
mef'ul	car-mecrur	atıf h.	h.cer,mecrur isim, muzaf	muz.ileyh	h.cer, masdar h.	f.mazi, mef'ul,	h.cer, muzaf olduğu için nun düşmüş, muz.ileyh

﴿6﴾ حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	رَبَّكَ	إِنَّ	إِسْحَٰقَ ط	وَ	إِبْرَٰهِيمَ	مِنْ قَبْلُ
hikmet sahibidir	çok iyi bilendir	Rabbin	Doğrusu	İshak'a	ve	İbrahim	daha önce
(إِنَّ)'nin 2. haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	matuf	atıf h.	bedel	h.cer

6. (Bu rüyanın anlamı şudur:) İşte böyle Rabbin seni seçecek ve sana sözlerin (ya da görülen rüyadaki olayların) yorumunu (rüya tabirini ya da insanın başına gelen hallerin yorumunu) öğretecek. Daha önce iki atan İbrahim ve İshak'a (peygamberlik nimetini) tamamladığı gibi sana ve Ya'kub ailesine de nimetini tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin çok iyi bilendir, (her hükmünde) hikmet sahibidir.

﴿7﴾ لِلسَّائِلِينَ	آيَاتٌ	إِخْوَتِهِ	وَ	فِي يُوسُفَ	كَانَ	لَقَدْ
soranlar için	ayetler	kardeşlerinde	ve	Yusuf'da vardır	daima	Andolsun ki
آيَاتٌ'ün sıfatı	كَانَ'nin muahhar ismi	matuf	atıf h.	كَانَ'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	f. mazi, nâsih	yemin cevabı lâmı, tahkik h.

7. Andolsun ki Yusuf ve kardeşlerinde, soranlar (ya da isteyenler) için daima ayetler (ibretler) vardır.

مِنَّا	إِلَىٰٓ أَبِينَا	أَحَبُّ	أَخُوهُ	وَ	لَيُوسُفُ	قَالُوا	إِذْ
bizden	babamıza	daha sevgilidir	kardeşi	ve	Yusuf	dediler	O zamanlar
car-mecrur	h. cer-mecrur isim	haber	matuf, muz.ileyh	atıf h.	mübtedanın başına gelen başlangıç h., mübteda	f. mazi, fâil	geçmiş zaman zarfı

﴿8﴾ مُبِينٍ ج	لَفِي ضَلَٰلٍ	أَبَانَا	إِنَّ	عُصْبَةٌ ط	نَحْنُ	وَ
apaçık	bir yanılma içindedir	babamız	Doğrusu	güçlü bir ekib	Bizler	olduğumuz halde
sıfat	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm.: tekid lamı, mevsuf	(إِنَّ)'nin ismi,, muz.ileyh	tekid ve nasb h.	haber	mübteda	hal vâvı

8. O zamanlar (üvey kardeşleri): «Bizler (daha) güçlü bir ekib olduğumuz halde Yusuf ve (onun öz) kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Doğrusu babamız apaçık bir yanılma içindedir» dediler.

لَكُمْ	يَخْلُ	أَرْضًا	اطْرَحُوهُ	أَوِ	يُوسُفَ	اقْتُلُوا
size	dönsün	bir yere	atın onu	veya	Yusuf'u	öldürün
car- mecrur	emrin cevabı	mekan zarfı	emir f. mef'ul	atıf h.	mef'ul	emir f.

﴿9﴾ صَالِحِينَ	قَوْمًا	مِنْ بَعْدِهِ	تَكُونُوا	وَ	أَبِيكُمْ	وَجْهُ
salih	bir topluluk	Ondan sonra	olursunuz		babanızın	yüzü
sıfa	تَكُونُ'nün haberi	h.cer, zarf ismi, muz.ileyh	matuf; f.muzari, تَكُونُ'nün ismi	atıf h.	muz.ileyh	fâil, muzaf

9. (Yine devamla üvey kardeşler aralarında dediler ki:) «Yusuf'u öldürün veya onu bir yere atın ki babanızın yüzü (ilgi ve alakası) size dönsün. Ondan sonra da (tevbe eder) salih (iyi, doğru, dürüst) bir topluluk olursunuz».

قَالَ	قَآئِلٌ	مِنْهُمْ	لاَ تَقْتُلُوا	يُوسُفَ	وَ	أَلْقُوهُ	فِي غَيَابَةِ
dedi	bir sözcü	onlardan	öldürmeyin	Yusuf'u	atıf h.	onu atın	dibine
f.mazi	fâil	sıfat	nehy-i hazır (cemi)	mef'ul		emir f., fâil; mef'ul	h. cer-mecrur isim, muzaf

﴿ 10 ﴾

الْجُبِّ	يَلْتَقِطْهُ	بَعْضُ	السَّيَّارَةِ	إِنْ	كُنْتُمْ	فَاعِلِينَ
kuyunun	ki onu bulup alsın	bazı	kervanlar	eğer	idiyseniz	yapacaklar
muz.ileyh	emrin cevabı olduğu için meczum f. muzari, mef'ul	fâil, muzaf	muz.ileyh	şart h.	fi'lüşşart; f.mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, cevabü'ş-şart mahzuf kabul edilir

10. Onlardan bir sözcü: «Yusuf'u öldürmeyin, eğer (illa bir şey) yapacaksanız onu kuyunun dibine atın ki onu (oradan geçen) bazı kervanlar (sesini duyarak) bulup alsın » dedi.

قَالُوا	يَآ	أَبَانَا	مَا لَكَ	لاَ تَأْمَنَّا	عَلَى يُوسُفَ	وَ
dediler	Ey	babamız	sana ne oluyor	bize güvenmiyorsun	Yusuf hakkında	halde
f. mazi, fâil	nida h.	münada, muz.ileyh	mübteda, soru ismi, şibhi c.	nefiy h., f.muzari, mef'ul	h. cer-mecrur isim	hal vâvı

﴿ 11 ﴾

إِنَّا	لَهُ	لَنَاصِحُونَ
Doğrusu biz	onun	iyiliğini istediğimiz
hal; isim cümlesi, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, (نَاصِحُونَ) ile bağlantılıdır	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

11. «Ey babamız! Doğrusu biz onun iyiliğini istediğimiz halde sana ne oluyor da Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun! » dediler.

﴿ 12 ﴾

أَرْسِلْهُ	مَعَنَا	غَدًا	يَرْتَعْ	وَ	يَلْعَبْ	وَ	إِنَّا	لَهُ	لَحَافِظُونَ
onu gönder	bizimle beraber	Yarın	bol bol yesin		oynasın		Kesinlikle biz	onu	koruruz
emir f., mef'ul	mekan zarfı,	zaman zarfı	emrin cevabı, meczum f. muzari	atıf h.	matuf; f. muzari	hal vâvı	hal; isim cümlesi tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, (حَافِظُونَ) ile bağlantılıdır	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

12. (Yakub'un oğulları babalarına): «Yarın onu bizimle beraber gönder, bol bol yesin (içsin), oynasın. Kesinlikle biz onu koruruz.» (dediler).

قَالَ	إِنِّي	لَيَحْزُنُنِي	أَن تَذْهَبُوا	بِهِ	وَ	أَخَافُ
dedi	Doğrusu	beni üzer	götürmeniz	onu	atıf h.	korkarım
f.mazi	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, tekid lamı, f.muzari, nûnu vikaye, mef'ul	(يَحْزُنُ)'nün fâili; masdar ve nasb h., f. muzari	car-mecrur		f.muzari

﴿ 13 ﴾

أَنْ يَأْكُلَهُ	الذِّئْبُ	وَ	أَنْتُمْ	عَنْهُ	غَافِلُونَ
onu yemesinden	bir kurdun		Siz	ondan	gafilken
(أَخَافُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fâil	hal vâvı, (تذهبوا) daki cemi vavından hal'dir.	mübteda	car-mecrur, (غَافِلُونَ) ile bağlantılıdır	haber

13. (Babaları): «Doğrusu onu götürmeniz beni üzer. Siz ondan gafilken onu bir kurdun yemesinden korkarım» dedi.

﴿ 14 ﴾

قَالُوا	لَئِنْ أَكَلَهُ	الذِّئْبُ	وَ	نَحْنُ	عُصْبَةٌ	إِنَّآ	إِذًا	لَخَاسِرُونَ
dediler	and olsun onu yerse	kurt	olduğumuz halde	biz	kuvvetli bir topluluk	doğrusu biz	o zaman	hüsrana uğramış kimseleriz
f.mazi, fâil	yemin lamı, şart ve cezm h., fiilu"ş-şart; f.mazi, mef'ul	fâil	hal vâvı	mübteda	haber	yemin'in cevabı ve cevabu'ş-şart; tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	cevab h.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

14. «And olsun, biz kuvvetli bir topluluk olduğumuz halde kurt onu yerse, doğrusu o zaman biz hüsrana (kayba) uğramış kimseleriz » dediler.

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 235 ≫

(YUSUF, 5 – 6):

(يَا بُنَيَّ): Ey oğulcuğum (قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf f.) hikaye etti, anlattı (اَلرُّؤْيَا): düş, rüya

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef f.) hile yaptı, tuzak kurdu, tuzağa düşürdü

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ] (ismi fâil) açık vazıh olan, açıklayan

(اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً):(nakıs iftial b.) seçti (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il b.) öğretti (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet

(اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama, beyan etme (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam/ olay

(أَتَمَ يُتِمُّ اِتْمَامًا): (muzaaf if'al b.) ikmal etti, tamamladı (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın

(اَلْاَبَوَيْنِ – اَلْاَبَوَانِ): tesniye olarak dedelere ıtlak edilmiştir

(YUSUF, 7 – 8):

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu, [(كَانَ) edatının süreklilik manası verdiğini de hatırlayınız.]

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (اَلسَّائِلُ ج سَائِلُونَ): (ismi fâil) soran/ isteyen

(أَحَبُّ): (ismi tafdil) daha sevgili (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْعُصْبَةُ): ekip, kuvvetli topluluk

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: yanılma, delalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ] (ismi fâil) açık olan, açıklayan

(YUSUF, 9 – 10):

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (طَرَحَ يَطْرَحُ طَرْحًا): attı, bıraktı, çıkardı (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz

(خَلاَ يَخْلُو ل): (nakıs f.) döndü, teveccüh etti, temayül gösterdi/ meşgul oldu

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (بَعْدُ): sonra

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ) (ismi fâil) doğru olan, salih olan

[(قَالَ يَقُولُ) اَلْقَائِلُ]: (ismi fâil) diyen, söyleyen (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً):(nakıs if'al b.) attı, bıraktı/ hitap etti (اَلْجُبُّ ج اَجْبَابٌ): kuyu

(اَلْغَيَابَةُ ج غَيَابَاتٌ): dip, derinlik, bir şeyi saklayıp gizleyen her şey (اِلْتَقَطَ يَلْتَقِطُ اِلْتِقَاطًا):(iftial b.) bulup aldı

(اَلسَّيَّارَةُ ج سَيَّارَاتٌ): geçici topluluk, kervan, kafile (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ) (ismi fâil) yapan, işleyen

(YUSUF, 11 – 12):

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَمِنَ يَاْمَنُ اَمَانَةً): (mehmuz f.) güvendi, emin oldu, korkmadı

(اَلنَّاصِحُ ج نَاصِحُونَ) :(ismi fâil) iyiliğini isteyen/ nâsihat eden

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (غَدْوُ- اَلْغَدُ): yarın (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ) (ismi fâil) koruyucu, gözetici

(لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): oynadı/ alaya aldı, dalga geçti (رَتَعَ يَرْتَعُ رَتْعًا): bolca yedi, içti

(YUSUF, 13 – 14):

(حَزَنَ يَحْزُنُ حُزْنًا): gamda ve hüzünde bıraktı, üzdü (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): götürdü/ gitti

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً):(mehmuz f.) yedi

(اَلذِّئْبُ ج ذِئَابٌ): kurt (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ) (ismi fâil) gafil

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً):(mehmuz f.) yedi (اَلْعُصْبَةُ): ekip, kuvvetli topluluk (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ) (ismi fâil) zarar eden, ziyana uğrayan.



≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 236 (YUSUF: 15 – 22) ≻

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَ أَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ ۚ

zaman	götürdükleri	Onu	ve	karar verdikleri	onu bırakmaya	dibine	kuyunun	
atıf h., zaman zarfı ve cezmetmeyen şart edatı	fiilu'ş-şart; f.mazi+ fâil	car-mecrur	atıf h.	f.mazi+ fâil	(أَجْمَعُوا) fiilinin mef'ûlü: masdar ve nasb h., cemi f. muzari, mef'ul	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, (جعلوه) (onu yaptılar) olarak takdir edilen cevabü'ş-şart mahzuftur	

﴿ 15 ﴾ وَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هٰذَا وَ هُمْ لَا يَشْعُرُونَ

başlama h.	vahyettik	ona	kendilerine haber vereceksin	onların işlerini	bu	onlar	farkına varmadan
	f.mazi, fâil	car-mecrur	lâmu cevâbi'l-kasem, f.muzari te'kid nununa birleşmiş, mef'ul	car-mecrur	bedel	hal vâvı	haber; olumsuz fiil cümlesi; nefiy h., f.muzari+ fâil

15. Onu götürdükleri ve kuyunun dibine onu bırakmaya hep birlikte karar verdikleri zaman (bunu yaptılar). Biz ona (Yusuf'a): "Sen kesinlikle onların bu işlerini onlar farkına varmadan kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik.

﴿ 16 ﴾ وَ جَآؤُوٓا أَبَاهُمْ عِشَآءً يَبْكُونَ ۖ

başlama h.	geldiler	babalarına	yatsı vakti	ağlayarak
	f.mazi+ fâil	mef'ul, muz. ileyh	zaman zarfı	fâil için hal; f.muzari cümlesi

16. Yatsı vakti, ağlayarak babalarına geldiler.

قَالُوا يَآ أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَ

dediler	Ey	babamız	Biz	gittik	yarış yapmak üzere	ve
f.mazi, fâil	nida h.	münada, muz. ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; f. mazi cümlesi fâil	fâil için hal; f.muzari cüm.	atıf h.

تَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ ۖ وَ

bıraktık	Yusuf'u	yanında	eşyamızın	onu yemiş	kurt	başlama h.
f.mazi, fâil	mef'ul	mekan zarfı,muzaf	muz.ileyh	Atıf h., mazi fiil, mef'ul	fâil	

﴿ 17 ﴾ مَآ أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَ لَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

sen hiç inanmazsın			bize	biz olsak bile			doğru söyleyenler
zaid h.cer, (مَا)nın haberi	(مَا)nın ismi	لَيْسَ ameli yapan nefiy h.	(مُؤْمِنٍ)'e bedel; şibhi cümle	fiilu''ş-şart; f.mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	i'tiradî (ara cümle) h.	(كَانَ)'nin haberi, kendinden önceki cümlenin açıkladığı cevabü'ş-şart mahzuftur

17. "Ey babamız! Biz yarış yapmak üzere gittik ve Yusuf'u eşyamızın yanında bıraktık. Akabinde onu kurt yemiş (yani senin korktuğun başına geldi)! (Fakat) biz doğru söyleyenler olsak bile sen bize hiç inanmazsın."

وَ جَآؤُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ ۚ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ

atıf h.	geldiler	gömleğinin üstünde	bir kan ile	yalan	dedi	Bilakis	sürükledi	sizi	nefisleriniz
	f.mazi, fâil	h.cer+mecrur isim	car-mecrur	sıfat	f.mazi	idrab h.	f.mazi	car-mecrur	fâil

﴿ 18 ﴾ أَمْرًا ۚ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ۚ وَ اللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ

bir işe	(Artık benim işim) sabırdır	güzel	Allah	yardım istenecek olandır	anlattığınız şeylere karşı			
mef'ul	atıf h., haber, mevsuf, أَمْرِي (benim işim) olarak takdir edilen mübtedası mahzuftur		atıf h.	sıfat	haber	mübteda	h.cer, ismi mevsul, (الْمُسْتَعَانُ) ile bağlantılı	sıla; muzari fiil cüm.

18. (Yusuf'un) gömleğinin üstünde yalan (başka sahte) bir kan ile geldiler. «Bilakis nefisleriniz sizi bir işe sürükledi. Artık (bana düşen, içinde isyan olmayan) güzel bir sabırdır. (Yalnızca) Allah, bahsedip anlattığınız şeylere karşı (kendisinden) yardım istenecek olandır » dedi.

وَ جَآءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ ۖ قَالَ يَا بُشْرَى

başlama h.	geldi	bir kervan	gönderdiler	sucularını	sarkıttı	kovasını	dedi	Ey	Müjde
	f.mazi	fâil	atıf h., f.mazi, fâil	mef'ul	atıf h., f.mazi	mef'ul	f.mazi	nida h.	münada

﴿ 19 ﴾ هٰذَا غُلَامٌ ۚ وَ أَسَرُّوهُ بِضَاعَةً ۚ وَ اللّٰهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

Bu	bir oğlan	bir ticaret malı olarak	onu gizlediler		Allah	çok iyi bilir	şeyi	onların yaptıkları	
mübteda	haber	başl.h.	f.mazi, fâil, mef'ul	temyiz	başlama h.	mübt.	haber	h.cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

19. (Yusuf'un bulunduğu yere) bir kervan geldi, sucularını (su çekmesi için kuyuya) gönderdiler, akabinde o da kovasını (kuyuya) sarkıttı. (Kuyunun dibinde Yusuf'u görünce) «Ey (hey) Müjde! Bu bir oğlan!» dedi. Onu (daha sonra satmak üzere) bir ticaret malı olarak gizlediler . Allah onların yaptıkları şeyi çok iyi bilir.

وَ	مَعْدُودَةٍ ۚ	دَرَاهِمَ	بَخْسٍ	بِثَمَنٍ	شَرَوْهُ	وَ
hal vâvı	sayılı sıfat	birkaç dirheme (ثَمَنٍ)'den bedel	değersiz sıfat	bir fiyatla h. cer+ mecrur isim, mevsuf	onu sattılar f.mazi, fâil, mef'ul	atıf h.

﴿ 20 ﴾

مِنَ الزَّاهِدِينَ	فِيهِ	كَانُوا
isteksizlerden (كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle	hakkında car-mecrur, (الزَّاهِدِينَ) ile bağlantılıdır	bulunuyorlardı nâsih, cemi f.mazi, (كَانَ)'nin ismi

20. (Kervan Mısır'a ulaştığında bir an evvel elden çıkarmak için) onu değersiz bir fiyatla, sayılı birkaç dirheme sattılar. Hakkında (onun yanlarında durması hususunda) isteksiz bulunuyorlardı.

أَكْرِمِي	لِامْرَأَتِهِ	مِنْ مِصْرَ	اشْتَرَاهُ	الَّذِي	قَالَ	وَ
değer ver if'al babından emir fiili	karısına car-mecrur	Mısır'dan h.cer, fethayla mecrur isim	onu satın alan sıla; mazi fiil c., mef'ul	kimse fâil, ismi mevsul	dedi f.mazi	başlama h.

وَ	وَلَدًا ۖ	نَتَّخِذَهُ	أَوْ	أَنْ يَنْفَعَنَا	عَسَى	مَثْوَاهُ	
başlama h.	evlat ikinci mef'ul	onu ediniriz f.muzari, mef'ul	veya atıf h.	bize faydası olması (عَسَى)'nın haberi; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	umulur f.mazi, (عَسَى)'nın ismi mahzuf şan zamiri (هُوَ)	onun mevkisine mef'ul	

مِنْ تَأْوِيلِ	لِنُعَلِّمَهُ	وَ	فِي الْأَرْضِ ۚ	لِيُوسُفَ	مَكَّنَّا	كَذَٰلِكَ
tabirinden h.cer+ ismi mecrur, muzaf	ona öğretmemiz için ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul	atıf h.	o yere h.cer+ mecrur isim	Yusuf'u car-mecrur, (fethayla mecrur)	yerleştirdik f.mazi, fâil	İşte böylece car-mecrur

لَٰكِنَّ	وَ	عَلَىٰ أَمْرِهِ	غَالِبٌ	اللَّهُ	وَ	الْأَحَادِيثِ ۖ	
fakat istidrak ve nasb h.	atıf h.	İşine h.cer+ mecrur isim, muz.ileyh	galibtir haber	Allah mübteda	başlama h.	rüyaların muz.ileyh	

﴿ 21 ﴾

لَا يَعْلَمُونَ	النَّاسِ	أَكْثَرَ
bilmezler (لَٰكِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi, nefiy h., f.muzari+ fâil	insanların muz.ileyh	çoğu (لَٰكِنَّ)nin ismi

21. Mısır'dan onu satın alan kimse (yani Mısır azizi) karısına: «Onun mevkisine değer ver. Umulur ki bize faydası olur veya onu evlat ediniriz» dedi. İşte böylece Yusuf'u o yere yerleştirdik (Yusuf için imkan verdik), ona rüyaların tabirinden öğretmemiz için (bunu yaptık). Allah işine galibtir (hakimiyete sahiptir), fakat insanların çoğu (bunu) bilmezler.

وَ	حُكْمًا	آتَيْنَاهُ	أَشُدَّهُ	بَلَغَ	لَمَّا	وَ
ve atıf h.	hüküm ikinci mef'ul	ona verdik f.mazi, fâil, :birinci mef'ul	erginlik çağına mef'ul	eriştiği fiilu''ş-şart; f.mazi	zaman cezmetmeyen şart h. ve zaman zarfı, muzaf	başlama h.

﴿ 22 ﴾

الْمُحْسِنِينَ	نَجْزِي	كَذَٰلِكَ	وَ	عِلْمًا ۖ	
güzel davrananlara mef'ul	karşılık veririz f.muzari	İşte böyle car - mecrur	başlama h.	ilim matuf	

22. (Yusuf) erginlik çağına eriştiği zaman, ona hüküm (isabetle hükmetme kabiliyeti) ve ilim verdik. İşte biz güzel davrananlara böyle karşılık veririz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 236 ≻

(YUSUF, 15 – 16 – 17):

(ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): götürdü (أَجْمَعَ يُجْمِعُ إِجْمَاعًا):(if'al b.) azmetti, karar verdi (اَلْغَيَابَةُ ج غَيَابَاتٌ): dip, derinlik

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): koydu, yaptı/ yarattı/ kıldı/ çevirdi (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi

(اَلْجُبُّ ج اَجْبَابٌ): kuyu (أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs if'al b.) vahyetti, ilham etti, gizlice öğütledi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا) hissetti, bildi, farkına vardı

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلْعِشَاءُ): gece karanlığının başlangıcı, yatsı

(بَكَى يَبْكِي بُكَاءً) (nakıs f.) ağladı (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

(اِسْتَبَقَ يَسْتَبِقُ اِسْتِبَاقًا): (iftial b.) yarış yaptı, koşuştu, fırladı (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ) (ismi fâil) doğru sözlü

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (اَلذِّئْبُ ج ذِئَابٌ): kurt (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(YUSUF, 18 – 19 – 20):

(اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (اَلدَّمُّ ج دُمِيٌّ): kan (اَلْكَذِبُ): yalan, uydurma (سَوَّلَ يُسَوِّلُ): (tef'il b.) sürükledi, teşvik etti

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبْرُ]: sabır, sabretme (اَلْجَمِيلُ): güzel, hoş, latif

[(اَلْمُسْتَعَانُ(اِسْتَعَانَ يَسْتَعِينُ]: (ismi mef'ul) yardım istenilen (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا):(misal f.) anlattı, bahsetti/ vasıflandırdı/ niteledi

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلسَّيَّارَةُ ج سَيَّارَاتٌ): kervan, kafile, gezici topluluk

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً):(if'al b.) gönderdi [(وَرَدَ يَرِدُ) اَلْوَارِدُ]: (ismi fâil) varan, sucu (أَدْلَى الدَّلْوَ): kovayı kuyuya sarkıttı

(اَلدَّلْوُ ج اَدْلٍ): kova (اَلْبُشْرَى): müjde (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç/ çocuk

(أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (muzaaf fiil, if'al b.) gizledi, sır verdi (اَلْبِضَاعَةُ): sermaye, ana mal (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(شَرَى يَشْرِي شِرىً): (nakıs f.) sattı (اَلثَّمَنُ ج اَثْمَانٌ): fiat, paha, değer (اَلدِّرْهَمُ ج دَرَاهِمُ): dirhem, gümüş para

[(بَخَسَ يَبْخَسُ) اَلْبَخْسُ]: (masdar) hakkını vermeme, düşük fiat verme

[(عَدَّ يَعُدُّ) اَلْمَعْدُودَةُ]: (ismi meful) belirli, sayılan, hesaplanan (اَلزَّاهِدُ ج زَاهِدُونَ) (ismi fâil) isteksiz, rağbet etmeyen

(YUSUF, 21 - 22):

(اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) satın aldı, sattı (اَلْاِمْرَاَةُ): kadın, hanım, karı

(أَكْرَمَ يُكْرِمُ اِكْرَامًا): (if'al b.) güzel muamelede bulundu/ ikram etti/ üstün tuttu/ büyük bildi

[(ثَوَى يَثْوِى) اَلْمَثْوَى]: (masdar veya ismi mekan) uzun müddet kalış/ yerleşme veya yerleşme yeri

(عَسَى): (camid fiil) umulur, beklenir (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi, yaptı, ortaya koydu (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk (مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا):(tef'il b.) imkan verdi/ yerleştirdi/ sağlamlaştırdı

(عَلَّمَ يُعَلِّمُ):):(tef'il b.) öğretti (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): konuşulan kelam, söylenen söz/ rüya,düş

[(غَلَبَ يَغْلِبُ) اَلْغَالِبُ]: (ismi fâil) galip gelen, yenen (اَلْاَكْثَرُ): (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha fazla en fazla

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْاَشُدُّ): kuvvet, kemal çağı (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz if'al b.) verdi, getirdi

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hüküm (hükme bağlama, verilen hüküm) / hikmet

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ) (ismi fâil) güzel yapan, iyilik eden

≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 237 (YUSUF: 23 – 30) ≻

وَ	رَاوَدَتْهُ	الَّتِي	هُوَ	فِي بَيْتِهَا	عَنْ نَفْسِهِ	وَ
ondan murat almak istedi		evinde bulunduğu kadın			onun nefsinden	
başlama h.	f.mazi, mef'ul	fâil, ismi mevsul	mübteda	haber; şibhi cümle	h.cer+ mecrur isim, (رَاوَدَتْهُ) ile bağlantılıdır	atıf h.
		sıla; isim cümlesi				

غَلَّقَتِ	الْأَبْوَابَ	وَ	قَالَتْ	هَيْتَ	لَكَ ط	قَالَ
sımsıkı kapattı	kapıları	ve	dedi	Haydi gel		dedi
mazi fiil	mef'ul	atıf h.	f.mazi	(senin için hazırlandım) manasında isim fiil	car-mecrur	f. mazi

﴿ 23 ﴾

مَعَاذَ	اللَّهِ	إِنَّهُ	رَبِّي	أَحْسَنَ	مَثْوَايَ ط	إِنَّهُ	لَا يُفْلِحُ	الظَّالِمُونَ
sığınırım	Allah'a	Doğrusu o	benim efendimdir	güzel tuttu	yerimi	Gerçek şu ki	iflah olmaz	zalimler
أعوذ(sığınırım) mahzuf fiilin mef'ulü mutlakı, muzaf	muz. ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	f.mazi	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nefiy h., f.muzari	fâil
			(إِنَّ)'nin ikinci haberi; mazi fiil c.				(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	

23. (Olgunluk çağına eriştiğinde) evinde bulunduğu kadın, onun nefsinden murat almak istedi (onu elde etmek istedi), kapıları sımsıkı kapattı ve «Haydi gel!» dedi (ve yatağına çağırdı). (Yusuf:) «Allah'a sığınırım! Doğrusu o (kocanız) benim efendimdir; (yerleşme) yerimi güzel tuttu (bana güzel davrandı). Gerçek şu ki zalimler (kendilerine iyilik yapanlara haksızlık yapanlar) iflah olmaz (başarıya ulaşamaz).» dedi.

وَ	لَقَدْ	هَمَّتْ	بِهِ	وَ	هَمَّ	بِهَا ج
	Andolsun ki	meyletti	ona	atıf h.	meyletmişti	ona
atıf h.	yemin cevabı lamı, tahkik h.	f.mazi	car-mecrur		f.mazi	car-mecrur

لَوْلَآ	أَنْ رَأَى	بُرْهَانَ	رَبِّهِ ط	كَذَٰلِكَ	لِنَصْرِفَ	عَنْهُ
Eğer	görmeseydi	bürhanını	Rabbinin	İşte böylece	çevirmemiz için	ondan
şart h.	mübteda; masdar h., f.mazi,	(رَأَى)'nın mef'ulü, muzaf	muz.ileyh, sonraki zamir için muzaf, (ه):muz.ileyh ,موجودة olarak takdir edilen haber mahzuf	car-mecrur	sebep ve nasb h., f. muzari, (فَعَلْنا به ذلك) (bunu böyle yaptık) olarak takdir edilen fiille bağlantılı denmiş)	car-mecrur

﴿ 24 ﴾

السُّوٓءَ	وَ	الْفَحْشَآءَ ط	إِنَّهُ	مِنْ عِبَادِنَا	الْمُخْلَصِينَ
kötülük	ve	fuhşu	Hiç şüphesiz ki	kullarımızdandı	ihlâsa erdirilmiş
mef'ul	atıf h.	matuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi: h. cer-mecrur isim	sıfat

24. Andolsun ki, (kadın) ona meyletti. Eğer Rabbinin bürhanını (zinayı yasaklayan kesin ikazını mevcut) görmeseydi o da ona (kadına) meyletmişti. İşte böylece biz, kötülük ve fuhşu ondan çevirmek için (burhanımızı gösterdik). Hiç şüphesiz ki o ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı.

وَ	اسْتَبَقَا	الْبَابَ	وَ	قَدَّتْ	قَمِيصَهُ	مِنْ دُبُرٍ
	yarışarak koştular	kapıya	atıf h.	yırttı	onun gömleğini	arkadan
atıf h.	f.mazi, fâil	mef'ul		f.mazi	mef'ul	car- mecrur, (قَدَّتْ) ile bağlantılıdır

وَ	أَلْفَيَا	سَيِّدَهَا	لَدَى	الْبَابِ ط	قَالَتْ	مَا
atıf h.	rastladılar	kadının efendisine	yanında	Kapının	dedi	nedir
	f.mazi, fâi.	mef'ul	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	f.mazi	mübteda:soru ismi

جَزَآءُ	مَنْ	أَرَادَ	بِأَهْلِكَ	سُوٓءًا	إِلَّآ
cezası	kimsenin	isteyen	ailene	kötülük etmek	başka
haber, muzaf	muz.ileyh, ismi mevsul	sıla; f.mazi	h. cer-mecrur isim	mef'ul	istisna h., hasr içindir

﴿ 25 ﴾

أَلِيمٌ	عَذَابٌ	أَوْ	أَنْ يُسْجَنَ
acı veren	bir azabdan	veya	zindana atılmaktan
sıfat	(جَزَآءُ) üzerine matuf, mevsuf	atıf h.	(جَزَآءُ)'den bedel; masdar ve nasb h., meçhul f. muzari

25. İkisi de kapıya doğru yarışarak koştular. (Kadın) arkadan onun (Yusuf'un) gömleğini yırttı. Kapının yanında kadının efendisine (kocasına) rastladılar. (Kadın kocasına): «Senin ailene kötülük etmek isteyen kimsenin cezası, zindana atılmaktan veya acı veren bir azabdan başka nedir (ne olabilir)?» dedi.

قَالَ	هِيَ	رَاوَدَتْنِي	عَنْ نَفْسِي	وَ	شَهِدَ	شَاهِدٌ	مِنْ أَهْلِهَا ۚ
dedi	o	murat almak istedi	benim nefsimden	atıf h.	şahitlik etti	bir şahid	onun akrabalarından
f.mazi	mübteda	haber; fiil cümlesi.; f.mazi, nûnu vikaye, mef'ul	h. cer-mecrur isim		f.mazi	fâil	h. cer-mecrur isim.

﴿ 26 ﴾

إِنْ	كَانَ	قَمِيصُهُ	قُدَّ	مِنْ قُبُلٍ	فَصَدَقَتْ	وَ	هُوَ	مِنَ الْكَاذِبِينَ
Eğer	idiyse	gömleği	yırtılmışsa	önden	doğru söylemiştir	kadın	o	yalancılardandır
şart h.	fiilu"ş-şart; f.mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi; meçhul f.mazi cüm.	h. cer, zarf ismi	cevabu'ş-şart; mazi fiil cüm., rabıta: şartın cevabı için	atıf h.	mübteda	haber; şibhi cümle

26. (Yusuf:) « (Asıl) o benim nefsimden murat almak istedi (o bana sahip olmak istedi, o benim peşime düştü)» dedi. Onun (hanımın) akrabalarından bir şahid de (şöyle) şahitlik etti: «Eğer gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylemiştir, o (delikanlı ise) yalancılardandır.

﴿ 27 ﴾

وَ	إِنْ	كَانَ	قَمِيصُهُ	قُدَّ	مِنْ دُبُرٍ	فَكَذَبَتْ	وَ	هُوَ	مِنَ الصَّادِقِينَ
atıf h.	Eğer şart h.	idiyse fiilu"ş-şart; f.mazi, nâsih	gömleği (كَانَ)'nin ismi	yırtılmışsa (كَانَ)'nin haberi; meçhul f.mazi cümle	arkadan h. cer-mecrur isim	yalan söylemiştir cevabu'ş-şart; rabıta, f.mazi c.	kadın atıf h.	O mübteda	doğru söyleyenlerdendir haber; şibhi cümle

27. Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylemiştir. O (delikanlı ise) doğru söyleyenlerdendir.»

فَلَمَّا	رَأَى	قَمِيصَهُ	قُدَّ	مِنْ دُبُرٍ	قَالَ	إِنَّهُ
görünce	fiilu'ş-şart; f.mazi	gömleğinin	yırtıldığını f.mazi, meçhul, naibi fâili (هُوَ) gizli zamiri	arkadan h.cer :mecrur isim, (قُدَّ cüm. hal denmiştir)	dedi cevabü'ş-şart f.mazi	Doğrusu bu tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi
atıf h.:cezmetmeyen şart edatı		mef'ul				

﴿ 28 ﴾

مِنْ كَيْدِكُنَّ ۖ	إِنَّ	كَيْدَكُنَّ	عَظِيمٌ
sizin düzeninizdendir (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cüm	Gerçekten tekid ve nasb h.	sizin düzeniniz (إِنَّ)'nin ismi	çok büyüktür (إِنَّ)'nin haberi

28. (Kocası) onun (Yusuf'un) gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce, (kadına): «Doğrusu bu sizin düzeninizdendir (hilenizdendir). Gerçekten sizin düzeniniz çok büyüktür.» dedi.

﴿ 29 ﴾

يُوسُفُ	أَعْرِضْ	عَنْ هَٰذَا	وَ	اسْتَغْفِرِي	لِذَنْبِكِ ۚ	إِنَّكِ	كُنْتِ	مِنَ الْخَاطِئِينَ ۛ
Yusuf mahzuf nida harfinin münadası	vazgeç nida'nın cevabı; emir f.	bundan h.cer, mecrur isim	atıf h.	mağiret dile emir f.	günahın için h. cer-mecrur isim	Doğrusu sen tekid ve nasb h. (إِنَّ)'nin ismi	oldun f.mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	günahkârlardan (كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle

29. (Kocası devamla:) «(Ey) Yusuf! Sen bundan vazgeç (olanlardan kimseye bahsetme)! (Ey kadın!) Sen de günahın için mağiret dile! Doğrusu sen günahkârlardan oldun.

وَ	قَالَ	نِسْوَةٌ	فِي الْمَدِينَةِ	امْرَأَةُ	الْعَزِيزِ	تُرَاوِدُ
başlama h.	dediler f.mazi	kadınlar fâil	Şehirdeki (نِسْوَةٌ)'ün sıfatı; şibhi cümle	karısı (makulu'l- kavl) mübteda, muzaf	Vezirin muz.iley	murat istiyormuş haber; muzari fiil cümlesi

﴿ 30 ﴾

فَتَاهَا	عَنْ نَفْسِهِ ۚ	قَدْ	شَغَفَهَا	حُبًّا ۖ	إِنَّا	لَنَرَاهَا	فِي ضَلَالٍ	مُبِينٍ
delikanlısının mef'ul	nefsinden h. cer-mecrur isim, muz.ileyh	tahkik h.	onun gönlüne girmiş f.mazi, mef'ul	sevgi temyiz	Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	onu görüyoruz (إِنَّ)'nin haberi; tekid lamı, f.muzari, mef'ul	bir sapıklık içinde h.cer-mecrur isim, mevsuf	açık sıfat

امْرَأَةُ mübtedasının ikinci haberi; mazi fiil cüm.

30. Şehirdeki (bazı) kadınlar: «Vezirin karısı delikanlısının nefsinden murat istiyormuş, sevgi onun bağrına sinmiş (aşık olmuş). Doğrusu biz onu açık bir sapıklık içinde (mevki ve makamıyla bağdaşmayan bir şaşkınlık içinde) görüyoruz » dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 237 ≻

(YUSUF, 23 – 24 – 25):

(رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً): (müfâale b.) işve ve cilve ile istedi, (yapması için) düzen kurdu, peşine düştü/ çaba sarfetti/ elde etmeye çalıştı (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (غَلَّقَ يُغَلِّقُ تَغْلِيقًا): (tef'il b.) iyice kapattı, sımsıkı kilitledi (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (هَيْتَ لَكَ): (isim fiil) beri gel, haydi gel, buyur, gelsene [(مَعَاذَ اللّٰهِ (عَاذَ يَعُوذُ]: Allah'a sığınırım (tabir) (أَحْسَنَ يُحْسِنُ اِحْسَانًا): (if'al b.) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi (أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلَاحًا): (if'al b.) kazandı, felaha erdi [(اَلْمَثْوَى (ثَوَى يَثْوِى]: (masdar veya ismi mekan) uzun müddet kalış/ yerleşme veya yerleşme yeri (هَمَّ يَهُمُّ هَمًّا): (muzaaf f.) arzu etti, niyetlendi/ meyl etti, yeltendi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, zannetti, bildi (اَلْبُرْهَانُ ج بَرَاهِينُ): delil, kanıt, burhan (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı (اَلسُّوءُ ج اَسْوَاءُ): kötülük, kötü (اَلْفَحْشَاءُ): çok çirkin ve yüz kızartıcı günah, edepsizlik (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ismi mef'ul) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş (اِسْتَبَقَ يَسْتَبِقُ اِسْتِبَاقًا): (iftial b.) yarış etti, koşuştu, fırladı, birşeye herkesten önce ulaşmayı istedi (قَدَّ يَقُدُّ قَدًّا): (muzaaf f.) yırttı, kesip biçti (اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri (أَلْفَى يُلْفِي اِلْفَاءً): (nakıs if'al b.) karşılaştı, rastladı/ buldu/ gördü (سَجَنَ يَسْجُنُ سَجْنًا): hapse attı, zindana kapattı [(اَلْجَزَاءُ (جَزَى يَجْزِي]: (masdar) ceza, karşılığını verme (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef if'al b.) istedi, irade etti (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın, aşiret (اَلسُوءُ ج اَسْوَاءُ): kötülük, kötü (اَلسَّيِّدُ ج سَادَةٌ): efendi

(YUSUF, 26 - 27 – 28 – 29 – 30):

(رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً): (müfaale b.) (yapması için) düzen kurdu/ çaba sarfetti/ elde etmeye çalıştı (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): hazır oldu, bulundu/ şahitlik etti [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّاهِدُ]: (ismi fâil) hazır olan, bilen, şahit olan (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret, yakın (اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (قَدَّ يَقُدُّ قَدًّا): (muzaaf f.) yırttı, kesip biçti (اَلْقُبُلُ): ön, göz önündeki (صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru söz söyledi, doğru oldu (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ) :(ismi fâil) yalancı, düzmeci (اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri (قَدَّ يَقُدُّ قَدًّا): (muzaaf f.) kesip biçti, yırttı (كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi, yalan isnat etti, yalanladı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (قَدَّ يَقُدُّ قَدًّا): (muzaaf f.) kesip biçti, yırttı (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri [(اَلْكَيْدُ (كَادَ يَكِيدُ]: hile, düzen, oyun (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): çok büyük, kocaman (أَعْرَضَ يُعْرِضُ اِعْرَاضًا عَنْ): (if'al b.) yüz çevirdi (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'al b.) istiğfar etti, bağış diledi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اَلْخَاطِئُ ج خَطِئُونَ): (ismi fâil) kasden kötülüğe meyleden, günahkar, günaha giren (اَلنِّسْوَةُ): kadın (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلْاِمْرَأَةُ): kadın, hanım, karı (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): vezir/ üstün, kuvvetli, güçlü (رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً): (müfaale b.) düzen kurdu, peşine düştü/ elde etmeye çalıştı (اَلْفَتَى ج فَتَوةٌ): genç, delikanlı (شَغَفَ يَشْغَفُ شَغْفًا): gönlünü çeldi, aşık oldu, gönlüne girdi, tutuldu [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: dalalet, sapma (اَلْحُبُّ): sevgi, muhabbet, dostluk (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً):(nakıs f.) gördü, bildi, zannetti



≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 238 (YUSUF: 31 – 37) ≻

فَلَمَّا	سَمِعَتْ	بِمَكْرِهِنَّ	أَرْسَلَتْ	إِلَيْهِنَّ	وَ	أَعْتَدَتْ
işitince		onların düzenlerini	gönderdi	onlara		hazırladı
atıf h., cezmetmeyen şart edatı	fiilu"ş-şart; f.mazi	car-mecrur	cevabu'şşart; f.mazi	car-mecrur	atıf h.	f.mazi, cümle cevabü'ş-şart üzerine matuf

لَهُنَّ	مُتَّكَأً	وَ	آتَتْ	كُلَّ	وَاحِدَةٍ	مِنْهُنَّ
onlara	oturup yaslanacak yer (ziyafet)	ve	verdi	her	birine	onlardan
car-mecrur	mef'ul	atıf h.	f.mazi, cümle cevabü'ş-şart üzerine matuf	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	(وَاحِدَةٍ) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle

سِكِّينًا	وَ	قَالَتِ	اخْرُجْ	عَلَيْهِنَّ ۚ	فَلَمَّا	رَأَيْنَهُ
bıçak		dedi	çık	onlara	zaman	onu gördükleri
2. mef'ul	atıf h.	f.mazi	emir f.	car-mecrur	atıf h., şart ifade eden zaman zarfı	fiilu"ş-şart; f.mazi, nûnûn nisve fâilidir, mef'ul

أَكْبَرْنَهُ	وَ	قَطَّعْنَ	أَيْدِيَهُنَّ	وَ	قُلْنَ	حَاشَ	لِلَّهِ
onu büyüttüler		kestiler	ellerini		dediler	Hâşâ (tenzih ederiz)	Allah için
cevabü'ş-şart; f.mazi, nûnûn nisve fâildir, mef'ul	atıf h.	f.mazi, nûnûn nisve fâildir, cümle cevabü'ş-şart üzerine matuftur.	mef'ul	atıf h.	f.mazi, nûnûn nisve fâili, cümle cevabü'ş-şart üzerine matuftur.	"Hâşe": (تنـــزيهًا لله gibi mef'ulü mutlak naibi olarak masdar isimdir.	h.cer+ mecrur isim

مَا	هٰذَا	بَشَرًا ۖ	إِنْ	هٰذَا	إِلَّا	مَلَكٌ	كَرِيمٌ ﴿31﴾
değildir	Bu	bir beşer	değildir	Bu	başkası	bir melekden	şerefli
yapan nâsih harf لَيْسَ ameli	(مَا)'nın ismi	(مَا)'nın haberi	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber	sıfat

31. (Kadın) Onların düzenlerini (kendisini çekiştirmelerini) işitince, onlara (bir davetçi) gönderdi, onlara (ziyafet için) oturup yaslanacakları yer hazırladı ve onlardan her birine (ikram edilen meyveleri soymaları için) bıçak verdi. (Yusuf'a da:) «Çık, onlara (kendini göster) » dedi. Akabinde onu (çok yakışıklı olarak) gördükleri zaman onu (gözlerinde) büyüttüler, (hayranlık ve şaşkınlıklarından) ellerini kestiler. «Allah için hâşa (Allah'ı acizlik ve düşük sıfatlardan tenzih ederiz); bu bir beşer değildir. Bu, şerefli bir melekden başkası değildir» dediler.

قَالَتْ	فَذٰلِكُنَّ	الَّذِي	لُمْتُنَّنِي	فِيهِ ۖ	وَ	لَقَدْ
dedi	İşte	kimse	beni kınadığınız	kendisi hakkında		Andolsun
f.mazi	rabıta, mübteda,	haber, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi, nûnu vikaye, mef'ûl,	car-mecrur	başlama h.	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.

رَاوَدْتُهُ	عَنْ نَفْسِهِ	فَاسْتَعْصَمَ ۖ	وَ	لَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ	مَا	آمُرُهُ
murat almak istedim	onun nefsinden	çekindi		eğer yapmazsa	şeyi	kendisine emrettiğim
f.mazi+ fâil mef'ul	h. cer-mecrur isim, muz.ileyh	başlama h.	atıf h., f.mazi	yemin yerine geçen lam, şart h.+ fi'lu'ş-şart; cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil c.; f.muzari, mef'ul

لَيُسْجَنَنَّ	وَ	لَيَكُونًا	مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿32﴾
kesinlikle zindana atılacak	ve	kesinlikle olacak	küçük düşenlerden
yemin lamı, cevabü'ş-şart; (yeminin cevabı); tekit nunu birleşmiş meçhul f.muzari	atıf h.	yemin cevabı lamı (tekit lamı da denir), (يَكُونَنْ): tahfif edilmiş (cezimlenmiş), tekit nunu birleşmiş f.muzari, iki nun yerine tenvin yazılmıştır, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm

32. (Vezirin karısı:) «İşte kendisi hakkında beni kınadığınız kimse (budur). Ben onun nefsinden murat almak istedim. Fakat o, (iffetini muhafaza ederek) çekindi. Andolsun, eğer kendisine emrettiğim şeyi yapmazsa kesinlikle zindana atılacak ve kesinlikle küçük düşenlerden olacak! »

قَالَ	رَبِّ	السِّجْنُ	أَحَبُّ	إِلَيَّ	مِمَّا	يَدْعُونَنِي
dedi	Rabbim	Zindan	daha sevimlidir	bana	şeyden	beni davet ettikleri
f.mazi	münada:, muzaf, muz. ileyh	mübteda	haber	car-mecrur, (أَحَبُّ) ile bağlantılı	h.cer, ismi mevsul (أَحَبُّ) ile bağlantılı	sıla; f.muzari, fâil, nûnu vikaye, mef'ul

إِلَيْهِ ۚ	وَ	إِلَّا	تَصْرِفْ	عَنِّي	كَيْدَهُنَّ	أَصْبُ
kendisine	atıf h.	Eğer çevirmezsen: şart h., nefiy h.	fi'lu'ş-şart; f.muzari	benden: car-mecrur	hilelerini: mef'ul	meylederim: şartın cevabı, f.muzari
إِلَيْهِنَّ	وَ	أَكُنْ	مِنَ الْجَاهِلِينَ	﴿ 33 ﴾		
onlara: car-mecrur	ve: atıf h.	olurum: f.muzari, (أَكُنْ)'ün ismi (أنا) gizli zamiri	cahillerden: (أَكُنْ)'ün haberi; şibhi cümle			

33. (Yusuf:) «Rabbim! Zindan, beni kendisine davet ettikleri şeyden bana daha sevimlidir! Eğer onların hilelerini benden çevirmezsen, onlara meyledeceğim (dayanamayıp bu haramı işleyebilirim) ve cahillerden olurum! » dedi.

فَاسْتَجَابَ	لَهُ	رَبُّهُ	فَصَرَفَ	عَنْهُ	كَيْدَهُنَّ ۖ	إِنَّهُ
cevap verdi: atıf h., f.mazi	ona: car-mecrur	Rabbi: fâil.	çevirdi ve: atıf h., f.mazi	ondan: car-mecrur	hilelerini: mef'ul	Doğrusu O: tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi
هُوَ	السَّمِيعُ	الْعَلِيمُ	﴿ 34 ﴾	ثُمَّ	بَدَا	لَهُمْ
fasıl zamiri, "إنه"daki zamiri tekit de denir	çok iyi işiten: (إِنَّ)'nin haberi	çok iyi bilendir: arada atıf harfi olmadığı için (إِنَّ)'nin 2. haberi		Sonra: atıf h.	ortaya çıktı: f.mazi	onlara: car-mecrur
مِنْ بَعْدِ	مَا رَأَوُا	الْآيَاتِ	لَيَسْجُنُنَّهُ	حَتَّى	حِينٍ ۘ	﴿ 35 ﴾
ardından: h.cer+ zarf ismi, mecrur, muzaf	görmelerinin: muz.ileyh: masdar-ı müevvel: masdar h. f.mazi, fâil	açık delilleri: (رَأَوُا)'nun mef'ulü	onu kesinlikle zindana atmaları: yemin cevabı lamı, tekid nunu birleşmiş muzari f., mef'ul	kadar: h. cer	bir süreye: zarf ismi, mecrur	

34. Rabbi onun duasına cevap verdi de hilelerini ondan çevirdi. Doğrusu O çok iyi işiten, çok iyi bilendir.
35. Sonra açık delilleri görmelerinin ardından, onlara (vezir ve çevresindekilere, dedikoduların önüne geçmek için) onu bir süreye kadar kesinlikle zindana atmaları (görüşü) ortaya çıktı.

وَ	دَخَلَ	مَعَهُ	السِّجْنَ	فَتَيَانِ ۖ	قَالَ	أَحَدُهُمَآ	إِنِّيٓ	أَرَانِي
atıf h.	onunla birlikte girdi: f.mazi	mekan zarfı	zindana: mef'ul	iki genç: fâil	dedi: f.mazi	Onların biri: fâil	Ben: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	kendimi görüyorum: (إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi: f.muzari, nûnu vikaye, mef'ul
أَعْصِرُ	خَمْرًا ۚ	وَ	قَالَ	الْآخَرُ	إِنِّيٓ	أَرَانِي	أَحْمِلُ	فَوْقَ	رَأْسِي
şarap sıkarken: f.muzari	şarap: mef'ul	atıf h.	dedi: f.mazi	diğeri: fâil	ben: tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	kendimi görüyorum: (إِنَّ)'nin haberi: muzari f.,nûnu vikaye, mef'ul	taşırken: (أَرَى)'nın ikinci mefûlü, muzari fiil	üstünde: mekan zarfı, muzaf	başımın: muz.ileyh, bir sonraki zamire göre muzaf+ muz.ileyh

(أَرَى)'nın ikinci mefûlü: fiil c.

خُبْزًا	تَأْكُلُ	الطَّيْرُ	مِنْهُ ۖ	نَبِّئْنَا	بِتَأْوِيلِهِ ۚ	إِنَّا	نَرَاكَ	مِنَ الْمُحْسِنِينَ	﴿ 36 ﴾
bir ekmek: mef'ul, muzaf	yemekte olduğu: (خُبْزًا)'in sıfatı, muzari fiil	kuşların: fâil	ondan: car-mecrur	bize haber ver: emir f., mef'ul	Bunun yorumunu: h. cer-mecrur isim	biz: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	seni görüyoruz: (إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil, mef'ul	güzel davrananlardan: h. cer-mecrur isim	
قَالَ	لَا يَأْتِيكُمَا	طَعَامٌ	تُرْزَقَانِهِ	إِلَّا	نَبَّأْتُكُمَا	بِتَأْوِيلِهِ
dedi: f.mazi	size gelmez ki: nefiy h., f.muzari, mef'ul	yemek: fâil, mevsuf	rızıklanacağınız: (طَعَامٌ)'ün sıfatı; fiil cümlesi meçhul f.muzari, mef'ul	illâ: istisna h.	size haber veririm: f.mazi, fâil, mef'ul, (2.sıfat cümlesi de denmiştir)	onun tevilini: h. cer-mecrur isim

36. Onunla birlikte zindana iki genç (daha) girdi. Onların biri dedi ki: Ben kendimi (rüyada) şarap(lık üzüm) sıkarken görüyorum. Diğeri de: Ben de kendimi başımın üstünde kuşların ondan yemekte olduğu bir ekmek taşırken görüyorum. Bunun yorumunu bize haber ver. Doğrusu biz seni güzel davrananlardan görüyoruz» dedi.

إِنِّي	رَبِّي ط	عَلَّمَنِي	مِمَّا	ذٰلِكُمَا	أَنْ يَأْتِيَكُمَا ط	قَبْلَ
Doğrusu ben	Rabbimin	bana öğrettiği	şeylerdendir	Bu	size gelmeden	önce
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fâil	sıla; fiil c.; f.mazi, nûnu vikaye, mef'ul	(ذٰلِكُمَا) mübtedasının haberi, şibhi cümle	mübteda "كما" hitab içindir	muzafun ileyh; masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	önce zaman zarfı, muzaf

﴿ 37 ﴾	هُمْ كَافِرُونَ لا	بِالْآخِرَةِ	وَ هُمْ	بِاللّٰهِ	لاَ يُؤْمِنُونَ	قَوْمٍ	مِلَّةَ	تَرَكْتُ
	inkâr edenlerin ta kendileridir	ahireti	Onlar	Allah'a	iman etmeyen	topluluğun	dinini	terkettim
	haber tekid	car-mecrur, (كَافِرُونَ) ile bağlantılı	müb-teda	atıf h.	h. cer-mecrur isim	(قَوْمٍ)'nin sıfatı: muzari fiil cümlesi: nefiy h., f.muzari, fâil	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi: mazi fiil cümlesi, fâil

37. (Yusuf) : «Size rızıklanacağınız yemek gelmez ki illâ ben onun tevilini (rüyanızın ne manaya geldiğini veya gelecek yemeğin çeşidi ve özelliklerini) size gelmeden önce haber veririm. Bu, Rabbimin bana öğrettiği şeylerdendir. Doğrusu ben, Allah'a iman etmeyen bir topluluğun dinini terkettim. Onlar ahireti inkâr edenlerin ta kendileridir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 238 ≻

(YUSUF, 31 – 32 - 33 – 34):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu [(اَلْمَكْرُ (مَكَرَ يَمْكُرُ]: çekiştirme, hile, düzen, pusu (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek
(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا):(if'al b.) hazırladı (آتَى يُؤْتِي):(mehmuz if'al b.) verdi, getirdi
[(اَلْمُتَّكَأُ (إِتَّكَأَ يَتَّكِئُ]: (ismi meful) ziyafet/ yaslanacak yer, misafir odası (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı
(اَلسِّكِّينُ): bıçak (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً):(nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (أَكْبَرَ يُكْبِرُ إِكْبَارًا): (if'al b.) büyülttü, çok tesirinde kaldı
(قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا):(tef'il b.) çokça kesti, derince kesti, yaraladı (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْبَشَرُ ج بَشَرٌ): insan
(حَاشَ لِلّٰهِ): Allah'ı tenzih ederiz, Allah için (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, ikram eden, iyilikte bulunan, sevgi gösteren
(لاَمَ يَلُومُ لَوْمًا): (ecvef f.) kınadı (رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً): (müfaale b.) düzen kurdu, peşine düştü,elde etmeye çalıştı
(اِسْتَعْصَمَ يَسْتَعْصِمُ اِسْتِعْصَامً): (istif'al b.) imtina etti, çekindi (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi (اَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti
(سَجَنَ يَسْجُنُ سَجْنًا): hapse attı, zindana kapattı (اَلصَّاغِرُ ج صَاغِرُونَ) (ismi fâil) küçülen, alçak
(اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf if'al b.) sevdi (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı
(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) davet edip teşvik etti/ dua etti/ ibadet etti [(اَلْكَيْدُ (كَادَ يَكِيدُ]: hile, tuzak, oyun
(صَبَا يَصْبُو صَبْوًا): (nakıs f.) kalben meyl etti,canı kaynadı (اَلْجَاهِلُ ج جَاهِلُونَ): (ismi fâil) cahil, bilmeyen
(اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş (اِمْتَرَى يَمْتَرِي): (iftiâl bâbı) şüpheye düştü, şüphelenip inkâr etti

(YUSUF, 35 – 36 – 37):

(بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): (nakıs f.) zuhur etti, ortaya çıktı (رَأَى يَرَى): (nakıs f.) gördü (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il b.) öğretti
(سَجَنَ يَسْجُنُ سَجْنًا): hapse attı, zindana kapattı (اَلْحِينُ) vakit, müddet (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْمِلَّةُ): millet, din
(اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane (اَلْفَتَى ج فَتْوَةٌ): genç, delikanlı (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yemek, öğün
(اَلْاَحَدُ): bir, tek (أَعْصَرَ يُعْصِرُ إِعْصَارًا):(if'al b.) sıktı (اَلْخَمْرُ ج خُمُورٌ): üzüm ile tefsir edilmiştir/ şarap
(اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (حَمَلَ يَحْمِلُ): taşıdı, yüklendi (فَوْقَ): (zarf) üstünde(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı
(اَلرَّأْسُ ج رُؤُسٌ): baş (اَلْخُبْزُ ج اَخْبَازٌ): ekmek (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً):(mehmuz f.) yedi (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş
(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fâil) iyilik eden, güzel yapan
(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا):(nakıs f.) geldi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızıklandırdı, (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi

≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 239 (YUSUF: 38 – 44) ≻

وَ	اتَّبَعْتُ	مِلَّةَ	آبَائِي	إِبْرَاهِيمَ	وَ	إِسْحٰقَ
ve	tabi oldum	dinine	Atalarımın	İbrahim	atıf h.	İshak
atıf h.	f.mazi, fâil	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf+muz.ileyh	bedel (gayri munsarif)		matuf

وَ	يَعْقُوبَ ط	مَا كَانَ	لَنَآ	أَنْ نُشْرِكَ	بِاللّٰهِ	مِنْ شَيْءٍ ط
ve	Ya'kub'un	olmaz	bizim	ortak koşmamız	Allah'a	herhangi bir şeyi
atıf h.	matuf	nefiy h., f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi: masdarı müevvel. masdar ve nasb h., f. muzari	h. cer-mecrur isim	zaid cer, mef'ul

ذٰلِكَ	مِنْ فَضْلِ	اللّٰهِ	عَلَيْنَا	وَ	عَلَى النَّاسِ	وَ
Bu	lütfundandır	Allah'ın	bize	ve	insanlara	
mübteda	(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi: şibhi cümle	muz.ileyh	car-mecrur	atıf h.	h. cer-mecrur isim	atıf h.

﴿ 38 ﴾	لَكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا يَشْكُرُونَ
	Fakat	çoğu	insanların	şükretmezler
	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz.ileyh	(لَكِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi nefiy h., f.muzari,

38. Atalarım İbrahim, İshak ve Ya'kub'un dinine tabi oldum (uydum). Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız olmaz (yaraşmaz, yakışmaz). Bu, Allah'ın bize ve insanlara olan lütfundandır. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

﴿ 39 ﴾	يَا	صَاحِبَيِ	السِّجْنِ	أَ	أَرْبَابٌ	مُتَفَرِّقُونَ	خَيْرٌ	أَمِ	اللّٰهُ	الْوَاحِدُ	الْقَهَّارُ ط
	Ey	arkadaşlarım	hapishane	mi	rabler	ayrı ayrı	daha iyidir	yoksa	Allah	bir tek	Kahhar
	nida h.	münada, muzaf, tesniyenin (صَاحِبَيْنِ)'nin (نْ)'u izafet kaldırılmış	muz. ileyh	soru h.	mübteda	(أَرْبَابٌ)'ün sıfatı	haber	atıf h., geçiş için esreli	matuf	(أَرْبَابٌ)'a sıfat	ikinci sıfat

39. Ey hapishane arkadaşlarım! Ayrı ayrı rabler (tanrılar) mı daha iyidir, yoksa Kahhar (her şeye ezici hakimiyeti olan) bir tek Allah mı?»

مَا	تَعْبُدُونَ	مِنْ دُونِهِ	إِلَّآ	أَسْمَآءً	سَمَّيْتُمُوهَا
	kulluk yapmıyorsunuz	O'nu bırakıp	başkasına	isimlerden	adlandırdığınız
	f.muzari, fail	h.cer, zarf ismi	istisna h.	mef'ul, mevsuf	(أَسْمَاءٌ) kelimesinin sıfatı, f.mazi, fâil, işba' h, mef'ul
nefiy h.					

أَنْتُمْ	وَ	آبَآؤُكُمْ	مَآ أَنْزَلَ	اللّٰهُ	بِهَا	مِنْ سُلْطَانٍ ط
sizin	ve	babalarınızın	indirmemiştir	Allah	onlarla ilgili	herhangi bir delil
tekid	atıf h.	matuf	(أَسْمَاءٌ) kelimesinin ikinci sıfatı: nefiy h., f.mazi	fâil	car-mecrur	zaid cer, mef'ul

إِنِ	الْحُكْمُ	إِلَّا	لِلّٰهِ ط	أَمَرَ	أَلَّا تَعْبُدُوا	إِلَّآ	إِيَّاهُ ط
değildir	hüküm	ancak	Allah'a aittir	emretmiştir	ibadet etmemenizi	başkasına	kendisinden
nefiy h.	mübteda	istisna h	haber: şibhi cüml.	f.mazi	masdar ve nasb h., nefiy h., f.muzari, fâil	istisna h. (hasr içindir)	mef'ul

﴿ 40 ﴾	ذٰلِكَ	الدِّينُ	الْقَيِّمُ	وَ	لٰكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا يَعْلَمُونَ
	İşte bu	dindir	dosdoğru		Fakat	çoğu	insanların	bilmezler
	mübted	haber,, mevsuf	sıfat	atıf h.	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh	(لَكِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi nefiy h., f. muzari, fâil

40. Onu (Allah'ı) bırakıp sizin ve babalarınızın adlandırdığı birtakım isimlerden başkasına kulluk yapmıyorsunuz. Allah onlarla ilgili herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm (verme yetkisi), ancak Allah'a aittir. O kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler.

يَا	صَاحِبَيِ	السِّجْنِ	أَمَّا	أَحَدُكُمَا	فَيَسْقِي	رَبَّهُ
Ey	iki arkadaşı	zindan	(rüyalarınıza) gelince	biriniz	içirecek	efendisine
nida h.	münada, muzaf, (ن)'u izafet için kaldırılmış	muz. ileyh	tafsil h.(şart h. de denmiştir)	mübteda	rabıta, (أَحَدُكُمَا) mübtedasının haberi: muzari fiil c.	mef'ul

خَمْرًا ج	وَ	أَمَّا	الْآخَرُ	فَيُصْلَبُ	فَتَأْكُلُ	الطَّيْرُ
şarap		gelince	diğerine	asılacak	akabinde yiyecek	kuşlar
ikinci mef'ul	atıf h.	tafsil h.	mübteda	rabıta, (الْآخَرُ) mübtedasının haberi: meçhul f.muzari	atıf h., f. muzari	fâil

مِنْ رَأْسِهِ ط	قُضِيَ	الْأَمْرُ	الَّذِي	فِيهِ	تَسْتَفْتِيَانِ ط	﴿ 41 ﴾
onun başından	hükmedilmiştir	iş		hakkında	fetva istediğiniz	
h.cer,mecrur isim	meçhul f.mazi	naibi fâil, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm., fâil	

41. Ey iki zindan arkadaşı! (Rüyalarınıza) gelince, biriniz efendisine şarap içirecek; diğerine gelince asılacak ve akabinde kuşlar onun başından (beynini) yiyecekler. Hakkında fetva istediğiniz (tabirini istediğiniz) iş (bu şekilde) hükmedilmiştir.

مِنْهُمَا	نَاجٍ	أَنَّهُ	ظَنَّ	لِلَّذِي	قَالَ	وَ
ikisinden	kurtulacağını		sandığı	kimseye	dedi	
car-mecrur	(أَنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin ismi	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	f.mazi	başlama h.

(ظَنَّ)'nin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

رَبِّهِ	ذِكْرَ	الشَّيْطَانُ	فَأَنْسَاهُ	رَبِّكَ ز	عِنْدَ	اذْكُرْنِي
efendisine	anmayı	şeytan	ona unutturdu	efendinin	yanında	beni an
muz.ileyh, sonraki zamir için muzaf, muz.ileyh	ikinci meful, muzaf	fâil	atıf h., f.mazi, mef'ul	muz.ileyh, sonraki zamir için muzaf, muz.ileyh	mekan zarfı, muzaf	emir f., nûnu vikaye, mef'ul

سِنِينَ ط ع	بِضْعَ	فِي السِّجْنِ	فَلَبِثَ	﴿ 42 ﴾
sene	birkaç	hapiste	kaldı	
muz.ileyh	zaman zarfı, (لَبِثَ) ile bağlantılıdır	h. cer-mecrur isim	atıf h.,f.mazi	

42. (Yusuf), İkisinden, kurtulacağını sandığı kimseye: «Efendinin yanında beni an (belki haksız yere girdiğim bu hapishaneden beni çıkarır)» dedi. Fakat şeytan ona efendisine anmayı (hatırlatmayı) unutturdu. Bunun üzerine (Yusuf) birkaç sene (daha) hapiste kaldı.

عِجَافٌ	سَبْعٌ	يَأْكُلُهُنَّ	سِمَانٍ	بَقَرَاتٍ	سَبْعَ	أَرَى	إِنِّي	الْمَلِكُ	قَالَ	وَ
zayıf	yedi	onları yediğini	semiz	ineği	yedi	(rüyamda) görüyorum	doğrusu ben	hükümdar	dedi	
sıfat	fâil, mevsuf	بَقَرَاتٍ'in sıfatı, muzari fiil c., mef'ul	sıfat	muz. ileyh	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	fâil	f. mazi	başlama h.

الْمَلَأُ	أَيُّهَا	يَا	يَابِسَاتٍ ط	وَ	أُخَرَ	خُضْرٍ	سُنْبُلَاتٍ	سَبْعَ	وَ
	Ey ileri gelenler		kuru	ve	diğer	yeşil	başak	yedi	
atf-ı beyan	münada, (هَا):tenbih h.	nida h.	sıfat	atıf h.	matuf	sıfat	muz.ileyh	matuf, muzaf	atıf h.

تَعْبُرُونَ	﴿ 43 ﴾	لِلرُّؤْيَا	إِنْ كُنْتُمْ	فِي رُؤْيَايَ	أَفْتُونِي
yormasını biliyorsanız		rüya için	Eğer	rüyam hakkında	bana fetva verin
(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi, önceki cümlede açıklanan cevabü'ş-şart mahzuftur		zaid cer, mukaddem mef'ul	şart h., fiilu"ş-şart, nâsih f.mazi cezm mah., (كَانَ)'nin ismi	h. cer-mecrur isim, muz.ileyh	emir f., fâil, nûnu vikaye, mef'ul

43. (Bir süre sonra) Hükümdar: «Doğrusu ben (rüyamda) yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini; yedi yeşil başak ve diğer (bir o kadar yedi) kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya için yormasını biliyorsanız rüyam hakkında bana fetva verin (hüküm verin) » dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 239 ≻

(YUSUF, 38):

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (اَلْمِلَّةُ): millet, din (اَلْاَبُ ج اَبَاءٌ): baba, ata (اَلنَّاسُ): insanlar

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, iyilik, üstünlük, fazl, kerem

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(YUSUF, 39):

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane (اَلرَّبُّ ج اَرْبَابٌ): malik, seyyid, efendi /rab, ilah

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْمُتَفَرِّقُ ج مُتَفَرِّقُونَ): (ismi fâil) ayrı ayrı, değişik, birçok

(اَلْوَاحِدُ): bir, tek [(اَلْقَهَّارُ (قَهَرَ يَقْهَرُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok üstün, ebedi hakimiyet sahibi

(YUSUF, 40):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْاِسْمُ ج اَسْمَاءٌ): isim, ad (سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً): (nakıs tef'il b.) isimlendirdi, ad koydu

(اَلْاَبُ ج اَبَاءٌ): baba (أَنزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً):(if'al b.) indirdi (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, delil, bürhan/ saltanat, galebe, hakimiyet

[(اَلْحُكْمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (masdar) hüküm, kaza (hükme bağlama, verilen hüküm (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, itaat, ibadet (اَلْقَيِّمُ): dosdoğru, sabit, sağlamca yapan (اَلنَّاسُ): insanlar

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok [عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(YUSUF, 41):

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane (اَلْاَحَدُ): bir, tek (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nakıs f.) suladı, içirdi

(اَلْخَمْرُ ج خُمُورٌ): şarap, içki (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (صَلَبَ يَصْلُبُ صَلْبًا): çarmıha gerdi, idam etti

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (اَلرَّاْسُ ج رُؤُسٌ): baş

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) yerine getirdi, bitirdi/ takdir etti/ hükmetti

(اِسْتَفْتَى يَسْتَفْتِي اِسْتِفْتَاءً) (istif'al nakıs b.) tabirini istedi, fetva istedi, fikir aldı

(YUSUF, 42 – 43):

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) sandı, zannetti [(نَجَا (اَلنَّاجِي]: (ismi fâil) kurtulan (اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatırladı, zikretti, bahsetti, muktezasını yapmakla birlikte hatıra getirdi (اَلسَّنَةُ ج سِنِينٌ) sene

(أَنْسَى يُنْسِي اِنْسَاءً):(nakıs if'al b.) terkettirdi, hatırlatmadı, unutturdu (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti, yerleşti/ gecikti/ dayandı

(اَلْبِضْعُ): birkaç (bir ile on arası sayıları ifade eder) (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, sultan, hükümdar

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs-mehmuz f.) gördü, bildi (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْبَقَرَةُ ج بَقَرَاتٌ): inek

(اَلسَّمِينُ ج سِمَانٌ): semiz, etli, yağlı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً):(mehmuz f.) yedi (اَلْاَعْجَفُ ج عِجَافٌ): zayıf, cılız

(اَلسُّنْبُلَةُ ج سُنْبُلاَتٌ): başak, sünbül (اَلْاَخْضَرُ ج خُضْرٌ): yeşil (اَلْاُخْرَى ج اُخَرُ – اُخْرَيَاتٌ): diğeri, öteki

(اَلْيَابِسَةُ ج يَابِسَاتٌ): kuru (اَلْمَلاُ): halk, ileri gelen, eşraf (اَلرُّؤْيَا): uykuda görülen düş, rüya

(أَفْتَى يُفْتِي اِفْتَاءً): (nakıs if'al b.) açıkladı, tabir etti, hükmünü söyledi (عَبَرَ يَعْبُرُ) tabir etti, yorumladı

(YUSUF, 44):

(اَلضِّغْثُ ج اَضْغَاثٌ): karışık) (اَلْحُلُمُ ج اَحْلاَمٌ): düş, rüya (اَلتَّاْوِيلُ) tabir, yorumlama



≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 240 (YUSUF: 45 – 52) ≻

قَالُوٓا	أَضْغَاثُ	أَحْلَامٍ ۚ	وَ	مَا	نَحْنُ	بِتَأْوِيلِ
dediler	karışık	rüyalardır	atıf h.	değiliz	Biz	yorumunu
f.mazi, fâil	(هى) (onlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh		(ليس) ameli yapan nefiy h.	(مَا)'nın ismi	harfi cer, mecrur isim, muzaf (بِعَالِمِينَ ile bağlantılıdır)

الْأَحْلَامِ	بِعَالِمِينَ	﴿ 44 ﴾	وَ	قَالَ	الَّذِي	نَجَا	مِنْهُمَا	وَ	ادَّكَرَ
rüyaların	kesinlikle bilenler		atıf h.	dedi	kimse	kurtulan	iki kişiden	atıf h.	hatırlayan
muz. ileyh	tekit için gelen zaid h. cer, (مَا)'nın haberi			f.mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; f.mazi	car-mecrur		f.mazi

﴿ 45 ﴾	فَأَرْسِلُونِ	بِتَأْوِيلِهِ	أُنَبِّئُكُمْ	أَنَا	أُمَّةٍ	بَعْدَ
	hemen beni gönderin	onun yorumunu	size haber veririm	Ben	bir zaman	sonra
	rabıta (atıf harfi de denmiştir), emir f., nûnu vikaye, sondaki esre mahzuf ve mef'ul olan mütekellim ya'sı	car-mecrur	(أَنَا) mübtedasının haberi: muzari fiil cümlesi, mef'ul	mübteda	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf (ادَّكَرَ ile bağlantılıdır)

44. (Hükümdarın ileri gelenleri:) «Bunlar karışık rüyalardır. Biz (böyle) rüyaların yorumunu kesinlikle bilmeyiz » dediler. 45. (Hapisteki) iki kişiden kurtulan ve nice zaman sonra (Yusuf'u) hatırlayan kimse: «Ben size onun yorumunu haber veririm, hemen beni (zindana) gönderin » dedi.

يُوسُفُ	أَيُّهَا	الصِّدِّيقُ	أَفْتِنَا	فِي سَبْعِ	بَقَرَاتٍ	سِمَانٍ
Yusuf	ey doğru sözlü		bize yorum yap	yedi hakkında	ineği	semiz
münada: nida harfi mahzuf	bedel, (هَا):tenbih h.	sıfat, (يُوسُفُ) 'dan bedel de denmiştir).	emir f., mef'ul	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz.ileyh, mevsuf	sıfat

يَأْكُلُهُنَّ	سَبْعٌ	عِجَافٌ	وَ	سَبْعِ	سُنْبُلَاتٍ	خُضْرٍ	وَ
onları yemesi	yedi	zayıf	atıf h.	yedi	başak	yeşil	ve
f.muzari, mef'ul	fâil	sıfat		yukardaki (سَبْعِ)'ya matuf, muzaf	muz.ileyh, muzaf	sıfat	atıf h.

أُخَرَ	يَابِسَاتٍ ۙ	لَعَلِّي	أَرْجِعُ	إِلَى النَّاسِ	لَعَلَّهُمْ	يَعْلَمُونَ	﴿ 46 ﴾
bir o kadar	(başak) kuru	Belki ben	dönerim	insanlara	belki onlar	bilirler	
(سَبْعِ) üzerine matuf	sıfat	tereccî (umma, ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi,	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	h. cer-mecrur isim	tereccî (umma, ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil	

46. (Şarapçı hala hapishanede bulunan Yusuf'un yanına gelerek:) Yusuf, ey doğru sözlü (Hükümdarın rüyasında gördüğü) yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yemesi ve yedi yeşil başak ve bir o kadar kuru (başak) hakkında bize yorum yap. Belki de ben insanlara (bu doğru yorumunla) dönerim de belki onlar da (kıymetini) bilirler» dedi.

فَذَرُوهُ	فَمَا حَصَدْتُمْ	دَأَبًا ۚ	سِنِينَ	سَبْعَ	تَزْرَعُونَ	قَالَ
bırakın	Akabinde ne biçtiyseniz	âdetiniz üzere	sene	Yedi	ekin ekersiniz	dedi
rabıta, cevabü'ş-şart; emir f., fâil, mef'ul	atıf h., mukaddem mef'ul, şart ismi, fiilü'ş-şart: f.mazi+fâil	mef'ûlü mutlak naibi	muz. ileyh	zaman zarfı	f.muzari, fâil, cümle mekulü'l-kavl cümlesidir	f.mazi

﴿ 47 ﴾	تَأْكُلُونَ	مِمَّا	قَلِيلًا	إِلَّا	فِي سُنْبُلِهِ
	yediğiniz	şeylerden	az bir miktar	dışında	başağında
	sıla: muzari fiil cüm.	h.cer, ismi mevsul, (قَلِيلًا sıfatı ile bağlantılıdır)	müstesna	istisna h.	h. cer-mecrur isim

47. (Yusuf:) «Yedi sene âdetiniz üzere (hep yaptığınız gibi) ekin ekersiniz (nadasa bırakmazsınız). Akabinde de yediğiniz şeylerden az bir miktar dışında (kalanını depolayarak) her ne biçtiyseniz başağında bırakın.

يَأْكُلْنَ	شِدَادٌ	سَبْعٌ	ذَٰلِكَ	مِنْ بَعْدِ	يَأْتِي	ثُمَّ
yiyecekleri	şiddetli	yedi (kurak yıl)	bunun	ardından	gelir	Sonra
(سَبْعٌ) 'un 2.sıfatı : muzari fiil, fâil	sıfat	fâil,, mevsuf	muz.ileyh	h.cer, zarf ismi, muzaf	f.muzari	atıf h.

﴿ 48 ﴾ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تُحْصِنُونَ

daha önce hazırlayıp biriktirdiğiniz şeyleri	onlar için	hariç	az bir miktar	sakladıklarınızdan		
sıla: mazi fiil cüm.; fâil	car-mecrur	istisn a h.	(قَلِيلًا)'in sıfatı: şibhi cümle, ismi mevsul	(مَا)'dan müstesna	sıla; muzari fiil cüm.; fâil	mef'ul, ismi mevsul

48. Sonra bunun ardından, (tohumluk olarak) sakladıklarınızdan az bir miktar (ayırdığınız) hariç, onlar için (o yıllar için) daha önce hazırlayıp biriktirdiğiniz şeyleri yiyecekleri şiddetli yedi (kurak yıl) gelir.

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ

Sonra	gelir	arkasından	bunun	bir yıl	kendisinde	yağmurun verildiği
atıf h.	f. muzari	h.cer, zarf ismi,, muzaf	muz.ileyh.	fâil	car-mecrur (يُغَاثُ ile bağlantılı	عَامٌ 'ün sıfatı: meçhul muzari f. c.

﴿ 49 ﴾ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ع النَّاسُ وَ

insanlara	ve	kendisinde	(meyvelerin suyunu) sıkacakları
naibi fâil	atıf h.	car-mecrur (يَعْصِرُونَ ile bağlantılıdır)	f.muzari, fâil,(يَعْصِرُونَ cümlesi, يُغَاثُ cümlesi üzerine matuf)

49. Sonra bunun arkasından kendisinde insanlara yağmurun verildiği (ya da yardım edildiği) ve kendisinde (meyvelerin suyunu) sıkacakları bir yıl gelecek.»

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ ج فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ

başlama h.	dedi	hükümdar	Onu bana getirin	ona gelince		elçi
	f.mazi	fâil	emir f., cemi vâvı fâil, nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.,cezmetmeyen şart edatı	fiilu'ş-şart: f.mazi, mef'ul	fâil

قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ

dedi	dön	efendine	sonra da ona sor	neydi	hali	kadınların
cevabü'ş-şart: mazi fiil cümlesi	emir f.	h. cer-mecrur isim	(ارْجِعْ) cümlesi üzerine matuf: atıf h., emir f., mef'ul	mübteda, soru ismi	haber, muzaf	muz.ileyh

(اسْأَلْ) fiilinin mef'ulü: isim cümlesi

﴿ 50 ﴾ اللَّاتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ط إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ

sıfat, ismi mevsul	kesen	ellerini	Doğrusu	Rabbim	onların hilesini	çok iyi bilir
sıla; fiil cüm.; f. mazi, fâil		mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	h.cer+mecrur isim, şibhi cümle (عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin haberi

50. (Yusuf'un zindan arkadaşından bunu duyan) hükümdar: «Onu bana getirin» dedi. Elçi ona gelince (Yusuf): «Efendine dön de ellerini kesen kadınların hali neydi? diye ona sor. Doğrusu Rabbim onların hilesini çok iyi bilir» dedi.

قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ ط

dedi	neydi	durumunuz	zaman	murat almak istediğiniz	Yusuf'un	nefsinden
f.mazi	mübteda, soru ismi	haber	geçmiş zaman zarfı, muzaf	mazi fiil cümlesi muz. ileyhtir: nûn'un-nisve; fâil	mef'ul	h. cer-mecrur isim

قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ ط قَالَتِ

dediler	Hâşâ	Allah için	bilmiyoruz	onun aleyhinde	kötülük	dedi
f.mazi, fâil	"Hâşe": mef'ulü mutlak naibi olarak masdar isimdir, sonundaki tenvin elife dönmüş, sonra da tahfif (hafifletme) için kelimenin sonundaki elif hazfedilmiştir.	h.cer+ mecrur isim	nefiy h., f.mazi, fâil	car-mecrur	zaid cer, mef'ul	f.mazi

امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ ز أَنَا رَاوَدْتُهُ

karısı	Azizin	Şimdi	açığa çıktı	gerçek	Ben	murat almak istemiştim
fâil, muzaf	muz. ileyh	zaman zarfı	f.mazi	fâil	mübteda	haber, mazi fiil cümlesi, fâil, mef'ul

﴿ 51 ﴾ عَنْ نَفْسِهِ وَ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ

onun nefsinden	atıf h.	şüphesiz ki o	doğru söyleyenlerdendir	
h. cer-mecrur isim		tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	tekit lâmı, h.cer	mecrur isim

(إِنَّ)'nin haberi: şibhi cümle

51. (Hükümdar çağırdığı kadınlara:) « Yusuf'un nefsinden murat almak istediğiniz zaman durumunuz neydi? » dedi. (Kadınlar:) «Hâşâ! Allah için, biz onun aleyhinde hiçbir kötülük bilmiyoruz» dediler. Azizin karısı: «Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ben onun nefsinden murat almak istemiştim. Hiç şüphesiz ki o doğru söyleyenlerdendir.» dedi.

ذَلِكَ	لِيَعْلَمَ	أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ	بِالْغَيْبِ	وَ	أَنَّ
Bu	bilmesi içindir	ona hainlik etmediğimi	yokluğunda	ve	
(قلت) olarak takdir edilen fiilin mef'ulü	ta'lil ve nasb h., f. muzari	(إِنَّ)'nin haberi: cahd-ı mutlak: f. muzari, mef'ul / tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	atıf h.	tekid ve nasb h.

(يَعْلَمَ)'nin mef'ulü: isim cümlesi

﴿ 52 ﴾	الْخَائِنِينَ	كَيْدَ	لاَ يَهْدِي	اللّهَ
	hainlerin	hilesini	başarıya erdirmeyeceğini	Allah'ın
	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	(أَنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi nefiy hf.muzari	(أَنَّ)'nin ismi

52. (Yusuf niçin böyle bir davranış sergilediği hakkında) dedi ki: «Bu, (azizin) yokluğunda ona hainlik etmediğimi ve Allah'ın hainlerin hilesini başarıya erdirmeyeceğini (insanların) bilmesi içindir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 240 ≻

(YUSUF, 45 – 46 – 47 – 48):

(نَجَا يَنْجُو نَجَاءً): (nakıs f.) kurtuldu (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama (اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ اِدِّكَارًا): (iftial b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, (aslı: اِذْتَكَرَ) iftial babındaki harf değişimini hatırlayınız.] (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): zaman, vakit, ümmet (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا) bildi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصِّدِّيقُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok doğru, çok sadık (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْبَقَرَةُ ج بَقَرَاتٌ): inek (أَفْتَى يُفْتِي إِفْتَاءً): (nakıs if'al b.) açıkladı, tabir etti, hükmünü söyledi (اَلسَّمِينُ ج سِمَانٌ): semiz, etli, yağlı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (اَلْعَجَفُ ج عِجَافٌ): zayıf, cılız (اَلسُّنْبُلَةُ ج سُنْبُلاَتٌ): başak, sünbül (اَلْأَخْضَرُ ج خُضْرٌ): yeşil (اَلْأُخْرَى ج أُخَرُ _ اُخْرَيَاتٌ): diğeri, öteki (اَلْيَابِسَةُ ج يَابِسَاتٌ): kuru (أَتَى يَأْتِي): (nakıs f.) geldi (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلسَّنَةُ ج سِنِينٌ): sene (اَلدَّأْبُ): müdavemet, adet, vaziyet (زَرَعَ يَزْرَعُ زَرْعًا): tohum ekti, yetiştirdi (حَصَدَ يَحْصُدُ حَصْدًا): hasad etti, biçti (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا):(misal f.) bıraktı/ ilgiyi alakayı kesti (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il b.) hazırladı/ önce yaptı (أَحْصَنَ يُحْصِنُ اِحْصَانًا): (if'al b.) muhkem mevkilere koydu, korudu, sakladı

(YUSUF, 49 – 50 – 51 – 52):

(أَتَى يَأْتِي): (nakıs f.) geldi (اَلْعَامُ ج أَعْوَامٌ): yıl, sene (اَلْكَيْدُ): hile, tuzak, oyun (اَلْخَائِنُ ج خَائِنُونَ) (ismi fâil) ihanet eden, hain (غَاثَ يَغِيثُ غَيْثًا): (ecvef f.) yağmur verdi, (yardım edildi, yardım gördü manası da muhtemeldir (عَصَرَ يَعْصِرُ عَصْرًا): sıktı (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): sultan, hükümdar (أَتَى يَأْتِي اِيتَانًا ب): (nakıs f.) getirdi/ geldi (مَا بَالُ): ne halde (اَلنِّسْوَةُ): kadınlar (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, oyun (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu, istedi (قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): çokça kesti, yardı, yırttı, kesip biçti (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (اَلْخَطْبُ ج خُطُوبٌ): mesele, durum (رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً):(müfaale b.) düzen kurdu, peşine düştü/ elde etmeye çalıştı (حَاشَ لِلّهِ): Allah'ı tenzih ederiz, Allah için (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü (اَلْإِمْرَأَةُ): kadın, hanım, karı (اَلْعَزِيزُ ج أَعِزَّةٌ): Mısırın idarecilerinin lakabı/ aziz, üstün, kuvvetli (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ) :(ismi fâil) doğru olan (حَصْحَصَ يُحَصْحِصُ حِصْحَاصًا): (rübai mücerred f.) gizli iken sonradan açığa çıktı, tebeyyün etti, ortaya çıktı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (خَانَ يَخُونُ خَوْنًا): (ecvef f.) hiyanet etti, hainlik etti (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gözle görülmeyen, bilinmeyen

ONİKİNCİ CÜZÜN SONU

13. CÜZ

CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 241 (YUSUF: 53 – 63)

وَ	مَآ أُبَرِّئُ	نَفْسِيٓ ۚ	إِنَّ	النَّفْسَ	لَأَمَّارَةٌۢ	بِالسُّوٓءِ	إِلَّا
	temize çıkarmıyorum	nefsimi	Gerçek şu ki	nefis	şiddetle emreder	kötülüğü	hariç
atıf h.	nefiy h., f. muzari	mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	te'kid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	istisna h.

مَا رَحِمَ	رَبِّيٓ ۚ	إِنَّ	رَبِّي	غَفُورٌ	رَّحِيمٌ	﴿ 53 ﴾
merhamet ettiği	Rabbimin	Doğrusu	Rabbim	çok bağışlayandır	çok merhamet edendir	
ismi mevsul "أَمَّارَة"deki gizli zamirden müstesnadır	fâil	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

53. «Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Gerçek şu ki nefis; Rabbimin merhamet ettiği (nefisler) hariç şiddetle (aşırı bir şekilde) kötülüğü emreder. Doğrusu Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.»

وَ	قَالَ	الْمَلِكُ	ائْتُونِي	بِهِۦٓ	أَسْتَخْلِصْهُ	لِنَفْسِي ۚ	فَلَمَّا	كَلَّمَهُۥ
	dedi	Hükümdar	Onu bana getirin		tahsis edeyim	kendim için	Onunla konuşunca	
baş-lama h.	f. mazi	fâil	emir f., fâil, nûnu vikaye, mef'ul	car-mecrur	emrin cevabı, meczum f. muzari, mef'ul	car-mecrur	fiilü'ş-şart: f.mazi, mef'ul	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

قَالَ	إِنَّكَ	الْيَوْمَ	لَدَيْنَا	مَكِينٌ	أَمِينٌ	﴿ 54 ﴾
dedi	Gerçek şu ki senin	bugün	yanımızda	yüksek bir mevkin	güvenilir bir durumun	
cevabü'ş-şart: mazi fiil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	zaman zarfı, (haber ile bağlantılıdır)	mekan zarfı, haber olan (مَكِينٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

54. Hükümdar: «Onu bana getirin, kendim için (özel danışman) tahsis edeyim» dedi. Onunla konuşunca: «Gerçek şu ki senin bugün yanımızda yüksek bir mevkiin ve güvenilir bir durumun var.» dedi.

قَالَ	اجْعَلْنِي	عَلَىٰ خَزَآئِنِ	الْأَرْضِ ۚ	إِنِّي	حَفِيظٌ	عَلِيمٌ	﴿ 55 ﴾
dedi	Beni kıl	hazineleri üzerinde	yerin	Doğrusu ben	koruyup gözetici	bilenim	
f.mazi	emir f., nûnu vikaye:meful	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh,	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

55. (Yusuf:) «Beni yerin (bu ülkenin) hazineleri üzerinde (bir idareci) kıl. Doğrusu ben (iyi bir) koruyup gözetici, (yönetimi de) bilenim.»

وَ	كَذَٰلِكَ	مَكَّنَّا	لِيُوسُفَ	فِي الْأَرْضِ ۚ	يَتَبَوَّأُ
	Böylece	yerleştirdik	Yusuf'u	yerde	konaklayıp oturabiliyordu
başlama h.	car-mecrur	f.mazi, fâil	h. cer-mecrur isim	h. cer-mecrur isim	يَتَبَوَّأُ cümlesi يوسف 'dan hal, muzari fiil

مِنْهَا	حَيْثُ	يَشَآءُ ۖ	نُصِيبُ	بِرَحْمَتِنَا	مَنْ	نَشَآءُ ۖ
oradan	yerde	dilediği	isabet ettiririz	rahmetimizi	kimseye	dilediğimiz
car-mecrur	mekan zarfı, (يَتَبَوَّأُ fiili ile bağlantılıdır)	muz.ileyh: muzari fiil	başlangıç cümlesi: f.muzari	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

وَ	لَا نُضِيعُ	أَجْرَ	الْمُحْسِنِينَ	﴿ 56 ﴾
atıf h.	zayi etmeyiz	ecrini	iyi davrananların	
	nefy-i istikbal; nefiy h., f.muzari	mef'ul, muzaf	muz.ileyh	

56. Böylece Yusuf'u o yerde (o ülkede) yerleştirdik; dilediği yerde konaklayıp oturabiliyordu. Rahmetimizi (Yusuf'un misalinde olduğu gibi insanlardan) dilediğimiz kimseye isabet ettiririz; iyi davrananların ecrini zayi etmeyiz.

وَ	لَأَجْرُ	الْآخِرَةِ	خَيْرٌ	لِّلَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	كَانُوا	يَتَّقُونَ ﴿ 57 ﴾
	mükâfaatı	ahiretin	daha hayırlıdır		imân eden kimseler için	ve	olan	takvâ sahibi
hal vâvı	başlangıç lamı, mübteda, muzaf	muz.ile yh	haber	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.; fâil	atıf h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil c.

57. Elbette ki, imân eden kimseler ve takvâ sahibi (Allah'ın emirlerine karşı gelmekten sakınan sorumluluk sahibi) kimseler için ahiretin mükâfaatı daha hayırlıdır.

وَ	جَآءَ	إِخْوَةُ	يُوسُفَ	فَدَخَلُوا	عَلَيْهِ	فَعَرَفَهُمْ
başlama h.	geldiler f. mazi	kardeşleri fâil, muzaf	Yusuf'un muz.ileyh	girdiler atıf h., f.mazi, fâil	onun yanına car-mecrur	onları tanıdı atıf h., f.mazi, mef'ul

﴿ 58 ﴾	مُنْكِرُونَ	لَهُ	هُمْ	وَ
	tanımadıkları halde haber	kendisini car-mecrur, (مُنْكِرُونَ) ile bağlantılıdır	Onlar mübteda	hal vâvı

(عَرَفَهُمْ) deki (هُمْ) zamirinden hal: isim cümlesi

58. Yusuf'un kardeşleri (kuraklık başladıktan sonra) geldiler ve onun yanına girdiler. Onlar kendisini tanımadıkları halde o onları tanıdı.

وَ	لَمَّا	جَهَّزَهُمْ	بِجَهَازِهِمْ	قَالَ	ائْتُونِي	بِأَخٍ
		hazırlayınca fiilu"ş-şart, f.mazi, mef'ul	onların techizatlarını car-mecrur	dedi cevabü'ş-şart: f.mazi	bana getirin emir f., fâil, nûnu vikaye, mef'ul	kardeşinizi car-mecrur

atıf h.	şart bildiren zaman zarfı nasb mah.					
لَكُمْ	مِنْ أَبِيكُمْ ج	أَ	لاَ تَرَوْنَ	أَنِّي	أُوفِي	الْكَيْلَ
Sizin (أَخٍ)'un sıfatı: şibhi cümle	babanızdan (أَخٍ)'un ikinci sıfatı: şibhi cümle	soru h.	görmüyor musunuz olumsuz f.muzari (nefyi istikbal), fâil	benim tekid ve nasb harfi (ara cümle) harfi de denmiştir), (أَنَّ)'nin ismii	tam tuttuğumu (أَنَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	ölçeği mef'ul

(تَرَوْنَ)'nin mef'ulü

وَ	أَنَا	خَيْرُ	الْمُنْزِلِينَ	﴿ 59 ﴾	فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي	بِهِ
ve atıf h.	benim mübteda	en iyisi haber	ağırlayanların muz.ileyh		eğer bana getirmezseniz atıf h., şart h., cezm h., fiilu"ş-şart: f.muzari, fâil, nûnu vikaye, mef'ul	onu car-mecrur

فَلاَ	كَيْلَ	لَكُمْ	عِنْدِي	وَ	لاَ تَقْرَبُونِ	﴿ 60 ﴾
yoktur rabıta, en-nafiye li'l-cins	bir ölçek (لاَ)'nın ismi	size (لاَ)'nın haberi: şibhi cümle	benim yanımda mekan zarfı	ve atıf h.	bana yaklaşmayın nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil, nûnu vikaye, sondaki esre harekesi düşen ve mef'ul olan mütekellim (ي)'sinin kısaltılmış hali	

cevabü"ş-şart: isim cümlesi

59. (Yusuf) onların techizatlarını (erzak yüklerini) hazırlayınca dedi ki: «Sizin babanızdan olan (baba bir) kardeşinizi de bana getirin. Sizlere ölçeği tam tuttuğumu (bol bol doldurduğumu) ve benim (misafir) ağırlayanların en iyisi olduğumu görmüyor musunuz? 60. Eğer onu bana getirmezseniz, artık benim yanımda size (verilecek) bir ölçek (zahire) yoktur ve bana yaklaşmayın da!»

﴿ 61 ﴾	لَفَاعِلُونَ	إِنَّا	وَ	أَبَاهُ	عَنْهُ	سَنُرَاوِدُ	قَالُوا
	yaparız te'kid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	kesinlikle tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	ve atıf h.	babasını mef'ul	onu car-mecrur	elde etmeye çalışacağız istikbal (gelecek zaman) h., f.muzari	dediler f.mazi+fâil

61. (Kardeşleri:) «Babasını elde etmeye (ikna etmeye) çalışacağız ve kesinlikle (bunu) yaparız » dediler.

وَ	قَالَ	لِفِتْيَانِهِ	اجْعَلُوا	بِضَاعَتَهُمْ	فِي رِحَالِهِمْ	لَعَلَّهُمْ
başlama h.	dedi f.mazi	gençlerine h. cer-mecrur isim	koyun emir f.	sermayelerini mef'ul	yüklerinin içine h. cer-mecrur isim	Belki ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi

﴿ 62 ﴾	يَرْجِعُونَ	لَعَلَّهُمْ	إِلَىٰ أَهْلِهِمْ	انقَلَبُوا	إِذَا	يَعْرِفُونَهَا
	geri gelirler (لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	belki onlar ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	ailelerine h. cer-mecrur isim	döndükleri f.mazi, fâil,	zaman zaman zarfı	onu anlarlar (لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi (cemi), mef'ul

62. (Yusuf emrinde olan) gençlerine "Sermayelerini yüklerinin içine koyun. Belki ailelerine döndükleri zaman onu anlarlar (farkına varırlar) da belki onlar (bir daha) geri gelirler." dedi.

فَلَمَّا	رَجَعُوٓا	إِلَىٰٓ أَبِيهِمْ	قَالُوا	يَٰٓ	أَبَانَا	مُنِعَ	مِنَّا	الْكَيْلُ	فَأَرْسِلْ
	döndükleri zaman	Babalarına	dediler	Ey	babamız	men'edildi	Bizden	ölçek	gönder
	fiilu"ş-şart: f.mazi, fâil, cümle	h. cer-mecrur isim	cevabü'ş-şart: f.mazi, fâil	nidâ h.	münâdâ	meçhul f. mazi	car-mecrur	nâibi fâil	cevabü'ş-şart için rabıta, emir f.
atıf h., şart bildiren zaman zarfı									

﴿ 63 ﴾

مَعَنَا	أَخَانَا	نَكْتَلْ	وَ	إِنَّا	لَهُۥ	لَحَٰفِظُونَ
bizimle beraber	kardeşimizi	ki ölçekle alalım		kesinlikle biz	onu	koruyup gözetiriz
mekân zarfı	mef'ul	emrin cevabı: meczum f.muzari	atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, (حَٰفِظُونَ) ile bağlantılıdır	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi

63. Babalarına döndükleri zaman, «Ey babamız! Bizden ölçek men'edildi (tekrar zahire verilmesi yasaklandı). Bu durumda kardeşimizi (Bünyamin'i) bizimle beraber gönder ki (onun vasıtasıyla biz de) ölçekle (zahire) alalım. Biz onu kesinlikle koruyup gözetiriz» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 241 ≻

(YUSUF, 53 – 54 – 55 – 56):

(بَرَّأَ يُبَرِّئُ تَبْرِيئًا): (tef'il b.) temize çıkardı [(أَمَرَ يَأْمُرُ) اَلْاَمَّارَةُ]: (mübalağalı ismi fâil) şiddetle emreden (اَلسُّوْءُ): kötülük, kötü (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, sultan, hükümdar (لَدَى): (zarf) katında, yanında (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (اِسْتَخْلَصَ يَسْتَخْلِصُ اِسْتِخْلَاصًا): (istif'al b.) seçti, has kıldı (كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il b.) konuştu (اَلْمَكِينُ ج مُكَنَاءُ) kadri yüce, yüksek mevki sahibi/ sarsılmaz, sabit ve sağlam (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı/ çevirdi/ yarattı, icat etti/ hükmetti (اَلْخَزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: gözetleyici (مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il b.) yerleştirdi/ imkan verdi/ kadri yüce kıldı (حَيْثُ): (mübhem mekan zarfı) yerde, yerden (تَبَوَّأَ يَتَبَوَّأُ تَبَوُّؤً): (tefa'ul b.) konakladı, mesken edindi, yerleşti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (أَصَابَ يُصِيبُ اِصَابَةً): (ecvef if'al b.) isabet etti/ irade etti, istedi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): mükafat, ecir, ücret (أَضَاعَ يُضِيعُ إِضَاعَةً): (ecvef if'al b.) zayi etti, telef etti, ihmal etti (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ) (ismi fâil) güzel yapan, iyilik eden

(YUSUF, 57 – 58 – 59 – 60):

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) korundu, sakındı (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا): girdi (عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اَلْمُنْكِرُ ج مُنْكِرُونَ) :(ismi fâil) tanıyamayan/ korkup kaçan/ sakınan/ beğenmeyen (جَهَّزَ يُجَهِّزُ تَجْهِيزًا): (tef'il b.) hazırladı (اَلْجِهَازُ ج اَجْهِزَةٌ): teçhizat, takım (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti [(كَالَ يَكِيلُ) اَلْكَيْلُ]: ölçek (أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً):(nakıs if'al b.) ifa etti, eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi (اَلْمُنْزِلُ ج مُنْزِلُونَ) (ismi fâil) ağırlayan

(YUSUF, 61 – 62 – 63):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi [(كَالَ يَكِيلُ) اَلْكَيْلُ]: ölçülen madde (قَرَبَ يَقْرَبُ قِرْبَانًا) yaklaştı/ yaptı, işledi (رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً عَنْ):(müfaale b.) elde etmeye çalıştı/ peşine düştü (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ismi fâil) yapan, eden (اَلْفَتَى ج فِتْيَانٌ): genç (مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu (اَلْبِضَاعَةُ): sermaye, anamal (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (اَلرَّحْلُ ج رِحَالٌ): sefere çıkanın beraberine aldığı yük (عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ اِنْقِلَابًا): (infial b.) döndü, dönüştü (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالًا): (if'al b.) gönderdi (اِكْتَالَ يَكْتَالُ اِكْتِيَالًا): (ecvef iftial b.) ölçüyle satın aldı

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 242 (YUSUF: 64 – 69) ≻

قَالَ	هَلْ	آمَنُكُمْ	عَلَيْهِ	إِلَّا	كَمَآ	أَمِنتُكُمْ
dedi	miyim	size güvenir	onun hakkında	başka	gibisinden	size güvendiğim
f.mazi	soru h.	f.muzari, mef'ul	car-mecrur	istisna h.,(hasr edatı da denmiştir)	h.cer masdar h.	f.mazi, fâil, mef'ul

عَلَىٰٓ أَخِيهِ	مِن قَبْلُ ط	فَاللَّهُ	خَيْرٌ	حَٰفِظًا ص	وَ	هُوَ
kardeşi hakkında	daha önce	Allah	en iyisidir	gözeten olarak	koruyup	O
h. cer-mecrur isim	h.cer, mebni zaman zarfı	başlama h., mübteda	haber	temyîz	atıf h.	mübteda

أَرْحَمُ	الرَّٰحِمِينَ	﴿ 64 ﴾	وَ	لَمَّا	فَتَحُوا	مَتَٰعَهُمْ
en merhametlisidir	merhametlilerin			açtıklarında		eşyalarını
haber	muz.ileyh		atıf h.	şart bildiren zaman zarfı	fiilu"ş-şart: f.mazi, fâil	mef'ul

وَجَدُوا	بِضَٰعَتَهُمْ	رُدَّتْ
gördüler	sermayelerinin	geri döndürüldüğünü
cevabü'ş-şart: f.mazi, fâil	mef'ul	

(وَجَدُوا)'nün ikinci mef'ûlü: mazi meçhul fiil, (رُدَّتْ cümlesi,بِضَاعَتَهُمْ 'den haldir de denmiş)

بِضَٰعَتُنَا	هَٰذِهِ	نَبْغِي ط	مَا	أَبَانَا	يَٰٓ	قَالُوا	إِلَيْهِمْ ط
sermâyemiz	işte bu	taşkınlık ediyoruz	ne	babamız	Ey	dediler	kendilerine
(هَٰذِهِ)'nin bedeli	mübtedâ	f. muzari	mukaddem mef'ul, soru ismi	münâdâ	nidâ h.	f.mazi, fâil	car-mecrur

أَخَانَا	نَحْفَظُ	وَ	أَهْلَنَا	نَمِيرُ	وَ	إِلَيْنَا ج	رُدَّتْ
kardeşimizi	koruruz		ailemize	erzak getiririz		bize	iade edilmiş
mef'ul	f.muzari	atıf h.	mef'ul	f.muzari	atıf h.	car-mecrur	(هَٰذِهِ)mübtedasının haberi: meçhul fiili mazi cüm.

﴿ 65 ﴾	يَسِيرٌ	كَيْلٌ	ذَٰلِكَ	بَعِيرٍ ط	كَيْلَ	نَزْدَادُ	وَ
	az	bir ölçektir	Bu	bir deve yükü	ölçeği	ilave alırız	
	sıfat	haber	mübtedâ,	muz.ileyh	temyiz, muzaf	f.muzari	atıf h.

64. (Babaları Ya'kub:) «Daha önce kardeşi (Yusuf) hakkında size güvendiğim gibi sinden başka (bir şekilde) onun hakkında size güvenir miyim?. (Fakat) Allah koruyup gözeten olarak en iyisidir (en iyi koruyandır). O merhametlilerin en merhametlisidir» dedi. **65.** Eşyalarını açtıklarında sermayelerinin (yiyecek için verdikleri bedellerin) kendilerine geri döndürüldüğünü gördüler. Dediler ki: "Ey babamız! Daha ne taşkınlık ediyoruz? (Daha ne istiyoruz?) İşte sermâyemiz de bize iade edilmiş. (Onunla yine) ailemize erzak getiririz, kardeşimizi koruruz ve bir deve yükü ölçeği ilave alırız. Bu (ilk aldığımız erzak miktar bakımından ya da cömert bir adam için) az bir ölçektir.

مِنَ اللَّهِ	مَوْثِقًا	تُؤْتُونِ	حَتَّىٰ	مَّعَكُمْ	لَنْ أُرْسِلَهُ	قَالَ
Allah'dan	sağlam bir söz	bana verinceye	kadar	sizinle beraber	asla onu göndermeyeceğim	dedi
h. cer-mecrur isim	ikinci mef'ûl	f.muzari, fâil, nûnu vikaye, altındaki yâsı (ي)'nin kısaltılmış hali esre mahzuf ve mef'ul mütekellim	gaye ve nasb h.	zaman zarfı	tekid-i nefy-i istikbal: nefiy ve nasb h., f.muzari, mef'ul	f.mazi

آتَوْهُ	فَلَمَّا	بِكُمْ ج	أَنْ يُحَاطَ	إِلَّآ	بِهِۦ	لَتَأْتُنَّنِي
ona verdiklerinde		kuşatılmanız		hariç	onu	bana kesinlikle getireceğinize dair
fiilu"ş-şart: f.mazi, fâil, mef'ul	atıf h., şart bildiren zaman zarfı	naibi fâil: şibhi cümle	müstesnâ: masdar ve nasb h., meçhul f. muzari	istisna h.	car-mecrur	yemin yerine geçen tekit lamı, tekit nunu birleşmiş muhatab f.muzari, nûnu vikaye+ mütekellim yâsı

﴿ 66 ﴾	وَكِيلٌ	نَقُولُ	عَلَىٰ مَا	اللَّهُ	قَالَ	مَوْثِقَهُمْ
	vekildir	söylediğimiz	şeylere	Allah	dedi	sözlerini
	haber	sıla: muzari fiil cüm.	h.cer+ ismi mevsul, şibhi cümle (وَكِيلٌ) ile bağlantılıdır	mübteda	cevabü'ş-şart: f.mazi	ikinci mef'ul

66. (Babaları Ya'kub:) «Kuşatılmanız hariç, onu bana kesinlikle getireceğinize dair Allah'dan (Allah adına) bana sağlam bir söz verinceye kadar onu asla sizinle beraber göndermeyeceğim!» dedi. Ona sözlerini verdiklerinde: «Söylediğimiz şeylere Allah vekildir.» dedi.

وَ	قَالَ	يَا	بَنِيَّ	لَا تَدْخُلُوا	مِنْ بَابٍ	وَاحِدٍ
atıf h.	dedi f.mazi	nidâ h.	Oğullarım münâda, muzaf olduğu için nun düşmüş, sonra da muzafun ileyh olan mütekellim ya'sı birleşmiş	girmeyin nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	kapıdan h. cer-mecrur isim, mevsuf	bir sıfat, mecrur

وَ	ادْخُلُوا	مِنْ أَبْوَابٍ	مُتَفَرِّقَةٍ	وَ	مَآ أُغْنِي	عَنْكُمْ
atıf h.	girin emir f., fâil	kapılardan h. cer-mecrur isim, mevsuf	ayrı ayrı sıfat	atıf h.	kafi gelmem nefiy h., f.muzari	size car-mecrur

مِنَ اللَّهِ	مِنْ شَيْءٍ	إِنِ	الْحُكْمُ	إِلَّا	لِلَّهِ	عَلَيْهِ
Allah'tan h.cer mecrur isim	hiçbir şekilde zâid cer (إغناء قليلا أو كثيرا) (az ya da çok yardım), mef'ûlü mutlak naibi	değildir nefiy h.	hüküm mübteda	başkasının istisna h.	Allah'tan (الْحُكْمُ) mübtedasının haberi: şibhi cümle	O'na car-mecrur

﴿ 67 ﴾

تَوَكَّلْتُ	وَ	عَلَيْهِ	فَلْيَتَوَكَّلِ	الْمُتَوَكِّلُونَ
tevekkül ettim f.mazi, fâil	atıf h.	O'na car-mecrur	tevekkül etsinler rabıta + emr-i gaib: cezmeden emir lamı, f. muzari	tevekkül edenler fâil

67. Sonra şöyle dedi: Oğullarım! (Şehre ait surlardan) hepiniz bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. (Gerçi) Allah'tan (gelen bir musibet hususunda) hiçbir şekilde size kafi gelmem. Hüküm Allah'tan başkasının değildir. (Onun için) ben yalnız O'na tevekkül ettim (güvenip dayandım). O'na, artık tevekkül edenler (yalnız O'na) tevekkül etsinler.

وَ	لَمَّا	دَخَلُوا	مِنْ حَيْثُ	أَمَرَهُمْ	أَبُوهُمْ	مَا كَانَ
atıf h.	zaman zarfı, muzaf	girdikleri fi'lu'ş-şart; f.mazi, fâil, cümle	yerden h.cer, muzaf	onlara emrettiği (حَيْثُ) zarfının cümle olarak muzafun ileyhi, mazi fiil, mef'ul	Babalarının fâil	olmadı (لَمَّا)'nın cevabı, nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamir

عَنْهُمْ	يُغْنِي	مِنَ اللَّهِ	مِنْ شَيْءٍ	إِلَّا	حَاجَةً	فِي نَفْسِ
onlara car-mecrur	fayda verir (كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	Allah'tan car-mecrur	bir şeyde zâid cer, mef'ûlü mutlak naibi	Ancak istisna h.	haceti müstesnâ	içindeki (حَاجَةً)'in sıfatı: şibhi cümle

لِمَا	عِلْمٍ	لَذُو	إِنَّهُ	وَ	قَضَاهَا	يَعْقُوبَ
şeyler dolayısıyla h.cer, ismi mevsul	ilim muz. ileyh	sahibidir tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	Doğrusu O tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	başlama h.	yerine getirdiği (حَاجَةً)'in sıfatıdır: f.mazi, mef'ul	Yakub'un muz.ileyh (gayri munsarif)

﴿ 68 ﴾

عَلَّمْنَاهُ	وَ	لَكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا يَعْلَمُونَ
kendisine öğrettiğimiz sıla: mazi fiil cüm.; fâil, mef'ul	atıf h.	fakat istidrak ve nasb h.	çoğu (لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	insanların muz. ileyh	bilmezler (لَكِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi: nefiy h., f.muzari, fâil

68. Babalarının onlara emrettiği yerden girdikleri zaman (bu ihtiyat tedbiri) Allah'tan (gelen) bir şeyde onlara fayda verir olmadı. Ancak Yakub içindeki haceti (isteği) yerine getirdi. Doğrusu O kendisine öğrettiğimiz şeyler dolayısıyla ilim sahibidir fakat insanların çoğu bilmezler.

وَ	لَمَّا	دَخَلُوا	عَلَى يُوسُفَ	آوَى	إِلَيْهِ	أَخَاهُ	قَالَ	إِنِّي
atıf h.	zaman zarfı, şart bildiren	girdikleri fiilu"ş-şart, f.mazi, fâil	Yusuf'un yanına car-mecrur	aldı (لَمَّا)'nın cevabı; f.mazi	kendi yanına car-mecrur	kardeşini mef'ul	dedi f.mazi	Gerçek şu ki ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

أَنَا	أَخُوكَ	فَلاَ تَبْتَئِسْ	بِمَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ ﴿69﴾
ben	senin kardeşinim	üzülme	şeyler sebebiyle	olduğu	yapmakta
mübteda	haber	atıf h.+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari	h.cer, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi (cemi)

(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

69. Yusuf'un yanına girdikleri zaman (öz) kardeşini (Bünyamin'i) kendi yanına aldı ve (asıl kimliğini ona açıklayarak) «Gerçek şu ki ben senin kardeşinim, onların yapmakta olduğu şeyler sebebiyle üzülme» dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 242 ≻

(YUSUF, 64 – 65 – 66):

(اَمِنَ يَأْمَنُ اَمَانَةً): (mehmuz f.) güvendi (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (اَلْحَافِظُ): (ismi fâil) gözetici, rakip

(فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا):(misal f.) buldu, rastladı (اَلْبِضَاعَةُ): sermaye, anamal (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا):(muzaaf f.) iade etti, döndürdü/ reddetti

(بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nakıs f.) zulmetti, azgınlık etti, hakkı çiğnedi (حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا): korudu

(مَارَ يَمِيرُ مَيْرًا): (ecvef f.) erzak getirdi, yiyecek aldı, "Meyir"; başka yerden yiyecek getirmek demektir. "Meyire" de böyle getirilen erzaktır. Böyle bir erzakı getirmeye "Imtiyar" da denilir. (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın, aşiret

(اِزْدَادَ يَزْدَادُ اِزْدِيَادًا): (ecvef iftial b.) arttı, katıldı/ artırdı, kattı (اَلْبَعِيرُ ج اَبْعِرَةٌ): deve (اَلْيَسِيرُ): az/ kolay

[(اَلْكَيْلُ (كَالَ يَكِيلُ]: ölçülen madde (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz if'al b.) verdi, getirdi

(اَلْمَوْثِقُ ج مَوَاثِيقُ): anlaşma, sağlam söz (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب) : (nakıs f.) getirdi

(أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً): (ecvef if'al b.) kuşattı, ihata etti (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, gözetleyici, koruyucu

(YUSUF, 67):

(اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْوَاحِدُ): tek, bir

[(تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ) اَلْمُتَفَرِّقَةُ]: (ismi fâil) ayrı ayrı, müteferrik [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hüküm, hikmet, kaza

(أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً عَنْ): (nakıs if'al b.) müstağni kıldı, kafi geldi, ihtiyacını giderdi/ oyaladı

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً):(tefa'ul b.) tevekkül etti, güvendi, işini Allah'a bıraktı

(اَلْمُتَوَكِّلُ ج مُتَوَكِّلُونَ): (ismi fâil) işini Allah'a bırakan, tevekkül eden

(YUSUF, 68 – 69):

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (حَيْثُ): (mübhem mekan zarfı) yerde, yerden (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً): (nakıs if'al b.)müstağni kıldı, kafi geldi, ihtiyacını giderdi

(اَلْحَاجَةُ ج حَاجَاتٌ): ihtiyaç, hacet (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) elde etti, kavuştu/ yerine getirdi/ bitirdi/ halletti

(اَلنَّاسُ) insanlar (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il b.) öğretti [(كَثُرَ يَكْثُرُ (اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (آوَى يُؤْوِي اِيوَاءً): (mehmuz if'al b.) sığındı, barındı

(آوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ): onu yalnız başına yanına aldı (اِبْتَئَسَ يَبْتَئِسُ اِبْتِئَاسًا): iftial b.) üzüldü, güç durumda kaldı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı işledi



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 243 (YUSUF: 70 - 78) ≻

فَلَمَّا	جَهَّزَهُمْ	بِجَهَازِهِمْ	جَعَلَ	السِّقَايَةَ	فِي رَحْلِ	أَخِيهِ
zaman	onlara hazırladığı	onların techizatını	koydu	su kabını	yükünün içine	kardeşinin
	atıf h., şart bildiren cezmetmeyen zaman zarfı	h. cer-mecrur isim	cevabü'ş-şart; f.mazi	mef'ul	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz.ileyh
	fiilu"ş-şart, f.mazi, mef'ul					

﴿ 70 ﴾	لَسَارِقُونَ	إِنَّكُمْ	الْعِيرُ	أَيَّتُهَا	مُؤَذِّنٌ	أَذَّنَ	ثُمَّ
	hırsızsınız	şüphesiz sizler	kafile	ey	bir münadi	seslendi	sonra
	tekit lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıfat (bedel de denmiş)	mahzuf nidâ harfinin münâdâsı, tenbih h.	fâil	f. mazi	atıf h.

70. (Yusuf kardeşlerinin dönüş vakti geldiğinde) onların techizatını (yükünü) hazırladığı zaman su kabını kardeşinin yükünün içine koydu! Sonra bir münadi: «Ey kafile! Hiç şüphesiz sizler hırsızsınız! » diye seslendi.

﴿ 71 ﴾	تَفْقِدُونَ	مَاذَا	عَلَيْهِمْ	أَقْبَلُوا	وَ	قَالُوا
	kaybettiniz	Ne	onlara	yönelerek		dediler
	f.muzari, fâil	kendinden sonraki fiilin mukaddem mef'ulü, soru ismi	câr-mecrur	f.mazi, fâil	atıf h. (hal vâvı da denmiştir)	f.mazi, fâil

71. (Yusuf'un kardeşleri) onlara yönelerek: «Ne kaybettiniz?» dediler.

جَآءَ	لِمَنْ	وَ	الْمَلِكِ	صُوَاعَ	نَفْقِدُ	قَالُوا
getiren	kimseye var		hükümdarın	su kabını	kaybediyoruz	dediler
sıla; mazi fiil c.	haber mukaddem, şibhi cümle: h.cer, ismi mevsul	atıf h.	muz.ileyh	mef'ul	f.muzari	f.mazi, fâil

﴿ 72 ﴾	زَعِيمٌ	بِهِ	أَنَا	وَ	بَعِيرٍ	حِمْلُ	بِهِ
	kefilim	buna	ben		bir deve	yükü	onu
	haber	câr-mecrur	mübtedâ	başlama h.	muz.ileyh	mübtedâ muahhar, muzaf	câr-mecrur

72. «Hükümdarın su kabını kaybediyoruz (kaybettiğimizi arıyoruz). Onu (biz arayıp araştırmadan önce bulup) getiren kimseye bir deve yükü (erzak) var» dediler. (Görevlilerden biri de): « Ben buna kefilim » (dedi)

مَا جِئْنَا	عَلِمْتُمْ	لَقَدْ	تَاللَّهِ	قَالُوا
gelmediğimizi	bilmişsinizdir		Allah'a andolsun	dediler
nefiy h., f.mazi, fâil	f.mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	kasem h. (cer harfi de denmiştir)	f.mazi, fâil

(عَلِمَ) fiilinin mef'ulü: fiil cümlesi

﴿ 73 ﴾	سَارِقِينَ	كُنَّا	مَا	وَ	فِي الْأَرْضِ	لِنُفْسِدَ
	hırsız olmadığımızı			ve	yerde	bozgunculuk çıkarmak için
	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	nefiy h.	atıf h.	h. cer-mecrur isim	ta'lil ve nasb h., f. muzari

(وَمَا كُنَّا.. cümlesi, مَا جِئْنَا cümlesi üzerine matuftur)

73. (Yusuf'un kardeşleri:) «Allah'a andolsun, bizim (bu) yerde bozgunculuk çıkarmak için gelmediğimizi ve hırsız olmadığımızı siz de bilmişsinizdir» dediler.

﴿ 74 ﴾	كَاذِبِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	جَزَآؤُهُ	فَمَا	قَالُوا
	eğer yalan söylüyorsanız		onun cezası	nedir	dediler
	(كَانَ)'nin haberi	şart h., fiilu"ş-şart, nâsih, f. mazi, (كَانَ)'nin ismi	haber	(takdir edilen cevabü'ş-şart için rabıta, {yani (إن كان سارقا) (eğer hırsızsa)}, mübtedâ, soru ismi	f.mazi, fâil

جَزَآؤُهُ	فِي رَحْلِهِ	وُجِدَ	مَنْ	جَزَآؤُهُ	قَالُوا
onun cezasıdır	yükünde	bulunursa	kimin	onun cezası	dediler
haber	h. cer-mecrur isim	haber: filu'ş-şart: meçhul f.mazi	mübteda, şart ismi	mübtedâ.	f.mazi, fâil
rabıta, mübteda					

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

(جَزَآؤُ) mübtedasının haberi: şart ve cevabından oluşan isim cümlesi

﴿ 75 ﴾ الظَّالِمِينَ نَجْزِي كَذَٰلِكَ

zalimleri — mef'ul | cezalandırırız — f.muzari | böyle — câr-mecrur

75. (Yusuf'un kardeşleri:) «Onun cezası, (kaybolan eşya) kimin yükünde bulunursa artık o (şahsın kendisinin rehin alınması) onun cezasıdır. Biz zalimleri (haksızlık edenleri) böyle cezalandırırız» dediler.

اسْتَخْرَجَهَا ثُمَّ أَخِيهِ وِعَاءِ قَبْلَ بِأَوْعِيَتِهِمْ فَبَدَأَ

onu çıkarttı — f.mazi, mef'ul | sonra — atıf h. | kardeşinin — muz.ileyh, bir sonraki zamir için tekrar muzaf, muz. ileyh | eşyasından — muz.ileyh, bir sonraki kelime için muzaf | önce — zaman zarfı, muzaf | onların eşyalarıyla — h.cer + mecrur isim, | Bunun üzerine başladı — atıf h., f. mazi

لِيَأْخُذَ مَا كَانَ لِيُوسُفَ ۖ كِدْنَا كَذَٰلِكَ أَخِيهِ ۖ مِنْ وِعَاءِ

asla alıkoyabilecek — (كَانَ)'nin haberi: lâmul cuhûd, (inkar lamı), f. muzari | değildi — nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | Yusuf'a — câr-mecrur | plan yaptık — f.mazi, fâil | İşte — câr-mecrur | kardeşinin — muz.ileyh, bir sonraki zamir için tekrar muzaf, (ه):muz. ileyh | yükünden — h. cer-mecrur isim, muzaf

دَرَجَاتٍ نَرْفَعُ اللَّهُ ۗ أَنْ يَشَاءَ إِلَّا الْمَلِكِ فِي دِينِ أَخَاهُ

dereceler bakımından — temyîz, (mef'ul de denmiştir) | yükseltiriz — f.muzari | Allah'ın — fâil | dilemesi — müstesna: masdar ve nasb h., f. muzari | hariç — istisnâ h. | hükümdarın — muz.ileyh | dinine göre — h. cer-mecrur isim | kardeşini — mef'ul,

﴿ 76 ﴾ عَلِيمٌ عِلْمٍ ذِي كُلِّ فَوْقَ وَ نَشَاءُ ۗ مَنْ

daha iyi bilen — mübtedâ muahhar | ilim — muz. ileyh | sahibinin — muz.ileyh, bir sonraki isme muzaf | her — muz.ileyh, mecrur, bir sonraki isim için muzaf | üstünde vardır — haber mukaddem: muzaf | atıf h. | dilediğimiz — sıla; fiil cüm.; f. muzari | kimseyi — mef'ul

76. Bunun üzerine (Yusuf kendi öz) kardeşinin eşyasından önce onların (üvey kardeşlerinin) eşyalarını (aramaya) başladı. Sonra onu (kendi öz) kardeşinin yükünden çıkarttı. İşte biz Yusuf'a böyle bir plan yaptık. Allah'ın dilemesi hariç hükümdarın dinine (kanununa) göre kardeşini alıkoyabilecek değildi. Biz kimi dilersek derecelerle yükseltiriz. Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bilen vardır.

مِنْ قَبْلُ ۚ لَهُ أَخٌ سَرَقَ فَقَدْ إِنْ يَسْرِقْ قَالُوا

önceden — h.cer, zarf ismi | onun — (أَخٌ)'un sıfatı; şibhi cümle | kardeşi — fâil | çalmıştı — cevabü'ş-şart: f.mazi | rabıta, tahkik h. | şayet çalmışsa — şart h., fiilu'ş-şart, f.muzari | dediler — f.mazi, fâil

قَالَ لَهُمْ لَمْ يُبْدِهَا وَ فِي نَفْسِهِ يُوسُفُ فَأَسَرَّهَا

dedi — f.mazi | onlara — câr-mecrur | bunu açıklamadı — cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul | ve — atıf h. | kendi içinde — h. cer-mecrur isim. | Yusuf — fâil | bunu gizli tuttu — atıf h., f.mazi, mef'ul

﴿ 77 ﴾ تَصِفُونَ بِمَا أَعْلَمُ اللَّهُ وَ مَكَانًا ۚ شَرٌّ أَنْتُمْ

vasfettiğiniz — sıla; f.muzari, fâil | şeyleri — h.cer, ismi mevsul | daha iyi bilir — haber | Allah — mübteda | durum bakımından — atıf h. | daha kötüsünüz — temyîz | siz — haber | mübteda

77. (Yusuf'un üvey kardeşleri:) «Şayet çalmışsa, daha önceden onun kardeşi (Yusuf da) çalmıştı.» dediler. Yusuf bunu (yaptıkları bu iftirayı) kendi içinde gizli tuttu ve bunu onlara açıklamadı (ve içinden) : «Siz daha kötü bir durumdasınız. Allah, vasfettiğiniz şeyleri çok daha iyi bilir » dedi.

كَبِيرًا شَيْخًا أَبًا لَهُ إِنَّ الْعَزِيزُ أَيُّهَا يَا قَالُوا

ihtiyar — ikinci sıfat | yaşlı — sıfat | bir babası — (إِنَّ)'nin muahhar ismi | onun var — (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle | Doğrusu — tekid ve nasb h. | Ey vezir — sıfat, (bedel de denmiştir) | münâdâ, tenbih h. | nidâ h. | dediler — f.mazi, fâil

﴿ 78 ﴾ مِنَ الْمُحْسِنِينَ نَرَاكَ إِنَّا ۖ مَكَانَهُ ۚ أَحَدَنَا فَخُذْ

iyilik edenlerden — (كَ) zamiri için hal: şibhi cümle | seni görüyoruz — (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil; mef'ul | Gerçekten biz — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | Onun yerine — mekan zarfı | bizim birimizi — mef'ul | al — rabıta (atıf h. de denmiştir), emir f.

78. «Ey Aziz! Doğrusu onun çok yaşlı ihtiyar bir babası var. Onun yerine bizim birimizi al. Gerçekten biz seni, iyilik edenlerden görüyoruz» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 243 ≻

(YUSUF, 70 – 71):

(جَهَّزَ يُجَهِّزُ تَجْهِيزًا): (tef'il b.) hazırladı (اَلْجِهَازُ ج اَجْهِزَةٌ): teçhizat, takım (اَلسِّقَايَةُ): su kabı, maşrapa, su tası / ölçek

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (اَلرَّحْلُ ج رِحَالٌ): sefere çıkanın beraberine aldığı yük (اَلْعِيرُ ج عِيَرَاتٌ): kafilenin adamları, kafile, kervan

[(أَذَّنَ يُؤَذِّنُ) اَلْمُؤَذِّنُ]: (ismi fâil) ilan eden, açıkça bildiren (اَلسَّارِقُ ج سَارِقُونَ): (ismi fâil) çalan, hırsızlık eden

(YUSUF, 72 – 73):

(فَقَدَ يَفْقِدُ فَقْدًا): kaybetti, yitirdi (اَلصُّوَاعُ): ölçek, su kabı, su tası (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, kral, hükümdar

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْحِمْلُ ج اَحْمَالٌ): yük, kargo

(اَلْبَعِيرُ ج اَبْعِرَةٌ): deve (اَلزَّعِيمُ ج زُعَمَاءُ) kefil, önder, şef, başkan

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلسَّارِقُ ج سَارِقُونَ) (ismi fâil) çalan, hırsız

(أَفْسَدَ يُفْسِدُ اِفْسَادًا): (if'al b.) ifsad etti, bozdu, fesat çıkardı (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(YUSUF, 74 – 75):

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: ceza, karşılığını verme (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fâil) yalancı, düzmeci

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: ceza, karşılığını verme (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu, rastladı

(اَلرَّحْلُ ج رِحَالٌ): sefere çıkanın beraberine aldığı yük (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ismi fâil) zulmeden

(YUSUF, 76 – 77):

(بَدَاَ يَبْدَاُ بَدْءً): (mehmuz f.) başladı (اَلْوِعَاءُ ج اَوْعِيَةٌ): kap, heybe, v.b. eşya

(اِسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا): (istifal b.) çıkardı, çıkarmaya çalıştı, çözdü, çıkarmayı arzu etti

(كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef f.) işlerini yoluna koydu/ hile yaptı/ hilesini bozdu

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti/ cezalandırdı (اَلدِّيْنُ ج اَدْيَانٌ): din, itaat, şeriat, ceza

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı

(اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, basamak, yükseklik mertebesi

(سَرَقَ يَسْرِقُ سَرْقًا): çaldı, hırsızladı (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (muzaaf if'al b.) gizledi / sır verdi

(أَبْدَى يُبْدِي اِبْدَاءً):(nakıs if'al b.) izhar etti, açığa çıkardı (اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): (ismi tafdil) daha kötü, daha şerli

(اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mevkii, hal, durum, mertebe [(عَلِمَ يَعْلَمُ) أَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا) :(misal f.) anlattı, bahsetti/ vasıflandırdı/ sıfat verdi

(YUSUF, 78):

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): Mısır idarecilerinin lakabı, aziz, üstün, kuvvetli (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba

(اَلشَّيْخُ ج شُيُوخٌ): 50 ile 80 yaş arası kimse, yaşlı (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): yaşlı, büyük/ başkan

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا):(mehmuz f.) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti/ cezalandırdı (اَلْاَحَدُ): bir, tek

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fâil) güzel yapan, iyilik eden



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 244 (YUSUF: 79 – 86) ≻

قَالَ	مَعَاذَ	اللّٰهِ	أَنْ نَأْخُذَ	إِلاَّ	مَنْ	وَجَدْنَا
dedi	sığınırız	Allah'a	alıkoymaktan	başkasını	kimseden	bulduğumuz
f.maz i	(أعوذ) olarak takdir edilen mahzuf filin mef'ûlü mutlakı	muz. ileyh	masdar ve nasb h., f. muzari	istisnâ h.	müstesna: mef'ul, ismi mevsul	sıla; f. mazi, fâil

﴿ 79 ﴾	لَظَالِمُونَ ع	إِذًا	إِنَّآ	عِنْدَهُۥ لا	مَتَاعَنَا
	zalimler oluruz	o zaman	Şüphe yok ki, biz	yanında	eşyamızı
	tekit lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	cevap h.	başlangıç cüm.: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mekan zarfı	mef'ul

79. (Yusuf:) «Biz eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını alıkoymaktan Allah'a sığınırız. Şüphe yok ki, biz o zaman zalimler oluruz » dedi.

كَبِيرُهُمْ	قَالَ	نَجِيًّا ط	خَلَصُوا	مِنْهُ	اسْتَيْأَسُوا	فَلَمَّا
büyükleri	dedi	fısıldaşıp gizli görüşmek üzere önceki fiilin failinden yani cemi vavından hal	tenhaya çekildiler cevabü'ş-şart; f.mazi, fâil	ondan câr-mecrur	ümitlerini kesince fiilu'ş-şart; f.mazi, fâil, cümle muz. ileyhtir	atıf h., şart bildiren ve cümleye muzaf olan zaman zarfı

عَلَيْكُمْ	أَخَذَ	قَدْ	أَبَاكُمْ	أَنَّ	لَمْ تَعْلَمُوا	أَ
sizin aleyhinizde câr-mecrur	almış f.mazi tahkik h.		babanızın (أَنَّ)'nin ismii	olduğunu tekid ve nasb h.	bilmediniz mi cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, fâil	soru h.

(أَنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

(تَعْلَمُوا) fiilinin mef'ulü; masdarı müevvel

فِي يُوسُفَ ج	فَرَّطْتُمْ	مَا	مِنْ قَبْلُ	وَ	مِنَ اللّٰهِ	مَوْثِقًا
Yusuf hakkında h. cer-mecrur isim	işlediğiniz kusuru f.mazi, fâil	zaid harf	daha önce h.cer, (yani aslında من قبل هذا)	atıf h.	Allah'tan (مَوْثِقًا)'ın sıfatı: şibhi cümle	söz mef'ul

أَوْ	أَبِي	لِي	يَأْذَنَ	حَتَّى	الْأَرْضَ	فَلَنْ أَبْرَحَ
yahut atıf h.	Babam fâil	bana câr-mecrur	izin verinceye f.muzari	kadar gaye ve nasb h.	yerden mef'ul	asla ayrılmayacağım atıf h.+tekid-i nefy-i istikbal , f. muzari

﴿ 80 ﴾	الْحَاكِمِينَ	خَيْرُ	هُوَ	وَ	لِي ج	اللّٰهُ	يَحْكُمَ
	hükmedenlerin muz. ileyh	en hayırlısıdır haber	O mübteda	atıf h.	benim için câr-mecrur	Allah fâil	hükmedinceye f.muzari

80. (Üvey kardeşleri) Ondan (Yusuf'tan) büsbütün ümitlerini kesince, (aralarında) fısıldaşıp gizli görüşmek üzere bir tenhaya çekildiler (durumlarını görüşmek için birbirleriyle başbaşa kaldılar). Büyükleri: «Babanızın sizin aleyhinizde Allah'tan söz almış olduğunu ve daha önce de Yusuf hakkında işlediğiniz kusuru bilmiyor musunuz? Babam bana izin verinceye yahut Allah benim için hükmedinceye kadar bu yerden asla ayrılmayacağım. O hükmedenlerin en hayırlısıdır.

سَرَقَ ج	ابْنُكَ	إِنَّ	أَبَانَا	يَآ	فَقُولُوا	إِلَىٰٓ أَبِيكُمْ	ارْجِعُوٓا
hırsızlık etti (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	Oğlun (إِنَّ)'nin ismi	gerçekten tekid ve nasb h.	babamız münada	Ey nida h.	deyin ki atıf h., emir f., fâil	Babanıza h. cer-mecrur isim	dönün emir f., fâil

﴿ 81 ﴾	حَافِظِينَ	لِلْغَيْبِ	كُنَّا	مَا	وَ	عَلِمْنَا	بِمَا	إِلاَّ	وَ مَا شَهِدْنَا
	koruyucuları (كَانَ)'nin haberi	gaybın câr-mecrur, (حَافِظِينَ) ile bağlantılıdır (lam'ın takviye için gelip zâid olduğu (غَيْبِ)'nin حَافِظِينَ'nin mef'ulü olduğu da söylenmiştir)	değiliz f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	nefiy h.	atıf h.	bildiğimiz sıla; fiil cüm.; f. mazi, fâil	şeyden h.cer, ismi mevsul, (شَهِدْنَا ile bağlantılıdır)	başkasına istisnâ h. (hasr edatı da denir)	şahitlik etmedik nefiy h., f.mazi, fâil / atıf h.

81. (Mısır'da kalmak isteyen büyük kardeşleri diğerlerine dedi ki:) Babanıza dönün (de) deyin ki: «Ey babamız! Oğlun (Bünyamin) gerçekten hırsızlık etti. Biz, bildiğimiz şeyden başkasına şahitlik etmedik. Biz gaybın koruyucuları değiliz.

وَ	اسْأَلِ	الْقَرْيَةَ	الَّتِي	كُنَّا	فِيهَا
ve	sor	şehire		içinde olduğumuz	
atıf h.	emir f.	mef'ul	sıfat, ismi mevsul	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi.

﴿ 82 ﴾	لَصَادِقُونَ	إِنَّا	وَ	فِيهَا ط	أَقْبَلْنَا	الَّتِي	الْعِيرَ
	doğru söylüyoruz	Biz gerçekten		içinde	geldiğimiz		kafileye
	te'kid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	câr-mecrur	sıla; f. mazi, fâil	sıfat, ismi mevsul	(الْقَرْيَةَ)'ye matuf

82. (Bize inanmıyorsan) içinde olduğumuz şehire (Mısır halkına) ve içinde geldiğimiz kafileye sor. Biz gerçekten doğru söylüyoruz.»

قَالَ	بَلْ	سَوَّلَتْ	لَكُمْ	أَنْفُسُكُمْ	أَمْرًا ط	فَصَبْرٌ
dedi	Hayır	sürükledi	sizi	nefisleriniz	bir işe	bir sabırdır
f.mazi,	idrab h.	f.mazi,	câr-mecrur	fâil	mef'ul	başlama h. (atıf h. de denmiştir), (sabrım ya da vazifem olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

﴿ 83 ﴾	جَمِيلٌ ط	عَسَى	اللَّهُ	أَنْ يَأْتِيَنِي	بِهِمْ	جَمِيعًا ط	إِنَّهُ	هُوَ	الْعَلِيمُ	الْحَكِيمُ
	güzel	Umulur ki	Allah	bana getirir	onların	hepsini	Doğrusu O	O	Alim'dir	Hakim'dir
	sıfat	câmid (çekimi olmayan) nâsih f. mazi	(عَسَى)' nın ismi	(عَسَى)'nın haberi: masdar ve nasb h., f. muzari, nûnu vikaye, mef'ul	câr-mecrur	"بِهِمْ" deki zamirden hal	(إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri, (إِنَّهُ)'deki zamir için tekid de denmiştir)	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

83. (Durum kendisine anlatılınca babaları): «Hayır, nefisleriniz sizi bir işe sürükledi Artık (bana düşen) güzel bir sabırdır. Umulur ki, Allah onların hepsini bana getirir. Doğrusu O Alim'dir, Hakim'dir » dedi.

وَ	تَوَلَّى	عَنْهُمْ	وَ	قَالَ	يَا	أَسَفَى	عَلَى يُوسُفَ
Ve	yüz çevirdi	onlardan	ve	dedi		Vah Yusuf'um vah	
atıf h.	f.mazi	câr-mecrur	atıf h.	f.mazi	nida h.	münada, muzaf, muz. ileyh	h.cer, (mahallen) mecrur isim

﴿ 84 ﴾	وَ	ابْيَضَّتْ	عَيْنَاهُ	مِنَ الْحُزْنِ	فَهُوَ	كَظِيمٌ
	ve	ağardı	gözleri	üzüntüden	öfkeli tasalı bir haldeyken	
	başla-ma h.	f.mazi	fâil	h. cer-mecrur isim	hal:hâliye (atıf harfi de denmiştir), mübteda	haber

84. Ve (Yakub) onlardan yüz(ünü) çevirdi ve: «Vah Yusuf'um vah!» dedi. Öfkeli tasalı bir haldeyken üzüntüden gözleri ağardı (artık göremez oldu).

قَالُوا	تَاللَّهِ	تَفْتَأُ	تَذْكُرُ	يُوسُفَ	حَتَّى	تَكُونَ
dediler	Allah'a yemin olsun ki	devam edeceksin	anmaya	Yusuf'u	kadar	olana
f.mazi, fâil	kasem h., yemin	yeminin cevabı: ef'âlü istimrar'dan (devamlılık fiillerinden) f.muzari, (تَفْتَأُ)'nün ismi gizli zamir	(تَفْتَأُ)'nün haberi: muzari fiil	mef'ul	gaye ve nasb h.	f. muzari, (تَكُونَ)'nin ismi: gizli zamir

﴿ 85 ﴾	حَرَضًا	أَوْ	تَكُونَ	مِنَ الْهَالِكِينَ
	hasta	ya da	oluncaya	helak olanlardan
	(تَكُونَ)'nin haberi	atıf h.	f. muzari, (تَكُونَ)'nin ismi: gizli zamiri	(تَكُونَ)'nin haberi: car-mecrurdan oluşan şibhi cümle

85. (Oğulları:) «Allah'a yemin olsun ki hasta olana kadar ya da helak olanlardan oluncaya (ölünceye) kadar sen hâla Yusuf'u anmaya devam edeceksin!» dediler.

قَالَ	إِنَّمَا	أَشْكُو	بَثِّي	وَ	حُزْنِي	إِلَى اللَّهِ
dedi	yalnız	şikayet ederim	üzüntü	ve	kederimi	Allah'a
f.mazi	hasr edatı	f.muzari	mef'ul	atıf h.	matuf	h. cer-mecrur isim

﴿ 86 ﴾	وَ	أَعْلَمُ	مِنَ اللَّهِ	مَا	لَا تَعْلَمُونَ
	atıf h.	bilirim	Allah katından	şeyleri	sizin bilemeyeceğiniz
		f.muzari	h. cer-mecrur isim	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. nefiy h., f.muzari, fâil

86. (Ya'kub:) «Ben üzüntü ve kederimi yalnız Allah'a şikayet ederim. Allah katından, sizin bilemeyeceğiniz şeyleri bilirim» dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 244 ≻

(YUSUF, 79):

(مَعَاذَ اللّٰهِ): Allah'a sığınırım (tabir) (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti/ cezalandırdı

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا):(misal f.) buldu, rastladı (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, faydalanılan eşya

(YUSUF, 80):

(اِسْتَيْأَسَ يَسْتَيْئِسُ اِسْتِيْئَاسًا): (istifal b.) ümitsizliğe düştü, büsbütün ümidini kesti (خَلَصَ يَخْلُصُ خُلُوصًا): ayrıldı, tenhaya çekildi

(اَلنَّجِيُّ): fısıldaşan, gizli gizli söyleşen (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): yaşlı, büyük, başkan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz f.) akid yaptı/ aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti (اَلْمَوْثِقُ ج مَوَاثِقُ): sağlam söz, anlaşma

(فَرَّطَ يُفَرِّطُ تَفْرِيطًا): (tef'il b.) kusur işledi/ ağırdan aldı/ eksik yaptı (بَرِحَ يَبْرَحُ بَرَاحًا): ayrıldı, müfarakat etti

(اَذِنَ يَأْذَنُ اِذْنًا):mehmuz f.) izin verdi (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi (اَلْحَاكِمُ ج حَاكِمُونَ) (ismi fâil) hükmeden

(YUSUF, 81):

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndü (سَرَقَ يَسْرِقُ سَرْقًا): çaldı, hırsızladı (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ hazır oldu/ yemin etti

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, bilinmeyen (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul

(اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ismi fâil) rakip, gözetleyici/ koruyan (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba

(YUSUF, 82):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً):(mehmuz f.) sordu/ istedi (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde, belde ahalisi (اَلْعِيرُ ج عِيَرَاتٌ): kafile, kervan

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ) :(ismi fâil) doğru sözlü (أَقْبَلَ يُقْبِلُ اِقْبَالاً): (if'al b.) çıkıp geldi, döndü/ öne atıldı/ yöneldi

(YUSUF, 83 – 84):

(سَوَّلَ يُسَوِّلُ تَسْوِيلاً): (tef'il b.) sürükledi, teşvik etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبْرُ]: sabır

(اَلْجَمِيلُ): güzel, latif, hoş (عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi

(اَلْجَمِيعُ): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا):(nakıs tefa'ul b.) yüz çevirdi, dönüp gitti

(اَلْاَسَفُ): üzüntü, kızma (اِبْيَضَّ يَبْيَضُّ اِبْيِضَاضًا): (if'ilal b.) beyaz oldu, beyazlaştı, ak düştü (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz

(اَلْحُزْنُ ج اَحْزَانٌ): gam, hüzün, keder (اَلْكَظِيمُ): (mübalağalı ismi fâil) çok tasalı, çok hüzünlü/ öfkesini gizleyen

(YUSUF, 85):

(فَتِئَ يَفْتَأُ): devam etti, zail olmadı (مَا زَالَ gibi devamlılık fiillerindendir.) (اَلْهَالِكُ ج هَالِكُونَ) :(ismi fâil) ölen, helak olan

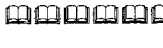
(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): bahsetti, andı, tefekkürle birlikte hatıra getirdi

(اَلْحَرَضُ): hasta, halsiz, bitkin, üzüntü ve kederden dolayı aklın ve bedenin denge bozukluğuna uğramasıdır

(YUSUF, 86):

(شَكَا يَشْكُو شَكْوًا): (nakıs f.) şikayet etti (اَلْبَثُّ): şiddetli hüzün, gam, şiddetli hal

(اَلْحُزْنُ ج اَحْزَانٌ): gam, hüzün, keder (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا) :bildi



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 245 (YUSUF: 87 – 95) ≻

يَا	بَنِيَّ	اذْهَبُوا	فَتَحَسَّسُوا	مِنْ يُوسُفَ	وَ	أَخِيهِ
	ey oğullarım	gidin	araştırın	Yusuf'u	ve	kardeşini
	münada, nida h.	emir f., fâil	atıf h., emir f., fâil	h. cer-mecrur isim	atıf h.	matuf

وَ	لاَ تَيْأَسُوا	مِنْ رَوْحِ	اللّهِ	إِنَّهُ	لاَ يَيْأَسُ	مِنْ رَوْحِ
	ümit kesmeyin	rahmetinden	Allah'ın	Doğrusu	ümit kesmez	rahmetinden
atıf h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz.ileyh,	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; nefiy h., f.muzari	h. cer-mecrur isim

اللّهِ	إِلاَّ	الْقَوْمُ	الْكَافِرُونَ ﴿87﴾
Allah'ın	başkası	topluluğundan	kâfirler
muz.ileyh	istisna h.	fâil	sıfat

87. (Yakub:) «Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini araştırın, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Doğrusu kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez.» dedi.

فَلَمَّا	دَخَلُوا	عَلَيْهِ	قَالُوا	يَآ	أَيُّهَا	الْعَزِيزُ
	girdiklerinde	onun yanına	dediler		Ey vezir	
başlama h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı .	fiilu"ş-şart, f.mazi, fâil	câr-mecrur	cevabü'ş-şart; f.mazi, fâil	nida h.	münada, tenbih h.	sıfat

مَسَّنَا	وَ	أَهْلَنَا	الضُّرُّ	وَ	جِئْنَا	بِبِضَاعَةٍ
Bize dokundu	ve	ailemize	sıkıntı	atıf h.	geldik	sermaye ile
f.mazi, mef'ul.	atıf h.	matuf	fâil		f.mazi, fâil	câr-mecrur

مُزْجَاةٍ	فَأَوْفِ	لَنَا	الْكَيْلَ	وَ	تَصَدَّقْ	عَلَيْنَآ
ehemmiyetsiz	tam yap	bize	ölçeği	ve	sadaka ver	bize
sıfat, mecrur	rabıta, emir f.	câr-mecrur	mef'ul,	atıf h.	emir f.; rica ifade eder	câr-mecrur

إِنَّ	اللّهَ	يَجْزِي	الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿88﴾
Şüphesiz ki	Allah	karşılığını verir	sadaka verenlere
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	f.muzari, (إِنَّ)'nin haberi	mef'ul

88. onun (Yusuf'un) yanına girdiklerinde: «Ey Vezir! Bize ve ailemize sıkıntı dokundu (kıtlık uğradı). Ehemmiyetsiz bir sermaye ile geldik. Artık ölçeği bize tam yap ve sadaka ver (fazladan da bağışta bulun). Şüphesiz ki Allah sadaka verenlere karşılığını verir » dediler.

قَالَ	هَلْ	عَلِمْتُمْ	مَا	فَعَلْتُمْ	بِيُوسُفَ	وَ
dedi	mi	bildiniz	neler	yaptığınızı	Yusuf'a	ve
f.mazi	soru h.	f.mazi, fâil.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili mazi, fâil	câr-mecrur	atıf h.

أَخِيهِ	إِذْ	أَنْتُمْ	جَاهِلُونَ ﴿89﴾
kardeşine	zaman	cahiller olduğunuz	
matuf	zaman zarfı, (فَعَلْتُمْ ile bağlantılıdır)	mübteda	haber

89. «Siz, Yusuf ve kardeşine cahiller olduğunuz zaman neler yaptığınızı anlayıp bildiniz mi (hatırladınız mı) ? » dedi.

قَالُوا	أَ إِنَّكَ	لَأَنْتَ	يُوسُفُ	قَالَ	أَنَا	يُوسُفُ
dediler	gerçekten sen misin	sen	Yusuf	dedi	ben	Yusuf'um
f.mazi, fâil	soru h., tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi: isim cüm.; mübteda	haber	f.mazi	mübteda	haber

وَ	هَذَا	أَخِي	قَدْ	مَنَّ	اللّهُ	عَلَيْنَا	إِنَّهُ	مَنْ
	bu	kardeşim		lütfetti	Allah	bize	Doğrusu	kim
atıf h.	mübteda	haber	tahkik h.	f.mazi	fâil	câr-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mübteda, şart ismi

﴿ 90 ﴾ يَتَّقِ وَ يَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

sakınır	ve	sabrederse	kesinlikle	Allah	zayi etmez	mükâfatını	güzel davrananların
(مَنْ)'in haberi: fiilu"ş-şart, f. muzari	atıf h.	f. muzari	rabıta (bağlaç)+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi; nefiy h., f.muzari	mef'ul, muzaf	muz.ileyh

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart cümlesi ve cevabından oluşan isim cümlesi de en baştaki (إِنَّ)'nin haberidir.

90. (Kardeşleri:) «Sen, sen gerçekten Yusuf musun? » dediler. O da: «ben Yusuf'um, bu da kardeşim. Allah bize lütfetti. Doğrusu kim (Allah'tan) sakınır ve sabrederse, Allah kesinlikle güzel davrananların mükâfatını zayi etmez» dedi.

﴿ 91 ﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَ إِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ

dediler	Allah'a yemin ederiz ki	seni tercih edip üstün kılmıştır		Allah	bize	i'tiradî (ara cümle) h.	gerçekten biz	hata edenlerdik
f.mazi, fâil	kasem h., yemin (ت)'siyle mecrur isim	f.mazi, mef'ul	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	fâil	câr-mecrur		(إِنْ)'nin hafifletilmiş hali; tekid ve nasb h., (نَا) olarak takdir edilen (إِنَّ)'nin ismi mahzuf, f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	te'kid lamı+ (كَانَ)'nin haberi, (كُنَّا خَاطِئِينَ) cümlesi (إِنَّ)'nin haberidir

91. (Kardeşleri:) «Allah'a yemin ederiz ki, Allah, seni bize tercih edip üstün kılmıştır. Gerçekten biz hata edenlerdik (bu yüzden de kaybettik)» dediler.

قَالَ لاَ تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ

dedi	hiçbir kınama yok		size	Bugün	affeder	Allah
f.mazi	en-nafiye li'l-cins	(لاَ)nın ismi	(لاَ)nın haberi: şibhi cümle	zaman zarfı	f.muzari	fâil

﴿ 92 ﴾ لَكُمْ وَ هُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

sizi	atıf h.	O	en merhametlisidir	merhametlilerin
câr-mecrur		mübteda	haber, muzaf	muz.ileyh

92. (Yusuf:) «Bugün size hiçbir kınama yok, Allah sizi affeder! O, merhametlilerin en merhametlisidir.» dedi.

اِذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ

götürün	benim gömleğimi	Bu	onu bırakın	yüzüne	babamın	gelir
emir f., fâil	câr-mecrur+muzaf + muz.ileyh	(قَمِيص)'dan bedel	atıf h., emir f., fâil, mef'ul	h. cer-mecrur isim	muz.ileyh, (ي):muz. ileyh	emrin cevabı olduğu için illet h.nin düşmesiyle meczum f.muzari

﴿ 93 ﴾ بَصِيرًا ج وَ أْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ع

görecek hale	ve	bana getirin	ailenizi	bütün
hal (يَأْتِ)'deki müstetir zamirden hal)	atıf h.	emir f., mef'ul	câr-mecrur+muzaf, muz. ileyh	tekid

93. «Bu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne bırakın, görecek hale gelir. Ve bütün ailenizi bana getirin.»

وَ لَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي

atıf h.	zaman	ayrıldığı	kafile	dedi	babaları	doğrusu ben
	şart bildiren zaman zarfı	fiilu'ş-şart, f.mazi	fâil	cevabü'ş-şart; f.mazi	fâil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 94 ﴾ لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلاَ أَنْ تُفَنِّدُونِ

duyuyorum	kokusunu	Yusuf'un	şart h. (imtinâ harfi de denmiştir)	Eğer beni bunaklıkla kınamazsanız	
te'kid lamı+(إِنَّ)'nin haberi; f.muzari	mef'ul, muzaf	muz.ileyh (gayri munsarif)			haberi mahzuf mübteda; masdar ve nasb h., f. muzari, cemi vâvı fâil, nûnu vikaye, mahzuf mef'ul

94. Kafile (Mısır'dan) ayrıldığı zaman, babaları (etrafındakilere): « Eğer beni bunaklıkla kınamazsanız doğrusu ben Yusuf'un kokusunu duyuyorum » dedi.

﴿ 95 ﴾	الْقَدِيمِ	لَفِي ضَلَالِكَ	إِنَّكَ	تَاللَّهِ	قَالُوا
	eski sıfat	şaşkınlığındasın (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	doğrusu sen tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Allah'a yemin olsun ki kasem h.,yemin	dediler f.mazi, fâil

cevabü'l-kasem (yeminin cevabı)

95. (Yanındakiler Yusuf'un öldüğüne inandıkları için:) «Allah'a yemin olsun ki doğrusu sen, (hala) eski şaşkınlığındasın» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 245 ≻

(YUSUF, 87 – 88):

(اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul (ذَهَبَ يَذْهَبُ):gitti (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا): (misal f.) ümidi kesti/ bildi (تَحَسَّسَ يَتَحَسَّسُ تَحَسُّسًا مِنْ): (tefa'ul b.) araştırdı, haber edindi, bir şeyi duyu organlarıyla araştırdı, malumat topladı, "Tehassus" (aramak) hayırlı iş için, "Tecessüs" (araştırmak) ise kötü işler için kullanılır.

(اَلرَّوْحُ): Allah'ın rahmeti/ rüzgarın esmesi/ rahat, hayat bahşeden rahmet (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi

(اَلْعَزِيزُ): Mısır idarecilerinin lakabı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) isabet etti, dokundu (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret

(اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْبِضَاعَةُ): sermaye, anamal

[(أَزْجَى يُزْجِي) اَلْمُزْجَاةُ]: (ismi meful) basit görülen, az ve ehemmiyetsiz olan (اَلْكَيْلُ ج اَكْيَالٌ): ölçü, ölçek

(أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs if'al b.) eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi, ifa etti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi

(تَصَدَّقَ يَتَصَدَّقُ تَصَدُّقًا):(tefa'ul b.) sadaka verdi (اَلْمُتَصَدِّقُ ج مُتَصَدِّقُونَ) :(ismi fâil) sadaka veren

(YUSUF, 89 – 90 – 91 - 92 – 93):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş (اَلْجَاهِلُ ج جَاهِلُونَ) : (ismi fâil) akılsızlık eden, cahil

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf f.) lütufta bulundu, nimetlendirdi/ başa kaktı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) korundu, sakındı

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (أَضَاعَ يُضِيعُ اِضَاعَةً):(ecvef if'al b.) zayi etti, telef etti/ ihmal etti

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ismi fâil) güzel yapan, iyilik eden

(آثَرَ يُؤْثِرُ اِيثَارًا): (mehmuz if'al b.) tercih etti, üstün tuttu (اَلْخَاطِئُ ج خَاطِئُونَ) :(ismi fâil) kasden kötülüğe meyleden, günahkar

[(ثَرَّبَ يُثَرِّبُ) اَلتَّثْرِيبُ]: (masdar) ayıplama, kınama, başa kakmak, azarlamak, itab ve levm etme

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلْاَرْحَمُ]: (ismi tafdil) en merhametli, daha merhametli

(اَلرَّاحِمُ ج رَاحِمُونَ) :(ismi fâil) merhamet eden (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): götürdü

(اَلْقَمِيصُ ج قُمُصٌ): gömlek (أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (nakıs if'al b.) attı, bıraktı

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret (اَلْبَصِيرُ خ بُصَرَاءُ): (sıfat'ı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen

(أَجْمَعُونَ – أَجْمَعِينَ) :(tekid için getirilir) hepsi, hep beraber, topluca

(YUSUF, 94 – 95):

(فَصَلَ يَفْصِلُ فَصْلاً): ayrıldı/ ayırdetti/ kesin hüküm verdi (اَلْعِيرُ ج عِيرَاتٌ): kafile, kervan

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu, bildi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): koku/ rüzgar/ yardım

(فَنَّدَ يُفَنِّدُ تَفْنِيدًا): (tef'il b.) bunaklık isnad ederek kınadı, bunak dedi. İhtiyarlıktan dolayı kişinin bunaması ve aklının gitmesi

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: sapma, dalalet (اَلْقَدِيمُ ج قُدَمَاءُ): eski, kadim



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 246 (YUSUF: 96 – 103) ≻

فَلَمَّا	أَنْ جَآءَ	الْبَشِيرُ	أَلْقَاهُ	عَلَى وَجْهِهِ	فَارْتَدَّ	بَصِيرًا ج
zaman	geldiği	müjdeci	onu bıraktı	yüzüne	akabinde döndü	görür olarak
başlama h., şart bildiren zaman zarfı	zaid harf, fiilu"ş-şart, f.mazi	fâil	cevabü'ş-şart: f.mazi, mef'ul	h. cer-mecrur isim	atıf h., f.mazi	hal

قَالَ	أَ	لَمْ أَقُلْ	لَكُمْ	إِنِّي
dedi	mi	demedim	size	Ben
f.mazi	soru h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	câr-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 96 ﴾

أَعْلَمُ	مِنَ اللّٰهِ	مَا	لَا تَعْلَمُونَ
biliyorum	Allah'tan	şeyleri	bilmediğiniz
f.muzari, (إِنَّ)'nin haberi	h. cer-mecrur isim	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; nefiy h., f.muzari, fâil

96. Müjdeci gelip de onu (gömleği) onun (Yakub'un) yüzüne bıraktığı zaman, görür olarak (eski sağlığına) döndü. (Yakub): «Ben size, "sizin bilmediğiniz şeyleri Allah'tan (vahiyle) biliyorum" demedim mi?» dedi.

﴿ 97 ﴾

قَالُوا	يَآ	أَبَانَا	اسْتَغْفِرْ	لَنَا	ذُنُوبَنَا	إِنَّا	كُنَّا	خَاطِئِينَ
dediler	Ey	Babamız	mağfiret dile	bizim için	günahlarımıza	doğrusu bizler	olmuştuk	hata edenler
f.mazi, fâil	nida h.	münada	emir f. (rica ifade eder)	câr-mecrur	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

﴿ 98 ﴾

قَالَ	سَوْفَ	أَسْتَغْفِرُ	لَكُمْ	رَبِّي ط	إِنَّهُ	هُوَ	الْغَفُورُ	الرَّحِيمُ
dedi	bağışlanma dileyeceğim		sizin için	Rabbimden	Doğrusu O		çok bağışlayan	çok merhametli
f.mazi	Istikbal (gelecek zaman) h.	f.muzari	câr-mecrur	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri (tekid de denmiş)	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

97. (Oğulları): «Ey Babamız! Bizim için günahlarımıza mağfiret dile. Doğrusu bizler hata edenler olmuştuk» dediler. **98**. (Ya'kub:) «Sizin için Rabbimden (şimdi değil de ileride) bağışlanma dileyeceğim. Doğrusu O çok bağışlayan, çok merhametli olandır» dedi.

فَلَمَّا	دَخَلُوا	عَلَى يُوسُفَ	آوَى	إِلَيْهِ	أَبَوَيْهِ	وَ
girdikleri zaman		Yusuf'un yanına	yanına aldı		ana-babasını	ve
başlama h., şart bildiren zaman zarfı, nasb mah.	fiilu"ş-şart, f.mazi, cemi vâvı fâil	h.cer, mecrur isim (gayri munsarif)	cevabü"ş-şart; f.mazi	câr-mecrur	mef'ul (tesniye muzaf)	atıf h.

﴿ 99 ﴾

قَالَ	ادْخُلُوا	مِصْرَ	إِنْ شَآءَ	اللّٰهُ	آمِنِينَ ط
dedi	girin	Mısır'a	dilemesiyle	Allah'ın	korkusuzlar olarak
f.mazi	emir f., fâil	mef'ul	şart h., fiiu'ş-şart; f.mazi, önceki cümlenin delalet ettiği cevabu'ş-şart mahzuf	fail	"ادْخُلُوا" deki "و" dan hal

hal ve hal sahibi arasına giren ara cümle

99. (Mısır'a gidip) Yusuf'un yanına girdikleri zaman, (Yusuf) ana-babasını yanına aldı (bağrına bastı) ve « -Allah'ın dilemesiyle- korkusuzlar olarak (güven içinde) Mısır'a girin (yerleşin)» dedi.

لَهُ	خَرُّوا	وَ	عَلَى الْعَرْشِ	أَبَوَيْهِ	رَفَعَ	وَ
onun için	kapandılar		tahtın üzerine	Ana babasını	oturttu	
câr-mecrur	f. mazi, fâil	atıf h.	h. cer-mecrur isim	mef'ul	f.mazi	atıf h.

مِنْ قَبْلُ	رُؤْيَايَ	تَأْوِيلُ	هَذَا	أَبَتِ	يَآ	قَالَ	وَ	سُجَّدًا ج
önce	rüyamın	yorumudur	bu	babacığım	Ey	dedi ki		secdeye
h.cer, zarf ismi	muz.ileyh	haber	mübteda	münada	nidâ h.	f.mazi	atıf h.	hal

بِي	أَحْسَنَ	قَدْ	وَ	حَقًّا ط	رَبِّي	جَعَلَهَا	قَدْ
bana	iyilik etti			gerçek	Rabbim	onu kılmıştır	
câr-mecrur	f.mazi	tahkik h.	atıf h.	ikinci mef'ul	fâil	f.mazi, mef'ul, (cümle "رُؤْيَايَ"den hal de denmiştir)	tahkik h.

مِنَ الْبَدْوِ	بِكُمْ	جَآءَ	وَ	مِنَ السِّجْنِ	أَخْرَجَنِي	إِذْ
çölden	sizi	getirdi	ve	zindandan	beni çıkardı	Çünkü
h.cer mecrur isim	câr-mecrur	f.mazi	atıf h.	h. cer-mecrur isim	f.mazi, nûnu vikaye, mef'ul	zaman zarfı

إِخْوَتِي ط	بَيْنَ	وَ	بَيْنِي	الشَّيْطَانُ	أَنْ نَزَغَ	مِنْ بَعْدِ
kardeşlerimin	arasını	ve	benim	şeytan	arasını bozduktan	sonra
muz. ileyh, kendinden sonraki zamir için muzaf+ muz. ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh	fâil	muz.ileyh: masdar-ı müevvel: nasb h., f.mazi	h.cer+ zarf ismi, muzaf

لِمَا	لَطِيفٌ	رَبِّي	إِنَّ
şey için	lütfedicidir	Rabbim	Doğrusu
h.cer (takviye için zaide de denmiş), ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

﴿ 100 ﴾ الْحَكِيمُ	الْعَلِيمُ	هُوَ	إِنَّهُ	يَشَآءُ ط
Hakim'dir	Alim'dir	O	Gerçekten O	dilediği
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri (tekid de denmiştir)	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla; fiil cüm.; f.muzari

100. Ana babasını tahtın üzerine oturttu, (hepsi) onun için (Allah'a) secdeye kapandılar. (Yusuf) dedi ki: «Ey babacığım! İşte bu, daha önce (gördüğüm) rüyamın yorumudur. Rabbim onu gerçek kıldı. Doğrusu Rabbim bana iyilik etti (güzellikler ihsan etti). Çünkü beni zindandan çıkardı ve şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra sizi çölden getirdi. Doğrusu Rabbim dilediğine lütfedicidir. Gerçekten O Alim'dir (çok iyi bilendir), Hakim'dir (hikmet sahibidir).» dedi.

مِنْ تَأْوِيلِ	عَلَّمْتَنِي	وَ	مِنَ الْمُلْكِ	آتَيْتَنِي	قَدْ	رَبِّ
yorumunu	bana öğrettin	ve	Mülkten	bana verdin		(Ey) Rabbim
h. cer-mecrur isim, muzaf	f.mazi, fâil, nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	h.cer, mecrur isim (fiille bağlantılıdır)	f.mazi, fâil, nûnu vikaye, mef'ul	tahkik h.	mahzuf nidâ harfinin münâdâsı, muzaf, (ي):muz. ileyh

فِي الدُّنْيَا	وَلِيِّي	أَنْتَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	فَاطِرَ	الْأَحَادِيثِ ج
dünyada	benim velimsin	sen	yeri	ve	gökleri	(Ey) Yaratan	sözlerle
h. cer-mecrur isim (haber ile bağlantılıdır)	haber	mübteda	matuf	atıf h.	muz.ileyh	mahzuf nidâ harfinin münâdâsı, muzaf	muz. ileyh

﴿ 101 ﴾ بِالصَّالِحِينَ	أَلْحِقْنِي	وَ	مُسْلِمًا	تَوَفَّنِي	الْآخِرَةِ ج	وَ
sâlihlere	beni kat	ve	müslüman olarak	Beni vefat ettir	ahirette	
câr-mecrur	dua için emir f., nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	önceki kelimede geçen mütekellim zamirinden hal	dua için emir f., illet harfinin hazfiyle meczum, mef'ul	matuf	atıf h.

101. (Yusuf:) «Ey Rabbim! Mülkten bana (hükümranlık) verdin ve bana (rüyada görülenlerin) sözlerle yorumunu öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Sen dünyada da ahirette de benim velimsin (işlerimi yoluna koyan dostumsun). Beni müslüman olarak vefat ettir ve beni sâlihlere (iyi insanlara) kat!» (dedi).

مَا كُنْتَ	وَ	إِلَيْكَ ج	نُوحِيهِ	الْغَيْبِ	مِنْ أَنْبَآءِ	ذٰلِكَ
sen değildin		sana	onu vahyediyoruz	gayb	haberlerindendir	İşte bu
nefiy h., f. mazi, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	câr-mecrur	f.muzari, mef'ul	muz.ileyh	"ذٰلِكَ" mübtedasının haberi	mübteda

﴿ 102 ﴾ يَمْكُرُونَ	هُمْ	وَ	أَمْرَهُمْ	أَجْمَعُوٓا	إِذْ	لَدَيْهِمْ
hile yaparak	Onlar		işlerine	azmettikleri	zaman	onların yanında
haber: muzari fiil cüm.	mübteda	hal vâvı	mef'ul	f.mazi, fâil, muz. ileyh	geçmiş zaman zarfı, muzaf	(كَانَ)'nin haberi

102. İşte bu (Yusuf'un hikayesi) gayb haberlerindendir. Onu sana vahyediyoruz. Onlar (hep birlikte) hile yaparak işlerine azmettikleri zaman sen onların yanında değildin.

﴿ 103 ﴾ بِمُؤْمِنِينَ	حَرَصْتَ	وَ	لَوْ	النَّاسِ	أَكْثَرُ	مَا	وَ
iman edecekler	hırs göstersen		bile	insanların	çoğu	değildir	
zâid cer (tekit için gelir), (مَا)'nın haberi	filu'ş-şart; f.mazi, fâil, cevabu'ş-şart önce geldiği için mahzuf sayılmış	şar t h.	i'tiradî (ara cümle) harfi	muz.ileyh	(مَا)'nın ismi	nâsih h.	atıf h.

103. Sen hırs göstersen bile insanların çoğu asla iman edecekler değildir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 246 ≻

(YUSUF, 96):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (nakıs if'al b.) attı, bıraktı (ارْتَدَّ يَرْتَدُّ اِرْتِدَادًا):(if'ilal b.) döndü, eski haline döndü

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat'ı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(YUSUF, 97):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istifal b.) istiğfar etti, bağış diledi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

(اَلْخَاطِئُ ج خَاطِئُونَ): (ismi fâil) kasden kötülüğe meyleden, hatalı, günahkar

(YUSUF, 98 – 99):

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا):(istifal b.) istiğfar etti, bağış diledi (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi

(آوَى يُؤْوِي ايوَاءً): (mehmuz, nakıs, if'al b.) barındırdı, yanına aldı (اَلْاَبَوَانِ–اَبَوَيْنِ): ana baba

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ismi fâil) korkusuz, emin, emniyetli, emniyet içersinde olan

(YUSUF, 100 – 101):

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseldi, kaldırdı (اَلْاَبَوَينِ – اَبَوَانِ): ana baba (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht, arş, çatı, tavan, çardak

(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf f.) secdeye kapandı/ yüksekten düştü/ çöktü (اَلسَّاجِدُ ج سُجَّدٌ): (ismi fâil) secde eden

(يَا اَبَتِ): ey babacığım (اَلتَّاْوِيلُ): tabir, yorumlama (اَلرُّؤْيَا): rüya, düş (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, icad etti

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (أَحْسَنَ يُحْسِنُ اِحْسَانًا): (if'al b.) iyilik etti, ikram etti, nimetlendirdi (اَلْبَدْوُ): çöl

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلسِّجْنُ ج سُجُونٌ): hapishane, zindan (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(نَزَغَ يَنْزِغُ نَزْغًا بَيْنَ): arasını açtı, ara bozdu, fitne ile etki altına ve etki alanına aldı

(اَللَّطِيفُ ج لِطَافٌ): rıfkı ile ve sağlamca yapmak suretiyle bütün inceliklerine varıncaya kadar yerine getiren

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il b.) öğretti

(اَلتَّاْوِيلُ): tabir, yorumlama (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli

[(فَطَرَ يَفْطُرُ) اَلْفَاطِرُ]: (ismi fâil) yaratan, icad eden (تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا) : (nakıs tefa'ul b.) vefat ettirdi, ruhunu kabzetti

(أَلْحَقَ يُلْحِقُ اِلْحَاقًا): (if'al b.) kattı, denk tuttu (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ismi fâil) doğru olan, salih olan

(YUSUF, 102 – 103):

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, bilinmeyen

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nakıf if'al b.) vahyetti, sır verdi, ilham etti, gizlice öğütledi

(أَجْمَعَ يُجْمِعُ اِجْمَاعًا): (if'al b.) azmetti, karar verdi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, düzenbazlık yaptı/ çekiştirdi/ kaydırdı

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok (اَلنَّاسُ): insanlar

(حَرَصَ يَحْرِصُ حِرْصًا): hırs gösterdi, rağbeti artırdı (مُؤْمِنُونَ ج اَلْمُؤْمِنُ): (ismi fâil) inanan, iman eden, emin kılan

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 247 (YUSUF: 104 – 111) ≻

وَ	مَا تَسْأَلُهُمْ	عَلَيْهِ	مِنْ أَجْرٍ ط	إِنْ	هُوَ
	onlardan istemiyorsun	bunun için	bir ücret	değildir	o
atıf h.	nefiy h., f.muzari, mef'ul	câr-mecrur	h.cer (zaide de denmiştir), mecrur isim	nefiy h.	mübteda

﴿ 104 ﴾

إِلاَّ	ذِكْرٌ	لِلْعَالَمِينَ ع
başkası	bir öğütten	alemler için
istisna h. (hasr edatı da denmiştir)	haber	"ذِكْرٌ" 'ün sıfatı: şibhi cümle

104. Halbuki sen bunun için (tebliğ ve peygamberlik görevin için) onlardan herhangi bir ücret istemiyorsun. O (Kur'an) alemler için bir öğütten başkası değildir.

وَ	كَأَيِّنْ	مِنْ آيَةٍ	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	يَمُرُّونَ
başlama h.	nice	mucizeler vardır	göklerde	ve	yerde	geçerler
	mübteda, sayıdan kinâye isim	h.cer, temyiz, mecrur	h.cer (zaide de denmiştir), mecrur isim, (آيَةٍ'in sıfatı)	atıf h.	matuf	"كَأَيِّنْ" mübtedasının haberi

﴿ 105 ﴾

عَلَيْهَا	وَ	هُمْ	عَنْهَا	مُعْرِضُونَ
yanlarından		yüzlerini çevirerek		haber
câr-mecrur	hal vâvı	"يَمُرُّونَ" deki "و" dan hal: mübteda	câr-mecrur ("مُعْرِضُونَ" ile bağlantılı)	

105. Göklerde ve yerde nice mucizeler vardır ki, yanlarından yüzlerini çevirerek geçerler.

﴿ 106 ﴾

وَ	مَا يُؤْمِنُ	أَكْثَرُهُمْ	بِاللَّهِ	إِلاَّ	وَ	هُمْ	مُشْرِكُونَ
atıf h.	inanmıyor	onların çoğu	Allah'a	ancak			ortak koşarak
	nefiy h., f.muzari	fâil	h. cer-mecrur isim	istisna h.	hal vâvı	mübteda	haber

(أَكْثَرُهُمْ)'deki zamirden hal; isim cümlesi

106. Onların çoğu, ortak koşmaksızın Allah'a inanmazlar.

أَ	فَأَمِنُوا	أَنْ تَأْتِيَهُمْ	غَاشِيَةٌ	مِنْ عَذَابِ	اللَّهِ	أَوْ
mi	emin oldular	onlara gelmesinden	helak edici bir afetin	azabından	Allah'ın	veya
soru h.	başlama h.,f.mazi, fâil	mef'ul, masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fâil	h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.

﴿ 107 ﴾

تَأْتِيَهُمُ	السَّاعَةُ	بَغْتَةً	وَ	هُمْ	لاَ يَشْعُرُونَ
onlara gelmesinden	kıyamet saatinin	ansızın		onlar	farkına varmadan
f. muzari, mef'ul	fâil	hal	hal vâvı	mübteda	haber: olumsuz muzari fiil cümlesi

107. Allah'ın azabından onlara helak edici bir afetin gelmesinden veya onlar farkına varmadan, kıyamet saatinin ansızın gelmesinden emin mi oldular?

قُلْ	هَذِهِ	سَبِيلِي	أَدْعُو	إِلَى اللَّهِ	عَلَى بَصِيرَةٍ	أَنَا
De ki	Bu	benim yolumdur	davet ediyorum	Allah'a	basiret üzere	Ben
emir f	mübteda	haber	f.muzari	h. cer-mecrur isim	("أَدْعُو") daki fâilden hal: şibhi cümle	(أَدْعُو)'nun fâili için tekid

﴿ 108 ﴾

وَ	مَنِ	اتَّبَعَنِي ط	وَ	سُبْحَانَ	اللَّهِ	وَ	مَآ	أَنَا	مِنَ الْمُشْرِكِينَ
ve	kimseler	bana tabi olan		noksan sıfatlardan tenzih ederim	Allah'ı	ve	değilim	ben	ortak koşanlardan
atıf h.	matuf, ismi mevsul	f.mazi, nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	mahzuf fiilin mef'ûlü mutlak naibi	muz.ileyh	atıf h.	nefiy h.	(مَا)'nın ismi	(مَا)'nın haberi; şibhi cümle

108. De ki: «Bu benim yolumdur. Ben ve bana tabi olanlar olarak basiret üzere (kalp gözüne tesir eden delillerle) Allah'a davet ediyorum. Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ve ben ortak koşanlardan değilim.»

وَ	مَآ أَرْسَلْنَا	مِنْ قَبْلِكَ	إِلاَّ	رِجَالاً	نُوحِي	إِلَيْهِمْ
atıf h.	göndermedik	senden önce	başkasını	erkeklerden	vahyettiğimiz	kendilerine
	nefiy h., f.mazi, fâil	h.cer, zarf ismi	istisna h.	mef'ul, mevsuf	(رِجَالاً) kelimesinin sıfatı, muzari fiil	câr-mecrur

كَيْفَ	فَيَنْظُرُوا	فِي الْأَرْضِ	فَلَمْ يَسِيرُوا	أَ	الْقُرَىٰ ط	مِنْ أَهْلِ
nasıl (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	akabinde bakmadılar mı atıf h., f.muzari, fâil	yeryüzünde h. cer-mecrur isim	hiç gezmediler atıf h.+cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, fâil	mi soru h.	kasabalar muz.ileyh	halkından h. cer-mecrur isim, muzaf

الْآخِرَةِ	لَدَارُ	وَ	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	الَّذِينَ	عَاقِبَةُ	كَانَ
ahiret muz.ileyh	yurdu başlangıç h., mübteda, muzaf	başlama h.	kendilerinden önceki sıla: şibhi cüm.	kimselerin muz.ileyh, ismi mevsul	akıbetinin (كَانَ)'nin ismi	olduğuna f. mazi, nâsih

﴿ 109 ﴾	فَلَا تَعْقِلُونَ	أَ	اتَّقَوْا ط	لِلَّذِينَ	خَيْرٌ
	Hâla aklınızı kullanmıyor atıf h., nefiy h., f.muzari, fâil,	musunuz soru h.	sakınan sıla; fiil cüm.; f. mazi, fâil	kimseler için câr-mecrur	daha iyidir haber

109. Senden önce kasabalar halkından kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını göndermedik. Yeryüzünde hiç gezmediler mi ki, kendilerinden önceki kimselerin akıbetinin nasıl olduğuna baksınlar! Sakınan kimseler için ahiret yurdu kesinlikle daha iyidir. Hâla aklınızı kullanmıyor musunuz?

أَنَّهُمْ	ظَنُّوا	وَ	الرُّسُلُ	اسْتَيْأَسَ	إِذَا	حَتَّىٰ
kendilerinin tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	sandıkları f.mazi, fâil	ve atıf h.	peygamberler fâil	ümitsizliğe düştükleri fiilu"ş-şart, f.mazi	zaman şart ismi	Nihayet başlangıç h.

نَشَاءُ ط	مَنْ	فَنُجِّيَ	نَصْرُنَا لَا	جَاءَهُمْ	كُذِبُوا	قَدْ	
dilediğimiz sıla; fiil cüm.; f.muzari	kimse naibul fâil, ismi mevsul	kurtarılır atıf h., meçhul f.mazi	yardımımız fâil	onlara gelir cevâbü'ş-şart; f.mazi, mef'ul	yalanlandıklarını (أَنَّ)'nin haberi; meçhul f.mazi cüm.		tahkik h.

(أَنَّ) masdarı müevveli ve ondan sonrakiler (ظَنُّ) fiilinin mef'ûlü

﴿ 110 ﴾	الْمُجْرِمِينَ	عَنِ الْقَوْمِ	بَأْسُنَا	لَا يُرَدُّ	وَ
	suçlular sıfat	topluluğundan h. cer-mecrur isim	azabımız naibul fâil	geri çevrilmez nefiy h., meçhul f.muzari	başlama h.

110. Nihayet peygamberler ümitsizliğe düştükleri ve kendilerinin yalanlandıklarını sandıkları zaman onlara yardımımız gelir ve dilediğimiz kimse kurtarılır. (Fakat) suçlular topluluğundan azabımız geri çevrilmez.

مَا	الْأَلْبَابِ ط	لِأُولِي	عِبْرَةٌ	فِي قَصَصِهِمْ	كَانَ	لَقَدْ
nefiy h.	akıl muz.ileyh	sahipleri için câr-mecrur, muzaf ("عِبْرَةٌ" ün sıfatı)	ibretler (كَانَ)'nin muahhar ismi	onların kıssalarında vardır (كَانَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	f. mazi, nâsih	Andolsun ki lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.

الَّذِي	تَصْدِيقَ	لَكِنْ	وَ	يُفْتَرَىٰ	حَدِيثًا	كَانَ
şeyi muz.ileyh, ismi mevsul	tasdik edendir "حَدِيثًا" e matuf, muzaf	Fakat istidrak h.	atıf h.	uydurulan sıfat:meçhul f.muzari	bir söz (كَانَ)'nin haberi	değildir f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

وَ	شَيْءٍ	كُلَّ	تَفْصِيلَ	وَ	يَدَيْهِ	بَيْنَ
atıf h.	şeyi muz.ileyh	her muz.ileyh, sonraki kelime için muzaf	açıklayandır matuf,, muzaf	atıf h.	kendinden önceki muz.ileyh,, bir sonraki zamir için muzaf, muz.ileyh	sıla; şibhi cümle; zarf ve muzaf

﴿ 111 ﴾	يُؤْمِنُونَ	لِقَوْمٍ	رَحْمَةً	وَ	هُدًى
	iman eden (قَوْمٍ)'nin sıfatı: f.muzari, fail	bir toplum için câr-mecrur	bir rahmet "تَصْدِيقَ"üzerine matuf	ve atıf h.	bir rehberdir "تَصْدِيقَ" üzerine matuf

111. Andolsun ki onların (geçmiş peygamberlerin) kıssalarında akıl sahipleri için ibretler vardır. (Bu Kur'an) uydurulan bir söz değildir. Fakat, kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi açıklayan (bir kitaptır); iman eden bir toplum için bir rahmet ve bir rehberdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 247 ≻

(YUSUF, 104 – 105 – 106):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (misal f.) istedi, sordu (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir/ hatıra getiriş (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): alem, mahlukatın her bir cinsi

[(كَأَيِّنْ (كَمْ)] : nice (مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf f.) geçti/ uğradı/ hareket etti (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ismi fâil) yüz çeviren

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok

(YUSUF, 107):

(اَمِنَ يَأْمَنُ اَمَانَةً): (mehmuz f.) emin oldu, güvendi (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(اَلْغَاشِيَةُ ج غَوَاشٍ): helak edici afet/ baygınlık veren, bayıltıcı (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): marife olarak kıyamet günü/ saat

(اَلْبَغْتَةُ): füc'et, ansızın oluverme (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا) :hissetti, bildi, farkına vardı

(YUSUF, 108):

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) çağırdı, davet etti, ibadet etti, dua etti

(اَلْبَصِيرَةُ ج بَصَائِرُ): basiret, hakikate erişilebilen kalp gözü (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(سُبْحَانَ اللَّهِ): Allah'ı tenzih ederim (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fâil) Allah'a ortak koşan

(YUSUF, 109):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs if'al b.) vahyetti, sır verdi, ilham etti, sevketti, gizlice öğütledi (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde, köy

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef f.) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, düşündü, araştırdı

(كَيْفَ): nice, nasıl, ne şekilde (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) sakındı, korundu (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً) akıl etti, akıl erdirdi

(YUSUF, 110):

(اِسْتَيْأَسَ يَسْتَيْئِسُ اِسْتِيئَاسًا): (istif'al b.) ümitsizliğe düştü, büsbütün ümidini kesti (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (mehmuz f.) sandı, zannetti

(كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi, yalan isnad etti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

[(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nakıs tef'il b.) kurtardı/ yüksek bir yere attı

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (mehmuz f.) geri çevirdi, vazgeçirdi, iade etti, reddetti

(اَلْبَأْسُ): azap/ şiddet/ harp/ kuvvet/ güç (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fâil) suç işleyen, günah işleyen

(YUSUF, 111):

(اَلْقَصَصُ): kıssa, hikaye/ takip etme/ anlatılma, hikaye edilme (اَلْعِبْرَةُ ج عِبَرٌ): ibret, ders alma (اَللُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl

(اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) iftira etti, uydurdu

[(صَدَّقَ يُصَدِّقُ) اَلتَّصْدِيقُ]: (masdar) tasdik, tasdik etme (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

[(فَصَّلَ يُفَصِّلُ) اَلتَّفْصِيلُ]: (masdar) tafsil etme, genişçe açıklama

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, hidayet verme, doğru yola iletme, irşad etme

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا):(mehmuz if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı



سورة الرعد (13)

(RA'D (Gök gürültüsü) SÛRESİ)
(Mekke'de indirilmiştir. 43 ayettir.)

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 248 – 254 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

الٓمٓرٰ ا قف	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ ط	وَ	الَّذِيٓ	أُنْزِلَ
Elif, Lam, Mim, Ra hurufu mukattaa	Bunlar mübteda	ayetleridir haber, muzaf	Kitap'ın muzafun ileyh	atıf h.	indirilen sıla; meçhul mazi fiil cüm. mübteda, ismi mevsul	

إِلَيْكَ	مِنْ رَبِّكَ	الْحَقُّ	وَ	لٰكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا يُؤْمِنُونَ ﴿1﴾
sana car-mecrur	Rabbinden h. cer-mecrur isim	haktır haber	atıf h.	fakat istidrak ve nasb h.	çoğu (لٰكِنَّ)nin ismi, muzaf	insanların muzafun ileyh	inanmazlar (لٰكِنَّ)'nin haberi, nefyi-istikbal fiil cüm.;nefiy h., fiili muzari+fâil

1. Elif, Lam, Mim, Ra. Bunlar (bu surede ya da Kur'an'da ifade edilenler) Kitab'ın ayetleridir. Sana Rabbinden indirilen Kitap (yani Kur'an) haktır; fakat insanların çoğu inanmazlar.

اَللّٰهُ	الَّذِي	رَفَعَ	السَّمَاوَاتِ	بِغَيْرِ	عَمَدٍ	تَرَوْنَهَا
Allah mübteda	yükseltendir sıla; mazi fiil cüm. haber, ismi mevsul		gökleri mef'ul	bir direk olmaksızın muz. ileyh, mevsuf h. cer-mecrur isim, muzaf		göreceğiniz (عَمَدٍ) kelimesinin sıfatı, muzari fiil cümlesi, fâil, mef'ul

ثُمَّ	اسْتَوَى	عَلَى الْعَرْشِ	وَ	سَخَّرَ	الشَّمْسَ	وَ
sonra atıf h.	istivâ edendir fiili mazi	Arş'a car-mecrur	atıf h.	boyun eğdirendir fiili mazi	güneşi mef'ul	ve atıf h.

الْقَمَرَ ط	كُلٌّ	يَجْرِي	لِأَجَلٍ	مُسَمًّى ط	يُدَبِّرُ	الْأَمْرَ
ayı matuf	her biri mübteda	akıp gitmektedir haber, fiili muzari	bir süreye harfi cer-mecrur isim, mevsuf	isimlendirilmiş sıfat	idare eder fiili muzari	işi mef'ul

(الشَّمْسَ) ve (الْقَمَرَ) kelimelerinden hal; isim cümlesi

يُفَصِّلُ	الْآيَاتِ	لَعَلَّكُمْ	بِلِقَآءِ	رَبِّكُمْ	تُوقِنُونَ ﴿2﴾
ayrıntılı açıklar fiili muzari	ayetleri mef'ul	umulur ki tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	kavuşacağınıza harfi cer, mecrur isim, muzaf	Rabbinize muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	şüphesiz olarak inanırsınız (لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cümlesi; fiili muzari+fâil

2. Allah, göreceğiniz bir direk olmaksızın gökleri yükselten, sonra Arş'a istivâ eden, güneşi ve ayı (kendi emrine) boyun eğdirendir. (Bunların) her biri isimlendirilmiş bir süreye kadar akıp gitmektedir. (O Allah) işi idare eder. Ayetleri ayrıntılı açıklar. Umulur ki siz (böylece) Rabbinize kavuşacağınıza şüphesiz olarak inanırsınız.

وَ	هُوَ	الَّذِي	مَدَّ	الْأَرْضَ	وَ	جَعَلَ
atıf h.	O mübteda	yayıp döşeyendir sıla; fiil cüm.; fiili mazi haber, ismi mevsul		yeri mef'ul	atıf h.	yaratandır fiili mazi

فِيهَا	رَوَاسِيَ	وَ	أَنْهَارًا ط	وَ	مِنْ كُلِّ	الثَّمَرَاتِ
orada car-mecrur	köklü dağlar mef'ul	ve atıf h.	ırmaklar matuf	atıf h.	bütün harfi cer-mecrur isim, muzaf	meyvelerden muzafun ileyh

جَعَلَ	فِيهَا	زَوْجَيْنِ	اثْنَيْنِ	يُغْشِي	اللَّيْلَ	النَّهَارَ ط
yaratandır fiili mazi	orada car-mecrur	çift mef'ul, mevsuf	iki (زَوْجَيْنِ) kelimesinin sıfatı	kapatıp bürüyendir (جَعَلَ)'nin failinden hal: muzari fiil	geceyi mef'ul	gündüze ikinci mef'ûl

﴿ 3 ﴾ يَتَفَكَّرُونَ لِقَوْمٍ لَآيَاتٍ فِي ذَٰلِكَ إِنَّ

düşünen — (قَوْمٍ) kelimesinin sıfatı, (muzari fiil+fail) — bir toplum için — harfi cer-mecrur isim, mevsuf — âyetler — tekit lamı,(إِنَّ)'nin ismi — bunlarda vardır — (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm. — Doğrusu — tekid ve nasb harfi

3. O, yeri yayıp döşeyen, orada köklü dağlar ve ırmaklar yaratandır. Orada bütün meyvelerden iki çiftyaratandır. Geceyi de gündüzün üzerine kapatıp bürüyendir. Doğrusu bütün bunlarda düşünen bir toplum için âyetler vardır.

وَ فِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ

yeryüzünde vardır — haber mukaddem — atıf h. — parçalar — mübteda, mevsuf — birbirine komşu — sıfat — bahçeler — matuf, mevsuf — atıf h. — üzüm bağlarından — (جَنَّاتٌ) kelimesinin sıfatı, şibhi cüm

وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنْوَانٌ وَ غَيْرُ صِنْوَانٍ

ekinler — (قِطَعٌ) kelimesine matuf — atıf h. — hurmalıklar — matuf, mevsuf — atıf h. — çatallı — sıfat — atıf h. — çatalsız — (صِنْوَانٌ) kelimesine matuf, muzaf — muzafun ileyh

يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ ۖ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ

sulanır — geçen çeşitlere ait sıfat cüm; meçhul fiili muzari — su ile — harfi cer-mecrur isim, mevsuf — bir tek (aynı) — sıfat, mecrur — atıf h. — üstün kılarız — fiili muzari — onların bir kısmını — mef'ul — bir kısmına — car-mecrur

﴿ 4 ﴾ يَعْقِلُونَ لِقَوْمٍ لَآيَاتٍ فِي ذَٰلِكَ إِنَّ فِي الْأُكُلِ ۖ

yemişlerinde — car-mecrur — doğrusu — tekid ve nasb harfi — bunlarda vardır — (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle — âyetler — tekit lamı,, (إِنَّ)'nin muahhar ismi — bir topluluk için — harfi cer-mecrur isim, mevsuf — akıllarını kullanan — (قَوْمٍ) kelimesinin sıfatı, fiil cüm.: fiili muzari+fâil

4. Yeryüzünde birbirine komşu parçalar (kıtalar), üzüm bağlarından bahçeler, ekinler, çatallı, çatalsız (bir kökten ve çeşitli köklerden dallanmış) hurmalıklar vardır. (Bunların hepsi) bir tek su ile sulanır. yemişlerinde (tat, koku, renk, şekil ve lezzetlerinde) onların bir kısmını bir kısmına üstün kılarız. İşte bunlarda akıllarını kullanan bir topluluk için âyetler vardır.

وَ إِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَ إِذَا كُنَّا

başlama h. — Eğer şaşıyorsan — şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari — şaşılacak olandır — rabıta {cevabü'ş-şart içindir} haber mukaddem — onların sözleri — mübteda muahhar — mı — soru h. — zaman — şart bildiren zaman zarfı — olduğumuz — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

cevabü'ş-şart: isim cümlesi — (أَإِذَا كُنَّا) cümlesi makulü'l-kavl cümlesidir

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ جَدِيدٍ ۖ لَفِي خَلْقٍ ئِنَّا أَ تُرَابًا

toprak — (كَانَ)'nin haberi — mi — soru h. — gerçekten biz — tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi — bir yaratılış içinde — (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle tekit lamı, mevsuf, — yeni — sıfat — İşte onlar — mübteda — kimselerdir — haber, ismi mevsul

açıklama cümlesi (tefsiriyye)

وَ فِي أَعْنَاقِهِمْ ۚ الْأَغْلَالُ أُولَٰئِكَ وَ بِرَبِّهِمْ ۚ كَفَرُوا

inkar eden — sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil — Rablerini — harfi cer-mecrur isim — İşte onlar — mübteda — atıf h. — halkalar — mübteda — boyunlarında olandır — haber: şibhi cümle (2. mübtedayla bağlantılıdır) — atıf h.

haber; isim cümlesi

﴿ 5 ﴾ خَالِدُونَ فِيهَا هُمْ النَّارِ ۚ أَصْحَابُ أُولَٰئِكَ

İşte onlar — mübteda — ashabıdırlar — haber, muzaf — cehennem — muzafun ileyh — onlar — (أُولَٰئِكَ) mübtedasının ikinci haberi: mübteda — orada — şibhi cümle — temelli kalıcıdırlar — haber

5. Eğer şaşıyorsan, onların: «Biz toprak olduğumuz zaman mı; gerçekten biz mi yeni bir yaratılış içinde olacağız?» sözleri şaşılacak olandır. İşte onlar Rablerini inkar edenlerdir. İşte onlar boyunlarında halkalar olanlardır. İşte onlar cehennem ashabıdırlar, onlar orada temelli kalıcıdırlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 248 ≻

(RA'D, 1):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirildi [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok, en çok

(اَلنَّاسُ): insanlar (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (mehmuz fiil, if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı

(RA'D, 2 – 3):

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (اَلْعِمَادُ ج عَمَدٌ): direk (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs ve mehmuz f.) gördü, bildi, zannetti

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً عَلَى): (nakıs iftial b.) istila etti, yerleşti (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş'ı ilahi, taht, dam, çatı, çardak

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) emre amade kıldı, emir altına aldı (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) cereyan etti, aktı

[(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ismi meful) muayyen, belirli (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit

(دَبَّرَ يُدَبِّرُ تَدْبِيرًا): (tef'il b.) idare etti/ tedbir aldı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): (tef'il b.) tafsil etti, genişçe açıkladı [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma, karşılaşma

(أَيْقَنَ يُوقِنُ اِيقَانًا): (if'al b.) yakını oldu, şüphe etmeksizin inandı (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf f.) yaydı, uzattı

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): kökü sabit ve rasih olan, köklü, yerleşmiş

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): ırmak/ genişlik, bolluk, rahat (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift, eş

(اَلْاِثْنَانِ – اِثْنَيْنِ): iki (أَغْشَى يُغْشِي اِغْشَاءً): (nakıs if'al b.) kapattı, sardı, bürüdü (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, delil, açık alamet (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul b.) tefekkür etti, düşündü

(RA'D, 4 – 5):

(اَلْقِطْعَةُ ج قِطَعٌ): parça, bölüm (اَلْمُتَجَاوِرَةُ ج مُتَجَاوِرَاتٌ): (ismi fâil) komşu, yakın olan

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat

(اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (غَيْرُ): başka,hariç,...siz,....sız (اَلصِّنْوُ ج صِنْوَانٌ): tek köklü, çatallı, eşli

(سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nakıs f.) suladı, içirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْوَاحِدُ): bir, tek (اَلْاُكُلُ): yemiş, yenilen nesne

(فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il b.) üstün kıldı,üstün saydı,üstünlüğüne hükmetti

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (عَجَبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaştı, yadırgadı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلتُّرَابُ): toprak [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: halk, yaratma

(اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni (اَلْغِلاَّلُ ج عَغْلاَلٌ): bağ, halka

(اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 249 (RA'D: 6 – 13) ≻

وَ	الْحَسَنَةِ	قَبْلَ	بِالسَّيِّئَةِ	يَسْتَعْجِلُونَكَ	وَ			
hal vâvı	iyilikten	önce	kötülük	senden acele isterler				
	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	car-mecrur	fiili muzari+fâil+ mef'ul	atıf h.			
مَغْفِرَةٍ	لَذُو	رَبَّكَ	إِنَّ	الْمَثُلَاتُ ط	وَ	مِنْ قَبْلِهِمُ	خَلَتْ	قَدْ
mağfiret	sahibidir	Rabbin	Doğrusu	örnekleri		onlardan önce	gelip geçtiği halde	
muzafun ileyh	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	atıf h.	fâil	h. cer-mecrur isim	fiili mazi	tahkik h.

(يَسْتَعْجِلُونَ)'deki cemi vavından hal: mazi fiil cümlesi

﴿6﴾	الْعِقَابِ	لَشَدِيدُ	رَبَّكَ	إِنَّ	وَ	عَلَى ظُلْمِهِمْ ج		لِلنَّاسِ
	cezası	şiddetli olandır	Rabbin	Şüphesiz		zulümlerine karşılık		insanlar için
	muzafun ileyh	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	atıf h.	harfi cer-mecrur isim		car-mecrur

6. (Müşrikler) Onlardan önce nice (azap) örnekleri gelip geçtiği halde senden, iyilikten önce acele kötülük isterler.. Doğrusu zulümlerine karşılık (zulümlerine rağmen) Rabbin insanlar için mağfiret sahibidir. Şüphesiz (mağfiret sahibi olmasıyla birlikte) Rabbin cezası da şiddetli olandır.

مِنْ رَبِّهِ ط	آيَةٌ	عَلَيْهِ	أُنْزِلَ	لَوْلَا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	وَ يَقُولُ	
Rabbinden	bir mucize	ona	indirilmeli	değil miydi	İnkar edenler		derler	
harfi cer-mecrur isim	naibi fâil	car-mecrur	meçhul fiili mazi	tahdîd (teşvik) h.	sıla; mazi fiil cümlesi, fâil	fâil, ismi mevsul	fiili muzari	atıf h.
﴿7﴾	هَادٍ ع	قَوْمٍ	لِكُلِّ	وَ	مُنْذِرٌ	أَنْتَ	إِنَّمَا	
	bir yol göstereni	Her topluluğun vardır			bir uyarıcısın	Sen	ancak	
	mübteda muahhar	muzafun ileyh	haber mukaddem, şibhi c, muzaf	atıf h.	haber	mübteda	hasr edatı	

7. İnkar edenler: «Rabbinden ona bir mucize indirilmeli değil miydi?» derler. Sen ancak bir uyarıcısın. Her topluluğun bir yol göstereni vardır.

الْأَرْحَامُ	تَغِيضُ	مَا	وَ	أُنْثَى	كُلُّ	تَحْمِلُ	مَا	يَعْلَمُ	اللَّهُ
rahimlerin	eksiltiği	şeyi		dişinin	her	yüklendiği	şeyi	bilir	Allah
fâil	sıla; muzari fiil cümlesi	matuf, ismi mevsul	atıf h.	muzafun ileyh	fâil, muzaf	sıla; muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	haber, muzari fiil cüm.	mübteda
﴿8﴾	بِمِقْدَارٍ	عِنْدَهُ	شَيْءٍ	كُلُّ	وَ	تَزْدَادُ ط	مَا	وَ	
	bir miktar iledir	O'nun katında	şey	her		artırdığı	şeyi		
	haber, şibhi cümle	sıfat, şibhi cümle	muzafun ileyh, mevsuf	mübteda, muzaf	atıf h.	sıla; muzari fiil cümlesi	matuf, ismi mevsul		atıf h.

8. Allah, her dişinin neyi yüklendiğini (neye gebe kaldığını) ve rahimlerin neyi eksiltip neyi artırdığını bilir. O'nun katında her şey bir miktar (ölçü) iledir.

﴿9﴾	الْمُتَعَالِ	الْكَبِيرُ	الشَّهَادَةِ	وَ	الْغَيْبِ	عَالِمُ
	yücedir	çok büyüktür	görüleni		gaybı	bilir
	dördüncü haberi	(اللَّهُ) mübtedasının üçüncü haberi	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	(اللَّهُ) mübtedasının ikinci haberi, muzaf

9. (Allah), gaybı (görülmeyeni) da görüleni (de) bilir, çok büyüktür, yücedir.

مَنْ	وَ	الْقَوْلَ	أَسَرَّ	مَنْ	مِنْكُمْ		سَوَاءٌ
kimse		sözü	gizleyen	kimse	Sizden		birdir
matuf, ismi mevsul	atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda muahhar, ismi mevsul	car-mecrur, { (مَنْ) ismi mevsulünden ya da (سَوَاءٌ) deki gizli zamirden haldir de denmiştir}		haber mukaddem
﴿10﴾	بِالنَّهَارِ	سَارِبٌ	وَ	بِاللَّيْلِ	مُسْتَخْفٍ	هُوَ	مَنْ	وَ	بِهِ	جَهَرَ
	gündüz	yol alan	ve	geceleyin	gizlenen		kimse		onu	açığa vuran
	car-mecrur	matuf	atıf h.	car-mecrur	haber	sıla; mübteda	matuf, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi

10. Sizden sözü gizleyen de, onu açığa vuran da, geceleyin gizlenen de ve gündüz yol alan da (Allah'a göre) birdir.

لَهُ	مُعَقِّبَاتٌ	مِنْ بَيْنِ	يَدَيْهِ	وَ	مِنْ خَلْفِهِ	يَحْفَظُونَهُ
onun vardır	izleyiciler	önünde		ve	arkasında	onu koruyan
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	(مُعَقِّبَاتٌ) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh, sonraki için de muzaf olduğu için (نْ) düşmüş, (ه): muzafun ileyh	atıf h.	harfi cer-mecrur isim	(مُعَقِّبَاتٌ) kelimesinin 2. sıfatı: fiili muzari+fâil+ mef'ul

مِنْ أَمْرِ	اللّٰهِ ط	إِنَّ	اللّٰهَ	لاَ يُغَيِّرُ	مَا	بِقَوْمٍ
emrinden dolayı	Allah'ın	Gerçekten	Allah	değiştirmez	olanı	bir toplulukta
h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi; nefiy h.+ muzari f.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle

حَتَّى	يُغَيِّرُوا	مَا	بِأَنْفُسِهِمْ ط	وَ	إِذَآ	أَرَادَ
kadar	değiştirene	olanı	nefislerinde	atıf h.	zaman	istediği
gaye ve nasb h.,	fiili muzari, fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle		şart bildiren zaman zarfı	fi'lu'ş-şart; fiili mazi

اللّٰهُ	بِقَوْمٍ	سُوٓءًا	فَلاَ	مَرَدَّ	لَهُ ج	وَ
Allah	bir topluluğa	kötülük	yoktur	geri çevirme	onun için	atıf h.
fâil	car-mecrur	mef'ul	rabıta, en-nafiye li'l-cins	(لاَ)'nın ismi	(لاَ)'nın haberi, şibhi cümle	

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

مَا	لَهُمْ	مِنْ دُونِهِ	مِنْ وَالٍ	﴿ 11 ﴾
yoktur	onlar için	O'ndan başka	bir veli	
nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	harfi cer-mecrur isim	zaid cer, mübteda muahhar	

11. Onun (insanın) önünde ve arkasında Allah'ın emrinden dolayı onu koruyan izleyiciler (melekler) vardır. Gerçekten Allah, nefislerinde olanı değiştirene kadar, bir toplulukta olanı değiştirmez. Allah bir topluluğa kötülük istediği zaman artık hiç bir (şekilde) onu geri çevirme yoktur. Onlar için O'ndan başka bir veli (sahip çıkan dost) yoktur.

هُوَ	الَّذِي	يُرِيكُمُ	الْبَرْقَ	خَوْفًا	وَ	طَمَعًا
O		size gösterendir	şimşeği	korku olarak	ve	ümit olarak
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cümlesii, mef'ul	mef'ul	hal	atıf h.	matuf

وَ	يُنْشِئُ	السَّحَابَ	الثِّقَالَ ج	﴿ 12 ﴾
ve	inşa edendir	bulutları	ağır	
atıf h.	f. muzari	mef'ul, mevsuf	sıfat	

12. O, size (çarpma ihtimali dolayısıyla) korku ve (yağmur müjdesi dolayısıyla) ümit olarak şimşeği gösteren ve (yağmur yüklü) ağır bulutları inşa edendir.

وَ	يُسَبِّحُ	الرَّعْدُ	بِحَمْدِهِ	وَ	الْمَلآَئِكَةُ	مِنْ خِيفَتِهِ ج
tesbih eder	gök gürültüsü	hamd ile		atıf h.	melekler	korkularından
fiili muzari atıf h.	fâil	harfi cer-mecrur isim			matuf	harfi cer-mecrur isim

وَ	يُرْسِلُ	الصَّوَاعِقَ	فَيُصِيبُ	بِهَا	مَنْ	يَشَآءُ
	gönderir	yıldırımlar	isabet ettirir	onlarla	kimselere	dilediği
atıf h.	fiili muzari	mef'ul	atıf h.+fiili muzari	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiili muzari

وَ	هُمْ	يُجَادِلُونَ	فِي اللّٰهِ ج	وَ	هُوَ	شَدِيدُ	الْمِحَالِ ط	﴿ 13 ﴾
	Onlar mücâdele ederlerken		Allah hakkında	Ve	O	çok şiddetli olandır	yakalaması	
hal vâvı	mübteda	haber, fiil cümlesi, muzari fiil +fâil	car-mecrur	hal vâvı	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	

13. Gök gürültüsü hamd ile, melekler de korkularından Allah'ı tesbih ederler. Onlar, Allah hakkında mücâdele ederlerken (O Allah), yıldırımlar gönderir de onları dilediği kimselere isabet ettirir (çarpar). Ve O, yakalaması çok şiddetli olandır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 249 ≻

(RA'D, 6 – 7):

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'al b.) acelecilik gösterdi, acele etti (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): güzel, hoşa giden, iyilik, güzellik (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nakıs f.) gelip geçti (اَلْمَثُلَةُ ج مَثُلاَتٌ): misal olarak gösterilen, rezil edici, çökertici ve ibret verici [(أَنْذَرَ يُنْذِرُ) اَلْمُنْذِرُ]: (ismi fâil) uyaran (اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهَادِي]: (ismi fâil) hidayete erdiren, doğru yolu gösteren (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi

(RA'D, 8):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): çocuğa kaldı/ yüklendi/ taşıdı/ bindirdi/ yükledi (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (غَاضَ يَغِيضُ غَيْضًا): (ecvef f.) içine aldı, eksiltti (اَلرَّحِمُ ج اَرْحَامٌ): ana rahmi, karabet (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اِزْدَادَ يَزْدَادُ اِزْدِيَادًا): (ecvef iftial b.) artırdı, kattı/ arttı, katıldı (اَلْمِقْدَارُ): ölçü, mikdar/ uzunluk

(RA'D, 9):

[(عَلَمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ismi fâil) bilen (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, bilinmeyen [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: (masdar) şahidlik etme, şehadet, görünen (alem) (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): (esma'i ilahiyeden) çok büyük [(تَعَالَى يَتَعَالِي) اَلْمُتَعَالِي]: (ismi fâil) yüksek ve yüce

(RA'D, 10):

(اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi (أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (muzaaf if'al b.) gizledi, sır verdi (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira (جَهَرَ يَجْهَرُ جَهْرًا): ilan etti, açığa verdi [(اِسْتَخْفَى يَسْتَخْفِي) اَلْمُسْتَخْفِي]: gizli, örtülü, kapalı (اَلَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece [(سَرِبَ يَسْرَبُ) اَلسَّارِبُ]: (ismi fâil) geçip giden, yol alan, mesafe kat eden, ortaya çıkan (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(RA'D, 11):

(اَلْمُعَقِّبَةُ ج مُعَقِّبَاتٌ): (ismi fâil) koruyucu, izleyici, peşinden giden, takib eden (حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا): korudu, muhafaza etti (بَيْنِ يَدَيْهِ): önünde (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (غَيَّرَ يُغَيِّرُ تَغْيِيرًا): (tef'il b.) başkalaştırdı, değiştirdi (أَرَادَ يُرِيدُ اَرَادَةً): (ecvef if'al b.) irade etti, istedi (اَلسُّوءُ): kötülük, fenalık [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: (masdar) geri çeviriş, red [(وَلِيَ يَلِي) اَلْوَالِي]: (ismi fâil) yakın olan, yardım eden, sahip çıkan

(RA'D, 12 – 13):

(أَرَى يُرِي اِرَائَةً): (nakıs if'al b.) gösterdi (اَلْبَرْقُ ج بُرُوقٌ): şimşek, yıldırım [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: (masdar) korku [(طَمِعَ يَطْمَعُ) اَلطَّمَعُ]: (masdar) ümit, ümit etme (أَنْشَأَ يُنْشِئُ اِنْشَاءً): (if'al b.) teşkil etti, hazır etti/ kaldırdı/ icad etti (اَلسَّحَابَةُ ج سَحَابٌ): bulut (اَلثَّقِيلَةُ ج ثِقَالٌ): ağır (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il b.) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلرَّعْدُ): gökgürültüsü [(حَمِدَ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخِيفَةُ]: korku, korkma (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلصَّاعِقَةُ ج صَوَاعِقُ): şimşek, yıldırım (أَصَابَ يُصِيبُ اِصَابَةً): (ecvef if'al b.) isabet etti, dokundu/ istedi (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfaale b.) mücadele etti (اَلْمِحَالُ): mukavemet edilemeyen, dayanılmaz düzen, karşı koyulmaz yakalama. Kıskıvrak yakalayışı veya azabı ya da düzeni, tuzağı, gücü çetin olan karşı konulmaz güce sahip (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 250 (RA'D: 14 – 18) ≻

لَهُ	دَعْوَةُ	الْحَقِّ ط	وَ	الَّذِينَ	يَدْعُونَ	مِنْ دُونِهِ
O'na (olan)dır	çağrı (dua, ibadet)	Hak olan	atıf h.	çağırdıkları		Allah'tan başka
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh		mübteda, ismi mevsul	sıla; fiili muzari+fâil	câr-mecrur isim

لاَ يَسْتَجِيبُونَ	لَهُمْ	بِشَيْءٍ	إِلاَّ	كَبَاسِطِ	كَفَّيْهِ	إِلَى الْمَآءِ
cevab veremezler	onlara	bir şeyle	yalnızca	uzatan gibidir	iki avucunu	suya
(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi: nefiy h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	car-mecrur	istisna h.	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, muzaf olduğu için (نِ) düşmüş	car-mecrur

لِيَبْلُغَ	فَاهُ	وَ	مَا	هُوَ	بِبَالِغِهِ ط	وَ
gelsin diye	ağzına			kesinlikle ona ulaşmayacağı halde		
ta'lil ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	hal vâvı	(مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h.	tekid için gelen zaid cer, (مَا)nın	başlama h.

مَا	دُعَآءُ	الْكَافِرِينَ	إِلاَّ	فِي ضَلاَلٍ	﴿ 14 ﴾
değildir	duası	inkâr edenlerin	olmaktan başkası	sapıklık içinde	
nefiy h.	mübteda, muzaf	muzafun ileyh	istisna h.	haber, şibhi cümle	

14- Hak olan çağrı (dua, ibadet) yalnızca O'na (olan)dır. Onların Allah'tan başka çağırdıkları ise, onlara hiç bir şeyle cevab veremezler. (Onların durumu) yalnızca, kesinlikle ona ulaşmayacağı halde, ağzına gelsin diye, iki avucunu suya uzatan(ın boşuna beklemesi) gibidir. İnkâr edenlerin duası, sapıklık içinde olmaktan başka (birşey) değildir .

وَ	لِلَّهِ	يَسْجُدُ	مَنْ	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ
	Allah'a	secde ederler	olanlar	Göklerde	ve	yerde
atıf h.	car-mecrur	fiili muzari	fâil, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	matuf

طَوْعًا	وَ	كَرْهًا	وَ	ظِلاَلُهُمْ	بِالْغُدُوِّ	وَ	الْآصَالِ	﴿ 15 ﴾
ister		istemez		onların gölgeleri	sabah	ve	akşam	
hal	atıf h.	matuf	atıf h.	(مَنْ) mübtedasına matuf	car-mecrur	atıf h.	matuf	

15. Göklerde ve yerde olanlar da onların gölgeleri de sabah ve akşam ister istemez Allah'a secde ederler.

قُلْ	مَنْ	رَبُّ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	قُلِ	اللَّهُ ط
De ki	kimdir	Rabbi	Göklerin	ve	yerin	De ki	"Allah"
emir fiili	mübteda, soru ismi	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	emir fiili	mübteda, mahzuf olan haberin takdiri: رب السموات والأرض

قُلْ	أَ	فَاتَّخَذْتُمْ	مِنْ دُونِهِ	أَوْلِيَآءَ	لاَ يَمْلِكُونَ	لِأَنْفُسِهِمْ	نَفْعًا	وَ	لاَ	ضَرًّا ط
De ki	mi	edindiniz	O'nu bırakıp	veliler	güç yetiremeyen	kendilerine	yarar da		,	zarar da sağlamaya
emir fiili	soru h.	atıf h., fiili mazi, fâil	harfi cer-mecrur isim	mef'ul, mevsuf	(أَوْلِيَاءَ) kelimesinin sıfatı: nefiy h., fiili muzari+fâil	harfi cer-mecrur isim	mef'ul	atıf h.	nefiy h.	matuf

قُلْ	هَلْ يَسْتَوِي	الْأَعْمَى	وَ	الْبَصِيرُ لا	أَمْ	هَلْ تَسْتَوِي	الظُّلُمَاتُ	وَ	النُّورُ ج
De ki	eşit olabilir mi	görmeyen	ile	gören	Veya	eşit olabilir mi	karanlıklar	ve	nur
emir fiili	soru h., fiili muzari	fâil	atıf h.	matuf	atıf h.	soru h., fiili muzari	fâil	atıf h.	matuf

أَمْ	جَعَلُوا	لِلَّهِ	شُرَكَآءَ	خَلَقُوا	كَخَلْقِهِ	فَتَشَابَهَ	الْخَلْقُ	عَلَيْهِمْ ط
Yoksa	kıldılar	Allah'a	ortaklar	yaratan	O'nun yaratması gibi	birbirine (mi) benzeşti	bu yaratma	kendilerince
atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	(شُرَكَاءَ) kelimesinin sıfatı: fiili mazi, fâil	harfi cer-mecrur isim	atıf h., fiili mazi	fâil	car-mecrur

﴿ 16 ﴾ قُلِ اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَ هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

De ki	Allah	yaratıcısıdır	her	şeyin	ve	O	tektir	kahredici olandır
emir fiili	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	mübteda	haber	2.haber

16. De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır" De ki: "Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine (bile) yarar da, zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi edindiniz?" De ki: "Hiç görmeyen (a'ma) ile gören (basiret sahibi) (yani müşrik ile mü'min) eşit olabilir mi? Veya karanlıklarla nur (yani sapıklıkla hidayet) eşit olabilir mi?" Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, Vahid'dir (tektir), Kahhar'dır (herşeyi tamamen kendi kontrolü altında bulundurandır)."

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ

indirdi	gökten	su	aktı	vâdiler	kendi ölçüsüyle	taşıyıp götürdü
fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	atıf h., f. mazi	fâil	harfi cer-mecrur isim	atıf h., fiili mazi

السَّيْلُ زَبَدًا رَّابِيًا ۭ وَ مِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ

sel	köpüğü	üste çıkan		şeylerden vardır	tutuşturdukları	üzerinde
fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	haber mukaddem; şibhi cümle	sıla; fiili muzari+fâil	car-mecrur

فِي النَّارِ ابْتِغَآءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِّثْلُهُ ۭ

ateşte	arzu ettikleri için	süs	veya	faydalanma	köpük	buna benzer
car-mecrur	mef'ûlün lieclih, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْحَقَّ وَ الْبَاطِلَ ۭ فَأَمَّا الزَّبَدُ

İşte böyle	misal verir	Allah	hak	ve	bâtıla	gelince	köpüğe
car-mecrur	fiili muzari	fâil	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h., şart ve tafsil h.	mübteda

فَيَذْهَبُ جُفَآءً ۚ وَ أَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ

gider	çör çöp olarak		gelince	şeye	fayda veren	İnsanlara
rabıta { cevap için bağlaç}, haber, muzari fiil	hal	atıf h.	şart ve tafsil h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	mef'ul

﴿ 17 ﴾ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ ۭ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْأَمْثَالَ ۭ

kalır	yeryüzünde	İşte böyle	verir	Allah	misaller
rabıta { cevap için bağlaç }, haber, muzari f.	car-mecrur	car-mecrur	fiili muzari	fâil	mef'ul

17. (O Allah) gökten su indirdi de vâdiler kendi ölçüsüyle (kendi mikdar ve hacmiyle) aktı. Bu sel, üste çıkan köpüğü taşıyıp götürdü. Süs veya faydalanma arzu ettikleri için ateşte tutuşturdukları şeylerden olanların üzerinde de buna benzer köpük vardır (altın gümüş eritilirken de üzerinde tortu vardır. Üstte kalan bu tortu hakiki altını o an örtse de geçici ve gidicidir). İşte Allah hak ve bâtıla böyle misal verir. Köpüğe gelince çör çöp olarak atılıp gider. İnsanlara fayda veren şeye gelince, yeryüzünde kalır. İşte Allah böyle misaller verir.

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى ۭ وَ الَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ

kimseler için vardır	cevap veren	Rablerinin (emrine)	en güzeli		kimseler	cevap vermeyen	ona
haber mukaddem	sıla; mazi fiil; fâil	câr-mecrur isim	mübteda muahhar	atıf h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	car-mecrur

لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا

şart h.	tekid ve nasb h.	kendilerinin olsa		
	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle		(إِنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul	olan şeylerin

وَ مِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ ۭ أُولٰئِكَ لَهُمْ سُوٓءُ

ve	bir misli	bununla beraber	fidye verirlerdi	onu	İşte onlara	onlara vardır	kötüsü	
atıf h.	(مَا)'ya matuf	mekan zarfı	cevab h., fiili mazi, fâil	car-mecrur	mübt.	haber mukaddem	mübteda muahhar	

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi:fiil c.

(أُولٰئِكَ)'nin haberi: isim cümlesi

(والذين لم يستجيبوا) mübtedasının ikinci haberi

﴿ 18 ﴾ الْمِهَادُ ع بِئْسَ وَ جَهَنَّمُ ط مَأْوَاهُمْ وَ الْحِسَابِ لا

yataktır O ne kötü cehennemdir Barınakları hesabın
fâil fiili mazi, camid başlama h. haber mübteda atıf h. muz. ileyh

18. İşte Rablerinin (emrine) cevap veren kimseler için en güzel (mükâfat; Cennet ve Allah'ın rızası) vardır. Onun (çağrısına) cevap vermeyen kimseler, eğer yeryüzünde olanların hepsi ve bununla beraber bir misli daha kendilerinin olsa, (azabtan kurtulmak için) onu fidye verirlerdi. İşte onlara hesabın kötüsü vardır. Barınakları da cehennemdir. O ne kötü yataktır!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 250 ≻

(RA'D, 14 – 15 – 16):

[(دَعَا يَدْعُو) اَلدَّعْوَةُ]: (masdar'ı binai merre) dua (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) ibadet etti/ davet etti/ dua etti (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (ecvef istif'al b.) cevap verdi [(بَسَطَ يَبْسُطُ) اَلْبَاسِطُ]: (ismi fâil) uzatan, genişleten, açan (اَلْكَفُّ): avuç (اَلْفِي فَا فُو ج اَفْوَاهٌ): ağız (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [(بَلَغَ يَبْلُغُ) اَلْبَالِغُ]: (ismi fâil) vasıl olan, erişen [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: (masdar) dalalet, sapma. Bu ayette ise, "hiçbir ihtiyaca karşılık veremeyen, hiç bir yarar sağlayamayan boş şey" anlamında kullanılmıştır. (لَطَوْعٌ): isteyerek yapma, bağlılık gösterme, taat (اَلظِّلُّ ج ظِلَالٌ): gölge [(كَرِهَ يَرْكَهُ) اَلْكَرْهُ]: (masdar) hoşlanmama, isteksiz olma (اَلْغُدُوُّ): sabah, (sabahtan öğleye kadar) günün ilk saatleri (اَلْاَصِيلُ ج اَصَالٌ): akşam, günün son saatleri (ikindiden sonra güneşin batışına kadarki vakit).Sabah akşamdan burada kastedilen, bütün vakitlerdir. (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): eğildi, inkıyad etti, secde etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, yardımcı (اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti, malik oldu [(نَفَعَ يَنْفَعُ) اَلنَّفْعُ]: (masdar) fayda, fayda verme [(ضَرَّ يَضُرُّ) اَلضَّرُّ]: (masdar) fayda, fayda verme (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, şirk, cehalet (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): (nakıs iftial b.) müsavi oldu, denk oldu (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): hidayet, nur, ışık, aydınlık [(بَصَرَ يَبْصُرُ) اَلْبَصِيرُ]: (sıfat'ı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti/ çevirdi/ kıldı/ icat etti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (تَشَابَهَ يَتَشَابَهُ تَشَابُهًا): (tefaul b.) benzedi, benzeşti, [(قَهَرَ يَقْهَرُ) اَلْقَهَّارُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok üstün, ebedi hakimiyet sahibi, kendi hükmüyle herşeye hükmeden ve herşeyi tamamen kendi kontrolü altında bulunduran [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَالِقُ]: (ismi fâil) yaratan, icad eden (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

(RA'D, 17 – 18):

(اَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (سَالَ يَسِيلُ سَيْلاً): (ecvef f.) aktı (اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): kader/ güç/ takat (اِحْتَمَلَ يَحْتَمِلُ): (iftial b.) (umumi manada) taşıdı, yüklendi (اَلْمِهَادُ): yatak, döşek (اَلسَّيْلُ ج سُيُولٌ): akıntı, sel (اَلزَّبَدُ): köpük, pas, curuf, selin taşıdığı köpük ve çör çöptür (اَلنَّاسُ): insanlar [(رَبَا يَرْبُو) اَلرَّابِي]: (ismi fâil) artan, yükselen, üste çıkan, yüksek, kabarık (أَوْقَدَ يُوقِدُ إِيقَادًا): (if'al b.) yaktı, tutuşturdu [(اِبْتَغَى يَبْتَغِي) اَلْاِبْتِغَاءُ]: (masdar) talep, talep etme, arzulama (اَلْحِلْيَةُ): altın, gümüş, kıymetli taş ve mücevher gibi süs eşyası (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünya hayatında hoş gelen geçici şeyler, faydalanma (اِفْتَدَى يَفْتَدِي اِفْتِدَاءً): (nakıs iftial b.) fidye verdi (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): (misal) getirdi [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ismi fâil) faydasız, boş (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلْجُفَاءُ): köpük, çörçöp, süprüntü, çözülmüş, dağılmış, faydasız, izi kalmamış (اَلزَّبَدُ): sel sularının coşması ve şiddetli akışı sonucu üzerinde oluşan köpük (مَكَثَ يَمْكُثُ مُكْثًا): durdu, durup bekledi/devam etti (اَلْمَأْوَى): sığınak, barınak (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابًا): (istif'al b., ecvef f.) cevap verdi [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel

CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 251 (RA'D: 19 – 28)

أَ	فَمَنْ	يَعْلَمُ	أَنَّمَآ	أُنزِلَ	إِلَيْكَ	مِن رَّبِّكَ	الْحَقُّ
midir? soru h.	kişi başlama h., mübteda, ismi mevsul	bilen sıla; muzari fiil cümlesi	indirilen şeyin tekid ve nasb h.,(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cümlesi	sana car-mecrur	Rabbinden câr-mecrur isim	hak olduğunu (أَنَّ)'nin haberi

(يَعْلَمُ) fiilinin mef'ulü; masdar-ı müevvel

كَمَنْ	هُوَ	أَعْمَىٰ	إِنَّمَا	يَتَذَكَّرُ	أُولُوا	الْأَلْبَابِ ﴿19﴾
kimse gibi (midir?) (مَنْ) mübtedasının haberi:şibhi cümle	o mübteda	görmeyen (a'ma) haber	Ancak hasr edatı	düşünebilir fiili muzari	sahipleri fâil, muzaf	temiz akıl muzafun ileyh

sıla: isim cümlesi

19. (Peki), sana Rabbinden indirilenin gerçekten hak olduğunu bilen kişi, o görmeyen (a'ma) gibi midir? Ancak temiz akıl sahipleri öğüt alıp-düşünebilirler.

الَّذِينَ	يُوفُونَ	بِعَهْدِ	اللَّهِ	وَ	لَا يَنقُضُونَ	الْمِيثَاقَ ﴿20﴾
Onlar ki (أُولُوا الْأَلْبَابِ)'nin sıfatı, ismi mevsul	yerine getirirler sıla; fiili muzari+fâil	ahdini câr-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh	atıf h.	bozmazlar nefiy h., fiili muzari+fâil	anlaşmayı mef'ul

20. Onlar (akıl sahipleri) ki, Allah'ın ahdini (emir ve yasakları hususunda O'na verdikleri sözü) yerine getirirler, (insanlarla yaptıkları) anlaşmayı bozmazlar.

وَ	الَّذِينَ	يَصِلُونَ	مَآ	أَمَرَ	اللَّهُ	بِهِۦٓ	أَن يُوصَلَ
^ve atıf h.	onlar önceki (الَّذِينَ)ye matuf, ismi mevsul	birleştirirler sıla; fiili muzari+fâil	şeyi mef'ul, ismi mevsul	emrettiği sıla; fiil cümlesi; fiili mazi	Allah'ın fâil	kendisiyle car-mecrur	birleştirilmesini (بِهِ) deki zamirden bedel; masdar ve nasb h., meçhul f. muzari

وَ	يَخْشَوْنَ	رَبَّهُمْ	وَ	يَخَافُونَ	سُوٓءَ	الْحِسَابِ ﴿21﴾
atıf h.	haşyet duyarlar fiili muzari+fâil	Rablerinden mef'ul	atıf h.	korkarlar fiili muzari+fâil	kötü olmasından mef'ul, muzaf	hesabın muzafun ileyh

21. Ve, Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyi (sorumluluk, hak ve görevler gibi bağları) birleştirirler, Rablerinden haşyet duyarlar hesabın kötü olmasından korkarlar.

وَ	الَّذِينَ	صَبَرُوا	ابْتِغَآءَ	وَجْهِ	رَبِّهِمْ	وَ	أَقَامُوا	الصَّلَاةَ
atıf h.	o kimseler ki önceki (الَّذِينَ)ye matuf, ismi mevsul	sabrederler sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	arzuladıkları için mef'ulün lieclih,, muzaf	rızasını muzafun ileyh, muzaf	Rablerinin muz. ileyh, muzaf, muzafun ileyh	atıf h.	dosdoğru kılarlar fiili mazi, fâil	namazı mef'ul

وَ	أَنفَقُوا	مِمَّا	رَزَقْنَاهُمْ	سِرًّا	وَ	عَلَانِيَةً	وَ	يَدْرَءُونَ	بِالْحَسَنَةِ
atıf h.	infak ederler fiili mazi, fâil	kendilerine verdiğimiz rızıklardan h. cer, ismi mevsul		gizli hal	ve atıf h.	açık olarak matuf	atıf h.	savarlar fiili muzari+fâil	iyilikle car-mecrur

السَّيِّئَةَ	أُولَٰٓئِكَ	لَهُمْ	عُقْبَى	الدَّارِ ﴿22﴾
kötülüğü mef'ul	İşte onlar (yeni cümle başlangıcı) mübteda	kendilerinin olanlardır haber mukaddem: şibhi cümle	akibeti mübteda muahhar, muzaf	dünya yurdunun muzafun ileyh

(أُولَٰٓئِكَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

22. Ve (yine akıl sahibi) O kişiler ki Rablerinin rızasını arzuladıkları için sabrederler, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli ve açık olarak infak ederler ve kötülüğü iyilikle savarlar. İşte onlar, dünya yurdunun (güzel) akibeti (mükafatı) kendilerinin olanlardır.

جَنَّاتُ	عَدْنٍ	يَدْخُلُونَهَا	وَ	مَنْ	صَلَحَ	مِنْ آبَائِهِمْ
cennetleri (عُقْبَى الدَّارِ)'dan bedel, muzaf	Adn muz. ileyh	onlar oraya girerler hal; fiili muzari+fâil mef'ul	ve atıf h.	kimseler matuf, ismi mevsul	sâlih olan sıla; fiil cümlesi; fiili mazi	babalarından harfi cer-mecrur isim

﴿ 23 ﴾ بَابٍ ۚ مِنْ كُلِّ عَلَيْهِمْ يَدْخُلُونَ وَ الْمَلَآئِكَةُ وَ ذُرِّيَّاتِهِمْ وَ أَزْوَاجِهِمْ

kapıdan her onların yanına girerler melekler çocuklarından ve eşlerinden

muzafun ileyh | harfi cer-mecrur isim, muzaf | car-mecrur | haber, fiili muzari+fâil | mübteda | başlama h., { (يَدْخُلُونَهَا)'nın fâil zamirinden hal vavı da denmiş } | matuf | atıf h. | matuf | atıf h.

23. (O dünya yurdunun akibeti olarak onlara) Adn cennetleri (vardır). Oraya onlar ve babalarından, eşlerinden ve çocuklarından sâlih olan kimseler(le beraber) girerler, melekler de her kapıdan onların yanına girerler.

﴿ 24 ﴾ الدَّارِ ۟ عُقْبَى فَنِعْمَ صَبَرْتُمْ بِمَا عَلَيْكُمْ سَلَامٌ

Dünya yurdunun sonu ne güzel sabretmeniz sebebiyle sizlere selam

muzafun ileyh | fâil, muzaf | atıf h., övgü ifade eden camid fiili mazi | fiili mazi, fâil | harfi cer, masdar h. | haber | mübteda

24. (Melekler:) "Sabretmeniz sebebiyle selam sizlere! Dünya yurdunun sonu (cennet) ne güzel!" (derler).

وَ يَقْطَعُونَ وَ مِيثَاقِهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ عَهْدَ يَنْقُضُونَ الَّذِينَ

kesen (kimseler) sağlam söz vermesinden sonra Allah'ın ahdini bozan kimseler

fiili muzari+fâil | atıf h. | muzafun ileyh, muzaf+ muz.ileyh | câr-mecrur isim, muzaf | muzafun ileyh | mef'ul, muzaf | sıla; mazi fiil cümlesi (cemi) | mübteda, ismi mevsul | başlama h.

فِي الْأَرْضِ ۙ يُفْسِدُونَ وَ أَنْ يُوصَلَ بِهِ اللَّهُ أَمَرَ مَآ

yeryüzünde bozgunculuk yapan birleştirilmesini Allah'ın emrettiği şeyleri

car-mecrur | fiili muzari+fâil | atıf h. | (بِهِ)'deki zamirden bedel; masdar ve nasb h., meçhul f. muzari, naibi fâili | car-mecrur | fâil | sıla; fiil cümlesi; fiili mazi | mef'ul, ismi mevsul

﴿ 25 ﴾ الدَّارِ سُوٓءُ لَهُمْ وَ اللَّعْنَةُ لَهُمُ أُولَٰئِكَ

yurdun kötüsü onlarındır ve lanet onlara vardır işte

muzafun ileyh | mübteda muahhar, muzaf | haber mukaddem, şibhi cümle | atıf h. | mübteda muahhar | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi: isim c.

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

25. Sağlam söz verdikten sonra Allah'ın ahdini bozan kimseler, Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyleri kesen kimseler ve yeryüzünde bozgunculuk yapan kimseler, işte onlara lanet ve yurdun kötüsü (kötü son yani cehennem) vardır.

الدُّنْيَا ۚ بِالْحَيَاةِ فَرِحُوا وَ يَقْدِرُ ۚ وَ يَشَآءُ لِمَنْ الرِّزْقَ يَبْسُطُ اللَّهُ

dünya hayatıyla şımardılar daraltır ve dilediği kimse için rızkı genişletir Allah

sıfat | harfi cer-mecrur isim, mevsuf | fiili mazi, fâil | başlama h. | fiili muzari | atıf h. | sıla; muzari fiil cümlesi | h. cer, ismi mevsul | mef'ul | haber, muzari fiil | mübteda

﴿ 26 ﴾ مَتَاعٌ ۚ إِلَّا فِي الْآخِرَةِ الدُّنْيَا الْحَيَاةُ مَا وَ

geçici bir faydadan başkası ahiretteki (hayata göre) dünya hayatı değildir

haber | istisna h. | car-mecrur | sıfat | mübteda, mevsuf | nefiy h. | hal vâvı

26. Allah dilediği kimse için rızkı genişletir (bol verir) ve daraltır. Onlar dünya hayatıyla şımardılar. Oysa dünya hayatı ahiretteki (hayata göre) geçici bir faydadan başka bir şey değildir.

عَلَيْهِ أُنْزِلَ لَوْلَا كَفَرُوا الَّذِينَ يَقُولُ وَ

ona indirilmeli değil miydi inkar eden kimseler derler

car-mecrur | meçhul fiili mazi | tahdîd (teşvik) h. | sıla; mazi fiil cümlesi; fâil | fâil, ismi mevsul | fiili muzari | başlama h.

مَنْ يُضِلُّ اللَّهَ إِنَّ قُلْ ۖ مِنْ رَبِّهِ ۖ آيَةٌ

kimseyi saptırır Allah Doğrusu De ki Rabbinden bir mucize

mef'ul, ismi mevsul | (إِنَّ)'nin haberi,, fiili muzari | (إِنَّ)'nin ismi | tekid ve nasb harfi | emir fiili | harfi cer-mecrur isim | naibi fâil

﴿ 27 ﴾ أَنَابَ ۚ مَنْ إِلَيْهِ يَهْدِي وَ يَشَآءُ

yönelen kimseyi kendisine doğru yola götürür ve dilediği

sıla; fiili mazi | mef'ul, ismi mevsul | car-mecrur | fiili muzari | atıf h. | sıla; fiili muzari

27. İnkar eden kimseler: «Rabbinden ona bir mucize indirilmeli değil miydi?» derler. De ki: «Doğrusu Allah dilediği kimseyi {(veya) dileyen kimseyi} saptırır ve kendisine yöneleni doğru yola götürür.»

اللّٰهِ ط	بِذِكْرِ	قُلُوبُهُمْ	تَطْمَئِنُّ	وَ	آمَنُوا	اَلَّذِينَ
Allah'ın	zikriyle	kalpleri	tatmine ulaşan	ve	iman edenler	Onlar
muzafun ileyh	câr-mecrur isim, muzaf	fâil	fiili muzari	atıf h.	sıla; mazi fiil cümlesi; fâil	(مَنْ)'den bedel, ismi mevsul

﴿ 28 ﴾	اَلْقُلُوبُ ط	تَطْمَئِنُّ	اللّٰهِ	بِذِكْرِ	أَلاَ
	kalbler	tatmin olur	Allah'ın	zikriyle	Dikkat edin
	fâil	fiili muzari	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	tenbih h.

28. Onlar (Allah'a yönelenler), iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle tatmine ulaşan kimselerdir. Dikkat edin, kalbler Allah'ın zikriyle (O'nu anmakla) tatmin olur (huzura kavuşur).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 251 ≻

(RA'D, 19 – 20 – 21):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (أُولُوا): sahipler (اَلَبَابٌ ج اَلْبَابُ): akıl (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahid, söz, anlaşma (أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs if'al b.) eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi (نَقَضَ يَنْقُضُ نَقْضًا): bozdu/ çözdü/ açtı (اَلْمِيثَاقُ ج مَوَثِيقُ): misak, anlaşma, pakt (وَصَلَ يَصِلُ وَصْلاً): (misal f.) vasıl oldu, ulaştırdı, iyilik etti, güzel davrandı (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nakıs f.) korktu, sakındı, çekindi (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]:(masdar) muhasebe

(RA'D, 22 – 23 – 24 – 25):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti [(اِبْتَغَى يَبْتَغِي) اَلْاِبْتِغَاءُ]: (masdar) talep etme, arzulama (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (Allah'ın rızası) (أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): (ecvef if'al b.) güzelce kıldı, dosdoğru kıldı (أَنْفَقَ يُنْفِقُ اِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı, sadaka verdi, zekat verdi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi (اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, giz (اَلْعَلاَنِيَةُ): aleni, açık (اَلْعُقْبَى): son, netice, akıbet (دَرَأَ يَدْرَأُ دَرْءًا): (mehmuz f.) giderdi, savdı (اَلْحَسَنَةُ): hayır ve taat, nail olunan nimet (دِيَارٌ اَلدَّارُ ج): ev, mesken, yurt, dünya (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (آبَاءُ اَلْاَبُ ج): baba (صَلَحَ يَصْلُحُ صَلاَحًا): doğru oldu, salih oldu (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş (اَلْبَابٌ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (نَقَضَ يَنْقُضُ نَقْضًا): bozdu/ çözdü/ açtı (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahid, söz, anlaşma (اَلْمِيثَاقُ ج مَوَاثِيقُ): misak, anlaşma, pakt (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): kesti/ ayrıldı, küstü/ kötülük etti (وَصَلَ يَصِلُ وَصْلاً): (misal f.) iyilik etti, güzel davrandı (أَفْسَدَ يُفْسِدُ اِفْسَادًا): (if'al b.) ifsad etti, bozdu [(لَعَنَ يَلْعَنُ) اَللَّعْنَةُ]: lanet, rahmetinden uzaklaştırma

(RA'D, 26 – 27 – 28):

(بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı / takdir etti (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): şımardı, sevindi (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalanma, lezzet elma, dünyalık (اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ اِطْمِئْنَانًا): (if'illal b.) dindi, yatıştı, tatmin oldu (أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı (أَنَابَ يُنِيبُ): (ecvef if'al b.) döndü, yöneldi (kulun Allah'a yönelmesi).

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

< CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 252 (RA'D: 29 – 34) >

﴾29﴿	مَآبٍ	حُسْنُ	وَ	لَهُمْ	طُوبَى	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ
	dönüş yeri	güzelliği (de onlara)		onlara	ne mutlu	iyi işler	yapanlar	ve	iman edenler	
	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	haber, şibhi cümle	mübteda	mef'ul	fiili mazi, fâil	atıf h.	sıla; fiili mazi, fâil	mübteda, ismi mevsul

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

29. İman edenler ve iyi işler yapanlar, ne mutlu onlara! Dönüş yerinin güzelliği (güzel ahiret yurdu onlar içindir).

أُمَمٌ	مِنْ قَبْلِهَا	خَلَتْ	قَدْ	فِي أُمَّةٍ	أَرْسَلْنَاكَ	كَذَٰلِكَ
ümmetlerin	kendilerinden önce	gelip geçtiği		bir ümmete	seni gönderdik	İşte böylece
fâil	h. cer-mecrur isim, muzaf	fiili mazi	tahkik h.	h. cer-mecrur isim, mevsuf	fiili mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur

nekra kelimeden sonra geldiği için (أُمَّةٍ) kelimesinin sıfatı: fiil cümlesi

هُمْ	وَ	إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَا	الَّذِي	عَلَيْهِمُ	لِتَتْلُوَ
onlar	haldeyken	sana	vahyettiğimizi		onlara	okuman için
mübteda	hal vâvı, (عليهم) deki zamirden hal'dir	car-mecrur	sıla; fiili mazi, fâil	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur	ta'lil ve nasb h., f. muzari

إِلَٰهَ	لَا	رَبِّي	هُوَ	قُلْ	بِالرَّحْمَٰنِ	يَكْفُرُونَ
Tanrı	yoktur	benim Rabbim'dir	O	de ki	Rahman'ı	inkar eder
(لا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins	haber	mübteda	emir fiili	car-mecrur	haber: fiil cümlesi: fiili muzari+fâil

﴾30﴿	مَتَابِ	إِلَيْهِ	وَ	تَوَكَّلْتُ	عَلَيْهِ	هُوَ	إِلَّا
	tevbem	O'nadır		güvendim	O'na	O'ndan	başka
	mübteda muahhar, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	(موجود) olarak takdir edilen (لا)nın gizli haberindeki (هو) zamirinden bedeldir	istisna h.

30. İşte böylece onlar Rahman'ı (merhametli olan Allah)'ı inkar eder haldeyken sana vahyettiğimizi okuman için, seni kendilerinden önce nice ümmetlerin gelip geçtiği bir ümmete gönderdik: De ki: «O benim Rabbim'dir, O'ndan başka Tanrı yoktur, yalnız O'na güvendim, tevbem O'nadır.»

الْجِبَالُ	بِهِ	سُيِّرَتْ	قُرْآنًا	أَنَّ	لَوْ	وَ
dağlar	onunla	yürütülseydi	Kur'an		Eğer	
naibi fâil	car-mecrur	(أنّ)'nin haberi; meçhul f. mazi	(أنّ)'nin ismi	şart cümlesi: tekid ve nasb h.	şart h.	başlama h.

بِهِ	كُلِّمَ	أَوْ	الْأَرْضُ	بِهِ	قُطِّعَتْ	أَوْ
onunla	konuşturulsaydı	veya	yer	onunla	parçalansaydı	veya
car-mecrur	meçhul fiili mazi	atıf h.	naibi fâil	car-mecrur	meçhul fiili mazi	atıf h.

فَلَمْ يَيْأَسِ	أَ	جَمِيعًا	الْأَمْرُ	لِلَّهِ	بَلْ	الْمَوْتَىٰ
hâla ümit kesip bilmediler	mi	bütün	işler	Allah'a aittir	Bilakis	ölüler
atıf h.+ nefiy ve cezm h., f. muzari	soru h.	(الأمر)'den hal	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	idrab h.	naibi fâil, (لما آمنوا به) (ona inanmazlardı) olarak takdir edilen cevabu'ş-şart mahzuftur

جَمِيعًا	النَّاسَ	لَهَدَى	اللَّهُ	أَنْ لَوْ يَشَاءُ	آمَنُوا	الَّذِينَ
bütün	insanları	hidayete erdirirdi	Allah	ki dileseydi	iman edenler	
hal	mef'ul	cevabü'ş-şart içindir, cevabü'ş-şart; fiili mazi	fâil	(أنّ)nin tahfifi, (أنّ)nin ismi mahzuf (هو) şan zamiri+ (أنّ)nin haberi; şart h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari	sıla; fiili mazi, fâil	fâil, ismi mevsul

(يَيْأَسِ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

وَ	لاَ يَزَالُ	الَّذِينَ كَفَرُوا	تُصِيبُهُمْ	بِمَا	صَنَعُوا	
başlama h.	devam eder	kafirlere	isabet etmeye	şeyler sebebiyle	yaptıkları	
	nefiy h., fiili muzari	sıla; mazi fiil, fâil	f. muzari, mef'ul	cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil, fâil	
	(يَزَالُ)'nün ismi, ismi mevsul					

قَارِعَةٌ	أَوْ	تَحُلُّ	قَرِيبًا	مِنْ دَارِهِمْ	حَتَّى	يَأْتِيَ
büyük bir belâ	veya	iner	yakınına	evlerinin	kadar	gelinceye
fâil, (يَزَالُ)nün haberi	atıf h.	fiili muzari	mekan zarfı	harfi cer-mecrur isim	gaye ve nasb h.	fiili muzari

وَعْدُ	اللَّهِ ط	إِنَّ	اللَّهَ	لاَ يُخْلِفُ	الْمِيعَادَ ع	﴿ 31 ﴾
vâdi	Allah'ın	Doğrusu	Allah	muhalefet etmez	vâdine	
fâil, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal h., fiili muzari	mef'ul	

31. Eğer bu Kur'an ile dağlar yürütülseydi veya onunla yer parçalansaydı, yahut onunla ölüler konuşturulsaydı (o kitap yine bu Kur'an olurdu veya kafirler yine de inanmazlardı). Bilakis bütün işler Allah'a aittir. İman edenler hâla ümit kesip bilmediler mi ki, Allah dileseydi bütün insanları hidayete erdirirdi? (Fakat seçimi size bıraktı). Allah'ın vâdi gelinceye kadar kafirlere, yaptıkları şeyler sebebiyle büyük bir belâ isabet etmeye devam eder veya (o belâ) evlerinin yakınına iner. Doğrusu Allah, vadine muhalefet etmez (vâdinden caymaz).

وَ	لَقَدِ	اسْتُهْزِئَ	بِرُسُلٍ	مِنْ قَبْلِكَ	فَأَمْلَيْتُ	لِلَّذِينَ
başla ma h.	Andolsun	alay edilmişti	Peygamber-lerle	senden önceki	bunun üzerine mühlet verdim	kimselere
lâmu cevâbi'l-kasem , tahkik harfi		meçhul fiili mazi	naibi fâil, şibhi cümle	h. cer-mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fâil	harfi cer, ismi mevsul

كَفَرُوا	ثُمَّ	أَخَذْتُهُمْ قف	فَكَيْفَ	كَانَ	عِقَابِ	﴿ 32 ﴾
inkâr eden	sonra	onları yakaladım	nasıl	oldu	azabım	
sıla; fiili mazi, fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin muahhar ismi, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	

32. Andolsun, senden önceki peygamberlerle de alay edilmişti. Bunun üzerine ben inkâr edenlere mühlet verdim, sonra da onları (azabla) yakaladım. Artık azabım nasıl oldu!

أَ	فَمَنْ	هُوَ	قَآئِمٌ	عَلَى كُلِّ	نَفْسٍ	بِمَا	كَسَبَتْ ج
zat (böyle olmayan putlarla bir olur) mu?	Gözetici olan		her bir nefs üzerinde			şeylerle birlikte	kazandığı
soru h., başlama h., mübteda, ismi mevsul	haber	mübteda	muz. ileyh	câr-mecrur isim, muzaf		harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiili mazi

mahzuf olan haberi (كمن ليس كذلك) (böyle olmayan gibi) olarak takdir edilmiştir

sıla: isim cümlesi

وَ	جَعَلُوا	لِلَّهِ	شُرَكَآءَ ط	قُلْ	سَمُّوهُمْ ط	أَمْ	تُنَبِّئُونَهُ
başlama h.	koştular	Allah'a	ortaklar	de ki	onlara ad verin	yoksa	ona haber mi veriyorsunuz
	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	emir fiili	emir fiili, fâil., mef'ul	atıf h.	fiili muzari+fâil, mef'ul

بِمَا	لاَ يَعْلَمُ	فِي الْأَرْضِ	أَمْ	بِظَاهِرٍ	مِنَ الْقَوْلِ
bir şeyi	bilmediği	yeryüzünde	yoksa	sözün zahirine mi	
harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	sıfat, şibhi c. (بما)'ya matuf, mevsuf	

بَلْ	زُيِّنَ	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	مَكْرُهُمْ	وَ	صُدُّوا	عَنِ السَّبِيلِ ط
Bilakis	süslü gösterildi	kimselere	inkâr eden	hileleri	ve	alıkonuldular	yoldan
idrab h.	meçhul fiili mazi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, fâil	naibi fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur

وَ	مَنْ	يُضْلِلِ	اللَّهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ هَادٍ	﴿ 33 ﴾
başlama h.	kimi	saptırırsa	Allah	yoktur	onu	doğru yola götüren	
	mübteda, şart ismi	haberi: fi'lu'ş-şart; fiili muzari	fâil	cevâbü'ş-şart; rabıta nefiy harfidir	haber mukaddem, şibhi cümle	zaid cer, mübteda muahhar	

33. Kazandığı şeylerle birlikte her bir nefs üzerinde gözetici olan zat (böyle olmayan putlarla bir olur) mu? Onlar Allah'a ortaklar koştular. De ki: «Onlara ad verin. Yoksa yeryüzünde bilmediği bir şeyi mi ona

(Allah'a) haber veriyorsunuz? Yoksa sözün zahirine mi?». Bilakis inkâr edenlere hileleri süslü gösterildi ve onlar doğru yoldan alıkonuldular. Allah kimi saptırırsa artık onu doğru yola götüren yoktur.

لَهُمْ	عَذَابٌ	فِي الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ	لَعَذَابُ	الْآخِرَةِ
Onlara vardır	azap	hayatında	dünya		azabı	ahiret
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	câr-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	lâmul ibtidaiye, mübteda, muzaf	muzafun ileyh

أَشَقُّ ج	وَ	مَا	لَهُمْ		مِنَ اللّٰهِ	مِنْ وَاقٍ	﴿ 34 ﴾
daha güçtür		yoktur	onları		Allah'tan	koruyan	
haber	atıf h.	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle		car-mecrur	zaid cer, mübteda muahhar	

34. Onlara, dünya hayatında azap vardır, ahiret azabı ise daha güçtür. Onları Allah'tan koruyan yoktur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 252 ≻

(RA'D, 29 – 30 – 31):

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fâil) doğru olan, salih olan

[(طَابَ يَطِيبُ) طُوبَى]: ne mutlu, müjdeler olsun, gözü aydın olsun (tabir), güzellik, hoşnutluk.

(اَلْحُسْنُ): hissi yahut manevi güzellik [(آبَ يَؤُبُ) اَلْمآبُ]: (mimli masdar) dönüş veya dönme yeri

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nakıs f.) gelip geçti

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu (أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs if'al b.) vahyetti, işaret etti, ilham etti

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı [(تَابَ يَتُوبُ) اَلْمَتَابُ]: (mimli masdar) tevbe

(سَيَّرَ يُسَيِّرُ تَسْيِيرًا): (tef'il b.) gezdirdi, dolaştırdı (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il b.) parçaladı, yardı, yırttı

(كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): konuştu/ yaraladı (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(جَمِيعًا): hepsi, bütünü (يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا): (misal f.) bildi, anladı/ ümidi kesti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) hidayet verdi, irşad etti, yol gösterdi [(زَالَ يَزَالُ) لاَ يَزَالُ]: devam etti, zail olmadı

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef if'al b.) isabet etti, dokundu (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi

(اَلْقَارِعَةُ): büyük müsibet, feci felaket, beklenmedik bir felaket (حَلَّ يَحُلُّ حَلاًّ): (muzaaf f.) kondu/ indi/ çözdü

[(اَلْقَرِيبُ (قَرُبَ يَقْرُبُ]: (mekan zarfı) yakın (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, vaat etme (اَلْمِيعَادُ): va'd, söz, sözleşme (أَخْلَفَ يُخْلِفُ): (if'al b.) yerine getirmedi, döndü, ifa etmedi

(RA'D, 32 – 33 – 34):

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti (أَمْلَى يُمْلِي إِمْلاَءً): (nakıs if'al b.) uzattı, mühlet verdi

(اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) helak etti/ cezalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu

[(اَلْقَائِمُ (قَامَ يَقُومُ]: (ismi fâil) gözetici veya gözetleyici, kalkan, duran (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti/ çevirdi/ icad etti/ kıldı (سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً): (nakıs tef'il b.) isimlendirdi

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا ب): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلظَّاهِرُ): (ismi fâil) açık, açıkta, ortada

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il b.) güzelleştirdi, süsledi [(مَكَرَ يَمْكُرُ) اَلْمَكْرُ]: hile, düzen, pusu (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا عَنْ): (muzaaf f.) men'etti, alıkoydu (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı veya sapmış buldu

[(اَلْهَادِي (هَدَى يَهْدِي]: (ismi fâil) mürşid, doğru yolu açıkça gösteren [(اَلْوَاقِي (وَقَى يَقِي]: (ismi fâil) koruyan

[(اَلْأَشَقُّ (شَقَّ يَشُقُّ]: (ismi tafdil) daha güç, en güç

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 253 (RA'D: 35 – 42) ≻

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۖ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ أُكُلُهَا دَآئِمٌ

süreklidir Yemişleri ırmaklar Onun altından akar takvâ sahiplerine vâdolunan cennetin misali

haber | mübteda | fâil | harfi cer-mecrur isim | fiili muzari | naibi fâil, haber mahzuf | sıla; meçhul fiili mazi | sıfat, ismi mevsul | muz.ileyh, mevsuf | mübteda, muzaf

﴿ 35 ﴾ وَ ظِلُّهَا ۖ تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا ۖ وَ عُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ

ateştir kâfirlerin sonu sakınan kimselerin sonudur bu gölgesi ve

haber | muzafun ileyh | mübteda, muzaf | atıf h. | sıla; fiili mazi, fâil | muzafun ileyh, ismi mevsul | haber, muzaf | mübteda | matuf, muzaf, muzafun ileyh | atıf h.

35. Takvâ sahiplerine vâdolunan cennetin misali (şudur): Onun altından ırmaklar akar. Yemişleri süreklidir ve gölgesi de (hep daimidir). İşte bu, (Allah'a karşı gelmekten) sakınanların sonudur. Kâfirlerin sonu (ise) ateştir.

وَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَآ أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَ مِنَ الْأَحْزَابِ

kimseler kendilerine verdiğimiz kitap sevinirler şeye indirilen sana guruplardan vardır

başlama h. | mübteda, ismi mevsul | sıla; mazi fiil cümlesi; fâil, mef'ul | ikinci mef'ûl | harfi cer, ismi mevsul | sıla; meçhul fiili mazi | car-mecrur | atıf h. | haber mukaddem, şibhi c.

مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ ۖ قُلْ إِنَّمَآ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللّٰهَ

kimseler inkâr eden onun bir kısmını De ki sadece Bana emrolundu kulluk etmem Allah'a

kimseler | inkâr eden | onun bir kısmını | De ki | sadece | Bana emrolundu | kulluk etmem | Allah'a

mübteda muahhar, ismi mevsul | sıla; fiili muzari | mef'ul | emir fiili | hasr edatı | meçhul fiili mazi, naibi fâil | masdar ve nasb h., f.muzari | mef'ul

﴿ 36 ﴾ وَ لَآ أُشْرِكَ بِهِ ۖ أَدْعُو وَ إِلَيْهِ مَآبِ

ortak koşmamam ve O'na çağırıyorum ve O'nadır dönüşüm

ortak koşmamam | ve | O'na | çağırıyorum | ve | O'nadır | dönüşüm

nefiy h., fiili muzari | atıf h. | car-mecrur | fiili muzari | atıf h. | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda muahhar, sondaki esre düşen ve muzafun ileyh olan mütekellim yâsı'nın alametidir

36. Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, sana indirilene (Kur'an'a) sevinirler. Fakat (karşıt) guruplardan onun bir kısmını inkâr eden kimseler vardır. De ki: "Bana, sadece Allah'a kulluk etmem ve O'na ortak koşmamam emrolundu. Ben O'na çağırıyorum ve dönüşüm O'nadır."

وَ كَذٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۖ وَ لَئِنِ اتَّبَعْتَ

Ve böylece biz onu indirdik bir hüküm olarak Arapça Eğer uyarsan

Ve | böylece | biz onu indirdik | bir hüküm olarak | Arapça | Eğer uyarsan

başlama h. | car-mecrur | fiili mazi, fâil, mef'ul | (أَنْزَلْنَاهُ)'daki (هُ)'dan hal, mevsuf | sıfat | başlama h. | lâmul'kasem, şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili mazi cümlesi, fâil

أَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ

onların arzularına sonra şeyden sana gelen ilimden yoktur sana

onların arzularına | sonra | şeyden | sana gelen | ilimden | yoktur | sana

mef'ul | zaman zarfı, muzaf | muzafun ileyh, ismi mevsul | sıla; mazi fiil cümlesi, mef'ul | car-mecrur | nefiy h. | haber mukaddem, şibhi cümle

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 37 ﴾ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا وَاقٍ ۝

Allah'tan bir dost ve yoktur ne de bir koruyucu

Allah'tan | bir dost | ve | yoktur | ne de bir koruyucu

car-mecrur | zaid cer,: mübteda muahhar | atıf h. | nefiy h. | matuf

37. Ve böylece biz onu (Kuran'ı) Arapça bir hüküm olarak indirdik. Eğer sana gelen ilimden sonra, onların arzularına uyarsan, (işte o zaman) sana Allah'tan ne bir dost vardır, ne de bir koruyucu.

وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَ جَعَلْنَا

And olsun ki gönderdik peygamberler senden önce ve verdik

And olsun ki | gönderdik | peygamberler | senden önce | ve | verdik

başlama h. | lâmu cevâbi'l-kasem tahkik h. | fiili mazi, fâil | mef'ul | harfi cer-mecrur isim | atıf h. | fiili mazi, fâil

لَهُمْ أَزْوَاجًا وَ ذُرِّيَّةً ۖ وَ مَا كَانَ

onlara eşler ve çocuklar ve olmaz

onlara | eşler | ve | çocuklar | ve | olmaz

car-mecrur | mef'ul | atıf h. | matuf | atıf h. | nefiy h. | fiili mazi, nâsih

إِلاَّ	بِآيَةٍ	أَنْ يَأْتِيَ	لِرَسُولٍ
hariç	bir ayet	getirmesi	peygamberin
istisna h.	car-mecrur	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., fiili muzari	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle

﴿ 38 ﴾	كِتَابٌ	أَجَلٍ	لِكُلِّ	اللّهِ ط	بِإِذْنِ
	bir kitabı	Her ecelin vardır		Allah'ın	izni
	mübteda muahhar	muzafun ileyh	haber mukaddem, şibhi cümle	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf

38. And olsun ki, senden önce nice peygamberler gönderdik; onlara eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir ayet (mucize) getiremez. Her ecelin (müddetin, zamanın (yazıldığı) bir kitabı (tesbit edilmiş hükmü) vardır.

﴿ 39 ﴾	الْكِتَابِ	أُمُّ	عِنْدَهُ	وَ	يُثْبِتُ ج	وَ	يَشَآءُ	مَا	اللّهُ	يَمْحُو
	Kitap	Ana	O'nun katındadır		bırakır		dilediği	şeyi	Allah	siler
	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fiili muzari	atıf h.	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	fâil	fiili muzari

39. Allah dilediği şeyi siler, (dilediği şeyi) bırakır. Ana Kitap O'nun katındadır.

أَوْ	نَعِدُهُمْ	الَّذِي	بَعْضَ	نُرِيَنَّكَ	إِنْ مَا	وَ
veya	onlara vâdettiğimiz	şeyin	bir kısmını	sana göstersek		
atıf h.	sıla; muzari fiil cümlesi, mef'ul	muzafun ileyh, ismi mevsul	mef'ul, muzaf	fi'lu'ş-şart; fiili muzari ,tekit nunu, mef'ul	şart h., zaid	başlama h.

﴿ 40 ﴾	الْحِسَابُ	عَلَيْنَا	وَ	الْبَلاَغُ	عَلَيْكَ	فَإِنَّمَا	نَتَوَفَّيَنَّكَ
	hesap görmek	bize aittir	atıf h.	tebliğ etmektir	sana düşen	ancak	seni öldürsek
	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle		mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, hasr edatı	f. muzari, tekit nunu, mef'ul

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

40. Biz, onlara vâdettiğimizin (azabın) bir kısmını sana göstersek de veya (onlara verilecek azabdan önce) seni öldürsek de sana ancak (Rabbinin mesajını) tebliğ etmek düşer. Hesap görmek bize aittir.

نَنْقُصُهَا	الْأَرْضَ	نَأْتِي	أَنَّا	لَمْ يَرَوْا	وَ	أَ
eksiltiyoruz onu	yeryüzüne	geliyoruz	biz	onlar görmediler		mi
(نَأْتِي)'nin failinden hal, f. muzari, mef'ul	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, fiili muzari	meful: masdar-ı müevvel: tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	atıf h.	soru h.

﴿ 41 ﴾	الْحِسَابِ	سَرِيعُ	هُوَ	وَ	لِحُكْمِهِ ط	مُعَقِّبَ	لاَ	يَحْكُمُ	اللّهُ	وَ	مِنْ أَطْرَافِهَا ط
	hesabı	çabuk görendir	O	ve	O'nun hükmünü	takip edip bozacak kimse	yoktur	hükmeder	Allah		uçlarından
	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	atıf h.	(لاَ)'nın haberi, şibhi cümle	(لاَ)'nın ismi	cinsini nefyeden lâ	haber; muzari fiil cümlesi	mübteda	baş-lama h.	harfi cer-mecrur isim

(يَحْكُمُ) fiilinin failinden hal; isim cümlesi

41. Onlar görmediler mi ki, biz yeryüzüne geliyor ve onu uçlarından (etrafından) eksiltiyoruz. Allah (dilediği gibi) hükmeder, O'nun hükmünü takip edip bozacak kimse yoktur. Ve O hesabı çabuk görendir.

الْمَكْرُ	فَلِلّهِ	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	مَكَرَ	قَدْ	وَ
tuzaklar	Allah'a aittir	onlardan önceki kimseler		tuzak kurmuşlardı		
mübteda muahhar	rabıta, haber mukaddem, şibhi c.	sıla; şibhi cümle	fâil, ismi mevsul	fiili mazi	tahkik h.	başlama h.

وَ	نَفْسٍ ط	كُلُّ	تَكْسِبُ	مَا	يَعْلَمُ	جَمِيعًا ط
	nefsin	her	kazanacağı	şeyi	bilir	bütün
atıf h.	muzafun ileyh	fâil, muzaf	sıla; fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul (masdar h. de denmiş)	fiili muzari	hal

﴿ 42 ﴾	الدَّارِ	عُقْبَى	لِمَنْ	الْكُفَّارُ	سَيَعْلَمُ
	yurdun	sonunun	kime ait olduğunu	kâfirler	bileceklerdir
	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, harfi cer, soru ismi	fâil	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari

42. Onlardan öncekiler de tuzak kurdular, oysa bütün tuzaklar Allah'a aittir. Her nefsin kazanacağı şeyi (ne kazanacağını) O bilir. Bu yurdun (dünyanın) sonunun kime ait olduğunu kâfirler de bileceklerdir!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 253 ≻

(RA'D, 35):

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, müsavi, aynısı, misil (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) va'd ettti, söz verdi (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fâil) takva sahibi, korunan, sakınan (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) cereyan etti, aktı

(اَلْاُكُلُ): yemiş, yenilen nesne (اَلدَّائِمُ): daimi, devam eden (اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge

(اَلْعُقْبَى): akıbet, son, netice (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial b.) korundu, sakındı (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(RA'D, 36 – 37):

(آتَي يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): sevindi/ şımardı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): birlik, bölük, taraftar, parti (أَنْكَرَ يُنْكِرُ اِنْكَارًا): (if'al b.) inkar etti, tanıyamadı

(بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ istedi

[(آبَ يَؤُبُ) اَلْمَآبِ]: (mimli masdar) dönüş, rücu [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: kaza, hüküm, hikmet

(اَلْعَرَبِيُّ): Arapça (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, meyil

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost [(وَقَى يَقِي) اَلْوَاقِي]: (ismi fâil) koruyan

(RA'D, 38 - 39):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti/ çevirdi/ kıldı/ hükmetti

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (مَحَا يَمْحُو مَحْوًا): (nakıs f.) sildi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(أَثْبَتَ يُثْبِتُ اِثْبَاتًا): (if'al b.) sabit kıldı, isbat etti (اَلْاُمُّ ج اُمُّهَاتٌ): anne

(RA'D, 40 – 41):

(أَرَى يُرِي اِرَائَةً): (nakıs if'al b.) gösterdi (بَعْضُ): birkısım,bazı,birkaç (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) vadetti, söz verdi

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (nakıs tefa'ul b.) ruhunu kabzetti, öldürdü (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, iletme

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: muhasebe, hesaba çekme (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü/ bildi/ zannetti

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti (اَلطَّرَفُ ج اَطْرَافٌ): taraf, uç

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çabuk

[(عَقَّبَ يُعَقِّبُ) اَلْمُعَقِّبُ]: (ismi fâil) takipçi, kontrol edici, bir şeyi reddetmek, geçersiz kılmak ve iptal etmek için izleyen kimse

(RA'D, 42):

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, pusuya soktu (جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(اَلْعُقْبَى): son, netice, akıbet (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 254 (RA'D: 43) ≻

قُلْ	مُرْسَلاً ط	لَسْتَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	يَقُولُ	وَ
de ki	peygamber	sen değilsin	inkar eden	kimseler	derler	
emir fiili	(لَيْسَ)'nin haberi	camid fiili mazi, nâsih, (لَيْسَ)'nin ismi	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	fâil, ismi mevsul	fiili muzari	başlama h.

وَ	بَيْنَكُمْ لا	وَ	بَيْنِي	شَهِيدًا	بِاللَّهِ	كَفَى
ve	sizin aranızda		benimle	şahit olarak	Allah	yeter
atıf h.	mekan zarfı	atıf h.	mekan zarfı	temyiz	zaid cer, fâil	fiili mazi

﴿ 43 ﴾	الْكِتَابِ	عِلْمُ	عِنْدَهُ	مَنْ
	Kitab'ın	bilgisi	yanında olanlar	
	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	(اللَّهِ)'ye matuf, ismi mevsul

sıla; şibhi cümle

43. İnkar edenler: «Sen peygamber değilsin» derler. De ki: «Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah ve yanında Kitab'ın (Kur'ân'ın) bilgisi olanlar yeter.»

سورة ابراهيم (14)

(İBRAHİM (İbrahim Peygamber) SÛRESİ)

(Mekke'de indirilmiştir. 52 ayettir)

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 254 - 260 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

مِنَ الظُّلُمَاتِ	النَّاسَ	لِتُخْرِجَ	إِلَيْكَ	أَنْزَلْنَاهُ	كِتَابٌ	الر قف
karanlıklardan	insanları	çıkarman için	sana	indirdiğimiz	bir kitaptır	Elif. Lâm. Râ
câr-mecrur	mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	câr-mecrur	"كِتَابٌ"ün sıfatı; mazi fiil, fâil, mef'ul	(هذا) (bu) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi,, mevsuf, yani; (هذا كتاب)	Kur'an'ın i'cazına delalet eden hurufu mukattaa

﴿ 1 ﴾	الْحَمِيدِ لا	الْعَزِيزِ	إِلَى صِرَاطِ	رَبِّهِمْ	بِإِذْنِ	إِلَى النُّورِ
	Hamid	Aziz	yoluna	Rablerinin	izniyle	aydınlığa
	sıfat, (bedel de denmiştir)	muz.ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf, şibhi cümle "إِلَى النُّورِ" den bedel	muz.ileyh, muzaf, (هِمْ):muz.ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	câr-mecrur

1. Elif. Lâm. Râ. (Bu), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, (yani) Aziz (her şeyin üstünde galip), Hamid (şükür ve övgüye lâyık olan) (Allah'ın) yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır.

فِي الْأَرْضِ ط	مَا	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لَهُ	الَّذِي	اللَّهِ
yerde	olan şeyler	ve	göklerde	şeyler	O'nundur	ki O	Allah
h. cer-mecrur isim	matuf, ismi mevsul	atıf h. (başlama h. de denmiştir)	sıla; (مَا) ismi mevsulünün sılası: şibhi cümle	mübteda muahhar; ismi mevsul	haber mukaddem; şibhi cümle	(اللَّهِ) kelimesinin sıfatı; ismi mevsul	"الْحَمِيدُ" den bedel, mevsuf

(الَّذِي) ismi mevsulünün sılası: isim cümlesi

﴿ 2 ﴾	شَدِيدٍ لا	مِنْ عَذَابٍ	لِلْكَافِرِينَ	وَيْلٌ	وَ
	Şiddetli	azaptan dolayı	kâfirlerin	vay haline	
	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	haber; şibhi cümle	mübteda	atıf h.

2. O Allah ki; göklerde ve yerde olan şeyler O'nundur. Şiddetli azaptan dolayı vayhaline kâfirlerin.

عَنْ سَبِيلِ	يَصُدُّونَ	وَ	عَلَى الْآخِرَةِ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةَ	يَسْتَحِبُّونَ	الَّذِينَ
yolundan	alıkoyanlar		ahirete	Dünya	hayatını	tercih edenler	
h. cer-mecrur isim, muzaf	fiili muzari	atıf h.	car- mecrur	sıfat	mef'ul mevsuf	sıla; muzari fiil cümlesi	mübteda, ismi mevsul ("كَافِرِينَ" den bedel de denmiş)

﴿ 3 ﴾ بَعِيدٍ	فِي ضَلَالٍ	أُولَئِكَ	عِوَجًا ط	يَبْغُونَهَا	وَ	اللَّهِ	
uzak	bir sapıklık içindedirler	işte onlar	eğriliğini	isteyenler	ve	Allah	
(ضَلَالٍ)'nin sıfatı	haber; şibhi cümle, mevsuf	mübteda	hal	fiili muzari+fâil mef'ul	atıf h.	muz. ileyh	

"الَّذِينَ" mübtedasının haberi: isim cümlesi

3. Dünya hayatını ahirete tercih edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve onun eğriliğini isteyenler, işte onlar (haktan ve şuurdan) uzak bir sapıklık içindedirler.

لِيُبَيِّنَ	قَوْمِهِ	بِلِسَانِ	إِلَّا	مِنْ رَسُولٍ	مَا أَرْسَلْنَا	وَ
apaçık anlatması için	kavminin	dilinden	başkasıyla	hiç bir peygamberi	göndermedik	
ta'lil ve nasb h., f. muzari	muz.ileyh, muzaf, (ه):muz.ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	istisna h. (hasr içindir)	zaid cer, mef'ul	nefiy h., fiili mazi, fâil	başlama h.

يَهْدِي	وَ	يَشَاءُ	مَنْ	اللَّهُ	فَيُضِلُّ	لَهُمْ ط
doğru yola iletir	ve	dileyen/ dilediği	kimseyi	Allah	saptırır	kendilerine
fiili muzari	atıf h.	sıla; muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	fâil	başlama h., f.muzari	câr-mecrur

﴿ 4 ﴾ الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	هُوَ	وَ	يَشَاءُ ط	مَنْ	
Hakim'dir	Azizdir	O		dileyen/ dilediği	kimseyi	
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	sıla; muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	

4. Kendilerine apaçık anlatması için Biz hiç bir peygamberi, kendi kavminin dilinden başkasıyla göndermedik. Böylece Allah dileyen (veya dilediği) kimseyi saptırır ve dileyen/dilediği kimseyi de doğru yola iletir. O Azizdir (üstün ve güçlü olandır), Hakim'dir (hüküm ve hikmet sahibidir).

أَخْرِجْ	أَنْ	بِآيَاتِنَا	مُوسَى	أَرْسَلْنَا	لَقَدْ	وَ
çıkar	diye	mucizelerimizle	Musa'yı	göndermiştik	And olsun ki	
emir fiili (tefsir cümlesi)	tefsir h. (olumlu ya da olumsuz emrin başında gelir.)	(مُوسَى)'dan hal; şibhi cümle	mef'ul	fiili mazi, fâil, ("لَقَدْ أَرْسَلْنَا" cümlesi, yeminin cevâbıdır)	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	kasem h.

اللَّهِ ط	بِأَيَّامِ	ذَكِّرْهُمْ	وَ	إِلَى النُّورِ	مِنَ الظُّلُمَاتِ	قَوْمَكَ
Allah'ın	günlerini	hatırlat onlara	ve	aydınlığa	karanlıklardan	Kavmini
muz.ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	emir fiili, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	car-mecrur	mef'ul

﴿ 5 ﴾ شَكُورٍ	صَبَّارٍ	لِكُلِّ	لَآيَاتٍ	فِي ذَلِكَ	إِنَّ	
çok şükreden	çok sabreden	her için	dersler	vardır bunlarda	Doğrusu	
sıfat (2. muzafun ileyh de denmiştir)	muz.ileyh	(آيَاتٍ) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle, muzaf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi,, mevsuf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	tekid ve nasb h.	

5. And olsun ki Musa'yı mucizelerimizle, «Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve Allah'ın günlerini (O'na tabi olmayanların başına getirdiği felaket günlerini) onlara hatırlat» diye göndermiştik. Doğrusu bunlarda, her çok sabreden ve çok şükreden için dersler vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 254 ≻

(RA'D, 43):

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nakıs f.) kafi oldu, yetti (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: şahid, gözetleyici

≺ İBRAHİM SURESİ ≻

(İBRAHİM, 1):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلنَّاسُ): insanlar

(اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsade

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan yol (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): aziz, üstün, kuvvetli

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ] : (Allah'ın sıfatlarından) hamdedilen

(İBRAHİM, 2):

(وَيلٌ): yazıklar olsun, vay haline (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اِسْتَحَبَّ يَسْتَحِبُّ اِسْتِحْبَابًا): (istif'al muzaaf f.) sevdi

(İBRAHİM, 3):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf f.) men etti, alıkoydu, vazgeçti, kaçındı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(بَغَى يَبْغِي بُغْيَةً): (nakıs f.) talep etti, aradı, arzu etti (اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz

(اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: dalalet, sapma

(İBRAHİM, 4):

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلَالاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı veya sapmış buldu (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma dili, lisan

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): zahir oldu, izah ve izhar etti (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi

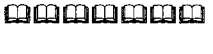
(İBRAHİM, 5):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı

(اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): ışık, aydınlık, nur

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il b.) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü

[(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبَّارُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok sabırlı [(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok şükreden



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 255 (İBRAHİM: 6 – 10) ≻

وَ	إِذْ	قَالَ	مُوسَى	لِقَوْمِهِ	اذْكُرُوا	نِعْمَةَ
başlama h.	bir zamanlar cümleye muzaf olan geçmiş zaman zarfı	demişti fiili mazi	Musa fâil	kavmine h. cer-mecrur isim	hatırlayın emir fiili, fâil	nimetini mef'ul, muzaf

اللَّهِ	عَلَيْكُمْ	إِذْ	أَنْجَاكُمْ	مِنْ آلِ	فِرْعَوْنَ	يَسُومُونَكُمْ
Allah'ın muz.ileyh	üzerinizdeki şibhi cümle (نِعْمَةَ)'den hal;	Hani (bir zamanlar) geçmiş zaman zarfı, muzaf	kurtardı sizi f.mazi, mef'ul, cümle (إِذْ) zarfının muz. ileyhidir	ailesinden h.cer mecrur isim, muzaf	Firavun muz.ileyh	sizi süren (آلِ فِرْعَوْنَ) den hal; fiili muzari+fâil+ mef'ul

سُوءَ	الْعَذَابِ	وَ	يُذَبِّحُونَ	أَبْنَاءَكُمْ	وَ	يَسْتَحْيُونَ
kötüsüne ikinci mef'ul, muzaf	azabın muz.ileyh	atıf h.	boğazlıyan f.muzari, fâil	oğullarınızı mef'ul	atıf h.	yaşatan f.muzari, merfû, fâil

نِسَاءَكُمْ	وَ	فِي ذَٰلِكُمْ	بَلَاءٌ	مِنْ رَبِّكُمْ	عَظِيمٌ	﴿ 6 ﴾
kadınlarınızı mef'ul	atıf h.	İşte bu size anlatılanlarda vardır haber mukaddem; şibhi cümle	bir imtihan mübteda muahhar, mevsuf	Rabbinizden sıfat; şibhi cümle	büyük (بَلَاءٌ) kelimesinin sıfatı	

6. (Böylece) bir zamanlar Musa kavmine demişti ki: «Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani O, sizi azabın kötüsüne süren ve oğullarınızı boğazlayıp, kadınlarınızı yaşatan Firavun ailesinden kurtardı. İşte bu size anlatılanlarda Rabbinizden büyük bir imtihan vardır.»

وَ	إِذْ	تَأَذَّنَ	رَبُّكُمْ	لَئِنْ شَكَرْتُمْ	لَأَزِيدَنَّكُمْ	وَ
atıf h.	Hani geçmiş zaman zarfı, (اذكر) olarak takdir edilen fiilin mef'ûlü, muzaf	bildirmişti fiili mazi	Rabbiniz fâil, cümle (إِذْ) zarfının muzafun ileyhidir	Eğer şükrederseniz (إِنْ) edatının başında gelen lâm (kasem h.) yemin mânasına delâlet eder+ şart ve cezm h., fiilu"ş-şart; f.mazi, fâil	ve atıf h. kesinlikle size artıracağım cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi: cevap h., tekit nununa birleşen muzari f., mef'ul, { cümle yeminin cevabıdır}	atıf h.

لَشَدِيدٌ	عَذَابِي	إِنَّ	لَئِنْ كَفَرْتُمْ	﴿ 7 ﴾
çok şiddetlidir tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	azabım (إِنَّ)'nin ismi	doğrusu tekid ve nasb h.	eğer nankörlük ederseniz yemin h., şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, ("إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ" cümlesi yeminin cevabı

7. (Hz. Musa sözüne devamla şöyle dedi:) «Hani Rabbiniz size: Eğer şükrederseniz, kesinlikle size (nimetimi) artıracağım ve eğer nankörlük ederseniz doğrusu azabım çok şiddetlidir! (diye) bildirmişti.»

وَ	قَالَ	مُوسَى	إِنْ	تَكْفُرُوا	أَنْتُمْ	وَ
atıf h.	dedi f.mazi	Musa fâil	şart ve cezm h.	nankörlük etseniz fi'lu'ş-şart; nun'un düşmesiyle fiili muzari, fâil	siz (تَكْفُرُوا)'nun fâilinden tekid	ve atıf h.

مَنْ	فِي الْأَرْضِ	جَمِيعًا لا	فَإِنَّ	اللَّهَ	لَغَنِيٌّ	حَمِيدٌ	﴿ 8 ﴾
olan kimseler matuf, ismi mevsul	yeryüzünde sıla; şibhi cümle	toptan hal	akabinde rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, (ekid ve nasb h.	Allah (إِنَّ)'nin ismi	zengindir tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	hamde lâyıktır (إِنَّ)'nin ikinci haberi	

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

8. Musa: «Eğer siz ve yeryüzünde olanlar toptan nankörlük etseniz, akabinde Allah kesinlikle (yine) zengindir, hamde lâyıktır.» dedi.

أَ	لَمْ يَأْتِكُمْ	نَبَأُ	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِكُمْ	قَوْمِ	نُوحٍ
mi soru h.	gelmedi nefiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	haberi fâil, muzaf	kimselerin muzafun ileyh, ismi mevsul	sizden önceki sıla: şibhi cümle	kavminin (الَّذِينَ) den bedel, muzaf	Nuh muzafun ileyh

وَ	عَادٍ	وَ	ثَمُودَ ط	وَ	الَّذِينَ	مِنْ بَعْدِهِمْ ط
atıf h.	Âd matuf	ve atıf h.	Semûd matuf	ve atıf h.	kimselerin matuf, ismi mevsul	onlardan sonraki sıla; şibhi cümle

لاَ يَعْلَمُهُمْ	إِلاَّ	اللّهُ ط	جَآءَتْهُمْ	رُسُلُهُمْ	بِالْبَيِّنَاتِ	فَرَدُّوا
onları bilmez nefiy h., f.muzari, mef'ul	başkası istisna h.	Allah'tan fâil	kendilerine getirdi fiili mazi, mef'ul	Peygamberleri fâil	mucizeler câr-mecrur	akabinde döndürdüler atıf h., f. mazi, fâil

أَيْدِيَهُمْ	فِيٓ أَفْوَاهِهِمْ	وَ	قَالُوٓا	إِنَّا	كَفَرْنَا	بِمَآ
ellerini mef'ul	ağızlarına h. cer-mecrur isim	ve atıf h.	dediler fiili mazi, fâil	biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	inkar ettik (إِنَّ)'nin haberi: mazi fiil cümlesi, fâil	şeyi h. cer, ismi mevsul

تَدْعُونَنَا	مِمَّا	لَفِي شَكٍّ	إِنَّا	وَ	بِهِ	أُرْسِلْتُمْ
bizi çağırdığınız sıla; fiili muzari+fâil mef'ul, {şibhi cümle (شَكٍّ)ün sıfatı }	şeyden h. cer, ismi mevsul	bir şüphe içindeyiz tekid lâmı+ (إِنَّ)'nin haberi: şibhi, mevsuf	kesinlikle biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	ve atıf h.	kendisiyle câr-mecrur	gönderildiğiniz sıla; fiil cümlesi; meçhul fiili mazi, naibi fâil

﴿ 9 ﴾

إِلَيْهِ	مُرِيبٍ
kendisine câr-mecrur	kanaat hasıl etmeyen "شَكٍّ" nin ikinci sıfatı

9. Sizden önceki kimselerin, Nuh, Âd ve Semûd kavminin ve onlardan sonraki kimselerin haberleri size gelmedi mi? Onları Allah'tan başkası bilmez. Peygamberleri kendilerine mucizeler getirdi de akabinde onlar, ellerini ağızlarına döndürdüler ve «Doğrusu biz kendisiyle gönderildiğiniz şeyi inkar ettik ve kesinlikle biz, bizi kendisine çağırdığınız şeyden kuşkulu (kanaat hasıl etmeyen, derin) bir şüphe içindeyiz» dediler.

قَالَتْ	رُسُلُهُمْ	أَ	فِي اللّهِ	شَكٌّ	فَاطِرِ	السَّمَاوَاتِ
dediler fiili mazi	Peygamberleri fâil	mı soru h.	Allah hakkında haber mukaddem; şibhi cümle, mevsuf	şüphe mübteda muahhar	yaratan (اللّهِ) kelimesinin sıfatı (ya da bedeli), muzaf	Gökleri muzafun ileyh

وَ	الْأَرْضِ	يَدْعُوكُمْ	لِيَغْفِرَ	لَكُمْ	مِنْ ذُنُوبِكُمْ	وَ
ve atıf h.	yeri matuf	sizi çağıran başlama cümlesi: fiili muzari, mef'ul	bağışlamak için ta'lil ve nasb h., fiili muzari	sizi câr-mecrur	günahlarınızdan h. cer-mecrur isim	ve atıf h.

يُؤَخِّرَكُمْ	إِلَىٰٓ أَجَلٍ	مُسَمًّى ط	قَالُوٓا	إِنْ	أَنْتُمْ	إِلاَّ
sizi ertelemek için f. muzari, mef'ul	bir vakte kadar h. cer-mecrur isim, mevsuf	isimlenmiş sıfat	dediler fiili mazi, fâil	değilsiniz nefiy h.	siz mübteda	başka bir şey istisna h.(hasr içindir)

بَشَرٌ	مِثْلُنَا ط	تُرِيدُونَ	أَنْ تَصُدُّونَا	عَمَّا	كَانَ	يَعْبُدُ
bir beşerden haber, mevsuf	bizim gibi sıfat	istiyen (بَشَرٌ) kelimesinin ikinci sıfatı; fiili muzari+fâil	bizi alıkoymak masdar ve nasb h., f. muzari, fâil, mef'ul	şeylerden h.cer, ismi mevsul	olduğu sıla; fiil cüm.; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tapmakta (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cüm.

﴿ 10 ﴾

آبَآؤُنَا	فَأْتُونَا	بِسُلْطَانٍ	مُبِينٍ
atalarımızın fâil	O halde bize getirin rabıta, emir f., fâil, mef'ul, { ..(فأتونا) cümlesi takdir edilen bir şart cümlesinin cevabıdır da denmiştir yani; (إن كنتم رسلا فأتونا)(Eğer rasuller iseniz bize .. getirin)}	bir delil h. cer-mecrur isim, mevsuf	apaçık sıfat

10. Peygamberleri: «Gökleri ve yeri yaratan, günahlarınızdan sizi bağışlamak ve sizi isimlenmiş (belirli, muayyen) bir vakte kadar (yaşamanızı) ertelemek için sizi (doğru yola, hak dine) çağıran Allah hakkında mı şüphe var? » dediler. Onlar da: «Siz bizi atalarımızın tapmakta olduğu şeylerden alıkoymak istiyen, bizim gibi bir beşerden (insandan) başkası değilsiniz. O halde bize, apaçık bir delil getirin! » dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 255 ≻

(İBRAHİM, 6):

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): muktezasını yapmakla birlikte hatıra getirdi, zikretti, söyledi (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nakıs if'al b.) kurtardı (اَلْآلُ): aile, ehil, akraba, yakın

(سَامَ يَسُومُ سَوْمًا): (ecvef f.) ileri sürdü, itti, zorladı (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü

(ذَبَّحَ يُذَبِّحُ تَذْبِيحًا): (tef'il b.) çokça kesti, boğazladı (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul

(اِسْتَحْيَ يَسْتَحْيِي اِسْتِحْيَاءً): (nakıs istif'al b.) yaşattı, öldürmedi/ utandı (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

[(بَلَا يَبْلُو) اَلْبَلَاءُ]: (masdar) imtihan (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(İBRAHİM, 7):

(تَأَذَّنَ يَتَأَذَّنُ تَأَذُّنًا): (tefa'ul b.) yemin etti, bildirdi (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) arttı, çoğaldı (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): nankörlük etti, inanmadı, inkar etti

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(İBRAHİM, 8 – 9):

(اَلْجَمِيعُ): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, bütünü, tümü (اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Allah'ın isimlerinden) zengin

(اَلْحَمِيدُ): (Allah'ın sıfatlarından) hamdedilen (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti, geri çevirdi

(اَلْفُوهُ اَلْفَاهُ ج اَفْوَاهٌ): ağız (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالًا): (if'al b.) gönderdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) davet etti, teşvik etti/ dua etti/ ibadet etti

[(أَرَابَ يُرِيبُ) اَلْمُرِيبُ]: (ismi fâil) tatmin etmeyen, kanaat hasıl etmeyen, kuşku veren, kuşkulu bir şüphe

(İBRAHİM, 10):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) davet etti, çağırdı/ dua etti/ ibadet etti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(اَلذَّنْبُ ج ذُنُبٌ): suç, günah (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَاْخِيرًا): (tef'il b.) erteledi, tehir etti

[(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ismi meful) muayyen, belirli (اَلْبَشَرُ): beşer, insan

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef if'al b.) istedi, irade etti

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, kadar, benzer, gibi, kat

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti [(فَطَرَ يَفْطُرُ) اَلْفَاطِرُ]: (ismi fâil) yaradan, icad eden

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf f.) men etti, alıkoydu, vazgeçti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi

(اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açıklayan, açık ve vazıh olan



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 256 (İBRAHİM: 11 – 18) ≻

بَشَرٌ	إِلَّا	نَحْنُ	إِنْ	رُسُلُهُمْ	لَهُمْ	قَالَتْ
bir insandan	başkası	biz	değiliz	Resulleri	onlara	dedi
haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	fâil	câr-mecrur	f. mazi
يَشَآءُ	عَلَى مَنْ	يَمُنُّ	اللّٰهَ	لَكِنَّ	وَ	مِثْلُكُمْ
dileyen/dilediği	kimseye	lütufta bulunur	Allah	Fakat		sizin gibi
sıla; fiil cümlesi; fiili muzari	h.cer, ismi mevsul	(لَكِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	(لَكِنَّ)'nin ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h.	sıfat, cümle mekulü'l-kavl

بِسُلْطَانٍ	أَنْ نَأْتِيَكُمْ	لَنَآ	كَانَ	مَا	وَ	مِنْ عِبَادِهِ ط
bir delil	size getirmemiz	bizim	yoktur			kullarından
câr-mecrur	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	fiili mazi, nâsih	nefiy h.	atıf h.	h. cer-mecrur isim

﴿ 11 ﴾	الْمُؤْمِنُونَ	فَلْيَتَوَكَّلِ	عَلَى اللّٰهِ	وَ	اللّٰهِ ط	بِإِذْنِ	إِلَّا
	müminler	güvenip-dayansınlar	Allah'a		Allah'ın	izni ile	hariç
	fâil	rabıta (zaide de denmiştir)+ emr-i gaib; cezmeden emir lâmı, f. muzari, geçiş dolayısıyla esreli	şibhi cümle (يَتَوَكَّلِ) ile bağlantılı	atıf h. (başlama h. de denmiştir)	muz. ileyh	(نَأْتِيَكُمْ) fiilinin fâilinden hal: şibhi cümle	istisna h. (hasr içindir)

11. Resulleri onlara: «(Evet) biz sizin gibi bir insandan başkası değiliz. Fakat Allah kullarından dilediği (ya da dileyen) kimseye lütufta bulunur. Allah'ın izni ile olması hariç bizim size bir delil (mucize) getirmemiz(e imkân) yoktur. Artık müminler ancak Allah'a güvenip-dayansınlar.» dedi.

قَدْ	وَ	عَلَى اللّٰهِ	أَلَّا نَتَوَكَّلَ	لَنَا	مَا	وَ
tahkik h.	hal vâvı	Allah'a câr-mecrur	tevekkül etmeyelim masdar ve nasb h., nefiy h., fiili muzari	Bize haber: şibhi cümle	ne oluyor (ki) mübteda, soru ismi	atıf h.

وَ	آذَيْتُمُونَا	عَلَى مَا	لَنَصْبِرَنَّ	وَ	سُبُلَنَا ط	هَدَانَا	
	bize eziyet ettiğiniz	şeylere	kesinlikle sabredeceğiz	ve	yollarımızı	bize göstermişken	
atıf h.	sıla; fiili mazi, fâil, (و):işba' h. (zamire geçişte kullanılır), mef'ul	h. cer, ismi mevsul cer mah.	yemin cevabı lâmı, tekid nûnu'na birleşmiş fiili muzari	baş-lama h.	ikinci mef'ul, {{ وقد هدانا (سبلنا) fiil cümlesi (نَتَوَكَّلَ)'nin fâilinden haldir }	fiili mazi, mef'ul	

﴿ 12 ﴾	الْمُتَوَكِّلُونَ ع	فَلْيَتَوَكَّلِ	عَلَى اللّٰهِ
	Tevekkül edenler	artık tevekkül etsinler	Allah'a
	fâil	rabıta (zaide de denmiştir), emir lâmı, f. muzari	câr-mecrur

12. «Bize ne oluyor ki, bize (doğru olan) yollarımızı göstermişken Allah'a tevekkül etmeyelim (güvenmeyelim)? Ve kesinlikle bize eziyet ettiğiniz şeylere sabredeceğiz. Tevekkül edenler artık Allah'a tevekkül etsinler»

أَوْ	مِنْ أَرْضِنَا	لَنُخْرِجَنَّكُمْ	لِرُسُلِهِمْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
veya	toprağımızdan	kesinlikle sizi çıkaracağız	peygamberlerine	kâfir olanlar		dedi	
atıf h.	h. cer-mecrur isim	lâmu cevabil kasem, tekid nûnu'na birleşmiş fiili muzari, mef'ul	h. cer-mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm. fâil	fâil, ismi mevsul	f. mazi	baş-lama h.

﴿ 13 ﴾	الظَّالِمِينَ لا	لَنُهْلِكَنَّ	رَبُّهُمْ	إِلَيْهِمْ	فَأَوْحَى	فِي مِلَّتِنَا ط	لَتَعُودُنَّ
	Zalimleri	kesinlikle helâk edeceğiz	Rableri	onlara	vahyetti	dinimize	kesinlikle döneceksiniz
	mef'ul	yemin harfi, tekid nûnu'na birleşmiş f.muzari,	fâil	câr-mecrur	atıf h., fiili mazi	h. cer-mecrur isim	yemin (veya tekid) lamı, tekit nunu birleşmiş f.muzari, fâil

13. Kâfir olanlar peygamberlerine; «Kesinlikle sizi ya toprağımızdan çıkaracağız veya kesinlikle dinimize döneceksiniz!» dedi. Rableri de onlara: «Zalimleri kesinlikle helâk edeceğiz!» diye vahyetti.

وَ	لَنُسْكِنَنَّكُمُ	الْأَرْضَ	مِنْ بَعْدِهِمْ ط	ذٰلِكَ	لِمَنْ	خَافَ
ve	kesinlikle sizi yerleştireceğiz	yeryüzüne	onların arkasından	Bu	kimseler içindir	korkan
atıf h.	lâmu cevabi'l kasem, tekid nûnu'na birleşmiş fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ûl	h.cer, :zarf ismi	mübteda	haber; h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi

﴿ 14 ﴾

مَقَامِي	وَ	خَافَ	وَعِيدِ	
benim makamımdan	ve	korkan	tehdidimden	
mef'ul	atıf h.	fiili mazi	mef'ul, muzaf, sondaki esre kısaltma için düşen mahzuf ve muzâfun ileyh olup bulunan mütekellim ya'sının işaretidir	

14. Ve kesinlikle onların arkasından yeryüzüne sizi yerleştireceğiz. Bu (söz) benim makamımdan korkan ve tehdidimden korkan kimseler içindir." (diye vahyetti).

﴿ 15 ﴾

وَ	اسْتَفْتَحُوا	وَ	خَابَ	كُلُّ	جَبَّارٍ	عَنِيدٍ ۙ
Ve	fetih istediler		kaybetti	her	zorba	inatçı
atıf h.	fiili mazi, fâil	atıf h.	fiili mazi	fâil, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

15. Ve (Peygamberler) fetih istediler. (Böylece) her inatçı zorba kaybetti (hüsrana uğradı).

﴿ 16 ﴾

مِنْ وَرَآئِهِ	جَهَنَّمُ	وَ	يُسْقَى	مِنْ مَاءٍ	صَدِيدٍ ۙ
onun arkasından vardır	cehennem	Ve	içirilecektir	sudan	irinli
haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, {(مِنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ) cümlesi (جَبَّارٍ)in sıfatı da denmiştir}	atıf h.	meçhul fiili muzari, naibi fâili	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

16. Onun arkasından cehennem vardır. Ve irinli sudan içirilecektir.

يَتَجَرَّعُهُ	وَ	لَا يَكَادُ	يُسِيغُهُ	وَ	يَأْتِيهِ	الْمَوْتُ
Onu yutkunmaya çalışacak		neredeyse	onu boğazından geçiremeyecek	ve	ona gelecek	ölüm
(مَاءٍ)'in ikinci sıfatı; muzari fiil cümlesi mef'ul	atıf h.	nefiy h., fiili muzari, nasih, (يَكَادُ)'nün ismi	(يَكَادُ)'nün haberi; muzari fiil cümlesi, mef'ul		atıf h.	fâil

وَ	بِمَيِّتٍ ط	هُوَ	مَا	وَ	مَكَانٍ	مِنْ كُلِّ	
	kesinlikle ölecek	o	değildir		mekandan	her	
atıf h.	tekid için gelen zaid cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	hal vâvı, (يأتيه)nin mef'ûlünden haldir	muzafun ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	

﴿ 17 ﴾

غَلِيظٌ	عَذَابٌ	مِنْ وَرَآئِهِ
sert	bir azap	Bunun arkasından vardır
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle

17. Onu yutkunmaya çalışacak, neredeyse boğazından geçiremeyecek ve ona her mekandan ölüm gelecek, (fakat) o ölecek değildir. Bunun arkasından sert bir azap da vardır.

كَرَمَادٍ ۨ	أَعْمَالُهُمْ	بِرَبِّهِمْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	مَثَلُ
kül gibidir	amelleri	Rablerini	inkâr eden kimselerin		misali
haber; şibhi cümle, mevsuf	mübteda	h. cer-mecrur isim	sıla; mazi fiil	muzafun ileyh, ismi mevsul	mübteda, muzaf

(مَثَلُ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

مِمَّا	لَا يَقْدِرُونَ	عَاصِفٍ ط	فِي يَوْمٍ	الرِّيحُ	بِهِ	اشْتَدَّتْ	
şeylerden	kadir olamazlar	fırtınalı	bir günde	rüzgârın	kendisini	şiddetle savurduğu	
h.cer, ismi mevsul	nefiy h., f. muzari+fâil { (..لَا يَقْدِرُونَ) cümlesi (كَفَرُوا) nün fâilinden haldir de denmiştir }	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	fâil	câr-mecrur	fiili mazi	

"رَمَادٍ" nin sıfatı; mazi fiil

﴿ 18 ﴾

الْبَعِيدُ	الضَّلَالُ	هُوَ	ذٰلِكَ	عَلَى شَيْءٍ ط	كَسَبُوا
uzak	delalettir		İşte bu	hiçbir şeye	kazandıkları
sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri	mübteda	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi

18. Rablerini inkâr eden kimselerin misali (durumu); amelleri, fırtınalı bir günde rüzgârın kendisini şiddetle savurduğu kül gibidir. Kazandıkları şeylerden hiçbir şeye kadir olamazlar (hiçbir şey elde edemezler). İşte bu (geri dönüşü olmayan, haktan) uzak delalettir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 256 ≻

(İBRAHİM, 11 – 12):

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe

(اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, güvenip dayandı, işini Allah'a bıraktı

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf f.) lütufta bulundu, nimetlendirdi/ başa kaktı (اَلْمُتَوَكِّلُ ج مُتَوَكِّلُونَ): (ismi fâil) tevekkül eden

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, doğru yola iletti, yol gösterdi, tarif etti

(آذَى يُؤْذِي اِيذَاءً): (nakıs f.) eziyet etti (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): yol

(İBRAHİM, 13):

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nakıs if'al b.) vahyetti, sır verdi, gizlice öğütledi, sevk etti

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef f.) döndü

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al b.) helak etti, öldürdü, telef etti (اَلْمِلَّةُ): din, millet

(اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ismi fâil) zulmeden, haksızlık eden

(İBRAHİM, 14):

(أَسْكَنَ يُسْكِنُ اِسْكَانًا): (if'al b.) yerleştirdi/ sakin kıldı (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu

(اَلْمَقَامُ ج مَقَامَاتٌ): makam, yer, pozisyon, vatan (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdit mevzusu

(İBRAHİM, 15 – 16):

(اِسْتَفْتَحَ يَسْتَفْتِحُ اِسْتِفْتَاحًا): (istif'al b.) fetih talep etti (اَلْجَبَّارُ ج جَبَّارُونَ): yüksek, azim, zorlayıcı, zorba, musallat olan

(خَابَ يَخِيبُ خَيْبًا): (ecvef f.) maksada erişemedi, kaybetti, başaramadı, hüsrana uğradı

(اَلْعَنِيدُ ج عُنُدٌ): inatçı, dikkafalı, başkaldıran, serkeş, asi (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nakıs f.) suladı, içirdi

(اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلصَّدِيدُ): cehennemdeki kanla karışık mayii, irin

(İBRAHİM, 17 – 18):

(تَجَرَّعَ يَتَجَرَّعُ تَجَرُّعًا): (tefa'ul b.) içmeye çalıştı, yutkundu, azar azar, yudum yudum devamlı bir şekilde içti

(أَسَاغَ يُسِيغُ اِسَاغَةً): (ecvef if'al b.) boğazdan kolayca geçirdi (اَلْمَيِّتُ ج مَوْتَى): ölü (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında

(كَادَ يَكَادُ): (ecvef f.) neredeyse, az kalsın (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi [(اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ]: ölüm

(اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): katı, sert, ağır, sağlam (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekan, yer

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): ayarladı/ kadrini bildi/ daraltttı/ takdir etti/ gücü yetti/ ölçüp biçti

(اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgar/ yardım/ üstünlük/ koku

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: dalalet, sapma (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, müsavi, aynısı, misal (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(اِشْتَدَّ يَشْتَدُّ اِشْتِدَادًا): (ifilal b.) şiddetlendi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün [(عَصَفَ يَعْصِفُ) اَلْعَاصِفُ]:(ismi fâil) fırtınalı, rüzgarlı

(اَلرَّمَادُ): kül (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 257 (İBRAHİM: 19 – 24) ≻

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ
mi soru h.	görmedin cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f.muzari	tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	yarattığını (أَنَّ)'nin haberi; mazi fiil	gökleri mef'ul	ve atıf h.

"تر"nın mef'ulü; masdarı müevvel

﴿ 19 ﴾

الْأَرْضَ	بِالْحَقِّ	إِنْ يَشَأْ	يُذْهِبْكُمْ	وَ	يَأْتِ	بِخَلْقٍ	جَدِيدٍ
yeri matuf	hak ile "خَلَقَ"daki fâilden hal: şibhi cümle	dilerse şart ve cezm h., fiilu"ş-şart, f.muzari,	sizi giderir cevâbü'ş-şart; f.muzari, mef'ul	atıf h.	getirir f.muzari	bir halk harfi cer+ mecrur isim, mevsuf	yepyeni sıfat

19. Allah'ın gökleri ve yeri hak ile yarattığını görmedin mi? (Allah) dilerse sizi giderir (helak edip ortadan kaldırır) ve yepyeni bir halk getirir.

﴿ 20 ﴾

وَ	مَا	ذَٰلِكَ	عَلَى اللَّهِ	بِعَزِيزٍ
atıf h.	değildir (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	Bu (مَا)'nın ismi	Allah'a h. cer-mecrur isim, şibhi cümle (عَزِيزٍ)ile bağlantılıdır	asla güç tekit için gelen zaid cer, (مَا)'nın haberi

20. Bu Allah'a asla güç (önemli ve zor bir iş) değildir.

وَ	بَرَزُوا	لِلَّهِ	جَمِيعًا	فَقَالَ	الضُّعَفَاءُ	لِلَّذِينَ
başlama h.	çıktılar fiili mazi, fâil	Allah'ın huzuruna car-mecrur	hepsi (بَرَزُوا) fiilinin fâilinden hal	dediler atıf h., fiili mazi	zayıflar fâil	kimselere h. cer, ismi mevsul

اسْتَكْبَرُوا	إِنَّا	كُنَّا	لَكُمْ	تَبَعًا	فَهَلْ أَنْتُمْ	مُغْنُونَ
büyüklük taslayan sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	idik fiili mazi, nasih,(كَانَ)'nin ismi	size câr-mecrur, {şibhi cümle (تَبَعًا)dan hal de denmiştir}	size tabi olanlar (كَانَ)'nin haberi,, (كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا mekulü'l-kavl	siz savabilir misiniz haber rabıta, soru h., mübteda	

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

عَنَّا	مِنْ عَذَابِ	اللَّهِ	مِنْ شَيْءٍ ط	قَالُوا	لَوْ	هَدَانَا	اللَّهُ	لَهَدَيْنَاكُمْ ط
bizden câr-mecrur	azabından h. cer-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh	herhangi bir şeyi zaid cer mef'ul	derler fiili mazi, fâil		bizi hidayete erdirseydi fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	Allah fâil	sizi doğru yola iletirdik cevab h., fiili mazi, fâil, mef'ul

﴿ 21 ﴾ ع

سَوَاءٌ	عَلَيْنَا	أَ جَزِعْنَا	أَمْ	صَبَرْنَا	مَا	لَنَا	مِنْ مَحِيصٍ
birdir haber mukaddem mevsuf	bize sıfat; şibhi cümle	feryad etsek mübteda muahhar; (أَ): tesviye için gelen masdar h., fiili mazi, fâil	atıf h.	sabretsek fiili mazi, fâil	yoktur nefiy h.	Bizim için haber mukaddem, şibhi cümle	kaçacak bir yer zaid cer, mübteda muahhar

21. (Kıyamet gününde) hepsi Allah'ın huzuruna çıkar ve zayıflar büyüklük taslayanlara derler ki: «Doğrusu biz size tabi olanlar idik. O halde siz bizden Allah'ın azabından herhangi bir şeyi savabilir misiniz?» Onlar da derler ki: « Allah bizi hidayete erdirseydi biz de sizi doğru yola iletirdik. Şimdi feryad etsek de (sızlansak da) sabretsek de birdir. Bizim için kaçacak bir yer yoktur.»

وَ	قَالَ	الشَّيْطَانُ	لَمَّا	قُضِيَ	الْأَمْرُ	إِنَّ
başlama h.	der fiili mazi	şeytan fâil	zaman zarfı	bitirilince meçhul fiili mazi	İş naibi fâil	Doğrusu tekid ve nasb h.

söz ile söylenen arasında i'tirazî (ara) cümle

اللَّهَ	وَعَدَكُمْ	وَعْدَ	الْحَقِّ	وَ	وَعَدْتُكُمْ	فَأَخْلَفْتُكُمْ ط
Allah (إِنَّ)'nin ismi	vaat etti (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili mazi, mef'ul	va'di ikinci mef'ûl, muzaf, {mef'ûlü mutlak da denmiştir}	hak muzafun ileyh	atıf h.	vaad ettim fiili mazi, fâil, mef'ul	akabinde caydım atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul

وَ	مَا	كَانَ	لِيَ	عَلَيْكُمْ	مِنْ سُلْطَانٍ	إِلَّآ
		yoktu	benim	size karşı	bir sultam	başka
		fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	şibhi cümle (سُلْطَانٍ) ile bağlantılıdır	zaid cer, (اِنْ)'nin muahhar ismi	istisna h.
		nefiy h.				atıf h.

أَنْ دَعَوْتُكُمْ	فَاسْتَجَبْتُمْ	لِي ۚ	فَلَا تَلُومُونِي	وَ	لُومُوٓا	أَنْفُسَكُمْ ۖ
sizi davet edip çağırmaktan	hemen icabet ettiniz	bana	O halde beni kınamayın		kınayın	kendinizi
müstesna; masdar h., fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil	câr-mecrur	rabıta+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil, nûnu vikaye, mef'ul		emir fiili, fâil	mef'ul
					atıf h.	

مَآ أَنَا	بِمُصْرِخِكُمْ	وَ	مَآ أَنتُمْ	بِمُصْرِخِيَّ ۖ	إِنِّي	كَفَرْتُ
Ben kesinlikle sizi kurtaramam			siz beni kesinlikle kurtaramazsınız		Doğrusu ben	reddettim
(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih, (مَا)'nın ismi	tekid için gelen zaid cer, (مَا)nın haberi	atıf h.	zaid cer, (مَا)nın haberi	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih, (مَا)'nın ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiili mazi, fâil

﴿ 22 ﴾	بِمَآ أَشْرَكْتُمُونِ	مِنْ قَبْلُ ۗ	إِنَّ	الظَّٰلِمِينَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	أَلِيمٌ
	beni ortak koşmanızı	daha önce	kesinlikle	Zalimler	Onlar için vardır	bir azap	elem verici
	h.cer, ismi mevsul sıla; fiili mazi, fâil, (و):işba' h., nûnu vikaye, mütekellim ya'sı kısaltması (mef'ul)	h. cer, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni zarf isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

22. İş bitirilince, şeytan der ki: « Doğrusu Allah size hak va'di (gerçek olanı) vaat etti. Ben de size vaad ettim, (ama) akabinde caydım (döndüm, sözüme muhalefet ettim, yalancılık yaptım). (Aslında) sizi davet edip çağırmaktan başka benim size karşı bir sultam (zorlayıcı gücüm) yoktu. Akabinde siz de bana hemen icabet ettiniz. O halde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Doğrusu daha önce ben, beni (itaat hususunda Allah'a) ortak koşmanızı reddettim.» Zalimler için kesinlikle elem verici bir azap vardır.

وَ	أُدْخِلَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّٰلِحَٰتِ	جَنَّٰتٍ	تَجْرِي
sokulacaklardır		İman edenler		ve	yapanlar	iyi işler	cennetlere	akan
başlama h.	meçhul fiili mazi	naibi fâil, ismi mevsul	sıla; mazi f. cümlesi, fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil	mef'ul	(أُدْخِلَ) fiilinin mef'ûlü, mevsuf	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı: muzari fiil

﴿ 23 ﴾	مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ	خَٰلِدِينَ	فِيهَا	بِإِذْنِ	رَبِّهِمْ ۖ	تَحِيَّتُهُمْ	فِيهَا	سَلَٰمٌ
	altından	nehirler	temelli kalacakları	içinde	izniyle	Rablerinin	selamlaşmaları	oradaki	Selam'dır
	h.cer, zarf ismi	fâil	(الَّذِينَ)den hal	câr-mecrur	h. cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz. ileyh	mübteda	şibhi cümle (سَلَٰمٌ) ile bağlantılıdır	haber

(الَّذِينَ)'den ikinci hal: isim cümlesi

23. İman eden ve iyi işler yapanlar, Rablerinin izniyle içinde temelli kalacakları ve altından nehirler akan cennetlere sokulacaklardır. Oradaki selamlaşmaları(nda söyledikleri) «Selam!»dır.

أَ	لَمْ تَرَ	كَيْفَ	ضَرَبَ	اللَّهُ	مَثَلًا	كَلِمَةً
mi	görmedin	nasıl	misal verdiğini	Allah'ın	bir misal	bir söz
soru h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	hal, soru ismi	fiili mazi	fâil	mef'ul	bedel, mevsuf

(تَرَ) fiilinin mef'ûlü: fiil cümlesi

﴿ 24 ﴾	فِي السَّمَآءِ ۙ	فَرْعُهَا	وَ	ثَابِتٌ	أَصْلُهَا	طَيِّبَةٍ	كَشَجَرَةٍ	طَيِّبَةً
	göktedir	dalları		sabit	onun kökü	hoş	bir ağaç gibidir	Hoş
	haber: şibhi cümle	mübteda	atıf h.	haber	mübteda	sıfat	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

(شجرة)'nün 2. sıfatı: isim c.

24. Allah'ın nasıl bir misal verdiğini görmedin mi?: Hoş bir söz, hoş bir ağaç gibidir. Onun kökü sabit, dalları göktedir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 257 ≻

(İBRAHİM, 19 -20):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al b.) giderdi, götürdü, ortadan kaldırdı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (شَاءَ يَشَأُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): güç, zor, aziz, güçlü

(İBRAHİM, 21 – 22):

(جَمِيعًا): hepsi, bütünü, tümü (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'al b.) büyüklendi, inad gösterip hakka boyun eğmedi

(اَلْمُغْنِي ج مُغْنُونَ): (ismi fâil) kafi gelen, müstağni kılan (بَرَزَ يَبْرُزُ بُرُوزًا): çıktı, ortaya çıktı, tanındı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) va'detti, söz verdi

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi

(اَلضَّعِيفُ ج ضُعَفَاءُ): zayıf, kuvvetsiz [(تَبِعَ يَتْبَعُ) اَلتَّبَعُ]: (masdar) uyma

(جَزِعَ يَجْزَعُ جَزَعًا): sabırsızlık gösterdi, feryad etti (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi

[(حَاصَ يَحِيصُ) اَلْمَحِيصُ]: kaçış, kaçamak, kaçış yeri (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) yerine getirdi, bitirdi, halletti (أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if'al b.) yerine getirmedi, döndü, ifa etmedi

(دَعَا يَدْعُو دَعَاءً): (nakıs f.) çağırdı/ ibadet etti/ dua etti/ istedi (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابًا):(istif'al ecvef b.) cevap verdi

[(أَصْرَخَ يُصْرِخُ) اَلْمُصْرِخُ]:(ismi fâil) yardıma varan, imdada gelen (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe

(لاَمَ يَلُومُ لَوْمًا): (ecvef f.) kınadı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) Allah'a ortak koştu (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(İBRAHİM, 23 – 24):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fâil) doğru olan, salih olan (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al b.) girdirdi, soktu (تَحْتَ): (zarf) altında

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) cereyan etti, aktı (اَلْإِذْنُ ج أُذُونٌ): izin,müsade

[(حَيَّا يُحَيِّي) اَلتَّحِيَّةُ]: selamlama, selam (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal verdi/ vurdu

(اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç (اَلْمَثَلُ ح اَمْثَالٌ): misal, misil, benzer

(كَيْفَ): nasıl,nice,ne şekilde (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

(اَلْفَرْعُ ج فُرُوعٌ): dal, üst (اَلْاَصْلُ ج اُصُولٌ): kök, esas, temel

(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): helal, temiz, hoş [(ثَبَتَ يَثْبُتُ) اَلثَّابِتُ]: (ismi fâil) sabit



≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 258 (İBRAHİM: 25 – 33) ≻

وَ	رَبِّهَا ط	بِإِذْنِ	حِينٍ	كُلَّ	أُكُلَهَا	تُؤْتِي
başlama h.	Rabbinin muzafun ileyh, muzaf, (هَا):muzafun ileyh	izniyle h. cer-mecrur isim, muzaf	zaman muzafun ileyh	her zaman zarfı, muzaf	yemişini mef'ul	verir f.muzari, (شجرة) nün sıfatı; muzari fiil

﴿ 25 ﴾	يَتَذَكَّرُونَ	لَعَلَّهُمْ	لِلنَّاسِ	الْأَمْثَالَ	اللَّهُ	يَضْرِبُ
	düşünürler (لَعَلَّ)'nin haberi; muzari fiil	Umulur ki onlar tereccî (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	insanlara câr-mecrur	misaller mef'ul	Allah fâil	verir fiili muzari

25. (O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. Allah insanlara misaller verir. Umulur ki onlar düşünürler.

اجْتُثَّتْ	خَبِيثَةٍ	كَشَجَرَةٍ	خَبِيثَةٍ	كَلِمَةً	مَثَلُ	وَ
kökü koparılmış "شجرة" nün sıfatı; meçhul f. mazi	kötü sıfat	bir ağaç gibidir haber; şibhi cümle, mevsuf	Kötü sıfat	bir sözün muzafun ileyh, mevsuf	misali mübteda, muzaf	başlama h.

﴿ 26 ﴾	مِنْ قَرَارٍ	لَهَا	مَا	الْأَرْضِ	مِنْ فَوْقِ
	yerleşme mekanı zaid cer, mübteda muahhar	kendisine ait haber mukaddem; şibhi c.	olmayan nefiy h.	yerin muzafun ileyh	üzerinden h. cer, zarf ismi, muzaf

(شجرة) nün ikinci sıfatı; isim cümlesi

26. Kötü bir sözün misali, yerin üzerinden kökü koparılmış (bu sebeple artık) kendisine ait yerleşme mekanı olmayan kötü bir ağaç gibidir.

فِي الْحَيَاةِ	الثَّابِتِ	بِالْقَوْلِ	آمَنُوا	الَّذِينَ	اللَّهُ	يُثَبِّتُ
hayatında h. cer-mecrur isim, mevsuf	sabit sıfat	sözle h. cer-mecrur isim, mevsuf	iman eden kimseleri sıla; mazi fiil cümlesi; fiili mazi, fâil		Allah fâil	sabit tutar fiili muzari

مَا	اللَّهُ	يَفْعَلُ	وَ	الظَّالِمِينَ	اللَّهُ	يُضِلُّ	وَ	فِي الْآخِرَةِ ج	الدُّنْيَا وَ
şeyi mef'ul, ismi mevsul	Allah fâil	yapar fiili muzari	atıf h.	zalimleri mef'ul	Allah fâil	saptırır f. muzari	atıf h.	ahirette car-mecrur	dünya atıf h. sıfat

اللَّهِ	نِعْمَةَ	بَدَّلُوا	إِلَى الَّذِينَ	لَمْ تَرَ	أَ	﴿ 27 ﴾	يَشَاءُ ع
Allah'ın muzafun ileyh	nimetini mef'ul, muzaf	değiştiren sıla; mazi fiil; fâil	kimselere h. cer, ismi mevsul	bakmadın cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	mı soru h.		dilediği sıla; fiili muzari

﴿ 28 ﴾	الْبَوَارِ لا	دَارَ	قَوْمَهُمْ	أَحَلُّوا	وَ	كُفْرًا
	helak muzafun ileyh	yurduna ikinci mef'ûl, muzaf	kavimlerini mef'ul	konaklatan fiili mazi, fâil	atıf h.	nankörlükle ikinci mef'ûl

وَ	﴿ 29 ﴾ الْقَرَارُ	بِئْسَ	وَ	يَصْلَوْنَهَا ط		جَهَنَّمَ ج
atıf h.	bir yerleşme yeridir fâil	ne kötü kınama ifade eden fiili mazi	hal vâvı	ona yaslanırlar "جَهَنَّمَ" nin sıfatı; fiil cümlesi.; f. muzari+fâil, mef'ul, ("جَهَنَّمَ"den hal de denmiştir)		Cehenneme (دَارَ الْبَوَارِ)dan bedel, (gayr-i munsarif)

قُلْ	عَنْ سَبِيلِهِ ط	لِيُضِلُّوا	أَنْدَادًا	لِلَّهِ	جَعَلُوا
De ki emir fiili	O'nun yolundan h. cer-mecrur isim	saptırmak için akibet lamı; (sonuç bildiren lâm'dır) ve nasb h., fiili muzari, fâil	eşler mef'ul	Allah'a şibhi cümle (أَنْدَادًا)'le bağlantılıdır)	kıldılar fiili mazi, fâil

﴿ 30 ﴾ إِلَى النَّارِ — مَصِيرَكُمْ — فَإِنَّ — تَمَتَّعُوا

ateşedir — dönüşünüz — Çünkü — faydalanıp yaşayın

(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle — (إِنَّ)'nin ismi — ta'lil (sebep) h., tekid ve nasb h. — emir fiili, fâil

27. Allah iman eden kimseleri sabit (sağlam) sözle hem dünya hayatında hem de ahirette sabit tutar. Allah zalimleri (ise) saptırır. Allah dilediği şeyi yapar. **28**. Allah'ın nimetini nankörlükle değiştirenlere ve kavimlerini helak yurduna konaklatan kimselere bakmadın mı? **29**. (Helak yurdu olan) kendisine yaslanacakları Cehenneme! O ne kötü bir yerleşme yeridir. **30**. O'nun yolundan saptırmak için Allah'a eşler koştular. De ki: «(Refah içinde) yaşayın (bakalım), ardından doğrusu dönüşünüz ateşedir.»

قُلْ — لِعِبَادِيَ — الَّذِينَ آمَنُوا — يُقِيمُوا — الصَّلَاةَ — وَ

söyle — kullarıma — iman eden — dosdoğru kılmalarını — namazı — atıf h.

emir fiilli — h. cer-mecrur isim — sıla; fiili mazi, fâil — sıfat, ismi mevsul — emrin cevabı olduğu için nun'un düşmesiyle meczum f. muzari; fâil — mef'ul

يُنْفِقُوا — مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ — سِرًّا — وَ — عَلَانِيَةً — مِنْ قَبْلِ

infak etmelerini — kendilerine verdiğimiz rızıklardan — gizli — ve — açık — önce

fiili muzari; fâil — sıla; mazi fiil cümlesi, fâil, mef'ul — h.cer, ismi mevsul — (يُنْفِقُوا) fiilinin fâilinden hal — atıf h. — matuf — h.cer, zarf ismi, muzaf

﴿ 31 ﴾ أَنْ يَأْتِيَ — يَوْمٌ — لَا — بَيْعٌ — فِيهِ — وَ — لَا — خِلَالٌ

gelmeden — bir gün — olmadığı — bir alış-veriş — kendisinde — atıf h. — nefiy h. {tekid için zaid} — bir dostluğun

masdarı müevveli (أَنْ يَأْتِيَ).. — fâil — nefiy h.("ليس" ameli yapan nefiy h. de denmiştir) — mübteda((لَا) nın ismi de denmiştir) — haber; şibhi cümle — atıf h. — matuf

muzafun ileyh; masdar ve nasb h., f. muzari

(يَوْمٌ)'nün sıfatı; isim cümlesi cümle

31. İman eden kullarıma namazı dosdoğru kılmalarını, kendisinde herhangi bir alış-veriş ve herhangi bir dostluğun (faydası) olmadığı bir gün gelmeden önce kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli ve açık infak etmelerini söyle.

اَللّٰهُ — الَّذِي — خَلَقَ — السَّمَاوَاتِ — وَ — الْأَرْضَ — وَ

Allah — yaratan — gökleri — ve — yeri

mübteda — haber, ismi mevsul — sıla; mazi fiil cümlesi — mef'ul — atıf h. — matuf — atıf h.

أَنْزَلَ — مِنَ السَّمَآءِ — مَاءً — فَأَخْرَجَ — بِهِ — مِنَ الثَّمَرَاتِ — رِزْقًا

indiren — gökten — su — çıkarandır — onunla — ürünlerden — rızık

fiili mazi — câr-mecrur — mef'ul — atıf h., f. mazi — câr-mecrur — câr-mecrur — mef'ul, mevsuf

لَكُمْ ج — وَ — سَخَّرَ — لَكُمُ — الْفُلْكَ — لِتَجْرِيَ — فِي الْبَحْرِ

size — emrinize verendir — size — gemileri — yüzüp gitmeleri için — denizde

(رِزْقًا)'ın sıfatı; şibhi cümle — atıf h. — fiili mazi — câr-mecrur — mef'ul — ta'lil ve nasb h., fiili muzari — câr-mecrur

﴿ 32 ﴾ بِأَمْرِهِ ج — وَ — سَخَّرَ — لَكُمُ — الْأَنْهَارَ ج

onun emriyle — ırmakları

h. cer-mecrur isim — atıf h. — emre amade kılandır — sizin için — mef'ul

fiili mazi — câr-mecrur

32. Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten su indiren ve akabinde onunla size ürünlerden rızık çıkarandır. Ve onun emriyle denizde yüzüp gitmeleri için size gemileri emrinize verendir. Irmakları da sizin için emre amade kılandır.

وَ — سَخَّرَ — لَكُمُ — الشَّمْسَ — وَ — الْقَمَرَ — دَآئِبَيْنِ ج

atıf h. — emrinize verdi — sizin — güneşi — ve — ayı — düzenli devam eden

f.mazi — câr-mecrur — mef'ul — atıf h. — matuf — hal

﴿ 33 ﴾ وَ — سَخَّرَ — لَكُمُ — اللَّيْلَ — وَ — النَّهَارَ ج

atıf h. — emrinize verdi — sizin — geceyi — ve — gündüzü

fiili mazi — câr-mecrur — mef'ul — atıf h. — matuf

33. (İkisi de) düzenli devam eden güneşi ve ayı sizin emrinize verdi; geceyi ve gündüzü de emrinize verdi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 258 ≻

(İBRAHİM, 25 – 26):

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi

(اَلْأُكُلُ): yemiş, yenilen nesne (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, örnek (اَلْحِينُ): (zaman zarfı) vakit, zaman

(اَلْإِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal getirdi

(لَعَلَّ): umulurki, belki, taaki (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, gibi, kat (اَلنَّاسُ): insanlar

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç

[(خَبُثَ يَخْبُثُ) اَلْخَبِيثَةُ]: (ismi fâil) kötü, pis, çirkin (فَوْقَ): (zarf) üzerinde, üstünde

(اِجْتَثَّ يَجْتَثُّ اِجْتِثَاثًا): (if'ilal b.) kökünden söktü (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekanı

(İBRAHİM, 27 – 28 – 29):

(ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il b.) sebat verdi, gevşeklik ve sallantıyı defetti (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş/ iftira/ inanç

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلَالاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı veya sapmış buldu (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ismi fâil) zulmeden, haksızlık eden

(أَحَلَّ يُحِلُّ اِحْلَالاً): (muzaaf if'al b.) konaklattı, ikamet ettirdi/ helal ve mübah kıldı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il b.) değiştirdi, birbirine bedel kıldı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü/ bildi/ zannetti

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet [(بَارَ يَبُورُ) اَلْبَوَارُ]: helak, boşa gitme (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekanı

(صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nakıs f.) (ateşe) atıldı, yaslandı, pençeleşti (بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü

(İBRAHİM, 30 – 31):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, çevirdi, kıldı, icad etti (أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلَالاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı, sapmış buldu

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلنِّدُّ ج اَنْدَادٌ): eş, denk, misil (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا):(tefa'ul b.) refah içinde yaşadı, faydalandı, lezzet aldı [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]:(ismi mekan) varılan yer, dönüş yeri

(أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): (ecvef if'al b.) dosdoğru kıldı/ yerleşti, ikamet etti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ اِنْفَاقً): (if'al b.) harcadı, sadaka verdi, zekat verdi (اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır

(اَلْخُلَّةُ ج خِلاَلٌ): samimi, sadakat, dostluk (masdar da olabilir) (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi

(اَلْعَلاَنِيَةُ): açık, aleni [(بَاعَ يَبِيعُ) اَلْبَيْعُ]: alışveriş, satış (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

(İBRAHİM, 32 – 33):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) tesir etti, emre amade kıldı

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs f.) cereyan etti, aktı (اَلْفُلْكُ): gemi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) tesir etti, emre amade kıldı (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(اَلدَّائِبُ ج دَائِبُونَ): (ismi fâil) gayret ve müdavemet eden, düzenli devam eden. Lügatte bir şeyin belirli bir âdet üzere bir işte devam etmesi manasınadır. Bir kimse bir işe böyle devam ettiğinde denilir.

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 259 (İBRAHİM: 34 – 42) ≻

وَ	آتَاكُمْ	مِنْ كُلِّ	مَا	سَأَلْتُمُوهُ ط	وَ	إِنْ تَعُدُّوا
atıf h.	size verdi fiili mazi, mef'ul	hepsinden h. cer-mecrur isim, muzaf	şeylerin muz. ileyh, ismi mevsul	istediğiniz fiili mazi, fâil, mef'ul zamire geçişte araya giren işba' h., mef'ul	başlama h.	sayacak olsanız şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. muzari, fâil

﴿ 34 ﴾ كَفَّارٌ ع	لَظَلُومٌ	إِنَّ الْإِنْسَانَ	لَا تُحْصُوهَا ط	اللَّهِ	نِعْمَتَ
çok nankördür (إِنَّ)'nin ikinci haberi	çok zalim tekid için lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	insan (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	sayamazsınız cevâbü'ş-şart; nefiy h., f. muzari, fâil, mef'ul	Allah'ın muzafun ileyh	nimetini mef'ul, muzaf

34. (Allah) size istediğiniz şeylerin hepsinden (bir kısmını) verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!

وَ	إِذْ	قَالَ	إِبْرَاهِيمُ	رَبِّ	اجْعَلْ	هَذَا	الْبَلَدَ
başla ma h.	Bir zamanlar (اذكر) (zikret) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü, muzaf	demişti f. mazi, ..(قَالَ) cümlesi muz. ileyh	İbrahim fâil	Rabbim mahzuf bir nida harfinin münadası, muzaf, sondaki esre düşen ve muz. ileyh olan mütekellim yâsının alametidir	kıl emir fiili	Bu mef'ul, işaret ismi	şehri (هَذَا)nın bedeli

﴿ 35 ﴾ الْأَصْنَامَ ط	أَنْ نَعْبُدَ	بَنِيَّ	وَ	اجْنُبْنِي	وَ	آمِنًا
putlara mef'ul	tapmaktan masdar ve nasb h., fiili muzari	oğullarımı matuf, yâ ile mansub, muzaf, cemi müzekker salim isme birleşen ikinci yâ mütekellim ya'sı olup muzafun ileyhtir,	ve atıf h.	beni uzak tut emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	emniyetli ikinci mef'ûl

(ن)'u tamlama için kaldırılmıştır.

35. Bir zamanlar İbrahim (şöyle) demişti: «Rabbim! Bu şehri (Mekke'yi) emniyetli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut!»

رَبِّ	إِنَّهُنَّ	أَضْلَلْنَ	كَثِيرًا	مِنَ النَّاسِ ج	فَمَنْ	تَبِعَنِي
Rabbim mahzuf bir nida harfinin münadası, muzaf, sondaki esre düşen ve muzafun ileyh olan mütekellim yâsının alametidir	Doğrusu onlar (putlar) tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	saptırdı (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi nûnu nisve, fâil	çoğunu mef'ul, mevsuf	insanlardan sıfat; şibhi cümle	kim atıf h., mübteda, cezmeden şart ismi	bana uyarsa fi'lu'ş-şart; fiili mazi cümlesi cezm mah., nûnu vikaye, mef'ul

﴿ 36 ﴾ رَحِيمٌ	غَفُورٌ	فَإِنَّكَ	عَصَانِي	مَنْ	وَ	مِنِّي ج	فَإِنَّهُ
Rahim'sin (إِنَّ)'nin ikinci haberi,, (إِنَّكَ غَفُورٌ) cümlesi cevâbü'ş-şart; şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir	Gafur'sun (إِنَّ)'nin haberi	doğrusu sen rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	bana isyan ederse fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nûnu vikaye, mef'ul	kim mübteda, şart ismi	atıf h.	bendendir (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	akabinde rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi,

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri birlikte (مَنْ) mübtedasının haberidir.

36. (İbrahim peygamber devamla:) «Rabbim! Doğrusu onlar (putlar) insanlardan çoğunu saptırdı. Artık kim bana uyarsa akabinde bendendir (benim dinimdendir). Kim bana isyan ederse o zaman doğrusu sen Gafur'sun (bağışlayansın), Rahim'sin (merhamet edersin).»

ذِي	غَيْرِ	بِوَادٍ	مِنْ ذُرِّيَّتِي	أَسْكَنْتُ	إِنِّي	رَبَّنَا
sahibi muzafun ileyh, muzaf	olmayan sıfat, muzaf	bir vadiye h. cer-mecrur isim, mevsuf	zürriyetimden bir kısmını h. cer-mecrur isim	yerleştirdim (إِنَّ)'nin haberi, fiili mazi, fâil	Doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Rabbimiz mahzuf bir nida harfinin münadası

الصَّلَاةَ	لِيُقِيمُوا	رَبَّنَا	الْمُحَرَّمِ لا	بَيْتِكَ	عِنْدَ	زَرْعٍ
Namazı mef'ul	dosdoğru kılmaları için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	Rabbimiz mahzuf bir nida harfinin münadası	Beyt- i Harem'inin sıfat	muzafun ileyh, muzaf, mevsuf, muzafun ileyh	yanında mekan zarfı, muzaf	ekin muzafun ileyh

(وَادٍ) ikinci sıfatı: şibhi cümle

فَاجْعَلْ	أَفْئِدَةً	مِنَ النَّاسِ	تَهْوِي	إِلَيْهِمْ	وَ	ارْزُقْهُم
kıl	gönüllerini	insanlardan bir kısmının	meyleder	onlara	ve	rızık ver onlara
rabıta, dua için emir fiili	mef'ul, , mevsuf	sıfat; şibhi cümle	(جعل) nin ikinci mef'ûlü; muzari fiil	câr-mecrur	atıf h.	dua için emir fiili, mef'ul

مِنَ الثَّمَرَاتِ	لَعَلَّهُمْ	يَشْكُرُونَ	﴿ 37 ﴾	
ürünlerden	Umulur ki onlar	şükrederler		
car-mecrur	tereccî (umma, ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cümlesi; fiili muzari+fâil		

37. «(Ey) Rabbimiz! Doğrusu ben zürriyetimden bir kısmını Beyt-i Harem'inin (Kâbe'nin) yanında ekinli olmayan (ekine elverişli olmayan) bir vadiye yerleştirdim. (Ey) Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım).. Artık sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meyleden (özlem duyan) kıl ve ürünlerden onlara rızık ver! Umulur ki onlar (bu nimetlere) şükrederler.»

رَبَّنَآ	إِنَّكَ	تَعْلَمُ	مَا	نُخْفِي	وَ	مَا	نُعْلِنُ ط
Rabbimiz	Gerçek şu ki sen	bilirsin	şeyleri	gizlediğimiz		şeyleri	açıkladığımız
mahzuf bir nidanın munadası	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; fiili muzari

وَ	مَا	يَخْفَى	عَلَى اللَّهِ	مِنْ شَيْءٍ	فِي الْأَرْضِ	وَ	لَا	فِي السَّمَآءِ ﴿ 38 ﴾
başlama h.	nefiy h.	gizli kalmaz	Allah'a	hiçbir şey	Yerde	ve	nefiy h.{ tekid için }	gökte
		fiili muzari	car-mecrur	zaid cer, fâil, mevsuf	sıfat; şibhi cümle	atıf h.		car-mecrur

38. (İbrahim devamla şöyle dedi:) « (Ey) Rabbimiz! Gerçek şu ki sen gizlediğimiz şeyleri de açıkladığımız şeyleri de bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.»

اَلْحَمْدُ	لِلَّهِ	الَّذِي	وَهَبَ	لِي	عَلَى الْكِبَرِ	إِسْمَاعِيلَ
Hamd	Allah'a aittir	bağışlayan		bana	ihtiyarlık halimdeyken	İsmail'i
mübteda	haber, şibhi cümle; mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi	câr-mecrur	(لِي)'deki zamirden hal; şibhi cümle	mef'ul

وَ	إِسْحٰقَ ط	إِنَّ	رَبِّي	لَسَمِيعُ	الدُّعَآءِ ﴿ 39 ﴾	
ve	İshak'ı	Doğrusu	benim Rabbim	işitendir	duayı	
atıf h.	matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	

39. «Hamd (şükür ve övgü) ihtiyarlık halimdeyken bana İsmail'i ve İshak'ı bağışlayan Allah'a aittir. Doğrusu benim Rabbim duayı işitendir.»

رَبِّ	اجْعَلْنِي	مُقِيمَ	الصَّلَاةِ	وَ
Rabbim	Beni kıl	dosdoğru kılan	namazı	ve
mahzuf bir nida harfinin munadası, muzaf, sondaki esre düşen ve muzafun ileyh olan mütekellim yâsının alametidir	dua için emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul	ikinci mef'ûl, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.

مِنْ ذُرِّيَّتِي ق	رَبَّنَا	وَ	تَقَبَّلْ	دُعَآءِ ﴿ 40 ﴾	
zürriyetimden	Rabbimiz	atıf h.	kabul et	Duamı	
h. cer-mecrur isim	mahzuf bir nida harfinin münadası		dua için emir fiili	mef'ul, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	

40. « Rabbim! Beni namazı dosdoğru kılan kıl ve zürriyetimden de. Rabbimiz! Duamı kabul et!»

رَبَّنَا	اغْفِرْ	لِي	وَ	لِوَالِدَيَّ	وَ	لِلْمُؤْمِنِينَ
Rabbimiz	affet	beni	atıf h.	ana-babamı	ve	müminleri
mahzuf bir nida harfinin münadası	dua için emir fiili	câr-mecrur		h. cer, muzaf olduğu için (نِ) düşmüş, mecrur isim	atıf h.	câr-mecrur

يَوْمَ	يَقُومُ	الْحِسَابُ ع	﴿ 41 ﴾
gün	durulacağı	Hesaba	
zaman zarfı, muzaf	fiili muzari	fâil	

(يَوْمَ) kelimesinin muzafun ileyhi

41. «Rabbimiz! Hesaba durulacağı gün, beni, ana-babamı ve müminleri affet!»

وَ	لاَ تَحْسَبَنَّ	اللّهَ	غَافِلاً	عَمَّا	يَعْمَلُ	الظَّالِمُونَ ط
	sanma	Allah'ı	gafil	şeylerden	yaptıkları	Zalimlerin
	tekid nun'u birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, tekid nûnu'ndan önce üstün olması tekil olduğunun işaretidir	mef'ul	ikinci mef'ûl	h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari	fâil
başla-ma h.						

﴿ 42 ﴾	الْأَبْصَارُ لا	فِيهِ	تَشْخَصُ	لِيَوْمٍ	يُؤَخِّرُهُمْ	إِنَّمَا
	gözlerin	kendisinde	bakakalacağı	bir güne	onları erteliyor	Ancak
	fâil	câr-mecrur	fiili muzari	h. cer-mecrur isim, mevsuf	f. muzari, mef'ul	hasr edatı
	sıfat: fiil cümlesi					

42. Zalimlerin yaptıkları şeylerden Allah'ı gafil sanma! Ancak, Allah onları(n cezasını şaşkınlık ve korkudan) gözlerin bakakalacağı bir güne erteliyor.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 259 ≻

(İBRAHİM, 34 – 35 – 36 – 37):

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفَّارُ]:(mübalağalı ismi fâil) çok nankör (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (اَلْاِنْسَانُ): insan

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) istedi, sordu (عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf f.) saydı, hesapladı

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلْكَثِيرُ كِثَارٌ): çok (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, icad etti, hükmetti

(أَحْصَى يُحْصِي إِحْصَاءً): (nakıs if'al b.) saydı/ kavradı/ hafızada tuttu (اَلصَّنَمُ ج اَصْنَامٌ): put (اَلنَّاسُ): insanlar

(اَلظَّلُومُ): (mübalağalı ismi fâil) çok zalim, çok haksızlık yapan (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nakıs f.) isyan etti, baş kaldırdı

(اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde, imar edilmiş olsun olmasın her mevkiye denir (اَلْفُوءَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül

(اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ismi fâil) korkusuz, emin, emniyetli (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, çocuk, oğul

(جَنَبَ يَنْجُبُ جَنْبًا): uzaklaştırdı, uzak tuttu (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (muzaaf if'al b.) saptırdı, sapmış buldu (تَبِعَ يَتْبَعُ تَبْعًا): uydu, tabi oldu

(أَسْكَنَ يُسْكِنُ اِسْكَانًا): (if'al b.) yerleştirdi, sakin kıldı [(حَرَّمَ يُحَرِّمُ) اَلْمُحَرَّمُ]: (ismi meful) haram yasak kılınan

(أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): (ecvef if'al b.) dosdoğru kıldı/ yerleşti, ikamet etti (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil

(اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (غَيْرُ): başka,hariç,dışında,...siz,....sız

(اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat

(هَوَي يَهْوِي هُوِيًا): (nakıs f.) özledi, düştü, meyletti, indirdi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızıklandırdı, hayırda bulundu

(İBRAHİM, 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(خَفِيَ يَخْفَى خَفَاءً): (nakıs f.) gizlendi, gizli oldu (أَعْلَنَ يُعْلِنُ اِعْلاَنًا): (if'al b.) ilan etti, açığa vurdu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(حَمِدَ يَحْمَدُ)اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal f.) hibe etti, bağışladı

[سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]:(esma'i ilahiyeden) çok iyi işiten, işitici (اَلْكِبَرُ): yaşlılık, kocama (اَلْوَالِدَانِ): ana baba

[(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ismi fâil) (namazı) dosdoğru kılan (تَقَبَّلَ يَتَقَبَّلُ تَقَبُّلاً): (tefa'ul b.) kabul etti, kabul ile karşıladı

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: muhasebe, hesaplama (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef f.) kalktı/ kaldı/ azmetti/ başladı/ himaye etti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ismi fâil) zulmeden, haksızlık eden (شَخَصَ يَشْخَصُ شُخُوصًا): (göz) kırpılmadı, açılmadı, bakakaldı

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı [(غَفَلَ يَغْفُلُ) اَلْغَافِلُ]: (ismi fâil) gafil (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi (göz)

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَاْخِيرًا): (tef'il b.) erteledi, tehir etti

≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 260 (İBRAHİM: 43 – 52) ≻

وَ	طَرْفُهُمْ ج	إِلَيْهِمْ	لاَ يَرْتَدُّ	رُءُوسِهِمْ	مُقْنِعِي	مُهْطِعِينَ
atıf h.	Bakışları fâil	kendilerine câr-mecrur	dönmez nefiy h., fiili muzari	başları muzafun ileyh, kendinden sonraki zamir için muzaf+ muz. ileyh	kalkmış olarak ikinci hal, muzaf olduğu için (ن) düşmüş	koşar haldedirler (الْأَبْصَارُ)'in sahiplerinden hal

(مُقْنِعِي)deki zamirden (cemi müzekker) hal: fiil cümlesi

يَوْمَ	النَّاسَ	أَنْذِرِ	وَ	﴿ 43 ﴾ هَوَآءٌ ط	أَفْئِدَتُهُمْ
gün(e karşı) ikinci mef'ûl, kendinden sonra gelen cümleye muzaf	insanları mef'ul	uyar emir fiili	başlama h.	bomboştur haber	gönülleri mübteda

(مُقْنِعِي)deki zamirden (cemi müzekker) 2. hal: isim c.

أَخِّرْنَا	رَبَّنَآ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ	فَيَقُولُ	الْعَذَابُ	يَأْتِيهِمُ
Bizi ertele dua için emir f., mef'ul	Rabbimiz mahzuf bir nida harfinin münadası, muzaf, muz. ileyh	haksızlık eden sıla; fiili mazi, fâil	kimseler fâil, ismi mevsul	derler atıf h., fiili muzari	azabın fâil	kendilerine geleceği fiili muzari, mef'ul

muzafun ileyh; fiil cümlesi

الرُّسُلَ ط	نَتَّبِعِ	وَ	دَعْوَتَكَ	نُجِبْ	قَرِيبٍ لا	إِلَى أَجَلٍ
peygamberlere mef'ul	tabi olalım fiili muzari, geçiş dolayısıyla esreli	atıf h.	davetine mef'ul	cevap verelim emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	yakın sıfat	bir süreye kadar h. cer-mecrur isim, mevsuf

﴿ 44 ﴾	مِنْ زَوَالٍ لا	لَكُمْ	مَا	مِنْ قَبْلُ	أَقْسَمْتُمْ	لَمْ تَكُونُوا	وَ	أَ
	bir zevâl zaid cer, mübteda muahhar	sizin için haber mukaddem; şibhi cümle	olmadığına nefiy h.	Daha önce h. cer, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni olan zarf isim	yemin etmiş (تَكُونُ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi, fâil	değil cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nasih, (تَكُونُ)'nin ismi	atıf h.	miydiniz soru h.

43. (O gün) başları kalkmış olarak koşar haldedirler. Bakışları kendilerine dönmez, gönülleri bomboştur (ümitsizdirler). **44.** Kendilerine azabın geleceği gün(e karşı) insanları uyar. Haksızlık eden kimseler: «Rabbimiz! Bizi yakın bir süreye kadar ertele de davetine cevap verelim, peygamberlere tabi olalım» derler. (Onlara denilir ki:) «Daha önce, sizin için bir zevâl olmadığına (yani, bu dünya hayatından, günahkarların hak ettikleri cezayı bulacakları bir ahiret hayatına geçişin vuku bulmayacağına)yemin etmiş değil miydiniz? »

تَبَيَّنَ	وَ	أَنْفُسَهُمْ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ	فِي مَسَاكِنِ	سَكَنْتُمْ	وَ
apaçık belli oldu fiili mazi	başlama h.	kendilerine mef'ul	haksızlık eden sıla; mazi fiil; fâil	kimselerin muzafun ileyh, ismi mevsul	yurtlarında h. cer-mecrur isim, muzaf	oturdunuz fiili mazi, fâil	atıf h.

﴿ 45 ﴾	الْأَمْثَالَ	لَكُمُ	ضَرَبْنَا	وَ	بِهِمْ	فَعَلْنَا	كَيْفَ	لَكُمْ
	misaller mef'ul	size câr-mecrur	verdik fiili mazi, fâil	ve başlama h.	onlara câr-mecrur	yaptığımız fiili mazi, fâil	nasıl hal, soru ismi	size câr-mecrur

45. «(Siz de) kendilerine haksızlık eden kimselerin (Ad, Semud ve Lut kavminin) yurtlarında oturdunuz. Onlara nasıl (muamele) yaptığımız size apaçık belli oldu. Ve size misaller de verdik.»

اللّٰهِ	عِنْدَ	وَ	مَكْرُهُمْ	مَكَرُوا	قَدْ	وَ
Allah muz.ileyh	katında vardır mekan zarfı, muzaf	atıf h.	hileli düzenlerini mef'ûlü mutlak	onlar kurdular fiili mazi, fâil	Gerçekten tahkik h.	başlama h.

haber mukaddem; şibhi cümle

﴿ 46 ﴾	الْجِبَالُ	مِنْهُ	لِتَزُولَ	مَكْرُهُمْ	وَ	إِنْ كَانَ	مَكْرُهُمْ ط
	dağları fâil	bundan dolayı câr-mecrur	ortadan kaldıracak lâmu'l-cuhûd, f. muzari	hileli düzenleri (كَانَ)'nin ismi		olsa bile nefiy h., fiili mazi, nâsih	başlama h.	onların hileli düzeni mübteda muahhar

(كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi

46. Gerçekten onlar, hileli düzenlerini kurdular; Allah katında da onlara hileli düzen var. Hileli düzenleri bundan dolayı dağları ortadan kaldıracak olsa bile..

فَلَا تَحْسَبَنَّ	اللَّهَ	مُخْلِفَ	وَعْدِهِ	رُسُلَهُ ط
sanma	Allah'ın	cayacağını	vaadettiğinden	peygamberlerine
rabıta+ tekit nun'u birleşmiş nehy-i hazır, nehiy ve cezm h., f. muzari, tekid nûnu'ndan önce fetha olması tekil olduğunu ifade eder.	mef'ul	ikinci mef'ûl, muzaf	muzafun ileyh, mecrur, muzaf, (ه):muzafun ileyh	("مُخْلِفَ" ismi fâilinin mef'ulü

إِنَّ	اللَّهَ	عَزِيزٌ	ذُو	انْتِقَامٍ ط	﴿ 47 ﴾
Doğrusu	Allah	Aziz'dir	sahibidir	intikam	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, muzaf	muzafun ileyh	

47. O halde, sakın Allah'ın peygamberlerine vaadettiğinden cayacağını sanma! Doğrusu Allah Aziz'dir (mutlak güçlüdür, üstündür), intikam sahibidir.

يَوْمَ	تُبَدَّلُ	الْأَرْضُ	غَيْرَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتُ
gün	değiştirildiği	yer	başka	bir yere	ve	göklere
zaman zarfı	meçhul fiili muzari	naibi fâil (semai müennes) muzafun ileyh; fiil cümlesi	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf

وَ	بَرَزُوا	لِلَّهِ	الْوَاحِدِ	الْقَهَّارِ	﴿ 48 ﴾
başlama h.	çıkarlar	Allah'ın	Bir	Kahhar	
	fiili mazi, fâil	h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat	

48. Yer başka bir yer ve gökler de (başka göklerle) değiştirildiği gün.. Onlar Bir ve Kahhar (gücüne karşı konulamayan Hakim) olan Allah'ın (huzuruna) çıkarlar.

وَ	تَرَى	الْمُجْرِمِينَ	يَوْمَئِذٍ	مُقَرَّنِينَ	فِي الْأَصْفَادِ ج	﴿ 49 ﴾
başlama h.	görürsün	suçluların	O gün	bağlandığını	kelepçeler içinde	
	fiili muzari	mef'ul	zaman zarfı	hal	şibhi cümle (مُقَرَّنِينَ) ile bağlantılıdır	

49. O gün, suçluların kelepçeler içinde (zincirlerle birbirine) bağlandığını görürsün.

سَرَابِيلُهُمْ	مِنْ قَطِرَانٍ	وَ	تَغْشَى	وُجُوهَهُمُ	النَّارُ لا	﴿ 50 ﴾
gömlekleri	katrandandır		kaplayacaktır	yüzlerini	ateş	
mübteda	haber; şibhi cümle {cümle (الْمُجْرِمِينَ) den hal de denmiş}		fiili muzari	mef'ul	fâil	
			atıf h.			

50. Gömlekleri katrandandır, yüzlerini ateş kaplayacaktır.

لِيَجْزِيَ	اللَّهُ	كُلَّ	نَفْسٍ	مَا	كَسَبَتْ ط	﴿ 51 ﴾
karşılığını vermesi içindir	Allah'ın	her	nefse	şeyin	kazandığı	
ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	fâil	mef'ul, muzaf	m. ileyh	ikinci mef'ûl, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	

إِنَّ	اللَّهَ	سَرِيعُ	الْحِسَابِ	
Doğrusu	Allah	çabuk görendir	hesabı	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismii	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	

51. (Bu işkence) Allah'ın her nefse kazandığı şeyin karşılığını (cezasını) vermesi içindir. Doğrusu Allah hesabı çabuk görendir.

هَذَا	بَلَاغٌ	لِلنَّاسِ	وَ	لِيُنْذَرُوا	بِهِ	وَ	لِيَعْلَمُوا
Bu	bir tebliğdir	insanlara		uyarılmaları için	kendisiyle		bilmeleri için
mübteda	haber, mevsuf	sıfat; şibhi cümle	atıf h.	ta'lil ve nasb h., meçhul fiili muzari, naibi fâil	câr-mecrur	atıf h.	ta'lil ve nasb h., f. muzari, fâil

أَنَّمَا	هُوَ	إِلَهٌ	وَاحِدٌ	وَ	لِيَذَّكَّرَ	أُولُوا	الْأَلْبَابِ	﴿ 52 ﴾
ancak	O'nun	ilah	bir tek	ve	iyice düşünüp öğüt almaları için	sahiplerinin	akıl	
hasr edatı	mübteda,	haber	sıfat	atıf h.	ta'lil ve nasb h., fiili muzari	fâil, muzaf	muzafun ileyh	

(يَعْلَمُوا)'nun mef'ûlü; masdarı müevvel

52. Bu (Kur'an), kendisiyle uyarılmaları için, O'nun ancak bir tek ilah olduğunu bilmeleri ve akıl sahiplerinin iyice düşünüp öğüt almaları için insanlara (gönderilmiş) bir tebliğdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 260 ≻

(İBRAHİM, 43 – 44):

(اِرْتَدَّ يَرْتَدُّ اِرْتِدَادًا): (iftial b.) döndü, vazgeçti/ eski haline döndü (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül

[(أَهْطَعَ يُهْطِعُ) اَلْمُهْطِعُ]: (ismi fâil) koşan, korku ile koşan (اَلْهَوَاءُ): bomboş/ hava, boşluk

(اَلرَّأْسُ ج رُؤُوسٌ): baş [(أَقْنَعَ يُقْنِعُ) اَلْمُقْنِعُ]: (ismi fâil) (başını) kaldıran, başını kaldırarak zillet ve korku ile bakan

(اَلطَّرْفُ): bakış, göz [(دَعَا يَدْعُو) اَلدَّعْوَةُ]: (masdar) davet (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلنَّاسُ): insanlar (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il b.) tehir etti, erteledi

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit (اَلْقَرِيبُ): yakın

(أَجَابَ يُجِيبُ اِجَابَةً): (ecvef if'al b.) cevap verdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ اِقْسَامًا): (if'al b.) yemin etti [(زَالَ يَزُولُ) اَلزَّوَالُ]: zeval, yok olma, zail olma

(İBRAHİM, 45):

(سَكَنَ يَسْكُنُ سَكْنًا): yerleşti, ikamet etti (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken (كَيْفَ): nasıl, nice, ne şekilde

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul b.) açığa çıktı, zahir oldu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا الْأَمْثَالَ): misaller getirdi (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, örnek, aynısı

(İBRAHİM, 46):

(زَالَ يَزُولُ زَوَالاً): (ecvef f.) zail oldu, gitti, ortadan kalktı (مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, tuzak kurdu

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالُ): dağ (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (عِنْدَ): (zarf) yanında,katında

(İBRAHİM, 47):

[(أَخْلَفَ يُخْلِفُ) اَلْمُخْلِفُ]:(ismi fâil) yerine getirmeyen,ifa etmeyen, cayan (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, var saydı

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): aziz, üstün, kuvvetli [(اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ) اَلْاِنْتِقَامُ]: intikam, intikam alma, [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz

(İBRAHİM, 48 – 49):

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il b.) değiştirdi, birbirine bedel kıldı (بَرَزَ يَبْرُزُ بُرُوزًا): çıktı, ortaya çıktı (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında [(قَهَرَ يَقْهَرُ) اَلْقَهَّارُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok üstün, ebedi hakimiyet sahibi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلصَّفَدُ ج اَصْفَادٌ): bağ, bukağı, kelepçe

(اَلْمُقَرَّنُ ج مُقَرَّنُونَ): (ismi meful) bağlanmış, derdest edilmiş (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fâil) suçlu

(İBRAHİM, 50 – 51 – 52):

(اَلسِّرْبَالُ ج سَرَابِيلُ): gömlek yahut zırh cinsinden elbise (اَلْقَطِرَانُ): katran (غَشِيَ يَغْشَى غَشَاوَةً): (nakıs f.) sardı, kapladı

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs f.) karşılığını verdi (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çevik

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: muhasebe, hesabetme

(اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, iletme/ kifayet, yeterli oluş (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı (اَلنَّاسُ): insanlar

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) (ayette kısaltılmış, te'si düşmüş hali) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

📖📖📖📖📖📖📖

ON ÜÇÜNCÜ CÜZÜN SONU

14. CÜZ

سورة الحجر (15)

(HİCR (Hicr Beldesi (Yontulan kayalarda oturanlar) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 99 ayettir.)

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 261 - 266 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ الٓرٰ ۚ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَ قُرْآنٍ مُبِينٍ

الٓرٰ ۚ	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ	وَ	قُرْآنٍ	مُبِينٍ
Elif. Lâm. Râ	Bunlar	âyetleridir	Kitab'ın	ve	bir Kur'an'ın	apaçık
hurufu mukattaa	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

1. Elif. Lâm. Râ. Bunlar Kitab'ın ve apaçık bir Kur'an'ın âyetleridir.

﴿2﴾ رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ

رُبَمَا	يَوَدُّ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	لَوْ	كَانُوا	مُسْلِمِينَ
zaman zaman	arzu eder	kimseler	İnkâr eden	keşke	olsaydık	müslüman
zaman zarfı (azlık için kullanılır	fiili muzari	fâil, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi	şart h. (masdar harfi de denmiştir)	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, önceki cümlenin açıkladığı cevabü'ş-şart mahzuftur

2. İnkâr eden kimseler zaman zaman, keşke müslüman olsaydık (diye) arzu ederler.

ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَ يَتَمَتَّعُوا وَ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿3﴾

ذَرْهُمْ	يَأْكُلُوا	وَ	يَتَمَتَّعُوا	وَ	يُلْهِهِمُ	الْأَمَلُ	فَسَوْفَ	يَعْلَمُونَ
Bırak onları	yesinler	atıf h.	faydalansınlar	atıf h.	onları meşgul edip oyalasın	ümit	bilecekler	
emir fiili, mef'ul	emrin cevabı, fiili muzari, fâil		emrin cevabı olduğu için fiili muzari, fâil		(يَتَمَتَّعُوا) fiiline matuf olduğu için meczum f. muzari, mef'ul	fâil	rabıta, gelecek zaman h.	fiili muzari+fâil

وَ مَا أَهْلَكْنَا ﴿4﴾ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَ لَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ

وَ	مَا	أَهْلَكْنَا		مِنْ	قَرْيَةٍ	إِلَّا	وَ	لَهَا	كِتَابٌ	مَعْلُومٌ
başlama h.	nefy h.	helak etmedik		zaid cer	hiç bir beldeyi	olmaksızın	hal vâvı	kendisi için	bir yazısı	bilinen
		fiili mazi, fâil			mef'ul	istisna h.		haber mukaddem, şibhi c.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

3. Bırak onları yesinler, (refah içinde hayattan) faydalansınlar; (boş ve hayırsız) ümit onları meşgul edip oyalasın; sonra bilecekler! 4. Biz, (katımızca takdir edilmiş) kendisi için bilinen bir yazısı (ya da gönderilmiş ilâhi kitabı) olmaksızın hiç bir beldeyi helak etmedik.

﴿5﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَ مَا يَسْتَأْخِرُونَ

مَا	تَسْبِقُ	مِنْ	أُمَّةٍ	أَجَلَهَا	وَ	مَا	يَسْتَأْخِرُونَ
önüne geçemez		zaid cer	Hiçbir ümmet	ecelinin	ve		ertelenmezler
fiili muzari	nefy h.		fâil	mef'ul	atıf h.	nefy h.	fiili muzari+fâil

5. Hiçbir ümmet, ecelinin önüne geçemez ve ertelenmezler.

وَ قَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ

وَ	قَالُوا	يَا	أَيُّهَا	الَّذِي	نُزِّلَ	عَلَيْهِ
başlama h.	dediler	nida h.	Ey		indirilen	kendisine
	fiili mazi, fâil		münâdâ, tenbih harfi	sıfat, ismi mevsul {(أَيُّهَا)'nın bedel'i de denmiş}	sıla: meçhul fiili mazi	car-mecrur

﴿6﴾ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ۖ

الذِّكْرُ	إِنَّكَ	لَمَجْنُونٌ ۖ
zikir	Sen kesinlikle	bir mecnunsun
fâil	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi

6. «Ey kendisine zikir (Kur'an) indirilen (Muhammed)! Sen kesinlikle bir mecnunsun!» dediler.

﴿7﴾ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

لَوْ مَا	تَأْتِينَا	بِالْمَلَائِكَةِ	إِنْ	كُنْتَ	مِنَ الصَّادِقِينَ
bize getirmeli değil miydin		melekleri	idiysen eğer		doğru söyleyenlerden
tahdîd (teşvik) h.	fiili muzari	car-mecrur	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle

7. «Eğer doğru söyleyenlerden idiysen, bize melekleri getirmeli değil miydin?» (dediler).

وَ	بِالْحَقِّ	إِلَّا	الْمَلَآئِكَةَ	نُنَزِّلُ	مَا
atıf h.	hak car-mecrur	olmaksızın istisna h.	melekleri mef'ul	indirmeyiz fiili muzari	nefy h.
﴿ 8 ﴾	مُنظَرِينَ	إِذًا	كَانُوا		مَا
	süre tanınanlar (كَانَ)'nin haberi	O zaman cevab h.	olmazlardı fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		nefy h.

8. Biz hak olmaksızın melekleri indirmeyiz (ancak hakla yani ya azab için ya da bir hikmet ve bir gaye için indiririz). O zaman da onlara süre tanınmazdı.

﴿ 9 ﴾	لَحَافِظُونَ	لَهُ	إِنَّا	وَ	الذِّكْرَ	نَزَّلْنَا	نَحْنُ	إِنَّا
	koruyucularıyız tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	onun car-mecrur	kesinlikle biz tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	ve atıf h.	Kur'an'ı mef'ul	indirdik (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil, fâil	Biz fasıl zamiri	Doğrusu tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

9. Doğrusu zikri (yani Kur'an'ı) Biz indirdik ve kesinlikle biz onun koruyucularıyız.

﴿ 10 ﴾	الْأَوَّلِينَ	فِي شِيَعِ	مِنْ قَبْلِكَ	أَرْسَلْنَا	لَقَدْ	وَ
	evvelki muzafun ileyh	grublarda harfi cer-mecrur isim, muzaf	senden önceki h. cer-mecrur isim	elçi göndermiştik fiili mazi, fâil	And olsun ki lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	kasem h.

10. And olsun ki, senden önceki evvelki grublarda da elçi göndermiştik.

﴿ 11 ﴾	يَسْتَهْزِؤُونَ	بِهِ	كَانُوا	إِلَّا	مِنْ رَسُولٍ	مِنْ	يَأْتِيهِمْ	مَا	وَ
	alay ederler (كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	onunla şibhi cümle (يَسْتَهْزِؤُونَ) ile bağlantılıdır	idi fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	illâ istisna h.	bir elçi fâil	zaid cer	onlara gelmezdi fiili muzari, mef'ul	nefy h.	başlama h.

11. Ve onlara bir elçi gelmezdi ki, illâ onunla alay ederlerdi.

﴿ 12 ﴾	الْمُجْرِمِينَ ۙ	فِي قُلُوبِ	نَسْلُكُهُ	كَذَٰلِكَ			
	günahkârların muz. ileyh	kalplerine harfi cer-mecrur isim, muzaf	biz onu sokarız fiili muzari, mef'ul	böylece car-mecrur			
﴿ 13 ﴾	الْأَوَّلِينَ	سُنَّةُ	خَلَتْ	قَدْ	وَ	بِهِ	يُؤْمِنُونَ	لَا
	evvelkilerin muzafun ileyh	sünneti fâil, muzaf	gelip geçmiştir fiili mazi	tahkik h.	başlama h.	O'na car-mecrur	inanmazlar nefiy h., fiili muzari+fâil	

12. Biz böylece onu (Kur'ân'ı ya da peygamberlerle alay etmeyi) günahkârların kalplerine sokarız (yerleştiririz). 13. O'na (Kur'an'a) inanmazlar. (Oysa), evvelkilerin sünneti (inanmamaları sebebiyle yaşadıkları musibetler) gelip geçmiştir.

فَظَلُّوا	مِنَ السَّمَآءِ	بَابًا	عَلَيْهِمْ	فَتَحْنَا	لَوْ	وَ
devamlı atıf h.+ fiili mazi, nâsih, (ظَلَّ)'nin ismi	gökten sıfat; şibhi cümle	bir kapı mef'ul, mevsuf	onlara car-mecrur	açsak fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	cezmetmeyen şart h.	başlama h.
أَبْصَارُنَا	سُكِّرَتْ	إِنَّمَا	لَقَالُوا	﴿ 14 ﴾ يَعْرُجُونَ ۙ	فِيهِ	
gözlerimize naibi fâil	perde çekildi meçhul fiili mazi	ancak hasr edatı	derler rabıta, cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	yükselseler (ظَلَّ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	oradan şibhi cümle (يَعْرُجُونَ) ile bağlantılıdır	
﴿ 15 ﴾	مَسْحُورُونَ ع	قَوْمٌ	نَحْنُ	بَلْ		
	büyülenmiş sıfat	bir topluluğuz haber, mevsuf	biz mübteda	bilakis idrab h. (bedel galat için gelmiş)		

14. Onlara gökten bir kapı açsak da oradan devamlı yükselseler. 15. «Gözlerimize ancak perde çekildi, bilakis (daha doğrusu) biz büyülenmiş bir topluluğuz» derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 261 ≻

(HİCR, 1):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık, vazıh olan, açıklayan

(HİCR, 2):

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkar etti, inanmadı, tasdik etmedi, iman hududunu aştı (رُبَمَا): (zarf) zaman zaman, ara sıra, belki, nice
(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ismi fâil) islamiyeti kabul eden, Müslüman (وَدَّ يَوَدُّ وُدًّا): (muzaaf f.) sevdi, muhabbet etti
(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(HİCR, 3):

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal f.) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi
(اَلْاَمَلُ): ümit, emel (تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul b.) hayattan istifade etti, refah içinde yaşadı
(أَلْهَى يُلْهِي اِلْهَاءً): (nakıs if'al b.) meşgul etti, alıkoydu, vazgeçti

(HİCR, 4):

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al b.) helak etti, felakete uğrattı, harcadı, telef etti (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap yazışma, farz
(اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ismi meful) bilinen

(HİCR, 5):

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): tekaddüm etti, öne geçti (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit
(اِسْتَأْخَرَ يَسْتَأْخِرُ اِسْتِئْخَارًا): (istif'al b.) ertelendi, geri kaldı (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet

(HİCR, 6 – 7 – 8):

(اَلْمَجْنُونُ ج مَجَانِينُ): deli (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir
(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs f.) getirdi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fâil) doğru olan
(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu (اَلْحَقُّ): hak, gerçek
(اَلْمُنْظَرُ ج مُنْظَرُونَ): (ismi meful) mühlet verilen, süre tanınan

(HİCR, 9 – 10 – 11 – 12):

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap, zikir (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ismi fâil) koruyan
(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلشِّيعَةُ ج شِيَعٌ): şia, fırka, gurup (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki
(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti
(سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): girdirdi, soktu (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fâil) suçlu, günahkar

(HİCR, 13 – 14 – 15):

(اَلسُّنَّةُ ج سُنَنٌ): Allah'ın kainatta vaz ve icra ettiği kanun, kanun'u ilahi (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nakıs f.) gelip geçti
(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı (ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاً): (muzaaf f.) oldu
(اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (عَرَجَ يَعْرُجُ عُرُوجًا): çıktı, yükseldi (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz
(سُكِّرَ اَلْبَصَرُ): göz kapatıldı /göze perde çekildi /göz boyandı (اَلْمَسْحُورُ ج مَسْحُورُونَ): (ismi meful) sihirlenmiş, büyülenmiş



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 262 (HİCR: 16 - 31) ≻

﴿ 16 ﴾ وَ لَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَآءِ بُرُوجًا وَ زَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ۙ

وَ	لَقَدْ	جَعَلْنَا	فِي السَّمَآءِ	بُرُوجًا	وَ	زَيَّنَّاهَا	لِلنَّاظِرِينَ ۙ
	And olsun	yaptık	gökte	burçlar		onları süsledik	bakanlar için
	yemin lamı, tahkik h. kasem h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur

16. And olsun ki, gökte burçlar (yıldız kümeleri) yaptık ve onları bakanlar için süsledik.

﴿ 17 ﴾ وَ حَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ۙ

وَ	حَفِظْنَاهَا	مِنْ	كُلِّ	شَيْطَانٍ	رَجِيمٍ ۙ
	Onları koruduk	harfi cer	her	şeytandan	taşlanmış
atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul		mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

17. Onları (gökyüzünün burçlarını), taşlanmış (kovulmuş) her şeytandan koruduk.

﴿ 18 ﴾ إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ

إِلَّا	مَنِ	اسْتَرَقَ	السَّمْعَ	فَأَتْبَعَهُ	شِهَابٌ	مُبِينٌ
müstesna	hırsızlığı yapan		kulak	onun da peşine düşer	bir kayan yıldız	apaçık
istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla: mazi fiil	mef'ul	atıf h., f. mazi, mef'ul	fâil, mevsuf	sıfat

18. Ancak kulak hırsızlığı yapan (gök haberlerinden gizlice bir şeyler işitmeye çalışıp bir şeyi kapıp alanlar) müstesna. Onun da peşine apaçık bir kayan yıldız düşer.

وَ الْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَ أَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ

وَ	الْأَرْضَ	مَدَدْنَاهَا	وَ	أَلْقَيْنَا	فِيهَا	رَوَاسِيَ
	yeri	uzatıp yaydık		bıraktık	orada	sabit dağlar
	mukaddem mef'ul	fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul

﴿ 19 ﴾ وَ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ

وَ	أَنْبَتْنَا	فِيهَا	مِنْ	كُلِّ	شَيْءٍ	مَوْزُونٍ
	bitirdik	orada	harfi cer	her şeyden		ölçülmüş
atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf		sıfat

19. Yeri uzatıp yaydık, orada sabit dağlar bıraktık, (yine) orada (miktarı) ölçülmüş her şeyden bitirdik.

وَ جَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ

وَ	جَعَلْنَا	لَكُمْ	فِيهَا	مَعَايِشَ	
	yarattık	sizin için	orada	geçim kaynakları	
atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	car-mecrur	mef'ul, gayri munsarif isim olduğu için tenvin almamış	

﴿ 20 ﴾ وَ مَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ

مَنْ	لَسْتُمْ	لَهُ	بِرَازِقِينَ	
kimseler için	olmadığınız	kendisine	asla rızık verici	
(لَكُمْ)'e matuf, ismi mevsul	camid fiili mazi, nâsih, (لَيْسَ)'nin ismi	car-mecrur, şibhi cümle (رَازِقِينَ) ile bağlantılıdır	tekit için gelen zaid cer, (لَيْسَ)'nin haberi	

20. Orada sizin için ve sizin kendisine asla rızık verici olmadığınız kimseler için geçim kaynakları yarattık.

وَ إِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَآئِنُهُ

وَ	إِنْ	مِنْ	شَيْءٍ	إِلَّا	عِنْدَنَا	خَزَآئِنُهُ
	yoktur		hiçbir şey	olmayan	yanımızda	Hazineleri
başlama h.	nefiy h.	zaid cer	mübteda	istisna h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar

(شَيْءٍ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

﴿ 21 ﴾ وَ مَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ

وَ	مَا	نُنَزِّلُهُ	إِلَّا	بِقَدَرٍ	مَعْلُومٍ
		onu indiririz	ancak	bir ölçüyle	belli
atıf h.	nefiy h.	fiili muzari, mef'ul	istisna h.	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

21. Hazineleri Bizim yanımızda olmayan hiçbir şey yoktur. Biz onu ancak belli bir ölçüyle indiririz.

وَ أَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً

وَ	أَرْسَلْنَا	الرِّيَاحَ	لَوَاقِحَ	فَأَنْزَلْنَا	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً
Ve	gönderdik	rüzgârları	aşılayıcılar olarak	indirdik	gökten	su
başlama h.	f. mazi, fâil	mef'ul	hal	atıf h., fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul

﴿ 22 ﴾ وَ مَآ أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ۚ فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ

وَ	مَآ	أَنْتُمْ	لَهُ	بِخَازِنِينَ	ۚ	فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ
	değilsiniz	siz	onun	saklayıcıları		onunla sizi suladık
hal vâvı	(لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	(مَا)nın ismi	şibhi cümle (بِخَازِنِينَ) ile bağlantılıdır	tekit için gelen zaid cer, (مَا)nın haberi		atıf h., f. mazi+ fâil, mef'ul, vâvu'l işba: ikinci mef'ûl

22. Ve rüzgârları aşılayıcılar olarak gönderdik, böylece gökten su indirdik de onunla sizi suladık. (Yoksa) siz onun (suyun) saklayıcıları değilsiniz.

وَ	إِنَّا	لَنَحْنُ	نُحْيِي	وَ	نُمِيتُ	وَ
atıf h.	Doğrusu	biz	diriltiriz	ve	öldürürüz	ve
	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi, fiili muzari	atıf h.	fiili muzari	atıf h.

نَحْنُ	الْوَارِثُونَ ﴿23﴾	وَ	لَقَدْ	عَلِمْنَا
biz	varisleriz	kasem h.	And olsun ki	biliriz
mübteda	haber		lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	fiili mazi, fâil

الْمُسْتَقْدِمِينَ	مِنْكُمْ	وَ	لَقَدْ	عَلِمْنَا	الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿24﴾
öne geçenleri	sizden	kasem h.	and olsun ki	biliriz	geri kalanları
mef'ul	car-mecrur		lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	fiili mazi, fâil	mef'ul

23. Doğrusu biz diriltiriz ve biz öldürürüz! Ve biz (her şeye) varisleriz. **24**. And olsun ki, sizden öne geçenleri biliriz; and olsun ki, geri kalanları da biliriz.

وَ	إِنَّ	رَبَّكَ	هُوَ	يَحْشُرُهُمْ ط	إِنَّهُ	حَكِيمٌ	عَلِيمٌ ع ﴿25﴾
	Doğrusu	Rabbin	fasıl zamiri	onları toplar	Şüphesiz O	Hakim'dir	Bilen'dir
atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil, mef'ul	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

25. Doğrusu Rabbin onları (kıyamette) toplar. Şüphesiz O Hakim'dir (hikmetle iş yapandır), Alim'dir (her şeyi en ince ayrıntısıyla bilendir).

وَ	لَقَدْ	خَلَقْنَا	الْإِنْسَانَ	مِنْ صَلْصَالٍ	مِنْ حَمَإٍ	مَسْنُونٍ ج ﴿26﴾
	And olsun ki	yarattık	insanı	kuru bir çamurdan	siyah bir balçıktan	şekillendirilmiş
kasem h.	yeminin cevabının başında gelen lam, tahkik harfi	fiili mazi, fâil	mef'ul	h. cer-mecrur isim, mevsuf	(صَلْصَالٍ)'in sıfatı; şibhi cümle, mevsuf	sıfat

26. And olsun ki, biz insanı kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş siyah bir balçıktan yarattık.

وَ	الْجَآنَّ	خَلَقْنَاهُ	مِنْ	قَبْلُ	مِنْ نَارِ	السَّمُومِ ﴿27﴾
	Cinleri	yarattık		daha önce	ateşten	zehirleyici
atıf h.	önceki cümlenin kendisini açıkladığı mahzuf bir fiilin yani (خَلَقْنَا)'nın mef'ûlü	fiili mazi, fâil, mef'ul	harfi cer	h. cer, mebni olan zarf isim	h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

27. Cinleri de, (insandan) daha önce, (dumansız) zehirleyici ateşten yarattık.

وَ	إِذْ	قَالَ	رَبُّكَ	لِلْمَلَآئِكَةِ	إِنِّي	خَالِقٌ
başlama h.	Hani	demişti	Rabbin	meleklere	Ben	yaratacağım
	zaman zarfı, muzaf	fiili mazi	fâil	car-mecrur	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi

بَشَرًا	مِنْ صَلْصَالٍ	مِنْ حَمَإٍ	مَسْنُونٍ ﴿28﴾
bir insan	kupkuru bir çamurdan	siyah bir balçıktan	şekillendirilmiş
mef'ul	car-mecrur	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

28. Hani Rabbin meleklere: «Ben kupkuru bir çamurdan, şekillendirilmiş siyah bir balçıktan bir insan yaratacağım.» demişti.

فَإِذَا	سَوَّيْتُهُ	وَ	نَفَخْتُ	فِيهِ	مِنْ رُوحِي
zaman	onu düzenlediğim	ve	üflediğim	içine	ruhumdan
atıf h., şart bildiren zaman zarfı	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	h. cer-mecrur isim

فَقَعُوا	لَهُ	سَاجِدِينَ ﴿29﴾
kapanın	onun için	secde ediciler olarak
rabıta (bağlaç), cevabü'ş-şart; emir fiili, fâil	car-mecrur	hal

29. Artık, Ben onu düzenlediğim ve içine ruhumdan üflediğim zaman, hemen onun için secde ediciler olarak (yere) kapanın.

فَسَجَدَ	الْمَلَآئِكَةُ	كُلُّهُمْ	أَجْمَعُونَ ﴿30﴾	إِلَّا	إِبْلِيسَ ط
Bunun üzerine secde etti	meleklerin	hepsi	hep beraber	Ancak	iblis
atıf h., fiili mazi	fâil	tekit	ikinci tekit	istisna h.	müstesna

﴿ 31 ﴾ السَّاجِدِينَ	مَعَ	أَنْ يَكُونَ	أَبَىٰٓ
secde edenlerle	beraber	olmaktan	kaçındı
muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi mekan zarfı, muzaf	masdar ve nasb h., f. muzari, nâsih, (يَكُونَ)'nin ismi	fiili mazi

30. Bunun üzerine meleklerin hepsi hep beraber secde etti. **31**. Ancak iblis, secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 262 ≻

(HİCR, 16 – 17 – 18 - 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24):

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il b.) güzelleştirdi, süsledi (اَلْبُرْجُ ج بُرُوجٌ): kale, burç, yüksek köşk (اَلنَّاظِرُ ج نَاظِرُونَ): (ismi fâil) bakan [(رَجَمَ يَرْجُمُ) اَلرَّجِيمُ]: kovulmuş (حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا): korudu (أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if'al b.) yetişti, kavuştu/ tabi oldu (اِسْتَرَقَ يَسْتَرِقُ اِسْتِرَاقًا): (iftial b.) çaldı (اَلشِّهَابُ ج شُهُبٌ): kayan yıldız/ yanan odun (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): duyma hassası, kulak [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf f.) yaydı, uzattı, düzledi, kaplattı (اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ismi fâil) dağ, kökü sabit olan

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nakıs if'al b.) bıraktı, saldı, attı (أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al b.) teşekkül ettirdi, bitirdi, yetiştirdi

[(وَزَنَ يَزِنُ) اَلْمَوْزُونُ]: (ismi meful) tartılmış, tartılan, ölçü (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): icad etti, çevirdi, kıldı, hükmetti

(اَلْمَعَاشُ ج مَعَايِشُ): geçim kaynağı [(رَزَقَ يَرْزُقُ) اَلرَّازِقُ]: (ismi fâil) rızık veren ((لَيْسَ) لَسْتَ): (camid fiil) değilsin

(اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): mikdar, kemiyet, ölçü/ kader/ güç/ tayin edilen yer (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

(اَلْخَزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ : (ismi meful) bilinen (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلًا): (tef'il b.) indirdi

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالًا): (if'al b.) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgar/ yardım/ koku (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالًا): (if'al b.) indirdi

(اَللَّاقِحُ ج لَوَاقِحُ): aşılayan, dölleyen (أَسْقَى يُسْقِي إِسْقَاءً): (nakıs if'al b.) suladı, içme hakkını verdi

(اَلْخَازِنُ ج خَازِنُونَ): saklayan, koruyan, bekçi (أَحْيَى يُحْيِي اِحْيَاءً): (nakıs f.) hayat verdi, diriltti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَمَاتَ يُمِيتُ اِمَاتَةً): (mehmuz if'al b.) öldürdü (اَلْوَارِثُ ج وَارِثُونَ): varis olan, sahip ve malik olan

(اَلْمُسْتَقْدِمُ ج مُسْتَقْدِمُونَ): (ismi fâil) ileri geçen, öne geçen (اَلْمُسْتَأْخِرُ ج مُسْتَأْخِرُونَ): (ismi fâil) geri kalan

(HİCR, 25 – 26 – 27 – 28 – 29 - 30 – 31):

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (esma'i ilahiyeden) hikmetli, hakim, muhkem [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok bilen

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (اَلْاِنسَانَ): insan

(اَلْحَمَأُ): siyah çamur, balçık, kokuşmuş kara çamur, kara balçık, mayalanmış denebilecek kadar çürümüş siyah balçık

(اَلصَّلْصَالُ): kuru çamur, ses çıkaran kuru balçık, vurunca tın tın diye ses veren, çınlayan, pişmeden havada kuruyan çamur, uzun süre bekletilerek vurulduğunda çınlayacak derecede kurumuş olan çamur, seramik gibi ses çıkaran kurutulmuş çamur

(اَلْمَسْنُونُ): (ismi mef'ul) kalıba dökülmüş, şekillendirilmiş, kokusu değişmiş, niteliği değişmiş, hem terkip (bileşim) olarak "değiştirilmiş, tahvîl edilmiş", hem de "biçim verilmiş" yahut "biçimlendirilmiş" Hame-i mesnûn ise "dura dura, kala kala kokuşmuş, niteliği değişmiş çamur" demektir.

(اَلْجَانُّ): cinler, gizleyen (اَلسَّمُومُ): zehirleyici, çok sıcak bir alev, sıcak kavurucu rüzgar (اَلْحَمَأُ): siyah çamur, balçık

(اَلْمَسْنُونُ): (ismi meful) kalıba dökülmüş, şekillendirilmiş, kokusu değişmiş (اَلْبَشَرُ): insan, canlının dış cildi (اَلصَّلْصَالُ): kuru çamur

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nakıs tef'il b.) düzenledi, ikmal etti, düzeltti, düz yaptı, düzledi (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): (misal f.) düştü/ vaki oldu

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ismi fâil) secde eden (نَفَخَ يَنْفُخُ): üfledi (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti

(أَجْمَعُونَ): hepsi, hep beraber (اَبَى يَأْبِي): (nakıs f.) imtina etti, diretti, dayattı (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ismi fâil) secde eden

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 263 (HİCR: 32 - 51) ≻

﴿ 32 ﴾ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ

dedi — fiili mazi
Ey İblis — nida h.
münada
Sana ne oluyor — mübteda soru ismi; haber; şibhi cümle
olmuyorsun — masdar ve nasb h., nefiy h., f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi
beraber — mekan zarfı, muzaf
secde edenlerle — muzafun ileyh
(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle

قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ

dedi — fiili mazi
değilim — fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi; nefiy ve cezm h.
secde edecek — (كَانَ)'nin haberi, lâmul cuhûd (Kane'nin olumsuzlarında tekit için gelir), f. muzari
bir insana — harfi cer-mecrur isim, mevsuf
yarattığın — sıfat; fiil cümlesi fiili mazi, fâil, mef'ul

﴿ 33 ﴾ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ

kuru bir çamurdan — mecrur isim, mevsuf
harfi cer
balçıktan — mecrur isim, mevsuf; harfi cer sıfat; şibhi c.
şekillenmiş — sıfat

﴿ 34 ﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

dedi — fiili mazi
çık — rabıta, emir fiili
oradan — car-mecrur
sen kesinlikle — atıf h., tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi
kovulmuş birisin — (إِنَّ)'nin haberi

﴿ 35 ﴾ وَ إِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

atıf h. — tekid ve nasb harfi
Doğrusu — (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.
senin üzerine olacaktır — (إِنَّ)'nin muahhar ismi
lânet
kadar — harfi cer
gününe — mecrur isim, muzaf
din — muzafun ileyh

32. (Allah:) «Ey İblis! Sana ne oluyor da secde edenlerle beraber olmuyorsun ?» dedi. **33**. (İblis:) «Ben kuru bir çamurdan, şekillenmiş balçıktan yarattığın bir insan için asla secde edecek değilim!» dedi. **34**. (Allah:) «O halde çık oradan! Artık sen kesinlikle kovulmuş birisin! **35**. Doğrusu din (kıyamet) gününe kadar lânet senin üzerine olacaktır! »

﴿ 36 ﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

dedi — fiili maz
Rabbim — mahzuf bir nida harfinin (ey) münadası, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir
bana mühlet ver — rabıta, emir fiili, mef'ul (nûnu vikaye)
kadar — harfi cer
güne — mecrur isim, muzaf
diriltilecekleri — muzafun ileyh; meçhul fiili muzari+ naibi fâil

﴿ 37 ﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿ 38 ﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

dedi — fiili mazi
sen — ta'lîl (sebep) h., tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi
mühlet verilenlerdensin — (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle
kadar — harfi cer
gününe — mecrur isim, muzaf
vaktin — muzafun ileyh, mevsuf
bilinen — sıfat

36. (İblis:) «Rabbim! O halde (insanların tekrar) diriltilecekleri güne kadar bana mühlet ver!» dedi. **37**. (Allah:) «Sen mühlet verilenlerdensin.» dedi. **38**. «(Benim tarafından) bilinen vaktin gününe kadar...»

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ

dedi — fiili mazi
(Ey) Rabbim — mahzuf bir nida harfinin münadası, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alameti
sebebiyle — sebep bildiren harfi cer, masdar harfi
Beni azdırman — fiili mazi, fâil, nûnu vikaye, mef'ul
güzelleştirip süsleyeceğim — lâmu cevabu'l kasem, tekit nûnuna birleştiği için fiili muzari
onlara — car-mecrur
yeryüzünde — car-mecrur

﴿ 39 ﴾ وَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿ 40 ﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ

ve — atıf h.
kesinlikle azdıracağım — tekit lamı, tekit nûnuna birleşmiş f. muzari, mef'ul
tümünü — (هُمْ) Zamirinden tekit
Ancak müstesna — istisna h.
kulların — müstesna, mevsuf
onlardan — car-mecrur
ihlâsa erdirilmiş — (عِبَادَ) kelimesinin sıfatı

39. (İblis:) «Rabbim! Beni azdırman sebebiyle ben de onlara yeryüzünde (günahları, isyanı) güzelleştirip süsleyeceğim ve onların tümünü kesinlikle azdıracağım!» dedi. **40**. Ancak onlardan ihlâsa erdirilmiş kulların müstesna.

عِبَادِي	إِنَّ	﴿ 41 ﴾	مُسْتَقِيمٌ	عَلَيَّ	صِرَاطٌ	هَذَا	قَالَ
kullarımın (إِنَّ)'nin ismi	Gerçekten tekid ve nasb harfi		dosdoğru sıfat	bana ait car-mecrur	yoldur haber, mevsuf	bu mübteda	dedi fiili mazi

﴿ 42 ﴾	مِنَ الْغَاوِينَ	اتَّبَعَكَ	مَنِ	إِلاَّ	سُلْطَانٌ	عَلَيْهِمْ	لَكَ	لَيْسَ
	azgınlardan (اتَّبَعَ) fiilinin fâilinden hal; şibhi cümle	sana uyan sıla: mazi fiil cümlesi, mef'ul	kimseler müstesna, ismi mevsul	hariç istisna h.	bir hakimiyetin (لَيْسَ)'nin muahhar ismi	onlar üzerine car-mecrur	senin (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	yoktur camid fiili mazi, nâsih

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

41. (Allah:) «İşte bu bana ait (bana ileten) dosdoğru yoldur. **42**. Gerçekten azgınlardan sana uyan kimseler hariç senin kullarımın üzerinde bir hakimiyetin yoktur. »

﴿ 43 ﴾	أَجْمَعِينَ	لَمَوْعِدُهُمْ	جَهَنَّمَ	إِنَّ	وَ
	hepsinin (هُمْ) zamirinden tekit	onların va'dinin yerine getirildiği yerdir tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Cehennem (إِنَّ)'nin ismi	doğrusu tekid ve nasb harfi	Ve atıf h.

43. «Ve doğrusu Cehennem onların hepsinin va'dinin yerine getirildiği yerdir.»

﴿ 44 ﴾	مَقْسُومٌ	جُزْءٌ	مِنْهُمْ	بَابٍ	لِكُلِّ	أَبْوَابٍ ط	سَبْعَةُ	لَهَا
	paylaştırılmış sıfat	bir kısım mübteda muahhar, mevsuf	onlardan car-mecrur, {şibhi cümle (جُزْءٌ)'den hal de denmiştir}	her bir kapı için vardır muz. ileyh	haber mukaddem, şibhi cümle muzaf	kapısı muz. ileyh	yedi mübteda muahhar, muzaf	O'nun vardır haber mukaddem, şibhi cümle

44. O'nun (Cehennemin) yedi kapısı vardır. Onlardan her bir kapı için (günahlarının derecelerine göre taksim edilip) paylaştırılmış bir kısım (grub) vardır.

﴿ 45 ﴾	عُيُونٍ ط	وَ	فِي جَنَّاتٍ	الْمُتَّقِينَ	إِنَّ
	pınar başlarındadır matuf	ve atıf h.	cennetlerde (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	takva sahipleri (إِنَّ)'nin ismi	kesinlikle tekid ve nasb harfi

	نَزَعْنَا	وَ	﴿ 46 ﴾ آمِنِينَ	بِسَلَامٍ	ادْخُلُوهَا
	sıyırıp-çektik fiili mazi, fâil	atıf h.	güven içinde hal	selametle car-mecrur	Oraya girin emir fiili, fâil, mef'ul

﴿ 47 ﴾	مُتَقَابِلِينَ	عَلَى سُرُرٍ	إِخْوَانًا	مِنْ غِلٍّ	فِي صُدُورِهِمْ	مَا
	karşı karşıya hal	tahtlar üzerindedirler car-mecrur	kardeşler olarak hal	kinden car-mecrur	onların gönüllerindekini sıla: şibhi cümle	mef'ul, ismi mevsul

﴿ 48 ﴾	بِمُخْرَجِينَ	مِنْهَا	هُمْ	مَا	وَ	نَصَبٌ	فِيهَا	لاَ يَمَسُّهُمْ
	çıkarılacak olanlar tekit için gelen zaid cer, (مَا)nın haberi	oradan car-mecrur	onlar (مَا)nın ismi	değildirler (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nâsih	ve atıf h.	yorgunluk fâil	orada car-mecrur	onlara dokunmaz nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari, mef'ul

45. Takva sahipleri (Allah'a karşı gelmekten sakınanlar) kesinlikle cennetlerde ve pınar başlarındadır. 46. «Oraya selametle güven içinde girin» (denilir). 47. Biz onların gönüllerindekini, kinden (olan ne varsa tümünü) sıyırıp-çektik, kardeşler olarak karşı karşıya tahtlar üzerindedirler. 48. Onlara orada hiçbir yorgunluk dokunmaz ve onlar oradan çıkarılacak değildirler.

﴿ 49 ﴾	الرَّحِيمُ لا	الْغَفُورُ	أَنَا	أَنِّي	عِبَادِي	نَبِّئْ
	çok merhametli ikinci haber	çok bağışlayıcı haber	benim mübteda	gerçekten olduğumu tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	Kullarıma mef'ul	haber ver emir fiili

(أَنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

(نَبِّئْ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel

﴿ 50 ﴾	الْأَلِيمُ	الْعَذَابُ	هُوَ	عَذَابِي	أَنَّ	وَ
	elem verici	bir azap		Benim azabımın	olduğunu	
	sıfat	haber, mevsuf,	mübteda	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	atıf h.

(أَنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

49. Kullarıma, gerçekten benim, çok bağışlayıcı ve çok merhametli olduğumu haber ver. **50**. Benim azabımın (da) elem verici bir azap olduğunu (bildir).

﴿ 51 ﴾	إِبْرَاهِيمَ ۞	عَنْ ضَيْفِ	نَبِّئْهُمْ	وَ
	İbrahim'in	misafirleri hakkında	Onlara haber ver	
	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	emir fiili, mef'ul	atıf h.

51. Onlara İbrahim'in misafirleri hakkında (Allah'ın Lût kavmini yok etmek için gönderdiği meleklerden) haber ver.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 263 ≻

(HİCR, 32 –33- 34 – 35):

(اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ismi fâil) secde eden (اَلْبَشَرُ): insan, beşer (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu

(اَلصَّلْصَالُ): kuru çamur (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti (اَلْحَمَأُ): siyah çamur, balçık (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (اَلْمَسْنُونُ):(ismi meful) kalıba dökülmüş, şekillendirilmiş, kokusu değişmiş

(خَرَجَ يَخْرُجُ): çıktı [(رَجَمَ يَرْجُمُ) اَلرَّجِيمُ]: kovulmuş, lanetlenmiş, taşlanmış (اَللَّعْنَةُ): lanet, rahmetinden, uzaklaştırma

(HİCR, 36 – 37 – 38 - 39 – 40 – 41 – 42 – 43 – 44):

(أَنْظَرَ يُنْظِرُ اِنْظَارًا): (if'al b.) mühlet verdi, süre tanıdı (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, uyandırdı (اَلْوَقْتُ ج اَوْقَاتٌ): vakit

(اَلْمَنْظَرُ ج مُنْظَرُونَ): (ismi meful) süre tanınan, mühlet verilen [(عَلَمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ismi meful) bilinen

(أَغْوَى يُغْوِي اِغْوَاءً): (nakıs if'al b.) azdırdı (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il b.) güzelleştirdi, süsledi (أَجْمَعِينَ): hepsi, tümü

(اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ismi meful) seçilmiş, arınmış, ihlaslı (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan, dosdoğru yol

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ismi fâil) düzgün, ölçülü kusursuz (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(اَلسُّلْطَانُ): galebe, hakimiyet, güç, yetki, saltanat (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْغَاوِي ج غَاوُونَ): (ismi fâil) azgın

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (اَلْمَوْعِدُ): va'din yerine getirildiği zaman ve yer (أَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) hepsi, tümü

(اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْجُزْءُ ج اَجْزَاءٌ): kısım, parça, bölüm (اَلسَّبْعَةُ): yedi

[(اَلْمَقْسُومُ (قَسَمَ يَقْسِمُ]: (ismi meful) paylaştırılmış, tahdid ve tahsis edilmiş

(HİCR, 45 – 46 – 47 - 48):

[(اِتَّقَى يَتَّقِي) اَلْمُتَّقِي]: (ismi fâil) sakınan, korunan (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, göz

(اَلسَّلَامُ): necat, eman, selamet/ selam (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): emin, emniyetli, korkusuz

(اَلْغِلُّ): kinin galeyanı (kaynaşması), galeyanlı kin [(تَقَابَلَ يَتَقَابَلُ) اَلْمُتَقَابِلُ]: (ismi fâil) karşısına geçen

(نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): çekip çıkardı, söktü (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): yatak, divan, koltuk (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü (اَلنَّصَبُ ج اَنْصَابٌ): yorgunluk, bitkinlik

(اَلْمُخْرَجُ ج مُخْرَجُونَ): (ismi meful) çıkarılan

(HİCR, 49 -50 - 51):

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (اَلضَّيْفُ ج ضُيُوفٌ): misafir

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 264 (HİCR: 52 – 70) ≻

إِذْ	دَخَلُوا	عَلَيْهِ	فَقَالُوا	سَلَامًا ۖ	قَالَ	إِنَّا
Hani.. bir zamanlar	girdiler	İbrahim'in yanına	dediler	selam	dedi	Biz
zaman zarfı, muzaf	fiili mazi, fâil, muzafun ileyhtir	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil	mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, yani; (نُسَلِّم سلاما)	fiili mazi	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 53 ﴾ عَلِيمٍ	بِغُلَامٍ	نُبَشِّرُكَ	إِنَّا	لَا تَوْجَلْ	قَالُوا	﴿ 52 ﴾ وَجِلُونَ	مِنْكُمْ
alim	bir oğulla	seni müjdeliyoruz	Gerçek şu ki biz	Korkma	dediler	ürküyoruz	sizden
sıfat	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari	fiili mazi, fâil	(إِنَّ)'nin haberi	şibhi cümle (وَجِلُونَ) ile bağlantılıdır

52. Hani (melekler), İbrahim'in yanına girdikleri zaman, «Selam!» demişler, (İbrahim de onlara yemek getirip de yemediklerini görünce): «Biz hakikaten sizden ürküyoruz» demişti. **53**. (Melekler:) «Korkma! Gerçek şu ki biz seni âlim (bilgili, zeki, doğru ve derin bir ilme sahip olacak) bir oğul ile müjdeliyoruz» dediler.

الْكِبَرُ	مَسَّنِيَ	أَنْ	عَلَى	بَشَّرْتُمُونِي	أَ	قَالَ
ihtiyarlık	Bana dokunmasına		rağmen	beni müjdeliyor	musunuz	dedi
fâil	fiili mazi, nûnu vikaye, mef'ul	masdar ve nasb h.	harfi cer	f. mazi, fâil, vâvu'l işba', nun'ul-vikaye, mef'ul	soru h.	fiili mazi

بِالْحَقِّ	بَشَّرْنَاكَ	قَالُوا	﴿ 54 ﴾ تُبَشِّرُونَ	فَبِمَ
gerçekle	seni müjdeledik	dedi	müjdeliyorsunuz	ne ile
car-mecrur	f. mazi, fâil, mef'ul	fiili mazi, fâil	fiili muzari+fâil	atıf h.+ (بِمَاذَا)'nın kısaltılmışı; harfi cer, soru ismi

يَقْنَطُ	مَنْ	وَ	قَالَ	﴿ 55 ﴾ مِنَ الْقَانِطِينَ	فَلَا تَكُنْ
ümit keser	kim		dedi	ümidini kesenlerden	o halde olma
haber, muzari fiil	mübteda, soru ismi	atıf h.	fiili mazi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	rabıta+nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., (f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

﴿ 56 ﴾ الضَّالُّونَ	إِلَّا	رَبِّهِ	مِنْ رَحْمَةِ
sapıklığa düşenlerden	başka	Rabbinin	rahmetinden
(يَقْنَطُ)'nun fâilinden bedel	istisna h.	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf

54. (İbrahim:) «Bana ihtiyarlık dokunmasına rağmen beni müjdeliyor musunuz? Beni ne ile (neye dayanarak) müjdeliyorsunuz? » dedi. **55**. (Melekler:) «Biz seni gerçekle müjdeledik; o halde ümidini kesenlerden olma!» dedi. **56**. (İbrahim:) «Rabbinin rahmetinden sapıklığa düşenlerden başka kim ümit keser?» dedi.

﴿ 57 ﴾ الْمُرْسَلُونَ	أَيُّهَا	خَطْبُكُمْ	فَمَا	قَالَ
elçiler	Ey	meseleniz	nedir	dedi
sıfat, {(أَيُّ)'den bedel de denmiştir}	münâdâ, mevsuf, tenbih h.	haber	rabıta, mübteda, soru ismi	fiili mazi

57. (İbrahim;) «Ey elçiler! Meseleniz nedir (Başka ne işiniz var)?» dedi.

﴿ 58 ﴾ مُجْرِمِينَ لَا	إِلَى قَوْمٍ	أُرْسِلْنَا	إِنَّا	قَالُوا
suçlu	bir topluma	gönderildik	Biz	dediler
sıfat	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, meçhul mazi fiil cümlesi, naibi fâil	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, fâil

58. (Melekler:) «Biz, suçlu bir topluma (onları helâk etmek için) gönderildik.» dediler.

﴿ 59 ﴾ أَجْمَعِينَ لَا	لَمُنَجُّوهُمْ	إِنَّا	لُوطٍ ۖ	آلَ	إِلَّا
hepsini	onları kurtaracağız	Kesinlikle	Lût	ailesi	hariç
(هُمْ) zamirinden tekit	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh	müstesna, muzaf	istisna h.

59. « Lût ailesi hariç. Kesinlikle onların hepsini kurtaracağız.»

﴿ 60 ﴾ إِلاَّ | امْرَأَتَهُ | قَدَّرْنَا | إِنَّهَا | لَمِنَ الْغَابِرِينَ ع

müstesna | karısı | takdir ettik | | geride kalanlardan olmasını

istisna h. | müstesna | fiili mazi, fâil | tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi | tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

(قَدَّرْنَا)'nın mef'ulü: masdar-ı müevvel

60. «(Yalnız Lût'un) karısı müstesna; biz onun geride kalanlardan olmasını takdir ettik.»

﴿ 61 ﴾ فَلَمَّا | جَآءَ | آلَ | لُوطٍ | الْمُرْسَلُونَ لا

gelince | | âilesine | Lût'un | Elçiler

başlama h., şart bildiren zaman zarfı | fi'lu'ş-şart; fiili mazi | mef'ul, muzaf | muzafun ileyh | fâil

﴿ 62 ﴾ قَالَ | إِنَّكُمْ | قَوْمٌ | مُنْكَرُونَ

dedi | Siz, gerçekten | bir topluluksunuz | tanınmamış

cevabu'ş-şart: f. mazi | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi, | (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf | sıfat

61. Elçiler Lût'un âilesine gelince, **62**. (Lut:) «Siz, gerçekten tanınmamış bir topluluksunuz.» dedi.

﴿ 63 ﴾ قَالُوا | بَلْ | جِئْنَاكَ | بِمَا | كَانُوا | فِيهِ | يَمْتَرُونَ

dediler | Bilakis | sana getirdik | şeyi | oldukları | hakkında | şüphe etmekte

fiili mazi, fâil | idrab h. | fiili mazi, fâil, mef'ul | h. cer, ismi mevsul | sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | şibhi cümle (يَمْتَرُونَ) ile bağlantılıdır | (كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

63. «Bilakis, biz sana, hakkında şüphe etmekte oldukları şeyi (azabı) getirdik.» dediler.

﴿ 64 ﴾ وَ | أَتَيْنَاكَ | بِالْحَقِّ | وَ | إِنَّا | لَصَادِقُونَ

| sana getirdik | gerçeği | | biz şüphesiz | doğru söyleyenleriz

atıf h. | f. mazi, fâil, mef'ul | car-mecrur | atıf h. | tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi | tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi

64. "Biz sana gerçeği getirdik; biz şüphesiz doğru söyleyenleriz." (dediler).

فَأَسْرِ | بِأَهْلِكَ | بِقِطْعٍ | مِنَ اللَّيْلِ | وَ | اتَّبِعْ | أَدْبَارَهُمْ

yola çıkar | aile fertlerini | bir bölümünde | gecenin | | yürü | arkalarından

rabıta, emir fiili | harfi cer-mecrur isim | h. cer-mecrur isim, mevsuf | sıfat, şibhi cümle | atıf h. | emir fiili | mef'ul

﴿ 65 ﴾ وَ | لاَ يَلْتَفِتْ | مِنْكُمْ | أَحَدٌ | وَ | امْضُوا | حَيْثُ | تُؤْمَرُونَ

| sağa sola bakmasın | Sizden | hiç bir kimse | | gidin | yere | emrolunduğunuz

atıf h. | nehy-i gâib; nehiy ve cezm h., f. muzari | car-mecrur | fâil | atıf h. | emir fiili, fâil | mekan zarfı | meçhul fiili muzari+naibi fâil

﴿ 66 ﴾ وَ | قَضَيْنَا | إِلَيْهِ | ذَلِكَ | الْأَمْرَ | أَنَّ | دَابِرَ | هَؤُلاَءِ | مَقْطُوعٌ | مُصْبِحِينَ

| bildirdik | | şu | hususu | olacağını | arkasının | bunların | kesilmiş | sabaha çıkarlarken

başlama h. | fiili mazi, fâil | car-mecrur | mef'ul, işaret ismi | (ذَلِكَ)'nin bedeli | tekid ve nasb h. | (إِنَّ)'nin ismi, muzaf | muzafun ileyh | (إِنَّ)'nin haberi | hal

65. Gecenin bir bölümünde aile fertlerini yola çıkar, sen de arkalarından yürü. Sizden hiç bir kimse, sağa sola bakmasın (dönüp de ardına bakmasın), emrolunduğunuz yere gidin.» **66**. Ona (Lût'a) şu hususu; «Sabaha çıkarlarken kesinlikle bunların arkasının kesilmiş olacağını» bildirdik.

﴿ 67 ﴾ وَ | جَآءَ | أَهْلُ | الْمَدِينَةِ | يَسْتَبْشِرُونَ

| geldiler | halkı | şehir | birbirlerini müjdeliyerek

başlama h. | fiili mazi | fâil, muzaf | muzafun ileyh | hal, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil

67. (İnsan şekline girmiş melekleri gören) şehir halkı, birbirlerini müjdeliyerek geldiler.

﴿ 68 ﴾ قَالَ | إِنَّ | هَؤُلآءِ | ضَيْفِي | فَلاَ | تَفْضَحُونِ لا

dedi | | Bunlar | benim misafirimdir | | sakın beni mahcup etmeyin

fiili mazi | tekid ve nasb harfi | (إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi | (إِنَّ)'nin haberi | rabıta + nehy-i hazır: nehiy ve cezm h. | fiili muzari, fâil, nûnu vikaye, mef'ul,, sondaki esre düşen (ي)'nin alametidir

68. (Lût) onlara «Bunlar benim misafirimdir. Sakın beni mahcup etmeyin!

وَ	اتَّقُوا	اللّٰهَ	وَ	لاَ تُخْزُونِ ﴿69﴾
	korkun	Allah'tan		beni rezil etmeyin
atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil, nûnu vikaye, mef'ul, sondaki esre düşen (ي)nin alametidir

قَالُوا	أَ	وَ	لَمْ نَنْهَكَ	عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿70﴾	
dediler	mı		yasaklamadık seni	âlemden	
fiili mazi, fâil	soru h.	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, fâili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul	car-mecrur	

69. Allah'tan korkun da beni rezil etmeyin.» dedi. **70.** (Lût kavmi:) «Biz seni, âlemden (alemin işine karışmaktan ya da onları korumaktan) yasaklamadık mı?» dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 264 ≻

(HİCR, 52 – 53 – 54 – 55 – 56 – 57- 58 – 59 - 60 – 61 – 62 – 63- 64):

(وَجِلَ يَوْجَلُ وَجْلاً): (misal f.) korktu, ürperdi (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi
(وَجِلَ يَوْجَلُ وَجْلاً): (misal f.) korktu, ürperdi (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): delikanlı, genç (اَلْعَلِيمُ): (mübalağalı ismi fâil) çok bilen
(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü (اَلْكِبَرُ): yaşlılık, kocama
(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi (اَلْقَانِطُ ج قَانِطُونَ): ümitsiz olan (قَنِطَ يَقْنَطُ قَنَطًا قُنُوطًا): ümitsiz oldu, ümidini kesti
(اَلضَّالُ ج ضَالُّونَ): (ismi fâil) sapık, doğru yolu bulamayan (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ismi meful) elçi, gönderilen
(اَلْخَطْبُ ج خُطُوبٌ): mevzuu, mesele, durum, tehlikeli durum, önemli iş (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi
(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ismi fâil) suçlu, günahkar (اَلْمُنَجِّي ج مُنَجُّونَ): (ismi fâil) kurtarıcı (أَجْمَعِينَ): hepsi, tümü
(اَلْآلُ): aile, yakın, akraba, ehil (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il b.) vukuuna hükmetti/ takdir etti/ tayin etti/ ayarladı
(اَلْاِمْرَأَةُ): kadın, hanım (اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ismi fâil) geride kalan, duran veya helak olan/ geçip giden, helak olan
(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuze'l-lam ve ecvef f.) geldi (اَلْآلُ): ehil, aile, yakın, akraba (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef f.) idi, oldu
(اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ismi meful) gönderilen, elçi (اَلْمُنْكَرُ ج مُنْكَرُونَ):(ismi meful) tanınmayan, bilinmeyen
(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuze-l lam ve ecvef f.) getirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ismi fâil) doğrusözlü
(اِمْتَرَى يَمْتَرِي اِمْتِرَاءً): (nakıs iftial b.) şüpheye düştü, inkar etti, yalanladı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

(HİCR, 65 - 66 – 67 – 68 – 69 – 70):

(أَسْرَى يُسْرِي اِسْرَاءً): (nakıs if'al b.) gece yürüyüşüne çıktı, geceleyin yürüdü (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba
(اِلْتَفَتَ يَلْتَفِتُ اِلْتِفَاتًا): (iftial b.) sağa sola baktı, yüzünü çevirdi/ vazgeçti (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri
(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu (اَلْقِطْعُ): parça, bölüm (مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا): (nakıs f.) geçip, gitti
(أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (اَلْاَحَدُ): bir, tek [(قَطَعَ يَقْطَعُ) اَلْمَقْطُوعُ]: (ismi meful) kesilmiş
(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs f.) iletti, haberdar etti/ eda etti/ hükmetti/ emretti/ bildirdi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus
(اَلدَّابِرُ): (kökünü kazımaktan kinaye olarak) arka, arkada olan (اَلْمُصْبِحُ ج مُصْبِحُونَ): (ismi fâil) sabahlayan
(اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ اِسْتِبْشَارًا): (istif'al b.) müjde edileni buldu (اَلضَّيْفُ ج ضُيُوفٌ): misafir
(فَضَحَ يَفْضَحُ فَضْحًا): mahcup etti, rezil etti (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıf iftial b.) korundu, sakındı
(أَخْزَى يُخْزِي اِخْزَاءً): (nakıs if'al b.) utandırdı, alçalttı, zelil kıldı (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nakıs f.) yasakladı

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 265 (HİCR: 71 – 90) ≻

﴿ 71 ﴾ قَالَ هٰؤُلَآءِ بَنَاتِيٓ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ط

dedi	İşte bunlar	kızlarım		yapacaksanız
fiili mazi	mübteda	haber		(كَانَ)'nin haberi
				şart h., fi'lu'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

71. (Lût:) «İşte bunlar kızlarım! (Niyetlendiğinizi) yapacaksanız (onlarla evlenin) » dedi.

﴿ 73 ﴾ مُشْرِقِينَ لا الصَّيْحَةُ فَأَخَذَتْهُمُ ﴿ 72 ﴾ يَعْمَهُونَ سَكْرَتِهِمْ لَفِي إِنَّهُمْ لَعَمْرُكَ

aydınlatırken	ses	onları yakaladı	bocalıyorlardı	sarhoşlukları	içinde	onlar	ömrüne and olsun ki	
hal	fâil	atıf h., fiili mazi, mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi; fiili muzari+fâil	mecrur isim	tekit lamı harfi cer	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	ibtidaiye (başlangıç) lâmı, mübteda, mahzuf haberi (قَسَمِي)	(yeminim) olarak takdir edilmiş

72. (Resûlüm!) Senin ömrüne and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı. **73.** (Güneş) aydınlatırken onları o (korkunç) ses yakaladı.

حِجَارَةً عَلَيْهِمْ أَمْطَرْنَا وَ سَافِلَهَا عَالِيَهَا فَجَعَلْنَا

taş yağmuru	üzerlerine	yağdırdık		altına	üstünü	getirdik
mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fâil	atıf h.	ikinci mef'ûl	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil

﴿ 75 ﴾ لِلْمُتَوَسِّمِينَ لَآيَاتٍ فِي ذٰلِكَ إِنَّ ﴿ 74 ﴾ مِنْ سِجِّيلٍ ط

nazarından kaçırmayanlar için	işaretler	bunda vardır	Doğrusu		taşlaşmış çamurdan
sıfat	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb harfi		car-mecrur

74. Böylece (memleketlerinin) üstünü altına getirdik. Üzerlerine de taşlaşmış çamurdan taş yağmuru yağdırdık.**75.** Doğrusu bunda, (hiçbirşeyi) nazarından kaçırmayanlar için işaretler vardır.

﴿ 77 ﴾ لِلْمُؤْمِنِينَ ط لَآيَةً فِي ذٰلِكَ إِنَّ ﴿ 76 ﴾ مُقِيمٍ لَبِسَبِيلٍ إِنَّهَا وَ

iman edenler için	bir ibret	bunda vardır	Kesinlikle		durmakta olan	bir yoldadır	gerçekten O	
(آيَة)'in sıfatı	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb harfi		sıfat	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

76. O (şehir) gerçekten (hala uğrak olarak ayakta) durmakta olan bir yoldadır. **77.** Kesinlikle bunda iman edenler için bir ibret vardır. **78.** Gerçekten (Hz. Şuayb'ın gönderildiği) Eyke halkı (da) zalim kimselerdi.

﴿ 78 ﴾ لَظَالِمِينَ الْأَيْكَةِ أَصْحَابُ كَانَ إِنْ وَ

zalim kimseler	Eyke	halkı	idiler	Gerçekten	
tekit lamı, (كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	fiili mazi, nâsih	(إِنْ)'nin tahfifi, (إِنْ)'in ismi mahzuf muttasıl zamir, yani; (إِنَّهُ)	başlama h.

(إِنْ)'in haberi; fiil cümlesi

﴿ 79 ﴾ مُبِينٍ ط ع لَبِإِمَامٍ إِنَّهُمَا وَ مِنْهُمْ فَانْتَقَمْنَا

apaçık	önde bulunuyorlar	Doğrusu her ikisi		onlardan	intikam aldık
sıfat	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	başlama h.	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil

79. Bunun için onlardan intikam aldık. Doğrusu her ikisi de apaçık önde bulunuyorlar.

﴿ 80 ﴾ الْمُرْسَلِينَ لا الْحِجْرِ أَصْحَابُ كَذَّبَ لَقَدْ وَ

peygamberleri	Hicr	halkı	yalanlamıştı	Andolsun ki	
mef'ul	muzafun ileyh	fâi , muzaf	fiili mazi	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	başlama h.

80. Andolsun ki, Hicr halkı (yani Hz. Salih'in gönderildiği Semud kavmi de) peygamberleri yalanlamıştı.

﴿ 81 ﴾ وَ آتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۙ

	Onlara vermiştik	ayetlerimizi	onlardan yüz çeviriyorlardı		
	fiili mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	atıf h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi
atıf h.					

81. Onlara (kayadan çıkarılan dişi deve v.b) ayetlerimizi vermiştik (fakat) onlardan yüz çeviriyorlardı.

﴿ 82 ﴾ وَ كَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ

	yontuyorlardı		Dağlardan	evler	emniyet içinde olarak
atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	car-mecrur	mef'ul	hal

﴿ 83 ﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ۙ ﴿ 84 ﴾ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

onları yakaladı	ses	Sabahlarken	yetmedi	onlara	şeyler	kazanmakta oldukları			
atıf h., fiili mazi, mef'ul	fâil	hal	fiili mazi	car-mecrur	fâil, ismi mevsul	sıla: nasih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	atıf h., nefiy h.	

82. Dağlardan emniyet içinde olarak (güvenli) evler yontuyorlardı. **83**. Sabahlarken onları da o (korkunç) ses yakaladı.**84**. Buna rağmen (uğrayacakları sondan kurtulmak için) kazandıkları şeyler onlra yetmedi.

وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ

	yaratmadık		gökleri		ve
atıf h.	fiili mazi, fâil	nefiy h.	mef'ul	atıf h.	matuf	yeri	atıf h.

مَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَ إِنَّ السَّاعَةَ

	ikisinin arasındakileri		hakkın		Doğrusu	kıyamet saati
	sıla: şibhi cümle	matuf, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

﴿ 85 ﴾ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ

gelmektedir	müsamahalı davran	bir müsamahayla	güzel
tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	rabıta, emir fiili	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

85. Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri hakkın dışında (başka bir sebeple) yaratmadık. Doğrusu kıyamet saati gelmektedir. O halde (onlara) güzel bir müsamaha ile müsamahalı davran.

﴿ 86 ﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ

Doğrusu	Rabbin		yaratan	bilendir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

86. Doğrusu Rabbin (herşeyi) yaratandır, (herşeyi) bilendir.

﴿ 87 ﴾ وَ لَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

	And olsun ki	sana verdik	yedi (ayeti)	tekrarlanandan		ve	Kur'an'ı	yüce
atıf h.	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	fiili mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl, mevsuf	mecrur isim	harfi cer	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat
				sıfat; şibhi cümle				

87. And olsun ki, sana tekrarlanandan yedi âyeti (yedi ayetli Fatiha'yı) ve yüce Kur'an'ı verdik.

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ

dikme	iki gözünü		şeylere		faydalandırdığımız	kendisiyle	bazı çiftleri	onlardan
tekit nunu birleşmiş nehy-i hazır (müfret muhatab müzekker)	mef'ul, muzaf olduğu için tesniye (نِ) düşmüş, (كَ): muzafun ileyh	harfi cer	ismi mevsul		sıla: fiil cüm; fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat; şibhi cümle

﴿ 88 ﴾ وَ لَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

	üzülme	onlara		indir	kanatlarını	mü'minler için
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h. f. muzari	car-mecrur	atıf h.	emir fiili	mef'ul	car-mecrur

88. Sakın onlardan bazı çiftleri (onlardan bazı grupları ya da çift çift, çeşit çeşit vererek) kendisiyle faydalandırdığımız şeylere iki gözünü dikme, onlara (onlardan dolayı) üzülme; mü'minler için (mütevazilik ve şefkat) kanatlarını indir.

﴿ 90 ﴾ لا	عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ	أَنْزَلْنَا	كَمَآ	﴿ 89 ﴾ ج	الْمُبِينُ	النَّذِيرُ	أَنَا	إِنِّي	قُلْ	وَ
	bölücülere	indirdiğimiz	gibi		apaçık	bir uyarıcıyım		Doğrusu ben	De ki	
	car-mecrur	sıla: fiil cüm; fiili mazi, fâil	h. cer, ismi mevsul (ya da masdar harfi)		sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	fasıl zamiri	tekid ve nasb harfi, (نَ)'nin ismi	emir fiili	atıf h.

89. De ki: «Doğrusu ben apaçık bir uyarıcıyım.» **90**. (Daha önceki) bölücülere indirdiğimiz gibi (Kur'an'ı bölüp parçalayanlara da azabı indirmekle sizi uyarıyorum)

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 265 ≻

(HİCR, 71 – 72 – 73 - 74 – 75 – 76 – 77 – 78 – 79):

(اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ismi fâil) yapan, işleyen (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız (اَلْعُمْرُ): ömür, yaş (اَلسَّكْرَةُ): sarhoşluk (عَمِهَ يَعْمَهُ عَمَهًا): bocaladı (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلصَّيْحَةُ): sayha, çığlık, şiddetli bağırma/nâra" (اَلْمُشْرِقُ ج مُشْرِقُونَ): (ismi fâil) doğuş vaktine giren, ışıtan, aydınlatan [اَلسَّافِلُ (سَفَلَ يَسْفُلُ]: (ismi fâil) alçak, aşağı, alt (أَمْطَرَ يُمْطِرُ إِمْطَارًا): (if'al b.) yağdırdı,(taş) yağmuruna tuttu, yağmur verdi (اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş (اَلسِّجِّيلُ): taşlaşmış çamur (اَلْمُتَوَسِّمُ ج مُتَوَسِّمُونَ): (ismi fâil) iyice bilen, nazarından kaçırmayan, feraset sahibi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ismi fâil) baki, göz önünde/ dosdoğru kılan (أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ): Eyke halkı, Eyke; içice girmiş çok ağaçlı yer, ormanlık bölge (اَلْإِمَامُ): yol veya lehvi mahfuz manasında (اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ اِنْتِقَامًا): (iftial b.) intikam aldı, cezalandırdı [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(HİCR, 80 – 81- 82 – 83 - 84 – 85 - 86 – 87 – 88):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) yalanladı, yalan isnad etti (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ismi fâil) gönderilen, elçi, peygamber (أَصْحَابُ الْحِجْرِ): Hicr halkı (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ismi fâil) yüz çeviren (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (نَحَتَ يَنْحِتُ نَحْتًا): oydu, yonttu (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلصَّيْحَةُ): çığlık, ses/ azap, işkence (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ismi fâil) emniyetli, emin, korkusuz (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz f.) helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلْمُصْبِحُ ج مُصْبِحُونَ): (ismi fâil) sabahlayan (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nakıs if'al b.) müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet vakti [(أَتَى يَأْتِي) اَلْآتِيَةُ]: (ismi fâil) gelen, gelici (اَلْجَمِيلُ): güzel (صَفَحَ يَصْفَحُ صَفْحًا): afvetti, müsamaha gösterdi/ yüz çevirdi [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلَّاقُ]: (ismi fâil) yaratan, icad eden [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok bilen (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs f.) verdi, getirdi (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü (اَلْمَثَانِي): katlanıp bükülerek ikilenen, başka bir şeyle takviye edilen (mesnâ veya mesnâtün kelimesinin çoğulu kabul edilmiştir. (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf f.) dikti, uzattı, düzledi, kaplattı (اَلْجَنَاحُ ج أَجْنِحَةٌ): kanat (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz (مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il b.) nimetlendirdi, faydalandırdı (اَلزَّوْجُ ج أَزْوَاجٌ): çift, çeşit çeşit /eş, (خَفَضَ يَخْفِضُ خَفْضًا): yumuşak davrandı/ düşürdü

(HİCR, 89 – 90):

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık vazıh olan, açıklayan (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالًا): (if'al b.) indirdi (اَلْمُقْتَسِمُ ج مُقْتَسِمُونَ): (ismi fâil) paylaştıran, paylaşan, taksimci, bölücü/yemin eden

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 266 (HİCR: 91 - 99) ≻

﴿ 91 ﴾ الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ

الَّذِينَ	جَعَلُوا	الْقُرْآنَ	عِضِينَ
kimseler	yapan	Kur'an'ı	kısım kısım
(الْمُقْتَسِمِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla: fiil cümlesi, fiili mazi, fâi	mef'ul	ikinci mef'ûl

91. Kur'an'ı kısım kısım (parça parça) yapanlar..

﴿ 92 ﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

فَوَرَبِّكَ	لَنَسْأَلَنَّهُمْ	أَجْمَعِينَ
Rabbine andolsun ki	kesinlikle soracağız onların	hepsine
başlama h., kasem vâvı, mecrur isim	yeminin cevabı; lâmu cevabu'l kasem, tekit nûnuna birleştiği için fiili muzari, tekit nûnu, mef'ul	(هُمْ) zamirinden tekit

﴿ 93 ﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

عَمَّا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ
şeyler hakkında	oldukları	yapmakta
harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil

92- 93. Rabbine andolsun ki; yapmakta oldukları şeyler hakkında onların hepsine kesinlikle soracağız.

﴿ 94 ﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

فَاصْدَعْ	بِمَا	تُؤْمَرُ	وَ	أَعْرِضْ	عَنِ الْمُشْرِكِينَ
açığa vur	şeyi	emrolunan	ve	yüz çevir	müşriklerden
başlama h., emir fiili	harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiil cümlesi; meçhul fiili muzari	atıf h.	emir fiili	car-mecrur

94. Artık sana emrolunan şeyi açığa vur (açıkça söyle) ve müşriklerden yüz çevir (onların alaylarına aldırma)!

﴿ 95 ﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ

إِنَّا	كَفَيْنَاكَ	الْمُسْتَهْزِئِينَ
Doğrusu	biz sana yeteriz	o alay edenlere
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi,	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl

95. Doğrusu o alay edenlere (karşı) biz sana yeteriz.

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

الَّذِينَ	يَجْعَلُونَ	مَعَ	اللَّهِ	إِلَهًا	آخَرَ	فَسَوْفَ	يَعْلَمُونَ
edinenler		ile beraber	Allah	bir ilah	başka	bileceklerdir	
sıfat; ismi mevsul	sıla: fiil cümlesi; f. muzari+ fâil	mekan zarfı muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, mevsuf	sıfat	başlama h., istikbal (gelecek zaman) h.	fiili muzari+ fâil

﴿ 96 ﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ

وَ	لَقَدْ	نَعْلَمُ	أَنَّكَ	يَضِيقُ	صَدْرُكَ
başlama h.	And olsun ki lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	biliyoruz fiili muzari	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	daraldığını (أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	senin gönlünün fâil,

(نَعْلَمُ) fiilinin mef'ûlü: masdarı müevvel

﴿ 97 ﴾ بِمَا يَقُولُونَ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

بِمَا	يَقُولُونَ	فَسَبِّحْ	بِحَمْدِ	رَبِّكَ
şeyler sebebiyle	söyledikleri	tesbih et	hamd ile	Rabbini
harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiil cümlesi, fiili muzari+fâil	atıf h., emir fiili	harfi cer-mecrur isim, muzaf,	muzafun ileyh, mecrur, muzaf, (كَ): muzafun ileyh

﴿ 98 ﴾ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿ 99 ﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

وَ	كُنْ	مِنَ السَّاجِدِينَ	وَ	اعْبُدْ	رَبَّكَ	حَتَّىٰ	يَأْتِيَكَ	الْيَقِينُ
ve	ol	secde edenlerden	atıf h.	ibadet et	Rabbine	kadar	sana gelinceye	yakîn (ölüm)
atıf h.	emir fiili, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle		emir fiili	mef'ul	gaye ve nasb h.	(حَتَّىٰ) ile mansub fiili muzari, mef'ul	fâil

96. Allah ile beraber başka bir ilah edinenler... Onlar bileceklerdir.**97**. And olsun ki, söyledikleri şeyler sebebiyle senin gönlünün daraldığını biliyoruz. **98**. O halde Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol! **99**. Ve sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibadet et!

سورة النحل (16)

(NAHL (Bal Arısı) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 128 ayettir.)

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 266 - 280 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿1﴾ أَتَىٰٓ أَمْرُ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ ۚ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

geldi	emri	Allah'ın	Artık onu acele istemeyin	O (Allah) münezzehtir	ve	yücedir		şirk koşmalarından
fiili mazi	fâil, muzaf	muz. ileyh	rabıta+nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil, mef'ul	olarak takdir edilen fiilin masdarı, yani mef'ûlü mutlak	atıf h.	cümlesi üzerine matuf: fiili mazi	(تعالى) ile bağlantılı	h.cer, masdar h., fiili muzari+fâil

"سُبْحَانَهُ" (نُسَبِّحُ) (tesbih ederiz)

1. Allah'ın emri geldi (Kıyametin kopması yaklaştı). Artık onu acele istemeyin. O (Allah), şirk koşmalarından münezzeh ve yücedir.

يُنَزِّلُ الْمَلَآئِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِ

indirir	melekleri	ruh (vahiy) ile	kendi emrinden	kimseye	dilediği	kullarından
fiili muzari	mef'ul	"الْمَلَآئِكَةَ" den hal	"الروح" dan hal; şibhi c.	h. cer, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cümlesi	harfi cer-mecrur isim

﴿2﴾ أَنْ أَنْذِرُوٓا أَنَّهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّآ أَنَا فَاتَّقُونِ

uyarın diye	olmadığına dair		ilah	başka	Benden	artık benden korkun
tefsir cümlesi, tefsir h., emir fiili, fâil	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi,"موجود" olarak takdir edilen (لَا)'nın haberi mahzuftur	istisna h. (hasr için)	mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel	rabıta, emir f., fâil, nûnu vikaye, altındaki esre düşen ve mef'ul olan mahzuf mütekellim ya'sının alameti

(أَنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

(أَنْذِرُوا)'nun mef'ulü: masdar-ı müevvel

2. (O Sübhan) Kendi emrinden ruh (yani insanların ruhunu doyurup gerçek hayatı yaşayacağı ilâhi vahiy) ile (bu vahyi taşıyan) melekleri (Cebrâil'i), «Benden başka ilah olmadığına dair (insanları) uyarın ve artık benden korkun» diye kullarından dilediği kimseye (peygambere) indirir.

﴿3﴾ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

yaratti	gökleri	ve	yeri	hak ile	(O) münezzehtir	ortak koşmalarından
fiili mazi	mef'ul	atıf h.	matuf	"خَلَقَ" nın fâilinden hal; şibhi c.	fiili mazi	fiili muzari+fâil h.cer, masdar h.

3. (Allah) gökleri ve yeri hak ile yarattı (boş yere değil ciddi ve luzumlu bir hikmete binaen varetti). (O), ortak koşmalarından münezzehtir (onların her türlü kötü vasıflamalarından uzaktır).

﴿4﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ

yarattı	İnsanı	bir nutfeden	Bir de bakarsın ki	o	bir hasımdır	apaçık
fiili mazi	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	haber, mevsuf	sıfat

4. İnsanı bir nutfeden (meniden, yani bir damla sudan) yarattı. Bir de bakarsın ki o, (Rabbine) apaçık bir hasımdır (emirlerine ve takdirine isyan eder, inkar eder, böylece O'na düşman olmuş olur).

وَ الْأَنْعَامَ خَلَقَهَا ۚ لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ

atıf h.	hayvanları	onları (da O) yarattı	sizin için	onlarda vardır	ısıtıcı
	öne geçmiş mef'ul	f. mazi, mef'ûl	haber mukaddem; şibhi c.	car-mecrur	mübteda muahhar

"خَلَقَهَا" daki "هَا"'den hal: isim cümlesi

﴿5﴾ وَ مَنَافِعُ وَ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ص

ve	faydalar	atıf h.	Onlardan bir kısmını	yersiniz
atıf h.	matuf		car-mecrur, (تَأْكُلُونَ) ile bağlantılıdır	fiili muzari+fâil

5. (O) hayvanları da yarattı. Onlarda sizin için ısıtıcı (soğuktan korunabilmeniz için çeşitli giysi eşyaları, ayakkabı vb. yapabildiğiniz deri, yün, kıl gibi şeyler) ve (bunlarla ticaret vb. daha birçok) faydalar vardır. Onlardan bir kısmını da yersiniz.

﴿ 6 ﴾

وَ	لَكُمْ	فِيهَا	جَمَالٌ	حِينَ	تُرِيحُونَ	وَ	حِينَ	تَسْرَحُونَ ص
	Sizin için vardır	onlarda	bir güzellik		getirirken	,		salarken
	haber mukaddem; şibhi cümle	"جَمَالٌ" den hal; şibhi cümle	mübteda muahhar	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil
	atıf h.							

6. Sizin için onlarda (akşamleyin ağıllarına) getirirken, (sabahleyin meraya) salarken bir güzellik vardır (toplu haldeki bu varlıklarınızla sevinç duyup, zevk alabilirsiniz).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 266 ≻

(HİCR, 91 – 92 - 93 – 94 – 95):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, icad etti (اَلْعِضَةُ ج عِضُونَ): kısım, parça (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) hesaba çekti, sordu (أَجْمَعِيْنَ): (tekid için getirilir) bütünü, hepsi, topluca

(صَدَعَ يَصْدَعُ صَدْعًا): hakkı açığa vurdu/ hak ile batılı ayırt etti (أَعْرَضَ يُعْرِضُ اِعْرَاضًا): (if'al b.) yüz çevirdi

(أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ismi fâil) Allah'a ortak koşan

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): kafi oldu, yetti (اَلْمُسْتَهْزِئُ ج مُسْتَهْزِئُونَ): (ismi fâil) alay eden, dalga geçen

(HİCR, 96 – 97 – 98 - 99):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, icad etti, hükmetti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْآخَرُ ج اَخِرُونَ): diğeri, öteki, başka

(ضَاقَ يَضِيقُ ضَيقًا): (ecvef f.) daraldı, sıkıştı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْيَقِينُ): kesin olan şey, ölüm

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il b.) tesbih (takdis ve tenzih) etti

(اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ismi fâil) secde eden (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi

≺ NAHL SURESİ ≻

(NAHL, 1 – 2 – 3 – 4):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs, mehmuz fiil) geldi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı

[(سُبْحَانَ (سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: takdis, tenzih ve tesbih etti (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'al babı) acelecilik gösterdi, acele istedi

(تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul babı) yükseldi, yüce oldu (أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلرُّوحُ): vahiy, nübüvvet durumu/ her türlü latif, gizli husus

اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz ve ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

(اَلنُّطْفَةُ): meni, döl, erlik suyu (اَلْخَصِيمُ ج خُصَمَانٌ): hasım, taraf tutan, kavgacı [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: açık ve vazıh olan, açıklayan

(NAHL, 5 – 6):

(اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyük baş hayvan, dört bacaklı, çifte tırnaklı ve geviş getiren, eti yenen hayvanlar

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (اَلدِّفْءُ): sıcaklık, ısıtıcı madde, ısındırıcı sıcaklık

اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz f.) yedi (اَلْجَمَالُ): cemal, güzellik (اَلْحِينُ): vakit, müddet

(أَرَاحَ يُرِيحُ اِرَاحَةً): (ecvef, if'al b.) (hayvanı akşam vakti) ahıra soktu, hayvanların meradan dönüşü

(سَرَحَ يَسْرَحُ سَرْحًا): salıverdi, meraya götürdü, sabahleyin hayvanları ahırdan çıkarıp otlağa salıverdi

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 267 (NAHL: 7 – 14) ≻

وَ	تَحْمِلُ	أَثْقَالَكُمْ	إِلَى بَلَدٍ	لَمْ تَكُونُوا	بَالِغِيهِ	إِلَّا
	taşırlar	ağırlıklarınızı	bir beldeye	olamayacağınız	ulaşanlar	
atıf h.	fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	(بَلَدٍ)'in sıfatı: cahd-ı mutlak fiil cümlesi, nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih+(تَكُونُ)'nin ismi	(تَكُونُ)'nin haberi	Istisna h.

﴿ 7 ﴾	رَحِيمٌ	لَرَءُوفٌ	رَبَّكُمْ	إِنَّ	الْأَنفُسِ	بِشِقِّ
	çok merhametlidir	çok şefkatli	Rabbiniz	Doğrusu	benliklerin	meşakkatiyle
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf

7. (Bu hayvanlar) ağırlıklarınızı, ancak benliklerin meşakkatiyle ulaşacağınız bir beldeye taşırlar. Doğrusu Rabbiniz çok şefkatli, çok merhametlidir.

وَ	الْخَيْلَ	وَ	الْبِغَالَ	وَ	الْحَمِيرَ	لِتَرْكَبُوهَا
	Atları	,	katırları	ve	eşekleri	kendilerine binmeniz için
atıf h.	5.ayetteki (أَنْعَامَ) üzerine matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari+fâil, mef'ûl

﴿ 8 ﴾	لَا تَعْلَمُونَ	مَا	يَخْلُقُ	وَ	زِينَةً	وَ
	bilemeyeceğiniz	şeyler	yaratır		zinet (süs) için (yarattı)	ve
	nefiy h., sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	atıf h.	mef'ûlün lieclih, matuf	atıf h.

8. Atları, katırları ve eşekleri kendilerine binmeniz ve zinet (süs) için (yarattı). (Allah, bunların dışında şimdi) bilemeyeceğiniz şeyler yaratır.

وَ	عَلَى اللَّهِ	قَصْدُ	السَّبِيلِ	وَ	مِنْهَا	جَآئِرٌ
	Allah'a aittir	doğrusu	Yolun		Ondan vardır	sapan
başlama h.	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar	muzafun ileyh	başlama h.	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar, itirazî (ara) cümle de denmiştir

﴿ 9 ﴾	أَجْمَعِينَ	لَهَدَاكُمْ	لَوْ	شَآءَ	وَ
	hepinizi	doğru yola iletirdi	dileseydi		
	(كُمْ)'den manevi tekit	cevab cümlesinin başında gelir, f. mazi, mef'ûl	f. mazi	şart h.	atıf h.

9. Yolun doğrusu (maksada, hidayete ulaştıran yol) Allah'a aittir (Doğru yolu göstermek başkasına değil, Allah'a aittir). Ondan sapan (şeytana ve nefse uyarak haktan ayrılan da) vardır. (Allah) dileseydi (irade ve seçme hürriyetini elinizden alarak) hepinizi doğru yola iletirdi.

هُوَ	الَّذِيٓ	أَنزَلَ	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً	لَكُمْ	مِنْهُ	شَرَابٌ
O		indirendir	gökten	su	size vardır	ondan	içecek
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul	haber mukaddem: şibhi cümle	car-mecrur	mübteda muahhar

(مَاءً)'in sıfatı: (لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ) isim cümlesi

﴿ 10 ﴾	تُسِيمُونَ	فِيهِ	شَجَرٌ	مِنْهُ	وَ
	otlattığınız	kendisinde	ağaç	ondan vardır	
	(شَجَرٌ)'ün sıfatı: muzari fiil cümlesi	car-mecrur, {(تُسِيمُونَ) ile bağlantılıdır}	mübteda muahhar	haber mukaddem: şibhi cümle	başlama h.

10. O gökten su indirendir. Ondan size içecek vardır, (yine) ondan (o sudan içerek yetişen) kendisinde (hayvan) otlattığınız ağaç (yani bitkiler, otlar, çayırlar, çimenler) vardır.

وَ	الزَّيْتُونَ	وَ	الزَّرْعَ	بِهِ	لَكُمْ	يُنْبِتُ
,	zeytinler		ekinler	onunla	size	bitirir
atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	fiili muzari

إِنَّ	الثَّمَرَاتِ ط	مِنْ كُلِّ	وَ	الْأَعْنَابَ	وَ	النَّخِيلَ
Doğrusu		meyvelerin her (çeşid)inden	ve	üzümler	,	hurma ağaçları
tekitve nasb harfi	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim , muzaf, şibhi cümle (شَيْئًا) olarak takdir edilen mahzuf mevsufun sıfatı	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

﴿ 11 ﴾	يَتَفَكَّرُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَةً	فِي ذٰلِكَ
	düşünen	bir toplum için	bir âyet	bunlarda vardır
	(قَوْمٍ)'nin sıfatı: muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	harfi cer, işaret ismi, (إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle

11. (Allah) size onunla (su vasıtasıyla) ekinler, zeytinler, hurma ağaçları, üzümler ve her (çeşit) meyveleri bitirir. Doğrusu bunlarda düşünen bir toplum için bir âyet (bir ders) vardır.

وَ	سَخَّرَ	لَكُمُ	اللَّيْلَ	وَ	النَّهَارَ لا	وَ
	hizmetinize verdi	sizin	geceyi	,	gündüzü	,
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.

الشَّمْسَ	وَ	الْقَمَرَ ط	وَ	النُّجُومُ	مُسَخَّرَاتٌ	بِأَمْرِهِ ط
güneşi	ve	ayı		Yıldızlar	hizmet ettirilirler	O'nun emriyle
matuf	atıf h.	matuf	başlama h.	mübteda	haber	harfi cer-mecrur isim

﴿ 12 ﴾	يَعْقِلُونَ لا	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ
	aklını kullanan	bir toplum için	ayetler	bunlarda vardır	Doğrusu
	(قَوْمٍ)'nin sıfatı: muzari fiil cümlesi	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	tekid ve nasb harfi

12. (Allah) geceyi, gündüzü, Güneşi ve Ay'ı sizin hizmetinize verdi. Yıldızlar O'nun emriyle hizmet ettirilirler. Doğrusu bunlarda aklını kullanan bir toplum için âyetler (ibretler, dersler, deliller) vardır.

وَ	مَا	ذَرَأَ	لَكُمْ	فِي الْأَرْضِ	مُخْتَلِفًا	أَلْوَانُهُ ط
	şeyleri (hizmetinize verdi)	yaratıp çoğalttığı	sizin için	Yeryüzünde	değişik olarak	renkleri
atıf h.	(الْقَمَرَ) üzerine matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur {(ذَرَأَ) ile bağlantılıdır}	car-mecrur {(ذَرَأَ) ile bağlantılıdır}	(مَا)'dan hal	(مُخْتَلِفًا)'in fâili

﴿ 13 ﴾	يَذَّكَّرُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَةً	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ
	öğüt alan	bir toplum için	bir ayet	bunda da vardır	Şüphesiz
	(قَوْمٍ)'in sıfatı: muzari fiil	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi c.	tekid ve nasb h.

13. Sizin için yeryüzünde renkleri değişik olarak yaratıp çoğalttığı şeyleri (de size boyun eğdirip hizmetinize verdi). Şüphesiz bunda da öğüt alan bir toplum için bir ayet vardır.

وَ	هُوَ	الَّذِي	سَخَّرَ	الْبَحْرَ	لِتَأْكُلُوا	مِنْهُ
	O	boyun eğdirendir	sıla; mazi fiil	denizi	yemeniz için	kendisinden
atıf h. (başlama h.)	mübteda	haber, ismi mevsul		mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fâil	car-mecrur

10.ayetteki (هُوَ الَّذِي) cümlesi üzerine matuf}

لَحْمًا	طَرِيًّا	وَ	تَسْتَخْرِجُوا	مِنْهُ	حِلْيَةً	تَلْبَسُونَهَا ج
et	taze	ve	çıkarmanız (için)	ondan	süs (eşyası)	giyeceğiniz
mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	fiili muzari, fâil	car-mecrur	mef'ul	(حِلْيَةً)'in sıfatı: muzari fiil cümlesi (fiil+fail+mef'ûl)

وَ	تَرَى	الْفُلْكَ	مَوَاخِرَ	فِيهِ	وَ	لِتَبْتَغُوا
	–ki görürsün–	gemilerin	yararak gittiklerini	onda (denizde)	ve	aramanız için
atıf h.	fiili muzari	mef'ul	hal	car-mecrur	atıf h.	sebep ve nasb h., f. muzari, fâil

iki atıf cümlesi arasında itirâzî (yani ara) cümle

(لِتَأْكُلُوا) cümlesi üzerine matuf}

﴿ 14 ﴾	تَشْكُرُونَ	لَعَلَّكُمْ	وَ	مِنْ فَضْلِهِ
	şükredersiniz	belki siz		onun lütfundan
	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	atıf h.	harfi cer-mecrur isim

14. O, kendisinden taze et (balık) yemeniz ve giyeceğiniz süs (eşyası) çıkarmanız –ki gemilerin denizde (suları) yararak gittiklerini görürsün- ve onun lütfundan aramanız için denizi boyun eğdirendir. (Bütün bunlardan sonra) belki siz şükredersiniz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 267 ≻

(NAHL, 7 – 8) :

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi, gebe kaldı (اَلثِّقَلُ ج اَثْقَالٌ): ağır yükler (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde

(اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): can, kan, idrak, nefis, zat, ruh [(بَلَغَ يَبْلُغُ) اَلْبَالِغُ]: (ismi fâil) vasıl olan, erişen

(اَلشِّقُّ): meşakkat, yorgunluk, yarı. "Âyette yer alan bi şıkkı'l-enfüs ifadesi, "yarı canınız tükenmesi ile" anlamına gelmektedir.

(اَلرَّؤُفُ): (esma'i ilahiyeden) şefkatli, çok merhametli (اَلْخَيْلُ): atlar (اَلْبَغْلُ ج بِغَالٌ): katır (اَلْحِمَارُ ج حَمِيرٌ): eşek

(رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi/ göğüs gerdi/ büründü (اَلزِّينَةُ): zinet, süs (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(NAHL, 9):

[اَلْقَصْدُ (قَصَدَ يَقْصِدُ]: ölçülü, orta yollu olma (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

[(جَارَ يَجُورُ) اَلْجَائِرُ]: (ismi fâil) dönen, sapan, (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi (أَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü

(NAHL, 10 – 11):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içecek, içki (اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç

(أَسَامَ يُسِيمُ إِسَامَةً): (ecvef if'al b.) otlattı, saldı (أَنْبَتَ يُنْبِتُ اِنْبَاتًا): (if'al b.) bitirdi, yetiştirdi

(اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş ekin (اَلزَّيْتُونَةُ ج زَيْتُونٌ): zeytin (اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları

(اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا) (tefa'ul b.) tefekkür etti, düşündü

(NAHL, 12 – 13):

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) teshir etti, emre amade kıldı, boyun eğdirdi, hizmete verdi (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(اَلْمُسَخَّرَةُ ج مُسَخَّرَاتٌ): (ismi meful) emir altına alınan, emre amade kılınan

(ذَرَأَ يَذْرَؤُ ذَرْءًا): yoktan var edip etrafa dağıtarak çoğaltı [(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْمُخْتَلِفُ]:(iftial babından ismi fâil) muhtelif, değişik

(اَللَّوْنُ ج اَلْوَانٌ): renk (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(NAHL, 14):

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) teshir etti, emre amade kıldı (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz (اَلطَّرِيُّ): taze

(اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (اِسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا): (istif'al b.) çıkardı, çıkarmaya çalıştı

(اَلْحِلْيَةُ ج حُلًى): süs eşyası (لَبِسَ يَلْبَسُ لُبْسًا): taktı, giydi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (mehmuz-nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اَلْفُلْكُ): gemi (اَلْمَاخِرَةُ ج مَوَاخِرُ): (ismi fâil) denizi yararak giden (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (iftial b.) talep etti, arzuladı, aradı

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 268 (NAHL: 15 – 26) ≻

وَ	أَلْقَى	فِي الْأَرْضِ	رَوَاسِيَ	أَنْ تَمِيدَ	بِكُمْ	وَ
	bıraktı (yarattı)	yeryüzünde	köklü (dağları)	sarsar diye	sizi	
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	mef'ûl	mef'ûlün lieclih; masdar ve nasb h., f.muzari	car-mecrur	atıf h.

﴿ 15 ﴾	تَهْتَدُونَ	لَعَلَّكُمْ	سُبُلًا	وَ	أَنْهَارًا	
	yolunuzu doğru bulabilesiniz diye		yolları	ve	ırmakları	
	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil	tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	matuf	atıf h.	matuf	

15. Sizi sarsar diye (sizi sarsmasını istemediği için) yeryüzünde (sağlam ve sabit) köklü (dağları), yolunuzu doğru bulabilesiniz diye ırmakları ve yolları yarattı.

﴿ 16 ﴾	يَهْتَدُونَ	هُمْ	بِالنَّجْمِ	وَ	عَلَامَاتٍ ط	وَ
	doğru yolu bulurlar	onlar	yıldız(lar)la		alametler (yarattı)	Ve
	haber; muzari fiil	mübteda	car-mecrur, (يَهْتَدُونَ) ile bağlantılıdır	başlama h.	(رَوَاسِيَ) üzerine matuf	atıf h.

16. Ve (daha henüz bilemediğiniz nice) alametler (yarattı). Onlar yıldız(lar)la doğru yolu bulurlar.

﴿ 17 ﴾	فَلَا تَذَكَّرُونَ	أَ	لَا يَخْلُقُ ط	كَمَنْ	يَخْلُقُ	فَمَنْ	أَ
	Hâla düşünmüyor musunuz?		yaratmayan	gibi	O halde yaratan (Allah)		midir?
	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil, muhatab sigadaki iki (ت)'nin biri kaldırılmıştır	soru h.	sıla: nefy-i istikbal fiil	haber: şibhi cümle	sıla; muzari fiil	atıf h., mübteda, ismi mevsul	soru h.

17. O halde, yaratan (Allah), yaratmayan gibi olur mu? Hâla düşünmüyor musunuz?

	اللَّهَ	إِنَّ	لَا تُحْصُوهَا ط	اللَّهِ	نِعْمَةَ	إِنْ تَعُدُّوا	وَ
	Allah	Doğrusu	onu sayamazsınız	Allah'ın	nimetini	saysanız	
	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	nefiy h., cevâbü'ş-şart; fiili muzari, fâil, mef'ûl	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. muzari, fâil	başlama h.

﴿ 18 ﴾	رَحِيمٌ	لَغَفُورٌ
	çok merhamet edendir	çok bağışlayandır
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi

18. Allah'ın nimetini saysanız, onu (tamamen kavrayarak) sayamazsınız. (Kıymetini bilmemenize rağmen) doğrusu Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.

﴿ 19 ﴾	تُعْلِنُونَ	وَ	مَا	تُسِرُّونَ	مَا	يَعْلَمُ	اللَّهُ	وَ
	açığa vurduğunuz		şeyleri	gizlediğiniz	şeyleri	bilir	Allah	
	sıla: muzari fiil, fail	ve atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cümlesi, fâili	mef'ul, ismi mevsul	haber, muzari fiil cümlesi	mübteda	başlama h.

19. Allah, gizlediğiniz şeyleri de açığa vurduğunuz (aleni ortada olan) şeylerinizi de bilir

	لَا يَخْلُقُونَ	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	يَدْعُونَ	الَّذِينَ	وَ
	yaratamazlar	Allah'tan başka		yalvardıkları		
	haber, nefiy h., fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	h. cer, zarf ismi, muzaf	sıla; fiili muzari+fâil	mübteda, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 20 ﴾	يُخْلَقُونَ ط	هُمْ	وَ	شَيْئًا
	yaratılmışlardır	kendileri		hiçbir şey
	haber: meçhul fiili muzari+naibi fâil	mübteda	hal vâvı, (يُخْلَقُونَ)'deki vav'dan hal)	mef'ul

20. Allah'tan başka yalvardıkları, hiçbir şey yaratamazlar. (Çünkü zaten) kendileri yaratılmışlardır ?

﴿ 21 ﴾	يُبْعَثُونَ ع	أَيَّانَ	مَا يَشْعُرُونَ لا	وَ	أَحْيَاءٍ ج	غَيْرُ	أَمْوَاتٌ
	diriltileceklerinin	ne zaman	farkında değildirler		diriler değil		ölülerdir
	muzafun ileyh; meçhul fiili muzari+naibi fâil	zaman zarfı, soru ismi, muzaf {(يُبْعَثُونَ) ile bağlantılıdır}	nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.	muz. ileyh	sıfat, muzaf	(هم) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf
	(يَشْعُرُونَ)'nin mef'ûlü						

21. (Onlar yani tapılanlar) diriler değil, ölülerdir. Ne zaman diriltileceklerinin farkında da değildirler.

إِلٰهُكُمْ	إِلٰهٌ	وَاحِدٌ ج	فَالَّذِينَ	لَا يُؤْمِنُونَ	بِالْآخِرَةِ	قُلُوبُهُمْ	مُنْكِرَةٌ
İlâhınız	ilâhtır	bir tek	inanmayanların		Ahirete	kalbleri	inkarcıdır
mübteda	haber, mevsuf	sıfat	yeni cümleye başlama h., mübteda, ismi mevsul	sıla; nefiy h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	mübteda	haber

(الَّذِينَ)'nin haberi: isim cümlesi

﴿ 22 ﴾ وَ هُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

hal vâvı — mübteda — haber — kendilerini büyük görenler olarak

(قُلُوبُهُمْ)'deki (هُمْ)'den hal

22. İlâhınız bir tek ilâhtır. Ahirete inanmayanların kalbleri kendilerini büyük görenler olarak inkarcıdır.

لَا جَرَمَ	أَنَّ	اللّٰهَ	يَعْلَمُ	مَا	يُسِرُّونَ	وَ
Şüphe yok ki			Allah'ın bildiğinden	şeyleri	gizledikleri	ve
en-nafiye li'l-cins, (لَا)'nın ismi	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi: muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiili muzari+fâil	atıf h.

(لَا)'nın haberi: isim cümlesi

﴿ 23 ﴾ مَا يُعْلِنُونَ ط إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ

şeyleri — açığa vurdukları — gerçek şu ki O — sevmez — büyüklük taslayanları

matuf, ismi mevsul — sıla; fiili muzari+fâil — tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi — (إِنَّ)'nin haberi: nefiy h., fiili muzari — mef'ul

23. Allah'ın; onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bildiğinden hiçbir şüphe yoktur. Gerçek şu ki O; büyüklük taslayanları sevmez.

وَ	إِذَا	قِيلَ	لَهُمْ	مَاذَا	أَنْزَلَ	رَبُّكُمْ لا
başlama h.	zaman	denildiği	Onlara	ne	indirdi	Rabbiniz
	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	fiilu'ş-şart: meçhul fiili mazi, muzafun ileyh	car-mecrur	(أَنْزَلَ)'nin öne geçmiş mef'uli, soru ismi	fiili mazi	fâil

naibi fâil

﴿ 24 ﴾ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ لا

derler — masalları — öncekilerin

cevabü'ş-şart: fiili mazi+fâil — (الْمُنَزَّلُ) (indirilmiş) ya da (هي) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf — muzafun ileyh, (هي أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) cümlesi mekulü'l-kavl cümlesi

24. Onlara: «Rabbiniz ne indirdi?» denildiği zaman: «Öncekilerin masalları» derler.

لِيَحْمِلُوا	أَوْزَارَهُمْ	كَامِلَةً	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ لا	وَ	مِنْ أَوْزَارِ	الَّذِينَ
taşımaları için	kendi yüklerini	tam olarak	günü	Kıyamet	atıf h.	yüklerinden bir kısmını	kimselerin
lâmul âkıbet ve nasb h., f.muzari, fâil	mef'ûl	(أَوْزَارَهُمْ)'den hal	zaman zarfı, muzaf {(يَحْمِلُوا) ile bağlantılı}	muzafun ileyh		harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul

﴿ 25 ﴾ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ط أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ع

saptırdıkları — bilgisizlikle — Dikkat edin! — Ne kötü — şeyler — yüklenecekleri

sıla; fiili muzari+fâil, mef'ûl — car-mecrur, muzaf {(يُضِلُّونَ)'nin fâilinden hal} — muzafun ileyh — tenbih h. — zem (kınama) ifade eden fiili mazi — fâil, ismi mevsul — sıla; fiili muzari+fâil

25. (Böylece) Kıyamet günü kendi yüklerini (günahlarını) tam olarak (yani tümünü) ve bilgisizce saptırdıklarının yüklerinden (günahlarından) bir kısmını taşımaları için (bunu söylemiş oluyorlar). Dikkat edin! Yüklenecekleri şeyler ne kötü!

قَدْ	مَكَرَ	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِهِمْ	فَأَتَى	اللّٰهُ	بُنْيَانَهُمْ
	hile yapmışlardı	kimseler	Onlardan önceki	Bunun üzerine geldi	Allah	onların binalarına
	fiili mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h., fiili mazi	fâil	mef'ul

tahkik h.

أَتَاهُمُ	وَ	مِنْ فَوْقِهِمْ	السَّقْفُ	عَلَيْهِمُ	فَخَرَّ	مِنَ الْقَوَاعِدِ
onlara geldi		üstlerindeki	tavan	üzerlerine	akabinde düştü	temellerinden
fiili mazi, mef'ul	atıf h.	harfi cer, zarf ismi	fâil	car-mecrur	atıf h., fiili mazi	car-mecrur {(أَتَى) ile bağlantılıdır}

الْعَذَابُ	مِنْ حَيْثُ	لاَ يَشْعُرُونَ	﴿ 26 ﴾
Bu azap	bir yerden	farkedemedikleri	
fâil	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muzafun ileyh: fiil cümlesi, nefiy h., fiili muzari+fâil	

26. Onlardan öncekiler de (peygamberlere veya mü'minlere) hile yapmışlardı. Bunun üzerine Allah da onların binalarına temellerinden geldi, üstlerindeki tavan üzerlerine düştü. Bu azap onlara, farkedemedikleri (ummadıkları) bir yerden geldi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 268 ≻

(NAHL, 15 – 16 - 17):

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (if'al b.) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ sağlamlaştırdı (مَادَ يَمِيدُ مَيْدًا ب): (ecvef f.) sarstı, salladı

(اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِيَ): kökü sabit ve rasih olan, kökü yerleşmiş (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftial b.) yolu buldu,öğrendi, hidayete erdi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): yol

(اَلْعَلاَمَةُ ج عَلاَمَاتٌ): alamet, nişane (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftial b.) hidayete erdi, hakkı buldu

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(NAHL, 18 – 19 – 20 – 21):

(عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (mudaaf f.) saydı, hesapladı (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (أَحْصَى يُحْصِي اِحْصَاءً): (if'al b.) saydı, kavradı, hafızada tuttu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (if'al b.) gizledi, sır verdi (أَعْلَنَ يُعْلِنُ اِعْلاَنًا): (if'al b.) ilan etti, açığa vurdu

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fiil) ibadet etti/ çağırdı/ dua etti/ istedi [(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: şey, dileme, isteme

(اَلْمَيْتُ ج أَمْوَاتٌ): ölü (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءُ): diri, canlı, hayat sahibi (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkında oldu

(اَيَّانَ): ne zaman gelecek zamana ait soru ismi (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(NAHL, 22 – 23 – 24):

(اَلْوَاحِدُ): bir, tek [(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكِرَةُ]: (ismi fâil) inkarcı (اَلْمُسْتَكْبِرُ ج مُسْتَكْبِرُونَ): (ismi fâil) büyüklenen

(لاَ جَرَمَ): kuşku yok, şüphesiz, muhakkak ki (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (if'al b.) gizledi, sır verdi

(اَعْلَنَ يُعْلِنُ): (if'al b.) açıkladı, ilan etti, açığa vurdu (أَحَبَّ يُحِبُّ): (if'al b.) sevdi (اَلْمُسْتَكْبِرُ ج مُسْتَكْبِرُونَ): (ismi fâil) büyüklenen

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْاَسَاطِيرُ): düzensiz söz, batıl şeyler (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(NAHL, 25 – 26):

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi (اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağır yük, tesbih yoluyla günah [(كَمِلَ يَكْمَلُ) اَلْكَامِلَةُ]: (ismi fâil) tam

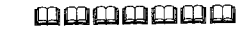
(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (if'al b.) saptırdı, sapmış buldu (غَيْرُ): ..siz, başka, hariç, dışında (سَاءَ): (ecvef f.) ne kötü

(وَزَرَ يَزِرُ وِزْرًا): (misal f.) (ağır yük) yüklendi (مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, pusu kurdu, hile ile aldattı

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs-mehmuz fiil) geldi (اَلْبُنْيَانُ): bina (Kur'anda yapılmış şey manasında mezkurdur, bina)

(اَلْقَاعِدَةُ ج قَوَاعِدُ): temel, esas (خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (mudaaf fiil) yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı

(اَلسَّقْفُ ج سُقُوفٌ): tavan (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkında oldu



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 269 (NAHL: 27 – 34) ≻

ثُمَّ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	يُخْزِيهِمْ	وَ	يَقُولُ	أَيْنَ	شُرَكَآئِيَ
Sonra	günü	kıyamet	onları rezil eder	ve	der	nerede	ortaklarım
atıf h.	zaman zarfı,, muzaf {(يُخْزِيهِمْ) ile bağlantılıdır}	muzafu n ileyh	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	fiili muzari	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar

الَّذِينَ	كُنتُمْ	تُشَاقُّونَ	فِيهِمْ ط	قَالَ	الَّذِينَ	أُوتُوا	الْعِلْمَ
olduğunuz		ayrılığa düşmekte	Haklarında	der	kimseler	Kendilerine verilmiş	ilim
sıfat, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil	car-mecrur	fiili mazi	mevsul	sıla: meçhul fiili mazi+naibi fâil	mef'ul

إِنَّ	الْخِزْيَ	الْيَوْمَ	وَ	السُّوٓءَ	عَلَى الْكَافِرِينَ ۙ	﴿ 27 ﴾
Şüphesiz	rezillik	bugün	ve	kötülük	kâfirleredir	
tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	zaman zarfı	atıf h.	(الْخِزْيَ) üzerine matuf	(إِنَّ)'nin haberi: şibhi cümle	

27. Sonra kıyamet günü (Allah) onları rezil eder ve: «Haklarında ayrılığa düştüğünüz ortaklarım nerede?» der. Kendilerine ilim verilmiş olanlar: «Şüphesiz bugün rezillik ve kötülük kâfirleredir.» derler.

الَّذِينَ	تَتَوَفَّاهُمُ	الْمَلَآئِكَةُ	ظَالِمِي	أَنفُسِهِمْ ص	فَأَلْقَوُا	السَّلَمَ
kimseler	canlarını aldıkları	meleklerin	zulmederlerken	kendilerine		teslim olmuşlardır
(الْكَافِرِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla: fiili mazi, mef'ûl	fâil	{(تَتَوَفَّى)'ün mef'ûlünden } hal, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh	başlama h., fiili mazi+fâil	mef'ûl

مَا كُنَّا	نَعْمَلُ	مِنْ سُوٓءٍ ط	بَلَىٰٓ	إِنَّ	اللَّهَ	عَلِيمٌ
yapmıyorduk		hiçbir kötülük	Hayır	doğrusu	Allah	çok iyi bilendir
nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi, takdir edilen (قائلين) (diyerek) için mekulü'l-kavl	(كُنَّا)'nın haberi: muzari fiil	car-mecrur, { şibh-i cümle olarak mef'ul de denmiştir} {(مِنْ)'e zaid de denmiştir}	cevab harfi	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, {(إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ) cümlesi, takdir edilen (قَالَ) fiili için mekulü'l-kavl}

بِمَا	كُنتُمْ	تَعْمَلُونَ	﴿ 28 ﴾
şeyleri	olduğunuz	sizin yapmış	
harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كُنتُمْ)'ün haberi: muzari fiil	

28. Kendilerine zulmederlerken (haksızlık ederlerken) meleklerin canlarını aldıkları kimseler: "Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk" (diyerek) teslim olmuşlardır. (Ölüm anında veya kıyamet gününde gerçekleşen bu durumda Allah ya da melekler onlara şöyle der:) «Hayır, doğrusu Allah, sizin yaptıklarınızı çok iyi bilendir.»

﴿ 29 ﴾	الْمُتَكَبِّرِينَ	مَثْوَى	فَلَبِئْسَ	فِيهَا ط	خَالِدِينَ	جَهَنَّمَ	أَبْوَابَ	فَادْخُلُوٓا
	Büyüklük taslayanların muzafun ileyh	yerleşme yeri fâil, muzaf	ne kötüdür başlama h., tekit lamı, zem ifade eden fiili mazi	içinde car-mecrur	ebedî kalıcılar olarak (ادْخُلُوا) daki cemi vav'ından hal	cehen-nemin muzafun ileyh	kapılarından mef'ul, muzaf	O halde girin atıf h., emir fiili, fâil,

29. O halde içinde ebedi kalıcılar olarak cehennemin kapılarından girin. Büyüklük taslayanların yerleşme yeri ne kötüdür.

وَ	قِيلَ	لِلَّذِينَ	اتَّقَوْا	مَاذَآ	أَنزَلَ	رَبُّكُمْ ط
başlama h.	denildi(ğinde) meçhul fiili mazi	kimselere car-mecrur	sakınan sıla: fiili mazi+fâil	ne Bir sonraki (أَنْزَلَ)'nin mukaddem mef'ulü, soru ismi	indirdi fiili mazi	Rabbiniz fâil

naibi fâil: fiil cümlesi

قَالُوا	خَيْرًا ط	لِلَّذِينَ	أَحْسَنُوا	فِي هَٰذِهِ	الدُّنْيَا	حَسَنَةٌ ط
derler f.mazi+fâil	İyilik (أَنْزَلَ) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü	kimseler için vardır haber mukaddem: şibhi cümle	iyi davranan sıla: fiil cümlesi; fiili mazi+fâil	Bu h. cer, işaret ismi {(أَحْسَنُوا) ile bağlantılıdır}	dünyada (هَٰذِهِ)'nin bedeli	güzellik (mükafat) mübteda muahhar

وَ	لَدَارُ	الْآخِرَةِ	خَيْرٌ ط	وَ	لَنِعْمَ	دَارُ	الْمُتَّقِينَ لا ﴿30﴾
yurdu kesinlikle yeni cümleye başlangıç harfi, mübteda, muzaf	Ahiret muz. ileyh	daha iyidir haber	atıf h.	ne güzeldir! başlangıç h. (tekit lamı veya mahzuf yeminin cevabı başına gelen lam da denmiştir	yurdu fâil, muzaf	Sakınanların muzafun ileyh	

30. (Günahtan) sakınan kimselere: «Rabbiniz ne indirdi?» denildi(ğinde), «İyilik» derler. Bu dünyada iyi davrananlara güzellik (iyiliklerinin karşılığı olarak mükafat) vardır. Ahiret yurdu ise daha iyidir. Sakınanların yurdu ne güzeldir!

لَهُمْ	الْأَنْهَارُ	مِنْ تَحْتِهَا	تَجْرِي	يَدْخُلُونَهَا	عَدْنٍ	جَنَّاتُ
Onlar için vardır haber mukaddem: şibhi cümle	ırmaklar fâil	altından harfi cer, zarf ismi	akan (يَدْخُلُونَهَا)'deki zamirden (هَا)'dan hal: muzari fiil	girecekleri (yer) (جَنَّاتُ)'nün sıfatı, fiili muzari+fâil mef'ul	Adn muz. ileyh	cennetleridir (هي) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf

فِيهَا	مَا	يَشَآؤُونَ ط	كَذَٰلِكَ	يَجْزِي	اللَّهُ	الْمُتَّقِينَ لا ﴿31﴾	
orada car-mecrur	(her) şey mübteda muahhar, ismi mevsul	diledikleri sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	İşte böyle car-mecrur	karşılık verir fiili muzari	Allah fâil	takvâ sahiplerine mef'ul	

(يَدْخُلُونَهَا)'deki fâilden hal: isim cümlesi}

31. (O sakınanların yurdu yani) girecekleri (yer) altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. Onlar için orada diledikleri (her şey) vardır. İşte Allah, takvâ sahiplerine böyle karşılık verir.

عَلَيْكُمُ	سَلَامٌ لا	يَقُولُونَ	طَيِّبِينَ لا	الْمَلَآئِكَةُ	تَتَوَفَّاهُمُ	الَّذِينَ
size haber: şibhi cümle	Selam mübteda	diyerek (الْمَلَآئِكَةُ)'den hal; fiili muzari+fâil	hoş ve rahat olarak {تَتَوَفَّاهُمُ deki (هُمُ)'den hal	Melekler fâil	onların canını alır sıla: fiili muzari, mef'ûl	Onlar ki (الْمُتَّقِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul

تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	بِمَا	الْجَنَّةَ	ادْخُلُوا	﴿32﴾
yapmış (كَانَ)'nin haberi: fiil cümlesi, fiili muzari+fâil	olduğunuz sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şeyler sebebiyle harfi cer, ismi mevsul	cennete mef'ul	girin emir fiili, fâil	

32. Onlar ki (o müttekiler ki) melekler onların canını hoş ve rahat olarak «Selam size; yapmış olduğunuz şeyler sebebiyle (güzel işlerinize karşılık) girin cennete » diyerek (alır).

رَبُّكَ ط	أَمْرُ	يَأْتِيَ	أَوْ	الْمَلَآئِكَةُ	أَنْ تَأْتِيَهُمُ	إِلَّا	هَلْ يَنْظُرُونَ
Rabbinin muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, muzafun ileyh	emrinin fâil	gelmesine matuf, fiili muzari	veya atıf h.	meleklerin fâil	kendilerine gelmesine (يَنْظُرُونَ)'nin mef'ûlü: masdarı müevvel: -masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ûl	ancak istisna h.	bakıyorlar (bekliyorlar) mı soru h., fiili muzari+fâil

اللَّهُ	مَا ظَلَمَهُمُ	وَ	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	الَّذِينَ	فَعَلَ	كَذَٰلِكَ
Allah fâil	onlara zulmetmedi nefiy h., fiili mazi, mef'ul	başlama h.	Onlardan önceki sıla: şibhi cümle	kimseler fâil, ismi mevsul	yapmışlardı fiili mazi	böyle car-mecrur
	ara cümle					

وَ	لَٰكِنْ	كَانُوا	أَنْفُسَهُمْ	يَظْلِمُونَ	﴿33﴾
atıf h.	fakat istidrak h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	kendilerine mukaddem mef'ul	zulmediyorlardı (كَانَ)'nin haberi; fiili muzari+fâil	

33. (Kâfirler) kendilerine ancak meleklerin veya Rabbinin (azab) emrinin gelmesine mi bakıyorlar (bekliyorlar)? Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

بِهِمْ	حَاقَ	وَ	عَمِلُوا	مَا	سَيِّئَاتُ	فَأَصَابَهُمْ
onları	kuşattı	ve	yaptıkları şeylerin		kötülükleri	Bu yüzden onlara isabet etti
car-mecrur	fiili mazi	atıf h.	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fail, muttasıl zamir	muzafun ileyh, ismi mevsul	fâil, muzaf	atıf h., fiili mazi, mef'ul
﴿ 34 ﴾			يَسْتَهْزِؤُونَ ع	بِهِ	كَانُوا	مَا
			alay etmekte (كَانَ)'nin haberi: fiili muzari+fâil	kendisiyle car-mecrur	oldukları sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şeyler fâil, ismi mevsul

34. Bu yüzden, yaptıklarının kötülükleri onlara isabet etti (kötülükleri kendilerine musibet oldu) ve alay etmekte oldukları şeyler onları kuşattı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 269 ≻

(NAHL, 27):

(أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (if'al b.) alçalttı, rezil ve zelil kıldı (شَاقَّ يُشَاقُّ مُشَاقَّةً): (ecvef-mudaaf f.) muhalefet etti, ayrılık yaptı

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz f.-if'al b.) verdi, getirdi [(خَزَى يَخْزَى) اَلْخِزْيُ]: alçaklık, kepazelik (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü

(NAHL, 28 – 29 – 30):

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى): (tefa'ul b.) ruhunu kabzetti, öldürdü (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al b.) hitap etti/ bıraktı/ attı/ kulak verdi

(اَلسَّلَمُ): teslim olma/ sulh/ boyun eğme (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi

(اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü

[(ثَوَى يَثْوَى) اَلْمَثْوَى]: (masdar veya ismi mekan) uzun müddet kalış, yerleşme veya yerleşme yeri

(اَلْمُتَكَبِّرُ ج مُتَكَبِّرُونَ): (ismi fâil) büyüklük taslayan, cabbarlık eden (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ismi fâil) korunan, sakınan

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (iftial b.) korundu, sakındı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al b.) güzel yaptı, mükemmel yaptı, iyilik etti (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): nail olunan nimet/ güzellik, hayır ve taat (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel

(NAHL, 31 – 32 – 33):

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs fiil) cereyan etti, aktı (تَحْتَ): (zarf) altında

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs fiil) karşılığını verdi (تَوَفَّى يَتَوَفَّى): (tefa'ul b.) ruhunu kabzetti, öldürdü (طَيِّبُ ج طَيِّبُونَ): temiz, helal, hoş

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): bekledi, gözledi, baktı

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs f.) geldi (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi

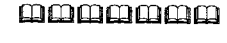
(NAHL, 34):

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al b.) isabet etti, dokundu / irade etti, istedi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef f.) kuşattı, isabet etti, sardı

(اِسْتِهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'al b.) alay etti, dalga geçti



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 270 (NAHL: 35 – 42) ≻

وَ قَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَآءَ اللَّهُ

dedi (fiili mazi, atıf h.) — kimseler (fâil, ismi mevsul) — Ortak koşan (sıla; fiil cümlesi; fiili mazi+fâil) — dileseydi (fiilu'ş-şart: fiili mazi, şart h.) — Allah (fâil)

مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا

kulluk etmezdik (nefiy h., cevabü'ş-şart: fiili mazi, fâil) — ondan başka (harfi cer, zarf ismi) — birşeye (zaid cer, mef'ul (lafzen mecrur mahallen mansub)) — ne biz (tekit için (عَبَدْنَا)'daki zamir için) — ne babalarımız ((نَا) zamiri üzerine matuf; tekit için gelen zaid nefiy h.; atıf h.)

وَ لَا حَرَّمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَٰلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ

haram kılmazdık (tekit için zaid nefiy h., fiili mazi, fâil; atıf h.) — Onsuz (harfi cer, zarf ismi) — hiçbir şeyi (zaid cer, mef'ul) — böyle (car-mecrur) — yapmışlardı (fiili mazi) — kimseler (fâil, ismi mevsul)

﴿ 35 ﴾ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

Onlardan önceki (sıla; şibhi cümle; harfi cer, zarf ismi) — Peygamberlerin üzerine düşer mi (başlama h., soru h.; haber mukaddem: şibhi cümle) — başkası (istisna h.{hasr edatı da denmiştir}) — tebliğden (mübteda muahhar) — açık seçik (sıfat)

35. Ortak koşanlar «Allah dileseydi ne biz ne de babalarımız (atalarımız) O'ndan başka birşeye kulluk etmezdik. O'nsuz (Onun emri olmadan) hiçbir şeyi haram kılmazdık.» dedi. Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Peygamberlerin üzerine açık seçik tebliğden başkası düşer mi?

وَ لَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِ اعْبُدُوا

Andolsun ki (lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik harfi; başlama h.) — gönderdik (fiili mazi, fâil) — her ümmete (muzafun ileyh; harfi cer-mecrur isim, muzaf) — bir peygamber (mef'ul) — kulluk edin diye (emir fiilinin önünde geldiği için tefsir h., tefsir cümlesi; emir fiili, fâil)

اللَّهَ وَ اجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى

Allah'a (mef'ul) — ve (atıf h.) — sakının (emir fiili, fâil) — Tâğut'tan (mef'ul) — onlardan (atıf h., + haber mukaddem; şibhi cümle) — bir kısım kimseleri (mübteda muahhar, ismi mevsul) — doğru yola iletti (sıla; fiil cümlesi; fiili mazi)

اللَّهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۚ

Allah (fâil, {فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ) cümlesi, (بَعَثْنَا) cümlesi üzerine matuf}) — Onlardan bir kısım (haber mukaddem; şibhi cümle; başlama h.) — kimsenin (mübteda muahhar, ismi mevsul) — gerçekleşti (sıla; fiil cümlesi; fiili mazi) — üzerinde (car-mecrur) — sapıklık (fâil)

﴿ 36 ﴾ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

gezin (rabıta, emir fiili, fâil) — Yeryüzünde (car-mecrur) — bakın (rabıta, emir fiili, fâil) — nasıl ((كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi) — oldu (fiili mazi, nâsih) — sonu ((كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf) — yalanlayanların (muzafun ileyh)

36. Andolsun ki biz her ümmete «Allah'a kulluk edin ve Tâğut'tan sakının» diye bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını (peygamberin davetine meyledip kabul edenleri) doğru yola iletti. Onlardan bir kısmının üzerinde de sapıklık gerçekleşti. Yeryüzünde gezin bakın, yalanlayanların sonu nasıl oldu!

إِنْ تَحْرِصْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ

düşkünlük göstersen (şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari) — onların doğru yolda olmalarına (harfi cer-mecrur isim) — doğrusu (ta'lil h., tekid ve nasb harfi) — Allah ((إِنَّ)'nin ismi) — doğru yola iletmez ((إِنَّ)'nin haberi; nefiy h., f. muzari) — kimseyi (mef'ul, ismi mevsul) — saptırdığı (sıla; fiil cümlesi; fiili muzari)

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

﴿ 37 ﴾ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

yoktur (nefiy h.; atıf h.) — Onların (haber mukaddem; şibhi cümle) — yardımcıları (zaid cer, mübteda muahhar)

cevabü'ş-şart üzerine matuf

37. Onların doğru yolda olmalarına düşkünlük göstersen de, Allah, saptırdığı kimseyi (defalarca ikaz edildiği halde hiçbir çaba göstermedikleri için imtihanı kaybedip kalbinin mühürlenmesine sebep olanı) doğru yola iletmez. Onların yardımcıları da yoktur.

اللّٰهُ	لاَ يَبْعَثُ	أَيْمَانِهِمْ لا	جَهْدَ	بِاللّٰهِ	أَقْسَمُوا	وَ
Allah fâil,	diriltmez yeminin cevabı: nefiy h., fiili muzari	olanca güçleriyle muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf+ (هِمْ): muzafun ileyh		Allah'a car-mecrur	yemin ettiler fiili muzari+fâil	başlama h.

وَ	حَقًّا	عَلَيْهِ	وَعْدًا	بَلَى	يَمُوتُ ط	مَنْ	
atıf h.	gerçek (وَعْدًا)'in sıfatı	üstlendiği car-mecrur {(وَعْدًا)'in sıfatıyla bağlantılı}	bir vaaddir (وَعَدَ) (vaat etti) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü mutlakı	Aksine cevap harfi	ölen bir kimseyi sıla; fiil cümlesi; fiili muzari		mef'ul, ismi mevsul

﴿ 38 ﴾

لاَ يَعْلَمُونَ لا	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لٰكِنَّ	
bilmez (لٰكِنَّ)'nin haberi; nefiy h., fiili muzari+fâil	insanların muzafun ileyh	çoğu (لٰكِنَّ)'nin ismi, muzaf	Fakat istidrak ve nasb h.	

38. Onlar: «Allah ölen bir kimseyi diriltmez» diye olanca güçleriyle Allah'a yemin ettiler. Aksine, (Allah'ın) üstlendiği (üzerine aldığı) gerçek bir vaaddir. Fakat insanların çoğu bilmez.

لِيَعْلَمَ	وَ	فِيهِ	يَخْتَلِفُونَ	الَّذِي	لَهُمُ	لِيُبَيِّنَ
bilmeleri için ta'lil ve nasb h., fiili muzari	ve atıf h.	hakkında car-mecrur	ihtilaf ettikleri sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	şeyi mef'ul, ismi mevsul	onlara car-mecrur	açıklamak için ta'lil ve nasb h., f. muzari, {(لِيُبَيِّنَ) takdir edilen (يبعثهم) (onları diriltir) ile bağlantılı}

﴿ 39 ﴾

كَاذِبِينَ	كَانُوا	أَنَّهُمْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	
yalancılar (كَانَ)'nin haberi	olduklarını fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi,	kâfir olan sıla; fiil cümlesi; fiili mazi+fâil	kimselerin fâil, ismi mevsul	

(أَنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

(يَعْلَمَ)'nin mef'ûl: masdar-ı müevvel

39. Hakkında ihtilaf ettikleri şeyi onlara açıklamak için ve kâfir olanların da (kendilerinin) yalancılar olduklarını bilmeleri için (Allah onları diriltecek).

﴿ 40 ﴾

فَيَكُونُ ع	كُنْ	لَهُ	أَنْ نَقُولَ	أَرَدْنَاهُ	إِذَا	لِشَيْءٍ	قَوْلُنَا	إِنَّمَا
(O) hemen olu(veri)r (olmaya başlar) başlama h.+ (هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, yani; فهو يكون: tam fiili muzari	«Ol» tam emir fiili	ona car-mecrur	dememizdir (قَوْلُنَا) mübtedasının haberi: masdar-ı müevvel	Onu istediğimiz zaman fiili mazi, fâil, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı	bir şey için car-mecrur, {(قَوْلُنَا)'dan hal}	sözümüz mübteda	ancak hasr edatı

40. Onu istediğimizde herhangi bir şey için sözümüz, ona sadece «Ol» demektir. O da hemen olu(veri)r.

ظُلِمُوا	مَا	مِنْ بَعْدِ	فِي اللّٰهِ	هَاجَرُوا	الَّذِينَ	وَ
zulmedilmelerinden meçhul fiili mazi+naibi fâil masdar harfi muzafun ileyh: masdarı müevvel		sonra harfi cer, zarf ismi, muzaf {iki cer, fiille bağlantılıdır}	Allah yolunda car-mecrur	hicret eden sıla; fiil cümlesi; fiili mazi+fâil	kimseleri mübteda, ismi mevsul	başlama h.

أَكْبَرُ م	الْآخِرَةِ	لَأَجْرُ	وَ	حَسَنَةً ط	فِي الدُّنْيَا	لَنُبَوِّئَنَّهُمْ
daha büyüktür haber, {(وَلَأَجْرُ الآخِرَةِ أَكْبَرُ) cümlesi, başlangıç cümlesi}	Ahiret muz. ileyh	mükafatı başlangıç h., mübteda, muzaf	atıf h.	güzel bir yere ikinci mef'ul	dünyada car-mecrur	kesinlikle yerleştiririz (الَّذِينَ) mübtedasının haberi; muzari fiil.; yemin harfi, tekit nununa birleşen fiili muzari, mef'ul

﴿ 41 ﴾	يَعْلَمُونَ لَا	كَانُوا	لَوْ
	bilselerdi		Keşke
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil, kendinden önceki cümlenin açıkladığı cevabü'ş-şart (لَوْ)'den önce geldiği için mahzuftur {(لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) cümlesi, başlangıç cümlesi, mahzuf cevabü'ş-şart; لَآمنوا (iman ederlerdi) de denmiştir}	fiili mazi, nâsih, fi'lü'ş-şart, (كَانَ)'nin ismi	şart harfi

41. Zulmedildikten sonra, Allah yolunda hicret eden kimseleri, kesinlikle dünyada güzel bir yere yerleştiririz. Ahiret mükafatı ise daha büyüktür. Keşke (bunu) bilselerdi!

﴿ 42 ﴾	يَتَوَكَّلُونَ	عَلَى رَبِّهِمْ	وَ	صَبَرُوا	اَلَّذِينَ
	tevekkül edenlerdir	Rabblerine	ve	sabreden	kimselerdir
	fiili muzari+fâil {(يَتَوَكَّلُونَ) cümlesi, sıla üzerine matuf}	harfi cer-mecrur isim, şibhi cümle (يَتَوَكَّلُونَ) ile bağlantılı	atıf h.	sıla; mazi fiil cümlesi	(هُمْ) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi {geçen mevsulden bedel de denmiş}

42. (Onlar) sabreden ve (yalnız) Rabblerine tevekkül eden kimselerdir.

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 270 ≫

(NAHL, 35 - 36):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْأَبُ ج اَبَاءُ): baba

(حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il b.) haram, yasak kıldı (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi (اَلْبَلاغُ): tebliğ/ kifayet, yeterli oluş

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftial b.) uzaklaştı, uzak durdu, sakındı

(اَلطَّاغُوتُ): sahte tanrılar, azgın, sapık, kötülük ve sapıklık önderi, zorba, şeytan, put, puthane, kâhin, sihirbaz. Allah'ın hükümlerine sırt çeviren kişi ve kuruluşların tümü. Arapça "Tağa" kökünden türetilmiş olup kelimenin masdarı olan "Tuğyan" Allah Teâlâ'ya isyan etmek anlamına gelmektedir. "Tağut kelimesi aslında çoğul manâsı taşımaktadır. Çünkü Allah (c.c)'ı inkâr eden, bir yerine birçok tağutun kulu olur..

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs f.) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi (حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (mudaaf f.) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu

[(ضَلَّ يَضِلُّ اَلضَّلاَلَةُ]: dalalet, sapma (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef f.) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü

(نَظَرَ يَنْظُرُ): baktı, gördü (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ismi fâil) yalan isnad eden, yalanlayan

(NAHL, 37 – 38 - 39) :

(حَرَصَ يَحْرِصُ حِرْصًا): hırs gösterdi, üzerine düştü [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet verme, doğru yola iletme

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): saptırdı veya sapmış buldu [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّاصِرُ]: yardım eden, yardımcı

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ اِقْسَامًا): (if'al b.) yemin etti (اَلنَّاسُ): insanlar (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(اَلْجَهْدُ ج جُهُودٌ): güç (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef f.) öldü (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin (اَلْوَعْدُ): vaat, vaatetme

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, çoğunluk, daha çok (عَلِمَ يَعْلَمُ): bildi (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fâil) yalancı

(بَيَّنَ يَبَيِّنُ تَبْيِينًا): zahir oldu, izah ve izhar etti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ): (iftial b.)ihtilafa düştü, değişti, muhtelif oldu

(NAHL, 40 – 41 – 42):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil if'al b.) istedi, irade etti (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş/ iftira/ inanç

(بَوَّاَ يُبَوِّئُ تَبْوِيئًا): (tef'il b.) yerleştirdi, hazırladı, ağırladı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): nail olunan nimet,iyilik, güzellik [(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْاَكْبَرُ]: (ismi tafdil) daha büyük, en büyük

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً): (mufaale babı) hicret etti, göç etti

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 271 (NAHL: 43 – 54) ≻

إِلَيْهِمْ	نُوحِي	رِجَالاً	إِلاَّ	مِنْ قَبْلِكَ	مَآ أَرْسَلْنَا	وَ
kendilerine	vahyettiğimiz	erkeklerden	başkasını	Senden önce	göndermedik	
car-mecrur	nekra kelimeden sonra geldiği için sıfat, muzari fiil	mef'ul, mevsuf	istisna h. { hasr edatı da da denmiştir}	harfi cer, zarf ismi	nefiy h., fiili mazi, fâil	başlama h.

﴿ 43 ﴾	لاَ تَعْلَمُونَ	إِنْ كُنْتُمْ	الذِّكْرِ	أَهْلَ	فَاسْأَلُوٓا
	bilmiyorsanız	Eğer	zikir	ehline	sorun
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari+fâil	şart h., fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi cümlesi (كَانَ)'nin ismi	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	rabıta, emir fiili, fâil

43. Senden önce kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını (peygamberler olarak) göndermedik. Eğer bilmiyorsanız, zikir ehline (daha önce kendilerine peygamber gelen Kitap ehline Yahudi ve Hristiyan din bilginlerine) sorun.

لِتُبَيِّنَ	الذِّكْرَ	إِلَيْكَ	أَنْزَلْنَآ	وَ	الزُّبُرِ	وَ	بِالْبَيِّنَاتِ
açıklaman için	Kur'an'ı	sana	indirdik		kitaplarla	ve	apaçık mucizeler
ta'lil ve nasb h., f. muzari	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fâil	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur {geçen ayetteki (تَعْلَمُونَ) ile bağlantılı}

﴿ 44 ﴾	يَتَفَكَّرُونَ	لَعَلَّهُمْ	وَ	إِلَيْهِمْ	نُزِّلَ	مَا	لِلنَّاسِ
	düşünüp anlarlar	Belki		kendilerine	indirilen şeyleri		insanlara
	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiili muzari+fâil	tereccî (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	başlama h.	car-mecrur	sıla; meçhul fiili mazi cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur

44. Apaçık mucizeler ve kitaplarla (peygamberleri gönderdik). İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için sana da bu zikri (Kur'an'ı) indirdik. Belki düşünüp anlarlar.

اللَّهُ	أَنْ يَخْسِفَ	السَّيِّئَاتِ	مَكَرُوا	الَّذِينَ	فَأَمِنَ	أَ
Allah'ın	batırmasından	kötü işler	düzenleyen	kimseler	güvende midirler	
fâil	(أَمِنَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müvvel; masdar ve nasb h., f. muzari	(مَكَرُوا) fiilinin mef'ulü	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi+fâil	fâil, ismi mevsul	başlama h., fiili mazi	soru h.

﴿ 45 ﴾	لاَ يَشْعُرُونَ	مِنْ حَيْثُ	الْعَذَابُ	يَأْتِيَهُمُ	أَوْ	الْأَرْضَ	بِهِمُ
	farketmedikleri	yerden	azabın	onlara gelmesinden	veya	yere	kendilerini
	nefiy h., fiili muzari+fâil, cümle cer mahallinde muzafun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	fâil	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ul	car-mecrur

45. Kötü işler düzenleyenler; Allah'ın kendilerini yere batırmasından veya farketmedikleri bir yerden onlara azabın gelmesinden güvende midirler (emin mi oldular)?

﴿ 46 ﴾	بِمُعْجِزِينَ	هُمْ	فَمَا	فِي تَقَلُّبِهِمْ	يَأْخُذَهُمْ	أَوْ
	âciz bırakacak	onlar	değillerdir	gezip dolaşmaları esnasında	kendilerini yakalayı-vermesinden	veya
	tekid için gelen zaid cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	atıf h., (لَيْسَ) ameli yapan nefiy h.,	harfi cer-mecrur isim, muzaf, muzafun ileyh	fiili muzari, mef'ul	atıf h.

46. Veya gezip dolaşmaları esnasında (azabın) kendilerini yakalayıvermesinden (güvende midirler, emin mi oldular)? Onlar (Allah'ı) asla âciz bırakacak da değillerdir.

﴿ 47 ﴾	رَحِيمٌ	لَرَؤُوفٌ	رَبَّكُمْ	فَإِنَّ	عَلَى تَخَوُّفٍ	يَأْخُذَهُمْ	أَوْ
	çok merhametlidir	çok şefkatli	Rabbin	Doğrusu	eksilte eksilte	kendilerini alıvermesinden	Veya
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	ta'lil h., tekid ve nasb harfi	hal; şibhi cümle	fiili muzari, mef'ul	atıf h.

47. Veya (Allah'ın) kendilerini eksilte eksilte (korkuta korkuta, yavaş yavaş tüketerek) alıvermesinden (emin mi oldular)? Doğrusu Rabbin çok şefkatli, çok merhametlidir.

مِنْ شَيْءٍ	اللّٰهُ	خَلَقَ	إِلَى مَا	لَمْ يَرَوْا	وَ	أَ	
bir şeyden	Allah'ın	yarattığı	şeylere	bakmıyorlar		mı	
(مَا) için hal; şibhi cümle	fâil	sıla; fiili mazi cümlesi	harfi cer, ismi mevsul	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari+fâil	atıf h.	soru h.	

﴿ 48 ﴾	دَاخِرُونَ	هُمْ	وَ	لِلّٰهِ	سُجَّدًا	الشَّمَآئِلِ وَ	عَنِ الْيَمِينِ	ظِلاَلُهُ	يَتَفَيَّأُ
	boyun eğerek			Allah'a	secde eder halde	sola	sağa	onun gölgeleri	döner
	haber	mübteda	hal vâvı	car-mecrur	(الظلال)'den hal	matuf	atıf h. car-mecrur	fâil	(يَتَفَيَّأُ) cümlesi, (شَيْءٍ)'in sıfatıdır; muzari fiil

(سُجَّدًا)'deki gizli zamirden hal

48. Allah'ın herhangi bir şeyden yarattığına bakmıyorlar mı? Onun gölgeleri boyun eğerek (ya da küçüklüğe bürünerek) Allah'a secde eder halde sağa sola döner. (سجدة مستحبة)

فِي الْأَرْضِ	مَا	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	يَسْجُدُ	لِلّٰهِ	وَ
yeryüzünde	olanlar		göklerde	bulunanlar	secde ederler	Allah'a	
sıla; şibhi cümle	matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cümle	fâil, ismi mevsul	fiili muzari	car-mecrur	başlama h.

﴿ 49 ﴾	لاَ يَسْتَكْبِرُونَ	هُمْ	وَ	الْمَلآئِكَةُ	وَ	مِنْ دَآبَّةٍ
	büyüklük taslamadan			melekler	ve	canlılardan
	haber, fiil cümlesi ref mahalinde, nefiy h., fiili muzari+fâil	mübteda	hal vâvı	birinci (مَا) üzerine matuf	atıf h.	ikinci (مَا)'dan hal; şibhi cümle

(يَسْجُدُ)'nün fâilinden hal; isim cümlesi

49. Göklerde bulunanlar, canlılardan yeryüzünde olanlar ve melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler (yaratılış gayesine uygun olarak hareket ederler).

﴿ 50 ﴾	يُؤْمَرُونَ ع	مَا	يَفْعَلُونَ	وَ	مِنْ فَوْقِهِمْ	رَبَّهُمْ	يَخَافُونَ
	emrolundukları	şeyi	yaparlar	ve	üstlerindeki	Rablerinden	korkarak
	meçhul fiili muzari+naibi fâil	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari+fâil	atıf h.	harfi cer, zarf ismi, {(رَبَّهُمْ)'den hal de denmiştir}	mef'ul	(لاَ يَسْتَكْبِرُونَ)'nin (... يَخَافُونَ) cümlesi fâilinden haldir; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil

50. Üstlerindeki (her an bir azab göndermeye kadir olan) Rablerinden korkarak ve emrolundukları şeyi yaparlar.

إِنَّمَا	اثْنَيْنِ ج	إِلٰهَيْنِ	لاَ تَتَّخِذُوا	اللّٰهُ	قَالَ	وَ
ancak	iki ilah		edinmeyin	Allah	buyurdu	
hasr edatı	sıfat, (müsennâ)	mef'ul, mevsuf	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil	fâil	fiili mazi	atıf h.

﴿ 51 ﴾	فَارْهَبُونِ	فَإِيَّايَ	وَاحِدٌ ج	إِلٰهٌ	هُوَ
	Benden, korkun	O halde yalnız Benden	tek	bir ilahtır	O
	zaide {atıf h. de denmiştir} + tefsir cümlesiemir fiili, fâil, nûnu vikaye, alttaki esre düşen (mahzuf) muttasıl zamir (mütekellim yâsı) mef'uldür	rabıta, kendinden sonra zikredileni açıklayan mahzuf fiilin mef'ulü	sıfat	haber, mevsuf	mübteda

51. Allah: «İki ilah edinmeyin; O, ancak tek bir ilahtır. O halde yalnız Benden, Benden korkun.» buyurdu.

وَ	الْأَرْضِ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لَهُ	وَ
	yerde	ve	Göklerde	olan	O'nundur	
atıf h.	matuf	atıf h.	sıla; şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem; şibhi cümle	atıf h.

﴿ 52 ﴾	تَتَّقُونَ	اللّٰهِ	فَغَيْرَ	أَ	وَاصِبًا ط	الدِّينُ	لَهُ
	korkuyorsunuz	Allah'tan başkasından		mı	sürekli olarak	Din	O'nundur
	fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	atıf h., mukaddem mef'ul	soru h.	(الدِّينُ)'den hal	mübteda muahhar	haber mukaddem; şibhi cümle

52. Göklerde ve yerde olan O'nundur. Din (kulluk ve itaat) sürekli olarak O'nundur. O halde Allah'tan başkasından mı sakınıp korkuyorsunuz?

وَ	مَا	بِكُمْ	مِنْ نِعْمَةٍ	فَمِنَ اللّٰهِ	ثُمَّ	إِذَا
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	nimet olarak neyiniz varsa (مَا)'dan hal; şibhi cümle	Allah'tandır zaid harf, (مَا) mübtedasının haberi	sonra atıf h.	zaman şart bildiren zaman zarfı, muzaf

﴿ 53 ﴾	تَجْأَرُونَ ج	فَإِلَيْهِ	الضُّرُّ	مَسَّكُمُ
	feryat edersiniz cevâbü'ş-şart; fiili muzari+fâil	(yalnız) O'na cevabü'ş-şart için rabıta, car-mecrur, (تَجْأَرُونَ) ile bağlantılıdır	zarar fâil	Size dokunduğu fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul, {(مَسَّكُمُ..) cümlesi (إِذَا) zarfının muzafun ileyhi}

53. Nimet olarak neyiniz varsa (maddi manevi her nimet) Allah'tandır. Sonra size bir zarar (bir sıkıntı) dokunduğu zaman (başka ortaklara değil yalnız) O'na feryat edersiniz.

فَرِيقٌ	إِذَا	عَنْكُمْ	الضُّرَّ	كَشَفَ	إِذَا	ثُمَّ
bir grup mübteda, mevsuf	bir de bakmışsın ki fücaiye (sürpriz edatı)	sizden car-mecrur	zararı mef'ul	giderdiği fi'lu'ş-şart; fiili mazi	zaman şart bildiren ve cümleye muzaf olan zaman zarfı	Sonra atıf h.

﴿ 54 ﴾	يُشْرِكُونَ لا	بِرَبِّهِمْ	مِنْكُمْ
	ortak koşar haber, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil mübteda ve haberden oluşan isim cümlesi baştaki (إِذَا)'nın cevabü'ş-şartıdır	Rablerine harfi cer-mecrur isim, {(يُشْرِكُونَ) ile bağlantılıdır}	içinizden (فَرِيقٌ)'un sıfatı; şibhi cümle

54. Sonra sizden o zararı giderdiği zaman bir de bakmışsın ki içinizden bir grup, hemen Rablerine ortak koşar!

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 271 ≫

(NAHL, 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs fiil, if'al babı) vahyetti, işaret atti, gizlice öğütledi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu, diledi (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): kitap, yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, hikmet dolu ilahî kitaplar (بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il babı) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul b.)düşündü, çokça düşündü (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً):(if'al babı) indirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, peygamberlerin doğruluğunu kanıtlayan aklî ve mucizevî deliller (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il babı) indirdi (مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): tuzak kurdu, pusu kurdu, hile yaptı (أَتَى يَأْتِي): (nakıs ,mehmuz fiil) geldi (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü kötülük, günah (خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفًا ب): (yere) göçürdü,hezimete uğrattı (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz fiil) helak etti/ cezalandırdı/ aldı [(تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ) اَلتَّقَلُّبُ]: yer değiştirme, gezip dolaşma (اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ismi fâil) aciz bırakan (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı [اَلتَّخَوُّفُ (تَخَوَّفَ يَتَخَوَّفُ]:(masdar) eksiltme, kırpıştırma, tedricen azaltma, yavaş yavaş tüketme (اَلظِّلُّ ج ظِلاَلٌ): gölge (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil) gördü/ bildi/ zannetti (تَفَيَّأَ يَتَفَيَّأُ تَفَيُّؤًا): (tefa'ul babı) düştü, döndü, meyl etti, el-fey'den türemiştir. (اَلدَّاخِرُ ج دَاخِرُونَ): (ismi fâil) alçalan, boyun eğen, zelil olan, kendini küçük gören (اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلْيَمِينُ): sağ

(NAHL, 49 – 50 – 51 – 52 – 53 – 54):

(سَجَدَ يَسْجُدُ): eğildi, inkıyad etti, secde etti (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): canlı (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): büyüklendi, inad gösterip hakka boyun eğmedi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial babı) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلْاِثْنَيْنِ): iki (رَهِبَ يَرْهَبُ رَهْبًا): korktu (اَلْوَاحِدُ): bir, tek [(وَصَبَ يَصِبُ) اَلْوَاصِبُ]: (ismi fâil) daimi, sürekli, devamlı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (iftial babı) sakındı, korundu (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا):(muzaaf f.) isabet etti, dokundu (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ):nimet (جَأَرَ يَجْأَرُ جَأْرٌ إِلَى): (misal f.) yalvardı, bağırdı, bağırıp çağırıştı (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi/ keşfetti, açığa çıkardı (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 272 (NAHL: 55 – 64) ≻

﴿ 55 ﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَآ آتَيْنَاهُمْ ط فَتَمَتَّعُوا قف فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

nankörlük etmeleri için	kendilerine verdiğimize	faydalanın		Bileceksiniz	
ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari+fâil, geçen (يُشْرِكُونَ) ile bağlantılıdır}	sıla; mazi fiil cümlesi; fâil, mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	başlama h., emir fiili, fâil, {(فَتَمَتَّعُوا) cümlesi, başlangıç cümlesi}		f. muzari+fâil {(فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) cümlesi, (تَمَتَّعُوا) cümlesi üzerine matuf}	atıf h., istikbal (gelecek zaman) h.

55. Kendilerine verdiğimize (nimetlere) nankörlük etmeleri için (şirk koşarlar). (Bir müddet bu nimetlerle) faydalanın. Fakat ilerde (ne büyük hata yaptığınızı sonuçlarıyla) bileceksiniz.

وَ يَجْعَلُونَ لِمَا لاَ يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ ط

ayırırlar	şeyler için	(mahiyetini) bilmedikleri	bir pay	Kendilerine rızık olarak verdiklerimizden	
fiili muzari+fâil {başlangıç cümlesi}	harfi cer, ismi mevsul {(يَجْعَلُونَ)'nin ikinci mef'ûlüyle bağlantılıdır}	nefiy h., sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	(يَجْعَلُونَ)'nin mef'ulü	(نَصِيبًا)'in sıfatı; şibh-i cümle	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil, mef'ul

başlama h.

﴿ 56 ﴾ تَاللّٰهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ

Allah'a and olsun ki	sorguya çekileceksiniz	şeylerden	olduğunuz	iftira etmekte
yemin h., yemin (تَ)'siyle mecrur isim	yemin h., tekid nunu birleşmiş meçhul fiili muzari, (tekit nununun önce ötre hareke cemi müz. olduğunu gösterir)	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil

56. Kendilerine rızık olarak verdiklerimizden (ne olduğunu, mahiyetini) bilmedikleri şeyler için (yani putlar için) bir pay ayırırlar. Allah'a and olsun ki, iftira etmekte olduğunuz şeylerden kesinlikle sorguya çekileceksiniz!

﴿ 57 ﴾ وَ يَجْعَلُونَ لِلّٰهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ لا وَ لَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ

Ve	isnad ediyorlar	Allah'a	kızlar	O yücedir		kendilerinindir	şey	Hoşlandıkları
atıf h.	fiili muzari+fâil {(يَجْعَلُونَ) cümlesi, geçen (يَجْعَلُونَ) cümlesi üzerine matuf}	car-mecrur	mef'ul	mahzuf fiil için mef'ûlü mutlak	atıf h. {hal vâvı da denmiştir}	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil {(لَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ) cümlesi, (يَجْعَلُونَ)'nin fâilinden hal de denmiştir}

57- Ve Allah'a kızlar isnad ediyorlar, (haşa) O (bütün bu iftiralardan kendisine çocuk isnad edilmesinden beridir) yücedir. Hoşlandıkları (erkek çocuklar) da kendilerinindir.

﴿ 58 ﴾ وَ إِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَ هُوَ كَظِيمٌ

öfkelenerek		kapkara	yüzü	olur	kız	onlardan birine	müjdelendiği	zaman	
haber	mübteda	hal vâvı	(ظَلَّ)'nin haberi	(ظَلَّ)'nin ismi	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	naibi fâil	fi'lu'ş-şart; meçhul fiili mazi	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.

(وَجْهُهُ)'den hal; isim cümlesi

58. (Halbuki) onlardan birine kız (çocuğu olduğu) müjdelendiği zaman öfkelenerek yüzü kapkara olur.

يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوْءِ مَا بُشِّرَ بِهِ ط

gizlenir	kavminden	kötülüğünden	şeyin	müjdelendiği	kendisiyle
(كَظِيمٌ)'daki zamirden hal; muzari fiil	car-mecrur	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cümlesi	car-mecrur

أَ يُمْسِكُهُ عَلَى هُوْنٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ ط

mu	Onu tutsun	zillet üzere	yoksa	gömsün	toprağa
soru h.	fiili muzari, mef'ul	(يُمْسِكُهُ)'nün mef'ûlünden hal; şibhi cümle	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	car-mecrur

﴿ 59 ﴾ أَلاَ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ

Dikkat edin!	ne kötü!	verdikleri hüküm	
tenbih h.	zem ifade eden fiili mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil

59. Müjdelendiği şeyin kötülüğünden dolayı kavminden gizlenir. Onu, zillet üzere (aşağılık duygusu içinde yanında) tutsun mu, yoksa toprağa mı gömsün! Dikkat edin! Verdikleri hüküm ne kötü!

لِلَّذِينَ	لَا يُؤْمِنُونَ	بِالْآخِرَةِ	مَثَلُ	السَّوْءِ ۚ	وَ	لِلَّهِ
iman etmeyenler için vardır		Ahirete	misali	kötülük		Allah'a aittir
	sıla; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	mübteda muahhar	muzafun ileyh	atıf h.	haber mukaddem; şibhi cümle
haber mukaddem; şibhi cümle						

﴿ 60 ﴾	الْمَثَلُ	الْأَعْلَىٰ ۖ	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ ۝
	örnek	En yüce		O	Azîzdir	Hakîmdir
	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber

60. Ahirete iman etmeyenler için kötülük misali var. En yüce örnek (en yüksek sıfatlar ile en iyi örnekler) Allah'a aittir. O Azîzdir (her şeyden üstündür), Hakîmdir (her şeyi yerli yerince hikmetle yapandır).

وَ	لَوْ	يُؤَاخِذُ	اللَّهُ	النَّاسَ	بِظُلْمِهِمْ	مَا تَرَكَ
	Şayet	cezalandıracak olsaydı	Allah	insanları	zulümleri sebebiyle	bırakmazdı
	şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili muzari	fâil	mef'ul	harfi cer-mecrur isim	cevâbü'ş-şart; nefiy h., f. mazi

عَلَيْهَا	مِنْ دَآبَّةٍ	وَ	لَٰكِنْ	يُؤَخِّرُهُمْ	إِلَىٰ أَجَلٍ	مُسَمًّى ۚ
orada	hiçbir canlı		Fakat	onları erteliyor	isimlendirilmiş	bir müddete
car-mecrur	zaid cer, mef'ul	atıf h.	istidrak ve nasb h.	fiili muzari, mef'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat

﴿ 61 ﴾	فَإِذَا	جَآءَ	أَجَلُهُمْ	لَا يَسْتَأْخِرُونَ	سَاعَةً	وَ	لَا يَسْتَقْدِمُونَ
	geldiği zaman		Ecelleri	ertelenirler	ne bir saat		ne de öne alınırlar
	fi'lu'ş-şart; fiili mazi; atıf h., şart bildiren zaman zarfı		fâil	cevâbü'ş-şart; nefiy h., fiili muzari+fâil	zaman zarfı	atıf h.	tekid için zaid nefiy h., fiili muzari+fâil

61. Şayet Allah, insanları zulümleri sebebiyle cezalandıracak olsaydı, orada hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat onları isimlendirilmiş bir müddete kadar erteliyor. Ecelleri geldiği zaman ne bir saat ertelenirler ne de öne alınırlar.

وَ	يَجْعَلُونَ	لِلَّهِ	مَا	يَكْرَهُونَ	وَ	تَصِفُ
	kılıyorlar	Allah'a ait	şeyleri	hoşlanmayacakları	,	niteliyor
atıf h.	fiili muzari+fâil	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiili muzari+fâil	atıf h.	fiili muzari{(تَصِفُ) cümlesi, (يَجْعَلُونَ) cümlesi üzerine matuf}

أَلْسِنَتُهُمُ	الْكَذِبَ	أَنَّ	لَهُمُ	الْحُسْنَىٰ ۚ	لَا	جَرَمَ
dilleri	yalanını	olduğu	kendilerinin	en güzelin		Şüphe yok ki
fâil	mef'ul	tekid ve nasb harfi	(أَنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi

(أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ) masdar-ı müevveli (الْكَذِبَ)'den bedel

﴿ 62 ﴾	أَنَّهُمْ	مُفْرَطُونَ	وَ	النَّارَ	لَهُمُ	أَنَّ
	önde gidecekler olarak			ateş	onlara aittir	
	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi	atıf h.	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	(أَنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	(لَا)nın haberi: tekid ve nasb harfi

62. Hoşlanmayacakları şeyleri (kız çocuklarını) Allah'a ait kılıyorlar, dilleri en güzelin kendilerinin olduğu yalanını niteliyor. Şüphe yok ki, önde gidecekler olarak ateş onlara aittir (ya da ateşe terkolunacaklardır).

لَهُمُ	فَزَيَّنَ	مِنْ قَبْلِكَ	إِلَىٰ أُمَمٍ	أَرْسَلْنَا	لَقَدْ	تَاللَّهِ
onlara	süslü gösterdi	senden önceki	ümmetlere	elçi gönderdik	kesinlikle	Allah'a and olsun ki
car-mecrur	atıf h., fiili mazi	{(أمم)'ün sıfatı; şibhi cümle	car-mecrur, mevsuf	fiili mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	kasem (yemin) harfi, mecrur isim

﴿ 63 ﴾	أَلِيمٌ	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ	الْيَوْمَ	وَلِيُّهُمُ	فَهُوَ	أَعْمَالَهُمْ	الشَّيْطَانُ
	acı veren	bir azap	onlara vardır		bugün	onların velisidir	O	işlerini	Şeytan
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cümle	atıf h.	zaman zarfı {haberle bağlantılı}	haber	atıf h., mübteda	mef'ul	fâil

63. Allah'a and olsun ki, senden önceki ümmetlere elçi (peygamberler) gönderdik. Şeytan hemen işlerini (yaptıkları kötü işleri) onlara süslü (güzel) gösterdi. İşte o bugün de onların velisidir (yakınıdır, dostudur, efendisidir, başkanıdır). Onlara acı veren bir azap vardır.

وَ	مَآ أَنْزَلْنَا	عَلَيْكَ	الْكِتَابَ	إِلاَّ	لِتُبَيِّنَ	لَهُمُ
atıf h.	indirmedik nefiy h., fiili mazi, fâil	Sana car-mecrur	Kitab'ı mef'ul	hariç istisna h.	açıklaman için ta'lil ve nasb h., f. muzari	onlara car-mecrur

﴿ 64 ﴾	الَّذِي	اخْتَلَفُوا	فِيهِ	وَ	هُدًى	وَ	رَحْمَةً	لِقَوْمٍ	يُؤْمِنُونَ
	şeyleri	ihtilafa düştükleri	hakkında		doğru yol rehberi olması için	ve	rahmet	bir topluma	inanan
	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, fâil	car-mecrur	atıf h.	(أنـــزلناه) (onu indirdik) olarak takdir edilen mahzuf fiil için mef'ûlün lieclih		matuf	car-mecrur	(قَوْم)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi

64. Sana Kitab'ı (Kur'ân-ı Kerîm'i), hakkında ihtilafa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için, inanan bir topluma doğru yol rehberi ve rahmet olması amacı dışında (bir maksatla) indirmedik.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 272 ≻

(NAHL, 55 – 56 - 57 – 58 – 59):

(تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul babı) refah içinde yaşadı, rahata kavuştu (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (nakıs fiil, if'al b.) verdi, getirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuzl fiil)hesaba çekti, sordu/ istedi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (افْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً):(iftial babı) iftira etti, uydurdu (اَلتُّرَابُ ج تِرْبَانٌ): toprak, toz (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti/ kıldı/çevirdi (رَزَقَ يَرْزُقُ): hayırda bulundu, rızık verdi (اَلنَّصِيبُ ج نُصُبٌ): nasip, pay, hisse (أَمْسَكَ يُمْسِكُ): (if'al b.) tuttu, çekti, bıraktı (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, takdis ve tenzih etti (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (iftial babı) canı çekti, iştahı oldu (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il babı) müjdeledi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (اَلْأُنْثَى ج إِنَاثٌ): erkeğin muhalifi olan dişi (اَلْأَحَدُ): bir, tek (ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاًّ): (muzaf fiil) oldu (devam ve istimrar ifade eder) [(اِسْوَدَّ يَسْوَدُّ) اَلْمُسْوَدُّ]: (ismi fâil) siyahlaşan, kararan [(كَظَمَ يَكْظِمُ) اَلْكَظِيمُ]: (mübalağalı ismi fâil) çok tasalı, içi gamla dolu [(هَانَ يَهُونُ) اَلْهُونُ]: (masdar) zillet, düşüklük, aşağılık (دَسَّ يَدُسُّ دَسًّا): (muzaaf fiil)defnetti, gömdü/ gizlendi (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü (تَوَارَى يَتَوَارَى تَوَارُءً): (tefaul babı) gizlendi, saklandı (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il babı) müjdeledi (سَاءَ): ne kötü

(NAHL, 60 – 61 – 62 – 63 – 64):

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْأَعْلَى]: (ismi tafdil) en yüksek, en yüce ((بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il babı) zahir oldu, izah ve izhar etti (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il b.)erteledi, tehir etti (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz fiil) cezalandırdı, helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu [(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ismi meful) muayyen, belirli (اَلدَّآبَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı (اِسْتَأْخَرَ يَسْتَأْخِرُ اِسْتِئْخَارًا): (istif'al babı)geriye bırakıldı, ertelendi (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (اِسْتَقْدَمَ يَسْتَقْدِمُ اِسْتِقْدَامًا): (istif'al babı) ileri geçti, ileri gitti (اَلْأَجَلُ ج آجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil) geldi (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): muttasıf oldu(yalancılık etti) vasıflandırdı, niteledi [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (لاَ جَرَمَ): muhakkakki, şüphesiz (اَلْكَذِبُ): yalan, uydurma (اَلْمُفْرَطُ ج مُفْرَطُونَ): (ismi meful) ta'cil edilen, (ateşe) sürülecek olan/aşırı gitmek, ifrata kaçmak/ "acele ettirilmiş" (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti/ kıldı/ çevirdi/ yarattı (اَللِّسَانُ ج أَلْسِنَةٌ): dil (كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il babı) güzelleştirdi, süsledi (اَلْعَمَلُ ج أَعْمَالٌ): amel, iş (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftial babı) ihtilafa düştü, değişti [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet verme, irşad etme

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 273 (NAHL: 65 – 72)

الْأَرْضَ	بِهِ	فَأَحْيَا	مَآءً مِنَ السَّمَآءِ	أَنْزَلَ	اللّٰهُ	وَ	
yeryüzünü	onunla	akabinde diriltti	bir su gökten	indirdi	Allah		
mef'ul	car-mecrur	atıf h. f. mazi	mef'ul car-mecrur	haber, mazi fiil	mübteda	başlama h.	

﴿ 65 ﴾

يَسْمَعُونَ ع	لِقَوْمٍ	لَآيَةً	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	مَوْتِهَا ط	بَعْدَ	
dinleyen	bir toplum için	bir ayet	bunda vardır	Doğrusu	ölümünden	sonra	
(قَوْم)'in sıfatı; fiili muzari+fâil	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	tekit ve nasb harfi	muzafun ileyh, muzaf, (هَا):muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	

65. Allah gökten bir su indirdi, akabinde yeryüzünü ölümünden sonra onunla diriltti. Doğrusu bunda dinleyen bir toplum için bir ayet vardır.

فِي بُطُونِهِ	مِمَّا	نُسْقِيكُمْ	لَعِبْرَةً ط	فِي الْأَنْعَامِ	لَكُمْ	إِنَّ	وَ
karınlarındaki	şeylerden	size içiriyoruz	bir ibret vardır	hayvanlarda	sizin için	Doğrusu	
sıla; şibhi cümle	harfi cer, ismi mevsul	tefsiriye (açıklama cümlesi): fiili muzari, mef'ul	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c	tekit ve nasb harfi	atıf h.

﴿ 66 ﴾

لِلشَّارِبِينَ	سَآئِغًا	خَالِصًا	لَبَنًا	دَمٍ	وَ	فَرْثٍ	مِنْ بَيْنِ	
içenlerin	boğazından kolayca geçen	hâlis	bir süt	kan	ile	fışkı	arasından	
harfi cer+ cemi müzekker salim ismin mecrur hali	ikinci sıfat	sıfat	ikinci mef'ul	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf {(لَبَنًا)'den hal ile bağlantılıdır}	

66. Doğrusu sizin için (sağmal) hayvanlarda bir ibret vardır. Size, karınlarındaki fışkı ile kan arasından (gelen), içenlerin boğazından kolayca geçen hâlis bir süt içiriyoruz.

مِنْهُ	تَتَّخِذُونَ	الْأَعْنَابِ	وَ	النَّخِيلِ	مِنْ ثَمَرَاتِ	وَ
ondan	edinirsiniz	üzümlerden	ve	hurma ağaçlarının	meyvelerinden	
car-mecrur	tefsiriye (açıklama cümlesi): fiili muzari+fâil	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	atıf h.

﴿ 67 ﴾

يَعْقِلُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَةً	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ ط	حَسَنًا	رِزْقًا	وَ	سَكَرًا	
aklını kullanan	toplum için	bir ayet	bunda vardır	Doğrusu	güzel	hem de bir rızık		Hem içki	
(قَوْم)'in sıfatı; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	tekit ve nasb harfi	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	mef'ul	

67. Hurma ağaçlarının meyvelerinden ve üzümlerden hem (sarhoşluk veren) içki hem de ondan güzel bir rızık edinirsiniz. Doğrusu bunda aklını kullanan bir toplum için bir ayet (ibret) vardır.

بُيُوتًا	مِنَ الْجِبَالِ	أَنِ اتَّخِذِي	إِلَى النَّحْلِ	رَبُّكَ	أَوْحَى	وَ
evler	dağlardan	edin diye	bal arısına	Rabbin	vahyetti	
mef'ul	car-mecrur	tefsir cümlesi : tefsir h., emir fiili, fâil	car-mecrur	fâil	fiili mazi	atıf h.

﴿ 68 ﴾

يَعْرِشُونَ لا	مِمَّا	وَ	مِنَ الشَّجَرِ	وَ	
hazırladıkları	şeylerden (çardaklardan)	ve	ağaçlardan		
sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	harfi cer, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	atıf h.	

68. Rabbin bal arısına: "Dağlardan, ağaçlardan ve onların (insanların) hazırladıkları çardaklardan (yani kovanlardan) kendine evler (yuvalar) edin." diye vahyetti.

رَبِّكِ	سُبُلَ	فَاسْلُكِي	الثَّمَرَاتِ	مِنْ كُلِّ	كُلِي	ثُمَّ
Rabbinin	yollarına	Akabinde koyul	ürünlerin	hepsinden	ye	Sonra
muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh	mef'ul, muzaf	atıf h., emir fiili , fâil	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	emir fiil, fâil	atıf h.

فِيهِ	أَلْوَانُهُ	مُخْتَلِفٌ	شَرَابٌ	مِنْ بُطُونِهَا	يَخْرُجُ	ذُلُلًا ط
içinde	renkleri	farklı	bir içecek	Karınlarından	çıkar	boyun eğerek
haber mukaddem; şibhi cümle	(مُخْتَلِفٌ)'un faili	sıfat	fâil, mevsuf	harfi cer-mecrur isim	fiili muzari	(سُبُلَ)'den hal

شِفَآءٌ	لِّلنَّاسِ ط	إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَةً	لِّقَوْمٍ	يَتَفَكَّرُونَ ﴿69﴾
şifa	insanlar	Şüphesiz	bunda vardır	bir ayet	bir toplum için	düşünen
mübteda muahhar	car-mecrur	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	car-mecrur, mevsuf	(قَوْمٍ)'in sıfatı; fiili muzari+fâil

(شَرَابٌ)'ün ikinci sıfatı; isim c.

69. Sonra ürünlerin hepsinden ye. Akabinde de Rabbinin yollarına boyun eğerek koyul. Karınlarından içinde insanlar için şifa bulunan renkleri farklı bir içecek çıkar. Şüphesiz düşünen bir toplum için kesinlikle bunda bir ayet (ibret) vardır.

وَ	اللَّهُ	خَلَقَكُمْ	ثُمَّ	يَتَوَفَّاكُمْ	وَ	مِنكُم
atıf h.	Allah	sizi yarattı	sonra	sizi öldürüyor	,	sizden
	mübteda	haber, fiili mazi, mef'ul	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	haber mukaddem şibhi cümle
مَنْ	يُرَدُّ	إِلَىٰٓ أَرْذَلِ	الْعُمُرِ	لِكَيْ لَا يَعْلَمَ	بَعْدَ	عِلْمٍ
kimi de	geri çevrilir	en rezil (dönem)ine	ömrün	bilmemesi için	sonra	bildikten
mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili muzari	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, masdar ve nasb h., nefiy h., fiili muzari,	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh

﴿70﴾	قَدِيرٌ ع	عَلِيمٌ	اللَّهَ	إِنَّ	شَيْئًا ط
her şeye güç yetirendir	bilendir	Allah	Şüphesiz	bir şey	
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	(لَا يَعْلَمَ)'nin mef'ûlü	

70. Allah sizi yarattı, sonra sizi öldürür. Sizden kimi de, bildikten sonra bir şey bilmesin diye, ömrün en rezil (dönem)ine, (yaşlılık dönemine) geri çevrilir. Şüphesiz, Allah Alim'dir (çok iyi bilendir), Kadir'dir (her şeye gücü yetendir).

فَمَا	فِي الرِّزْقِ ج	عَلَىٰ بَعْضٍ	بَعْضَكُمْ	فَضَّلَ	اللَّهُ	وَ
değillerdir	rızıkda	bazınıza	bazınızı	üstün tutmuştur	Allah	
atıf h., (ليس) ameli yapan nefiy h.	car-mecrur	car-mecrur	mef'ul	haber, fiili mazi	mübteda	atıf h.

أَيْمَانُهُمْ	عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ	رِزْقِهِمْ	بِرَآدِّي	فُضِّلُوا	الَّذِينَ	
ellerinin	sahip olduklarına	rızıklarını	döndürenler	üstün kılınanlar		
fâil	sıla; mazi fiil cümlesi / harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf+ muzafun ileyh	tekit için gelen zait harf, (مَا)'nın haberi, (ن)'un hazfi ile muzaf	sıla; meçhul fiili mazi, naibi fâil	(مَا)'nın ismi, ismi mevsul	

﴿71﴾	يَجْحَدُونَ	اللَّهِ	فَبِنِعْمَةِ	أَ سَوَآءٌ ط	فِيهِ	فَهُمْ
inkar ediyorlar	Allah'ın	o halde nimetini	mı / eşittir	bu hususta	Oysa onlar	
fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	atıf h., {başlama h. de denmiştir} harfi cer-mecrur isim, muzaf	soru h. / haber	car-mecrur {(سَوَآءٌ)'den hal}	atıf h., mübteda	

71. Allah rızıkda bazınızı bazınıza üstün tutmuştur. Üstün kılınanlar, ellerinin sahip olduklarına (emirleri altında bulunanlara) rızıklarını döndürenler (vericiler) değillerdir. Oysa onlar bu hususta eşittir. O halde Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?

وَ	أَزْوَاجًا	مِنْ أَنفُسِكُمْ	لَكُمْ	جَعَلَ	اللَّهُ	وَ
, atıf h.	eşler	kendi nefislerinizden	size	yarattı	Allah	atıf h.
	mef'ul	harfi cer-mecrur isim, şibhi cümle (أَزْوَاجًا) ile bağlantılı	car-mecrur	haber, fiilimazi	mübteda	

مِنَ الطَّيِّبَاتِ ط	رَزَقَكُمْ	وَ	حَفَدَةً	وَ	بَنِينَ	مِنْ أَزْوَاجِكُمْ	جَعَلَ لَكُمْ
temiz şeylerden	size rızık verdi	ve	torunlar	ve	oğullar	eşlerinizden	sizin için / yarattı
car-mecrur	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	harfi cer-mecrur isim, şibhi cümle (بَنِينَ) ile bağlantılıdır	car-mecrur / fiili mazi

﴿ 72 ﴾	يَكْفُرُونَ	هُمْ	اللّٰهِ	بِنِعْمَتِ	وَ	يُؤْمِنُونَ	فَبِالْبَاطِلِ	أَ
	nankörlük mü ediyorlar	onlar	Allah'ın	nimetine	,	inanıyorlar	hala bâtıla	mı
	haber, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil (cemi vâvı), {(هُمْ يَكْفُرُونَ) cümlesi, (يُؤْمِنُونَ) cümlesi üzerine matuf}	mübteda	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	atıf h.	fiili muzari+fâil	atıf h., şibhi cümle	soru h.

72. Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı (ya da verdi), eşlerinizden sizin için oğullar (yani çocuklar) ve torunlar yarattı ve size temiz şeylerden rızık verdi. (Durum buyken) hâla bâtıla mı inanıyorlar, onlar Allah'ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 273 ≻

(NAHL, 65 – 66 – 67 – 68 – 69):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al babı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (if'al babı) hayat verdi, diriltti

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (اَلْخَالِصُ): (ismi fâil) katkısız, safi olan, halis

(أَسْقَى يُسْقِي إِسْقَاءً): (nakıs fiil, if'al b.) suladı, içirdi, içme hakkı verdi (اَلدَّمُ ج دِمَاءٌ): kan

[(سَاغَ يَسُوغُ) اَلسَّائِغُ]: (ismi fâil) boğazdan kolayca geçen (اَللَّبَنُ ج اَلْبَانٌ): süt

(اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, (koyun, keçi, sığır, deve) (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın

(اَلشَّارِبُ ج شَارِبُونَ): (ismi fâil) içen (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْعِبْرَةُ ج عِبَرٌ): ibret, ders alma

(اَلْفَرْثُ): dışkı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial babı) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağacı

(اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلرِّزْقُ): rızık (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(اَلْحَسَنُ ج اِحْسَانٌ): güzel, magrup, hoşa giden (اَلسَّكَرُ): sirke yahut şarap, sarhoşluk veren şey

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nakıs fiil, if'al b.) vahyetti, yol gösterdi, işaret etti, ilham etti

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial babı)edindi/ yaptı, ortaya koydu (عَرَشَ يَعْرِشُ عَرْشًا): hazırladı, kurdu/ dikti/ çardak yaptı

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç (اَلنَّحْلَةُ ج نَحْلٌ): arı

[(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْمُخْتَلِفُ]:(ismi fâil) muhtelif, değişik (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz fiil) yedi (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve

(سَلَكَ يَسْلُكُ سُلُوكًا): (yola) koyuldu, yola çıktı (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلنَّاسُ): insanlar

(اَلذُّلُولُ ج ذُلٌّ): uysal (hayvan), kolaylaştırılan, emre sunulan (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içecek, içilen şey

(اَللَّوْنُ ج اَلْوَانٌ): renk [(شَفَى يَشْفِي) اَلشِّفَاءُ]: şifa (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): yol (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul babı)tefekkür etti, düşündü

(NAHL, 70 – 71 – 72):

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul babı) ruhunu kabzetti, öldürdü (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) geri çevirdi, iade etti, reddetti

[(رَذِلَ يَرْذَلُ) اَلْاَرْذَلُ]: (ismi tafdil) en aşağı, en hasis, en kıymetsiz, en rezil (اَلْعُمُرُ ج عُمُرٌ): ömür (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, oğul

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübalağalı ismi fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْحَافِدُ ج حَفَدَةٌ): torun,

(فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il babı) üstün kıldı, üstün saydı [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلرَّادُّ]: (ismi fâil) geri verici, döndürücü (اَلرِّزْقُ): rızık

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu, sahip oldu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): elinde, tasarrufunda, mülkiyetinde/ kuvvet, güç/ sağ

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkar etti (بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ismi fâil) faydasız, boş

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): helal, hoş, temiz (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 274 (NAHL: 73 – 79) ≻

لَهُمْ	لاَ يَمْلِكُ	مَا	اللّهِ	مِنْ دُونِ	يَعْبُدُونَ	وَ
onlar için	sahip olmayan	şeye	Allah'ı	bırakıp	kulluk ediyorlar	
car-mecrur	nefiy h., sıla; muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	muzafun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	fiili muzari+fâil	atıf h.

﴿ 73 ﴾	لاَ يَسْتَطِيعُونَ ج	وَ	شَيْئًا	الْأَرْضِ	وَ	مِنَ السَّمَاوَاتِ	رِزْقًا
	güç yetiremeyecek		hiçbir şeye	yerden	ve	göklerden	rızıktan
	nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.	mef'ul	matuf	atıf h.	(رِزْقًا)'ın sıfatı; şibhi c.	mef'ul

73. Allah'ı bırakıp, göklerden ve yerden olan rızıktan onlar için hiçbir şeye sahip olmayan ve güç yetiremeyecek şeylere kulluk ediyorlar.

وَ	يَعْلَمُ	اللّهَ	إِنَّ	الْأَمْثَالَ ط	لِلّهِ	فَلاَ تَضْرِبُوا
atıf h.	bilir	Allah	Doğrusu	benzerler	Allah'a	koşmayın
	(إِنَّ)'nin haberi, fiili muzari	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi (başlangıç cümlesi)	mef'ul	car-mecrur	başlama h.+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil

﴿ 74 ﴾	لاَ تَعْلَمُونَ	أَنْتُمْ
	bilmezsiniz	siz
	haber, nefiy h., fiili muzari+fâil (إِنَّ اللّهَ يَعْلَمُ) cümlesi üzerine matuf }	mübteda

74. Artık Allah'a benzerler koşmayın. Doğrusu (onun benzerinin olmadığını) Allah bilir, siz bilmezsiniz.

عَلَى شَيْءٍ	لاَ يَقْدِرُ	مَمْلُوكًا	عَبْدًا	مَثَلاً	اللّهُ	ضَرَبَ
hiçbir şeye	gücü yetmeyen	mülk edinilmiş	bir köleyi	misal	Allah	verdi
car-mecrur	(عَبْدًا)'in ikinci sıfatı; nefiy h., f. muzari	sıfat	(مَثَلاً)'den bedel	mef'ul	fâil	fiili mazi

فَهُوَ	حَسَنًا	رِزْقًا	مِنَّا	رَزَقْنَاهُ	مَنْ	وَ
onun da	güzel	bir rızıkla	tarafımızdan	rızıklandırdığımız	(özgür) bir kimseyi	ve
atıf h., mübteda	sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	car-mecrur	sıla; fiili mazi, fâil, mef'ul	matuf, ismi mevsul {(عَبْدًا) üzerine matuf}	atıf h.

اَلْحَمْدُ	هَلْ يَسْتَوُونَ ط	جَهْرًا ط	وَ	سِرًّا	مِنْهُ	يُنْفِقُ
Hamd	eşit olurlar mı	açık	ve	gizli	ondan	harcayan
mübteda	soru h., fiili muzari+fâil	matuf	atıf h.	hal	car-mecrur	haber, muzari fiil

﴿ 75 ﴾	لاَ يَعْلَمُونَ	أَكْثَرُهُمْ	بَلْ	لِلّهِ ط
	bilmezler	onların çoğu	Fakat	Allah'a aittir
	nefiy h., haber, fiili muzari+fâil	mübteda	idrab h.	haber, şibhi cümle,{(اَلْحَمْدُ لِلّهِ) cümlesi, başlangıç cümlesi}

75. Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen, mülk edinilmiş (başkasının malı olmuş) bir köle ile tarafımızdan güzel bir rızıkla rızıklandırdığımız onun da ondan (o verdiğimiz güzel rızıktan) gizli ve açık olarak harcayan (özgür) bir kimseyi misal verir. Bunlar (özgür insanla köle) eşit olurlar mı? Hamd (şükür ve övgü) Allah'a aittir. Fakat onların çoğu bilmezler.

أَبْكَمُ	أَحَدُهُمَا	رَجُلَيْنِ	مَثَلاً	اللّهُ	ضَرَبَ	وَ
dilsizdir	Onların biri	iki kişiyi	misal	Allah	verdi	
haber	mübteda	(مَثَلاً)'den bedel	mef'ul	fâil	fiili mazi	atıf h.

(رَجُلَيْنِ)'nin sıfatı; isim cümlesi

أَيْنَمَا	عَلَى مَوْلاَهُ لا	كَلٌّ	هُوَ	وَ	عَلَى شَيْءٍ	لا يَقْدِرُ
her nereye	efendisinin üzerinde	yüktür	o	ve	bir şeye	gücü yetmeyen
cezmeden şart ismi; (mekan zarfı),{(يُوَجِّهْهُ) ile bağlantılıdır}, (هُوَ)'nin ikinci haberidir}	harfi cer-mecrur isim	haber, {(وَهُوَ كَلٌّ) cümlesi, (لا يَقْدِرُ) cümlesi üzerine matuf}	mübteda	atıf harfi	car-mecrur	2. haber; olumsuz muzari fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari

مَنْ	وَ	هُوَ لا	هَلْ يَسْتَوِي	بِخَيْرٍ ط	لاَ يَأْتِ	يُوَجِّهْهُ
kimse	ve	o	eşit olur mu	bir hayır	getirmez	onu yöneltse
gizli zamir üzerine matuf, ismi mevsul	atıf h.	(يَسْتَوِي)'dek i gizli zamir için tekit	soru h., fiili muzari, (başlangıç cümlesi}	car-mecrur	nefiy h., cevâbü'ş-şart; fiili muzari	fi'lu'ş-şart; fiili muzari, mef'ul

﴿ 76 ﴾ مُسْتَقِيمٍ ع	عَلَى صِرَاطٍ	هُوَ	وَ	بِالْعَدْلِ لا	يَأْمُرُ
dosdoğru	yolda olarak			adaleti	emreden
sıfat	haber; şibhi cümle {(وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ) cümlesi, sıla cümlesi üzerine matuf	mübteda	atıf h.	car-mecrur	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari

76. Allah, iki kişiyi misal verir: Onların biri, bir şeye gücü yetmeyen (beceremeyen) dilsizdir ve efendisinin üzerinde bir yüktür. Onu her nereye yöneltse bir hayır (fayda) getirmez. Bununla, dosdoğru yolda olarak adaleti emreden kimse eşit olur mu?

وَ	لِلّٰهِ	غَيْبُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	وَ
	Allah'a aittir	gaybı	göklerin	ve	yerin	
başlama h.	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	atıf h.

مَآ	أَمْرُ السَّاعَةِ	إِلاَّ	كَلَمْحِ	الْبَصَرِ	أَوْ	
değildir	Kıyamet saati	(bir süre)den başka	ani bir bakışı gibi	gözün	veya	
nefiy h.	mübteda, muzaf	istisna h.	Haber; şibhi cümle	muzafun ileyh	atıf h.	

﴿ 77 ﴾ قَدِيرٌ	شَيْءٍ عَلَى كُلِّ	اللّٰهَ	إِنَّ	أَقْرَبُ ط	هُوَ
Kadir'dir	her şeye	Allah	Şüphesiz	daha yakın	
(إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh harfi cer-mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi	haber	mübteda

77. Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyametin saati (kopma zamanı), gözün ani bir bakışı (gözaçıp kapama) gibi veya (bundan) daha yakın (daha kısa bir süre)den başkası değildir. Şüphesiz Allah, her şeye Kadir'dir (Allah bunu sağlayacak kudrettedir).

وَ	اللّٰهُ	أَخْرَجَكُمْ	مِنْ بُطُونِ	أُمَّهَاتِكُمْ	لاَ تَعْلَمُونَ	شَيْئًا لا	وَ	جَعَلَ
	Allah	sizi çıkardı	karnından	annelerinizin	bilmez halde	bir şey		verdi
başlama h.	mübteda	haber, fiil cümlesi, fiili mazi, mef'ul	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh.	(أَخْرَجَكُمْ)'deki mef'ul zamirden hal; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul	atıf h.	fiili mazi

﴿ 78 ﴾ تَشْكُرُونَ	لَعَلَّكُمْ	الْأَفْئِدَةَ لا	وَ	الْأَبْصَارَ	وَ	الْسَّمْعَ	لَكُمُ
şükredersiniz	Belki	gönüller	ve	gözler	,	işitme	size
(لَعَلَّ)'nin haberi: fiili muzari+fâil	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur

78. Allah sizi annelerinizin karnından bir şey bilmez halde çıkardı. Belki şükredersiniz diye size işitme, gözler ve gönüller verdi.

مَا يُمْسِكُهُنَّ	السَّمَآءِ ط	فِي جَوِّ	مُسَخَّرَاتٍ	إِلَى الطَّيْرِ	لَمْ يَرَوْا	أَ
onları tutamaz	göğün	boşluğunda	emre boyun eğdirilmiş haldeki	kuşlara	bakmadılar mı	
(الطَّيْرِ)'den ikinci hal: fiil c.: nefiy h., fiili muzari, mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	(الطَّيْرِ)'den hal	car-mecrur	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	soru h.

﴿ 79 ﴾ يُؤْمِنُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذَلِكَ	إِنَّ	اللّٰهُ ط	إِلاَّ
inanan	bir toplum için	ayetler	bunda vardır	Doğrusu	Allah' tan	başkası
(قَوْمٍ)'in sıfatı; fiili muzari+fâil	car-mecrur	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi c.	tekit ve nasb harfi	fâil	istisna h.

79. Göğün boşluğunda emre boyun eğdirilmiş halde (uçan) kuşlara bakmadılar mı? Onları Allah'tan başkası (havada uçması için) tutamaz. Doğrusu bunda inanan bir toplum için ayetler vardır.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 274 ⮞

(NAHL, 73 – 74):

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu/ eli altında oldu (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): gücü yetti, yapabildi

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti [(رَزَقَ يَرْزُقُ) اَلرِّزْقُ]: rızık

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal getirdi/ vurdu, dövdü (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, eş, benzer (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(NAHL, 75 – 76):

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): gücü yetti/ ayarladı/ takdir etti/ daralttı (أَنْفَقَ يُنْفِقُ اِنْفَاقًا): (if'al babı) harcadı, sadaka verdi, zekat verdi

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): (if'tial babı ,nakıs fiil) müsavi oldu, birbirine denk geldi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, daha çok, en çok (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا مَثَلاً): misal getirdi

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi (اَلْمَمْلُوكُ): mülk edinilen köle (اَلْحَسَنُ ج اِحْسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden

(اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, gizli (اَلْجَهْرُ ج جِهَارٌ): alenilik, aleniyet (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (لَاَحَدُ): bir, tek

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]:(ismi fâil) dosdoğru

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا مَثَلاً): misal verdi/ vurdu, dövdü (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): adam, erkek

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): gücü yetti/ takdir etti/ daralttı/ kadrini bildi (اَلْخَيْرُ): hayır, iyilik, fayda

[(كَلَّ يَكِلُّ) كَلٌّ]: yük, bitkin olmak; yorulmak; boş olmak; anlamsız olmak; körlemek (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs, mehmuz fiil) geldi

(اَلْعَدْلُ ج عُدُولٌ): adalet, doğruluk (وَجَّهَ يُوَجِّهُ تَوْجِيهًا): (tef'il babı) yöneltti, tarafına çevirdi

(اَلْاَبْكَمُ ج بُكْمٌ): dilsiz, ahras (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): dost, sahip

(NAHL, 77):

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, bilinmeyen (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet vakti

(اَللَّمْحُ الْبَصَرُ): birdenbire bakıverme, gözle aniden bakma [(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْاَقْرَبُ]: (ismi tafdil) en yakın, daha yakın

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: kudreti büyük, gücü sonsuz (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(NAHL, 78):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti (لَعَلَّ): umulurki, belki

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al babı) çıkardı (اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne

(اَلسَّمْعُ): işitme, işitme duygusu (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْفُوءَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül, bilgi olayıyla ilgili olduğu konumlarda "bilme ve kavrama gücü, akıl

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(NAHL, 79):

(اَلْمُسَخَّرَةُ ج مُسَخَّرَاتٌ): (ismi meful) emre amade kılınan, emir altına alınan

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ اِمْسَاكًا): (if'al babı)tuttu/ çekti/ bıraktı/ salmadı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil)gördü/ bildi/ zannetti (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (اَلْجَوُّ ج اَجْوَاءُ): hava

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 275 (NAHL: 80 – 87) ≻

وَ	اللّٰهُ	جَعَلَ	لَكُمْ	مِنْ بُيُوتِكُمْ	سَكَنًا	وَ
	Allah	yaptı	size	evlerinizi	bir sükun (huzur) yeri	
atıf h.	mübteda	haber; fiili mazi	car-mecrur	h. cer-mecrur isim, { şibhi cümleye (سَكَنًا)'den hal de denmiş}	mef'ul	atıf h.

جَعَلَ	لَكُمْ	مِنْ جُلُودِ	الْأَنْعَامِ	بُيُوتًا	تَسْتَخِفُّونَهَا	يَوْمَ
yarattı	Sizin için	derilerinden	hayvanların	evler	hafif bulacağınız	gününüzde
fiili mazi	car-mecrur	harfi cer-mecrur isim, muzaf, { şibhi cümleye (بُيُوتًا)'den hal de denmiştir }	muzafun ileyh	mef'ul, mevsuf	(بُيُوتًا)'in sıfatı, fiili muzari+fâil, mef'ul	zaman zarfı, muzaf

وَ	ظَعْنِكُمْ	وَ	يَوْمَ	إِقَامَتِكُمْ	وَ	مِنْ أَصْوَافِهَا	وَ
	yolculuk	ve	gününüzde	ikamet		yünlerinden	
atıf h.	muzafun ileyh, muzaf, muzafun ileyh	atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	atıf h.	harfi cer-mecrur isim, şibhi cümle (أَثَاثًا) ile bağlantılıdır	

﴿ 80 ﴾	إِلَى حِينٍ	وَ	مَتَاعًا	أَثَاثًا	وَ	أَشْعَارِهَا	وَ	أَوْبَارِهَا
	bir süreye kadar	ve	dünyalık	ev eşyası		kıllarından	ve	tüylerinden
	(مَتَاعًا)'ın sıfatı; şibhi c.	atıf h.	matuf	(جَعَلَ) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü		matuf	atıf h.	matuf

80. Allah size evlerinizi bir mesken (bir huzur ve sükûn yeri) yaptı. Sizin için hayvanların derilerinden yolculuk (ya da göç) gününüzde ve (gerekse) ikamet (yerleşim) gününüzde hafif bulacağınız evler; yünlerinden, tüylerinden ve kıllarından bir süreye kadar ev eşyası ve dünyalık (geçimlik, ticaret malı) yarattı.

وَ	اللّٰهُ	جَعَلَ	لَكُمْ	مِمَّا	خَلَقَ	ظِلَالًا
	Allah	yaptı	size	yarattıklarından	sıla; fiili mazi	gölgeler
atıf h.	mübteda	haber, fiili mazi	car-mecrur	(ظِلَالًا)'den hal;şibhi cümle: cer, ismi mevsul		(جَعَلَ)'nin mef'ûlü

وَ	جَعَلَ	لَكُمْ	مِنَ الْجِبَالِ	أَكْنَانًا	وَ	جَعَلَ
	yaratı	sizin için	dağlardan	siperler		yarattı
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	şibhi cümle (أَكْنَانًا) ile bağlantılıdır	mef'ul	atıf h.	fiili mazi,

لَكُمْ	سَرَابِيلَ	تَقِيكُمُ	الْحَرَّ	وَ	سَرَابِيلَ	تَقِيكُمْ
sizin için	gömlekler	sizi koruyacak	sıcaktan	ve	elbiseler	sizi koruyacak
car-mecrur	mef'ul (gayri munsarif kalıbı)	(سَرَابِيلَ)'nin sıfatı; muzari fiil cümlesi; mef'ul	(تَقِي) fiilinin ikinci mef'ulü	atıf h.	matuf	(سَرَابِيلَ)'nin sıfatı; muzari fiil cümlesi; mef'ul

﴿ 81 ﴾	بَأْسَكُمْ ط	كَذَلِكَ	يُتِمُّ	نِعْمَتَهُ	عَلَيْكُمْ	لَعَلَّكُمْ	تُسْلِمُونَ
	şiddet anınızı	İşte böylece	tamamlıyor	nimetini	üzerinize		Müslümanlar olursunuz diye
	ikinci mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi; fiili muzari+fâil

81. Allah, yarattıklarından size gölgeler yaptı. Dağlardan sizin için siperler (saklanma yerleri, barınaklar) yarattı. Sizi sıcaktan koruyacak gömlekler ve şiddet anınızda sizi koruyacak elbiseler (zırhlar) yarattı. İşte böylece Allah, belki müslümanlar (O'na teslim olanlar) olursunuz diye üzerinize (dünya ve ahiret) nimetini tamamlıyor.

﴿ 82 ﴾	الْمُبِينُ	الْبَلَاغُ	عَلَيْكَ	فَإِنَّمَا	تَوَلَّوْا	فَإِنْ
	açık	bir tebliğdir	sana düşen	artık	yüz çevirirlerse	
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cümle	cevabü'ş-şart; rabıta, hasr edatı	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	atıf h., şart h.

82. Yine de yüz çevirirlerse, artık sana düşen ancak açık bir tebliğdir.

﴿ 83 ﴾	الْكَافِرُونَ ع	أَكْثَرُهُمُ	وَ	يُنْكِرُونَهَا	ثُمَّ	اللّٰهِ	نِعْمَتَ	يَعْرِفُونَ
	nankörlerdir	onların çoğu		onu inkar ediyorlar	sonra	Allah'ın	nimetini	biliyorlar
	haber	mübteda	hal vâvı	fiili muzari, fâil, mef'ul	atıf h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiili muzari+fâil

(يُنْكِرُونَهَا)'daki cemi vavı'ndan hal; isim c.

83. Onlar, Allah'ın nimetini biliyorlar, sonra da onu inkar ediyorlar; onların çoğu nankördür.

ثُمَّ	شَهِيدًا	أُمَّةٍ	كُلِّ	مِنْ	نَبْعَثُ	يَوْمَ	وَ
sonra	bir şahid	Her ümmetten			göndereceğimiz	günü	
atıf h.	mef'ul	muzafun ileyh		harfi cer-mecrur isim, muzaf	fiili muzari, fiil cümlesi (يَوْمَ)'nin muzafun ileyhi	fiilin mef'ulü, (zaman zarfı), muzaf (اذكر)(zikret, hatırla) olarak takdir edilen	başlama h.

﴿ 84 ﴾	يُسْتَعْتَبُونَ	هُمْ	لاَ	وَ	كَفَرُوا	لِلَّذِينَ	لاَ يُؤْذَنُ
	hoşgörülmeleri istenmez			,	inkar eden	kimselere	izin verilmez
	haber, meçhul fiili muzari+naibi fâil	mübteda	tekit için zaid nefiy h.	atıf h.	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi,fâil	şibhi cümle naibi fâil	nefiy h: meçhul fiili muzari

84. Her ümmetten bir şahid göndereceğimiz gün; (ondan) sonra inkar eden kimselere (özür dilemeleri için kıyâmet günü) izin verilmez, (Allah'tan kendilerine) hoşgörülme istenmez (müsamaha edilip özürleri dinlenmez).

الْعَذَابَ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ	رَأَى	إِذَا	وَ
azabı	zulmeden	kimseler	gördüklerinde		
mef'ul	sıla; fiili mazi, fâil	fâil, ismi mevsul , fiil cümlesi	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	şart bildiren zaman zarfı, {cevabın manasıyla bağlantılıdır}	atıf h.

﴿ 85 ﴾	يُنْظَرُونَ	هُمْ	لاَ	وَ	عَنْهُمْ	فَلاَ يُخَفَّفُ
	mühlet de verilmez	onlara		onlardan		hafifletilmez
haber; meçhul fiili muzari+naibi fâil {(وَلاَ هُمْ يُنْظَرُونَ) cümlesi, (فهو لا يخفف) cümlesi üzerine matuf}		mübteda	tekit için gelen zaid nefiy h.	atıf h.	car-mecrur	rabıta (bağlaç) + cevabü'ş-şart; nefy-i istikbal fiil cümlesi; nefiy h., meçhul fiili muzari

85. Zulmedenler azabı gördüklerinde, artık onlardan (azap) hafifletilmez, onlara mühlet de verilmez.

قَالُوا	شُرَكَآءَهُمْ	أَشْرَكُوا	الَّذِينَ	رَأَى	إِذَا	وَ
derler	koştukları ortaklarını	ortak koşanlar		gördüğü	zaman	
cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fâil	mef'ul	sıla; fiili mazi, fâil	fâil, ismi mevsul	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.

مِنْ دُونِكَ ج	نَدْعُو	كُنَّا	الَّذِينَ	شُرَكَآؤُنَا	هَؤُلاَءِ	رَبَّنَا
seni bırakıp	kulluk ettiğimiz			ortaklarımızdır	İşte bunlar	Rabbimiz
harfi cer, zarf ismi	(كَانَ)'nın haberi, muzari fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	sıfat, ismi mevsul	haber	mübteda, işaret ismi	mahzuf nida harfinin münadası
sıla; fiil cümlesi						

﴿ 86 ﴾	لَكَاذِبُونَ ج	إِنَّكُمْ	الْقَوْلَ	إِلَيْهِمُ	فَأَلْقَوْا
	yalancılarsınız	Siz kesinlikle	söz	bunlara	Onlar atarlar
	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil

86. (Allah'a) ortak koşanlar, koştukları ortakları gördükleri zaman: «Rabbimiz! İşte bunlar, seni bırakıp da kulluk ettiğimiz ortaklarımızdır.» derler. Onlar da bunlara: «Siz kesinlikle yalancılarsınız» diye söz atarlar.

ضَلَّ	وَ	السَّلَمَ	يَوْمَئِذٍ	إِلَى اللَّهِ	أَلْقَوْا	وَ
kaybolup gider	ve	teslim (bayrağını)	O gün	Allah'a	çıkarıp atarlar	
fiili mazi	atıf h.	mef'ul	zaman zarfı	car-mecrur	fiili mazi, fâil	atıf h.

﴿ 87 ﴾	يَفْتَرُونَ	كَانُوا	مَا	عَنْهُمْ
	uydurmakta oldukları		şeyler	onlardan
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(ضَلَّ)'nin fâili, ismi mevsul	car-mecrur

87. O gün Allah'a teslim (bayrağını) çıkarıp atarlar (çaresizce teslim olurlar) ve uydurmakta oldukları şeyler onlardan kaybolup gider

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 275 ≻

(NAHL, 80):

(اَلسَّكَنُ): sükun, teskin edilme, tatmin olma, dinlenme/ vatan ve aile gibi canın çektiği yer

(اِسْتَخَفَّ يَسْتَخِفُّ اِسْتِخْفَافًا): (if'al babı , muzaaf fiil) (hissi şeylerde) hafif buldu (اَلظَّعْنُ): göçme, yolculuğa çıkma

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, dünya hayatında nefse hoş gelen şeyler (اَلْجِلْدُ ج جُلُودٌ): deri (اَلْحِينُ): vakit, müddet

[(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْاِقَامَةُ]: (masdar) yerleşme, ikamet etme (اَلصَّوْفُ ج اَصْوَافٌ): yün (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(اَلْوَبَرُ ج اَوْبَارٌ): deve tüyü, develerin omuz kısmında bulunan ve ince giysiler ve bazan da bedevî çadırı örmekte kullanılan yumuşak, ince yün (اَلْاَثَاثُ): çok mal, ev eşyası/ insanın giydiği, örtündüğü ve cinsel ilişkide üzerine çektiği örtü

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı, icad etti, hükmetti (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan (اَلشَّعْرُ ج اَشْعَارٌ): kıl

(NAHL, 81 – 82 – 83):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (أَتَمَّ يُتِمُّ اِتْمَامًا): (if'al babı ,muzaaf fiil) ikmal etti, tamamladı

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ اِسْلاَمًا): (if'al babı) ihlaslı oldu/ teslim oldu/ müslüman oldu (اَلْكِنُّ ج اَكْنَانٌ): saklanma yeri, siper

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلسِّرْبَالُ ج سَرَابِيلُ): gömlek, elbise yahut zırh, giyilen her şey için kullanılan henel ifade

(اَلظِّلُّ ج ظِلاَلٌ): gölge (اَلْبَأْسُ): şiddet, kuvvet, azap (وَقَى يَقِي وِقَايَةً): korudu (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı, icad etti, hükmetti (اَلْحَرُّ): ısı, sıcaklık (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (tefa'ul babı, nakıs fiil) yüz çevirdi, döndü/ yürüttü/ sevdi [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (أَنْكَرَ يُنْكِرُ اِنْكَارًا): (if'al babı) inkar etti, tanımadı (عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اَلْاَكْثَرُ):ekseriyet, çoğunluk

(NAHL, 84):

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübalağalı ismi fâil) çokça bulunan, iyi gözetleyen, iyi şahitlik eden

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkar etti, nankörlük etti, iman hududunu aştı

(اِسْتَعْتَبَ يَسْتَعْتِبُ اِسْتِعْتَابًا): müsamaha gösterilmesini arzu etti, hoş görülmesini istedi, rızalık istedi

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet (اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz fiil) izin verdi

(NAHL, 85):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil) gördü/ zannetti/ bildi (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(خَفَّفَ يُخَفِّفُ تَخْفِيفًا): (tef'il babı) hafifletti (أَنْظَرَ يُنْظِرُ اِنْظَارًا): (if'al babı) mühlet verdi, süre tanıdı

(NAHL, 86):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil) gördü/ zannetti/ bildi (أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al babı) (Allah'a) ortak koştu

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ istedi/ teşvik etti

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (if'al babı ,nakıs fiil) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ çıkarıp attı

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fâil) yalancı, düzmeci

(NAHL, 87):

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (if'al babı, nakıs fiil) bıraktı, attı/ hitap etti/ kulak verdi/ çıkarıp attı

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fil) gizlendi, kayboldu/ yanıldı/ doğru yolu bulamadı (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً):(iftial babı , nakıs fiil) uydurdu, iftira etti (يَوْمَئِذٍ): o gün

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 276 (NAHL: 88 – 93) ≻

اَلَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	صَدُّوا	عَنْ سَبِيلِ	اللّٰهِ	زِدْنَاهُمْ
mübteda, ismi mevsul	İnkâr edenlere sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	ve atıf h.	alıkoyanlara fiili mazi, fâil	yolundan harfi cer-mecrur isim, muzaf	Allah muzafun ileyh	artırdık haber, fiil cümlesi; fiili mazi, fâil, mef'ul

عَذَابًا	فَوْقَ	الْعَذَابِ	بِمَا	كَانُوا	يُفْسِدُونَ	﴿ 88 ﴾
azap ikinci mef'ul	üstüne (عَذَابًا)'in sıfatı; şibhi cümle; mekan zarfı, muzaf	azap muzafun ileyh	sebebiyle harfi cer, ismi mevsul {(مَا)'ya masdariye de denmiştir, masdarı müevvel (زِدْنَاهُمْ) ile bağlantılıdır}	olmaları sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	fesat çıkarmakta (كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi	

88. İnkâr edenlere ve (insanları) Allah yolundan alıkoyanlara fesat çıkarmakta olmaları sebebiyle, azap üstüne azap artırdık.

عَلَيْهِمْ	شَهِيدًا	أُمَّةٍ	فِي كُلِّ	نَبْعَثُ	يَوْمَ	وَ
onların üzerine car-mecrur	bir şahid mef'ul	Her ümmet içinde muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	gönderdiğimiz muzafun ileyh, muzari fiil cümlesi	gün zaman zarfı, muzaf { ("اذكر") (zikret) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü }	atıf h. {başlama h. de denmiş}

وَ	عَلَى هٰؤُلَاءِ ؕ	شَهِيدًا	بِكَ	جِئْنَا	وَ	مِنْ أَنْفُسِهِمْ
atıf h.	bunların üzerine harfi cer, işaret ismi	bir şahid olarak hal	seni de car-mecrur	getiririz fiili mazi, fâi	atıf h.	kendi nefislerinden harfi cer-mecrur isim

وَ	شَيْءٍ	لِكُلِّ	تِبْيَانًا	الْكِتَابَ	عَلَيْكَ	نَزَّلْنَا
atıf h.	şeyin muzafun ileyh	her harfi cer-mecrur isim, muzaf, {(تِبْيَانًا)'nin sıfatı }	açıklayıcısı mef'ûlün lieclih	Kitabı mef'ul	sana car-mecrur	indirdik fiili mazi, fâil

﴿ 89 ﴾	لِلْمُسْلِمِينَ ع	بُشْرَى	وَ	رَحْمَةً	وَ	هُدًى
	Müslümanlar için (بُشْرَى)'nın sıfatı; şibhi cümle	bir müjde matuf	ve atıf h.	bir rahmet matuf	atıf h.	bir hidayet olması için matuf

89. Her ümmet içinde kendi nefislerinden onların üzerine bir şahid gönderdiğimiz gün, seni de bunların üzerine bir şahid olarak getiririz. Biz Kitabı sana, (hidayet ve delaletle ilgili) her şeyin açıklayıcısı, Müslümanlar için bir hidayet (doğruyu gösteren bir rehber), bir rahmet ve bir müjde olması için (tedricen, yavaş yavaş) indirdik.

وَ	الْإِحْسَانِ	وَ	بِالْعَدْلِ	يَأْمُرُ	اللّٰهَ	إِنَّ
atıf h.	iyiliği matuf	atıf h.	adaleti car-mecrur	emreder (إِنَّ)'nin haberi, muzari f. cümlesi	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekit ve nasb harfi

وَ	عَنِ الْفَحْشَاءِ	يَنْهَى	وَ	الْقُرْبَى	ذِي	إِيتَاءِ
ve atıf h.	çirkin işlerden car-mecrur	yasaklar fiili muzari	atıf h.	yakınlık muzafun ileyh	sahibi olana muzafun ileyh, muzaf	vermeyi matuf, muzaf

﴿ 90 ﴾	تَذَكَّرُونَ	لَعَلَّكُمْ	يَعِظُكُمْ	الْبَغْيِ ج	وَ	الْمُنْكَرِ
	düşünürsünüz (لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	Belki siz tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	size öğüt verir (يَنْهَى)'nın fâilinden hal; muzari fiil cümlesi, mef'ul	azgınlıktan matuf	ve atıf h.	fenalık matuf

90. Doğrusu Allah, adaleti, iyiliği, yakınlık sahibi olana (kan bağı veya evlilikle bağlı bulunduğu yakınlar ve akrabaya) (ihtiyacı olan şeyleri) vermeyi (sıla-i rahime yardım etmeyi) emreder. Çirkin işlerden, fenalık ve azgınlıktan yasaklar. Belki siz, düşünürsünüz (de öğüdü tutarsınız).

وَ	عَاهَدْتُمْ	إِذَا	اللّٰهِ	بِعَهْدِ	أَوْفُوا	وَ
atıf h.	Antlaşma yaptığınız fiilu'ş-şart, fiili mazi, fâil, cümle muzafun ileyh	zaman zaman zarfı, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	ahdini harfi cer-mecrur isim, muzaf	yerine getirin emir fiili, fâil	başlama h.

لَا تَنْقُضُوا	الْأَيْمَانَ	بَعْدَ	تَوْكِيدِهَا	وَ	قَدْ	جَعَلْتُمُ	
bozmayın	yeminleri	sonra	pekiştirdikten			kılmış olarak	
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil	mef'ul	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (هَا):muzafun ileyh	hal vâvı	tahkik h.	(تَنْقُضُوا)'nun fâilinden hal; mazi fiil cümlesi; fâil	

اللّٰهَ	عَلَيْكُمْ	كَفِيلًا ط	إِنَّ	اللّٰهَ	يَعْلَمُ	مَا	تَفْعَلُونَ	﴿ 91 ﴾
Allah'ı	üzerinize	kefil	Doğrusu	Allah	bilir	şeyleri	yaptığınız	
birinci mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ul	tekit ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	

91. Antlaşma yaptığınız zaman, Allah'ın ahdini yerine getirin (ahde vefa gösterin). Allah'ı üzerinize kefil kılmış olarak (Vallahi, billahi ve tallahi deyip kasıtlı olarak) pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın. Doğrusu Allah, yaptığınız şeyleri bilir.

أَنْكَاثًا ط	قُوَّةٍ	مِنْ بَعْدِ	غَزْلِهَا	نَقَضَتْ	كَالَّتِي	لَا تَكُونُوا	وَ
kuvvetle eğirip bükmesinden		sonra	ipliğini	çözüp bozan	(kadın) gibi	olmayın	
(غَزْلِهَا)'den hal	muzafun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	mef'ul	sıla; mazi fiil cümlesi	haberi, şibhi cümle (تَكُونَ)'nin	nehiy ve cezm h., f. muzari, nâsih, (تَكُونَ)'nin ismi	atıf h.

أَرْبَى	هِيَ	أُمَّةٌ	أَنْ تَكُونَ	بَيْنَكُمْ	دَخَلًا	أَيْمَانَكُمْ	تَتَّخِذُونَ	
daha fazla		bir topluluk	olduğu için	aranızda	bir tuzak	yeminlerinizi	edinerek	
haber	mübteda	(تَكُونَ)'nin ismi	masdarı müevvel mef'ûlün lieclihtir, yani (مخافة) (korkusu dolayısıyla); masdar ve nasb h., fiili muzari, nâsih	(دَخَلًا)'in sıfatı; şibhi cümle	ikinci mef'ul	mef'ul	(تَكُونُوا)'nün zamirinden hal; muzari f.	

(تَكُونَ)'nin haberi; isim c.

لَكُمْ	لَيُبَيِّنَنَّ	وَ	بِهِ ط	اللّٰهُ	يَبْلُوكُمُ	إِنَّمَا	مِنْ أُمَّةٍ ط	
size	açıklayacaktır		bununla	Allah	sizi imtihan etmektedir	ancak	bir topluluktan	
car-mecrur	kasem h., tekit nûnu'na birleşmiş fiili muzari	başlama h.	car-mecrur	fâil	fiili muzari, mef'ul	hasr edatı	car-mecrur	

﴿ 92 ﴾	تَخْتَلِفُونَ	فِيهِ	كُنْتُمْ	مَا	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	
	ihtilafa düşmekte	hakkında	olduğunuz	şeyi	kıyamet	günü	
	(كُنْتُمْ)'ün haberi; fiili muzari+fâil	car-mecrur	sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	mef'ul, ismi mevsul	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	

92. Bir topluluk diğer bir topluluktan (sayı veya mal bakımından) daha fazla olduğu için yeminlerinizi aranızda bir tuzak (aldatma aracı) edinerek ipliğini kuvvetle (sağlam olarak) bükmesinden sonra çözüp bozan (kadın) gibi olmayın. Allah, bununla ancak sizi imtihan etmektedir. Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet günü kesinlikle size açıklayacaktır.

وَاحِدَةً	أُمَّةً	لَجَعَلَكُمْ	اللّٰهُ	شَاءَ	لَوْ	وَ	
tek	bir ümmet	sizi kılardı	Allah	dileseydi			
sıfat	Ikinci mef'ul	cevabü'ş-şart h., (fiili mazi, mef'ul	fâil	fiili mazi{şart cümlesi,}	şart h.	atıf h.	

يَهْدِي	وَ	يَشَاءُ	مَنْ	يُضِلُّ	لٰكِنْ	وَ	
doğru yola iletir		dilediğini		saptırır	fakat		
fiili muzari	atıf h.	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	istidrak h.	atıf h.	

﴿ 93 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	عَمَّا	لَتُسْأَلُنَّ	وَ	يَشَاءُ ط	مَنْ	
	yapmakta	olduğunuz	şeylerden	kesinlikle sorulacaksınız		dilediğini		
	(كُنْتُمْ)'ün haberi; fiili muzari+fâil	sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	kasem h., tekit nunu birleşmiş meçhul fiili muzari+naibi fâil mahzuf	atıf h.	sıla; fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	

93. Allah dileseydi sizi bir tek ümmet kılardı; fakat O, (geçmişte yaptıkları sebebiyle) dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. Yapmakta olduğunuz şeylerden kesinlikle sorulacaksınız.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 276 ≻

(NAHL, 88 - 89):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) arttırdı, ziyadeleştirdi, katıldı, çoğaldı (فَوْقَ): (zarf) üstünde (أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا): (if'al babı) ifsad etti, bozdu, fesat çıkardı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübalağalı ismi fâil) şahit, iyi şahitlik eden (اَلتِّبْيَانُ): tebyin, izah, açıklama, açıklığa kavuşturma [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet, hidayet verme (اَلْبُشْرَى): müjde, iyi haber (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil) getirdi, geldi (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il babı) indirdi (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet

(NAHL, 90):

(اَلْعَدْلُ ج عُدُولٌ): adalet, doğruluk, hak yememe, hakka ve hakikate göre hüküm vermek, eşit olmak, eşit kılmak

[(أَحْسَنَ يُحْسِنُ) اَلْإِحْسَانُ]:(masdar) güzel davranma, iyilik yapma, yaptığını güzel yapmak

(اَلْفَحْشَاءُ): hayasızlık, çok çirkin ve yüz kızartıcı günah, edepsizlik (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): va'z etti, öğüt verdi

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul babı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

[(آتَى يُؤْتِي) اَلْإِيتَاءُ]: (masdar) verme (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti (اَلْقُرْبَى): karabet, yakınlık/ akraba, yakın

(اَلْبَغْيُ): azgınlık, kibir, zulüm, fesat, hakka ve adalete tecavüz (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nakıs fiil) yasakladı

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: (ismi meful) kötülük, insan tabiatının hoşuna gitmeyen her şey, aklın ve sağ duyunun çirkin bulduğu, erdemli toplumun yadırgadığı tutum ve davranışlar

(NAHL, 91):

(أَوْفَى يُوفِي إِيفَاءً): (if'al babı , nakıs fiil) eksiksiz yaptı, ifa etti, tam olarak yerine getirdi

(عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (mufaale babı) andlaştı, muahede yaptı [(وَكَّدَ يُوَكِّدُ) اَلتَّوْكِيدُ]: (masdar) tekid etme, pekiştirme

(اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahit, anlaşma (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin (نَقَضَ يَنْقُضُ نَقْضًا): bozdu/ çözdü/ açtı/ yıktı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (بَعْدَ): (zarf) sonra (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلْكَفِيلُ): kefil, koruyucu, gözetici (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(NAHL, 92 – 93):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial babı) yaptı, husule getirdi/ edindi [(رَبَا يَرْبُو) اَلْأَرْبَى]: (ismi tafdil) daha ziyade, daha kuvvetli

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il babı) zahir oldu, izah ve izhar etti (نَقَضَ يَنْقُضُ نَقْضًا): çözdü, açtı/ bozdu

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftial babı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı (بَعْدَ): (zarf) sonra

(اَلْغَزْلُ ج غُزُولٌ): ip, eğrilmiş ip (اَلنِّكْثُ ج اَنْكَاثٌ): çözülmüş ip (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kudret, kuvvet, güç

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin (اَلدَّخَلُ): aldatma, hile, tuzak, gaddarlık (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet (بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): imtihan etti, denedi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (if'al babı) saptırdı veya sapmış buldu (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs fiil) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi, tarif etti, sevk etti

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz fiil) hesaba çekti/ sordu/ istedi (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 277 (NAHL: 94 – 102) ≻

وَ	لاَ تَتَّخِذُوا	أَيْمَانَكُمْ	دَخَلاً	بَيْنَكُمْ	فَتَزِلَّ	قَدَمٌ
	edinmeyin	yeminlerinizi	bir aldatma (unsuru)	kendi aranızda	kayar	ayak
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil	mef'ul	ikinci mef'ul	(دَخَلاً)'in sıfatı; şibhi cümle	fâ-i sebebiye; fâ-i sebebiye dolayısıyla gizli bir f. muzari (yani masdar-ı müevvel)	fâil

بَعْدَ	ثُبُوتِهَا	وَ	تَذُوقُوا	السُّوءَ	بِمَا	صَدَدْتُمْ
sonra	sapasağlam basmasından	ve	tadarsınız	kötülüğü		alıkoymanız sebebiyle
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul	harfi cer, masdar h.	fiili mazi, fâil

﴿ 94 ﴾

عَنْ سَبِيلِ	اللَّهِ ج	وَ	لَكُمْ	عَذَابٌ	عَظِيمٌ	
yolundan	Allah'ın	başlama h.	sizin içindir	azab	büyük	
harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh		haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar	sıfat	

94. Yeminlerinizi kendi aranızda, bir aldatma (bozuculuk unsuru) edinmeyin; (zira bu sebeple) sapasağlam basmasından sonra ayak kayar ve Allah'ın yolundan alıkoyduğunuz için kötülüğü tadarsınız. (Ayrıca) büyük azab da sizin içindir.

وَ	لاَ تَشْتَرُوا	بِعَهْدِ	اللَّهِ	ثَمَنًا	قَلِيلاً ط	إِنَّمَا	عِنْدَ	اللَّهِ
	değişmeyin	ahdini	Allah'ın	bir değere	az			Doğrusu Allah katındaki şey
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari fâil	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul	sıfat	tekid ve nasb h., nâsih, (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul		muzafun ileyh; sıla; şibhi cümle; (muzaf

﴿ 95 ﴾

هُوَ	خَيْرٌ	لَكُمْ	إِنْ كُنْتُمْ	تَعْلَمُونَ	
daha hayırlıdır		sizin için		şayet bilirseniz	
mübteda	haber	car-mecrur	şart h., fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil, önceki cümlede açıklandığı için cevabü'ş-şart mahzuf kabul edilir

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

95. Allah'ın ahdini (Allaha verdiğiniz sözü) az bir değere değişmeyin! Şayet (geçici dünya menfaatiyle cennet arasındaki farkı) bilirseniz, doğrusu Allah katında olan şey (mükafat) sizin için daha hayırlıdır.

مَا	عِنْدَكُمْ	يَنْفَدُ	وَ	مَا	عِنْدَ	اللَّهِ	بَاقٍ ط
şeyler	sizin yanınızdaki	tükenir		şey	katındaki	Allah	bâkidir
mübteda ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	haber: fiili muzari cüm.	atıf h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle; muzaf	muzafun ileyh	haber

وَ	لَنَجْزِيَنَّ	الَّذِينَ	صَبَرُوا	أَجْرَهُمْ
	kesinlikle karşılık vereceğiz	kimselere	Sabreden	mükâfatlarını
atıf h.	kasem h.,tekit nûnu'na birleşmiş f.muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	ikinci mef'ul

﴿ 96 ﴾

بِأَحْسَنِ	مَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ	
en güzeliyle	şeylerin	oldukları	yapmakta	
harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	

96. Sizin yanınızdaki şeyler (dünya malı) tükenir. Allah katındakiler ise bâkidir (sonsuzdur). Sabreden kimselere mükâfatlarını yapmakta oldukları şeylerin en güzeli(ni vermek sureti)yle kesinlikle karşılık vereceğiz.

مَنْ	عَمِلَ	صَالِحًا	مِنْ ذَكَرٍ	أَوْ	أُنْثَى	وَ
kim	amel işlerse	iyi	erkek(ler)den	veya	kadın(lar)dan	
mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	(عَمِلَ)'nin fâilinden hal; şibhi c.	atıf h.	matuf	hal vâvı

هُوَ	مُؤْمِنٌ	فَلَنُحْيِيَنَّهُ	حَيَاةً	طَيِّبَةً ج	وَ	لَنَجْزِيَنَّهُمْ
	mümin olarak	ona kesinlikle yaşatırız	bir hayat	hoş		kesinlikle onlara veririz
mübteda	haber	cevabü'ş-şart için rabıta, kasem h., (yeminin cevabı) tekit nûnu'na birleşmiş fiili muzari, mef'ul	mef'ûlü mutlak, {mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir	sıfat	atıf h.	kasem h., tekit nûnu'na birleşmiş fiili muzari, mef'ul

﴿ 97 ﴾ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

mükâfatlarını	en güzeliyle	şeylerin	oldukları	yapmakta
ikinci mef'ul	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

97. Erkek veya kadın(lar)dan (ayrım olmaksızın) kim mümin olarak iyi amel işlerse, ona kesinlikle hoş bir hayat yaşatırız. Mükâfatlarını, yapmakta oldukları şeylerin en güzeli (olan cenneti ve Allah'ın hoşnutluğunu vermek sureti)yle kesinlikle karşılık veririz.

﴿ 98 ﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

fiiliu'ş-şart; fiili mazi, fâil	okuduğun zaman	Kur'an	sığın	Allah'a	şeytandan	kovulmuş
(yeni cümleye) başlama h., şart bildiren zaman z.		mef'ul	rabıta (bağlaç) cevabu'ş-şart; emir fiili	car-mecrur	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat

98. Kur'an okuduğun zaman kovulmuş şeytandan Allah'a sığın!

﴿ 99 ﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

Doğrusu	yoktur	onun	bir hakimiyeti	üzerinde	iman edenler	ve	Rablerine	güvenenler
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	(لَيْسَ)'nin haber mukaddemi; şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, fâil	atıf h.	harfi cer, (mecrur isim	fiili muzari+fâil {(يَتَوَكَّلُونَ) cümlesi, (آمَنُوا) cümlesi üzerine matuf}

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

99. Doğrusu onun (şeytanın), iman edenler ve (yalnız) Rablerine tevekkül edenler üzerinde bir hakimiyeti (nüfuzu, zorlayıcı gücü) yoktur.

﴿ 100 ﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُم بِهِ مُشْرِكُونَ ع

ancak	Onun hakimiyeti	kimseler üzerinedir	onu dost edinen	ve	kimseler	onu	(Allah'a) ortak koşanlar
hasr edatı	mübteda	haber, şibhi cümle	sıla; fiili muzari+fâil, mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sebeb ifade eden harfi cer (الشَّيْطَانِ)'a dönen {haber ile bağlantılı}	haber

100. Onun hakimiyeti (otorite ve yaptırım gücü), ancak onu dost edinenlere ve onu(n sebebiyle Allah'a) ortak koşanlar üzerinedir.

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ

değiştirdiğimizde		bir ayetle	yerini	bir ayetin
şart bildiren cezmetmeyen zaman zarfı	atıf h.	mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muzafun ileyh

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنتَ

Sen	ancak	derler	indirdiği	şeyi	çok iyi bilir	Allah
mübteda	hasr edatı	cevâbü'ş-şart; f. mazi,fâil	sıla; fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	haber	mübteda

ara cümle h.

﴿ 101 ﴾ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

iftiracısın	Bilakis	onların çoğu	bilmezler
haber	idrab h.	mübteda	

Haber: fiil cüm: nefiy h., fiili muzari+fâil {بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) cümlesi, başlangıç cümlesi}

101. Bir ayetin yerini başka bir ayetle değiştirdiğimizde - ki Allah indirdiği şeyi (çok iyi) bilir- onlar; «Sen ancak bir iftiracısın (uyduruyorsun)» derler. Bilakis (hayır, öyle değildir), onların çoğu bilmezler.

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ

De ki	Onu indirdi	Rûh	mukaddes	Rabbin katından	hak ile	sebat vermek için
emir fiili	fiili mazi, mef'ul	fâil, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim	(نَزَّلَهُ)'nün fâilinden hal; şibhi c.	ta'lil ve nasb h., fiili muzari

﴿ 102 ﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

iman edenlere	,	bir rehber	ve	müjde	Müslümanları
sıla; fiili mazi, fâil mef'ul, ismi mevsul	atıf h.	matuf	matuf	atıf h.	harfi cer-mecrur isim

102. De ki: "Onu (Kuran'ı), Mukaddes Rûh, iman edenlere (vahiyle) sebat vermek Müslümanları (doğru yola ileten) bir rehber ve müjde olması için, Rabbin katından hak ile indirdi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 277 ≻

(NAHL, 94 – 95)

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا) (iftial babı) : edindi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin (اَلدَّخَلُ): aldatma, hile, tuzak, gaddarlık

(بَيْنَ): (zarf) arasında (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti [(ثَبَتَ يَثْبُتُ) اَلثُّبُوتُ]: sabit, sabit olma

(زَلَّ يَزِلُّ زَلاًّ): (muzaaf fiil) kaydı (اَلْقَدَمُ ج اَقْدَامٌ): ayak/ mecazen yadigar (بَعْدُ): (zarf) sonra

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلسُّوءُ): kötülük (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahid, anlaşma

(اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً): (iftial babı) satın aldı/ sattı (اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, en hayırlı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (اَلثَّمَنُ ج اَثْمَانٌ): fiat, paha, bedel (عِنْدَ): (zarf) yanında,katında

(NAHL, 96):

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]:(ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti [(بَقِيَ يَبْقَى) اَلْبَاقِي]: (ismi fâil) baki olan

(عِنْدَ): (zarf) yanında,katında (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs fiil) karşılığını verdi (نَفِدَ يَنْفَدُ نَفْدًا): bitti, tükendi

(NAHL, 97):

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ismi fâil) salih olan, doğru olan (أَحْيَى يُحْيِي اِحْيَاءً): (if'al babı, ,lefif fiil) hayat verdi, diriltti

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]:(ismi tafdil) en güzel, daha güzel (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, hoş, lezzetli, helal (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nakıs fiill)karşılığını verdi

(اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(NAHL, 98 – 99 – 100):

(قَرَاَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz fiil) okudu (اِسْتَعَاذَ يَسْتَعِيذُ اِسْتِعَاذَةً): (iftial babı) sığınmayı talep etti, sığınmaya çalıştı

[(رَجَمَ يَرْجُمُ) اَلرَّجِيمُ]: kovulmuş, lanetlenmiş (اَلسُّلْطَانُ): hakimiyet, saltanat, galebe

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul babı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı, O'na güvenip dayandı

(NAHL, 100 – 101 – 102):

(اَلسُّلْطَانُ): hakimiyet, galebe, saltanat (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (tefa'ul babı, nakıs fiil) sevdi, yardımda bulundu/ yürüttü/ yüz çevirdi

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً) (tef'il babı) bedel kıldı/ değiştirdi/ tahrif etti [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, en iyi bilen

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il babı) indirdi [(اِفْتَرَى يَفْتَرِي) اَلْمُفْتَرِي]: (ismi fâil) iftira eden, uyduran

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ismi tafdil) ekseriyet, daha çok, en çok (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekan, yer

(ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il babı) sabitleştirdi, sebat verdi [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) doğru yola iletme, hidayet

(رُوحُ الْقُدُسِ): üzerinde en küçük bir leke bulunmayan, arınmış tertemiz, takdîse lâyık ruh

(اَلْبُشْرَى): müjde, iyi haber (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il babı) indirdi



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 278 (NAHL: 103 – 110) ≻

وَ	لَقَدْ	نَعْلَمُ	أَنَّهُمْ	يَقُولُونَ	إِنَّمَا	يُعَلِّمُهُ
başlama h.	And olsun ki yemin lamı, tahkik harfi	biliyoruz fiili muzari	onların tekit ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	dediklerini (أَنَّ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	ancak hasr edatı	ona öğretiyor fiili muzari, mef'ul

(نَعْلَمُ)'nun mef'ûlü: masdar-ı müevvel

بَشَرٌ ط	لِسَانُ	الَّذِي	يُلْحِدُونَ	إِلَيْهِ	أَعْجَمِيٌّ	وَ
bir insan fâi, (إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ) cümlesi mekûlü'l-kavl cümlesi	dili mübteda, muzaf(yeni tümceye başlangıç cümlesi	yöneldikleri şahsın sıla; fiili muzari+fâil, muzafun ileyh, ismi mevsul		kendisine car-mecrur	yabancıdır haber	başlama h.

هَذَا	لِسَانٌ	عَرَبِيٌّ	مُبِينٌ	﴿ 103 ﴾
bu mübteda	bir Arapça dilidir haber, mevsuf	sıfat	apaçık ikinci sıfat	

103. And olsun ki biz onların: «(Kur'an'ı) ona ancak bir insan öğretiyor» dediklerini biliyoruz. Kendisine yöneldikleri (nisbet ettikleri) şahsın dili yabancıdır (Arapça'yı bilmemektedir). (Halbuki) bu (Kur'an) apaçık bir Arapça dilidir.

إِنَّ	الَّذِينَ	لاَ يُؤْمِنُونَ	بِآيَاتِ	اللَّهِ	لاَ يَهْدِيهِمُ	اللَّهُ
Gerçek şu ki tekit ve nasb harfi	inanmayanları sıla; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari+fâil	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	ayetlerine harfi cer-mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	doğru yola iletmez nefiy h., f. muzari, mef'ul	Allah fâil

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

﴿ 104 ﴾	أَلِيمٌ	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ
	elem veren sıfat	azap mübteda muahhar, mevsuf	Onlara vardır haber mukaddem; şibhi cümle	atıf h.

104. Gerçek şu ki; Allah'ın ayetlerine inanmayanları Allah doğru yola iletmez Onlara elem veren azap vardır.

إِنَّمَا	يَفْتَرِي	الْكَذِبَ	الَّذِينَ	لاَ يُؤْمِنُونَ	بِآيَاتِ	اللَّهِ
ancak hasr edatı	uydurur fiili muzari	yalanı mef'ul	inanmayanlar fâil, ismi mevsul {muahhar (mef'ul'den sonraya kalan fâil de denmiştir}	sıla; nefiy h., fiili muzari+fâil	harfi cer-mecrur isim, muzaf	Allahın âyetlerine muzafun ileyh

﴿ 105 ﴾	أُولَئِكَ	هُمُ	الْكَاذِبُونَ	وَ
	İşte onlardır mübteda	fasıl zamiri	yalancıların asıl kendileri haber	başlama h.

105. Yalanı ancak Allahın âyetlerine inanmıyanlar uydurur. İşte yalancıların asıl kendileri onlardır.

مَنْ	كَفَرَ	بِاللَّهِ	مِن بَعْدِ	إِيمَانِهِ	إِلاَّ	مَنْ
Her kim mübteda, şart ismi	inkar ederse fi'lu'ş-şart; fiili mazi	Allah'ı car-mecrur	sonra harfi cer, zarf ismi	imanından muzafun ileyh, muzaf, muzafun ileyh, (فعليهم غضب) (onların üzerine gazab vardır) olarak takdir edilen cevabü'ş-şart mahzuftur {ikinci (مَنْ)'den sonraki cevaba da delâlet eder}	hariç istisna h.	kimse müstesna, ismi mevsul

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

لَكِنْ	وَ	بِالْإِيمَانِ	مُطْمَئِنٌّ	قَلْبُهُ	وَ	أُكْرِهَ
fakat ancak istidrak ve nasb h.	atıf h.	iman ile car-mecrur	mutmain olduğu halde haber	kalbi mübteda	hal vâvı	zorlanan sıla; fiil cümlesi; meçhul fiili mazi

(أُكْرِهَ)'nin naibi fâilinden hal; isim cümlesi

مَنْ	شَرَحَ	بِالْكُفْرِ	صَدْرًا	فَعَلَيْهِمْ	غَضَبٌ	مِنَ اللَّهِ
kim	açarsa	küfre	göğüs	işte bunlara vardır	bir gazap	Allah katından
mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur	temyiz	zaide+ haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar	(غَضَبٌ)'ün sıfatı şibhi cümle

(مَن) mübtedasının haberi; isim cümlesi

وَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	عَظِيمٌ	﴿ 106 ﴾
,	onlar için vardır	bir azap	büyük	
atıf h.	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

106. Kalbi iman ile mutmain (tatmin bulmuş) olduğu halde (inkâra) zorlanan kimse hariç kim imanından sonra Allah'ı inkar ederse (Allah'ın onlara gadabı vardır), ancak kim küfre göğüs açarsa, işte bunlara Allah katından bir gazap (öfke, nefret) vardır; onlar için (ahirette de) büyük bir azap vardır.

ذٰلِكَ	بِأَنَّهُمُ	اسْتَحَبُّوا	الْحَيَاةَ	الدُّنْيَا	عَلَى الْآخِرَةِ	وَ
Bu	onların.. sebebiyledir	severek tercih etmeleri	hayatını	dünya	ahirete	
mübteda, işaret ismi	h. cer, tekit ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi; mazi fiil; fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat	car-mecrur	atıf h.

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi; şibhi cümle

أَنَّ	اللَّهَ	لَا يَهْدِي	الْقَوْمَ	الْكَافِرِينَ	﴿ 107 ﴾
	Allah'ın	hidayete erdirmemesi	topluluğunu	kâfirler	
tekit ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, nefiy h., fiili muzari	mef'ul, mevsuf	sıfat, {ikinci masdar, geçen masdar üzerine matuf}	

107. Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete severek tercih etmeleri ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesi sebebiyledir.

أُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	طَبَعَ	اللَّهُ	عَلَى قُلُوبِهِمْ	وَ	سَمْعِهِمْ
İşte onlar	kimselerdir	mühür vurduğu	Allah'ın	kalplerine	,	kulaklarına
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	fâil	harfi cer-mecrur isim	atıf h.	matuf

وَ	أَبْصَارِهِمْ	وَ	أُولَٰئِكَ	هُمُ	الْغَافِلُونَ	﴿ 108 ﴾
ve	gözlerine	Ve	onlar		gafillerin ta kendileridir	
atıf h.	matuf	atıf h.	mübteda, işaret ismi	fasıl zamiri	haber	

108. İşte onlar (dünyayı ahirete tercih etmesi sebebiyle hidayete erdirilmeyenler) Allah'ın, kalplerine, kulaklarına ve gözlerine mühür vurduğu kimselerdir. Ve onlar gafillerin ta kendileridir.

لَا جَرَمَ	أَنَّهُمْ	فِي الْآخِرَةِ	هُمُ	الْخَاسِرُونَ	﴿ 109 ﴾
hiç şüphe yoktur	onlar	ahirette		ziyana uğrayanlardır	
en-nafiye li'l-cins, (لَا)'nın ismi	tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	car-mecrur	mübteda	haber	

(أَنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

(لَا)'nın haberi; masdar-ı müevvel

109. Şüphesiz, onlar ("Hak Yolu'nun sıkıntılarına katlanamayacaklarını anlayıp imandan dönen ve tekrar müşrik topluluğa katılan kimseler") ahirette ziyana uğrayanlardır.

ثُمَّ	إِنَّ	رَبَّكَ	لِلَّذِينَ	هَاجَرُوا	مِن بَعْدِ	مَا فُتِنُوا
sonra	doğrusu	Rabbin	kimseler için (destek)dir	hicret eden	eziyet edilmelerinden sonra	
atıf h.	tekit ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muzafun ileyh, masdarı müevvel; masdar h., meçhul f. mazi, naibi fâil

ثُمَّ	جَاهَدُوا	وَ	صَبَرُوا	إِنَّ	رَبَّكَ	مِن بَعْدِهَا	لَغَفُورٌ	رَحِيمٌ	﴿ 110 ﴾
ardından da	cihad edenler	ve	sabredenler	kesinlikle	Rabbin	bunlardan sonra	çok bağışlayan	çok merhamet edendir	
atıf h.	fiili mazi, fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil	tekit ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, zarf ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, merfu {sonraki (إِنَّ)'nin ismi ve haberi birinci (إِنَّ)'nin haberidir de denmiş}	

110. Sonra doğrusu Rabbin, eziyet edildikten sonra hicret edenler, ardından da cihad edenler ve sabredenler için (destek)tir. Bütün bunlardan sonra doğrusu Rabbin kesinlikle Gafur'dur (çok bağışlayandır), Rahim'dir (çok merhamet edendir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 278 ≻

(NAHL, 103):

(أَلْحَدَ يُلْحِدُ إِلْحَادًا): (hak yoldan) saptı/ dil uzattı/ yöneldi, meyletti, işaret etti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): lehçe, konuşma dili

(اَلْاَعْجَمِيُّ ج اَعْجَمِينَ): yabancı, dil (اَلْعَرَبِيُّ): Arapça (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il babı) öğretti (اَلْبَشَرُ): beşer, insan

(NAHL, 104):

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs fiil) hidayet etti, doğru yola iletti, yol gösterdi, irşad etti (اَلْاَلِيمُ): şiddeti acı çektiren, çok elem veren

(NAHL, 105):

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftial babı, nakıs fiil) uydurdu, iftira etti [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ] : yalan, uydurma

(اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ismi fâil) yalancı, düzmeci

(NAHL, 106 – 107):

(أَكْرَهَ يُكْرِهُ إِكْرَاهًا): (if'al babı) zorladı, isteksiz olarak yaptı (شَرَحَ يَشْرَحُ شَرْحًا): açtı, genişletti, genişlik verdi

[(اِطْمَاَنَّ يَطْمَئِنُّ) اَلْمُطْمَئِنُّ]:(ismi fâil) tatmin olan, dinen, yatışan, sükunet bulan, manen huzurlu olan

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce [(غَضِبَ يَغْضَبُ) اَلْغَضَبُ]: gazap, hiddet gösterme

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا) :(nakıs fiil) doğru yola iletti, irşad etti, hidayet verdi

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp (اِسْتَحَبَّ يَسْتَحِبُّ اِسْتِحْبَابًا): (istif'al babı, muzaf fiil) sevip tercih etti, sevdi, beğendi

(NAHL, 108):

(اَلسَّمْعُ): işitme, işitme duygusu, kulak (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp

(اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ismi fâil) gafil (طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi

(NAHL, 109):

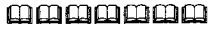
(لاَ جَرَمَ): muhakkak ki, şüphesiz, hiç şüphe yok ki (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ismi fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

(NAHL, 110):

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfaale babı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً): (müfaale babı) hicret etti (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): işkence etti, eziyet etti, ateşe attı/ denedi (بَعْدَ): (zarf)sonra



≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 279 (NAHL: 111 – 118) ≻

وَ	عَن نَّفْسِهَا	تُجَادِلُ	نَفْسٍ	كُلُّ	تَأْتِي	يَوْمَ
ve	kendi hakkında	çabalayarak	nefis	her	gelir	O gün
atıf h.	harfi cer-mecrur isim	(كُلُّ)'den hal; muzari fiil cümlesi.; (izafet olduğunda nekre kelimeden hal olması caizdir denmiştir)	muzafun ileyh	fâil, muzaf	muzafun ileyh: muzari fiil cümlesi (yani ..geldiği günü zikret)	zaman zarfı, muzaf

﴿ 111 ﴾	لَا يُظْلَمُونَ	هُمْ	وَ	عَمِلَتْ	مَا	نَفْسٍ	كُلُّ	تُوَفَّى
	zulmedilmeksizin			işlediği	şey	herkese (her nefse)		eksiksiz ödenir
	haber, fiil cümlesi nefiy h., meçhul fiili muzari, naibi fâil	mübteda	hal vâvı	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi	mef'ul, ismi mevsul	muzafun ileyh	naibi fâil	meçhul fiili muzari
	Hal; isim cümlesi							

111. O gün, her nefis kendi hakkında çabalayarak gelir ve herkese işlediği şey(in karşılığı) zulmedilmeksizin (haksızlığa uğratılmadan) eksiksiz ödenir.

آمِنَةً	كَانَتْ	قَرْيَةً	مَثَلًا	اللَّهُ	ضَرَبَ	وَ
güvenli	olan	bir kasabayı	misal	Allah	verir	
(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	bedel, mevsuf	mef'ul	fâil	fiili mazi	atıf h.

(..كَانَتْ) cümlesi, nekra kelimeden sonra geldiği için sıfat; fiil cümlesi

فَكَفَرَتْ	مَكَانٍ	مِن كُلِّ	رَغَدًا	رِزْقُهَا	يَأْتِيهَا	مُطْمَئِنَّةً
nankörlük ettiler	mekandan	her	bolca	rızkı	kendisine gelen	huzurlu
atıf h. fiili mazi	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	(رِزْقُهَا)'dan hal	fâil	(كَانَ)'nin üçüncü haberi; f. muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin ikinci haberi

وَ	الْجُوعِ	لِبَاسَ	اللَّهُ	فَأَذَاقَهَا	اللَّهِ	بِأَنْعُمِ
ve	açlık	elbisesini	Allah	onlara tattırdı	Allah'ın	nimetlerine
atıf h.	muzafun ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	fâil	atıf h. f. mazi, mef'ul	muzafun ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf

﴿ 112 ﴾	يَصْنَعُونَ	بِمَا كَانُوا	الْخَوْفِ
	yapmakta	oldukları şeyler	korku
	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	h. cer, ismi mevsul, sıla; fiil cümlesi; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	matuf

112. Allah size, rızkı kendisine her mekandan bolca gelen güvenli, huzurlu bir kasabayı misal verir. Sonra onlar Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Bunun üzerine Allah da onlara, yapmakta oldukları şeyler sebebiyle açlık ve korku elbisesini (sıkıntısını) tattırdı.

فَكَذَّبُوهُ	مِنْهُمْ	رَسُولٌ	جَاءَهُمْ	لَقَدْ	وَ
hemen onu yalanladılar	aralarından	bir peygamber	kendilerine gelmişti	And olsun ki	
atıf h., f. mazi, fâil, mef'ul	(رَسُولٌ)'ün sıfatı; şibhi cümle	fâil	fiili mazi, mef'ul	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	başlama h.

﴿ 113 ﴾	ظَالِمُونَ	هُمْ	وَ	الْعَذَابُ	فَأَخَذَهُمُ
	zulmederlerken			azap	bunun üzerine onları yakaladı
	haber	mübteda	hal vâvı	fâil	atıf h., fiili mazi, mef'ul

113. And olsun ki, aralarından kendilerine bir peygamber gelmişti, hemen onu yalanladılar. Bunun üzerine zulmederlerken (zulümleri sebebiyle) azap onları yakaladı.

وَ	طَيِّبًا	حَلَالًا	اللَّهُ	رَزَقَكُمُ	مِمَّا	فَكُلُوا
	temiz	helal olarak	Allah'ın	size verdiği rızıklardan		yiyin
atıf h.	sıfat	hal	fâil	sıla; fiili mazi, mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	başlama h. emir fiili, fâi

﴿ 114 ﴾	تَعْبُدُونَ	إِيَّاهُ	إِن كُنتُمْ	اللَّهِ	نِعْمَتَ	اشْكُرُوا
	kulluk ediyor	yalnızca Allah'a	idiyseniz	Allah'ın	nimetine	şükredin
	(كُنتُمْ)'ün haberi, f. muzari+fâil	mef'ul mukaddem	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	emir fiili, fâil

114. O halde yalnızca Allah'a kulluk ediyorsanız, Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin ve Allah'ın nimetine şükredin.

وَ	الدَّمَ	وَ	الْمَيْتَةَ	عَلَيْكُمُ	حَرَّمَ	إِنَّمَا
atıf h.	kanı matuf	atıf h.	ölüyü mef'ul	size car-mecrur	haram kıldı fiili mazi	ancak hasr edatı

اللَّهِ	لِغَيْرِ	أُهِلَّ	مَآ	وَ	الْخِنْزِيرِ	لَحْمَ
Allah'tan muzafun ileyh	başkası için harfi cer-mecrur isim, muzaf	sıla; fiil cümlesi; meçhul fiili mazi	kesilen şeyi matuf, ismi mevsul {ismi mevsul, (لَحْمَ) üzerine matuf}	ve atıf h.	domuz muzafun ileyh	etini matuf, muzaf

لَا	وَ	بَاغٍ	غَيْرَ	اضْطُرَّ	فَمَنِ	بِهِ
tekit için gelen zaid nefiy h.	atıf h.	muzafun ileyh	saldırmaksızın hal, (اضْطُرَّ)'daki gizli zamirden hal, muzaf	mecbur kalırsa fi'lu'ş-şart; meçhul fiili mazi	Dolayısıyla kim atıf h., mübteda, şart ismi	kendisiyle car-mecrur

﴿ 115 ﴾

رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهَ	فَإِنَّ	عَادٍ
çok merhamet edendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi,	çok bağışlayan (إِنَّ)'nin haberi	Allah (إِنَّ)'nin ismi,	doğrusu cevabü'ş-şart için rabıta, tekit ve nasb h.	haddi aşmaksızın (yer) (بَاغٍ) üzerine matuf

cevâbü'ş-şart; şart ve cevab birlikte (مَنِ) mübtedasının haberi

115. (Allah) size, ancak ölüyü, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Dolayısıyla kim mecbur kalırsa saldırmaksızın, (zaruret sınırını) aşmaksızın (yeterince yiyebilir). Çünkü doğrusu Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.

هَذَا	الْكَذِبَ	أَلْسِنَتُكُمُ	تَصِفُ	لِمَا	وَ لَا تَقُولُوا
Bu mübteda, işaret ismi	yalan yanlış (تَصِفُ)'nün mef'ulü	dillerinizin fâil	nitelediği sıla; muzari fiil cümlesi	şeyler sebebiyle harfi cer, ismi mevsul {(مَا): masdariye de denmiştir, fiille bağlantılı }	demeyin nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil / atıf h.

الْكَذِبَ ط	عَلَى اللَّهِ	لِتَفْتَرُوا	حَرَامٌ	هَذَا	وَ	حَلَالٌ
yalan mef'ul	Allah'a karşı car-mecrur	Çünkü uydurmuş olursunuz sebep ve nasb h., f. muzari, fâil, {(لِتَفْتَرُوا) masdarı müevveli geçen masdardan bedel de denmiştir}	haramdır haber	bu mübteda, işaret ismi	, atıf h.	helaldir haber, {(هَذَا حَلَالٌ) cümlesi, mekûlü'l-kavl}

﴿ 116 ﴾

لَا يُفْلِحُونَ	الْكَذِبَ	عَلَى اللَّهِ	يَفْتَرُونَ	الَّذِينَ	إِنَّ
kurtuluşa eremezler nefiy h., (إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	yalan mef'ul	Allah'a karşı car-mecrur	uyduranlar sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	Doğrusu tekit ve nasb harfi

116. Dillerinizin yalan-yanlış nitelediği şeyler sebebiyle (bilgisizce) «Bu haram, bu helaldir» demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Doğrusu Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler.

﴿ 117 ﴾

أَلِيمٌ	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ	قَلِيلٌ	مَتَاعٌ
acı sıfat	bir azap mübteda muahhar	onlara vardır haber mukaddem; şibhi cümle	ve atıf h.	az sıfat	bir faydalanmadır (هُوَ) takdir edilen mahfuz mübtedanın haberi

117. (Bu, geçici dünyaya ait) az bir faydalanmadır ve onlara acı bir azap vardır.

مِن قَبْلُ	عَلَيْكَ	قَصَصْنَا	مَا	حَرَّمْنَا	هَادُوا	عَلَى الَّذِينَ	وَ
daha önce harfi cer, zarf ismi	sana car-mecrur	anlattığımız sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	şeyleri mef'ul, ismi mevsul	haram kılmıştık fiili mazi, fâil	yahudi olan sıla; mazi fiil cümlesi; fâil	kimselere harfi cer, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 118 ﴾

يَظْلِمُونَ	أَنْفُسَهُمْ	كَانُوا	لَكِنْ	وَ	مَا ظَلَمْنَاهُمْ	وَ
zulmediyorlardı (كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	onlar kendilerine mef'ul mukaddem	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	fakat istidrak ve nasb h.	, atıf h.	Biz onlara zulmetmedik nefiy h., fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.

118. Sana anlattığımız şeyleri, daha önce, yahudi olanlara da haram kılmıştık. Biz onlara zulmetmedik, fakat, onlar kendilerine zulmediyorlardı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 279 ≻

(NAHL, 111):

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfaale babı) mücadele etti, çekişti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (tef'il babı, nakıs fiil) tamamen eda etti, tamamen yerine getirdi

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nakıs ,mehmuz fiil) geldi (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(NAHL, 112):

[(اَلْآمِنَةُ (اَمِنَ يَأْمَنُ]: (ismi fâil) korkusuz, emin, emniyetli emniyet içinde olan (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi

[(اَلْمُطْمَئِنَّةُ (اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ]: (ismi fâil) huzur ve sükunet içersinde olan (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا مَثَلاً): misal getirdi

(أَذَاقَ يُذِيقُ اِذَاقَةً): (ecvef fiil, if'al babı) tattırdı, hissettirdi (اَللِّبَاسُ): elbise (اَلْخَوْفُ): korku

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, durum, hal, benzerlik (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ,nakıs fiil) geldi, getirdi

(اَلرَّغَدُ): bol (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): yer, mekan (اَلْجُوعُ): açlık (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet

(NAHL, 113 – 114):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil) geldi, getirdi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il babı) yalan isnad etti yahut inanmadı, yalanladı

(أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذاً): (mehmuz fiil) helak etti, cezalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلاً): (mehmuz fiil) yedi

(اَلْحَلاَلُ): helal, mübah (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(اَلطَّيِّبُ ج طَيِّبُونَ): helal, temiz, hoş (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(NAHL, 115):

(حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il babı) haram kıldı, yasak kıldı (اِضْطَرَّ يَضْطَرُّ اِضْطِرَارًا): (if'ilal babı) maruz bıraktı, zorladı/ çarptırdı

[(اَلْبَاغِي بَغَى يَبْغِي]: (ismi fâil) zulmeden, haksızlık eden, azgınlık eden (خَنَازِيرُ ج خَنَازِيرُ): domuz

[(اَلْعَادِي عَدَا يَعْدُو]: (ismi fâil) zulmedici, hakka tecavüz edici (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (اَلْمَيْتَةُ): murdar, leş

(أَهَلَّ يُهِلُّ اِهْلاَلاً): (if'al babı, muzaaf fiil) kurban etti (غَيْرُ): başka,hariç,dışında (اَلدَّمُ ج دِمَاءٌ): kan.

(NAHL, 116):

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): muttasıf oldu (yalanla muttasıf oldu, yalancılık etti) (اَلْحَرَامُ ج حُرُمٌ): haram, yasak

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftial babı, nakıs fiil) uydurdu, iftira etti (أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلاَحً): (if'al babı) kazandı, felaha erdi

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]:yalan, uydurma (اَلْحَلاَلُ): helal, mübah (اَلسَّانُ ج أَلْسِنَةٌ):dil, lisan

(NAHL, 117):

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, faydalanılan şey (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(NAHL, 118):

(هَادَ يَهُودُ هَوْدًا): (ecvef fiil) yahudi oldu, yahudiliği kabul etti/ tevbe etti

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil)hikaye etti, anlattı, nakletti (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il babı) haram yasak kıldı

(قَبْلُ): (zarf) önce (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 280 (NAHL: 119 – 128) ≻

بِجَهَالَةٍ	السُّوٓءَ	عَمِلُوا	لِلَّذِينَ	رَبَّكَ	إِنَّ	ثُمَّ
cahillikle	kötülük	yapan	için (affedici)dir	Rabbin	doğrusu	Sonra
(عَمِلُوا)'nün fâilinden hal; şibhi cümle	mef'ul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	car-mecrur {(إِنَّ)'nin haberiyle bağlantılıdır}	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi	atıf h.

أَصْلَحُوا ۙ	وَ	ذَٰلِكَ	مِنۢ بَعْدِ	تَابُوا	ثُمَّ
ıslah olanlar	ve	bunun	ardından	tevbe eden	sonra
fiili mazi, fâil	atıf h.	muzafun ileyh, işaret ismi	harfi cer, zarf ismi, muzaf	fiili mazi, fâil	atıf h.

﴿ 119 ﴾ رَّحِيمٌ	لَّغَفُورٌ	مِنۢ بَعْدِهَا	رَّبَّكَ	إِنَّ
çok merhamet edendir	kesinlikle çok bağışlayan	bunların ardından	Rabbin	Şüphesiz ki
(إِنَّ)'nin ikinci haberi,	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, {إن ربك لغفور} cümlesi, ilk tekit için başlangıç cümlesi}	(رَبَّكَ)'den hal; şibhi cümle; harfi cer, zarf ismi	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi

birinci (إِنَّ)'nin haberi; (إِنَّ)'nin ismi ve haberinden oluşan cümle

119. Sonra (bir kez daha) doğrusu Rabbin, bir cahillikle kötülük yapan, sonra da bunun ardından tevbe eden ve ıslah olanlar (durumunu iyi yönde düzeltenler) için (tüm günahları affedici)dir. Şüphesiz ki bütün bunların ardından Rabbin kesinlikle Gafûr'dur (çok bağışlayandır), Rahim'dir (çok merhamet edendir).

حَنِيفًا	لِلَّهِ	قَانِتًا	أُمَّةً	كَانَ	إِبْرَاهِيمَ	إِنَّ
Hanifti	Allah'a	boyun eğendi	bir ümmetti		İbrahim	Gerçek şu ki
(كَانَ)'nin üçüncü haberi	car-mecrur (قَانِتًا) ile bağlantılıdır}	(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

﴿ 120 ﴾ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	لَمْ يَكُ	وَ
müşriklerden	olmadı	Ve
(يَكُ)'nün haberi, şibhi cümle	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih, tahfif için (ن)'u kaldırılmıştır, (يَكُ)'nün ismi (هُوَ) gizli zamiri, {(وَلَمْ يَكُ) cümlesi, (كَانَ أُمَّةً) cümlesi üzerine matuf }	atıf h.

120. Gerçek şu ki İbrahim (tek başına) bir ümmetti. Allah'a boyun eğendi, Hanifdi (tevhid ehliydi). Ve (hiçbir zaman) müşriklerden olmadı.

﴿ 121 ﴾ مُّسْتَقِيمٍ	إِلَىٰ صِرَاطٍ	وَ هَدَاهُ	اجْتَبَاهُ	لِأَنْعُمِهِ ۖ	شَاكِرًا
dosdoğru bir yola	iletti	ve	onu seçti	Onun ni'metlerine	şükrediciydi
sıfat	harfi cer-mecrur isim, mevsuf	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, mef'ul	harfi cer-mecrur isim	(كَانَ)'nin dördüncü haberi

121. Onun ni'metlerine şükrediciydi. (Allah) onu seçti ve dosdoğru bir yola iletti.

﴿ 122 ﴾ لَمِنَ الصَّالِحِينَ	فِي الْآخِرَةِ	إِنَّهُ	وَ	حَسَنَةً	فِي الدُّنْيَا	آتَيْنَاهُ	وَ
salihlerdendir	ahirette de	şüphe yok ki, o	ve	bir güzellik	dünyada	O'na verdik	Ve
(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	car-mecrur {(الصَّالِحِينَ) ile bağlantılıdır}	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	Ikinci mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fâil,mef'ul	atıf h.

{ (آتَيْنَاهُ) cümlesi üzerine matuf}

122. Biz O'na dünyada bir güzellik verdik ve şüphe yok ki, o ahirette de sâlihlerdendir.

﴿ 123 ﴾ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	مَا كَانَ	وَ	حَنِيفًا	إِبْرَاهِيمَ	مِلَّةَ	أَنِ اتَّبِعْ	إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَآ	ثُمَّ
müşriklerden	değildi	Hanif olarak		İbrahim'in	dinine	uy diye	sana	vahyettik	Sonra
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	(حَنِيفًا)'e matuf: nefiy h., fiili mazi, nâsih	atıf h.	(إِبْرَاهِيمَ)'den hal	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	tefsir h.+ tefsir cümlesi; emir fiili	car-mecrur	fiili mazi, fâil	atıf h.

123. Sonra sana: « Hanif (tevhid ehli) olarak İbrahim'in dinine uy! O müşriklerden değildi» diye vahyettik.

إِنَّمَا	جُعِلَ	السَّبْتُ	عَلَى الَّذِينَ	اخْتَلَفُوا	فِيهِ	وَ	إِنَّ	رَبَّكَ
ancak	farz kılındı	cumartesi günü	ihtilafa düşenlere		onda		Hiç şüphesiz	Rabbin
hasr edatı	meçhul fiili mazi	naibi fâil	sıla; fiili mazi, fâil	harfi cer, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	tekit ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi

﴿ 124 ﴾

لَيَحْكُمُ	بَيْنَهُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	فِيمَا	كَانُوا	فِيهِ	يَخْتَلِفُونَ
kesinlikle hüküm verecektir	aralarında	günü	kıyamet	şeylerde	oldukları	içinde	anlaşmazlığa düşmüş
(إِنَّ)'nin haberi, tekit lamı, fiili muzari	mekan zarfı	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur {(يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır}	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

124. Cumartesi günü (avlanmama yasağı ibadeti), ancak onda ihtilafa düşenlere (yahudilere) farz kılındı. Hiç şüphesiz Rabbin kıyamet günü içinde anlaşmazlığa düşmüş oldukları şeylerde, aralarında kesinlikle hüküm verecektir.

الْحَسَنَةِ	الْمَوْعِظَةِ	وَ	بِالْحِكْمَةِ	رَبِّكَ	إِلَى سَبِيلِ	ادْعُ
güzel	öğütle	ve	hikmetle	Rabbinin	yoluna	çağır
sıfat	matuf	atıf h.	car-mecrur	muzafun ileyh, (كَ): muzafun ileyh	h. cer-mecrur isim, muzaf	emir fiili

رَبَّكَ	إِنَّ	أَحْسَنُ ط	هِيَ	بِالَّتِي	وَ جَادِلْهُمْ
Rabbin	Doğrusu	en güzel	şekilde		onlarla mücadele et
(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb h.	haber	sıla; isim cümlesi; mübteda	harfi cer, ismi mevsul	emir fiili, mef'ul atıf h.

﴿ 125 ﴾

بِالْمُهْتَدِينَ	أَعْلَمُ	وَ هُوَ	عَنْ سَبِيلِهِ	ضَلَّ	بِمَنْ	أَعْلَمُ	هُوَ
doğru yolda olanları	en iyi bilendir	O ve	kendi yolundan	sapan	kimseleri	en iyi bilendir	
car-mecrur {(أَعْلَمُ) ile bağlantılıdır}	haber mübteda	başlama h.	harfi cer-mecrur isim	sıla;fiili mazi	harfi cer, ismi mevsul	haber	mübteda

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

125. Rabbinin yoluna, hikmet ve güzel öğütle çağır. Onlarla en güzel şekilde mücadele et! Doğrusu Rabbin, kendi yolundan sapan kimseleri en iyi bilendir ve O doğru yolda olanları da en iyi bilendir.

بِهِ	عُوقِبْتُمْ	مَا	بِمِثْلِ	فَعَاقِبُوا	وَ إِنْ عَاقَبْتُمْ
kendisiyle	cezalandırıldığınız	şeyin	misliyle	ceza verin	eğer ceza verecekseniz
car-mecrur	sıla; meçhul fiili mazi, naibi fâil	muzafun ileyh, ismi mevsul	harfi cer-mecrur isim, muzaf	rabıta+ cevâbü'ş-şart: emir fiili, fâil	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil atıf h.

﴿ 126 ﴾

لِلصَّابِرِينَ	خَيْرٌ	لَهُوَ	لَئِنْ صَبَرْتُمْ	وَ
sabredenler için	daha hayırlıdır	kesinlikle bu	sabrederseniz	
car-mecrur {(خَيْرٌ) ile bağlantılıdır}	haber	cevap harfi (yeminin cevabının başında gelir), mübteda	yemin lamı, şart ve cezm h., fiilu'ş-şart; fiili mazi, fâil	atıf h.

cevabü'ş-şart; isim cümlesi {(لَهُوَ خَيْرٌ) cümlesi yeminin cevabı }

126. Eğer ceza verecekseniz, kendisiyle cezalandırıldığınızın (size yapılan cezalandırmanın) misliyle ceza verin. Sabrederseniz, kesinlikle bu sabredenler için daha hayırlıdır.

بِاللَّهِ	إِلَّا	صَبْرُكَ	مَا	وَ	اصْبِرْ	وَ
Allah(ın yardımı) iledir	ancak	senin sabrın			sabret	
haber; şibhi cümle	istisna h. {hasr edatı da denmiş}	mübteda	nefiy h.	atıf h.(hal vavı da denmiştir)	emir fiili	atıf h.

﴿ 127 ﴾

يَمْكُرُونَ	مِمَّا	فِي ضَيْقٍ	لاَ تَكُ	وَ	عَلَيْهِمْ	لاَ تَحْزَنْ	وَ
kurduklarından		darlık içinde	olma		Onlara	üzülme	
sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	(مَا) için masdar h. de denmiş, masdarı müevvel (ضَيْقٍ)'ın sıfatı} (ضَيْقٍ)'ın sıfatı; şibhi cümle {	(تَكُ)'nün haberi; şibhi cümle	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., nun'u düşmüş fiili muzari (aslı: (لاَ تَكُنْ) , (تَكُ)'nün ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	car-mecrur	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.

127. Sabret! Senin sabrın da ancak Allah(ın yardımı) iledir. Onlara üzülme; kurduklarından (düzen ve tuzaklardan) darlık içinde olma!

﴿ 128 ﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَّ الَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

Şüphesiz ki	Allah	beraberdir		sakınanlarla	ve	iyilik yapan kimselerle		
tekit ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle: muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	atıf h.	matuf, ismi mevsul	mübteda	haber
						sıla; isim cümlesi		

128. Şüphesiz ki Allah (günah dolayısıyla kendisinden) sakınanlarla ve iyilik yapanlarla (veya yaptıklarını güzel yapanlarla) beraberdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 280 ≻

(NAHL, 119 - 120 – 121):

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti (بَعْدَ): (zarf) sonra

[اَلْجَهَالَةُ (جَهَلَ يَجْهَلُ]: (masdar) bilmeme, bilgisizlik (اَلسُّوءُ): kötülük (أَصْلَحَ يُصْلِحُ اِصْلاَحًا) (ifâl babı) islah etti, düzeltti

[(اَلْقَانِتُ (قَنَتَ يَقْنُتُ]: (ismi fâil) kulluk eden, hürmet eden, yürekten bağlanıp boyun eğen (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): rehber, lider, ümmet

(اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): hanif, Allah'ın emrine teslim olup tek Allah'ın dininden olan hiçbir hususta cayma yapmayan.

[اَلشَّاكِرُ (شَكَرَ يَشْكُرُ)]: (ismi fâil) şükreden (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs fiil) irşad etti, iletti, hidayet verdi, irşad etti

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan, doğru ve düzgün yol (اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftial babı) seçti

[(اَلْمُسْتَقِيمُ (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ]:(ismi fâil) dosdoğru, düzgün, ölçülü, kusursuz (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet

(NAHL, 122 – 123 – 124):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs, ifâl babı) verdi, getirdi (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): nail olunan nimet, iyilik, güzellik (اَلسَّبْتُ): cumartesi günü

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ismi fâil) doğru olan, salih olan (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا):(iftial babı) uydu, tabi oldu

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (if´al babı, nakıs fiil) vahyetti, ilham etti, sır verdi, işaret etti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu

(اَلْمِلَّةُ): millet (din diye mana verilmiştir) (جَعَلَ يَجْعَلُ): kıldı/ yarattı/ çevirdi (اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): hanif, Allah'ın emrine teslim olan

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftial babı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi

(NAHL, 125 – 126 – 127 – 128):

(دَعَا يَدْعُ دُعَاءً): (nakıs fiil) davet etti, çağırdır / dua etti/ ibadet etti (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): güzel, hoşa giden, nail olunan nimet

(اَلْحِكْمَةُ): hikmet, ilim, basiret, akıllılık, sağlam, ilâhî bilgi, kemâle erdirici bilgi

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً) (müfaale babı) çekişti, atıştı, mücadele ve muhaseme etti

[اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ]:(ismi tafdil) en güzel, daha güzel (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, doğru yolu bulamadı

[(اَلْاَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, en iyi bilen (اَلْمَوْعِظَةُ): va'z, nâsihat, öğüt

(اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ismi fâil) hidayete eren (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(عَاقَبَ يُعَاقِبُ مُعَاقَبَةً): (müfaale babı) cezalandırdı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, kat, benzer, gibi

(اَلْخَيْرُ): (ismi tafdil) daha hayırlı, (اَلصَابِرُ ج صَابِرُونَ): (ismi fâil) sabreden, sabırlı

[(اَلصَّبْرُ (صَبَرَ يَصْبِرُ]: (masdar) sabır (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, hüzünlendi, üzüldü

[(اَلضَّيْقُ (ضَاقَ يَضِيقُ]: darlık, sıkışma (مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, pusu kurdu, tuzak kurdu

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nakıs iftial babı) korundu, sakındı (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ):(ismi fâil) güzel yapan, iyilik eden, nimetlendiren

ONDÖRDÜNCÜ CÜZÜN SONU

15. CÜZ

سورة الإسراء (17)

(İSRÂ (Gece Yürüyüşü) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 111 ayettir.)

CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 281 – 292

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

سُبْحَانَ	الَّذِي	أَسْرَىٰ	بِعَبْدِهِ	لَيْلًا	مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
noksan sıfatlardan münezzehtir	mef'ûlü mutlak naibi, muzaf	yürüten	kulunu	bir gece	Mescid-i Harâm'dan
	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla, fiili mazi	harfi cer-mecrur isim	zaman zarfı	sıfat harfi cer-mecrur isim, mevsuf

إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى	الَّذِي	بَارَكْنَا	حَوْلَهُ	لِنُرِيَهُ	مِنْ آيَاتِنَا ۚ
Mescid-i Aksâ'ya	mübarek kıldığımız		çevresini	göstermek için	Âyetlerimizden bir kısmını
sıfat, mevsuf harfi cer-mecrur isim, mevsuf	sıla, fiil cümlesi; fiili mazi, fâil	sıfat, ismi mevsul	mekan zarfı	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer-mecrur isim

إِنَّهُ	هُوَ	السَّمِيعُ	الْبَصِيرُ	﴿ 1 ﴾
Gerçek şu ki	O	Semî'dir (çok iyi işitendir)	Basîr'dir (herşeyi görendir)	
tekid ve nasb harfi,(إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

1. Kendisine âyetlerimizden bir kısmını göstermek için bir gece, (Muhammed) kulunu (Mekke'deki) Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya (Kudüs'e) yürüten (Allah) noksan sıfatlardan münezzehtir. Gerçek şu ki O, Semî'dir (çok iyi işitendir), Basîr'dir (herşeyi görendir).

وَ	آتَيْنَا	مُوسَى	الْكِتَابَ	وَ	جَعَلْنَاهُ	هُدًى
	verdik	Musa'ya	Kitap	ve	onu kıldık	bir hidayet rehberi
atıf h.	fiili mazi, fâil	mef'ul	ikinci mef'ûl	atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl

لِبَنِي	إِسْرَائِيلَ	أَلَّا تَتَّخِذُوا	مِنْ دُونِي	وَكِيلًا ۖ	﴿ 2 ﴾	ذُرِّيَّةَ	مَنْ	حَمَلْنَا
İsrail oğullarına		tutmayın diye	Benden başka	bir vekil		zürriyetini	kimselerin	taşıdığımız
h. cer-mecrur isim, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş	muzafun ileyh	tefsir h., nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	harfi cer-mecrur isim	mef'ul		(وَكِيلًا)den bedel, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; fiili mazi, fâil

مَعَ	نُوحٍ ۚ	إِنَّهُ	كَانَ	عَبْدًا	شَكُورًا	﴿ 3 ﴾
birlikte	Nuh ile	Gerçek şu ki Nuh	idi	bir kul	çok şükreden	
mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf, cümle (إِنَّ)'nin haberi	sıfat	

(2 – 3) : Musa'ya da Kitap verdik ve Nuh ile birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin zürriyetini Benden başka bir vekil (dayanak) tutmayın diye İsrail oğullarına bir hidayet rehberi (doğru yol gösteren bir kılavuz) kıldık. Gerçek şu ki Nuh, çok şükreden bir kuldu.

وَ	قَضَيْنَا	إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ	فِي الْكِتَابِ	لَتُفْسِدُنَّ	فِي الْأَرْضِ
	hükmü bildirdik	İsrailoğullarına	kitapta	kesinlikle fesat çıkaracaksınız	yeryüzünde
atıf h.	fiili mazi, fâil	muzafun ileyh harfi cer-mecrur isim, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş	car-mecrur	yemin harfi, tekit nunu birleşmiş f.muzari, fâili mahzuf, (نَّ): tekit nûnu	car-mecrur

مَرَّتَيْنِ	وَ	لَتَعْلُنَّ	عُلُوًّا	كَبِيرًا	﴿ 4 ﴾
iki kere	ve	muhakkak yükseleceksiniz	bir yükselişle	büyük	
(sayı bildiren) mef'ûlü mutlak	atıf h.	yemin harfi, tekit nunu birleşmiş f.muzari, fâili mahzuf cemî vâvı, tekit nûnu	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	

4. Biz kitapta İsrailoğullarına şu hükmü bildirdik: «Siz yeryüzünde kesinlikle iki kere fesat çıkaracaksınız ve muhakkak büyük bir yükselişle yükseleceksiniz ».

لَنَا	عِبَادًا	عَلَيْكُمْ	بَعَثْنَا	أُولَاهُمَا	وَعْدُ	جَآءَ	فَإِذَا
kullarımızı		üzerinize	gönderdik	birincisinin	va'di	gelince	
(عِبَادًا) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	muzafun ileyh, muzaf, (هُمَا):muz. ileyh	fâil, muzaf	fi'lu'ş-şart; f. mazi	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

الدِّيَارِ ط	خِلَالَ	فَجَاسُوا	شَدِيدٍ	بَأْسٍ	أُولِي
evlerin	arasında	araştırdılar	çok şiddetli	kuvvet	sahibi
muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	atıf h., f. mazi, fâil	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat, muzaf

﴿ 5 ﴾	مَفْعُولًا	وَعْدًا	كَانَ	وَ
	yerine gelmesi	bir vaad	idi	
	sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h.

5. Bu ikiden birincisinin va'di (zamanı) gelince üzerinize çok şiddetli kuvvet sahibi (güçlü kuvvetli) kullarımızı gönderdik. Bunlar, evlerin arasında (her yere girip çıkarak sizi) araştırdılar. (Bu Allah tarafından) yerine gelmesi (gereken) bir vaad (bozgunculuk yapanlara koyduğu kanun, söz) idi.

أَمْدَدْنَاكُمْ	وَ	عَلَيْهِمْ	الْكَرَّةَ	لَكُمُ	رَدَدْنَا	ثُمَّ
sizi destekledik	Ve	onlara karşı	tekrar	size	(eski gücünüzü) çevirdik	Sonra
f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	mef'ul	car-mecrur	f. mazi, fâil	atıf h.

﴿ 6 ﴾	نَفِيرًا	أَكْثَرَ	جَعَلْنَاكُمْ	وَ	بَنِينَ	وَ	بِأَمْوَالٍ
	cemiyet	daha çok	sizi yaptık		çocuklarla	ve	mallarla
	temyiz	ikinci mef'ûl	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur

6. Sonra onlara karşı tekrar (eski gücünüzü) size geri çevirdik (onlara üstün gelmenizi sağladık, zafer ve galibiyet verdik.) Ve sizi mallarla ve çocuklarla destekledik. Sizi cemiyet bakımından daha çok yaptık.

فَلَهَا ط	إِنْ أَسَأْتُمْ	وَ	لِأَنْفُسِكُمْ	أَحْسَنْتُمْ	إِنْ أَحْسَنْتُمْ
o da ona aittir (nefse yani kendinize aittir)	eğer kötülük ederseniz	ve	kendinize	iyilik etmiş olursunuz	Eğer iyilik ederseniz
rabıta {cevabü'ş-şart içindir}; haber mukaddem, şibhi cümle, mübtedası mahzuftur yani; (فإساءتكم لها) (kötülüğünüz ona aittir)	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâi		harfi cer-mecrur isim, muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâi	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil

وَ	وُجُوهَكُمْ	لِيَسُوءُوا	الْآخِرَةِ	وَعْدُ	جَآءَ	فَإِذَا
	yüzlerinizi	kötü duruma sokmaları için	sonuncusunun	vaadi	geldiği	zaman
atıf h.	mef'ul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	muzafun ileyh	fâil, muzaf, cevabü'ş-şart mahzuftur, (بعثنا عليكم عبادًا) olarak takdir edilmiştir	fi'lu'ş-şart; f. mazi	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

وَ	مَرَّةٍ	أَوَّلَ	دَخَلُوهُ	كَمَا	الْمَسْجِدَ	لِيَدْخُلُوا
ve	birincisinde		ona girdikleri	gibi	mescid (Kudüs)e	girmeleri için
atıf h.	muzafun ileyh	mef'ûlü mutlak naibi, muzaf	f. mazi, fâil, mef'ul	teşbih ve cer harfi, masdar h.,	mef'ul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil

﴿ 7 ﴾	تَتْبِيرًا	عَلَوْا	مَا	لِيُتَبِّرُوا
	darmadağın edip	yükselttikleri	şeyleri	mahvetmeleri için
	mef'ûlü mutlak, {(يُتَبِّرُ)'nun masdarı, tekit için gelmiş}	sıla; f. mazi, fâil	mef'ul, ismi mevsul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil

7. Eğer iyilik ederseniz kendinize iyilik etmiş olursunuz ve eğer kötülük ederseniz o da ona (nefse) aittir (kendi aleyhinizedir. Allah bundan bir fayda ya da zarar görmez). Sonuncusunun vaadi geldiği zaman, yüzlerinizi kötü duruma sokmaları için (yüzünüze akseden bir acıyla izzet ve şerefinizle oynamaları, yüzlerinizi kara etmeleri için), birincisinde ona girdikleri gibi mescide (Kudüs'e) girmeleri ve yükselttiklerini (ele geçirdiklerini) darmadağın edip mahvetmeleri için (yine öyle kullar göndeririz).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 281 ≻

(İSRA, 1):

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbit, takdis ve tenzih etti, "Sübhân" kelimesi özel bir isim olup Allah'ın, celâl ve kemâline yakışmayan, her türlü acizlik ve noksanlık sıfatlarından tenzihi anlamında, tesbîh'in masdarıdır.

(أَسْرَى يُسْرِي إِسْرَاءً ب): (if'al b.) geceleyin yürüttü, geceleyin götürdü, gece yolculuğu yaptırdı

(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale b.) hayırlı ve mübarek kıldı [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (esma'i ilahiyeden) işitici

[(بَصَرَ يَبْصُرُ) اَلْبَصِيرُ]: (sıfatı müşebbehe) gören, açıkça bilen (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (if'al b.) gösterdi (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize

(İSRA, 2 – 3):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً):(if´al babı, mehmuz-nakıs fiil) verdi, getirdi (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): vekil, dayanak (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, hükmetti, yarattı [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet, hidayet

(اتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial babı) yaptı, husule getirdi/ edindi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yükledi, hamile kaldı, yüklendi, meyve verdi

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (اَلشَّكُورُ): (mübalağalı ismi fâil) çok şükreden

(İSRA, 4) :

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs fiil) hükmetti, iletti, haberdar etti/ terine getirdi/ yapıp bitirdi

(أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا) (if´al babı) ifsad etti, bozdu, fesat çıkardı (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kez, kere

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan (عَلَا يَعْلُو عُلُوًّا): üstün geldi/ üste çıktı/ yükseldi

(İSRA, 5):

(جَاسَ يَجُوسُ جَوْسًا) (ecvef fiil) araştırdı/ gidip geldi/ talan etti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuzel-lam ve ecvef fiil) geldi

(أُولُو): sahipler (اَلْأَوَّلُ ث أُولَى): ilk, birinci, önceki [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaat, söz (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلْبَأْسُ): kuvvet, güç/ azap/ harp

(اَلْخِلَلُ ج خِلَالٌ): aralık, ara, gedik, yarık (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt [(فَعَلَ يَفْعَلُ) اَلْمَفْعُولُ]: (ismi meful) yapılan

(İSRA, 6 – 7):

(أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (if´al babı ,muzaaf fiil) destekledi, iyilikte bulundu [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ismi tafdil) daha çok, en çok

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) çevirdi, döndürdü, iade etti (اَلْمَالُ ج أَمْوَالٌ): mal (اَلْكَرَّةُ ج كَرَّاتٌ): tekrar, kere / atak, hamle, hücum

(اَلنَّفِيرُ): ekip, cemiyet, birlik (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, çocuk, oğul

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if´al babı) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi

(سَاءَ يَسُوءُ سَوْءَ): (mehmuzel-lam ve ecvef fiil) kötülendirdi, üzdü, hoşa gitmedi

(أَسَاءَ يُسِيئُ إِسَائَةً): (ecvef ve mehmuz fiil, if´al b.) kötülük işledi

(اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (جَاءَ يَجِيئُ): (mehmuzel-lam ve ecvef fiil) geldi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz

(اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: va'd söz (تَبَّرَ يُتَبِّرُ تَتْبِيرًا): (tef´il babı) helak etti, dumura uğrattı

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (عَلَا يَعْلُو عُلُوًّا): üstün geldi, ele geçirdi (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kere, kez

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 282 (17 / İSRÂ: 8 – 17) ≻

عَسَى	رَبُّكُمْ	أَنْ يَرْحَمَكُمْ ۚ	وَ	إِنْ عُدْتُمْ	عُدْنَا ۘ	وَ
Umulur ki	Rabbiniz	size merhamet eder	;	eğer siz dönerseniz	Biz de döneriz	
f. mazi, nâsih	(عَسَى)'nın ismi	(عَسَى)'nın haberi;; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	atıf h.

جَعَلْنَا	جَهَنَّمَ	لِلْكَافِرِينَ	حَصِيرًا	﴿ 8 ﴾
Biz yaptık	cehennemi	kâfirler için	bir hapishane	
f. mazi, fâil	mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ûl	

8. Umulur ki, Rabbiniz size merhamet eder (fakat) eğer siz (fesat çıkarmaya) dönerseniz, Biz de döneriz (size yine düşmanları musallat ederiz). Biz cehennemi kâfirler için bir hapishane yaptık.

الْمُؤْمِنِينَ	يُبَشِّرُ	وَ	أَقْوَمُ	هِيَ	لِلَّتِي	يَهْدِي	الْقُرْآنَ	هَذَا	إِنَّ
mü'minlere	müjdeler		en doğru olana			iletir	Kur'an	bu	Şüphesiz ki
mef'ul, mevsuf	fiili muzari	atıf h.	haber	mübteda	harfi cer, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(هَذَا)nın bedeli	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb harfi
			sıla: isim cümlesi						

كَبِيرًا ۙ	أَجْرًا	لَهُمْ	أَنَّ	الصَّالِحَاتِ	يَعْمَلُونَ	الَّذِينَ	﴿ 9 ﴾
büyük	bir mükâfat	kendileri için olduğunu		iyi işler	yapan		
sıfat	(أَنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf, {(أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا) masdarı müevveli (يُبَشِّرُ) fiilinin mef'ulü'dür}	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb harfi	mef'ul	sıla, fiili muzari+fâil	sıfat, ismi mevsul	

9. Şüphesiz ki bu Kur'an en doğru olana iletir; iyi işler yapan mü'minlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.

أَلِيمًا ۙ	عَذَابًا	لَهُمْ	أَعْتَدْنَا	بِالْآخِرَةِ	لَا يُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ	أَنَّ	وَ	﴿ 10 ﴾
acı veren	bir azap	onlara	hazırladık	âhirete	inanmayanlara				
sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	(أَنَّ)'nin haberi, f. mazi, fâil	car-mecrur	sıla; nefiy h., fiili muzari+fâil	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb harfi	atıf h.	

10. Ve şüphesiz âhirete inanmayanlara acı veren bir azap hazırladığımızı (müjdeler, bildirir).

عَجُولًا	الْإِنْسَانُ	كَانَ	وَ	بِالْخَيْرِ ۖ	دُعَاءَهُ	بِالشَّرِّ	الْإِنْسَانُ	يَدْعُ	وَ	﴿ 11 ﴾
çok aceleci	insan	olmuştur		hayrına	dua ettiği kadar	şerrine	İnsan	dua eder		
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	atıf h.	(دُعَاءَ)'dan hal: şibhi c.	mef'ûlü mutlak	car-mecrur	fâil	fiili muzari (sondaki illet harfi telaffuzdaki geçiş dolayısıyla kaldırılmış)		başlama h.

11. İnsan hayrına dua ettiği kadar şerrine de dua eder. İnsan çok aceleci olmuştur!

جَعَلْنَا	اللَّيْلَ	وَ	النَّهَارَ	آيَتَيْنِ	فَمَحَوْنَا	آيَةَ	اللَّيْلِ	وَ	جَعَلْنَا
kıldık	geceyi	ve	gündüzü	iki âyet	Böylece sildik	ayetini	gece	ve	yaptık
f. mazi, fâil	mef'ul	atıf h.	matuf	ikinci mef'ûl	atıf h., f. mazi, fâil	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	f. mazi, fâil	başlama h.

السِّنِينَ	عَدَدَ	لِتَعْلَمُوا	وَ	مِنْ رَبِّكُمْ	فَضْلًا	لِتَبْتَغُوا	مُبْصِرَةً	النَّهَارِ	آيَةَ
yılların	sayısını	bilmeniz için	,	Rabbinizden	bir lutuf	aramanız için	gösterici	gündüzün	ayetini
muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	atıf h.	harfi cer-mecrur isim	mef'ul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	ikinci mef'ûl	muzafun ileyh	mef'ul

تَفْصِيلًا	فَصَّلْنَاهُ	شَيْءٍ	كُلَّ	وَ	الْحِسَابَ ۚ	وَ	﴿ 12 ﴾
ayrıntısıyla	açıkladık	şeyi	her		hesabı	ve	
mef'ûlü mutlak	f. mazi, fâil, mef'ul	muzafun ileyh	sonrasında geldiği için mahzuf sayılan bir fiilin yani (فَصَّلْنَا)'nın mef'ulü, mansub, muzaf	atıf h.	matuf	atıf h.	

12. Biz, geceyi ve gündüzü iki âyet yaptık (iki delil olarak yarattık). Böylece gece ayetini sildik ve Rabbinizden bir fazl aramanız, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için gündüzün ayetini gösterici (aydınlatıcı) kıldık. Biz (muhtaç olduğunuz) her şeyi ayrıntısıyla açıkladık.

وَ	كُلَّ	إِنْسَانٍ	أَلْزَمْنَاهُ	طَآئِرَهُ	فِي عُنُقِهِ ط	وَ
atıf h.	Her	insanın	bağladık	amelini	boynuna	
	sonrasındaki fiilin açıkladığı bir fiilin mef'ulü, muzaf mahzuf	muzafun ileyh	f.mazi, fâil , mef'ul	mef'ul	harfi cer-mecrur isim	atıf h.

﴿ 13 ﴾	نُخْرِجُ	لَهُ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	كِتَابًا	يَلْقَاهُ	مَنْشُورًا
	çıkarırız	ona	günü	Kıyamet	bir kitap	karşılaşacağı	açılmış olarak
	fiili muzari	car-mecrur	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, mevsuf	sıfat, fiil cümlesi, fiili muzari, mef'ul	hal

13. Her insanın amelini (işlediklerini, yaptıklarını veya kaderini) boynuna bağladık. Kıyamet günü, ona açılmış olarak karşılaşacağı bir kitap çıkarırız.

﴿ 14 ﴾	اِقْرَأْ	كِتَابَكَ ط	كَفَى	بِنَفْسِكَ	الْيَوْمَ	عَلَيْكَ	حَسِيبًا ط
	oku	Kitabını	sen yetersin	kendine	Bugün	sana	hesap görücü olarak
	emir fiil	mef'ul	f. mazi	zaid cer, fâil	zaman zarfı	car-mecrur	temyiz

14. Kitabını oku! Bugün hesap görücü olarak sen kendine yetersin.

مَنِ	اهْتَدَى	فَإِنَّمَا	يَهْتَدِي	لِنَفْسِهِ ج	وَ	مَنْ
Kim	doğru yola gelirse	ancak	yola gelmiş	kendi lehine	ve	kim de
mübteda, şart ve cezm h.	fi'lu'ş-şart; f. mazi	rabıta{cevabü'ş-şart içindir}, hasr edatı	cevâbü'ş-şart; fiili muzari, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberi	harfi cer-mecrur isim	atıf h.	mübteda, şart ve cezm h.

ضَلَّ	فَإِنَّمَا	يَضِلُّ	عَلَيْهَا ط	وَ	لاَ تَزِرُ	وَازِرَةٌ
saparsa	ancak	sapmıştır	kendi aleyhine	atıf h.	yüklenmez	yüklenen kimse
fi'lu'ş-şart; f. mazi	rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, hasr edatı	cevâbü'ş-şart; fiili muzari, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberi	car-mecrur		nefiy h., fiili muzari	fâil

﴿ 15 ﴾	رَسُولاً	نَبْعَثَ	حَتَّى	مُعَذِّبِينَ	كُنَّا	مَا	وَ	أُخْرَى ط	وِزْرَ
	Biz peygamber	gönderinceye	kadar	azap edecekler	değiliz			kimsenin	günahını
	mef'ul	fiili muzari	gaye ve nasb h.	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	nefiy h.	atıf h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf

15. Kim doğru yola gelirse ancak kendi lehine yola gelmiş ve kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapmıştır. Kimse kimsenin günahını yüklenmez. Biz peygamber göndermedikçe (kimseye) azap edecekler değiliz.

وَ	إِذَآ	أَرَدْنَا	أَنْ نُهْلِكَ	قَرْيَةً	أَمَرْنَا	مُتْرَفِيهَا
	zaman	istediğimiz	helak etmek	bir beldeyi	emrederiz	varlıklılarına
başlama h.	şart bildiren zaman zarfı	fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	(أَرَدْنَا) fiilinin mef'ûlü; masdar-ı müevvel	(نُهْلِكَ) fiilinin mef'ulü	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	mef'ul

﴿ 16 ﴾	فَفَسَقُوا	فِيهَا	فَحَقَّ	عَلَيْهَا	الْقَوْلُ	فَدَمَّرْنَاهَا	تَدْمِيرًا
	açıkça günah işlerler	orada	hak olur	onun üzerine	söz	onu dumura uğratırız	
	atıf h., f. mazi, fâil	car-mecrur	atıf h., f. mazi	car-mecrur	fâil	atıf h., f. mazi, fâil, mef'ul	mef'ûlü mutlak

16. Biz, bir beldeyi helak etmek istediğimiz zaman, varlıklılarına (varlık, kuvvet, servet, otorite ve güç sahibi önde gelenlerine iyilik) emrederiz. Fakat onlar orada açıkça günah işlerler. Artık onun üzerine söz hak olur. Böylece onu dumura uğratırız (yerle bir edip helak ederiz).

وَ	كَمْ	أَهْلَكْنَا	مِنَ الْقُرُونِ	مِنْ بَعْدِ	نُوحٍ ط	وَ
	nice	yok ettik	nesilleri	sonra	Nuh'dan	atıf h.
başlama h.	mukaddem mef'ul, kem'il- haberiye	f. mazi, fâil	(كَمْ)'in sıfatı: şibhi cümle	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	

﴿ 17 ﴾	كَفَى	بِرَبِّكَ	بِذُنُوبِ	عِبَادِهِ	خَبِيرًا	بَصِيرًا
	yeter	Rabbin	günahlarından	kullarının	haberdar	gören olarak
	f. mazi	zaid cer, fâil	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	temyiz	ikinci temyiz

17. Nuh'dan sonra nice nesilleri yok ettik. Rabbin kullarının günahlarından haberdar ve onları gören olarak yeter.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 282 ≻

(İSRA, 8 - 9 – 10 – 11):

(رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti (عَادَ يَعُدُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevrdi, hükmetti

(اَلْحَصِيرُ ج حُصُرٌ): hasır, hisar/ hapishane (عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti, tarif etti, yol gösterdi

(اَقْوَمُ); daha düz; daha doğru; daha uygun (بَشَّرَ يُبَشِّرُ يَبْشِيرًا): (tef´il b.) müjdeledi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) salih olan, doğru olan (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan

(أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا): (if´al b.) hazırladı (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (اَلْاِنسَانُ): insan

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu

(اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): şer, kötülük [(عَجِلَ يَعْجَلُ) اَلْعَجُولُ]: (mübalağalı ismi fail) çok aceleci (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(İSRA, 12 – 13 – 14 - 15 – 16 – 17) :

(مَحَا يَمْحُو مَحْوًا): (nakıs fiil) sildi, mahvetti [(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرَةُ]: (ismi fail) açık delil/ gören/ aydınlatan

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (iftial b., nakıs fiil) talep etti, arzuladı (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]:(masdar) sayma, hesab etme, muhasebe etme (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): tafsil etti, genişçe açıkladı, ayrı ayrı izah etti (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, üstünlük, mükemmellik

(اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene/ kuraklık, kıtlık (اَلْعَدَدُ ج اَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı

[(طَارَ يَطِيرُ) اَلطَّائِرَةُ]: (ismi fail) amel, iş, çalışma/kuş; uçan mahluk, kader, uğur (اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if´al b.) çıkardı (أَلْزَمَ يُلْزِمُ إِلْزَامًا): astı, bağladı, sardı (لَقِيَ يَلْقَي لِقَاءً): (nakıs fiil) buldu, karşılaştı, rastladı

[(نَشَرَ يَنْشُرُ) اَلْمَنْشُورُ]: (ismi meful) açılmış (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nakıs fiil) kafi oldu, yetti, yeterli oldu

(قَرَا يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz fiil) okudu (اَلْحَسِيبُ): muhasip, (hesaba çeken) kafi (yeten)

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftial b. nakıs fiil) hidayete erdi, doğru yolu buldu (اَلْمُعَذِّبُ ج مُعَذِّبُونَ):(ismi fail) azap veren, işkence eden

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, doğru yolu bulamadı/ kayboldu / yanıldı [(وَزَرَ يَزِرُ) اَلْوَازِرَةُ]: (ismi fail) günahkar

(اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): günah, suç/ ağır yük (اَلْاُخْرَى ج اُخْرَيَاتٌ): diğeri, öteki (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (if´al b. , ecvef fiil) istedi, irade etti (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde (أَمَرَ يَأْمُرُ اَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if´al b.) helak etti, felakete uğrattı

[(أَتْرَفَ يُتْرِفُ) اَلْمُتْرَفُ]: (ismi meful) dünya nimetleri ve şehvani şeyleri hususunda geniş bir bolluğa ve nimete sahip kılınan

(دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef´il b.) helak etti, dumura uğrattı (فَسَقَ يَفْسُقُ فُسُوقًا): fasıklık etti, açıkça günah işledi

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) sabit ve vacip oldu, gerçekleşti

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): Allah Teala'dan sadır olan tehdid kelimesi/ söz/ görüş/ iftira

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nakıs fiil) kafi oldu, yetti, yeterli oldu [(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: işin iç yüzünü bilen

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if´al b.) helak etti, felakete uğrattı (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar

(اَلْبَصِيرُ): (sıfatı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 283 (17 / İSRÂ: 18 – 27) ≻

فِيهَا	لَهُ	عَجَّلْنَا	الْعَاجِلَةَ	يُرِيدُ	كَانَ	مَنْ
orada car-mecrur	ona car-mecrur	çabuklaştırırız cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil , şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberi	acil olanı mef'ul	isterse (كَانَ)nin haberi, fiil cümlesi fiili muzari	olanı fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Kim mübteda, şart ve cezm harfi

لَهُ	جَعَلْنَا	ثُمَّ	نُرِيدُ	لِمَنْ	نَشَآءُ	مَا
ona car-mecrur	kılarız f. mazi, fâil	sonra atıf h.	istediğimiz sıla, fiil cümlesi; fiili muzari	kimseye harfi cer, ismi mevsul	dilediğimiz sıla; fiili muzari	şeyi mef'ul, ismi mevsul

﴿ 18 ﴾

مَذْحُورًا	مَذْمُومًا	يَصْلَاهَا	جَهَنَّمَ ج
kovulmuş ikinci hal	kınanmış olarak hal	oraya yaslanır fiili muzari, mef'ul	cehennemi mef'ul

18. Kim acil olanı (sadece geçici dünya arzularını) isterse, ona, orada istediğimiz kimseye dilediğimiz şeyi (onun için oluşturacağımız şeyi) çabuklaştırırız, sonra da ona cehennemi (mesken) kılarız; kınanmış ve kovulmuş olarak oraya yaslanır.

سَعْيَهَا	لَهَا	سَعَى	وَ	الْآخِرَةَ	أَرَادَ	مَنْ	وَ
çalışmasını mef'ûlü mutlak	orası için car-mecrur	sarfederse f. mazi	ve atıf h.	ahireti mef'ul	ister fi'lu'ş-şart; f. mazi	Kim mübteda, şart ve cezm h.	atıf h.

﴿ 19 ﴾

مَشْكُورًا	سَعْيُهُمْ	كَانَ	فَأُولَٰئِكَ	مُؤْمِنٌ	هُوَ	وَ
şükredilendir (كَانَ)'nin haberi	çalışmaları (كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	işte bunların rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, mübteda	bir mümin olarak haber	mübteda	hal vâvı
(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi				hal; isim cümlesi		

(فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ) cümlesi cevâbü'ş-şart; şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

19. Kim ahireti ister ve bir mümin olarak çalışmasını orası için sarfederse (çabasını buna çalıştırırsa) işte bunların çalışmaları şükredilendir (makbuldür, karşılığı verilendir).

رَبِّكَ ط	مِنْ عَطَآءِ	هَٰؤُلَآءِ	وَ	هَٰؤُلَآءِ	نُمِدُّ	كُلًّا
Rabbinin muzafun ileyh, muzaf, (كَ):muz. ileyh	ihsanından harfi cer-mecrur isim, muzaf	bunları da önceki (هَٰؤُلَاءِ)'ya matuf	atıf h.	Onları da (كُلًّا)'in bedeli, işaret ismi	destekleriz fiili muzari,	hepsini mukaddem mef'ul

﴿ 20 ﴾

مَحْظُورًا	رَبِّكَ	عَطَآءُ	كَانَ	مَا	وَ
yasaklanmış (كَانَ)nin haberi	Rabbinin muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh	ihsanı (كَانَ)'nin ismi, muzaf	değildir f. mazi, nâsih	nefiy h.	atıf h.

20. Onları da bunları da (yani dünyayı isteyenleri de ahireti isteyenleri de) hepsini Rabbinin ihsanından destekleriz (istediklerini veririz). Rabbinin ihsanı yasaklanmış değildir (nimeti kimseye kısıtlanmış değildir).

لِلْآخِرَةُ	وَ	عَلَىٰ بَعْضٍ ط	بَعْضَهُمْ	فَضَّلْنَا	كَيْفَ	انْظُرْ
kesinlikle ahiret ibtidaiye (yeni cümleye başlangıç ve tekit içindir), mübteda	ve atıf h.	bazısı üzerine car-mecrur	onların bazısını mef'ul	üstün kıldık f. mazi, fâil	nasıl hal, soru ismi	Bak emir fiili

﴿ 21 ﴾

تَفْضِيلًا	أَكْبَرُ	وَ	دَرَجَاتٍ	أَكْبَرُ
üstünlük bakımından temyiz	daha büyüktür matuf	ve atıf h.	dereceler bakımından temyiz	daha büyüktür haber

21. Bak! Onların (dünya hayatındaki insanların) bazısını bazısı üzerine nasıl üstün kıldık. Ve kesinlikle, ahiret, dereceler bakımından daha büyüktür ve üstünlük bakımından daha büyüktür.

﴿ 22 ﴾

مَخْذُولًا ع	مَذْمُومًا	فَتَقْعُدَ	آخَرَ	إِلَٰهًا	اللَّهِ	مَعَ	لَا تَجْعَلْ
desteksiz ikinci hal	kınanmış hal	kalırsın fâ-i sebebiye, fiili muzari	başka sıfat	bir ilah mef'ul, mevsuf	Allah ile beraber muzafun ileyh	zarf, muzaf	edinme nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari

22. Allah ile beraber başka bir ilah edinme. Sonra (bu sebeple) kınanmış ve desteksiz kalırsın.

وَ	إِيَّاهُ	إِلاَّ	أَلاَّ تَعْبُدُوا	رَبُّكَ	قَضَى	وَ
atıf h.	O'ndan başkasına mef'ul	istisna h.	kulluk etmemenizi (قَضَى)'nın mef'ulü; masdar-ı müevvel.; nasb h., nefiy h., fiili muzari, fâil	Rabbin fâil	emretti f. mazi	başlama h.

بِالْوَالِدَيْنِ	إِحْسَانًا ط	إِمَّا	يَبْلُغَنَّ	عِنْدَكَ	الْكِبَرَ	أَحَدُهُمَا
anne-babaya car-mecrur	iyilik yapmanızı (أَحْسِنُوا)(iyilik yapın) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü mutlakı	Şayet şart ve cezm h., zaid	ulaşırsa fi'lu'ş-şart; tekit nunu birleşmiş f. muzari, (نْ):tekit nûnu	senin yanında mekan zarfı	yaşlılığa mef'ul	onlardan biri fâil

أَوْ	كِلاَهُمَا	فَلاَ تَقُلْ	لَهُمَآ	أُفٍّ	وَ	لاَ تَنْهَرْهُمَا
veya atıf h.	ikisi matuf	o zaman deme rabıta+ cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari	onlara car-mecrur	«Öf» (أَتضجَّر) (sıkılıyorum) manasında isim fiil	ve atıf h.	onları azarlama nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul

وَ	قُلْ	لَهُمَا	قَوْلاً	كَرِيمًا	﴿ 23 ﴾
; atıf h.	söyle emir fiili	onlara car-mecrur	söz mef'ûlü mutlak, mevsuf	güzel sıfat	

23. Rabbin, O'ndan başkasına kulluk etmemenizi ve anne-babaya iyilik yapmanızı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa, o zaman onlara: «Öf» (bile) deme ve onları azarlama; onlara güzel söz söyle.

وَ	اخْفِضْ	لَهُمَا	جَنَاحَ	الذُّلِّ	مِنَ الرَّحْمَةِ	وَ
atıf h.	ger (ya da indir) emir fiili	İkisine de car-mecrur	kanadını mef'ul, muzaf	alçak gönüllülük muzafun ileyh	merhametten car-mecrur	ve atıf h.

قُلْ	رَبِّ	ارْحَمْهُمَا	كَمَا	رَبَّيَانِي	صَغِيرًا ط	﴿ 24 ﴾
de emir fiili	Rabbim mahzuf bir nida harfinin münadası	ikisine merhamet et emir fiili, mef'ul	gibi harfi cer, masdar h.	beni yetiştirdikleri f. mazi, fâil, nûnu vikaye, mef'ul, {(كَمَا رَبَّيَانِي) masdarı müevveli mef'ûlü mutlak naibi de denmiş/	küçükken hal	

24. İkisine de merhametten (acıyarak) alçak gönüllülük kanadını ger ve: «Rabbim! Küçükken beni yetiştirdikleri gibi sen de o ikisine merhamet et!» de.

صَالِحِينَ	إِنْ تَكُونُوا	فِي نُفُوسِكُمْ ط	بِمَا	أَعْلَمُ	رَبُّكُمْ
iyi kimseler (تَكُون)'nin haberi	olursanız şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; nun'un düşmesiyle fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	içinizde sıla, şibhi cümle	olanı harfi cer, ismi mevsul	en iyi bilir haber	Rabbiniz mübteda

İki cümle arasındaki cümle-i mu'tariza (ara cümle)

﴿ 25 ﴾	غَفُورًا	لِلْأَوَّابِينَ	كَانَ	فَإِنَّهُ
	çok bağışlayandır (كَانَ)'nin haberi	kendine yönelenleri car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (غَفُورًا) ile bağlantılıdır	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	O şüphesiz rabıta {cevabü'ş-şart içindir}, tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

(فَإِنَّهُ كَانَ...) cümlesi cevabü'ş-şart'tır

25. Ki İçinizde (gönlünüzde, kalbinizde) olanı en iyi Rabbiniz bilir. İyi kimseler olursanız (bilin ki) O şüphesiz, kendine yönelenleri çok bağışlayandır.

وَ	آتِ	ذَا	الْقُرْبَى	حَقَّهُ	وَ	الْمِسْكِينَ
başlama h.	ver emir fiili	sahibine mef'ul, muzaf	yakınlık muzafun ileyh	hakkını mef'ul	, atıf h.	yoksula matuf

﴿ 26 ﴾	تَبْذِيرًا	لَا تُبَذِّرْ	وَ	ابْنَ السَّبِيلِ	وَ
	saçıp	savurma	;	yolcuya	,
	mef'ûlü mutlak	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	muzafun ileyh matuf, muzaf	atıf h.

26. Yakınlık sahibine (akrabaya), yoksula, yolcuya hakkını ver; (ancak elindekileri) saçıp savurma.

﴿ 27 ﴾	كَفُورًا	لِرَبِّهِ	الشَّيْطَانُ	وَ كَانَ	الشَّيَاطِينِ ط	إِخْوَانَ	كَانُوا	الْمُبَذِّرِينَ	إِنَّ
	çok nankördür	Rabbine karşı	şeytan	daima ;	şeytanların	kardeşleri	olmuşlardır	saçıp savuranlar	
	(كَانَ)'nin haberi	harfi cer-mecrur isim, şibhi cümle (كَفُورًا) ile bağlantılı	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih atıf h.	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi
					(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi				

27. Saçıp savuranlar, şüphesiz şeytanların kardeşleri olmuşlardır; şeytan (ise) Rabbine karşı daima çok nankördür.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 283 ≻

(İSRA, 18 - 19 – 20 – 21):

(عَجَّلَ يُعَجِّلُ تَعْجِيلاً): (tef´il b.) çabuklaştırdı, hızlandırdı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, hükmetti, yarattı

(صَلِيَ يَصْلَى صُلِيًّا): (ateşe) atıldı, (ateşe) maruz bırakıldı, yaslandı [(ذَمَّ) اَلْمَذْمُومُ]: (ism-i mef'ul) ayıplanmış, zemmedilmiş

[(دَحَرَ يَدْحَرُ) اَلْمَدْحُورُ]: (ismi meful) uzaklaştırılmış, kovulmuş (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (if´al b., ecvef fiil) istedi, irade etti

(اَلْعَاجِلَةُ): çarçabuk olan, acele olan, dünya (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (if´al b. , ecvef fiil) istedi, irade etti (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nakıs fiil) çalıştı/ hızlıca yürüdü/ yetiştirdi

[(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلْمَشْكُورُ]: (ismi meful) şükredilen (أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (if´al b. ,muzaaf fiil) destekledi, iyilikte bulundu

[(حَظَرَ يَحْظُرُ) اَلْمَحْظُورُ]: (ismi meful) men edilmiş, yasaklanmış (اَلْعَطَاءُ): lütuf, bağış, ihsan

(فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef´il b.) üstün kıldı, üstün saydı (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, basamak, yükseklik mertebesi

(بَعْضُ): birkısım,bazı,birkaç [(كَبَرَ يَكْبُرُ) اَلْأَكْبَرُ]: (ismi tafdil) daha büyük (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü, bildi

(İSRA, 22 – 23 - 24 – 25 – 26 – 27):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, hükmetti, çevirdi, yarattı (قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا): oturdu, oturup kaldı, geri kaldı

(اَلْمَذْمُومُ): ayıplanmış, zemmedilmiş [(خَذَلَ يَخْذُلُ) اَلْمَخْذُولُ]: (ismi fail) desteksiz, dayanaksız (اَلْآخَرَ ج آخِرُونَ): diğeri, öteki

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nakıs fiil) emretti, vacip kıldı, hükmetti/ yaptı bitirdi (اَلْوَالِدَانِ – وَالِدَيْنِ): ebeveyn, anababa

[(أَحْسَنَ يُحْسِنُ) اَلْإِحْسَانُ]: (masdar) iyilik etti, güzel yaptı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (نَهَرَ يَنْهَرُ نَهْرًا): azarladı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ Allah'tan tehdid kelimesi

(اَلْأَحَدُ): bir, tek (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, nimetlendiren, güzel, sevimli (اَلْكِبَرُ): yaşlılık, kocama

(خَفَضَ يَخْفِضُ خَفْضًا): yumuşak davrandı/ alçak gönüllü oldu/ düşürdü/ alçaltı (اَلذُّلُّ): yumuşaklık, bağlılık

(اَلصَّغِيرُ ج صِغَارٌ): ufak, küçük, önemsiz (رَبَّى يُرَبِّي تَرْبِيَةً): (nakıs fiil, tef´il b.) terbiye etti, baktı, yetiştirdi

(اَلْجَنَاحُ ج اَجْنِحَةٌ): kanat [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْأَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, en iyi bilen (اَلْقُرْبَى): akraba, yakınlık, karabet

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ismi fail) doğru olan, salih olan (اَلْأَوَّابُ ج اَوَّابُونَ): yüzünü Allah'a çeviren, döndüren

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nakıs fiil, if´al b.) verdi, getirdi (اِبْنُ السَّبِيلِ): yolda kalmış, yolcu (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün

(بَذَّرَ يُبَذِّرُ تَبْذِيرًا): (tef´il b.) saçıp savurdu, lüzumsuz yere harcadı (اَلْحَقُّ): kul hakkı

(اَلْمُبَذِّرُ ج مُبَذِّرُونَ): (ismi fail) saçıp savuran (اَلْكَفُورُ): (mübalağalı ismi fail) çok nankör (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 284 (17 / İSRÂ: 28 – 38) ≻

وَ	إِمَّا	تُعْرِضَنَّ	عَنْهُمُ	ابْتِغَآءَ	رَحْمَةٍ	مِنْ رَبِّكَ
	Eğer	yüz çevirirsen	onlardan	aramak için	bir rahmeti	Rabbin'den
atıf h.	şart ve cezm h., zaid	fi'lu'ş-şart; tekit nunu birleşmiş fiili muzari, tekit nûnu	car-mecrur	mef'ûlün lieclih, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat: şibhi cümle: car-mecrur

﴿ 28 ﴾	مَيْسُورًا	قَوْلًا	لَهُمْ	فَقُلْ	تَرْجُوهَا
	yumuşak	bir söz	onlara	söyle	umduğun
	sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	car-mecrur	rabıta + cevabü'ş-şart; emir fiili	(رَحْمَةٍ) kelimesinin 2.sıfatı; fiili muzari, mef'ul

28. Rabbin'den umduğun bir rahmeti aramak için (mecburen) onlardan yüz çevirirsen, o zaman onlara yumuşak bir söz söyle.

وَ	لَا تَجْعَلْ	يَدَكَ	مَغْلُولَةً	إِلَىٰ عُنُقِكَ	وَ	لَا تَبْسُطْهَا
başlama h.	kılma	elini	bağlı	boynuna	,	yayma
	nehy-i hazır	mef'ul	ikinci mef'ûl	car-mecrur	atıf h.	nehy-i hazır+ mef'ul

﴿ 29 ﴾	كُلَّ	الْبَسْطِ	فَتَقْعُدَ	مَلُومًا	مَحْسُورًا
	büsbütün geniş tutup		kalırsın	kınanmış	eli boş
	mef'ûlü mutlak naibi	muzafun ileyh	fâ-i sebebiye, mansub f. muzari	hal	ikinci hal

29. Elini boynuna bağlı kılma (cimri ve eli sıkı olma), (aynı zamanda) onu büsbütün geniş tutup yayma (israf etme); sonra (bu sebeple) kınanmış ve eli boş (açıkta) kalırsın.

وَ	يَشَآءُ	لِمَنْ	الرِّزْقَ	يَبْسُطُ	رَبَّكَ	إِنَّ
ve	dileyen/dilediği	kimsenin	rızkını	genişletir	senin Rabbin	Doğrusu
atıf h.	sıla, fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, fiili muzari	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi

﴿ 30 ﴾	بَصِيرًا ع	خَبِيرًا	بِعِبَادِهِ	كَانَ	إِنَّهُ	يَقْدِرُ ط
	çok iyi görür	haberdardır	kullarından	daima	Şüphesiz ki O	kısıtlar
	(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	şibhi cümle (خَبِيرًا) ile bağlantılı	(إِنَّ)'nin haberi: nâsih mazi f. c., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili muzari

30. Doğrusu senin Rabbin dileyen/dilediği kimsenin rızkını genişletir ve kısıtlar. Şüphesiz ki O, daima kullarından haberdardır, (onları) çok iyi görür.

وَ	لَا تَقْتُلُوٓا	أَوْلَادَكُمْ	خَشْيَةَ	إِمْلَاقٍ ط	نَحْنُ	نَرْزُقُهُمْ
atıf h.	öldürmeyin	çocuklarınızı	korkusu sebebiyle	yoksullaşma	Biz	onlara da rızık veririz
	nehy-i hazır (cemi muhatab)	mef'ul	mef'ûlün lieclih, muzaf	muzafun ileyh	mübteda	haber, fiili muzari, mef'ul

﴿ 31 ﴾	وَ	إِيَّاكُمْ ط	إِنَّ	قَتْلَهُمْ	كَانَ	خِطْـًٔا	كَبِيرًا
	size de	gerçekten	onları öldürmek		bir günahtır	büyük
	atıf h.	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi,	(إِنَّ)'nin haberi: nâsih mazi f. c., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat
	mef'ul					

31. Çocuklarınızı yoksullaşma korkusu sebebiyle öldürmeyin. Biz onlara da size de rızık veririz. Onları öldürmek, gerçekten büyük bir günahtır.

﴿ 32 ﴾	سَبِيلًا	وَ سَآءَ	فَاحِشَةً ط	كَانَ	إِنَّهُ	الزِّنَىٰ	وَ لَا تَقْرَبُوا
	yol bakımından	ne kötüdür	ve bir hayâsızlıktır		Doğrusu o	zinaya	yaklaşmayın
	temyiz	kınama ifade eden f. mazi	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi: nâsih mazi f. c., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	nehy-i hazır	atıf h.

32. Zinaya yaklaşmayın. doğrusu o, bir hayâsızlıktır ve ne kötü bir yoldur.

إِلَّا	اللَّهُ	حَرَّمَ	الَّتِي	النَّفْسَ	لَا تَقْتُلُوا	وَ
hariç	Allah'ın	haram kıldığı		bir kimseyi	öldürmeyin	
istisna h.	fâil	sıla, f. mazi	sıfat, ismi mevsul	mef'ul, mevsuf	nehy-i hazır (cemi)	atıf h.

جَعَلْنَا	فَقَدْ	مَظْلُومًا	قُتِلَ	مَنْ	وَ	بِالْحَقِّ ط
kılmışızdır		zulmedilerek	öldürülürse	kim		haklı
f. mazi, fâil	rabıta+ cevabü'ş-şart: tahkik h.+..	hal	fi'lu'ş-şart; meçhul f. mazi	mübteda, şart ve cezm edatı	başla-ma h.	car-mecrur

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

﴿ 33 ﴾	مَنْصُورًا	كَانَ	إِنَّهُ	فِي الْقَتْلِ ط	فَلاَ يُسْرِفْ	سُلْطَانًا	لِوَلِيِّهِ
	yardım olunmuştur		Doğrusu o	öldürmekte	aşırı gitmesin	bir yetki	onun velisine
	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi; nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	rabıta + emr-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari	mef'ul	harfi cer-mecrur isim

33. Haklı (bir neden olması, kendisine saldırılma durumu) hariç Allah'ın haram kıldığı bir kimseyi öldürmeyin. Kim, zulmedilerek öldürülürse; gerçekten Biz, onun velisine (hakkını araması için) bir yetki kılmışızdır. Artık o da öldürmekte aşırı gitmesin. Doğrusu o (zaten kendisine bu yetkinin verilmesiyle desteklenip) yardım olunmuştur.

وَ	لاَ تَقْرَبُوا	مَالَ	الْيَتِيمِ	إِلاَّ	بِالَّتِي	هِيَ	أَحْسَنُ	حَتَّى	يَبْلُغَ	أَشُدَّهُ ص
	yaklaşmayın	malına	yetimin	dışında			en güzel olanın		erişinceye kadar	rüşdüne
	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	istisna h.	harfi cer, ismi mevsul	mübteda	haber, sıla, isim cümle	gaye ve nasb h.	fiili muzari	mef'ul
atıf h.										

﴿ 34 ﴾	مَسْؤُولاً	كَانَ	الْعَهْدَ	إِنَّ	بِالْعَهْدِ ج	أَوْفُوا	وَ
	mesuliyet	olur	ahd	doğrusu	Ahdi de	yerine getirin	
	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi; nâsih mazi fiil cüm.: (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	car-mecrur	emir fiili, fâil	atıf h.

34. Yetimin malına rüşdüne (ergenlik veya durumunu değerlendirebilme çağına) erişinceye kadar en güzel tarzın (yetimin faydasına olarak değerlendirme) dışında yaklaşmayın. Ahdi de yerine getirin, doğrusu ahd (verilen söz) mesuliyet olur (sorumluluk gerektirir).

وَ	أَوْفُوا	الْكَيْلَ	إِذَا	كِلْتُمْ	وَ زِنُوا	بِالْقِسْطَاسِ
	yerine getirin	ölçüyü	zaman	ölçtüğünüz	ve tartın	teraziyle
	emir fiili, fâil	mef'ul	zaman zarfı	f. mazi, fâil	atıf h. + emir fiili, fâil	harfi cer-mecrur isim, mevsuf

﴿ 35 ﴾	تَأْوِيلاً	أَحْسَنُ	وَ	خَيْرٌ	ذَلِكَ	الْمُسْتَقِيمِ ط
	netice bakımından	daha güzeldir		daha iyidir	Bu	doğru
	temyiz	matuf	atıf h.	haber	mübtea	sıfat

35. Ölçtüğünüz zaman ölçüyü yerine getirin (tam tutun) ve doğru teraziyle tartın. Bu, netice bakımından daha iyidir ve daha güzeldir.

وَ	لاَ تَقْفُ	مَا	لَيْسَ	لَكَ	بِهِ	عِلْمٌ ط	إِنَّ	السَّمْعَ	وَ	الْبَصَرَ
	peşine düşme	şeyin	olmayan	hakkında bilgin			Doğrusu	kulak	,	göz
atıf h.	nehy-i hazır (illet h.nin düşmesiyle meczum f. muzari)	mef'ul, ismi mevsul	f. mazi, nâsih	car-mecrur	(لَيْسَ)'nin haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	matuf

﴿ 36 ﴾	مَسْؤُولاً	عَنْهُ	كَانَ	أُولَئِكَ	كُلُّ	الْفُؤَادَ	وَ
	sorumludur	ondan		bunların	hepsi	gönül	ve
	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	haber; nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	muzafun ileyh, işaret ismi	mübteda, muzaf	matuf	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

﴿ 37 ﴾	طُولاً	الْجِبَالَ	لَنْ تَبْلُغَ	وَ	الْأَرْضَ	لَنْ تَخْرِقَ	إِنَّكَ	مَرَحًا ج	فِي الْأَرْضِ	وَ	لاَ تَمْشِ
	boyca	dağlara	asla ulaşamazsın		yeri	asla delemezsin	Çünkü sen	şımararak	yeryüzünde		yürüme
	temyiz	mef'ul	tekid-i nefy-i istikbal	atıf h.	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi; tekid-i nefy-i istikbal f. c.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	hal	car-mecrur	nehy-i hazır	atıf h.

﴿ 38 ﴾	مَكْرُوهًا	رَبِّكَ	عِنْدَ	سَيِّئُهُ	كَانَ	ذَٰلِكَ	كُلُّ
	karşılanandır	Rabbinin	katında	kötü	olanı	bunların	hepsinin
	(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh, muzaf, (كَ):muzafun ileyh, şibhi cümle (مَكْرُوهًا) ile bağlantılı	mekan zarfı, muzaf	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	muzafun ileyh	mübteda, muzaf
		haber; fiil cümlesi					

35- 36. Hakkında bilgin olmayan şeyin peşine düşme (bilgisizce ve kesin delil olmadan tahmin ve zanla hareket etme). Doğrusu kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur. **37.** Yeryüzünde şımararak (böbürlenerek) yürüme. Çünkü sen (sahip olduklarınla) ne yeri delebilir ve ne de boyca dağlara ulaşabilirsin. **38.** Bunların hepsinin kötü olanları Rabbinin katında kerih görülmüştür.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 284 ≻

(İSRA, 28 – 29 - 30 – 31 – 32):

[(اَلْاِبْتِغَاءُ (اِبْتَغَى يَبْتَغِي]: (masdar) talep etme, arzulama (أَعْرَضَ يُعْرِضُ عَنْ): yüz çevirdi (رَجَا يَرْجُو): (nakıs fil) umdu, ümit etti (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç [(اَلْمَيْسُورُ (يَسُرَ يَيْسُرُ]: (ismi meful) yumuşak/ kolay, kolaylık (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti [(غَلَّ يَغُلُّ) اَلْمَغْلُولَةُ]: (ismi meful) bağlanan [(اَلْمَلُومُ (لاَمَ يَلُومُ]: (ismi meful) kınanmış (قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا): oturdu, oturup kaldı veya oldu (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): genişletti, açtı (اَلْمَحْسُورُ): eli boş hale gelen, açıkta kalan (اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti [(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübalağalı ismi fail) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan [(بَصَرَ يَبْصُرُ) اَلْبَصِيرُ]: (sıfat'ı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen [(خَشِيَ يَخْشَى) اَلْخَشْيَةُ]: korkma, sakınma, korku (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan [(أَمْلَقَ يُمْلِقُ) اَلْاِمْلاَقُ]: (masdar) yoksullaşma, fakirlik (اَلْخِطْئُ): kasdi işlenen suç, günah (قَرَبَ يَقْرَبُ قِرْبَانًا): yeltendi, işledi, tevessül etti/ yaklaştı [(زَنَى يَزْنِي) اَلزِّنَى]: zina (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik (سَاءَ): ne kötü

(İSRA, 33 – 34 – 35 - 36 – 37 – 38):

[(اَلْمَظْلُومُ (ظَلَمَ يَظْلِمُ]: (ismi meful) zulmedilen, haksızlık edilen [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلْمَنْصُورُ]: (ismi meful) yardım edilen (أَسْرَفَ يُسْرِفُ اِسْرَافًا): (if'al b.) orta yolu aştı, israf etti (اَلْمَكْرُوهُ): (ismi meful) çirkin karşılanan, mekruh (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il b.) haram, yasak kıldı (اَلسُّلْطَانُ): hüccet,bürhan/ saltanat, galebe (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs fiil ,if'al b.) eksiksiz yaptı, ifa etti, tam olarak yerine getirdi (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahit, anlaşma (اَلْمَسْؤُولُ): (ismi meful) hesaba çekilen, mesul tutulan [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]:(ismi tafdil) en güzel, daha güzel (قَرَبَ يَقْرَبُ قِرْبَانًا): yaklaştı/ tevessül etti, yeltendi (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (اَلْاَشُدُّ): kuvvet kemal çağı (أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nakıs fiil ,if'al b.) eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi, ifa etti (اَلْكَيْلُ ج اَكْيَالٌ): ölçme veya ölçüp satma, ölçülen madde, ölçek (اَلْمُسْتَقِيمُ): (ismi fail) düzgün, ölçülü, kusursuz (كَالَ يَكِيلُ كَيْلاً): (ecvef fiil) ölçtü (وَزَنَ يَزِنُ وَزْنًا): tarttı, değer biçti (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama, beyan etme [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]:(ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلْقِسْطَاسُ): adalet, mizan, terazi (قَفَا يَقْفُو قَفْوًا): (nakıs fiil) arkasından yürüdü, peşine düştü (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (مَشَى يَمْشِي مَشْيًا):(nakıs fiil) yürüdü (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا):vasıl oldu, erişti [(اَلْمَرَحُ (مَرِحَ يَمْرَحُ]: (masdar) şımarma, böbürlenme (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ [(اَلطُّولُ (طَالَ يَطُولُ]:(masdar) uzama, boy (خَرَقَ يَخْرِقُ خَرْقًا): deldi (اَلسَّيِّئُ): kötü, çirkin, kötülük, nahoş

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 285 (17 / İSRÂ: 39 – 49) ≻

ذَٰلِكَ	مِمَّا	أَوْحَىٰ	إِلَيْكَ	رَبُّكَ	مِنَ الْحِكْمَةِ ۗ	وَ	لَا تَجْعَلْ	مَعَ	اللَّهِ
İşte bunlar	şeylerdendir	vahyettiği	sana	Rabbinin	hikmetten		edinme	ile birlikte	Allah
mübteda	harfi cer, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi	car-mecrur	fâil	car-mecrur	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh

haber; şibhi cümle

﴿ 39 ﴾	مَدْحُورًا	مَلُومًا	فِي جَهَنَّمَ	فَتُلْقَىٰ	آخَرَ	إِلَٰهًا
	kovulmuş	kınanmış	cehenneme	atılırsın	başka	bir ilâh
	ikinci hal	hal	harfi cer, gayri munsarif isim olduğu için esre yerine fethayla mecrur	fâ-isebebiye, meçhul fiili muzari	sıfat	mef'ûl mevsul

39. İşte bunlar (bu bildirilen emirler ve nehiyler), Rabbinin sana hikmetten vahyettiği şeylerdendir. Allah ile birlikte başka bir ilâh edinme; sonra (bu sebeple) kınanmış ve (rahmetten) kovulmuş olarak cehenneme atılırsın.

مِنَ الْمَلَائِكَةِ	اتَّخَذَ	وَ	بِالْبَنِينَ	رَبُّكُمْ	فَأَصْفَاكُمْ	أَ
meleklerden	edindi		oğulları	Rabbiniz	size seçti	mı
car-mecrur	f. mazi	atıf h.	harfi cer-mecrur isim (cemi müzekker)	fâil	atıf h.,: f. mazi, mef'ul	soru h.

﴿ 40 ﴾	عَظِيمًا ع	قَوْلًا	لَتَقُولُونَ	إِنَّكُمْ	إِنَاثًا ۚ
	büyük	bir söz	söylüyorsunuz	Doğrusu siz	kızlar
	sıfat	mef'ülü mutlak, mevsuf	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, fiili muzari+fâil	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul

40. Rabbiniz oğulları size seçti de (kendisi için) meleklerden kızlar mı edindi? Doğrusu siz büyük bir söz söylüyorsunuz.

﴿ 41 ﴾	نُفُورًا	إِلَّا	مَا يَزِيدُهُمْ	وَ	لِيَذَّكَّرُوا ۚ	الْقُرْآنِ	فِي هَٰذَا	صَرَّفْنَا	لَقَدْ	وَ
	nefretten	başkasını	onlara artırmıyor		öğüt almaları için	bu Kur'an'da		açıklamalar yaptık	Andolsun ki	
	ikinci mef'ûl	istisna h.	nefiy h., f. muzari, mef'ul	hal vâvı	ta'lil ve nasb h., (aslı: يَتَذَكَّرُوا) fiili muzari, fâil	(هَٰذَا)nın bedeli	harfi cer, işaret ismi	f. mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	başlama h.

41. Andolsun ki; Biz, öğüt almaları için bu Kur'an'da (her türden çeşitli) açıklamalar yaptık. (Fakat bu), onlara nefretten başkasını artırmıyor.

يَقُولُونَ	كَمَا	آلِهَةٌ	مَعَهُ	كَانَ	لَوْ	قُلْ
dedikleri	gibi	tanrılar	onunla beraber	olsaydı	Eğer	De ki
f. muzari+fâil	teşbih ve cer harfi, masdar h.,	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih	cezmetme yen şart h.,	emir fiili

﴿ 42 ﴾	سَبِيلًا	الْعَرْشِ	إِلَىٰ ذِي	لَابْتَغَوْا	إِذًا
	bir yol	arşın	sahibine	ararlardı	o zaman
	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	cevab h., cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	cevab h.

42. De ki: «Eğer dedikleri gibi onunla beraber (Allah'la beraber başka) tanrılar olsaydı, o zaman (onlar) arşın sahibine (ulaşmak için) bir yol ararlardı.»

﴿ 43 ﴾	كَبِيرًا	عُلُوًّا	يَقُولُونَ	عَمَّا	تَعَالَىٰ	وَ	سُبْحَانَهُ
	büyük	bir yükseklikle	söylediklerinden		yücedir		O münezzeh'tir
	sıfat	"تَعَالَىٰ" fiilinin mef'ülü mutlakı, mevsuf	sıla, fiili muzari+fâil	harfi cer, ismi mevsul	f. mazi	atıf h.	muzaf, (ه):muzafun ileyh

43. O (Allah), onların söylediklerinden Münezzeh'tir, büyük bir ululukla Yüce'dir.

إِلَّا	يُسَبِّحُ	لَهُ	السَّمَاوَاتُ	السَّبْعُ	وَ	الْأَرْضُ	وَ	مَنْ	فِيهِنَّ ۚ	وَ	إِنْ مِنْ شَيْءٍ
illa	tesbih eder	O'nu	gök	yedi	,	yer	ve	bulunanlar	içinde		hiçbir şey yoktur
istisna edatı	fiili muzari	car-mecrur	fâil, mevsuf	sıfat	atıf h.	matuf	ve atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla, şibhi cümle	atıf h.	nefiy h., zaid cer, mübteda

﴿ 44 ﴾ غَفُورًا حَلِيمًا كَانَ إِنَّهُ تَسْبِيحَهُمْ لاَ تَفْقَهُونَ لَكِنْ وَ بِحَمْدِهِ يُسَبِّحُ

Gafûr'dur	Halimdir		Şüphesiz O	onların tesbihlerini	anlamazsınız	fakat	O'nu hamd ile	tesbih eder
(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	nefiy h., fiili muzari+fâil	istidrak h.	atıf h.	harfi cer-mecrur isim	haber; fiili muzari

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

44. Yedi gök, yer ve içinde bulunanlar O'nu tesbih eder; O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur; fakat siz onların tesbihlerini anlamazsınız (çünkü dilleri sizinkinden farklıdır). Şüphesiz ki O Halimdir (cezalandırmakta acele etmez), Gafûr'dur (çok bağışlayan'dır).

وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ

atıf h.	senin ile	çekeriz	Kuran	okuduğun	zaman	atıf h.
	mekan zarfı	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	mef'ul	fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	şart bildiren zaman zarfı	

﴿ 45 ﴾ مَسْتُورًا حِجَابًا بِالْآخِرَةِ لاَ يُؤْمِنُونَ الَّذِينَ بَيْنَ

gizlenmiş	bir perde	ahirete	inanmayan	kimseler	arasına
sıfat	mef'ul	car-mecrur	sıla, nefiy h., fiili muzari+fâil	muzafun ileyh, ismi mevsul	mekan zarfı, muzaf

45. Kuran okuduğun zaman senin ile ahirete inanmayan kimseler arasına (ahirete inanmamaları ve Kur'an'dan nefret etmeleri sebebiyle) gizlenmiş (görünmeyen) bir perde çekeriz.

وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا

bir ağırlık	kulaklarına da		anlarlar diye	örtüler	kalblerine	koyduk	
ikinci mef'ûl {(أَكِنَّة)'e matuf da denmiştir}	harfi cer-mecrur isim	atıf h.	mef'ulün li eclih, masdar ve nasb h., f. muzari, fâil, mef'ul	mef'ul	harfi cer-mecrur isim	f. mazi, fâil	atıf h.

﴿ 46 ﴾ نُفُورًا عَلَى أَدْبَارِهِمْ وَلَّوْا وَحْدَهُ فِي الْقُرْآنِ رَبَّكَ ذَكَرْتَ إِذَا وَ

nefret ederek	ardlarına	dönerler	bir tek olarak	Kuran'da	Rabbini	andığın	zaman	
(وَلَّوْا)'in failinden hal	harfi cer-mecrur isim	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	(ربك)'den hal	car-mecrur	mef'ul	fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.

46. Kuran'ı anlarlar diye kalblerine (ona olan kinlerinden dolayı anlamalarına engel olacak gözle göremeyeceğiniz) örtüler ve kulaklarına da bir ağırlık (hakkı duymalarına engel kalp sağırlığı) koyduk. (Çünkü) Kuran'da Rabbini bir tek olarak andığın zaman, onlar nefret ederek ardlarına dönerler.

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ

Biz	çok iyi biliriz	neye	kulak verdiklerini		zaman	dinledikleri
mübteda	haber	harfi cer, ismi mevsul	sıla, fiili muzari+fâil	car-mecrur		fiili muzari+fâil

(أَعْلَمُ) ile bağlantılı geçmiş zaman zarfı

إِلَيْكَ وَ إِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ يَقُولُ

Seni		gizli konuşma halindelerken				dediklerini	
car-mecrur	atıf h.	önceki (إِذْ)'e matuf, geçmiş zaman zarfı, muzaf	haber	mübteda	geçmiş zaman zarfı, önceki (إِذْ هُمْ)'den bedel	fiili muzari	

﴿ 47 ﴾ مَسْحُورًا رَجُلاً إِلاَّ تَتَّبِعُونَ إِنْ الظَّالِمُونَ

büyülenmiş	bir adamdan	başkasına	uymuyorsunuz		zalimlerin
sıfat	mef'ul, mevsuf	hasr edatı	fiili muzari+fâil	nefiy h.	fâil

makûlü'l-kavl (söylenen söz) (yeni cümle muamelesi görür)

47. (Müşriklerin Dârünnedve'de toplanarak) Seni dinledikleri zaman neye kulak verdiklerini (hangi maksatla dinlediklerini) ve (kendi aralarında) gizli konuşma halindelerken zalimlerin: «Siz büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz» dediklerini Biz çok iyi biliriz.

﴿ 48 ﴾ سَبِيلاً فَلاَ يَسْتَطِيعُونَ فَضَلُّوا الْأَمْثَالَ لَكَ ضَرَبُوا كَيْفَ انْظُرْ

yolu bulmaya	güçleri yetmez	Bu yüzden saptılar	benzetmeler	senin için	yaptılar	nasıl	Bak
mef'ul	atıf h., nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h., f. mazi, fâil	mef'ul	car-mecrur	f. mazi, fâil	hal, soru h.	emir fiili

48. Bak! Senin için nasıl (büyülenmiş, kahin, sihirbaz, şair, mecnûn, öğretilmiş gibi) benzetmeler yaptılar! Bu yüzden de (birbirlerinin söylediklerine inanıp) saptılar. Artık (doğru) yolu bulmaya güçleri yetmez.

وَ	عِظَامًا	كُنَّا	ئِذَا	أَ	قَالُوٓا	وَ
ve atıf h.	kemikler (كَانَ)'nin haberi	olduğumuz f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	zaman zaman zarfı	mı soru h.	dediler f. mazi, fâil	başlama h.

﴿ 49 ﴾

جَدِيدًا	خَلْقًا	لَمَبْعُوثُونَ	إِنَّا	أَ	رُفَاتًا
yeni sıfat	bir yaratılış olarak (مَبْعُوثُونَ)'deki zamirden hal, mevsuf	diriltilecek tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	mutlaka tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	miyiz soru h.	ufalanmış matuf

tefsiriye (açıklama cümlesi)

49. "Biz kemikler ve ufalanmış (toprak) olduğumuz zaman mı, yeni bir yaratılış olarak mutlaka diriltilecek miyiz?" dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 285 ≻

(İSRA, 39 – 40 – 41- 42 – 43 – 44):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً):(nakıs fiil,if´al b.)vahyetti, işaret etti, sır verdi, ilham etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, hükmetti, çevirdi, yarattı (اَلْحِكْمَةُ): hikmet, doğru olduğu tahakkuk eden hertürlü söz ve amel [(لاَمَ يَلُومُ) اَلْمَلُومُ]:(ismi meful) kınanmış (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nakıs fiil ,if´al b.) attı, bıraktı [(دَحَرَ يَدْحُرُ) اَلْمَدْحُورُ]: (ismi meful) kovulmuş, uzaklaştırılmış (اَلْآخَرُ ج آخِرُونَ): diğeri, öteki (أَصْفَى يُصْفِي إِصْفَاءً): (nakıs fiil, if´al b.) seçti, tercih etti (اَلْأُنْثَى ج إِنَاثٌ): dişi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, çocuk oğul (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (صَرَّفَ يُصَرِّفُ تَصْرِيفًا): (tef´il b.) açıkladı, evirip çevirdi/ tahvil etti/ yönlendirdi (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا):(tefa´ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü [(نَفَرَ يَنْفِرُ) اَلنُّفُورُ]: (masdar) uzak durma, nefret (زَادَ يَزِيدُ): (ecvef fiil) arttırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti (اِبْتَغَى يَبْتَغِي):(nakıs f.,iftial b.) aradı, arzuladı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [سُبْحَانَ (سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعُلُوُّ]: üstünlük, cebir, yüksek olma (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef´il b.) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلسَّبْعُ ث سَبْعَةُ): yedi (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü (اَلْحَلِيمُ ج حُلَمَاءُ): halim, yumuşak huylu

(İSRA, 45 – 46 – 47 – 48 – 49):

[(سَتَرَ يَسْتُرُ) اَلْمَسْتُورُ]: (ismi meful) örtülü, örtülmüş (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (اَلْحِجَابُ): (umumi manada) perde, örtü (قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz fiil) okudu (اَلْكِنَانُ ج اَكِنَّةٌ): perde, örtü (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı (اَلْاُذُنُ ج اَذَانٌ): kulak (اَلْوَقْرُ): ağırlık veya sağırlık (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti,bahsetti,konuştu,hatırladı,andı,mükafatlandırdı (اَلْوَحْدُ): tek başına, yalnız, yalnızca (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri (وَلَّى يُوَلِّي): (tef'il b.) dönüp gitti/ çevirdi, vazgeçirdi [(نَفَرَ يَنْفِرُ) اَلنُّفُورُ]: (masdar) uzak durma, uzaklaşma, nefret (اَلْاَعْلَمُ): (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا إِلَى) (istif´al b.) kulak verdi, dinledi (اَلنَّجْوَى ج نَجَاوَى): gizli konuşma, fısıltı, birbirine sır veren (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu [(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلْمَسْحُورُ]: (ismi meful) büyülenmiş, büyülenen (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, düşündü, gördü/ ibret aldı (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): saptı, sapıttı,kayboldu, zayi oldu (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا اَلْمَثَلَ): misal getirdi (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): ...ebildi,...abildi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ):yeni (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ):(ismi meful) diriltilen (اَلرُّفَاتُ): kırıntı, ufantı, parçalanan ve çürüyen her şey

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 286 (17 / İSRÂ: 50 – 58) ≻

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿50﴾ أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ

De ki | olun | (ister) taş | veya | (İster) demir | bir mahluk | ya da | büyüyenlerden

emir fiili | emir fiili, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi | atıf h. | matuf | matuf, mevsuf | atıf h. | sıla; fiili muzari

(خَلْقًا) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle.

فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

göğüslerinizde | diyecekler | kim | bizi geri iade eder | De ki | Sizi yaratan | ilk | defa

harfi cer-mecrur isim | rabıta +gelecek zaman; istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari+fâil | mübteda, soru ismi | haber; muzari fiil cümlesi mef'ul | emir fiili | mübteda, ismi mevsul | sıla; mazi fiil, mef'ul | zaman zarfı, muzaf (فَطَرَكُمْ) ile bağlantılı | muzafun ileyh

فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُؤُوسَهُمْ وَ يَقُولُونَ مَتَى هُوَ

sallayacaklar | sana | başlarını | ve | diyecekler | Ne zaman | o

rabıta + gelecek zaman; istikbal h.+ fiili muzari+fâil | car-mecrur | mef'ul | atıf h. | fiili muzari+fâil | haber mukaddem, soru ismi | mübteda muahhar

قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿51﴾

De ki | umulur | olması | çok yakında

emir fiili | f. mazi, nâsih, (عَسَى)'nın ismi (هُوَ) gizli zamiri | (عَسَى)'nın haberi; masdar-ı müevvel; masdar ve nasb h., fiili muzari, nâsih, (يَكُونَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | (يَكُونَ)'nin haberi { buradaki (عَسَى)'nın tam fiil olduğu (أَنْ يَكُونَ) masdar-ı müevvelinin de onun faili olduğu da söylenmiştir, yani (عسى كونه قريبا) (yakın olması umulur)}

50. De ki: «(İster) taş olun veya (ister) demir... **51**. «Ya da göğüslerinizde büyüyenlerden (gözlerinizde büyüttüğünüz) bir mahluk (olun).» «Bizi kim (hayata) geri iade eder?» diyecekler. De ki: «Sizi ilk defa yaratan.» Sonra sana başlarını (alay eder tarzda) sallayacaklar ve diyecekler ki: «Ne zaman(mış) o?» De ki: « Çok yakında olması umulur.»

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَ

gün | sizi çağırdığı | icabet edeceksiniz | kendisine övgüyle | ve

cümleye muzaf olan zaman zarfı, {(اذكر)olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü de, (قَرِيبًا)den bedel de denmiştir} | fiili muzari, mef'ul, cümle (يَوْمَ)'nin muzafun ileyhi | rabıta, fiili muzari+fâil | (تَسْتَجِيبُونَ)'nin fâilinden hal; şibhi cümle | atıf h.

تَظُنُّونَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿52﴾

zannedeceksiniz | kalmadığınızı | başka | az (bir süreden)

fiili muzari+fâil | nefiy h., f. mazi, fâil | istisna h. | zaman zarfı naibi, yani; (لبثا قليلا)

52. (Allah'ın) sizi çağırdığı gün, kendisine övgüyle (hamdederek çağrısına) icabet edeceksiniz ve az (bir süreden) başka kalmadığınızı (dünyada ya da kabirlerde çok az kaldığınızı) zannedeceksiniz.

وَ قُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

başlama h. | söyle | kullarıma | söylesinler | en güzel olanı

| emir fiili | harfi cer-mecrur isim | emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari, fâil | mef'ul, ismi mevsul | mübteda | haber

sıla; isim cümlesi

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿53﴾

Doğrusu | şeytan | dürter | aralarını | Şüphesiz | şeytan | daima | insan için | bir düşmandır | apaçık

tekid ve nasb harfi | (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi, f. muzari | mekan zarfı | tekid ve nasb harfi | (إِنَّ)'ni n ismi | nâsih f. mazi (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | şibhi cümle | (كَانَ)'nin haberi, mevsuf | sıfat

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

53. Kullarıma, o en güzel olan (tarzla) söz söylemelerini söyle (en güzel şekilde konuşmalarını söyle). Doğrusu şeytan aralarını dürter. Şüphesiz şeytan insan için daima apaçık bir düşmandır.

إِنْ يَشَأْ	أَوْ	يَرْحَمْكُمْ	إِنْ يَشَأْ	بِكُمْ ط	أَعْلَمُ	رَبُّكُمْ
dilerse	veya	size merhamet eder	dilerse	sizi	daha iyi bilir	Rabbiniz
şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari	atıf h.	cevâbü'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	haber	mübteda

﴿ 54 ﴾	وَكِيلاً	عَلَيْهِمْ	مَآ أَرْسَلْنَاكَ	وَ	يُعَذِّبْكُمْ ط	
	bir vekil	onlara	seni göndermedik		size azabeder	
	hal	car-mecrur	nefiy h., f. mazi, fâil, mef'ul	i'tiradî (ara cümle) h.	cevâbü'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	

54. Rabbiniz sizi (yüreklerinizde ne taşıdığınızı) daha iyi bilir. Dilerse size merhamet eder veya dilerse size azabeder. Biz seni onlara (Allah adına) bir vekil olarak göndermedik

فَضَّلْنَا	لَقَدْ	وَ	الْأَرْضِ ط	وَ	السَّمَاوَاتِ	بِمَنْ	أَعْلَمُ	وَ رَبُّكَ
üstün kıldık	And olsun ki		yerde	ve	göklerde	olan kimseleri	en iyi bilendir	Rabbin
f. mazi, fâil	yemin h., tahkik harfi	başlama h.	matuf	atıf h.	sıla; şibhi cümle	harfi cer, ismi mevsul	haber	mübteda / atıf h.

﴿ 55 ﴾	زَبُورًا	دَاوُودَ	آتَيْنَا	وَ	عَلَى بَعْضٍ	النَّبِيِّينَ	بَعْضَ
	Zebur'u	Davud'a	verdik	ve	bazısına	peygamberlerin	bazısını
	ikinci mef'ûl	birinci mef'ûl	f. mazi, fâil	atıf h.	car-mecrur	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf

55. Rabbin göklerde ve yerde olanları en iyi bilendir. And olsun ki peygamberlerin bazısını bazısına üstün kıldık ve Davud'a Zebur'u verdik.

كَشْفَ	فَلاَ يَمْلِكُونَ	مِنْ دُونِهِ	زَعَمْتُمْ	الَّذِينَ	ادْعُوا	قُلِ
kaldırılmasına	güçleri yetmez	O'ndan başka	(tanrı olduğunu) sandıklarınızı		çağırın	De ki
mef'ul, muzaf	(ادْعُوا) cümlesine matuf; atıf h.nefiy h., fiili muzari+fâil	harfi cer-mecrur isim, (şibhi cümlenin ismi mevsulden hal olduğu da söylenmiştir)	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili, fâil	emir fiili

﴿ 56 ﴾	تَحْوِيلاً	لاَ	وَ	عَنْكُمْ	الضُّرِّ
	değiştirmeye		ve	sizden	bir zararın
	matuf	nefiy h.	atıf h.	car-mecrur	muzafun ileyh

56. De ki: «O'ndan (Allah'tan) başka (tanrı olduğunu) sandıklarınızı çağırın (ya da dua edip yalvarın); sizden bir zararın kaldırılmasına (sıkıntınızı gidermeye) ve değiştirmeye güçleri yetmez.»

أَيُّهُمْ	الْوَسِيلَةَ	إِلَى رَبِّهِمُ	يَبْتَغُونَ	يَدْعُونَ	الَّذِينَ	أُولَئِكَ
hangileri	vesile	Rablerine	ararlar	çağırdıkları	kimseler	onlar
mübteda (muzaf+muz.ileyh) {(يَبْتَغُونَ)'daki cemi vavından bedel (مَنْ) manasında ismi mevsul da denmiş}	mef'ul	harfi cer-mecrur isim	haber; fiili muzari+fâil	sıla: f. cüm. f.muzari+fâil	(أُولَئِكَ)'den bedel (atfu beyan da denmiş}, ismi mevsul	mübteda

عَذَابَهُ ط	يَخَافُونَ	وَ	رَحْمَتَهُ	يَرْجُونَ	وَ	أَقْرَبُ
azabından	korkarlar	,	O'nun rahmetini	umarlar		daha yakın olacak
mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.	mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.	haber {(هُوَ) mahzuf mübtedasının haberi de denmiş}

﴿ 57 ﴾	مَحْذُورًا	كَانَ	رَبِّكَ	عَذَابَ	إِنَّ	
	sakınılacak (bir azap)tır		Rabbinin	azabı	Doğrusu	
	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm.; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	muzafun ileyh, , muzaf, (كَ): muz. ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb harfi	

57. Onlar (yani) çağırdıkları (ya da dua ettikleri varlıklar, cinler, melekler, Hz. İsa, Hz. Üzeyr gibi peygamberler ya da putlar) hangileri Rablerine daha yakın olacak (diye) vesile ararlar. O'nun rahmetini umar, azabından korkarlar. Doğrusu Rabbinin azabı (korkulmağa değer) sakınılacak bir azaptır.

قَبْلَ	مُهْلِكُوهَا	نَحْنُ	إِلاَّ	مِنْ قَرْيَةٍ	إِنْ	وَ
önce	onu helak ederiz	biz	illa	bir kasaba	yoktur ki	
zaman zarfı, muzaf	haber	mübteda	istisna h.	zaid cer, mübteda	nefiy h.	başlama h.

(قَرْيَةٍ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

شَدِيدًا ط	عَذَابًا	مُعَذِّبُوهَا	أَوْ	الْقِيَامَةِ	يَوْمِ
şiddetli	bir azabla	ona azab ederiz	veya	Kıyamet	gününden
sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	(مُهْلِكُو) üzerine matuf	atıf h.	muzafun ileyh	muzafun ileyh, muzaf
﴿ 58 ﴾	مَسْطُورًا	فِي الْكِتَابِ	ذَلِكَ	كَانَ	
	yazılan	Kitap'da	Bu	olmuştur	
	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur; şibhi cümle (مَسْطُورًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	

58. Kıyamet gününden önce helak edicileri olmadığımız (ortadan kaldırmayacağımız) veya şiddetli bir azabla azab etmeyeceğimiz hiçbir kasaba (ya da belde, şehir) yoktur (hepsini ya helak edecek ya da azab edeceğiz). Bu, Kitap'da (Levh-i Mahfuz'da) yazılıdır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 286 ≻

(İSRA, 50 – 51):

(اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş (اَلْحَدِيدُ ج حَدَائِدُ): demir [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: halk, mahluk, yaratma, yaratık

(أَعَادَ يُعِيدُ اَعَادَةً): (ecvef fiil , if'al b.) döndürdü, iade etti (اَلْقَرِيبُ): yakın (كَبُرَ يَكْبُرُ كِبَرًا): büyük oldu/ nefse ağır geldi

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): sine, göğüs (فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icad etti (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلرَّأْسُ ج رُؤُسٌ): baş

(أَنْغَضَ يُنْغِضُ اِنْغَاضًا): (if'al b.) salladı (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa, kez (عَسَى): (camid fiil) ola ki, umulurki, belki

(İSRA, 52 – 53 – 54):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fiil) çağırdı/ dua etti/ ibadet etti (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'al b.) cevap verdi

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla mehd (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, durdu/ yerleşti, ikamet etti (نَزَغَ يَنْزَغُ نَزْغًا): dürtükledi

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ismi fail) açık vazıh olan, açıklayan [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti

(اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): vekil, koruyucu, gözetleyici (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.)gönderdi

(İSRA, 55 – 56):

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen (فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il b.)üstün kıldı, üstün saydı

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al b.)verdi, getirdi (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): kitap, okunaklı ve düzgün yazı (بَعْضُ): birkısım, bazı,birkaç

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fiil) yardım diledi/ çağırdı/ ibadet etti/ dua etti [(كَشَفَ يَكْشِفُ) اَلْكَشْفُ]: (masdar) giderme, kaldırma

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu/ eli altında oldu (زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundu

(اَلضُّرُّ): zarar, ziyan [(حَوَّلَ يُحَوِّلُ) اَلتَّحْوِيلُ]: tahvil, tağyir, çevirme, değiştirme. "Tahvil" bir durumdan başka bir duruma, başka bir yerden başka bir yere geçirmek demektir.

(İSRA, 57 – 58):

[(حَذِرَ يَحْذَرُ) اَلْمَحْذُورُ]: (ismi mef'ul) sakınılan, (korkudan dolayı) korunulan

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nakıs fiil, iftial b.) talep etti, aradı, arzuladı [(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْاَقْرَبُ]: ismi tafdil) en yakın, daha yakın

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nakıs fiil) umdu, ümit etti (اَلْوَسِيلَةُ ج وَسَائِلُ): vasıta araç (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

[(أَهْلَكَ يُهْلِكُ) اَلْمُهْلِكُ]: (ismi fail) helak eden, öldüren (اَلْمُعَذِّبُ ج مُعَذِّبُونَ): (ismi fail) azap veren, işkence eden

[(سَطَرَ يَسْطُرُ) اَلْمَسْطُورُ]: (ismi meful) dizilen, yazılan (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 287 (17 / İSRÂ: 59 – 66) ≻

وَ	مَا مَنَعَنَا	أَنْ نُرْسِلَ	بِالْآيَاتِ	إِلَّا	أَنْ كَذَّبَ	بِهَا
atıf h.	bizi alıkoymadı	göndermekten	mucizeler	başkası	yalanlamasından	onları
	nefiy h., f. mazi, mef'ul.	(مَنَعَ)'nın ikinci mef'ulü; masdar-ı müevvel masdar ve nasb h., f. muzari	car-mecrur	istisna h.	(مَنَعَ) fiilinin fâili; masdarı müevvel; masdar h., f. mazi	car-mecrur

الْأَوَّلُونَ ط	وَ	آتَيْنَا	ثَمُودَ	النَّاقَةَ	مُبْصِرَةً	فَظَلَمُوا	بِهَا ط
öncekilerin	atıf h.	vermiştik	Semud'a	bir dişi deve	görülebilen	zulmetmişlerdi	ona
fâil		f. mazi, fâil	mef'ul	ikinci mef'ûl	hal	atıf h., f. mazi, fâil	car-mecrur

وَ	مَا نُرْسِلُ	بِالْآيَاتِ	إِلَّا	تَخْوِيفًا	﴿ 59 ﴾
atıf h.	göndermeyiz	mucizeleri	ancak	korkutmak için	
	nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	istisna h.	mef'ûlün lieclih	

59. Bizi mucize göndermekten öncekilerin onları yalanlamasından başka (bir şey) alıkoymadı. Semud (kavmin)e (gözle) görülebilen (bir mucize olarak) bir dişi deve vermiştik de sonrasında (katletmek suretiyle) ona zulmetmişlerdi. Biz mucizeleri ancak korkutmak için göndeririz.

وَ	إِذْ	قُلْنَا	لَكَ	إِنَّ	رَبَّكَ	أَحَاطَ
başlama h.	Bir zamanlar	demiştik	sana	Doğrusu	Rabbin	kuşatmıştır
	geçmiş zaman zarfı	f. mazi, fâil	car-mecrur	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil

بِالنَّاسِ ط	وَ	مَا جَعَلْنَا	الرُّؤْيَا	الَّتِي	أَرَيْنَاكَ	إِلَّا
insanları	atıf h.	yaptık	görüntüyü	sıfat, ismi mevsul	sıla, mazi fiil, fâil, mef'ul	ancak
car-mecrur		nefiy h., f. mazi, fâil	mef'ul, mevsuf		Sana gösterdiğimiz	istisna h.

فِتْنَةً	لِلنَّاسِ	وَ	الشَّجَرَةَ	الْمَلْعُونَةَ	فِي الْقُرْآنِ ط	وَ
imtihan etmek için	insanları	ve	ağacı	lânetlenen	Kur'an'da	atıf h.
ikinci mef'ûl	(فِتْنَةً)'in sıfatı; şibhi cümle	atıf h.	(الرؤيا) kelimesine matuf, mevsuf	sıfat	car-mecrur	

نُخَوِّفُهُمْ لا	فَمَا يَزِيدُهُمْ	إِلَّا	طُغْيَانًا	كَبِيرًا ع	﴿ 60 ﴾
biz onları korkuturuz da	onlara arttırmaz	başkasını	bir taşkınlıktan	büyük	
fiili muzari, mef'ul	atıf h., nefiy h., fiili muzari, mef'ul	istisna h.	2. mef'ul, mevsuf	sıfat	

60. Bir zamanlar sana: "Doğrusu Rabbin, insanları çepeçevre kuşatmıştır." demiştik. Sana (Miraç gecesi) gösterdiğimiz o görüntüyü ve Kur'an'da lânetlenen ağacı (zakkum ağacını) ancak insanları imtihan etmek için yaptık. Biz onları (cehennemle) korkuturuz da, bu onlara, büyük bir taşkınlıktan başkasını arttırmaz.

وَ	إِذْ	قُلْنَا	لِلْمَلَائِكَةِ	اسْجُدُوا	لِآدَمَ	فَسَجَدُوا
başlama h. (atıf h. de denmiştir)	Bir zamanlar	demiştik	meleklere	secde edin	Adem'e	hemen secde etmişlerdi
	geçmiş zaman zarfı	f. mazi, fâil	car-mecrur	emir fiili, fâil	h. cer, gayri munsarif isim fethayla mecrur	atıf h., f. mazi, fâil

إِلَّا	إِبْلِيسَ ط	قَالَ	أَ	أَسْجُدُ	لِمَنْ	خَلَقْتَ	طِينًا ج	﴿ 61 ﴾
başkası	İblis'ten	demişti	mı	secde edeyim	harfi cer, ismi mevsul	yarattığına (mı)	çamur olarak	
istisna h.	müstesna	f. mazi	soru h.	fiili muzari		sıla, f. mazi, fâil	hal	

61. Meleklere: «Adem'e secde edin» demiştik. İblis'ten başkası hemen secde etmiş, o ise: «Çamurdan yarattığına mı secde edeyim?» demişti.

عَلَيَّ ز	كَرَّمْتَ	الَّذِي	هَذَا	رَأَيْتَكَ	أَ	قَالَ
Benim üzerime	üstün kıldığın	şu kişiyi		gördün	mü	Dedi ki
car-mecrur	f. mazi, fâi	(هَذَا)'nın bedeli, (atfu beyan da denmiştir), ismi mevsul	mef'ul, işaret ismi	f. mazi, fâil, hitap içindir	soru h.	f. mazi

لَئِنْ أَخَّرْتَنِ	إِلَى يَوْمِ	الْقِيَامَةِ	لَأَحْتَنِكَنَّ	ذُرِّيَّتَهُ	إِلَّا	قَلِيلًا	﴿ 62 ﴾
Eğer beni ertelersen	gününe	kıyamet	kumandam altına alacağım	onun zürriyetini	müstesna	azı	
kasem (yemin) h., şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil, nûnu vikaye, sondaki esre mef'ul olan mütekellim yâsının alametidir	h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	yeminin cevabı; cevabü'ş-şart, yemin lamı, tekit nununa birleşen muzari fiil	mef'ul	istisna h.	müstesna	

62. Dedi ki: « (Ben ondan daha hayırlıyken) Benim üzerime üstün kıldığın şu kişiyi gördün mü? Eğer kıyamet gününe kadar beni ertelersen, azı müstesna, onun zürriyetini kesinlikle kendi kumandam altına alacağım.

قَالَ	اذْهَبْ	فَمَنْ	تَبِعَكَ	مِنْهُمْ	فَإِنَّ	جَهَنَّمَ	جَزَآؤُكُمْ	جَزَآءً	مَوْفُورًا	﴿ 63 ﴾
dedi	git	artık kim	sana uyarsa	onlardan	doğrusu	cehennem	cezanızdır	bir ceza	tam	
f. mazi	emir fiili	atıf h., mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	car-mecrur	rabıta+ cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; tekid ve nasb h.+...	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

63. (Allah): «Git (isteğini kabul ettim, elinden geleni yap!) Artık onlardan sana kim uyarsa (kim Rahman'a değil de sana itaat ederse bilin ki), doğrusu cehennem cezanızdır. (Hak ettiğiniz eksiksiz) tam bir ceza!» dedi.

وَ	اسْتَفْزِزْ	مَنِ	اسْتَطَعْتَ	مِنْهُمْ	بِصَوْتِكَ	وَ
başlama h.	emir fiili	kimseyi	gücünün yettiği	onlardan	sesinle	atıf h.
	oynat	mef'ul, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	car-mecrur	harfi cer-mecrur isim	

أَجْلِبْ	عَلَيْهِمْ	بِخَيْلِكَ	وَ	رَجِلِكَ	وَ	شَارِكْهُمْ	فِي الْأَمْوَالِ	وَ	الْأَوْلَادِ
celbet	onlara karşı	süvarinle	ve	piyadenle	,	ortak ol	mallarında	ve	çocuklarında
emir fiili	car-mecrur	harfi cer-mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.	emir fiili, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	matuf

وَ	عِدْهُمْ ط	وَ	مَا يَعِدُهُمُ	الشَّيْطَانُ	إِلَّا	غُرُورًا	﴿ 64 ﴾
,	onlara vaadlerde bulun	atıf h.	vâdetmez	Şeytan	başka	aldatmadan	
atıf h.	emir fiili, mef'ul		nefy h., fiili muzari, mef'ul	fâil	istisna h.	mef'ûlü mutlak naibi, yani: (وعدًا غرورا)	

64. «Sesinle, gücünün yettiği kimseyi oynat, onlara karşı süvari ve piyadenle yaygara kopar, mallarına ve çocuklarına ortak ol, onlara vaadlerde bulun. Şeytan, onlara aldatmadan başka (bir şey) vâdetmez.

إِنَّ	عِبَادِي	لَيْسَ	لَكَ	عَلَيْهِمْ	سُلْطَانٌ ط	وَ	كَفَى	بِرَبِّكَ	وَكِيلًا	﴿ 65 ﴾
Doğrusu	kullarım	olamaz	senin	üzerinde	hakimiyetin		yeter	Rabbin	vekil olarak	
tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	camid f. mazi, nâsih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	car-mecrur	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	atıf h.	f. mazi	zaid cer, fâil	temyiz	

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

65. Doğrusu Benim (mü'min ve ihlâslı olarak beni vekil eden) kullarım üzerinde senin bir hakimiyetin olamaz. Vekil olarak Rabbin yeter! »

رَبُّكُمُ	الَّذِي	يُزْجِي	لَكُمُ	الْفُلْكَ	فِي الْبَحْرِ	لِتَبْتَغُوا
Rabbiniz	yürütendir		sizin için	gemileri	denizde	aramanız için
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul	car-mecrur	sebep ve nasb h., f. muz., fâil

مِنْ فَضْلِهِ ط	إِنَّهُ	كَانَ	بِكُمْ	رَحِيمًا	﴿ 66 ﴾
lutfundan	Gerçekten O	olandır	size karşı	merhametli	
h. cer-mecrur isim	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur; şibhi cümle (رَحِيمًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi	

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

66. (Putlar ya da Allah'tan başka güç vehmettikleriniz değil, gerçek) Rabbiniz, (seyehat etmek, rızık elde etmek, pek çok şehir ve ülkeyle ticaret ve taşımacılık yapmak suretiyle) lutfundan aramanız için denizde gemileri sizin için yürütendir. Şüphesiz O, size karşı merhametli olandır (size acıyıp şefkat duyduğu için bunu yapmaktadır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 287 ≻

(İSRA, 59):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef´il b.) yalanladı, yalan isnad etti (مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): menetti, alıkoydu, engel oldu

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if´al b.) gönderdi (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (if´al b.) verdi, getirdi (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

[(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرَةُ]: (ismi fail) gören (اَلنَّاقَةُ ج نُوقٌ): dişi deve [(خَوَّفَ يُخَوِّفُ) اَلتَّخْوِيفُ]: korkutmak

(İSRA, 60):

(أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً): (ecvef fiil, if´al b.) kuşattı, ihata etti, şamil oldu [(طَغَى يَطْغُو) اَلطُّغْيَانُ]: (masdar) azgınlık

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, lider (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, çevirdi, kıldı, hükmetti

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (mehmuzze´l-fa ve nakıs fiil) gösterdi (اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç

[(لَعَنَ يَلْعَنُ) اَلْمَلْعُونَةُ]: (ismi meful) lanetlenmiş (خَوَّفَ يُخَوِّفُ تَخْوِيفًا): (tef´il b.) korkuttu, korku verdi

(اَلْفِتْنَةُ): deneme, imtihan (زَادَ يَزِيدُ):(ecvef fiil) artırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti (اَلرُّؤْيَا): temaşa, uykuda görülen düş, rüya, görüntü

(İSRA, 61):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti (اَلطِينُ ج اَطْيَانٌ): çamur, balçık

(İSRA, 62):

(اِحْتَنَكَ يَحْتَنِكُ اِحْتِنَاكًا): (iftial b.) kumanda etti, yular taktı, istila etti, kökünden koparıp sürükledi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil) baktı, gördü, bildi, zannetti (كَرَّمَ يُكَرِّمُ تَكْرِيمًا): (tef´il b.) üstün tuttu, şereflendirdi

(اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَاْخِيرًا): (tef´il b.) erteledi, tehir etti (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(İSRA, 63):

(تَبِعَ يَتْبَعُ تَبْعًا): uydu, tabi oldu (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: ceza, karşılığını verme

[(وَفَرَ يَفِرُ) اَلْمَوْفُورُ]: (ismi meful) tam, eksiksiz yahut pek çok

(İSRA, 64):

(اِسْتَفَزَّ يَسْتَفِزُّ اِسْتِفْزَازًا): (istif´al b.) hoplattı, oynattı/ tedirgin etti, söküp attı

(أَجْلَبَ يُجْلِبُ اِجْلاَبًا): (if´al b.) bağırdı, çağırdı, yaygara kopardı/ etrafını çevirdi, toplandı, sevketti, koşturdu, teşvik etti

[(غَرَّ يَغُرُّ) اَلْغُرُورُ]: (masdar) aldanış, aldanma, kandırma (شَارَكَ يُشَارِكُ مُشَارَكَةً): (müfaale b.)ortaklık yaptı, ortak oldu

(اَلصَّوْتُ ج اَصْوَاتٌ): ses (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): yapabildi, edebildi (اَلْخَيْلُ ج خُيُولٌ): at, süvari

(اَلرَّجِلُ ج رِجَالٌ): yaya, piyade (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): vaadetti, söz verdi

(İSRA, 65 – 66):

(اَلسُّلْطَانُ): hakimiyet, galebe, hüccet, bürhan (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nakıs fiil) kafi oldu, yetti

(اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, bakıcı, yardımcı, üstlenen (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً):(nakıs fiil, iftial b.) aradı, talep etti, arzuladı

(أَزْجَى يُزْجِي إِزْجَاءً): (nakıs fiil, if´al b.) yürüttü, sürükledi, sevketti, kolayca sürdü

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, iyilik, fazl (اَلْفُلْكُ): gemi (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz



≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 288 (17 / İSRÂ: 67 – 75) ≻

وَ إِذَا مَسَّكُمُ الْضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۚ

ondan	başka	yalvardıklarınız	kaybolup gider	denizde	bir sıkıntı	size dokunduğu	zaman	
müstesna	istisna h.	sıla, fiili muzari+fâil	fâil, ismi mevsul	cevâbü'ş-şart; f. mazi	car-mecrur	fâil	fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı	atıf h.

فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَ كَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿67﴾

sizi kurtarınca		karaya	yüz çevirirsiniz		İnsan	çok nankördür	
fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	atıf h., şart bildiren zaman zarfı	car-mecrur	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	başlama h.	f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

67. Denizde size bir sıkıntı (boğulma, fırtına, batma vb. tehlike) dokunduğu zaman, ondan (Allah'tan) başka yalvardıklarınız kaybolup gider. Fakat O sizi karaya (çıkarıp) kurtarınca yüz çevirirsiniz (tevhidi muhafaza etmez, eski günahkar halinize dönersiniz). İnsan çok nankördür (refaha kavuştuğunda nimet vereni unutur).

أَ فَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ

emin mi oldunuz		batırmasından		sizi	tarafında	kara	veya	göndermesinden
başlama h., f. mazi, fâil	soru h.	(أَمِنْتُمْ)'ün mef'ûlü; masdar-ı müevvel; masdar ve nasb h., f. muzari		car-mecrur	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	fiili muzari

وَكِيلًا ﴿68﴾ لَكُمْ لَا تَجِدُوا ثُمَّ حَاصِبًا عَلَيْكُمْ

bir vekil	kendinize	bulamazsınız	sonra	taşlı bir rüzgar	başınıza
mef'ul	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari, fâil	atıf h.	mef'ul	car-mecrur

68. (Denizde olmasanız bile) O'nun, sizi kara tarafında (deprem, fırtına, tsunami, yanardağ püskürmesi vs. ile) yere batırmasından veya başınıza taş yağdıran bir rüzgar göndermesinden emin mi oldunuz? Sonra kendinize (sizi ondan kurtaracak) bir vekil de bulamazsınız.

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ

Yoksa	emin mi oldunuz	sizi döndürmesinden	oraya	bir kez daha	başka	göndermesinden
atıf h.	f. mazi, fâil	(أَمِنْتُمْ) fiilinin mef'ûlü; :masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	car-mecrur	mef'ûlü mutlak naibi, mevsuf	sıfat	fâ-i sebebiye, fiili muzari

عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ۚ

üzerinize	darmadağın eden kasırga	rüzgardan	sizi boğmasından	nankörlük etmeniz sebebiyle
car-mecrur	mef'ul, mevsuf	(قَاصِفًا)'in sıfatı, şibhi cümle	sebebiye, fiili muzari, mef'ul	f. mazi, fâi (sebep bildiren) harfi cer, masdar h.

ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿69﴾

sonra	bulamazsınız	size (yardım edecek)	bizim aleyhimizde	bu sebeple	bir takipçi
atıf h.	nefiy h., fiili muzari, fâil	car-mecrur {(تَجِدُوا)'nin mef'ulü de denmiştir}	car-mecrur (تَبِيعًا) ile bağlantılı	car-mecrur (تَجِدُوا) ile bağlantılı	mef'ul

69. Yoksa nankörlük etmeniz sebebiyle sizi başka bir kez daha oraya (tekrar denize) döndürmesinden, sonra da üzerinize rüzgardan (ortalığı) darmadağın eden kasırga göndermesinden (böylece sizi suda) boğmayacağından emin mi oldunuz? Sonra bu sebeple bizim aleyhimizde size (yardım edip öcünüzü alacak, yaptıklarımızın hesabını soracak) bir takipçi bulamazsınız.

وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ

	And olsun ki	biz şerefli kıldık	oğullarını	Adem	ve	onları taşıdık	karada	ve	denizde
başlama h.	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	f. mazi, fâil	mef'ul, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş	muzafun ileyh	atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	matuf

وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۚ ﴿70﴾

	onları rızıklandırdık	hoş nimetlerden	onları üstün kıldık	birçoğuna	yarattıklarımızdan			
atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	(كَثِيرٍ)'in sıfatı; şibhi cümle	sıla; mazi fiil cümlesi, fâil	(fiille aynı kökten tekit için gelen) mef'ûlü mutlak

70. And olsun ki, biz Adem oğullarını şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Hoş nimetlerden onları rızıklandırdık. Onları yarattıklarımızdan birçoğuna üstün kıldık.

يَوْمَ	نَدْعُو	كُلَّ	أُنَاسٍ	بِإِمَامِهِمْ ج	فَمَنْ	أُوتِيَ	كِتَابَهُ
gün	çağıracağımız	bütün	insanları	önderleriyle	artık kimin	verilirse	kitabı
(اذكر) takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü, muzaf	fiili muzari, fiil cümlesi muz.ileyh	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	h. cer-mecrur isim	atıf h., mübteda, şart ve cezm h.	fi'lu'ş-şart; meçhul f. mazi	mef'ul

بِيَمِينِهِ	فَأُولَئِكَ	يَقْرَؤُونَ	كِتَابَهُمْ	وَ	لَا يُظْلَمُونَ	فَتِيلًا	﴿ 71 ﴾
sağ eline	işte onlar	okurlar	kitaplarını	ve	zulmedilmez	kıl kadar	
harfi cer-mecrur isim	rabıta + cevabü'ş-şart; isim cümlesi; mübteda	haber, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil, şart ve cevabı (مَنْ)mübtedasının haberi	(يَقْرَؤُونَ)'nin mef'ulü	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari+ naibi fâil	mef'ûlü mutlak naibi (düşen mef'ulü mutlakın sıfatı), yani (ظلمًا مقدارَ فتيل) (kıl mikdarı kadar)	

71. Bütün insanları önderleriyle çağıracağımız gün, artık kimin kitabı sağ eline verilirse, işte onlar kitaplarını (sevinçle) okurlar ve onlara kıl kadar zulmedilmez (haksızlığa uğratılmazlar).

وَ	مَنْ	كَانَ	فِي هَذِهِ	أَعْمَى	فَهُوَ	فِي الْآخِرَةِ	أَعْمَى	وَ	أَضَلُّ	سَبِيلًا	﴿ 72 ﴾
	kimse	olan	Burda (dünyada)	kör		ahirette	kördür		daha şaşkındır	yol bakımından	
atıf h.	mübteda, şart ve cezm h.	fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	harfi cer, işaret ismi, şibhi cümle (أَعْمَى)le bağlantılı	(كَانَ)'nin haberi	rabıta+ cevabu'ş-şart; isim cümlesi; mübteda	şibhi cümle (أَعْمَى) ile bağlantılıdır	haber; şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir	atıf h.	matuf	temyiz	

72. Bu dünyada (sözü geçen ayetlerdeki hak ve hakikate) kör olan kimse ahirette de kördür. Yol (bulma) bakımından daha şaşkın (olacaklar)dır.

إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَا	عَنِ الَّذِي	لَيَفْتِنُونَكَ	كَادُوا	إِنْ	وَ
sana	vahyettiğimizden		seni fitneye düşüreceklerdi	neredeyse	Doğrusu	
car-mecrur	sıla, f. mazi, :fâil	harfi cer, ismi mevsul	lam'ul fârika (tahfif ile nefy arasındaki farkı belirten ayırt edici lam), (كَادَ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari+ mef'ul	f. mazi (yaklaştırma fiillerinden) nâsih, (كَادَ)'nin ismi.	(إِنْ)'nin tahfifi	başlama h.

لَتَفْتَرِيَ	عَلَيْنَا	غَيْرَهُ ق	وَ	إِذًا	لَاتَّخَذُوكَ	خَلِيلًا	﴿ 73 ﴾
uydurman için	bize	başkasını		O zaman	seni edinirlerdi	dost	
ta'lil ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	cevab h. (nasb eden edatlar-dan)	cevab h. f. mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl	

73. (Müşrikler) neredeyse, sana vahyettiğimizden başkasını bize karşı uydurman için seni fitneye düşüreceklerdi. İşte o zaman seni dost edinirlerdi.

وَ	لَوْلَا	أَنْ ثَبَّتْنَاكَ	لَقَدْ	كِدْتَ	تَرْكَنُ	إِلَيْهِمْ	شَيْئًا	قَلِيلًا ق	﴿ 74 ﴾
		şayet sana sebat vermeseydik		nerdeyse	meyledecektin	onlara	bir şey	az	
atıf h.	imtina ve şart h.	mübteda; (أَنْ ثَبَّتْنَاكَ) masdarı müevveli; f. mazi, fâil, mef'ul	cevab h., tahkik h.	f. mazi, nâsih, (كَادَ)'nin ismi	(كَادَ)'nin haberi, fiil cümlesi, f. muzari	car-mecrur	mef'ûlü mutlak naibi (fiilin masdarından hazfedilmiş mef'ulü mutlakın sıfatı), mevsuf	sıfat	
		cevabü'ş-şart; fiil cümlesi							

74. Şayet sana sebat (hak yolda kararlılık) vermeseydik nerdeyse az bir şey (de olsa hidayetlerini istediğin için) onlara meyledecektin.

إِذًا	لَأَذَقْنَاكَ	ضِعْفَ	الْحَيَاةِ	وَ	ضِعْفَ	الْمَمَاتِ
O zaman	sana tattırırdık	kat kat (acılarını)	hayatın	ve	kat kat	ölümün
cevab h.	cevab h. cevabu'ş-şart; f. mazi, fâil, mef'ul { (لو فعلت ذلك لَأَذَقْنَاكَ) (eğer bunu yapmış olsaydın sana tattırırdık) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilu'ş-şart'ın cevabıdır }	ikinci mef'ûl, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	❋atuf, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 75 ﴾	نَصِيرًا	عَلَيْنَا	لَكَ	لاَ تَجِدُ	ثُمَّ
	bir yardımcı mef'ul	bize karşı car-mecrur (نَصِيرًا) ile bağlantılı	kendin için car-mecrur	bulamazdın nefiy h.,: f. muzari	sonra atıf h.

75. O zaman, sana hayatın kat kat ve ölümün kat kat (sıkıntı ve acılarını başkalarına göre katmerli bir şekilde) tattırırdık; sonra bize karşı kendin için (bu sıkıntı ve acıları kaldıracak) bir yardımcı da bulamazdın

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 288 ≻

(İSRA, 67 – 68 – 69):

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) kayboldu, gizlendi/ yanıldı/ saptı/ doğru yolu bulamadı (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ yardım istedi (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (اَلْاِنْسَانُ): insan

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il b.) kurtardı/ yüksek bir yere attı [(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفُورُ]: (mübalağalı ismi fail) çok nankör

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü (أَعْرَضَ يُعْرِضُ اِعْرَاضًا): (if'al b.) yüz çevirdi (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı)

(خَسَفَ يَخْسِفُ خُسُوفًا ب): (yere) batırdı, göçürdü, hezimete uğrattı (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, bakıcı, üstlenen

(اَلْحَاصِبُ): taş yahut başka şeylerle helak eden rüzgar, kasırsa (اَمِنَ سَاْمَنُ اَمَانَةً): (mehmuz fiil, if'al b.) emin oldu

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı) (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi

(اَلْجَانِبُ): yan, yan taraf [(قَصَفَ يَقْصِفُ) اَلْقَاصِفُ]: (ismi fail) darmadağınık eden, şiddetlice ve ses çıkararak esen

(أَعَادَ يُعِيدُ اِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al b.) döndürdü, iade etti (اَمِنَ يَاْمَنُ اَمَانَةً): (mehmuz fiil) emin oldu

(اَلْاُخْرَى ج اُخْرَيَاتٌ): başka, diğeri, öteki (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgar

(أَغْرَقَ يُغْرِقُ اِغْرَاقًا): (if'al b.) boğdu, batırdı (اَلتَّارَةُ): defa, kere, kez (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

(اَلتَّبِيعُ): takipçi, peşe düşen

(İSRA, 70 – 71 – 72 – 73 – 74 – 75):

(كَرَّمَ يُكَرِّمُ تَكْرِيمًا): (tef'il b.) şereflendirdi, güzel muamele etti (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): yüklendi, taşıdı/ meyve verdi/ gebe kaldı

(فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il b.) üstün kıldı üstün saydı, üstünlüğüne hükmetti (اَلْكَثِيرُ): çok (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı)

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): hayırda bulundu, rızık verdi

(بَنِي آدَمَ): Adem oğulları; Adem'in çocukları (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, helal, lezzetli hoş (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): çağırdı/ dua etti/ ibadet etti/ istedi (اَلْاُنَاسُ): bir gurup insan, insanlardan müteşekkil topluluk

(اَلْاِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): rehber, kılavuz, imam, yol, kitap (آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): verdi, getirdi (اَلْيَمِينُ): sağ el

(قَرَاَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): okudu (اَلْفَتِيلُ): kıl kadar, zerre kadar, en ufak, hurma çekirdeğinin yarığı içindeki pek küçük iplik

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْاَضَلُّ): (ismi tafdil) daha çok sapmış, en çok sapmış (اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör, ama, körler

(كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın (غَيْرُ): başka,hariç,dışında (فَتَنَ يَفْتِنُ): fitneye düşürdü, saptırdı/ denedi/ yaktı,

(اَلْخَلِيلُ ج اَخِلاَّءُ): samimi, içten, dost, sevgili (أَوْحَى يُوحِي): (nakıs fiil ,if'al b.) vahyetti, ilham etti, gizlice öğütledi, işaret etti

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (nakıs fiil ,iftial b.) uydurdu, iftira etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (nakıs fiil) edindi/ yaptı, ortaya koydu

(ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il b.) sebat verdi, sabit kıldı (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (رَكَنَ يَرْكَنُ رَكْنًا): meyletti, dayandı, bel bağladı

(كَادَ يَكَادُ): (ecvdf fiil) neredeyse, az kalsın (أَذَاقَ يُذِيقُ اِذَاقَةً): (mehmuz fiil, if'al babı) tattırdı, hissettirdi (اَلْمَمَاتُ): ölüm

(اَلضِّعْفُ ج اَضْعَافٌ): misil, kat (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): buldu (اَلنَّصِيرُ):(mübalağalı ismi fail) çok yardım eden, yardımsever

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 289 (17 / İSRÂ: 76 – 86) ≻

وَ	إِنْ	كَادُوا	لَيَسْتَفِزُّونَكَ	مِنَ الْأَرْضِ	لِيُخْرِجُوكَ	مِنْهَا
başlama h.	Doğrusu (إِنْ)'nin tahfifi	az daha f. mazi, nâsih, (كَادَ)'nin ismi	seni tedirgin edeceklerdi lam'ul fârika (إِنْ)'nin haberi başına gelen ayırt edici lam), (كَادَ)'nin haberi; muzari fiil, mef'ul	bu yerden car-mecrur	seni çıkarmak için talil ve nasb h., fiili muzari, fâil, mef'ul	oradan car-mecrur

وَ	إِذًا	لَا يَلْبَثُونَ	خِلَافَكَ	إِلَّا	قَلِيلًا ﴿76﴾
başlama h.	o takdirde cevab h.	kalmazlardı nefiy h., f. muzari+fâil {cümle (لو أخرجوك لا يلبثون) olarak takdir edilen mahzuf bir şartın cevabıdır da denmiştir}	senin ardından mekan zarfı	ancak istisna h.	pek az mef'ûlü mutlak naibi, yani; (لُبثًا قَلِيلًا)

وَ	مِنْ رُسُلِنَا	قَبْلَكَ	أَرْسَلْنَا	قَدْ	مَنْ	سُنَّةَ
atıf h.	elçilerimizden harfi cer-mecrur isim	senden önce zaman zarfı	gönderdiğimiz kimselerin sıla, mazi fiil cümlesi; tahkik h. fâil		muzafun ileyh, ismi mevsul	sünneti (سَنَّ اللهُ ذٰلِكَ) (Allah bunu kanun koydu) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf, { (اتَّبِعْ) (uy) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü de denmiştir}

لَا تَجِدُ	لِسُنَّتِنَا	تَحْوِيلًا ﴿77﴾
sen bulamazsın nefiy h., fiili muzari	bizim sünnetimiz için harfi cer-mecrur isim	bir değişiklik mef'ul

76. Doğrusu (seni taviz vermen hususunda ikna edemeyince) az daha seni bu yerden çıkarmak için tedirgin edeceklerdi. O takdirde kendileri de senin ardından ancak pek az kalırlardı. 77. Elçilerimizden senden önce gönderdiğimiz kimselerin kanunu.. Sen bizim sünnetimizde (kanunumuzda) herhangi bir değişiklik bulamazsın.

أَقِمِ	الصَّلَاةَ	لِدُلُوكِ	الشَّمْسِ	إِلَى غَسَقِ	اللَّيْلِ	وَ
kıl emir fiili	namaz mef'ul	yönelmesinden (أَقِمِ) ile bağlantılı harfi cer-mecrur isim, muzaf	Güneşin muzafun ileyh	gecenin karanlığına kadar harfi cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	, atıf h.

قُرْآنَ	الْفَجْرِ	إِنَّ	قُرْآنَ	الْفَجْرِ	كَانَ	مَشْهُودًا ﴿78﴾
Kur'an'ını (الصَّلَاةَ)'e matuf, muzaf	sabah muzafun ileyh	Çünkü tekid ve nasb harfi	Kur'an'ı (إِنَّ)'nin ismi, muzaf	sabah muz. ileyh	şahitlidir (كَانَ)'nin haberi (إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	

78. Güneşin (öğle vaktinde batıya) yönelmesinden, gecenin karanlığına kadar (belirli vakitlerde) namaz kıl, ve (bir de) sabah (namazı) Kur'ân'ını (sabah namazını kıl). Çünkü sabah Kur'ân'ı (namazı) şahitlidir.

وَ	مِنَ اللَّيْلِ	فَتَهَجَّدْ	بِهِ	نَافِلَةً	لَكَ ﴿79﴾
atıf h.	geceden (bir bölümde) car-mecrur	teheccüd namazı kıl atıf h., emir fiili	onunla (Kur'an'la) car-mecrur	fazla olarak hal	sana mahsus car-mecrur

عَسَى	أَنْ يَبْعَثَكَ	رَبُّكَ	مَقَامًا	مَحْمُودًا
Umulur f. mazi	seni göndermesi fâil; masdarı müevvel ref mahallinde; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	Rabbinin (يَبْعَثَ) fiilinin fâili	bir makama ikinci mef'ûl, mevsuf (ذا مقام olarak hal de denmiştir)	övülecek sıfat

79. Geceden (bir bölümde) (yalnız) sana mahsus fazla bir namaz olarak teheccüd namazı kıl. Umulur ki, Rabbin seni Makâm-ı Mahmûd'a (övülmüş bir makama, müfessirlerin ittifakı ile şefaat makamına) gönderir.

وَ	قُلْ	رَبِّ	أَدْخِلْنِي	مُدْخَلَ	صِدْقٍ	وَ	أَخْرِجْنِي
atıf h.	De emir fiili	Rabbim mahzuf bir nida harfinin münadâsı, sondaki esre düşen mütekellim yâsının alametidir	beni girdir emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul	girdirişiyle mef'ûlü mutlak, muzaf	doğruluk muzafun ileyh	ve atıf h.	çıkar emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul

﴿ 80 ﴾ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

çıkarılışıyla	doğruluk	ve	ver	bana	katından	bir kuvvet	yardım edici
mef'ûlü mutlak, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	emir fiili	car-mecrur	h. cer, mekan zarfı	mef'ul, mevsuf	sıfat

80. De ki: «Rabbim, beni (gireceğim yere) doğruluk girdirişiyle girdir ve (çıkacağım yerden) doğruluk çıkarılışıyla çıkar ve katından bana yardım edici bir kuvvet ver.»

﴿ 81 ﴾ وَ قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ ط إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا

De	geldi	Hak	,	kalktı	bâtıl	Doğrusu	bâtıl	daima zail olandır	
atıf h.	emir fiili	fâil	atıf h.	f. mazi	fâil	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

81. De ki: « Hak geldi; bâtıl (hakk'ın zıddı) ortadan kalktı. Doğrusu bâtıl zail olandır (yok olmaya mahkumdur).

وَ نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ

ve	indiriyoruz	Kuran'dan	şeyler	şifa olan	
atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber

sıla; isim cümlesi

﴿ 82 ﴾ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ لا وَ لاَ يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلاَّ خَسَارًا

rahmet	inananlara	ve	arttırmaz	Zalimlere	başkasını	zarardan
matuf	(رَحْمَةٌ) kelimesinin sıfatı	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	mef'ul	istisna h.	ikinci mef'ûl

82. Kuran'dan inananlara rahmet ve şifa olan şeyler indiriyoruz. Zalimlere (ise), zarardan başka bir şey arttırmaz.

وَ إِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَ نَأَى بِجَانِبِهِ ج

{başlama h. de denmiştir}	atıf h.,	şart bildiren zaman zarfı	nimet verdiğimiz zaman	İnsana	yüzçevirir	ve	Kendisine yan çizer
			fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	car-mecrur	cevâbü'ş-şart; f. mazi	atıf h.	harfi cer-mecrur isim, f. mazi

﴿ 83 ﴾ وَ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَؤُوسًا

atıf h.,	şart bildiren zaman zarfı	ona dokunduğu zaman	şer	ümitsiz olur	
		fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	fâil	cevâbü'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi

83. (O zalim olan) İnsana nimet (sağlık, zenginlik, başarı, güven, emniyet, refah, istediklerine kavuşma vb. nimetler) verdiğimiz zaman (bize bağlanmaktan ve ibadetten) yüzçevirir ve yan çizer (bizden uzaklaşır); kendisine şer (hastalık, fakirlik, sefalet, korku vb.) dokunduğu zaman da (O'nun rahmetine güvenmediği, bağlanmaktan yüz çevirdiği için) ümitsiz olur.

﴿ 84 ﴾ قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ ط فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلاً ع

De ki	Herkes	davranır	kendi yaradılışına göre	Dolayısıyla Rabbiniz	en iyi bilendir	kimin		en doğru olduğunu	yol bakımından
emir fiili	mübteda	haber; muzari fiil	harfi cer-mecrur isim	atıf h., mübteda	haber	h. cer, ismi mevsul	mübteda	haber	temyiz

sıla; isim cümlesi

84. «Herkes kendi yaradılışına göre (kişiliğine, tabiatına, kabiliyetine, karakteri ve mizacına uygun bir yolda) davranır. Dolayısıyla Rabbiniz yol bakımından kimin en doğru (yolda olduğunu) en iyi bilendir.

وَ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ط قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

başlama h.	sana soruyorlar	ruh hakkında	De ki	Ruh	emrindendir	Rabbimin
	fiili muzari+fâil mef'ul	car-mecrur	emir fiili	mübteda	h. cer-mecrur isim, muzaf, haber	muzafun ileyh, muzaf, muzafun ileyh

﴿ 85 ﴾ وَ مَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلاَّ قَلِيلاً

	verilmemiştir	ilimden	ancak	az (bir bilgi)
atıf h.	nefiy h., meçhul f. mazi, naibi fâil	car-mecrur	istisna h.	mef'ul

85. Sana ruh hakkında soruyorlar. De ki: Ruh, Rabbimin emrindendir (ruhun hakikatini, gizemini insan aklı anlamaktan acizdir ve gayb konularındandır). Size (bu hususta) ilimden ancak az (bir bilgi) verilmiştir.

ثُمَّ	إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَا	بِالَّذِي	لَنَذْهَبَنَّ	لَئِنْ شِئْنَا	وَ
Sonra	sana	vahyettiğimizi		gideririz	Andolsun ki dilersek	
atıf h.	car-mecrur	sıla, mazi fiil cümlesi, fâil	harfi cer, ismi mevsul	yeminin cevabının başında gelen lam, tekit nununa birleşen muzari fiil, tekit nunu	kasem h., şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	başlam a h.
﴿ 86 ﴾	وَكِيلاً	عَلَيْنَا	بِهِ	لَكَ	لاَ تَجِدُ	
	bir vekil	Bize karşı		kendin için	bulamazsın	
	mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	

86. Andolsun ki, dilersek sana vahyettiğimizi gideririz (Kur'an da dahil olmak üzere hafızandaki ve kayıtlardaki her şeyi siler, ortadan kaldırırız, bilirken bilmez hale gelirsin). Sonra Bize karşı kendin için (onu geri getirecek yardımcı) bir vekil de bulamazsın.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 289 ≻

(İSRA, 76 - 77 – 78 – 79 – 80) :

(كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın (اِسْتَفَزَّ يَسْتَفِزُّ اِسْتِفْزَازًا): (muzaaf fiil, istif'al b.) tedirgin etti, hoplattı, oynattı (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, durdu/ ikamet etti/ gecikti (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا) (if'al b.) çıkardı (اَلْخِلاَفُ): arka, sonra (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلسُّنَّةُ ج سُنَنٌ): yol, adet, kanun [(حَوَّلَ يُحَوِّلُ) اَلتَّحْوِيلُ]: (masdar) değişiklik, değiştirme (اَلْفَجْرُ): fecir, tan yerinin ağarması (أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): dosdoğru kıldı/ yerleşti/ gözetti/ kaldırdı (اَلدُّلُوكُ): meyl etme, yönelme (güneşin batışı) (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْغَسَقُ): gecenin ilk karanlığı [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْمَحْمُودُ]:(ismi meful) hamdedilen, övülen (بَعَثَ يَبْعَثُ): diriltti, uyandırdı, gönderdi (اَلْمَشْهُودُ): (i. meful) müşahede edilen, hazırda tutulan (تَهَجَّدَ يَتَهَجَّدُ تَهَجُّدًا): (tefa'ul b.) teheccüd namazı kıldı, uykuyu bölüp kalktı (اَلنَّافِلَةُ ج نَوَافِلُ): fazladan yapılan, farz ve vacip olmayıp, müstehab ve mendup olan, zorunlu görevin yanısıra yapılan bir şey (عَسَى): (camid fiil) umulurki, belki [(قَامَ يَقُومُ) اَلْمَقَامُ]: yüksek mertebe, makam (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübalağalı ismi fail) çok yardım eden, yardımsever (اَلْمُدْخَلُ): (mimli masdar) girdirme, girdiriş (rıza gösterilen bir girdirilişle) [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصِّدْقُ]: (sıfat olarak) doğru, güzel, iyi (اَلْمُخْرَجُ): (mimli masdar) çıkarış (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلسُّلْطَانُ): hakimiyet, galebe, hüccet, bürhan (لَدُنْ): (zarf) yanında, katında (أَدْخَلَ يُدْخِلُ اِدْخَالاً): (if'al b.) girdirdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı

(İSRA, 81 – 82 – 83 - 84 – 85 – 86):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuzel-lam ve ecvef fiil) geldi (زَهَقَ يَزْهَقُ زُهُوقًا): zail oldu, ortadan kalktı/ çıktı (اَلْبَاطِلُ): faydasız, boş, asılsız (اَلشِّفَاءُ): (masdar) şifa, iyileştirme, deva, ilaç (أَوْحَى يُوحِي): (nakıs fiil, if'al b.) vahyetti (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) arttırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخَسَارُ]: (masdar) zarar, zarar etme (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا) (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu (اَلْيَؤُوسُ): çok ümitsiz (أَنْعَمَ يُنْعِمُ اِنْعَامًا): (if'al b.) nimetlendirdi, iyilik ve ihsan da bulundu (نَأَى يَنْأَى نَأْيًا): (nakıs fiil) yüz çevirdi, uzak durdu, uzaklaştı (أَعْرَضَ يُعْرِضُ اِعْرَاضًا): (if'al b.) yüz çevirdi (اَلْجَانِبُ ج جَوَانِبُ): yan, yan taraf (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): giderdi (اَلشَّاكِلَةُ ج شَوَاكِلُ): yol, yöntem, gidişat, tabiat, maya, niyet, adet, tarikat (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen [(هَدَى يَهْدِي) اَلْاَهْدَى]: (ismi tafdil) en çok doğru yolu bulan (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz fiil) sordu/ istedi/ hesaba çekti (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 290 (17 / İSRÂ: 87 – 96) ≻

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ۖ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿87﴾

ancak	rahmet olarak	Rabbinden	Gerçekten	O'nun lutfu	olan	sana	çok büyüktür	
istisna h.	müstesna	(رَحْمَةً)'in sıfatı; şibhi cümle	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; fiil c.:f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	

87. Ancak Rabbinden bir rahmet olarak (vahyettiklerimizi ortadan kaldırmadık). Gerçekten O'nun sana olan lutfu çok büyüktür.

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَ الْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا

De	toplanıp bir araya gelseler	insanlar	ve	cinler	getirmek üzere
emir fiili	kasem h., şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi	fâil	atıf h.	matuf	h. cer, masdar ve nasb h., f. muzari

بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ

bir benzerini	bu	Kuran'ın	getiremezler	onun benzerini
h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	(هَذَا)'nın bedeli	cevabü'l-kasem (yeminin cevabı olduğu için cevabü'ş-şart denmemiş ve mahzuf kabul edilmiştir); nefiy h., f. muzari+fâil	h. cer-mecrur isim

وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿88﴾

hal vâvı	bile	olsa	birbirlerine		yardımcı olarak
	şart h.	f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi

(يَأْتُونَ) fiilindeki vav'dan hal; fiil cümlesi

88. De ki: « Andolsun ki, birbirlerine yardımcı olarak olsa bile şayet insanlar ve cinler, bu Kuran'ın bir benzerini getirmek için toplanıp bir araya gelseler, onun benzerini (ortaya) getiremezler.»

وَ لَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ

başlama h.	And olsun ki lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	açıkladık f. mazi, fâil	insanlara car-mecrur	bu harfi cer, işaret ismi	Kuran'da (هَذَا)'nın bedeli	her türlü harfi cer-mecrur isim, muzaf

مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿89﴾

misalden	yine de diretti	çoğu	insanların	ancak	nankör olmakta
muzafun ileyh	atıf h., f. mazi	fâil, muzaf	muzafun ileyh	istisna h.	mef'ul

89. (Öyle ki) And olsun, biz bu Kuran'da her türlü misalden insanlara gösterip açıkladık. Yine de insanların çoğu ancak nankör olmakta diretti.

وَ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا

Ve	dediler	asla inanmayacağız	sana	fışkırtıncaya kadar	bizim için
başlama h.	f. mazi, fâil	tekid-i nefyi istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	fiili muzari	car-mecrur

مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿90﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ

yerden	bir kaynak	veya	oluncaya (kadar)	senin	bir bahçen	hurmalıklardan
car-mecrur	mef'ul	atıf h.	fiili muzari, nâsih	(كَانَ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf sıfat, c şibhi cümle	(جَنَّةٌ)'in sıfatı;

وَ عِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿91﴾

ve	üzümlüklerden	sonra da fışkırtıncaya (kadar)	nehirler	aralarından	mef'ûlü mutlak
atıf h.	matuf	atıf h., f. muzari	mef'ul	mekan zarfı	

90: Ve (Mekke müşrikleri) dediler ki: « Sen bizim için yerden bir kaynak fışkırtmadıkça sana asla inanmayacağız.» 91: «Veya senin hurmalıklardan ve üzümlüklerden bir bahçen olmadıkça ve aralarından nehirler fışkırtmadıkça (sana asla inanmayacağız)» (dediler).

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَآءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا

Yahut düşürene (kadar) göğü gibi iddia ettiğin üzerimize parça parça

atıf h. | fiili muzari | mef'ul | harfi cer, masdar h. | f. mazi, fâil, (كَمَا زَعَمْتَ) masdarı müevveli mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir (تسقط إسقاطا مثل زعمك) | car-mecrur | (السَّمَاءَ)'dan hal

أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَ الْمَلَآئِكَةِ قَبِيلًا ﴿92﴾

veya getirinceye (kadar sana asla inanmayacağız) Allah'ı ve melekleri kefil olarak

atıf h. | fiili muzari | car-mecrur | atıf h. | matuf | (Allah ve meleklerden) hal

أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَى

Veya oluncaya (kadar) sana ait bir ev altından yahut yükselinceye

atıf h. | fiili muzari, nâsih | (كَانَ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle | (كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf | sıfat, şibhi cümle | atıf h. | fiili muzari

فِي السَّمَآءِ ۖ وَ لَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا

göğe ve asla inanmayacağız yükselişine kadar indirene bize

car-mecrur | atıf h. | tekid-i nfy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari | harfi cer-mecrur isim | gaye ve nasb h. | fiili muzari | car-mecrur

كِتَابًا نَقْرَؤُهُ ۗ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي

bir kitap okuyacağımız De tenzih ederim Rabbimi

mef'ul, mevsuf | (كِتَابًا)'in sıfatı, muzari fiil | emir fiili | (أُسَبِّحُ) (tesbih ederim) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf | muzafun ileyh

هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿93﴾

soru h. | başkası mıyım | istisna h. | f. mazi,nâsih, (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi, mevsuf | sıfat | peygamber olan bir insandan

92. «Yahut, iddia ettiğin gibi, üzerimize göğü parça parça düşürünceye veya Allah'ı ve melekleri kefil olarak karşımıza getirinceye (kadar sana asla inanmayacağız).» **93.** «Veya altından bir evin olmalı, yahut göğe yükselmelisin. (Ama) ona yükselişine de bize (oradan senin peygamberliğinin doğruluğunu yazan) okuyacağımız bir kitap indirene kadar asla inanmayacağız.» (dediler). De ki: «Rabbimi tenzih ederim. Ben peygamber olan bir insandan başka bir şey miyim?

وَ مَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَآءَهُمُ الْهُدَى

başlama h. | nefy h., f. mazi | mef'ul | (مَنَعَ)'nın ikinci mef'ulü; masdar ve nasb h., f. muzari, fâil | geçmiş zaman zarfı (يُؤْمِنُوا) ile bağlantılı | f. mazi, mef'ul | hidayet fâil

إِلَّا أَنْ قَالُوا أَ بَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿94﴾

başkası istisna h. | demelerinden | (مَنَعَ) fiilinin fâili; masdar-ı müevvel | mı soru h. | gönderdi f. mazi | Allah fâil | bir insanı mef'ul, mevsuf | peygamber olarak sıfat

makûlü'l-kavl; (قَالَ)'den sonra (iki nokta üstüste varmış gibi) söylenen söz

94. İnsanlara hidayet (doğru yolu gösteren bir rehber) geldiği zaman, inanmalarına engel olan, ancak: «Allah peygamber olarak (bir melek değil de) bir insan mı gönderdi?» demeleridir.

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَآئِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ

De emir fiili | olsaydı fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih | şart h. | (كَانَ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle | (كَانَ)'nin muahhar ismi | (مَلَآئِكَةٌ)'nün sıfatı, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil | Yeryüzünde | melekler | yürüyenler | sükun bulmuş olarak hal

لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَآءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿95﴾

Kesinlikle gönderirdik | onlara car-mecrur | gökten car-mecrur | bir melek mef'ul, mevsuf | peygamber sıfat

cevabü'ş-şart; cevab h., fiili mazi+fâil

95. De ki: «Yeryüzünde (insan yerine) sükun bulmuş olarak yürüyenler melekler olsaydı, kesinlikle biz de onlara gökten peygamber bir melek gönderirdik.»

قُلْ	كَفَى	بِاللّٰهِ	شَهِيدًا	بَيْنِي	وَ	بَيْنَكُمْ ط
De	yeter	Allah	şahit olarak	Benimle	atıf h.	sizin aranızda
emir fiili	f. mazi	zaid cer, fâil	temyiz	mekan zarfı		mekan zarfı

إِنَّهُ	كَانَ	بِعِبَادِهِ	خَبِيرًا	بَصِيرًا ﴿96﴾
Doğrusu O	f. mazi,nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	kullarına	Habir'dir	Basir'dir
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi		h. cer-mecrur isim	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haber

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

96. De ki: «Benimle sizin aranızda (Peygamberliğimin doğruluğuna ve herşeye) şahit olarak Allah yeter. Doğrusu O, kullarına Habir'dir (her işlerinden ve düşüncelerinden haberdardır), Basir'dir (yapmakta olduklarını çok iyi görür).»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 290 ≻

(İSRA, 87 – 88):

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, iyilik, hayır, fazl (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan (بَعْضُ): birkısım,bazı,birkaç

(اِجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اِجْتِمَاعًا): (iftial b.) ictima etti, toplandı (اَلْاِنْسُ): insanlar (اَلْجِنُّ): cin, görülmeyen canlı şuurlu varlıklar

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs-mehmuz ,f.) getirdi (اَلظَّهِيرُ): yardımcı, muavin (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(İSRA, 89 – 90 – 91):

(صَرَّفَ يُصَرِّفُ تَصْرِيفًا): (tef'il b.) açıkladı, çevirdi, tahvil etti (اَلنَّاسُ): insanlar (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): benzer, numune, örnek, aynısı

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكُفُورُ]: inanmama, inkar etme (اَبَى يَاْبَى اِبَاءً): (nakıs-mehmuz fiil) diretti, dayattı, imtina etti, razı olmadı

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: ismi tafdil) daha çok, en çok (فَجَرَ يَفْجُرُ فُجُورًا): fışkırttı (اَلْيَنْبُوعُ ج يَنَابِيعُ): pınar, kaynak, menba

(اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağacı (فَجَّرَ يُفَجِّرُ تَفْجِيرًا): (tef'il b.) akıttı, fışkırttı (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): ırmak

(اَلْخَلَلُ ج خِلَالٌ): ara, aralık, gedik, yarık (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ

(İSRA, 92 – 93):

(أَسْقَطَ يُسْقِطُ اِسْقَاطًا): (if'al b.) düşürdü (اَلْكِسْفَةُ ج كِسَفٌ): parça (اَلْقَبِيلُ ج قُبُلٌ): kefil, cemaat, aşiret

(زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundu (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ,nakıs fiil) getirdi

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلزُّخْرُفُ): altın, süs eşyası/ ev eşyası

(اَلْبَشَرُ): beşer, insan (رَقِيَ يَرْقَى رُقِيًّا): (nakıs fiil) çıktı, yükseldi (نَزَّلَ يُنَزِّلُ): (tef'il b.) indirdi (قَرَاَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz f.) okudu

(İSRA, 94 – 95):

(مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): menetti, alıkoydu, engel oldu (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz ve ecvef fiil) geldi (اَلنَّاسُ): insanlar

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet, doğru yola iletme (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, diriltti, uyandırdı

(اَلْمُطْمَئِنُّ ج مُطْمَئِنُّونَ): (ismi fail) tatmin olan, sukunet bulan, emniyette olan (مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nakıs fiil) yürüdü, adım attı

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek

(İSRA, 96):

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat'ı müşebbehe) gören, bilen, farkında idrakinde olan (كَفَى يَكْفِي) (nakıs fiil) kafi oldu, yetti, yeterli oldu

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübalağalı ismi fail) şahit, gözetleyici (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: işin iç yüzünü bilen (كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) söyledi, dedi

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 291 (17 / İSRÂ: 97 – 104) ≻

وَ	الْمُهْتَدِ ۚ	فَهُوَ	اللَّهُ	يَهْدِ	مَنْ	وَ
atıf h.	doğru yolu bulandır haber	işte o rabıta, mübteda	Allah fâil	kime hidayet verirse fi'lu'ş-şart; fiili muzari	mübteda, şart ve cezm harfi (mef'ul de denmiştir)	başlama h.
	cevâbü'ş-şart; isim cümlesi					

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

وَ	مِنْ دُونِهِ ۦ	أَوْلِيَآءَ	لَهُمْ	فَلَنْ تَجِدَ	يُضْلِلْ	مَنْ
atıf h.	O'ndan başka harfi cer-mecrur isim	dostlar mef'ul	onlara car-mecrur	bulamazsın rabıta+ tekid-i nefyi istikbal; nefy ve nasb h., fiili muzari	saptırırsa fi'lu'ş-şart; fiili muzari	Kimleri de mübteda, şart ve cezm harfi
	cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi					

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

بُكْمًا	وَ	عُمْيًا	عَلَى وُجُوهِهِمْ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	نَحْشُرُهُمْ
dilsiz matuf	atıf h.	kör olarak hal	yüzleri üzerine h. cer-mecrur isim	Kıyamet muz. ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	onları haşrederiz f. muzari, mef'ul

﴿ 97 ﴾

سَعِيرًا	زِدْنَاهُمْ	خَبَتْ	كُلَّمَا	جَهَنَّمُ ۖ	مَأْوَاهُمْ	وَ صُمًّا ۖ
ateşi ikinci mef'ûl	onlara artırırız cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil, mef'ul	sönmeye yüz tutsa fi'lu'ş-şart; f. mazi	ne zaman şart bildiren zaman zarfı	cehennemdir haber	Onların barınağı mübteda, muzaf, (هُمْ): muz. ileyh	sağır ve olarak matuf / atıf h.

97. Allah (kulunun arayış, yöneliş ve tercihi üzerine) kime hidayet verirse, işte o doğru yolu bulandır. Kimleri de saptırırsa artık onlara, asla Allah'tan başka dostlar (inkarlarının cezası olmak üzere onu azabtan koruyacak yardımcılar) bulamazsın. Kıyamet günü onları kör, dilsiz ve sağır olarak yüzükoyun haşrederiz. Onların barınağı (varacağı ve kalacağı yer) cehennemdir ki, ne zaman (ateşi) sönmeye yüz tutsa onlara ateşi artırırız.

كُنَّا	إِذَا	أَ	قَالُوا	وَ	بِآيَاتِنَا	كَفَرُوا	بِأَنَّهُمْ	جَزَآؤُهُمْ	ذَٰلِكَ
olduğumuz fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	zaman şart bildiren zaman zarfı	mı soru h.	demelerinin f. mazi, fâil	ve atıf h.	ayetlerimizi harfi cer-mecrur isim	inkar etmelerinin (أَنَّ)'nin haberi; mazi fiil, fâil	h. cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	cezasıdır haber	İşte bu mübteda

﴿ 98 ﴾

جَدِيدًا	خَلْقًا	لَمَبْعُوثُونَ	إِنَّا	أَ	رُفَاتًا	وَ	عِظَامًا
yeni sıfat	bir yaratılışla hal, mevsuf	diriltileceğiz tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	gerçekten tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mı soru h.	ufalanmış matuf	ve atıf h.	Kemikler (كَانَ)'nin haberi

cevabu'ş-şart; isim cümlesi; şart ve cevabı mekûlül kavl

98. İşte bu (şekilde cezalandırılmaları), ayetlerimizi inkar etmelerinin ve: «Kemikler ve ufalanmış (toprak) olduğumuzda mı, gerçekten yeni bir yaratılışla mı diriltileceğiz?» demelerinin cezasıdır.

خَلَقَ	الَّذِي	اللَّهَ	أَنَّ	لَمْ يَرَوْا	وَ	أَ
yaratan sıla, fiil cümlesi; f. mazi	sıfat, ismi mevsul	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi, mevsuf	tekid ve nasb harfi	görmediler cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	atıf h.	mi soru h.

(يَرَوْا) fiilinin mef'ulü; isim cümlesi

وَ	مِثْلَهُمْ	عَلَى أَنْ يَخْلُقَ	قَادِرٌ	الْأَرْضَ	وَ	السَّمَاوَاتِ
atıf h.	onların benzerlerini mef'ul	yaratmaya h. cer, masdar ve nasb h., fiili muzari	kadir olduğunu (أَنَّ)'nin haberi	yeri matuf	ve atıf h.	Gökleri mef'ul

﴿ 99 ﴾	كُفُورًا	إِلَّا	الظَّالِمُونَ	فَأَبَى	فِيهِ ط	رَيْبَ	لَا	أَجَلًا	لَهُمْ	جَعَلَ
	nankörlükte	ancak	zalimler	diretirler	içinde	şüphe olmayan		bir süre	onlar için	tayin etmiştir
	mef'ul	istisna h.	fâil	atıf h., f. mazi	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	(لَا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	f. mazi

(أَجَلًا)'in sıfatı; isim cümlesi

99. Gökleri ve yeri yaratan Allah'ın, onların benzerlerini (tekrar) yaratmaya Kadir olduğunu gör(e)mediler mi ? Onlar için (yaşama süreleri ve tekrar dirilme vakitleri için) içinde hiçbir şüphe olmayan bir ecel (belirli bir müddet, süre tayin etmiştir). Durum buyken zalimler ancak nankörlükte (ya da inkarcılıkta) diretirler.

رَبِّي	رَحْمَةِ	خَزَآئِنَ	تَمْلِكُونَ	أَنتُمْ	لَوْ	قُلْ	
Rabbimin	rahmet	hazinelerine	sahip olsaydınız	siz	şayet	De	
muzafun ileyh, muzaf, muz. ileyh	muzafun ileyh, bir sonraki isim için tekrar muzaf	mef'ul, muzaf	tefsiriye (kendinden önceki zamiri açıklıyor), fiili muzari+fâil	kendinden sonra açıklanan fiilin fâili	şart h.	emir fiili	

﴿ 100 ﴾ ع	قَتُورًا	الْإِنسَانُ	كَانَ	وَ	الْإِنفَاقِ ط	خَشْيَةَ	لَأَمْسَكْتُمْ	إِذًا
	çok cimri	İnsan	olmuştur		harcanma	korkusundan dolayı	tutardınız	o zaman
	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	yeni cümleye başlama h.	muz. ileyh	mef'ûlün lieclih, muzaf	(لَوْ)'in cevabının başında gelen cevab h., f. mazi, fâil	cevab h.

(لَوْ)'in cevabı

100. De ki: «Rabbimin rahmet hazinelerine eğer siz sahip olsaydınız, o zaman harcanır korkusuyla tutardınız. İnsan çok cimri olmuştur.»

بَيِّنَاتٍ	آيَاتٍ	تِسْعَ	مُوسَى	آتَيْنَا	لَقَدْ	وَ
apaçık	mucize	dokuz	Musa'ya	verdik	And olsun ki	
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	ikinci mef'ûl, muzaf	mef'ul	f. mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	başlama h.

لَهُ	فَقَالَ	جَآءَهُمْ	إِذْ	إِسْرَآئِيلَ	بَنِيٓ	فَاسْأَلْ
ona	demişti	onlara geldiği zaman		İsrailoğullarına		sor
car-mecrur	atıf h., f. mazi	f. mazi, mef'ul	geçmiş zaman zarfı	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş	rabıta, emir fiili

﴿ 101 ﴾	مَسْحُورًا	مُوسَى	يَا	لَأَظُنُّكَ	إِنِّي	فِرْعَوْنُ
	büyülenmiş	Musa	Ey	kesinlikle seni sanıyorum	Ben	Firavun
	ikinci mef'ûl	münada	nida h.	(إِنَّ)'nin haberi; tekit lamı, f. muzari, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fâil

101. And olsun ki, Musa'ya dokuz apaçık mucize verdik. İsrailoğullarına sor. Musa onlara geldiği zaman, Firavun ona: «Ey Musa! Ben kesinlikle seni büyülenmiş sanıyorum (bu mucizeler büyünün eseridir)» demişti.

السَّمَاوَاتِ	رَبُّ	إِلَّا	هَؤُلَآءِ	أَنزَلَ	مَآ	عَلِمْتَ	لَقَدْ	قَالَ
göklerin	Rabbinden	başkasının	bunları	indirmediğini		bilmişsindir	And olsun ki	demişti
muzafun ileyh	fâil, muzaf	istisna h.	mef'ul	f. mazi	nefiy h	f. mazi, fâi	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik h.	f. mazi

﴿ 102 ﴾	مَثْبُورًا	فِرْعَوْنُ	يَا	لَأَظُنُّكَ	إِنِّي	وَ	بَصَآئِرَ ج	الْأَرْضِ	وَ
	mahvolacağını	Ey Firavun		sanıyorum	Doğrusu ben		açık belgeler olarak	yerin	ve
	ikinci mef'ûl	münada	nida h.	tekit lamı +(إِنَّ)'nin haberi; fiil cüm.: f. muzari, fâili (أَنَا) gizli zamiri, mef'ul	atıf h.+ tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		(هَؤُلَاءِ)'den hal	matuf	atıf h.

102. (Musa da Firavun'a:) "And olsun ki, bunları (denizde boğulmadan önce gösterilen bütün bu mucizeleri) göklerin ve yerin Rabbinin açık belgeler olarak Rabbinden başkasının indirmediğini (böylece benim de Allah'ın peygamberi olduğumu) bilmişsindir. Ey Firavun! Doğrusu (inadında ısrar ettiğin için) ben de senin mahvolacağını sanıyorum» demişti."

﴿ 103 ﴾	جَمِيعًا ۙ	مَعَهُۥ	مَنْ	وَ	فَأَغْرَقْنَاهُ	مِنَ الْأَرْضِ	أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ	فَأَرَادَ
	hepsini	beraberindekileri	ve		Biz de onu boğduk	yerden	onları sürmek	Bunun üzerine istedi
	hal	sıla, şibhi cümle, mekan zarfı	matuf, ismi mevsul	atıf h.	atıf h., f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	(أَرَادَ)'nin mef'ulü; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	atıf h., f. mazi

103. (Delillere mağlub olunca şiddete başvuran) Firavun bunun üzerine onları (bulundukları) bu yerden sürmek (İsrailoğulları'nı Mısır'dan çıkarmak, söküp atmak) istedi. Biz de onu ve beraberindekilerin hepsini (Nil'de) boğduk.

وَ	قُلْنَا	مِنْ بَعْدِهِۦ	لِبَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ		اسْكُنُوا	الْأَرْضَ
	dedik	arkasından	İsrailoğullarına		oturun	yerde
	f. mazi, fâil	harfi cer-mecrur isim	harfi cer-mecrur isim, muzaf olduğu için (نَ) düşmüş		emir fiili, fâi	mef'ul
					muzafun ileyh	

﴿ 104 ﴾	لَفِيفًا ۟	بِكُمْ	جِئْنَا	الْءَاخِرَةِ	وَعْدُ	جَآءَ	فَإِذَا
	karışık olarak	hepinizi	getireceğiz	Ahiret	vâdi	geldiği zaman	
	hal	car-mecrur	cevabü'ş-şart; f. mazi, fâil	muzafun ileyh	fâil, muzaf	fi'lu'ş-şart; f. mazi	atıf h., şart bildiren zaman zarfı

104. Arkasından İsrailoğullarına: « O yerde (Firavun'un sizi çıkarmak istediği Mısır havalisi ve çevresinde) oturun! Ahiret vâdi (kıyamet) geldiği zaman, hepinizi karışık olarak (toplayıp aranızda hükmetmek üzere bir araya) getireceğiz» dedik.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 291 ≻

(İSRA, 97 – 98 – 99):

[(اِهْتَدَى) اَلْمُهْتَدِي]: (ismi fail) hidayete eren, doğru yolu bulan (خَبَا يَخْبُو خَبْوًا): (nakıs fiil) söndü, dindi, sönmeye yüz tuttu (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nakıs fiil) hidayet verdi, irşad etti (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz [(اَوَى يَأْوِي) اَلْمَأْوَى]: (ismi mekan) sığınak, barınak (اَلْأَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat'ı müşebbehe) sağır (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): alevli ateş, cehennem (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, çoğaldı (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلَالًا): (if'al b.) saptırdı, sapmış buldu (اَلْأَبْكَمُ ج بُكْمٌ): (sıfat'ı müşebbehe) dilsiz (اَلْأَعْمَى ج عُمْىٌ): (sıfat'ı müşebbehe) kör [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: ceza, karşılığını verme (اَلرُّفَاتُ): kırıntı, ufantı (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni (اَلْمَبْعُوثُ مَبْعُوثُونَ): (ismi meful) diriltilen (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vakit (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً):(mehmuz ve nakıs fiil) gördü, bildi, zannetti (خَلَقَ يَخْلُقُ): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (اَبَى يَأْبَى اِبَاءً): (mehmuz ve nakıs fiil) imtina etti,razı olmadı,çekindi (اَلرَّيْبُ): şüphe (اَلْكُفُورُ):(masdar) inanmama, tasdik etmeme

(İSRA, 100 – 101 – 102 – 103 – 104):

[(قَتَرَ يَقْتُرُ) اَلْقَتُورُ]: (mübalağalı ismi fail) çok cimri, cimrilik ruhuna işlemiş olan (اَلْخِزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine [(خَشِيَ يَخْشَى) اَلْخَشْيَةُ]: (masdar) korku, korkma, sakınma, çekinme (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu/ eli altında oldu [(أَنْفَقَ يُنْفِقُ) اَلْإِنْفَاقُ]: (masdar) harcama, verme, yardımda bulunma (أَمْسَكَ يُمْسِكُ): (if'al b.) tuttu, çekti, bıraktı, salladı (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالًا): (mehmuz fiil) sordu/ hesaba çekti/ istedi [سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلْمَسْحُورُ]:(ismi meful) büyülenmiş [(نَبَرَ يَثْبُرُ عَنْ) اَلْمَثْبُورُ]: (ismi meful) menedilmiş, lanet edilmiş, iyi şeylerden alıkonmuş, helak olmuş (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (سَكَنَ يَسْكُنُ سَكْنًا): yerleşti, ikamet etti (أَنْزَلَ يُنْزِلُ): (if'al b.) indirdi (اَلْبَصِيرَةُ ج بَصَائِرُ) basiret; ileriyi görme, açık belgeler (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (evef fiil,if'al b.) istedi, irade etti (اِسْتَفَزَّ يَسْتَفِزُّ اِسْتِفْزَازًا): (muzaaf fiil, istif'al b.) tedirgin etti, hoplatıp zıplattı (أَغْرَقَ يُغْرِقُ اِغْرَاقًا): (if'al b.) boğdu, batırdı (اَلتِّسْعُ ث تِسْعَةُ): dokuz (اَللَّفِيفُ): karışık halk kitlesi

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 292 (17 / İSRÂ: 105 – 111) ≻

وَ	نَزَلَ ط	بِالْحَقِّ	وَ	أَنْزَلْنَاهُ	بِالْحَقِّ	وَ
atıf h.	indi f. mazi	hakla car-mecrur	, atıf h.	Biz Kur'an'ı indirdik f. mazi, fâil, mef'ul	hakla car-mecrur	başlama h.
﴿ 105 ﴾	نَذِيرًا م	وَ	مُبَشِّرًا	إِلاَّ	مَآ أَرْسَلْنَاكَ	
	uyarıcı olarak matuf	ve atıf h.	müjdeleyici mef'ul'den yani; (كَ)'den hal	ancak istisna h.	Seni gönderdik nefy h., f. mazi, fâil, mef'ul	

105. Biz Kur'an'ı hakla indirdik; o da hakla indi. Seni de ancak (cenneti) müjdeleyici ve (cehennemi) uyarıcı olarak gönderdik.

﴿ 106 ﴾	تَنْزِيلاً	نَزَّلْنَاهُ	وَ	عَلَى مُكْثٍ	عَلَى النَّاسِ	لِتَقْرَأَهُ	فَرَقْنَاهُ	قُرْآنًا	وَ
	yavaş yavaş mef'ûlü mutlak	onu indirdik f. mazi, fâil, mef'ul	ve atıf h.	dura dura hal; şibhi cümle	insanlara car-mecrur	okuman için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	ayırdık f. mazi, fâil, mef'ul	Kuran'ı sonrasında açıklanan mahzuf bir fiilin mef'ulü (yani aslında vurgu için fiilden önce gelen mef'ul)	atıf h.

106. Kuran'ı, insanlara dura dura (ağır ağır, sindirerek) okuman için, (bölüm bölüm, ayet ayet) ayırdık ve onu yavaş yavaş (gerektikçe, ihtiyaçlarına ve olaylara göre) indirdik.

الَّذِينَ	إِنَّ	لاَ تُؤْمِنُوا ط	أَوْ	بِهِ	آمِنُوا	قُلْ	
kimselere (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	Doğrusu tekid ve nasb harfi	inanmayın nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	veya atıf h.	ona car-mecrur	inanın emir fiili, fâil	De ki emir fiili	
﴿ 107 ﴾	سُجَّدًا لا	لِلْأَذْقَانِ	يَخِرُّونَ	عَلَيْهِمْ	يُتْلَى	إِذَا	مِنْ قَبْلِهِ	الْعِلْمَ	أُوتُوا
	secdeye	çeneleri (üstü yüz üstü) car-mecrur	kapanırlar cevâbü'ş-şart; fiili muzari+fâil	onlara car-mecrur	okununca fi'lu'ş-şart; meçhul fiili muzari	zaman zarfı	bundan önce h. cer-mecrur isim	ilim mef'ul	kendilerine verilenler sıla; fiil cümlesi; meçhul f. mazi, naibi fâil
		(يَخِرُّونَ)'deki cemi vâv'ından yani failden hal							

(إِنَّ)'nin haberi; şart ve cevabı

107. De ki: "Ona ister inanın, ister inanmayın. Doğrusu bundan önce ilim verilen kimselere (Ehli Kitab'ın salihlerinden olan âlimlere) o (Kur'an) okununca, çeneleri (üstü, yüz üstü) secdeye kapanırlar." (سجدة مستحبة)

إِنْ	رَبِّنَا	سُبْحَانَ	وَ	يَقُولُونَ
Gerçekten fiilin önüne geldiği için (إِنَّ)'nin tahfifi (hafifletilmiş hali)	Rabbimizi muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (نَا): muz. ileyh	tenzih ederiz (نُسَبِّحُ) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf		derler fiili muzari+fâil
			atıf h.	
﴿ 108 ﴾	لَمَفْعُولاً	رَبِّنَا	وَعْدُ	كَانَ
	kesinlikle gerçekleşmiştir tekit lamı (lâmu'l-fârika)+ (كَانَ)'nin haberi	Rabbimizin muzafun ileyh	va'di (كَانَ)'nin ismi, muzaf	daima f. mazi, nâsih
﴿ 109 ﴾	خُشُوعًا	يَزِيدُهُمْ	وَ	يَبْكُونَ	لِلْأَذْقَانِ	يَخِرُّونَ	وَ
	huşuunu ikinci mef'ûl	onların artırır f. muzari, mef'ul	atıf h.	ağlayarak (يَخِرُّونَ)'nin fâilinden hal; fiili muzari+fâil	yüz üstü car-mecrur	kapanırlar fiili muzari+fâil	atıf h.

108. (Secde ederken) "Rabbimizi (onun için uydurulan noksan sıfatlardan) tenzih ederiz. Gerçekten Rabbimizin va'di (verdiği söz) kesinlikle gerçekleşir." derler. **109**. Ağlayarak yüz üstü kapanırlar. Bu (yani Kur'an veya secde) onların huşularını (saygı dolu korkularını) artırır.

أَيًّا مَا	الرَّحْمَنَ ط	ادْعُوا	أَوِ	اللَّهَ	ادْعُوا	قُلِ
hangi birisiyle mukaddem mef'ul, şart ve cezm ismi+ (beraberinde gelen zaid harf)	Rahman mef'ul	ister çağırın emir fiili, fâil	atıf h.	Allah mef'ul	İster çağırın emir fiili, fâil	De emir f., , geçiş dolayısıyla esreli

لاَ تَجْهَرْ	وَ	الْحُسْنَى ج	الْأَسْمَآءُ	فَلَهُ		تَدْعُوا
yükseltme nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari	atıf h.	en güzel sıfat	isimler mübteda muahhar, mevsuf	O'na aittir rabıta+ haber mukaddem+ şibhi cümle		dua ederseniz fi'lu'ş-şart; fiili muzari, fâil
			cevabü'ş-şart; isim cümlesi			

﴿ 110 ﴾ سَبِيلاً	ذٰلِكَ	بَيْنَ	ابْتَغِ	وَ	بِهَا	لاَ تُخَافِتْ	وَ	بِصَلاَتِكَ
bir yol mef'ul	bu ikisi muzafun ileyh,	arasında mekan zarfı, muzaf	tercih et emir fiili	atıf h.	onu car-mecrur	kısma nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	Namazda h. cer-mecrur isim

110. De ki; «İster «Allah» diye çağırın (dua edin), ister «Rahman» diye çağırın (yalvarın). Hangisiyle dua ederseniz (edin) Çünkü en güzel isimler O'na aittir. Namazda (sesini çok) yükseltme, (fazla da) kısma. Bu ikisi arasında bir yol (orta yolu) tercih et.»

وَلَدًا	لَمْ يَتَّخِذْ	الَّذِي	لِلّٰهِ	الْحَمْدُ	قُلِ		وَ
bir çocuk mef'ul	edinmeyen sıla; fiil cümlesi; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f.muzari	sıfat, ismi mevsul	Allah'a haber, şibhi cümle	hamd olsun mübteda	De ki emir fiili		atıf h.

لَمْ يَكُنْ	وَ	فِي الْمُلْكِ	شَرِيكٌ	لَهُ	لَمْ يَكُنْ		وَ
olmayan nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih	atıf h.	hakimiyette car-mecrur	bir ortak olmayan (كَانَ)'nin muahhar ismi	kendisine ait (كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm	olmayan cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih		atıf h.

﴿ 111 ﴾ تَكْبِيرًا	كَبِّرْهُ	وَ	مِنَ الذُّلِّ	وَلِيٌّ	لَهُ		
tekbir getirerek mef'ûlü mutlak	onu yücelt emir f., mef'ul	ve atıf h.	âcizlikten dolayı car-mecrur	bir dosta (كَانَ)'nin muahhar ismi	(ihtiyacı) olmayan (كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.		

111. De ki: «Bir çocuk edinmeyen, hakimiyette ortağı olmayan, âcizlikten dolayı bir velîye (bir koruyucuya yahut bir yardımcıya) ihtiyacı olmayan Allah'a hamd olsun». Ve onu tekbir getirerek yücelt (şanını yücelttikçe yücelt, gereği gibi büyük ve yüce tut)!

سورة الكهف (18)

(KEHF (Mağara Ashabı) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 110 ayettir.)

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 292 – 303 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	الْكِتَابَ	عَلَى عَبْدِهِ	أَنْزَلَ	الَّذِيَ	لِلّٰهِ	اَلْحَمْدُ
atıf h.	Kitab'ı mef'ul	kuluna harfi cer-mecrur isim	indiren sıla, fiil cümlesi; f. mazi	sıfat, ismi mevsul	Allah'a aittir. haber; şibhi cümle, mevsuf	Hamd mübteda

شَدِيدًا	بَأْسًا	لِيُنْذِرَ	قَيِّمًا	﴿ 1 ﴾	عِوَجًا ط	لَهُ	لَمْ يَجْعَلْ	
şiddetli sıfat	bir azabı mef'ul mevsuf	haber verip uyarmak için sebep ve nasb h., f. muzari	dosdoğru olarak (لَهُ)'daki zamirden hal		سكتة hiçbir eğrilik mef'ul	ona car- mecrur	kılmadığı cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	

الصَّالِحَاتِ	يَعْمَلُونَ	الَّذِينَ	الْمُؤْمِنِينَ	يُبَشِّرَ	وَ	مِنْ لَدُنْهُ
yararlı işler mef'ul	işleyen sıla, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	sıfat, ismi mevsul	mü'minlere mef'ul, mevsuf	müjdelemek (için) fiili muzari	ve atıf h.	katından (بَأْسًا)'in ikinci sıfatı: şibhi cümle

أَنَّ	لَهُمْ	أَجْرًا	حَسَنًا ﴿2﴾	مَاكِثِينَ	فِيهِ	أَبَدًا ﴿3﴾
	kendileri için olduğunu	bir mükafat	güzel	kalıcılar olarak	orada (cennette)	ebediyyen
tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	(أَنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	sıfat	{(لَهُمْ)'daki zamirden } hal	car-mecrur	zaman zarfı

1. Hamd (şükür ve övgü); kuluna, ona ait hiçbir eğrilik (tutarsızlık, çelişki, tezat, çarpıklık ve kusur) kılmadığı Kitab'ı (Kur'ân-ı) indiren Allah'a aittir. **2 – 3.** Katından şiddetli bir azabı haber verip uyarmak ve yararlı işler işleyen mü'minlere orada (cennette) ebediyyen kalıcılar olarak (sonsuza dek kalacakları şekilde) kendileri için güzel bir mükafat olduğunu müjdelemek için dosdoğru olarak (yani ayetleri bütün zamanlarda tahrif olmakdan ve değiştirilmekten uzak olacak şekilde sabit ve dosdoğru, birbiriyle de tutarlı olarak indirdi).

وَ	يُنْذِرَ	الَّذِينَ	قَالُوا	اتَّخَذَ	اللَّهُ	وَلَدًا ﴿4﴾
ve atıf h.	uyarman (için) birinci (يُنذِرَ) üzerine matuf, f.muzari	kimseleri mef'ul, ismi mevsul	diyen sıla, f. mazi, fâil	edindi f. mazi	Allah fâil	çocuk mef'ul

4. Ve «Allah çocuk edindi» diyen kimseleri (de) uyarman için (Kur'an'ı indirdi).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 292 ≻

(İSRA, 105 – 106 – 107):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً):(if'al b.) gönderdi (نَزَلَ يَنْزِلُ): indi (اَلْمُبَشِّرُ): (ismi fail) müjdeleyen (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı (فَرَقَ يَفْرُقُ فَرْقًا): ayırdı veya ayırdetti (قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuz f.) okudu (نَزَّلَ يُنَزِّلُ): (tef'il b.) indirdi [(مَكُثَ يَمْكُثُ) اَلْمُكْثُ]: (masdar) durma, durup bekleme, yavaş yavaş, parça parça, ağır ağır, tek tek (خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf f.) secdeye kapandı/ yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): verdi, getirdi (سُجَّد ج اَلسَّاجِدُ): (ismi fail) secde eden (اَلذَّقْنُ ج اَذْقَانٌ): çene

(İSRA, 108 – 109 – 110 – 111):

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, takdis ve tenzih etti [(فَعَلَ يَفْعَلُ) اَلْمَفْعُولُ]: (ismi meful) yapılan (اَلْوَعْدُ): vaad, söz (خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) secdeye kapandı/ yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı (بَكَى يَبْكِي بُكَاءً):(nakıs fiil) ağladı (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti [(خَشَعَ يَخْشَعُ) اَلْخُشُوعُ]: (masdar) ürperti, huşuda bulunma (اَلذَّقْنُ ج اَذْقَانٌ): çene (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) isimlendirdi/ çağırdı/ dua etti/ ibadet etti (اَلْإِسْمُ خ اَسْمَاءُ): isim ad (خَافَتَ يُخَافِتُ مُخَافَتَةً): (müfaale b.) sesi alçalttı, alçak sesle okudu (جَهَرَ يَجْهَرُ جَهْرًا): ilan etti, açığa verdi (اَلْحُسْنَى): (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (if'tial b.) talep etti, arzuladı [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost (اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk (اَلذُّلُّ ج ذُلٌّ): zelil, düşük, alçak (كَبَّرَ يُكَبِّرُ تَكْبِيرًا): (tef'il b.) büyük olduğuna itikadı oldu, büyük bildi

≺ KEHF SURESİ ≻

(KEHF, 1 – 2 - 3 – 4):

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al babı) indirdi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz, sapma (اَلْقَيِّمُ): dosdoğru, sabit/ (işleri) sağlamca yapan, halleden, dosdoğru, sabit (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı (اَلْبَأْسُ): azap/ harp/ kuvvet/ güç (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (لَدُنْ):(zarf) yanında, katında (اَبَدًا): ebediyen, sürekli (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi (عَمِلَ يَعْمَلُ): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) doğru olan, salih olan (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, hoşa giden (اَلْمَاكِثُ ج مَاكِثُونَ): (ismi fail) duran, kalan (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 293 (18 / KEHF: 5 – 15) ≻

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَ لاَ لِآبَائِهِمْ ط

babalarının (ne de) herhangi bir bilgisi Bununla ilgili (ne) onların yoktur
harfi cer-mecrur isim zaid nefiy h. (tekid için) atıf h. zaid cer, mübteda muahhar car-mecrur haber mukaddem; şibhi cümle {(عِلْمٍ) ile bağlantılıdır} nefiy h.

كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ ط إِنْ يَقُولُونَ إِلاَّ كَذِبًا ﴿5﴾

(ne) büyük (iftira) oldu! (bu) söz çıkan ağızlarından söylemiyorlar başka (bir şey) Yalandan
f. mazi temyiz (كَلِمَةً)'in sıfatı; muzari f. harfi cer-mecrur isim nefiy h., fiili muzari+fâil istisna h. mef'ul

5. Bununla ilgili (olarak yani Allah'ın çocuk edindiğine dair) (ne) onların (ne de) babalarının (yani atalarının) herhangi bir bilgisi yoktur. Ağızlarından çıkan (bu) söz (ne) büyük (iftira) oldu! Yalandan başkasını söylemiyorlar.

فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا

neredeyse (belki) sen mahvedip tüketeceksin kendini onların ardından Eğer onlar inanmazlarsa
başlama h., ümit ve nasb h.+ (لَعَلَّ)'nin ismi (لَعَلَّ)'nin haberi (بَاخِعٌ) ismi fâilinin mef'ulü harfi cer, zarf ismi, {(بَاخِعٌ) ile bağlantılıdır} cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari+fâil

بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿6﴾

bu (yeni) söze (yani Kur'ân'a) üzüntü sebebi ile
car-mecrur bedel mef'ûlün lieclih, kendinden önce açıklanan cevabü'ş-şart mahzuf

6. (Ey Muhammed!) Eğer onlar bu (yeni) söze (yani Kur'ân'a) inanmazlarsa, (bu yüzden onların dünya ve ahirette helak olacakları korkusundan dolayı duyacağın) üzüntü sebebi ile onların peşinden (ardından) neredeyse (belki) kendini mahvedip tüketeceksin.

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا

Gerçek şu ki Biz kıldık şeyleri yeryüzü üzerindeki bir süs ona
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fâil birinci mef'ul, ismi mevsul şibhi cümle ikinci mef'ul, mevsuf (زِينَةً)'in sıfatı; şibhi cümle

لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً ﴿7﴾

imtihan etmemiz için hangisinin daha güzel (olacağını) amel bakımından
ta'lil ve nasb h., f. muzari, mef'ul mübteda, soru ismi haber temyiz

(نَبْلُوَ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

7. Gerçek şu ki Biz, (insanların) hangisinin daha güzel amel edeceğini (daha iyi iş işleyeceğini) imtihan etmemiz için yeryüzü üzerindeki şeyleri (mal, mülk, makam, yeme, içme, evlenme vs.) ona bir süs kıldık.

وَ إِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ط ﴿8﴾

atıf h. Biz gerçekten tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi yapmaktayız tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi (جَاعِلُونَ) ismi fâilinin birinci mef'ulü, ismi mevsul onun üzerindeki şeyleri sıla; şibhi cümle bir toprak ikinci mef'ul, mevsuf kupkuru sıfat

8. Biz gerçekten onun (süslü yeryüzünün) üzerindeki şeyleri kupkuru bir toprak yapmaktayız.

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَ الرَّقِيمِ

Yoksa ..mu sandın tekid ve nasb harfi «Ashab- ı Kehf»'i ve «Rakîm»'i
atıf h. f. mazi,: fâil (أَنَّ)'nin ismi, muzaf muzafun ileyh ve matuf

كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿9﴾

olduğunu mucizelerimizden şaşılacak
f. mazi, nâsih+ (وا):(كَانَ)'nin ismi harfi cer-mecrur isim (كَانَ)'nin haberi

(أَنَّ)'nin haberi; ..(كَانُوا) fiil cümlesi, (أَنَّ) masdarı müevveli ve sonrasındakiler (حَسِبَ)'nin mef'ûlü

9. Yoksa sen «Ashab-ı Kehf»'in (Mağara arkadaşlarının) ve «(ashabı) Rakîm»'in (mağara kapısında isimlerinin veya başından geçen olayların yazılı bulunduğu kitâbe veya levhanın) şaşılacak mucizelerimizden olduğunu mu sandın?

آتِنَا	رَبَّنَا	فَقَالُوا	إِلَى الْكَهْفِ	الْفِتْيَةُ	أَوَى	إِذْ
bize ver dua için emir f.+ birinci mef'ul	Rabbimiz! mahzuf nida harfinin münadası	demişlerdi atıf harfi, f. mazi, (وا):fâil	mağaraya car - mecrur	(o) gençler fâil	sığınmış ...(أَوَى) cümlesi (إِذْ) zarfının muzafun ileyhi, mazi fiil	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı, muzaf

﴿ 10 ﴾ رَشَدًا	مِنْ أَمْرِنَا	لَنَا	هَيِّئْ	وَ	رَحْمَةً	مِنْ لَدُنْكَ
bir kurtuluş yolu mef'ul	(bu) işimizden h. cer, mecrur isim, {(رَشَدًا)'den hal de denmiştir }	bizim için car-mecrur	hazırla dua için emir fiili	ve atıf h.	bir rahmet ikinci mef'ul	katından h. cer, zarf ismi

10. Bir zamanlar (o) gençler mağaraya sığınmış: «Rabbimiz! Katından bize bir rahmet ver ve (bu) işimizden (durumumuzdan) bizim için bir kurtuluş yolu hazırla (bir çıkış yolu göster) demişlerdi!

﴿ 11 ﴾ عَدَدًا لا	سِنِينَ	فِي الْكَهْفِ	عَلَى آذَانِهِمْ	فَضَرَبْنَا
sayılı sıfat	yıllarca zaman zarfı, mevsuf {(ضَرَبْنَا) ile bağlantılıdır}	mağarada car-mecrur {fiil ile bağlantılıdır}	kulakları üzerine harfi cer-mecrur isim	Bunun üzerine vurduk atıf h. f. mazi, fâil

11. Bunun üzerine (dualarını kabul edip) sayılı yıllarca (nice yıllar) mağarada kulakları üzerine (perde) vurduk.

أَحْصَى	الْحِزْبَيْنِ	أَيُّ	لِنَعْلَمَ	بَعَثْنَاهُمْ	ثُمَّ
daha iyi hesapladığını haber, ...(أَيُّ) cümlesi (نَعْلَمَ)'nin mef'ûlüdür	iki grubun muzafun ileyh	hangisinin mübteda, soru ismi, muzaf	bilmemiz için ta'lil ve nasb h., fiili muzari	onları tekrar uyandırdık f. mazi, fâil, mef'ul	Sonra atıf h.

﴿ 12 ﴾ أَمَدًا ع	لَبِثُوا	لِمَا		
süre bakımından temyiz	f. mazi, fâil	kalmalarının (miktarını) harfi cer, masdar h., {(أَمَدًا)'den hal de denmiştir }		

12. Sonra iki gruptan hangisinin, (mağarada) kaldıkları süreyi daha iyi hesapladığını bilmek (ortaya çıkarmak) için, onları tekrar uyandırdık.

فِتْيَةٌ	إِنَّهُمْ	بِالْحَقِّ ط	نَبَأَهُمْ	عَلَيْكَ	نَقُصُّ	نَحْنُ
gençlerdi (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	Gerçek şu ki onlar tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	hakla (gerçek olarak) car-mecrur {mef'ûlden hal de denmiştir}	onların haberlerini mef'ul	sana car-mecrur	anlatalım haber, muzari fiil	Biz mübteda

﴿ 13 ﴾ هُدًى ق	زِدْنَاهُمْ	وَ	بِرَبِّهِمْ	آمَنُوا	
hidayetini ikinci mef'ul	Biz de onların artırmıştık f. mazi, fâil, birinci mef'ul	atıf h.	Rabblerine h. cer-mecrur isim	inanmış (فِتْيَةٌ)'ün sıfatı: mazi fiil cümlesi	

13. Biz sana; onların haberlerini hakla (efsane değil doğru ve gerçek olarak) anlatalım: Gerçek şu ki onlar; Rabblerine inanmış gençlerdi. Biz de onların hidayetini artırmıştık.

رَبُّنَا	فَقَالُوا	قَامُوا	إِذْ	عَلَى قُلُوبِهِمْ	رَبَطْنَا	وَ
Bizim Rabbimiz mübteda	(şöyle) dediler: atıf h., f. mazi, fâil	ayağa kalkıp f. mazi, (fâil, cümle muz. ileyh	O zaman geçmiş zaman zarfı, muzaf	Kalplerine harfi cer,: mecrur isim	rabtettik f. mazi, fâil	atıf h.

إِلَهًا	مِنْ دُونِهِ	لَنْ نَدْعُوَا	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	رَبُّ
hiçbir tanrıya mef'ul	O'ndan başka h. cer-mecrur isim	kesinlikle tapmayız قصر tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari	yerin matuf	ve atıf h.	göklerin muzafun ileyh	Rabbidir haber, muzaf

﴿ 14 ﴾ شَطَطًا	إِذًا	قُلْنَا	لَقَدْ	
saçma sapan (bir laf) mef'ul, {mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir, yani; قولا شَطَطًا }	o halde cevap h.	demiş oluruz f. mazi, fâil	(yoksa) gerçekten lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik harfi	

14. Kalplerini rabtettik (kuvvet, kararlılık, sabır ve metanet verdik.) O zaman (gençler mağarada kendi aralarında birbirlerine veya "insanları putlara, tağutlara ibadete teşvik eden, onları bu putlara, tağutlara ibadete zorlayan zalim hükümdarın" önünde) ayağa kalkıp (şöyle) dediler: «Bizim Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbidir kesinlikle O'ndan başka hiçbir tanrıya tapmayız; (yoksa) gerçekten o halde saçma sapan (bir laf) demiş oluruz.

هٰؤُلَآءِ	قَوْمُنَا	اتَّخَذُوا	مِنْ دُونِهِ	آلِهَةً ط	لَوْلَا	يَأْتُونَ	عَلَيْهِمْ
Şu	bizim kavmimiz	edindiler	Allah'tan başka	tanrılar	değil mi	getirmeliler	onların üzerine
mübteda	(هٰؤُلَآءِ)'den bedel	haber; mazi f., fâil	harfi cer-mecrur isim	mef'ul	tahsis h.	fiili muzari+ fâil	(سُلْطَانٍ)'den hal: şibhi cümle

بِسُلْطَانٍ	بَيِّنٍ ط	فَمَنْ	أَظْلَمُ	مِمَّنِ	افْتَرَى	عَلَى اللّٰهِ	كَذِبًا ط ﴿ 15 ﴾
bir delil	açık	O halde kimdir	daha zalim	uyduran kimseden		Allah'a karşı	yalan
h. cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat, mecrur	başlama h., mübteda, soru ismi	haber	h. cer, ismi mevsul. {(أَظْلَمُ) ile bağlantılıdır}	sıla, fiil cümlesi; f. mazi	car-mecrur {(افْتَرَى) ile bağlantılı}	mef'ul

15. «Şu bizim kavmimiz (kendinden öncekilerin yolunda giderek) Allah'tan başka tanrılar edindiler. (Madem bunu söylüyorlar) onların üzerine açık bir delil getirmeli değil mi idiler? O halde Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kimdir?»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 293 ≻

(KEHF, 5 – 6 – 7 – 8):

(اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba (كَبُرَ يَكْبُرُ كِبْرًا): çirkin ve müstehcen oldu/ büyük oldu/ nefse ağır geldi

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْفُوهٌ ج اَفْوَاهٌ): ağız (esmâ-i hamse'den biri)

(اَلْكَذِبُ): yalan, uydurma [(بَخَعَ يَبْخَعُ) اَلْبَاخِعُ]: (ismi fail) (öfkeden yahut gamdan dolayı) kendini helak eden, öldürecek dereceye getiren kimse (اَلْأَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare (اَلْأَسَفُ): üzüntü, kızma (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلزِّينَةُ ج زِينَاتٌ): süs, zinet (بَلَاءً يَبْلُو بَلَاءً): (nâkıs f.) imtihan etti, denedi

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(اَلْجَاعِلُ ج جَاعِلُونَ): (ismi fail) kılıcı, yapıcı, yapan (اَلصَّعِيدُ): toprak, arazi, yeryüzü (اَلْجُرُزُ): çorak, kurak arazi

(KEHF, 9 - 10 – 11 – 12 – 13):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اَلرَّقِيمُ): yazıt, kitabe (mağaranın kapısı üzerinde, içersinde Ashab'ı Kehf'in isimleri yahut kıssalarının yazılı olduğu levha yahut Filistin'in aşağısında Eyle'ye yakın bir vadinin adı ki mağara bu vadidedir)

(اَلْعَجَبُ): (masdar) şaşma, yadırgama (أَوَى يَأْوِي): (lefif ve mehmuz fiil) sığındı, barındı (اَلْفَتَى ج فِتْيَةٌ): genç

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al b., nâkıs ve mehmuz f.) verdi, getirdi (هَيَّأَ يُهَيِّئُ تَهْيِيئًا): kolaylaştırdı, düzenledi, hazırladı

(اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, [(رَشِدَ يَرْشُدُ) اَلرَّشَدُ]: (masdar) çıkış yolu, kurtuluş reçetesi, doğru yolu bulma, olgunlaşma

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): vurdu, dövdü (kulaklarını bürüdük uyuttuk manasında) (اَلْأُذُنُ ج آذَانٌ): kulak (اَلْعَدَدُ ج أَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): uyandırdı, gönderdi, diriltti (اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, grup

[(أَحْصَى يُحْصِي) اَلْأَحْصَى]:(ismi tafdil) daha iyi hesaplayan (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti/ gecikti/ dayandı

(اَلْأَمَدُ): zaman, uzun süre, nihayet (قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil) hikaye etti, anlattı (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءٌ): haber, vakıa, hadise

(اَلْفَتَى ج فِتْيَةٌ): genç (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef f.) arttırdı, arttı, kattı, ziyadeleştirdi (اَلْهُدَى): (masdar) hidayet, hidayet verme

(KEHF, 14 – 15) :

(رَبَطَ يَرْبِطُ رَبْطًا): bağladı, rabtetti (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef f.) kalktı, durdu, başladı (اَلشَّطَطُ): cevr, eziyet, hududu aşma, saçmalama

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (if'tial b.) uydurdu, iftira etti

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs, mehmuz fiil) getirdi (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe (اَلْكَذِبُ): yalan, uydurma

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 294 (18 / KEHF: 16 – 20) ≻

وَ	إِذِ	اعْتَزَلْتُمُوهُمْ	وَ	مَا	يَعْبُدُونَ	إِلَّا
başlama h.	Madem geçmiş zaman zarfı, muzaf,	onlardan uzaklaştınız f. mazi, fâil, mef'ul zamir öncesindeki (و): işba' h., mef'ul, cümle muz. ileyh	ve atıf h.	şeylerden (هُمْ)'deki (اعْتَزَلْتُمُوهُمْ) üzerine matuf, ismi mevsul	onların tapmakta oldukları sıla, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	dışında istisna h. {hasr edatı da denir}

اللَّهَ	فَأْوُوا	إِلَى الْكَهْفِ	يَنْشُرْ	لَكُمْ	رَبُّكُمْ	مِنْ رَحْمَتِهِ
Allah'ın müstesna	o halde sığının rabıta, emir fiili, fâil, (اعْتَزَلْتُمُوهُمْ) cümlesi üzerine matuf}	mağaraya car-mecrur	ki yaysın fiili muzari, emrin cevabı olduğu için meczum	size car-mecrur	Rabbiniz fâil	rahmetinden harfi cer-mecrur isim

وَ	يُهَيِّئْ	لَكُمْ	مِنْ أَمْرِكُمْ	مِرْفَقًا	﴿ 16 ﴾
ve atıf h.	hazırlasın fiili muzari, (يَنْشُرْ) üzerine matuf	sizin için car-mecrur	işinizden (dolayı) h. cer-mecrur isim	bir destek mef'ul	

16. (Gençlerden biri şöyle dedi:) «Madem siz onlardan ve onların Allah'ın dışında tapmakta olduklarından uzaklaştınız, o halde mağaraya sığının ki, Rabbiniz size rahmetinden yaysın (rahmetinden pay göndersin) ve işinizden (dolayı) sizin için bir destek hazırlasın (fayda sağlayıp kolaylık göstersin).»

وَ	تَرَى	الشَّمْسَ	إِذَا	طَلَعَتْ	تَزَاوَرُ	عَنْ كَهْفِهِمْ
başlama h.	görürsün fiili muzari	güneş mef'ul	zaman şart bildiren zaman zarfı, muzaf	doğduğu fi'lu'ş-şart; f. mazi	meylettiğini cevâbü'ş-şart; fiili muzari, cümle (الشَّمْسَ)'den hal	mağaralarının harfi cer-mecrur isim

ذَاتَ	الْيَمِينِ	وَ	إِذَا	غَرَبَتْ	تَقْرِضُهُمْ	ذَاتَ	الشِّمَالِ
sağ tarafına muzafun ileyh, mekan zarfı, muzaf		atıf h.	battığı zaman şart bildiren zaman zarfı, muzaf		makaslayıp geçtiğini cevâbü'ş-şart; fiili muzari, mef'ul		sol tarafa muzafun ileyh, mekan zarfı, muzaf

وَ	هُمْ	فِي فَجْوَةٍ	مِنْهُ ط	ذَٰلِكَ	مِنْ آيَاتِ
hal vâvı	kendileri mübteda	genişçe bir yerinde bulunurken haber, şibhi cümle	(mağaranın) car-mecrur, (مِنْهُ) (فَجْوَةٍ)'in sıfatı }	Bu mübteda, işaret ismi	mucizelerindendir haber, şibhi cümle, muzaf

{(وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ) cümlesi, (تَقْرِضُهُمْ)'daki zamirden hal: isim cüm.

اللَّهِ ط	مَنْ	يَهْدِ	اللَّهُ	فَهُوَ	الْمُهْتَدِ ج	وَ
Allah'ın muz. ileyh,{..(ذَٰلِكَ) cümlesi başlangıç cümlesi}	kimi şart ismi {mef'ul de denmiştir}	hidayete erdirirse fi'lu'ş-şart; illetin düşmesiyle meczum fiili muzari	Allah fâil	işte o cevabü'ş-şart için rabıta, mübteda	doğru yola ermiştir haber	atıf h.

cevâbü'ş-şart; şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

﴿ 17 ﴾	مُرْشِدًا ع	وَلِيًّا	لَهُ	فَلَنْ تَجِدَ	يُضْلِلْ	مَنْ
	yol gösterici sıfat, şart ve cevabı mübtedasının haber	bir dost mef'ul, mevsuf	onun için car-mecrur	artık bulamazsın rabıta+ cevabü'ş-şart; tekidi nefyi istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari	saptırırsa fi'lu'ş-şart; fiili muzari	kimi de mübteda, cezmeden şart ismi

17. Kendileri mağaranın genişçe bir yerinde bulunurken, güneş doğduğu zaman, (güneşin) mağaralarının sağ tarafına meylettiğini, battığı zaman; sol tarafı makaslayıp geçtiğini görürsün. Bu, Allah'ın mucizelerindendir. Allah, kimi hidayete erdirirse; o, doğru yola ermiştir (Ashab-ı Kehf de bu hidayet edilenlerdendir), kimi de saptırırsa; artık onun için yol gösterici bir dost yardımcı bulamazsın.

وَ	تَحْسَبُهُمْ	أَيْقَاظًا	وَ	هُمْ	رُقُودٌ ق	وَ
başlama h.	onları sen sanırdın f. muzari, birinci mef'ul	uyanıklar ikinci mef'ul	hal vâvı	onlar mübteda	uyuyanlar iken haber	atıf h.

(تَحْسَبُهُمْ)'deki zamirden hal; isim cümlesi

وَ	ذَاتَ الشِّمَالِ ق	وَ	ذَاتَ الْيَمِينِ	ذَاتَ	نُقَلِّبُهُمْ	
atıf h.	sola muzafun ileyh	ve atıf h.	sağa muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	Biz onları çevirirdik f. muzari, mef'ul	
عَلَيْهِمْ	اطَّلَعْتَ	لَوِ	بِالْوَصِيدِ ط	ذِرَاعَيْهِ	بَاسِطٌ	كَلْبُهُم
onlar(ın durumların)a car-mecrur	muttali olsaydın fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	Eğer şart h.{şart cümlesi, başlangıç cümlesi}	eşikte car-mecrur	iki dirseğini mef'ul, tesniye ismin mansub hali, muzaf, (ن)'u izafet için kalkmış, muz. ileyh	uzatmıştır haber	Köpekleri mübteda
﴿ 18 ﴾ رُعْبًا	مِنْهُمْ	لَمُلِئْتَ	وَ	فِرَارًا	مِنْهُمْ	لَوَلَّيْتَ
korku ile temyiz	onlardan dolayı car-mecrur {fiille bağlantılı}	dolardın cevabü'ş-şart için rabıta, {tekid için rabıta da denmiştir},f. mazi, fâil	ve atıf h.	kaçardın mef'ûlü mutlak naibi (yani hazfolan mef'ûlü mutlak'ın sıfatı)	onlardan car-mecrur	dönüp cevab harfi+(وَلَّيْتَ):cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil

18.Onlar (mağaradaki gençler) uyur haldeyken sen onları uyanıklar sanırdın. Biz onları (vücutları çürümesin, yaralar oluşmasın v.b. diye) sağa ve sola çevirirdik. Köpekleri dirseklerini (ön ayaklarını) eşikte uzatmıştı. Eğer onlar(ın durumların)a muttali olsaydın (yani yanlarında olup da onları saç ve sakalları, tırnakları uzamış halde görseydin) dönüp onlardan kaçardın ve (gördüklerin yüzünden) korku ile dolardın.

قَائِلٌ	قَالَ	بَيْنَهُمْ ط	لِيَتَسَآءَلُوا	بَعَثْنَاهُمْ	كَذٰلِكَ	وَ
bir sözcü fâil, mevsuf	dedi f. mazi	aralarında mekan zarfı	birbirlerine sormaları için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	onları uyandırdık f. mazi, fâil, mef'ul	Böylece car-mecrur	başlama h.
أَوْ	يَوْمًا	لَبِثْنَا	قَالُوا	لَبِثْتُمْ ط	كَمْ	مِنْهُمْ
veya atıf h.	Birgün zaman zarfı	kaldık f. mazi, fâil	dediler f. mazi, fâil	kaldınız f. mazi, fâil,	ne kadar zaman zarfı, soru ismi, temyizi mahzuf	onlardan (قَائِلٌ)'ün sıfatı; şibhi c.
بَعْضَ	يَوْمٍ ط	قَالُوا	رَبُّكُمْ	أَعْلَمُ	بِمَا	لَبِثْتُمْ
bir parçası (kadar) matuf, muzaf	günün muzafun iley	dediler ki f. mazi, fâil	Rabbiniz mübteda	en iyi bilir masdar da haber	kaldığınız (vakti) sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	h. cer, ismi mevsul,{ denmiştir }
فَابْعَثُوا	أَحَدَكُمْ	بِوَرِقِكُمْ	هٰذِهِ	إِلَى الْمَدِينَةِ	فَلْيَنْظُرْ	أَيُّهَا
şimdi gönderin atıf h. (başlama harfi de denmiş) emir fiili, fâil	birinizi mef'ul	bu gümüş para ile harfi cer-mecrur isim, {(أَحَدَكُم)'den hal }	sıfat, işaret ismi	şehre car-mecrur	baksın atıf h.+emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari	hangisinin mübteda, soru ismi
أَزْكَى	طَعَامًا	فَلْيَأْتِكُمْ	بِرِزْقٍ	مِنْهُ	وَ	لْيَتَلَطَّفْ
en temiz (أَيُّ)'nün haberi, (يَنْظُرْ)'un mef'ulü	yiyeceği (bakımından) temyiz	size getirsin atıf h. emir lâmı, f. muzari, mef'ul	erzak car-mecrur	ordan (رِزْقٍ)'ın sıfatı; şibhi cümle	atıf h.	(Fakat ayrıca) dikkat etsin emr-i gaib; emir lâmı, fiili muzari
وَ	لاَ يُشْعِرَنَّ	بِكُمْ	أَحَدًا	﴿ 19 ﴾		
atıf h.	kesinlikle hissettirmesin nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., tekit nunlu fiili muzari	sizi car-mecrur	kimseye mef'ul			

19. Böylece aralarında birbirlerine sormaları için onları uyandırdık: Onlardan bir sözcü: « (Mağarada) Ne kadar kaldınız?» dedi. (İçlerinden biri:) «(Ahirette uyanacakların birbirlerine sorduğu gibi:) Birgün veya günün bir parçası kadar kaldık » dediler. (Sonra da hallerinin değişmesine bakarak) dediler ki; «Kaldığımızı en iyi Rabbiniz bilir. Şimdi şu gümüş para ile birinizi şehre gönderin (mevcut olan) en temiz yiyeceği hangisinin (yani kimin) sattığına baksın, ondan size erzak getirsin. (Fakat ayrıca) dikkat etsin de kesinlikle sizi kimseye hissettirmesin.

فِي مِلَّتِهِمْ	يُعِيدُوكُمْ	أَوْ	يَرْجُمُوكُمْ	عَلَيْكُمْ	إِنْ يَظْهَرُوا	إِنَّهُمْ
kendi milletlerine harfi cer-mecrur isim	sizi döndürürler fiili muzari, fâil mef'ul	veya atıf h.	sizi taşlayarak öldürürler cevâbü'ş-şart; fiili muzari, fâil, mef'ul	size car-mecrur	eğer galebe ederlerse şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; fiili muzari, fâil	Kesinlikle onlar tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi: şart ve cevabı

﴿ 20 ﴾	أَبَدًا	إِذًا	لَنْ تُفْلِحُوا	وَ
	ebediyyen	o takdirde	asla kurtuluşa eremezsiniz	
	zaman zarfı	cevap h.	te'kîd-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari, fâil	atıf h.

20. « (Çünkü) Kesinlikle onlar eğer size galebe ederlerse (burada olduğunuz onlara zahir olursa) sizi taşlayarak öldürürler veya sizi kendi milletlerine (dinlerine) döndürürler ve o takdirde asla ebediyyen kurtuluşa eremezsiniz. »

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 294 ≻

(KEHF, 16):

(اِعْتَزَلَ يَعْتَزِلُ اِعْتِزَالاً): (iftial b.) ayrıldı, uzaklaştı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (أَوَى يَأْوِي): sığındı, barındı

(اَلْكَهْفُ): büyük ve geniş mağara (نَشَرَ يَنْشُرُ نَشْرًا): yaydı, neşretti, yayınladı (هَيَّأَ يُهَيِّئُ تَهْيِيئًا): (tef'il b.) kolaylaştırdı, düzenledi

(اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْمِرْفَقُ): destek, faydalanılan şey, yardımcı

(KEHF, 17):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs ve mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (اَلشَّمْسُ): güneş (طَلَعَ يَطْلُعُ طُلُوعًا): doğdu

(تَزَاوَرَ يَتَزَاوَرُ تَزَاوُرًا): (tefaul b.) dönüp uzaklaştı, meyletti (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ (غَرَبَ يَغْرُبُ غُرُوبًا): battı

(قَرَضَ يَقْرِضُ قَرْضًا): kenarladı, kenarından geçti, makaslayıp geçti (اَلْفَجْوَةُ): geniş yer (mağaranın içindeki geniş boşluk)

(اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ismi fail) hidayete eren (أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (if'al b.) saptırdı veya sapmış buldu

(هَدَى يَهْدِي هَدْيً): (nakıs f.) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti, tarif etti (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın [(أَرْشَدَ يُرْشِدُ) اَلْمُرْشِدُ]: (ismi fail) doğru yolu gösteren, irşad eden

(KEHF, 18):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, var saydı (اَلْيَقِظُ ج اَيْقَاظٌ): uyanık (اَلرَّاقِدُ ج رُقُودٌ): (ismi fail) uyuyan

(قَلَّبَ يُقَلِّبُ تَقْلِيبًا): (tef'il b.) çevirdi, evirip çevirdi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ (اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلْكَلْبُ ج كِلاَبٌ): köpek

[(بَسَطَ يَبْسُطُ) اَلْبَاسِطُ]: (ismi fail) uzatan, genişleten, açan, yayan (اَلْوَصِيدُ): boşluk, avlu, eşik, ön giriş

(اَلذِّرَاعُ): hayvanda ön ayak/ insanda dirsekten parmak ucuna kadar olan kısım/ arşın [(فَرَّ يَفِرُّ) اَلْفِرَارُ]: (masdar) kaçma

(اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلاَعًا): (iftial b.) muttali oldu, görüp bildi/ çıktı, çıkıp baktı (اَلرُّعْبُ): kalbi dolduran korku, yüreği hoplatan ürperti

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nakıs f. , tef'il b.) dönüp kaçtı/ idaresine verdi/ yardımcı verdi/ vazgeçirdi (مَلَأَ يَمْلَأُ مَلْئًا): (mehmuz fiil) doldurdu

(KEHF, 19 – 20):

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): uyandırdı, gönderdi, diriltti (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاؤُلاً): (tefâul b.) birbirine sordu, soruşturdu

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, oyaladı/ yerleşti/ karşı koydu [(اَلْقَائِلُ (قَالَ يَقُولُ]: (ismi fail) sözcü, diyen, söyleyen

[(اَلْأَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen (اَلْأَحَدُ): bir, tek, kimse

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı (اَلْوَرِقُ): gümüş paralar yahut gümüş

[(زَكَا يَزْكُو) اَلْأَزْكَى]: (ismi tafdil) en doğru, en temiz (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yemek/ yedirme, doyurma

(تَلَطَّفَ يَتَلَطَّفُ تَلَطُّفًا): (tefa'ul b.) dikkat etti/ refakat etti/ rıfk ile muamele etti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nakıs ve mehmuz fiil) getirdi

(أَشْعَرَ يُشْعِرُ اِشْعَارًا): (if'al b.) hissettirdi, işar etti, bildirdi, sezdirdi (ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): galip geldi/ zahir oldu/ üste çıktı

(رَجَمَ يَرْجُمُ رَجْمًا): taşladı, taşla öldürdü (أَعَادَ يُعِيدُ اِعَادَةً): (ecvef- if'al b.) döndürdü, iade etti

(اَلْمِلَّةُ): millet (din yahut aynı dine mensup kişiler (أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلاَحًا): (if'al b.) kazandı, feleha erdi

(اَلْأَبَدُ): ebediyyen, ebed, zaman

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 295 (18 / KEHF: 21 – 27)

وَعْدَ	أَنَّ	لِيَعْلَمُوٓا	عَلَيْهِمْ	أَعْثَرْنَا	كَذٰلِكَ	وَ
va'dinin	olduğunu	bilmeleri için	onlara	muttali ettirdik (bulmalarını sağladık)	Böylece	
(أَنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'den sonrası (يَعْلَمُوا) fiilinin mef'ulü	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	car-mecrur	f. mazi, fâil, {(أَعْثَرْنَا) cümlesi, başlangıç cümlesi}	car-mecrur	başlama h.

فِيهَا ج	رَيْبَ	لَا	السَّاعَةَ	أَنَّ	وَ	حَقٌّ	اللَّهِ
bunda	hiçbir şüphe olmadığını		kıyamet günü		ve	gerçek	Allah'ın
(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	(لَا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h. {ikinci müevvel masdar, birincinin üzerine matuf}	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh

(أَنَّ)'nin haberi; isim cümlesi, iki ayrı (أَنَّ) masdarı müevveli (يَعْلَمُ)'nün iki mef'ûlü

ابْنُوا	فَقَالُوا	أَمْرَهُمْ	بَيْنَهُمْ	يَتَنَازَعُونَ	إِذْ
yapın	Bunun üzerine dediler ki	onların olayını	kendi aralarında	tartışıyorlardı	o zaman
emir fiili, fâil	atıf h.+ f. mazi, fâil	mef'ul	mekan zarfı	fiili muzari+fâil, cümle muzafun ileyh	geçmiş zaman zarfı, muzaf

الَّذِينَ	قَالَ	بِهِمْ ط	أَعْلَمُ	رَبُّهُمْ	بُنْيَانًا ط	عَلَيْهِم
kimseler	dedi	onları	daha iyi bilir!	Rableri	bir bina	üstlerine
fâil, ismi mevsul	f. mazi	car-mecrur	haber {..(رَبُّهُمْ أَعْلَمُ) başlangıç cümlesi}	mübteda	mef'ul	car-mecrur

﴿ 21 ﴾	مَسْجِدًا	عَلَيْهِم	لَنَتَّخِذَنَّ	عَلَىٰٓ أَمْرِهِمْ	غَلَبُوا
	bir mescid	Üzerlerine	kesinlikle yapacağız	İşlerine	galib gelen
	mef'ul	car-mecrur	tekid lamı, tekid nûnu'na birleşmiş fiili muzari	harfi cer-mecrur isim	sıla; f. mazi, fâil

21. Böylece, Allah'ın va'dinin gerçek olduğunu (öldükten sonra dirilmenin hak olduğunu) ve bunda (kıyamet gününün geleceğinde) hiçbir şüphe olmadığını bilmeleri için (insanları) onlara muttali ettirdik (farkına varmalarını sağladık). O zaman kendi aralarında onların olayını tartışıyorlardı. Bunun üzerine dediler ki: «Üstlerine bir bina (anıt) yapın; Rableri onları daha iyi bilir!». İşlerine galib gelenler (sözlerini kabul ettirip mücadeleyi kazananlar): «Üzerlerine kesinlikle bir mescid (mabed) yapacağız.» dediler.

خَمْسَةٌ	يَقُولُونَ	وَ	كَلْبُهُمْ ج	رَابِعُهُمْ	ثَلَاثَةٌ	سَيَقُولُونَ
Beştir	derler	ve(ya)	köpekleridir	dördüncüleri	(Onlar) üçtür	(Bazıları) diyecekler
(هُمْ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	fiili muzari+fâil	atıf h.	haber	mübteda	(هُمْ) (Onlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	gelecek zaman h., fiili muzari+fâil

(ثَلَاثَةٌ)'ün sıfatı; isim cümlesi

سَبْعَةٌ	يَقُولُونَ	وَ	بِالْغَيْبِ ج	رَجْمًا	كَلْبُهُمْ	سَادِسُهُمْ
(onlar) yedidir	derler	atıf h.	gayba	taş atarak	köpekleridir	altıncıları
(هُمْ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	fiili muzari+ fâil		car-mecrur {(رَجْمًا)'in sıfatı }	hal, {(يَقُولُونَ)'deki (و)'dan hal konumunda masdar}	haber	mübteda

بِعِدَّتِهِمْ	أَعْلَمُ	رَبِّي	قُلْ	كَلْبُهُمْ ط	ثَامِنُهُمْ	وَ
onların sayılarını	daha iyi bilir	Rabbim	De ki	köpekleridir	sekizincileri	
harfi cer-mecrur isim	haber	mübteda	emir fiili	haber	mübteda	başlama h.

مِرَآءً	إِلَّا	فِيهِمْ	فَلَا تُمَارِ	قَلِيلٌ قف	إِلَّا	مَا يَعْلَمُهُمْ
tartışma	dışında	onlar hakkında	O halde tartışma	pek az kimseden	başkası	Onları bilmez
mef'ûlü mutlak	istisna h	car-mecrur	rabıta+nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	fâil	istisna h.	nefiy h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 22 ﴾	أَحَدًا ع	مِنْهُمْ	فِيهِمْ	لَا تَسْتَفْتِ	وَ	ظَاهِرًا ص
	hiçbir kimseden	onlardan	onlar hakkında	fetva isteme	ve	zahiri
	mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari	atıf h.	sıfat

22. (Olayın ardından asırlar sonra bazıları) Gayba taş atarak (bilinmeyen hakkında tahmin yürüterek:) «(Mağara ehli) üçtür (üç kişidir); dördüncüleri köpekleridir» diyecekler; ve(ya): «Beştir, altıncıları köpekleridir» derler. (Kimileri de:) «(Onlar) yedidir, sekizincileri köpekleridir» derler. De ki: «Onların sayılarını Rabbim daha iyi bilir. Onları pek az kimseden başkası bilmez». O halde onlar (Ashâb-ı Kehf) hakkında, zahiri tartışma dışında (yani delillerin açık olması haricinde) tartışma ve onlar hakkında (ileri geri konuşan) kimselerin hiçbirinden fetva isteme.

وَ	لَا تَقُولَنَّ	لِشَيْءٍ	إِنِّي	فَاعِلٌ	ذَٰلِكَ	غَدًا ﴿23﴾
atıf h.	sakın deme: tekit nununa birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.	Hiçbir şey için: car-mecrur	Ben mutlaka: tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	yaparım: (إِنَّ)'nin haberi	bunu: (فَاعِلٌ) ismi fâilinin mef'ulü	yarın: zaman zarfı, {fâille bağlantılıdır}

إِلَّا	أَنْ يَشَاءَ	اللَّهُ	وَ	اذْكُرْ	رَبَّكَ	إِذَا	نَسِيتَ
hariç: istisna h.	dilemesi: masdar ve nasb h., fiili muzari	Allah'ın: fâil	atıf h.	an: emir fiili	Rabbini: mef'ul	zaman: şart bildiren ve cümleye muzaf olan zaman zarfı	(İnşaallah demeyi) unuttuğun: fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil, cümle (إِذَا) zarfının muzafun ileyhi, önceki cümlede açıklanan cevabü'ş-şart mahzuf

وَ	قُلْ	عَسَىٰ	أَنْ يَهْدِيَنِ	رَبِّي	لِأَقْرَبَ	مِنْ هَٰذَا	رَشَدًا ﴿24﴾
atıf h.	de: emir fiili	umulur ki: camid f. mazi, umut ifade eder	beni iletir: (عَسَىٰ)'nın fâili; masdarı müevvel ;masdar ve nasb h., fiili muzari, nûnu vikaye, alttaki esre mahzuf mef'ul	Rabbim: ((يَهْدِي)'nin fâili	daha yakın: h. cer, gayri munsarif kalıbı olduğu için esre yerine fethayla mecrur	bundan: harfi cer, işaret ismi {(أَقْرَبَ) ile bağlantılıdır}	doğruya: temyiz

23. (Ashab-ı Kehf kıssasında olduğu gibi) Hiçbir şey için: «Allah'ın dilemesi hariç sakın ben bunu yarın mutlaka yaparım deme!» Unuttuğun zaman Rabbini an ve «Umulur ki, Rabbim beni bundan daha yakın (bir zamanda) doğruya (başarıya) yöneltip-iletir.» de

وَ	لَبِثُوا	فِي كَهْفِهِمْ	ثَلَاثَ	مِائَةٍ	سِنِينَ
başlama h.	onlar kaldılar: f. mazi, fâil	mağaralarında: h. cer-mecrur isim	üçyüz: muz. ileyh / zaman zarfı naibi, muzaf {fiille bağlantılı}		sene: (ثَلَاثَ مِائَةٍ)'den bedel

وَ	ازْدَادُوا	تِسْعًا ﴿25﴾	قُلِ	اللَّهُ	أَعْلَمُ	بِمَا	لَبِثُوا ۚ
atıf h.	kattılar: f. mazi, fâil	dokuz (yıl daha buna): temyiz	De ki: emir fiili, geçiş dolayısıyla esreli	Allah: mübteda	daha iyi bilir: haber	h. cer, ismi mevsul {(مَا): masdar h. de denmiştir}	kaldıklarını: sıla; mazi fiil cümlesi, fâil

لَهُ	غَيْبُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ۖ	أَبْصِرْ	بِهِ	وَ	أَسْمِعْ ۖ
O'na aittir: haber mukaddem; şibhi cümle	gaybı: mübteda muahhar, muzaf	göklerin: muzafun ileyh	ve: atıf h.	yerin: matuf	ne güzel gören: (kendine has kalıbıyla) taaccüb fiili	O: zaid h. cer (taaccüb fiilinin kalıbıyla birlikte kullanılır), fâil	ve: atıf h.	ne mükemmel işitendir: taaccüb fiili, (بِهِ) takdir edilir, çünkü önceden de gelmiştir

مَا	لَهُمْ	مِنْ دُونِهِ	مِنْ وَلِيٍّ	وَ	لَا يُشْرِكُ	فِي حُكْمِهِ	أَحَدًا ﴿26﴾
yoktur: nefi y h.	onların: haber mukaddem: şibhi cümle	O'ndan başka: h. cer-mecrur isim	bir velisi: zaid cer, mübteda muahhar	atıf h.	ortak (kabul) etmez: nefiy h., f.muzari	hükümranlığında: h. cer-mecrur isim	hiç kimseyi: mef'ul

25. Onlar mağaralarında üçyüz sene kaldılar. Dokuz (yıl daha) kattılar. 26. De ki: (Ne kadar) kaldıklarını Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybı (insanlara gizli kalan sırları) O'na aittir. O, ne güzel gören ve ne mükemmel işitendir! Onların (gökler ve yerdekilerin), O'ndan başka bir velisi (işlerini üstleneni, dostu, yöneticisi) yoktur. O, hiç kimseyi hükümranlığında ortak (kabul) etmez.

وَ	اتْلُ	مَا	أُوحِيَ	إِلَيْكَ	مِنْ كِتَابِ	رَبِّكَ ۖ
başlama h.	oku: emir fiili, illet harfinin düşmesiyle meczum	mef'ul, ismi mevsul	vahyedileni: sıla, fiil cümlesi; meçhul f. mazi	sana: car-mecrur	Kitabı'ndan: harfi cer-mecrur isim, muzaf { (مَا)'dan hal de denmiştir}	Rabbinin: muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh

﴿ 27 ﴾ مُلْتَحَدًا مِنْ دُونِهِ وَ لَنْ تَجِدَ لِكَلِمَاتِهِ لاَ مُبَدِّلَ

bir sığınak O'ndan başka asla bulamazsın Onun kelimelerini değiştirecek yoktur

mef'ul h. cer-mecrur isim te'kid-i nefyi istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari atıf h. (لاَ)'nın haberi, şibhi cümle (لاَ)'nın ismi en-nafiye li'l-cins {cinsini nefyeden lâ}

27. Rabbinin Kitabı'ndan sana vahyedileni oku. Onun kelimelerini (isteseniz de Kur'an'ın sözlerini) değiştirecek yoktur. (Aksi takdirde) O'ndan başka bir sığınak da bulamazsın.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 295 ≻

(KEHF, 21 - 22):

(أَعْثَرَ يُعْثِرُ إِعْثَارًا): (if'al b.) bildirdi, muttali kıldı, buldurdu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaat, söz

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet (اَلرَّيْبُ): şüphe, zan (اُمُورٌ ج اَلْاَمْرُ): iş, emir, durum, husus

(تَنَازَعَ يَتَنَازَعُ تَنَازُعًا): (tefâul b.) çekişmeye sundu, ihtilafa düştü (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nakıs f.) bina etti, yaptı, kurdu

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, en iyi bilen (غَلَبَ يَغْلِبُ غَلْبًا): galip geldi, yendi, üstün geldi

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلثَّلاَثَةُ): üç

(اَلْكَلْبُ ج كِلاَبٌ): köpek (اَلْخَمْسَةُ): beş [(اَلرَّجْمُ بِالْغَيْبِ) اَلرَّجْمُ]: kafadan atma, zan üzerine konuşma/ kovma

(اَلسَّادِسُ): altıncı (اَلسَّبْعَةُ): yedi [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) daha iyi bilen, en iyi bilen (اَلثَّامِنُ): sekizinci

(اَلْعِدَّةُ): sayı, adet, miktar, iddet (اَلرَّابِعُ): dördüncü (مَارَى يُمَارِي مِرَاءً): (müfâale b.) münazara etti, tartıştı, çekişti

[(ظَهَرَ يَظْهَرُ) اَلظَّاهِرُ]:(ismi fail) zahiri, sathi, dıştan (اِسْتَفْتَى يَسْتَفْتِي اِسْتِفْتَاءً): fikir aldı, fetva istedi (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse

(KEHF, 23 - 24):

[(فَعَلَ يَفْعَلُ) اَلْفَاعِلُ]: (ismi fail) yapan (اَلْغَدُ): yarın (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, bahsetti, hatırladı/ mükafatlandırdı (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs f.) unuttu, hatırından çıkardı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs f.) hidayet verdi, yol gösterdi, tarif etti, irşad etti [(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْاَقْرَبُ]: (ismi tafdil) en yakın

[(رَشِدَ يَرْشُدُ) اَلرَّشَدُ]: (masdar) isabetli davranma, dalaletten uzak durma, doğru

(KEHF, 25):

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti, yerleşti (اَلْكَهْفُ): büyük ve geniş mağara (اَلثَّلاَثُ): üç (اَلْمِائَةُ): yüz

(اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene/ kuraklık, kıtlık (اِزْدَادَ يَزْدَادُ اِزْدِيَادًا): (if´ilal b.) kattı, arttırdı/ arttı, katıldı (اَلتِّسْعُ): dokuz

(KEHF, 26):

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ismi tafdil) en iyi bilen, daha iyi bilen (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti, yerleşti

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen (أَبْصِرْ بِهِ): (taaccup siygası) ne güzel gören

(أَسْمِعْ بِه): (taaccup sigası) ne güzel işitendir, ne işitici (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, dost, yakın

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if´al b.) Allah'a ortak koştu [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: hüküm/ hikmet (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse

(KEHF, 27) :

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): ilahi hüküm, kelam, söz

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً):(nakıs fiil , if´al b.) vahyetti/ işaret etti/ sır verdi/ ilham etti/ sevketti (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

[(بَدَّلَ يُبَدِّلُ) اَلْمُبَدِّلُ]: (ismi fail) değiştiren [(اِلْتَحَدَ يَلْتَحِدُ) اَلْمُلْتَحَدُ]: sığınak, iltica yeri

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 296 (18 / KEHF: 28 – 34) ≻

وَ	اصْبِرْ	نَفْسَكَ	مَعَ	الَّذِينَ	يَدْعُونَ	رَبَّهُمْ
	sabret	nefsine	ile birlikte	kimseler	dua eden	Rablerine
atıf h.	emir fiilii	mef'ul	mekan zarfı, {fiille bağlantılıdır}	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	mef'ul

بِالْغَدَاةِ	وَ	الْعَشِيِّ	يُرِيدُونَ	وَجْهَهُ	وَ	لَا تَعْدُ
sabah	ve	akşam	dileyerek	O'nun rızasını		ayrılmasın
car-mecrur	atıf h.	matuf	hal; fiil cümlesi {(يُرِيدُونَ) cümlesi, (يَدْعُونَ)'nin fâilinden hal}; fiili muzari+fâil	mef'ul	atıf h.	nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., fiili muzari

وَ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةِ	زِينَةَ	تُرِيدُ	عَنْهُمْ ۚ	عَيْنَاكَ
atıf h.	Dünya sıfat	hayatının muzafun ileyh, mevsuf	süsünü mef'ul, muzaf	isteyerek (تَعْدُ)'deki gizli zamirden hal	onlardan car-mecrur	gözlerini fâil, muzaf, muz. ileyh

اتَّبَعَ	وَ	عَنْ ذِكْرِنَا	قَلْبَهُ	أَغْفَلْنَا	مَنْ	لَا تُطِعْ
uyan f. mazi	ve atıf h.	bizi anmaktan harfi cer-mecrur isim	kalbini mef'ul	gafil kıldığımız sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	kimseye mef'ul, ismi mevsul	itaat etme nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari

﴿ 28 ﴾	فُرُطًا	أَمْرُهُ	كَانَ	وَ	هَوَاهُ
	aşırılık (كَانَ)'nin haberi	işi (كَانَ)'nin ismi	olan f. mazi, nâsih	atıf h.	hevesine mef'ul

28. O'nun rızasını dileyerek sabah akşam Rablerine dua edenlerle birlikte nefsine sabret (nefsine hakim olarak sebat et). Dünya hayatının (geçici ve aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerin onlardan ayrılmasın. Kalbini (günaha meyli dolayısıyla) bizi anmaktan gafil (kıldığımız, hevesine (kötü arzularına) uyan ve işi aşırılık olan kimseye itaat etme (boyun eğip uyma).

وَ	قُلِ	الْحَقُّ	مِنْ رَبِّكُمْ	فَمَنْ	شَاءَ	فَلْيُؤْمِنْ
	De ki emir fiili	Hak mübteda	Rabbinizdendir haber, şibhi cümle	O halde dileyen kimse fi'lu'ş-şart; f. mazi atıf h. mübteda, şart ismi		iman etsin cevâbü'ş-şart; emr-i gâib

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

وَ	مَنْ	شَاءَ	فَلْيَكْفُرْ ۙ	إِنَّا	أَعْتَدْنَا	لِلظَّالِمِينَ
	kimse mübteda, şart ismi	dileyen fi'lu'ş-şart; f. mazi	inkâr etsin cevâbü'ş-şart; emr-i gaib; cevabü'ş-şart için rabıta, emir lamı, fiili muzari	Doğrusu Biz tekid ve nasb h., (نَا): (إِنَّ)'nin ismi	hazırladık (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, f. mazi, fâil	zalimler için harfi cer-mecrur isim
atıf h.			(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı			

بِمَاءٍ	يُغَاثُوا	وَ	إِنْ يَسْتَغِيثُوا	سُرَادِقُهَا ۚ	بِهِمْ	أَحَاطَ	نَارًا ۙ
bir su ile car-mecrur, mevsuf	yardım edilirler cevâbü'ş-şart; meçhul, fiili muzari, naibi fâil		Eğer yardım isterlerse şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. muzari, fâil	duvarları fâil	onları car-mecrur	çepeçevre kuşatan f. mazi	bir cehennem mef'ul, mevsuf
		atıf h.				{(أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا) cümlesi, (نَارًا)'ın sıfatı}: mazi fiil cümlesi	

﴿ 29 ﴾	مُرْتَفَقًا	وَ	سَاءَتْ	الشَّرَابُ ۚ	بِئْسَ	الْوُجُوهَ ۚ	يَشْوِي	كَالْمُهْلِ
	bir faydalanma yeri temyiz	ve atıf h.	ne kötü {zem için } f. mazi,	içecek fâil, (zemmin tahsis edildiği mahzuf kelime (مَاءٍ)'dir)	Ne kötü zem ifade eden camid f. mazi	yüzleri mef'ul	kavuran (مَاءٍ)'in ikinci sıfatı; fiili muzari cüm.	erimiş maden gibi (مَاءٍ)'in sıfatı; şibhi cümle

29. De ki: Hak (gerçek), Rabbinizdendir (Hakkın hak olduğunu siz değil Allah belirler). O halde dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin. Doğrusu Biz, zalimler için duvarları onları çepeçevre kuşatan bir cehennem hazırladık. Eğer yardım isterlerse, erimiş maden gibi yüzleri kavuran (onları haşlayan) bir su ile yardım edilirler. Ne kötü bir içecek ve ne kötü bir faydalanma (barınak) yeri!

إِنَّ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ
Gerçek şu ki	kimseler	iman eden		yapanlar	salih (güzel) işler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil		atıf h. f. mazi, fâil	mef'ul

إِنَّا	لَا نُضِيعُ	أَجْرَ	مَنْ	أَحْسَنَ	عَمَلًا ج ﴿30﴾
şüphesiz biz	zâyi etmeyiz	ecrini	kimselerin	güzel yapan	bir işi
birinci (إِنَّ)'nin haberi: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi+..	(إِنَّ)'nin haberi, olumsuz muzari f. cümlesi	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi	mef'ul

30. Gerçek şu ki; İman edip de salih (güzel) işler yapanlar, şüphesiz biz, güzel iş yapan kimselerin ecrini zâyi etmeyiz.

أُولَٰئِكَ	لَهُمْ	جَنَّاتُ	عَدْنٍ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهِمُ	الْأَنْهَارُ
İşte	onlara vardır	Adn cennetleri		akan	altlarından	ırmaklar
mübteda, işaret ismi	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf,	muzafun ileyh	(جَنَّاتُ)'nün sıfatı; muzari fiil c.	h. cer, zarf ismi	(تَجْرِي)'nin fâili

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

يُحَلَّوْنَ	فِيهَا	مِنْ أَسَاوِرَ	مِنْ ذَهَبٍ	وَ	يَلْبَسُونَ	ثِيَابًا
Onlar süslenirler	orada	bileziklerden	altından		giyerler	elbiseler
meçhul f. muzari+fâil (يُحَلَّوْنَ) fiil cümlesi (لَهُمْ)'deki zamirden hal}	car-mecrur	harfi cer, gayri munsarif isim olduğu için kesra yerine fethayla mecrur, mevsuf	(أَسَاوِرَ)'nın sıfatı; şibhi c.	atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul, mevsuf

خُضْرًا	مِنْ سُنْدُسٍ	وَ	إِسْتَبْرَقٍ	مُتَّكِئِينَ	فِيهَا	عَلَى الْأَرَائِكِ ط
yeşil	ince ipekten	ve	kalın ipekten	yaslanıp-kurulurlar	orada	tahtlar üzerine
sıfat	car-mecrur	atıf h.	matuf	(يَلْبَسُونَ)'nin fâilinden hal	car-mecrur	car-mecrur

نِعْمَ	الثَّوَابُ ط	وَ	حَسُنَتْ	مُرْتَفَقًا ع ﴿31﴾
Ne güzel	mükafat	ve	ne güzel	istifade yeri
camid f. mazi, övgü ifade eder	fâil	atıf h.	f. mazi, övgü ifade eder	temyiz

31. İşte onlara, altlarından ırmaklar akan Adn cennetleri vardır. Onlar orada (Adn cennetlerinde) altından bileziklerle süslenirler, ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler giyerler, tahtlar üzerine yaslanıp-kurulurlar. Ne güzel mükafat (ödül, sevab karşılık) ve ne güzel istifade yeri!

وَ	اضْرِبْ	لَهُمْ	مَثَلًا	رَجُلَيْنِ	جَعَلْنَا	لِأَحَدِهِمَا
başlama h.	Onlara misal ver			iki adamı	verdik	O ikisinden birine
	emir fiili	car-mecrur	mef'ul	bedel, müsennâ, mevsuf	(رَجُلَيْنِ)'in sıfatı; mazi f.cüm.	h. cer-mecrur isim

جَنَّتَيْنِ	مِنْ أَعْنَابٍ	وَ	حَفَفْنَاهُمَا	بِنَخْلٍ	وَ	جَعَلْنَا
iki bahçe	üzüm bağlarından	,	etraflarını çevreledik	hurma ağaçları)yla	,	bitirdik
mef'ul, müsennâ	(جَنَّتَيْنِ)'in sıfatı; şibhi cümle	atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	f. mazi, fâil

بَيْنَهُمَا	زَرْعًا ط ﴿32﴾	كِلْتَا	الْجَنَّتَيْنِ	آتَتْ	أُكُلَهَا
aralarında	ekinler	ikisi (de)	iki bahçenin	verdi	yemişlerini
mekan zarfı, muzaf, muzafun ileyh	mef'ul	mübteda, müsennâ, muzaf	muzafun ileyh, müsennâ	haber; mazi fiil cümlesi	mef'ul

وَ	لَمْ تَظْلِمْ	مِنْهُ	شَيْئًا لا	وَ	فَجَّرْنَا	خِلَالَهُمَا	نَهَرًا لا ﴿33﴾
,	eksik bırakmadı	ondan	hiçbir şeyi		fışkırtmıştık	ikisinin arasından	ırmak
atıf h.	cahd-ı mutlak	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	f. mazi, fâil	mekan zarfı, muzaf, (هُمَا): muz. ileyh	mef'ul

32. Onlara (fakir mü'minleri yanından kov diyenlere), (şu) iki adamı misal ver: O ikisinden birine üzüm bağlarından iki bahçe verip hurma (ağaçları)yla her iki (bağın ya da bahçenin) etrafını çevreledik (donattık),

(bahçelerin) aralarında da ekinler bitirdik. **33.** İki bahçenin ikisi de yemişlerini (bolca) verdi, hiçbirini eksik (verimsiz) bırakmadı. İkisinin arasından bir de ırmak fışkırtmıştık.

وَ	كَانَ	لَهُ	ثَمَرٌ ج	فَقَالَ	لِصَاحِبِهِ	وَ	هُوَ	يُحَاوِرُهُ
	vardı	onun	geliri	şöyle dedi	arkadaşına			konuşurlarken
başla-ma h.	f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi	atıf h. f. mazi	h. cer- mecrur isim	hal vâvı	mübteda	haber; muzari fiil cümlesi; mef'ul

(قَالَ)'deki müstetir zamirden hal; isim cümlesi

﴿ 34 ﴾	نَفَرًا	أَعَزُّ	وَ	مَالاً	مِنْكَ	أَكْثَرُ	أَنَا
	insan sayısı bakımından	güçlüyüm	,	malca	senden	çoğum	Ben
	temyiz	(أَكْثَرُ) üzerine matuf	atıf h.	temyiz	car-mecrur	haber	mübteda

34. Onun (iki bağ sahibi adamın başka) geliri de vardı. (Bu sebeple böbürlenerek) arkadaşıyla konuşurken ona şöyle dedi: «Ben, malca (servetçe) senden daha çoğum (zenginim); insan sayısı (çoluk çocuk, çalışanlar, hizmetçiler v.b nüfus) bakımından senden daha güçlüyüm.»

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 296 ≻

(KEHF, 28 – 29 – 30 – 31 – 32) :

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (دَعَا يَدْعُو): (nakıs f.) ibadet etti, davet etti, dua etti (اَلْغَدَاةُ): sabah (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat/ yüz/ başlangıç (عَدَا يَعْدُو عَدْوًا): (nakıs fiil) kaydı/ aktı/ aştı/ koştu (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz/ kaynak/ pınar (اَلزِّينَةُ ج زِينَاتٌ): ziynet, süs (أَطَاعَ يُطِيعُ): (ecvef fiil ,if'al b.) itaat etti, uyum sağladı (اَلذِّكْرُ): zikir, tefekkürle hatıra getiriş (أَغْفَلَ يُغْفِلُ إِغْفَالاً): (if'al b.) gafil buldu, gafil avladı, gaflette bıraktı (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (if'ilal b.) uydu, tabi oldu (اَلْفُرُطُ): aşırı gidiş, haddi aşma, aşırılık (أَعْتَدَ يُعْتِدُ اِعْتَادًا): (if'al b.) hazırladı (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً ب): (if'al b.) kuşattı, ihata etti (شَوَى يَشْوِي شَيًّا): (lefif f.) kızarttı, kavurdu (اَلسُّرَادِقُ): çadır/ duvar/ evin orta boşluğunun üzerine çekilen çadır, çadırın çevresinde bulunan engel (اِسْتَغَاثَ يَسْتَغِيثُ اِسْتِغَاثَةً): (istif'al b.) yardıma çağırdı, yardım istedi (غَاثَ يَغِيثُ): (ecvef f.) yardım etti, yardım gördü, yağmur verdi (اَلْمُهْلُ): maden filizlerinin eritilmiş olanı/ irin/ koyu ve kaynar zeytinyağı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön (بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içilen şey, içecek, içki (سَاءَ يَسُوءُ):(ecvef f.) kötü oldu [(اِرْتَفَقَ يَرْتَفِقُ) اَلْمُرْتَفَقُ]:(ismi mekan) dayanma yeri,faydalanma mevkii, istifade yeri,arkadaşlık yeri (أَضَاعَ يُضِيعُ اِضَاعَةً): (if'al b.) zayi etti, telef etti/ ihmal etti (أَحْسَنَ يُحْسِنُ اِحْسَانًا): (if'al b.) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nakıs fiil) cereyan etti, aktı (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْأَسْوِرَةُ ج أَسَاوِرُ): bilezik (اَلذَّهَبُ): altın (حَلَّى يُحَلِّي تَحْلِيَةً): (nakıs f.-tef'il b.) süs eşyası takmak, süslemek, süslendirmek (لَبِسَ يَلْبَسُ لُبْسًا): giyindi, taktı, süslendi (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (اَلْأَخْضَرُ ج خُضْرٌ): yeşil (اَلسُّنْدُسُ): dokunmuş ipek, ince ve halis ipek (اَلْاِسْتَبْرَقُ): kalın ipek, atlas (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ismi fail) yaslanan, kurulan (اَلْأَرِيكَةُ ج أَرَائِكُ): sandalye, koltuk, divan (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (اَلثَّوَابُ): sevab (حَسُنَ يَحْسُنُ حُسْنًا): güzel oldu (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp, ekilmiş nebat (اَلنَّخْلَةُ ج نَخْلٌ): hurma ağacı (حَفَّ يَحُفُّ حَفًّا): (muzaaf fiil) kuşattı, çevreledi, etrafında dolaştı

(KEHF, 33 – 34):

(كِلْتَا): her ikisi (müennes için) (اَلْأُكُلُ): yemiş, yenilen nesne (فَجَّرَ يُفَجِّرُ تَفْجِيرًا): (tef'il b.) akıttı, fışkırttı (اَلْخَلَلُ ج خِلاَلٌ): aralık, ara, gedik, yarık (اَلثَّمَرُ): gelir, meyve (حَاوَرَ يُحَاوِرُ مُحَاوَرَةً): (müfaale b.) muhavere etti, konuştu [(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْأَعَزُّ]: (ismi tafdil) daha aziz, daha üstün (اَلنَّفَرُ ج اَنْفَارٌ): gurup, birlik

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 297 (18 / KEHF: 35 – 45) ≻

وَ	دَخَلَ	جَنَّتَهُ	وَ	هُوَ	ظَالِمٌ	لِنَفْسِهِ ۚ	قَالَ	مَآ أَظُنُّ
	girdi	bahçesine		o	zulmederek	kendisine	dedi	sanmam
	f. mazi	mef'ul	hal vâvı	mübteda	haber	h. cer {takviye için zaid de denmiş}, mecrur isim, muzaf {(ظَالِمٌ)'un mef'ûlü de denmiş},(وَ): muz. ileyh	f. mazi	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari
atıf h.								

قَآئِمَةً ۙ	السَّاعَةَ	مَآ أَظُنُّ	وَ	﴿ 35 ﴾	أَبَدًا ۙ	هَٰذِهِ	أَنْ تَبِيدَ
kopacağını	Kıyametin	sanmıyorum			hiçbir zaman	bunun	helak olacağını
ikinci mef'ul	birinci mef'ul	nefiy h., fiili muzari	atıf h.		zaman zarfı, {fiille bağlantılıdır}	(تَبِيدَ)'nin fâili	(أَظُنُّ)'nun mef'ûlü; masdar-ı müevvel

﴿ 36 ﴾	مُنْقَلَبًا	مِنْهَا	خَيْرًا	لَأَجِدَنَّ	إِلَىٰ رَبِّي	لَئِنْ رُدِدْتُ	وَ
	bir akıbet	bundan	hayırlı	kesinlikle bulurum	Rabbimin (huzuruna)	şayet döndürülürsem	,
	temyiz	car-mecrur	mef'ul	lâmu cevabi'l kasem, tekid nûnu'na birleşmiş fiili muzari	harfi cer-mecrur isim	yemin yerine geçen lam, şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	atıf h.

35. (Allah'ın verdiğini düşünmeden kendi kendine duyduğu iftiharla) kendisine zulmederek bahçesine girdi. (Şöyle) dedi: «Bunun, hiçbir zaman helak (yok) olacağını (batacağını) sanmam.»

36. « (Bu arada) Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Şayet Rabbimin huzuruna döndürülürsem, kesinlikle, (orada) bundan daha hayırlı bir akıbet (dönüş yeri) bulurum »

أَ كَفَرْتَ	يُحَاوِرُهُ	هُوَ	وَ	صَاحِبُهُ	لَهُ	قَالَ
nankörlük mü ettin	karşılıklı konuşurken		,	arkadaşı	ona	dedi
soru h., f. mazi, fâil	haber, muzari fiil cümlesi, mef'ul	mübteda	hal vâvı	fail	car-mecrur	f. mazi

﴿ 37 ﴾	رَجُلًا ط	سَوَّاكَ	ثُمَّ	مِنْ نُطْفَةٍ	ثُمَّ	مِنْ تُرَابٍ	خَلَقَكَ	بِالَّذِي
	bir adam olarak	seni düzene koyana	sonra	nutfeden	sonra	topraktan	seni yaratana	
	ikinci mef'ul, {(كَ)'den hal de denmiştir}	f. mazi, mef'ul	atıf h.	car-mecrur (مِنْ تُرَابٍ) üzerine matuf }	atıf h.	car-mecrur	sıla: f. mazi cümlesi, mef'ul	harfi cer, ismi mevsul

37. Karşılıklı konuşurken arkadaşı ona: «Sen, seni topraktan, sonra nutfeden (spermadan) yaratan, daha sonra seni bir adam düzenine (insan biçimine) koyan (Allah)'a mı nankörlük ettin? » dedi.

﴿ 38 ﴾	أَحَدًا	بِرَبِّي	لَآ أُشْرِكُ	وَ	رَبِّي	اللَّهُ	هُوَ	لَٰكِنَّا
	kimseyi	Rabbime	ortak koşmam	ve	benim Rabbimdir	Allah	O	Fakat ben(im inancım)
	mef'ul	harfi cer-mecrur isim	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	(اللَّهُ)'nün haberi	mübteda	şan zamiri, ikinci, mübteda	(لٰكِنْ أَنَا)'nin tahfifi (kısaltılmış hali) istidrak ve nasb h., (أَنَا):mübteda (hemzesi tahfif için düşmüş)
								قصر

(هُوَ)'nin haberi: isim cüm.

birinci mübteda (أَنَا)'nin haberi

38. «Fakat ben(im inancım); O Allah benim Rabbimdir (beni Rab sıfatıyla eğiten, yetiştiren, adam haline getiren, bugüne gelmemi sağlayandır) ve ben Rabbime (bu sıfatlarında) kimseyi ortak koşmam.»

اللَّهُ ۙ	شَآءَ	مَا	قُلْتَ	جَنَّتَكَ	دَخَلْتَ	إِذْ	لَوْلَآ	وَ
	Mâşâallah		deseydin	bahçene	girdiğinde		olmaz mıydı	
fâil	f. mazi	mef'ul mukaddem, cezmeden şart ismi	f. mazi, fâil	mef'ul	f. mazi, fâil	geçmiş zaman zarfı	tahdid h.	atıf h.

مِنْكَ	أَقَلَّ	أَنَا	إِنْ تَرَنِ	بِاللَّهِ ۚ	إِلَّا	قُوَّةَ	لَا
senden	daha az	beni	beni görüyorsan	Allah'tan	başka	hiç bir kuvvet	yoktur
car-mecrur {(أَقَلَّ) ile bağlantılıdır}	hal, { ikinci mef'ul de denmiş}	(تَرَنِ)'deki mahzuf zamir için tekid	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. muzari, nûnu vikaye, sondaki esre mahzuf (düşmüş) mef'ul	(لَا)'nın haberi; şibhi cümle	istisna h.	(لَا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins
		قصر					

مَالاً وَ وَلَدًا ﴿39﴾ فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ

senin bahçenden daha hayırlısını bana vermesi Rabbimin umulur evlâtça ve malca

harfi cer-mecrur isim, {(خَيْرًا) ile bağlantılıdır} | ikinci mef'ul | (عَسَى)'nın haberi; masdar ve nasb h., fiili muzari, nûnu vikaye+ mahzuf mef'ul (esre) | (عَسَى)' nın ismi | rabıta+ cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; camid f. mazi+.. | matuf | atıf h. | temyiz

وَ يُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَآءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿40﴾

kaygan bir toprak böylece haline gelir gökten hesaplanıp takdir edilmiş olanı üstüne göndermesi ,

sıfat | (تُصْبِحَ)'nın haberi | fâ-i sebebiye, f. muzari, (تُصْبِحَ)'nın ismi (هى) gizli zamiri | car-mecrur | mef'ul | car-mecrur | fiili muzari, çünkü (يُؤْتِيَ) üzerine matuf | atıf h.

أَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿41﴾

arayıp bulmaya onu asla gücün yetmez çekilmiş suyu hale gelir Yahut

mef'ul | car-mecrur | atıf h.+tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari | (يُصْبِحَ)'nın haberi | (يُصْبِحَ)'nın ismi | fiili muzari, matuf | atıf h.

39. «Bahçene girdiğinde: Mâşâallah (Allah dilerse olur)! Kuvvet yalnız Allah'tandır, deseydin (daha iyi) olmaz mıydı! Eğer malca ve evlâtça beni kendininkilerden daha az görüyorsan (bil ki):» **40.** «Belki Rabbim bana, senin bahçenden daha hayırlısını verir; (belki de) (seninkinin) üstüne gökten hesaplanıp takdir edilmiş olanı (yıldırım ya da afet) gönderir de kaygan (verimsiz, kıraç, kupkuru, ekinsiz, ağaçsız) bir toprak haline gelir.» **41.** «Yahut, bahçenin suyu (dibe) çekilmiş hale gelir de bir daha onu arayıp-bulmaya asla gücün yetmez.»

وَ أُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ (قصر) عَلَى مَآ أَنْفَقَ

yaptığı harcamalara iki avcunu Bu sebeple oğuşturur oldu ürünleri kuşatıldı Ve

sıla: mazi f. cümlesi | harfi cer, ismi mevsul (masdar harfi de denmiş) | mef'ul, muzaf, nûn'u izafet için kaldırılmış, (ه): muz. ileyh | (أَصْبَحَ)'nın haberi, muzari f. cümlesi | atıf h., f. mazi, nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi (هو) gizli zamiri | harfi cer-mecrur isim | meçhul f. mazi | baş-lama h.

وَ هِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي فِيهَا

çökmüş haldeki (bahçesi) uğrunda ve diyordu çardakları üzerine Ah, keşke ben

haber | mübteda | hal vâvı | car-mecrur | münadası mahzuf nida h., temenni ve nasb h., nûnu vikaye+ (لَيْتَ)'nin ismi | fiili muzari | atıf h. | harfi cer-mecrur isim, {(خَاوِيَةٌ) ile bağlantılıdır}

﴿42﴾ لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا

ortak koşmamış olsaydım Rabbime hiçbir kimseyi

(لَيْتَ)'nin haberi, cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari | harfi cer-mecrur isim | mef'ul

42. (Derken) ürünleri (afetle) kuşatılıp yok edildi. Bu sebeble çardakları üzerine çökmüş haldeki (altüst olmuş bahçesinin) uğrunda yaptığı harcamaya (emek ve masrafa) karşı iki avcunu oğuşturur oldu. «Ah, keşke ben Rabbime hiçbir kimseyi ortak koşmamış olsaydım!» diyordu.

وَ لَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ مَا كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿43﴾

koruyan olamadı ve Allah'tan başka ona yardım edecek bir topluluk kendisine olmadı

(كَانَ)'nin haberi | nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | atıf h. | muzaf un ileyh | harfi cer-mecrur isim, muzaf {fiille bağlantılıdır} | (فِئَةٌ)'nün sıfatı; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil mef'ul | (تَكُنْ)'ün ismi, mevsuf | (تَكُنْ)'ün mukaddem haberi; şibhi cümle | cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih | baş-lama h.

43. Kendisine Allah'tan başka yardım edecek bir topluluk olmadı (iftihar ettiği, üstünlük havası tasladığı adamları, yakınları, çocukları ve cemaati onun yıkılışına engel olamadı). Ve (kendi kendini de) koruyan olamadı.

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَ خَيْرٌ عُقْبًا ﴿44﴾

İşte burada velayet Allah'ın-dır gerçek olan O en hayırlısıdır mükafatlandırma bakımından ve en hayırlısıdır akibet bakımından

mübteda | haber; şibhi c., mevsuf | sıfat | mübteda | haber | atıf h. | temyiz | matuf | temyiz

•

44. İşte burada (bu durumda) velayet (işleri yürütmek, işi üzerine almak, kudret ve hakimiyet, dostluk sahte tanrıların değil) gerçek olan Allah'ındır. Mükafatlandırma bakımından hayırlı olan da, akibet (sonuçlandırma) bakımından hayırlı olan da O'dur.

وَ	اضْرِبْ	لَهُمْ	مَثَلَ	الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	كَمَاءٍ	أَنْزَلْنَاهُ
başlama h.	emir fiili	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat	bir suya benzer	indirdiğimiz
			misalini ver onlara	dünya hayatının		(هى كماء) (O ..su gibidir) olarak takdir edilen هى mahzuf mübtedasının haberi { hal de denmiştir}	(مَاء)'nin sıfatı: f.cüm: mazi fiil, fâil, mef'ul

مِنَ السَّمَآءِ	فَاخْتَلَطَ	بِهِ	نَبَاتُ الْأَرْضِ	فَأَصْبَحَ	هَشِيمًا	تَذْرُوهُ
gökten	karışmış	onunla	yeryüzünün bitkileri	akabinde haline gelmiştir	çalı-çırpı	savurup götürdüğü
car-mecrur	atıf h., f. mazi	car-mecrur	muzafun ileyh, fâil, muzaf	atıf h. f. mazi, nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi (هُوَ) gizli zamiri	(أَصْبَحَ)'nın haberi, mevsuf	(هَشِيمًا)'in sıfatı; muzari f., mef'ul

﴿ 45 ﴾

الرِّيَاحُ ط	وَ	كَانَ	اللَّهُ	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ	مُقْتَدِرًا
rüzgarların	, başlama h.	f. mazi, nâsih	Allah	her şeyin üstünde	muktedirdir
fâil		(كَانَ)'nin ismi		muzafun ileyh h. cer-mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin haberi

45. Onlara dünya hayatinin misalini (şöyle) ver: [O (sahip olduklarınızla şımardığınız dünya hayatı)] gökten indirdiğimiz bir suya benzer. Onunla (o suyla) yeryüzünün bitkileri birbirine karışmış, akabinde de rüzgarların savurup götürdüğü çalı-çırpı haline gelmiştir. Allah herşeyin üstünde muktedirdir (iktidar ve kudret ona aittir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 297 ≻

(KEHF, 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40 - 41):

(دَخَلَ يَدْخُلُ): girdi (اَلْجَنَّةُ): ağaçlı bahçe (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) sandı, zannetti (بَادَ يَبِيدُ بَيْدًا):(ecvef fiil) helak oldu, battı (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) zannetti,sandı [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمَةُ]: (ismi fail) vakti gelen, kalkan, duran, kalıcı (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti, geri çevirdi (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu [(اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ) اَلْمُنْقَلَبُ]: (ismi meful) dönüş yeri, sonuç/ akıbet/ dönüverme [(صَحِبَ يَصْحَبُ) اَلصَّاحِبُ]:(ismi fail) arkadaş, sıkı dost (اَلنُّطْفَةُ): meni, döl (حَاوَرَ يُحَاوِرُ مُحَاوَرَةً): (müfaale b.) muhavere etti, konuştu (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (tef'il b.) düzene koydu, tesviye etti/ eşitledi (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse (دَخَلَ يَدْخُلُ): girdi (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): yapabildi, edebildi, gücü yetti (اَلْاَقَلُّ): (ismi tafdil) en az, daha az (اَلصَّعِيدُ ج صُعُدٌ): yeryüzü, arazi, toprak, plato (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al b) verdi, getirdi (اَلزَّلَقُ): kaygan yer, kaypak, yerin insanın ayağını kaydıracak hale gelmesi [(حَسِبَ يَحْسَبُ) اَلْحُسْبَانُ]: (masdar) sayma (muhalif hareket ettiğinden dolayı bahçene gökten mukadder, hesaplanmış bir felaket ve bela gönderebilir mealinde) (أَصْبَحَ يُصْبِحُ اِصْبَاحًا): (if'al b.) oldu, haline geldi, sabahladı (اَلْغَوْرُ): (suyu) çekilmiş (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(KEHF, 42 - 43 – 44 - 45):

(أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً): (ecvef fiil ,if'al b.) kuşattı, ihata etti (اَلثَّمَرُ): meyve (أَنْفَقَ يُنْفِقُ اِنْفَاقًا): (if'al b.) harcadı (اَلْكَفُّ): avuç (لَيْتَ): (edat) keşke [(خَوَى يَخْوَى) اَلْخَاوِيَةُ]: (ismi fail) boş, bomboş, çökmüş, yıkık harabe (قَلَّبَ يُقَلِّبُ تَقْلِيبًا عَلَى): (tef'il b.) ellerini oğuşturdu/ pişman oldu/ evirip çevirdi (اَلْمُنْتَصِرُ): (ismi fail) korunan, kaçınan [(وَلِيَ يَلِي) اَلْوَلَايَةُ]: yardım etmek, işlerini yürütmek, egemenlik, otorite, mülk, yardım ve hüküm (اَلْفِئَةُ): birlik, fırka (اَلْعُقْبُ ج اَعْقَابٌ): son, netice (اَلنَّبَاتُ ج نَبَاتَاتٌ): nebat, bitki (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً):((if'al b.) indirdi (اَلْهَشِيمُ): kuru ot, çalı, çırpı (اِخْتَلَطَ يَخْتَلِطُ اِخْتِلَاطًا): (if'tial b.) karıştı, imtizac etti (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgar (ذَرَا يَذْرُو ذَرْوًا): (nakıs f.) uçurdu, dağıttı, savurdu [(اِقْتَدَرَ يَقْتَدِرُ) اَلْمُقْتَدِرُ]: (ismi fail) muktedir, güç yetiren, kudreti büyük

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 298 (18 / KEHF: 46 – 53) ≻

الْمَالُ	وَ	الْبَنُونَ	زِينَةُ	الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا ۚ	وَ	الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ	
Mal	ve	oğullar	süsüdür	hayatının	dünya	,	baki kalacak işler	
mübteda	atıf h.	matuf, cemi müzekker salim isim	haber, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, maksur isim	atıf h.	sıfat	mübteda
خَيْرٌ	عِنْدَ	رَبِّكَ	ثَوَابًا	وَ	خَيْرٌ	أَمَلًا	﴿ 46 ﴾	
daha iyidir	Rabbinin katında		sevab olarak	,	daha hayırlıdır	emel olarak		
haber	mekan zarfı, muzaf {(خَيْرٌ) ile bağlantılıdır}	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muzafun ileyh	temyiz	atıf h.	matuf	temyiz		

46. Mal ve oğullar (servet ve çocuklar), dünya hayatının süsüdür. Baki kalacak iyi işler, Rabbinin katında sevab (mükafat) olarak da daha hayırlıdır, emel (ümit bağlanacak hedef) olarak da, daha hayırlıdır.

وَ	يَوْمَ	نُسَيِّرُ	الْجِبَالَ	وَ	تَرَى	الْأَرْضَ	بَارِزَةً ۙ
	O gün	yürütürüz	dağları		görürsün	yeryüzünü	apaçık
başlama h.	(اذكر) mahzuf fiilinin mef'ulü, muzaf	fiili muzari, fâili (نَحْنُ) gizli zamiri, cümle muzafun ileyh	mef'ul	atıf h.	fiili muzari, fâili (أَنْتَ) gizli zamiri	mef'ul	hal
وَ	حَشَرْنَاهُمْ	فَلَمْ نُغَادِرْ	مِنْهُمْ	أَحَدًا ۚ	﴿ 47 ﴾		
,	onları mahşere toplayacak halde	bırakmamışızdır	onlardan	hiçbirini			
hal vâvı	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.+ cahd-ı mutlak, fâili (نَحْنُ) gizli zamiri	(أَحَدًا)'den hal: şibhi cümle	mef'ul			

47. O gün (kıyamet günü) dağları yürütürüz de yeryüzünü apaçık (dümdüz, iniş çıkışsız, engebesiz ve çıplak) görürsün. Onlardan hiçbirini bırakmaksızın (bütün ölüleri diriltip) mahşere toplarız.

وَ	عُرِضُوا	عَلَى رَبِّكَ	صَفًّا ۖ	لَقَدْ	جِئْتُمُونَا	كَمَا خَلَقْنَاكُمْ	
	arz edildiler	Rabbine	saflar halinde	yemin olsun	bize geldiniz	sizi yaratmamız gibi	
atıf h.	meçhul f. mazi, (وا): naibi fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf, (كَ): muzafun ileyh	hal	lâmu cevâbi'l-kasem (قَدْ): tahkik h.	f. mazi, fâil, (و): işba' h., (نَا): mef'ul	(كَ): h. cer, (مَا): masdar h., (خَلَقْنَاكُمْ): f. mazi, fâil, mef'ul	
أَوَّلَ	مَرَّةٍ ۚ	بَلْ	زَعَمْتُمْ	أَلَّنْ نَجْعَلَ	لَكُمْ	مَوْعِدًا	﴿ 48 ﴾
ilk	kez	Ama	sanmıştınız	belirlemeyeceğimizi	sizin için	bir zaman	
mef'ûlü mutlak naibi, muzaf	muz. ileyh	idrab h.	f. mazi, fâil	(أَنْ)'nin tahfifi (hafifletilmiş hali); (أَنْ)'nin ismi, gizli şan zamiri (نَحْنُ), (أَنْ)'in haberi; tekid-i nefy-i istikbal cüm.	car-mecrur {mef'ûl ile bağlantılı}	mef'ul, mansub	

48. (Hepsi) saflar halinde Rabbine arz edilmiştir. Yemin olsun, sizi ilk kez yarattığımız gibi bize geldiniz. Ama, sizin için (hesab vereceğinizi va'dettiğimiz) bir zaman belirlemeyeceğimizi sanmıştınız.

وَ	وُضِعَ	الْكِتَابُ	فَتَرَى	الْمُجْرِمِينَ	مُشْفِقِينَ	مِمَّا	فِيهِ	
	konmuştur	Kitap	akabinde görürsün	suçluların	ürperip-çekinenler olduklarını	onda olanlardan		
atıf h.	meçhul f. mazi	naibi fâil	atıf h., f. muzari, fâili (أَنْتَ) gizli zamiri	mef'ul	(الْمُجْرِمِينَ)' den hal	(مِنْ): harfi cer, (مَا): ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	
وَ	صَغِيرَةً	وَ	لَا يُغَادِرُ	الْكِتَابِ	هَٰذَا	مَالِ	يَا وَيْلَتَنَا	يَقُولُونَ	وَ
	(ne) küçük		bırakmıyor	Bu kitaba		ne oluyor ki	vay halimize	derler	
atıf h.	mef'ul, mevsuf		(الْكِتَابِ)'den hal; fiil c.; nefiy h., fiili muzari	bedel	haber; işaret ismi	(مَا): mübteda, soru ismi (لِ): h.cer	nida h., münada, muzaf, (نَا): muz. ileyh	fiili muzari+fâil (cemi vâvı)	atıf h.
عَمِلُوا	مَا	وَجَدُوا	وَ	أَحْصَاهَا ۚ	إِلَّا	كَبِيرَةً	لَا		
yaptıkları	şeyleri	bulmuşlardır		onları sayıp döktü	illa	(ne) büyük			
sıla, mazi fiil cümlesi (cemi)	birinci mef'ul, ismi mevsul	(يَقُولُونَ)'nin fâilinden hal; mazi fiil cümlesi (cemi)	hal vâvı	f. mazi, fâili (هُوَ) gizli zamiri, (هَا): mef'ul	Istisna h.	matuf, mevsuf	tekid için zaid nefiy h.		

﴿ 49 ﴾ حَاضِرًا وَ لاَ يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ع

hazır		zulmetmez	Rabbin	hiç kimseye
ikinci mef'ul	başlama h.	nefiy h., f. muzari	fâil, muzaf, (كَ): muz. ileyh	mef'ul

49. Kitap (amel defteri) konmuştur: Suçluların, onda (kayıtlı) olanlardan ürperip-çekinenler olduklarını görürsün. «Vay halimize! Bu kitaba ne oluyor ki, ne küçük ne büyük bırakmayıp (bütün günahlarımızı) sayıp döküyor?! » Böylece yaptıklarını (karşılarında) hazır bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye zulmetmez.

وَ إِذْ قُلْنَا لِلْمَلاَئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوٓا

Bir zamanlar	demiştik	meleklere	secde edin	Adem'e	akabinde secde etmişlerdi	
başlama h.	f. mazi, fâil, cümle muz. ileyh	car-mecrur	emir fiili, (وا):fâil	h. cer, gayri munsarif isim olduğu için esre yerine fethayla mecrur	atıf h., f. mazi, (وا): fâil	

(اذكر) mahzuf fiilinin mef'ulü, zarf ismi, muzaf

إِلاَّ إِبْلِيسَ ط كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ ط

hariç	İblis	O cinlerdendi		Bu sebeple dışarı çıktı	emrinden	Rabbinin
istisna h.	müstesna, mansub	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	atıf h., f. mazi, fâili (هُوَ) gizli zamiri	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, yanındaki zamir için muzaf, (هِ): muz. ileyh

أَ فَتَتَّخِذُونَهُ وَ ذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَآءَ مِنْ دُونِي وَ

onu mu ediniyorsunuz	ve	onun soyunu	veliler	Beni bırakıp	hal vâvı
(أ): soru h., (فَ): başlama h.+ fiili muzari+fâil, (هُ): birinci mef'ul	atıf h.	önceki mef'ul zamir (الهاء) üzerine matuf, muzaf (هُ): muz. ileyh	ikinci mef'ul	(أَوْلِيَاءَ)'nin sıfatı; şibhi cümle; h. cer, mecrur isim, muzaf, (ي): muz. ileyh	

﴿ 50 ﴾ هُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ ط بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلاً

Onlar	size	size düşman olduğu halde	ne kötü	zalimler için	bedel bakımından
mübteda	car-mecrur {(عَدُوٌّ) haberiyle bağlantılıdır}	haber	camid f. mazi, fâili (هُوَ) gizli zamiri	(بَدَلاً)'in sıfatı; şibhi cümle	temyiz, mansub

50. Bir zamanlar meleklere: "Adem'e secde edin" demiştik. Akabinde İblis hariç (diğer hepsi) secde etmişlerdi. (Çünkü) O cinlerdendi. Bu sebeple Rabbinin emrinden dışarı çıktı. Onlar size düşman olduğu halde Beni bırakıp onu ve onun soyunu veliler mi (dost ve yardımcılar mı) ediniyorsunuz? (Bu durum) zalimler için ne kötü bir bedeldir.

مَآ أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لاَ

onları şahid tutmadım	yaratılışına	göklerin	ve	yerin	
nefiy h., f. mazi, (هُمْ): birinci mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, mecrur	atıf h.	matuf	atıf h.

tekid için zaid nefiy h.

﴿ 51 ﴾ خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ ص وَ مَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا

yaratılışına da	kendi nefislerinin	,	edinmiş değilim		saptırıcıları	yardımcı
birinci (خَلْقَ) üzerine matuf, muzaf	(أَنْفُسِ): muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	atıf h.	nefiy h., f. mazi, nâsih, (تُ): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(مُتَّخِذَ) ismi fâilinin mef'ulü {muzafun ileyh de denmiş}	(مُتَّخِذَ) ismi fâilinin ikinci mef'ulü

51. Göklerin ve yerin yaratılışına da, kendi nefislerinin yaratılışına da Ben onları şahid tutmadım. Ben, (doğru yoldan) saptırıcıları yardımcı destek edinmiş değilim.

وَ يَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَآئِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ

başlama h.	gün	diyeceği	seslenip-çağırın	benim ortaklarımı		iddia ettiğiniz
	(اذكر) mahzuf fiilin mef'ulü, zaman zarfı, muzaf	f. muzari, fâili (هُوَ) gizli zamiri, cümle muz. ileyh	emir fiili (وا):fâil	mef'ul, muzaf, (يَ): muzafun ileyh	sıfat, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, (تُمْ): fâil

﴿ 52 ﴾ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَ جَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا

işte onları çağırdılar	cevap vermediler	onlar	,	koyduk	onların aralarında	uçurum
atıf h., f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.+cahd-ı mutlak	car-mecrur	hal vâvı	hal; fiil cüm.	mekan zarfı, muzaf+ muz. ileyh	mef'ul

52. (Müşriklere kıyamet günü) "İddia ettiğiniz (şu) Benim ortaklarımı seslenip-çağırın" diyeceği gün; işte onları çağırdılar, (ama) onlar, kendilerine cevap vermediler. Biz onların aralarında bir uçurum (helak yeri, engel ya da düşmanlık) koyduk).

وَ	رَأَى	الْمُجْرِمُونَ	النَّارَ	فَظَنُّوٓا	أَنَّهُمْ	مُوَاقِعُوهَا
başlama h.	gördüler f. mazi	suçlu-günahkarlar fâil	ateşi mef'ul	artık anladılar atıf h., f. mazi, (وا): fâil	kendilerinin tekid ve nasb h., (هُمْ): (أَنَّ)'nin ismi	düşeceklerini (أَنَّ)'nin haberi, muzaf, (هَا): muz. ileyh

(ظَنَّ)'nin mef'ulü; ..(أَنَّ) masdarı müevveli

وَ	لَمْ يَجِدُوا	عَنْهَا	مَصْرِفًا ع	﴿ 53 ﴾
atıf h.	bulamadılar cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., meczum fiili muzari, fâil	ondan car-mecrur {(وجد)'nin mef'ûlü ile bağlantılı}	çıkış-kaçış yeri mef'ul	

53. Suçlu-günahkarlar ateşi görürler, artık ona kendilerinin düşeceklerini anlarlar (farkederler); ancak ondan bir çıkış-kaçış yeri bulamazlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 298 ≻

(KEHF, 46 – 47 – 48):

(اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, oğul (اَلزِّينَةُ): ziynet, süs (اَلْبَاقِيَةُ ج بَاقِيَاتٌ): (ismi fail) baki olan, devam eden (اَلثَّوَابُ): sevap (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ismi fail) salih olan, doğru olan (اَلْاَمَلُ ج اَمَالٌ): umut, ümit, beklenti (سَيَّرَ يُسَيِّرُ تَسْيِيرًا): (tef´il b.) gezdirdi, dolaştırdı, yürüttü (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs fiil) gördü, bildi, zannetti [(بَرَزَ يَبْرُزُ): (ismi fail) apaçık, bariz (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (غَادَرَ يُغَادِرُ مُغَادَرَةً): (müfaale b.) ihmal etti, bıraktı (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): arzetti, gösterdi (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa, kez (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلصَّفُّ ج صُفُوفٌ): saf, sıra, dizi (زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundu [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: vaadin yerine getirileceği vakit, vaadin yerine getirildiği zaman

(KEHF, 49 – 50 – 51 – 52 - 53):

(وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): koydu/ indirdi/ alçalttı/ çıkarttı/ bıraktı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs ve mehmuz f.) gördü, bildi, zannetti (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ismi fail) çekinen, korkan (اَلْوَيْلَةُ): tahassür, şiddetli üzüntü (اَلصَّغِيرَةُ): küçük, önemsiz (غَادَرَ يُغَادِرُ مُغَادَرَةً): (müfaale b.) ihmal etti, bıraktı / ayrıldı, terk etti (اَلْكَبِيرَةُ ج كَبَائِرُ): çok, büyük/ zor, güç (أَحْصَى يُحْصِي اِحْصَاءً): (nakıs fiil ,if´al b.) saydı, kavradı, hafızada tuttu (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (مَالِ): ne oluyor ki [(حَضَرَ يَحْضُرُ) اَلْحَاضِرُ]: (ismi fail) hazır olan, bulunan (اَلْبَدَلُ ج اَبْدَالٌ): bedel, karşılık, mübadele, değişim, takas (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, dost, yakın (فَسَقَ يَفْسُقُ فُسُوقًا): fısk işledi, fasıklık yaptı, açıktan açığa günah işledi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi/ yaptı, ortaya koydu (أَشْهَدَ يُشْهِدُ اِشْهَادًا): (if´al b.) hazır etti, hazır tuttu, bulundurdu [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma, halk (اَلْمُضِلُّ ج مُضِلُّونَ): (ismi fail) saptırıcı [(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ) اَلْمُتَّخِذُ]: (ismi fail) edinen (اَلْعَضُدُ ج اَعْضَادٌ): takviyeci, yardımcı, destek/ pazu (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfaale b.) çağırdı, seslendi [(وَبَقَ يَبِقُ) اَلْمَوْبِقُ]: helak yeri, helak oluncak yer, cehennemde bir vadi (زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyleme, zanda bulunma (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nakıs f.) çağırdı/ dua etti/ ibadet etti (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (iftial b.) cevap verdi (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu [(وَاقَعَ يُوَاقِعُ) اَلْمُوَاقِعُ]: (ismi fail) gelici, düşecek olan [(صَرَفَ يَصْرِفُ) اَلْمَصْرِفُ]: dönüş yeri, çıkış yeri

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 299 (18 / KEHF: 54 – 61) ≻

مِنْ كُلِّ	لِلنَّاسِ	الْقُرْآنِ	فِي هَذَا	صَرَّفْنَا	لَقَدْ	وَ
her harfi cer-mecrur isim, muzaf	insanlar için car-mecrur {(صَرَّفْنَا) ile bağlantılıdır	bu Kur'an'da bedel, mecrur	harfi cer, işaret ismi	açıklamalar yaptık f. mazi, fâil	Andolsun ki lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik harfi	başla-ma h.

﴿ 54 ﴾	جَدَلاً	شَيْءٍ	أَكْثَرَ	الْإِنْسَانُ	كَانَ	وَ	مَثَلٍ ط
	tartışmaya temyiz	muz. ileyh	en çok (كَانَ)'nin haberi, muzaf	İnsan (كَانَ)'nin ismi	olandır f. mazi, nâsih	atıf h.	örnekten muzafun ileyh

54. Andolsun ki, bu Kur'an'da insanlar için biz her örnekten (her konudan, çok yönlü, dini ve dünyası için ihtiyacı bulunan çeşitli) açıklamalar yaptık. (Buna rağmen) insan, tartışması her şeyden çok olandır.

الْهُدَى	جَاءَهُمُ	إِذْ	أَنْ يُؤْمِنُوا	النَّاسَ	مَا مَنَعَ	وَ
hidayet fâil (maksur isim)	geldiği zaman f. mazi, mef'ul, {..(جَاءَهُمْ) fiil cümlesi muzafun ileyh}	geçmiş zaman zarfı, muzaf {(مَنَعَ) ile bağlantılı}	inanmaktan (مَنَعَ)'nın ikinci mef'ûlü, masdar-ı müevvel	insanları mef'ul	menetmedi nefiy h., f. mazi	başlama h.

الْأَوَّلِينَ	سُنَّةُ	أَنْ تَأْتِيَهُمْ	إِلاَّ	رَبِّهِمْ	يَسْتَغْفِرُوا	وَ
evvelkilerin muzafun ileyh	sünnetinin (تَأْتِيَ)'nin fâili, muzaf	gelmesini (مَنَعَ)'nın fâili; masdarı müevvel; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	ancak istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	Rablerinden mef'ul	af istemekten fiili muzari, fâil	atıf h.

﴿ 55 ﴾	قُبُلاً	الْعَذَابُ	يَأْتِيَهُمُ	أَوْ
	karşılarcasına (الْعَذَابُ)'den hal	azabın fâil	gelmesi fiili muzari, mef'ul	veya atıf h.

55. Kendilerine hidayet (yani Kur'an) geldiği zaman insanları inanmaktan ve Rablerinden af istemekten ancak evvelkilerin sünnetinin (öncekilerinin başına gelen musibetin ya da hidayete giden yöntemin) kendilerine de gelmesini veya (dünya ya da ahirete ait) azabın onları karşılarcasına gelmesi(ni beklemekten) başkası menetmedi (alıkoymadı).

مُنْذِرِينَ ج	وَ	مُبَشِّرِينَ	إِلاَّ	الْمُرْسَلِينَ	مَا نُرْسِلُ	وَ
uyarıcılar olmaları (الْمُرْسَلِينَ)'ye matuf	ve atıf h.	müjde vericiler (الْمُرْسَلِينَ)'den hal	dışında istisna h.	elçileri mef'ul	göndermeyiz nefiy h., f. muzari	başla-ma h.

الْحَقَّ	بِهِ	لِيُدْحِضُوا	بِالْبَاطِلِ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	يُجَادِلُ	وَ
hakkı mef'ul	onunla car-mecrur	boşa çıkarmak için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fâil	batıl ile car-mecrur	İnkâr edenler ise sıla, mazi fiil cümlesi, fâil	fâil, ismi mevsul	mücadele ederler fiili muzari	başlama h.

﴿ 56 ﴾	هُزُوًا	أُنْذِرُوا	مَآ	وَ	آيَاتِي	اتَّخَذُوا	وَ
	alay (konusu) ikinci mef'ul, {(اتَّخَذُوا)'nün ikinci mef'ûlü}	uyarıldıkları sıla, fiil cümlesi; meçhul f. mazi, naibi fâil	şeyleri matuf, ismi mevsul {masdar da denmiştir, (آيَاتِي) üzerine matuf}	ve atıf h.	ayetlerimi birinci mef'ul	edindiler f. mazi, fâil, {...(وَاتَّخَذُوا) fiil cümlesi haldir}	hâl vâvı

56- Elçileri, (cennet ve mükafatla) müjde vericiler ve (cehennem ve ceza ile) uyarıcılar olmaları dışında (başka bir hedefe yönelik olarak) göndermeyiz. İnkâr edenler ise, batıl ile hakkı boşa çıkarmak (geçersiz kılmak, iptal etmek ve ortadan kaldırmak) için mücadele ederler. Onlar benim ayetlerimi ve uyarıldıkları şeyleri (azabı) alay (konusu) edindiler.

رَبِّهِ	بِآيَاتِ	ذُكِّرَ	مِمَّنْ	أَظْلَمُ	مَنْ	وَ
Rabbinin muzafun ileyh, muzaf, (ه): muzafun ileyh	ayetleri harfi cer-mecrur isim, muzaf	hatırlatılan kimseden sıla, meçhul mazi fiil cümlesi	harfi cer, ismi mevsul.{fiille bağlantılıdır}	daha zalim haber	kimdir mübteda, soru ismi	başlama h.

فَأَعْرَضَ	عَنْهَا	وَ	نَسِيَ	مَا	قَدَّمَتْ	يَدَاهُ ط
sonra yüz çevirenden atıf h., f. mazi	onlara car-mecrur	, atıf h.	unutandan f. mazi		önden gönderdiklerini sıla; mazi fiil cümlesi, (تْ) te'nis (müenneslik) içindir	ellerinin fâil, muzaf, (ن)'u izafet için kaldırılmıştır, (هُ): muz. ileyh
					mef'ul, ismi mevsul	

إِنَّا	جَعَلْنَا	عَلَى قُلُوبِهِمْ	أَكِنَّةً	أَنْ يَفْقَهُوهُ	وَ	فِيٓ آذَانِهِمْ	
Biz gerçekten tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	koyduk (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cüm.	kalpleri üzerine harfi cer-mecrur isim,, şibhi cümle sonraki (أَكِنَّةً) ile bağlantılıdır	bir perde mef'ul	onu anlamalarını engellemek için mef'ûlün lieclih, masdarı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari, fâil, mef'ul	atıf h.	kulaklarına h. cer-mecrur isim,{(عَلَى قُلُوبِهِمْ) üzerine matuf}	

وَقْرًا ط	وَ	إِنْ تَدْعُهُمْ	إِلَى الْهُدَى	فَلَنْ يَهْتَدُوا	إِذًا	أَبَدًا	﴿ 57 ﴾	
bir ağırlık (جعل)'nin mef'ulü, (أَكِنَّةً)'ye matuf	, atıf h.	onları çağırsan şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari, mef'ul	hidayete car-mecrur	asla hidayet bulamazlar cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; rabıta+tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f.muzari	o zaman cevap h.	ebediyyen zaman zarfı		

57. (Batıl yollarla hakla mücade eden kişinin) kendisine Rabbinin ayetleri öğütle hatırlatılıp da, onlara yüz çeviren ve ellerinin önden gönderdikleri (amelleri)ni unutan kişiden daha zalim kimdir? Biz gerçekten, kalpleri üzerine onu kavrayıp anlamalarını engelleyen bir perde, kulaklarına bir ağırlık (hakkın ulaşmayacağı, tesir etmeyeceği bir sağırlık) koyduk. Sen onları hidayete (doğru yola) çağırsan bile, (hakka karşı bu gururları ve ısrarla inatçılıkları sebebiyle) onlar o takdirde asla (ebediyyen) hidayet bulamazlar.

وَ	رَبُّكَ	الْغَفُورُ	ذُو الرَّحْمَةِ ط	لَوْ	يُؤَاخِذُهُمْ	
başlama h.	senin Rabbin mübteda	çok bağışlayıcı haber	rahmet sahibidir ikinci haber, esmai hamse'nin merfu hali, muzaf, { (رَبُّكَ)'nin sıfatı da denmiş}	eğer cezmetmeyen şart h.	onları cezalandırsaydı fi'lu'ş-şart; f. muzari, mef'ul, {şart cümlesi için (رَبُّكَ) mübtedasının üçüncü haberidir de denmiştir}	
			muzafun ileyh			

بِمَا	كَسَبُوا	لَعَجَّلَ	لَهُمُ	الْعَذَابَ ط	بَلْ	لَهُمْ
kazandıkları şeyler sebebiyle harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, fâil	şüphesiz çabuklaştırırdı cevabü'ş-şart için rabıta, cevâbü'ş-şart; f. mazi,	onlara car-mecrur	azabı mef'ul	Bilakis idrab h.	onlar için vardır haber mukaddem; şibhi cümle

مَوْعِدٌ	لَنْ يَجِدُوا	مِنْ دُونِهِ	مَوْئِلًا	﴿ 58 ﴾	
tayin edilmiş bir zaman mübteda muahhar, mevsuf	asla bulamayacakları (مَوْعِدٌ)'nün sıfatı; tekid-i nefy-i istibal, fiil cümlesi ref mah.; nefiy ve nasb h., fiili muzari, fâil	kendisinden başka harfi cer-mecrur isim, { mef'ûlle bağlantılıdır}	bir sığınak mef'ul		

58. Senin Rabbin çok bağışlayıcı (ve) rahmet sahibidir. Eğer, kazandıkları şeyler sebebiyle onları (azabla) cezalandırsaydı, şüphesiz onlara azabı çabuklaştırırdı (hemen bir an önce kusur ve isyankarlıklarının cezalarını verirdi). Bilakis (böyle yapmaz, hatalarını fark edip değişebilmeleri için fırsat tanır, mühlet verir, bu zamanı iyi kullanmayanlara ya dünyada ya da ahirette), onlar için kendisinden başka asla başka bir sığınak bulamayacakları tayin edilmiş bir (buluşma) zamanı vardır.

وَ	تِلْكَ	الْقُرَىٰٓ	أَهْلَكْنَاهُمْ	لَمَّا ظَلَمُوا	وَ	جَعَلْنَا	لِمَهْلِكِهِمْ	مَوْعِدًا ع ﴿ 59 ﴾
İşte o mübteda, işaret ismi	beldeler bedel { haber de denmiştir}	helak ettik haber: f.cüm.: mazi, fâil, mef'ul	zulmettikleri zaman cezmetmeyen şart edatı, fiilu'ş-şart; f. mazi, fâil		atıf h.	tayin (tesbit) ettik f. mazi, fâil	helak edilmeleri için harfi cer-mecrur isim	bir vade mef'ul

59. İşte o beldeleri zulmettikleri zaman helak ettik. Helak edilmeleri (yıkılıp yok edilmeleri sözümüz) için bir vade (belli bir zaman tesbit ve) tayin etmiştik.

وَ	إِذْ	قَالَ	مُوسَى	لِفَتَاهُ	لَآ أَبْرَحُ	حَتَّىٰٓ أَبْلُغَ
başlama h.	Bir zamanlar demişti geçmiş zaman zarfı	f. mazi	Musa fâil	genç (arkadaş)ına harfi cer, maksur isim	devam edeceğim (ef'âlü'l-istimrar; devamlılık fiillerinden); nefiy h., fiili muzari	ulaşıncaya kadar gaye ve nasb h., fiili muzari

﴿ 60 ﴾

حُقُبًا	أَمْضِيَ	أَوْ	الْبَحْرَيْنِ	مَجْمَعَ
uzun zamanlar	geçireceğim	ya da	iki denizin	birleştiği yere
zaman zarfı, {(أَمْضِيَ) ile bağlantılıdır}	fiili muzari	atıf h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf

60- Bir zamanlar Musa genç (yardımcı arkadaşın)a demişti: "İki denizin birleştiği yere ulaşıncaya kadar (durmadan gitmeye) devam edeceğim ya da (hedefe ulaşana kadar) uzun zamanlar geçireceğim.

﴿ 61 ﴾

سَرَبًا	فِي الْبَحْرِ	سَبِيلَهُ	فَاتَّخَذَ	حُوتَهُمَا	نَسِيَا	بَيْنِهِمَا	مَجْمَعَ	فَلَمَّا بَلَغَا
bir dehlize doğru	denizde	kendi yolunu	tuttu	balıklarını	unuttular	iki (deniz)in arasının	birleştiği yere	Böylece ikisi ulaşınca
ikinci mef'ul	car-mecrur	mef'ul	atıf h. f. mazi	mef'ul	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	muzafun ileyh, muzaf, (هِمَا): muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	atıf h. şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil

61- Böylece ikisi, iki (deniz)in arasının birleştiği yere ulaşınca balıklarını unuttular. Bunun üzerine (balık da) denizde bir dehlize doğru kendi yolunu tuttu.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 299 ≻

(KEHF, 54 – 55- 56 – 57):

(صَرَّفَ يُصَرِّفُ): (tef'il b.) açıkladı, çevirdi, tahvil etti (اَلْجَدَلُ): tartışma, cedel, münakaşa (اَلْهُدَى): (masdar) hidayet (مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu, engelledi (اَلْقُبُلُ): ön, göz önündeki, gözleri önünde, göz göre göre (اَلسُّنَّةُ ج سُنَنٌ): yol, çığır, takip edilen hat (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ismi meful) gönderilen, elçi (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): uyardı (اَلْمُبَشِّرُ ج مُبَشِّرُونَ): (ismi fail) müjdeleyen (اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ismi fail) müjdeleyen (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfaale b.) mücadele ve muhaseme etti, çekişti (أَدْحَضَ يُدْحِضُ اِدْحَاضًا): boşa çıkardı, batıl gösterdi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) edindi, yaptı, husule getirdi [(هُزُوٌ) اَلْهُزُوءُ]: alay mevzusu, alaya alınan [(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْاَظْلَمُ]: (ismi tafdil) daha zalim, en zalim (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْكِنَانُ ج اَكِنَّةٌ): perde, örtü (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il b.) hatırlattı, zikre sevketti, düşündürdü (أَعْرَضَ يُعْرِضُ اِعْرَاضًا عَنْ): (if'al b.) yüz çevirdi (اَلْاُذُنُ ج آذَانٌ): kulak (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nakıs f.) unuttu, hatırından çıkardı (اَلْوَقْرُ): ağırlık veya sağırlık (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebediyyen, ebed, zaman (دَعَا يَدْعُو): (nakıs f.) çağırdı, dua etti, ibadet etti (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftial b.) tanıdı, buldu, hidayete erdi, doğru yolu buldu (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il b.) geçmişte yaptı/ hazırladı/ önüne geçti/ önceden yaptı/ vukua gelmesine sebep oldu

(KEHF, 58 – 59 – 60 - 61):

(آخَذَ يُؤَاخِذُ مُؤَاخَذَةً): (müfaale b.) cezalandırdı (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (عَجَّلَ يُعَجِّلُ تَعْجِيلاً): (tef'il b.) çabuklaştırdı, hızlandırdı [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: sözün yerine getirildiği vakit/ yer [(وَأَلَ يَئِلُ) اَلْمَوْئِلُ]: sığınak, barınak (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde, köy (أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al b.) helak etti [(هَلَكَ يَهْلِكُ) اَلْمَهْلِكُ]: (mimli masdar) helak edilme yahut helak zamanı [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]:(zaman ismi ya da mimli masdar) sözün yerine getirileceği vakit, söz vermek (اَلْفَتَى ج فَتُوةٌ): genç erkek, Arap dilinde hizmetçiye fetâ (genç delikanlı) adı verilir (اَلْحُوتُ ج حِيتَانٌ): balık (بَرِحَ يَبْرَحُ بَرَاحًا): devam etti/ ayrıldı (olumsuzluk edatı ile kullanıldığında devam etti) (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْمَجْمَعُ): (ismi mekan) ictima, toplanma yeri (اَلْحُقُبُ ج اَحْقَابٌ): uzun müddet (مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا): (nakıs f.) gitti, geçip gitti, tarihe karıştı (اَلسَّرَبُ ج اَسْرَابٌ): yol, gidiş yeri, dehliz, tünel (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): unuttu, hatırından çıkardı

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 300 (18 / KEHF: 62 – 74) ≻

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَآءَنَا ذ مد لَقَدْ لَقِينَا

düştük (f. mazi, fâil) | andolsun (lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi) | yemeğimizi (ikinci mef'ul) | getir bize (emir fiili, mef'ul) | genç-yardımcısına (harfi cer, maksur isim, muzaf, (هُ): muz. ileyh) | dedi (cevâbü' ş-şart; f. mazi) | geçtiklerinde (atıf h. şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil)

﴿ 62 ﴾ نَصَبًا هَٰذَا مِنْ سَفَرِنَا

yorgun (mef'ul) | bu ((سَفَرِنَا) kelimesinden bedel, işaret ismi {sıfat da denmiştir}) | yolculuğumuzdan (harfi cer-mecrur isim)

62. (Buluşma yerini) geçtiklerinde (Musa) genç-yardımcısına dedi ki: "(Kuşluk vakti) yemeğimizi getir bize, andolsun, bu yolculuğumuzdan yorgun düştük."

قَالَ أَ رَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ

dedi (f. mazi) | gördün mü (soru h., f. mazi, fâil) | sığındığımız zaman (muzafun ileyh, mazi fiil, fâil; geçmiş zaman zarfı, muzaf) | kayaya (car-mecrur) | doğrusu ben (başlama h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | unuttum ((إِنَّ)'nin haberi, mazi f. cümlesi, fâil)

الْحُوتَ ذ وَ مَآ أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ ج

balığı (mef'ul) | atıf h. {ara cümle vâvı da denmiştir} | unutturmadı (nefiy h., f. mazi, (ي): birinci mef'ul, ikinci mef'ul) | başkası (istisna h. {hasr edatı da denmiştir}) | Şeytan'dan (fâil) | onu hatırlamamı ((أَنْسَانِيهُ)'deki (ه)'dan bedel-i iştimal yani ; masdar-ı müeevvel+ mef'ul)

﴿ 63 ﴾ عَجَبًا فِي الْبَحْرِ ق سَبِيلَهُ اتَّخَذَ وَ

atıf h. | tuttu (f. mazi, {(اتَّخَذَ) cümlesi, (إِنِّي نَسِيتُ) cümlesi üzerine matuf} | kendi yolunu (mef'ul) | denizde (car-mecrur {(عَجَبًا)'den hal de denmiştir} | şaşılacak şekilde (ikinci mef'ûl, {mef'ulü mutlak naibi de denmiştir})

63. (Genç-arkadaşı) dedi ki: "Gördün mü, (dinlenmek üzere) kayaya sığındığımız zaman, doğrusu ben balığı unuttum. Şeytan'dan başkası bana onu hatırlamayı unutturmadı; o da şaşılacak şekilde denizde kendi yolunu tuttu."

﴿ 64 ﴾ لا قَصَصًا عَلَى آثَارِهِمَا فَارْتَدَّا نَبْغِ ق كُنَّا مَا ذَٰلِكَ قَالَ

takip ederek (hal) | izlerinin üzerinden (harfi cer-mecrur isim) | Böylelikle geri döndüler (atıf h. f. mazi, fâil) | aradığımız şey ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi; sıla; fiil cümlesi; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | haber, ismi mevsul | İşte (mübteda, işaret ismi) | dedi (f. mazi)

64. (Musa): "İşte bizim de aradığımız (bana bildirildiği şekilde alamet olacak) şey (buydu balığı kaybettiğimiz yerde o salih kul ile buluşacaktık)." Böylelikle ikisi (önceki, geldikleri yoldaki) izlerini takip ederek geri döndüler.

﴿ 65 ﴾ عِلْمًا مِنْ لَدُنَّا عَلَّمْنَاهُ وَ مِنْ عِنْدِنَا رَحْمَةً آتَيْنَاهُ مِنْ عِبَادِنَآ عَبْدًا فَوَجَدَا

bir ilim (ikinci mef'ul) | tarafımızdan (harfi cer, zarf ismi (muzaf+ (نَا): muzafun ileyh) | kendisine öğrettiğimiz (f. mazi, fâil, birinci mef'ul) | atıf h. | katımızdan ((رَحْمَةً)' in sıfatı; , şibhi cümle) | rahmet (ikinci mef'ul, mevsuf) | verdiğimiz ((عَبْدًا)'in ikinci sıfatı; mazi fiil, fâil, birinci mef'ul) | kullarımızdan ((عَبْدًا)'nin sıfatı; şibhi cümle) | bir kulu (mef'ul, mevsuf) | buldular (atıf h. f. mazi, fâil)

65. Derken, katımızdan kendisine bir rahmet verdiğimiz ve tarafımızdan (lutfumuzdan, ilmi ledünden yani Allah katından batınî, gizli sır ve inceliklerle ilgili) kendisine bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan bir kulu buldular.

﴿ 66 ﴾ رُشْدًا مِمَّا عُلِّمْتَ عَلَىٰٓ أَنْ تُعَلِّمَنِ هَلْ أَتَّبِعُكَ مُوسَى لَهُ قَالَ

doğru yol olarak ((تُعَلِّمَنِ)'nin mef'ulü) | sana öğretilenden (sıla, meçhul f. mazi, naibi fâil) | bana öğretmen üzere (h. cer, ismi mevsul; h. cer+masdar-ı müevvel, (nunu vikayeden sonraki esre: (ي): mahzuf mef'ul) | sana tabi olabilir miyim (soru h., f. muzari, mef'ul) | Musa (fâil) | ona (car-mecrur) | dedi (f. mazi)

66. Musa ona dedi ki: "Doğru yol (hayra götüren bilgi) olarak sana öğretilenden bana öğretmen üzere sana tabi olabilir miyim (peşinden gelebilir miyim)?"

﴿ 67 ﴾	صَبْرًا	مَعِيَ	لَنْ تَسْتَطِيعَ	إِنَّكَ	قَالَ
	sabretmeye	benimle beraberliğe	gücün yetmez	Doğrusu sen	Dedi
	mef'ul	mekan zarfı	(إِنَّ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi

67- (Hızır ya da melek) Dedi ki: "Doğrusu sen, benimle beraberliğe sabredemezsin "

﴿ 68 ﴾	خُبْرًا	بِهِ	لَمْ تُحِطْ	عَلَى مَا	تَصْبِرُ	وَ كَيْفَ
	içyüzünü kavramaya	kuşatıcı olamadığın şeye			sabredebilirsin	nasıl
	mef'ûlü mutlak naibi	car-mecrur	sıla; fiil cümlesi; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari	hal, soru ismi / atıf h.

68- (Durum buyken) "İçyüzünü (sebeplerini) kavramaya kuşatıcı olamadığın (kavrayamayacağın bilgiye) şeye nasıl sabredebilirsin?"

لَآ أَعْصِي	وَ	صَابِرًا	اللَّهُ	إِنْ شَآءَ	سَتَجِدُنِي	قَالَ
isyan etmeyeceğim	,	sabreden	İnşaallah		beni bulacaksın	dedi
nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	(تَجِدُ)'nün ikinci mef'ulü	fâil, kendinden önce açıklandığı için cevabü'ş-şart mahzuf denmiştir.	şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi {إِن شَاء اللَّهُ) cümlesi ara cümle}	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, nûnu vikaye, mef'ul	f. mazi

فَلَا تَسْأَلْنِي		فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي	قَالَ	﴿ 69 ﴾	أَمْرًا	لَكَ
bana soru sorma		O halde eğer bana tâbi olacaksan	dedi		bir işte	sana
cevabü'ş-şart: rabıta, nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, nûnu vikaye, mef'ul		rabıta, şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil, nûnu vikaye, mef'ul	f. mazi		mef'ul	car-mecrur

﴿ 70 ﴾	ذِكْرًا ع	مِنْهُ	لَكَ	أُحْدِثَ	حَتَّىٰ	عَنْ شَيْءٍ
	bir söz	ondan	sana	açıncaya kadar		hiç bir şey hakkında
	mef'ul	car-mecrur {(ذِكْرًا)'dan hal }	car-mecrur	fiili muzari	gaye ve nasb h.	car-mecrur

69. (Musa:) "İnşaallah, beni sabreden (bir kişi olarak) bulacaksın. Hiç bir işte sana isyan etmeyeceğim (karşı gelmeyeceğim)" dedi. **70.** (Hızır) dedi ki: "O halde eğer bana tâbi olacaksan, ben sana ondan bir söz açıncaya kadar (sana o konuda bilgi verip açıklama yapıncaya kadar sabret), hiç bir şey hakkında bana soru sorma."

قَالَ	خَرَقَهَا ط	فِي السَّفِينَةِ	رَكِبَا	إِذَا	حَتَّىٰ	فَانْطَلَقَا قف
Dedi	deldi	gemiye	bindiklerinde		Nihayet	Böylece gittiler
f. mazi	fiilu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	car-mecrur	fiilu'ş-şart; f. mazi, fâil cümle muzafun ileyh	şart bildiren zaman zarfı, muzaf {şart cümlesi, başlangıç cümlesi}	başlangıç h.	başlama h. f. mazi, fâil

﴿ 71 ﴾	إِمْرًا	شَيْئًا	جِئْتَ	لَقَدْ	أَهْلَهَا ج	لِتُغْرِقَ	أَ خَرَقْتَهَا
	büyük	bir iş	yaptın	Andolsun	halkını	batırmak için	onu deldin mi
	sıfat	mef'ul, mevsuf	f. mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi	mef'ul	ta'lil ve nasb h., f. muzari	soru h., f. mazi, fâil, mef'ul

71- Böylece ikisi (beraber) gittiler (yola koyuldular). Nihayet bir gemiye bindiklerinde, o bunu (gemiyi) deldi. (Musa mantığına ters gelen bu durum karşısında verdiği sözü unuttu ve) Dedi ki: "Halkını (batırmak için mi onu deldin? Andolsun, sen (zararı) büyük (çok kötü ve şaşılacak) bir iş yaptın."

﴿ 72 ﴾	صَبْرًا	مَعِيَ	لَنْ تَسْتَطِيعَ	إِنَّكَ	أَ لَمْ أَقُلْ	قَالَ
	sabretmeye	Benimle beraberliğe	asla güç yetiremezsin	Gerçek şu ki sen	söylemedim mi	Dedi
	mef'ul	mekan zarfı, {(تَسْتَطِعَ)'daki fâilden hal de denmiştir}	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi ; tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., f. muzari	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	soru h.+ cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	f. mazi

72. (Hızır) Dedi ki: "Gerçek şu ki sen benimle beraberliğe sabredemezsin (işin içyüzünü ve hikmetini bilmediğin için dayanamazsın, buna gücün yetmez diye baştan) ben sana söylemedim mi?"

﴿ 73 ﴾	عُسْرًا	مِنْ أَمْرِي	لَا تُرْهِقْنِي	وَ	نَسِيتُ	بِمَا	لَا تُؤَاخِذْنِي	قَالَ
	zorluk	işimden	bana yükleme	ve	unutmam sebebiyle		Beni azarlama	dedi
	ikinci mef'ul	(عُسْرًا)'dan hal: şibhi cüm.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	sıla, mazi fiil fâil	harfi cer, masdar h. {ismi mevsul de denmiş }	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, nûnu vikaye, mef'ul	f. mazi

73. (Musa:) "Beni, unutmam sebebiyle azarlama ve bu işimden dolayı bana zorluk yükleme (güçlük çıkarma, kolaylık ve hoşgörü göster)" dedi.

فَانْطَلَقَا قف	حَتَّىٰٓ	إِذَا	لَقِيَا	غُلَامًا	فَقَتَلَهُۥ لا	قَالَ
Bunun üzerine ikisi yola koyuldular	Nihayet		karşılaştıklarında	bir gençle	hemen onu öldürünce	dedi
başlama h. f. mazi, fâil	başlangıç h.	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	fiilu'ş-şart: f. mazi, fâil, cümle muzafun ileyh	mef'ul	atıf h. f. mazi, mef'ul {(فَقَتَلَهُ), (لَقِيَا) cümlesi üzerine matuf}	cevabü'ş-şart; mazi fiil cümlesi

﴿ 74 ﴾ نُكْرًا	شَيْـًٔا	جِئْتَ	لَقَدْ	نَفْسٍۢ ط	بِغَيْرِ	زَكِيَّةًۢ	نَفْسًا	أَقَتَلْتَ
mı öldürdün	bir canı	temiz	olmaksızın	bir cana (kısas)			bir iş	yaptın	Andolsun
soru h., f. mazi, fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat	h. cer-mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh			mef'ul, mevsuf	f. mazi, fâil	lâmu cevâbi'l-kasem, tahkik harfi

74. (Hızır, Musa'nın özrünü kabul etti) Bunun üzerine ikisi (tekrar) yola koyuldular. Nihayet bir gençle karşılaştıklarında, o (Hızır) hemen onu öldürdü. (Musa) dedi ki: "Bir cana (karşılık kısas) olmaksızın (o kimseyi öldürmediği halde), temiz (masum, suçsuz) bir canı mı öldürdün? Andolsun, sen (sabrı mümkün olmayan ve gemiyi delmekten çok daha) dehşetli bir iş yaptın."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 300 ≻

(KEHF, 62 – 63 - 64 – 65 – 66 - 67):

(جَاوَزَ يُجَاوِزُ مُجَاوَزَةً): (müfaale babı) mesafe katetti, geçti (اَلْغَدَاءُ): sabah kahvaltısı (اَلْفَتَى ج فَتْوَةٌ): genç erkek

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (if'al b.) getirdi, verdi (اَلسَّفَرُ ج اَسْفَارٌ): yolculuk, sefer (لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): (nakıs f.) karşılaştı, buluştu, görüştü

(اَلنَّصَبُ ج اَنْصَابٌ): yorgunluk, bitkinlik (اَلصَّخْرَةُ): kaya, kaya tabakası, (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs ve mehmuz f.) gördü,

(اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz (أَوَى يَأْوِي): sığındı, barındı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (نَسِيَ يَنْسَى): unuttu,hatırından çıkardı

(اَلْحُوتُ ج حِيتَانٌ): balık (أَنْسَى يُنْسِي إِنْسَاءً): unutturdu, terk ettirdi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftial b.) kıldı, edindi

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatıra getirdi, andı, zikretti, söyledi [(عَجِبَ يَعْجَبُ) اَلْعَجَبُ]: şaşma, yadırgama (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare

(بَغَى يَبْغِي بُغْيَةً): (nakıs f.) talep etti, aradı, arzuladı (اِرْتَدَّ يَرْتَدُّ اِرْتِدَادًا): (iftial b.) döndü, eski haline döndü

[(قَصَّ يَقُصُّ) اَلْقَصَصُ]: takip etme, izleme/ haber almayı sürdürme (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il b.) öğretti (لَدُنْ): (zarf) katında, yanında (اَتَّبَعَ يَتَّبِعُ): (iftial b.) uydu, tabi oldu

(اَلرُّشْدُ): (masdar) doğru yolu bulma, olgunlaşma (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): ..abildi, ..ebildi

(KEHF, 68 – 69 - 70 – 71 – 72 – 73 - 74):

(أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً بِ): (ecvef fiil, if'al b.) kuşattı, ihata etti (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخُبْرُ]: işin iç yüzünü bilmek, haberdar olmak (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef f.) diledi, oluşturdu, tercih etti (اَلصَّابِرُ):(ismi fail) sabırlı

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nakıs f.) isyan etti, başkaldırdı (اَلْعُسْرُ): zorluk, güçlük

(سَأَلَ يَسْأَلُ): (mehmuz f.) sordu/ istedi/ hesaba çekti (أَحْدَثَ يُحْدِثُ إِحْدَاثًا): (if'al b.) yaptı, icad etti, meydana getirdi,

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftial b.) uydu, tabi oldu [(ذَكَرَ يَذْكُرُ) اَلذِّكْرُ]: zikir/ söz/ kitap/ şeref, şan/ peygamber

(اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلَاقًا): (infial b.) gitti, gidiverdi, yola çıktı (خَرَقَ يَخْرِقُ خَرْقًا): deldi (رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi

(اَلسَّفِينَةُ ج سُفُنٌ): gemi (اَلْاِمْرُ): büyük, acaip, tuhaf, hayret edilecek, şaşılacak, tehlikeli (أَغْرَقَ يُغْرِقُ): (if'al b.) boğdu, batırdı

(آخَذَ يُؤَاخِذُ مُؤَاخَذَةً): (müfaale b.) cezalandırdı, azarladı (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): unuttu, hatırından, çıkardı

(أَرْهَقَ يُرْهِقُ اِرْهَاقًا): (if'al b.) yükledi, güçlük çıkardı/ saldırdı (اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلَاقًا): (infial b.) gitti, gidiverdi

(اَلنُّكْرُ): dehşetli, belalı, çirkin, kötü iş (لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): karşılaştı yahut rastladı (قَتَلَ قَتْلاً): öldürdü

(اَلْغُلَامُ ج غِلْمَانٌ): delikanlı, genç (اَلزَّكِيُّ ث اَلزَّكِيَّةُ): (sıfat'ı müş.) temiz, doğru (جَاءَ يَجِيءُ): (mehmuz ve ecvef f.) yaptı, işledi/ geldi

📖📖📖📖📖📖

ONBEŞİNCİ CÜZÜN SONU

16. CÜZ

CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 301 (18 / KEHF: 75 – 83)

﴿ 75 ﴾ قَالَ أَ لَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا

dedi	söylemedim mi	sana	gerçekten	benimle beraberliğe sabredemeyeceğini		
f. mazi	soru h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi: nefiy ve nasb h., f. muzari	mekan zarfı, {(تَسْتَطِيعَ)'daki fâilden hal de denmiştir}	mef'ul

75. (Hızır önceki sözünü tekrar ederek) dedi ki: "Gerçekten benimle beraberliğe sabredemeyeceğini (buna gücünün yetmeyeceğini) ben sana söylemedim mi?"

﴿ 76 ﴾ قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي ۚ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا

dedi	sana sorarsam	bir şey	bundan sonra	artık benimle arkadaşlık etme	ulaşmış olursun	Benim tarafımdan	bir özre	
f. mazi	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	zaman zarfı	rabıta+ cevabü'ş-şart; nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, nûnu vikaye, mef'ul	f. mazi, fâil	tahkik harfi {başlangıç cümlesi}	h. cer, zarf ismi, muzaf, ikinci nun; nûn'u'l-vikâye, { (عُذْرًا)'dan hal}	mef'ul

76. (Musa:) "Bundan sonra sana bir şey sorarsam, artık benimle arkadaşlık etme. Benim tarafımdan bir özre ulaşmış olursun" dedi.

فَانْطَلَقَا قف حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ ۨ اسْتَطْعَمَا

Böylece ikisi yola koyuldu	Nihayet	geldikleri zaman		halkına	bir kasaba	yiyecek istediler
başlama h. f. mazi, fâil	başlangıç h.	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	fiilu'ş-şart: f. mazi, fâil (cümle muz. ileyh)	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	cevabü'ş-şart; f. mazi cümlesi, fâil

أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ

halkından	kaçındılar	onları misafir etmekten	akabinde buldular	orada	bir duvar	isteyen
mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil	(أَبَوْا)'in mef'ulü, masdar ve nasb h., f. muzari, zamir birleştiği için elifi düşmüş, fâil, mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi.

﴿ 77 ﴾ أَنْ يَنْقَضَّ فَأَقَامَهُ ط قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا

yıkılmak	hemen onu doğrulttu	dedi	Eğer dileseydin	alırdın	buna karşılık	bir ücret
mef'ul: masdar-ı müevvel	atıf h. f. mazi, mef'ul	f. mazi	cezmetmeyen şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	cevâbü'ş-şart; rabıta, f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul

77. Böylece (yine tekrar) ikisi yola koyuldu. Nihayet bir kasabaya geldikleri zaman halkından yiyecek istediler, fakat (kasaba halkı) onları misafir etmekten kaçındı (konuksever davranmadı). Akabinde orada (kasabada) yıkılmak isteyen (yani yıkılmaya yüz tutmuş) bir duvar buldular, (Hızır) hemen onu doğrulttu. "Eğer dileseydin kesinlikle buna karşılık bir ücret alırdın (" dedi.

قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَ بَيْنِكَ ۚ سَأُنَبِّئُكَ

dedi	İşte bu	ayrılma (sebebi)mdir	benimle	,	senin aranda	Sana haber vereceğim
f. mazi	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh, şibhi cümle	atıf h.	matuf	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 78 ﴾ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا

yorumunu	gücünün yetmediği şeylerin		üzerinde	sabır göstermeye
harfi cer-mecrur isim, muzaf	sıla; fiil cümlesi; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	muzafun ileyh, ismi mevsul	car-mecrur	mef'ul

78. (Hızır) dedi ki: "İşte bu, benimle senin aranda ayrılma (sebebi)mdir. Sana, üzerinde sabır göstermeye gücünün yetmediği (gemi, delikanlı ve duvarla ilgili olarak yaptığım) şeylerin yorumunu haber vereceğim.

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ

gemiye gelince	idi	yoksullara ait	çalışan	denizde	bu yüzden istedim	
mübteda	rabıta, f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	(مَسَاكِينَ)'nin sıfatı; fiili muzari+fâil	car-mecrur	atıf h., f. mazi, fâil	

tafsil ve şart h.

(السَّفِينَةُ) mübtedasının haberi

أَنْ أَعِيبَهَا	وَ	كَانَ	وَرَآءَهُمْ	مَلِكٌ	يَأْخُذُ	كُلَّ	سَفِينَةٍ	غَصْبًا	﴿ 79 ﴾
onu kusurlu yapmak	,	idi	arkalarında var	bir kral	alan	her	gemiyi	gasbederek	
(أَرَادَ)'nin mef'ulü; masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	atıf h.	f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi	(مَلِكٌ) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	hal; { mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir}	

79. "Gemiye gelince, denizde çalışan yoksullara aitti, bu yüzden onu kusurlu yapmak istedim, (zira) arkalarında, (sağlam ve kusursuz olan) her gemiyi gasbederek alan (zorla ele geçiren) bir kral vardı.

فَخَشِينَآ	مُؤْمِنَيْنِ	أَبَوَاهُ	فَكَانَ	الْغُلَامُ	أَمَّا	وَ
Bu yüzden korktuk	mü'min kimseler	anne ve babası	idi	erkek delikanlıya gelince		
atıf h., f. mazi, fâil, {(فَخَشِينَا) cümlesi, (كَانَ أَبَوَاهُ) cümlesi üzerine matuf}	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi, (esmâi hamseden) muzaf olduğu için nun düşmüş, (هُ): muz. ileyh	atıf h., f. mazi, nâsih	mübteda	tafsil ve şart h.	başlam a h.

(الْغُلَامُ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi

أَنْ يُرْهِقَهُمَا	طُغْيَانًا	وَ	كُفْرًا ۚ	﴿ 80 ﴾
onları sürüklemesinden	azgınlık	ve	inkâra	
(خَشِينَا)'nın mef'ulü, masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	hal	atıf h.	matuf	

80. "Erkek delikanlıya gelince, anne ve babası mü'min kimselerdi. Bu yüzden, (kafir delikanlıya olan sevgileri yüzünden) onları azgınlık ve inkâra sürüklemesinden korktuk.

فَأَرَدْنَآ	أَنْ يُبْدِلَهُمَا	رَبُّهُمَا	خَيْرًا	مِنْهُ
böylece istedik	onlara bedel vermesini	Rablerinin	daha hayırlısını	ondan
atıf h., f. mazi, fâil	(أَرَدْنَا)'nın mef'ulü, masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	fâil	ikinci mef'ul	car-mecrur

زَكَاةً	وَ	أَقْرَبَ	رُحْمًا	﴿ 81 ﴾
temizlik bakımından	,	daha yakın	merhamet bakımından	
temyiz	atıf h.	matuf	temyiz	

81. Böylece Rablerinin onlara temizlik bakımından (doğruluk, seciye ve karakter bakımından) daha hayırlısını, merhamet bakımından da daha yakın olanını (anne babasına daha merhametli olanını) ona bedel vermesini istedik."

وَ	أَمَّا	الْجِدَارُ	فَكَانَ	لِغُلَامَيْنِ	يَتِيمَيْنِ	فِي الْمَدِينَةِ
	Duvar ise			iki erkek çocuğa aitti	yetim	şehirdeki
başlama h.	mübteda	tafsil ve şart h.	atıf h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle; h. cer, tesniyenin mecrur hali, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat

(الْجِدَارُ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi

صَالِحًا ۚ	أَبُوهُمَا	كَانَ	وَ	لَهُمَا	كَنْزٌ	تَحْتَهُ	كَانَ	وَ
iyi biri(ydi)	babaları	biriydi	,	onlara ait	bir hazine	altında vardı		,
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	atıf h.	sıfat; şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	f. mazi, nâsih	atıf h.

مِنْ رَبِّكَ ۚ	رَحْمَةً	كَنْزَهُمَا ۖ	يَسْتَخْرِجَا	وَ	أَشُدَّهُمَا	أَنْ يَبْلُغَآ	رَبُّكَ	فَأَرَادَ
Rabbinden	bir rahmet olması için	hazine-lerini	çıkarmalarını	,	erginlik çağına ulaşmalarını	ulaşmalarını	Rabbin	istedi
(رَحْمَةً)'in sıfatı, şibhi cümle	mef'ûlün lieclih, mevsuf	mef'ul	fiili muzari, fâil	atıf h.	mef'ul	(أَرَادَ)'nin mef'ulü, masdar-ı müevvel (tesniye)	fâil	atıf h., f. mazi

﴿ 82 ﴾ وَ مَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ط ذٰلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ط ع

kendisine sabredemediğin şeylerin yorumudur İşte bu işimden (kendiliğimden) yapmadım ,

mef'ul | car-mecrur | sıla; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari | muz. ileyh, ismi mevsul | haber, muzaf | mübteda | (فَعَلْتُ)'deki (تُ)'den hal: şibhi cümle | nefiy h., f. mazi, fâil, mef'ul | atıf h.

82. "Duvar ise, şehirdeki iki yetim erkek çocuğa aitti, altında onlara ait (onlar için saklanmış) bir hazine vardı; babaları iyi. Rabbinden bir rahmet olması için, onların erginlik çağına ulaşmalarını ve kendi hazinelerini kendilerinin çıkarmalarını Rabbin istedi. Ben bunu, kendi işimden dolayı (kendiliğimden) yapmadım. İşte bu (konuşmam), senin kendisine sabredemediğin şeylerin yorumu (içyüzü)dür. "

﴿ 83 ﴾ وَ يَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ ط قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ط

bir hatıra | ondan | Size | okuyacağım | De ki | Zülkarneyn hakkında | sana sorarlar

mef'ul | car-mecrur {(ذِكْرًا)'dan hal} | car-mecrur | istikbal h., fiili muzari | emir fiili | h. cer, esmai hamse'nin mecrur hali | f. muzari +fâil, mef'ul | başla-ma h.

83. Sana (müşrikler veya yahudiler) Zülkarneyn hakkında sorarlar. De ki: "Size, ondan bir hatıra (unutulamıyacak bazı haberler) okuyacağım.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 301 ≻

(KEHF, 75 – 76 – 77 - 78):

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): yapabildi, edebildi (اَلصَّبْرُ): sabır (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti(لَدُنْ): (zarf) yanında, katında (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلْعُذْرُ ج اَعْذَارٌ): özür, mazeret (اَلْجِدَارُ ج جُدُرٌ): duvar (صَاحَبَ يُصَاحِبُ مُصَاحَبَةً): (müfâale b.) arkadaşlık etti, muaşeret etti, geçindi (اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infial b.) gitti, gidiverdi (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nakıs ve mehmuz fiil) geldi (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde, kasaba (اَلْأَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi (وَجَدَ يَجِدُ): (misal f.) buldu (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil) diledi, oluşturdu, tercih etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ): (iftial b.) yaptı/edindi (اِسْتَطْعَمَ يَسْتَطْعِمُ اِسْتِطْعَامًا): (istif'al b.) yiyecek istemek, doyurulmak istemek, yemek istemek (أَبَى يَأْبَى اِبَاءً): (nakıs ve mehmuz fiil) imtina etti, razı olmadı, dayattı (ضَيَّفَ يُضَيِّفُ تَضْيِيفًا): (tef'il b.) misafir etti, ağırladı (أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al b.) düzeltti/ yerleşti/ ikame etti/ kaldırdı (اِنْقَضَّ يَنْقَضُّ اِنْقِضَاضًا): (infial b.) yıkıldı (فَارَقَ يُفَارِقُ) اَلْفِرَاقُ]: (masdar) ayrılış, ayrılma (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama (نَبَّأَ يُنَبِّئُ): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi

(KEHF, 79 – 80 – 81 – 82 – 83):

(اَلسَّفِينَةُ ج سُفُنٌ): gemi (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, kral (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (عَابَ يَعِيبُ عَيْبًا): (ecvef f.) kusurlu kıldı, bozdu, ayıpladı (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı/ çıkardı/ tuttu/ helak etti/ cezalandırdı [(غَصَبَ يَغْصِبُ) اَلْغَصْبُ]: (masdar) gasbetme, zorla el koyma (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün , fakirliğe sahip olan (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): delikanlı, genç (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلطُّغْيَانُ):(masdar) azgınlık (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): korktu, sakındı, çekindi (أَرْهَقَ يُرْهِقُ إِرْهَاقًا): (if'al b.) sürükledi, sardırdı, soktu (أَبْدَلَ يُبْدِلُ اِبْدَالاً): (if'al b.) bedel kıldı (اَلزَّكَاةُ): temizlik, doğruluk, düzen (اَلْاَقْرَبُ): (ismi tafdil) en yakın, daha yakın (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if al b.) irade etti, istedi (اَلْجِدَارُ ج جُدُرٌ): duvar (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (تَحْتَ): (zarf) altında (اَلْكَنْزُ ج كُنُوزٌ): hazine baba (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْاَشُدُّ): kuvvet kemal çağı (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلتَّأْوِيلُ): tabir, yorumlama (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): ..abildi, ..ebildi (ayette kısaltılmışı) (اِسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا): çıkardı, çıkarmaya çalıştı, çözdü (ذُو الْقَرْنَيْنِ): iki boynuzlu/ "iki asrın, çağın adamı" (karn; nesil, çağ, asr) (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nakıs f.) kıraat etti, okudu

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 302 (18 / KEHF: 84 – 97) ≻

إِنَّا	مَكَّنَّا	لَهُ	فِي الْأَرْضِ	وَ	آتَيْنَاهُ	مِنْ كُلِّ
Doğrusu, biz	yerleştirdik	onu	yeryüzünde	ve	ona verdik	her
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur {fiille bağlantılıdır}	car-mecrur {fiille bağlantılıdır}	atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul	(سَبَبًا)'den hal; şibhi cümle muaf

﴿ 84 ﴾	سَبَبًا		﴿ 85 ﴾	سَبَبًا
şeyden	bir sebep		derken takip etti	bir sebebi
muzafun ileyh	ikinci mef'ul		atıf h., f. mazi, { (إِنَّا مَكَّنَّا) cümlesi üzerine matuf}	mef'ul

84. Doğrusu, biz onu yeryüzünde (iktidar ve kudret sahibi olarak) yerleştirdik ve ona (ihtiyacı olan ve ulaşmak istediği) her şeyden bir sebep (elde etme yolu ve vasıtası) verdik. **85**. Derken (o da), bir sebebi takip etti.

حَتَّىٰ	إِذَا	بَلَغَ	مَغْرِبَ	الشَّمْسِ	وَجَدَهَا	تَغْرُبُ
Nihayet	ulaştığı zaman		battığı yere	güneşin	Onu buldu	batıyor
başlangıç h.	cezmetmeyen şart ve zaman h.	fi'lu'ş-şart; f. mazi	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	cevâbü'ş-şart; f. mazi, mef'ul	(وَجَدَ)'nin 2. mef'ulü; muzari f. c.

فِي عَيْنٍ	حَمِئَةٍ	وَ	وَجَدَ	عِنْدَهَا	قَوْمًا ط	قُلْنَا
kara bir balçıkta		,	buldu	onun yanında	bir kavim	dedik ki
harfi cer-mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	f. mazi	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh, {(وَجَدَ) ile bağlantılı}	mef'ul	f. mazi, fâil

﴿ 86 ﴾	حُسْنًا	فِيهِمْ	أَنْ تَتَّخِذَ	وَ إِمَّا	أَنْ تُعَذِّبَ	إِمَّا	ذَا الْقَرْنَيْنِ	يَا
	iyilik etmeyi	onlar hakkında	edinirsin	ya da	azap edersin	ya	Zülkarneyn	Ey
	mef'ul	car-mecrur	masdar-ı müevvel	tahyîr h. atıf h.	mef'ul; masdar-ı müevvel	tahyîr (seçme) için kullanılan atıf h.	münada, muzaf, muz. ileyh	nida h.

86. Nihayet güneşin battığı yere ulaştığı zaman, (sanki) onu (yani Güneşi okyanusun sularında uzaktan sahili görmediği için akşam vakti) kara bir balçıkta batıyor (gibi) buldu. Onun yanında da bir kavim buldu. Bunun üzerine biz (ilham ya da vahiy yoluyla) dedik ki: "Ey Zülkarneyn! Onlar (yani o inkarcı kavim) hakkında ya azap edersin veya haklarında iyilik etme (yolunu) edinirsin (seçersin)".

قَالَ	أَمَّا مَنْ	ظَلَمَ	فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ	ثُمَّ	يُرَدُّ	إِلَى رَبِّهِ
dedi	ama kim	zulmederse	onu azablandıracağız	sonra	döndürülür	Rabbine
f. mazi	şart ve tafsil h., mübteda, şart ismi, {(مَنْ): ismi mevsul de denmiş}	fi'lu'ş-şart; f. mazi	rabıta + cevâbü'ş-şart;: istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	meçhul fiili muzari	harfi cer-mecrur isim

(مَنْ) mübtedasının haberi: şart ve cevabı

﴿ 87 ﴾	نُكْرًا	عَذَابًا	فَيُعَذِّبُهُ
	dehşetli	bir azabla	O da onu azablandırır
	sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	atıf h. fiili muzari, mef'ul

87. Dedi ki: "Ama kim (şirk üzere devamda ve insanlara karşı haksızlık ve zulümde ısrar eder ve benim davetimi kabul etmeyip) zulmederse biz onu azablandıracağız, sonra Rabbine döndürülür. O da onu (cehennemde) dehşetli bir azabla azablandırır."

وَ	أَمَّا مَنْ	آمَنَ	وَ	عَمِلَ	صَالِحًا	فَلَهُ
	Ama kim iman ederse		ve	amel yaparsa	salih	onun için vardır
atıf h.	şart ve tafsil (ayrıntı) h., mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; mazi fiil cümlesi	atıf h.	f. mazi	mef'ul	rabıta+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; haber mukaddem; şibhi cümle+..

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

﴿ 88 ﴾	يُسْرًا ط	مِنْ أَمْرِنَا	لَهُ	سَنَقُولُ	وَ	الْحُسْنَىٰ ج	جَزَاءً
	kolay olanı	emrimizden	ona	söyleyeceğiz	ve	en güzel	karşılık olarak
	mef'ul {mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir}	h. cer-mecrur isim, {(يُسْرًا)'dan hal de denmiştir}	car-mecrur	istikbal h., fiili muzar	atıf h.	mübteda muahhar	hal

88. Ama kim iman eder ve salih amel (iyi iş) yaparsa, onun için karşılık olarak en güzel (Cennet) vardır ve ona emrimizden (buyruğumuzdan) kolay olanı söyleyeceğiz.

تَطْلُعُ	وَجَدَهَا	الشَّمْسِ	مَطْلِعَ	بَلَغَ إِذَا	حَتَّىٰٓ	﴿89﴾	سَبَبًا	أَتْبَعَ	ثُمَّ
doğar	onu buldu	güneşin	doğduğu yere	ulaştığı zaman		Nihayet		bir sebebi	takip etti	Sonra
hal; muzari fiil cümlesi	cevâbü'ş-şart; f. mazi, mef'ul	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fi'lu'ş-şart; f. mazi	şart bildiren zaman zarfı	başlangıç h.		mef'ul	f. mazi	atıf h.

﴿90﴾	سِتْرًا ۙ	مِنْ دُونِهَا	لَهُمْ	لَمْ نَجْعَلْ	عَلَىٰ قَوْمٍ
	bir örtü	ondan (güneşten) başka	kendilerine	vermediğimiz	bir topluluk üzerine
	mef'ul	h. cer-mecrur isim, {(سِتْرًا)'dan hal }	car-mecrur	(قَوْمٍ) kelimesinin sıfatı; cahd-ı mutlak fiil cüm.	car-mecrur

89. Sonra (yine) bir sebebi takip etti (başka bir amaçla başka bir yere doğru yola çıktı). **90**- Nihayet güneşin doğduğu yere (batış yerinden ayrılarak doğuş yönüne, doğu tarafına) ulaştığı zaman ve onu, kendilerine ondan (güneşten) başka bir perde vermediğimiz (ilkel) bir topluluk üzerine doğar buldu.

﴿92﴾	سَبَبًا	أَتْبَعَ	ثُمَّ	﴿91﴾	خُبْرًا	بِمَا	لَدَيْهِ	أَحَطْنَا	قَدْ	وَ	كَذَٰلِكَ ۖ
	bir sebebi	takip etti	Sonra		bilgimizle	onun yanında olan şeyi(n içyüzünü)		biz kuşatmıştık			İşte böyle
	mef'ul	f. mazi	atıf h.		mef'ûlü mutlak naibi, {"أخبرنا خبرا"}	sıla; şibhi cümle	harfi cer, ismi mevsul	f. mazi, fâil	tahkik h.	başlama h.	(الأمر)(Durum) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi; şibhi cümle

91. İşte böyle. (Zülkarneyn'in yapabilirlikleri açısından) biz onun yanında olan (her) şeyi(n içyüzünü) bilgimizle kuşatmıştık. **92**. Sonra (yine) bir sebebi takip etti.

قَوْمًا ۙ	مِنْ دُونِهِمَا	وَجَدَ	السَّدَّيْنِ	بَيْنَ	بَلَغَ	إِذَا	حَتَّىٰٓ
bir kavim	onların ötesinde	buldu	iki seddin	arasına	ulaştığı zaman		Nihayet
mef'ul	h. cer-mecrur isim {sonraki (قَوْمًا)'den hal }	cevâbü'ş-şart; f. mazi	muzafun ileyh, müsenna	mekan zarfı, muzaf	fi'lu'ş-şart; f. mazi, cümle muzafun ileyh'tir	cümleye muzaf olan şart ve zaman zarfı	başlangıç h.

مَأْجُوجَ	وَ	يَأْجُوجَ	إِنَّ	الْقَرْنَيْنِ ذَا	يَا	قَالُوا	﴿93﴾ قَوْلًا	يَفْقَهُونَ	لَا يَكَادُونَ
Me'cuc	ve	Ye'cuc	gerçek şu ki	Ey Zülkarneyn		dediler	bir sözü	neredeyse anlamayan	
matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	münada, muzaf, muz. ileyh	nida h.	f. mazi, fâil	mef'ul	(يَكَادُ)'nün haberi, fiili muzari+fâil	(قَوْمًا)'nin sıfatı; fiil c.; nefiy h., f. muzari, nâsih+ (يَكَادُ)'nün ismi

﴿94﴾	سَدًّا	بَيْنَهُمْ	وَ	بَيْنَنَا	عَلَىٰٓ أَنْ تَجْعَلَ	لَكَ خَرْجًا	فَهَلْ نَجْعَلُ	فِي الْأَرْضِ	مُفْسِدُونَ
	bir sed	onlar arasında		bizimle	yapman için	vergi	sana	verelim mi	yeryüzünde	bozgunculuk çıkarıyorlar
	mef'ul	matuf	atıf h.	mekan zarfı	harfi cer, masdar ve nast h., fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	atıf h. soru h., fiili muzari	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi

93. Nihayet iki seddin (iki dağın) arasına ulaştığı zaman, onların (sedlerin) ötesinde (başka dil bilmedikleri için) neredeyse hiç bir sözü anlamayan bir kavim buldu. **94**. Dediler ki: "Ey Zülkarneyn! Gerçek şu ki, Ye'cuc ve Me'cuc yeryüzünde bozgunculuk çıkarıyorlar, bizimle onlar arasında bir sed yapman için sana vergi (ücret) verelim mi?"

فَأَعِينُونِي	خَيْرٌ	رَبِّي	فِيهِ	مَكَّنِّي	مَا	قَالَ
O halde bana yardım edin	daha hayırlıdır	Rabbimin	içinde	beni yerleştirdiği şey		Dedi ki
rabıta, emir fiili, fâil, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	haber	fâil	car-mecrur {fiille bağlantılı}	sıla; mazi fiil cümlesi, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	mübteda, ismi mevsul	f. mazi

﴿95﴾	رَدْمًا ۙ	بَيْنَهُمْ	وَ	بَيْنَكُمْ	أَجْعَلْ	بِقُوَّةٍ
	bir engel	onlar arasında		sizinle	yapayım	güçle
	mef'ul	matuf	atıf h.	mekan zarfı	emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	car-mecrur

95. Dedi ki: "Rabbimin beni içinde yerleştirdiği şey (nimet, imkan, bilgi, güç ve kudret sizin vereceğiniz ücretten) daha hayırlıdır. O halde, bana bir güçle güçle yardım edin ki sizinle onlar arasında (aşılmaz) bir engel yapayım."

الصَّدَفَيْنِ	بَيْنَ	سَاوَى	إِذَا	حَتَّىٰٓ	الْحَدِيدِ ط	زُبَرَ	آتُونِي
iki dağın	arası	eşit seviyeye gelince		nihayet	demir	parçaları	Bana getirin
muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	fi'lu'ş-şart; f. mazi, cümle muzafun ileyhtir	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	gaye ve başlangıç h.	muzafun ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	emir fiili, fâil, muttasıl zamir, nûnu vikaye, mef'ul

نَارًا ۙ	جَعَلَهُ	إِذَا	حَتَّىٰٓ	انْفُخُوا ط	قَالَ
bir ateş	haline onu getirince		nihayet	üfleyin	dedi
ikinci mef'ul	fi'lu'ş-şart; f. mazi, birinci mef'ul, cümle muzafun ileyh	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	gaye ve başlangıç h.	emir fiili, fâil	cevâbü'ş-şart; f. mazi

﴿ 96 ﴾

قِطْرًا ط	عَلَيْهِ	أُفْرِغْ	آتُونِيٓ	قَالَ
eritilmiş bakır	üzerine	boşaltayım	Bana getirin	dedi
(أُفْرِغْ)'ın mef'ulü, {(آتُونِي)'nin takdir edilen mef'ulü de denmiştir}	car-mecrur	emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	emir fiili, fâil, nûnu vikaye, mef'ul	cevâbü'ş-şart; f. mazi

96. "Bana demir parçaları getirin" (dedi). İki dağın arası (yani vadiler tamamen dolup dağların arası) eşit seviyeye gelince, "Üfleyin (körükleri çalıştırın)" dedi. Nihayet onu bir ateş haline getirince: "Bana (eritilmiş bakır) getirin ki üzerine eritilmiş bakır boşaltayım (katran dökeyim)." dedi.

﴿ 97 ﴾

نَقْبًا	لَهُ	مَا اسْتَطَاعُوا	وَ	فَمَا اسْطَاعُوٓا	أَنْ يَظْهَرُوهُ
ne de onu delmeye güçleri yetti			,	onu aşamadılar	
mef'ul	car-mecrur{(نَقْبًا)'den hal de denmiştir}	nefiy h., f. mazi, fâil	atıf h.	mef'ul, masdarı müevvel; masdar ve nasb h., fiili muzari, fâil, mef'ul	atıf h., nefiy h., f. mazi, fâil

97- Böylece (Yecüc ve Mecüc), onu aşamadılar (yüksekliği sebebiyle üzerine çıkamadılar) ve onu (sertliği ve kalınlığı sebebiyle) delemediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 302 ≻

(KEHF, 84 - 85 – 86 – 87 - 88 – 89 – 90):

(مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il b.) imkan verdi/ yerleştirdi/ kadri yüce kıldı (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (if'al b.) verdi, getirdi (اَلسَّبَبُ ج اَسْبَابٌ): vesile, sebep, araç, vasıta, çare (أَتْبَعَ يُتْبِعُ اِتْبَاعًا): (if'al b.) tabi oldu, takip etti, izledi (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْمَغْرِبُ ج مَغَارِبُ): batı (غَرَبَ يَغْرُبُ غُرُوبًا): battı (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, kaynak/ göz (اَلْحَمِئَةُ): bulanık, çamurlu, balçıklı (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il b.) azap verdi, işkence etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ):(iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنُ]: hissi yahut, manevi güzellik (اَلنُّكْرُ): dehşetli, belalı, benzeri görülmemiş (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf f.) döndürdü, iade etti, çevirdi, reddetti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: karşılık, kifayet, mükafat [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ismi tafdil) en güzel, daha güzel (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus [(يَسُرَ يَيْسُرُ) اَلْيُسْرُ]: kolay, kolaylık (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal f.) buldu [(طَلَعَ يَطْلُعُ) اَلْمَطْلِعُ]: (ismi mekan) doğuş yeri (اَلسِّتْرُ ج سُتُورٌ): örtü, perde (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yaptı, kıldı

(KEHF, 91 – 92 – 93 – 94 – 95 – 96 – 97):

(أَحَاطَ يُحِيطُ): (ecvef fiil, if'al b.) kuşattı, ihata etti [(خَبَرَ) اَلْخُبْرُ]: işin iç yüzünü bilme (ظَهَرَ يَظْهَرُ): üstüne çıktı, aştı/ zahir oldu (اَلسَّدُّ ج سُدُودٌ): set, blok, mani (كَادَ يَكَادُ): (ecvef f.) neredeyse, azkalsın (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلسَّدُّ ج سُدُودٌ): set, blok (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ismi fail) ifsad eden, bozan (اَلْخَرْجُ): vergi, haraç, ücret (اَلرَّدْمُ): set, engel (أَعَانَ يُعِينُ اِعَانَةً): (ecvef fiil ,if'al b.) yardım etti (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, güç, (مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il b.) imkan verdi/ yerleştirdi/ kadri yüce kıldı (اَلْقِطْرُ): eritilmiş bakır (اَلزُّبْرَةُ ج زُبَرٌ): parça, kütle (اَلْحَدِيدُ ج حَدَائِدُ): demir (اَلصَّدَفُ): dağ yamacı (نَفَخَ يَنْفُخُ): üfledi (أَفْرَغَ يُفْرِغُ اِفْرَاغًا): (if'al b.) boşalttı, aktardı, bıraktı (سَاوَى يُسَاوِي مُسَاوَاةً): (müfaale b.) müsavi kıldı, denkleştirdi/ eşit oldu [(نَقَبَ يَنْقُبُ) اَلنَّقْبُ]: (masdar) delmek, delik

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 303 (18 / KEHF: 98 – 110) ≻

قَالَ	هٰذَا	رَحْمَةٌ	مِنْ رَبِّي ۚ	فَإِذَا	جَآءَ	وَعْدُ	رَبِّي
Dedi	Bu	bir rahmettir	Rabbimden	geldiği zaman		va'di	Rabbimin
f. mazi	mübteda	haber	(رَحْمَةٌ)'nün sıfatı; şibhi cümle	atıf h., şart bildiren zaman zarfı	fi'lu'ş-şart; f. mazi	fâil, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (ي): muz. ileyh

جَعَلَهُ	دَكَّآءَ ۚ	وَ	كَانَ	وَعْدُ	رَبِّي	حَقًّا ۖ ﴿98﴾
eder	yerle bir	,	f. mazi, nâsih	va'di	Rabbimin	haktır
cevâbü'ş-şart; f. mazi, birinci mef'ul+..	ikinci mef'ul	atıf h.		(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, (ي): muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi

98. (Zülkarneyn) Dedi ki: "Bu Rabbimden bir rahmettir. Rabbimin va'di (yok oluş için belirlediği süre, seddin yıkılış anı ya da kıyamet saati) geldiği zaman, O bunu yerle bir (dümdüz) eder; Rabbimin va'di haktır (gerçektir)."

وَ	تَرَكْنَا	بَعْضَهُمْ	يَوْمَئِذٍ	يَمُوجُ	فِي بَعْضٍ	وَ	نُفِخَ	فِي الصُّورِ
	biz bırakıvermişizdir	bir kısmını	o gün	dalgalanır halde	bir kısmı içinde	bir	üfürülmüştür	Sur'a da
başlama h.	f. mazi, fâil	mef'ul	zaman zarfı	(تَرَكَ)'nin 2.mef'ûlü; muzari fiil	car-mecrur	atıf h.	meçhul f. mazi	naibi fâil, şibhi cümle

فَجَمَعْنَاهُمْ	جَمْعًا ۙ ﴿99﴾	وَ	عَرَضْنَا	جَهَنَّمَ	يَوْمَئِذٍ	لِّلْكَافِرِينَ	عَرْضًا ۙ ﴿100﴾
artık onları toplamışızdır	tümünü	Ve	göstermişizdir	cehennemi	o gün	inkar edenlere	öyle bir gösterişle
atıf h., f. mazi, fâil, mef'ul	mef'ûlü mutlak	atıf h.	f. mazi, fâil	mef'ul	zaman zarfı	car-mecrur	mef'ûlü mutlak

99. Biz o gün (sed açıldığı gün ya da kıyamet gününden az önce veya kıyamet günü Ye'cûc ve Me'cûc'u), bir kısmını bir kısmı içinde dalgalanır (deniz dalgalarının birbirinin içine girip dalgalanması gibi birbirlerine girer) halde bırakıvermişizdir. Sur'a da üfürülmüştür, artık onların tümünü toplamışızdır.

100. Ve o gün cehennemi inkar edenlere öyle bir gösteriş göstermişizdir ki....

ٱلَّذِينَ	كَانَتْ	أَعْيُنُهُمْ	فِي غِطَآءٍ	عَنْ ذِكْرِي	وَ	كَانُوا	لَا يَسْتَطِيعُونَ	سَمْعًا ۚ ﴿101﴾
ki onlar	idi	gözleri	bir perde içinde	Beni zikretme hususunda	,		dinleyemiyorlardı	
sıfat, ismi mevsul { bedel de denmiş}	f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi c.	(غِطَاء)'nin sıfatı; şibhi c.	atıf h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, nefy h., fiili muzari+fâil	mef'ul

101. Ki onlar, Beni zikretme hususunda gözleri bir perde içinde olanlardı. (Kur'an'ı) dinleyemiyorlardı (onu dinlemeye tahammül edemiyor ve Kur'andan rahatsız oluyorlardı).

أَ	فَحَسِبَ	ٱلَّذِينَ	كَفَرُوٓا	أَنْ يَتَّخِذُوا	عِبَادِي	مِنْ دُونِيٓ
mı	sandı	kimseler	kâfir olan	edindiklerini	kullarımı	Beni bırakıp
soru h.	atıf h., f. mazi	fâil, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	(حَسِبَ)'nin mef'ulü, masdar ve nasb h., fiili muzari, fâil	(يَتَّخِذُوا)'nun mef'ulü	harfi cer-mecrur isim

أَوْلِيَآءَ ۚ	إِنَّآ	أَعْتَدْنَا	جَهَنَّمَ	لِلْكَافِرِينَ	نُزُلًا ﴿102﴾
veliler	Gerçek şu ki biz	hazırladık	cehennemi	kafirler için	bir konaklama yeri olarak
ikinci mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fâil	birinci mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ul

102. Kafir olan kimseler, Beni bırakıp kullarımı veliler edindiklerini mi sandılar? Gerçek şu ki biz cehennemi kâfirlere bir konak olarak hazırladık.

قُلْ	هَلْ	نُنَبِّئُكُمْ	بِٱلْأَخْسَرِينَ	أَعْمَالًا ۚ ﴿103﴾	ٱلَّذِينَ	ضَلَّ	سَعْيُهُمْ
De ki	mi	size haber verelim	en çok kayba uğrayanları	işler bakımından	Onlar ki	boşa gitmiştir	çabaları
emir fiili	soru h.	f. muzari, mef'ul	car-mecrur	temyiz	(هُمْ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, ismi mevsul {(أَخْسَرِينَ)'nin sıfatı da denmiş }	sıla: f. mazi	fâil (muzaf+ muzafun ileyh)

﴿104﴾ صُنْعًا يُحْسِنُونَ أَنَّهُمْ يَحْسَبُونَ هُمْ وَ الدُّنْيَا فِي الْحَيَاةِ

	güzel iş yaptıklarını		sandıkları			dünya	hayatındaki
mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, fiili muzari+fâil	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	haber; fiil cümlesi, (fiili muzari+fâil	mübteda	hal vâvı, sonraki isim cümlesi ismi mevsulden haldir	sıfat	harfi cer-mecrur isim, mevsuf

(يَحْسَبُونَ)'nin mef'ûlü; isim cümlesi

103. De ki: "Size, (gerçekleştirdikleri) işler bakımından en çok hüsrana (kayba) uğrayanları (amelleri boşa gidenleri) haber verelim mi?" **104**. Onlar ki; güzel iş yaptıklarını sandıkları halde dünya hayatındaki çabaları boşa gitmiştir.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَ لِقَائِهِ

İşte onlar	inkar edenlerdir		ayetlerini	Rablerinin	ve	O'na kavuşmayı
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, (وا): fâil	(ب): harfi cer, (آيَاتِ): mecrur isim, muzaf	(رَبِّ): muzafun ileyh, mecrur, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	atıf h.	matuf, muzaf, (هِ): muzafun ileyh

﴿105﴾ وَزْنًا الْقِيَامَةِ يَوْمَ لَهُمْ فَلَا نُقِيمُ أَعْمَالُهُمْ فَحَبِطَتْ

bir tartı	kıyamet	gününde	onlar için	tutmaya-cağız	onların yapıp-ettikleri	Artık boşa çıkmıştır
mef'ul	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	car-mecrur	atıf h., nefiy h., fiili muzari	fâil	atıf h., f. mazi

105. (Çünkü) İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı (ahiret hayatını) inkar edenlerdir. Artık onların yapıp-ettikleri boşa çıkmıştır, kıyamet gününde onlar için bir tartı tutmayacağız.

﴿106﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَ اتَّخَذُوا آيَاتِي وَ رُسُلِي هُزُوًا

İşte	onların cezası	cehennemdir	inkâr etmeleri sebebiyle	ve	edinmeleri	ayetlerimi	ve	resûllerimi	alay (konusu)
mübteda	ikinci mübteda, {haber de denmiş}	(جَزَاؤُهُمْ)'ün haberi	h. cer, masdar harfi , f. mazi, fâil	atıf h.	f. mazi, fâil	birinci mef'ul	atıf h.	matuf	ikinci mef'ul

(ذَٰلِكَ) mübtedasının haberi: isim cüm.

106.İşte onların cezası, inkâr etmeleri, âyetlerimi ve resûllerimi alay (konusu) edinmeleri sebebiyle cehennemdir.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ

Gerçek şu ki	kimseler	iman eden	yapanlar	güzel işler	f. mazi, nâsih	onlar içindir	cennetleri
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla, fiil cümlesi; f. mazi, fâil	atıf h.	f. mazi, fâil		(كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi c.	(كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

﴿107﴾ لَا نُزُلًا الْفِرْدَوْسِ

konaklama yeri olarak		Firdevs
(جَنَّاتُ)'den hal		muz. ileyh

﴿108﴾ حِوَلًا عَنْهَا لَا يَبْغُونَ فِيهَا خَالِدِينَ

ayrılmak	Ondan	istemezler	orda	ebedidirler
mef'ul	car-mecrur	(لَهُمْ)'deki zamirden hal: nefiy h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	(لَهُمْ)'deki zamirden hal

107. Gerçek şu ki iman edip güzel işler yapanlar... Konaklama yeri olarak Firdevs cennetleri onlar içindir. **108**. Orda ebedidirler (temelli kalıcıdırlar). Ondan ayrılmak istemezler.

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ

De ki	olsa	deniz	mürekkep	sözleri için	Rabbimin	kesinlikle tükenirdi	deniz
emir fiili	cezmetmeyen şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	harfi cer-mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (ي): muz. ileyh	cevabü'ş-şart için rabıta, cevâbü'ş-şart; f. mazi	fâil

﴿109﴾ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَ لَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا

önce	tükenmeden	sözleri	Rabbimin	, hal vâvı	getirsek bile	bir o kadarını	yardım bakımından
zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh: masdar-ı müevvel	fâil, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (ي): muz. ileyh		cezmetmeyen şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fâil	harfi cer-mecrur isim	temyiz, cevabü'ş-şart mahzuf (düşmüş) kabul edilir

109. De ki: "Rabbimin sözleri(ni, yani ilmini) için deniz(ler) mürekkep olsa ve yardım bakımından bir o kadarını (ilave olarak) getirsek bile, Rabbimin sözleri tükenmeden önce, kesinlikle deniz(ler) tükenirdi.

قُلْ	إِنَّمَآ	أَنَا	بَشَرٌ	مِّثْلُكُمْ	يُوحَىٰٓ	إِلَيَّ
De ki	ancak	Doğrusu ben (قصر)	beşerim	sizin gibi	vahyolunuyor	bana
emir fiili	hasr edatı	mübteda	haber, mevsuf	sıfat	(بَشَرٌ)'nun ikinci sıfatı; meçhul muzari fiil c.	car-mecrur

أَنَّمَآ	إِلَٰهُكُمْ	إِلَٰهٌ	وَٰحِدٌ ۚ	فَمَن	كَانَ	يَرْجُوا۟	لِقَآءَ	رَبِّهِۦ
ancak	ilahınızın	olduğu	tek bir ilah	Artık kim	idiyse	ümit ediyor	kavuşmayı	Rabbine
hasr edatı	mübteda	haber, mevsuf, cümle	sıfat	başlama h., mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; f. mazi nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nın haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (ه): muzafun ileyh

(يُوحَىٰ)'nın naibi fâili; masdar-ı müevvel

﴿ 110 ﴾ أَحَدًۢا	رَبِّهِۦٓ	بِعِبَادَةِ	لَا يُشْرِكْ	وَ	صَٰلِحًا	عَمَلًا	فَلْيَعْمَلْ
hiç kimseyi	Rabbine	ibadetinde	ortak koşmasın	atıf h.	salih	bir iş	artık yapsın
mef'ul	muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh	harfi cer-mecrur isim, muzaf	nehy-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari		sıfat	mef'ul, mevsuf	rabıta + cevabü'ş-şart; emr-i gaib; emir lamı, f. muzari, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

110. De ki: "Doğrusu ben, ancak sizin gibi bir beşerim, ancak bana sizin ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyolunuyor. Artık kim Rabbine (güzel bir şekilde) kavuşmayı ümit ediyorsa, artık salih bir iş yapsın ve Rabbine ibadetinde hiç kimseyi ortak koşmasın.

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 303 ≫

(KEHF, 98 – 99 – 100 – 101 – 102 - 103 – 104):

[(اَلْوَعْدُ (وَعَدَ يَعِدُ]: vaad, söz (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi (مَاجَ يَمُوجُ مَوْجًا) (ecvef f.) izdiham çıkardı, akın etti (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا): arzetti, açığa çıkardı, sundu, gösterdi (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, kaynak (اَلذِّكْرُ): tefekkürle hatıra getiriş, zikir (اَلْغِطَاءُ ج اَغْطِيَةٌ): örtü, perde (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): yapabildi, edebildi [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمْعُ]: işitme, duyma (حَسِبَ يَحْسَبُ): zannetti, varsaydı (أَعْتَدَ يُعْتِدُ اِعْتَادًا): (if'al b.) hazırladı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ): (iftial b.) edindi/ yaptı, ortaya koydu (اَلنُّزُلُ): konaklama yeri, menzil, ziyafet, ağırlama yeri (اَلْاَخْسَرُ ج اَخْسَرُونَ): (ismi tafdil) en çok zarar eden (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il b.) haber verdi, bildirdi (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf f.) zayi oldu, boşa gitti/ kayboldu/ saptı [(سَعَى يَسْعَى) اَلسَّعْيُ]: çalışma, amel, çaba (أَحْسَنَ يُحْسِنُ اِحْسَانًا): (if'al b.) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi, ikram etti [(صَنَعَ يَصْنَعُ) اَلصُّنْعُ]: (masdar) yapma, işleme

(KEHF, 105 – 106 – 107 – 108 – 109 – 110):

[(وَزَنَ يَزِنُ) اَلْوَزْنُ]: (masdar) değer biçme, tartma [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa çıktı, neticesiz oldu (أَقَامَ يُقِيمُ اِقَامَةً): (ecvef fiil,if'al b.) takdir etti, değer verdi/ yerleşti/ düzeltti/ gözetti [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: karşılık, ceza [(اَلْهُزُوءُ) اَلْهُزُوٌّ]: alay mevzusu (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا):(iftial b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): yaptı, işledi(اَلْفِرْدَوْسُ): cennet bahçesi, Firdevs (اَلنُّزُلُ): konaklama yeri, ziyafet, menzil, ağırlama yeri (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ismi fail) kalıcı olan (بَغَى يَبْغِي): (nakıs f.) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْحِوَلُ): intikal, ayrılma, yer değişimi (اَلْمِدَادُ): mürekkep (اَلْبَحْرُ ج اَبْحَارٌ): deniz, deniz cinsi (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (نَفِدَ يَنْفَدُ نَفَدًا): bitti, tükendi (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا بِـ): getirdi (اَلْمَدَدُ ج اَمْدَادٌ): yardım, destek, ek, katkı (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nakıs f.) umdu, ümit etti (اَلْوَاحِدُ): bir, tek [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: kavuşma (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (أَوْحَى يُوحِي): (nakıs f. if'al b.) vahyetti, işaret etti, sır verdi, gizlice öğütledi

سورة مريم (19)

(MERYEM (Meryem) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 98 ayettir)

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 304 - 311 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ كٓهيعٓصٓ ﴿2﴾ ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا

Kâf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd	zikridir	rahmetinin	Rabbinin	kulu	Zekeriya'ya		
Kur'an'ın i'cazına delâlet için hurufu mukattaa	(هٰذا) (Bu) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muzafun ileyh	muzafun ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	(ذِكْرُ) masdarının mef'ulü	(عَبْدَهُ)'den bedel, (atf-ı beyan da denmiştir)		

1. Kâf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd. **2**- (Bu,) Rabbinin, kulu Zekeriya'ya rahmetinin zikridir (anılmasıdır).

﴿3﴾ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ نِدَآءً خَفِيًّا

Bir zamanlar	seslenmişti	Rabbine	bir sesle	gizli
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi	mef'ul, muzaf, muzafun ileyh	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

3. Bir zamanlar, Rabbine gizli bir sesle seslenmişti.

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَ

demişti	Rabbim	doğrusu	zayıfladı	kemiklerim	benden	ve
f. mazi	nida harfi hazfedilmiş münada, muzaf, sondaki esre hazfedilmiş mütekellim yası (ى):muz. ileyh	tekid ve nasb h., (ي): (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi	fâiL	car-mecrur {(الْعَظْمُ)'den hal}	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

﴿4﴾ وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَآئِكَ رَبِّ شَقِيًّا

tutuştu	baş	yaşlılık bakımından	,	olmadım	duayla sana	Rabbim	bedbaht	
f. mazi	fâil	temyiz	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri	h. cer, mecrur isim, muzaf, muz. ileyh.	mahzuf nida harfinin münadası, muzaf, sondaki esre mahzuf ve muz.ileyh olan mütekellim ya'sının kısaltılmış hali	(كَانَ)'nin haberi	

4. (Şöyle) demişti: "Rabbim, doğrusu benden (bedenimden) kemiklerim zayıfladı ve baş yaşlılık bakımından tutuştu (yani saçlarım ağardı); ben sana (yaptığım) duayla bedbaht (mutsuz) olmadım."

وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَآئِي وَ كَانَتِ

iken	,	arkamdan	yakınlarıma	endişeliyim	doğrusu ben	
(خِفْتُ)'deki (ت)'den hal; nâsih mazi fiil	hal vâvı	h.cer, (وَرَاىٰ): zarf ismi, {şibhi cümle (الْمَوَالِيَ)'den haldir }	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, f. mazi, fâil	tekid ve nasb harfi, (ي): (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

﴿5﴾ فَهَبْ لِي مِن لَّدُنْكَ وَلِيًّا عَاقِرًا امْرَأَتِي

Karım	kısır	Artık bağışla	bana	kendi katından	bir veli
(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.+ emir fiili	car-mecrur	harfi cer+ zarf ismi, muzaf+muz.ileyh	mef'ul

5. "Doğrusu ben, arkamdan (gelecek) yakınlarım (adın)a endişedeyim (korkuyorum). Karım da kısırdır. Artık bana kendi katından bir veli (dost, yardımcı) bağışla."

﴿6﴾ يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا

bana mirasçı olur	mirasçı olur	ailesine de	Yakûp	,	onu kıl	Rabbim	razı olunan(lardan)	
(وَلِيًّا)'in sıfatı; muzari fiil, nûnu vikaye, (ي): mef'ul	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	emir fiili, mef'ul	mahzuf nida harfinin münadası, muzaf, sondaki esre mahzuf ve muz.ileyh olan mütekellim ya'sının kısaltılmış hali {ara cümle }	ikinci mef'ul	

6. "(Böylece) bana mirasçı olur. Yakup ailesine de mirasçı olur. Rabbim, onu razı olunan(lardan) kıl."

يَا	زَكَرِيَّآ	إِنَّا	نُبَشِّرُكَ	بِغُلَامٍ	اسْمُهُ	يَحْيَىٰ
Ey	Zekeriya	doğrusu biz	Müjdeliyoruz seni	bir oğlanla	adı	Yahya olan
nida h.	münada	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi., f. muzari, mef'ul	h. cer, mecrur isim, mevsuf	mübteda	haber, maksur isim

(غُلَامٍ)'in sıfatı; isim cümlesi

﴿ 7 ﴾	سَمِيًّا	مِنْ قَبْلُ	لَهُ	لَمْ نَجْعَلْ
	bir adaş	bundan önce	ona	biz kılmadık
	mef'ul	harfi cer, zarf	car-mecrur	(غُلَامٍ)'nin ikinci sıfatı.; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari

7. (Allah şöyle buyurdu:) "Ey Zekeriya, doğrusu biz seni, adı Yahya olan bir oğlanla müjdeliyoruz; biz bundan önce ona bir adaş kılmadık (Bu adı daha önce hiç kimseye vermedik)."

وَ	غُلَامٌ	لِي	يَكُونُ	أَنَّى	رَبِّ	قَالَ
halde	oğlum	benim	olur	nasıl	Rabbim	dedi
hal vâvı	(يَكُونُ)'nün muahhar ismi	(يَكُونُ)'nün mukaddem haberi	fiili muzari, nâsih	(غُلَامٌ)'den mukaddem hal, soru ismi	mahzuf nida harfinin münadası, , muzaf, sondaki esre mahzuf ve muz.ileyh olan mütekellim ya'sının kısaltılmış hali	f. mazi

﴿ 8 ﴾	عِتِيًّا	مِنَ الْكِبَرِ	قَدْ بَلَغْتُ	وَ	عَاقِرًا	امْرَأَتِي	كَانَتِ
	yaşlılığın	doruğuna	ulaştığım	ve	kısır	karım	olduğu
	mef'ul	car-mecrur, (عِتِيًّا) ile bağlantılıdır	tahkik h., f. mazi, fâil	hal vâvı	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (تْ) müenneslik içindir

hal; fiil cümlesi

(لِي)'deki (ي)'den hal; ...(كانت) cümlesi

8. (Bu sefer Zekeriya) dedi ki: "Rabbim, karım kısır olduğu halde, ben de yaşlılığın doruğuna (son sınırına) ulaştığım halde benim nasıl oğlum olur?"

هَيِّنٌ	عَلَيَّ	هُوَ	رَبُّكَ	قَالَ	كَذٰلِكَ ج	قَالَ
kolaydır	bana	O	Rabbin	buyurdu	İşte böyle	dedi
haber	car-mecrur {(هَيِّنٌ) ile bağlantılıdır}	mübteda	fâil	f. mazi	(الأمر) (Durum) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	f. mazi

﴿ 9 ﴾	شَيْئًا	لَمْ تَكُ	وَ	مِنْ قَبْلُ	قَدْ خَلَقْتُكَ	وَ
	hiç bir şey	sen değil iken	,	bundan önce	seni yaratmıştım	,
	(كَانَ)'nin haberi, mansub	önceki hal cümlesi üzerine matuf; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., mahzuf nun (نْ) üzerine takdir edilen sükunla meczum fiili muzari, nâsih {yani (تَكُنْ)'ün kısaltılmış hali}	atıf h., (hal vâvı da denmiştir)	harfi cer, zarf, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni olduğu için cer mahallinde	(عَلَيَّ)'deki zamirden hal; fiil cümlesi nasb mah.; tahkik h., (خَلَقْتُ): f. mazi, fâil., mef'ul	hal vâvı

9. (Ona gelen vahiy meleği Cebrail veya Allah:) "İşte böyle" dedi. "Rabbin: Bu bana kolaydır, bundan önce sen hiç bir şey değil iken, seni yaratmıştım." buyurdu.

آيَتُكَ	قَالَ	آيَةً ط	لِي	اجْعَلْ	رَبِّ	قَالَ
Senin alametin	dedi	bir ayet	bana	kıl	Rabbim	dedi
mübteda	f. mazi	mef'ul	car-mecrur	emir fiili	mahzuf nida harfinin münadası, muzaf	f. mazi

﴿ 10 ﴾	سَوِيًّا	لَيَالٍ	ثَلَاثَ	النَّاسَ	أَلَّا تُكَلِّمَ
	sapasağlam olduğun halde	gece	üç	insanlarla	konuşmamandır
	(تُكَلِّمَ)'nin fâilinden hal	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf {(تُكَلِّمَ) ile bağlantılıdır}	mef'ul	haber; masdar-ı müevvel, nasb h., nefiy h., (تُكَلِّمَ): fiili muzari

10. (Zekeriyya) dedi ki: "Rabbim, bana bir ayet (alamet, işaret) kıl (göster)." Dedi ki: "Senin alametin, sapasağlam olduğun halde, üç gece insanlarla konuşmamandır."

﴿ 11 ﴾ عَشِيًّا	وَ	بُكْرَةً	أَنْ سَبِّحُوا	إِلَيْهِمْ	فَأَوْحَى	مِنَ الْمِحْرَابِ	عَلَى قَوْمِهِ	فَخَرَجَ
akşam	,	Sabah	tesbih edin diye	onlara	Akabinde işaret etti	mabedden	kavminin karşısına	Böylece çıktı
matuf	atıf h.	zaman zarfı, {fiille bağlantılıdır}	tefsir h., emir fiili, fâil,	car-mecrur	atıf h., f. mazi,	car-mecrur {(خَرَجَ) ile bağlantılıdır}	h. cer+ mecrur isim, muzaf+muz.ileyh	atıf h., f. mazi

11. Böylece (Zekeriya) mabedden kavminin karşısına çıktı. Akabinde de onlara: "Sabah akşam tesbih edin." (diye) işaret etti.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 304 ≻

(19 / MERYEM, 1- 2 – 3):

(اَلذِّكْرُ): zikir, hatıra getirme/ söz/ indirilmiş kitap/ peygamber, şeref, şan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً نِدَاءً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı (اَلْخَفِيُّ): gizli

(19 / MERYEM, 4 – 5 – 6):

(وَهَنَ يَهِنُ وَهْنًا): (misal fiil) gevşedi, zayıf düştü, korktu (اَلرَّأْسُ ج اَرْؤُسٌ): baş

(اِشْتَعَلَ يَشْتَعِلُ اِشْتِعَالاً): (iftiâl bâbı) tutuştu, yandı (saç ağardı) (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[اَلشَّيْبُ (شَابَ يَشِيبُ): (masdar) saçın ağarması, beyaz saç; yaşlılık (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik

[اَلدُّعَاءُ (دَعَا يَدْعُو]: dua, talep, istek, çağırma [اَلشَّقِيُّ (شَقِيَ يَشْقَى]: bedbaht, mutsuz, kötü halli

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): yakın, dost, sahip (اَلْاِمْرَأَةُ): karı, hanım

[اَلْعَاقِرُ (عَقَرَ يَعْقُرُ]: (ism-i fâil) kısır (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): yakın, veli, dost (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı (لَدُنْ): (zarf) yanında, katında

(وَرِثَ يَرِثُ وِرْثًا): (misal fiil) varis oldu/ sahip çıktı/ ele geçirdi/ elde etti (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti [اَلرَّضِيُّ (اَلْمَرْضِيُّ]: hoşnud olunmuş, razı olunmuş

(19 / MERYEM, 7 – 8):

(اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç (اَلسَّمِيُّ): adaş, denk, benzer (اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (قَبْلُ): (zarf) önce (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef´il bâbı) müjdeledi

(اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç (اَلْاِمْرَأَةُ): karı, hanım [اَلْعَاقِرُ (عَقَرَ يَعْقُرُ]: (ism-i fâil) kısır

[اَلْعِتِيُّ (عَتَا يَعْتُو]: yaşlılık, yaşlanma (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): erişti (اَلْكِبَرُ): yaşlılık (بَلَغَ مِنَ الْعُمْرِ عُتِيًّا): çok yaşlı olma

(19 / MERYEM, 9 – 10):

(اَلْهَيِّنُ): kolay, basit, önemsiz (قَبْلُ): (zarf) önce (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلسَّوِيُّ): mutedil, dosdoğru, kâmil, düzgün (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icat etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, delil, mucize

(كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef´il bâbı) konuştu/ yaraladı, cerh etti (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلثَّلاَثُ ث اَلثَّلاَثَةُ): üç

(19 / MERYEM, 11):

(اَلْمِحْرَابُ ج مَحَارِبُ): mihrab/ meclisteki başköşe veya en güzel yer/ saray/ taht odası (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if´al bâbı) işaret etti/ sır verdi/ ilham etti/ vahyetti (اَلْبُكْرَةُ ج بُكَرٌ): sabahın erken vakitleri

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef´il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 305 (MERYEM: 12 – 25) ≻

﴿ 12 ﴾ يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ ۖ وَ آتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ۙ

Ey	Yahya	sarıl	Kitaba	kuvvetle	Ve	ona hikmet ver(miş)dik	hikmet	çocuk iken
nida h.	münada	emir fiili	mef'ul	car-mecrur	başlama h.	f. mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ul	{(آتَيْنَاهُ)'daki mef'ul zamirden hal

12. (Büyüdüğü zaman ona dedik ki:) "Ey Yahya, Kitaba kuvvetle sarıl." Ve (henüz) çocuk iken ona hikmet ver(miş)dik.

﴿ 13 ﴾ وَ حَنَانًا مِن لَّدُنَّا وَ زَكَاةً ۖ وَ كَانَ تَقِيًّا ۙ

bir şefkat	Katımızdan	ve	temizlik	başlama h.	oldu	takva sahibi	
(الْحُكْمَ) üzerine matuf	harfi cer, zarf ismi	atıf h.	(حَنَانًا) üzerine matuf		f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi	
atıf h.							

13. Katımızdan (Yahya'ya) bir şefkat (acıma dugusu, kalp yumuşaklığı, sevgi duyarlılığı, ruh inceliği) ve temizlik (arınmışlık, ruh temizliği verdik). (Böylece) O, çok takva sahibi oldu.

﴿ 14 ﴾ وَ بَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَ لَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا

çok iyilik eden	Ana ve babasına	ve	değildi	bir zorba	bir isyankar	
(تَقِيًّا) üzerine matuf,	h. cer, tesniye ismin mecrur hali, muzaf olduğu için nun düşmüş+muz.ileyh	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih, (يَكُنْ)'ün ismi (هُوَ) gizli zamiri	(يَكُنْ)'ün haberi	(يَكُنْ)'ün haberi	
atıf h.						

14. Ana ve babasına çok iyilik eden (oldu) ve bir zorba, bir isyankar değildi.

﴿ 15 ﴾ وَ سَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَ يَوْمَ يَمُوتُ وَ يَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۏ

Ona	Doğduğu	gün	ve	öleceği	gün	ve	kaldırılacağı	diri olarak	
haber	muzafun ileyh, meçhul mazi f	zaman zarfı, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, muzari fiil	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, meçhul muzari	(يُبْعَثُ)'deki zamirden hal	
selam olsun									
mübteda, {(لَمْ) (يَكُنْ) cümlesine matuf}									
atıf h.									

15. Doğduğu gün, öleceği gün ve diri olarak kaldırılacağı gün Ona selam olsun.

﴿ 16 ﴾ وَ اذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ ۘ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ۙ

zikret	Kitap'ta	Meryem'i	Bir zamanlar	uzaklaşıp çekildi	ailesinden	bir yere	doğu tarafında	
başlama h.	emir fiili	car-mecrur	geçmiş zaman zarfı, {zarf ismi, (مَرْيَمَ)'den bedel de denmiş}	f. mazi	harfi cer, mecrur isim	mef'ul, mevsuf	sıfat	

﴿ 17 ﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا

Sonra edindi	onlardan beri olarak	bir perde	Böylece göndermiştik	ona	Ruhumuzu (Cebrail'i)	de görünmüştü	ona	bir beşer olarak	düzgün
atıf h., f. mazi	h. cer+ zarf ismi, muzaf+muz.ileyh	mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	atıf h. f. mazi	car-mecrur	hal, mevsuf	(بَشَرًا)'nın sıfatı

16. Kitap'ta Meryem'i de zikret. Bir zamanlar ailesinden uzaklaşıp doğu tarafında bir yere çekildi. **17**. Sonra onlardan beri olarak (ayrı, kendini gizleyerek) bir perde edindi. Böylece ona ruhumuz (Cibril'i) göndermiştik de ona düzgün bir beşer olarak görünmüştü.

﴿ 18 ﴾ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا

demişti	Doğrusu ben	sığınırım	Rahmana	senden	eğer takva sahibiysen	
f. mazi,	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	car-mecrur	car-mecrur {(أَعُوذُ) ile bağlantılıdır}	şart h., fiilu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (تَ):(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

18. (Meryem): "Doğrusu ben, eğer takva sahibiysen senden Rahman (Allah)a sığınırım. " demişti.

﴿ 19 ﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ ۖ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا

demişti	yalnızca	Ben	elçisiyim	Rabbinin	bağışlamam için	sana	bir erkek çocuk	temiz
f. mazi	hasr edatı	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (كِ): muz. ileyh	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

19. (Meryem): "Ben, yalnızca Rabbinin elçisiyim; sana temiz bir erkek çocuk bağışlamam için (gönderildim)." demişti.

﴿ 20 ﴾

قَالَتْ	أَنَّى	يَكُونُ	لِي	غُلَامٌ	وَ	لَمْ يَمْسَسْنِي	بَشَرٌ	وَ	لَمْ أَكُ	بَغِيًّا
dedi	nasıl	olabilir	Bana	bir erkek çocuğum	,	Bana dokunmamışken	bir beşer	ve	değilken	azgın
f. mazi	(غُلَامٌ)'den mukaddem hal	fiili muzari, nâsih	(يَكُونُ)' ün mukaddem haberi	(يَكُونُ)' ün muahhar ismi	hal vâvı	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	fâil	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, kısaltılmış (أَكُنْ)'nün ismi (أنا) gizli zamiri	(أَكُنْ)'nün haberi

(لِي)'deki (ي)'den hal; fiil cümlesi

20- O: "Bana hiç bir beşer dokunmamış ve ben azgın (utanmaz, iffetsiz bir kadın) değilken, benim nasıl bir erkek çocuğum olabilir? " dedi.

قَالَ	كَذٰلِكِ ۚ	قَالَ	رَبُّكِ	هُوَ	عَلَيَّ	هَيِّنٌ ۚ	وَ	لِنَجْعَلَهُ	آيَةً
dedi	İşte böyle	dedi	Rabbin	O	bana	kolaydır		Onu kılmamız için	bir ayet
f. mazi	(الأمر) (durum) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	f. mazi	fâil	mübteda	car-mecrur, {(هَيِّنٌ) ile bağlantılıdır}	haber	atıf h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari, mef'ul	ikinci mef'ul

﴿ 21 ﴾

لِلنَّاسِ	وَ	رَحْمَةً	مِنَّا ۚ	وَ	كَانَ	أَمْرًا	مَقْضِيًّا
insanlara	ve	bir rahmet	bizden			bir iştir	kararlaştırılmış
car-mecrur	atıf h.	(آيَةً) üzerine matuf	(رَحْمَةً)'in sıfatı	atıf h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

21- "İşte böyle" "Rabbin: Bu bana kolaydır. Onu insanlara bir ayet ve bizden bir rahmet kılmamız için (yarattık)" [Zaten, bu önceden (ezelde kader olarak)] hükmedilmiş (kararlaştırılmış) bir iştir.» dedi.

﴿ 22 ﴾

فَحَمَلَتْهُ	فَانْتَبَذَتْ	بِهِ	مَكَانًا	قَصِيًّا
Böylece ona hamile kaldı	Sonra ayrılıp çekildi	onunla	bir yere	uzak
atıf h., f. mazi, mef'ul	atıf h. f. mazi	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

22. Böylece ona gebe kaldı, sonra onunla uzak (ıssız) bir yere çekildi.

فَأَجَاءَهَا	الْمَخَاضُ	إِلَى جِذْعِ	النَّخْلَةِ ۚ	قَالَتْ	يَا لَيْتَنِي
Sonrasında onu sürükledi	doğum sancısı	kütüğüne	hurma	Dedi ki	Keşke ben
atıf h. f. mazi, mef'ul	fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	f. mazi	tenbih h., temennî ve nasb h., nûnu vikaye, (لَيْتَ)'nin ismi

﴿ 23 ﴾

مِتُّ	قَبْلَ	هَٰذَا	وَ	كُنْتُ	نَسْيًا	مَنْسِيًّا
ölseydim	önce	bundan	,	unutulup gitseydim		
(لَيْتَ)'nin haberi, mazi fiil, fâil	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (تُ):	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

23. Sonrasında doğum sancısı onu bir hurma kütüğüne sürükledi. Dedi ki: "Keşke ben bundan önce ölseydim de, unutulup gitseydim (hafızalardan silinip unutulsaydım)."

﴿ 24 ﴾

فَنَادَاهَا	مِنْ تَحْتِهَا	أَلَّا تَحْزَنِي	قَدْ	جَعَلَ	رَبُّكِ	تَحْتَكِ	سَرِيًّا
ona seslendi	Altından	üzülme diye	yaratmıştır		Rabbin	senin alt (yan)ında	bir su yolu
atıf h. f. mazi, mef'ul	h. cer, zarf ismi	tefsir h.+nehy-i hazır; { (أَنْ): masdar ve nasb h., sonraki cümle tefsir cümlesi}, nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	tahkik h.	f. mazi	fâil	mekan zarfı	mef'ul

24. Altından (İsa yahut Cebrail) ona "Üzülme" diye seslendi: "Rabbin senin alt (yan)ında bir su arkı (dere) kılmıştır."

﴿ 25 ﴾	جَنِيًّا ذ	رُطَبًا	عَلَيْكِ	تُسَاقِطْ	النَّخْلَةِ	بِجِذْعِ	إِلَيْكِ	هُزِّي	وَ
	toplanabilecek	taze hurma	üzerine	düşsün	Hurma	kütüğünü	kendine	salla	
	sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	car-mecrur	emir fiili, fâil	atıf h.

25. Hurma kütüğünü kendine doğru salla ki, üzerine toplanabilecek taze hurma düşsün."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 305 ≻

(19 / MERYEM, 12 - 13 – 14 – 15 - 16 – 17 – 18 – 19):

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı, tuttu, sarıldı/ cezalandırdı (اَلتَّقِيُّ ج اَتْقِيَاءُ): Allah'tan korkan, çok takva sahibi

(آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلصَّبِيُّ ج صِبْيَانٌ): buluğ çağına ermemiş çocuk

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): temizlik, doğruluk/ zekât (اَلْحَنَانُ): rahmet, lütuf, bereket, rızık (لَدُنْ): (zarf) yanında, katında

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): çokça iyilik eden, sadık, hürmetkâr (اَلْعَصِيُّ): asi, isyankâr, başkaldıran (اَلْوَالِدَانِ): ana baba

[(اَلْجَبَّارُ جَبَرَ يَجْبُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) zorba, musallat olan (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(وَلَدَ يَلِدُ وِلاَدَةً): doğurdu (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءُ): diri, canlı

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, tefekkürle hatıra getirdi, bahsetti, konuştu/ mükâfatlandırdı (اَلشَّرْقِيَّةُ): doğu

(اِنْتَبَذَ يَنْتَبِذُ اِنْتِبَاذًا): (iftiâl bâbı) ayrıldı, uzaklaştı, çekildi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, durum, mevki

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, ortaya koydu/ edindi (دُونَ): (zarf) cihet, başka, yan, yakın, başka, gayr

(اَلْحِجَابُ ج حُجُبٌ): örtü, kılıf, perde (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if´al bâbı) gönderdi (اَلسَّوِيُّ): mutedil, dosdoğru, kâmil

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): Cebrail a.s./ can, ruh (تَمَثَّلَ يَتَمَثَّلُ تَمَثُّلاً): (tefa´ul bâbı) suretinde oldu, suretinde gözüktü

(عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا): (ecvef fiil) sığındı (اَلتَّقِيُّ): çok takva sahibi, Allah'tan korkan, dindar

(اَلزَّكِيُّ): temiz, doğru, salih (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç

(19 / MERYEM, 20 - 21 – 22 – 23 – 24 – 25):

(اَلْبَغِيُّ ج بَغَايَا): fahişe, kötü (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu

(اَلْهَيِّنُ): kolay, basit (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْمَقْضِيُّ): hükme bağlanmış, bitirilmiş, halledilmiş

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): gebe kaldı, yüklendi/ meyve verdi (اِنْتَبَذَ يَنْتَبِذُ اِنْتِبَاذًا): (iftiâl bâbı) ayrıldı, uzaklaştı, çekildi

(اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, hal, mevki (أَجَاءَ يُجِيئُ اِجَائَةً): (mehmuz'el lam, ecvef fiil, if´al bâbı) getirdi, zorladı, sürükledi

(اَلْقَصِيُّ ج اَقْصَاءُ): uzak, uzakta [(اَلْمَخَاضُ (مَخِضَ يَمْخَضُ]: (masdar) doğum sancısı çekme (قَبْلَ): (zarf) önce

(اَلْجِذْعُ ج جُذُوعٌ): ağacın gövdesi, kütük, asıl (اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (لَيْتَ): (edat) keşke

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü [(اَلنَّسْيُ (نَسِيَ يَنْسَى]: unutulan şey, unutma (اَلْمَنْسِيُّ): (ism-i mef'ûl) unutulan

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, çağırdı/ ezan okudu (اَلسَّرِيُّ): akıntı, ark/ efendi/ cetvel/ küçük nehir

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, hüzünlendi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, kıldı (تَحْتَ): (zarf) altında

[(اَلْهُزُّ هَزَّ يَهُزُّ]: (masdar) hızlıca sallama (اَلْجُذْعُ ج جُذُوعٌ): ağacın gövdesi, kütük, asıl, kök (اَلرُّطَبُ): taze hurmalar

(اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (سَاقَطَ يُسَاقِطُ سِقَاطًا): (müfâale babı) düşürdü (اَلْجَنِيُّ): (ağaçlardan) toplanan

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 306 (MERYEM: 26 – 38) ≻

فَكُلِي	وَ	اشْرَبِي	وَ	قَرِّي	عَيْنًا ۚ	فَإِمَّا	تَرَيِنَّ	مِنَ الْبَشَرِ	أَحَدًا ۙ	
Artık, ye	,	iç	,	gözün aydın olsun		Eğer	görürsen	beşerden	bir kimse	
rabıta, emir fiili, fâil	atıf h.	emir fiili, fâil	atıf h.	emir fiili, fâil	temyiz	başlama h. {atıf h. de denmiştir}, şart ve cezm h., (مَا): zaide	fi'lu'ş-şart; tekit nunu birleşmiş fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	

فَقُولِي	إِنِّي	نَذَرْتُ	لِلرَّحْمٰنِ	صَوْمًا	فَلَنْ أُكَلِّمَ	الْيَوْمَ	إِنْسِيًّا ۚ	﴿ 26 ﴾	
de ki	Doğrusu ben	adadım	Rahman için	bir oruç	bu yüzden asla konuşmayacağım	bugün	hiçbir insanla		
rabıta, cevabü'ş-şart; emir fiili, fâil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil, fâil	car-mecrur	mef'ul	atıf h.+tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari	zaman zarfı	mef'ul		

26. Artık, ye, iç, gözün aydın olsun. Eğer beşerden bir kimse görürsen, de ki: "Doğrusu ben Rahman (olan Allah) için bir oruç adadım, bu yüzden bugün hiçbir insanla asla konuşmayacağım."

فَأَتَتْ بِهِ	قَوْمَهَا	تَحْمِلُهُ ۖ	قَالُوا	يَا	مَرْيَمُ	لَقَدْ	جِئْتِ	شَيْئًا	فَرِيًّا
onu getirdi	kavmine	Onu taşıyarak	Dediler	Ey	Meryem	gerçekten	sen yaptın	bir şey	korkunç
başlama h., f. mazi, car-mecrur	mef'ul	hal; muzari fiil, mef'ul	f. mazi, fâil	nida h.	münada	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik harfi	f. mazi, fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat

27. Böylece onu (kucağında) taşıyarak kavmine getirdi. Dediler ki: "Ey Meryem, sen gerçekten korkunç (acaip, şaşırtıcı) bir şey yaptın."

يَا	أُخْتَ	هَارُونَ	مَا كَانَ	أَبُوكِ	امْرَأَ	سَوْءٍ	وَ	مَا كَانَتْ	أُمُّكِ	بَغِيًّا ۚ
Ey	kız kardeşi	Harun'un	değildi	baban	bir kişi	kötü	ve	değildi	annen	bir fahişe
nida h.	münada, muzaf	muzafun ileyh, gayri munsarif isim olduğu için esre yerine fethayla mecrur	nefiy h., f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh	atıf h.	nefiy h., f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

﴿ 28 ﴾	فَأَشَارَتْ	إِلَيْهِ قف	قَالُوا	كَيْفَ	نُكَلِّمُ	مَنْ	كَانَ	فِي الْمَهْدِ	صَبِيًّا	﴿ 29 ﴾
	Bunun üzerine işaret etti	ona (çocuğa)	dediler	nasıl	konuşalım	kimseyle	olan	beşikte	çocuk	
	başlama h., f. mazi	car-mecrur	f. mazi, fâil	hal, soru ismi	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla: f. mazi cümlesi	car-mecrur	hal	

28. "Ey Harun'un kız kardeşi, baban kötü bir kişi değildi ve annen de bir fahişe (azgın, utanmaz bir kadın) değildi." **29**. Bunun üzerine (Meryem) ona (çocuğa) işaret etti. "(Henüz) beşikte bir çocuk olan kimseyle biz nasıl konuşalım?" dediler.

﴿ 30 ﴾	قَالَ	إِنِّي	عَبْدُ	اللَّهِ قف	آتَانِيَ	الْكِتَابَ	وَ	جَعَلَنِي	نَبِيًّا ۙ
	dedi	Şüphesiz ki ben	kuluyum	Allah'ın	Bana verdi	Kitabı	ve	Beni yaptı	peygamber
	f. mazi	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin isminden hal; mazi fiil, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h.	f. mazi, (نِ): nûnu vikaye, birinci mef'ul	ikinci mef'ul

30.(İsa) Dedi ki: "Şüphesiz ben Allah'ın kuluyum. (Allah) bana Kitabı verdi ve beni peygamber yaptı."

﴿ 31 ﴾	حَيًّا ص	مَا دُمْتُ	وَ الزَّكَاةِ	بِالصَّلَاةِ	وَ أَوْصَانِي	وَ	كُنْتُ ص	أَيْنَ مَا	مُبَارَكًا	جَعَلَنِي	وَ
	hayatta olduğum	müddetçe	zekatı	ve namazı	bana tavsiye etti	ve	olursam	Her nerede	mübarek	Beni kıldı	
	(دَامَ)'nin haberi	masdar h., f. mazi: (تُ): (دَامَ)'nin ismi	matuf	atıf h.	car-mecrur	f. mazi, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	atıf h.	f. mazi, tam fiil, fâil	şart ismi, mekan zarfı, (مَا); zaide	ikinci mef'ul	f. mazi, (نِ): nûnu vikaye, birinci mef'ul	atıf h.

31. "Her nerede olursam (olayım) beni mübarek kıldı ve hayatta olduğum müddetçe, bana namazı ve zekatı vasiyet (emr) etti."

﴿ 32 ﴾

وَ	بَرًّا	بِوَالِدَتِي	وَ	لَمْ يَجْعَلْنِي	جَبَّارًا	شَقِيًّا
	iyilik etmemi	Anneme		Beni kılmadı	bir zorba	bedbaht
atıf h.	(جَعَلَنِي)(beni kıldı) olarak takdir edilen mahzuf fiilin 2. mef'ulü, {(مُبَارَكًا) üzerine matuf}	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	atıf h.	önceki (جَعَلَنِي) cümlesi üzerine matuf, cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., (f. muzari, (نِ): nûnu vikaye, (ي): mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat

32. "Anneme iyilik etmemi de (emretti). Ve beni bedbaht bir zorba kılmadı."

﴿ 33 ﴾

وَ	السَّلَامُ	عَلَيَّ	يَوْمَ	وُلِدْتُ	وَ	يَوْمَ	أَمُوتُ	وَ	يَوْمَ	أُبْعَثُ	حَيًّا
	selam	benim üzerimedir	gün	Doğduğum		gün	öleceğim	,	gün	kaldırılacağım	diri olarak
atıf h.	mübteda	haber	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi, meçhul f. mazi, naibi fâil	atıf h.	birinci (يَوْمَ) üzerine matuf, muzaf	muzafun ileyh, muzari fiil cüm.	atıf h.	(يَوْمَ) üzerine matuf, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi, meçhul fiili muzari	hal

33. Doğduğum gün, öleceğim gün, diri olarak (kabrimden) yeniden kaldırılacağım gün de selam (selâmet) benim üzerimedir." (dedi)

﴿ 34 ﴾

ذٰلِكَ	عِيسَى	ابْنُ	مَرْيَمَ ۚ	قَوْلَ	الْحَقِّ	الَّذِي	فِيهِ	يَمْتَرُونَ
İşte bu	İsa'dır	oğlu	Meryem	Söz	Hak		hakkında	şüpheye düştükleri
mübteda	haber, mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh, gayri munsarif isim olduğu için esre yerine fethayla mecrur	(أَقُولُ) (söylüyorum) olarak takdir edilen mahzuf fiil için mef'ûlü mutlak, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur, (يَمْتَرُونَ) ile bağlantılıdır	fiili muzari+fâil

sıla; fiil cümlesi

34. İşte bu Meryem oğlu İsa'dır; hakkında şüpheye düştükleri Hak Sözü (size söylüyorum)...

مَا كَانَ	لِلَّهِ	أَنْ يَتَّخِذَ	مِنْ وَلَدٍ ۙ	سُبْحَانَهُ ۖ	إِذَا	قَضَىٰ
olamaz	Allah'ın	edinmesi	bir çocuk	O münezzehdir	karar verirse	olmasına
nefiy h., f. mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	(كَانَ)'nin müevvel; masdar ve nasb h., fiili muzari, {(يَتَّخِذَ)'nin takdir edilen birinci mef'ûlü; "أحدا"(bir kimseyi) denmiştir}	zaid cer, mef'ul, {(وَلَدٍ)'e ikinci mef'ul de denmiştir}	olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü mutlakı	şart ve zaman zarfı	fiilu'ş-şart; f. mazi

﴿ 35 ﴾

أَمْرًا	فَإِنَّمَا	يَقُولُ	لَهُ	كُنْ	فَيَكُونُ ۖ
Bir işin	ancak	der	ona	Ol	akabinde o olur
mef'ul, mansub	(فَ): rabıta, (إِنَّمَا): hasr edatı	cevâbü'şşart: fiili muzari, fâili (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur	emir fiili, tam (nâsih olmayan)	atıf h. (başlama h. de denmiştir), fiili muzari

﴿ 36 ﴾

وَ	إِنَّ	اللَّهَ	رَبِّي	وَ	رَبُّكُمْ	فَاعْبُدُوهُ ۗ	هَٰذَا	صِرَاطٌ	مُسْتَقِيمٌ
	Doğrusu	Allah	benim de Rabbim	,	sizin de Rabbinizdir	Öyleyse O'na kulluk edin	bu	yoldur	dosdoğru
başlama h.	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	(رَبِّي) üzerine matuf, muzaf+ muz.ileyh	atıf h.+ emir fiili, fâil, mef'ul	mübteda, işaret ismi	haber, mevsuf	sıfat

35. Allah'ın bir çocuk edinmesi (söz konusu) olamaz. O (bundan) münezzehdir. Bir işin olmasına karar verirse, ona ancak "Ol" der, akabinde o olur. **36**. Doğrusu, Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse (yalnızca) O'na kulluk edin. (İşte) bu, dosdoğru yoldur.

﴿ 37 ﴾

فَاخْتَلَفَ	الْأَحْزَابُ	مِن بَيْنِهِمْ ۚ	فَوَيْلٌ	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ مَشْهَدِ	يَوْمٍ	عَظِيمٍ
ayrılığa düştüler	gruplar	Aralarından	vay	inkâr edenlere		tanıklığından	bir günün	büyük
başlama h., f. mazi	fâil	h.cer+ zarf ismi, muzaf +muz.ileyh	atıf h., mübteda	sıla; mazi fiil; fâil	haber	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

﴿ 38 ﴾	مُبِينٍ	فِي ضَلَالٍ	الْيَوْمَ	الظَّالِمُونَ	لَكِنِ	يَأْتُونَنَا ۚ	يَوْمَ	أَبْصِرْ ۙ	وَ	أَسْمِعْ
	apaçık bir	sapıklık içindedirler	bugün	zalimler	Fakat	Bize gelecekleri	gün	ne iyi görürer	,	ne iyi işitirler
	sıfat	haber, mevsuf	zaman zarfı	mübteda	istidrak h.	(يَأْتُونَنَا) cümlesi, muzafun ileyh; fiili muzari+fâil mef'ul	zaman zarfı, muzaf	taaccüb fiillerinden, {أَفْعِلْ}babından (بِهِمْ) takdir edilen fâili mahzuf}	atıf h.	zaid cer, fâil	taaccüb fiillerinden, {أَفْعِلْ} babından }

37. Aralarından (İsa hakkında Hristiyanlardan birtakım) gruplar ayrılığa düştüler. Artık büyük bir günün tanıklığından (müşahede edilmesinden, görülmesinden dolayı), vay inkâr edenlere. **38**. Bize gelecekleri gün, ne iyi işitir, ne iyi görürler. Fakat bugün o zalimler apaçık bir sapıklık içindedirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 306 ≻

(19 / MERYEM, 26 - 27 – 28 – 29):

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz fiil) yedi (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti (اَلْإِنْسِيُّ ج اَنَاسِيُّ): insanlardan olan, insan

[قَرَّتْ عَيْنُهُ (قَرَّ يَقِرُّ]: gözü aydın oldu (نَذَرَ يَنْذُرُ نَذْرًا): nezretti (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı/ gebe kaldı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti (كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il bâbı) konuştu/ yaraladı

[اَلصَّوْمُ (صَامَ يَصُومُ]: oruç (burada oruç susmak manasında kullanılmıştır) (اَلْفَرِيُّ): korkunç, uydurma, acaip

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nâkıs ve mehmuz f.) getirdi (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz ve ecvef f.) geldi (اَلْأَحَدُ): bir, tek

(اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne (اَلْإِمْرَأُ): adam, kişi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl [(سَاءَ) اَلسَّوْءُ]: (masdar) kötülük

(اَلْأُخْتُ ج اَخَوَاتٌ): kız kardeş (اَلْبَغِيُّ ج بَغَايَا): fahişe (أَشَارَ يُشِيرُ إِشَارَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) işaret etti

(اَلْمَهْدُ ج مُهُودٌ): yatak, beşik (كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il bâbı) konuştu (اَلصَّبِيُّ ج صِبْيَانٌ): buluğ çağına ermemiş çocuk

(19 / MERYEM, 30 – 31 – 32 – 33):

(آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(أَيْنَ): (istifham edatı) nerede [(دَامَ يَدُومُ) مَا دُمْتُ]: müddetçe (اَلْوَالِدَةُ ج وَالِدَاتٌ): (ism-i fâil) doğuran, anne

(أَوْصَى يُوصِي إِيصَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) tavsiye etti (farz kıldı), vasiyet etti (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı

[اَلْبَرُّ (بَرَّ يَبَرُّ]: çokça iyilik eden [اَلْجَبَّارُ (جَبَرَ يَجْبُرُ)]: zorba, musallat olan (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü

(اَلشَّقِيُّ): bedbaht, bahtsız, çalışması boşa giden (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(19 / MERYEM, 34 – 35 – 36 – 37 – 38):

(اَلْإِبْنُ ج اَبْنَاءٌ): erkek çocuk, oğul (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş/ iftira/ inanç (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum

(اِمْتَرَى يَمْتَرِي اِمْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) şüpheye düştü, şüphelenip inkâr etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi

[سُبْحَانَ (سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) takdir etti/eda etti/vefat etti

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan düzgün yol (بَيْنَ): (zarf) arasında

[اَلْمُسْتَقِيمُ (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, kusursuz (وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti (اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, taraftar

[اَلْمَشْهَدُ (شَهِدَ يَشْهَدُ]: (mimli masdar) hazır oluş, huzurda bulunuş (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi

[أَسْمِعْ بِهِ (سَمِعَ يَسْمَعُ]: (taaccup sigası) ne de işitici [أَبْصِرْ بِهْ (أَبْصَرَ يُبْصِرُ]: (taaccup sigası) ne de görücü

[اَلضَّلَالُ (ضَلَّ يَضِلُّ]: (masdar) dalalet, sapma [اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 307 (MERYEM: 39 – 51) ≻

وَ	أَنْذِرْهُمْ	يَوْمَ	الْحَسْرَةِ	إِذْ	قُضِيَ	الْأَمْرُ ع
atıf h.	Onları uyar emir fiili, mef'ul	gününe (karşı) ikinci mef'ul, muzaf	pişmanlık muzafun ileyh	O zamana geçmiş zaman zarfı {(يَوْمَ)'den bedel denmiştir}	olup bitttiği meçhul f. mazi	işin naibi fâil

﴿ 39 ﴾

وَ	هُمْ	فِي غَفْلَةٍ	وَ	هُمْ	لاَ يُؤْمِنُونَ
hal vâvı	onlar mübteda	gafletin içindeyken haber: şibhi cümle	ve hal vâvı, (atıf h. de denmiştir)		iman etmemiş oldukları halde haber: nefy-i istikbal fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari+fâil mübteda

(أَنذِرْهُمْ)'deki mef'ûl zamirden hal; isim cümlesi

39. Onlar bir gafletin içindeyken ve iman etmemiş oldukları haldeyken onları pişmanlık gününe (karşı), işin olup biteceği zamana (karşı) uyar.

﴿ 40 ﴾

إِنَّا	نَحْنُ	نَرِثُ	الْأَرْضَ	وَ	مَنْ	عَلَيْهَا	وَ	إِلَيْنَا	يُرْجَعُونَ ع
Gerçekten tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	biz (إِنَّا)'daki zamir için tekid	varis oluruz (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, {{ نَحْنُ (إِنَّ)'nin haberi de denmiş}}	yeryüzüne mef'ul	ve atıf h.	onun üzerindekilere sıla: şibhi cümle		ve atıf h.	bize car-mecrur, (يُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır	Onlar döndürülürler meçhul fiili muzari, naibi fâil

40. Gerçek şu ki yeryüzüne ve onun üzerindekilere biz varis oluruz ve onlar bize döndürülürler.

﴿ 41 ﴾

وَ	اذْكُرْ	فِي الْكِتَابِ	إِبْرَاهِيمَ ط	إِنَّهُ	كَانَ	صِدِّيقًا	نَبِيًّا
başla-ma h.	zikret emir fiili	Kitap'ta car-mecrur	İbrahim'i mef'ul	Gerçek şu ki o tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	çok doğru sözlüydü (كَانَ)'nin haberi	bir peygamberdi (كَانَ)'nin ikinci haberi

(إِنَّ)'nin haberi; fiil c., ({(إِنَّهُ كَانَ) cümlesi, (إِبْرَاهِيمَ)'den hal'dir de denmiştir}

تَعْبُدُ	لِمَ	أَبَتِ	يَا	لِأَبِيهِ	قَالَ	إِذْ
tapıyorsun fiili muzari	niçin harfi cer, soru ismi cer mah., harfi cerin birleşmesiyle (مَا)'nın elifi düşmüştür	Ey babacığım münada	nida h.	babasına harfi cer, mecrur isim	demişti fili mazi	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı, {zarf ismi, (إِبْرَاهِيمَ)'den bedel de denmiştir}

﴿ 42 ﴾

شَيْئًا	عَنْكَ	لاَ يُغْنِي	وَ	لاَ يُبْصِرُ	وَ	لاَ يَسْمَعُ	مَا
hiçbir mef'ûlü mutlak naibi, { yani; (إغناء قليلا أو كثيرًا) (az ya da çok hiçbir fayda) }	sana car-mecrur	fayda vermeyen matuf; nefiy h., fiili muzari	ve atıf h.	görmeyen matuf; nefiy h., fiili muzari	, atıf h.	işitmeyen sıla; fiil cümlesi	şeylere mef'ul, ismi mevsul

41. Kitap'ta İbrahim'i de zikret. Gerçek şu ki o, çok doğru sözlüydü, bir peygamberdi. **42**. Bir zamanlar babasına demişti: "Ey babacığım, işitmeyen, görmeyen ve sana hiçbir fayda vermeyen şeylere niye tapıyorsun?

﴿ 43 ﴾

سَوِيًّا	صِرَاطًا	أَهْدِكَ	فَاتَّبِعْنِي	مَا لَمْ يَأْتِكَ	مِنَ الْعِلْمِ	جَاءَنِي	قَدْ	إِنِّي	أَبَتِ	يَا
düzgün sıfat	bir yola ikinci mef'ul, mevsuf	Seni götüreyim emrin cevabı: fiili muzari, mef'ul	Artık bana tabi ol ki rabıta {matuf da denmiş}, emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul	sana gelmeyen şey sıla; cahd-ı mutlak+ meful	ilim-den car-mecrur	(جَاءَ)'nin fâili, ismi mevsul	Bana geldi f. mazi, (نْ):nûnu vikaye, mef'ul	tahkik h.	gerçek şu ki tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	Ey babacığım münada	nid a h.

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

43. "Babacığım, gerçek şu ki, bana, sana gelmeyen bir ilim geldi. Artık bana tabi ol ki seni düzgün bir yola götüreyim."

﴿ 44 ﴾ يَٰٓأَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَٰنَ ۖ إِنَّ الشَّيْطَٰنَ كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ عَصِيًّا

Ey babacığım	kulluk etme	şeytana	doğrusu	şeytan	oldu	Rahman	asi
münada, muzaf, sondaki esre mütekellim ya'sı yerine gelir, muz.ileyh	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, geçiş için kesra ile harekelenmiştir	mef'ul	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur, (عَصِيًّا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi

nida h. — (إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi

44. "Ey babacığım, şeytana kulluk etme, doğrusu şeytan, Rahman (olan Allah)'a asi oldu (isyan etti, başkaldırdı)."

﴿ 45 ﴾ يَٰٓأَبَتِ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمَٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَٰنِ وَلِيًّا

Ey babacığım	gerçekten ben	korku-yorum	dokunmasından	bir azabın	Rahman tarafından	böylece de olmandan	şeytanın	velisi
münada, muzaf, sondaki esre mütekellim ya'sı yerine gelir, muz.ileyh	tekid ve nasb h., (يِ):(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(أَخَافُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	fâil. mevsuf	(عَذَابٌ)'nün sıfatı: şibhi cüm.	atıf h., fiili muzari, (تَكُونَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	car-mecrur {(وَلِيًّا) ile bağlantılı}	(تَكُونَ)'nin haberi

nida h.

45. "Babacığım, gerçek şu ki ben, sana Rahman tarafından bir azabın dokunmasından, böylece de şeytanın velisi (dostu, yakını) olmandan korkuyorum."

قَالَ أَرَاغِبٌ أَنتَ عَنْ ءَالِهَتِي يَٰٓإِبْرَٰهِيمُ ۖ

dedi	soru h.	yüz mü çeviriyorsun	Sen	benim ilahlarımdan	Ey İbrahim
f. mazi		haber mukaddem	mübteda muahhar	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	münada

nida h.

﴿ 46 ﴾ لَئِن لَّمْ تَنتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا

andolsun ki, eğer vazgeçmezsen	kesinlikle seni taşlarım	,	uzun bir süre
yemin lamı+ şart h.+ fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari	cevabü'ş-şart: yemin h., fiili muzari, (نَّ): tekid nunu, mef'ul	atıf h.	beni terket emir fiili, nûnu vikaye, mef'ul	zaman zarfı {yani; زمنًا طويلا (uzun zaman)}

﴿ 47 ﴾ قَالَ سَلَٰمٌ عَلَيْكَ ۖ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي ۖ إِنَّهُۥ كَانَ بِي حَفِيًّا

dedi	Selam olsun	üzerine	bağışlanma dileyeceğim	senin için	O Rabbimden		bana	çok lütufkardır
f. mazi	mübteda	haber	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul (muzaf + muz. ileyh)	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri {cümle	car-mecrur, {(حَفِيًّا) ile bağlantılı}	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi;.. (كَانَ) fiil cümlesi

46. (Babası): "Sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun Ey İbrahim? Eğer (bu davranışından) vazgeçmezsen, andolsun, seni taşlarım; (haydi) uzun bir süre beni terket (uzaklaş buralardan)." dedi. **47**. (İbrahim:) "Selam olsun üzerine, senin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim, çünkü, O bana çok lütufkardır" dedi.

وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَأَدْعُو

Sizden ayrılıyorum	ve	şeylerden	yardıma çağırıp dua ettiğiniz	Allah'tan başka		ve	dua ediyorum
fiili muzari, mef'ul	atıf h.	(أَعْتَزِلُ)'nün mef'ûlüne matuf, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	atıf h.	fiili muzari

﴿ 48 ﴾ عَسَىٰٓ أَلَّآ أَكُونَ بِدُعَآءِ رَبِّي شَقِيًّا

Rabbime	umuyorum	olmayacağımı	dua etmekle	Rabbime	bedbaht
mef'ul, takdir edilen fethayla	f. mazi, tam	(عَسَى)'nın fâili; masdar ve nasb h., nefiy h., fiili muzari, (أَكُونَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, , muzaf, (يِ): muz. ileyh	(أَكُونَ)'nin haberi

48. "Sizden ve Allah'tan başka yardıma çağırıp dua ettiğiniz şeylerden ayrılıyorum ve Rabbime dua ediyorum. Rabbime dua etmekle bedbaht (mutsuz) olmayacağımı umuyorum."

فَلَمَّا	اعْتَزَلَهُمْ	وَ	مَا	يَعْبُدُونَ	مِنْ دُونِ	اللّٰهِ	وَهَبْنَا	لَهُ	إِسْحٰقَ
Böylelikle	ayrılıp uzaklaşınca	ve	taptıklarından		başka	Allah'tan	bağışladık	ona	İshak'ı
başlama h., cezmetmeyen şart ve zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi cer mah., fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ul	atıf h.	sıla; fiili muzari + fâil	(اعْتَزَلَ)'nin mef'ûlüne matuf, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	cevabü'ş-şart; f. mazi, fâil.	car-mecrur	mef'ul

وَ	يَعْقُوبَ ط	وَ	كُلًّا	جَعَلْنَا	نَبِيًّا	﴿ 49 ﴾	وَ	وَهَبْنَا	لَهُمْ
ve	Yakup'u	ve	her birini	yaptık	peygamber		,	bağışladık	Onlara
atıf h.	(إِسْحٰقَ) üzerine matuf	hal vâvı	mukaddem mef'ul	f. mazi, fâil	ikinci mef'ul, mansub, (cümle nasb mah. hal de denmiştir)		atıf h.	f. mazi, fâil	car-mecrur {fiille bağlantılıdır}

مِنْ رَحْمَتِنَا	وَ	جَعَلْنَا	لَهُمْ	لِسَانَ	صِدْقٍ	عَلِيًّا ع	﴿ 50 ﴾
rahmetimizden	ve	verdik	onlar için	dili	bir doğruluk	çok yüksek	
h. cer, mecrur isim	atıf h.	f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul, muzaf, mevsuf	muzafun ileyh	(لِسَانَ)'nin sıfatı	

49. Böylelikle, onlardan ve Allah'tan başka taptıklarından ayrılıp uzaklaşınca ona İshak'ı ve (oğlu) Yakup'u bağışladık ve her birini peygamber yaptık. **50.** Onlara rahmetimizden (pek çok lutuf) bağışladık ve onlar için çok yüksek bir doğruluk dili (iyi olarak yad edilme) verdik.

وَ	اذْكُرْ	فِي الْكِتَابِ	مُوسَى ذ	إِنَّهُ	كَانَ	مُخْلَصًا	وَ	كَانَ	رَسُولًا	نَبِيًّا	﴿ 51 ﴾
ve	zikret	Kitap'ta	Musa'yı	Doğrusu o	(كَانَ)'nin ismi	ihlasa erdirilmişti	ve	(كَانَ)'nin haberi	elçiydi	bir peygamberdi	
başla -ma h.	emir f.	car-mecrur	mef'ul	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	atıf h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haberi	

51. Kitap'ta Musa'yı da zikret. Doğrusu o, ihlasa erdirilmişti ve elçiydi, (aynı zamanda) bir peygamberdi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 307 ≻

(19 / MERYEM, 39 – 40 – 41 – 42 – 43 – 44):

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (اَلْحَسْرَةُ ج حَسَرَاتٌ): şiddetli pişmanlık, hasret (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): yerine getirdi, bitirdi (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجْعًا): döndürdü, iade etti [(صَدَقَ) اَلصِّدِّيقُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok doğru sözlü (وَرِثَ يَرِثُ): (misal fiil) varis oldu (ذَكَرَ يَذْكُرُ): zikretti, hatıra getirdi (يَا أَبَتِ): ey babacığım (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (if'al bâbı) mustağni kıldı, kâfi geldi (اَلْعَصِيُّ): asi, isyankâr, başkaldıran (جَاءَ يَجِيءُ): (mehmuz ve ecvef fiil) geldi (أَتَى يَأْتِي): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (هَدَى يَهْدِي): (nâkıs fiil) iletti, götürdü (يَا أَبَتِ): ey babacığım (اَلصِّرَاطُ): doğru ve düzgün yol (اَلسَّوِيُّ): mutedil, dosdoğru

(19 / MERYEM, 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50 – 51):

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْوَلِيُّ ج أَوْلِيَاءُ): dost, yakın, veli (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü (اَلْمَلِيُّ): uzun zaman [رَغِبَ عَنْ (اَلرَّاغِبُ)]: (ism-i fâil) uzak duran, yüz çeviren (اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): vazgeçti, bıraktı (رَجَمَ يَرْجُمُ رَجْمًا): taşladı, taşlayarak öldürdü (هَجَرَ يَهْجُرُ هَجْرًا): terketti, ayrıldı, irtibatını kesti (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'al bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (اِعْتَزَلَ يَعْتَزِلُ اِعْتِزَالًا): (iftiâl bâbı) ayrıldı, uzaklaştı (اَلْحَفِيُّ): çok ikram edici, çok lütufkâr (دَعَا يَدْعُو): (nâkıs fiil) dua etti, ibadet etti (اَلشَّقِيُّ): bedbaht, kötü halli, mahrum (اِعْتَزَلَ يَعْتَزِلُ اِعْتِزَالًا): (iftiâl bâbı) ayrıldı, uzaklaştı (وَهَبَ يَهَبُ): (misal fiil) bağışladı, hibe etti [(صَدَقَ) اَلصِّدْقُ]: doğru (اَلْعَلِيُّ): kadri çok, çok yüce, çok yüksek (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): dil, konuşma uzvu [(أَخْلَصَ) اَلْمُخْلَصُ]: (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş, ihlasa erdirilmiş.

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 308 (MERYEM: 52 – 64) ≻

﴿ 52 ﴾	نَجِيًّا	قَرَّبْنَاهُ	وَ	الْأَيْمَنِ	الطُّورِ	مِنْ جَانِبِ	نَادَيْنَاهُ	وَ
	gizlice söyleşmek üzere	Onu yakınlaştırdık	ve	sağ	Tur'un	tarafından	Ona seslendik	
	mef'ul zamirden hal	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	h. cer, mecrur isim, muzaf	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.

52. Ona, Tur'un sağ tarafından seslendik ve onu (kendisiyle) gizlice söyleşmek üzere yakınlaştırdık.

﴿ 53 ﴾	نَبِيًّا ج	هَارُونَ	أَخَاهُ	مِنْ رَحْمَتِنَا	لَهُ	وَهَبْنَا	وَ
	bir peygamber olarak	Harun'u	kardeşi	rahmetimizden	Ona	bağışladık	
	(أَخَاهُ)'den hal	(أَخَا)'nın bedeli	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	f. mazi, fâil	atıf h.

53. Ona rahmetimizden kardeşi Harun'u bir peygamber olarak bağışladık.

الْوَعْدِ	صَادِقَ	كَانَ	إِنَّهُ	إِسْمَاعِيلَ	فِي الْكِتَابِ	اذْكُرْ	وَ
va'dine	sadık	idi	Doğrusu o	İsmail'i	Kitap'ta	zikret	
muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri {(إِسْمَاعِيلَ)'den hal}	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	car-mecrur	emir fiili	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi, (كَانَ) fiil cümlesi ref mah.

أَهْلَهُ	يَأْمُرُ	كَانَ	وَ	﴿ 54 ﴾	نَبِيًّا	رَسُولاً	كَانَ	وَ
Halkına	emrediyor	idi			bir peygamberdi	bir elçi	idi	ve
mef'ul	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h.		(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h.

﴿ 55 ﴾	مَرْضِيًّا	رَبِّهِ	عِنْدَ	كَانَ	وَ	الزَّكَاةِ ص	وَ	بِالصَّلَاةِ
	razı olunan	Rabbi	katında	(bir kişiy)di		zekatı	ve	namazı
	(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (ه): muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur

54. Kitap'ta İsmail'i de zikret. Doğrusu o, va'dine sadıktı ve bir elçiydi, bir peygamberdi. **55.** Halkına, namazı ve zekatı emrediyordu. Rabbi katında (kendisinden) razı olunan (hoşnut kalınan bir kişiy)di.

نَبِيًّا ق	صِدِّيقًا	كَانَ	إِنَّهُ	إِدْرِيسَ ز	فِي الْكِتَابِ	اذْكُرْ	وَ
bir peygamberdi	çok doğruydu		Doğrusu o	İdris'i	Kitap'ta	zikret	
(كَانَ)'nin ikinci haberi, {cümle (إِدْرِيسَ)'den hal}	(كَانَ)'nin haberi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	car-mecrur	emir fiili	başlama h.

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ) fiil cümlesi

﴿ 57 ﴾	عَلِيًّا	مَكَانًا	رَفَعْنَاهُ	وَ ﴿ 56 ﴾
	çok yüce	bir mekan (makam)a	Yükselttik onu	
	sıfat	mekan zarfı, mevsuf {mekan zarfı fiille bağlantılıdır}	f. mazi, fâil, mef'ul	atıf h.

56. Kitap'ta İdris'i de zikret. Doğrusu o, çok doğruydu, bir peygamberdi. **57.** Biz onu çok yüce bir mekan (makam)a yükselttik.

مِنْ ذُرِّيَّةِ	مِنَ النَّبِيِّينَ	عَلَيْهِمْ	اللَّهُ	أَنْعَمَ	الَّذِينَ	أُولَئِكَ
zürriyetinden	peygamberlerden	kendilerine	Allah'ın	nimet verdiği	kimselerdir	İşte onlar
h. cer, mecrur isim, muzaf	h. cer, mecrur isim, {(عَلَيْهِمْ)'deki zamirden bedel}	car-mecrur	fâil	sıla; mazi fiil	haber, ismi mevsul	mübteda

إِبْرَاهِيمَ	ذُرِّيَّةِ	مِنْ	وَ	مَعَ نُوحٍ ز	حَمَلْنَا	مِمَّنْ	وَ	آدَمَ
İbrahim	soyundan		ve	Nuh ile birlikte	taşıdığımız	kimselerden	,	Adem'in
muzafun ileyh (gayri munsarif)	harfi cer, mecrur isim, muzaf		atıf h.	mekan zarfı (muzaf+ muz.ileyh)	sıla; mazi fiil cümlesi	harfi cer, ismi mevsull	atıf h.	muzafun ileyh, (gayri munsarif)

وَ	إِسْرَآئِيلَ	وَ	مِمَّنْ	هَدَيْنَا		وَ	اجْتَبَيْنَا ط	إِذَا	تُتْلَى	
ve	İsrail'in	,	doğru yola eriştirdiklerimizden			ve	seçtiğimiz (kimselerdendirler)		okunduğu zaman	
atıf h.	matuf	atıf h.	h. cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, fâil		atıf h.	f. mazi, fâil		şart ve zaman zarfı	fi'lu'ş-şart; meçhul fiili muzari

﴿ 58 ﴾	عَلَيْهِمْ	آيَاتُ	الرَّحْمٰنِ	خَرُّوا	سُجَّدًا	وَ	بُكِيًّا	
	Onlara	ayetleri	Rahman'ın	yere kapanırlar	secde ederek	ve	ağlayarak	
	car-mecrur	muzaf	muzafun ileyh	cevâbü'ş-şart; f. mazi, fâil	failden hal	atıf h.	hal'e matuf	

58. İşte onlar; Allah'ın, peygamberlerden kendilerine nimet verdiği kimselerdir; (yani;) Adem'in zürriyetinden (gelen), Nuh ile birlikte taşıdığımız kimseler(in nesillerin)den, İbrahim ve İsrail'in soyundan, doğru yola eriştirdiklerimizden ve seçtiğimiz kimselerdendirler. Onlara Rahman (Allah')ın ayetleri okunduğu zaman, secde ederek ve ağlayarak yere kapanırlar.

﴿ 59 ﴾	غَيًّا لا	فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ	الشَّهَوَاتِ	وَ اتَّبَعُوا	الصَّلَاةَ	أَضَاعُوا	خَلْفٌ	فَخَلَفَ	مِنْ بَعْدِهِمْ	
	azmalarının azabıyla	Bunun için bunlar karşılaşacaklardır	şehvetlerine	tabi olan	ve namazı	zayi eden	bir halef	Sonra onların arkasından geldi		
	mef'ul	rabıta (atıf h. de denmiştir), istikbal h., fiili muzari+fâil	mef'ul	f. mazi, fâil	atıf h. mef'ul	(خَلْفٌ)'nün sıfatı; mazi f.+ fâil	fâil	h. cer+ zarf, muzaf+ muz.ileyh	başlama h., f. mazi	

59. Sonra onların arkasından namazı zayi eden (umursamayıp kılmayan) ve şehvetlerine tabi olan bir halef (nesil) geldi. Bunun için bunlar azmalarının azabıyla karşılaşacaklardır (Gayya kuyusuna atılacaklardır). (Secde ayeti: (müstehab secde)

الْجَنَّةَ	يَدْخُلُونَ	فَأُولٰئِكَ	صَالِحًا	عَمِلَ	وَ	آمَنَ	وَ	تَابَ	مَنْ	إِلَّا	
cennete	girerler	İşte bunlar	iyi iş	işleyen	ve	iman eden		tevbe eden	kimse	Ancak hariçtir	
mef'ul	haber, fiil cümlesi ref mah., fiili muzari+fâil	başlama h., mübteda	mef'ul	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	sıla; mazi fiil cümlesi	müstesna, ismi mevsul	istisna h.	

الرَّحْمٰنُ	وَعَدَ	الَّتِي	عَدْنٍ	جَنَّاتِ	﴿ 60 ﴾	شَيْئًا لا	وَ لَا يُظْلَمُونَ			
Rahmanın	vadettiği		Adn	cennetleri		hiç bir şeyle	zulme uğratılmazlar	ve		
fâil	sıla; mazi fiil cüm.	(جَنَّاتِ)'nin sıfatı; ismi mevsul	muzafun ileyh	önceki ayette geçen (الْجَنَّةَ)'den bedel, muzaf		mef'ul, {mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir}	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul f. muzari+naibi fâil	atıf h.		

﴿ 61 ﴾	مَأْتِيًّا	وَعْدُهُ	كَانَ	إِنَّهُ	بِالْغَيْبِ ط	عِبَادَهُ	
	yerine gelmiştir	O'nun va'di	daima	Doğrusu	gaybtan	kullarına	
	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	f. mazi, nâsih	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	mef'ul	

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi

60. Ancak tevbe eden, iman eden ve iyi iş işleyen hariçtir. İşte bunlar, cennete girerler ve hiç bir şeyle zulme uğratılmazlar. **61.** Rahman (olan Allah)ın kullarına gaybtan vadettiği Adn cennetleri (onlarındır). Doğrusu O'nun va'di daima yerine gelmiştir.

﴿ 62 ﴾	عَشِيًّا	وَ	بُكْرَةً	فِيهَا	رِزْقُهُمْ	لَهُمْ	وَ	سَلَامًا ط	إِلَّا	لَغْوًا	فِيهَا	لَا يَسْمَعُونَ
	akşam	ve	Sabah	orada	rızıkları	onlara ait vardır		selam	dışında	boş söz	orada	işitmezler
	matuf	atıf h.	zaman zarfı	car-mecrur	mübteda muahhar	haber mukaddem	atıf h.	müstesna	istisna h.	mef'ul	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari+fâil { (جَنَّاتِ)'den hal}

﴿ 63 ﴾	تَقِيًّا	كَانَ	مَنْ	مِنْ عِبَادِنَا	نُورِثُ	الَّتِي	الْجَنَّةُ	تِلْكَ
	takvâ sahibi	olan	kimseleri	kullarımızdan	vâris kıldığımızdır		Cennet	İşte
	(كَانَ)'nin haberi	sıla: f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	mef'ul, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	sıla; muzari fiil cümlesi	haber, ismi mevsul. { sıfat da denmiştir}	işaret isminin bedeli	mübteda, işaret ismi

62. Orada selam (esenlik) dışında boş bir söz işitmezler. Sabah ve akşam, orda onlara ait (hazır) rızıkları vardır.
63. İşte bu Cennet; kullarımızdan takvâ sahibi olan kişileri vâris kıldığımız (Cennet)'tir.

أَيْدِينَا	بَيْنَ	مَا	لَهُ	رَبِّكَ ۚ	بِأَمْرِ	إِلَّا	مَا نَتَنَزَّلُ	وَ
Önümüzdekiler (ellerimizin arasındaki şeyler)			O'nundur	Rabbinin	emriyle	olması hariç	Biz inmeyiz	
muz. ileyh, muzaf, (نَا): muz. ileyh, ((رَبِّكَ)'den hal	sıla; şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem	muzafun ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	istisna h.	nefiy h, fiili muzari	başlama h.

﴿ 64 ﴾ نَسِيًّا ۚ	رَبُّكَ	كَانَ	مَا	وَ	ذَٰلِكَ ۚ	بَيْنَ	مَا	وَ	خَلْفَنَا	مَا	وَ
unutkan	Rabbin	değildir	ve		bunların	arasındakiler			arkamızdakiler		ve
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nefiy h., f. mazi, nâsih	atıf h.		muzafun ileyh, işaret ismi	sıla; şibhi cümle: zarf+..	(مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cümle (zarf, muzaf+ muz.ileyh)	birinci (مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	atıf h.

64. (Cebrail dedi ki:) "Biz Rabbinin emri olması hariç inmeyiz (ancak Rabbinin emriyle ineriz). Önümüzdekiler, arkamızdakiler ve bunların arasındakiler O'nundur. Rabbin unutkan değildir.

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 308 ➢

(19 / MERYEM, 52 - 53 – 54 – 55 – 56 – 57 – 58 – 59):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, çağırdı (اَلْجَانِبُ ج جَوَانِبُ): yan taraf, yan (اَلطُّورُ): Tur dağı
(قَرَّبَ يُقَرِّبُ تَقْرِيبًا): (tef'il bâbı) yakınlaştırdı/ takdim etti/ yakınlık sağladı (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı
(اَلنَّجِيُّ ج اَنْجِيَةٌ): sırdaş, birbiriyle gizlice söyleşen, fısıldayan (اَلْاَيْمَنُ): sağ (sağ cihet) (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş
(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, hatıra getirdi, bahsetti [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti
[(رَضِيَ يَرْضَى) اَلْمَرْضِيُّ]: (ism-i mef'ûl) razı olunmuş [(صَدَقَ) اَلصِّدِّيقُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok doğru, çok dürüst
(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet (تَلَا يَتْلُو تِلَاوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu
(اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, mevki, hal (اَلْعَلِيُّ): kadri çok, yüce, ulvi, çok yüksek (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil
(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلًا): bindirdi, taşıdı/ gebe kaldı/ hücum etti(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti
(اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, düzdü, yalan söyledi, topladı (اَلسَّاجِدُ ج سُجَّدٌ): (ism-i fâil) secde eden
(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) secdeye kapandı, yüksekten düştü, çöktü (اَلْبَاكِي ج بُكِيٌّ): (ism-i fâil) ağlayan
(خَلَفَ يَخْلُفُ خِلَافَةً): arkasından geldi, halef oldu (اَلْخَلْفُ): bir sonraki karn, nesil (بَعْدَ): (zarf) sonra
(أَضَاعَ يُضِيعُ اِضَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) ihmal etti, zayi etti, telef etti (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu
(لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): (nâkıs fiil) irtikâp etti, işledi/ karşılaştı/ buldu [(غَوَى يَغْوَى) اَلْغَيُّ]: (masdar) azap manasında (azma)

(19 / MERYEM, 60 – 61 – 62 – 63 – 64):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil tevbe etti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) söz verdi
(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا): girdi [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (ظَلَمَ يَظْلِمُ): zulmetti, haksızlık etti
(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gözle görünmeyen, idrak edilmeyen [(أَتَى يَأْتِي) اَلْمَأْتِيُّ]: (ism-i mef'ûl) gelinmiş (burada gelici)
(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (اَللَّغْوُ): boş söz, çirkin söz/ boş yere yemin etme (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam
(اَلْبُكْرَةُ): sabah, erken (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (أَوْرَثَ يُورِثُ اِيرَاثًا): (if'al bâbı) varis kıldı, sahip kıldı
(اَلتَّقِيُّ): çok takva sahibi, daima itaatte bulunup masiyetten kaçınan, kötülüklere bulaşmaktan sakınan (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el
(تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلًا ب): (tefa'ul bâbı) indirdi, (harfi cersiz) indi [(نَسِيَ يَنْسَى) اَلنَّسِيُّ]: (mübâlağalı ism-i fâil) unutkan
(مَا بَيْنَ أَيْدِينَا): (tabir) ellerimizin arasındaki şeyler: önümüzdekiler (مَا خَلْفَنَا): (tabir) arkamızdaki şeyler: arkamızdakiler

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 309 (MERYEM: 65 – 76) ≻

بَيْنَهُمَا	مَا	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	رَبُّ
o ikisi arasındakilerin		ve	yerin	,	Göklerin	Rabbidir
sıla; şibhi cümle	matuf, ismi mevsul	atıf h.	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin ismi olan (رَبُّكَ)'den bedel, muzaf

﴿ 65 ﴾

سَمِيًّا ع	لَهُ	تَعْلَمُ	هَلْ	لِعِبَادَتِهِ ط	اصْطَبِرْ	وَ	فَاعْبُدْهُ	
denk	O'na	biliyor	musun	O'na ibadet için	sabırlı ol	ve	o halde O'na ibadet et	
mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	soru h.	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	emir fiili	atıf h.	başlama h. (rabıta da denmiştir), emir fiili, mef'ul	

65. Göklerin, yerin ve o ikisi arasındakilerin Rabbidir; o halde O'na ibadet et ve O'na ibadet için sabırlı (kararlı) ol. Hiç O'na denk (olan birini) biliyor musun?

﴿ 66 ﴾

حَيًّا	لَسَوْفَ أُخْرَجُ	مِتُّ	إِذَا مَا	أَ	الْإِنْسَانُ	يَقُولُ	وَ
diri olarak	çıkarılacağım	Ben öldüğüm zaman		mı	İnsan	der	
hal	başlama h. {tekid lamı da denmiştir}, istikbal (gelecek zaman) h., meçhul fiili muzari	f. mazi, fâil	zaman zarfı, (مَا): zaid	soru h.	fâil	fiili muzari	başlangıç h.

66. İnsan: "Ben öldüğüm zaman mı, diri olarak çıkarılacağım?" der.

﴿ 67 ﴾

شَيْئًا	لَمْ يَكُ	وَ	مِنْ قَبْلُ	خَلَقْنَاهُ	أَنَّا	الْإِنْسَانُ	لَا يَذْكُرُ	وَ	أَ
hiç bir şey	değilken		önceden	bizim onu yarattığımızı		İnsan	düşünmez		mi
(يَكُ)'nün haberi	cahd-ı mutlak, nefiy ve cezm h., fiili muzari, (يَكُ)'nün ismi (هُوَ) gizli zamiri	hal vavı (atıf h. de denmiştir)	h.cer, muzaf olmadığı için damme üzere mebni zarf	(أَنَّ)'nin haberi, mazi f. cümlesi fâil, mef'ul	tekid ve nasb h., (نَا): (أَنَّ)'nin ismi	fâil	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	soru h.

(خَلَقْنَاهُ)'deki (ه)'den hal; fiil cümlesi nasb mah.

(يَذْكُرُ)'nün mef'ulü; masdarı müevvel

67. İnsan önceden, hiç bir şey değilken, bizim onu yarattığımızı düşünmez mi?

﴿ 68 ﴾

جِثِيًّا ج	جَهَنَّمَ	حَوْلَ	لَنُحْضِرَنَّهُمْ	ثُمَّ	الشَّيَاطِينَ	وَ	لَنَحْشُرَنَّهُمْ	رَبِّكَ	فَوَ	
diz üstü çökmüş olarak	cehennemin	çevresinde	kesinlikle onları hazır bulunduracağız	sonra	şeytanları	ve	Onları kesinlikle haşredeceğiz	Rab-bine	and olsun	
hal	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	kasem h., tekid nûnu birleşmiş fiili muzari, fâili (نَحْنُ) gizli zamiri, mef'ul	atıf h.	(نَحْشُرَنَّ)'nin mef'ûlüne matuf	atıf h.	kasem h., tekid nûnu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	kasem vavı'yla mecrur isim	başlama h., kasem (yemin) h.	

68. Andolsun Rabbine, biz onları ve şeytanları kesinlikle haşredeceğiz, sonra kesinlikle onları cehennemin çevresinde diz üstü çökmüş olarak hazır bulunduracağız (getireceğiz).

﴿ 69 ﴾

عِتِيًّا ج	عَلَى الرَّحْمٰنِ	أَشَدُّ	أَيُّهُمْ	شِيعَةٍ	مِنْ كُلِّ	لَنَنْزِعَنَّ	ثُمَّ	
azgınlık bakımından	Rahmana	en şiddetli olanını		her bir gruptan		Kesinlikle çekip ayıracağız	Sonra	
temyiz	car-mecrur-dan oluşan şibhi cümle (عِتِيًّا) ile bağlantılıdır	(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, (هُوَ أَشَدُّ) cümlesi sıla'dır	mef'ul, ismi mevsul (soru ismi de denmiştir)	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	kasem h., tekid nûnu birleşmiş fiili muzari	atıf h.	

69. Sonra, kesinlikle her bir gruptan Rahman olan (Allah)a azgınlık bakımından en şiddetli olanını çekip ayıracağız.

﴿ 70 ﴾

صِلِيًّا	بِهَا	أَوْلَى	هُمْ	بِالَّذِينَ	أَعْلَمُ	لَنَحْنُ	ثُمَّ	
göğüs germe bakımından	ona	daha layık olduğunu		kimlerin	en iyi biliriz	Andolsun ki biz	Sonra	
temyiz,	car-mecrur	haber	sıla; isim cümlesi: mübteda..	h. cer, ismi mevsul	haber	kasem h., mübteda	atıf h.	

70. Sonra and olsun ki, ona (cehenneme yaslanmak üzere girmeye) göğüs germe bakımından kimlerin daha layık olduğunu en iyi biz biliriz.

﴿71﴾ وَ إِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ۚ

	yoktur	Sizden	ona varmayacak (kimse)	olmuştur	Rabbinin katında	bir karar	hükme bağlanmış		
başlama h.	nefiy h.	haber mukaddem	istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	mübteda muahhar	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	h cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

﴿72﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ نَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا

Sonra	kurtarırız	kimseleri	sakınan	ve	bırakırız	zulmedenleri	orada	diz üstü çökmüş olarak
atıf h.	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, fâil	atıf h.	fiili muzari	mef'ul,	car-mecrur	(الظَّالِمِينَ)'den hal

71. Sizden ona varmayacak (girmeyecek) hiç kimse yoktur. Bu, Rabbinin katında hükme bağlanmış bir karardır (kesinleşmiş bir hükümdür). 72- Sonra, (Allah'tan ve günah işlemekten) sakınan kimseleri kurtarırız ve zulmedenleri orada diz üstü çökmüş olarak bırakırız.

وَ إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا

iman edenlere	inkâr eden	kimseler	derler	apaçık olarak	ayetlerimiz	onlara	okunduğu zaman		
sıla; mazi fiil cümlesi; fâil	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; f. mazi, fâil	fâil, ismi mevsul	cevâbü'ş-şart; f. mazi	hal	naibi fâil	car-mecrur	şart ismi, fi'lu'ş-şart; meçhul fiili muzari	başlama h.

﴿73﴾ أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَ أَحْسَنُ نَدِيًّا

hangisi	İki gruptan	daha iyi	makam bakımından	daha güzeldir	topluluk bakımından	
mübteda, soru ismi, muzaf	muzafun ileyh	haber	temyiz	(خَيْرٌ) üzerine matuf	temyiz	
			atıf h.			

73. Onlara apaçık olarak ayetlerimiz okunduğu zaman, inkâr edenler, iman edenlere: "İki gruptan hangisi, makam bakımından daha iyi, topluluk bakımından daha güzeldir?" derler.

﴿74﴾ وَ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَاثًا وَ رِئْيًا

	gösteriş bakımından da	,	mal bakımından	daha güzel olan		nesilleri	Onlardan önce	helak ettik	nice
başlama h.	mukaddem mef'ul, kem-i haberiye (çokluktan kinaye)	f. mazi, fâil	zaman zarfı (muzaf+ muz.ileyh)	car-mecrur	mübteda	haber, {cümle (قَرْنٍ)'in sıfatı}	temyiz	atıf h.	matuf

74. Onlardan önce, mal (tefrişat, giyim kuşam) bakımından da, gösteriş bakımından da daha güzel olan nice nesilleri helak ettik.

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمٰنُ مَدًّا ۚ

De	Kim	olursa	sapıklık içinde	artık müddeti uzatsın	ona	Rahman	uzattıkça
emir fiili	mübteda şart ismi	fi'lu'ş-şart; nâsih f. mazi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi	rabıta+ cevâbü'ş-şart; emr-i gâib; emir lamı, fiili muzari	car-mecrur	fâil	mef'ûlü mutlak

(مَنْ)'in haberi; şart ve cevab cümleleri

حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَ إِمَّا السَّاعَةَ ۖ

Nihayet	gördükleri zaman	şeyi	va'dedilen	ya	azabı	veya	kıyamet saatini
başlan-gıç h.	zman zarfı, mazi fiil cümlesi fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; meçhul fiili muzari+naibi fâil	taksim ve tafsil harfi	(مَا)'dan bedel	atıf h.	taksim ve tafsil h.

﴿75﴾ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَ أَضْعَفُ جُنْدًا

Artık bileceklerdir	kimin	daha kötü		mekan bakımından	daha zayıf olduğunu		Ordu bakımından
rabıta, istikbal h., fiili muzari+fâil	mef'ul, ismi mevsul	haber	mübteda	temyiz	atıf h.	(شَرٌّ) üzerine matuf	temyiz

sıla; isim cüm.

75. De ki: "Kim sapıklık içinde olursa, artık Rahman (Allah), ona (gereken) müddeti uzattıkça uzatsın. Nihayet kendilerine va'dedileni (yani) ya azabı veya kıyamet saatini gördükleri zaman artık kimin mekan (makam, mevki, yer) bakımından daha kötü, kimin ordu (askeri güç, destek topluluğu) bakımından daha zayıf olduğunu bileceklerdir (öğreneceklerdir.)

وَ	يَزِيدُ	اللَّهُ	الَّذِينَ	اهْتَدَوْا	هُدًى ۗ	وَ	الْبَاقِيَاتُ	الصَّالِحَاتُ
başlam a h.	arttırır fiili muzari	Allah fâil	kimseleri mef'ul, ismi mevsul	hidayete eren sıla; mazi fiil cümlesi; fâil	hidayet bakımından temyiz	atıf h.	sürekli olan mübteda, mevsuf	iyi işler sıfat
خَيْرٌ	عِنْدَ	رَبِّكَ	ثَوَابًا	وَ	خَيْرٌ	مَرَدًّا	﴿ 76 ﴾	
daha hayırlı haber	katında mekan zarfı, muzaf	Rabbinin muzafun ileyh, mecrur, muzaf, (كَ): muzafun ileyh	sevap bakımından temyiz	atıf h.	daha hayırlıdır birinci (خَيْرٌ) üzerine matuf	Dönüş bakımından temyiz		

76. Allah, hidayete erenlere hidayeti (doğru yolu bulma imkanlarını) arttırır. Sürekli olan iyi işler, Rabbinin katında sevap bakımından daha hayırlı, dönüş (varılacak sonuç) bakımından da daha hayırlıdır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 309 ≻

(19 / MERYEM, 65 – 66 – 67 – 68):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (بَيْنَ): (zarf) arasında (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلسَّمِيُّ): adaş, denk (قَبْلُ): (zarf) önce (اِصْطَبَرَ يَصْطَبِرُ اِصْطِبَارًا): (iftiâl bâbı) çok sabırlı oldu, ziyade tahammül etti (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı (ذَكَرَ يَذْكُرُ): zikretti, tefekkürle birlikte hatıra getirdi (حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَحْضَرَ يُحْضِرُ اِحْضَارًا): (if'al bâbı) hazırladı, bulundurdu [(جَثَى يَجْثِي) اَلْجَثِيُّ]: (masdar) diz üstü oturma, diz çökme

(19 / MERYEM, 69 – 70 – 71 – 72):

(نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): çekip aldı, söktü (اَلشِّيَعَةُ ج شِيَعٌ): fırka, hemfikir, şia [(وَلِيَ يَلِي) اَلْأَوْلَى]: (ism-i tafdîl) en layık, çok yakın [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْأَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, en sıkı, daha kuvvetli [(عَتَا يَعْتُو) اَلْعِتِيُّ]: taşkınlık, haddi, aşma, temerrüd [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْأَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen (اَلصِّلِيُّ): (ateşin hareketine) göğüs germe, pençeleşme [(وَرَدَ يَرِدُ) اَلْوَارِدُ]: (ism-i fâil) varan (اَلْحَتْمُ ج حُتُومٌ): hüküm, emir [(جَثَى يَجْثِي) اَلْجِثِيُّ]: (masdar) diz üstü oturma [(قَضَى يَقْضِي) اَلْمَقْضِيُّ]: (ism-i mef'ûl) hükme bağlanmış, bitirilmiş (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, alakayı kesti (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı/ yüksek bir yere attı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(19 / MERYEM, 73 – 74 – 75 – 76):

(تَلَا يَتْلُو تِلَاوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan (اَلنَّدِيُّ): meclis, toplantı yeri (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): grup, birlik, parti, zümre (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْأَثَاثُ): çok mal, ev eşyası (اَلْمَقَامُ ج مَقَامَاتٌ): yer, pozisyon, vatan [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helâk etti, öldürdü, telef etti, harcadı, felakete uğrattı (اَلرِّئْيُ): görünüş, gösteriş, manzara (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zaman insanları, muasır olanlar [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) uzattı, mühlet verdi/ düzledi/ kattı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz f.) gördü (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet günü (اَلشَّرُّ): (ism-i tafdîl) daha kötü (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): yer, hal (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, avaneler [(ضَعُفَ يَضْعُفُ) اَلْأَضْعَفُ]: (ism-i tafdîl) en zayıf (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, çoğaldı [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: dönüş (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, doğru yolu buldu [(هَدَى) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet, doğru yol (اَلثَّوَابُ): sevab (اَلْبَاقِيَةُ ج بَاقِيَاتٌ): (ism-i fâil) bakii olan, devam eden, sürekli olan (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 310 (MERYEM: 77 – 95) ≻

﴿ 77 ﴾ أَ فَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَ قَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالاً وَ وَلَدًا ط

çocuk	ve	mal	elbette bana verilecektir	diyeni	ve	Ayetlerimizi	inkar edeni	gördün	mü	
(مَالاً) üzerine matuf	atıf h.	mef'ul	kasem h., (tekit nunu birleşmiş meçhul fiili muzari	f. mazi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	sıla: f. mazi	mef'ul, ismi mevsul	başlama h. f. mazi, fâil	soru h.

77. Ayetlerimizi inkar edeni ve "Elbette bana mal (servet) ve çocuk verilecektir" diyeni gördün mü?

﴿ 78 ﴾ أَ اطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا لا

bir söz mü	Rahmanın	katında	aldı	yoksa	gayba	müttali mi oldu	
mef'ul	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	f. mazi	atıf h.	mef'ul	f. mazi, {(أرأيت)'nin ikinci mef'ûlü}	soru h.

78. O, gayba müttali (gizlenen şeylere tanık) mı oldu, yoksa Rahman (Allah)ın katında(n) bir söz mü aldı?

﴿ 79 ﴾ كَلاَّ ط سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَ نَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا لا

arttırdıkça	azabtan	onun için	arttıracağız	ve	demekte olduğu şeyleri	yazacağız	Asla	
mef'ûlü mutlak	car-mecrur {(نَمُدُّ) ile bağlantılıdır}	car-mecrur {(نَمُدُّ) ile bağlantılıdır}	fiili muzari	atıf h.	sıla; muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari	red ve zecr (kınama) h.

79. Asla; demekte olduğu şeyleri yazacağız ve onun için azabta(n) da arttırdıkça arttıracağız.

﴿ 80 ﴾ وَ نَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَ يَأْتِينَا فَرْدًا

tek başına	gelir	,	söylemekte olduğu şeylere		biz mirasçı olacağız	
(نَا) zamirinden hal	Fiili muzari, mef'ul	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul {(نَرِثُهُ)'deki zamirden bedel de denmiştir}	fiili muzari+fâil, (هُ): mef'ul	atıf h.

80. Onun söylemekte olduğu şeylere biz mirasçı olacağız; o bize, tek başına (yapayalnız, malsız ve evladı olmaksızın) gelir.

﴿ 81 ﴾ وَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا لا

üstünlük	Kendilerine	olsunlar diye	ilahlar	Allah'tan başka		edindiler	
(يَكُونُ)'nün haberi	car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari, (يَكُونُ)'nün ismi	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	f. mazi, fâil	başlama h.

81. Kendilerine üstünlük (şeref ve izzet kaynağı) olsunlar diye, Allah'tan başka ilahlar edindiler.

﴿ 82 ﴾ كَلاَّ ط سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَ يَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ع

zıt	aleyhlerine	olacaklar	ve	onların ibadetlerini	inkar edecekler	Hayır
(يَكُونُ)'nün haberi	car-mecrur (ضِدًّا) ile bağlantılı	fiili muzari+ (يَكُونُ)'nün ismi	atıf h.	harfi cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari+fâil	red ve zecr h.

82. Hayır; (taptıkları şeyler) onların ibadetlerini inkar edecekler ve aleyhlerine zıt (hasım) olacaklar.

﴿ 83 ﴾ أَ لَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا لا

kışkırtan	onları tahrik ederek	kafirlerin üzerine	şeytanları	gönderdiğimizi	bizim	görmedin mi	
mef'ûlü mutlak	(الشَّيَاطِينَ)'den hal; muzari fiil, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, f. mazi, fâil	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	soru h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	

(تَرَ)'nın mef'ûlü; masdarı müevvel

83. Kafirlerin üzerine onları tahrik ederek kışkırtan şeytanları gönderdiğimizi görmedin mi?

﴿ 84 ﴾ فَلاَ تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ط إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ج

saydıkça	onlar için	biz sayıyoruz	ancak	onlara karşı	O halde acele etme	
mef'ûlü mutlak	car-mecrur	fiili muzari	hasr edatı	car-mecrur	rabıta+nehy-i	hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari

84. O halde onlara karşı acele etme; ancak biz onların (yaptıklarını ve ecel günlerini) saydıkça sayıyoruz.

﴿ 85 ﴾ يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا ۙ

gün	toplayacağımız	takva sahiplerini	Rahmana	bir heyet olarak
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzari fiil	mef'ul	car-mecrur	(الْمُتَّقِينَ)'den hal

﴿ 86 ﴾ وَ نَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وِرْدًا ۝

süreceğiz	suçlu-günahkarları	cehenneme		susamışlar olarak
matuf, fiili muzari	mef'ul	harfi cer, mecrur isim (gayri munsarif olduğu için esre yerine fetha)		(الْمُجْرِمِينَ)'den hal
atıf h.				

85. Takva sahiplerini bir heyet olarak Rahman (Allah'ın huzurun)a toplayacağımız gün,**86**. Suçlu-günahkarları susamışlar olarak cehenneme süreceğiz.

﴿ 87 ﴾ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ۝

sahip olmayacaklardır	şefaate	dışında	kimselerin	edinmiş	katında	Rahman'ın	ahid
nefy-i istikbal; fiili muzari+fâil	mef'ul	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; f. mazi	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul
{ cümle (الْمُجْرِمِينَ)'den 2. hal }							

87. Rahmanın katında ahid edinmişlerin (söz almışların) dışında (olan kimseler) şefaate sahip olmayacaklardır (şefaat edemeyecektir).

﴿ 88 ﴾ وَ قَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ۘ ﴿ 89 ﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۙ

	dediler	edindi	Rahman	çocuk	Andolsun ki	Siz geldiniz	bir şeye	oldukça korkunç
	f. mazi, fâil	f. mazi	fâil	mef'ul	yemin cevabı lamı+ tahkik h. {yemin ve cevabı, başlangıç cümlesi}	f. mazi, fâil	mef'ul, mevsuf	sıfat
başlama h.								

﴿ 90 ﴾ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَ تَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۙ

Neredeyse	gökler	parça-lanacak	bundan dolayı		yarılacak		yıkılacaktı	dağlar	çöküp
fiili muzari	(تَكَادُ)'nün ismi	haberi; fiili muzari, fâil	car-mecrur	atıf h.	fiili muzari	fâil	fiili muzari	atıf h.	fâil
		(تَكَادُ)'nün							mef'ülü mutlak naibi (fiille aynı manada)

88. "Rahman çocuk edindi" dediler.**89**. Andolsun ki siz oldukça korkunç bir şeye geldiniz (olmayacak bir şey ortaya attınız). **90**. Neredeyse bundan dolayı, gökler parçalanacak, yer yarılacak ve dağlar çöküp yıkılacaktı.

﴿ 91 ﴾ وَلَدًا ۚ لِلرَّحْمٰنِ أَنْ دَعَوْا ﴿ 92 ﴾ وَ مَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمٰنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۘ

nisbet etmelerinden	Rahmana	çocuk		başlama h.	gerekmez	Rahman'a	edinmek	çocuk
masdar ve nasb h., f. mazi, fâil, (أَن) masdarı müevveli mahzuf (دَعَوْا من) harfi ceri ile cer mah. (Rahman'a çocuk isnad etmelerinden dolayı)	car-mecrur	mef'ul			nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	(يَنْبَغِي)'nin fâili; masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ul

91. Rahman (Allah)a çocuk nisbet etmeleri(nden dolayı bunlar olacaktı.) **92**. Rahman (Allah)a çocuk edinmek gerekmez.

﴿ 93 ﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ۘ

yoktur	her biri	olanların	Göklerde	ve	yerde	ancak	gelir	Rahmana	kul olarak
nefiy h.	mübteda, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h.	matuf	istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	haber, muzaf (ismi fail muzari fiil olarak tercüme edilebilir)	muzafun ileyh	(آتِي)'deki zamirden hal

93. Göklerde ve yerde olanların her biri Rahman (Allah)a, ancak kul olarak gelir.

﴿ 94 ﴾ لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَ عَدَّهُمْ عَدًّا ۘ ﴿ 95 ﴾ وَ كُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ۝

	onları kuşatmıştır	ve	saymıştır	sayı olarak	Ve	onların hepsi	O'na gelecektir	günü	kıyamet	tek başına
yemin cevabı lâmı, tahkik harfi	f. mazi, mef'ul	atıf h.	f. mazi, mef'ul	mef'ûlü mutlak	atıf h.	mübteda	haber	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	(آتِيهِ)'deki zamirden hal

94. Onları kuşatmış ve sayı olarak saymıştır. **95**. Ve onların hepsi, kıyamet günü O'na, tek başına gelecektir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 310 ≻

(19 / MERYEM, 77 – 78):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil) gördü, bildi (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı (عِندَ): (zarf) katında

(آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): andlaşma (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلاَعًا): (iftiâl bâbı) muttali oldu, görüp bildi/ çıkıp baktı/ örttü (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi

(19 / MERYEM, 79 – 80):

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ tesbit etti/ takdir etti (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) arttırdı, uzattı/ düzledi/ kapladı

(وَرِثَ يَرِثُ وِرْثًا): (misal fiil) sahip çıktı, ele geçirdi, varis oldu (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(19 / MERYEM, 81 - 82):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi (دُونَ): (zarf) başka, gayr, ...siz, ...sız (اَلضِّدُّ): zıd, hasım/ benzer

[اَلْعِزُّ (عَزَّ يَعِزُّ]: üstünlük, şeref [اَلْعِبَادَةُ (عَبَدَ يَعْبُدُ]: ibadet, ibadet etme (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(19 / MERYEM, 83 - 84):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf fiil) saydı, hesapladı

(أَزَّ يَؤُزُّ أَزًّا): (muzaaf ve mehmuz fiil) heyecanlandırdı, sıkıştırdı, tahrik etti (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if´al bâbı) gönderdi

(عَجِلَ يَعْجَلُ عَجَلاً): acele etti, çabukluk gösterdi/ öne geçti/ daha önce yaptı

(19 / MERYEM, 85 – 86):

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ döndürdü (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) sakınan

(اَلْوَفْدُ ج وُفُودٌ): huzura alınan, heyet, temsilci (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen

(اَلْوِرْدُ): susamışlar, sudan kana kana içmek için su başına koşuşan topluluk/ kaynak (سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا): (ecvef fiil) sürdü

(19 / MERYEM, 87 - 88):

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): gücü yetti/ sahip oldu/ eli altında oldu [اَلشَّفَاعَةُ (شَفَعَ يَشْفَعُ]: (masdar) şefaat, şefaat etme

(عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): andlaşma (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi

(19 / MERYEM, 89 - 90):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz ve ecvef fiil) yaptı, işledi/ geldi (اَلْإِدُّ): beklenmedik şey, korkunç durum

(كَادَ يَكَادُ): (nâkıs fiil) neredeyse, az kalsın (تَفَطَّرَ يَتَفَطَّرُ تَفَطُّرًا): (tefa´ul bâbı) parçalandı, çatladı

(اِنْشَقَّ يَنْشَقُّ اِنْشِقَاقًا): (infiâl bâbı) yarıldı (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): düştü, çöktü (اَلْهَدُّ): çökme, göçmüş

(19 / MERYEM, 91 – 92):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) nisbet etti/ davet etti/ dua etti/ ibadet etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (iftiâl bâbı) (bir işin yapılması) doğru ve uygun oldu, gerekti/ kolay oldu

(19 / MERYEM, 93 - 94 – 95):

(اَلْآتِي ج آتُونَ): (ism-i fâil) gelen (أَحْصَى يُحْصِي اِحْصَاءً): (if´al bâbı) saydı, hafızada tuttu (عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf fiil) saydı, hesapladı

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 311 (MERYEM: 96 – 98) ≻

﴿ 96 ﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا

Gerçek şu ki	iman eden kişiler	ve	yapanlar	iyi işler	kılacaktır	onlar için	Rahman	bir sevgi
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; f. mazi, fâil	atıf h.	f. mazi, fâil	istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari	car-mecrur	fâil	mef'ul

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

96. Gerçek şu ki, iman eden ve iyi işler yapan kişiler, Rahman (Allah), onlar için (kalplerde) bir sevgi kılacaktır.

﴿ 97 ﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَ تُنْذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا

İşte ancak	Biz onu kolaylaştırdık	senin dilinle	müjdeleme-men için	onunla	takva sahiplerini	ve	uyarıp-korkutman	onunla	bir kavmi	inatçı
başlama h. {sebep h. de denmiş}, hasr edatı	f. mazi, fâil, mef'ul	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	sebep ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	fiili muzari (تُبَشِّرَ)'ya matuf	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

97. İşte Biz onu (Kur'an'ı) ancak onunla takva sahiplerini müjdelemen ve inatçı (direnen) bir kavmi onunla uyarıp-korkutman için senin dilinle kolaylaştırdık.

وَ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ ط هَلْ تُحِسُّ

başlama h.	nice	helak ettik	onlardan önce	nesilleri	musun	hissediyor
	mef'ul mukaddem, kem'i haberiye (çokluktan kinaye)	f. mazi, fâil	zaman zarfı	car-mecrur	soru h.	fiili muzari

﴿ 98 ﴾ مِنْهُمْ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا

onlardan	hiç birini	veya	duyuyor	onların	fısıltısını
car-mecrur	zaid cer, (تُحِسُّ)'nün mef'ûlü	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	mef'ul

98. Biz, onlardan önce nice nesilleri helak ettik; onlardan hiç birini hissediyor veya onların fısıltısını duyuyor musun?

سورة طه (20)

(TÂ-HÂ (Tâ-Hâ) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 135 ayettir.)

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 311 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ طٰهٰ ط ﴿ 2 ﴾ مَآ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى لا

Tâ, Hâ	Biz indirmedik	sana	Kur'an'ı	sıkıntı çekmen için	Ancak	öğüt-hatırlatma için
mukataa harfleri	nefiy h., f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari	istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	(أنزلناه) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlün lieclih'i

﴿ 3 ﴾ تَنْزِيلاً مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَ السَّمَاوَاتِ الْعُلَى ط ﴿ 4 ﴾ لِمَنْ يَخْشَى لا

içi titreyerek saygı duyana		indirme		yaratan tarafından		ve	gökleri	en yüce
sıla; muzari fiil cümlesi	harfi cer, ismi mevsul	(تَنْزِيلاً)'in sıfatı: şibhi cümmle	(نَزَّلْنَاه) (onu indirdik) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlü mutlak'ı	sıla; fiil cümlesi; f. mazi	harfi cer, ismi mevsul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat, maksur isim

1. Tâ, Hâ. **2**. Biz sana Kur'an'ı sıkıntı çekmen için indirmedik. **3**. Ancak içi titreyerek saygı duyanlara öğüt-hatırlatma için (onu indirdik). **4**. (Kur'an) Yeri ve en yüce gökleri yaratan tarafından (peyderpey) indirme (bir kitap olarak onu indirdik).

﴿ 5 ﴾ اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَ

Rahman	arşa	istiva etmiştir	O'nundur	Göklerdeki	şeyler	,	yerdeki	şeyler	ve
mübteda	car-mecrur {fiille bağlantılıdır}	f. mazi, (اَلرَّحْمٰنُ) mübtedasının haberi	haber mukaddem	sıla; şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cümle	(مَا)'ya matuf, ismi mevsul	atıf h.

(اَلرَّحْمٰنُ)'nün ikinci haberi; isim cümlesi

﴿ 6 ﴾ مَا بَيْنَهُمَا وَ مَا تَحْتَ الثَّرَى

şeyler	her ikisinin arasındaki	atıf h.	şeyler	altındaki	toprağın
(مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle		(مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle; mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh

5. Rahman (Allah) arşa istiva etmiştir (kudret ve hakimiyetiyle kurulmuştur). **6.** Göklerde, yerde, her ikisinin arasında ve (nemli) toprağın altında olanlar O'nundur.

﴿ 7 ﴾ وَ إِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَ أَخْفَى

başla-ma h.	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. muzari	Sözü	şüphesiz O	bilmektedir	sırrı	,	en gizliyi
		car-mecrur	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	mef'ul	atıf h.	(السِّرَّ) üzerine matuf

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

7. Sözü açığa vursan da, (açıkça söylesen de gizlesen de birdir). Zira şüphesiz O, sırrı da, en gizliyi de bilmektedir.

﴿ 8 ﴾ اَللّٰهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ ط لَهُ الْأَسْمَآءُ الْحُسْنَى

Allah	yoktur	ilah	başka	O'ndan	O'na aittir	isimler	En güzel
mübteda	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لَآ)'nın ismi, (موجود) olarak takdir edilen haberi mahzuf	istisna h. {hasr edatı da denmiş}	mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel	haber mukaddem	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat, maksur isim

haber; isim cümlesi

ikinci haber; ..(لَهُ الْأَسْمَاء) isim cümlesi

8. Allah; kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayandır. En güzel isimler O'na aittir.

﴿ 9 ﴾ وَ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۘ

başlama h.	mi	Sana geldi	haberi	Musa'nın
	soru h.	f. mazi, mef'ul	fâil, muzaf	muzafun ileyh

9. Sana Musa'nın haberi geldi mi?

إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوٓا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا

Bir zamanlar	görmüştü	bir ateş	demişti	ailesine	Durun	doğrusu ben	farkettim	bir ateş
geçmiş zaman zarfı, muzaf { (حَدِيثُ)'den bedel }	muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi	mef'ul	atıf h. f. mazi	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	emir fiili, fâil	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil, fâil	mef'ul

﴿ 10 ﴾ لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى

umulur ki	size getiririm	ondan	bir kor	veya	bulurum	ateşin yanında	bir rehber
tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil, mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	mef'ul

10. (Musa) Bir zamanlar bir ateş görmüştü de, ailesine: "Durun, doğrusu ben bir ateş farkettim; umulur ki size ondan bir kor (ateşi) getiririm veya ateşin yanında bir rehber (yol-gösterici) bulurum." demişti.

﴿ 11 ﴾ فَلَمَّآ أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَى

Nitekim	ona gelince	seslenildi	Ey	Musa
başlama h., şart ve zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi cer mah., mef'ul	cevâbü'ş-şart; meçhul f. mazi	nida h.	münada

11. Nitekim ona (ateşin yanına) gelince, kendisine "Ey Musa!" (diye) seslenildi.

﴿ 12 ﴾

إِنِّي	أَنَا	رَبُّكَ	فَاخْلَعْ	نَعْلَيْكَ ۚ	إِنَّكَ	بِالْوَادِ	الْمُقَدَّسِ	طُوًى ۟
Gerçekten Ben	Ben	senin Rabbinim	çıkar	Ayakkabılarını	doğrusu sen	vadi	mukaddes	Tuva'dasın
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(ي) için tekid	(إِنَّ)'nin haberi	rabıta, emir fiili	mef'ul	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfatt	(الوادي)'den bedel

12. "Gerçekten Ben, Ben senin Rabbinim. Ayakkabılarını çıkar; doğrusu sen, mukaddes vadi (olan) Tuva'dasın."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 311 ≻

(19 / MERYEM, 96 – 97 – 98):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz fiil, if´al bâbı) inandı, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) iyi olan, doğru olan (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, çevirdi, kıldı, hükmetti

[(وَدَّ يَوَدُّ) اَلْوُدُّ]: muhabbet (kalplerde sevgi besleme) (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef´il bâbı) kolaylaştırdı

(اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma uzvu, dil (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef´il bâbı) müjdeledi (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if´al bâbı) uyardı

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) sakınan (اَلَدُّ ج لُدٌّ): (mücadele ve husumet konusunda) çok inad gösteren

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if´al bâbı) helak etti, öldürdü, telef etti, harcadı, felakete uğrattı (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar (اَلرِّكْزُ): gizli (içten, alçak) ses, fısıltı

(أَحَسَّ يُحِسُّ إِحْسَاسًا): (muzaaf fiil, if´al bâbı) hissetti, idrak etti, bildi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْاَحَدُ): bir, tek

≺ TÂ-HÂ SÛRESİ ≻

(20 / TÂ-HÂ, 1 – 2 - 3 – 4 – 5 – 6 – 7):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if´al bâbı) indirdi (شَقِيَ يَشْقَى شَقًا): (nâkıs fiil) bedbaht (kötü halli) oldu, mesud olmadı

(اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlamaya sevk eden, va'z, nasihat (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti

[(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) indirme (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعُلَى]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en yüce (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş-ı ilahi, taht, dam, çatı

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِوَاءً): istila etti, keyfiyetsiz olarak yerleşti/ müsavi oldu, birbirine denk geldi

(بَيْنَ): (zarf) arasında (تَحْتَ): (zarf) altında (اَلثَّرَى): yer, toprak (جَهَرَ يَجْهَرُ جَهْرًا): ilan etti, açığa çıkardı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, gizlilik / nikah [(خَفِيَ يَخْفَى) اَلْاَخْفَى]: (ism-i tafdîl) çok gizli, en gizli

(20 / TÂ-HÂ, 8 – 9 - 10 – 11 – 12):

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ tanıdı

(مَكَثَ يَمْكُثُ مَكْثًا): durdu, durup bekledi/ devam etti/acele etmedi/ baki kaldı (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki

(آنَسَ يُؤْنِسُ إِينَاسًا): (mehmuz fiil, if´al bâbı) farketti, gördü/ anladı (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا بِ): (nâkıs ve mehmuz fiil) getirdi

(اَلْقَبَسُ): ateş, meşale, kor/ iktibas edilmiş, alınmış/ yakılmış (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu/ bildi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: yol gösterici yahut irşad eden

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, çağırdı/ ezan okudu

(خَلَعَ يَخْلَعُ خَلْعًا): çıkardı (طُوًى): mukaddes vadinin ismi (اَلنَّعْلُ ج نِعَالٌ): pabuç, terlik, ayakkabı, sandalet

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 312 (TÂ-HÂ: 13 – 37) ≻

وَ	أَنَا	اخْتَرْتُكَ	فَاسْتَمِعْ	لِمَا	يُوحَى	﴿ 13 ﴾	إِنَّنِي	أَنَا	اللَّهُ
Ve	Ben	seni seçtim	Şimdi dinle		vahyolunan şeyi		Gerçekten Ben	Ben	Allah'ım
atıf h.	mübteda	haber; mazi fiil, fâil, mef'ul	rabıta, emir fiili		sıla; fiil cümlesi; meçhul fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	tekid ve nasb h., nûnu vikaye, (إِنَّ)'nin ismi	(ي) için tekid	(إِنَّ)'nin haberi

لِذِكْرِي	الصَّلَاةَ	وَ أَقِمِ	فَاعْبُدْنِي	أَنَا	إِلَّا	إِلَٰهَ	لَا	﴿ 14 ﴾		
beni zikretmek için	namaz	kıl	ve	O halde Bana ibadet et	Ben'den	başka	hiçbir ilah	yoktur		
harfi cer, mecrur isim	mef'ul	emir fiili	atıf h.	rabıta, emir fiili, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	(لَا)'nın mahzuf haberindeki müstetir zamirden bedel	istisna h. {hasr edatı da denmiş}	(لَا)'nın ismi, fetha üzere mebni, (موجود) olarak takdir edilen haberi mahzuf		en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	

(إِنَّ)'nin ikinci haberi, isim cümlesi

13. "Ve Ben seni seçtim; şimdi vahyolunan şeyi dinle." **14.** "Gerçekten Ben, Ben Allah'ım, Ben'den başka hiçbir ilah yoktur; O halde Bana ibadet et ve beni zikretmek için namaz kıl."

تَسْعَى	بِمَا	نَفْسٍ	كُلُّ	لِتُجْزَى	أُخْفِيهَا	أَكَادُ	آتِيَةٌ	السَّاعَةَ	إِنَّ	﴿ 15 ﴾
çalıştığı	şeylerle	nefis	Her	karşılanması için	Onu gizliyorum	neredeyse	gelmek-tedir	kıyamet-saati	Şüphesiz	
sıla; muzari fiil cümlesi	harfi cer, ismi mevsul (masdar h. de denmiş), muzaf	muzafun ileyh	naibi fâil, muzaf	ta'lil (sebep) ve nasb h., meçhul fiili muzari	(أَكَادُ)'nün haberi, muzari fiil, mef'ul	fiili muzari, {mukarabe fillerinden} nâsih, (أَكَادُ)'nün ismi (أنا) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	

(إِنَّ)'nin ikinci haberi: fiil cümlesi

15. "Şüphesiz, kıyamet-saati gelmektedir. Her nefis çalıştığı (hayatı boyunca peşinden koştuğu) şeylerin karşılığını alması için, onu(n haberini) neredeyse gizliyorum."

هَوَاهُ	اتَّبَعَ	وَ	بِهَا	لَا يُؤْمِنُ	مَنْ	عَنْهَا	فَلَا يَصُدَّنَّكَ
kendi hevasına	uyan	,	ona	inanmayan	kimse	ondan	O halde sakın seni alıkoymasın
mef'ul	f. mazi	atıf h.	car-mecrur	te'kid-i nefy-i istikbal; nefiy h., sıla; muzari fiil	fâil, ismi mevsul	car-mecrur	rabıta {başlama h. de denmiştir}, nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş f. muzari, (نَّ): tekid içindir, mef'ul

عَصَايَ	هِيَ	قَالَ	﴿ 17 ﴾	يَا مُوسَى	بِيَمِينِكَ	تِلْكَ	مَا	وَ	﴿ 16 ﴾	فَتَرْدَى
benim asamdır	O	Dedi		ey Musa	Sağ elindeki	o	nedir			sonra düşüp helak olursun
haber	mübteda	f. mazi		münada, maksur isim, nida h.	h. cer, mecrur isim, {ismi işaretten hal }	haber, işaret ismi	mübteda, soru ismi	başlama h.		fâ-i sebebiye, nasb h., fiili muzari

أُخْرَى	مَآرِبُ	فِيهَا	لِيَ	وَ	عَلَى غَنَمِي	بِهَا	أَهُشُّ	وَ	عَلَيْهَا	أَتَوَكَّأُ	﴿ 18 ﴾
başka	amaçlarım	onda	benim var	,	davarlarıma	onunla	yaprak silkelerim		ona	dayanırım	
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	car-mecrur	haber mukaddem	atıf h.	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	f. muzari	

ikinci haber

16. "O halde, ona inanmayan ve kendi hevasına (nefsinin arzularına) uyan, sakın seni ondan (yani kıyamete inanmaktan) alıkoymasın; sonra (bu sebeple) düşüp helak olursun." **17-** "Sağ elindeki nedir ey Musa?" **18.** (Musa) Dedi ki: "O, benim asamdır; ona dayanırım, onunla davarlarıma (ağaçlardan) yaprak silkelerim, onda benim daha başka amaçlarım da var."

تَسْعَى	حَيَّةٌ	هِيَ	فَإِذَا	فَأَلْقَاهَا	﴿ 19 ﴾	يَا مُوسَى	أَلْقِهَا	قَالَ	﴿ 20 ﴾
(hızla) yürüyen	bir yılan	o	Bir de ne görsün	hemen onu attı		ey Musa	at onu	dedi	
(حَيَّةٌ)'ün sıfatı; muzari fiil	haber	mübteda	atıf h., (إِذَا): fücaiye (zamirin önünde geldiği için sürpriz) edatı	atıf h. f. mazi, mef'ul		münada nida h.	illet harfi düşen emir fiili, mef'ul	f. mazi	

19.(Yüce Allah): "Onu at, ey Musa." dedi. **20.** Böylece, onu hemen (yere) attı. Bir de ne görsün, (hızla) yürüyen bir yılan.

﴿ 21 ﴾ الْأُولَى سِيرَتَهَا سَنُعِيدُهَا لَا تَخَفْ وَ خُذْهَا قَالَ

ilk	şekline	biz onu döndüreceğiz	korkma	ve	Al onu	Dedi
sıfat	(إلى) harfi cerinin düşürülmesiyle mansub isim, {yani (إلى سيرتها) }{(ها)'den bedel de denmiş}	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, mef'ul	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	emir fiili, mef'ul, mekûlü'l-kavl cümlesi	f. mazi

21. (Yüce Allah) Dedi ki: "Al onu ve korkma, biz onu ilk şekline döndüreceğiz."

وَ اضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً

	elini	koltuk altına	ki çıksın	beyaz	olmaksızın	bir kusur	bir mucize olarak	
atıf h.	sok emir fiili	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	emrin cevabı: meczum fiili muzari	(تَخْرُجْ)'un fâilinden hal	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	ikinci hal, mevsuf {(جعلناها آية) olarak takdir edilen mahzuf fiilin ikinci mef'ûlü de denmiştir}	

﴿ 24 ﴾ طَغَى إِنَّهُ إِلَى فِرْعَوْنَ اذْهَبْ ﴿ 23 ﴾ الْكُبْرَى مِنْ آيَاتِنَا لِنُرِيَكَ ﴿ 22 ﴾ أُخْرَى

azdı	doğrusu o	Firavun'a	git		en büyük	mucizele-rimizden	Sana göstermemiz için		başka
(إنّ)'nin haberi, mazi fiil	tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	emir fiili		sıfat, maksur isim	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	ta'lil (sebep) ve nasb h., mansub fiili muzari, mef'ul		sıfat, maksur isim

(فِرْعَوْنَ)'den hal; isim cümlesi

22. "Elini koltuğunun altına sok ki bir kusur olmaksızın, başka bir mucize olarak beyaz (parlayan bir durumda) çıksın." **23.** "Böylece, sana en büyük mucizelerimizden (birini) gösterelim." **24.** "Firavun'a git, doğrusu o azdı."

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿ 25 ﴾ وَ يَسِّرْ لِي

dedi	Rabbim	genişlik ver	benim	göğsüme		kolaylaştır	Bana
f. mazi	mahzuf (يا) nida harfinin münadası, muzaf, sondaki esre mütekellim ya'sının kısaltılmış hali	dua için emir fiili	car-mecrur {(اشْرَحْ) ile bağlantılıdır}	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)		dua için emir fiili	car-mecrur

﴿ 28 ﴾ قَوْلِي يَفْقَهُوا ﴿ 27 ﴾ لِسَانِي مِنْ عُقْدَةً احْلُلْ وَ ﴿ 26 ﴾ أَمْرِي

sözümü	iyice anlasınlar	Dilimden	düğümü	çöz		işimi	
mef'ul	talebin cevabı, meczum fiili muzari, fâil {takdir edilen şartın cevabı da denmiştir}	(عُقْدَةً)'in sıfatı; şibhi cüml.	mef'ul	dua için emir fiili	atıf h.	mef'ul	

25. (Musa) dedi ki: "Rabbim, benim göğsüme (yüreğime) genişlik ver. **26.** Bana işimi kolaylaştır. **27-28.** Dilimden düğümü (tutukluluğu) çöz ki sözümü iyice anlasınlar "

﴿ 30 ﴾ أَخِي هَارُونَ ﴿ 29 ﴾ مِنْ أَهْلِي وَزِيرًا لِي اجْعَلْ وَ

kardeşimi	Harun'u	ailemden	bir vezir	Bana	ver	
(هَارُونَ)'den bedel	(وَزِيرًا)'dan bedel	h. cer, mecrur isim	mef'ul	car-mecrur	dua için emir fiili	atıf h.

29. "Bana ailemden bir vezir (yardımcı) ver. **30.** Harun'u, kardeşimi (ver) "

اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿ 31 ﴾ وَ أَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴿ 32 ﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ

pekiştir	onunla	gücümü		Onu ortak kıl	işimde		için	Seni tesbih etmemiz
dua için emir fiili	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	dua için emir fiili, mef'ul	h. cer, mecrur isim		ta'lil (sebep) ve nasb h.	mansub fiili muzari, mef'ul

﴿ 35 ﴾ بَصِيرًا بِنَا كُنْتَ إِنَّكَ ﴿ 34 ﴾ كَثِيرًا ﴿ 33 ﴾ وَ نَذْكُرَكَ كَثِيرًا

görmektesin	bizi		Şüphesiz sen		daha çok	seni zikretmemiz		çok
(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi, (إنّ)'nin ismi		mef'ûlü mutlak naibi	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ûlü mutlak naibi, {yani; تسبيحًا كثيرًا }

(إنّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi

31. "Onunla gücümü pekiştir (destekle). **32**. Onu işimde ortak kıl"**33**. "Ki seni daha çok tesbih edelim. **34**. Ve seni daha çok zikredelim." **35**. "Şüphesiz sen bizi görmektesin."

﴿ 37 ﴾ لا أُخْرَى مَرَّةً عَلَيْكَ مَنَنَّا لَقَدْ وَ ﴿ 36 ﴾ مُوسَى يَا سُؤْلَكَ أُوتِيتَ قَدْ قَالَ

daha	bir kere	sana	lütufta bulunmuştuk	Andolsun		Musa	Ey	İsteğin sana	verilmiştir		dedi ki
sıfat	mef'ûlü mutlak naibi	car-mecrur	f. mazi, fâil	yemin cevabı lamı, tahkik h.	atıf h.	münada, maksur isim	nida h.	mef'ul	tahkik h. meçhul f. mazi, naibi fâil		f. mazi

36. (Allah) dedi ki: " İsteğin sana verilmiştir Ey Musa! " **37**. "Andolsun, biz sana bir kere daha lütufta bulunmuştuk."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 312 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 13 – 14 – 15 – 16 - 17 - 18 – 19 – 20 - 21):

(اِخْتَارَ يَخْتَارُ اِخْتِيَارًا): (iftiâl bâbı) seçti, tercih etti/ hayırlısını aldı/ üstün tuttu (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs - if'al b) vahyetti, sır verdi, gizlice öğütledi (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): dosdoğru kıldı/ yerleşti/ takdir etti

(اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat, marife olarak kıyamet günü

(أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): gizliliğini giderdi, örtüsünü kaldırdı (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) çalıştı/ hızlıca yürüdü/ yetiştirdi

(اَلْآتِي ج آتُونَ): (ism-i fâil) gelen (كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (ecvef fiil) karşılığını verdi (رَدِيَ يَرْدَى رَدًى): (nâkıs fil) (çukura vb) düştü, yuvarlandı/ helak oldu

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti (اَلْيَمِينُ): sağ el, sağ (اَلْهَوَى ج أَهْوَاءُ): heves, keyf, kötü meyiller

(اَلْعَصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa (تَوَكَّأَ يَتَوَكَّأُ تَوَكُّؤً): (tefa'ul bâbı) dayandı (اَلْأُخْرَى ج اَخَرٌ – أُخْرَيَاتٌ): diğeri, öteki

(هَشَّ يَهُشُّ هَشًّا): (muzaaf fiil) yaprak silkti, yaprak döktü (اَلْغَنَمُ ج اَغْنَامٌ): davar, koyun, küçükbaş hayvan

(اَلْمَأْرَبُ ج مَآرِبُ): ihtiyaç, amaç, istek, işler (değnekle zararlı şeylerden korunmak, değneğin üzerine elbise v.s. asıp altında gölgelenmek gibi) (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı) bıraktı, attı/ hitap etti (اَلْحَيَّةُ): yılan (اَلسِّيرَةُ): şekil, durum, hal, vaziyet

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti, cezalandırdı

(أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) iade etti, döndürdü (اَلْأَوَّلُ ث أُولَى): ilk, birinci, önceki

(20 / TÂ-HÂ, 22 – 23 – 24 – 25 - 26 - 27 – 28 – 29 – 30 – 31 - 32 – 33 – 34 – 35 – 36 - 37):

(ضَمَّ يَضُمُّ ضَمًّا): (muzaaf fiil) koydu, soktu/ katladı/ kattı (اَلْجَنَاحُ ج اَجْنِحَةٌ): kanat, yan (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(اَلْأَبْيَضُ ث اَلْبَيْضَاءُ): beyaz (غَيْرُ): başka, hariç (اَلْآخَرُ ث اَلْأُخْرَى): diğeri, öteki (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, husus

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if'al bâbı) gösterdi (اَلسُّوءُ): afet, aksaklık, kötülük (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

[(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْكُبْرَى]: (ism-i tafdîl) en büyük (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azdı, azgınlık etti (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (شَرَحَ يَشْرَحُ شَرْحًا): açtı, genişletti (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı

(حَلَّ يَحُلُّ حَلًّا): (muzaaf fiil) çözdü/ konakladı/ kondu (اَلْعُقْدَةُ ج عُقْدٌ): düğüm, tutukluk, bağlılık (اَلْأَخُ ج إِخْوَةٌ): kardeş

(فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, çözdü (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı, hükmetti (اَلْوَزِيرُ ج وُزَرَاءُ): bakan

(شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): (muzaaf fiil) takviye etti, sıkıladı (kuvvetleştirdi) (اَلْأَزْرُ): kuvvet, güç

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) ortak etti / Allah'a ortak koştu (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş (اَلسُّؤْلُ): istek, dilek (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, tefekkürle hatıra getirdi, konuştu

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): verdi, getirdi

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) lütufta bulundu, nimetlendirdi/ başa kaktı/ kesti (اَلْآخَرُ ث أُخْرَى): diğeri, öteki (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 313 (TÂ-HÂ: 38 – 51) ≻

﴿ 38 ﴾ إِذْ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰٓ

إِذْ	أَوْحَيْنَآ	إِلَىٰٓ أُمِّكَ	مَا	يُوحَىٰٓ
Bir zaman	vahyetmiştik	annene		vahyedilecek şeyi
zaman zarfı, muzaf {(مَنَنَّا) ile bağlantılı}	muzafun ileyh, mazi fiil, fâil	harfi cer, mecrur isi	mef'ul, ismi mevsul	meçhul fiili muzari

38. Bir zaman, vahyedilecek şeyi annene (şöyle) vahyetmiştik:

أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَّهُ ط

أَنِ	اقْذِفِيهِ	فِي التَّابُوتِ	فَاقْذِفِيهِ	فِي الْيَمِّ	فَلْيُلْقِهِ	الْيَمُّ	بِالسَّاحِلِ	يَأْخُذْهُ	عَدُوٌّ	لِي	وَ	عَدُوٌّ	لَّهُ ط
diye	Onu koy	sandığın içine	akabinde onu sal	nehre	böylece onu bıraksın	nehir	sahile	onu alsın	düşmanım	benim		düşmanı	onun
tefsir h. {ondan sonraki cümle tefsir (açıklama) cümlesi}	emir fiili (müfred müennes muhataba), fâil, mef'ul	car-mecrur	akabinde onu sal atıf h., emir fiili, fâil, mef'ul	car-mecrur	atıf h.+ emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, mef'ul	fâil	emrin cevabı: meczum fiili muzari, mef'ul		fâil	car-mecrur {(عَدُوٌّ) ile bağlantılıdır }	atıf h.	matuf	car-mecrur

﴿ 39 ﴾ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي م

وَ	أَلْقَيْتُ	عَلَيْكَ	مَحَبَّةً	مِّنِّي	وَ	لِتُصْنَعَ	عَلَىٰ عَيْنِي م
başlama h. (hal vâvı da denmiştir)	f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	kendimden (مَحَبَّةً)'in sıfatı	atıf h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., meçhul f. muzari	Gözümün önünde h. cer, mecrur isim

39. "Onu (Musa'yı) sandığın içine koy, akabinde onu (nehre) sal, böylece nehir onu sahile bıraksın ki onu benim de düşmanım, onun da düşmanı olan biri alsın. Gözümün önünde (nezaretim altında) yetiştirilmen için, (ve insanların seni sevmeleri için) kendimden sana bir sevgi bıraktım."

إِذْ تَمْشِيٓ أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ط فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰٓ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ط وَقَتَلْتَ

إِذْ	تَمْشِيٓ	أُخْتُكَ	فَتَقُولُ	هَلْ	أَدُلُّكُمْ	عَلَىٰ مَن	يَكْفُلُهُ ط	فَرَجَعْنَاكَ	إِلَىٰٓ أُمِّكَ	كَيْ تَقَرَّ	عَيْنُهَا	وَ	لَا تَحْزَنَ ط	وَ	قَتَلْتَ
Bir zaman	yürürken	kız kardeşin	diyordu	mi	size göstereyim	kimseyi	Ona bakacak	böylece seni döndürdük	annene	gözü aydın olması için		ve	üzülmemesi		öldürmüştün
geçmiş zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzari fiil cümlesi	fâil	atıf h. fiili muzari	soru h.	fiili muzari, mef'ul, mekûlü'l-kavl cümlesi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cümlesi; mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	fâil	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	atıf h.	f. mazi, fâil

وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا ف فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَا مُوسَىٰ ﴿ 40 ﴾

وَفَتَنَّاكَ	فُتُونًا ف	فَلَبِثْتَ	سِنِينَ	فِي أَهْلِ	مَدْيَنَ	ثُمَّ	جِئْتَ	عَلَىٰ قَدَرٍ	يَا	مُوسَىٰ
seni denemiştik ki	öyle bir denemeyle	böylece kalmıştın	yıllarca	halkı arasında	Medyen	sonra	geldin	bir kader üzerine	ey	Musa
f. mazi, fâil	mef'ûlü mutlak	başlama h. f. mazi, fâil	zaman zarfı	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	f. mazi, fâil	car-mecrur {(جِئْتَ)'nin fâilinden hal }	nida h.	münada

وَنَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَ

وَنَفْسًا	فَنَجَّيْنَاكَ	مِنَ الْغَمِّ	وَ
Bir can	sonra biz seni kurtardık	gamdan	ve
mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	atıf h.

40. "Bir zaman kız kardeşin (Firavun'un sarayının yolundan) yürürken; "Ona bakacak kimseyi (bakımını üstlenecek birini) size göstereyim mi?" diyordu. Böylece, gözü aydın olması ve üzülmemesi için seni annene geri döndürdük. Bir can öldürmüştün de, sonra biz seni gamdan kurtarmıştık. Seni (musibetlerle v.s.) öyle bir denemeyle denemiştik ki.. Böylece Medyen halkı arasında yıllarca kalmıştın, sonra bir kader üzerine (buraya) geldin ey Musa."

وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ج ﴿ 41 ﴾ اذْهَبْ أَنتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي

وَ	اصْطَنَعْتُكَ	لِنَفْسِي ج	اذْهَبْ	أَنتَ	وَ	أَخُوكَ	بِآيَاتِي
atıf h.	Seni seçip ayırdım	kendim için	gidin	Sen	ve	kardeşin	ayetlerimle
f. mazi, fâil, mef'ul, {(جِئْتَ) cümlesi üzerine matuf}		harfi cer, mecrur isim	emir fiili	müstetir zamir için tekid	atıf h.	müstetir zamir üzerine matuf	h. cer, mecrur isim

﴿ 42 ﴾ وَ لاَ تَنِيَا فِي ذِكْرِي ۚ ﴿ 43 ﴾ إِذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۚ

ve	gevşeklik göstermeyin	beni zikretmede		gidin	Firavun'a	doğrusu o	azdı		
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	h. cer, mecrur isim		emir fiili, fâil	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi,	(إِنَّ)'nin haberi,		

(فِرْعَوْنَ)'den hal; isim cümlesi

41."Seni kendim için seçip ayırdım." **42**. "Sen ve kardeşin ayetlerimle gidin ve beni zikretmede gevşeklik göstermeyin. **43**. " Firavun'a gidin, doğrusu o, azdı."

﴿ 44 ﴾ فَقُولاَ لَهُ قَوْلاً لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى

söyleyin	Ona	söz	yumuşak	belki	düşünür	veya	haşyet duyar
atıf h., emir fiili (tesniye muhatab), fâil	car-mecrur	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil	atıf h.	fiili muzari,

44. "Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt alıp düşünür veya haşyet duyar (içi titreyip korkar)."

﴿ 45 ﴾ قَالاَ رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى

dediler	Rabbimiz	gerçek-ten	korku-yoruz	aşırı davran-masından	bize karşı	ya da	azgınlık etmesinden
f. mazi, fâil	mahzuf nida harfinin münadası	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	(نَخَافُ)'nün mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	geçen masdarı müevvel üzerine matuf, masdar ve nasb h., fiili muzari

45. (Musa ve Harun) "Rabbimiz, gerçekten, onun bize karşı 'taşkın davranmasından' ya da 'azgınlık etmesinden' korkuyoruz." dediler.

﴿ 46 ﴾ قَالَ لاَ تَخَافَآ إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَ أَرَى

Dedi	Korkmayın	ben kesinlikle	sizinle birlikteyim	işitiyorum	ve	görüyorum
fiili muzari	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	tekid ve nasb h., (نِ): nûnu vikaye, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi; muzari fiil	atıf h.	fiili muzari

46. (Allah) Dedi ki: "Korkmayın, ben kesinlikle sizinle birlikteyim; işitiyorum ve görüyorum."

فَأْتِيَاهُ فَقُولاَ إِنَّا رَسُولاَ رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا

Haydi ona varın	ve deyin	Gerçek şu ki	elçileriyiz	Rabbinin	gönder	bizimle birlikte
atıf h., emir fiili, fâil, mef'ul	atıf h., emir fiili, fâil	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كَ): muz. ileyh	atıf h., emir fiili	mekan zarfı

بَنِي إِسْرَآئِيلَ وَ لاَ تُعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ ۖ

İsrailoğullarını	ve	onlara azab etme	Sana geldik	bir ayetle	Rabbinden	
mef'ul, cemi müzekker salim'in mansub hali, muzaf olduğu için sondaki nun düşmüştür	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	tahkik h., f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim {(آيَةٍ)'nin sıfatı }	

﴿ 47 ﴾ وَ السَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى

başlama h.	Selam	tabi olanların üzerine olsun	hidayete
	mübteda	sıla; mazi fiil cümlesi haber: şibhi cümle: h.cer+ismi mevsul	mef'ul,

47. "Haydi ona varın (gidin) deyin ki: Gerçek şu ki biz Rabbinin elçileriyiz, İsrailoğullarını hemen bizimle birlikte gönder ve onlara azab etme. Sana Rabbinden bir ayetle geldik. Selam, hidayete tabi olanların üzerine olsun."

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ

Gerçek şu ki	vahyolunmuştur		bize	olduğu	azabın	kimselerin üstüne	yalanlayan
tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	meçhul f. mazi	tahkik h.	car-mecrur	tekid ve nasb harfi	(أَنَّ)'nin ismi	(أُوحِيَ)'nin naibi fâili, (أَنَّ)'nin haberi	sıla; fiil cümlesi; f. mazi

(إِنَّ)'nin haberi; (أُوحِيَ) fiil cümlesi

﴿ 49 ﴾	مُوسَى	يَا	رَبُّكُمَا	فَمَنْ	قَالَ	﴿ 48 ﴾	تَوَلَّى	وَ
	Musa	ey	Sizin Rabbiniz	kim	dedi		yüz çeviren	ve
	münada	nida h.	haber	rabıta, mübteda, soru ismi	f. mazi		f. mazi	atıf h.

48. "Gerçek şu ki bize azabın, yalanlayan ve yüz çeviren kimselerin üstüne olduğu vahyolunmuştur." 49. (Firavun onlara): "Sizin Rabbiniz kim ey Musa?" dedi.

﴿ 50 ﴾	هَدَى	ثُمَّ	خَلْقَهُ	شَيْءٍ	كُلَّ	أَعْطَى	الَّذِي	رَبُّنَا	قَالَ
	yolunu gösterendir	sonra	hilkatini	şeye	her	veren	Bizim Rabbimiz		Dedi
	f. mazi	atıf h.	ikinci mef'ul	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	sıla; mazi fiil cümlesi	haber, ismi mevsul	mübteda	f. mazi
﴿ 51 ﴾	الْأُولَى		الْقُرُونِ	بَالُ		فَمَا			قَالَ
	önceki		nesillerin	durumu		öyleyse nedir			Dedi
	sıfat		muzafun ileyh	haber, muzaf, mekûlü'l-kavl cümlesi		rabıta, mübteda, soru ismi			f. mazi

50. (Musa) dedi ki: "Bizim Rabbimiz, her şeye hilkatini (yaratılış özelliğini) veren, sonra yolunu gösterendir." **51.** (Firavun) dedi ki: "Öyleyse önceki nesillerin durumu nedir?"

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 313 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 38 – 39 - 40 – 41 - 42):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, sır verdi, fısıldadı/ ilham etti/ sevk etti (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne

(قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): bıraktı, koydu, attı, saldı (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلسَّاحِلُ ج سَوَاحِلُ): sahil, nehir kıyısı

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz/ kaynak (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): ucu bucağı görünmeyen deniz, okyanus (اَلتَّابُوتُ ج تَوَابِيتُ): kutu, sandık

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) çıkardı, bıraktı/ hitap etti (اَلْمَحَبَّةُ): aşk, sevgi, yakınlık, dostluk

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz f,) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti/ cezalandırdı (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yetiştirdi, terbiye etti/ yaptı

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) adım attı, yürüdü/ yolundan gitti (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı

(دَلَّ يَدُلُّ دَلَالَةً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi (كَفَلَ يَكْفُلُ كَفْلاً): kefil oldu, koruyup gözetti, baktı

(رَجَعَ يَرْجِعُ): döndürdü, iade etti [(قَرَّتْ عَيْنُهُ قَرَّ يَقِرُّ]: gözü aydın oldu (قَتَلَ يَقْتُلُ):öldürdü (حَزِنَ يَحْزَنُ): gamlandı, hüzünlendi

(اَلْغَمُّ ج غُمُومٌ): gam, üzüntü (فَتَنَ يَفْتِنُ فُتُونًا): denedi/ yaktı, ateşe attı/ hayrette bıraktı (مَدْيَنُ): medyen halkı

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ gecikti/ dayandı/ durdu (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): tayin edilen vakit/ kader/ güç/ miktar (اِصْطَنَعَ يَصْطَنِعُ اِصْطِنَاعًا): (iftiâl bâbı) seçti, ayırdı

(وَنَى يَنِي وَنْيًا): (lefif fiil) gevşeklik gösterdi, fütur getirdi (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş

(20 / TÂ-HÂ, 43 – 44 - 45 - 46 – 47 – 48 - 49 – 50 – 51):

(ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azdı, azgınlık etti/ taştı (اَللَّيِّنُ ج لَيِّنُونَ): yumuşak

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (فَرَطَ يَفْرُطُ فَرْطًا): aşırı davrandı, taşkınlık etti (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı

(رَأَى يَرَى): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (أَتَى يَأْتِي): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi (عَذَّبَ يُعَذِّبُ): (tef'il bâbı) azap etti, işkence etti

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu

(أَوْحَى يُوحِي): (nâkıs f., if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, ilham etti, sevk etti (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi/ yürüttü/ yaptı/ baktı

(أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi [(خَلَقَ اَلْخَلْقُ]: icad, yaratma, yaratılmış halk (اَلْبَالُ): durum, akıl, önem

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 314 (TÂ-HÂ: 52 – 64) ≻

﴿ 52 ﴾ قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ ۚ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ز

dedi	Onların bilgisi	katında	Rabbimin	bir kitaptadır	şaşırmaz	Rabbim	ve	unutmaz
f. mazi	mübteda	muzaf	muz. ileyh, muzaf, (ي): muz. ileyh	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	fâil	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari

52. (Musa) Dedi ki: "Onların bilgisi Rabbimin katında bir kitaptadır. Benim Rabbim şaşırmaz ve unutmaz."

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا

O ki	yaptı	sizin için	yeryüzünü	bir beşik	açtı	sizin için	onda	yollar
(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, yani; {هو الذي }, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	car-mecrur {fiille bağlantılıdır}	mef'ul	ikinci mef'ul	f. mazi	car-mecrur	car-mecrur	mef'ul

﴿ 53 ﴾ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ۖ فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى

ve	indirdi	gökten	su	böylece çıkardık	bununla	çiftler	bitkilerden	muhtelif
atıf h.	f. mazi	car-mecrur	mef'ul	atıf h. f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	(أَزْوَاجًا)'nin sıfatı; şibhi cümle, mevsuf	sıfat, {ikinci sıfat da denmiştir

53. "Ki O, yeryüzünü sizin için bir beşik yaptı, onda sizin için yollar açtı ve gökten su indirdi; böylece bununla muhtelif bitkilerden çiftler çıkardık."

﴿ 54 ﴾ كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَىٰ ع

Yiyin	ve	otlatın	hayvanlarınızı	Doğrusu	Bunda vardır	ayetler	sahipleri için	akıl
emir fiili, fâil	atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	tekid lâmı, (إِنَّ)'nin ismi	şibhi cümle	muzafun ileyh, maksur isim

54. "Yiyin ve hayvanlarınızı otlatın. Doğrusu, bunda akıl sahipleri için ayetler vardır.

﴿ 55 ﴾ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ

ondan	sizi yarattık	ve	ondan	sizi döndüreceğiz		ve	sizi çıkaracağız	bir kere daha
car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (خَلَقْنَاكُمْ) ile bağlantılıdır	f. mazi, fâil, mef'ul, {(خَلَقْنَاكُمْ) cümlesi, başlangıç cümlesi}	atıf h.	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (نُعِيدُكُمْ) ile bağlantılıdır	fiili muzari, mef'ul		atıf h.	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (نُخْرِجُكُمْ) ile bağlantılıdır	sıfat, maksur isim

mef'ûlü mutlak naibi {yani; نخرجكم إخراجًا آخر }, mevsuf

55. Sizi ondan (yeryüzü toprağından) yarattık, (ölümünüzden sonra) ona geri döndüreceğiz ve sizi bir kere daha ondan çıkaracağız.

﴿ 56 ﴾ وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ

Andolsun	Ona gösterdik	ayetlerimizin	hepsini	Fakat yalanladı	ve	çekindi	
yemin cevabı lamı, tahkik harfi	f. mazi, fâil	meful	tekid	atıf h. f. mazi	atıf h.	f. mazi	
atıf h.							

56. Andolsun, biz ona (Firavun'a) ayetlerimizin hepsini gösterdik; fakat o, yalanladı ve çekindi.

﴿ 57 ﴾ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ

Dedi	mi	bize geldin	bizi çıkarmak için	bizi yerimizden	sihrinle	Ey	Musa
f. mazi	soru h.	f. mazi, fâil, mef'ul, mekûlü'l-kavl cümlesi	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	h.cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	nida h.	münada

57. (Firavun) Dedi ki: "Ey Musa, sen sihrinle bizi yerimizden sürüp çıkarmak için mi bize geldin?"

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

O halde kesinlikle sana getireceğiz	bir sihir	buna benzer	hemen tayin et	Bizimle senin aranda		
atıf h. yemin lamı (tekid lamı da denir), tekid nûn'una birleşmiş fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	rabıta, emir fiili	mekan zarfı	atıf h.	önceki (بَيْنَ) üzerine matuf

﴿ 58 ﴾ سُوًى مَكَانًا أَنْتَ لَآ وَ نَحْنُ لَا نُخْلِفُهُ مَوْعِدًا

düzgün — bir yer — ne de senin — , — ne bizim — muhalif olmayacağımız — buluşma yer ve zamanı

sıfat — (مَوْعِدًا)' den bedel, mevsuf — (نُخْلِفُهُ)'deki müstetir zamir üzerine matuf — nefiy h. — atıf h. — müstetir zamir için tekid — nefiy h., fiili muzari, faili gizli zamiri (نَحْنُ), (هُ): mef'ul — mef'ul, mevsuf

(مَوْعِدًا)'nin sıfatı; fiil cümlesi

58. "O halde, biz de sana buna benzer bir sihir getireceğiz; sen, hemen 'buluşma zamanı ve yeri' tayin et, bizim de, senin de muhalif olmayacağımız (karşı çıkmayacağımız) düzgün bir yer (olsun)" dedi.

﴿ 59 ﴾ ضُحًى النَّاسُ أَنْ يُحْشَرَ وَ الزِّينَةِ يَوْمُ مَوْعِدُكُمْ قَالَ

kuşluk vakti — insanların — gelip toplanacağı — zinet (bayram) — günüdür — Buluşma 'yeri ve zamanımız' — Dedi

zaman zarfı — naibi fâil — (يَوْمُ) üzerine matuf, masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari — atıf h. — muz. ileyh — haber, merfu, muzaf, cümle nasb mah. mekûlü'l-kavl cümlesi — mübteda — f. mazi

59. (Musa) "Buluşma 'yeri ve zamanımız', zinet (bayram) günü ve insanların gelip toplanacağı kuşluk vakti(dir)." dedi.

﴿ 60 ﴾ أَتَى ثُمَّ كَيْدَهُ فَجَمَعَ فِرْعَوْنُ فَتَوَلَّى

geldi — sonra — hilesini — topladı — Firavun — Bunun üzerine dönüp gitti

f. mazi — atıf h. — mef'ul — atıf h., f. mazi — fâil — başlama h., f. mazi

60. Bunun üzerine Firavun arkasını dönüp gitti, hilesini (sihirbazlarını) topladı; sonra (geri) geldi.

كَذِبًا عَلَى اللَّهِ لَا تَفْتَرُوا وَيْلَكُمْ مُوسَى لَهُمْ قَالَ

yalan — Allah'a karşı — uydurmayın — Size yazıklar olsun — Musa — onlara — dedi

mef'ûlü mutlak naibi — car-mecrur — nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil — mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlakı, mekûlü'l-kavl cümlesi — fâil — car-mecrur — f. mazi

﴿ 61 ﴾ افْتَرَى مَنِ خَابَ قَدْ وَ بِعَذَابٍ ۚ فَيُسْحِتَكُمْ

uyduran — kaybetmiştir — gerçekten — bir azab ile — sonra kökünüzü kurutur

sıla; mazi fiil cümlesi — fâil, ismi mevsul — f. mazi — tahkik h. — başlama h. — car-mecrur — fâ-i sebebiye ve nasb h., f. muzari, mef'ul

61. Musa onlara: "Size yazıklar olsun, Allah'a karşı yalan uydurmayın, sonra bir azab ile kökünüzü kurutur. Yalan uyduran gerçekten kaybetmiştir." dedi.

﴿ 62 ﴾ النَّجْوَى أَسَرُّوا وَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَتَنَازَعُوا

fısıltılarını — sakladılar — ve — kendi aralarında — durumlarını — tartıştılar

mef'ul — fiili muzari+fâil — atıf h. — mekan zarfı — mef'ul — başlama h., fiili muzari+fâil

مِنْ أَرْضِكُمْ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ يُرِيدَانِ لَسَاحِرَانِ هَذَانِ إِنْ قَالُوا

yurdunuzdan — Sizi çıkarmak — isteyen — iki sihirbazdır — Bu ikisi — kesinlikle — Dediler

h.cer, mecrur isim — (يُرِيدَانِ)'nin mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari, fâil, mef'ul — (سَاحِرَانِ)'nin sıfatı; muzari fiil cümlesi fâil — tekit lamı, {(إِلَّا)} manasında da denmiştir}, haber — mübteda — (إِنْ)'nin tahfifi (hafifletilmiş hali) (nefiy h. de denmiştir) — fiili muzari+ fâil

﴿ 63 ﴾ الْمُثْلَى بِطَرِيقَتِكُمْ يَذْهَبَا وَ بِسِحْرِهِمَا

en üstün — yolunuzu — yok etmek — ve — sihirleriyle

sıfat, takdir edilen esre ile maksur isim (ismi tafdilin müennes hali) — h. cer, mecrur isim, mevsuf — fiili muzari, fâil — atıf h. — h. cer, mecrur isim

62. Bunun üzerine, (sihirbazlar) durumlarını kendi aralarında tartıştılar ve fısıltılarını sakladılar (gizli gizli konuştular). **63**. (Sihirbazlar Musa ve Harun'u göstererek): Dediler ki: "Bu ikisi kesinlikle sizi sihirleriyle yurdunuzdan çıkarmak ve en üstün yolunuzu (ideal ve örnek dininizi) yok etmek isteyen iki sihirbazdır." dediler.

﴿ 64 ﴾ اسْتَعْلَى مَنِ الْيَوْمَ أَفْلَحَ قَدْ وَ صَفًّا ۚ ائْتُوا ثُمَّ كَيْدَكُمْ فَأَجْمِعُوا

üstünlük sağlayan — kimse — bugün — kurtulmuştur — gerçekten — Saflar halinde — gelin — sonra — tuzağınızda — Bu sebeple ittifak edin

sıla; mazi fiil cümlesi — fâil, ismi mevsul — zaman zarfı — f. mazi — tahkik h. — atıf h. — hal — emir fiili, fâil — atıf h. — mef'ul — rabıta, emir fiili, fâil

64. "Bu sebeple, tuzağınızda ittifak edin, sonra saflar (sıra sıra gruplar) halinde gelin; bugün üstünlük sağlayan, gerçekten kurtulmuştur."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 314 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 52 – 53 – 54 – 55 – 56):

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالاً): (muzaaf f.) yanıldı/ unuttu/ hayrette kaldı (اَلشَّتَّى ج اَشْتَاتٌ): (nevi tadı ve kokusu) muhtelif olan

(نَسِيَ يَنسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu/ terketti/ unutmuş gibi yaptı (عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, çift

(اَلْمَهْدُ ج مُهُودٌ): yatak, beşik (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): açtı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş, yol

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, yarattı

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz fiil) yedi (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (اَلنُّهَيَةُ ج نُهًى): akıl (اَلْاَخَرُ ث اُخْرَى): diğeri, öteki

(رَعَى يَرْعَى رَعْيًا): (nâkıs fiil) güttü, otlattı (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(أَعَادَ يُعِيدُ اِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) iade etti, döndürdü (اَلتَّارَةُ): defa, kere, kez, bazen

(أَرَى يُرِي اِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if'al bâbı) gösterdi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef 'il bâbı) yalanladı, inkâr etti

(أَبَى يَأْبِي اِبَاءً): (nâkıs ve mehmuz fiil) imtina etti, razı olmadı, diretti, dayattı

(20 / TÂ-HÂ, 57 – 58 - 59):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuz ve ecvef fiil) geldi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (nâkıs ve mehmuz fiil) getirdi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, kadar, gibi (بَيْنَ): (zarf) arasında

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): (kararlaştır manasında) kıldı, yarattı, hükmetti (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: sözün yerine getirileceği zaman, yer (أَخْلَفَ يُخْلِفُ اِخْلَافًا): (if'al bâbı) yerine getirmedi, döndü

(اَلسُّوَى): düzlük, düzgün/ tam ortada olan (çukursuz düzlük bir yer) (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, mevkii

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: sözün yerine getirileceği zaman, yer (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلضُّحَى): kuşluk vakti

(20 / TÂ-HÂ, 60 – 61 - 62 – 63 – 64):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü, Hak'tan, hakikatten yüz çevirdi ve uzaklaştı

[(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, hile yapma (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz f.) geldi

(وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan (اَلنَّجْوَى): fısıltı, sır/ fısıldayanlar (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum

(أَسْحَتَ يُسْحِتُ اِسْحَاتًا): (if'al bâbı) kökünü kazıdı (تَنَازَعَ تَنَازُعًا): (tefâul b.) birbiriyle istişare yaptı, çekişmeye sundu

(خَابَ يَخِيبُ خَيْبَةً): (ecvef f.) kaybetti, maksada erişemedi (أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) gizledi/ sır verdi

(اَلسَّاحِرُ ج سَاحِرُونَ): sihirbaz [(مَثَلَ يَمْثُلُ) اَلْمُثْلَى]: (ism-i tafdîl) en iyi, en üstün [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, hile yapma

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): giderdi, götürdü (ortadan kaldırdı)

(اَلطَّرِيقَةُ ج طَرَائِقُ): eşraftan olan üstün kişi, tarikat/ hendek/ hal, yaşayış (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(أَجْمَعَ يُجْمِعُ اِجْمَاعًا): (if'al bâbı) azmetti, karar verdi, ittifak etti (bu karar derlemeyi, cem etmeyi andıran bir karar manasındadır)

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi (اَلصَّفُّ ج صُفُوفٌ): sıra, dizi, saf/ (kanat) açma

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلَاحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi (اِسْتَعْلَى يَسْتَعْلِي اِسْتِعْلَاءً): (istif'al bâbı) yüceliğe erişti



≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 315 (TÂ-HÂ: 65 – 76) ≻

﴿ 65 ﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ

dediler	Ey	Musa	ya	sen atmayı (seç)	ve	veya	biz olalım	ilki	kimselerin	atan
fiili mazi+fâil	nida h.	münada	tahyîr (seçim) harfi	(اخْتَرْ) (seç) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, masdar ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	tahyîr (seçim) harfi	matuf; masdar ve nasb h, nâsih f. muzari, (كَانَ)'nin ismi (نَحْنُ) gizli zam.	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil

65. (Sihirbazlar): "Ey Musa! Ya sen (asanı) atmayı (seç) veya ilk atan biz olalım." dediler.

قَالَ بَلْ أَلْقُوا ۚ فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ

dedi	Bilakis	siz atın	Bir de ne görsün	onların ipleri	ve	asaları
f. mazi	idrab h.	emir fiili, fâil	atıf h., fücaiye (sürpriz) edatı	mübteda	atıf h.	(حِبَالُهُمْ) üzerine matuf

﴿ 66 ﴾ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ

gibi görünüyor	ona	sihirlerinden dolayı	onlar gerçekten	koşuyor
(حِبَالُ) mübtedasının haberi; meçhul f.muzari	car-mecrur	h. cer, mecrur isim	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil

(يُخَيَّلُ)'nün naibi fâili; (أَنَّ) masdarı müevveli

66. "Bilakis, siz atın." dedi. Birde ne görsün, sihirlerinden dolayı, onların ipleri ve asaları ona gerçekten koşuyor gibi görünüyor.

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ﴿ 67 ﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ

Bunun üzerine hissetti	içinde	bir korku	Musa	dedik	Korkma	Kesinlikle sen
atıf h., f. mazi	h. cer, mecrur isim	mef'ûl, {mef'ûlün lieclih de denmiştir}	fâil	f. mazi, fâil	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿ 68 ﴾ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا ۖ

sen	daha üstünsün	atıf h.	at	şeyi	Sağ elindeki	yutsun	şeyleri	yaptıkları
(إِنَّكَ)'deki (كَ) için tekid	(إِنَّ)'nin haberi		emir fiili	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	emrin cevabı: meczum fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil, fâil

﴿ 69 ﴾ إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ ۖ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ

Doğrusu ..şeyler	onların yaptıkları	hilesidir	bir büyücü	başlama h.	kazanamaz	Büyücü	her nereye	gelse
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; mazi fiil fâil	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh		nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	fâil	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh, mazi fiil

67. Bunun üzerine Musa, içinde bir korku hissetti. **68.** "Korkma. Kesinlikle sen daha üstünsün sen." dedik. **69.** "Sağ elindekini (asanı) at ki onların yaptıklarını yutsun; doğrusu onların yaptıkları şey (sadece) bir büyücü hilesidir. Büyücü ise nereye varsa kazanamaz (kurtuluşa eremez)."

﴿ 70 ﴾ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ

Sonra atıldılar	sihirbazlar	secdeye	dediler	iman ettik	Rabbine	Harun'un	ve	Musa'nın
atıf h. meçhul f. mazi	naibi fâil	(السَّحَرَةُ)'den hal	f. mazi, fâil, {cümle (السَّحَرَةُ)'den 2.hal}	f. mazi, fâil, mekûlü'l-kavl cümlesi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf

70. Sonra sihirbazlar, secdeye atıldılar: "Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik" dediler.

قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۚ

dedi	inandınız	O'na	önce	izin vermeden	size	Kesinlikle o	büyüğünüzdür	öğreten	size	sihri
f. mazi	f. mazi, fâil	car-mecrur	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; masdar-ı müevvel	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil + mef'ul	mef'ul

فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَ أَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ ۡ وَ

O halde kesinlikle keseceğim | sizin ellerinizi | ve | ayaklarınızı | çapraz olarak | ve | asacağım | kütüklerinde | hurma

başlama h., yemin (ya da tekit) lamı, tekid nûn'una birleşmiş fiili muzari | mef'ul | atıf h. | matuf | çapraz olarak | atıf h. | yemin lamı, tekid nûn'u birleşmiş fiili muzari, mef'ul | harfi cer, mecrur isim, muzaf | muzafun iley | atıf h.

لَتَعْلَمُنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَ أَبْقَى ﴿ 71 ﴾

Elbette bileceksiniz | hangimiz | daha şiddetli | azab bakımından | ve | daha sürekli

yemin (ya da tekit) lamı, tekid nûn'u birleşmiş fiili muzari | mübted | haber | temyiz | atıf h. | (أَشَدُّ) üzerine matuf

(تَعْلَمُنَّ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

71. (Firavun): "Ben size izin vermeden önce O'na inandınız. Kesinlikle o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. O halde ben de sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çapraz olarak keseceğim ve sizi hurma kütüklerinde asacağım. Siz de elbette, hangimiz azab bakımından daha şiddetli ve daha sürekli bileceksiniz. "

قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَ الَّذِي فَطَرَنَا

dediler | seni asla tercih etmeyeceğiz | Bize gelene | apaçık delillerden | ve | bizi yaratana

f. mazi, fâil | tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari, mef'ul | sıla; mazi fiil ; mef'ul | harfi cer, ismi mevsul | car-mecrur | atıf h. | sıla; mazi fiil, mef'ul | (مَا) üzerine matuf, ismi mevsul

فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ ۖ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۖ ﴿ 72 ﴾

Hüküm ver | şeyle | hükmedeceğin | ancak | Sen hükmedersin | bu | hayatına | dünya

rabıta { başlama h. de denmiştir}, emir fiili | mef'ul, ismi mevsul | haber | mübteda | hasr edatı | fiili muzari | mef'ul, işaret ismi | (هَذِهِ)'den bedel, mevsuf | sıfat

sıla; isim cümlesi

72. (Sihirbazlar): "Bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana seni asla tercih etmeyeceğiz. Vereceğin hükmü ver. Sen ancak bu dünya hayatına hükmedersin." dediler.

إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَ

Gerçekten biz | iman ettik | Rabbimize | bağışlaması için | bizi | hatalarımızı | atıf h.

tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi: mazi fiil ,fâil | h. cer, mecrur isim | ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari | car-mecrur | mef'ul

مَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ۖ وَ اللَّهُ خَيْرٌ وَ أَبْقَى ﴿ 73 ﴾

şeye | bizi zorladığın | üzerine | sihirden | ve | Allah | daha hayırlıdır | ve | daha süreklidir

(خَطَايَانَا) üzerine matuf, ismi mevsul | sıla; mazi fiil, fâil, mef'ul | car-mecrur | hal: car-mecrurdan oluşan şibhi cümle | atıf h. | mübteda | haber | atıf h. | matuf

73. "Gerçekten biz; bizi üzerine zorladığın sihirden dolayı hatalarımızı bağışlaması için Rabbimize iman ettik. Allah, daha hayırlıdır ve daha süreklidir.

إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ ۖ

Gerçek şu ki | Kim gelirse | Rabbine | suçlu-günahkar olarak | kesinlikle | onun için vardır | cehennem

tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi | fi'lu'ş-şart; fiili muzari | mübteda şart ismi | mef'ul | (يَأْتِ)'nin fâilinden hal | rabıta, tekid ve nasb h. | (إِنَّ)'nin mukaddem haberi | 2.(إِنَّ)'nin muahhar ismi

1.(إِنَّ)'nin haberi; ..(مَنْ يَأْتِ) şart cümlesi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

(مَنْ) mübtedasının haberi, .. şart cümlesi ve cevabı

لَا يَمُوتُ فِيهَا وَ لَا يَحْيَى ﴿ 74 ﴾ وَ مَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ

ne ölür | , | ne yaşar | O'na gelirse | bir mü'min olarak | işleyen

(لَهُ)'deki zamirden hal; nefy-i istikbal, nefiy h., fiili muzari | atıf h. | nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari | Kim | mübteda, şart ismi | atıf h. | fi'lu'ş-şart; illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari, mef'ul | (يَأْتِ)'nin fâilinden hal | (مُؤْمِنًا)'nin sıfatı; tahkik h., f. mazi, {2. hal de denmiş}

تَجْرِي	عَدْنٍ	جَنَّاتُ	﴿ 75 ﴾	الْعُلَى ۙ	الدَّرَجَاتُ	لَهُمُ	فَأُولَٰئِكَ	الصَّالِحَاتِ
akan (جَنَّاتُ)'nün sıfatı; muzari fiil cüm.	Adn muz. ileyh	cennetleri (الدَّرَجَاتُ)'den bedel, muzaf		yüksek sıfat	dereceler mübteda muahhar, mevsuf	onlar için vardır haber mukaddem	işte onlar rabıta, mübteda, işaret ismi	salih amelleri mef'ul

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; ..(لَهُمُ الدَّرَجَاتُ) isim cümlesi

cevabü'ş-şart; ..(أُولَٰئِكَ) isim cümlesi, şart cümlesi ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir

74. "Gerçek şu ki, kim Rabbine suçlu-günahkar olarak gelirse, onun için kesinlikle cehennem vardır. (Onun içinde) ne ölür ne yaşar. " 75. "Kim salih amelleri işleyen bir mü'min olarak O'na (Rabbine) gelirse, işte onlar için yüksek dereceler vardır."

﴿ 76 ﴾	تَزَكَّىٰ ۝	مَنْ	جَزَاءُ	ذَٰلِكَ	وَ	فِيهَا ۖ	خَالِدِينَ	الْأَنْهَارُ	مِن تَحْتِهَا
	temizlenmiş olan sıla; mazi fiil cümlesi	kimsenin muzafun ileyh, ismi mevsul	karşılığıdır haber, muzaf	işte bu mübteda, işaret ismi	Ve başlama h.	İçinde car-mecrur	ebedi hal	ırmaklar fâil	altından h. cer, zarf ismi

76. "İçinde ebedi kalacakları altından ırmaklar akan Adn cennetleri (onlarındır). Ve işte bu, (şirk ve günahlardan) temizlenmiş (arınmış) olanın karşılığıdır."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 315 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 65 – 66 – 67 - 68 – 69 – 70):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti (اَلْحَبْلُ ج حِبَالٌ): ip, urgan (اَلْعَصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa (خَيَّلَ يُخَيِّلُ تَخْيِيلاً): (tef'il bâbı) hayal kurdu, benzetti (أَوْجَسَ يُوجِسُ إِيجَاسًا): (if'al bâbı) hissetti, duydu/ gizledi (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) hızlıca yürüdü, yetiştirdi/ mutlak manada yürüdü/ çalıştı [(اَلْخِيفَةُ ‹خَافَ يَخَافُ]: korku (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu [(اَلْأَعْلَى ‹عَلاَ يَعْلُو]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en üstün (اَلْيَمِينُ): sağ el, sağ (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti [(اَلْكَيْدُ ‹كَادَ يَكِيدُ]: hile, tuzak, hile yapma (لَقِفَ يَلْقَفُ لَقْفًا): kapıverdi, yuttu (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ yetiştirdi/ terbiye etti (أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): kazandı, felaha erdi (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs - mehmuz f.) geldi (اَلسَّاحِرُ ج سَحَرَةٌ): (ism-i fâil) sihirbaz (اَلسَّاجِدُ ج سُجَّدٌ): (ism-i fâil) secde eden

(20 / TÂ-HÂ, 71 – 72 - 73 - 74 – 75 - 76):

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا): (mehmuz fiil) izin verdi (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): başkan, lider/ yaşlı, büyük (قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il bâbı) çokça yahut iyice kesti/ yardı (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (اَلْخِلاَفُ): çapraz, ihtilaf/ arka, sonra (صَلَّبَ يُصَلِّبُ تَصْلِيبًا): (tef'il bâbı) astı, idam etti (اَلنَّخْلُ): hurma ağaçları (فَطَرَ يفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icad etti (اَلْجِذْعُ ج جُذُوعٌ): hurma ağacının gövdesi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(اَلْأَشَدُّ ‹شَدَّ يَشُدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli [(اَلْأَبْقَى ‹أَبْقَى يُبْقِي]: (ism-i tafdîl) daha baki, daha sürekli (جَاءَ يَجِيءُ): (ecvef - mehmuz) geldi (آثَرَ يُؤْثِرُ إِيثَارًا): (if'al bâbı) tercih etti, üstün tuttu [(اَلْقَاضِي ‹قَضَى يَقْضِي]: (ism-i fâil) yerine getirici/ hükmedici (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık delil, açıklayan, izah eden (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti, yerine getirdi/ takdir etti (اَلْخَطِيئَةُ ج خَطَايَا): kasdi işlenen suç, günah (أَكْرَهَ يُكْرِهُ إِكْرَاهًا): isteksiz olarak yaptırdı, zorladı (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi [(اَلْمُجْرِمُ ‹أَجْرَمَ يُجْرِمُ]: (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (حَيِيَ يَحْيَى): (nâkıs fiil) diri oldu, yaşadı, hayatta kaldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, yükseklik mertebesi [(اَلْأَعْلَى ‹عَلاَ]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en üstün (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): kalıcı olan (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (تَحْتَ): (zarf) altında (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (تَزَكَّى يَتَزَكَّى تَزَكِّيًا): (tefa'ul bâbı) (şirk ve günahlardan) temizlendi/ zekât verdi [(اَلْجَزَاءُ ‹جَزَى يَجْزِي]: (masdar) karşılık

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 316 (TÂ-HÂ: 77 – 87) ≻

وَ	لَقَدْ	أَوْحَيْنَا	إِلَى مُوسَىٰٓ	أَنْ	أَسْرِ	بِعِبَادِي	فَاضْرِبْ	لَهُمْ	طَرِيقًا
	Andolsun ki	vahyetmiştik	Musa'ya	diye	yürüt	Kullarımı	aç	onlara	bir yol
başlama h.	kasem h. (tekit lamı da denmiştir), tahkik harfi	f. mazi, fâil	car-mecrur (gayri munsarif isim)	tefsir h., arkadan gelen cümle tefsir (açıklama) cümlesidir	emir fiili	h. cer, mecrur isim	atıf h., emir fiili,	car-mecrur	mef'ul

فِي الْبَحْرِ	يَبَسًا ۙ	لَا تَخَافُ	دَرَكًا	وَ	لَا تَخْشَىٰ	﴿ 77 ﴾
denizde	kuru	korkmadan	yetişilmekten	ve	endişeye kapılmadan	
car-mecrur {(طَرِيقًا)'ın sıfatı}	(طَرِيقًا)'ın sıfatı, {ikinci sıfat da denmiştir}	(اضْرِبْ)'teki zamirden hal; nefy-i istikbal, nefiy h., fiili muzari	mef'ul	atıf h.	nefiy h., fiili muzari,	

77. Andolsun ki, Musa'ya: "Kullarımı geceleyin yürüt (Mısır'dan çıkmak üzere yürüyüşe geçir), (Firavun tarafından) yetişilmekten korkmadan ve (boğulmaktan) endişeye kapılmadan onlara denizde kuru bir yol aç" diye vahyetmiştik.

فَأَتْبَعَهُمْ	فِرْعَوْنُ	بِجُنُودِهِ	فَغَشِيَهُمْ	مِنَ الْيَمِّ	مَا	غَشِيَهُمْ ۖ	﴿ 78 ﴾
onları takip etti	Firavun	ordularıyla	sonra onları kapladı	sulardan		onları kaplayan	
atıf h. (başlangıç h. de denmiştir), f. mazi, mef'ul	fâil	harfi cer, mecrur isim	atıf h.+ { (أَتْبَعَهُمْ) cümlesi üzerine matuf}; f. mazi, mef'ul	car-mecrur	fâil, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi; mef'ul	

78. Firavun, ordularıyla onları takip etti; sonra da sulardan onları kaplayan kapladı.

وَ	أَضَلَّ	فِرْعَوْنُ	قَوْمَهُ	وَ	مَا هَدَىٰ	﴿ 79 ﴾
	şaşırtıp saptırdı	Firavun	kavmini	ve	doğru yola sevketmedi	
başlama h.	f. mazi, {(وَأَضَلَّ) cümlesi, (فَأَتْبَعَهُمْ) cümlesi üzerine matuf}	fâil	mef'ul	atıf h.	nefiy h., f. mazi	

79- Firavun, kavmini şaşırtıp saptırdı ve onları doğru yola sevketmedi.

يَا	بَنِي إِسْرَآئِيلَ	قَدْ	أَنْجَيْنَاكُمْ	مِنْ عَدُوِّكُمْ	وَ	وَاعَدْنَاكُمْ
Ey	İsrailoğulları	gerçek şu ki	Sizi kurtardık	düşmanınızdan	,	sizinle sözleştik
nida harfi	münada	tahkik h.	f. mazi, fâil, mef'ul, {(قَدْ أَنْجَيْنَاكُم) cümlesi nidanın cevabı}	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul
	muzafun ileyh					

جَانِبَ	الطُّورِ	الْأَيْمَنَ	وَ	نَزَّلْنَا	عَلَيْكُمُ	الْمَنَّ	وَ	السَّلْوَىٰ	﴿ 80 ﴾
yanında	Tur'un	sağ	ve	indirdik	üzerinize	kudret helvası	ve	bıldırcın	
ikinci mef'ul, mevsuf, muzaf	muz. ileyh	(جَانِبَ)'nin sıfatı	atıf h.	f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	

80- Ey İsrailoğulları, gerçek şu ki, sizi düşmanlarınızdan kurtardık. Tur'un sağ yanında sizinle sözleştik ve üzerinize kudret helvası ve bıldırcın indirdik.

كُلُوا	مِنْ طَيِّبَاتِ	مَا	رَزَقْنَاكُمْ	وَ	لَا تَطْغَوْا	فِيهِ
yiyin	temiz olanlarından		size rızık olarak verdiklerimizin	,	azgınlık yapmayın	bu hususta
emir fiili, fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf {fiille bağlantılıdır}	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi; fâil, mef'ul	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	car-mecrur

فَيَحِلَّ	عَلَيْكُمْ	غَضَبِي ۚ	وَ	مَنْ	يَحْلِلْ	عَلَيْهِ	غَضَبِي	فَقَدْ	هَوَىٰ	﴿ 81 ﴾
ki inmesin	üzerinize	gazabım	,	kimin	inerse	üzerine	Benim gazabım	kesinlikle	yıkılıp düşmüştür	
fâ'i sebebiye, fiili muzari	car-mecrur	fâil	başlama h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	fâil	cevabü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	f. mazi	

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi, şart cümlesi ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir

81. Size, rızık olarak verdiklerimizin temiz olanlarından yiyin, bu hususta azgınlık yapmayın ki gazabım üzerinize inmesin. Benim gazabım, kimin üzerine inerse, kesinlikle o, yıkılıp düşmüştür.

وَ	إِنِّي	لَغَفَّارٌ	لِمَنْ	تَابَ	وَ	آمَنَ	وَ	عَمِلَ	صَالِحًا
Doğrusu ben		kesinlikle çok bağışlayıcıyım	tevbe eden kimse için			iman eden		işleyen	salih amel
başlama h.	tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, ismi mevsul {(غَفَّارٌ) ile bağlantılı}	sıla; fiil cümlesi; f. mazi	atıf h.	f. mazi	atıf h.	f. mazi	mef'ul

﴿ 82 ﴾	ثُمَّ	اهْتَدَى	﴿ 83 ﴾	مُوسَى	يَا	عَنْ قَوْمِكَ	أَعْجَلَكَ	مَآ	وَ
	sonra	doğru yolda giden kimse için		Musa	ey	Seni kavminden	seni öne geçirdi	ne	
	atıf h.	f. mazi		münada, maksur isim	nida h.	harfi cer, mecrur isim	haber, f. mazi, mef'ul	mübteda, soru ismi	başlama h.

82. Doğrusu ben, tevbe eden, iman eden, salih amel işleyen sonra doğru yolda giden kimse için kesinlikle çok bağışlayıcıyım. **83**. "Ne seni kavminden öne geçirdi (Tur dağına kavminle gelirken onların önüne geçerek daha önce gelmeye seni sevkeden nedir) ey Musa?"

﴿ 84 ﴾	لِتَرْضَى	رَبِّ	إِلَيْكَ	وَ عَجِلْتُ	عَلَىٰٓ أَثَرِي	أُولَآءِ	هُمْ	قَالَ
	hoşnut olman için	Rabbim	Sana	acele ettim	izim üzerindedirler	İşte onlar	Onlar	dedi
	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mahzuf nida harfinin münadası,	car-mecrur	f. mazi, fâil atıf h.	haber; şibhi cümle {(أُولَاءِ)'nin haber, şibhi cümlenin de haberle bağlantılı olduğu da söylenmiştir) }	(أُولَاءِ): mahzuf fiilin mef'ûlü, işaret ismi yani; (أَعْنِي أُولَاءِ) (onları kastediyorum) cümlesi i'tiraziye (ara cümle) de denmiştir}	mübteda	f. mazi

84. (Musa:) "Onlar izim üzerindedirler (arkamdadırlar), hoşnut olman için, Sana (gelmekte) acele ettim." dedi.

﴿ 85 ﴾	السَّامِرِيُّ	أَضَلَّهُمُ	وَ	مِنْ بَعْدِكَ	قَوْمَكَ	فَتَنَّا	قَدْ	فَإِنَّا	قَالَ
	Samiri	onları şaşırtıp-saptırdı		senden sonra	kavmini	fitneden geçirdik	Doğrusu	Doğrusu Biz	Dedi
	fâil	f. mazi, mef'ul	atıf h. (hal vâvı da denmiştir)	harfi cer, zarf ismi	mef'ul	f. mazi, fâil	tahkik h.	ta'lil (sebep) h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	f. mazi

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

فَرَجَعَ	مُوسَى	إِلَى قَوْمِهِ	غَضْبَانَ	أَسِفًا ۚ	قَالَ	يَا	قَوْمِ	أَ	لَمْ يَعِدْكُمْ
Bunun üzerine döndü	Musa	kavmine	kızgın	üzgün olarak	dedi	Ey	kavmim	mı	size bir vaadde bulunmadı
başlama h. f. mazi	fâil	harfi cer, mecrur isim	hal	ikinci hal	f. mazi	nida h.	münada	soru h.	cahd-ı mutlak; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul

رَبُّكُمْ	وَعْدًا	حَسَنًا ط	أَ	فَطَالَ	عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ	أَمْ	أَرَدْتُمْ
Rabbiniz	bir vaadde	güzel	mu	uzun geldi	Size söz	Yoksa	istediniz
fâil	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	soru h.	atıf h. f. mazi	car-mecrur	fâil	atıf h. f. mazi

﴿ 86 ﴾	أَنْ يَحِلَّ	عَلَيْكُمْ	غَضَبٌ	مِنْ رَبِّكُمْ	فَأَخْلَفْتُمْ	مَوْعِدِي
	inmesini	üzerinize	bir gazab	Rabbinizden	de caydınız	bana verdiğiniz sözden
	mef'ul; masdar ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	fâil	harfi cer, mecrur isim	atıf h., f. mazi, fâil	mef'ul

85. Dedi ki: "Doğrusu Biz senden sonra kavmini fitneden (deneme sınavından) geçirdik, Samiri onları şaşırtıp-saptırdı."**86**. Bunun üzerine Musa, kavmine kızgın, üzgün olarak döndü. "Ey kavmim, Rabbiniz size güzel bir vaadde bulunmadı mı? Size (verilen söz ya da zaman) uzun mu geldi? Yoksa Rabbinizden üzerinize bir gazab inmesini mi istediniz de bana verdiğiniz sözden caydınız?" dedi.

قَالُوا	مَآ أَخْلَفْنَا	مَوْعِدَكَ	بِمَلْكِنَا	وَ	لَكِنَّا	حُمِّلْنَا
dediler	caymadık	sana verdiğimiz sözden	kendi tasarrufumuzla		fakat	bize yüklenmişti
f. mazi, fâil	nefiy h., f. mazi, fâil	mef'ul	harfi cer, mecrur isim, {(أخلف) ile bağlantılıdır}	atıf h.	istidrak ve nasb h., (لَكِنَّ)'nin ismi	(لَكِنَّ)'nin haberi, mazi meçhul fiil cümlesi, naibi fâil

﴿ 87 ﴾	السَّامِرِيُّ لا	أَلْقَى	فَكَذٰلِكَ	فَقَذَفْنَاهَا	الْقَوْمِ	مِنْ زِينَةِ	أَوْزَارًا
	Samiri	attı	böylece	İşte onları attık	kavmin	süs eşyalarından	yükler
	fâil, merfu	f. mazi	başlama h. car-mecrur	atıf h. f. mazi, fâil, mef'ul	muzafun ileyh	(أَوْزَارًا)'ın sıfatı; şibhi c.: h. cer, mecrur isim, muzaf	mef'ul

87. "Biz sana verdiğimiz sözden kendi tasarrufumuzla (kendiliğimizden) caymadık, fakat o kavmin (Mısırlıların) süs eşyalarından yükler (dolusu ziynet) bize yüklenmişti, işte onları (ateşe) attık, böylece Samiri de attı." dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 316 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 77 – 78 - 79 - 80 - 81 – 82):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs - if'al) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz

(أَسْرَى يُسْرِي إِسْرَاءً ب): (nâkıs fiil, if´al bâbı) geceleyin yürüttü (اَلطَّرِيقُ ج طُرُقٌ): takip edilen yol/ meslek/ gidişat

(اَلْيَبَسُ): kuru, kuruluk (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلدَّرَكُ): yetişme, erişme (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): açtı/ vurdu, dövdü/ misal getirdi/ yürüyüşe geçti (يَبِسَ يَيْبَسُ يَـــبْسٌ): (misal fiil) kuru olmak, kurumak

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) endişe etti, korktu, çekindi (أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if´al bâbı) tabi oldu, yetişti, kavuştu

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالاً): (muzaaf - if´al) saptırdı, sapmış buldu (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): ucu bucağı görünmeyen deniz, okyanus

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti,doğru yola iletti,hidayet verdi (غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (if´al bâbı) kurtardı (اَلْجَانِبُ): yan, canip, yan taraf (اَلْيَمْنُ): sağ, sağ cihet (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(وَاعَدَ يُوَاعِدُ مُوَاعَدَةً): (müfâale bâbı) sözleşti (karşı tarafın rızasını alarak vaatte bulundu) (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلْمَنُّ): kudret helvası/ masdar: iyilik, başa kakma/ esiri fidyesiz serbest bırakma (اَلسَّلْوَى): bıldırcın denen kuşlar

(أَكَلَ يُأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz fiil) yedi (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş

(حَلَّ يَحِلُّ حُلُولاً): (muzaaf f.) indi/ mübah kılındı, helal oldu/ ihramdan çıktı (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu

(هَوَى يَهْوِي هُوِيًّا): (nâkıs f.) düştü/ (harfi cerle) indirdi, düşürdü/ helak oldu (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs f.) haddi aştı, azdı, taştı

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz - if´al) inandı, emin kıldı (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): yaptı, işledi (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, doğru yolu buldu/ tanıdı

(أَعْجَلَ يُعْجِلُ إِعْجَالاً): (if´al b.) öne geçirdi, aceleye getirdi (عَجِلَ يَعْجَلُ عَجَلاً): acele etti/ öne geçti, daha önce yaptı

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnut oldu, tercih etti/ kanaat getirdi, razı oldu

(20 / TÂ-HÂ, 85 – 86 - 87):

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi/ fitneye düşürdü/ eziyet etti (بَعْدُ): (zarf) sonra (اَلْحَسَنُ ج اِحْسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden

(اَلسَّامِرِيُّ): Hz. Musa zamanında yaşamış zat (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالاً): (muzaaf fiil, if´al bâbı) saptırdı

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (حَلَّ يَحِلُّ حُلُولاً): (muzaaf fiil) indi/ mübah kılındı

(اَلْغَضْبَانُ ج غِضَابٌ): öfkeli, kızgın, asabi, suratsız (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if´al b.) yerine getirmedi, döndü [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ]: söz/ vaadin yerine getirildiği zaman, yer

(اَلْمُلْكُ): tasarruf, iktidar (kendiliğinden caymamak) (حَمَّلَ يُحَمِّلُ تَحْمِيلاً): (tef'il bâbı) yükledi veya yüklenilmesini teklif etti

(اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağır yük/ tesbih yoluyla: günah, suç/ günahın cezası/ tasa (اَلْاَسِفُ): üzüntülü, mahzun

(قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): attı, bıraktı, fırlattı, saldı/ musallat etti, peşine taktı (طَالَ يَطُولُ طُولاً): (ecvef fiil) uzadı

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if´al bâbı) çıkardı yahut attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 317 (TÂ-HÂ: 88 – 98) ≻

إِلَٰهُ	وَ	إِلَٰهُكُمْ	هَٰذَا	فَقَالُوا	خُوَارٌ	لَهُ	جَسَدًا	عِجْلًا	لَهُمْ	فَأَخْرَجَ
ilahıdır	,	sizin de ilahınız	İşte bu	sonra da dediler	böğürmesi olan		heykel	buzağı	onlara	Böylece çıkardı
(إِلَٰهُ) üzerine matuf, muzaf	atıf h.	haber	mübteda, işaret ismi	atıf h. f. mazi, fâil	mübteda muahhar	haber mukaddem	sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	atıf h. f. mazi

(عِجْلًا)'in ikinci sıfatı; isim cümlesi

قَوْلًا ۙ	إِلَيْهِمْ	أَلَّا يَرْجِعُ	فَلَا يَرَوْنَ	أَ	﴿ 88 ﴾	فَنَسِيَ ۖ	مُوسَىٰ
bir sözü	onlara	iade edemeyeceğini	görmüyorlar	mı		Fakat unuttu	Musa'nın
mef'ul	car-mecrur	hafifletilmiş tekid ve nasb h., nefiy h., f. muzari, (إِنْ)'nin ismi mahzuf şan zamiri yani; (أَنَّهُ), (إِنْ)'nin haberi	atıf h. (başlama h. de denmiştir), nefiy h., fiili muzari+fâil	soru h.		atıf h. f. mazi	muzafun ileyh

(يَرَوْنَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müevvel

﴿ 89 ﴾	نَفْعًا ۚ	وَ لَا	ضَرًّا	لَهُمْ	لَا يَمْلِكُ	وَ
	fayda verme	ve	bir zarar	onlara	gücüne sahip olmadığını	ve
	(ضَرًّا) üzerine matuf	nefiy h. atıf h.	mef'ul	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari	atıf h.

88. Böylece (Sâmiri mücevherleri eriterek) onlara böğürmesi olan bir heykel buzağı (döküp) çıkardı, sonra da "İşte bu, sizin de ilahınız, Musa'nın da ilahıdır; fakat (Musa) unuttu" dediler. **89**. (Buzağı heykelinin) kendilerine bir sözü iade edemeyeceğini (cevap veremeyeceğini) ve onlara bir zarar ve(ya) fayda verme gücüne sahip olmadığını görmüyorlar mı?

بِهِ ۚ	فُتِنْتُمْ	إِنَّمَا	قَوْمِ	يَا	مِنْ قَبْلُ	هَارُونُ	لَهُمْ	قَالَ	لَقَدْ	وَ
bununla	siz fitneye düşürüldünüz	ancak	kavmim	Ey	bundan önce	Harun	onlara	demişti	Andolsun	
car-mecrur	meçhul f. mazi, naibi fâil	hasr edatı	münada	nida h.	harfi cer, zarf	fâil	car-mecrur	f. mazi	yemin cevabı lamı, tahkik harfi	atıf h. (başlama h. de denmiştir)

﴿ 90 ﴾	أَمْرِي	أَطِيعُوا	وَ	فَاتَّبِعُونِي	الرَّحْمَٰنُ	رَبَّكُمُ	إِنَّ	وَ
	emrime	itaat edin	ve	o halde bana uyun	Rahmandır	sizin Rabbiniz	doğrusu	
	mef'ul	emir fiili, fâil	atıf h.	rabıta (atıf h. de denmiştir), emir fiili, fâil, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb harfi	atıf h.

90. Andolsun, Harun bundan önce onlara: "Ey kavmim, siz bununla ancak fitneye düşürüldünüz (denendiniz). Doğrusu sizin Rabbiniz Rahman (Allah)dır; o halde bana uyun ve emrime itaat edin" demişti.

﴿ 91 ﴾	مُوسَىٰ	إِلَيْنَا	يَرْجِعَ	حَتَّىٰ	عَاكِفِينَ	عَلَيْهِ	لَنْ نَبْرَحَ	قَالُوا
	Musa	bize	geri dönünceye kadar		adanmaktan	ona	kesinlikle ayrılmayacağız	demişlerdi
	fâil	car-mecrur	fiili muzari	gaye ve nasb h.	(نَبْرَحَ)'nın haberi	car-mecrur	tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., nâsih, fiili muzari, (نَبْرَحَ)'nın ismi	f. mazi, fâil

91. (Onlar da): "Musa bize geri dönünceye kadar ona adanmaktan (ibadet üzere önünde eğilmekten) kesinlikle ayrılmayacağız." demişlerdi.

﴿ 92 ﴾	ضَلُّوا ۙ	رَأَيْتَهُمْ	إِذْ	مَنَعَكَ	مَا	هَارُونُ	يَا	قَالَ
	saptıklarını	Onları gördüğün	zaman	Sana engel oldu	ne	Harun	Ey	demişti
	f. mazi, fâil	muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi fâil, mef'ul	geçmiş zaman zarfı, muzaf	haber, fiil cümlesi f. mazi, mef'ul	mübtedasoru ismi	münada	nida h.	f. mazi

﴿ 93 ﴾	أَمْرِي	فَعَصَيْتَ	أَ	أَلَّا تَتَّبِعَنِ ۖ
	emrime	isyan ettin	mı	Bana tabi olmamaya
	mef'ul	atıf h. fili mazi. fâil, {(أَفَعَصَيْتَ) cümlesi, (تَتَّبِعَنِ) cümlesi üzerine matuf}	soru h.	(مَنَعَ)'nın ikinci mef'ulü, masdar ve nasb h., (zaide, fiili muzari, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul

92. (Musa gelince) : "Ey Harun! "Onların saptıklarını gördüğün zaman sana (onları vazgeçirmene) ne engel oldu?" demişti. **93.** "Bana tabi olmamaya (seni sevkeden neydi?). Emrime isyan mı ettin?"

قَالَ	يَا	ابْنَ	أُمَّ	لاَ تَأْخُذْ	بِلِحْيَتِي	وَ	لاَ	بِرَأْسِي ۚ	إِنِّي	خَشِيتُ
dedi	Ey	oğlu	annemin	tutma	sakalımı	ve		başımı	Ben	korktum
f. mazi	nida h.	münada, muzaf	muz. ileyh, mütekellim ya'sı elife çevrilmiş sonra da tahfif için hazfedilmiş	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	atıf h.	nefiy h.	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil fâil

﴿ 94 ﴾	أَنْ تَقُولَ	فَرَّقْتَ	بَيْنَ	بَنِي إِسْرَآئِيلَ	وَ	لَمْ تَرْقُبْ	قَوْلِي
	demenden	ayrılık çıkardın	arasında	İsrailoğulları		gözetmedin	sözümü
	(خَشِيتُ)'nün mef'ulü: masdar-ı müevvel	fili mazi, fâil	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh, sonrakine de muzaf olduğu için nun düşmüş	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	mef'ul

94. (Harun): "Ey annemin oğlu, sakalımı ve başımı tutma (çekme). Ben, senin: "İsrailoğulları arasında ayrılık çıkardın, sözümü gözetmedin (önemsemedin)" demenden korktum." dedi.

﴿ 95 ﴾	قَالَ	فَمَا	خَطْبُكَ	يَا	سَامِرِيُّ
	Dedi	nedir	derdin	ey	Samiri
	f. mazi	rabıta, mübteda, soru ismi	haber	nida h.	münada

95. (Musa) dedi ki: "Senin derdin (zorun, amacın) nedir ey Samiri?"

قَالَ	بَصُرْتُ	بِمَا	لَمْ يَبْصُرُوا	بِهِ	فَقَبَضْتُ	قَبْضَةً
Dedi	gördüm		onların görmedikleri şeyi	kendisini	avuçladım	bir avuç dolusu
f. mazi	fili mazi, fâil	h. cer, ismi mevsul	sıla; cahd-ı mutlak fiil cümlesi; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	car-mecrur	atıf h. fili mazi. fâil	mef'ul

﴿ 96 ﴾	مِنْ أَثَرِ	الرَّسُولِ	فَنَبَذْتُهَا	وَ	كَذٰلِكَ	سَوَّلَتْ	لِي	نَفْسِي
	izinden	elçinin	onu attım		böylece	sürükledi	beni	nefsim
	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h. fili mazi, fâil, mef'ul	başlama h.	car-mecrur	f. mazi	car-mecrur	fâil

96. Dedi ki: "Ben onların görmedikleri şeyi gördüm, akabinde de elçinin izinden bir avuç dolusu (toprak) avuçladım sonra da onu (eritilen mücevherlerin içine) attım; böylece nefsim beni buna sürükledi."

قَالَ	فَاذْهَبْ	فَإِنَّ	لَكَ	فِي الْحَيَاةِ	أَنْ تَقُولَ	لاَ	مِسَاسَ
Dedi	O halde git	artık bu sebeple	sana var	hayatta	demen	yok	hiç dokunmak
f. mazi	rabıta, emir fiili	ta'lil (sebep) h. (atıf h. de denmiştir), tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	car-mecrur	(إِنَّ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., fiili muzari	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لاَ)'nın ismi

وَ	إِنَّ	لَكَ	مَوْعِدًا	لَنْ تُخْلَفَهُ ۚ	وَ	انْظُرْ	إِلَى إِلٰهِكَ
Ve	doğrusu	senin için vardır	bir vaad	asla değiştirilmeyecek		bak	ilahına
atıf h.	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	(مَوْعِدًا)'nin sıfatı; tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi nefiy ve nasb h., meçhul f. muzari, mef'ul	atıf h.	emir fiili,	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

﴿ 97 ﴾	الَّذِي	ظَلْتَ	عَلَيْهِ	عَاكِفًا ط	لَنُحَرِّقَنَّهُ	ثُمَّ	لَنَنْسِفَنَّهُ	فِي الْيَمِّ	نَسْفًا
	olmaya devam ettiğin		üstüne	düşkün	biz onu andolsun ki yakacağız	sonra da	kesinlikle savuracağız ki	denizde	öyle bir savurmayla
	(إِلٰهِ)'nin sıfatı, ismi mevsul	fili mazi. (ظَلَّ)'nin ismi	car-mecrur, (عَاكِفًا) ile bağlantılıdır	(ظَلَّ)'nin haberi	yemin lamı (tekid lamı da denir), tekid nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.	tekid lamı, fiili muzari, tekid nunu birleşmiş fiili muzari, mef'u	car-mecrur	mef'ûlü mutlak

97. Dedi ki: "O halde git (çekip git buradan), bu sebeple artık sana hayatta "(Bana) hiçbir dokunma yok" demek var. Ve (ahirette de) doğrusu senin için asla değiştirilmeyecek (caymanın ve kaçınmanın mümkün olmadığı) bir vaad (yeri ve zamanı) vardır. (İbadetine) düşkün olmaya devam ettiğin ilahına bir bak; biz onu and olsun ki yakacağız, sonra da denizde öyle bir savurmayla savuracağız ki."

إِنَّمَآ	إِلٰهُكُمُ	اللَّهُ	الَّذِي	لاَ	إِلٰهَ	إِلاَّ	هُوَ ط
ancak hasr edatı	Sizin ilâhınız mübteda	Allah'tır haber	olmayan sıfat, ismi mevsul {(إِلٰهُكُم)'ün sıfatı denmiştir}	en-nâfiye lil'cins	ilâh (لا)'nın ismi, (موجود) olarak takdir edilen haberi mahzuftur	başka istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	O'ndan mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel,

sıla; isim cümlesi

﴿ 98 ﴾	عِلْمًا	شَيْءٍ	كُلَّ	وَسِعَ
	ilim bakımından temyiz	şeyi muzafun ileyh	her mef'ul, muzaf	kuşatmıştır f. mazi, {(وَسِعَ) cümlesi, başlangıç cümlesi}

98. Sizin ilâhınız, ancak, kendisinden başka ilâh olmayan Allah'tır. O ilim bakımından her şeyi kuşatmıştır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 317 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 88 - 89 - 90 – 91 – 92 - 93):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (اَلْعِجْلُ ج عُجُولٌ): buzağı, dana (اَلْجَسَدُ ج اَجْسَادٌ): heykel, cansız cisim, vücut (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı/ terketti, hatırına getirmedi (اَلْخُوَارُ): böğürtü, böğürme (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü [(نَفَعَ يَنْفَعُ) اَلنَّفْعُ]: fayda, fayda verme [(ضَرَّ) اَلضَّرُّ]: zarar, zarar verme (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü/ (sözle) karşılık verdi, cevap verdi (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): gücüne sahip oldu, yaratabildi (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): imtihan etti/ fitne çıkardı/ yaktı ateşe attı/ hayrette bıraktı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعً): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürürdü (مَا بَرِحَ – لاَ يَبْرَحُ): (devamlılık fiili) devam etti, ayrılmadı (أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, uyum sağladı, bağlılık gösterdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْعَاكِفُ ج عَاكِفُونَ): (ism-i fâil) ibadetten ayrılmayan, tutkun, kendini adayan (مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, sapıttı/ kayboldu, zayi oldu/ yanıldı/ unuttu (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(20 / TÂ-HÂ, 94 – 95 - 96 – 97 - 98):

(اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (اَللِّحْيَةُ): sakal (اَلرَّأْسُ ج اَرْؤُسٌ): baş (بَيْنَ): (zarf) arasında (أَخَذَ يَأْخُذُ): (mehmuz fiil) tuttu, aldı (خَشِيَ يَخْشَى): korktu, çekindi, endişe etti (رَقَبَ يَرْقُبُ رِقْبَةً):gözetti, gözetledi, bekledi (فَرَّقَ يُفَرِّقُ تَفْرِيقًا): (tef'il bâbı) ayrılık çıkardı, parçaladı, ayırdı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْخَطْبُ ج خُطُوبٌ): üzerinde konuşma yapılan mesele, durum, terslik (اَلسَّامِرِيُّ): Hz Musa zamanında yaşamış zat (بَصُرَ يَبْصُرُ): gördü (bu fiil görüleni idrak etmeye benzeyen kuvvetli ilme ıtlak edilmekle, açıkça bilmek manasını da ifade eder) (قَبَضَ يَقْبِضُ قَبْضًا): (eli ile) tuttu, avuçladı/ çekti, siliverdi/ (rızkı vs) daralttı/ kapadı (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare (اَلْقَبْضَةُ): avuç dolusu, bir avuç/ avuç içi (نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı/ hiçe saydı (سَوَّلَ يُسَوِّلُ تَسْوِيلاً): (tef'il bâbı) sürükledi, teşvik etti (اَلْمِسَاسُ): (masdar) temas, dokunma, değme [(وَعَدَ) اَلْمَوْعِدُ]: sözün yerine getirileceği vakit, yer/ vaad (نَظَرَ يَنْظُرُ): baktı (أَخْلَفَ يُخْلِفُ اِخْلاَفًا): (if'al bâbı) yerine getirmedi, döndü (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (حَرَّقَ يُحَرِّقُ): (tef'il bâbı) yaktı (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): ucu bucağı görünmeyen deniz, okyanus (ظَلَّ يَظَلُّ): (muzaaf fiil) oldu (devamlılık fiillerinden) [(عَكَفَ) اَلْعَاكِفُ]: (ism-i fâil) ibadetten ayrılmayan, devamlı ibadet eden (نَسَفَ يَنْسِفُ نَسْفًا): savurdu, saçtı/ kökünden söktü (وَسِعَ يَسَعُ سِعَةً): (misal fiil) içine aldı, kapladı



≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 318 (TÂ-HÂ: 99 – 113) ≻

كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ ج

böylece anlatıyoruz Sana haberlerinden geçmişlerin

car-mecrur | fiili muzari | car-mecrur {fiille bağlantılıdır} | harfi cer, mecrur isim, muzaf {fiille bağlantılıdır} | muzafun ileyh, ismi mevsul | tahkik harfi | f. mazi

وَ قَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ج ﴿99﴾

hal vâvı | Gerçekten | sana verdik | katımızdan | bir zikir

tahkik harfi | f. mazi, fâil, mef'ul | harfi cer, zarf ismi | ikinci mef'ul

hal; fiil cümlesi

99. Sana geçmişlerin haberlerinden (bir kısmını) böylece anlatıyoruz. Gerçekten, sana katımızdan bir zikir (geçmişten bir söylem) verdik.

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا لا ﴿100﴾

Kim yüz çevirirse bundan şüphesiz ki o yüklenir günü kıyamet ağır bir yükü

mübteda, şart ismi | car-mecrur | cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb | (إِنْ)'nin haberi, muzari fiil | zaman zarfı, muzaf | muzafun ileyh | mef'ul

fi'lu'ş-şart; f. mazi, {şart cümlesi, (ذِكْرًا)'nın sıfatıdır denmiştir}

h., (إِنَّ)'nin ismi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi. şart ve cevab cümleleri (مَنْ)'nin mübtedasının haberidir

خَالِدِينَ فِيهِ ط وَ سَآءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا لا ﴿101﴾

ebedi kalıcılar olarak orda ve ne kötü onlar için günü Kıyamet bir yüktür

car-mecrur | (يَحْمِلُ)'nün fâilinden hal | atıf h. | zem ifade eden f. mazi | car-mecrur | zaman zarfı, muzaf | muz. ileyh | temyiz

100-101. Kim bundan yüz çevirirse, şüphesiz ki kıyamet günü, orada ebedi kalıcılar olarak ağır bir (günah) yükü yüklenir. Kıyamet günü onlar için ne kötü bir yüktür.

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَ نَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ج ﴿102﴾

gün üfürüleceği Sur'a , toplarız suçlu-günahkarları o gün morarmış bir halde

(يَوْمَ الْقِيَامَةِ)'den bedel, muzaf | muz. ileyh; meçhul muzari fiili | naibi fâil | atıf h. | fiili muzari | mef'ul | zaman zarfı | (الْمُجْرِمِينَ)'den hal

يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿103﴾

gizlice fısıldaşırlar kendi aralarında kalmadınız başka on (gün)den

(الْمُجْرِمِينَ)'den ikinci hal; fiili muzari+fâil | mekan zarfı | nefiy h. | f. mazi, fâil | istisna h. | zaman zarfı, {(لَبِثْتُمْ) ile bağlantılıdır}

(قائلين) (diyerek) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mekûlu'l-kavli

102. Sur'a üfürüleceği gün, biz suçlu-günahkarları o gün, morarmış bir halde toplarız. **103**. (Dünyada) on (gün)den başka kalmadınız (yalnızca 10 gün kaldınız)" (diyerek) kendi aralarında gizlice fısıldaşırlar.

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ

biz daha iyi biliriz şeyleri Onların söyledikleri o zaman derler daha üstün olanları

mübteda | haber | h. cer,ismi mevsul | sıla; fiil cümlesi | geçmiş zaman zarfı, muzaf, {(أَعْلَمُ) ile bağlantılıdır} | muzafun ileyh; muzari fiil cümlesi | fâil

طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ع ﴿104﴾

yol bakımından kalmadınız başka bir günden

temyiz | nefiy h. | f. mazi, fâil | istisna h. | zaman zarfı

104. Onların söyledikleri şeyleri biz daha iyi biliriz. Onların yol (gidişat, görüş ve akıl) bakımından daha üstün olanları o zaman: «Bir günden fazla kalmadınız» derler.

وَ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا لا ﴿105﴾

Sana soruyorlar dağlar hakkında De ki Onları söküpsavuracak Benim Rabbim kökünden

başla-ma h. | fiili muzari+fâil mef'ul | car-mecrur | rabıta, emir fiili | fiili muzari, mef'ul | fâil | mef'ûlü mutlak (masdarın tekit için gelmesidir)

105. Sana dağlar hakkında soruyorlar. De ki: "Benim Rabbim, onları kökünden söküp-savuracak"

﴿ 106 ﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿ 107 ﴾

فَيَذَرُهَا	قَاعًا	صَفْصَفًا	لَّا تَرَىٰ	فِيهَا	عِوَجًا	وَ	لَا	أَمْتًا
Böylece onları bırakacaktır	yerlerini düz	dümdüz	görmezsin	Orada	ne bir eğrilik			ne de bir tümsek
atıf h., fiili muzari, mef'ul	hal, {(الهاء) zamirinden hal}	ikinci hal	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, {cümle (يَذَرُهَا)'daki zamirden 3. hal}	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	nefiy h.	(عِوَجًا) üzerine matuf

106. "Böylece onları (dağların yerlerini) düz, dümdüz (bomboş) bırakacaktır." **107**. "Orada ne bir eğrilik görürsün, ne de bir tümsek."

يَوْمَئِذٍ	يَتَّبِعُونَ	الدَّاعِيَ	لَا	عِوَجَ	لَهُ ۚ	وَ
O gün	uyarlar	çağırıcıya	olmayan	hiçbir sapma	kendisinde	atıf h.
zaman zarfı	fiili muzari+ fâil	mef'ul	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	

(الدَّاعِيَ)'den hal; (لَا عِوَجَ لَهُ) cümlesi

﴿ 108 ﴾ خَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا

خَشَعَتِ	الْأَصْوَاتُ	لِلرَّحْمَٰنِ	فَلَا تَسْمَعُ	إِلَّا	هَمْسًا
kısılmıştır	sesler	Rahmana karşı	artık işitmezsin	başka bir şey	bir fısıltıdan
f. mazi	fâil	car-mecrur	atıf h.+ nefiy h., fiili muzari	istisna h.	mef'ul

108. O gün, kendisinde hiçbir sapma (eğrilik ve pürüz imkanı) olmayan çağırıcıya (İsrâfil'e) uyacaklar (hipnotize olmuş gibi bu çağrının peşinden gidecekler). Rahman (Allah)a karşı sesler kısılmıştır; artık bir fısıltıdan başka bir şey işitmezsin.

يَوْمَئِذٍ	لَا تَنفَعُ	الشَّفَاعَةُ	إِلَّا	مَنْ	أَذِنَ	لَهُ
O gün	fayda vermez	şefaati	başkasının	kimseden	izin verdiği	kendisine
zaman zarfı	nefiy h., fiili muzari	fâil	istisna h.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	car-mecrur

الرَّحْمَٰنُ	وَ	رَضِيَ	لَهُ	قَوْلًا	﴿ 109 ﴾	يَعْلَمُ	مَا	بَيْنَ	أَيْدِيهِمْ
Rahman'ın	ve	hoşnut olduğu		sözünden		O bilir			önlerindekini (ellerinin arasındaki şeyleri)
fâil	atıf h.	f. mazi	car-mecrur	mef'ul		fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh

﴿ 110 ﴾ وَ مَا خَلْفَهُمْ وَ لَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا

وَ	مَا	خَلْفَهُمْ	وَ	لَا يُحِيطُونَ	بِهِ	عِلْمًا
		arkalarındakini		Onlar kavrayıp kuşatamazlar	O'nu	ilim bakımından
atıf h.	önceki (مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil {(لَا يُحِيطُونَ) cümlesi, (خَلْفَهُمْ)'deki zamirden hal de denmiş}	car-mecrur	temyiz

﴿ 111 ﴾ وَ عَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۖ وَ قَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا

وَ	عَنَتِ	الْوُجُوهُ	لِلْحَيِّ	الْقَيُّومِ ۖ	وَ	قَدْ	خَابَ	مَنْ	حَمَلَ	ظُلْمًا
boyun eğmiştir	yüzler	fâil	diri	kaim olan	ve		kaybetmiştir	kimse	yüklenen	zulüm
f. mazi, başlama h.	f. mazi	fâil	car-mecrur	(الحيّ)'den bedel	hal vâvı	tahkik h.	f. mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi	mef'ul

109. O gün, Rahman (Allah)'ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimseden başkasının şefaati bir fayda vermez. **110**. O, önlerindekini de, arkalarındakini de bilir. Onlar (ise) ilim bakımından O'nu kavrayıp kuşatamazlar. **111**. (Orada) Yüzler, kaim olan diriye boyun eğmiştir ve zulüm yüklenen kaybetmiştir.

وَ	مَنْ	يَعْمَلْ	مِنَ الصَّالِحَاتِ	وَ	هُوَ	مُؤْمِنٌ	فَلَا يَخَافُ	ظُلْمًا	وَ
	Kim	işlerse	iyi işlerden	,		bir mü'min olarak	korkmaz	zulümden	
atıf h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	hal vâvı	mübteda	haber	rabıta+ cevâbü'ş-şart; nefiy h., fiili muzari, şart ve cevabı ref mah. (مَنْ) mübtedasının haberidir	mef'ul	

لَا	هَضْمًا	﴿ 112 ﴾	وَ	كَذَٰلِكَ	أَنزَلْنَاهُ	قُرْآنًا	عَرَبِيًّا	وَ	صَرَّفْنَا	فِيهِ
ve	haksızlık yapılmasından			Böylece	biz onu indirdik	bir Kur'an olarak	Arapça	ve	açıkladık	onda
nefiy h.	(ظُلْمًا) üzerine matuf		başlama h.	car-mecrur	f. mazi, fâil, mef'ul	hal, mevsuf	sıfat	atıf h.	f. mazi, fâil	car-mecrur

﴿ 113 ﴾ ذِكْرًا	لَهُمْ	يُحْدِثُ	أَوْ	يَتَّقُونَ	لَعَلَّهُمْ	مِنَ الْوَعِيدِ
bir zikir	onlar için	meydana getirir	veya	korkup-sakınırlar	umulur ki onlar	tehdit olacak (şeyler)den
mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil +fâil	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	car-mecrur

112. Kim bir mü'min olarak, iyi işlerden işlerse, artık o, ne zulümden, ne de haksızlık yapılmasından korkar.

113. Böylece biz onu, Arapça bir Kur'an olarak indirdik ve onda tehdit olacak (şeyler)den (korkulacak mevzuları) açıkladık; umulur ki korkup-sakınırlar veya onlar için bir zikir (düşünme, ibret) meydana getirir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 318 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 99 – 100 - 101 – 103 – 104 – 105 – 106 – 107):

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil) hikâye etti, anlattı (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (لَدُنْ): (zarf) yanında, katında (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, öne geçti/ kaçıp kurtuldu (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ): (if'al bâbı) yüz çevirdi (سَاءَ): ne kötü (آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): yüklendi, gebe kaldı, meyve verdi, bindi (اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): vebal, günahın cezası/ ağır yük/ günah, suç (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi/ tesbih ve temsil yoluyla (ruhu cesede) üfledi (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَلْاَزْرَقُ ج زُرْقٌ): beyaz ile siyah arası bir renkte olan, mor, gri, mavi (bedenlerin zahmet ve meşakkatlerin tesiriyle eziyet ve işkenceler neticesinde morarması yahut gözlerin kör olması yahutta susuzluktan dolayı gözlerin kararması) (تَخَافَتَ يَتَخَافَتُ تَخَافُتًا): (tefâul bâbı) gizlice söyleşti, gizli gizli konuştu, fısıldaştı (يَوْمَئِذٍ): o gün (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti, yerleşti/ gecikti/ dayandı/ karşı koydu, durdu (بَيْنَ): (zarf) arasında [اَلْاَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen [اَلْاَمْثَلُ (مَثَلَ يَمْثُلُ]: (ism-i tafdîl) en faziletli, en güzel örnek (اَلطَّرِيقَةُ ج طَرَائِقُ): numune-i imtisal kişi, rehber/ yol/ hat/ hendek/ siret, davranış (اَلْعَشْرُ ث عَشَرَةُ): on (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz f.) sordu, istedi (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْقَاعُ): (çukurda bulunan) düz arazi (اَلصَّفْصَفُ): düz arazi (نَسَفَ يَنْسِفُ نَسْفًا): temelinden oynattı, kaldırdı veya savurdu, kökünden söktü (اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz, sapma (وَذِرَ يَذَرُ رَذْرًا): bıraktı, ilgilenmedi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz f.) gördü (اَلْاَمْتُ): yükseklik, alçaklık, iniş çıkış

(20 / TÂ-HÂ, 108 - 109 – 110 – 111 – 112 – 113):

(اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz, sapma (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ إِتِّبَاعًا): (iftiâl b.) uydu, arkasından yürüdü [اَلدَّاعِي (دَعَا يَدْعُو]: (ism-i fâil) çağıran (اَلصَّوْتُ ج اَصْوَاتٌ): ses (خَشَعَ يَخْشَعُ خُشُوعًا): huşuda bulundu, hürmet gösterdi, sakin ve sessiz oldu (أَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا): (mehmuz fiil) izin verdi (اَلْهَمْسُ): sessizlik (dudağın kımıldayıp da sesin çıkmayışı ya da ayağın yere basıp da hafif tıpırtıdan başka ses çıkarmaması gibi sessizce yapılan hareket) (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا لَهُ): (nâkıs fiil) namına seçti, tercih etti, razı oldu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً): (ecvef - if'al) kuşattı, şamil oldu (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arka, geri (عَنَا يَعْنُو عُنُوًّا): (nâkıs fiil) eğildi, boyun eğdi (اَلْحَيُّ ج اَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat/ başlangıç/ yön (خَابَ يَخِيبُ خَيْبَةً): (ecvef fiil) kaybetti, maksada erişemedi [اَلْقَيُّومُ (قَامَ يَقُومُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) zatı ile kaim olan, baki kalan, kâinatı mükemmel bir şekilde idare edip ayakta tutan, muhafaza edip gözeten (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): yüklendi, gebe kaldı/ meyve verdi/ hücum etti (عَمِلَ يَعْمَلُ): yaptı, işledi [اَلْهَضْمُ (هَضَمَ]: (masdar) tam hakkını vermeme, hak yeme (أَحْدَثَ يُحْدِثُ): (if'al bâbı) yaptı, icad etti, meydana getirdi (صَرَّفَ يُصَرِّفُ): (tef'il bâbı) açıkladı/ çevirdi/ tahvil etti/ yönlendirdi (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdit mevzusu (azap vs)

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 319 (TÂ-HÂ: 114 – 125) ≻

فَتَعَالَى	اللَّهُ	الْمَلِكُ	الْحَقُّ ۗ	وَ	لَا تَعْجَلْ	بِالْقُرْآنِ	مِنْ قَبْلِ	أَنْ يُقْضَى
yücedir	Allah	hükümdar olan	Hak		acele etme	Kur'an'da	önce	tamamlanıp-bitmeden
başlama h., f. mazi	fâil, mevsuf	sıfat	2. sıfat	başlama h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari	car-mecrur	h. cer, zarf ismi, mecrur muzaf	muzafun ileyh; masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari

إِلَيْكَ	وَحْيُهُ ۖ	وَ	قُلْ	رَبِّ	زِدْنِي	عِلْمًا ﴿114﴾
sana	Onun vahyi	ve	de	Rabbim	arttır	İlmimi
car-mecrur	naibi fâil	atıf h.	emir fiili	mahzuf nida harfinin münadası	dua için emir fiili, nûnu vikaye, birinci mef'ul	ikinci mef'ul

114. Hak hükümdar olan Allah yücedir. Onun vahyi sana tamamlanıp-bitmeden önce, Kur'an'da (onu hemen okumakta) acele etme ve: "Rabbim, ilmimi arttır." de.

وَ	لَقَدْ	عَهِدْنَا	إِلَى آدَمَ	مِن قَبْلُ	فَنَسِيَ	وَ	لَمْ نَجِدْ	لَهُ	عَزْمًا ﴿115﴾
	Andolsun	Ahid vermiştik	Adem'e	bundan önce	fakat o unuttu	,	Biz bulmadık	onda	bir azim
başlama h.	yemin cevabı lamı, tahkik harfi	f. mazi, fâil	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mebni mecrur isim	atıf h., f. mazi	atıf h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul

115. Andolsun, biz bundan önce Adem'e (cennetteki şu ağacın meyvesinden yeme, diye) ahid (emir) vermiştik de o, unutmuştu. Biz onda bir azim (kararlılık) bulmadık.

وَ	إِذْ	قُلْنَا	لِلْمَلَائِكَةِ	اسْجُدُوا	لِآدَمَ	فَسَجَدُوا	إِلَّا	إِبْلِيسَ ۖ	أَبَى ﴿116﴾
	Bir zamanlar	demiştik	meleklere	secde edin	Adem için	secde etmişlerdi	dışında	İblis'in	o direnip çekinmişti
başla-ma h.	zarf ismi, (اذكر) takdir edilen fiilin mef'ulü, muzaf	muzafun ileyh: mazi fiil + fâil	car-mecrur	emir fiili, fâil	harfi cer, mecrur isim	atıf h., (f. mazi, fâil	istisna h.	müstesna	f. mazi, {(أَبَى) cümlesi, başlangıç cümlesi}

116. Bir zamanlar meleklere: "Adem için (Allah'a) secde edin" demiştik, İblis'in dışında (hepsi) secde etmişlerdi, o direnip çekinmişti.

فَقُلْنَا	يَا آدَمُ	إِنَّ	هَذَا	عَدُوٌّ	لَكَ	وَ	لِزَوْجِكَ	فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا
Sonrasında demiştik	Ey Adem	doğrusu	bu	düşmandır	sana	ve	eşine	sakın ikinizi çıkarmasın
başlama h., f. mazi, fâil	münada nida h.	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	(إِنَّ)'nin haberi,. mekûlü'l-kavl cümlesi	car-mecrur	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	rabıta (atıf h. de denmiştir) +nehy-i gâibin tekidi; nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul

فَتَشْقَى ﴿117﴾	مِنَ الْجَنَّةِ	إِنَّ	لَكَ	أَلَّا تَجُوعَ	فِيهَا	وَ	لَا تَعْرَىٰ ﴿118﴾
sonra bu sebeple mutsuz olursun	cennetten	Doğrusu	senin	acıkmaman	ordadır	ve	çıplak kalmaman
fâ-i sebebiye ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	(إِنَّ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	nefiy h., fiili muzari

117. Sonrasında: "Ey Adem, doğrusu bu sana ve eşine düşmandır; sakın sizi cennetten çıkarmasın, sonra bu sebeple mutsuz olursun." dedik. **118.** Doğrusu, senin acıkmaman ve çıplak kalmaman ordadır (cennettedir).

وَ	أَنَّكَ	لَا تَظْمَأُ	فِيهَا	وَ	لَا تَضْحَى ﴿119﴾
Ve	doğrusu sen	susamazsın	orada	ve	sıcaktan bunalmazsın
atıf h.	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi; nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari

119. Ve doğrusu sen orada susamazsın ve sıcaktan bunalmazsın."

فَوَسْوَسَ	إِلَيْهِ	الشَّيْطَانُ	قَالَ	يَا	آدَمُ	هَلْ أَدُلُّكَ
Böylece vesvese verdi	ona	şeytan	dedi	Ey	Adem	Sana göstereyim mi
başlama h., f. mazi	car-mecrur	fâil	f. mazi	nida h.	münada	soru h., f. mazi, mef'ul

﴿ 120 ﴾ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَ مُلْكٍ لا يَبْلَى

ağacını	sonsuzluk	ve	bir mülkü	yok olmayacak
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	(شَجَرَةِ) üzerine matuf, mevsuf	(مُلْكٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi nefiy h., fiili muzari

120. Böylece şeytan ona vesvese verdi; "Ey Adem! Sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir mülkü göstereyim mi?" dedi.

فَأَكَلاَ مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَ طَفِقَا يَخْصِفَانِ

Sonunda ikisi yediler	ondan	hemen akabinde göründü	kendilerine	ayıp yerleri	,	başladılar	örtmeye
atıf h., f. mazi, fâil	car-mecrur	atıf h., f. mazi	car-mecrur	fâil	atıf h.	f. mazi, nâsih (başlama fiilli), (طَفِقَ)'nın ismi	(طَفِقَ)'nın haberi, muzari fiil, fâil

﴿ 121 ﴾ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَ عَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ص

üzerlerine	yaprağından	cennet		isyan etmiş oldu	Adem	Rabbine	böylece yolunu şaşırdı
car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	başlama h.	f. mazi	fâil	mef'ul	atıf h., f. mazi

121. Sonunda ikisi ondan yediler, hemen akabinde ayıp yerleri kendilerine göründü (ortaya çıktı), üzerlerine cennet yaprağından örtmeye başladılar. Adem, Rabbine isyan etmiş oldu da yolunu şaşırdı (düzeni bozuldu).

﴿ 122 ﴾ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَ هَدَى

Sonra	onu seçti	Rabbi	akabinde tevbesini kabul etti		ve	doğru yolu gösterdi
atıf h.	f. mazi, mef'ul	fâil	car-mecrur	atıf h., f. mazi	atıf h.	f. mazi

122. Sonra Rabbi onu seçti, akabinde tevbesini kabul etti ve doğru yolu gösterdi.

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ج

dedi	inin	ordan	hep birlikte	Birbirinize		düşman olarak
f. mazi	emir fiili, fâil	car-mecrur	(اهْبِطَا)'nın fâilinden hal	mübteda	car-mecrur (عَدُوٌّ) ile bağlantılıdır	haber

(اهْبِطَا)'nın fâilinden ikinci hal; isim cümlesi

﴿ 123 ﴾ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلاَ يَضِلُّ وَ لاَ يَشْقَى

Sonra eğer	size gelirse	benden	bir yol gösterici	kim de	uyar sa	benim hida-yetime uyarsa	artık o şaşırıp sapmaz	ve	mutsuz olmaz
atıf h., (إِنْ): şart h., (مَا): zaide	fi'lu'ş-şart; tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	fâil	cevabü'ş-şart için rabıta, mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; f. mazi	mef'ul	rabıta (bağlaç)+ cevâbü'ş-şart; nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir.[3]	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari

{... (مَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ) cümlesi, (إِمَّا)'nın cevabü'ş-şartı }

123. Dedi ki: "Birbirinize düşman olarak, hep birlikte ordan inin. Sonra eğer size benden bir yol gösterici gelirse ve kim de benim o hidayetime uyarsa artık o şaşırıp sapmaz ve mutsuz olmaz."

وَ مَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا

atıf h.	Kim	yüz çevirirse	benim zikrimden	artık	onun için vardır	bir geçim	dar
	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; f. mazi	h. cer, mecrur isim	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf,	sıfat

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberi

[3] (مَنِ اتَّبَعَ) cümlesi, (إِمَّا)'nın birinci cevabü'ş-şartı, takdir edilen mübteda ile birlikte (فهو لا يضل) cümlesi, ikinci cevabü'ş-şartıdır da denmiştir.

﴿ 124 ﴾

وَ	نَحْشُرُهُ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	أَعْمَى
ve	biz onu haşrederiz	günü	kıyamet	kör olarak
atıf h.	fiili muzari, mef'ul	zaman zarfı	muzafun ileyh	(نحشره)'deki mef'ul zamirden hal

124. "Kim benim zikrimden yüz çevirirse, artık onun için dar (sıkıntılı) bir geçim vardır ve biz onu kıyamet günü kör olarak haşrederiz."

﴿ 125 ﴾

قَالَ	رَبِّ	لِمَ	حَشَرْتَنِي	أَعْمَى	وَ	,	قَدْ	كُنْتُ	بَصِيرًا
demiştir	Rabbim	niçin	beni haşrettin	kör olarak			ben biriyken		görmekte olan
f. mazi	mahzuf nida harfinin münadası	harfi cer, soru ismi (tahfif için elif kaldırılmış)	f. mazi, fâil, (نِ): nûnu vikaye, mef'ul	mef'ul zamirden hal	hal vâvı		tahkik h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

(حَشَرْتَنِي)'deki mef'ul zamirden 2. hal; fiil cümlesi

125. "O da (orda şöyle) demiş olur: - Rabbim, ben görmekte olan biriyken, beni niçin kör olarak haşrettin?"

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 319 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 114 – 115 – 116 - 117 – 118 – 119):

(تَعَالَى يَتَعَالَى تَعَالِيًا): (tefâul b.) kıyas edilemeyecek derecede yüksek oldu, yüce oldu (عَهِدَ يَعْهَدُ عَهْدًا): emretti, ahdetti (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, sultan, hükümdar/ Esma-i ilahiyeden: mülkünde istediği gibi tasarruf eden, her şeye hükmedebilen (عَجِلَ يَعْجَلُ عَجَلاً): acele etti (اَلْعَزْمُ): azim, kesin karar, sağlam niyet (قَضِيَ يَقْضِي): (nâkıs fiil) tamamladı / yapıp bitirdi (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, eğildi, boyun eğdi, bağlandı (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (أَبَى يَأْبَى): (nâkıs-mehmuz f.) razı olmadı, dayattı (زَادَ يَزِيدُ): (ecvef fiil) artırdı, arttı (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): karı, zevce, eş (أَخْرَجَ يُخْرِجُ): (if'al bâbı) çıkardı (جَاعَ يَجُوعُ): (ecvef fiil) acıktı (شَقِيَ يَشْقَى شَقًا): (nâkıs fiil) bedbaht, kötü halli oldu, mesud olmadı (ظَمِئَ يَظْمَأُ ظَمَاءً): susadı, susuz kaldı (عَرِيَ يَعْرَى عَرْيًا): (nâkıs fiil) çıplak oldu, çıplak kaldı (ضَحِيَ يَضْحَى ضُحِيًّا): (nâkıs fiil) sıcaklandı, güneşte yandı

(20 / TÂ-HÂ, 120 – 121 – 122 - 123 – 124 - 125):

(وَسْوَسَ يُوَسْوِسُ وَسْوَسَةً): (dahrece bâbı) vesvese verdi, dürtükledi/ içinden geçirdi, aklına getirdi (دَلَّ يَدُلُّ دَلاَلَةً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi (بَلِيَ يَبْلَى بَلاَءً): (nâkıs fiil) eskidi, zeval buldu/ gözden kayboldu (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç [(خَلَدَ يَخْلُدُ) اَلْخُلْدُ]: sonsuzluk, ebediyet (اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk, mülkiyet (بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): (nâkıs fiil) zuhur etti, ortaya çıktı/ kıra çıktı, kırda oturdu (اَلْوَرَقُ ج اَوْرَاقٌ): yaprak, kâğıt, kâğıt para (اَلسَّوْءَةُ ج سَوْءَاتٌ): izharı ayıp olup örtülmesi gerekli olan ayıp ve çirkin yer (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz fiil) yedi (طَفِقَ يَطْفَقُ طَفَقًا): (başlama fiillerinden) ...a başladı, (خَصَفَ يَخْصِفُ خَصْفًا): örttü, yapıştırdı, bağladı, yamadı (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (غَوَى يَغْوَى غَيًّا): düzeni bozuldu, zarar gördü/ rahatı kaçtı/ azdı (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef fiil) tevbesini kabul etti (اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftiâl bâbı) seçti (اَلْهُدَايَ): hak din, doğru yol (هَبَطَ يَهْبِطُ هُبُوطًا): indi, düştü, yuvarlandı/ konakladı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı/ kayboldu, zayi oldu/ yanıldı/ gizlendi (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (شَقِيَ يَشْقَى شَقًا): (nâkıs f.) bedbaht, kötü halli oldu, mesud olmadı (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü (أَعْرَضَ يُعْرِضُ): (if'al bâbı) yüz çevirdi (اَلْمَعِيشَةُ ج مَعَايِشُ): geçim kaynağı (اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (اَلضَّنْكُ): dar, kıt, darlık, fakirlik

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 320 (TÂ-HÂ: 126 – 135) ≻

﴿ 126 ﴾ قَالَ كَذٰلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا ۚ وَ كَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى

Der ki	İşte böyle	sana geldi	ayetlerimiz	fakat sen onları unuttun		işte böylece	bugün de	sen unutulmaktasın
f. mazi	car-mecrur	f. mazi, mef'ul	fâil	atıf h., f. mazi, fâil, muttasıl mef'ul	atıf h.	car-mecrur	zaman zarfı	meçhul fiili muzari

126. (Allah da o zaman) der ki: "İşte böyle, sana ayetlerimiz geldi, fakat sen onları unuttun, işte böylece bugün de sen unutulmaktasın."

وَ كَذٰلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَ لَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ

İşte	biz cezalandırırız	haddi aşan kimseleri		ve	inanmayan	ayetlerine
car-mecrur	fiili muzari	sıla; fiil cümlesi; f. mazi	mef'ul, ismi mevsul	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, muzaf,
atıf h.						

﴿ 127 ﴾ رَبِّهِ ۖ وَ لَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَ أَبْقَى

Rabbinin		azabı	ahiretin	kesinlikle daha şiddetli	ve	daha süreklidir
muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (ه):muzafun ileyh	başlama h.	ibtida h. {tekid lamı da denmiştir} , mübteda, muzaf	muzafun ileyh	haber	atıf h.	(أَشَدُّ) üzerine matuf

127. İşte biz haddi aşanları ve Rabbinin ayetlerine inanmayan kimseleri böyle cezalandırırız; ahiretin azabı ise kesinlikle daha şiddetli ve daha süreklidir.

أَ فَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ

hidayete (doğru yola) iletmedi mi	onları	nicelerini	helak etmemiz	kendilerinden önceki		nesillerden
soru h.	car-mecrur	mef'ul mukaddem {kem-i haberiye }	f. mazi, fâil, {cümle olarak nasb mahallinde (يَهْدِ)'nin mef'ulü olup (كَمْ) ile bağlantılı da denmiş}	zaman zarfı		car-mecrur
başlama h., cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari						

﴿ 128 ﴾ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ ۗ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَىٰ ۚ

yürüyüp durdukları	meskenlerinde	Doğrusu	bunda vardır	işaretler	sahipleri için	akıl
(لَهُمْ)'deki zamirden hal; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	h. cer, mecrur isim, muzaf, {(آيَاتٍ)'nin sıfatı }	muzafun ileyh, maksur isim

128. (Bugün) Meskenlerinde yürüyüp durdukları, kendilerinden önceki nesillerden nicelerini helak etmemiz, onları hidayete (doğru yola) iletmedi mi? Doğrusu bunda akıl sahipleri için işaretler vardır.

﴿ 129 ﴾ وَ لَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَ أَجَلٌ مُسَمًّى ۖ

Eğer olmasaydı	bir söz	geçmiş	Rabbinden	olurdu	kaçınılmaz	ve	bir ecel	isimlenmiş
şart h.	mübteda, { (موجود) takdir edilen haberi mahzuf da denmiş}	haber, mazi fiil cüm.	h. cer+ mecrur isim, muzaf+ muz.ileyh	(لَوْلَا)'nın cevabı için gelen lam, f. mazi, nâsih, ismi gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.	(كَلِمَةٌ) üzerine matuf, mevsuf	sıfat, maksur isim
başlama h.								

129. Eğer Rabbinden geçmiş bir söz ve isimlenmiş (belirlenmiş) bir ecel (süre) olmasaydı kesinlikle (helak edilmeleri) kaçınılmaz olurdu.

فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِهَا ۚ

O halde sabırlı ol	onların söylediği şeylere karşı		tesbih et	hamd ile	Rabbini		doğuşundan önce		güneşin	ve	batışından	önce
rabıta, emir fiil	h. cer, ismi mevsul {(مَا): masdar h. de denmiş}	sıla; muzari fiil +fâil	atıf h.	emir fiili	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هَا): muzafun ileyh

﴿ 130 ﴾ تَرْضَى لَعَلَّكَ النَّهَارِ أَطْرَافَ وَ فَسَبِّحْ اللَّيْلِ آنَاءِ مِنْ وَ

saatlerinden	Gece	tesbih et	ve	uçlarında	gündüzün	Belki		hoşnut olursun
h.cer, mecrur isim, muzaf {(سَبِّحْ) ile bağlantılı}	muz. ileyh	atıf h. {zaide de denmiştir}, emir fiili	atıf h.	(قَبْلَ) üzerine matuf, muzaf	muzafun ileyh	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi		(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi
atıf h.								

130. O halde onların söylediği şeylere karşı sabırlı ol, güneşin doğuşundan önce ve batışından önce Rabbini hamd ile tesbih et. Gece saatlerinden bir bölümde ve gündüzün uçlarında tesbih et. Belki sen (böylelikle) hoşnut olursun.

وَ	لَا تَمُدَّنَّ	عَيْنَيْكَ	إِلَىٰ مَا	مَتَّعْنَا	بِهِ	أَزْوَاجًا	مِنْهُمْ	زَهْرَةَ	الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا
	gözünü uzatma		faydalandırdığımız şeylere		kendisiyle	bazı çiftleri	onlardan	süsü olarak	hayatının	dünya
	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari	mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi; fâil	car-mecrur	mef'ul	car-mecrur	hal, mansub, muzaf {(أَزْوَاجًا)'den bedel de denmiş}	muzafun ileyh, mecrur, mevsuf	sıfat

لِنَفْتِنَهُمْ	فِيهِ ۚ	وَ	رِزْقُ	رَبِّكَ	خَيْرٌ	وَ	أَبْقَىٰ	﴿ 131 ﴾	وَ	أْمُرْ	أَهْلَكَ	بِالصَّلَاةِ
kendilerini denememiz için	onda		rızkı	Rabbinin	daha hayırlı	ve	daha süreklidir			emret	Ehline	namazı
ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	başlama h.	mübte-da	muzafun ileyh, muzaf, (كَ):muz.ileyh	haber	atıf h.	(خَيْرٌ) üzerine matuf			emir fiili	atıf h.	car-mecrur

﴿ 132 ﴾	لِلتَّقْوَىٰ	الْعَاقِبَةُ	وَ	نَرْزُقُكَ ۖ	نَحْنُ	رِزْقًا ۖ	لَا نَسْأَلُكَ		عَلَيْهَا ۖ	اصْطَبِرْ	وَ	
	takvanındır	akibet		sana rızık veriyoruz	biz	rızık	Biz senden istemiyoruz		ona	sen de sabırla devam et		
	haber	mübteda	başlama h.	haber, muzari fiil cüm.,mef'ul	mübteda	ikinci mef'ul	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul		car-mecrur	emir fiili	atıf h.	

131. Sakın onlardan bazı çiftleri (grupları), kendilerini onda denemek için dünya hayatının süsü olarak kendisiyle faydalandırdığımız şeylere gözünü uzatma (dünya saltanat ve lüksüne gözünü dikme). Rabbinin rızkı daha hayırlı ve daha süreklidir. **132**. Ehline (ailene, ümmetine, yakınlarına, etrafına) namazı emret ve sen de onda sabırla devam et (kararlı ol). Biz senden rızık istemiyoruz, biz sana rızık veriyoruz. (Güzel) akibet takvanındır.

أَ	مِنْ رَبِّهِ ۖ	بِآيَةٍ	يَأْتِينَا	لَوْلَا	قَالُوا	وَ
mi soru h.	Rabbinden	bir mucize	Bize getirmeli	değil miydi	dediler	
	harfi cer, (mecrur isim, {(آية)'in sıfatı}	car-mecrur	fiili muzari, mef'ul	şart h.	f. mazi, fâil	başlama h.

﴿ 133 ﴾	الْأُولَىٰ	فِي الصُّحُفِ	مَا	بَيِّنَةُ	لَمْ تَأْتِهِمْ	وَ
	Önceki	sahifelerdeki	şeylerin	açık belgesi	onlara gelmedi (mi)	
	sıfat	sıla; şibhi cümle	muzafun ileyh, ismi mevsul	fâil, muzaf	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.

133. "Bize Rabbinden bir ayet (mucize, işaret) getirmeli değil miydi?" Önceki sahifelerdekilerin (kitapların) açık belgesi onlara gelmedi mi?

وَ	لَوْ	أَنَّا	أَهْلَكْنَاهُمْ	بِعَذَابٍ	مِنْ قَبْلِهِ	لَقَالُوا	رَبَّنَا	لَوْلَا	أَرْسَلْتَ
	Şayet	biz	onları helak etseydik	bir azab ile	bundan önceki	derlerdi	Rabbimiz	değil miydin	göndermeli
başlama h.	şart h.	tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fâil, mef'ul	car-mecrur	harfi cer, zarf ismi, (عذاب)'nin sıfatı}	cevabü'ş-şart için rabıta, f. mazi, fâil	mahzuf nida harfiyle münada	şart h.	f. mazi, fâil

﴿ 134 ﴾	نَخْزَىٰ	وَ	أَنْ نَذِلَّ	مِنْ قَبْلِ	آيَاتِكَ	فَنَتَّبِعَ	رَسُولًا	إِلَيْنَا
	zelil	ve	rezil olmadan	önce	senin ayetlerine	ki tâbi olsaydık	bir elçi	bize
	mansub fiili muzari	atıf h.	muzafun ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari,	harfi cer, zarf ismi, muzaf	mef'ul	fâ-i sebebiye, fiili muzari	mef'ul	car-mecrur

134. Şayet biz onları bundan önceki bir azab ile helak etseydik, kesinlikle: "Rabbimiz, bize bir elçi göndermeli değil miydin, zelil ve rezil olmadan önce senin ayetlerine tâbi olsaydık." derlerdi.

أَصْحَابُ	مَنْ	فَسَتَعْلَمُونَ	فَتَرَبَّصُوا ۚ	مُتَرَبِّصٌ	كُلٌّ	قُلْ
sahipleri	kimler	Sonra bileceksiniz	o halde bekleyip gözleyin	bekleyip gözlemektedir	Herkes	De ki
haber, muzaf, cümle	mübteda, soru ismi	atıf h. istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari+fâil	atıf h. emir fiili, fâil	haber	mübteda	emir fiili

(تَعْلَمُونَ)'nin mef'ûlü; isim cümlesi

﴿ 135 ﴾	اهْتَدَى	مَنِ	وَ	السَّوِيِّ	الصِّرَاطِ
	doğru yolda olan kim(miş)		ve	düzgün	yolun
	haber, mazi fiil cümlesi cümle	mübteda, soru ismi	atıf h.	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf

135. De ki: "Herkes bekleyip gözlemektedir; o halde siz de bekleyip gözleyin. Sonra, düzgün yolun sahipleri kimler ve doğru yolda olan kim(miş), bileceksiniz."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 320 ≻

(20 / TÂ-HÂ, 126 – 127 - 128 - 129 – 130 – 131):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (قَبْلُ): (zarf) önce

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı, terk etti, hatırına getirmedi/ unutulmuş gibi muamele yaptı

(أَسْرَفَ يُسْرِفُ إِسْرَافًا): (if'al bâbı) israf etti, orta yolu aştı (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz fiil, if'al bâbı) inandı, emin kıldı

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar [(اَلْأَشَدُّ ‹شَدَّ يَشُدُّ›]: (ism-i tafdîl) daha kuvvetli, en şiddetli, en sıkı

(اَلْأَبْقَى): (ism-i tafdîl) en baki, fani olmayan (هَدَى يَهْدِي): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helak etti, öldürdü,telef etti, harcadı,kökünü kazıdı (أُولُو ث أُولَاتُ): sahipler

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü/ adım attı/ yolundan gitti/ doğru yolda gitti (اَلنُّهْيَةُ ج نُهًى): akıl

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, öne geçti/ kaçıp kurtuldu

(اَللِّزَامُ): kaçınılmaz, zaruri, gerekli/ sabit (اَلزَّهْرَةُ ج زُهُورٌ): çiçek, süs (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

[اَلْمُسَمَّى (سَمَّى يُسَمِّي]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti [اَلطُّلُوعُ ‹طَلَعَ يَطْلُعُ›]: (masdar) doğma

[اَلْغُرُوبُ ‹غَرَبَ يَغْرُبُ›]: batış (اَلْآنَاءُ ج آنَاءٌ): vakit, saat (اَلطَّرَفُ ج اَطْرَافٌ): taraf, uç (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnud oldu, hoşlandı, tercih etti, razı oldu, sevdi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) dikti/ uzattı/ düzledi/kaplattı/ bollaştırdı/ mühlet verdi (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz/ pınar, kaynak

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi/ uzun ömürler verdi/ iyilikte bulundu (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, çift, zevce

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi/ yaktı, ateşe attı/ eziyet etti [اَلْأَبْقَى ‹بَقِيَ يَبْقَى›]: (ism-i tafdîl en baki, fani olmayan

(20 / TÂ-HÂ, 132 - 133 -134 – 135):

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti [اَلرِّزْقُ ‹رَزَقَ يَرْزُقُ›]: rızık (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice

(اِصْطَبَرَ يَصْطَبِرُ اِصْطِبَارًا): (iftiâl bâbı) çok sabırlı oldu, ziyade tahammül etti (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالًا): (mehmuz fiil) istedi, sordu, hesaba çekti (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nâkıs ve mehmuz fiil) getirdi

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz f.) geldi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, izah eden (اَلْاَوَّلُ ث اُولَى): ilk, birinci, önceki

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğradı, harcadı, öldürdü (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا): (if'al bâbı) gönderdi

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl b.) uydu, arkasından yürüdü (خَزِيَ يَخْزَى خِزْيًا): (nâkıs fiil) alçak, kepaze, rezil rüsva oldu

(ذَلَّ يَذِلُّ ذُلًّا): (muzaaf fiil) (herhangi bir zorlamadan dolayı) zillet gösterdi, hakir ve zelil oldu, alçak ve aşağılık oldu

[اَلْمُتَرَبِّصُ ‹تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ›]: (ism-i fâil) duran, bekleyen, gözetleyen (قَبْلُ): (zarf) önce

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan, dosdoğru ve düzgün yol

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (nâkıs - iftiâl) hidayete erdi, doğru yolu buldu, tanıdı (اَلسَّوِيُّ): dosdoğru, kâmil, düzgün

📖📖📖📖📖📖📖

ONALTINCI CÜZÜN SONU

17. CÜZ

سورة الأنبياء (21)

(ENBİYA (Peygamberler) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 112 ayettir.)

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 321 - 330 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

اِقْتَرَبَ	لِلنَّاسِ	حِسَابُهُمْ	وَ	هُمْ	فِي غَفْلَةٍ	مُعْرِضُونَ ج	﴿1﴾
yaklaştı	İnsanların	hesapları	,	onlar	gaflet içinde	yüz çeviriyorlar	
fiili mazi	car-mecrur	fail	hal vâvı	mübteda	haber: şibhi cümle	ikinci habe	

hal: isim cümlesi

1. İnsanların hesapları (hesaba çekilme zamanları) yaklaştı. (Hal böyle iken) onlar gaflet içinde yüzçeviriyorlar.

مَا يَأْتِيهِمْ	مِنْ ذِكْرٍ	مِنْ رَبِّهِمْ	مُحْدَثٍ	إِلَّا	اسْتَمَعُوهُ	وَ
kendilerine gelmez ki	bir zikir	Rablerinden	yeni	illa	onu dinlerler	
nefiy h., fiili muzari, mef'ul	zaid cer, fail, mevsuf,	(ذِكْرٍ)'in sıfatı: şibhi cüm	(ذِكْرٍ)'in 2. sıfatı	istisna h.	fiili mazi, fail, mef'ul	hal vâvı

هُمْ	يَلْعَبُونَ لا	﴿2﴾	لَاهِيَةً	قُلُوبُهُمْ ط	وَ	أَسَرُّوا	النَّجْوَى ق
	alaya alarak		eğlenerek	kalpleri		gizlediler	şu fısıltıyı
	haber; fiil cümlesi		hal	fail	başla-ma h.	fiili mazi, fail	mef'ûl, maksur isim

الَّذِينَ	ظَلَمُوا ق	هَلْ	هَذَا	إِلَّا	بَشَرٌ	مِثْلُكُمْ ج	﴿3﴾
Zulmedenler		mıdır	Bu	başkası	bir insandan	sizin gibi	
ismi mevsul (أَسَرُّوا)'nun failinden bedel	fiili mazi, fail	soru h.	mübteda, işaret ismi	istisna h.	haber, mevsuf	sıfat	

أَ	فَتَأْتُونَ	السِّحْرَ	وَ	أَنْتُمْ	تُبْصِرُونَ
mi	geliyorsunuz	sihre		Siz	göz göre göre
soru h.	atıf h., fiili muzari+fâil	mef'ul	hal vâvı	mübteda	haber: fiil cümlesi ref mah.; fiili muzari+fâil

hal: isim cümlesi

2-3. Rablerinden kendilerine yeni bir zikir (hatırlatıcı bir öğüt) gelmez ki illa onu alaya alarak, kalpleri (zevkler peşinde) eğlenerek dinlerler. Zulmedenler, şu fısıltıyı gizlediler (toplantılarında gizlice şöyle fısıldaştılar): "Bu (şahıs), sizin gibi bir insandan başkası mıdır? Siz, göz göre göre sihre mi geliyorsunuz?".

قَالَ	رَبِّي	يَعْلَمُ	الْقَوْلَ	فِي السَّمَاءِ	وَ	الْأَرْضِ ز	وَ	هُوَ	السَّمِيعُ	الْعَلِيمُ	﴿4﴾
dedi	Benim Rabbim	bilir	söyleneni	gökte	ve	yerde		O	işitendir	bilendir	
fiili mazi	mübteda	(رَبِّي) mübtedasının haberi; fiil cümlesi	mef'ûl	h. cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	hal vâvı		haber	ikinci haber	

hal; isim cümlesi

4. (Peygamber:) "Benim Rabbim gökte ve yerde (söylenen her) sözü bilir. O, (her şeyi mükemmel) işitendir, (her şeyi mükemmel) bilendir" dedi.

بَلْ	قَالُوا	أَضْغَاثُ	أَحْلَامٍ	بَلِ	افْتَرَاهُ	بَلْ
Hayır	dediler	karışık	düşlerdir	Hayır	onu uydurmuştur	Hayır
idrab h.	fiili mazi, fail	(هَٰذِهِ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muzafun ileyh	idrab h.	fiili mazi, mef'ûl	idrab h.

﴿ 5 ﴾ الْأَوَّلُونَ أُرْسِلَ كَمَا بِآيَةٍ فَلْيَأْتِنَا ۚ شَاعِرٌ هُوَ

öncekilerin	gönderilmesi	gibi	bir mucize	O halde bize getirsin	şairdir	o
naibi fail	meçhul fiili mazi	harfi cer, masdar h.	car-mecrur	emr-i gâib; rabıta (bağlaç), emir lâmı, fiili muzari, mef'ûl	haber	mübteda

5. Onlar: "Hayır; bunlar karmakarışık düşlerdir", "Hayır, onu uydurmuştur" "Hayır; o şairdir," "O halde (madem öyle) önceki (peygamberlerlerin mucizelerle) gönderilmesi gibi o (da) bize bir mucize getirsin" dediler.

﴿ 6 ﴾ يُؤْمِنُونَ فَهُمْ أَ ۚ أَهْلَكْنَاهَا ۚ مِنْ قَرْيَةٍ قَبْلَهُمْ آمَنَتْ مَا

inanacaklar	şimdi onlar	mı	helak ettiğimiz	hiçbir kasaba	Onlardan önce	inanmadı	
haber: fiili muzari+fâil	atıf h., mübteda	soru h.	(قَرْيَةٍ) kelimesinin sıfatı; fiili mazi fail, mef'ul	zaid cer, fail	zaman zarfı, muzaf, (هُمْ):muz. ileyh	fiili mazi	nefiy h.

6. Onlardan önce helak ettiğimiz hiçbir kasaba inanmadı, şimdi onlar mı inanacaklar?

إِلَيْهِمْ نُوحِي رِجَالًا إِلَّا قَبْلَكَ مَا أَرْسَلْنَا وَ

kendilerine	vahyettiğimiz	erkeklerden başkasını		Senden önce	göndermedik	
car-mecrur	(رِجَالًا)'in sıfatı: fiil cümllesi	mef'ûl, mevsuf istisna h.		:zaman zarfı, muzaf, muzafun ileyh	nefiy h., fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 7 ﴾ لَا تَعْلَمُونَ كُنْتُمْ إِنْ الذِّكْرِ أَهْلَ فَاسْأَلُوا

Bilmiyorsanız			Kitab ehline		sorun
(كَانَ):nin haberi: nefiy h. fiili muzari+fâil	fiili mazi, nâsih, (كَانَ):nin ismi	şart h.	muzafun ileyh	mef'ûl, muzaf	rabıta, emir fiili, fail

7. Senden önce kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını göndermedik. Bilmiyorsanız Kitap ehline sorun.

﴿ 8 ﴾ خَالِدِينَ كَانُوا مَا وَ الطَّعَامَ لَا يَأْكُلُونَ جَسَدًا جَعَلْنَاهُمْ مَا وَ

ebedi kalıcılar	değillerdi	ve	yemek	yemez	bir ceset	Biz onları kılmadık	
(كَانَ)nin haberi	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	mef'ul	(جَسَدًا)'in sıfatı; nefiy h., fiili muzari+fâil	ikinci mef'ûl	nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

8. Biz onları yemek yemez bir ceset kılmadık ve onlar ebedi kalıcı da değillerdi.

وَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ الْوَعْدَ صَدَقْنَاهُمُ ثُمَّ

ve	onları kurtardık	verdiğimiz söze	onlara sadık olduk	Sonra
atıf h.	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ûl	ikinci mef'ûl	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

﴿ 9 ﴾ الْمُسْرِفِينَ أَهْلَكْنَا وَ نَشَاءُ مَنْ

aşırı gidenleri	helak ettik	;	dilediğimiz kişileri	
mef'ûl	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla;: muzari fiil cüm	(أَنْجَيْنَا)'nın mef'ûlüne matuf, ismi mevsul

9. Sonra Biz onlara verdiğimiz söze sadık olduk, bu sebeple kendilerini ve dilediğimiz kişileri kurtardık; aşırı gidenleri helak ettik.

﴿ 10 ﴾ تَعْقِلُونَ ۚ فَلَا أَ ۚ ذِكْرُكُمْ فِيهِ كِتَابًا إِلَيْكُمْ أَنْزَلْنَا لَقَدْ

hala akletmiyor musunuz		şerefiniz	içinde bulunan	bir Kitap	size	indirdik	And olsun
atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	soru h.	mübteda muahhar.	haber mukaddem	mef'ûl	car-mecrur	fiili mazi, fail	lâmu cevabi'l kasem, tahkik h.
		(كِتَابًا)'in sıfatı; isim cümlesi				yeminin cevabı	

10. And olsun ki, size içinde şerefiniz (veya öğüt) bulunan bir Kitap indirdik; hala akletmiyor musunuz?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 321 ≻

(21 / ENBİYA, 1 – 2 - 3):

(اِقْتَرَبَ يَقْتَرِبُ اِقْتِرَابًا): (iftiâl b.) pek yakın oldu, çok yaklaştı [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: (masdar) muhasebe, hesaba çekme

(اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuze'l-fa ve nâkıs fiil) geldi

[(أَحْدَثَ يُحْدِثُ) اَلْمُحْدَثُ]: (ism-i mef'ûl) yeni, ihdas edilen (لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): alaya aldı, eğlendi/ oynadı

(اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (Allah'a nisbet edilirse, işitenleri ilmiyle bilmesi)

[(لَهَا يَلْهُو) اَللاَّهِيَةُ]: (ism-i fâil) eğlenen, vazgeçen, (hakikati kabullenmekten) yüz çeviren

(أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al b.) gizledi, sırverdi (اَلنَّجْوَى): fısıltı veya sır/ fısıldama (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat, aynısı (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü, açıkça bildi

(21 / ENBİYA, 4 – 5 - 6):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma-i ilahiyeden) işitici (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz - nâkıs) getirdi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(اَلضِّغْثُ ج اَضْغَاثٌ): karışık şey/ demet (اَلْحُلُمُ ج اَحْلاَمٌ): düş, rüya (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (ifal bâbı) gönderdi

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl b.) uydurdu, düzdü, iftira etti (اَلشَّاعِرُ): (ism-i fâil) şair (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): kasaba, belde/ belde halkı (قَبْلُ): (zarf) önce

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, harcadı, telef etti, kökünü kazıdı

(21 / ENBİYA, 7 – 8 – 9 - 10):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs - if'al) vahyetti, işaret etti, fısıldadı, ilham etti, sevk etti, yol gösterdi

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ yarattı/ çevirdi/ hükmetti

(اَلْجَسَدُ ج اَجْسَادٌ): cansız cisim, ceset, vücut (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yemek, yiyecek/ yedirme, doyurma (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru oldu/ doğru söz söyledi (أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (if'al bâbı) kurtardı

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, öldürdü, harcadı, kökünü kazıdı

(اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) israf eden, müsrif, orta yolu aşan

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 322 (ENBİYÂ: 11 – 24) ≻

﴿ 11 ﴾ وَ كَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَ أَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ

	nice	kırıp geçirdik	kasabayı	olan	zalim	ve	varettik	onlardan sonra	bir toplum	başka
	mef'ûl mukaddem, kem-i haberiye	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.	fiili mazi, fail	zaman zarfı, muzaf, muzafun ileyh	mef'ûl, mevsuf	(قَوْمًا)' in sıfatı
	atıf h.									

(قَرْيَةٍ)' in sıfatı; fiil cümlesi

11. Halkı zalim olan nice kasabayı kırıp geçirdik ve onlardan sonra başka bir toplum varettik.

﴿ 12 ﴾ فَلَمَّا أَحَسُّوا بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ط

Onlar hissettiklerinde	bizim baskınımızı	Bir de bakarsın ki	oradan	süratle kaçıyorlar	
atıf h. - cezmetmeyen ve şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail	mef'ul	müfâcee (zamirin önünde geldiği için sürpriz) edatı	car mecrur	haber: fiili muzari+fâil	
		mübteda			

cevâbü'ş-şart

12. Onlar bizim baskınımızı hissettiklerinde, bir de bakarsın ki oradan süratle kaçıyorlar.

﴿ 13 ﴾ لَا تَرْكُضُوا وَ ارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَ مَسَاكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ

Koşup kaçmayın	;	dönün	şeylere	şımartıldığınız	içinde	meskenlerinize	Belki siz	sorguya çekileceksiniz	
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	atıf h.	(emir fiili, fâil	harfi cer, ismi mevsul	sıla;: meçhul mazi fiil cüm.; nâibi fâil	car-mecrur	(مَا)'ya matuf, muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: meçhul muzari fiil cüm	
	atıf h.								

13. "Koşup kaçmayın; içinde şımartıldığınız şeylere (size verilen nimetlere), meskenlerinize dönün, belki sorguya çekileceksiniz".

﴿ 14 ﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

dediler	Vay bizlere!	Doğrusu biz	Zalim kimselerdik	
fiili mazi, fail	nida h.,münada	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	(كَانَ)nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ) nin ism

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberinden oluşan fiil cümlesi

Nida'nın cevabı

14. "Vay bize (başımıza geleceklere)! Doğrusu biz zalimlerdik (haksızlık yapmış kimselerdik)" dediler.

﴿ 15 ﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ

devam etti	bu	haykırmaları	Biz onları yapıncaya kadar	biçilmiş ekin	sönen ocak	
fiili mazi	başlama h., nefiy h.	(مَا زَالَ)'nin haberi	(مَا زَالَ)'nin ismi; işaret ismi	ikinci mef'ul	(هُمْ)'ün sıfatı	
			fiili mazi, fail, mef'ûl	gaye ve nasb h.		

15. Biz onları biçilmiş ekin ve sönen ocak (bir yığın kül haline) yapıncaya kadar bu haykırmaları devam etti.

﴿ 16 ﴾ وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَ الْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

	yaratmadık	gökleri	,	yeri	ve	şeyleri	ikisinin arasındaki	oyuncular olarak
başla-ma h.	nefiy h., fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul.	sıla;: şibhi cüm	(خَلَقْنَا)'daki (نَا) zamirinden hal

16. Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri oyuncular olarak (oyun olsun diye) yaratmadık.

﴿ 17 ﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا ق إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ

şayet	dileseydik	edinmeyi		Eğlence	onu edinirdik	katımızdan	eğer	olsaydık	(bunu) yapacaklar
cezmetmeyen şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail	masdar ve nasb h.	fiili muzari	mef'ûl	cevap h., cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	harfi cer, zarf ismi	şart h	fi'lu'ş-şart: nâsih fiili mazi, (نَا):(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi; önceden açıklandığı için cevâbü'ş-şart mahzuf

17. Şayet eğlence edinmeyi dileseydik, (bunu) yapacaklar olsaydık, (şanımıza uygun şekilde yapardık. Biz böyle yapanlar değiliz.)

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ

Hayır fırlatırız Hakkı batılın üzerine da onu (beynini) parçalar Bir de bakmışsın ki o

İdrab h. | fiili muzari | car-mecrur | h. cer, mecrur isim | atıf h., fiili muzari, mef'ul | atıf h., müfacee h. | mübteda

زَاهِقٌ ۖ وَ لَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿18﴾

yok olup gitmiştir | başlama h. | size | yazıklar olsun | şeylerden | (Allah'a) yakıştırdığınız

haber | haber mukaddem | mübteda muahhar | harfi cer, ismi mevsul | sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil

18. Hayır, Biz hakkı batılın üstüne fırlatırız da onu (beynini) parçalar; Bir de bakmışsın ki o (batıl) yok olup gitmiştir. (Allah'a) yakıştırdığınız şeylerden (vasıflardan dolayı) yazıklar olsun size!

وَ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ

ve | O'nundur | kim varsa | Göklerde | ve | yerde

başlama h. | haber mukaddem: şibhi cüm. ref mah.; car mecrur | mübteda muahhar, ismi mevsul ref mah. | sıla;: car-mecrurdan oluşan şibhi cümle | atıf h. | atıf matuf mecrur

عَنْ عِبَادَتِهِ وَ لَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿19﴾ ۚ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

kişiler | Onun katındaki | büyüklenmezler | Ona kulluk etmekten | ve | yorulmazlar

mübteda, ismi mevsul | sıla;: şibhi cüm | haber: nefiy h., fiili muzari+fail | harfi cer, mecrur isim | atıf h. | nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil

19. Göklerde ve yerde kim varsa O'nundur. Katında olanlar O'na kulluk etmekten büyüklenmezler (kulluğu hafife alıp ibadetten el çekmezler) ve yorulmazlar.

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿20﴾

tesbih ederler | Gece | ve | gündüz | bıkmadan

fiili muzari+fâil { (يَسْتَكْبِرُونَ)'nin failinden hal de denmiştir} | mef'ûl | atıf h. | matuf | (يُسَبِّحُونَ)'nin failinden hal; nefiy h., fiili muzari+fâil

20. Gece ve gündüz, bıkmaksızın tesbih ederler (yüceliğini anıp medhü sena ederler).

أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿21﴾

Yoksa | edindiler | bir takım ilahlar | Yeryüzünden | onlar mı | neşri yapacaklar

atıf h. | fiili mazi, fâil | mef'ûl, mevsuf | sıfat: şibhi cüm. | mübteda | haber: fiil cümlesi, fiili muzari+fâil

ikinci sıfat; isim cümlesi

21. Yoksa bir takım ilahlar edindiler de yeryüzünden neşri (ölüleri dirltmeyi) onlar mı yapacaklar?

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ

Eğer | olsaydı | o ikisinde | ilahlar | başka | Allah'tan | ikisi de bozulurdu

şart h . | fiili mazi, nâsih | (كَانَ)'nin mukaddem haberi | (كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf | (آلِهَةٌ)'nün sıfatı; "غير" manasına (muzaf olarak gelen) istisna h. | muzafun ileyh | cevab h., fiili mazi, fail

فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿22﴾

münezzehtir | Allah | Rabbi | Arşın | vasıflandırdıklarından

başlama h., mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlak'ı, muzaf | muzafun ileyh, mevsuf | sıfat, muzaf (bedel de denmiştir) | muzafun ileyh | sıla; fiili muzari+fâil | harfi cer, ismi mevsul., {(مَا)'ya masdar harfi de denmiştir; yani; vasıflamalarından }

22. Eğer orada (yerle gökte) Allah'tan başka ilahlar olsaydı, ikisi de fesada uğrardı (düzeni bozulurdu). Arşın Rabbi olan Allah, onların vasıflandırdıklarından münezzehtir.

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَ هُمْ يُسْأَلُونَ ﴿23﴾

sorgulanmaz | yaptığı şeylerden | onlar ise | sorgulanırlar

nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari | sıla; cümlesi; fiili muzari | harfi cer, ismi mevsul | mübteda | haber: fiil cümlesi, meçhul fiili muzari+nâibi fâil; mübteda ve haber cüm. nasb mah. hal | hal vavı

23. O, yaptığı şeylerden sorgulanmaz, onlar ise sorgulanırlar (sorumlu tutulurlar).

أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً ۖ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۚ هَذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ

Yoksa | edindiler | O'ndan başka | ilahlar mı | De ki | getirin | delilinizi | Kesin | İşte bu | Kitab'ı | kişilerin | benimle beraber olan

atıf h. | fiili mazi, fail | h. cer, mecrur isim | mef'ul | emir fiili | emir fiili, fail | mef'ul | haber, muzaf | mübteda, işaret ismi | muz. ileyh, ismi mevsul | sıla;: şibhi cüm

﴿ 24 ﴾ مُعْرِضُونَ فَهُمْ الْحَقَّ لاَ يَعْلَمُونَ أَكْثَرُهُمْ بَلْ قَبْلِي ط مَنْ ذِكْرُ وَ

yüz çevirirler	bu yüzden onlar	gerçeği	bilmez	onların çoğu	Hayır	benden önceki	kişilerin	kitabları	
haber	atıf h., mübteda	mef'ûl	haber: nefy-i istikbal fiil cüm. fiili muzari+fâil	mübteda	idrab h.	zaman zarfı (muzaf+ muz.ileyh)	muzafun ileyh, ismi mevsul	matuf, muzaf	atıf h.

24. Yoksa O'ndan başka (bir takım) ilahlar mı edindiler? De ki: "Kesin delilinizi getirin. İşte bu, benimle beraber olan kişilerin (ümmetimin) Kitab'ı (Kur'an) ve benden önceki kişilerin Kitab'ı (Bu semavi kitaplarda birden fazla ilah olduğuna dair bir delil yok)!" Hayır; onların çoğu gerçeği bilmez de bu yüzden yüz çevirirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 322 ≻

(21 / ENBİYA, 11 – 12 - 13 – 14 - 15):

(قَصَمَ يَقْصِمُ قَصْمًا): kırıp geçirdi, helak etti (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde/ belde halkı [(ظَلَمَ) اَلظَّالِمَةُ]:(ism-i fâil) zulmeden (اَلْبَأْسُ): azap/ harp/ kuvvet, güç/ şiddet (أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, icat etti (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (أَحَسَّ يُحِسُّ إِحْسَاسًا): (if'al bâbı) hissetti, idrak etti, bildi (رَكَضَ يَرْكُضُ رَكْضًا): koştu, kaçtı/ vurdu (رَكَضَ يَرْكُضُ رَكْضًا): koçtu, kaştı/ vurdu (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken, ikamet yeri (أَتْرَفَ يُتْرِفُ إِتْرَافًا): (if'al bâbı) isteği yerine getirdi, nimetlendirdi, iştah edileni verdi/ şımarttı, coşturdu (سَأَلَ يَسْأَلُ): (mehmuze'l-ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline (جَعَلَ يَجْعَلُ): kıldı, yaptı (زَالَ يَزَالُ زَيَالاً): (ecvef fiil) (nefiy edatı ile kullanılır) devam etti, zail olmadı (اَلْخَامِدُ ج خَامِدُونَ): ölen, bayılan, sönen [(حَصَدَ يَحْصُدُ) اَلْحَصِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kesilen, biçilen (ekin), kökünden kazılan (اَلدَّعْوَى): dua, dava, iddia

(21 / ENBİYA, 16 – 17 - 18 - 19 - 20 - 21 - 22 – 23 - 24):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَللاَّعِبُ ج لاَعِبُونَ): (ism-i fâil) oynayan, oyuncu (بَيْنَ): (zarf) arasında (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَللَّهْوُ): eğlence, oyun (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ism-i fâil) yapan (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (لَدُنْ): (zarf) katında, yanında (قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): üzerine saldı, attı/ musallat etti (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ism-i fâil) faydasız boş şey, batıl (دَمَغَ يَدْمَغُ): mahvetti, beynini dağıttı, parçaladı [(زَهَقَ يَزْهَقُ) اَلزَّاهِقُ]: (ism-i fâil) zail olan, yok olan (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): anlattı, bahsetti/ vasıflandırdı, niteledi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat gösterip hakka boyun eğmedi (اِسْتَحْسَرَ يَسْتَحْسِرُ اِسْتِحْسَارًا): (istif'âl b.) yorgun ve bitkin hale geldi (فَتَرَ يَفْتُرُ فُتُورًا): fütur getirdi, ara verdi, gevşedi (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tespih, tenzih ve takdis etti (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gün (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı)yaptı/ edindi (أَنْشَرَ يُنشِرُ إِنْشَارًا): (if'al b.) (ölüyü) diriltti/ bitki çıkarttı, nebata kavuşturdu (فَسَدَ يَفْسُدُ فَسَادًا): bozuldu, fesada uğradı (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tespih, tenzih ve takdis etti (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht, arş'ı ilahi, dam, çardak, tavan (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): vasıflandırdı, anlattı/ sıfatladı/ gösterdi (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı/ edindi (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (دُونَ): (zarf) başka, hariç, düşük (هَاتُوا ج هَاتِ): (isim fiil) getir (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْبُرْهَانُ ج بَرَاهِينُ): delil, bürhan, apaçık, mufassal hüccet (قَبْلُ): (zarf) önce (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren



⋖ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 323 (ENBİYÂ: 25 – 35) ⋗

وَ	مَآ أَرْسَلْنَا	مِنْ قَبْلِكَ	مِنْ رَسُولٍ	إِلَّا	نُوحِي	إِلَيْهِ
başlama h.	göndermedik	Senden önce	hiçbir peygamber	illa	vahyetmişizdir	ona
	nefiy h., fiili mazi, (نَا):fail	harfi cer, zarf, ismi, muzaf, (كَ):muz. ileyh	zaid harfi cer, (رَسُولٍ):meful, lafzan mecrur, mahallen mansub	istisna h.	fiili muzari, failî (نَحْنُ) gizli zamiri	car-mecrur

﴿ 25 ﴾

أَنَّهُ	لَآ	إِلَٰهَ	إِلَّآ	أَنَا	فَٱعْبُدُونِ
Gerçek şu ki	yoktur	hiçbir tanrı	başka	Benden	O halde Bana kulluk edin
tekid ve nasb h., (ه):(أَنَّ)nin ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لَا)'nın ismi, (لَا)'nın "موجود" olarak takdir edilen haberi mahzuf	istisna h.	haberden bedel, ...(لَا) cümlesi (أَنَّ)nin haberi	rabıta+ emir fiili, fail, (نِ):nûnu vikaye, sondaki esre (ي):mahzuf meful

25. Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki illa ona şöyle vahyetmişizdir: "Gerçek şu ki Benden başka hiçbir tanrı yoktur. O halde (yalnız) Bana kulluk edin".

﴿ 26 ﴾

وَ	قَالُوا	ٱتَّخَذَ	ٱلرَّحْمَٰنُ	وَلَدًا	سُبْحَانَهُ ۖ	بَلْ	عِبَادٌ	مُكْرَمُونَ ۙ
başlama h.	dediler	edindi	Rahman	çocuk	O münezzehtir	hayır	kullardır	şerefli kılınmış
	fiili mazi, (وا):fail	fiili mazi	fail, merfu	mef ul	(أُسَبِّحُ) (tesbih ederim) mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlak'ı, muzaf, (ه):muz. ileyh	idrab h.	(هُم) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf	sıfat, cemi müzekker salim ismin merfu hali

26. "Rahman çocuk edindi" dediler. O (böyle bir yakıştırmadan) münezzehtir (uzaktır). Hayır; (Allah'ın kızları olduğunu söylediğiniz o melekler sadece) şerefli kılınmış kullardır.

﴿ 27 ﴾

لَا يَسْبِقُونَهُ	بِٱلْقَوْلِ	وَ	هُمْ	بِأَمْرِهِۦ	يَعْمَلُونَ
O'nun önüne geçmezler	söz(leriy)le		onlar	O'nun emriyle	iş işlerler
(عِبَادٌ) kelimesinin 2. sıfatı; fiil cümlesi; nefy-i istikbal; nefiy h.+ fiili muzari+fâil (ه):meful	car mecrur	hal vavı (atıf h. de denmiş)	mübteda	h. cer, mecrur isim, muzaf,(ه):muz. ileyh	haber: fiil cüm.; fiili muzari+fâil

27. Söz(leriy)le O'nun (Allah'ın) önüne geçmezler. (Bilakis) onlar O'nun emriyle iş işlerler.

يَعْلَمُ	مَا	بَيْنَ	أَيْدِيهِمْ	وَ	مَا	خَلْفَهُمْ
bilir		önlerindekini (şimdi yaptıkları şeyleri)		ve		arkalarındakini (geçmişte yaptıkları şeyleri)
fiili muzari faili (هُوَ) gizli zamiri	meful, ismi mevsul	sıla;: şibhi cüm.; zarf, muzaf	(يَدِي):muzafun ileyh, sonraki için muzaf, (هِمْ):muz. ileyh	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla;: şibhi cüm.; zarf, muzaf (هُمْ):muzafun ileyh

﴿ 28 ﴾

وَ لَا يَشْفَعُونَ ۙ	إِلَّا	لِمَنِ	ٱرْتَضَىٰ	وَ	هُمْ	مِنْ خَشْيَتِهِۦ	مُشْفِقُونَ
şefaat edemezler	başkasına	hoşnut olduğu kimseden			onlar	O'nun korkusundan	çekinip titrerler
nefy-i istikbal; nefiy h.+ fiili muzari+fâil	istisna h.	harfi cer, (مَن):ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.; faili (هُوَ) gizli zamiri	hal vâvı	mübteda	harfi cer, mecrur isim, muzaf, (ه):muzafun ileyh	haber; cemi müzekker salim ismin merfu hali

28. (Allah) onların önlerindekini (yaptıkları şeyleri) ve arkalarındakini (yapacakları şeyleri) bilir. Allah'ın hoşnut olduğu kimseden başkasına şefaat edemezler (ancak O'nun razı olduğu kimseye şefaat ederler); Onlar (melekler) O'nun korkusundan çekinip titrerler.

وَ	مَنْ	يَقُلْ	مِنْهُمْ	إِنِّي	إِلَٰهٌ	مِنْ دُونِهِۦ
başlama h.	kim	derse	Onlardan	Ben	bir tanrıyım	O'ndan (Allah'tan) başka
	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart: meczum fiili muzari; faili (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur	(إِنَّ): tekid ve nasb h., (ي):(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(مِنْ):harfi cer, (دُونِ):mecrur isim, muzaf, , (ه):muz. ileyh

﴿ 29 ﴾

فَذَٰلِكَ	نَجْزِيهِ	جَهَنَّمَ ۚ	كَذَٰلِكَ	نَجْزِي	ٱلظَّٰلِمِينَ ۚ
işte	ona ceza olarak veririz	cehennemi	İşte böyle	cezalandırırız	Zulmedenleri
(فَ):rabıta, (ذَٰلِكَ): mübteda, işaret ismi	haber: muzari fiil cüm., faili (نَحْنُ) gizli zamiri, (ه):mef'ul	ikinci mef'ul, mansub	car-mecrur	fiili muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri	mef'ul, cemi müzekker salim ismin mansub hali

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

29. Onlardan kim "Ben, Allah'tan başka bir tanrıyım" derse, işte cehennemi ona ceza olarak veririz. Zulmedenleri işte böyle cezalandırırız.

أَ	وَ	لَمْ يَرَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	أَنَّ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	كَانَتَا	رَتْقًا
mi		görmedi	kimseler	İnkar eden		gökler	ve	yer	bitişik iken	
soru h.	başlama h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., (يَرَ):illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari	fail, ismi mevsul	sıla: mazi f. cüm., (وا): fail	tekid ve nasb h.	(أنّ)'nin ismi, cemi müennes salim ismin mansub hali	atıf h.	matuf	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (ا):(كَانَ)'nin ismi, muttasıl zamir (tesniye elifi)

(أنّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi

﴿ 30 ﴾

فَلَا يُؤْمِنُونَ	أَ	كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ط	مِنَ الْمَاءِ	جَعَلْنَا	وَ	فَفَتَقْنَاهُمَا ط
hala inanmıyorlar	mı	her canlı şeyi	sudan	kıldığımızı	ve	onları ayırdığımızı
atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil (cemi vâvı)	soru h.	sıfat: muzafun ileyh, mevsuf; mef'ul, muzaf	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, (نَا):fail	atıf h.	atıf h, fiili mazi, (نَا): fail, (هُمَا): mef'ul

30. İnkar edenler, gökler ve yer bitişik iken onları ayırdığımızı ve her canlı şeyi sudan meydana getirdiğimizi görmedi mi? Hala inanmıyorlar mı?

بِهِمْ	تَمِيدَ	أَنْ	رَوَاسِيَ	فِي الْأَرْضِ	جَعَلْنَا	وَ
onları	sarsar	diye	sabit (dağlar)	Yeryüzünde	yaptık	
car-mecrur	fiili muzari, faili (هي) gizli zamiri	masdar ve nasb h.	mef'ûl	car-mecrur	fiili mazi, (نَا):fail	atıf h.

mef'ûlün lieclih; yani; (خشيةَ أن تميد) (sarsması korkusuyla); masdar-ı müevvel

﴿ 31 ﴾

يَهْتَدُونَ	لَعَلَّهُمْ	سُبُلًا فِجَاجًا	فِيهَا	جَعَلْنَا	وَ
doğru yolu bulsunlar	onlar ..diye	geniş yollar	orada	yarattık	
(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi (cemi)	ümit ve nasb h., (هُمْ):(لَعَلَّ)'nin ismi, muttasıl zamir	bedel; mef'ûl	car-mecrur	fiili mazi, (نَا):fail	atıf h.

31. Yeryüzünde, onları sarsar diye sabit (dağlar) yaptık; doğru yolu bulsunlar diye (rahatça hedeflerine, varmak istedikleri yerlere gidebilsinler diye) orada geniş yollar varettik.

﴿ 32 ﴾

مُعْرِضُونَ	آيَاتِهَا	عَنْ	هُمْ	وَ	مَحْفُوظًا ج	سَقْفًا	السَّمَاءَ	جَعَلْنَا	وَ
yüz çeviriyorlar	onun ayetlerinden		onlar		korunmuş	bir tavan	Göğü	kıldık	
haber:cemi müzekker salim ismin merfu hali	h. cer, mecrur isim, muzaf, (هَا):muz. ileyh		mübteda	atıf h. (hal vâvı da denmiştir)	sıfat	ikinci mef'ûl, mevsuf	birinci mef'ûl	fiili mazi, fail	atıf h.

32. Göğü korunmuş bir tavan kıldık; (halbuki) onlar onun (göğün) ayetlerinden yüz çeviriyorlar.

فِي فَلَكٍ	كُلٌّ	الْقَمَرَ ط	وَ الشَّمْسَ	وَ	النَّهَارَ	وَ	اللَّيْلَ	خَلَقَ	الَّذِي	هُوَ	وَ
bir yörüngede	Herbiri	ayı	ve güneşi		gündüzü	ve	geceyi	yaratandır		O	
harfi cer, mecrur isim	mübteda	matuf	atıf h. matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ûl	sıla: mazi f. cüm.	haber; ismi mevsul	mübteda	başlama h.

الْخُلْدَ ط	مِن قَبْلِكَ	لِبَشَرٍ	جَعَلْنَا	مَا	وَ	﴿ 33 ﴾	يَسْبَحُونَ
ebedilik	Senden önce	hiçbir insana	kılmadık				yüzerler
mef'ûl	h. cer, zarf ismi, muzaf, (كَ):muz ileyh	car-mecrur	fiili mazi, (نَا):fail	nefiy h.	başlama h.		haber: fiili muzari+fâil

الْمَوْتِ ط	ذَائِقَةُ	نَفْسٍ	كُلُّ	﴿ 34 ﴾	الْخَالِدُونَ	فَهُمُ	مِتَّ	فَإِنْ	أَ
ölümü	tadandır	can	Her		baki kalırlar	ardından onlar	şimdi sen ölürsen		mi
muzafun ileyh, mecrur	haber, merfu, muzaf	muzafun ileyh, mecrur	mübteda, merfu, muzaf		haber, cemi müzekker salim ismin merfu hali	(فَ): rabıta (هُمُ): mübteda	fi'lu'ş-şart; fiili mazi (تَ): fail	atıf h., şart h.	soru h.

şartın cevabı; isim cümlesi

﴿ 35 ﴾	تُرْجَعُونَ	وَ	إِلَيْنَا	فِتْنَةً ط	وَ	الْخَيْرِ	بِالشَّرِّ	نَبْلُوكُمْ	وَ
	döndürülürsünüz	Bize	Bir imtihan olarak		ve	iyilikle	kötülükle	sizi deneriz	
	meçhul fiili muzari+nâibi fail, (cemi vavı)	car-mecrur	atıf h.	mef'ülün li eclih	atıf h.	matuf	car-mecrur	fiili muzari, faili (نَحْنُ) gizli zamiri+ mef'ul	başlama h.

33. O, geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı yaratandır. Herbiri bir yörüngede yüzer. **34.** Senden önce hiçbir insana ebedilik (dünyada iken daimi bir yaşam) vermedik. Şimdi sen ölürsen ardından onlar baki mi kalırlar? **35.** Her can ölümü tadacaktır. Bir imtihan olarak sizi iyilik ve kötülükle deneriz. (Sonunda) Bize döndürülürsünüz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 323 ≻

(21 / ENBİYA, 25 - 26 – 27 - 28 – 29 – 30):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, fısıldadı, ilham etti, işaret etti, sır verdi, gizlice öğütledi

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum

(اَلْمُكْرَمُ ج مُكْرَمُونَ): (ism-i mef'ûl) müşerref olan, şerefli kılınan, kadri yüce olan (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): öne geçti, takaddüm etti, geçti (kaçıp kurtuldu) (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arka

(مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: yaptıkları (مَا خَلْفَهُمْ): (tabir) arkalarındaki şeyler: yapacakları

(اِرْتَضَى يَرْتَضِي اِرْتِضَاءً): (iftiâl .) seçti, hoşnut oldu (شَفَعَ يَشْفَعُ شَفَاعَةً): şefaat etti, kayırdı (فَتَقَ يَفْتُقُ فَتْقًا): ayırdı

[(خَشِيَ يَخْشَى) اَلْخَشْيَةُ]: (masdar) korku, korkma, sakınma (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icat etti/ çevirdi/ kıldı

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, mürted oldu, tasdik etmedi (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi

[(رَتَقَ يَرْتُقُ) اَلرَّتْقُ]: (masdar) bitişik, birleştirme, bitiştirme (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(21 / ENBİYA, 31 – 32 - 33 – 34 - 35):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icat etti/ çevirdi/ kıldı/ hükmetti (اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ism-i fâil) sabit, kökü sabit ve rasih olan

(مَادَ يَمِيدُ مَيْدًا ب): (ecvef fiil) sarstı, salladı/ verdi/ başı döndü (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye

(اَلْفَجُّ ج فِجَاجٌ): (iki dağ arasındaki veya dağdaki) geniş yol (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (if'al b.) doğru yolu buldu, hidayete erdi (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(اَلسَّقْفُ ج سُقُوفٌ): sema, tavan, çardak [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْمَحْفُوظُ]: (ism-i mef'ûl) korunan, korunmuş, gözetilen

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (سَبَحَ يَسْبَحُ سَبْحًا): aktı, yüzdü, gezdi, cereyan etti

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (اَلْفَلَكُ ج اَفْلاَكٌ): yörünge, gök cismi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti [(خَلَدَ يَلْخُدُ) اَلْخُلْدُ]: kalıcılık, ebedilik (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(قَبْلُ): (zarf) önce (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

[(ذَاقَ يَذُوقُ) اَلذَّائِقَةُ]: (ism-i fâil) tadan, hisseden (بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): (nâkıs f.) imtihan etti (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndü, iade etti

(اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): şer, şerli, kötülük [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): imtihan/ fitne/ sapıklık/ eziyet

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 324 (ENBİYÂ: 36 – 44) ≻

وَ	إِذَا	رَآكَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	إِنْ	يَتَّخِذُونَكَ
		seni gördükleri zaman	kimseler	İnkar eden		Seni edinmezler
başlama h.	şart ve zaman ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	fail, ismi mevsul	sıla;: fiili mazi, fail	nefiy h.	fiili muzari+fâil, birinci mef'ul

cevâbü'ş-şart; fiil cüm.

وَ	آلِهَتَكُمْ ج	يَذْكُرُ	الَّذِي	أَ هٰذَا	هُزُوًا ط	إِلاَّ
ve	Sizin tanrılarınızı	diline dolayan		bu mu?	alay (konusundan)	Başka bir şey
hal vavı	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.,	haber, ismi mevsul.	soru harfi, mübteda işaret ismi	İkinci mef'ul	İstisna h.

﴿ 36 ﴾	كَافِرُونَ	هُمْ	الرَّحْمٰنِ	بِذِكْرِ	هُمْ
	inkar ederler	işte kendileri	Rahman'ın	Kitabını	onlar
	haber	munfasıl zamir (birinci zamiri tekid için gelmiştir)	muzafun ileyh	car mecrur, muzaf	mübteda

Hal; isim cümlesi

36. İnkar edenler seni gördükleri zaman, seni alay (konusundan) başka bir şey edinmezler. Onlar Rahman'ın Kitabını işte kendileri inkar ederlerken "Sizin tanrılarınızı diline dolayan bu mudur?" (derler.)

﴿ 37 ﴾	تَسْتَعْجِلُونِ	فَلاَ	آيَاتِي	سَأُرِيكُمْ	مِنْ عَجَلٍ ط	الْإِنْسَانُ	خُلِقَ
	Şimdi benden acele istemeyin		ayetlerimi	size göstereceğim	aceleci olarak	İnsan	yaratıldı
	fiili muzari+fâil (نِ):nûnu vikaye, esre: mef'ul (mütekellim ya'sı kısaltması)	rabıta+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.	2. mef'ul	istikbal h. fiili muzari, 1.mef'ul	harfi cer, mecrur isim	nâibi fail	meçhul fiili mazi

37. İnsan aceleden (aceleci olarak) yaratıldı. Size ayetlerimi göstereceğim, şimdi (bunu) Benden acele istemeyin.

﴿ 38 ﴾	صَادِقِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	الْوَعْدُ	هٰذَا	مَتَى	يَقُولُونَ	وَ
	Doğru sözlü iseniz			söz	bu	ne zaman	derler	
	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, muttasıl zamir (كَانَ)'nin ismi	cezm ve şart h.	(هٰذَا)'dan bedel	mübteda muahhar, İşaret ismi	haber mukaddem, soru ismi	fiili muzari+fâil	başlama h.

38. "Doğru sözlü iseniz bildirin, bu söz ne zaman?" derler.

عَنْ وُجُوهِهِمُ	لاَ يَكُفُّونَ	حِينَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	يَعْلَمُ	لَوْ
yüzlerinden	menedemeyecekleri	zamanı	İnkar edenler		bilseler	keşke
harfi cer, mecrur isim	muzafun ileyh; nefiy h., fiili muzari+fâil	zaman zarfı, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.,	fail, ismi mevsul	fiili muzari	şart ismi

(يَعْلَمُ)'nün mef'ulü; şibhi cümle

﴿ 39 ﴾	يُنْصَرُونَ	هُمْ	لاَ	وَ	عَنْ ظُهُورِهِمْ	لاَ	وَ	النَّارَ
	yardım da edilmeyecekleri			ve	sırtlarından		ve	ateşi
	(هُمْ) mübtedasının haberi,meçhul muzari fiil cümlesi	mübteda.	nefiy h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim,	nefiy h.	atıf h.	mef'ul

39. İnkar edenler, ateşi yüzlerinden ve sırtlarından menedemeyecekleri ve yardım da edilmeyecekleri zamanı keşke bilseler.

﴿ 40 ﴾	يُنْظَرُونَ	هُمْ	لاَ	وَ	رَدَّهَا	فَلاَ يَسْتَطِيعُونَ	فَتَبْهَتُهُمْ	بَغْتَةً	تَأْتِيهِمْ	بَلْ
	mühlet de verilmez	onlara		;	artık onu geri çeviremezler		böylece onları şaşırtır	aniden	kendilerine gelir	Hayır!
	haber : muzari fiil cümlesi	mübteda	nefiy h.	atıf h.	mef'ul	atıf h, nefiy h., fiili muzari+ fâil	atıf h., fiili muzari, mef'ul	hal	fiili muzari, mef'ul	idrab h.

40. Belki aniden gelecek de onları şaşırtacaktır. Artık onu geri çeviremezler; onlara mühlet de verilmez.

بِالَّذِينَ	فَحَاقَ	مِنْ قَبْلِكَ	بِرُسُلٍ	اسْتُهْزِئَ	لَقَدِ	وَ
kimseleri	Akabinde de kuşatmıştı	senden önce	bir çok peygamberle	alay edilmişti	And olsun ki	
harfi cer, ismi mevsul	atıf h., fiili mazi	harfi cer. zarf ismi	nâibi fail	meçhul fiili mazi	yemin lamı, tahkik h.	yemin vavı

﴿ 41 ﴾ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُونَ ع

alay eden | onlardan | şey | oldukları | kendisiyle | alay etmekte

sıla; fiil cüm | car mecrur | fail , ismi mevsul | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | car mecrur | (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

41. And olsun ki, senden önce bir çok peygamberle alay edilmişti. Akabinde de onlardan alay eden kimseleri kendisiyle alay etmekte oldukları şey (azab) kuşatmıştı.

قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ ط

De ki | kim | sizi koruyabilir | Geceleyin | ve | gündüzün | Rahman'dan

emir fiili | mübteda, soru harfi | (مَنْ) mübtedasının haberi, muzari f. cümlesi, mef'ul | car mecrur | atıf h. | matuf, mecrur | harfi cer; mecrur isim

﴿ 42 ﴾ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ

Fakat | onlar | Kitabından | Rablerinin | yüz çevirmekteler

İdrab h. | mübteda | h. cer, mecrur isim, muzaf | muzafun ileyh, (هِمْ): muzafun ileyh | haber

42. De ki: "Geceleyin ve gündüzün Rahman'dan sizi kim korur? Fakat onlar Rablerinin Kitabından yüz çevirmektedirler.

أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا ط لاَ يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ

Yoksa.. mı | onların var | tanrıları | kendilerini engelleyecek | bizden başka | yardım edemezken

atıf h. | haber mukaddem | mübteda muahhar | (آلِهَةٌ)'ün sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul | harfi cer, mecrur isim | fiil cümlesi nefiy h., f. muzari+fâil | mef'ul, muzaf (تَمْنَعُ)'nun failinden hal; nefy-i istikbal

﴿ 43 ﴾ أَنْفُسِهِمْ وَ لاَ هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ

kendilerine | atıf h. | nefiy h. | onlar | tarafımızdan | dostluk görmezler

muzafun ileyh, (هِمْ):muzafun ileyh | | mübteda | car mecrur | haber, cümle

43. (O tanrılar) kendilerine bile yardım edemezken, tarafımızdan da dostluk görmezlerken, yoksa onların bizden başka kendilerini engelleyecek (bize karşı onları savunacak) tanrıları mı var?

بَلْ مَتَّعْنَا هٰؤُلاَءِ وَ آبَاءَهُمْ حَتّٰى طَالَ

Hayır | biz geçindirdik | bunları | ve | babalarını | hatta | uzun geldi

İdrab h. | fiili mazi, fail | işaret ismi, mef'ul | atıf h. | matuf | gaye h. ve nasb | fiili mazi

عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ط أَ فَلاَ يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ

onlara | ömür | mı | artık görmüyorlar | geldiğimizi | yeryüzüne

car mecrur | fail | soru h. | atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari+ fâil | tekid ve nasb h., (أَنَّ):(نَا)'nin ismi | (أَنْ):nin haberi, muzari fiil cümlesi | mef'ul

(يَرَوْنَ) fiilinin mef'ulü; masdar-ı müevvel

﴿ 44 ﴾ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ط أَ فَهُمُ الْغَالِبُونَ

onu eksilterek | uçlarından | mıdır | O halde onlar | galip gelenler

fiili muzari, mef'ul | harfi cer, mecrur isim | soru h. | başlama h.+ mübteda | haber

(نَأْتِي)'nin failinden hal; fiil cüm.

44. Biz bunları ve atalarını geçindirdik hatta ömür(leri) onlara uzun geldi (uzun süre yaşadılar, ömürleri bitmeyecek gibi uzun geldi); şimdi onu eksilterek yeryüzüne geldiğimizi görmüyorlar mı? O halde galip gelen onlar mıdır?

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 324 ≫

(21 / ENBİYA, 36 – 37 - 38):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, mürted oldu

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, ortaya koydu [(هُزُوٌ) اَلْهُزُوُ]: alay mevzusu, alaya alınan

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): bahsetti, konuştu, zikretti, hatıra getirdi (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden, inanmayan

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi [(عَجِلَ يَعْجَلُ) اَلْعَجَلُ]: acele, acelecilik

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs - mehmuz f., if´al b.) gösterdi (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) acelecilik gösterdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü, doğru

(21 / ENBİYA, 39 - 40):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (حِينٌ): vakit, müddet (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, mürted oldu

(كَفَّ يَكُفُّ كَفًّا عَنْ): (muzaaf fiil) men etti, savdı, vazgeçirdi, tehlikesini önledi (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ mecazen başlangıç/ yön (اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): arka, sırt, yüz üzeri (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuze'l-fa, nâkıs fiil) geldi (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْبَغْتَةُ): aniden, fücet, ansızın oluverme

(بَهَتَ يَبْهُتُ بَهْتًا): hayrette bıraktı, dehşet verdi, dehşete kapıldı (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): geri çevirdi, reddetti, iade etti, döndürdü

(أَسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl b.) ...ebildi, yapabildi, gücü yetti (أَنْظَرَ يُنْظِرُ إِنْظَارًا): (if'al b.) mühlet verdi, süre tanıdı

(21 / ENBİYA, 41 – 42):

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti (قَبْلُ): (zarf) önce (سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا): alay etti

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef fiil) kuşattı, isabet etti, sardı, düşürdü (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(كَلَأَ يَكْلَؤُ كَلْءً): (mehmuze'l-lam) korudu, gözetti, himaye etti

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج أَنْهُرٌ): gündüz (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(21 / ENBİYA, 43 – 44):

(مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu, engel oldu [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer (دُونَ): (zarf) başka, gayr, hariç

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, gücü yetti (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْعُمُرُ): ömür

(أَصْحَبَ يُصْحِبُ إِصْحَابًا): (if'al bâbı) kurtardı, sahip çıktı yahut dostluk kurdu (اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi, faydalandırdı/ afiyet ve hayır içersinde uzun ömürler verdi

(طَالَ يَطُولُ طُولاً): (ecvef fiil) uzadı, uzun geldi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz f.) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuze'l fa, nâkıs fiil) geldi (اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, yenen

(اَلطَّرَفُ ج أَطْرَافٌ): taraf, uç (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksiz bıraktı/ haksızlık etti/ düşük ödedi

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 325 (ENBİYÂ: 45 – 57) ≻

﴿ 45 ﴾ قُلْ إِنَّمَآ أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ ۡ وَ لَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَآءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ

De ki	ancak	sizi uyarıyorum	vahy ile		duymazlar	sağırlar	çağrıyı	zaman	Uyarıldıkları
emir fiili	hasr edatı	fiili muzari, mef'ul	car mecrur	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	fail	mef'ul	zaman zarfı, zaid	meçhul fiili muzari+nâibi fail

45. De ki: "Ben sizi ancak vahy ile uyarıyorum". Sağırlar uyarıldıkları zaman, çağrıyı duymazlar.

وَ لَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ

başlama h.	And olsun ki	onlara dokunsa	bir esinti	azabından	Rabbinin	kesinlikle diyeceklerdir
	yemin lamı, şart h.	fiili mazi, mef'ul	fail	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, (كَ): muzafun ileyh	yeminin cevabı; tekid lamı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari+fâil

﴿ 46 ﴾ يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

Eyvah bize	Doğrusu biz		zalimlerdik
nida h. (tenbih h. de denmiştir), münada	tekid ve nasb, (إِنَّ):nin ismi	fiili mazi,nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi
	(إِنَّ) nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi		
nida'nın cevabı			

46. Rabbinin azabından onlara bir esinti (hafif bir şey) dokunsa: "Eyvah bize! Doğrusu biz zalimlerdik " derler.

وَ نَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ

başlama h.	koyarız	terazilere	adaleti	günü	Kıyamet	Bu sebeple zulmedilmez
	fiili muzari	mef'ul, mevsuf	mef'ul	car mecrur,muzaf	muz. ileyh	atıf h., nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul f. muzari

وَ إِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ

hiçbir kimseye	hiçbir şekilde	olsa bile	kadar	tanesi
nâibi fail	mef'ul mutlak naibi	fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, ismi gizli zamiri / şart h. / atıf h.	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 47 ﴾ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۡ وَ كَفَى بِنَا حَاسِبِينَ

Hardal	getiririz	onu	başlama h.	yeteriz	Biz	hesap görenler olarak
(حَبَّةٍ)'in sıfatı, şibhi cümle	cevâbü'ş-şart; fiili mazi cezm mah., fail	car mecrur		fiili mazi	zaid (asli manasıyla tercüme edilmeyen) h. cer, fail	temyiz

47. Kıyamet günü terazilere adalet koyarız da hiç bir kimse hiçbir şekilde zulme uğratılmaz. Hardal tanesi kadar olsa bile onu getiririz (mizana koyar, yapılanı zayi etmeyiz). Hesap görenler olarak Biz yeteriz.

وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَ هَارُونَ الْفُرْقَانَ

yemin vavı	And olsun ki	verdik	Musa	ve	Harun'a	Furkan'ı
	lâmu cevabil kasem + tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf	ikinci mef'ul

﴿ 48 ﴾ وَ ضِيَآءً وَ ذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ ۙ

atıf h.	ışık	ve	öğüt	takva sahipleri için
	matuf	atıf h.	matuf	car mecrur

48. And olsun ki, Musa ve Harun'a takva sahipleri için Furkan (eğriyi doğrudan ayıran Kitab, yani Tevrat), ışık ve öğüt verdik.

﴿ 49 ﴾ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَ هُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ

Onlar	korkarlar	Rablerinden		görmedikleri halde	onlar	kıyamet saatinden	çekinirler
sıfat , ismi mevsul	fiili muzari+ fâil	mef'ul	car mecrur	hal vavı	mübteda	h. cer, mecrur isim	haber

49. Onlar görmedikleri halde Rablerinden korkarlar; kıyamet saatinden de çekinirler.

﴿ 50 ﴾ وَ هَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنزَلْنَاهُ ۖ أَ فَأَنتُمْ لَهُ مُنكِرُونَ ۚ

başlama h.	İşte bu	bir Kitap'dır	kutsal	indirdiğimiz	mı	Şimdi siz	onu	inkar ediyorsunuz
	mübteda, işaret ismi	haber	sıfat	ikinci sıfat; fiili mazi, fail, mef'ul	soru harfi	atıf h., mübteda	car mecrur	haber

50. İşte bu (Kur'an), indirdiğimiz kutsal bir zikirdir (Kitap'tır). Şimdi siz onu inkar mı ediyorsunuz?

﴿ 51 ﴾ وَ لَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَ كُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ج

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	إِبْرَاهِيمَ	رُشْدَهُ	مِنْ قَبْلُ	وَ	كُنَّا	بِهِ	عَالِمِينَ ج
başlama h.	And olsun ki	vermiştik	İbrahim'e	rüşdünü	daha önce		Biz	onu	biliyorduk
	yeminin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	fiili mazi, fail	birinci mef'ul	ikinci mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	harfi cer, zarf	atıf h.	fiili mazi, nâsih,: (كَانَ)'nin ismi	car mecrur	(كَانَ)'nin haberi

51. And olsun ki, daha önce İbrahim'e de rüşdünü (doğruyla yanlışı ayırma yeteneğini) vermiştik. Biz (zaten) onu biliyorduk.

إِذْ	قَالَ	لِأَبِيهِ	وَ	قَوْمِهِ	مَا	هَذِهِ
Bir zamanlar	demişti	babasına	ve	milletine	nedir	Bu
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	car mecrur	atıf h.	matuf	mübteda, soru ismi	haber, işaret ismi

﴿ 52 ﴾ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ

الَّتِي	أَنْتُمْ	لَهَا	عَاكِفُونَ	
sıfat, ismi mevsul	sizin	kendilerine	ibadete kapandığınız	
	mübteda	car mecrur	haber	
heykeller				
(هَذِهِ)'den bedel				

sıla; cümlesi

﴿ 53 ﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ

قَالُوا	وَجَدْنَا	آبَاءَنَا	لَهَا	عَابِدِينَ
demişlerdi	bulduk	Babalarımızı	onlara	tapanlar
fiili mazi, fail	fiili mazi, fail	mef'ul	car mecrur	ikinci mef'ul

52. Bir zamanlar İbrahim, babasına ve milletine: "Bu, kendilerine ibadete kapandığınız (tapınıp durduğunuz) heykeller nedir?" demişti. **53**. "Babalarımızı onlara tapanlar bulduk" demişlerdi.

﴿ 54 ﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

قَالَ	لَقَدْ	كُنْتُمْ	أَنْتُمْ	وَ	آبَاؤُكُمْ	فِي ضَلَالٍ	مُبِينٍ
dedi	And olsun ki		sizler	ve	babalarınız	bir sapıklık içindesiniz	apaçık
fiili mazi	yeminin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid için gelen munfasıl zamir	atıf h.	matuf	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	sıfat

54. İbrahim: "And olsun ki sizler de babalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz" dedi.

﴿ 55 ﴾ قَالُوا أَ جِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ

قَالُوا	أَ	جِئْتَنَا	بِالْحَقِّ	أَمْ	أَنْتَ	مِنَ اللَّاعِبِينَ
dediler	mi	bize getirdin	gerçeği	yoksa	sen	oyun oynayanlardan mısın
fiili mazi, fail	soru harfi	fiili mazi, fail	car mecrur	atıf h.	mübteda	haber, şibhi cümle

55. "Sen bize gerçeği mi getirdin yoksa oyun oynayanlardan mısın?" dediler.

قَالَ	بَلْ	رَبُّكُمْ	رَبُّ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ
dedi	Hayır	Rabbiniz	Rabbidir	göklerin	ve	yerin
fiili mazi	idrab h.	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	atuf mecrur

﴿ 56 ﴾ الَّذِي فَطَرَهُنَّ ذ وَ أَنَا عَلَى ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ

الَّذِي	فَطَرَهُنَّ ذ	وَ	أَنَا	عَلَى ذَٰلِكُمْ	مِنَ الشَّاهِدِينَ	
ki O	onları yaratmıştır		Ben de	buna	şahidlik edenlerdenim	
sıfat, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, mef'ul	atıf h.	mübteda	harfi cer, işaret ismi.	haber , şibhi cümle	

56. (İbrahim): "Hayır; Rabbiniz, göklerin ve yerin Rabbidir ki onları O yaratmıştır. Ben de buna şahidlik edenlerdenim. " dedi.

﴿ 57 ﴾ وَ تَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ

وَ	تَاللَّهِ	لَأَكِيدَنَّ	أَصْنَامَكُمْ	بَعْدَ	أَنْ تُوَلُّوا		مُدْبِرِينَ
	Allah'a yemin ederim ki	bir tuzak kuracağım	putlarınıza	sonra	gittikten		arkanızı dönüp
atıf h.	yemin h. mecrur isim	kasem h., tekit nûnu'na birleşmiş fiili muzari	mef'ul	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; masdar ve nasb h., fiili muzari+fâil		hal

57. "Allah'a yemin ederim ki, siz arkanızı dönüp gittikten sonra, putlarınıza bir tuzak kuracağım! "

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 325 ≻

(21 / ENBİYA, 45 - 46):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al b.) uyardı [(وَحَى يَحِي) اَلْوَحْيُ]: vahiy, ilham, esin (اَلْأَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat-ı müşebbehe) sağır [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: dua, nida, çağırış (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) isabet etti, dokundu (اَلنَّفْحَةُ ج نَفْحَاتٌ): hafif rüzgâr, esinti, soluk

(21 / ENBİYA, 47 - 48):

(وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) koydu/ indirdi, alçalttı/ çıkarttı, bıraktı/ doğurdu (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi/ amel terazisi/ adalet/ şeriat/ gram (اَلْخَرْدَلُ): çok küçük tohuma sahip bir nebat (hardal) (اَلْمِثْقَالُ): terazi, tartı aleti, her türlü ağırlık ölçüsü (mutlak manada bununla miktar kast edilir) (اَلْقِسْطُ): adalet (اَلْحَبَّةُ): tane, taneler (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلضِّيَاءُ): ışık, parlaklık (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً ب): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu (اَلْحَاسِبُ ج حَاسِبُونَ): (ism-i fâil) hesap eden, sayan (آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al b.) verdi, getirdi [(ذَكَرَ يَذْكُرُ) اَلذِّكْرُ]: zikir, hatırlatma, öğüt/ inzal edilmiş kitap [(فَرَقَ يَفْرِقُ) اَلْفُرْقَانُ]: (masdar) semavi kitap/ hüccet/ nusrat (yardım) (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(21 / ENBİYA, 49 – 50 - 51):

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs f.) korktu, sakındı, endişe etti (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görülmeyen, idrak edilmeyen (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat/ marife olarak kıyamet saati (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan [(ذَكَرَ يَذْكُرُ) اَلذِّكْرُ]: inzal edilmiş kitap/ zikir/ söz/ şeref/ peygamber [(بَارَكَ يُبَارِكُ) اَلْمُبَارَكُ]: (ism-i mef'ûl) mübarek kılınan (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al b.) verdi, getirdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْمُنْكِرُ ج مُنكِرُونَ): (ism-i fâil) inkâr eden, tanımayan [(رَشَدَ يَرْشُدُ) اَلرُّشْدُ]: (masdar) doğru yolu bulma, olgunlaşma

(21 / ENBİYA, 52 – 53 - 54):

(اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba, ata (اَلْعَاكِفُ ج عَاكِفُونَ): (ism-i fâil) ibadetten ayrılmayan (اَلتِّمْثَالُ ج تَمَاثِيلُ): heykel (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (bildi, rastladı) (اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden, kulluk eden [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(21 / ENBİYA, 55 – 56 – 57):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (mehmuz - ecvef f.) getirdi (بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ism-i fâil) arkasına dönüp giden (اَللَّاعِبُ ج لَاعِبُونَ): (ism-i fâil) oyun oynayan, oyuncu (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icat etti (اَلشَّاهِدُ ج شَاهِدُونَ): (ism-i fâil) şahitlik eden/ hazır olan (كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef f.) hile yaptı, tuzağa düşürdü (اَلصَّنَمُ ج اَصْنَامٌ): put (وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi/ idaresine verdi/ hazırladı/ tayin etti/ vazgeçirdi/ çevirdi



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 326 (ENBİYÂ: 58 – 72) ≻

﴿ 58 ﴾ فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ

Akabinde onları yaptı | param-parça | hariç | bir büyüğü | Onların | belki onlar.. diye | ona | dönerler

Akabinde onları yaptı: başlama h., f. mazi, mef'ul | param-parça: 2. mef'ul | hariç: istisna h. | bir büyüğü: müstesna | Onların: car - mecrur | belki onlar.. diye: umut ve nasb harfi, (لَعَلَّ):nin ismi | ona: car - mecrur | dönerler: (لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

58. Akabinde onların büyüğü (büyük putu) hariç belki ona dönerler (müracaat ederler) diye onları paramparça etti.

﴿ 59 ﴾ لَمِنَ الظَّالِمِينَ إِنَّهُ بِآلِهَتِنَا هَذَا فَعَلَ مَنْ قَالُوا

zalimlerden biridir | Doğrusu o | İlahlarımıza | bunu | yaptı | kim | dediler

zalimlerden biridir: (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle | Doğrusu o: tekid ve nasb h., (إِنَّ):nin ismi | İlahlarımıza: car mecrur | bunu: mef'ul, işaret ismi | yaptı: haber, mazi fiil cümlesi | kim: mübteda, soru ismi | dediler: fiili mazi, fail

59. Milleti: "İlahlarımıza bunu kim yaptı? Doğrusu o zalimlerden biridir" dediler.

﴿ 60 ﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ط

duyduk | bir genç | onları anan | denen | kendisine | İbrahim

duyduk: fiili mazi, fail | bir genç: mef'ul (maksur isim) | onları anan: (فَتًى) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul | denen: (فَتًى)'in 2. sıfatı; meçhul fiili muzari | kendisine: car mecrur | İbrahim: nâibi fail, {(هو) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi de denmiştir)

﴿ 61 ﴾ قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ

dediler | getirin | onu | gözü önüne | insanların | Belki onlar | şahidlik ederler

dediler: fiili mazi, fail | getirin: (إن كان كذلك) (eğer öyleyse) takdir edilen filu'ş-şart'ının cevabı: cevâbü'ş-şart için rabıta, emir fiili, fail | onu: car mecrur | gözü önüne: h. cer, mecrur isim, muzaf | insanların: muz. ileyh | Belki onlar: terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ):nin ismi | şahidlik ederler: (لَعَلَّ) nin haberi; fiil cümlesi

60-61. (Halktan bazıları): "Kendisine İbrahim denen (ve) onları anan (bahsedip diline dolayan) bir genç duymuştuk" (deyince) "O halde onu insanların gözü önüne getirin. Belki onlar (aleyhte) şahidlik ederler" dediler.

﴿ 62 ﴾ قَالُوا أَ أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ط

dediler | mi | sen | yaptın | Bunu | ilahlarımıza | Ey İbrahim

dediler: fiili mazi, fail | mi: soru h. | sen: mübteda | yaptın: haber , mazi fiil cümlesi, fail | Bunu: mef'ul, işaret ismi | ilahlarımıza: car - mecrur | Ey İbrahim: nida h., münada

62. (İbrahim getirildiği zaman, ona): "Ey İbrahim! Bunu ilahlarımıza sen mi yaptın?" dediler.

﴿ 63 ﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ ق كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ

dedi | Belki | onu yapmıştır | büyükleri | şu | onlara sorun | konuşabiliyorlarsa

dedi: fiili mazi | Belki: idrab h. | onu yapmıştır: fiili mazi+ , mef'ul | büyükleri: fail | şu: bedel, işaret ismi | onlara sorun: cevab h., emir fiili +fâil mef'ul | konuşabiliyorlarsa: (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi nasb mah.; fiili muzari+fâil, kendinden önce açıklandığı için cevâbü'ş-şart mahzuf sayılır | fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih (كَانَ)'nin ismi | şart h.

63. (İbrahim): "Belki onu şu büyükleri yapmıştır. O halde onlara sorun, eğer söylerlerse.." dedi.

﴿ 64 ﴾ فَرَجَعُوا إِلَى أَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ لا

O zaman döndüler | Kendi kendilerine | dediler ve | Doğrusu siz | siz | haksızsınız

O zaman döndüler: başlama h., fiili mazi, fail | Kendi kendilerine: harfi cer, mecrur isim | dediler ve: atıf h., f. mazi, fail | Doğrusu siz: tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi | siz: fasıl zamiri {(كُمْ)'ü tekit içindir} | haksızsınız: (إِنَّ)'nin haberi

﴿ 65 ﴾ ثُمَّ نُكِسُوا عَلَى رُؤُوسِهِمْ ج لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ

sonra | ters döndürüldüler | kafalarında olana | And olsun | bilmişsindir | bunların konuşmayacağını

sonra: afıf h. | ters döndürüldüler: meçhul fiili mazi, nâibi fail | kafalarında olana: harfi cer, mecrur isim | And olsun: lâmu cevâbi'l-kasem ("vallahi" gibi bir yeminin cevabı için gelen lam)+ tahkik h. | bilmişsindir: fiili mazi, fail | (Leyse benzeri) nefiy h. | bunların konuşmayacağını: (مَا)'nın haberi, muzari fiil cümlesi | (مَا):nın ismi, işaret ismi

64 - 65. O zaman kendi kendilerine (vicdanlarına) döndüler (ve birbirlerine): "Doğrusu siz haksızsınız", sonra kafalarında olana (eski inançlarına) ters döndürülerek: "And olsun ki, bunların konuşmayacağını, bilmişsindir!" dediler.

لَا يَنْفَعُكُمْ	مَا	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	فَتَعْبُدُونَ	أَ	قَالَ
size fayda vermeyecek nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul	şeylere mef'ul, ismi mevsul	Allah'dan muzafun ileyh	başka harfi cer , mecrur isim, muzaf	O halde ..mi tapıyorsunuz atıf h., fiili muzari+fâil	soru h.	dedi fiili mazi

وَ	لَكُمْ	أُفٍّ	﴿ 66 ﴾ لَا يَضُرُّكُمْ ط	وَ	شَيْئًا
, atıf h.	Size car mecrur	yazıklar olsun (bunalıyorum, usanıyorum, bıkıyorum) muzari manasında isim fiil, failli (أنا) olarak takdir edilen gizli zamir	zarar vermeyecek olan nefy-i istikbal; nefiy h. fiili muzari, mef'ul	ve atıf h.	hiçbirşeyle mef'ulu mutlak naibi

﴿ 67 ﴾ تَعْقِلُونَ	فَلَا	أَ	اللَّهِ ط	مِنْ دُونِ	تَعْبُدُونَ	لِمَا
Hala akletmiyor musunuz fiili muzari+fâil	atıf h., nefiy h.	soru h.	Allah'ı muzafun ileyh	bırakıp harfi cer, mecrur isim, muzaf	taptığınız sıla; fiil cümlesi	şeylere harfi cer. ismi mevsul

66 - 67. (İbrahim): "O halde, Allah'tan başka size (az ya da çok) hiçbirşeyle fayda ve zarar vermeyecek olan putlara mı tapıyorsunuz? Size de, Allah'ı bırakıp taptıklarınıza da yazıklar olsun! Hala akletmiyor musunuz?" dedi.

﴿ 68 ﴾ فَاعِلِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	آلِهَتَكُمْ	انْصُرُوا	وَ	حَرِّقُوهُ	قَالُوا
(Bir şey) yapacaksanız (كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih (كَانَ)'nin ismi	şart h.	ilahlarınıza mef'ul	yardım edin emir fiili, fail	atıf h.	şunu yakın emir fiili +fâil (mef'ul	dediler fiili mazi, fail

68. (Nemrut ve kavmi): "(Bir şey) yapacaksanız, şunu yakın da ilahlarınıza yardım edin" dediler.

﴿ 69 ﴾ لَا عَلَى إِبْرَاهِيمَ	سَلَامًا	وَ	بَرْدًا	كُونِي	يَا نَارُ	قُلْنَا
İbrahim'e harfi cer, mecrur isim	selamet matuf	ve atıf h.	serin (كَانَ)'nin haberi	ol emir fiili, (كَانَ)'nin ismi	Ey ateş nida h., münada	dedik fiili mazi, fail

69. Biz: "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve selamet ol" dedik.

﴿ 70 ﴾ الْأَخْسَرِينَ ج	فَجَعَلْنَاهُمُ	كَيْدًا	بِهِ	أَرَادُوا	وَ
daha çok zarar edenler ikinci mef'ul	Biz onları yaptık atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul,	tuzak kurmak mef'ul	ona car mecrur	istediler fiili mazi, fai	başlama h.

70. Ona tuzak kurmak istediler, bunun üzerine Biz onları daha çok zarar edenler yaptık (daha çok hüsrana uğrattık).

﴿ 71 ﴾ لِلْعَالَمِينَ	فِيهَا	بَارَكْنَا	الَّتِي	إِلَى الْأَرْضِ	لُوطًا	وَ	نَجَّيْنَاهُ	وَ
alemlere harfi cer, mecrur isim	içinde car mecrur	bereketler verdiğimiz sıla; mazi fiil cümlesi, fail	sıfat, ismi mevsul	yere harfi cer, mecrur isim	Lut'u matuf	ve atıf h.	Onu ulaştırıp kurtardık fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

71. Onu ve Lut'u, içinde alemlere bereketler verdiğimiz (insanlık için kutsal kıldığımız) yere ulaştırıp kurtardık.

نَافِلَةً ط	يَعْقُوبَ	وَ	إِسْحٰقَ ط	لَهُ	وَهَبْنَا	وَ
buna ilaveten (يَعْقُوبَ)'dan hal	Yakub'u matuf	ve atıf h.	İshak'ı mef'ul	ona car mecrur	bağışladık fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 72 ﴾ صَالِحِينَ	جَعَلْنَا	كُلًّا	وَ
iyi kişiler ikinci mef'ul	kıldık fiili mazi, fail	her birini mukaddem mef'ul	atıf h.

72. İbrahim'e İshak'ı, buna ilaveten de Yakub'u verdik, her birini iyi kişiler kıldık.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 326 ≻

(21 / ENBİYA, 58 – 59 - 60):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْجُذَاذُ): kırıntılar, kesintiler, parça parça (لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, ta ki (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, lider (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْفَتَى ج فِتْيَانٌ): genç erkek (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): bahsetti, konuştu, andı, zikretti/ tefekkürle birlikte hatıra getirdi

(21 / ENBİYA, 61 – 62 – 63 - 64):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, çeşme (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, hazır oldu/ bildi/ yemin etti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi (بَلْ): bilakis, halbuki, evet, belki (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(21 / ENBİYA, 65 – 66 - 67):

(نَكَسَ يَنْكُسُ نَكْسًا): doğruyu bulduktan sonra tekrar saptı/ baş aşağı etti/ başı eğdi (اَلرَّأْسُ ج رُؤُسٌ): baş (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (نَطَقَ يَنطِقُ نُطْقًا): konuştu (عَبَدَ يَعْبُدَ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (دُونَ): başka, gayr, hariç, düşük (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (أُفٍّ): (bunalıyorum, usanıyorum, bıkıyorum) muzari manasında isim fiil

(21 / ENBİYA, 68 – 69):

(حَرَّقَ يُحَرِّقُ تَحْرِيقًا): (tef'il bâbı) yandı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ism-i fâil) yapan (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (اَلْبَرْدُ): soğukluk, soğuk olma hali (اَلسَّلاَمُ): selamet, necat/ selam/ sulh/ teslim olma

(21 / ENBİYA, 70 – 71 - 72):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef - if'al) irade etti, istedi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ çevirdi/ yarattı/ hükmetti [اَلْكَيْدُ) كَادَ يَكِيدُ]: (masdar) tuzak kurma, hile yapma/ tuzak [اَلْاَخْسَرُ (خَسِرَ يَخْسَرُ]: (ism-i tafdîl) daha çok zarar eden (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı/ yüksek bir yere attı (اَلنَّافِلَةُ): çok iyilik ve hayırda bulunma/ kemal derecesi/ nafile (بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarek kıldı, bolluk verdi (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 327 (ENBİYÂ: 73 – 81) ≻

وَ	جَعَلْنَاهُمْ	أَئِمَّةً	يَهْدُونَ	بِأَمْرِنَا	وَ	أَوْحَيْنَا
	Onları yaptık	önderler	doğru yola götüren	emri-mizle		vahyettik
atıf h.	fiili mazi, fail	ikinci mef'ul	(أَئِمَّةً)'in sıfatı; fiil cümlesi	car - mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail

إِلَيْهِمْ	فِعْلَ	الْخَيْرَاتِ	وَ	إِقَامَ	الصَّلَاةِ	وَ	إِيتَاءَ
onlara	yapmayı	iyi işleri	,	kılmayı	namazı	,	vermeyi
car mecrur	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	(فِعْلَ)'ye matuf, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf, muzaf

الزَّكَاةِ ج	وَ	كَانُوا	لَنَا	عَابِدِينَ لا	﴿ 73 ﴾
zekatı		Onlar bize kulluk edenlerdi			
muzafun ileyh	başlama h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car mecrur	(كَانَ)'nin haberi	

73. Onları, emrimizle doğru yola götüren önderler yaptık; onlara, iyi işleri yapmayı, namazı kılmayı, zekatı vermeyi vahyettik. Onlar, bize kulluk edenlerdi.

وَ	لُوطًا	آتَيْنَاهُ	حُكْمًا	وَ	عِلْمًا	وَ
başlama h.	Lut'a	ona verdik	hüküm	ve	ilim	
	mukaddem mef'ul	fiili mazi, :fail, mef'ul	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.

نَجَّيْنَاهُ	مِنَ الْقَرْيَةِ	الَّتِي	كَانَتْ	تَعْمَلُ	الْخَبَائِثَ ط	إِنَّهُمْ
onu kurtardık	kasabadan	olan		yapmakta	çirkin işler	Doğrusu onlar
fiili mazi, fail, mef'ul	Harfi cer, mecrur isim	sıfat, ismi mevsul	sıla; nasih mazi fiil cümlesi, ismi gizli zamiri (هِيَ)	(كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi., fiili muzari,	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

كَانُوا	قَوْمَ	سَوْءٍ	فَاسِقِينَ لا	﴿ 74 ﴾
bir toplumdu		kötü	fasık	
(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	(قَوْمَ)'nin sıfatı	

74. Lut'a da hüküm ve ilim verdik; onu, çirkin işler yapan kasabadan kurtardık. Doğrusu onlar fasık (yoldan çıkmış) kötü bir toplumdu.

وَ	أَدْخَلْنَاهُ	فِي رَحْمَتِنَا ط	إِنَّهُ	مِنَ الصَّالِحِينَ ع	﴿ 75 ﴾
başlama h.	onu soktuk	rahmetimizin içine	doğrusu o	iyilerdendi	
	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	

75. Onu (Lut'u) rahmetimizin içine soktuk; doğrusu o iyilerdendi.

وَ	نُوحًا	إِذْ	نَادَى	مِنْ قَبْلُ	فَاسْتَجَبْنَا	لَهُ
başlama h.	Nuh	hani	Bize seslenmişti	daha önceden	biz de cevab verdik	ona
	mukaddem mef'ul	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	harfi cer, zarf	atıf h., fiili mazi+fâil	car mecrur

فَنَجَّيْنَاهُ	وَ	أَهْلَهُ	مِنَ الْكَرْبِ	الْعَظِيمِ ج	﴿ 76 ﴾
akabinde kendisini kurtardık	ve	ailesini	sıkıntıdan	büyük	
atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	matuf	harfi cer, mecrur isim	sıfat	

76. Nuh(u da hatırla yâd et) hani, daha önceleri Bize seslenmişti (yalvarmıştı). Biz de ona cevab verdik (duasını kabul ettik), akabinde kendisini ve ailesini büyük sıkıntıdan kurtardık.

وَ	نَصَرْنَاهُ	مِنَ الْقَوْمِ	الَّذِينَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا ط	إِنَّهُمْ
	ona yardım ettik	toplumdan dolayı		yalanlayan	Ayetlerimizi	Doğrusu onlar
atıf h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, fail	car mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ) 'nin ismi

كَانُوا	قَوْمَ	سَوْءٍ	فَأَغْرَقْنَاهُمْ	أَجْمَعِينَ	﴿ 77 ﴾
bir toplumdu		kötü	bu yüzden suda boğduk	hepsini	
(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	atıf h., fiili mazi, :fail, mef'ul	tekid	

77. Ayetlerimizi yalanlayan toplumdan (Nuh'u kurtarıp) ona yardım ettik. Doğrusu onlar kötü bir toplumdu, bu yüzden hepsini suda boğduk.

وَ	دَاوُودَ	وَ	سُلَيْمَانَ	إِذْ	يَحْكُمَانِ	فِي الْحَرْثِ
başlama h.	Davud'u (اذْكُرْ) (hatırla) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	ve atıf h	Süleyman'ı matuf	hani cümleye muzaf olan geçmiş zaman zarfı	hüküm veriyorlardı muzafun ileyh, fiili muzari+fâil	ekin hakkında harfi cer, mecrur isim

إِذْ	نَفَشَتْ	فِيهِ	غَنَمُ	الْقَوْمِ ج	وَ	كُنَّا	لِحُكْمِهِمْ	شَاهِدِينَ لا ﴿78﴾
hani geçmiş zaman zarfı	yayıldığı fiili mazi	içinde car mecrur	koyunlarının fail, muzaf	milletin muzafun ileyh	atıf h.	Biz idik fiili mazi, nâsih,(كَانَ)'nin ismi	onların hükmüne car - mecrur	şahidler (كَانَ)'nin haberi

78. Davud ve Süleyman'ı (da hatırla). Hani bir ekin hakkında hüküm veriyorlardı, hani içinde milletin koyunları yayılmıştı (da zarara sebep olmuşlardı) Biz onların (verdiği) hükümlerine şahidlerdik.

فَفَهَّمْنَاهَا	سُلَيْمَانَ	وَ	كُلًّا	آتَيْنَا	حُكْمًا	وَ
Bunun üzerine onu bildirdik atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	Süleyman'a mef'ul	atıf h.	Her birine mukaddem mef'ul	verdik fiili mazi, fail	hükmünü ikinci mef'ul	atıf h.

عِلْمًا	وَ	سَخَّرْنَا	مَعَ	دَاوُودَ	الْجِبَالَ	يُسَبِّحْنَ
ilim matuf	atıf h.	boyun eğdirdik fiili mazi, fail	ile mekan zarfı	Davud muzafun ileyh	dağları mef'ul	tesbih etmek üzere (الْجِبَالَ)'den hal; fiili muzari, fail

وَ الطَّيْرَ ط	وَ	كُنَّا	فَاعِلِينَ	﴿79﴾
kuşlarla beraber vâvu'l-meiyye (beraberlik vavı), mef'ulü'n meah	atıf h.	Biz yapmaktaydık fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

79. Bunun üzerine onu (bu meselenin hükmünü, çözümünü) Süleyman'a Biz bildirdik; her birine hüküm (doğru hüküm verme kabiliyeti, hükümdarlık) ve ilim verdik. Davud ile beraber tesbih etmek üzere dağları kuşlarla birlikte boyun eğdirdik. (Bütün bunları) Biz yapmaktaydık.

وَ	عَلَّمْنَاهُ	صَنْعَةَ	لَبُوسٍ	لَكُمْ	لِتُحْصِنَكُمْ	مِنْ بَأْسِكُمْ ج
atıf h.	Ona öğrettik fiili mazi, fail, mef'ul	sanatını İkinci mef'ul, muzaf	zırh yapma muzafun ileyh	sizin için car mecrur	sizi koruması için nasb h. fiili muzari, mef'ul	şiddetinizden harfi cer, mecrur isim

فَهَلْ	أَنْتُمْ	شَاكِرُونَ	﴿80﴾
artık ...misiniz rabıta h., soru h.	mübteda	haber	şükredenler

80. Ona, sizi, sizin (savaşta düştüğünüz) şiddetinizden koruması için zırh(tan elbise yapma ve korunma) sanatını öğrettik, artık şükreder misiniz?

وَ	لِسُلَيْمَانَ	الرِّيحَ	عَاصِفَةً	تَجْرِي	بِأَمْرِهِ	إِلَى الْأَرْضِ
atıf h.	Süleyman için harfi cer, mecrur isim	rüzgarı (سَخَّرْنَا) (boyun eğdirdik) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	şiddetli biçimde (الرِّيحَ)'dan hal	yürüyen ikinci hal; muzari fiil cümlesi	onun emriyle car- mecrur	yere doğru harfi cer, mecrur isim

الَّتِي	بَارَكْنَا	فِيهَا ط	وَ	كُنَّا	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَالِمِينَ	﴿81﴾
sıfat	bereketler kıldığımız sıla; fiil cüm, fail	içerisinde car mecrur	atıf h.	Biz f.mazi,nâsih (كَانَ)'nin ismi	herşeyi muz. ileyh	car mecrur	biliyorduk (كَانَ)'nin haberi	

81. İçersinde bereketler kıldığımız yere doğru, Süleyman için şiddetli biçimde onun emriyle yürüyen rüzgarı (ona boyun eğdirdik). Biz herşeyi biliyorduk.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 327 ≻

(21 / ENBİYA, 73 - 74):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ çevirdi/ yarattı/ hükmetti (اَلْإِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): rehber, lider, imam, önder, kitap

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, kazandırdı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, fısıldadı, sır verdi, ilham etti [اَلْفِعْلُ (فَعَلَ يَفْعَلُ]: (masdar) fiil, iş yapma

(اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstün [اَلْإِقَامُ (أَقَامَ يُقِيمُ]: (masdar) namazı dosdoğru kılma

[اَلْاِيتَاءُ (آتَى يُؤْتِي]: (masdar) verme (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı

(اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden, kulluk eden (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

[اَلْحُكْمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (masdar) hikmet, hüküm, kaza (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı/ yüksek bir yere attı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْخَبِيثُ ج خَبَائِثُ): pis, çirkin, düşük, hoşa gitmeyen

[اَلسَّوْءُ (سَاءَ يَسُوءُ]: (masdar) kötü, kötülük (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen

(21 / ENBİYA, 75 – 76 - 77 – 78):

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, soktu, dâhil etti (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale b.) seslendi, bağırdı, çağırdı

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl b.) cevap verdi (kabul etti manasını da içerir) (اَلْكَرْبُ ج كُرُوبٌ): şiddetli gam, keder

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı/ yüksek bir yere attı (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا مِنْ): kurtardı/ yardım etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti, yalan isnat etti

[اَلسَّوْءُ (سَاءَ يَسُوءُ]: (masdar) kötü, kötülük (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al b.) boğdu, batırdı

(اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (tekit için getirilir) hepsi, hep beraber (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti

(اَلْحَرْثُ): ekin (hasat edilmiş olsun olmasın) işlenmiş toprak/ sürme (اَلشَّاهِدُ ج شَاهِدُونَ): (ism-i fâil) şahit, hazır olan, bilen

(نَفَشَ يَنْفُشُ نَفْشًا): (hayvan geceleyin ağıldan çıkarak çobansız olarak) yayıldı (اَلْغَنَمُ): koyun, küçükbaş hayvan

(21 / ENBİYA, 79 – 80 - 81):

(فَهَّمَ يُفَهِّمُ تَفْهِيمًا): (tef'il bâbı) anlattı, bildirdi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

[اَلْحُكْمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (masdar) hikmet, hüküm, kaza (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emir altına aldı

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (سَبَّحَ يَسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tespit, tenzih ve takdis etti

(اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ism-i fâil) yapan (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (اَلصَّنْعَةُ): sanat, iş yapma, beceri, üretim

(اَللَّبُوسُ): elbise, giyim kuşam (zırh yapma sanatı denmiştir) (اَلْبَأْسُ): şiddet, kuvvet, güç/ harp/ azap

(أَحْصَنَ يُحْصِنُ إِحْصَانًا): (if'al bâbı) muhkem mevkilere koydu, sakladı (اَلشَّاكِرُ ج شَاكِرُونَ): (ism-i fâil) şükreden

(اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ üstünlük/ koku [اَلْعَاصِفَةُ (عَصَفَ يَعْصِفُ]: (ism-i fâil) şiddetli rüzgâr

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) cereyan etti, aktı, hareket etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarek kıldı, bolluk verdi



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 328 (ENBİYA : 82 – 90) ≻

وَ	مِنَ الشَّيَاطِينِ	مَنْ	يَغُوصُونَ	لَهُ	وَ	يَعْمَلُونَ
atıf h.	şeytanlardan (ona boyun eğdirdik) haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	dalgıçlık yapanları sıla; fiili muzari+fâil (cemi vâvı)	onun için car mecrur	ve atıf h.	yapanları fiili muzari+fâil

عَمَلاً	دُونَ	ذٰلِكَ ج	وَ	كُنَّا	لَهُمْ	حَافِظِينَ ۙ	﴿ 82 ﴾
iş mef'ulün bih	başka muzaf, zarf (عَمَلًا) nin sıfatı	bundan muzafun ileyh, işaret ismi	atıf h.	Bizdik fiili mazi,nâsih (كَانَ)'nin ismi	onlar için car mecrur	koruyucu ve gözeticiler (كَانَ)'nin haberi	

82. Onun için (denizden inci vs. çıkarmak için) dalgıçlık yapan ve bundan başka (bina yapımı vs.) işler yapan şeytanlardan da (ona boyun eğdirdik). Onları koruyup gözetenler Bizdik.

وَ	أَيُّوبَ	إِذْ	نَادَى	رَبَّهُ	أَنِّي	مَسَّنِيَ
başla ma h.	Eyyub da (اذْكُرْ) (hatırla) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	Bir zamanlar cümleye muzaf olan geçmiş zaman zarfı	nida etmişti fiili mazi, cümle muzafun ileyh	Rabbine mef'ul	Doğrusu ben harfi tekid ve nasb, (أَنَّ)'nin ismi	bana dokundu inne'nin haberi, fiili mazi, (نِ):nunu vikaye, mef'ul

الضُّرُّ	وَ	أَنْتَ	أَرْحَمُ	الرَّاحِمِينَ ج	﴿ 83 ﴾
zarar fail	hal vavı	Sen mübteda	en merhametlisisin haber, muzaf	merhametlilerin muzafun ileyh	
		Hal; İsim cümlesi			

83. Eyyub'u (da hatırla): Bir zamanlar Rabbine (şöyle) nida etmişti: "Doğrusu bana zarar dokundu. Sen merhametlilerin en merhametlisisin".

فَاسْتَجَبْنَا	لَهُ	فَكَشَفْنَا	مَا	بِهِ	مِنْ ضُرٍّ	وَ
Bunun üzerine icabet ettik atıf h., fiili mazi, fail	ona car mecrur	hemen kaldırdık atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	car mecrur	kendisinde zarardan ne varsa harfi cer, mecrur i	atıf h.

آتَيْنَاهُ	أَهْلَهُ	وَ	مِثْلَهُمْ	مَعَهُمْ	﴿ 84 ﴾
verdik fiili mazi, fail, mef'ul	ailesini ikinci mef'ul	atıf h.	onların bir mislini daha matuf, muzaf, muzafun ileyh	kaybettikleriyle birlikte mekan zarfı	

رَحْمَةً	مِنْ عِنْدِنَا	وَ	ذِكْرَى	لِلْعَابِدِينَ	﴿ 84 ﴾
bir rahmet olması için mef'ulün li eclih	katımızdan h. cer+ zarf, muzaf+ muz.ileyh	atıf h.	bir hatıra matuf	kulluk edenlere car mecrur	

84. Bunun üzerine Biz de ona icabet ettik, hemen kendisinde zarardan ne varsa (tüm başına gelen sıkıntı ve dertleri) kaldırdık. Katımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere bir hatıra olması için ona (tekrar) ailesini ve kaybettikleriyle beraber onların bir mislini (daha) verdik.

وَ	إِسْمَاعِيلَ	وَ	إِدْرِيسَ	وَ	ذَا الْكِفْلِ ط	كُلٌّ	مِنَ الصَّابِرِينَ ج	﴿ 85 ﴾
başlama h.	İsmail (اذْكُرْ) (hatırla, an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	atıf h.	İdris matuf	ve atıf h.	Zülkifl matuf	onların herbiri mübteda	sabredenlerdendi haber; şibhi cümle	harfi cer

85. İsmail, İdris ve Zülkifl(i de an); onların herbiri sabredenlerdendi.

وَ	أَدْخَلْنَاهُمْ	فِي رَحْمَتِنَا ط	إِنَّهُمْ	مِنَ الصَّالِحِينَ	﴿ 86 ﴾
atıf h.	onları aldık fiili mazi, fail, mef'ul	rahmetimizin içine harfi cer, mecrur isim	Doğrusu onlar tekid ve nasb h. (إِنَّ)'nin ismi	iyilerdendi inne'nin haberi şibhi cümle	

86. Onları rahmetimizin içine aldık; doğrusu onlar iyilerdendiler.

وَ	ذَا النُّونِ	إِذْ	ذَهَبَ	مُغَاضِبًا	فَظَنَّ	أَنْ لَنْ نَقْدِرَ	عَلَيْهِ
atıf h.	Zünnun (إسماعيل)'e matuf; mef'ul, muzaf	hani geçmiş zaman zarfı	giderken fiili mazi	öfkelenerek hal	sanmıştı atıf harfi, fiili mazi	güç yetiremeyeceğimizi tekid ve nasb h., fiilin önünde geldiği için (أَنَّ)'nin hafifletilmiş hali; tekid-i nefy-i istikbal	ona car mecrur

(ظَنَّ)'nin mef'ulü: masdar-ı müevvel

إِلَٰهَ	لَآ	أَنْ	فِي الظُّلُمَاتِ	فَنَادَىٰ
tanrı	yoktur	diye	karanlıklar içinde	akabinde seslenmişti
(لَا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins	tefsir harfi	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi

﴿ 87 ﴾	مِنَ الظَّٰلِمِينَ ج	كُنتُ	إِنِّي	سُبْحَانَكَ ق	أَنتَ	إِلَّآ
	haksızlık edenlerdenim		doğrusu ben	Sen münezzehsin	Senden	başka
	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	harfi tekid ve nasb, (إِنَّ)'nin ismi	(أُسَبِّحُ) (tesbih ederim) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulu mutlakı	müstesna {(لَا)'nın mahzuf haberinin bedeli}	istisna h.

(أَنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

87. Zünnun('u da yani Yunus peygamber'i de hatırla). Hani, öfkelenerek giderken, kendisine güç yetiremeyeceğimizi sanmıştı; (fakat) akabinde karanlıklar içinde: "Senden başka tanrı yoktur, Sen münezzehsin, doğrusu ben haksızlık edenlerdenim" diye seslenmişti.

﴿ 88 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ	نُنجِي	كَذَٰلِكَ	وَ	مِنَ الْغَمِّ ط	نَجَّيْنَاهُ	وَ	لَهُ لا	فَاسْتَجَبْنَا
	İnananları	kurtarırız	İşte böyle		üzüntüden	onu kurtardık	ve	ona	Biz de cevap verdik
	mef'ul	fiili muzari	car mecrur, mef'ul mutlak nâibi	başlama h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	car mecrur	atıf h., fiili mazi, fail

88. Biz de ona cevap verdik ve onu üzüntüden kurtardık. İşte böyle (aynı şekilde) inananları kurtarırız.

لَا تَذَرْنِي	رَبِّ	رَبَّهُ	نَادَىٰ	إِذْ	زَكَرِيَّا	وَ
Beni bırakma	Rabbim	Rabbine	nida etmişti	hani	Zekeriyya	
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, (نَ) nunu vikaye, mef'ul	nida harfi mahzuf münada, sondaki esre mahzuf mütekellim ya'sı (ي): muzafun ileyh	mef'ul	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı	(اذْكُرْ) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	başlama h.

﴿ 89 ﴾	الْوَارِثِينَ ج	خَيْرُ	أَنتَ	وَ	فَرْدًا
	varislerin	en hayırlısısın	Sen		tek başıma
	muzafun ileyh	haber	mübteda	atıf h.	hal

89. Zekeriya('yı da hatırla): "Rabbim! Beni tek başıma bırakma, Sen varislerin en hayırlısısın" diye nida etmişti.

وَ	يَحْيَىٰ	لَهُ	وَهَبْنَا	وَ	لَهُ	فَاسْتَجَبْنَا
atıf h.	Yahya'yı	ona	bağışladık	ve	ona	Bunun üzerine icabet ettik
	mef'ul	car mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	car mecrur	atıf h., fiili mazi, fail

فِي الْخَيْرَاتِ	يُسَارِعُونَ	كَانُوا	إِنَّهُمْ	زَوْجَهُ ز	لَهُ	أَصْلَحْنَا
iyi işlerde	yarışıyorlardı		Doğrusu onlar	eşini de	onun için	ıslah ettik
harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	car mecrur	fiili mazi, fail

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi

﴿ 90 ﴾	خَاشِعِينَ	لَنَا	كَانُوا	وَ	رَهَبًا ط	وَ	رَغَبًا	يَدْعُونَنَا	وَ
	huşu duyanlar	Bize	oldular		korkarak	ve	umarak	Bize yalvarıyorlardı	
	(كَانَ)'nin haberi	car mecrur	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	matuf	atıf h.	hal	fiili muzari+fâil mef'ul	atıf h.

90. Bunun üzerine Biz de ona icabet ettik (duasına olumlu cevap verdik) ve Yahya'yı bağışladık, eşini de onun için ıslah ettik (doğum yapması için elverişli hale getirdik). Doğrusu onlar iyi işlerde yarışıyorlar, korkarak ve umarak Bize dua ediyorlardı. Onlar Bize (karşı) huşu duyanlar (gönülden saygı duyanlar) oldular.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 328 ≻

(21 / ENBİYA, 82 – 83):

(غَاصَ يَغُوصُ غَوْصًا): (ecvef fiil) derine daldı, dalgıçlık yaptı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, düşük, alçak (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) gözetleyici, rakip (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan, hasar

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü (اَلرَّاحِمُ ج رَاحِمُونَ): (ism-i fâil) merhamet eden

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلْأَرْحَمُ]: (ism-i tafdîl) en merhametli, daha merhametli

(21 / ENBİYA, 84 – 85 – 86):

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابًا): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti manasını da içerir) (اَلذِّكْرَى): hatırlatma, ikaz, nâsihat, zikir

(كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı (آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, kat (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلضُّرُّ): zarar, hasar (اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ): (ism-i fâil) sabreden

(اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden, kulluk eden (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dahil etti

(21 / ENBİYA, 87 – 88):

(ذُو النُّونِ): balık sahibi (Yunus a.s.'ın lakabıdır) [(غَاضَبَ يُغَاضِبُ) اَلْمُغَاضِبُ]: (ism-i fâil) arayı açan, bozuşan, öfkelenen

(ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): gücü yetti [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, yakın hasıl etti, tevehhüm etti (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, şirk, cehalet, fısk

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale b.) seslendi, bağırdı/ ezan okudu (نَجَّي يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il b.) kurtardı/ yüksek bir yere attı

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابًا): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti manasını da içerir) (اَلْغَمُّ ج غُمُومٌ): gam, üzüntü, keder

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (if'al bâbı) kurtardı

(21 / ENBİYA, 89):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(اَلْفَرْدُ ج فُرَادَى): fert, tek, eşsiz (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْوَارِثُ ج وَارِثُونَ): (ism-i fâil) sahip ve malik olan, varis

(21 / ENBİYA, 90):

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابًا): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti manasını da içerir)

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı, bahşetti (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): zevce, eş, çift

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) ıslah etti, düzeltti, aralarını buldu, anlaştırdı

(سَارَعَ يُسَارِعُ مُسَارَعَةً): (müfâale bâbı) sürat gösterdi, koşuştu, çabucak yaptı/ yuvarlandı

(اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstün (رَغَبًا وَ رَهْبًا): ümit ve korku arasında

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ nisbet etti

(رَهِبَ يَرْهَبُ رَهْبًا): korktu (اَلْخَاشِعُ خَاشِعُونَ): (ism-i fâil) hürmet gösteren, huşuda bulunan

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 329 (ENBİYÂ: 91 – 101) ≻

وَ	الَّتِي	أَحْصَنَتْ	فَرْجَهَا	فَنَفَخْنَا	فِيهَا	مِنْ رُوحِنَا	وَ
	koruyanı		mahrem yerini	Biz üfledik	ona	Ruhumuzdan	
atıf h.	(اذْكُرْ) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	car mecrur	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

﴿ 91 ﴾	لِلْعَالَمِينَ	آيَةً	ابْنَهَا	وَ	جَعَلْنَاهَا
	alemler için	bir mucize	oğlunu	ve	onu kıldık
	car mecrur	İkinci mef'ul	matuf	atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul

91. Mahrem yerini koruyanı (Meryem'i de an, yâd et). Biz ona ruhumuzdan üfledik, onu ve oğlunu, alemler için bir mucize kıldık.

﴿ 92 ﴾	فَاعْبُدُونِ	رَبُّكُمْ	أَنَا	وَ	وَاحِدَةً	أُمَّةً	أُمَّتُكُمْ	هَذِهِ	إِنَّ
	O halde Bana kulluk edin	Rabbinizim	Ben de		bir tek	din olarak	sizin dininizdir	bu	Doğrusu
	rabıta h., emir fiili +fâil , (نِ):nun'u vikaye, mef'ul	haber	mübteda	atıf h.	sıfat	hal, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb h.

92. Doğrusu bu (Müslümanlık, bir tek din olarak) sizin dininizdir ve Ben de Rabbinizim, O halde Bana kulluk edin.

﴿ 93 ﴾	رَاجِعُونَ ع	إِلَيْنَا	كُلٌّ	بَيْنَهُمْ ط	أَمْرَهُمْ	تَقَطَّعُوا	وَ
	döneceklerdir	Bize	Hepsi	aralarında	işlerini	paramparça ettiler	
	haber	car mecrur	mübteda	zarf	mef'ul	fiili muzari, fail	başlama h.

93. (Din) İşlerini aralarında paramparça ettiler (din konusunda parça parça olup bölündüler, fırkalara, gruplara ayrıldılar, fakat sonunda), hepsi Bize döneceklerdir.

مُؤْمِنٌ	هُوَ	وَ	الصَّالِحَاتِ	مِنَ	يَعْمَلْ	فَمَنْ
İnanmış olarak			yararlı işler		işlerse	Artık kim
haber	mübteda	hal vavı	mecrur isim	harfi cer	fiilu'ş-şart; fiili muzari	başlama h., mübteda, şart ismi
hal; isim cümlesi						

﴿ 94 ﴾	كَاتِبُونَ	لَهُ	إِنَّا	وَ	لِسَعْيِهِ ج	كُفْرَانَ	فَلَا
	yazmaktayız	onun için	Biz		ameli için	hiçbir inkar yoktur	
	(إِنَّ)'nin haberi	car mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	(لَا)'nın haberi, (لَا كُفْرَانَ) cümlesi cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı, (مَن) mübtedasının haberidir	(لَا)'nın ismi	cevâbü'ş-şart için rabıta+ cevabü'ş-şart; en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyedip olumsuzlaştıran lâ)

94. Artık kim inanmış olarak yararlı işler işlerse ameli (çalışması) inkar edilmeyecektir. Biz onu yazmaktayız.

﴿ 95 ﴾	لَا يَرْجِعُونَ	أَنَّهُمْ	أَهْلَكْنَاهَا	عَلَى قَرْيَةٍ	حَرَامٌ	وَ
	dönmemeleri		helak ettiğimiz	kasaba halkına	haramdır	
	(أَنَّ) nin haberi; nefy-i istikbal fiili muzari+fâil	tekid ve nasb h.,(أَنَّ) nin ismi	(قَرْيَةٍ)'in sıfatı; mazi fiil cümlesi, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	haber mukaddem	başlama h.

mübteda muahhar; masdar-ı müevvel {(حَرَامٌ) kelimesini mübteda kabul edenlere göre de masdar-ı müevvel haberdir}

95. Helak ettiğimiz kasaba halkına (ahirette karşılıklarını görmek üzere bize) dönmemeleri haramdır (imkansızdır, yasaktır).

وَ	مَأْجُوجُ	وَ	يَأْجُوجُ	إِذَا فُتِحَتْ	حَتَّى
ki	Mecuc'un	ve	Yecuc (seddi)	yıkıldığı zaman	Nihayet
hal vavı	matuf	atıf h.	nâibi fail	geçmiş zaman zarfı, meçhul fiili mazi	ibtida h.

﴿ 96 ﴾ يَنسِلُونَ — حَدَبٍ — مِن كُلِّ — هُمْ

akın ederler — tepeden — herbir — onlar

haber — muzafun ileyh — harfi cer, mecrur isim, muzaf — mübteda

naibi fail'den hal

96. Nihayet Yecuc ve Mecuc('un seddi) açıldığı zaman ki onlar herbir tepeden akın ederler.

شَاخِصَةٌ — هِيَ — فَإِذَا — الْحَقُّ — الْوَعْدُ — اقْتَرَبَ — وَ

faltaşı gibi açılır — Bir de bakmışsın — Gerçek — vaad — yaklaştığında

haber — mübteda — rabıta h., müfacee (sürpriz) harfi — sıfat — fail, mevsuf — fiili mazi {(فُتِحَتْ) cümlesine matuf} — atıf h.

مِنْ هَذَا — قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ — يَا وَيْلَنَا — الَّذِينَ كَفَرُوا ط — أَبْصَارُ

Bundan — gaflet içindeydik — Eyvah bize — inkar edenlerin — gözleri

harfi cer, işaret ismi — (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle — tahkik h., fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi — (يقولون) (derler) olarak takdir edilen fiilin mekûlü'l-kavli (söylenen sözü); nida h., münada — sıla; mazi fiil cümlesi, fail — muzafun ileyh, ismi mevsul — fail, muzaf

﴿ 97 ﴾ ظَالِمِينَ — كُنَّا — بَلْ

zalimlerdik — Daha doğrusu

(كَانَ)'nin haberi — fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi — İdrab h.

97. Gerçek vaad yaklaştığında, inkar edenlerin gözleri faltaşı gibi açılır: "Eyvah bize! Bundan (önce) gaflet içindeydik, daha doğrusu zalimlerdik" (derler).

حَصَبُ — اللَّهِ — مِنْ دُونِ — تَعْبُدُونَ — مَا — وَ — إِنَّكُمْ

yakıtısınız — Allah'tan — başka — taptığınız — şeyler — ve — Doğrusu sizler

(إِنَّ)'nin haberi, muzaf — muzafun ileyh — harfi cer, mecrur isim, muzaf — sıla; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil — (إِنَّ)'nin ismine matuf, ismi mevsul — atıf h. — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 98 ﴾ وَارِدُونَ — لَهَا — أَنْتُمْ — جَهَنَّمَ ط

varacaksınız — oraya — sizler — cehennemin

haber — car mecrur — mübteda — muzafun ileyh

98. Siz ve Allah'tan başka taptıklarınız, cehennemin yakıtısınız; oraya varacaksınız.

﴿ 99 ﴾ خَالِدُونَ — فِيهَا — كُلٌّ — وَ — وَرَدُوهَا ط — مَا — آلِهَةً — هَؤُلَاءِ — كَانَ — لَوْ

temelli kalıcıdırlar — orada — hepsi — ona varmazlardı — tanrılar — bunlar — olsaydı — Eğer

haber — car - mecrur — mübteda — atıf h. — fiili mazi, fail, mef'ul — (لَوْ)'in cevabı nefiy h. — (كَانَ)'nin haberi — (كَانَ)'nin ismi, işaret ismi — fiili mazi, nâsih — şart h.

99. Eğer bunlar tanrı olsaydı ona varmazlardı (cehenneme girmezlerdi); hepsi orada temelli kalıcıdırlar.

﴿ 100 ﴾ لَا يَسْمَعُونَ — فِيهَا — هُمْ — وَ — زَفِيرٌ — فِيهَا — لَهُمْ

işitemezler — orada — onlar — ; — inlemek — orada — onlara vardır

haber; nefiy h., fiili muzari+fâil — car mecrur — mübteda — atıf h. — mübteda muahhar — car mecrur — haber mukaddem

100. Orada onlara (ah vah edip) inlemek vardır; orada (birşey de) işitemezler.

الْحُسْنَى لا — مِنَّا — لَهُمْ — سَبَقَتْ — الَّذِينَ — إِنَّ

En güzel — katımızdan — kendileri için — geçmiş — olanlar — Doğrusu

fail — car - mecrur — car - mecrur — sıla; mazi fiil cümlesi — (إِنَّ)'nin ismi; ismi mevsul — tekid ve nasb h.

﴿ 101 ﴾ مُبْعَدُونَ لا — عَنْهَا — أُولَئِكَ

uzaklaştırılanlardır — ondan — işte onlar

haber — car-mecrur — (إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi mübteda, işaret ismi

101. Doğrusu (yaptıkları dolayısıyla) katımızdan kendileri için en güzel (akibet, cennet mükafatı) geçmiş (yani takdir edilip yazılmış) olanlar, işte onlar ondan (cehennemden) uzaklaştırılanlardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 329 ≻

(21 / ENBİYA, 91 – 92 - 93):

(أَحْصَنَ يُحْصِنُ إِحْصَانًا): (if'al bâbı) korudu/ evlendi (اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz/ gedik, yarık/ avret yeri

(أَحْصَنَ فَرْجَهُ): namusunu korumak, iffetle muhafaza etmek (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul

(نَفَخَ يَنْفَخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih ve temsil yoluyla ruhu cesede üfledi, Hz Meryem'e ruhun üflenmesi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ çevirdi/ yarattı/ hükmetti (اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): din/ zaman/ rehber/ ümmet

(اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum

(تَقَطَّعَ يَتَقَطَّعُ تَقَطُّعًا): (tefa'ul bâbı) parça parça oldu, guruplara ayrıldı/ açıldı, kopukluk oldu

(اَلرَّاجِعُ ج رَاجِعُونَ): (ism-i fâil) dönen, dönücü (بَيْنَ): (zarf) arasında

(21 / ENBİYA, 94 – 95 – 96 – 97):

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

[اَلْكُفْرُ (كَفَرَ يَكْفُرُ]: (masdar) / emeğini inkâr edip hakkını) çiğneme, (karşılığını görmeden) mahrum bırakma

[اَلسَّعْيُ (سَعَى يَسْعَى]: çalışma, amel (اَلْكَاتِبُ ج كَاتِبُونَ): (ism-i fâil) kaydeden, tescil eden veya tespit eden

(اَلْحَرَامُ ج حُرُمٌ): haram, yasak (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, öldürdü, harcadı, kökünü kazıdı, felakete uğrattı

(فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, fethetti/ hükmetti (يَأْجُوجُ): Ye'cûc, tahripçi kavmin adı (مَأْجُوجُ): Me'cûc, tahripçi kavim

(اَلْحَدَبُ): sırt, tepe (yani her taraftan) (نَسَلَ يَنْسِلُ نَسْلاً): koşturdu, akın etti

(اِقْتَرَبَ يَقْتَرِبُ اِقْتِرَابًا): (iftiâl bâbı) pek yakın oldu, çok yaklaştı [اَلْوَعْدُ (وَعَدَ يَعِدُ]: vaad, söz (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

[اَلشَّاخِصَةُ (شَخَصَ يَشْخَصُ]: (ism-i fâil) (göz fal taşı gibi) açılan, (göz) kırpılmayan (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, tasdik etmedi

(21 / ENBİYA, 98 – 99 – 100 – 101):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (دُونَ): (zarf) başka, hariç, düşük, alçak

(اَلْحَصَبُ): yakacak, ateşin yanmasının devamı için ateşe atılan maddeler (اَلْوَارِدُ ج وَارِدُونَ): (ism-i fâil) giren, varan

(وَرَدَ يَرِدُ وُرُودًا): (misal fiil) vardı, girdi (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

(اَلزَّفِيرُ): sesli nefes verme, inilti, homurtu (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, sebkat etti/ takaddüm etti/ kaçıp kurtuldu

[اَلْحُسْنَى (حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلْمُبْعَدُ ج مُبْعَدُونَ): (ism-i mef'ûl) uzaklaştırılan



⋖ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 330 (ENBİYÂ: 102 – 112) ⋗

﴿ 102 ﴾ لاَ يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا ۚ وَ هُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ ۚ

duymazlar	onun uğultusunu		onlar	şeyler içinde	çektiği	canlarının	temelli kalırlar
nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul	hal vavı	mübteda	harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiili mazi	fail	haber

hal; isim cümlesi

102. Cehennemin uğultusunu duymazlar. Onlar canlarının çektiği şeyler içinde temelli kalırlar.

لاَ يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَ تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلاَئِكَةُ ۖ

onları üzmez	dehşet	En büyük	ve	onları karşılarlar	melekler
nefy-i istikbal; nefiy hfiili muzari, mef'ul	fail	sıfat	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	fail

﴿ 103 ﴾ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

İşte bu	gündür		Size	vaad edilen
mübteda, işaret ismi	haber	sıfat, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi nasb mah.; meçhul fiili muzari+nâibi fail

(يقولون) olarak takdir edilen fiilin mekûlü'l-kavli (söylenen sözü)

103. En büyük dehşet (korku, sur'a üflenmesiyle diriliş) onları üzmez ve melekler: "İşte bu, size vaadedilen gündür" (diyerek) onları karşılarlar.

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَآءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا

gün	dürdüğümüz	Göğü	dürme gibi	yazılı sayfayı	kitaplara ait		başlamamız gibi
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; muzari fiil cümlesi	mef'ul	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur		fiili mazi, fail

﴿ 104 ﴾ أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ

ilk	yaratmaya	onu iade ederiz	bir sözdür	üzerimize	Doğrusu	Biziz	yapacak olanlar
mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	fiili muzari mef'ul	olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	(وَعْدًا)'in sıfatı	tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi	fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi

104. Göğü, kitaplara ait yazılı sayfayı (rulo yapıp) dürme gibi dürdüğümüz zaman, yaratmaya ilk başladığımız gibi onu iade ederiz (tekrar var ederiz). Üzerimize bir sözdür. Doğrusu yapacak olanlar Biziz.

وَ لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِن بَعْدِ الذِّكْرِ

başlama h.	And olsun ki	yazmıştık	Zebur'da		Zikir'den sonra
	lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabı için gelen lam)+ tahkik h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim, zarf, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 105 ﴾ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ

tekid. ve nasb h.	yeryüzüne	mirasçı olacağını	kullarımın	iyi
	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi, mef'ul	fail	sıfat

(كَتَبْنَا)'nın mef'ulü; masdar-ı müevvel

105. And olsun ki, Zikir'den (Tevrat'tan) sonra Zebur'da yeryüzüne iyi kullarımın mirasçı olacağını yazmıştık.

﴿ 106 ﴾ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلاَغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ۚ

Doğrusu	bunda vardır		bildiri	kimselere	kulluk eden
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukadem haberi, şibhi cümle		tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	car-mecrur	sıfat

106. Doğrusu bunda (Kuran'da), kulluk eden kimselere tebliğ (bildiri) vardır.

﴿ 107 ﴾ لِلْعَالَمِينَ رَحْمَةً إِلاَّ مَآ أَرْسَلْنَاكَ وَ

alemlere — car-mecrur | rahmet için — mef'ulün lil eclih | ancak — istisna h. | Biz seni gönderdik — harfi nefiy, fiili mazi, fail, mef'ul | başlama h.

107. Biz seni ancak alemlere rahmet için gönderdik.

وَاحِدٌ ۚ إِلَٰهٌ إِلٰهُكُمْ أَنَّمَا إِلَيَّ يُوحَىٰ إِنَّمَا قُلْ

tek — sıfat | bir ilah olduğu — haber | İlahınızın — mübteda | ancak — hasr edatı | bana — nâibi fail | vahyolunuyor — meçhul fiili muzari | ancak — hasr edatı | De ki — emir fiili

﴿ 108 ﴾ مُسْلِمُونَ أَنْتُمْ فَهَلْ

Müslümanlar — haber | sizler — mübteda | mısınız — atıf h., soru h.

108. De ki: "Bana İlahınızın tek bir İlah olduğu vahyolunuyor. Artık sizler müslüman mısınız (müslüman olacak mısınız)? "

وَ عَلَىٰ سَوَآءٍ ۖ آذَنْتُكُمْ فَقُلْ تَوَلَّوْا فَإِنْ

atıf h. | eşit olarak — harfi cer, mecrur isim | Size ilan ettim — fiili mazi, fail, mef'ul | de ki — cevâbü'ş-şart için rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili | yüz çevirirlerse — fiilu'ş-şart; fiili muzari +fâil | Eğer — başlama h., cezmeden şart h.

﴿ 109 ﴾ تُوعَدُونَ مَا بَعِيدٌ أَمْ قَرِيبٌ أَ أَدْرِي إِنْ

vaad olunduğunuz — sıla; fiil cüm.; meçhul fiili muzari+nâibi fail | şeyin — mübteda muahhar, ismi mevsul | uzak — matuf | yoksa — atıf h. | yakın — haber mukaddem | mı — soru h. | bilmem — fiili muzari | nefiy h.

﴿ 110 ﴾ تَكْتُمُونَ مَا يَعْلَمُ وَ مِنَ الْقَوْلِ الْجَهْرَ يَعْلَمُ إِنَّهُ

gizlediklerinizi de — sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil | mef'ul, ismi mevsul | bilir — fiili muzari | , — atıf h. | sözden — harfi cer, mecrur isim | açığa vurulanı — mef'ul | bilir — (إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi | Doğrusu O — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

109. Eğer yüz çevirirlerse, de ki: "Size eşit olarak ilan ettim (kimseyi ayırt etmeden herkeze açıkladım); vaad olunduğunuz şeyin yakın mı yoksa uzak mı olduğunu bilmem. **110**. "Doğrusu O, sözden açığa vurulanı bilir, gizlediklerinizi de bilir. "

﴿ 111 ﴾ إِلَىٰ حِينٍ مَتَاعٌ وَ لَكُمْ فِتْنَةٌ لَعَلَّهُ أَدْرِي إِنْ وَ

bir süreye kadar — harfi cer, zarf, mecrur | faydalandırmadır — matuf | ve — atıf h. | sizin için — car-mecrur | bir imtihan — (لَعَلَّ)'nin haberi | Belki o — terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi | Bilmem — fiili muzari | nefiy h. | atıf h.

111. "Bilmem; belki bu (mühlet ve gecikme) sizin için bir imtihan ve bir süreye kadar faydalandırma (için)dir. "

الرَّحْمٰنُ رَبُّنَا وَ بِالْحَقِّ ۖ احْكُمْ رَبِّ قَالَ

Rahman olandır — haber | Rabbimiz — mübteda | başlama h. | Hakla — car-mecrur | hüküm ver — emir fiili | Rabbim — mahzuf nida harfinin münadası, muz.ileyh olan mütekellim ya'sının kısaltılmış hali | dedi — fiili mazi

﴿ 112 ﴾ تَصِفُونَ عَلَىٰ مَا الْمُسْتَعَانُ

anlattıklarınıza karşı — sıla; fiil cüm. fiili muzari+fâil | harfi cer, ismi mevsul | yardım istenendir — ikinci haber

112. (Peygamber): "Rabbim! (Aramızda) Hakla hüküm ver, (yalan olarak) anlattıklarınıza karşı (ancak) Rabbimiz Rahman olandır, yardımı istenendir." dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 330 ≻

(21 / ENBİYA, 102 - 103 – 104):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu

(اَلْحَسِيسُ): uğultu, hışıltı, ses yahut sesli hareket (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

(حَزِنَ يَحْزَنُ حُزْنًا): gamda ve hüzünde bıraktı, üzdü [اَلْفَزَعُ ‹فَزِعَ يَفْزَعُ›]: dehşet, dehşete kapılma

[اَلْأَكْبَرُ ‹كَبِرَ يَكْبَرُ›]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük (تَلَقَّى يَتَلَقَّى تَلَقِّيًا): (tefa'ul bâbı) karşılaştı

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (طَوَى يَطْوِي طَيًّا): (nâkıs fiil) dürdü, büktü, katladı

(اَلسِّجِلُّ): sicil, üzerine yazı yazılan her şey, sahife (بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuze'l-lam) başladı, ilk önce yaptı

(اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki [اَلْوَعْدُ ‹وَعَدَ يَعِدُ›]: vaad, söz [اَلْخَلْقُ ‹خَلَقَ يَخْلُقُ›]: yaratma, halk, mahlûk

(أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ism-i fâil) yapan

(21 / ENBİYA, 105 – 106 - 107):

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ ispat etti/ tespit etti/ takdir etti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(وَرِثَ يَرِثُ وِرْثًا): (misal fiil) varis oldu/ sahip çıktı/ ele geçirdi/ elde etti (بَعْدَ): (zarf) sonra

(اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): kitap, yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, hikmet dolu ilahî kitaplar.

(اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): isal, iblağ, bildiri, tebliğ, iletme/ kifayet, yeterli oluş

(اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden, kulluk eden (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(21 / ENBİYA, 108 - 109 - 110):

(اَلْوَاحِدُ): bir, tek (أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, ilham etti, / öğütledi, fısıldadı

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, İslam'ı kabul eden

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü, Hak'tan, hakikatten yüz çevirdi ve uzaklaştı

(دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (آذَنَ يُؤْذِنُ اِيذَانًا): (if'al bâbı) ilan etti, bildirdi (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi

[اَلْقَرِيبُ ‹قَرُبَ يَقْرُبُ›]: (mübâlağalı ism-i fâil) zaman ve mekân cihetiyle yakın

[اَلْبَعِيدُ ‹بَعُدَ يَبْعُدُ›]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok uzak (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

[اَلْجَهْرُ ‹جَهَرَ يَجْهَرُ›]: açık, açığa verme (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (كَتَمَ يَكْتُمُ كَتْمًا): gizledi

(21 / ENBİYA, 111 – 112):

(لَعَلَّ): belki, umulur ki, ta ki, diye (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): imtihan/ fitne/ harp/ günah/ eziyet

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalanma, lezzet alma, dünyalık (حِينٌ): (tahditsiz olarak) vakit, zaman

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, fasletti, hüküm verdi [اَلْمُسْتَعَانُ ‹اِسْتَعَانَ يَسْتَعِينُ›]: (ism-i mef'ûl) yardım istenilen

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): (misal fiil) anlattı, bahsetti/ vasıflandırdı, niteledi/ gösterdi

سورة الحج (22)

(HAC (Hac) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 78 ayettir.)

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 331 - 340 ≻

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿1﴾	عَظِيمٌ	شَيْءٌ	السَّاعَةِ	زَلْزَلَةَ	إِنَّ	رَبَّكُمْ ج	اتَّقُوا	النَّاسُ	يَا أَيُّهَا
	büyük	şeydir	Kıyamet gününün	sarsıntısı	şüphesiz ki	Rabbinizden	sakının	Ey insanlar	
	sıfat	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h.	mef'ul	emir fiili, fail	bedel	nida h., münada, tenbih h.

1. Ey insanlar! Rabbinizden sakının; şüphesiz ki kıyamet gününün sarsıntısı büyük şeydir.

أَرْضَعَتْ	عَمَّآ	مُرْضِعَةٍ	كُلُّ	تَذْهَلُ	تَرَوْنَهَا	يَوْمَ	
emzirdiğinden		emzikli kadın	her	vazgeçip unutur	onu gördüğünüz	gün	
sıla; fiili mazi	harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh	fail, muzaf	fiili muzari	fiili muzari+fâil mef'ul	zaman zarfı, muzaf	
وَ	حَمْلَهَا	حَمْلٍ	ذَاتِ	كُلُّ	تَضَعُ	وَ	
,	(yükünü) çocuğunu	(yük sahibi) hamile kadın		her	düşürür	,	
atıf h.	mef'ul	muzafun ileyh	muzafun ileyh, sonraki kelime için muzaf	fail, muzaf	fiili muzari	atıf h.	
وَ	بِسُكَارَى	مَا هُمْ	وَ	سُكَارَى	النَّاسَ	تَرَى	
,	asla sarhoş	olmadıkları	halde	sarhoş olarak	İnsanları	görürsün	
atıf h.	zaid (tekit için gelen) harfi cer, (مَا)'nın haberi	hal; isim cümlesi nefiy h., (مَا)'nın ismi	hal vavı	hal	mef'ul	fiili muzari	
﴿2﴾	شَدِيدٌ	اللَّهِ	عَذَابَ	لَكِنَّ			
	çok şiddetlidir	Allah'ın	azabı	fakat			
	(لَكِنَّ) nin haberi	muzafun ileyh	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	istidrak ve nasb h.			

2. Onu (Kıyameti) gördüğünüz gün, her emzikli kadın emzirdiğinden vazgeçip unutur, her hamile (yük sahibi) kadın yükünü (çocuğunu) düşürür. Asla sarhoş olmadıkları halde insanları sarhoş olarak (sarhoş gibi) görürsün, fakat Allah'ın azabı çok şiddetlidir (bu sadece Allah'ın azabının şiddetli olmasındandır).

عِلْمٍ	بِغَيْرِ	فِي اللَّهِ	يُجَادِلُ	مَنْ	مِنَ النَّاسِ	وَ
bilmeden		Allah hakkında	mücadele eden	kimseler	İnsanlardan vardır	
muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	harfi cer, mecrur isim	sıla; fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber , şibhi cümle	başlama h.
﴿3﴾	مَرِيدٍ لا	شَيْطَانٍ	كُلَّ	يَتَّبِعُ		وَ
	azılı	şeytana	her	uyan		ve
	sıfat	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiili muzari		atıf h.

3. İnsanlardan Allah hakkında bilmeden mücadele eden ve her azılı şeytana uyan vardır.

يُضِلُّهُ	فَأَنَّهُ	تَوَلَّاهُ	مَنْ	أَنَّهُ	عَلَيْهِ	كُتِبَ
onu saptırır	kendisini	dost edinen	kimseyi	O	Onun hakkında	yazılmıştır
(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	rabıta+ cevabü'ş-şart; tekid ve nasb h., (أَنَّ) nin ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi mef'ul	mübteda, cezmeden şart ismi	tekid ve nasb h, (أَنَّ)'nin ismi	car-mecrur	meçhul fiili mazi

birinci (أَنَّ)'nin haberi; isim cümlesi (..(مَن) ve sonrası); (كُتِبَ) nin nâibi faili

﴿4﴾

وَ	يَهْدِيهِ	إِلَى عَذَابِ	السَّعِيرِ
ve	sevkeder	azabına	alevin
atıf h.	fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

4. Onun (şeytanın) hakkında (şöyle) yazılmıştır: O kendisini dost edinen kimseyi saptırır ve alevin azabına sevkeder.

يَا أَيُّهَا	النَّاسُ	إِنْ	كُنْتُمْ	فِي رَيْبٍ	مِنَ	الْبَعْثِ
Ey insanlar!	iseniz		şüphe içinde			dirilmekten
nida h., münada, tenbih h.	bedel	cezmeden şart ismi	fiili mazi, fiilu'ş-şart, cezm mah., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	harfi cer	mecrur isim, şibhi cümle (رَيْبٍ) nin sıfatı

فَإِنَّا	خَلَقْنَاكُمْ	مِنْ تُرَابٍ	ثُمَّ	مِنْ نُطْفَةٍ	ثُمَّ	مِنْ عَلَقَةٍ
Biz	sizi yarattık	topraktan	sonra	nutfeden	sonra	alaka'dan
rabıta + cevabü'ş-şart; isim cümlesi; tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi	(إِنَّ) nin haberi; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim

لِنُبَيِّنَ	غَيْرِ مُخَلَّقَةٍ	وَ	مُخَلَّقَةٍ	مِنْ مُضْغَةٍ	ثُمَّ
açıklamak için	biçimlendirilmemiş		biçimlendirilmiş	bir çiğnem etten	sonra da
ta'lil (sebep) ve nasb h., + fiili muzari	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

إِلَى أَجَلٍ	نَشَاءُ	مَا	فِي الْأَرْحَامِ	نُقِرُّ	وَ	لَكُمْ
bir süreye kadar	Dilediğimizi		rahimlerde	durdururuz		size
harfi cer, mecrur isim	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	fiili muzari	başlama h.	car-mecrur

أَشُدَّكُمْ ج	لِتَبْلُغُوا	ثُمَّ	طِفْلاً	نُخْرِجُكُمْ	ثُمَّ	مُسَمًّى
yetişip erginlik çağına	ulaşmanız için	sonra	çocuk olarak	sizi çıkartırız	sonra	belli
mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	atıf h.	hal	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	sıfat

مَنْ	مِنْكُمْ	وَ	يُتَوَفَّى	مَنْ	مِنْكُمْ	وَ
kimseler	Sizden vardır	ve (yine)	vefat ettirilen	kimseler	Sizden vardır	
mübteda muahhar, ismi mevsul.	haber mukaddem	atıf h.	sıla; fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem	başlama h.

عِلْمٍ	مِنْ بَعْدِ	لِكَيْلاَ يَعْلَمَ	الْعُمُرِ	إِلَى أَرْذَلِ	يُرَدُّ
bildikten	sonra	bilmez olsun diye	ömrün	en düşkün zamanına	çevrilen
muzafun ileyh	harfi cer. zarf ismi mecrur, muzaf	fiili muzari / harfi cer, nasb h., nefiy h.	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; fiil cüm. meçhul fiili muzari

أَنْزَلْنَا	فَإِذَآ	هَامِدَةً	الْأَرْضَ	تَرَى	وَ	شَيْئًا ط
indirdiğimiz	zaman ise	kupkuru	Yeryüzünü	görürsün ki		birşey
fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail	atıf h., şart ismi	ikinci mef'ul	mef'ul	fiili muzari	atıf h.	mef'ul

﴿5﴾

بَهِيجٍ	زَوْجٍ	مِنْ كُلِّ	أَنْبَتَتْ	وَ	رَبَتْ	وَ	اهْتَزَّتْ	الْمَآءَ	عَلَيْهَا
güzel	çiftten	her	(bitki) yetiştirir	,	kabarır		harekete geçer	su	ona
sıfat, mecrur	muzafun ileyh, mecrur	harfi cer+(كُلٍّ):mecrur isim, muzaf	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi	atıf h.	cevâbü'ş-şart: fiili mazi	mef'ul	car-mecrur

5. Ey insanlar! Öldükten sonra tekrar dirilmekten şüphe içinde iseniz, ne olduğunuzu size açıklamak için (bilin ve düşünün ki), Biz sizi topraktan sonra nutfeden, sonra alakadan (yapışkan bir sudan), sonra da (bir kısmı) biçimlendirilmiş (bir kısmı) biçimlendirilmemiş (yapısı belli belirsiz) bir çiğnem etten yarattık. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde durdururuz (yerleştirip tutarız); sonrasında yetişip erginlik çağına ulaşmanız için sizi çocuk olarak çıkartırız. Sizden vefat ettirilen kimseler vardır, ve (yine) sizden kiminiz de bildikten sonra birşey bilmez olması için ömrün en düşkün zamanına geri çevrilir. Yeryüzünü kupkuru görürsün; fakat Biz ona su indirdiğimiz zaman harekete geçer, kabarır (nemalanıp büyür), her güzel çiftten (bitki) yetiştirir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 331 ≻

(22 / HAC, 1 - 2):

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet saati, saat (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs f., iftiâl b.) korundu, sakındı

[اَلزَّلْزَلَةُ (زَلْزَلَ يُزَلْزِلُ]: (masdar) sarsılma, sarsıntı (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı [(أَرْضَعَ يُرْضِعُ) اَلْمُرْضِعَةُ]: (ism-i fâil) emziren

(ذَهَلَ يَذْهَلُ ذَهْلاً): meşguliyetten dolayı unuttu/ meşgul edilip alıkondu (أَرْضَعَ يُرْضِعُ إِرْضَاعًا): (if'al bâbı) emzirdi

(وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) doğurdu/ koydu/ indirdi/ çıkardı/ hüküm koydu (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (esmâ-i hamse'den)

(اَلسَّكْرَانُ ج سُكَارَى): sarhoş [(حَمَلَ يَحْمِلُ) اَلْحَمْلُ]: yük (rahimdeki bebek)(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(22 / HAC, 3 - 4):

(اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) çekişti, atıştı/ mücadele ve muhasame etti

(غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

[اَلْمَرِيدُ (مَرَدَ يَمْرُدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok azgın, mütemerrid (كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ farz kıldı/ tesbit etti/ takdir etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü, Hak'tan, hakikatten yüz çevirdi ve uzaklaştı

(أَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if´al bâbı) saptırdı veya sapmış buldu (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen, cehennem

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) sevk etti/ tarif etti/ irşad etti/ hidayet verdi/ iletti/ kazandırdı

(22 / HAC, 5):

(اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اَلرَّيْبُ): şüphe, zan, belirsizlik, kesin olmayan

[اَلْبَعْثُ (بَعَثَ يَبْعَثُ]: (masdar) diriltme, dirilme, diriltilme (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz, kir (اَلنُّطْفَةُ ج نُطَفٌ): damla, meni (اَلرَّحِمُ ج اَرْحَامُ): rahim, ana rahmi

(اَلْعَلَقَةُ): zigot, embriyo, aşılanmış yumurta, asılı duran, kan pıhtısından bir parça (اَلطِّفْلُ ج اَطْفَالٌ): çocuk

(اَلْمُضْغَةُ): bir çiğnemlik et parçası/anne karnında oluşan bebeğin teşekkülü esnasında aldığı tavırlardan biri (اَلْعُمُرُ): ömür

[اَلْمُخَلَّقَةُ (خَلَّقَ يُخَلِّقُ]: (ism-i mef'ûl) düzeltilmiş, tesviye edilmiş, biçimlendirilmiş (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تِبْيِينًا): (tef'il b.) açıkladı, açık ve zahir oldu, izhar etti [(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) muayyen, belirli

(أَقَرَّ يُقِرُّ إِقْرَارًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) durdurdu, yerleştirdi/ ikrar etti/ hak olduğunu itiraf etti (بَعْدَ): (zarf) sonra

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilmiş vaktin sonu

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul bâbı) ruhunu kabzetti, öldürdü, vefat ettirdi

(اَلْاَشُدُّ): kuvvet, kemal çağı (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) döndürdü, bıraktı, geri çevirdi, reddetti, karşılık verdi

[اَلْاَرْذَلُ (رَذَلَ يَرْذُلُ]: (ism-i tafdîl) en aşağı, en hasis, en zayıf, en aciz (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اِهْتَزَّ يَهْتَزُّ اِهْتِزَازًا): (muzaaf fiil, iftiâl bâbı) harekete geçti, canlandı/ titreşti (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, çift, zevce

[اَلْهَامِدَةُ (هَمَدَ يَهْمُدُ]: (ism-i fâil) kıraç, çorak, kupkuru (رَبَا يَرْبُو رُبُوًّا): (nâkıs fiil) nema buldu, arttı, fazlalaştı

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, yetiştirdi/ mecaz yoluyla: yarattı, vücuda getirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

[اَلْبَهِيجُ (بَهَجَ يَبْهَجُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güzel, parlak (her sınıf nebattan)



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 332 (HAC: 6 – 15) ≻

أَنَّهُ	وَ	الْمَوْتَى	يُحْيِي	أَنَّهُ	وَ	الْحَقُّ	هُوَ	اللَّهَ	بِأَنَّ	ذَٰلِكَ
onun tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h	ölüleri mef'ul	diriltmesi (أَنَّ)'nin haberi	O'nun tekid ve nasb h, (أَنَّ)'nin ismi	atıf h	gerçek olması (أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	Allah'ın (أَنَّ) nin ismi	sebebiyledir harfi cer, tekid ve nasb h.	Bütün bunlar mübteda, işaret ismi

(ذَٰلِكَ) nin haberi; isim cümlesi

فِيهَا لَا	لَا رَيْبَ	آتِيَةٌ	السَّاعَةَ	أَنَّ	وَ	﴿6﴾	قَدِيرٌ لَا	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	
kendisinde (لَا)'nın haberi	hiçbir şüphe olmayan en-nafiye li'l-cins, (لَا)'nın ismi	gelecek olması (أَنَّ)'nin haberi	kıyamet saatinin (أَنَّ)'nin ismi	olması tekid ve nasb h.	başlama h.		Kadir olması (أَنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh	herşeye harfi cer, mecrur isim, muzaf	

﴿7﴾	فِي الْقُبُورِ	مَنْ	يَبْعَثُ	اللَّهَ	أَنَّ	وَ
	kabirlerdeki sıla; şibhi cümle	kişileri mef'ul, ismi mevsul	diriltecek (أَنَّ) nin haberi	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	olması tekid ve nasb h.	atıf h.

6-7. Bütün bunlar, Allah'ın gerçek olması, ölüleri diriltmesi, O'nun herşeye kadir olması, kendisinde hiçbir şüphe olmayan kıyamet saatinin gelecek olması ve Allah'ın kabirlerdeki kişileri diriltecek olması sebebiyledir.

عِلْمٍ	بِغَيْرِ	فِي اللَّهِ	يُجَادِلُ	مَنْ	مِنَ النَّاسِ	وَ
bilgisizce muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	Allah hakkında harfi cer, mecrur isim	tartışan sıla; muzari fiil cüm.	kimseler mübteda muahhar, ismi mevsul	insanlardan vardır haber mukaddem; şibhi cümle	başlama h.

﴿8﴾	مُنِيرٍ لَا	كِتَابٍ	لَا	وَ	هُدًى	لَا	وَ
	aydınlatıcı sıfat	bir kitab matuf	bulunmadan nefiy h.	ve atıf h	doğruya götüren bir rehber olmadan matuf	nefiy h.	atıf h.

فِي الدُّنْيَا	لَهُ	اللَّهِ ط	عَنْ سَبِيلِ	لِيُضِلَّ	عِطْفِهِ	ثَانِيَ	
Dünyada harfi cer, mecrur isim	ona vardır haber mukaddem	Allah muzafun ileyh	yolundan harfi cer, mecrur isim, muzaf	saptırmak için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	yanını muzafun ileyh, muzafun ileyh	döndürerek hal	

﴿9﴾	الْحَرِيقِ	عَذَابَ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	نُذِيقُهُ	وَ	خِزْيٌ
	ateş muzafun ileyh	azabı ikinci mef'ul	kıyamet muzafun ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	ona tattırırız fiili muzari, mef'ul	atıf h.	rezillik mübteda muahhar

8-9. Bilgisizce, doğruya götüren bir rehber olmadan, aydınlatıcı bir kitap da bulunmadan Allah yolundan saptırmak için yanını döndürerek (büyüklük taslayarak) Allah hakkında tartışan insan vardır. Dünyada ona rezillik vardır; ona kıyamet günü ateş azabı tattırırız.

﴿10﴾	لِلْعَبِيدِ	بِظَلَّامٍ	لَيْسَ	اللَّهَ	أَنَّ	وَ	يَدَاكَ	قَدَّمَتْ	بِمَا	ذَٰلِكَ
	kullar(ın)a car-mecrur	asla zalim tekid için gelen zaid harfi cer, (لَيْسَ)'nin haberi	değildir fiili mazi, nâsih, (لَيْسَ)'nin ismi	Allah (أَنَّ)' nin ismi	doğrusu tekid ve nasb h.	atıf h.	iki elinin fail	takdim ettiği sıla; mazi fiil cüm.	şeyler sebebiyledir haber, şibhi cümle	Bunlar mübteda, işaret ismi

(أَنَّ) nin haberi; ..(لَيْسَ) fiil cümlesi

10. Ona: "Bunlar iki elinin takdim ettikleri sebebiyledir (yaptıklarından ötürüdür)" denir, doğrusu Allah, kullarına asla zalim değildir.

فَإِنْ	عَلَى حَرْفٍ ج	اللَّهَ	يَعْبُدُ	مَنْ	مِنَ النَّاسِ	وَ
atıf h., cezmeden şart h.	sınırda harfi cer, mecrur isim	Allah'a mef'ul	kulluk eden sıla; muzari fiil cüm.	kimseler mübteda muahhar, ismi mevsul	İnsanlardan vardır haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.

أَصَابَهُ	خَيْرٌ	اطْمَأَنَّ	بِهِ	وَ	إِنْ	أَصَابَتْهُ	فِتْنَةٌ	انْقَلَبَ	عَلَى وَجْهِهِ قف
ona isabet ederse	bir iyilik	tatmin olur	onunla		şayet	ona isabet ederse	bir bela	döner	yüz üstü
fiili mazi,fiilu'ş-şart, mef'ul	fail	fiili mazi, cevâbü'ş-şart	car-mecrur	atıf h.	cezmeden şart h.	fiili mazi, fiilu'ş-şart, mef'ul	fail	fiili mazi, cevâbü'ş-şart	harfi cer, mecrur isim

خَسِرَ	الدُّنْيَا	وَ	الْآخِرَةَ ط	ذٰلِكَ	هُوَ	الْخُسْرَانُ	الْمُبِينُ ﴿11﴾
kaybetmiştir	Dünyayı	ve	ahireti	İşte bu		kayıptır	apaçık
fiili mazi	mef'ul	atıf h.	matuf	mübteda, işaret ismi	fasıl zamiri	haber	sıfat

11. İnsanlardan Allah'a, bir ucundan (kıyısından köşesinden, gönülsüz az) kulluk edenler vardır. Ona bir iyilik isabet ederse tatmin olur, bir bela isabet ederse yüz üstü döner. (Böylece) dünyayı da ahireti de kaybeder. İşte bu apaçık kayıptır.

يَدْعُو	مِنْ دُونِ	اللَّهِ	مَا	لاَ يَضُرُّهُ	وَ	مَا
dua eder	bırakıp	Allah'ı	şeylere	kendisine zarar vermeyecek		şeylere
fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, ismi mevsul	sıla; nefy-i istikbal fiil cüm., nefiy h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul

لاَ يَنْفَعُهُ ط	ذٰلِكَ	هُوَ	الضَّلاَلُ	الْبَعِيدُ ﴿12﴾	
ona fayda da vermeyecek	İşte bu		sapıklıktır	derin	
sıla; nefy-i istikbal fiil cüm., nefiy h., fiili muzari, mef'ul	mübteda, işaret ismi	fasıl zamiri	haber	sıfat	

12. Allah'ı bırakıp, kendisine fayda vermeyecek ve zarar da vermeyecek şeylere dua eder. İşte bu derin sapıklıktır (Haktan çok uzakta kalan bir sapıklıktır).

يَدْعُو	لَمَنْ	ضَرُّهُ	أَقْرَبُ	مِنْ نَفْعِهِ ط	لَبِئْسَ	الْمَوْلَى	وَ	لَبِئْسَ	الْعَشِيرُ ﴿13﴾	
dua eder	olana	zararı	daha yakın	faydasından	ne kötü	yardımcı		ne kötü	yoldaştır	
fiili muzari	tekit lamı, mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber	harfi cer, mecrur isim	kasem h., camid fiili mazi, zemm (kötüleme, kınama) ifade eder	fail	atıf h.	kasem h., camid fiili mazi, zemm ifade eder	fail	

sıla; isim cümlesi

13. Kendisine zararı faydasından daha yakın olana dua eder. (Yalvardığı) ne kötü yardımcı ve ne kötü yoldaştır!

تَجْرِي	جَنَّاتٍ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يُدْخِلُ	اللَّهَ	إِنَّ
akan	cennetlere	faydalı işler	işleyenleri	ve	inanan	kimseleri	sokar	Allah	Doğrusu
(جَنَّاتٍ)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi	ikinci mef'ul	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يَفْعَلُ	مَا	يُرِيدُ ﴿14﴾
altlarından	ırmaklar	Şüphesiz	Allah	yapar	şeyi	istediği
harfi cer, mecrur isim (zarf)	fail	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

14. Doğrusu Allah, inananları ve faydalı işler işleyenleri, altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Şüphesiz Allah, istediğini yapar.

بِسَبَبٍ	فَلْيَمْدُدْ	الْآخِرَةِ	وَ	فِي الدُّنْيَا	اللَّهُ	لَنْ يَنْصُرَهُ	أَنْ	يَظُنُّ	مَنْ كَانَ
bir ip	uzatsın	ahirette	ve	dünyada	Allah'ın	ona asla yardım etmeyeceğini		sanıyorsa	kimse
car-mecrur	rabıta h.+ cevabü'ş-şart; emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, (şart ve cevabı (مَنْ)'in haberidir	matuf mecrur	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	fail	hafifletilmiş (أَنَّ)'nin haberi; nefiy ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	tekid ve nasb harfi olan (أَنَّ)'nin hafifletilmiş hali	(كَانَ) nin haberi, muzari fiil cüm.	fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	mübteda, cezmeden şart ismi

(يَظُنُّ) fiilinin mef'ulü; masdarı müevvel

إِلَى السَّمَآءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ﴿15﴾

göğe	sonra	kessin	de bir baksın	mi	giderebilir	bu hilesi	şeyi	kendisini kızdıran
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	emr-i gâib	atıf h., emr-i gâib	soru ismi	tekid nununa birleşmiş fiili muzari, tekid nunu	fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. fiili muzari

15. Kim Allah'ın dünyada ve ahirette ona yardım etmeyeceğini sanıyorsa, göğe bir ip (vesile) uzatsın sonra kessin (ya da katetsin) de bir baksın (bakalım), bu hilesi kendisini kızdıran şeyi giderebilir mi (engel olabilir mi)?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 332 ≻

(22 / HAC, 6 - 7 - 8 - 9 – 10):

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (اَلْقَبْرُ ج قُبُورٌ): kabir, mezar

[اَلْقَدِيرُ (قَدَرَ يَقْدِرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat

[اَلْآتِيَةُ (أَتَى يَأْتِي]: (ism-i fâil) gelen, gelici (اَلرَّيْبُ): şüphe, zan, belirsizlik (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale b.) mücadele etti, çekişti, atıştı (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اَلنَّاسُ ج اَلْنَّاسانُ): insan

[اَلْمُنِيرُ (أَنَارَ يُنِيرُ]: (ism-i fâil) aydınlatan, ışık veren/ açıklığa kavuşturan/ apaçık, nurlu (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(ثَنَى يَثْنِي ثَنْيًا): (nâkıs fiil) döndürdü, dürdü, büktü, birbiri üzerine getirdi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al b.) saptırdı, sapmış buldu (اَلْحَرِيقُ ج حَرَائِقُ): yangın, ateş (اَلْعِطْفُ): böğür, yan

[اَلْخِزْيُ (خَزِيَ يَخْزَى]: alçaklık, rezillik (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al b.) tattırdı, hissettirdi [(اَلْهُدَى (هَدَى يَهْدِي]: doğru yol, hidayet

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) geçmişte yaptı, önceden yaptı/ öne aldı/ önceden bildirdi (لَيْسَ): (camid fiil) değildir

[اَلظَّلَّامُ (ظَلَمَ يَظْلِمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok zalim, çok haksızlık eden (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ – عَبِيدُ): kul, köle

(22 / HAC, 11 – 12 - 13 - 14 - 15):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْحَرْفُ ج حِرَفٌ): sınır, uç, hudut/ keskin yüz (اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ): tatmin oldu, dindi

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne, bela/ deneme (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat

(اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ اِنْقِلَابًا): (infiâl bâbı) dönüverdi, dönüştü [اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar verdi, helak etti, zarar etti [اَلْخُسْرَانُ (خَسِرَ يَخْسَرُ]: zarar etme (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti/ yardım istedi (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu

[اَلْبَعِيدُ (بَعَدَ]: (ism-i fâil) çok uzak (ضَرَّ يَضُرُّ): (muzaaf fiil) zarar verdi, ziyana soktu [(اَلضَّلَالُ (ضَلَّ]: (masdar) dalalet, sapma

[(اَلْاَقْرَبُ (قَرُبَ]: (ism-i tafdîl) en yakın, daha yakın (بِئْسَ): (zem kelimesi) ne kötü (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): yardımcı, dost, sahip

(اَلْعَشِيرُ ج عُشَرَاءُ): arkadaş, yakın dost, yoldaş (أَدْخَلَ يُدْخِلُ): (if'al bâbı) dâhil etti, soktu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلًا): yaptı (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(تَحْتَ): (zarf) altında (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ gördü/ bekledi/ ibret aldı

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, harekete geçti (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, yakın hasıl etti, tevehhüm etti (اَلسَّبَبُ ج اَسْبَابٌ): ip/ vesile/ çare/ sebep

(مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) mühlet verdi/ uzattı/ düzledi/ kaplattı/ bollaştırdı (غَاظَ يَغِيظُ غَيْظًا): (ecvef fiil) çok kızdırdı

(قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): kesti/ arkasını kesti, helak etti/ ka't etti, geçti/küstü/ kötülük etti (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al b.) giderdi, ortadan kaldırdı, izale etti [اَلْكَيْدُ (كَادَ يَكِيدُ]: hile, tuzak, hile yapma

≪ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 333 (HACC : 16 – 23) ≫

وَ	كَذٰلِكَ	أَنْزَلْنَاهُ	آيَاتٍ	بَيِّنَاتٍ لا	وَ	أَنَّ
	İşte böylece	onu indirdik	ayetler olarak	apaçık		şüphesiz
başlama h.	car-mecrur	fiili mazi, fail, mef'ul	önceki mef'ul zamirden hal	sıfat	atıf h.	tekid ve nasb h.

﴿ 16 ﴾	اللَّهَ	يَهْدِي	مَنْ	يُرِيدُ
	Allah	doğru yola eriştirir	kişiyi	isteyen/istediği
	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil

16. İşte böylece onu (Kuran'ı) apaçık ayetler olarak indirdik. Şüphesiz Allah, isteyen/istediği kişiyi doğru yola iletir.

إِنَّ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	الَّذِينَ	هَادُوا	وَ
Doğrusu	kimseler	inanan	ve	Yahudi olanlar		,
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.(cemi)	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h.

الصَّابِئِينَ	وَ	النَّصَارَى	وَ	الْمَجُوسَ	وَ	الَّذِينَ	أَشْرَكُوا ق
Sâbiiler	,	hıristiyanlar	,	mecusiler	,	kimseler	şirk koşan
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail

﴿ 17 ﴾	إِنَّ	اللَّهَ	يَفْصِلُ	بَيْنَهُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ ط	إِنَّ	اللَّهَ	عَلَى كُلِّ	شَيْءٍ	شَهِيدٌ
	şüphesiz	Allah	ayırır	aralarını	günü	kıyamet	Doğrusu	Allah		herşeye	şahiddir
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; muzari f. cüm.	mekan zarfı	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi

birinci (إِنَّ)'nin haberi; (إن الله يفصل) isim cümlesi

17. Doğrusu, inananlar, yahudiler, sâbiiler, hıristiyanlar, mecusiler, şirk koşanlar; şüphesiz kıyamet günü Allah onların aralarını ayırır (kesin hükmünü verir). Doğrusu Allah herşeye şahiddir.

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	يَسْجُدُ	لَهُ	مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ	وَ
	Görmedin mi		Allah'a	secde ettiklerini	O'nun için	göklerdekilerin	ve
soru h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezim h., f. muzari	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	sıla; şibhi cümle	atıf h.

(تَرَ)'nın mef'ulü; masdar-ı müevvel

مَنْ فِي الْأَرْضِ	وَ	الشَّمْسُ	وَ	الْقَمَرُ	وَ	النُّجُومُ	وَ	الْجِبَالُ	وَ	الشَّجَرُ	وَ	الدَّوَابُّ
Yerdeki kişilerin		Güneş'in	,	Ay'ın	,	yıldızların	,	dağların	,	ağaçların	,	hayvanların
h.cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

وَ	كَثِيرٌ	مِنَ النَّاسِ ط	وَ	كَثِيرٌ	حَقَّ	عَلَيْهِ	الْعَذَابُ ط	وَ	مَنْ	يُهِنِ
	birçoğunun	insanlardan	Pek-çoğunun		hak olmuş	üzerine	azab		kimi	alçaltmışsa
atıf h.	matuf	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	önceki (كَثِيرٌ) üzerine matuf	(كَثِيرٌ)'ün sıfatı; mazi fiil cümlesi	car-mecrur	fail	başlama h.	mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart;

﴿ 18 ﴾	اللَّهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ مُكْرِمٍ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يَفْعَلُ	مَا	يَشَاءُ
	Allah	artık yoktur	Onun için	yüceltecek	Doğrusu	Allah	yapar	şeyi	dilediği
	fail	rabıta + cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; nefiy h.	haber mukaddem	zaid h. cer, mübteda muahhar, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ) nin haberi, muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm

18. Göklerdekilerin, yerdeki kişilerin, Güneş'in, Ay'ın, yıldızların, dağların, ağaçların, hayvanların, insanlardan birçoğunun ve üzerine azab hak olmuş pekçoğunun Allah'a secde ettiklerini görmedin mi? Allah'ın alçalttığı kimseyi yüceltecek yoktur. Doğrusu Allah dilediği şeyi yapar.

هَٰذَانِ	خَصْمَانِ	اخْتَصَمُوا	فِي	رَبِّهِمْ	فَالَّذِينَ	كَفَرُوا
İşte bu ikisi	iki hasım taraftır	tartışmaya giren	hakkında	Rableri	fakat kimseler	inkar eden
mübteda	haber	(خَصْمَانِ)'nin sıfatı; mazi fiil+ fail	harfi cer	mecrur isim	başlama h., mübteda, ismi mevsul	sıla; fiil c.: fiili mazi, fail

﴿ 19 ﴾ الْحَمِيمُ	رُؤُوسِهِمُ	فَوْقِ مِنْ	يُصَبُّ	نَارٍ مِنْ	ثِيَابٌ	لَهُمْ	قُطِّعَتْ
kaynar su	başlarının	üstünden	dökülür	ateşten	elbiseler	onlar için	kesilmiştir
nâibi fail	muzafun ileyh, (هِم):muzafun ileyh	zarf, mecrur isim, muzaf / harfi cer	(لَهُمْ)'deki zamirden hal; meçhul fiili muzari cümlesi	(ثِيَابٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle.; harfi cer+mecrur isim	nâibi fail.	car-mecrur	meçhul fiili mazi

(الَّذِينَ) nin haberi, fiil cümlesi

﴿ 21 ﴾ مِنْ حَدِيدٍ	مَقَامِعُ	وَ لَهُمْ	﴿ 20 ﴾ ط وَ الْجُلُودُ	مَا فِي بُطُونِهِمْ	بِهِ	يُصْهَرُ
Demirden	topuzlar	onlar içindir	deriler ve	karınlarındakiler	bununla	eritilir
(مَّقَامِعُ) nin sıfatı	mübteda muahhar	haber mukaddem / atıf h.	nâibi fail'e matuf / atıf h.	sıla; şibhi cümle	car-mecrur	meçhul fiili muzari

19-20-21. İşte bu ikisi (müminler ve kafirler) Rableri hakkında tartışmaya giren iki hasım taraftır: Fakat inkar edenlere, ateşten elbiseler kesilmiştir, başlarına da kaynar su dökülür, bununla karınlarındakiler ve deriler eritilir. Demirden topuzlar da onlar içindir.

﴿ 22 ﴾ الْحَرِيقِ	عَذَابَ	ذُوقُوا	وَ	فِيهَا	أُعِيدُوا	مِنْ غَمٍّ	مِنْهَا	أَنْ يَخْرُجُوا	أَرَادُوا	كُلَّمَا
Yakıcı	azabı	tadın		Onun içine	geri döndürülürler	gamdan	Oradan	çıkmak	isteseler	Her ne zaman
muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	emir fiili, fail	atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	önceki zamirden bedel; şibhi cümle	car-mecrur	(أَرَادُ) fiilinin mef'ulü; masdar-ı müevvel	fiili mazi fiilu'ş-şart, fail	zaman zarfı

22. Her ne zaman oradan, (cehennemde yaşadıkları) gamdan çıkmak isteseler onun içine geri döndürülürler: "Yakıcı azabı tadın" (denir).

عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يُدْخِلُ	اللَّهَ	إِنَّ
işleyenleri		inanan	kimseleri	sokar	Allah	Doğrusu
fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; fiil cüm. fiili mazi, fail	birinci mef'ul, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

فِيهَا	يُحَلَّوْنَ	الْأَنْهَارُ	مِن تَحْتِهَا	تَجْرِي	جَنَّاتٍ	الصَّالِحَاتِ
Orada	takınırlar	ırmaklar	altlarından	akan	cennetlere	faydalı işler
car-mecrur	(الَّذِينَ)'den hal;; meçhul fiili muzari+nâibi fail	fail	harfi cer, zarf, mecrur isim	(جَنَّاتٍ) kelimesinin sıfatı, muzari fiil	ikinci mef'ul	mef'ul

﴿ 23 ﴾ حَرِيرٌ	فِيهَا	لِبَاسُهُمْ	وَ	لُؤْلُؤًا ط	وَ	مِنْ ذَهَبٍ	مِنْ أَسَاوِرَ
ipektir	Oradaki	elbiseleri		inci	ve	altından	bilezikler
haber	car-mecrur	mübteda	başlama h.	(أَسَاوِرَ) üzerine matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mef'ul

23. Doğrusu Allah, inanan ve faydalı işler işleyenleri, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokar. Orada altından bilezikler ve inci takınırlar. Oradaki elbiseleri de ipektir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 333 ≻

(22 / HAC, 16 – 17):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا):(nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti (فَصَلَ يَفْصِلُ فَصْلاً): kesin hüküm verdi/ ayırt etti (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz fiil, if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu (هَادَ يَهُودُ هَوْدًا): (ecvef fiil) yahudi oldu, yahudiliği kabul etti/ tevbe etti, döndü (اَلْمَجُوسُ): ateşe tapanlar (اَلصَّابِئُ ج صَابِئُونَ): (ism-i fâil) sâbii, bir dinden çıkıp başka bir dine giren (اَلنَّصْرَانِيُّ ج نَصَارَى): Hristiyan [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) güzelce anlayan, şahid, gözetleyici (بَيْنَ): (zarf) arasında

(22 / HAC, 18 - 19):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): eğildi, inkıyad etti, secde etti (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلشَّجَرُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): canlı, hayvan (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok (اَلنَّاسُ ج اَلْإِنْسَانُ): insan (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf f.) hak oldu, sabit ve vacip oldu, gerçekleşti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (فَوْقَ): (zarf) üstünde (أَهَانَ يُهِينُ إِهَانَةً): (if'al bâbı) alçalttı, zelil kıldı (aşağılık etti) (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(أَكْرَمَ يُكْرِمُ) اَلْمُكْرِمُ]: (ism-i fâil) şerefli kılan, kadrini yücelten, üstün tutan (اَلْخَصْمُ ج خُصُومٌ): hasım, muhalif, düşman, rakip (اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, mürted oldu (قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il bâbı) kesip biçti, parçaladı/ helak etti/ geçti/ küstü/ yan kesicilik etti (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (صَبَّ يَصُبُّ صَبًّا): (muzaaf fiil) döktü, akıttı, boşalttı (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli, yakın dost (اَلرَّأْسُ ج رُؤُوسٌ): baş, kafa (صَهَرَ يَصْهَرُ صَهْرًا): eritti, haşladı, pişirdi (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلْجِلْدُ ج جُلُودٌ): cilt, deri

(22 / HAC, 21 – 22 – 23):

(اَلْمَقْمَعَةُ ج مَقَامِعُ): başı kıvrımlı sopa, topuz (اَلْحَدِيدُ ج حَدَائِدُ): demir (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al b.) irade etti, istedi (اَلْغَمُّ ج غُمُومٌ): gam, üzüntü, tasa, keder (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı(اَلْحَرِيقُ ج حَرَائِقُ): ateş, büyük yangın (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْأَسْوِرَةُ ج اَسَاوِرُ): bilezik (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَللُّؤْلُؤُ): inci (تَحْتَ): (zarf) altında (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلذَّهَبُ): altın (اَلْحَرِيرُ ج حَرَائِرُ): ipek (حَلَّى يُحَلِّي تَحْلِيَةً): (tef'il bâbı) süs eşyası taktı, süsledi, süslendirdi

(اَللِّبَاسُ): elbise/ mecazen: elbise, örtü başkasının kabahatlerini ve ayıplarını örten kişi, gece, insan hayatında derin tesir yapan manevi husus



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 334 (HACC : 24 – 30) ≻

﴿ 24 ﴾ الْحَمِيدِ إِلَى صِرَاطِ هُدُوٓا وَ ۚ مِنَ الْقَوْلِ وَ إِلَى الطَّيِّبِ هُدُوٓا وَ

övülmeğe layık olanın (muzafun ileyh) | yoluna (harfi cer, mecrur isim, muzaf) | sevkedilmişlerdir (meçhul fiili muzari, nâibi fail) | atıf h. | sözün (harfi cer, mecrur isim) | güzeline (harfi cer, mecrur isim) | onlar iletilmişler (meçhul fiili muzari nâibi fail) | başlama h.

24. Onlar sözün güzeline iletilmişler, övülmeğe layık olanın (Allah'ın) yoluna sevkedilmişlerdir.

اللَّهِ عَنْ سَبِيلِ يَصُدُّونَ وَ كَفَرُوا الَّذِينَ إِنَّ

Allah'ın (muzafun ileyh, celal isim) | yolundan (harfi cer, mecrur isim, muzaf) | alıkoyanları (fiili muzari+fâil) | , atıf h. | inkar eden (sıla; fiil cüm., fiili mazi, fail) | kimseleri (إِنَّ nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb h.)

الْبَادِ ۙ وَ فِيهِ وَ الْعَاكِفُ سَوَآءً ۚ لِلنَّاسِ جَعَلْنَاهُ الَّذِي الْحَرَامِ الْمَسْجِدِ وَ

yolcu (matuf, (خَاسِرُونَ) (kaybedenlerdir) olarak takdir edilen (إِنَّ)'nin haberi mahzuftur (sözün gelişinden anlaşılmaktadır)) | ve atıf h. | içinde (car-mecrur) | yerli olan (سَوَاءً)'in faili | eşit (النَّاس)'dan hal (masdar) | insanlar için (car-mecrur) | kıldığımız (sıla; mazi fiil cüm.) | ikinci sıfat, ismi mevsul | Mescidi Haram'dan (sıfat, matuf, mevsuf) | atıf h.

﴿ 25 ﴾ أَلِيمٍ مِنْ عَذَابٍ نُذِقْهُ بِظُلْمٍ بِإِلْحَادٍ فِيهِ يُرِدْ مَنْ وَ

acı veren (sıfat) | bir azabtan (harfi cer, mecrur isim) | ona tattırırız (cevâbü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul, muttasıl zamir nasb mah., şart ve cevabı olup (مَنْ)'in haberidir) | zulm ile (بِإِلْحَادٍ)'dan bedel, {şibhi cümle ikinci hal de denmiştir} | sapmak (hal) | orada (car-mecrur) | isterse (fiilu'ş-şart, fiili muzari) | kim (mübteda, cezmeden şart ismi) | başlama h.

25. Doğrusu inkar edenler, Allah'ın yolundan, içinde yerli ve yolcu (bütün) insanlar için eşit kıldığımız Mescidi Haram'dan alıkoyanlar (kaybedenlerdir) ve orada kim zulm ile sapmak isterse, ona acı veren bir azabtan tattırırız.

الْبَيْتِ مَكَانَ لِإِبْرَاهِيمَ بَوَّأْنَا إِذْ وَ

Kabe'nin (muzafun ileyh) | yerini (mef'ul) | İbrahim'e (harfi cer, mecrur isim) | hazırlamıştık (fiili mazi, fail) | Bir zamanlar (اذْكُرْ) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü) | başlama h.

لِلطَّائِفِينَ بَيْتِيَ طَهِّرْ وَ شَيْـًٔا بِي لَا تُشْرِكْ أَنْ

tavaf edenler için (harfi cer+ mecrur isim) | Evimi (mef'ul) | temiz tut (emir fiili) | atıf h. | hiçbir şeyi (mef'ul) | Bana (car-mecrur) | ortak koşma (nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.,fiili muzari) | diye (tefsir h.)

﴿ 26 ﴾ السُّجُودِ الرُّكَّعِ وَ الْقَائِمِينَ وَ

secde edenler (sıfat) | rüku edenler (matuf) | ve (atıf h.) | kıyama duranlar (matuf) | , atıf h.

26. Bir zamanlar "Bana hiçbir şeyi ortak koşma; tavaf edenler, kıyama duranlar ve rüku edenler, secde edenler için Evimi temiz tut" diye İbrahim'e Kabe'nin yerini hazırladık.

وَ رِجَالًا يَأْتُوكَ بِالْحَجِّ فِي النَّاسِ أَذِّنْ وَ

ve(ya) (atıf h.) | yayalar olarak (fiildeki cemi vavından hal) | sana gelsinler (Emrin cevabı olduğu için illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari+ fail, mef'ul) | haccı (car-mecrur) | İnsanlar içinde (harfi cer, mecrur isim) | ilan et (emir fiili) | atıf h.

﴿ 27 ﴾ عَمِيقٍ فَجٍّ مِنْ كُلِّ يَأْتِينَ ضَامِرٍ عَلَى كُلِّ

uzak (sıfat) | her yoldan (muzafun ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf) | gelen (ضَامِرٍ)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi, fail) | her (tür) binek üzerinde (muzafun ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf)

27. İnsanlar içinde haccı ilan et; yayalar olarak (yürüyerek) ve(ya) her uzak yoldan gelen her (tür) binek (taşıt) üzerinde sana gelsinler.

لِيَشْهَدُوا	مَنَافِعَ	لَهُمْ	وَ	يَذْكُرُوا	اسْمَ	اللَّهِ
ki şahid olsunlar	menfaatlerine	kendi	atıf h.	ansınlar	adını	Allah'ın
ta'lil (sebep) ve nasb h. {önceki ayette geçen (يَأْتُوكَ) ile bağlantılı}, fiili muzari, fail	mef'ul	car-mecrur		fiili muzari, fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh

فِي أَيَّامٍ	مَعْلُومَاتٍ	عَلَى	مَا رَزَقَهُمْ	مِنْ بَهِيمَةِ	الْأَنْعَامِ ج
günlerde	belli	üzerine	onlara rızık olarak verdiklerinin	hayvanlardan	Büyük baş
harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	harfi cer	ismi mevsul + sıla; fiil cüm, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

فَكُلُوا	مِنْهَا	وَ	أَطْعِمُوا	الْبَآئِسَ	الْفَقِيرَ ز	﴿ 28 ﴾
sonra yiyin	bunlardan	atıf h.	doyurun	muhtacı	fakir kalmış	
rabıta h., emir fiili, fail	car-mecrur		emir fiili ,fail	mef'ul	sıfat	

28. Taki kendi menfaatlerine şahid olsunlar, büyükbaş hayvanlardan onlara rızık olarak verdiklerinin üzerine belli günlerde (kurban ederken) Allah'ın adını ansınlar. Sonra bunlardan yiyin, fakir kalmış muhtacı (da) doyurun.

﴿ 29 ﴾ الْعَتِيقِ	بِالْبَيْتِ	لْيَطَّوَّفُوا	وَ	نُذُورَهُمْ	لْيُوفُوا	وَ	تَفَثَهُمْ	لْيَقْضُوا	ثُمَّ
Kadîm	Kabe'yi	tavaf etsinler	atıf h.	Adaklarını	yerine getirsinler	atıf h.	kirlerini	gidersinler	Sonra
sıfat	car-mecrur, mevsuf	emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, fail		mef'ul	emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, fail		mef'ul	emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, fail	atıf h.

29. Sonra kirlerini gidersinler (saçlarını ve tırnaklarını kesip temizlensinler). Adaklarını yerine getirsinler. Kadîm Kabe'yi (ibadet için kurulan ilk Ev'i) tavaf etsinler.

فَهُوَ	اللَّهِ	حُرُمَاتِ	يُعَظِّمْ	مَنْ	وَ	ذَٰلِكَ ق
bu	Allah'ın	yasaklarına	saygı gösterirse	Kim	atıf h.	İşte böyle
rabıta+ cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, mübteda	muzafun ileyh	mef'ul	fiilu'ş-şart; fiili muzari	mübteda, cezmeden şart ismi		(الْأَمْرُ) (Durum) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi; işaret ismi

لَكُمُ	أُحِلَّتْ	وَ	رَبِّهِ ط	عِنْدَ	لَهُ	خَيْرٌ
size	helal kılındı	başlama h.	Rabbinin	katında	kendisi için	hayırdır (iyidir)
car-mecrur	meçhul fiili mazi		muzafun ileyh, mecrur, (ه):muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	car-mecrur	haber

الرِّجْسَ	فَاجْتَنِبُوا	عَلَيْكُمْ	يُتْلَى	مَا	إِلَّا	الْأَنْعَامُ
pislikten	kaçının	size	okunan	şeyler	hariç	hayvanlar
mef'ul	rabıta, emir fiili, fail	car-mecrur	sıla; meçhul muzari fiil cüm	müstesna, ismi mevsul	istisna h.	nâibi fail

﴿ 30 ﴾	الزُّورِ لا	قَوْلَ	اجْتَنِبُوا	وَ	مِنَ الْأَوْثَانِ
	yalan	sözden	sakının	atıf h.	putlardan oluşan
	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	emir fiili, fail		harfi cer, mecrur isim

30. (Durum) İşte böyle. Kim Allah'ın yasaklarına saygı gösterirse, bu Rabbının katında kendisi için bir hayırdır. (Haram olduğu) size okunanlar dışında kalan hayvanlar, size helal kılındı. O halde putlardan (oluşan) pislikten kaçının; yalan sözden sakının.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 334 ≻

(22 / HAC, 24 – 25):

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) iletti, irşad etti, sevk etti, hidayet verdi (اَلطَّيِّبُ ج طَيِّبُونَ): güzel, hoş, temiz, lezzetli (اَلصِّرَاطُ): (eğri, büğrü ya da kıvrımı olmayan) yol (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, mürted oldu (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(حَمِدَ يُحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) alıkoydu, menetti/ vazgeçti, imtina etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaratti, hükmetti [(عَكَفَ يَعْكُفُ) اَلْعَاكِفُ]: (ism-i fâil) devamlı ibadet eden, ibadetten ayrılmayan, orada kaim (yerli) olan (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi [(بَدَا يَبْدُو) اَلْبَادِي]: (ism-i fâil) kıra çıkan, kırda oturan (kırda oturandan maksat dışardan gelen, yerli olmayan) (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al b.) irade etti, istedi [(أَلْحَدَ يُلْحِدُ) اَلْإِلْحَادُ]: hak yoldan sapma/ dil uzatma/ hata ile yapma (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(22 / HAC, 26 - 27):

(بَوَّأَ يُبَوِّئُ تَبْوِيئًا): (tef'il bâbı) indirdi, ağırladı, hazırladı, yerleştirdi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, mevki (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (Kâbe) (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) Allah'a ortak koştu (طَهَّرَ يُطَهِّرُ تَطْهِيرًا): (tef'il bâbı) temizledi (اَلطَّائِفُ ج طَائِفُونَ): (ism-i fâil) tavaf eden/ dolaşan (اَلْقَائِمُ ج قَائِمُونَ): (ism-i fâil) kıyamda duran (اَلرَّاكِعُ ج رَاكِعُونَ رُكَّعٌ): (ism-i fâil) rüku yapan, namaz kılan (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ سُجُودٌ): (ism-i fâil) secde eden (أَذَّنَ يُؤَذِّنُ تَأْذِينًا): (tef'il bâbı) açıkça bildirdi, ilan etti (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلرَّجِلُ ج رِجَالٌ): yaya, piyade (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلضَّامِرُ): binek, binmede kullanılan hayvan (اَلْعَمِيقُ): derin, uzak (اَلْفَجُّ ج فِجَاجٌ): iki dağ arasındaki veya dağdaki geniş yol

(22 / HAC, 28 – 29 - 30):

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ hazır oldu/ yemin etti/ bildi (اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, söyledi, bahsetti/ mükâfatlandırdı/ hatıra getirdi [(بَئِسَ يَبْئَسُ) اَلْبَائِسُ]: (ism-i fâil) çok muhtaç (اَلْمَعْلُومَةُ ج مَعْلُومَاتٌ): (ism-i mef'ûl) bilinen, belli (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (اَلْبَهِيمَةُ): dört ayaklı bütün hayvanlara veya istisnasız her canlıya denir (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan (deve, sığır, davar) (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı (قَضَى يَقْضُوا قَضَاءً): (nâkıs fiil) yerine getirdi, giderdi/ tamamladı/ hükmetti/ emretti (اَلْعَتِيقُ): kadim, eskiden kalma (اَلتَّفَثُ): hacda temizlenme ve yıkanmayı terk sebebiyle meydana gelen hal, kir (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (Kâbe) (أَوْفَى يُوفِي إِيفَاءً): (if'al b.) eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi, ifa etti (نُذُورٌ ج اَلنَّذْرُ): nezir, adak/ dinin emirleri (اِطَّوَّفَ يَطَّوَّفُ): (if'ivval bâbı) dolaştı, tavaf etti (عَظَّمَ يُعَظِّمُ تَعْظِيمًا): (tef'il bâbı) tazim etti, büyük saydı, hürmet etti (اَلْحُرْمَةُ ج حُرُمَاتٌ): ihtiram gösterimesi gereken, hukuku çiğnenmesi helal olmayan, Allah'ın hukukundan ikame edilmesi vacip olan, riayet edilmemesi haram olan husus (اَلرِّجْسُ ج اَرْجَاسٌ): çirkin görülen, pislik/ azap/ ceza/ küfür (أَحَلَّ يُحِلُّ إِحْلاَلاً): (if'al bâbı) helal ve mübah kıldı/ ikamet ettirdi, konaklattı/ indirdi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftiâl bâbı) uzaklaştı, uzak durdu, kaçındı (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلزُّورُ): batıl, boş, hakikatsiz, asılsız (اَلْوَثَنُ ج اَوْثَانٌ): put

⋖ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 335 (HACC : 31 – 38) ⋗

خَرَّ	فَكَأَنَّمَا	بِاللَّهِ	يُشْرِكْ	وَمَنْ	بِهِ ۦ	غَيْرَ مُشْرِكِينَ		لِلَّهِ	حُنَفَآءَ
düşmüş	artık sanki.. gibidir	Allah'a	ortak koşarsa	Kim	O'na	ortak koşmaksızın		Allah'ı	birleyenler olarak
fiili mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri, cümle cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَن)'in haberidir	rabıta, (كَأَنَّ): teşbih ve nasb h.,	harfi cer, mecrur isim	fiilu'ş-şart, fiili muzari, meczum, faili (هُوَ) gizli zamiri	atıf h., (مَن): mübteda, şart ismi	car-mecrur	muzafun ileyh, cemi müzekker salim ismin mecrur hali	ikinci hal, muzaf	harfi cer, mecrur isim	önceki ayette geçen (اجْتَنِبُوا)'daki fâilden hal

﴿ 31 ﴾	سَحِيقٍ	فِي مَكَانٍ	الرِّيحُ	بِهِ	تَهْوِي	أَوْ	الطَّيْرُ	فَتَخْطَفُهُ		مِنَ السَّمَآءِ
	dipsiz	bir mekana	rüzgarın	kendisini	sürüklüyor	veya	kuşlar	akabinde de kendisini kapmış		gökten
	sıfat	harfi cer, mecrur isim	fail	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	fail	atıf h., fiili muzari, mef'ul		harfi cer, mecrur isim

31. Allah'ı birleyenler olarak, O'na ortak koşmaksızın (putlardan ve yalan sözden kaçının). Kim Allah'a ortak koşarsa, artık sanki gökten düşmüş, akabinde de kendisini kuşlar kapmış veya rüzgar kendisini dipsiz bir mekana (uçuruma) sürükleyip atıyor gibidir.

﴿ 32 ﴾	الْقُلُوبِ	مِن تَقْوَى	فَإِنَّهَا	اللَّهِ	شَعَآئِرَ	يُعَظِّمْ	وَ مَنْ		ذَٰلِكَ ۚ
	kalblerin	takvasındandır	İşte bu	Allah'ın	şeâirine	hürmet ederse	Kim		İşte böyle
	muzafun ileyh, mecrur	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle; harfi cer, takdir edilen kesrayla mecrur isim, muzaf	rabıta, tekid ve nasb h., (هَا):(إِنَّ)'nin ismi	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiilu'ş-şart, fiili muzari, meczum, faili (هُوَ) gizli zamiri	mübteda, cezmeden şart ismi	atıf h.	(الْأَمْرُ) (Durum) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi; işaret ismi

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; şart ve cevab (مَن) mübtedasının haberidir

32. İşte böyle; Kim Allah'ın şeâirine (kutsal alametlerine, hac ibâdetlerine ve kurbanlara) hürmet ederse, işte bu kalblerin takvasındandır (Allah'a karşı gelmekten sakınmasındandır).

﴿ 33 ﴾	الْعَتِيقِ ع	إِلَى الْبَيْتِ	مَحِلُّهَا	ثُمَّ	مُسَمًّى	إِلَىٰٓ أَجَلٍ	مَنَافِعُ	فِيهَا	لَكُمْ
	Beyti Atik'e		bunların yeri	Sonra	belli	bir süreye kadar	faydalar	bunlarda	sizin için vardır
	sıfat, mecrur	haber, şibhi cümle: harfi cer, mecrur isim	mübteda, muzaf, (هَا):muz.ileyh	atıf h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem; şibhi cümle

33. Bunlarda sizin için belli bir süreye kadar faydalar vardır. Sonra bunların (varacakları yer ya da kurban) yeri Beyti Atik'e kadardır (Kabe'de son bulur, ya da orada kurban edilirler).

رَزَقَهُمْ	عَلَىٰ مَا	اللَّهِ	اسْمَ	لِيَذْكُرُوا	مَنسَكًا	جَعَلْنَا	لِكُلِّ أُمَّةٍ		وَ
rızk olarak verdiği	üzerlerine	O'nun	adını	anmaları için	kurban kesmeyi	meşru kıldık	Her ümmet için		
sıla; mazi fiil, faili (هُوَ) gizli zamiri, (هُم):mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	(ل): ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, (وا):fail	mef'ul	fiili mazi, fail	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	başlama h.

﴿ 34 ﴾	الْمُخْبِتِينَ ۙ	بَشِّرِ	وَ	أَسْلِمُوا	فَلَهُۥٓ	وَاحِدٌ	إِلَٰهٌ	فَإِلَٰهُكُمْ		مِنۢ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۗ
	Allah'a huşu duyan kimseleri	müjdele		teslim olun	O'na	tek	bir İlah'dır	Sizin İlahınız		kurbanlık hayvanların
	mef'ul, cemi müzekker salim ismin mansub hali	emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri, geçiş için kesra ile harekeli	atıf h.	emir fiili, (وا):fail	rabıta, (لَهُ):car-mecrur	sıfat	haber	başlama h., mübteda, muzaf+ muzafun ileyh	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf

34. Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızk olarak verdiği kurbanlık hayvanların üzerlerine Allah'ın adını anmaları için kurban kesmeyi meşru kıldık. Sizin ilahınız tek bir İlah'dır, O'na teslim olun. Allah'a huşu duyan kimseleri müjdele.

أَصَابَهُمْ	عَلَى مَآ	الصَّابِرِينَ	وَ	قُلُوبُهُمْ	وَجِلَتْ	اللَّهُ	ذُكِرَ	إِذَا	ٱلَّذِينَ
kendilerine isabet eden şeylere		sabredenlerdir		kalbleri	titreyenlerdir	Allah	anıldığı	zaman	Onlar
fiili mazi, (هُمْ): mef'ul	ismi mevsul h. cer	(المخبتين)'e matuf, cemi müzekker salim ismin mansub hali	atıf h.	fail, muzaf, (هُمْ):muzafun ileyh	cevâbü'ş-şart; fiili mazi (müennes)	nâibi fail	fiilu'ş-şart; meçhul fiili mazi	cezmetmeyen şart ismi, zaman zarfı	sıfat, ismi mevsul

﴿ 35 ﴾ يُنفِقُونَ	رَزَقْنَاهُمْ	مِمَّا	وَ	الصَّلَاةِ ۙ	الْمُقِيمِي	وَ		
infak edenlerdir	kendilerine rızık verdiğimiz şeylerden			namaz	kılanlardır			
fiili muzari+fâil (cemi vâvı)	sıla; mazi fiil cüm.: (نَا): fail, (هُمْ): mef'ul	(من): harfi cer, (ما): ismi mevsul	atıf h.	muzafun ileyh	(الصَّابِرِينَ)'e matuf, cemi müzekker salim ismin mansub hali, muzaf (cemi olduğu için harfi tarif alması caiz)		atıf h.	

35. Onlar; Allah anıldığı zaman kalbleri titreyenlerdir, kendilerine isabet edene (başlarına gelene) sabredenler, namaz kılan, kendilerine verdiğimiz rızıktan infak edenlerdir.

خَيْرٌ ۖ	فِيهَا	لَكُمْ	اللَّهِ	مِنْ شَعَآئِرِ	لَكُمْ	جَعَلْنَاهَا	الْبُدْنَ	وَ	
hayır	Onlarda	sizin için vardır	Allah'ın	nişanelerinden	size	kıldık	kurbanlık hayvanları		
mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem, şibhi cümle: car-mecrur	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	car-mecrur	fiili mazi, fail, (هَا): mef'ul	kendisinden sonra açıklanan fiilin mukaddem mef'ulü		başlama h.

(جَعَلْنَاهَا) fiilindeki mef'ul zamirden hal; isim cümlesi

مِنْهَا	فَكُلُوا	جُنُوبُهَا	وَجَبَتْ	فَإِذَا	صَوَافَّ ۚ	عَلَيْهَا	اللَّهِ	اسْمَ	فَاذْكُرُوا
onlardan	artık yiyin	Yan üstü	düştükleri	zaman	saflar halinde dururken	üzerlerine	Allah'ın	adın	anın
car-mecrur	rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir fiili, fail	fail, muzaf, (هَا):muzafun ileyh	fiilu'ş-şart; fiili mazi (müennes)	atıf h., (إِذَا):şart ismi	hal	car-mecrur	muzafun ileyh	ı mef'ul	rabıta, emir fiili, fail

﴿ 36 ﴾ تَشْكُرُونَ	لَعَلَّكُمْ	لَكُمْ	سَخَّرْنَاهَا	كَذَٰلِكَ	الْمُعْتَرَّ ۖ	وَ	الْقَانِعَ	أَطْعِمُوا	وَ	
şükredersiniz	Siz belki	sizin	onları emrinize verdik	böylece	isteyeni de		kanaatkarı da	doyurun		
(لَعَلَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi (cemi)	ümit ve nasb h., (لَعَلَّ) 'nin ismi	car-mecrur	fiili mazi, fail, (هَا): mef'ul	car-mecrur	matuf	atıf h.	mef'ul	emir fiili, (وا):fail	atıf h.	

36. İşte kendilerinde sizin için hayır bulunan kurbanlık hayvanları (deve ve sığırları) Allah'ın size olan nişanelerinden kıldık. Saflar halinde (dizili) dururlarken (bağlı halde keserken) üzerlerine Allah'ın adını anın (besmele çekin). Yan üstü düşüp öldükleri zaman artık onlardan yiyin, kanaatkarı (istemeyeni) de isteyeni de doyurun. Şükredersiniz diye onları böylece sizin emrinize verdik.

وَ	دِمَاؤُهَا	لَا	وَ	لُحُومُهَا	اللَّهَ	لَن يَنَالَ
atıf h.	ne de kanları		ve	etleri	Allah'a	asla ulaşmayacaktır
	matuf, muzaf, (هَا): muz.ileyh	nefiy h.	atıf h.	fail, muzaf, (هَا):muz. ileyh	mef'ul	tekid-i nefy-i istikbal; tekid ve nasb h., fiili muzari

لَكُمْ	سَخَّرَهَا	كَذَٰلِكَ	مِنكُمْ ۚ	التَّقْوَى	يَنَالُهُ	لَكِن
sizin	emrinize vermiştir	böylece	sizden	takva	ulaşacaktır	fakat
car-mecrur	fiili mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri, mef'ul	car-mecrur	car-mecrur	fail, takdir edilen dammeyle merfu	fiili muzari, mef'ul	istidrak h.

اللَّهَ	إِنَّ	﴿ 37 ﴾ الْمُحْسِنِينَ	وَ بَشِّرِ	هَدَاكُمْ ۚ	عَلَى مَا	اللَّهَ	لِتُكَبِّرُوا	
Allah	şüphesiz	iyilik yapanları	müjdele	Size hidayet ettiği şey üzere		Allah'ı	yüceltmeniz için	
(إِنَّ) 'nin ismi	tekid ve nasb h.	mef'ul, cemi müzekker salim ismin mansub hali	başlama h., emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri	sıla; mazi fiil cüm, faili (هُوَ) gizli zamiri, mef'ul	harfi cer, (مَا):ismi mevsul	mef'ul	sebep ve nasb h., mansub fiili muzari, fail	

يُدَافِعُ	عَنِ الَّذِينَ	آمَنُوا ط	إِنَّ	اللَّهَ	لاَ يُحِبُّ	كُلَّ	خَوَّانٍ	كَفُورٍ ع ﴿38﴾
savunur	kimseleri	inanan	Doğrusu	Allah	sevmez	hiçbirini	hainlerin	nankörlerin
(إِنَّ) 'nin haberi; muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm. (cem)	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	sıfat

37. Bu hayvanların ne etleri ve ne de kanları asla Allah'a ulaşmayacaktır. Fakat Allah'a sizden takva ulaşır (ulaşacak olan ancak sizin yüreğinizden gelen gösterişten uzak olarak yaptıklarınızdır). Size hidayet ettiği şey üzere (doğru yolu göstermesi sebebiyle), Allah'ı yüceltmeniz için onları böylece sizin emrinize vermiştir. İyilik yapanları müjdele. **38.** Allah şüphesiz inanan kişileri savunur, doğrusu Allah hainlerin, nankörlerin hiçbirini sevmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 335 ≻

(22 / HAC, 31 – 32 – 33 - 34 - 35 – 36):

(اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): Tevhid dinine bağlı kalan (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş

(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı (اَلسَّحِيقُ): uzak, ırak, derin, dipsiz

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu (هَوَى يَهْوِي هُوِيًّا ب): (nâkıs fiil) indirdi/ düşürdü/ sürükledi

(خَطِفَ يَخْطَفُ خَطْفًا): yakaladı, kapıp aldı (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, devlet/ üstünlük/ koku

(عَظَّمَ يُعَظِّمُ تَعْظِيمًا): (tef'il bâbı) büyük saydı, hürmet etti (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, mevkii

(اَلشَّعِيرَةُ ج شَعَائِرُ): yapılması gereken şey, vazife, alamet (اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (Kâbe)

(اَلْعَتِيقُ): eski, kadim [(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) muayyen, belirli (اَلْمَحِلُّ ج مَحَالُّ): yer, mahal, mevkii

(22 / HAC, 34 - 35 – 36 – 37 – 38):

(اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): din/ zaman/ rehber/ ümmet (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, kıldı, çevirdi, yarattı (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

(اَلْمَنْسَكُ ج مَنَاسِكُ): kurban kesme veya kurban kesme yeri, ibadet veya ibadet yeri yahutta bayram

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, söyledi, bahsetti/ mükâfatlandırdı, hatıra getirdi (اَلْمُعْتَرُّ): isteyen, peşine dişen, dilenen

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (اَلْمُخْبِتُ ج مُخْبِتُونَ): (ism-i fâil) huşuda bulunan, itaatkâr olan

(اَلْبَهِيمَةُ): dört ayaklı bütün hayvanlara veya istisnasız her canlıya denir (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan (deve, sığır, davar)

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلاَمًا): (if'al b.) ihlâslı davrandı/ teslim oldu/ müslüman oldu (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il b.) müjdeledi

(وَجِلَ يُوجَلُ وَجَلاً): (misal fiil) korktu, ürperdi [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ism-i fâil) namazı dosdoğru kılan

(اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ): (ism-i fâil) sabırlı olan (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti

(أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, infak etti, zekât verdi, yardımda bulundu (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(اَلْبُدْنُ ج بُدُنٌ): Mekke'ye hediye olarak gönderilen kurbanlık hayvan (وَجَبَ يَجِبُ وَجْبًا): (misal fiil) yere düştü

(اَلشَّعِيرَةُ ج شَعَائِرُ): yapılması gereken şey, vazife, alamet (اَلْجَنْبُ ج جُنُوبٌ): yan, istiare olarak iş, durum, yakın cihet

(اَلصَّافَّةُ ج صَوَافُّ): (ism-i fâil) saf tutan, sıra yapan/ kanat açan (أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al b.) doyurdu, yedirdi, rızıklandırdı

[(قَنِعَ يَقْنَعُ) اَلْقَانِعُ]: (ism-i fâil) verilene razı olan, kanaat eden, (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı (نَالَ يَنَالُ نَيْلاً): (ecvef fiil) erişti, ulaştı/ nail oldu/ elde etti

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi

(كَبَّرَ يُكَبِّرُ تَكْبِيرًا): (tef'il bâbı) ta'zim etti, büyük bildi (اَلدَّمُّ ج دِمَاءُ): kan (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden (دَافَعَ يُدَافِعُ مُدَافَعَةً عَنْ): (müfâale b.) savundu, himaye etti

[(خَانَ يَخُونُ) اَلْخَوَّانُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok ihanet eden, çok hain (اَلْكَفُورُ): (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kâfir, çok nankör

CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 336 (HACC : 39 – 46)

﴿ 39 ﴾ أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ

izin verildi	kimselere	savaş açılan	kendilerinin.. sebebiyle	haksızlığa uğratmaları		Doğrusu	Allah	onlara yardım etmeğe	Kadir'dir
meçhul fiili mazi	nâibi fail; car-ismi mevsul	sıla;, fiili muzari+fâil	harfi cer, tekid ve nasb h., (إنّ) 'nin ismi	(إنّ) 'nin haberi	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إنّ) 'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	tekit lamı, (إنّ) 'nin haberi

9. Kendilerinin haksızlığa uğratılmaları sebebiyle savaş açılan kimseler için (kendilerini savunmak için savaşmalarına) izin verilmiştir. Doğrusu Allah onlara yardım etmeğe Kadir'dir.

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ۗ

ki onlar	çıkarılmışlardır	yurtlarından	haksız olarak	ancak	demeleri (sebebiyle)	Rabbimiz	Allah'tır
birinci (الَّذِينَ) den bedel, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi, nâibi fail	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur / muzafun ileyh (hal; şibhi cümle)	istisna h.	müstesna; masdar-ı müevvel, fiili muzari	mübteda	haber

وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ

manastırlar	yıkılıp giderdi	diğer bir kısmıyla	bir kısmını	insanların	Allah'ın	savması	olmasaydı
nâibi fail	cevap harfi,cevâbü'ş-şart; meçhul fiili mazi	car-mecrur	(النَّاسَ) den bedel	mef'ul	muz. ileyh	mübteda, {(موجود) (var) takdir edilen haber mahzuftur }, muzaf	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}

وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ

başlama h.	, atıf h.	kiliseler matuf	, atıf h.	havralar matuf	ve atıf h.	mescidler matuf	anılan (مَسَاجِدُ) fiilinin sıfatı; meçhul f. muzari cümlesi	içinde car-mecrur	adı nâibi fail	Allah'ın muzafun ileyh	çok mef'ulü mutlak naibi

﴿ 40 ﴾ وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

başlama h.	kasem h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari (müfred) (نّ):tekid nunu	kesinlikle yardım eder	Allah	kişilere	kendisine yardım eden	Doğrusu	Allah	kuvvetlidir	güçlüdür
			fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	tekid ve nasb h.	(إنّ) 'nin ismi	tekit lamı, (إنّ) 'nin haberi	(إنّ) 'nin ikinci haberi

40. Ki onlar, haksızlıkla (haksız yere), ancak "Rabbimiz Allah'tır" demeleri sebebiyle yurtlarından çıkarılmışlardır. Allah'ın insanların bir kısmını diğer bir kısmıyla savması olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın adı çok anılan mescidler yıkılıp giderdi. Kendisine yardım eden kişilere kesinlikle Allah da yardım eder. Doğrusu Allah Kaviyy'dir (kuvvetlidir), Aziz'dir (güçlüdür).

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا

Onlar ki	birinci (الَّذِينَ)'den bedel, ismi mevsul	onları yerleştirip imkan versek	cezme-den şart ismi	fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	kılarlar	namazı	, atıf h.	zekatı	, atıf h.	emrederler
						cevâbü'ş-şart; mazi fiil cümlesi, fail	mef'ul		mef'ul		fiili mazi, fail

﴿ 41 ﴾ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۝ بِالْمَعْرُوفِ وَ

iyiliği car-mecrur	, atıf h.	yasaklarlar fiili mazi, fail	kötülükten harfi cer, mecrur isim	başlama h.	Allah'a aittir haber mukaddem	sonucu mübteda, muahhar, muzaf	İşlerin muzafun ileyh

41. Onlar ki, biz onları yeryüzüne yerleştirsek namazı kılarlar, zekatı verirler, iyiliği emrederler, kötülükten yasaklarlar. İşlerin sonucu Allah'a aittir.

وَ	إِنْ	يُكَذِّبُوكَ	فَقَدْ	كَذَّبَتْ	قَبْلَهُمْ	قَوْمُ	نُوحٍ
başlama h.	Eğer	Seni yalanlarlarsa		yalanlamıştı	onlardan önce	kavmi	Nuh'un
	cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili muzari+fâil, mef'ul		fiili mazi rabıta, tahkik h.	zaman zarfı	fail, muzaf	muzafun ileyh

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi

وَ عَادٌ	وَ	ثَمُودُ ﴿42﴾	وَ	قَوْمُ	إِبْرَاهِيمَ	وَ	قَوْمُ	لُوطٍ ﴿43﴾
Ad'ın atıf h., matuf	, atıf h.	Semud'un matuf	atıf h.	kavmi matuf, muzaf	İbrahim'in muzafun ileyh	, atıf h.	kavmi matuf, muzaf	Lut'un muzafun ileyh

وَ	أَصْحَابُ	مَدْيَنَ ج	وَ	كُذِّبَ	مُوسَى	فَأَمْلَيْتُ	لِلْكَافِرِينَ
, atıf h.	Medyen halkı Matuf,muzaf	muzafun ileyh	ve atıf h.	yalanlanmıştı meçhul fiili mazi	Musa nâibi fail	akabinde mühlet verdim atıf h., fiili mazi, fail	kafirlere car-mecrur

ثُمَّ	أَخَذْتُهُمْ ج	فَكَيْفَ	كَانَ	نَكِيرِ ﴿44﴾
sonra atıf h.	onları yakaladım fiili mazi, fail, mef'ul	O halde nasılmış başlama h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru h.	fiili mazi, nasih	beni tanımamak (كَانَ)'nin ismi

42-43-44. Seni yalanlarlarsa (bil ki), onlardan önce Nuh kavmi, Ad, Semud, İbrahim kavmi, Lut kavmi ve Medyen halkı da peygamberlerini yalanlamıştı ve Musa da yalanlanmıştı. Akabinde Ben, kafirlere (önce) mühlet verdim, sonra da onları yakaladım. O halde Beni tanımamak nasılmış?.

خَاوِيَةٌ	فَهِيَ	ظَالِمَةٌ	وَ	هِيَ	أَهْلَكْنَاهَا	مِنْ قَرْيَةٍ	فَكَأَيِّنْ
çökmüştür	Artık onlar	haksızlık yaparlarken			onları helak ettik	kasabalar vardır ki	Nice
haber	atıf h. ((أَهْلَكْنَاهَا) cümlesine matuf), mübteda	haber	mübteda	hal vavı	(كَأَيِّنْ) mübtedasının haberi; mazi fiil cümlesi fail, mef'ul	harfi cer (كَأَيِّنْ) ile bağlantılı+ temyiz	başlama h., mübteda, (kemil haberiyye gibi adetten kinaye isim

(أَهْلَكْنَاهَا)'daki mef'ul zamirden hal

عَلَى عُرُوشِهَا	وَ	بِئْرٍ	مُعَطَّلَةٍ	وَ	قَصْرٍ	مَشِيدٍ ﴿45﴾
çatıları üzere harfi cer, mecrur isim	, atıf h.	kuyuları (قَرْيَةٍ) üzerine matuf, mevsuf	terkedilmiş sıfat	ve atıf h.	sarayları matuf, mevsuf	yüksek sıfat

45. Nice kasabalar vardır ki onları haksızlık yaparlarken yok ettik. Artık onlar çatıları üzere çökmüştür, (aynen böyle nice) terkedilmiş kuyular ve yüksek saraylar (vardır).

أَ	فَلَمْ	يَسِيرُوا	فِي الْأَرْضِ	فَتَكُونَ	لَهُمْ	قُلُوبٌ	يَعْقِلُونَ
soru h.	dolaşmadılar mı ki mazi manasında fiili muzari, fail / atıf h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h.		Yeryüzünde harfi cer, mecrur isim	olsun fâ-i sebebiye, fiili muzari	onların (كَانَ) 'nin mukaddem haberi	kalbleri (كَانَ)'nin ismi, mevsuf	akledecek (قُلُوبٌ)'ün sıfatı; fiili muzari+fâil

بِهَا	أَوْ	آذَانٌ	يَسْمَعُونَ	بِهَا ج	فَإِنَّهَا	لَا تَعْمَى	الْأَبْصَارُ
onunla car-mecrur	veya atıf h.	kulakları matuf	işitecek (آذَانٌ)'ün sıfatı; fiili muzari+fâil	kendisiyle car-mecrur	Doğrusu başlama h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	kör olmaz (إِنَّ)'nin haberi; nefiy h., fiili muzari	gözler fail

وَ	لَكِنْ	تَعْمَى	الْقُلُوبُ	الَّتِي	فِي الصُّدُورِ ﴿46﴾
atıf h	fakat istidrak h.	körleşir fiili muzari	kalbler fail	sıfat, ismi mevsul	göğüslerdeki sıla; şibhi cümle

46. Yeryüzünde dolaşmadılar mı ki, (olanları) onunla akledecek kalbleri, kendisiyle işitecek kulakları olsun. Doğrusu gözler kör olmaz, fakat göğüslerdeki kalbler körleşir.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 336 ⋗

(22 / HAC, 39 – 40):

(أَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا): (mehmuz fiil) izin verdi (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti [اَلنَّصْرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ]: yardım, zafer (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

[اَلْقَدِيرُ (قَدَرَ يَقْدِرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın [اَلدَّفْعُ (دَفَعَ يَدْفَعُ]: (masdar) defetme/ sevketme/ verme/ himaye etme

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (بَعْضُ): bir kısım, bazı, bazısı (اَلصَّوْمَعَةُ ج صَوَامِعُ): manastır

(هَدَّمَ يُهَدِّمُ تَهْدِيمًا): (tef'il bâbı) yıktı, yarabeye çevirdi/ ihlal etti, hukukunu çiğnedi (اَلْبِيَعُ): hıristiyanların kilisesi

(صَلَوَات): havra, yahudilerin ibadet yeri (bu kelime tekil kullanılmaz), dünyayı bırakıp kendilerini ibadete adayan kimselerin ibadet yerlerinin ismi. Bu kelime İbrânice Saluta'dan gelen ve sonradan Arapçalaşan bir sözcüktür ki, yahudilerin namaz yeri, yani havra demektir (Bkz. Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili* (ilgili ayet)) / namazlar

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, bahsetti, konuştu, hatırladı, andı (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok

(اَلْقَوِيُّ ج اَقْوِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, güçlü, kudretli (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, kuvvetli, değerli, şerefli

(22 / HAC, 41):

(مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il b.) imkan, tasarruf hakkı ve kudret verdi/ yerleştirdi, sağlamlaştırdı (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs f.) yasakladı

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al b.) güzelce kıldı/ yerleşti/ ikame etti/ gözetti/ takdir etti (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen

[اَلْمَعْرُوفُ (عَرَفَ يَعْرِفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi [اَلْمُنْكَرُ (أَنْكَرَ يُنْكِرُ]: (ism-i mef'ûl) kötülük, çirkinlik

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum

(22 / HAC, 42 – 43 – 44):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(أَمْلَى يُمْلِي إِمْلَاءً): (if'al bâbı) uzattı, mühlet verdi (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden, inanmayan

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ ilzam etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَصْحَابُ مَدْيَنَ): Medyen halkı

[اَلنَّكِيرُ (نَكِرَ يَنْكَرُ]: (masdar) inkâr, tanımama/ çirkin karşılayarak vaziyetini değiştirme (قَبْلُ): (zarf) önce

(22 / HAC, 45 - 46):

(كَأَيِّنْ مِنْ): (kemi'l-haberiyye) nice, vardır (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı (اَلْبِئْرُ ج اَبَارٌ): kuyu

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı, öldürdü, telef etti, felakete uğrattı (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

[اَلظَّالِمَةُ (ظَلَمَ يَظْلِمُ]: (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [اَلْخَاوِيَةُ (خَوَى يَخْوِي]: (ism-i fâil) bomboş, yıkık, harabe, çökük

(اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): dam, tavan, çardak, arş'ı ilahi [اَلْمُعَطَّلَةُ (عَطَّلَ يُعَطِّلُ]: (ism-i, mef'ûl) terkedilmiş, bomboş, susuz

(اَلْقَصْرُ ج قُصُورٌ): saray, köşk, şato [اَلْمَشِيدُ (شَادَ يَشِيدُ]: (ism-i mef'ûl) yüksek yapı/ badanalanmış, boyanmış

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلًا): akıl etti, akıl erdirdi

(اَلْأُذُنُ ج آذَانٌ): kulak/ mecazen her söylenene kulak verip dinleyen (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz

(عَمِيَ يَعْمَى عَمًى): (nâkıs fiil) gözü (zahiri gözü veya kalp gözü) kör oldu (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 337 (HACC : 47 – 55) ≻

وَ	يَسْتَعْجِلُونَكَ	بِالْعَذَابِ	وَ	لَنْ يُخْلِفَ	اللَّهُ	وَعْدَهُ ط
başlama h.	Senden acele istiyorlar fiili muzari+fâil i mef'ul	azap car-mecrur		asla caymaz tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari	Allah fail	sözünden mef'ul

وَ	إِنَّ	يَوْمًا	عِنْدَ	رَبِّكَ	كَأَلْفِ	سَنَةٍ	مِمَّا	تَعُدُّونَ	﴿ 47 ﴾
başlama h.	Doğrusu tekid ve nasb h.	bir gün (إِنَّ)'nin ismi	katında mekan zarfı, muzaf	Rabbi'nin muz. ileyh, (كَ):muz. ileyh	bin yıl gibidir (إِنَّ)'nin haberi; şibhi c.	muz. ileyh	harfi cer, ismi mevsul	saydıklarınızdan sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil	

47. Senden, acele azap (getirmeni) istiyorlar. Allah sözünden asla caymaz. Rabbi'nin katında bir gün, saydıklarınızdan bin yıl gibidir.

وَ	كَأَيِّنْ	مِنْ قَرْيَةٍ	أَمْلَيْتُ	لَهَا	وَ	هِيَ	ظَالِمَةٌ
başlama h.	Nice mübteda, adetten kinaye isim (kemi'l-haberiyye	kasaba var ki harfi cer, temyiz	mühlet verdim haber; fiil cümlesi, fail	onlara car-mecrur	hal vavı	mübteda	haksız oldukları halde haber

(لَهَا)'daki zamirden hal: isim cüm.

ثُمَّ	أَخَذْتُهَا ج	وَ	إِلَيَّ	الْمَصِيرُ ع	﴿ 48 ﴾
sonra atıf h	onları yakaladım fiili mazi , fail, mef'ul	başlama h.	Bana'dır Haber mukaddem	Dönüş mübteda, muahhar	

48. Nice kasabalara, haksız oldukları halde, mühlet verdim; sonra onları yakaladım. Dönüş (ancak) Bana'dır.

قُلْ	يَا أَيُّهَا	النَّاسُ	إِنَّمَا	أَنَا	لَكُمْ	نَذِيرٌ	مُبِينٌ ج	﴿ 49 ﴾
de emir fiili	Ey İnsanlar! nida h., münada, tenbih h.	bedel	ancak hasr edatı	Ben mübteda	sizin için car-mecrur	bir uyarıcıyım haber	apaçık sıfat, (ikinci haber de denmiştir)	

nida'nın cevabı: isim cümlesi

49. "Ey İnsanlar! Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıcıyım" de.

فَالَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	لَهُمْ	مَغْفِرَةٌ	وَ	رِزْقٌ	كَرِيمٌ	﴿ 50 ﴾
kimseler atıf h. mübteda, ismi mevsul	inanan sıla; mazi fiil cüm., fail	ve atıf h.	işleyenler matuf; fiil cüm., fiili mazi, fail	yararlı işler mef'ul	onlara vardır haber mukaddem	bağışlanma mübteda muahhar	ve atıf h.	bir rızık matuf	cömert sıfat	

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

وَ	الَّذِينَ	سَعَوْا	فِي آيَاتِنَا	مُعَاجِزِينَ	أُولَئِكَ	أَصْحَابُ	الْجَحِيمِ	﴿ 51 ﴾
atıf h.	kimseler mübteda, ismi mevsul.	çalışan sıla; mazi fiil cüm., fail	Ayetlerimiz hakkında harfi cer, mecrur isim	birbirini aciz bırakacak şekilde hal	işte onlar mübteda	halkıdırlar haber, muzaf	Cehennem muzafun ileyh	

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

50. İnanan ve yararlı işler işleyen kimselere bağışlanma ve cömert(çe bağışlanmış) bir rızık vardır. 51. Ayetlerimiz hakkında birbirlerini aciz bırakacak şekilde (tartışarak onları bozmaya) çalışanlar, işte onlar cehennem halkıdırlar.

وَ	مَا أَرْسَلْنَا	مِنْ قَبْلِكَ	مِنْ رَسُولٍ	وَ	لَا	نَبِيٍّ
başlama h.	göndermedik ki nefiy h., fiili mazi, fail	Senden önce harfi cer,:zarf	hiçbir elçi zaid h. cer, mef'ul	ve atıf h.	nefiy h.	peygamber matuf

إِلَّا	إِذَا تَمَنَّى	أَلْقَى	الشَّيْطَانُ	فِي أُمْنِيَّتِهِ ج	فَيَنْسَخُ	اللَّهُ	مَا
illa istisna h.	(bir şey) arzuladığı zaman şart ismi: fiilu'ş-şart; fiili mazi	atmış (olmasın) cevâbü'ş-şart; fiili mazi	şeytan fail	onun arzusuna h.cer, mecrur isim	akabinde iptal eder atıf h., fiili muzari	Allah fail	şeyi mef'ul, ismi mevsul

﴿ 52 ﴾ يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ ط وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ لا

attığı	şeytanın	sonra	sağlamlaştırır	Allah	kendi ayetlerini		Allah	Alim'dir	Hakim'dir
sıla; muzari fiil	fail	atıf h.	fiili muzari	fail	mef'ul	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber

52. Senden önce hiçbir elçi ve peygamber göndermedik ki, (bir şey) arzuladığı zaman, şeytan onun arzusuna (bir vesvese ya da fitne) bırakmış (olmasın). Akabinde Allah şeytanın attığı şeyi iptal eder, sonra kendi ayetlerini sağlamlaştırır. Allah, Alim'dir (her şeyi çok iyi bilendir), Hakîm'dir (hikmetle iş yapandır).

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

yapması için	şeyi	attığı	şeytanın	imtihan	kimseleri	kalblerinde bulunan	hastalık
talil (sebep) ve nasb h., f. muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	fail	mef'ul	h.cer, ismi mevsul	haber mukaddem	mübteda muahhar
						sıla; isim cümlesi	

﴿ 53 ﴾ بَعِيدٍ لا لَفِي شِقَاقٍ الظَّالِمِينَ إِنَّ وَ قُلُوبُهُمْ ط الْقَاسِيَةِ وَ

derin	bir ayrılık içindedirler	Zalimler	şüphesiz		kalbleri	katılaşan	ve
sıfat	tekid h.+ (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cüm.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	başlama h.	(الْقَاسِيَةِ)'nin faili (ismi fail fiil gibi amel edip fail alabilir)	(الَّذِينَ)'ye matuf	atıf h.

53. Allah, şeytanın attığını, kalblerinde hastalık bulunan ve kalbleri katılaşan kimseleri imtihan yapmak için (bunu yapar). Zalimler şüphesiz derin bir ayrılık içindedirler.

وَ لِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ

atıf h.	bilmesi içindir	kimselerin	kendilerine verilen	ilim	onun bir gerçek olduğunu	
	talil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	fail, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cüm. nâibi fail	mef'ul	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi
					(يَعْلَمَ)'nin mef'ulü; isim cümlesi	

وَ قُلُوبُهُمْ ط لَهُ فَتُخْبِتَ بِهِ فَيُؤْمِنُوا مِنْ رَبِّكَ

	kalplerinin	ona	akabinde de boyun eğip huşu duymaları	ona	böylece inanmaları	Rabbin'den
başlama h.	fail	car-mecrur	atıf h., fiili muzari	car-mecrur	nasb h., fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim

﴿ 54 ﴾ مُسْتَقِيمٍ إِلَى صِرَاطٍ آمَنُوا الَّذِينَ لَهَادِ اللَّهَ إِنَّ

dosdoğru	yola	inanan	kimseleri	iletendir	Allah	şüphesiz
sıfat, mecrur	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıla; mazi fiil cüm., fail	muz. ileyh, ismi mevsul	tekid lamı, (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

54. (Bu) kendilerine ilim verilen kimselerin (Kuran'ın) Rabbin'den bir gerçek olduğunu bilmeleri böylece ona inanmaları ve akabinde de kalplerinin ona boyun eğip huşu duymaları içindir. Allah inananları şüphesiz doğru yola iletendir.

وَ لَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى

başlama h.	devam ederler	kimseler	İnkar eden	şüphe etmekte	ondan (Kuran'dan)	kadar
	nefy h. nakıs fiili muzari	(يَزَالُ)'nün ismi, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	(يَزَالُ)'nün haberi	car-mecrur	gaye ve nasb h.

﴿ 55 ﴾ عَقِيمٍ يَوْمٍ عَذَابُ أَوْ يَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً السَّاعَةُ تَأْتِيَهُمُ

kısır	bir günün	azabı	kendilerine gelene	ansızın	kıyamet saati	onlara gelene
sıfat	muzafun ileyh	fail, muzaf	atıf h., fiili muzari, mef'ul	hal	fail	fiili muzari, mef'ul

55. İnkar edenler, kıyamet saati onlara ansızın gelene veya kısır bir günün azabı kendilerine gelene kadar Kuran'dan şüphe etmekte devam ederler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 337 ≻

(22 / HAC, 47 - 48):

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) çabuklaştırdı, acele çabukça olmasını istedi [(اَلْوَعْدُ وَعَدَ يَعِدُ]: vaad, söz

(أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if'al bâbı) yerine getirmedi, döndü, ifa etmedi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

(اَلْأَلْفُ ج آلاَفٌ): bin (اَلسَّنَةُ ج سَنَوَاتٌ): sene/ kuraklık, kıtlık (عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf fiil) saydı, hesapladı

(كَأَيِّنْ مِنْ): (kemi'l-haberiyye) nice, vardır (أَمْلَى يُمْلِي إِمْلاَءً): (if'al bâbı) uzattı, mühlet verdi

[(اَلظَّالِمَةُ ظَلَمَ يَظْلِمُ]: (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [(اَلْمَصِيرُ صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ yakaladı/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı

(22 / HAC, 49 – 50 - 51):

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan

[(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al b.) inandı, iman etti, emin kıldı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

[(اَلْمَغْفِرَةُ غَفَرَ يَغْفِرُ]: mağfiret, bağışlama (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): temiz, helal, hoş yahut bol rızık, güzel, sevimli, cömert

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) çalıştı, çaba sarfetti/ hızlıca yürüdü (أَصْحَابُ الْجَحِيمِ): cehennem halkı

(اَلْمُعَاجِزُ ج مُعَاجِزُونَ): (ism-i fâil) aciz bırakmaya çalışan, (ayette; birbirini aciz bırakacak şekilde)

(22 / HAC, 52 - 53):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا): (tefa'ul bâbı) temenni etti, ümit besledi, ülkü kurdu

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı) bıraktı, attı, koydu/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْأُمْنِيَّةُ ج اَمَانِيُّ): arzulanan husus, temenni, ideal, ülkü (نَسَخَ يَنسَخُ نَسْخًا): iptal etti, kaldırdı/ yazdı/ nüshasını çıkardı

(أَحْكَمَ يُحْكِمُ إِحْكَامًا): (if'al bâbı) (muhkem) sağlam yaptı, sağlamlaştırdı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı, yarattı

[(اَلْعَلِيمُ عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı) bıraktı, koydu, attı

[(اَلْحَكِيمُ حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, hikmetle iş yapan

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): imtihan/ dalalet, sapma/ fitne/ işkence/ savaş/ günah [(اَلشِّقَاقُ شَاقَّ يُشَاقُّ]: masdar) ayrılık, muhalefet etme

(اَلْمَرَضُ): hastalık/ mecazen: manevi hastalık [(اَلْبَعِيدُ بَعُدَ يَبْعُدُ]: uzak [(اَلْقَاسِيَةُ قَسَا يَقْسُو]: (ism-i fâil) katılaşan

(22 / HAC, 54 – 55):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi (اَلْمِرْيَةُ): şüphe, tereddüt, kuşku

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı [(اَلْهَادِي هَدَى يَهْدِي]: (ism-i fâil) ileten, hidayet eden

(أَخْبَتَ يُخْبِتُ إِخْبَاتًا): (if'al bâbı) itaatkar oldu, huşuda bulundu, mutmain oldu

(اَلصِّرَاطُ): eğri, büğrü yahut kıvrımı olmayan dosdoğru yol (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, tasdik etmedi, inkâr etti

[(اَلْمُسْتَقِيمُ اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz [(اَلْعَقِيمُ عَقَمَ يَعْقُمُ]: sona eren, kesik/ kısır/ kupkuru

(زَالَ يَزَالُ زَيَالاً): (ecvef fiil) (devamlılık fiillerinden, nefy edatı ile birlikte kullanılır) devam etti, zail olmadı

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs f.) geldi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet günü, saat (اَلْبَغْتَةُ): ansızın, ansızın oluverme



≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 338 (HACC : 56 – 64) ≻

اَلْمُلْكُ	يَوْمَئِذٍ	لِلّٰهِ ط	يَحْكُمُ	بَيْنَهُمْ ط	فَالَّذِينَ
hükümranlık	o gün	Allah'ındır	O hükmeder	aralarında	kimseler
mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle	fiili muzari	mekan zarfı	atıf h., mübteda, ismi mevsul

آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	فِي جَنَّاتِ	النَّعِيمِ ﴿56﴾
İnanan		işleyenler	faydalı iş	cennetlerindedirler	naim
sıla;, fiili mazi, fail	atıf h.	matuf sıla; fiil cüm	mef'ul	haber, şibhi cümle	muzafun ileyh

56. O gün mülk (hükümranlık) Allah'ındır. O aralarında hükmeder. İnanıp yararlı iş işleyenler Naîm cennetlerindedirler.

وَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا	فَأُولَٰئِكَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	مُهِينٌ ﴿57﴾
	kimseler	İnkar eden	ve	yalanlayan	ayetlerimizi	işte	onlar için vardır	bir azab	aşağılık eden
atıf h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	atıf h.	matuf, fiili mazi, fail	car-mecrur	zaid, mübteda, (ikinci mübteda da denmiştir)	haber mukaddem	mübteda muahhar	sıfat

(أُولَٰئِكَ)'nin haberi; isim cümlesi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

57. İnkar edenler, ayetlerimizi yalan sayan kimseler, işte onlar için aşağılık eden bir azap vardır.

وَ	الَّذِينَ	هَاجَرُوا	فِي سَبِيلِ	اللّٰهِ	ثُمَّ	قُتِلُوا	أَوْ	مَاتُوا	لَيَرْزُقَنَّهُمُ	اللّٰهُ
	kimseler	hicret eden	yolunda	Allah	sonra	öldürülenler	veya	ölenler	onlara elbette verecektir	Allah
atıf h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm. fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	meçhul fiili mazi, nâibi fail	atıf h.	fiili mazi, fail	kasem h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, tekid nunu, mef'ul	(الَّذِينَ) 'nin haberi, fail

رِزْقًا	حَسَنًا ط	وَ	إِنَّ	اللّٰهَ	لَهُوَ	خَيْرُ	الرَّازِقِينَ ﴿58﴾
bir rızık	güzel		Doğrusu	Allah	kesinlikle o	en hayırlısıdır	rızık verenlerin
mef'ulü mutlak	sıfat	başlama h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ) 'nin ismi	tekid h., fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh

58. Allah yolunda hicret eden kimseler, sonra öldürülenler veya ölenler, Allah, elbette onlara güzel bir rızık verecektir. Doğrusu Allah, yanızca O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

لَيُدْخِلَنَّهُمْ	مُدْخَلًا	يَرْضَوْنَهُ ط	وَ	إِنَّ	اللّٰهَ	لَعَلِيمٌ	حَلِيمٌ ﴿59﴾
onları kesinlikle sokacaktır	bir yere	hoşnut olacakları		Şüphesiz	Allah	Alim'dir	Halim'dir
(لَيَرْزُقَنَّهُمُ) cümlesinden bedel; kasem h., tekid nununa birleşmiş f. muzari, mef'ul	ikinci mef'ul, (mef'ulü mutlak da denmiştir)	(مُدْخَلًا)'in sıfatı; muzari fiil, fail, mef'ul	başlama h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ) 'nin ismi	tekid h., (إِنَّ)'nin haberi	ikinci haber

59. Onları kesinlikle hoşnut olacakları bir yere koyacaktır. Şüphesiz Allah Alim'dir (her şeyi çok iyi bilendir), Halim'dir (merhametli ve şefkatlidir).

ذٰلِكَ ج	وَ	مَنْ	عَاقَبَ	بِمِثْلِ	مَا	عُوقِبَ	بِهِ
(Durum) böyledir		kim	ceza verirse	benzeri ile	şeyin	cezalandırıldığı	kendisiyle
(الْأَمْرُ) (Durum) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	atıf h.	mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart, fiili mazi	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm.	car-mecrur

ثُمَّ	بُغِيَ	عَلَيْهِ	لَيَنْصُرَنَّهُ	اللّٰهُ ط	إِنَّ	اللّٰهَ	لَعَفُوٌّ	غَفُورٌ ﴿60﴾
sonra	zulmedilirse	aleyhine	and olsun ki ona yardım edecektir	Allah	Şüphesiz	Allah	affedendir	bağışlayandır
atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fail	kasem h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, tekid nunu, mef'ul	fail	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid h., (إِنَّ) 'nin haberi	(إِنَّ) 'nin ikinci haberi

60. (Durum) böyledir; kim kendisine verilen kadar ceza verirse sonra (yine) aleyhine zulmedilirse (tekrar saldırılırsa, hakkına tecavüz edilirse), Allah, and olsun ki ona yardım edecektir. Şüphesiz Allah, affedendir ve çok bağışlayandır.

يُولِجُ	وَ	فِي النَّهَارِ	اللَّيْلَ	يُولِجُ	اللَّهَ	بِأَنَّ	ذٰلِكَ
sokması	,	gündüzün içine	geceyi	sokması	Allah'ın	sebebiyledir	Bu
fiili muzari	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	(أَنَّ) 'nin haberi, fiili muzari	(أَنَّ)'nin ismi	harfi cer, tekid ve nasb h.	mübteda

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi; harf-i cer ve masdarı müevvelden oluşan şibhi cümle

﴿ 61 ﴾	بَصِيرٌ	سَمِيعٌ	اللَّهَ	أَنَّ	وَ	فِي اللَّيْلِ	النَّهَارَ
	çok iyi gören	çok iyi işiten	Allah'ın	olması	ve	gecenin içine	gündüzü
	(أَنَّ)'nin ikinci haberi	(أَنَّ)'nin haberi	(أَنَّ):'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.	h.cer, mecrur isim	mef'ul

61. Bu, Allah'ın geceyi gündüzün içine, gündüzü de gecenin içine sokması (bunu yapacak kudrette olması) ve (yine) Allah'ın çok iyi işiten, çok iyi gören olması sebebiyledir.

مِنْ دُونِهِ	يَدْعُونَ	مَا	أَنَّ	وَ	الْحَقُّ	هُوَ	اللَّهَ	بِأَنَّ	ذٰلِكَ
O'ndan başka	yalvardıkları	şeyin	olması	,	Hak (gerçek)		Allah'ın	olması sebebiyledir	Keza (yine bu)
harfi cer, mecrur isim	sıla; fiil cüm., fiili muzari+fâil	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin ismi	harfi cer, tekid ve nasb h.	mübteda

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi; harf-i cer ve masdarı müevvelden oluşan şibhi cümle

﴿ 62 ﴾	الْكَبِيرُ	الْعَلِيُّ	هُوَ	اللَّهَ	أَنَّ	وَ	الْبَاطِلُ	هُوَ
	büyük	çok yüce		Allah'ın	olması	ve	batıl	
	(أَنَّ)'nin ikinci haberi	(أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri

62. Keza (yine bu) Allah'ın Hak (gerçek) olması; O'ndan başka yalvardıkları şeyin batıl olması ve Allah'ın çok yüce, büyük olması sebebiyledir.

مَآءً	مِنَ السَّمَآءِ	أَنْزَلَ	اللَّهَ	أَنَّ	لَمْ تَرَ	أَ
su	gökten	indirdiğini	Allah'ın		görmedin mi	
mef'ul	harfi cer mecrur isim	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari	soru h.

(تَرَ) 'nin mef'ulü; (..... أَنَّ) isim cümlesi

﴿ 63 ﴾	خَبِيرٌ ج	لَطِيفٌ	اللَّهَ	إِنَّ	مُخْضَرَّةً ط	الْأَرْضُ	فَتُصْبِحُ
	haberdardır	çok lütufkardır	Allah	Doğrusu	yemyeşil	yerin	akabinde olduğunu
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	(تُصْبِحُ)'nun haberi	(تُصْبِحُ)'nun ismi	atıf h., f. muzari

63. Allah'ın gökten su indirdiğini akabinde yerin yemyeşil olduğunu görmedin mi? Doğrusu Allah çok lütufkardır, (her şeyden) haberdardır.

وَ	فِي الْأَرْضِ ط	مَا	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لَهُ
atıf h.	yerde	olanlar	,	Göklerde	olanlar	O'nundur
	sıla; şibhi cüm	matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cüm	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber, mukaddem

﴿ 64 ﴾	الْحَمِيدُ ع	الْغَنِيُّ	لَهُوَ	اللَّهَ	إِنَّ
	övülmeğe layık olandır	müstağnidir		Allah	Doğrusu
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi,	(إِنَّ)'nin haberi	tekid lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

64. Göklerde olanlar, yerde olanlar O'nundur. Doğrusu Allah Ganî'dir (zengindir, hiçbirşeye ihtiyacı olmayandır), Hamîd'dir (övülmeğe layık olandır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 338 ≻

(22 / HAC, 56 – 57 - 58):

(اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk, hükümdarlık, mülkiyet (يَوْمَئِذٍ): o gün (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti

(بَيْنَ): (zarf) arasında (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al b.) iman etti, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عِلْمًا): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) faydalı iş, doğru olan, salih olan (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, tasdik etmedi, inkâr etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

[اَلْمُهِينُ (أَهَانَ يُهِينُ)]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan, aşağılık eden

(هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً): (müfâale b.) hicret etti, göçtü (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (قَتَلَ يَقْتِلُ قَتْلاً): öldürdü

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): öldü (اَلرَّازِقُ ج رَازِقُونَ): (ism-i fâil) rızık veren

(22 / HAC, 59 - 60):

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dahil etti, soktu (اَلْمُدْخَلُ): (ism-i mekân) girdirilen yer, girdirme yeri

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşlandı/ tercih etti/ razı oldu/ sevdi (عَاقَبَ يُعَاقِبُ مُعَاقَبَةً): (müfâale b.) cezalandırdı

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

[اَلْحَلِيمُ (حَلُمَ يَحْلُمُ)]: (Esma-i ilahiyeden) yumuşak huylu, öfkeyi yenen, halim [اَلْعَفُوُّ (عَفَا يَعْفُو)]: (Allah'ın isimlerinden) afvedici

(بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, zulmetti, hakkı çiğnedi, haksızlığı sürdürdü (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

[اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) merhameti bol olan, çok bağışlayan

(22 / HAC, 61 - 62):

(أَوْلَجَ يُولِجُ إِيلاَجًا): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

[اَلسَّمِيعُ (سَمِعَ يَسْمَعُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten

[اَلْبَصِيرُ (بَصَرَ يَبْصُرُ)]: (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ çağırdı/yardım diledi/ istedi

(دُونَ): ..den başka, gayr, hariç [اَلْبَاطِلُ (بَطَلَ يَبْطُلُ)]: işe yaramayan, batıl, boş şey

[اَلْعَلِيُّ (عَلاَ يَعْلُو)]: kadri çok yüce, çok ulvi, pek kudsi [اَلْكَبِيرُ (كَبَرَ يَكْبُرُ)]: (Esma-i ilahiyeden) çok büyük

(22 / HAC, 63 - 64):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu (اَلْمُخْضَرَّةُ): yeşermiş, yeşillenmiş, yeşilleşmiş

[اَللَّطِيفُ (لَطَفَ يَلْطُفُ)]: lütufla muamele eden, ince, zarif, yumuşak huylu, latif

[اَلْخَبِيرُ (خَبُرَ يَخْبُرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin

[اَلْحَمِيدُ (حَمِدَ يُحْمَدُ)]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

⮜ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 339 (HACC : 65 – 72) ⮞

أَ لَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	سَخَّرَ	لَكُمْ	مَا	فِي الْأَرْضِ
soru h.	görmedin mi (cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h, f. muzari)	olduğunu (tekid ve nasb h.)	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	emrinize vermiş (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil	sizin (car-mecrur)	olanları (mef'ul, ismi mevsul)	yerde (sıla; şibhi cüm)

(تَرَ)'nin mef'ulü: isim cümlesi

وَ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ط وَ يُمْسِكُ السَّمَآءَ أَنْ تَقَعَ

وَ	الْفُلْكَ	تَجْرِي	فِي الْبَحْرِ	بِأَمْرِهِ ط	وَ	يُمْسِكُ	السَّمَآءَ	أَنْ تَقَعَ
ve (atıf h.)	gemileri (ما)'ya matuf	yürüyen (الْفُلْكَ)'den hal; muzari fiil cümlesi	denizde (harfi cer, mecrur isim)	emriyle (car-mecrur)	; (atıf h.)	tuttuğunu (fiili muzari)	göğü (mef'ul)	düşer diye (mef'ûlün lieclih; masdar ve nasb h., f. muzari)

إِلَّا بِإِذْنِهِ ط إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿65﴾ عَلَى الْأَرْضِ

إِلَّا	بِإِذْنِهِ ط	إِنَّ	اللَّهَ	بِالنَّاسِ	لَرَؤُوفٌ	رَحِيمٌ	عَلَى الْأَرْضِ
hariç (istisna h.)	izniyle olması (car-mecrur)	Doğrusu (tekid ve nasb h.)	Allah (إِنَّ)'nin ismi	insanlara (car-mecrur)	şefkatlidir (tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	merhametlidir ((إِنَّ)'nin ikinci haberi	yere (harfi cer, mecrur isim)

65. Allah'ın yerde olanları ve emriyle denizde yürüyen gemileri sizin emrinize vermiş olduğunu; izniyle olması hariç yere düşer diye O'nun göğü tuttuğunu görmedin mi? Doğrusu Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametli olandır.

وَ هُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ ﴿66﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ يُحْيِيكُمْ ط

وَ	هُوَ	الَّذِي	أَحْيَاكُمْ	ثُمَّ	يُمِيتُكُمْ	ثُمَّ	
atıf h.	O (mübteda)	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	sonra (atıf h.)	öldürecek (sıla'ya matuf; muzari fiil cüm., mef'ul	sonra (atıf h.)	
			sizi diriltendir				
		إِنَّ	الْإِنْسَانَ	لَكَفُورٌ			يُحْيِيكُمْ ط
		gerçekten (tekid ve nasb h.)	İnsan ((إِنَّ)'nin ismi	çok nankördür (tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi			(yine) diriltecek olandır (sıla'ya matuf; muzari fiil, mef'ul

66. O sizi dirilten, sonra öldürecek sonra (yine) diriltecek olandır. İnsan gerçekten çok nankördür.

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ

لِكُلِّ	أُمَّةٍ	جَعَلْنَا	مَنْسَكًا	هُمْ	نَاسِكُوهُ	فَلَا	يُنَازِعُنَّكَ	فِي الْأَمْرِ
Her ümmet için (car-mecrur, muzaf)	(muzafun ileyh)	koyduk (fiili mazi, fail)	bir ibadet şekli (mef'ul)	ibadet edecekleri (uyacakları) (mübteda)	(haber)	O halde (rabıta, nehiy ve cezm h.)	sakın seninle tartışmasınlar (tekid nunu birleşmiş fiili muzari (nehy-i hazır'ın tekidi), tekid nunu, mef'ul)	bu konuda (harfi cer, mecrur isim)

(مَنْسَكًا)'in sıfatı; isim cümlesi

وَ ادْعُ إِلَى رَبِّكَ ط إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ﴿67﴾

وَ	ادْعُ	إِلَى رَبِّكَ ط	إِنَّكَ	لَعَلَى	هُدًى	مُسْتَقِيمٍ
atıf h.	davet et (emir fiili)	Rabbine (h. cer,: mecrur isim)	sen şüphesiz (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	üzerindesin (tekit lamı, harfi cer)	bir yol (mevsuf)	dosdoğru (sıfat)

(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle

وَ إِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿68﴾

وَ	إِنْ	جَادَلُوكَ	فَقُلِ	اللَّهُ	أَعْلَمُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ
atıf h.	Seninle tartışırlarsa (fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	cezmeden şart ismi	de ki (rabıta+ cevâbü'ş-şart emir fiili	Allah (mübteda	çok iyi bilir (haber	şeyleri (harfi cer, ismi mevsul	yapmakta olduğunuz (sıla; fiili muzari+fâil

اَللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿69﴾

اَللَّهُ	يَحْكُمُ	بَيْنَكُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	فِيمَا	كُنْتُمْ	فِيهِ	تَخْتَلِفُونَ
Allah (mübteda)	hükmedecektir (haber,	aranızda (mekan zarfı)	günü (zaman zarfı, muzaf)	kıyamet (muzafun ileyh)	şeyler hakkında (harfi cer, ismi mevsul)	olduğunuz (fiili mazi, (كَانَ)"nin ismi	şeyler hakkında (car-mecrur)	ayrılığa düşmekte (كَانَ) 'nin haberi; muzari fiil, fail)

67- 68 - 69. Her ümmet için, ibadet edecekleri (kendisine uyacakları) bir ibadet şekli koyduk. O halde, bu konuda sakın seninle tartışmasınlar; Rabbine davet et, sen şüphesiz doğru yol üzerindesin. Seninle tartışırlarsa: "Allah yapmakta olduklarınızı çok iyi bilir; ayrılığa düşmekte olduğunuz şeyler hakkında, kıyamet günü aranızda Allah hükmedecektir" de.

أَلَمْ تَعْلَمْ	أَنَّ	اللَّهَ	يَعْلَمُ	مَا	فِي السَّمَآءِ	وَ	الْأَرْضِ ط
bilmedin mi cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	bildiğini (أَنَّ)'nin haberi	olanı mef'ul, ismi mevsul	Gökte sıla; şibhi cüm.	ve atıf h.	yerde matuf

soru h.

(تَعْلَمْ)'in mef'ulü; ..(أَنَّ) isim cümlesi

﴿ 70 ﴾ يَسِيرٌ	عَلَى اللَّهِ	ذٰلِكَ	إِنَّ	فِي كِتَابٍ ط	ذٰلِكَ	إِنَّ
çok kolaydır (إِنَّ) 'nin haber	Allah'a harfi cer, mecrur isim	bu (إِنَّ)'nin ismi	Şüphesiz tekid ve nasb h.	bir Kitap'dadır (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	Bütün bunlar (إِنَّ)'nin ismi	şüphesiz tekid ve nasb h.

70. Gökte ve yerde olanı Allah'ın bildiğini bilmedin mi? Bütün bunlar şüphesiz bir Kitap'tadır (Levh-i Mahfuz'dadır) ve şüphesiz bu Allah'a çok kolaydır.

مَا	وَ	سُلْطَانًا	بِهِ	لَمْ يُنَزِّلْ	مَا	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	يَعْبُدُونَ	وَ
şeylere birinci (مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	atıf h.	bir delil mef'ul	hakkında car-mecrur	indirmediği sıla; cahd-ı mutlak: fiil cüm., nefiy ve cezm h., fiili muzari	şeylere mef'ul, ismi mevsul	Allah'ı muzafun ileyh	bırakıp harfi cer, mecrur isim, muzaf	kulluk ederler fiili muzari+fâil	başlama h.

﴿ 71 ﴾ مِنْ نَصِيرٍ	لِلظَّالِمِينَ	مَا	وَ	عِلْمٌ ط	بِهِ	لَهُمْ	لَيْسَ
bir yardımcısı zaid harfi cer, mübteda muahhar	zulmedenlerin haber mukaddem	yoktur nefiy h.	atıf h.	bir bilgileri (لَيْسَ) 'nin muahhar ismi	bununla alakalı car-mecrur	kendilerinin (لَيْسَ) 'nin mukaddem haberi	olmadıkları nâsih fiili mazi

71. Onlar Allah'ı bırakıp da O'nun, hakkında hiçbir delil indirmediği, kendilerinin de bununla (alakalı) bir bilgileri olmadıkları şeylere kulluk ederler. Zulmedenlerin bir yardımcısı yoktur.

فِي وُجُوهِ	تَعْرِفُ	بَيِّنَاتٍ	آيَاتُنَا	عَلَيْهِمْ	إِذَا تُتْلَى	وَ
yüzlerindeki harfi cer, mecrur isim	tanırsın cevâbü'ş-şart; fiili muzari	apaçık olarak hal	ayetlerimiz nâibi fail	Onlara car-mecrur	okunduğu zaman şart ismi, fiilu'ş-şart; meçhul fiili muzari	atıf h.

بِالَّذِينَ	يَسْطُونَ	يَكَادُونَ	الْمُنْكَرَ ط	كَفَرُوا	الَّذِينَ
kimselere harfi cer, ismi mevsul	saldıracaklar (يَكَادُ)'nün haberi, fiil cümlesi	Neredeyse fiili muzari (yaklaştırma fiillerinden) +(يَكَادُ)'nün ismi	hoşnutsuzluğu mef'ul	inkar eden kimselerin sıla; fiil cüm	muzafun ileyh, ismi mevsul

بِشَرٍّ	فَأُنَبِّئُكُمْ	أَ	قُلْ	آيَاتِنَا ط	عَلَيْهِمْ	يَتْلُونَ
daha kötüsünü car-mecrur	Size haber vereyim mi atıf h., fiili muzari, mef'ul	soru h.	De ki emir fiili	ayetlerimizi mef'ul	kendilerine car-mecrur	okuyan sıla; fiil cüm.

﴿ 72 ﴾ الْمَصِيرُ ع	بِئْسَ	وَ	كَفَرُوا ط	الَّذِينَ	اللَّهُ	وَعَدَهَا	النَّارُ ط	مِنْ ذٰلِكُمْ ط
bir dönüştür fail	Ne kötü camid fiili mazi	başlama h.	inkar eden sıla; mazi fiil cüm., fail	kimselere ikinci mef'ul, ismi mevsul	Allah fail	ki onu vadetmiştir haber; fiili mazi, birinci mef'ul	ateş mübteda	bundan harfi cer, işaret ismi

72. Onlara ayetlerimiz apaçık olarak okunduğu zaman, inkar edenlerin yüzlerindeki hoşnutsuzluğu (inkarı) tanırsın. Nerdeyse, kendilerine ayetlerimizi okuyanlara saldıracaklar. De ki: "Size bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Ateş, ki Allah onu inkar eden kimselere vadetmiştir! Ne kötü bir dönüştü.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 339 ≻

(22 / HAC, 65 - 66):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yeryüzü, arazi, ülke (اَلْفُلْكُ): gemi

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il b.) teshir etti, emre amade kıldı (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs f.) aktı, cereyan etti, hareket etti

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): (misal f.) düştü/ vaki oldu, ortaya çıktı

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu/ çekti/ bıraktı/ salmadı/ aldı/ yakaldı (اَلْإِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade

(اَلْإِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(رَأَفَ يَرْأَفُ) اَلرَّؤُوفُ]: (Esma-i ilahiyeden) çok merhametli, şefkatli

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al b.) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (if'al b.) öldürdü (اَلْإِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) inkâra dalan, azılı kâfir, çok nankör

(22 / HAC, 67 – 68 – 69):

(اَلْأُمَّةُ ج اَمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (اَلنَّاسِكُ ج نَاسِكُونَ): (ism-i fâil) kurban kesen, ibadette bulunan

(اَلْمَنْسَكُ ج مَنَاسِكُ): kurban kesme veya kesme yeri, ibadet veya ibadet yeri (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum

(نَازَعَ يُنَازِعُ مُنَازَعَةً): (müfâale bâbı) niza etti, çekişti, tartıştı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs f.) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ istedi/ yardım istedi (بَيْنَ): (zarf) arasında

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale b.) mücadele etti, çekişti

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْأَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): hükmetti, çevirdi, kıldı, yarattı

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü/ değişti/ birbirinden ayrıldı/ arka arkaya geldi

(22 / HAC, 70 – 71 – 72):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): levhi mahfuz/ kitap/ ispat/ hüküm/ amel defteri

[(يَسِرَ يَيْسَرُ) اَلْيَسِيرُ]: kolay, küçük, önemsiz miktarda, sade (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(دُونَ): (zarf) ..den başka, hariç, gayr (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلًا): (tef'il bâbı) indirdi (لَيْسَ): (camid fiil) değildir

(اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe, hakimiyet (تَلَا يَتْلُو تِلَاوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

[(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever (عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat/ başlangıç/ yön (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, nankörlük etti

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: (ism-i mef'ûl) kötü, kötülük/ çirkin karşılama, beğenmeme, hoşnutsuzluk

(كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, azkalsın, hemen hemen (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا بِـ): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(سَطَا يَسْطُو سَطْوًا): (nâkıs fiil) saldırıp yakaladı, üzerine atıldı, hırpaladı, üzerine çullandı (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(اَلشَّرُّ): (ism-i tafdîl) daha kötü, daha şerli (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) vaad etti, söz verdi [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 340 (HACC : 73 – 78) ≻

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ ۚ إِنَّ

Ey insanlar (nida h., münada, tenbih h.) — verilmiştir (meçhul fiili mazi) — bedel — bir misal (nâibi fail) — şimdi dinleyin (rabıta, emir fiili, fail) — onu (car-mecrur) — Doğrusu (tekid ve nasb h.)

الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا

dua ettikleriniz (fiili muzari+fâil) — (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul — Allah'ı — bırakıp (harfi cer, zarf, muzaf) — asla yaratamazlar (tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari, fail) — bir sinek (mef'ul) — toplanıp biraraya gelseler bile (fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail — şart h. — hal vavı)

وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ۚ لَهُ ۚ

onlardan kapsa (fiilu'ş-şart, fiili muzari, mef'ul — cezmeden şart harfi) — atıf h. — Sinek (fail) — bir şey (ikinci mef'ul) — onu kurtaramazlar (cevâbü'ş-şart; nefy-i istikbal; nefiy ve cezm h., fiili muzari +fâil, mef'ul) — ondan (car-mecrur) — bunun için (car-mecrur)

﴿ 73 ﴾ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ

aciz kalmıştır (fiili mazi) — isteyen de (fail) — atıf h. — istenen de (matuf)

73. Ey insanlar! Bir misal verilmiştir, şimdi onu dinleyin: Sizlerin Allah'ı bırakıp dua ettikleriniz toplanıp bir araya gelseler, asla bir sinek bile yaratamazlar. Sinek onlardan bir şey kapsa, onu kurtaramazlar; isteyen de, istenen de aciz!

﴿ 74 ﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

takdir etmediler (nefiy h., fiili mazi, fail) — Allah'ı (mef'ul) — hakkıyla (mef'ul, mutlak nâibi, muzaf) — kadrinin (muzafun ileyh, muzaf, (ه):muz. ileyh) — Doğrusu (tekid ve nasb h.) — Allah ((إِنَّ)'nin ismi) — kuvvetlidir (tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi) — güçlüdür ((إِنَّ)'nin ikinci haberi)

74. Allah'ı kadrinin hakkıyla (gereği gibi) takdir etmediler. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür.

﴿ 75 ﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۚ

Allah (mübteda) — seçer (fiili muzari) — meleklerden (harfi cer, mecrur isim) — elçiler (mef'ul) — ve (atıf h.) — insanlardan (harfi cer, mecrur isim) — Doğrusu (tekid ve nasb h.) — Allah ((إِنَّ)'nin ismi) — işitir ((إِنَّ)'nin haberi) — görür ((إِنَّ)'nin ikinci haberi)

75. Allah meleklerden ve insanlardan elçiler seçer. Doğrusu Allah işitir, görür.

﴿ 76 ﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

bilir ((إِنَّ)'nin üçüncü haberi) — önlerindekini (sıla; cüm., fiili mazi, fail — sıfat, ismi mevsu) — ve (matuf, ismi mevsul — atıf h.) — şeyleri (sıla; şibhi cüm.) — arkalarındaki (şibhi sıla; cüm.) — Allah'a (harfi cer, mecrur isim — atıf h.) — döndürülür (meçhul fiili muzari) — (Bütün) işler (nâibi fail)

76. O (Allah), önlerindekini (geçmişte yaptıklarını), arkalarındaki şeyleri (gelecekte yapacaklarını) bilir. (Bütün) işler Allah'a döner.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَ

Ey iman edenler! (nida h., münada, tenbih h — sıfat, ismi mevsu — sıla; fiil cüm., fiili mazi, fail) — Rüku edin (emir fiili, fail) — , (atıf h.) — secde edin (emir fiili, fail) — , (atıf h.)

وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۚ ﴿ 77 ﴾ رَبَّكُمْ وَ اعْبُدُوا

kulluk edin (emir fiili,fail) — Rabbiniz'e (mef'ul) — ve (atıf h.) — yapın ki (emir fiili, fail) — iyilik (mef'ul) — belki siz (tereccî (umma, ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi) — kurtuluşa erişirsiniz ((لَعَلَّ)'nin haberi, fiili muzari+fâil)

77. Ey iman edenler! Rüku edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve iyilik yapın. (Böylelikle) belki siz kurtuluşa (saadet ve mutluluğa) erişirsiniz.

وَ	جَاهِدُوا	فِي اللَّهِ	حَقَّ	جِهَادِهِ ط	هُوَ	اجْتَبَاكُمْ
	cihat edin	Allah yolunda	hakkını vererek (gereği gibi)	cihadın	O	sizi seçmiş
atıf h.	emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim	meful mutlak nâibi, muzaf	muzafun ileyh, (ه):muzafun ileyh	mübteda	haber

وَ	مَا جَعَلَ	عَلَيْكُمْ	فِي الدِّينِ	مِنْ حَرَجٍ ط	مِلَّةَ	أَبِيكُمْ
	kılmamıştır	sizin üzerinize	dinde	bir zorluk	dinine (tabi olun)	atanız
atıf h.	nefiy h, f. mazi	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mef'ul	(اتَّبِعُوا)(tabi olun) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, muzaf	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh

إِبْرَاهِيمَ ط	هُوَ	سَمَّاكُمُ	الْمُسْلِمِينَ	مِنْ قَبْلُ	وَ	فِي هَذَا
İbrahim'in (أَبِيكُمْ)'den bedel	O mübteda	size adını vermiştir haber, mazi fiil, mef'ul	müslümanlar ikinci mef'ul	Daha önce harfi cer+ zarf	ve atıf h.	bunda (Kuran'da) harfi cer, işaret ismi

لِيَكُونَ	الرَّسُولُ	شَهِيدًا	عَلَيْكُمْ	وَ	تَكُونُوا	شُهَدَآءَ
olması için tekid ve nasb h., nâsih fiili muzari	peygamberin (يَكُونَ)'nin ismi	şahit (يَكُونَ)'nin haberi	size car-mecrur	atıf h.	olmanız için matuf, fiili mazi, nâsih, (تَكُونُوا)"nin ismi	şahitler (تَكُونُوا)'nin haberi

عَلَى النَّاسِ ج	فَأَقِيمُوا	الصَّلَاةَ	وَ	آتُوا	الزَّكَاةَ	وَ
insanlara harfi cer, :mecrur isim	artık kılın atıf h., emir fiili ,fail	namazı mef'ul	, atıf h.	verin emir fiili ,fail	zekatı mef'ul	ve atıf h.

اعْتَصِمُوا	بِاللَّهِ ط	هُوَ	مَوْلَاكُمْ ج	فَنِعْمَ	الْمَوْلَى
sarılın emir fiili, fail	Allah'a harfi cer, mecrur isim	O mübteda	sizin sahibinizdir haber	Ne güzel sahip başlama h., camid fiili mazi (övme ifade eder)	fail

وَ	نِعْمَ	النَّصِيرُ	﴿ 78 ﴾
ve atıf h.	ne güzel yardımcıdır camid fiili mazi	fail	

78. Allah yolunda cihadın hakkını vererek (gereği gibi) cihat edin. O, sizi seçmiş, dinde sizin için bir zorluk kılmamıştır. Atanız İbrahim'in dinine (tabi olun). Daha önce ve bunda (Kuran'da), peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahitler olmanız için O size müslümanlar adını vermiştir. Artık, namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın. O sizin sahibinizdir. Ne güzel sahip ve ne güzel yardımcıdır!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 340 ≻

(22 / HAC, 73 – 74 - 75):

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (ضَرَبَ مَثَلاً): misal verdi (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعاً لِ): (iftiâl bâbı) dinledi, kulak verdi

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): vurdu, dövdü, uçurdu/ misal verdi/ kaldırdı (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti, çağırdı

(دُونَ): ..den başka, gayr, hariç (اَلذُّبَابُ ج أَذِبَّةٌ): sinek (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اِجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اِجْتِمَاعاً): (iftiâl bâbı) toplandı, bir araya geldi (سَلَبَ يَسْلُبُ سَلْباً مِنْ): bir şeyi bir şeyden zorla aldı, kaptı

[اَلشَّيْءُ (شَاءَ يَشَاءُ]: (masdar) şey/ dileme, isteme (اِسْتَنْقَذَ يَسْتَنْقِذُ اِسْتِنْقَاذاً مِنْ): (istif'âl bâbı) ... den kurtardı

(ضَعُفَ يَضْعُفُ ضَعْفاً): zayıfladı, zayıf oldu (طَلَبَ يَطْلُبُ طَلَباً): aradı, istedi (اَلْمَطْلُوبُ): (ism-i mef'ûl) aranan, istenen

(اَلطَّالِبُ): (ism-i fâil) arayan, isteyen (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kadrini bildi/ ayarladı/ daralttı, kısalttı/ takdir etti/ kaderini çizdi

(اَلْحَقُّ): hakkıyla, gereğince (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, güçlü, kuvvetli, şerefli, değerli

(اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü (اِصْطَفَى يَصْطَفِي اِصْطِفَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, üstün tuttu, diledi

[اَلسَّمِيعُ (سَمِعَ يَسْمَعُ]: (Esma-i ilahiyeden) işitici [اَلْبَصِيرُ (بَصَرَ يَبْصُرُ]: (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(22 / HAC, 76 - 77):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arka, geri

(مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önlerindekiler, yaptıkları (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

(مَا خَلْفَهُمْ): (tabir) arkalarındaki şeyler: arkalarındakiler, yapacakları (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (رَكَعَ يَرْكَعُ رَكْعًا): başı eğdi, eğildi, büküldü/ rükûa vardı/ secde etti

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için (أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi

(22 / HAC, 78):

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ جِهَادًا): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftiâl bâbı) seçti (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hüküm verdi, çevirdi, kıldı, yarattı, icad etti (اَلْمِلَّةُ): (millet) din diye mana verilmiştir

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat/ inkıyad, bağlılık (اَلْحَرَجُ): darlık, güçlük, zorluk, meşakkat, günah

(سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً): (tef'il bâbı) isimlendirdi, ad koydu (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba, ata

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, İslam'ı kabul eden (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahit, gözetleyici (اَلْحَقُّ): hakkıyla, gereğince

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı/ yerleşti/ ikame etti/ düzeltti (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen

(اِعْتَصَمَ يَعْتَصِمُ اِعْتِصَامًا): (iftiâl b.) tutundu, sarıldı (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): sahip, dost, yakın (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel

[اَلنَّصِيرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever



ONYEDİNCİ CÜZÜN SONU

18. CÜZ

سورة المؤمنون (23)

(MÜ'MİNUN (İnananlar) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 118 ayettir.)

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 341 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۙ ﴿2﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ۙ

kurtuluşa ermiştir		Müminler	Ki	onlar	namazlarında	huşu duyanlardır	
fiili mazi	tahkik h.	fail	sıfat, ismi mevsul	mübteda	harfi cer, mecrur isim	haber	
						sıla; isim cüm.	

1. Müminler kurtulmuştur (saadete kavuşmuştur). 2. Ki onlar namazlarında huşu duyanlardır.

﴿3﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ۙ ﴿4﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ۙ

ve	ki	Onlar	boş şeylerden	yüz çevirenlerdir		ki	Onlar	zekatlarını	yerine getirenlerdir
atıf h.	matuf, ismi mevsul	mübteda	harfi cer, mecrur isim	haber		matuf, ismi mevsul	mübteda	takviye için zaid lam, sonraki ismi failin mukaddem mef'ulü	haber
		sıla; isim cümlesi						sıla; isim cümlesi	

3. Onlar boş şeylerden yüz çevirenlerdir. 4. Onlar zekatlarını yerine getirenlerdir.

﴿5﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۙ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ

ve	eşlerine	müstesna	koruyanlardır	mahrem yerlerini	onlar	ki
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	istisna h.	haber	takviye için zaid lam, sonraki ismi failin mukaddem mef'ulü	mübteda	matuf, ismi mevsul
				sıla; isim cümlesi		

﴿6﴾ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۚ

şeylere	sahip oldukları	sağ ellerinin	Doğrusu bunlar		kınanmazlar
matuf, ismi mevsul	fiili mazi	fail	talil h., tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	(إنّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh

5-6. Onlar, eşlerine ve sağellerinin sahip olduklarına (cariyelerine olması) müstesna, mahrem yerlerini koruyanlardır. Doğrusu bunlar kınanmazlar.

﴿7﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ۚ

fakat kim	ararsa	ötesini	bunun	işte	bunlar	aşırı gidenlerdir
atıf h., mübteda, şart ismi	(مَن) 'nin haberi, fiilu'ş-şart; fiili mazi.	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, işaret ismi	cevâbü'ş-şart için rabıta, mübteda,	mübteda (fasıl zamiri de denmiştir)	haber
				(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi		
				cevâbü'ş-şart; isim cümlesi		

7. Fakat kim bunun ötesini ararsa işte bunlar aşırı gidenlerdir.

﴿8﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ۙ

ve	Onlar	emanetlerini	sözlerini	yerine getirenlerdir	
atıf h.	matuf, ismi mevsul	takviye için zaid lam, sonraki (راعون)'un mukaddem mef'ulü	matuf	haber	
		mübteda	sıla; isim cümlesi		

8. Onlar emanetlerini ve sözlerini yerine getirenlerdir.

﴿ 9 ﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۝

وَ	الَّذِينَ	هُمْ	عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ	يُحَافِظُونَ ۝
atıf h.	Onlar matuf, ismi mevsul	mübteda	namazlarına harfi cer, mecrur isim	devam edenlerdir haber, muzari fiil cümle

sıla; isim cümlesi

9. Onlar namazlarına devam edenlerdir.

﴿ 10 ﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۙ ﴿ 11 ﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

أُولَٰئِكَ	هُمُ	الْوَارِثُونَ ۙ	الَّذِينَ	يَرِثُونَ	الْفِرْدَوْسَ ۖ	هُمْ	فِيهَا	خَالِدُونَ
İşte mübteda	onlar fasıl zamiri	varis olanlardır haber	ki onlar (الوارثون)'nin sıfatı, ismi mevsul	varis olurlar sıla; muzari fiil cüm.	Firdevs'e mef'ul		içinde car-mecrur		temelli kalacakları haber

(يرثون)'deki failden hal; isim cümlesi

10-11. İşte onlar varis olanlardır; ki onlar içinde temelli kalacakları Firdevs cennetine varis olurlar.

﴿ 12 ﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۚ

وَ	لَقَدْ	خَلَقْنَا	الْإِنسَانَ	مِنْ سُلَالَةٍ	مِنْ طِينٍ ۚ
başlama h.	And olsun ki lâmu cevâbi'l-kasem (yemi'nin cevabı için gelen lam)+ tahkik h.	yarattık fiili mazi, fail	insanı mef'ul	bir özden harfi cer, mecrur isim	çamurdan (سُلَالَةٍ)'in sıfatı; şibhi cümle

﴿ 13 ﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۖ

ثُمَّ	جَعَلْنَاهُ	نُطْفَةً	فِي قَرَارٍ	مَكِينٍ ۖ
Sonra atıf h.	onu yaptık fiili mazi, fail, birinci mef'ul	bir nutfe ikinci mef'ul	bir karargahta harfi cer, mecrur isim	sağlam sıfat

12. And olsun ki, insanı çamurdan (olan) bir özden yarattık. **13.** Sonra onu sağlam bir karargahta bir nutfe yaptık.

ثُمَّ	خَلَقْنَا	النُّطْفَةَ	عَلَقَةً	فَخَلَقْنَا	الْعَلَقَةَ	مُضْغَةً
Sonra atıf h.	yarattık fiili mazi, fail	nutfeyi birinci mef'ul	embriyo olarak ikinci mef'ul	yaptık atıf h., fiili mazi+ fail	embriyoyu birinci mef'ul	bir çiğnemlik et ikinci mef'ul

ثُمَّ	لَحْمًا ۗ	الْعِظَامَ	فَكَسَوْنَا	عِظَامًا	الْمُضْغَةَ	فَخَلَقْنَا
Sonra atıf h.	et ikinci mef'ul	kemiklere birinci mef'ul	giydirdik atıf h., fiili mazi+ fail	kemikler ikinci mef'ul	bir çiğnemlik eti birinci mef'ul	yaptık atıf h., fiili mazi+ fail

﴿ 14 ﴾ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ۚ آخَرَ

أَنْشَأْنَاهُ	خَلْقًا	آخَرَ ۚ	فَتَبَارَكَ	اللَّهُ	أَحْسَنُ	الْخَالِقِينَ ۚ	
onu inşa ettik fiili mazi, fail, mef'ul	bir yaratış olarak hal	başka sıfat	O halde ne yücedir atıf h, fiili mazi	Allah fail	en güzeli (ismi celalden) bedel, (sıfat da denmiştir), muzaf	Yaratanların muzafun ileyh	

14. Sonra nutfeyi embriyoya çevirdik, embriyoyu bir çiğnemlik et yaptık, bir çiğnemlik etten kemikler yarattık, akabinde kemiklere de et giydirdik. Sonra onu başka bir bir yaratış olarak inşa ettik: O halde yaratanların en güzeli olan Allah ne yücedir!

﴿ 15 ﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ۖ ﴿ 16 ﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ

ثُمَّ	إِنَّكُمْ	بَعْدَ ذَٰلِكَ	لَمَيِّتُونَ ۖ	ثُمَّ	إِنَّكُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	تُبْعَثُونَ
Sonra atıf h.	Sizler tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	bundan sonra zaman zarfı	ölürsünüz tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Sonra atıf h.	Şüphesiz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	günü zaman zarfı, muzaf	kıyamet muzafun ileyh	tekrar diriltilirsiniz (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

15. Sonra sizler, bütün bunlardan sonra ölürsünüz. **16.** Sonra şüphesiz kıyamet günü tekrar diriltilirsiniz.

﴿ 17 ﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ ۖ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ

وَ	لَقَدْ	خَلَقْنَا	فَوْقَكُمْ	سَبْعَ	طَرَائِقَ ۖ	وَ	مَا كُنَّا	عَنِ الْخَلْقِ	غَافِلِينَ
başlama h.	And olsun ki yemi'nin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	yarattık fiili mazi, fail	üstünüzde zaman zarfı	yedi mef'ul, muzaf	tabaka muzafun ileyh	atıf h.	Biz değiliz nefiy h., fiili mazi, nâsih, (نَا): (كَانَ)"nin ismi	yarattığımızdan car-mecrur	habersizler (كَانَ)'nin haberi

17. And olsun ki, üstünüzde yedi tabaka yarattık. Biz, yarattığımızdan habersiz değiliz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 341 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 1 – 5):

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (اَلْخَاشِعُ ج خَاشِعُونَ): (ism-i fâil) huşuda bulunan, ürperen

(اَللَّغْوُ): boş söz, saçmalık, hükümsüzlük (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen (اَلْفَاعِلُ ج فَاعِلُونَ): (ism-i fâil) yapan

(اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz/ avret yeri/ gedik, çatlak, yarık, delik (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) koruyan, gözetleyici, rakip

(23 / MÜ'MİNUN, 6 - 9):

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu/ sahip oldu/ zaptetti/ melik: hüküm ve söz sahibi oldu (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş, zevce, çift

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): cariye/ yemin/ sağ/ kudret/ hak ve hayırlı yön (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلْمَلُومُ ج مَلُومُونَ): (ism-i mef'ûl) kınanan (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, arzuladı, aradı

(اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (اَلْعَادِي ج عَادُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, aşırı giden hakka tecavüz eden

(اَلْاَمَانَةُ ج اَمَانَاتٌ): emanet (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahd, andlaşma (اَلرَّاعِي ج رَاعُونَ): (ism-i fâil) riayet eden, koruyan

(اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (حَافَظَ يُحَافِظُ مُحَافَظَةً): (müfâale bâbı) korudu, gözetti

(23 / MÜ'MİNUN, 10 - 13):

(اَلْوَارِثُ ج وَارِثُونَ): (ism-i fâil) varis olan, sahip ve malik olan (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekiverdi

(وَرِثَ يَرِثُ وِرْثًا): (misal fiil) sahip çıktı, malik oldu/ varis oldu, elde etti (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(اَلْفِرْدَوْسُ): Firdevs; otu bol vadi/ bahçe/ cennet bahçesi/ bağ (اَلسُّلاَلَةُ): öz, hülasa, süzme/ nufte, meni, döl

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur, balçık, toprak

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, icad etti, hükmetti (نُطْفَةُ ج نُطَفٌ): damla, meni

(اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı [(مَكُنَ يَمْكُنُ) اَلْمكِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) sarsılmaz, sabit ve sağlam

(23 / MÜ'MİNUN, 14 - 17):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (نُطْفَةُ ج نُطَفٌ): damla, meni

(اَلْعَلَقَةُ): (rahim duvarına asılı olan) embriyo, zigot, aşılanmış yumurta, kan pıhtısından bir parça

(اَلْمُضْغَةُ ج مُضَغٌ): bir çiğnemlik et parçası (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (كَسَا يَكْسُو كَسْوًا): (nâkıs fiil) giydirdi

(اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı,icad etti, meydana getirdi/ kaldırdı/ teşkil etti

(اَلْاٰخَرُ ج اٰخَرُونَ): diğeri, öteki (تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلْخَالِقُ ج خَالِقُونَ): (ism-i fâil) mucid, icad eden, yaratan

(بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْمَيِّتُ ج مَيِّتُونَ): ölü (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(فَوْقَ): (zarf) üstünde (اَلسَّبْعُ ث اَلسَّبْعَةُ): yedi (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ism-i fâil) gafil, habersiz olan

(اَلطَّرِيقُ ج طَرَائِقُ): tabaka/ yol/ hat/ hendek/ tarikat/ seçilmiş kişi, temsilci



≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 342 (MÜ'MİNUN: 18 – 27) ≻

وَ	أَنْزَلْنَا	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً	بِقَدَرٍ	فَأَسْكَنَّاهُ	فِي الْأَرْضِ ۖ
atıf h.	indirdik	Gökten	suyu	ölçülü	sonra onu yerleştirdik	yerde
	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim

﴿ 18 ﴾

وَ	إِنَّا	عَلَى ذَهَابٍ	بِهِ	لَقَادِرُونَ ۚ
atıf h.	Şüphesiz	gidermeye	onu	Kadiriz
	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

18. Gökten suyu ölçülü indirdik, sonra onu yerde yerleştirdik (göl ırmak, kuyu vs. olarak durdurduk). Şüphesiz onu gidermeye de Kadiriz.

فَأَنْشَأْنَا	لَكُمْ	بِهِ	جَنَّاتٍ	مِنْ نَخِيلٍ	وَ	أَعْنَابٍ ۖ
inşa ettik	sizin için	onunla	bahçeler	hurmalıklardan	ve	üzüm bağları
atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	car-mecrur	mef'ul	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf

﴿ 19 ﴾

لَكُمْ	فِيهَا	فَوَاكِهُ	كَثِيرَةٌ	وَ	مِنْهَا	تَأْكُلُونَ ۙ
sizin için bulunan	içinde	meyvalar	birçok		kendilerinden	yediğiniz
haber mukaddem	car-mecrur	mübteda muahhar	sıfat	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari+fâil

(جَنَّاتٍ)'in sıfatı; isim cümlesi

﴿ 20 ﴾

وَ	شَجَرَةً	تَخْرُجُ	مِنْ طُورِ سَيْنَآءَ	تَنْبُتُ	بِالدُّهْنِ	وَ	صِبْغٍ	لِلْآكِلِينَ
atıf h.	bir ağaç	çıkan	Tûri Sinâ'dan	yetiştiren	yağ	ve atıf h.	katık matuf	yiyenlere
	(جَنَّاتٍ)'e matuf	(شَجَرَةً)'in sıfatı; fiil cümlesi	muzafun ileyh: harfi cer, mecrur isim, muzaf	(شَجَرَةً)'in ikinci sıfatı; muzari fiil cümlesi	car-mecrur			(صِبْغٍ)'in sıfatı; şibhi cümle

19-20. Onunla (gökten inen suyla), sizin için, kendilerinden yediğiniz ve içinde birçok meyvalar bulunan, hurmalıklardan ve üzüm bağlarından bahçeler, Tûri Sina'dan çıkan, yiyenlere, yağ ve katık yetiştiren bir ağaç (zeytin ağacını) inşa ettik.

وَ	إِنَّ	لَكُمْ	فِي الْأَنْعَامِ	لَعِبْرَةً ۖ	نُسْقِيكُمْ	مِمَّا	فِي بُطُونِهَا
atıf h.	Doğrusu	size vardır	hayvanlarda	ders	size içiririz	şeyden	karınlarındaki
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	tekit lamı, (إِنَّ)'nin ismi	fiili muzari, mef'ul	harfi cer:, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm..

﴿ 21 ﴾

وَ	لَكُمْ	فِيهَا	مَنَافِعُ	كَثِيرَةٌ	وَ	مِنْهَا	تَأْكُلُونَ ۙ
atıf h.	Sizin için vardır	onlarda	menfaatler	birçok		Onlardan	yersiniz
	haber, mukaddem	car-mecrur	mübteda, muahhar	sıfat	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari+fâil

21. Doğrusu hayvanlarda size ders vardır; karınlarındaki şeyden (sütten) size içiririz; onlarda daha birçok menfaatler vardır. Onlardan yersiniz.

﴿ 22 ﴾

وَ	عَلَيْهَا	وَ	عَلَى الْفُلْكِ	تُحْمَلُونَ ۚ
atıf h.	onların	ve atıf h.	gemilerin üzerinde	taşınırsınız
	(تأكلون) cümlesine matuf		harfi cer, mecrur isim	meçhul fiili muzari+nâibi fail

22. (Hem) onların ve (hem de) gemilerin üzerinde taşınırsınız.

﴿ 23 ﴾

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	نُوحًا	إِلَى قَوْمِهِ	فَقَالَ	يَا قَوْمِ	اعْبُدُوا
atıf h.	And olsun ki	gönderdik	Nuh'u	milletine	dedi	Ey milletim	kulluk edin
	yeminin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi	nida h. münada, muzaf	emir fiili fail

اللَّهَ	مَا	لَكُمْ	مِنْ إِلَهٍ	غَيْرُهُ ۖ	أَ	فَلَا تَتَّقُونَ
Allah'a	yoktur	sizin	bir ilahınız	O'ndan başka	mısınız	sakınmaz
mef'ul	nefiy h.	haber, mukaddem	zaid harfi cer, mübteda	sıfat	soru h.	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil

(اللَّهَ) lafza-i celalinden hal, isim cümlesi

23. And olsun ki Nuh'u milletine gönderdik; onlara: "Ey milletim! Allah'a kulluk edin; O'ndan başka ilahınız yoktur; artık sakınmaz mısınız?" dedi.

فَقَالَ	الْمَلَأُ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ قَوْمِهِ	مَا	هَٰذَا
dediler	ileri gelenler	sıfat, ismi mevsul	inkar eden	milletinden	değildir	Bu
başlama h., fiili mazi	fail		sıla; mazi fiil cüm., fail	h. cer, mecrur isim	nefiy h.	mübteda

إِلَّا	بَشَرٌ	مِثْلُكُمْ ۙ	يُرِيدُ	أَنْ يَتَفَضَّلَ	عَلَيْكُمْ ۚ	وَ
başkası	bir insandan	sizin gibi	isteyen	üstünlük kurmak	Sizin üzerinizde	
istisna h.	haber	sıfat	(بَشَرٌ)'un ikinci sıfatı; muzari fiil	(يُرِيدُ)'nun mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	atıf h.

لَوْ	شَاءَ	اللَّهُ	لَأَنْزَلَ	مَلَائِكَةً ۚ	مَا سَمِعْنَا	بِهَٰذَا
olsaydı	dilemiş	Allah	indirirdi	melekler	işitmedik	bunu
şart h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	cevap lamı, cevâbü'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	nefiy h., fiili mazi, fail	harfi cer, işaret ismi

فِي آبَائِنَا	الْأَوَّلِينَ ۚ	﴿ 24 ﴾	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	رَجُلٌ
atalarımız içinde	önceki		değildir	O	başkası	bir adamdan
h. cer, mecrur isim	sıfat		nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber

بِهِ	جِنَّةٌ	فَتَرَبَّصُوا	بِهِ	حَتَّىٰ	حِينٍ	﴿ 25 ﴾
kendisinde bulunan	delilik	O halde gözetleyin	onu	kadar	bir süreye	
haber mukaddem	mübteda muahhar	rabıta, emir fiili, fail	car-mecrur	gaye ve cer h.	mecrur isim	

(رَجُلٌ)'ün sıfatı; isim cümlesi

24 - 25. Milletinden inkar eden ileri gelenler: "Bu, sizin üzerinizde üstünlük kurmak isteyen, sizin gibi bir insandan başkası değildir. Allah dilemiş olsaydı melekler indirirdi. Biz önceki atalarımız içinde bunu (böyle bir şeyi) işitmedik. O kendisinde delilik bulunan bir adamdan başkası değildir, o halde bir süreye kadar onu gözetleyin" dediler.

قَالَ	رَبِّ	انْصُرْنِي	بِمَا	كَذَّبُونِ	﴿ 26 ﴾
dedi	Rabbim	bana yardım et	beni yalanlamaları sebebiyle		
fiili mazi	nida harfi mahzuf münada	emir fiili, nunu vikaye, mef'ul	harfi cer, masdar h.	fiili mazi, fail, nunu vikaye	

26. (Nuh): "Rabbim! Beni yalanlamaları sebebiyle bana yardım et" dedi.

فَأَوْحَيْنَا	إِلَيْهِ	أَنِ اصْنَعِ	الْفُلْكَ	بِأَعْيُنِنَا	وَ	وَحْيِنَا
vahyettik	ona	yap diye	gemiyi	gözlerimizin önünde	ve	vahyimizle
atıf h., fiili mazi fail	car-mecrur	tefsir h. (emrin önüne gelir), emir fiili	mef'ul	car-mecrur	atıf h.	matuf

فَإِذَا جَاءَ	أَمْرُنَا	وَ	فَارَ	التَّنُّورُ ۙ	فَاسْلُكْ	فِيهَا	مِنْ كُلٍّ
gelince	emrimiz	ve	kaynayınca	tandır	koy	ona	hepsinden
atıf h.,):şart ve zaman zarfı fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	atıf h.	fiili mazi	fail	rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir fiili	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim

زَوْجَيْنِ	اثْنَيْنِ	وَ	أَهْلَكَ	إِلَّا	مَنْ	سَبَقَ	عَلَيْهِ	الْقَوْلُ	مِنْهُمْ ۚ
çifti	iki		aileni	dışında	kimsenin	geçmiş olan	aleyhine	söz	onlardan
mef'ul	tekid	atıf h.	matuf	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	fail	car-mecrur

وَ	لَا تُخَاطِبْنِي	فِي الَّذِينَ	ظَلَمُوا ۚ	إِنَّهُمْ	مُغْرَقُونَ	﴿ 27 ﴾
	bana muhatab olma	kimseler hakkında	haksızlık yapan	doğrusu onlar	boğulacaklardır	
atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f.muzari, nunu vikaye, mef'ul	h. cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	

27. Bunun üzerine ona şöyle vahyettik: "Gözlerimizin önünde ve vahyimizle (sana bildirdiğimiz gibi) gemiyi yap; emrimiz gelip de tandır (kazan) kaynayınca hemen hepsinden çift olanı, ikisini (her tür çiftten birer çifti) ve aleyhine söz (hüküm) geçmiş olan kimsenin dışında (kalan) aileni ona koy (gemiye bindir). Haksızlık yapan kimseler hakkında Bana muhatab olma, çünkü onlar (suda) boğulacaklardır."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 342 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 18 – 19 - 20):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): mikdar yahut kemiyet, ölçü/ kader/ güç

(أَسْكَنَ يُسْكِنُ إِسْكَانًا): (if'al bâbı) durdurdu, sakin kıldı/ yerleştirdi, ikamet ettirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(اَلذَّهَابُ ذَهَبَ يَذْهَبُ ب)]: (masdar) giderme, izale (اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ism-i fâil) güç yetirici, kadir olan

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı,icad etti, meydana getirdi/ kaldırdı/ teşkil etti (اَلنَّخِيلُ): hurma ağaçları

(اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l fa) yedi (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok

(اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (طُورِ سِينَاءَ): Tur-u Sina dağı (نَبَتَ يَنْبُتُ نَبْتًا ب): bitirdi, yetiştirdi

(اَلدُّهْنُ ج اَدْهَانٌ): yağ (zeytin ağacı ya da zeytinyağı) (اَلصِّبْغُ ج اَصْبَاغٌ): katık (اَلْآكِلُ ج آكِلُونَ): (ism-i fâil) yiyen

(23 / MÜ'MİNUN, 21 – 22 – 23):

(اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır (اَلْعِبْرَةُ ج عِبَرٌ): ibret, ders alma, tembih, ikaz

(أَسْقَى يُسْقِي إِسْقَاءً): (if'al bâbı) suladı, içecek tahsis etti, içirdi (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs - iftiâl) korundu, sakındı

(اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok

(اَلْفُلْكُ): gemi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): bindirdi, taşıdı, yükledi/ gebe kaldı/ taşıttı (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın

(23 / MÜ'MİNUN, 24 – 25 - 26):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, halk, eşraf (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, tasdik etmedi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, kadar, benzer, kat (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) istedi, irade etti

(تَفَضَّلَ يَتَفَضَّلُ تَفَضُّلاً): (tefa'ul) kendisini daha üstün saydı, daha üstün tuttu (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba, ata (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْجِنَّةُ): delilik/ cinler

(تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul bâbı) bekledi, durdu, gözetledi (اَلْحِينُ): (tahditsiz olarak) vakit, zaman, an

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalan isnad etti, yalanladı, inkâr etti

(23 / MÜ'MİNUN, 27):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, sırverdi, sevk etti, gizlice öğütledi

(صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti, yetiştirdi (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, çeşme (اَلْوَحْيُ): vahiy, ilham, esin

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) tahakkuk etti, hasıl oldu, geldi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, durum, husus (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (فَارَ يَفُورُ فَوْرًا): (ecvef fiil) kaynadı, şiddetli yandı

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce, çift (اَلتَّنُّورُ): fırın, kaynak, kazan (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): yoluna koydu, sürdü

(اَلْاِثْنَيْنِ): iki (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inaç/ akide

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): takaddüm etti, geçti, öne geçti/ kaçıp kurtuldu (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(خَاطَبَ يُخَاطِبُ مُخَاطَبَةً): (müfâale b.) karşılıklı konuştu, hitap etti (اَلْمُغْرَقُ ج مُغْرَقُونَ): (ism-i mef'ûl) boğulan, batırılan

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 343 (MÜ'MİNUN: 28 – 42) ≻

فَقُلِ	عَلَى الْفُلْكِ	مَعَكَ	مَنْ	وَ	أَنْتَ	فَإِذَا اسْتَوَيْتَ
artık de	gemiye	beraberindeki	kimseler	ve	Sen	yerleştiği zaman
rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir fiil	harfi cer, mecrur isim	zaman zarfı	matuf, ismi mevsul	atıf h.	munfasıl zamir	başlama h., şart bildiren zaman zarfı fiilu'ş-şart; f. mazi, fail

﴿ 28 ﴾ الظَّالِمِينَ	مِنَ الْقَوْمِ	نَجَّانَا	الَّذِي	لِلَّهِ	الْحَمْدُ
	zalim	toplumdan	bizi kurtaran	Allah'a	hamdolsun
	sıfat	harfi cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	sıfat, ismi mevsul	haber: şibhi cümle	mübteda

28. (Ey Nuh!) Sen ve beraberindekiler gemiye yerleştiğin zaman: "Zalim toplumdan bizi kurtaran Allah'a hamdolsun" de.

﴿ 29 ﴾ الْمُنْزِلِينَ	خَيْرُ	أَنْتَ	وَ	مُبَارَكًا	مُنْزَلاً	أَنْزِلْنِي	رَبِّ	قُلْ	وَ
	indirenlerin	en iyisisin	Sen		bereketli	bir yere	Beni indir	Rabbim	de	
	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	başlama h. (hal vav'ı da denmiştir)	sıfat	mef'ul, mutlak	emir fiili, nunu vikaye, mef'ul	nida harfi mahzuf münada	emir fiili	atıf h.

29. "Rabbim! Beni bereketli bir yere indir. Sen indirenlerin en iyisisin" de.

﴿ 30 ﴾ لَمُبْتَلِينَ	كُنَّا	إِنْ	وَ	لَآيَاتٍ	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ
	denemekteyiz	biz daima	Şüphesiz		işaretler	bunlarda vardır	Doğrusu
	tekid lamı, (كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin tahfifi (fiilin önünde geldiği için hafifletilmiş hali)	atıf h.	ibtida h., (إِنَّ) 'nin ismi	(إِنَّ) 'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

30. Doğrusu bunlarda işaretler vardır. Biz şüphesiz (insanları) daima imtihan etmekteyiz.

﴿ 31 ﴾ مِنْهُمْ	رَسُولاً	فِيهِمْ	فَأَرْسَلْنَا	آخَرِينَ ج	قَرْنًا	مِنْ بَعْدِهِمْ	أَنْشَأْنَا	ثُمَّ
	aralarından	bir elçi	onlara	Akabinde gönderdik	başka	bir nesil	onların ardından	yarattık	Sonra
	(رَسُولاً)'in sıfatı	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail	sıfat (çokluk ismine sıfat)	mef'ul, mevsuf	harfi cer, zarf	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 32 ﴾ فَلاَ تَتَّقُونَ ع	أَ	غَيْرُهُ ط	مِنْ إِلٰهٍ	لَكُمْ	مَا	اللَّهَ	اعْبُدُوا	أَنِ
	artık sakınmaz mısınız	O'ndan başka	tanrı	sizin için	yoktur		Allah'a	kulluk edin	diye
	atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	soru h.	sıfat	zaid harfi cer+ mübteda, mevsuf	haber, mukaddem	nefiy h.	mef'ul	emir fiili, fail	tefsir h.

(اللَّهَ)'den hal; isim cümlesi

31. Sonra onların ardından başka bir nesil yarattık. **32.** Akabinde onlara aralarından: "Allah'a kulluk edin, O'ndan başka tanrınız yoktur, artık sakınmaz mısınız?" diye bir elçi gönderdik.

الْآخِرَةِ	بِلِقَاءِ	كَذَّبُوا	وَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	مِنْ قَوْمِهِ	الْمَلَأُ	قَالَ	وَ
ahirete	kavuşmayı	yalanlayan	,	inkar	eden	kavminden	ileri gelenler	dedi	
muzafun ileyh	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; fiil cüm	sıfat, ismi mevsul	(الْمَلَأُ)'ün sıfatı; şibhi cümle	fail	fiili mazi	başlama h.

مِثْلُكُمْ لا	بَشَرٌ	إِلاَّ	هَٰذَا	مَا	الدُّنْيَا لا	فِي الْحَيَاةِ	أَتْرَفْنَاهُمْ	وَ
sizin gibi	bir insandan	başkası	Bu	değildir	dünya	hayatında	kendilerini nimetlendirdiğimiz	ve
(بَشَرٌ)'ün sıfatı	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda, işaret ismi	nefiy h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

﴿ 33 ﴾ تَشْرَبُونَ	مِمَّا	يَشْرَبُ	وَ	مِنْهُ	تَأْكُلُونَ	مِمَّا	يَأْكُلُ
	içtiğiniz şeylerden		içen		kendisinden	yediğiniz	şeylerden	yiyen
	sıla, fiili muzari+fâil	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	sıla; fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	(بَشَرٌ)'ün ikinci sıfatı; muzari fiil

33. Onun, kavminden inkar eden, ahirete kavuşmayı yalanlayan ve dünya hayatında kendilerini nimetlendirdiğimiz ileri gelenleri dedi ki: "Bu, yediğinizden yiyen, içtiğinizden içen sizin gibi bir insandan başkası değildir."

﴿ 34 ﴾ لَخَاسِرُونَ إِذًا إِنَّكُمْ مِثْلُكُمْ بَشَرًا أَطَعْتُمْ لَئِنْ وَ

kaybedersiniz | O zaman | Siz gerçekten | kendiniz gibi | bir insana | itaat ederseniz

tekid h., (إِنَّ)'nin haberi | cevab h. | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | sıfat | mef'ul, mevsuf | fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail | yemin lâmı, cezmeden şart harfi | atıf h.

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

34. "Kendiniz gibi bir insana itaat ederseniz, siz gerçekten o zaman kaybedersiniz."

عِظَامًا وَ تُرَابًا كُنْتُمْ وَ إِذَا مِتُّمْ أَنَّكُمْ يَعِدُكُمْ أَ

kemikler | ve | toprak | olduğunuz | , | öldüğünüz zaman | | size vaad mı | ediyor

matuf | atıf h | (كَانَ)'nin haberi | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | atıf h | şart ve zaman zarfı, muzaf, fiili mazi, fail | tekid ve nasb h., (أَنَّ) 'nin ismi | fiili muzari, mef'ul | soru h.

(يَعِدُ)'nün ikinci mef'ulü; isim cümlesi

﴿ 36 ﴾ تُوعَدُونَ ص لِمَا هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ ﴿ 35 ﴾ مُخْرَجُونَ ص أَنَّكُمْ

vaad edildiğiniz | şey | ne kadar uzak | heyhat | | çıkarılacağınızı (mı) | muhakkak

fiili muzari+fâil | harfi cer+ masdar harfi | lafzî tekid | (بَعُدَ) (uzak oldu) manasında mazi fiil | | (إِنَّ)'nin haberi | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(هَيْهَاتَ)'nin fâili, masdar-ı müevvel | | | | birinci (إِنَّ)'nin haberi; masdar-ı müevvel

35. "Öldüğünüz, toprak ve kemikler olduğunuz zaman muhakkak (kabirden) çıkarılacağınızı (tekrar diriltileceğinizi) mi size vaad ediyor? **36**. "Vaad edildiğiniz şey (gerçek olmaktan) heyhat, ne kadar uzak!"

﴿ 37 ﴾ بِمَبْعُوثِينَ ص نَحْنُ مَا وَ نَحْيَا وَ نَمُوتُ الدُّنْيَا حَيَاتُنَا إِلاَّ هِيَ إِنْ

asla tekrar diriltilmeyiz | biz | | yaşarız | ve | ölürüz | dünya | hayatımızdır | ancak | O | |

tekit için gelen zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi | (مَا)'nın ismi | nefiy h. | atıf h. | yaşarız fiili muzari | atıf h. | (حَيَاتُنَا)'daki (نَا) zamirinden hal; fiil cümlesi | sıfat | haber | istisna h. | mübteda | nefiy h.

37. "O (hayat) ancak bu dünya hayatımızdır (dünya hayatından başkası değildir). Ölürüz ve yaşarız; asla tekrar diriltilmeyiz."

﴿ 38 ﴾ بِمُؤْمِنِينَ لَهُ نَحْنُ مَا وَ كَذِبًا عَلَى اللَّهِ افْتَرَى رَجُلٌ إِلاَّ هُوَ إِنْ

asla inanmayız | ona | Biz | | | yalan | Allah'a karşı | uyduran | bir adamdan | başkası | O | değildir

tekit için gelen zaid h. cer, (مَا)'nın haberi | car-mecrur | (مَا)'nın ismi | nâsih nefiy harfi | atıf h. | mef'ul | h.cer, mecrur isim | (رَجُلٌ) 'nin sıfatı; mazi fiil | haber | istisna h. | mübteda | nefiy h.

38. "O, Allah'a karşı yalan uyduran bir adamdan başkası değildir. Biz ona asla inanmayız."

قَلِيلٍ عَمَّا قَالَ ﴿ 39 ﴾ كَذَّبُونِ بِمَا انْصُرْنِي رَبِّ قَالَ

az sonra (tabir) | | buyurdu | | beni yalanlamaları sebebiyle | | bana yardım et | Rabbim | dedi

mecrur isim | (عَنْ):h. cer, (ما):zaid | fiili mazi | | fiili mazi, fail | harfi cer, masdar h. | emir fiili, nunu vikaye, mef'ul | nida harfi mahzuf münada | fiili mazi

فَبُعْدًا غُثَاءً فَجَعَلْنَاهُمْ بِالْحَقِّ الصَّيْحَةُ فَأَخَذَتْهُمُ ﴿ 40 ﴾ نَادِمِينَ لَيُصْبِحُنَّ

helak olsun | süprüntü | böylece onları yaptık | hak ile | bir çığlık | akabinde onları yakaladı | | pişman | olacaklar

atıf h., mef'ulü mutlak | ikinci mef'ul | atıf h., fiili mazi, fail, birinci mef'ulün bih | car-mecrur | fail | başlama h., fiili mazi, mef'ul | | (يُصْبِحُ)'nun haberi | kasem h., tekit nunu birleşmiş nâsih fiili muzari, hazfedilmiş vav (و):(يُصْبِحُ)'nün ismidir

﴿ 42 ﴾ آخَرِينَ ط قُرُونًا مِنْ بَعْدِهِمْ أَنْشَأْنَا ثُمَّ ﴿ 41 ﴾ الظَّالِمِينَ لِلْقَوْمِ

başka | nesiller | ardlarından | inşa ettik | sonra | | haksızlık eden | toplum

sıfat | mef'ul | harfi cer, zarf | fiili mazi, fail | atıf h. | | sıfat | car-mecrur

39. (Peygamber:) "Rabbim! Beni yalancı saymalarına karşılık bana yardım et" dedi. **40**. (Allah da:) " Az sonra pişman olacaklar" buyurdu. **41**. Akabinde, onları hak ile (gerçekten, hakettikleri) bir çığlık yakaladı, böylece onları süprüntü (yığını) yaptık. Haksızlık eden toplum helak olsun (rahmetden uzak olsun)! **42.** Sonra ardlarından başka nesiller inşa ettik.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 343 ⋗

(23 / MÜ'MİNUN, 28 – 29 - 30):

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً عَلَى): (iftiâl bâbı) yerleşti, bindi, kuruldu, istila etti (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler

[اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ]: hamd, şükürle birlikte övgü, layıkıyla medh (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il b.) kurtardı/ yüksek bir yere attı

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (ağırladı) [اَلْمُبَارَكُ (بَارَكَ يُبَارِكُ]: (ism-i mef'ûl) mübarek kılınan, bereketli

[اَلْمُنْزَلُ (أَنْزَلَ يُنْزِلُ]: (ism-i mef'ûl, ism-i zaman, ism-i mekân) indirme yahut indirme yeri (ağırlama yeri)

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı, en iyi [اَلْمُنْزِلُ (أَنْزَلَ يُنْزِلُ]: (ism-i fâil) indiren (ağırlayan)

(اَلْمُبْتَلِي ج مُبْتَلُونَ): (ism-i fâil) imtihan eden, deneyen

(23 / MÜ'MİNUN, 31 – 32 - 33):

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı,inşa etti, meydana getirdi/ kaldırdı/ teşkil etti (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar (بَعْدَ): (zarf) sonra

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (غَيْرُ): ...den başka, hariç, gayr, olmaksızın (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs f., iftiâl b.) korundu, sakındı (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, halk, eşraf (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti

[اَللِّقَاءُ (لَقِيَ يَلْقَى]: karşılaşma, kavuşma, karşılama (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(أَتْرَفَ يُتْرِفُ إِتْرَافًا): (if'al bâbı) nimetlendirdi, isteğini yerine getirdi, iştah edileni verdi, şımarttı

(23 / MÜ'MİNUN, 34 – 35 – 36):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, emre karşı uyum sağladı (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toz, toptak, kir (اَلْعِظْمُ ج عِظَامٌ): kemik

(اَلْمُخْرَجُ ج مُخْرَجُونَ): (ism-i mef'ûl) çıkarılan (هَيْهَاتَ): uzak, nerede, heyhat, ne kadar uzak

(23 / MÜ'MİNUN, 37 – 38 – 39 - 40 – 41 - 42):

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef f.) öldü (حَيِيَ يَحْيَى حَيَاةً): (nâkıs f.) diri oldu, yaşadı, hayatta kaldı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen [اَلْكَذِبُ (كَذَبَ يَكْذِبُ]: yalan, uydurma (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl b.) uydurdu, düzdü, iftira etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inkâr etti, yalanladı, inanmadı

(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı (اَلْغُثَاءُ): çerçöp, süprüntü

(اَلنَّادِمُ ج نَادِمُونَ): (ism-i fâil) pişman olan, pişmanlık duyan (اَلصَّيْحَةُ): azap, işkence/ sayha, çığlık

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْـذًا): (mehmuze'l fa) helak etti/ yakaladı, cezalandırdı/ aldı (اَلْحَـقُّ): hak, gerçek (müstehak oldukları adilane ceza)

[اَلْبُعْدُ (بَعِدَ يَبْعَدُ]: helak, mahv (ayette: tabir: helak olsun, rahmetten uzak olsun manasında)

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al b.) yarattı,icad etti, meydana getirdi, teşkil etti

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, nesil, muasır olanlar (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki, başka (بَعْدَ): (zarf) sonra

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 344 (MÜ'MİNUN: 43 – 59) ≻

﴿ 43 ﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَ مَا يَسْتَأْخِرُونَ ط

مَا تَسْبِقُ	مِنْ أُمَّةٍ	أَجَلَهَا	وَ	مَا يَسْتَأْخِرُونَ ط	
geçmez	Hiçbir ümmet	kendi ecelini	ve	ertelenmez	
nefiy h., fiili muzari	zaid harfi cer, fail	mef'ul	atıf h.	nefiy h., fiil muzari+fâil	

43. Hiçbir ümmet, kendi ecelini (süresini) geçmez ve ertelenmez.

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا ط كُلَّمَا جَآءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا

ثُمَّ	أَرْسَلْنَا	رُسُلَنَا	تَتْرَا ط	كُلَّمَا	جَآءَ	أُمَّةً	رَسُولُهَا	كَذَّبُوهُ	فَأَتْبَعْنَا
Sonra	gönderdik	elçilerimizi	birbiri arkasından	Her ne zaman	gelse	ümmete	peygamberi	onu yalancı saydılar	akabinde peşine taktık
	fiili mazi, fail	mef'ul	(رُسُلَنَا)'dan hal	zaman zarfı, şart edatı, masdar h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	fail	cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.+ fiili mazi, fail
atıf h.									

﴿ 44 ﴾ بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَ جَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ ج فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ

بَعْضَهُمْ	بَعْضًا	وَ	جَعَلْنَاهُمْ	أَحَادِيثَ ج	فَبُعْدًا	لِقَوْمٍ	لَا يُؤْمِنُونَ	
onları birbirlerinin			onları yaptık	efsane	uzaklık olsun	topluma	inanmayan	
ikinci mef'ul	birinci mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., mef'ulü mutlak	car-mecrur	(قَوْمٍ) 'nin sıfatı; nefiy h., fiili muzari+fâil	

44. Sonra birbiri arkasından elçilerimizi gönderdik. Her ne zaman bir ümmete peygamberi gelse onu yalanladılar. Akabinde onları birbirlerinin peşine taktık (birbiri peşinden yok ettik) ve (insanlar arasında konuşulan birer) efsane yaptık. İnanmayan topluma (rahmetden) uzaklık olsun!

﴿ 45 ﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَى وَ أَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَ سُلْطَانٍ مُبِينٍ لا

ثُمَّ	أَرْسَلْنَا	مُوسَى	وَ	أَخَاهُ	هَارُونَ	بِآيَاتِنَا	وَ	سُلْطَانٍ	مُبِينٍ لا
sonra	gönderdik	Musa	ve	kardeşi	Harun'u	mucizelerimizle	ve	delille	apaçık
atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf	bedel	car-mecrur	atıf h.	matuf	sıfat

﴿ 46 ﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ وَ مَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَ كَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ج

إِلَى فِرْعَوْنَ	وَ	مَلَئِهِ	فَاسْتَكْبَرُوا	وَ	كَانُوا	قَوْمًا	عَالِينَ ج	
Firavun	ve	eşrafına	Hemen büyüklük tasladılar		idiler	bir topluluk	üstün gelmeye çalışan	
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h., fiili mazi, fail	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

45-46. Sonra Musa ve kardeşi Harun'u, mucizelerimiz ve apaçık delille Firavun ve eşrafına gönderdik. Hemen büyüklük tasladılar. (Zaten) üstün gelmeye çalışan (mağrur) bir topluluktular.

فَقَالُوا أَ نُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَ قَوْمُهُمَا

فَقَالُوا	أَ	نُؤْمِنُ	لِبَشَرَيْنِ	مِثْلِنَا	وَ	قَوْمُهُمَا
deyip	mı	inanacağız	iki insana	bizim gibi	iken	toplumları
atıf h., fiili mazi, fail	soru h.	fiili muzari	harfi cer+ mecrur isim	sıfat	hal vavı	mübteda

﴿ 47 ﴾ لَنَا عَابِدُونَ ج فَكَذَّبُوهُمَا ﴿ 48 ﴾ فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ

لَنَا	عَابِدُونَ ج	فَكَذَّبُوهُمَا	فَكَانُوا	مِنَ الْمُهْلَكِينَ
bize	kullar	Sonra onları yalanladılar	Bu yüzden oldular	helak edilenlerden
car-mecrur	haber	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)''nin ismi	harfi cer, mecrur isim

47-48. Bu yüzden: "Toplumları bize kul iken, bizim gibi iki insana mı inanacağız?" dediler. Sonra da onları yalanladılar. Bu yüzden helak edilenlerden oldular.

﴿ 49 ﴾ وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	مُوسَى	الْكِتَابَ	لَعَلَّهُمْ	يَهْتَدُونَ
	And olsun ki	verdik	Musa'ya	Kitap	belki diye	doğru yolu bulurlar
başlama h.	yeminin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	fiili mazi, fail	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ) 'nin haberi, fiil cümlesi

49. And olsun ki Musa'ya, belki doğru yolu bulurlar diye Kitap verdik.

وَ جَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَ أُمَّهُ آيَةً

وَ	جَعَلْنَا	ابْنَ	مَرْيَمَ	وَ	أُمَّهُ	آيَةً
	kıldık	oğlunu	Meryem'in	ve	annesini	mucize
atıf h.	fiili mazi, fail	birinci mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	ikinci mef'ul

﴿ 50 ﴾ وَ آوَيْنَاهُمَآ إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَ مَعِينٍ ع

akarsuyu		yerleşme mekanı	bulunan	yüksek bir tepeye	Her ikisini de yerleştirdik	
matuf	atıf h.	muzafun ileyh	sıfat, muaf	h.cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

50. Meryem'in oğlunu ve annesini mucize kıldık. Her ikisini de, yerleşme mekanı (oturaklı, oturmaya elverişli) ve akarsuyu bulunan, yüksek bir tepeye yerleştirdik.

﴿ 51 ﴾ يَآ أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ اعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ط

bilirim	yaptığınız	şeyleri	doğrusu Ben	faydalı iş	işleyin	,	temiz şeylerden	yiyin	Ey Elçiler!	
(إِنَّ)'nin haberi	fiili muzari+fâil	harfi cer, ismi mevsul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	emir fiili, fail	sıfat, (bedel de denmiştir) merfu	nida h., münada, tenbih h.

51. Ey Elçiler! Temiz şeylerden yiyin, yararlı iş işleyin; doğrusu Ben, yaptığınızı bilirim.

﴿ 52 ﴾ وَ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ أَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ

Şüphesiz	bu (ümmetiniz)	sizin ümmetinizdir	ümmet olarak	bir tek	ve	Ben de	Rabbinizim	artık Ben'den sakının	
atıf h., tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi işaret ismi	(إِنَّ)'nin haberi	hal	sıfat	atıf h.	mübteda	haber	atıf h., emir fiili, nunu vikaye, mef'ul	

52. Şüphesiz bu (müslüman ümmetiniz), bir tek ümmet (din) olarak sizin ümmetinizdir ve Ben de Rabbinizim; artık Benden sakının.

﴿ 53 ﴾ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا ط كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

parça parça ettiler	işlerini (dinlerini)	aralarında	bölükler halinde	Her	taraftar	şeyle	kendilerinde bulunan	sevinmektedir
başlama h., emir fiili fail	mef'ul	mekan zarfı	hal	mübteda, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	haberi

53. Fakat (insanlar) işlerini (dinlerini) aralarında bölükler halinde parça parça oldular. Her taraftar kendilerinde bulunan ile sevinmektedir (kendi grubundan memnundur).

﴿ 54 ﴾ أَ يَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَ بَنِينَ ۙ ﴿ 55 ﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿ 56 ﴾

maldan	onları desteklemekle		zannediyorlar	mi	bir süreye	kadar	sapıklıklarında	onları bırak		oğullar	ve	farkında değiller	Hayır
harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	fiili muzari, mef'ul	hasr edatı	fiili muzari+fâil	soru h.	mecrur isim	gaye ve cer h.	harfi cer, mecrur isim	rabıta h., emir fiili, mef 'ul	matuf	atıf h.	nefiy h., fiili muzari+fâil	idrab h.

(يَحْسَبُونَ) 'nin mef'ulü: masdar-ı müevvel

onlar için	acele ettiğimizi		iyiliklerde										
car-mecrur	fiili muzari		harfi cer, mecrur isim										

54. Onları bir süreye kadar sapıklıklarında bırak. **55-56.** Kendilerini mal ve oğullardan desteklemekle (vermekle), iyiliklerde onlar için acele ettiğimizi mi zannediyorlar? Hayır; farkında değiller.

﴿ 57 ﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۙ وَ الَّذِينَ

Doğrusu	kimseler		haşyetinden		Rablerinin		korkarak çekinen		kimseler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	mübteda	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (هِمْ):muzafun ileyh.			haber	atıf h.	matuf, ismi mevsul

sıla; isim cümlesi

﴿ 58 ﴾ وَ الَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۙ ﴿ 59 ﴾ لَا يُشْرِكُونَ ۙ

mübteda	ayetlerine	car-mecrur, muzaf	Rableri'nin	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	inanan		kimseler	atıf h	Rablerine	car-mecrur	ortak koşmayan
				haber; fiil cümlesi			matuf, ismi mevsul		(هُمْ)'ün haberi, fiil cümlesi		

sıla; isim cümlesi

sıla; isim cümlesi

57. Doğrusu Rablerinin haşyetinden korkarak çekinen kimseler.. **58**. Rableri'nin ayetlerine inanan kimseler, **59**. Rablerine ortak koşmayan kimseler,

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 344 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 43 – 44 - 45):

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, öne geçti, takaddüm etti/ kaçıp kurtuldu (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(اِسْتَأْخَرَ يَسْتَأْخِرُ اِسْتِئْخَارًا): (istif'âl b.) geriye bırakıldı, ertelendi, geri kaldı (اَلْأَخُ ج إِخْوَةٌ): (esmâ-i hamseden) erkek kardeş

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(aslı; تَتْرَى ,وَتْرَى): birbiri arkasından, birer birer, teker, teker

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if'al bâbı) tabi kıldı, peşine taktı/ tabi oldu, yetişti (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

[(بَعِدَ يَبْعَدُ ,اَلْبُعْدُ]: helak, mahv (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe, hakimiyet [(أَبَانَ يُبِينُ ,اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(23 / MÜ'MİNUN, 46 – 47 - 48 – 49):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad edip hakka boyun eğmedi

(اَلْعَالِي ح عَالُونَ): (ism-i fâil) üstün gelmeye çalışan, cebir gösteren (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inanmadı, yalanladı, inkâr etti (آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi

(اَلْمُهْلَكُ ج مُهْلَكُونَ): (ism-i mef'ûl) felakete uğratılan, helak edilen (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, hakkı, doğru yolu buldu/ tanıdı/ hidayette kaldı

(23 / MÜ'MİNUN, 50 – 51 - 52):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne

(آوَى يُؤْوِي): (if'al b.) barındırdı, yerleştirdi (اَلرَّبْوَةُ): tepe, yüksek yer (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip, ..li, lı

(اَلْقَرَارُ): yerleşme mekân (اَلْمَعِينُ): göz önünde, açıkta bulunan su kaynağı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l fa) yedi

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs f., iftiâl b.) korundu, sakındı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

(اَلطَّيِّبُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, helal, lezzetli, hoş [(عَلِمَ يَعْلَمُ ,اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(23 / MÜ'MİNUN, 53 – 54 – 55):

(تَقَطَّعَ يَتَقَطَّعُ تَقَطُّعًا): (tefa'ul b.) parça parça oldu, guruplara ayrıldı/ açıldı/ kopukluk oldu (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): parça, kitle, bölük (اَلْفَرِحُ ج فَرِحُونَ): şımarık/ ferah duyan/ sevinçli

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, taraftar, bölük, parti (لَدَى): (zarf) katında, yanında, huzurunda

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgiyi alakayı kesti (اَلْحِينُ): tahditsiz olarak vakit, zaman (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(اَلْغَمْرَةُ ج غَمْرَاتٌ): cahillik, sapıklık, aptallık, dalalet/ sıkıntı, şiddet, çarpıntı (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı

(أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (muzaaf f., if'al bâbı) destekledi, iyilikte bulundu/ imdadda bulundu (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul

(23 / MÜ'MİNUN, 56 – 57 – 58 - 59):

(سَارَعَ يُسَارِعُ مُسَارَعَةً): (müfâale bâbı) sürat gösterdi, koşuşturdu, çabucak yaptı, yuvarlandı (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstün (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı

[(خَشِيَ يَخْشَى ,اَلْخَشْيَةُ]: (masdar) korkma, sakınma (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 345 (MÜ'MİNUN: 60 – 74) ≻

وَ	الَّذِينَ	يُؤْتُونَ	مَآ	آتَوْا	وَ	قُلُوبُهُمْ	وَجِلَةٌ	أَنَّهُمْ	إِلَىٰ رَبِّهِمْ
	kimseler	veren	şeyi	verdikleri		kalbleri	ürpererek	için	Rablerine
atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm	hal vavı	mübteda	haber	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim

﴿ 60 ﴾ رَاجِعُونَ ۙ	أُولَٰئِكَ	يُسَارِعُونَ	فِي الْخَيْرَاتِ	وَ	هُمْ	لَهَا	سَابِقُونَ ﴿ 61 ﴾
dönecekleri	işte onlar	yarış ederler	iyi işlerde	olarak	Onlar	onun için	ileri geçenler
(أَنَّ)'nin haberi	mübteda	haber	harfi cer, mecrur isim	hal vavı	mübteda	car-mecrur	haber

önceki ayetlerde geçen (إِنَّ)'nin haberi

60 - 61. Rablerine dönecekleri için verdikleri şeyi kalbleri ürpererek verenler, işte onlar iyi işlerde yarış ederler, onlar onun için (o hayırlı işler için) ileri geçenlerdir.

وَ	لَا نُكَلِّفُ	نَفْسًا	إِلَّا	وُسْعَهَا	وَ	لَدَيْنَا
başlama h.	yüklemeyiz	bir nefse	başkasını	gücünün yeteceğinden		Katımızda
	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	mef'ul	istisna h.	ikinci mef'ul	atıf h.	haber mukaddem

﴿ 62 ﴾ لَا يُظْلَمُونَ	هُمْ	وَ	بِالْحَقِّ	يَنْطِقُ	كِتَابٌ
haksızlığa uğratılmazlar	onlar		gerçeği	söyleyen	bir kitap
haber	mübteda	hal vavı	car-mecrur	(كِتَابٌ)'ün sıfatı	mübteda, muahhar

62. Biz bir nefse gücünün yeteceğinden başkasını yüklemeyiz (herkese ancak gücünün yeteceği kadar yükleriz). Katımızda gerçeği söyleyen bir kitap (herkesin amel defteri) vardır; onlar haksızlığa uğratılmazlar.

أَعْمَالٌ	لَهُمْ	وَ	مِنْ هَٰذَا	فِي غَمْرَةٍ	قُلُوبُهُمْ	بَلْ
işleri	onların vardır	atıf h.	bundan	gaflettedir	kalbleri	bilakis
mübteda, muahhar	haber mukaddem		harfi cer, işaret ismi	haber	mübteda	idrab h.

﴿ 63 ﴾ عَامِلُونَ	لَهَا	هُمْ	ذَٰلِكَ	مِنْ دُونِ
çalışırlar	bu (işler) için	onlar	Bundan	başka
haber	car-mecrur	mübteda	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf

(لَهُمْ)'deki zamirden hal: isim cümlesi

63. Bilakis, (kafirlerin) kalbleri bundan gaflettedir (habersizdir). Onların bundan başka işleri vardır, bu (işler) için çalışırlar.

﴿ 64 ﴾ يَجْأَرُونَ ط	هُمْ	إِذَا	بِالْعَذَابِ	مُتْرَفِيهِمْ	إِذَآ أَخَذْنَا	حَتَّىٰٓ
feryatla yalvarırlar	onlar	bir de bakmışsın ki	azabla	refah içinde olanlarını	yakaladığımız zaman	Nihayet
haber	mübteda	zamirin önünde geldiği için fücaiye (sürpriz) harfi	car-mecrur	mef'ul, muzaf (olduğu için cemi müzekker salim ismin nunu düşmüş), (هِمْ):muz.ileyh	zaman zarfı, muzaf+ (أَخَذْنَا): muz. ileyh; mazi fiil cümlesi cer mah. (نَا): fail	(yeni cümleye) başlama h.

64. Nihayet refah içinde olanlarını azabla yakaladığımız zaman bir de bakmışsın ki feryatla yalvarırlar.

﴿ 65 ﴾ لَا تُنْصَرُونَ	مِنَّا	إِنَّكُمْ	الْيَوْمَ	لَا تَجْأَرُوا
yardım görmezsiniz	tarafımızdan	doğrusu	Bugün	feryat etmeyin
(أَنَّ)'nin haberi; nefiy h., meçhul fiili muzari+nâibi fail	car-mecrur	tekid ve nasb h., (أَنَّ) 'nin ismi	zaman zarfı	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail

65. (Biz de onlara şöyle deriz:) "Bugün feryat etmeyin, doğrusu tarafımızdan bir yardım görmezsiniz."

فَكُنْتُمْ	عَلَيْكُمْ	تُتْلَىٰ	آيَاتِي	كَانَتْ	قَدْ
idiniz	size	okunuyor	Ayetlerim	idi	Doğrusu
atıf h. fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ) 'nin haberi; fiil cümlesi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	tahkik h.

﴿ 67 ﴾ تَهْجُرُونَ — سَامِرًا — بِهِ ق — مُسْتَكْبِرِينَ — ﴿ 66 ﴾ تَنْكِصُونَ لا — عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ

(hakkı) terk ederek	gece konu-şarak	O'na karşı	büyüklük taslayarak		gerisin geri dönüyor	topuklarınız üzerine
hal; fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	hal	car-mecrur	(تَنْكِصُونَ)'deki vav'dan hal		(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil	h.cer, mecrur isim

66-67. "Doğrusu ayetlerim size okunuyordu da siz büyüklük taslayıp, (hakkı) terk eder halde, gece konuşarak (ağzınıza gelen hezeyanla söyleyerek) gerisin geri dönüyordunuz."

﴿ 68 ﴾ الْأَوَّلِينَ ز — آبَاءَهُمُ — لَمْ يَأْتِ — مَا — جَاءَهُمْ — أَمْ — الْقَوْلَ — فَلَمْ يَدَّبَّرُوا — أَ

önceki	atalarına	gelmeyen	bir şey mi	onlara geldi	Yoksa	söyleneni	hiç düşünmediler	mi
sıfat	mef'ul	sıla; cahd-ı mutlak fiil cüm.;:nefiy ve cezm h.	fail, ismi mevsul	fiili mazi, mef'ul	(بَلْ) manasında atıf harfi	mef'ul	atıf h+ cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h fiili muzari, fail	soru h.

68. Söyleneni hiç düşünmediler mi? Yoksa onlara, önceki atalarına gelmeyen bir şey mi geldi?

﴿ 69 ﴾ مُنْكِرُونَ ز — لَهُ — فَهُمْ — رَسُولَهُمْ — لَمْ يَعْرِفُوا — أَمْ

inkar ediyorlar	onu	bu yüzden mi	peygamberlerini	tanımadılar	yoksa
haber	car-mecrur	atıf h., mübteda	mef'ul	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.

69. Yoksa peygamberlerini tanımadılar da; bu yüzden mi onu inkar ediyorlar?

﴿ 70 ﴾ كَارِهُونَ — لِلْحَقِّ — أَكْثَرُهُمْ — وَ — بِالْحَقِّ — جَاءَهُمْ — بَلْ — جِنَّةٌ ط — بِهِ — يَقُولُونَ — أَمْ

kerih görenler	gerçeği	ekseriyeti		gerçeği	onlara getirmiştir	Hayır	delilik	Onda var	diyorlar	Yoksa ..mı
haber	car-mecrur	mübteda	hal vavı	car-mecrur	fiili mazi, mef'ul	idrab h.	mübteda, muahhar	haber mukaddem	fiili muzari+ fâil	atıf h.

(جَاءَهُمْ)'deki mef'ul zamirden hal; isim cümlesi

mekûlü'l- kavl; isim cümlesi

70. Yoksa: "Onda delilik var" mı diyorlar? Hayır; ekseriyeti gerçeği kerih görenler (hoşlanmayanlar) olduğu halde onlara gerçeği getirmiştir.

فِيهِنَّ ط — مَنْ — وَ — الْأَرْضُ — وَ — السَّمَاوَاتُ — لَفَسَدَتِ — أَهْوَاءَهُمْ — الْحَقُّ — اتَّبَعَ — لَوِ — وَ

onlarda	bulananlar	ve	yer	,	gökler	bozulup giderdi	onların heveslerine	hak	uysaydı	Eğer	
sıla	(السَّمَاوَاتُ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	matuf	atıf h.	fail	cevab h.+ cevâbü'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	fail	fiilu'ş-şart; fiili mazi	şart h.	itirad h. (ara cümle harfi), arkadan gelen de ara cümle

﴿ 71 ﴾ مُعْرِضُونَ ط — عَن ذِكْرِهِم — فَهُمْ — بِذِكْرِهِمْ — أَتَيْنَاهُمْ — بَلْ

yüz çevirirler	zikirlerinden	onlar	zikirlerini	Biz onlara getirdik	Hayır
haber	harfi cer+mecrur isim	atıf h., mübteda	car-mecrur	fiili mazi, fail, mef'ulün bih	idrab h.

71. Eğer hak (gerçek) onların heveslerine uysaydı, gökler, yer ve onlarda bulananlar bozulup giderdi. Hayır, biz onlara zikirlerini (Kur'an'ı, şeref ve şanlarına vesile olacak öğütleri) getirdik; akabinde (ise) onlar zikirlerinden yüz çevirirler.

﴿ 72 ﴾ الرَّازِقِينَ — خَيْرُ — هُوَ — وَ — خَيْرٌ ق — رَبِّكَ — فَخَرَاجُ — خَرْجًا — تَسْأَلُهُمْ — أَمْ

rızık verenlerin	en hayırlısıdır	O	daha hayırlıdır		Rabbi'nin	halbuki mükafatı	bir ücret	sen onlardan istiyorsun	Yoksa .. mi
muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	atıf h.	haber	muzafun ileyh, muzaf, (كَ):muz. ileyh	talil (sebep) h., mübteda, muzaaf	ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci, mef'ul	(بَلْ) manasında atıf h.

72. Yoksa sen onlardan bir ücret mi istiyorsun? Halbuki Rabbi'nin mükafatı daha hayırlıdır. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

﴿ 73 ﴾ مُسْتَقِيمٍ — إِلَى صِرَاطٍ — لَتَدْعُوهُمْ — إِنَّكَ — وَ

dosdoğru	yola	onları çağırıyorsun	Doğrusu sen	
sıfat	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	başlama h.

﴿ 74 ﴾ لَنَاكِبُونَ	عَنِ الصِّرَاطِ	بِالْآخِرَةِ	لاَ يُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ	إِنَّ	وَ	
sapmaktadırlar	bu yoldan	ahirete	inanmayan	kimseler	şüphesiz		
tekid lamı, (إِنَّ) 'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.	(إِنَّ) 'nin ismi ismi mevsul	tekid ve nasb h.	atıf h.	

73-74. Doğrusu sen onları dosdoğru yola çağırıyorsun, şüphesiz ki ahirete inanmayanlar bu yoldan sapmaktadırlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 345 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 60 – 61 - 62 - 63 – 64 – 65 - 66):

(آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi [(وَجِلَ يَوْجَلُ) اَلْوَجِلَةُ]: (ism-i fâil) korkan, ürperen

(اَلرَّاجِعُ ج رَاجِعُونَ): (ism-i fâil) dönen, dönücü (اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstü

(سَارَعَ يُسَارِعُ مُسَارَعَةً): (müfâale bâbı) sürat gösterdi, koşuştu, çabucak yaptı, yuvarlandı

(اَلسَّابِقُ ج سَابِقُونَ): (ism-i fâil) öne geçenler, takaddüm edenler (اَلْوُسْعُ): yapabilme gücü, kapasite

(كَلَّفَ يُكَلِّفُ تَكْلِيفًا): (tef'il bâbı) gücü yeteceği kadar iş yükledi, yükledi, mükellef kıldı

(نَطَقَ يَنطِقُ نُطْقًا): konuştu (لَدَى): (zarf) katında, yanında, huzurunda (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْغَمْرَةُ ج غَمْرَاتٌ): cahillik, aptallık, cahillik, dalalet, sapıklık/şiddetli sıkıntı, çarpıntı

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (دُونَ): (zarf) başka, hariç, alçak, düşük (اَلْعَامِلُ ج عَامِلُونَ): (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l fa) ilzam etti/ cezalandırdı/ helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

[(أَتْرَفَ يُتْرِفُ) اَلْمُتْرَفُ]: (ism-i mef'ûl) dünya nimetleri ve şehvani şeyleri hususunda geniş bir bolluğa ve nimete sahip kılınan

(جَأَرَ يَجْأَرُ جَأْرًا): (mehmuze'l ayn) bağırdı, feryad etti, dua ile tazarru etti (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs f.) kıraat etti, okudu

(جَأَرَ يَجْأَرُ جَأْرًا): (mehmuze'l ayn) bağırdı, bağırıp çağrıştı, feryad etti, dua ile tazarru etti

(نَكَصَ يَنْكِصُ نَكْصًا): gerisin geriye döndü, ardına dönüp kaçtı, korkup kaçtı (اَلْعَقِبُ ج اَعْقَابٌ): topuk, ökçe/ evlat

(23 / MÜ'MİNUN, 67 – 68 – 69 - 70 - 71 – 72 – 73 - 74):

(اَلْمُسْتَكْبِرُ ج مُسْتَكْبِرُونَ): (ism-i fâil) büyüklenen (هَجَرَ يَهْجُرُ هَجْرًا): ayrıldı, terk etti, yalnız bıraktı/ alakayı kesti

[(سَمَرَ يَسْمُرُ) اَلسَّامِرُ]: (ism-i fâil) gece sohbeti yapan, geceleyin konuşan (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs f.) geldi

(يَدَّبَّرُوا); aslı; (تَدَبَّرَ يَتَدَبَّرُ تَدَبُّرًا): (tefa'ul bâbı) düşündü (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba, ata (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı

(اَلْمُنْكِرُ ج مُنكِرُونَ): (ism-i fâil) tanıyamayan, inkâr eden (اَلْجِنَّةُ): delilik, cinnet/ cinler (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اَلْكَارِهُ ج كَارِهُونَ): hoşlanmayan, çirkin karşılayan (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl b.) tabi oldu, uydu, arkasından yürüdü

(اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, kötü meyiller (فَسَدَ يَفْسِدُ): bozuldu, fesada uğradı (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs f.) getirdi (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l ayn) istedi, sordu, hesaba çekti

(اَلْخَرْجُ ج خَرَاجٌ): mükafat, haraç, vergi, ücret, hasılat (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اَلرَّازِقُ ج رَازِقُونَ): (ism-i fâil) rızık veren (اَلصِّرَاطُ): eğri, büğrü yahut kıvrımı olmayan doğru ve düzgün yol

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti / yardım istedi [(اِسْتَقَامَ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz

(اَلصِّرَاطُ): eğri, büğrü yahut kıvrımı olmayan doğru ve düzgün yol (اَلنَّاكِبُ ج نَاكِبُونَ): (ism-i fâil) sapan, dönen, yan çizen

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 346 (MÜ'MİNUN: 75 – 89) ≻

وَ	لَوْ	رَحِمْنَاهُمْ	وَ	كَشَفْنَا	مَا	بِهِمْ
	eğer	Biz onlara acısak	ve	gidersek	şeyi	kendilerindeki
atıf h.	cezmet-meyen şart h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla

مِنْ ضُرٍّ	لَلَجُّوا	فِي طُغْيَانِهِمْ	يَعْمَهُونَ	﴿ 75 ﴾
sıkıntıdan	devam ederler	azgınlıklarında	bocalar halde	
harfi cer (zaid de denmiştir) temyiz	cevab h.+cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	(لَجُّوا)'nin failinden hal; fiili muzari+fâil	

75. Eğer Biz onlara acısak ve kendilerindeki sıkıntıyı gidersek (bile), azgınlıklarında bocalamaya devam ederler.

وَ	لَقَدْ	أَخَذْنَاهُمْ	بِالْعَذَابِ	فَمَا اسْتَكَانُوا	لِرَبِّهِمْ	وَ	مَا يَتَضَرَّعُونَ	﴿ 76 ﴾
	And olsun ki	Biz onları yakalamıştık	azabla	yine boyun eğmemişlerdi	Rablerine	ve	yalvarıp yakarmıyorlardı	
başlama h.	yeminin cevabı için gelen lam+ tahkik h.	fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	atıf h., nefiy h., fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h.	nefiy h., fiili muzari+fâil	

76. And olsun, Biz onları azabla yakalamıştık, yine de Rablerine boyun eğmemişlerdi ve yalvarıp yakarmıyorlardı.

حَتَّىٰ	إِذَا فَتَحْنَا	عَلَيْهِمْ	بَابًا	ذَا	عَذَابٍ	شَدِيدٍ
nihayet	açtığımız zaman	onlara	bir kapı	bulunan	azabı	şiddetli
İbtida h.	şart ve zaman zarfı, fiili mazi fiilu'ş-şart, fail	car-mecrur	mef'ul	sıfat, muzaf	muzafun ileyh	sıfat

إِذَا	هُمْ	فِيهِ	مُبْلِسُونَ ﴿ 77 ﴾
Bir de bakmışsın ki	onlar	Onun içinde	ümitsizliğe düşmüşlerdir
zamirin önüne geldiği için izâ fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	car-mecrur, (مُبْلِسُونَ) ile bağlantılıdır	haber

77. Nihayet onlara şiddetli azabı bulunan bir kapı açtığımız zaman bir de bakmışsın ki onlar ümitsizliğe düşmüşlerdir.

وَ	هُوَ	الَّذِي	أَنْشَأَ	لَكُمُ	السَّمْعَ	وَ	الْأَبْصَارَ	وَ	الْأَفْئِدَةَ ط	قَلِيلاً مَا
	O	yaratandır		sizin için	kulaklar	,	gözler	ve	gönüller	Ne az
atıf h	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	mukaddem mefulü mutlak nâibi, zaid

تَشْكُرُونَ ﴿ 78 ﴾	وَ	هُوَ	الَّذِي	ذَرَأَكُمْ	فِي الْأَرْضِ	وَ	إِلَيْهِ	تُحْشَرُونَ ﴿ 79 ﴾
şükrediyorsunuz		O	Sizi yaratıp çoğaltandır		yerde	ve	O'na	toplanacaksınız
fiili muzari+fâil	atıf h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	car-mecrur (تُحْشَرُونَ) ile bağlantılıdır	meçhul fiili muzari+nâibi fail

78. O, sizin için kulaklar, gözler ve gönüller yaratandır. Ne az şükrediyorsunuz. **79**. O, sizi yerde yaratıp çoğaltandır ve O'na (huzuruna) toplanacaksınız.

وَ	هُوَ	الَّذِي	يُحْيِي	وَ	يُمِيتُ	وَ	لَهُ	اخْتِلَافُ	اللَّيْلِ	وَ	النَّهَارِ ط
	O	diriltendir		,	öldürendir		Ona aittir	birbiri ardından değişmesi	gece	ve	gündüzün
atıf h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	atıf h.	fiili muzari	atıf h.	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar	muzafun ileyh	atıf h.	matuf

أَ	فَلاَ تَعْقِلُونَ ﴿ 80 ﴾	بَلْ	قَالُوا	مِثْلَ	مَا	قَالَ	الْأَوَّلُونَ ﴿ 81 ﴾
	Hala aklınızı kullanmaz mısınız	Hayır	dediler	benzerini	şeylerin	dediği	öncekilerin
soru h.	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	idrab h.	fiili mazi, fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail

80. O, diriltendir, öldürendir. Gece ve gündüzün birbiri ardından gelmesi de O'na aittir (O'nun kararıdır). Hala aklınızı kullanmaz mısınız ? **81**. Hayır; (yine) öncekilerin dediği şeylerin benzerini dediler.

عِظَامًا	وَ	تُرَابًا	كُنَّا	وَ	مِتْنَا	أَئِذَا	قَالُوٓا
bir yığın kemik	ve	toprak	olduğumuz	,	Öldüğümüz	zaman mı	dediler
matuf	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	fiili mazi, fail	soru h., şart ve zaman zarfı	fiili mazi, fail

آبَآؤُنَآ	وَ	نَحْنُ	وُعِدْنَا	لَقَدْ	﴿ 82 ﴾	لَمَبْعُوثُونَ	إِنَّا	أَ
atalarımız	ve	biz	vaad edilmiştik	And olsun ki		diriltileceğiz	biz	mi
matuf	atıf h.	munfasıl zamir (nâibi faili tekid için)	meçhul fiili mazi, nâibi fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	soru h.

﴿ 83 ﴾	الْأَوَّلِينَ	أَسَاطِيرُ	إِلَّآ	هَٰذَآ	إِنْ	مِنْ قَبْلُ	هَٰذَا
	öncekilerin	masallarından	başkası	bu	değildir	daha önce de	buna (dair)
	muzafun ileyh	haber, muzaf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	harfi cer, zarf	mef'ul

82 - 83. Öncekiler: "Öldüğümüz, toprak ve bir yığın kemik olduğumuz zaman mı, biz mi diriltileceğiz? And olsun ki biz ve daha önce de atalarımız buna (dair) vaad edilmiştik; bu, öncekilerin masallarından başka (bir şey) değildir" demişlerdi.

﴿ 84 ﴾	تَعْلَمُونَ	كُنتُمْ	إِنْ	مَنْ فِيهَآ	وَ	الْأَرْضُ	لِمَنِ	قُلْ
	biliyor	idiyseniz	onda bulunanlar		ve	yeryüzü	kimindir	De ki
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (تُمْ): (كَانَ)'nin ismi	cezmeden şart ismi	matuf, ismi mevsul, (فِيهَا): sıla: şibhi cümle	atıf h.	mübteda, muahhar	haber mukaddem; şibhi cümle: h.cer+soru ismi	emir fiili

84. De ki: "Yeryüzü ve onda bulunanlar kimindir? Biliyorsanız (söyleyin) !"

السَّبْعِ	السَّمَاوَاتِ	رَبُّ	مَنْ	قُلْ	﴿ 85 ﴾	فَلَا تَذَكَّرُونَ	أَ	قُلْ	لِلَّهِ ط	سَيَقُولُونَ
Yedi	göğün de	Rabbi	kimdir	de		düşünüp öğüt almaz mısınız		de	Allah'ındır	diyecekler
sıfat	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda, soru ismi	emir fiili		atıf h.,nefiy h., fiili muzari+fâil	soru h.	emir fiili	(الْأَرْضُ) mahzuf mübtedasının haberi: şibhi cümle		istikbal h., fiili muzari+fâil	

﴿ 87 ﴾	فَلَا تَتَّقُونَ	أَ	قُلْ	لِلَّهِ ط	سَيَقُولُونَ	﴿ 86 ﴾	الْعَظِيمِ	الْعَرْشِ	وَ رَبُّ
	hala sakınmaz mısınız		de	Allah'ındır	diyecekler		yüce	arşın da	Rabbi
	atıf h.+ nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari+fâil	soru h.	emir fiili	(هِيَ) mahzuf mübtedasının haberi: şibhi c.	istikbal h., fiili muzari+fâil		sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	matuf, muzaf / atıf h.

85. "Allah'ındır" diyecekler, "O halde düşünüp öğüt almaz mısınız?" de. **86.** "Yedi göğün Rabbi ve yüce arşın Rabbi kimdir?" de. **87.** "Allah'ındır" diyecekler! "O halde (O'na karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?" de.

وَ	شَيْءٍ	كُلِّ	مَلَكُوتُ	بِيَدِهِ	مَنْ	قُلْ
atıf h.	şeyin	her	hükümranlığı	elinde olan	kimdir	de
	muzafun ileyh	muzafun ileyh	mübteda muahhar	haber mukaddem	mübteda, soru ismi	emir fiili

(مَنْ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

﴿ 88 ﴾	تَعْلَمُونَ	كُنتُمْ	إِنْ	عَلَيْهِ	لَا يُجَارُ	وَ	يُجِيرُ	هُوَ
	biliyor	idiyseniz		kendisine	korunma olmayan		himaye edip koruyan	
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (تُمْ): (كَانَ)'nin ismi	cezmeden şart ismi	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari	atıf h.	haber, muzari fiil cümlesi	mübteda

88. "Her şeyin hükümranlığı elinde olan, himaye edip koruyan, (fakat) kendisine korunma olmayan (himayeye muhtaç olmayan) kimdir? Biliyorsanız (söyleyin) !" de.

﴿ 89 ﴾	تُسْحَرُونَ	فَأَنَّى	قُلْ	لِلَّهِ ط	سَيَقُولُونَ
	aldanıyorsunuz	O halde nasıl	de	Allah'tır	diyecekler
	meçhul fiili muzari+nâibi fail	rabıta, hal, soru ismi	emir fiili	(هِيَ) mahzuf mübtedasının haberi: şibhi c.	istikbal h., fiili muzari+fâil

89. "Allah'tır" diyecekler; "O halde nasıl aldanıyorsunuz" de.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 346 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 75 – 76 - 77):

(رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı

(لَجَّ يَلُجُّ لَجَاجًا): (muzaaf f.) devam etti, sürdürdü, ısrar etti [(اَلطُّغْيَانُ طَغَا يَطْغُو]: (masdar) azgınlık (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı

(عَمِهَ يَعْمَهُ عَمَهًا): bocaladı (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l fa) ilzam etti/ cezalandırdı/helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu

(اِسْتَكَانَ يَسْتَاكِينُ اِسْتِكَانَةً): (istif'âl bâbı) boyun eğdi, boyun büktü (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, genişletti, fethetti/ hükmetti

(تَضَرَّعَ يَتَضَرَّعُ تَضَرُّعًا): (tefa'ul bâbı) yalvarıp yakardı, niyazda bulundu, tazarru etti (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (اَلْمُبْلِسُ ج مُبْلِسُونَ): (ism-i fâil) ümitsizliğe düşen, üzülen

(23 / MÜ'MİNUN, 78 – 79 – 80 - 81):

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al b.) yarattı, meydana getirdi/ kaldırdı/ hazır etti (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

[(اَلسَّمْعُ سَمِعَ يَسْمَعُ]: kulak, işitme, işitme duyusu (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi (göz) (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, kat

(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (حَشَرَ تَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(ذَرَأَ يَذْرَؤُ ذَرْءًا): (mehmuze'l lam) yoktan var edip etrafa dağıtarak çoğalttı (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akletti, akıl erdirdi

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs - if'al) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (if'al b.) öldürdü (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

[(اَلْاِخْتِلاَفُ اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ]: (masdar) arka arkasına geliş veya ayrı ayrı muhtelif oluş (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(23 / MÜ'MİNUN, 82 - 83 – 84 – 85):

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef f.) öldü (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toz, toprak, kir

(اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal f.) söz verdi (قَبْلُ): (zarf) önce (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْاَسَاطِيرُ): eskilerin yazdığı şey,efsanevi söz, batıl şey (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) hatıra getirdi, düşündü

(23 / MÜ'MİNUN, 86 – 87 – 88 - 89):

(اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, çardak, dam, çatı (أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً): (if'al b.) himaye etti, korudu

(اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs - iftiâl) korundu, sakındı (اَلْمَلَكُوتُ): iç yüz, acaip nizam, mülkiyet, idare

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (سَحَرَ يَسْحَرُ سَحْرًا): aldattı/ sihir yaptı, büyüledi



≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 347 (MÜ'MİNUN: 90 – 104) ≻

﴿ 90 ﴾ لَكَاذِبُونَ إِنَّهُمْ وَ بِالْحَقِّ أَتَيْنَاهُمْ بَلْ

yalancıdırlar — onlar — hal vavı — gerçeği — onlara getirdik — Hayır

tekid lamı, (إِنَّ): 'nin haberi — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — car-mecrur — fiili mazi, fail, mef 'ulün bih — idrab h.

90. Hayır; Biz onlara gerçeği getirdik, doğrusu onlar yalancıdırlar.

مِنْ إِلٰهٍ مَعَهُ مَا كَانَ وَ مِنْ وَلَدٍ اللّٰهُ مَا اتَّخَذَ

hiçbir tanrı — O'nun beraberinde — yoktur — ; — çocuk — Allah — edinmedi

zaid harfi cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi — (كَانَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle — nefiy h., nâsih fiili mazi — atıf h. — h. cer, mecrur isim — fail — nefiy h., fiili mazi

لَعَلَا وَ خَلَقَ بِمَا إِلٰهٍ كُلُّ لَذَهَبَ إِذًا

üstün olmağa çalışırlardı — ve — kendi yarattığı — şey ile — tanrı — her — gider — O zaman

cevab h., fiili mazi — atıf h. — sıla; mazi fiil — h. cer, ismi mevsul — muzafun ileyh — fail — cevab h., fiili mazi — cevab h.

﴿ 91 ﴾ يَصِفُونَ لَا عَمَّا اللّٰهِ سُبْحَانَ عَلٰى بَعْضٍ ط بَعْضُهُمْ

vasıflandırdıkları — şeylerden — Allah — münezzehtir — bir kısmına — bir kısmı

fiili muzari+fâil — harfi cer, masdar h. — muzafun ileyh — hazfedilmiş fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf — h. cer, mecrur isim — fail

91. Allah çocuk edinmedi; O'nun beraberinde hiçbir tanrı yoktur, (olmuş olsaydı) o zaman, her tanrı kendi yarattığı ile (beraber) gider ve bir kısmı (diğer) bir kısmına üstün olmağa çalışırdı. Allah onların vasıflandırdıklarından münezzehtir.

﴿ 92 ﴾ يُشْرِكُونَ عَمَّا فَتَعَالٰى الشَّهَادَةِ وَ الْغَيْبِ عَالِمِ

Ortak koşmalarından — yücedir — görüleni de — , — görülmeyeni — bilendir

fiili muzari+fâil — h. cer, masdar h. — atıf h., mazi fiili — matuf — atıf h. — muzafun ileyh — (اللّٰه) lafzından bedel, (sıfat da denmiştir), muzaf

92. (O), görülmeyeni de, görüleni de bilendir. Ortak koşmalarından yücedir.

﴿ 93 ﴾ يُوعَدُونَ لَا مَا تُرِيَنِّي إِمَّا رَبِّ قُلْ

vaad olundukları — şeyi — mutlaka bana göstereceksen — eğer — Rabbim — De ki

sıla; fiil cümlesi — ikinci mef'ul, ismi mevsul — fiilu'ş-şart; tekit nun'u birleşmiş fiili muzari., mef'ul — şart ve zaman h., zaid — nida harfi mahzuf münada — emir fiili

﴿ 94 ﴾ الظّٰلِمِينَ فِي الْقَوْمِ فَلَا تَجْعَلْنِي رَبِّ

zalim — toplumun içinde — o halde beni kılma — (Ya) Rabbi

sıfat, — harfi cer, mecrur isim — rabıta+ cevâbü'ş-şart; emr-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, nunu vikaye, mef'ul — nida harfi mahzuf münada

93 - 94. De ki: "Rabbim! Onların tehdit olundukları şeyi bana mutlaka göstereceksen, o halde beni zalim toplumun içinde kılma (bulundurma).

﴿ 95 ﴾ لَقَادِرُونَ نَعِدُهُمْ مَا أَنْ نُرِيَكَ عَلٰى إِنَّا وَ

kadiriz — onlara vadettiğimiz şeyi — sana göstermeye — Doğrusu biz

tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi — sıla; muzari fiil mef'ul — ikinci mef'ul, ismi mevsul — masdarı müevvel cer mah.; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul — h. cer — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — atıf h.

95. Doğrusu Biz onlara vadettiğimizi sana göstermeye kadiriz. **96**. Kötülüğü en iyi ile sav. Onların vasıflandırmalarını Biz daha iyi biliriz.

رَبِّ قُلْ وَ ﴿ 96 ﴾ يَصِفُونَ بِمَا أَعْلَمُ نَحْنُ السَّيِّئَةَ ط هِيَ أَحْسَنُ بِالَّتِي اِدْفَعْ

Rabbim — De ki — Onların vasıflandırmalarını — daha iyi biliriz — Biz — Kötülüğü — en iyi olan — ile — sav

nida harfi mahzuf münada — emir fiili — atıf h. — fiili muzari+fâil — harfi cer, masdar h. — haber — mübteda — mef'ul — haber — mübteda — h. cer, ismi mevsul — emir fiili

sıla; isim cüm

﴿ 97 ﴾ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿ 98 ﴾ وَ أَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ

أَعُوذُ	بِكَ	مِنْ هَمَزَاتِ	الشَّيَاطِينِ		وَ	أَعُوذُ	بِكَ	رَبِّ	أَنْ يَحْضُرُونِ
sığınırım	Sana	vesveselerinden	Şeytanların		atıf h.	sığınırım	Sana	Rabbim	Bana gelmelerinden
fiili muzari	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh			fiili muzari	car-mecrur	nida harfi mahzuf münada	masdar ve nasb h., fiili muzari+fâil (cemi vâvı), mef'ul

97. De ki: "Rabbim! Şeytanların vesveselerinden Sana sığınırım." **98**. "Rabbim! Bana gelmelerinden (yanımda bulunmalarından) Sana sığınırım. "

﴿ 99 ﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ

حَتَّىٰ	إِذَا جَاءَ	أَحَدَهُمُ	الْمَوْتُ	قَالَ	رَبِّ	ارْجِعُونِ
Nihayet	gelince	onlardan birine	ölüm	der	Rabbim	Beni döndür
ibtida h.	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	fail	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	nida harfi mahzuf münada	emir fiili, fail, nunu vikaye

﴿ 100 ﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا ۖ إِنَّهَا

لَعَلِّي	أَعْمَلُ	صَالِحًا	فِيمَا	تَرَكْتُ	كَلَّا ۖ	إِنَّهَا
belki ben	işlerim	iyi iş	hususlarda	terkettiğim	Hayır	Doğrusu bu
terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil	mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. fiili mazi, fail	zecr (kınama) h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 100 ﴾ كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا ۖ وَ مِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ

كَلِمَةٌ	هُوَ	قَائِلُهَا ۖ	وَ	مِنْ وَرَائِهِمْ	بَرْزَخٌ	إِلَىٰ يَوْمِ	يُبْعَثُونَ
bir sözdür	onun	söylediği		arkalarından	bir engel vardır	güne kadar	diriltilecekleri
(إِنَّ)'nin haberi	mübteda	haber	hal vavı	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	harfi cer, mecrur isim, muzaf	meçhul fiili muzari+nâibi fail
(كَلِمَةٌ)'ün sıfatı; isim cümlesi				hal; isim cümlesi			

99-100. Onlardan birine ölüm gelince: "Rabbim! Beni döndür (dünyaya geri çevir), belki ben, terkettiğim hususlarda iyi iş işlerim (yapmam gerekip de terkettiklerimi tamamlarım)" der. Hayır; doğrusu bu onun söylediği bir sözdür (kendi lafıdır, boş sözdür). Tekrar diriltilecekleri güne kadar arkalarından bir engel vardır (bu engel onları geriye dönmekten alıkoyar).

﴿ 101 ﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَ لَا يَتَسَاءَلُونَ

فَإِذَا نُفِخَ	فِي الصُّورِ	فَلَا	أَنْسَابَ	بَيْنَهُمْ	يَوْمَئِذٍ	وَ	لَا يَتَسَاءَلُونَ
üflendiği zaman	Sura	artık yoktur	hiç bir soy bağı	aralarında	o gün	ve	birbirlerine de soramazlar
başlama h., şart ismi, meçhul fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	rabıta, en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	zaman zarfı	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil

101. Sura üflendiği zaman, o gün, aralarında hiçbir soy bağı yoktur (dünyadaki yakınlıkları fayda vermez) ve birbirlerine (de bir şey) soramazlar.

﴿ 102 ﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

فَمَنْ	ثَقُلَتْ	مَوَازِينُهُ	فَأُولَٰئِكَ	هُمُ	الْمُفْلِحُونَ
O zaman kimin	ağır gelirse	tartıları	İşte onlar		kurtuluşa ermiş olanlardır
atıf h., mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	rabıta (bağlaç)+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; mübteda	fasıl zamiri	haber
(مَنْ) mübtedasının haberi: şart ve cevap cümleleri					

102. O zaman kimin tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa ermiş olanlardır.

﴿ 103 ﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ۚ

وَمَنْ	خَفَّتْ	مَوَازِينُهُ	فَأُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	خَسِرُوا	أَنْفُسَهُمْ	فِي جَهَنَّمَ	خَالِدُونَ ۚ
hafif gelenler	tartıları	işte onlar	kimselerdir	yazık eden		kendilerine	cehennemde	temellidirler
atıf h., mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	rabıta (bağlaç)+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; mübteda+..	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	ikinci haber
(مَنْ) mübtedasının haberi: şart ve cevap cümleleri								

103. Kimin tartıları ağır gelirse, işte onlar, kendilerine yazık edenlerdir, cehennemde temellidirler.

﴿ 104 ﴾ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَ هُمْ فِيهَا كَالِحُونَ

تَلْفَحُ	وُجُوهَهُمُ	النَّارُ	وَ	هُمْ	فِيهَا	كَالِحُونَ
yalar	yüzlerini	Ateş			suratları asık bir halde	
fiili muzari	mef'ul	fail	hal vavı	mübteda	car-mecrur	haber
(كَالِحُونَ)'deki zamirden hal; fiil cümlesi				hal; isim cümlesi		

104. Ateş onların yüzlerini yalar, (gam ve hüzünden dolayı) suratları asık bir haldedirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 347 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 90 – 91 - 92):

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): evlat, çocuk

(اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

(عَلاَ يَعْلُو عُلُوذًا): (nâkıs fiil) üstün geldi, üstün gelmeye çalıştı/ yüksek oldu, yükseldi (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): (misal fiil) vasıflandırdı/ anlattı/ niteledi/ sıfat verdi / sıfatlandı (بَعْضُ): bir kısım, bazı, biri

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ism-i fâil) bilen (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: (masdar) görünen, şahitlik etme (تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu, yüceldi

(23 / MÜ'MİNUN, 93 – 94 – 95 - 96):

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti (اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ism-i fâil) güç yetiren, kadir olan

(دَفَعَ يَدْفَعُ دَفْعًا): defetti, bertaraf etti/ sevketti/ verdi/ müdafada bulundu [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْاَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): (misal fiil) anlattı/ vasıflandırdı/ sıfatladı, niteledi/ sıfatlandı

(23 / MÜ'MİNUN, 97 – 98 – 99 - 100):

(عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا): (ecvef fiil) sığındı (اَلْهَمْزَةُ ج هَمَزَاتٌ): dürtükleme, vesvese(حَضَرَ يَحْضُرُ حُضُورًا): hazır oldu, bulundu, geldi

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْاَحَدُ): bir, tek [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndü (أَرْجَعَ يُرْجِعُ إِرْجَاعًا): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

[(قَالَ يَقُولُ) اَلْقَائِلُ]: (ism-i fâil) sözcü, diyen, söyleyen (اَلْبَرْزَخُ ج بَازِخٌ): berzah, aralık, fasıla; engel, perde

(23 / MÜ'MİNUN, 101 - 102 – 103 – 104):

(نَفَخَ يَنْفَخُ نَفْخًا): üfledi (اَلصُّورُ): sur, borazan, İsrafil a.s.'ın borusu (اَلنَّسَبُ ج اَنْسَابٌ): akrabalık, soy bağı, nesep

(بَيْنَ): (zarf) arasında (يَوْمَئِذٍ): o gün (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاؤُلاً): (tefâul bâbı) birbirine sordu, soruşturdu, diledi

(ثَقُلَ يَثْقُلُ ثِقَلاً): ağır oldu, racih geldi (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren, kurtuluşa eren

(خَفَّ يَخِفُّ خَفًا): (muzaaf fiil) hafif oldu, yeğni geldi (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti, ziyana uğradı, zayi etti

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): mizan, terazi yahut gram yahut da tartılan veya tartıya gelebilecek değerde olanlar yahut değerli olanlar

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (لَفَحَ يَلْفَحُ لَفْحًا): (ateş) yüzüne çarptı, yüzünü yaladı

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat/ başlangıç/ yön

(اَلْكَالِحُ ج كَالِحُونَ): (ism-i fâil) (gam ve hüzünden dolayı) çehresini ekşiten, suratını asan (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 348 (MÜ'MİNUN: 105 – 118) ≻

﴿ 105 ﴾ أَ لَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ

değil mi	ayetlerim	okunuyor	size	atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, (تُكَذِّبُونَ) ile bağlantılı	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	akabinde siz de onları yalanlıyordunuz
cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., nâsih fiili muzari	(تَكُنْ)'un ismi	meçhul fiili muzari cümlesi, (تَكُنْ)'un haberi,	car-mecrur				
soru h.							

105. (Allah): "Ayetlerim size okunuyor akabinde siz de onları yalanlıyordunuz değil mi?" der.

﴿ 106 ﴾ قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَ كُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

derler	Rabbimiz	galib geldi	Bize	bedbahtlığımız	;	olmuştuk	bir toplum	sapık
fiili mazi, fail	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi	car-mecrur	fail	atıf h.	fiili mazi, nâsih (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	sıfat

106. "Rabbimiz! Bize bedbahtlığımız galib geldi; sapık bir toplum olmuştuk. " derler:

﴿ 107 ﴾ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ

Rabbimiz	Bizi çıkar	buradan	dönersek	doğrusu	haksızlık etmiş oluruz
nida harfi mahzuf münada	emir fiili, mef'ul	car-mecrur	fiilu'ş-şart; mazi fiil cüm.,fail	atıf h., cezmeden şart ismi	rabıta,:tekid ve nasb h. (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi
			cevâbü'ş-şart; isim cümlesi			

107. "Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, tekrar (günaha) dönersek, doğrusu haksızlık etmiş oluruz. "

﴿ 108 ﴾ قَالَ اخْسَؤُوا فِيهَا وَ لَا تُكَلِّمُونِ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ

der	sinin	orada	Benimle konuşmayın	Doğrusu	idi	bir topluluk	kullarımdan	diyor
fiili mazi	emir fiili,fail	car-mecrur	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.,fiili muzari+fâil	tekid ve nasb h. (إِنَّ):'nin ismi	nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi, mevsuf	(فَرِيقٌ)'nin sıfatı; şibhi cümle; h. cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi ref mah.

﴿ 109 ﴾ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ج

Rabbimiz	İman ettik	artık bağışla	bizi	ve	bize merhamet et	hal vavı	Sen	en iyisisin	merhamet edenlerin
nida harfi mahzuf münada (muzaf+muzafun ileyh	fiili mazi, fail	rabıta, emir fiili	car-mecrur	atıf h.	emir f., mef'ul		hal; mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh,

108. Allah: "Sinin orada! Benimle konuşmayın." der. **109.** Kullarımdan bir topluluk: "Rabbimiz! İman ettik, artık bizi bağışla, bize merhamet et. Sen merhamet edenlerin en iyisisin" diyordu.

﴿ 110 ﴾ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّى أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَ كُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ

onları ediniyordunuz	alay konusu	nihayet	size unutturdu	Beni anmayı	ve	idiniz	Onlara	gülüyor
atıf h., fiili mazi, fail, işba h., mef'ul	ikinci mef'ul	gaye ve ibtida h.	fiili mazi, fail, mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur (تَضْحَكُونَ) ile bağlantılı	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

110. Siz (ise) onları alay konusu ediniyordunuz. (Bütün bunlar) size Beni anmayı unutturdu. Onlara gülüyordunuz.

﴿ 111 ﴾ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ

Doğrusu ben	onları mükafatlandırdım	bugün	Sabretmeleri sebebiyle		şüphesiz	onlar	kurtulanlardır
tekid ve nasb h. (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi f. fail, mef'ul	zaman zarfı	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin haberi,

(جَزَيْتُهُمُ)'ün ikinci mef'ulü; isim cüm.

111. Sabretmeleri sebebiyle bugün onları mükafatlandırdım. Şüphesiz onlar kurtulanlardır" (der).

﴿ 112 ﴾ قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ

der	kaç (yıl)	kaldınız	Yeryüzünde	sayısı olarak	yıl
fiili mazi	zaman zarfı, soru ismi	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	temyiz, muzaf	muzafun ileyh

112. (Allah onlara): "Yıl sayısı olarak yeryüzünde kaç (yıl) kaldınız" der.

﴿ 113 ﴾

قَالُوا	لَبِثْنَا	يَوْمًا	أَوْ	بَعْضَ	يَوْمٍ	فَاسْأَلِ	الْعَادِّينَ
derler	kaldık	Bir gün	veya	günün bir kısmı		artık sor	sayanlara
fiili mazi, fail	fiili mazi, fail	zaman zarfı	atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh	atıf h., emir f.	mef'ul

113. "Bir gün veya günün bir kısmı kaldık, artık sayanlara sor" derler.

﴿ 114 ﴾

قَالَ	إِنْ	لَبِثْتُمْ	إِلاَّ	قَلِيلاً	لَوْ	أَنَّكُمْ	كُنْتُمْ	تَعْلَمُونَ
der		kalmadınız	başka	az (bir süreden)	keşke	sizler	olsaydınız	biliyor
fiili mazi	nefiy h.	fiili mazi, fail	istisna h.	mef'ulü mutlak nâibi	şart h.	tekid ve nasb h.+ (أَنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كُنْتُمْ)'ün haberi, fiil cümlesi

(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

﴿ 115 ﴾

أَ فَحَسِبْتُمْ	أَنَّمَا	خَلَقْنَاكُمْ	عَبَثًا	وَ	أَنَّكُمْ	إِلَيْنَا	لاَ تُرْجَعُونَ
mi sandınız	Sizi yarattığımızı		boşuna	ve		Bize	döndürülmeyeceğinizi
soru h., atıf h., fiili mazi, fail	hasr edatı	fiili mazi, fail, mef'ul	hal	atıf h.	tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin ismi	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari+nâibi fail

(حَسِبْتُمْ) fiilinin mef'ulü, masdar-ı müevvel

114 - 115. (Allah): "Az bir süreden başka kalmadınız (çok az kaldınız), keşke bilseydiniz! Sizi boşuna yarattığımızı ve Bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?" der.

﴿ 116 ﴾

فَتَعَالَى	اللَّهُ	الْمَلِكُ	الْحَقُّ ج	لاَ	إِلَهَ	إِلاَّ	هُوَ ج	رَبُّ	الْعَرْشِ	الْكَرِيمِ
çok yücedir	Allah	hükümdar	Gerçek	yoktur	tanrı	başka	O'ndan	Rabbidir	arşın	şerefli
atıf h., fiili mazi	fail	sıfat	ikinci sıfat	en-nafiye li'l-cins	(لاَ)'nın ismi	istisna h.	bedel (mahzuf haberin müstetir zamirine)	sıfat, {(هُوَ)'den bedel de denmiştir}, muzaf	muz afun iley h	sıfat

116. Gerçek hükümdar olan Allah yücedir. O, şerefli arşın Rabbi'nden başka tanrı yoktur.

وَ	مَنْ	يَدْعُ	مَعَ اللَّهِ	إِلَهًا	آخَرَ لا	لاَ	بُرْهَانَ	لَهُ	بِهِ لا
	Kim	dua ederse	Allah'la beraber	bir tanrıya	başka	hiçbir delil bulunmadığı halde		Ona dair	Hakkında
başla-ma h.	mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart, illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari	mekan zarfı, muzaf, (اللَّهِ): muz.ileyh	mef'ul	sıfat	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لاَ)'nın ismi	(لاَ)'nın haberi	car-mecrur

(إِلَهًا)'in ikinci sıfatı; (لا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ) cümlesi

﴿ 117 ﴾

فَإِنَّمَا	حِسَابُهُ	عِنْدَ	رَبِّهِ ط	إِنَّهُ	لاَ يُفْلِحُ	الْكَافِرُونَ
Artık ancak	O'nun hesabı	katındadır	Rabbinin	doğrusu	kurtuluşa ermezler	inkar edenler
rabıta + cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, hasr edatı	mübteda	mekan zarfı	muzafun ileyh, (ه):muzafun ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nefiy h., (يُفْلِحُ):fiili muzari	fail

(إِنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal fiil cümlesi

(حِسَابُ) mübtedasının haberi; şibhi cümle, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

117. Hakkında ona dair hiçbir delil bulunmadığı halde kim Allah'la beraber başka bir tanrıya dua ederse, artık onun hesabı Rabbinin katındadır. İnkar edenler doğrusu kurtuluşa ermezler.

﴿ 118 ﴾

وَ	قُلْ	رَبِّ	اغْفِرْ	وَ	ارْحَمْ	وَ	أَنْتَ	خَيْرُ	الرَّاحِمِينَ
	De ki	Rabbim	Bağışla	,	merhamet et	,	Sen	en iyisisin	merhamet edenlerin
atıf h.	emir fiili	nida harfi hazfedilmiş münada	emir fiili	atıf h.	emir fiili	atıf h.	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh

118. De ki: "Rabbim! Bağışla, merhamet et, Sen merhamet edenlerin en iyisisin. "~

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 348 ≻

(23 / MÜ'MİNUN, 105 - 106 – 107):

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı, yalan isnad etti

(غَلَبَ يَغْلِبُ غَلْبًا): galip geldi, yendi, üstün geldi (اَلضَالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) sapık, doğru yolu bulamayan

[(شَقِيَ يَشْقَى) اَلشِّقْوَةُ]: (masdar) sapıklık, fesad-ı nefis (bozuk ahval), bedbahtlık (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(23 / MÜ'MİNUN, 108 – 109 - 110):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (خَسَأَ يَخْسَأُ خُسُوءًا): (mehmuze'l lam) uzak oldu, sindi, kovuldu

(كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il bâbı) konuştu/ yaraladı, cerh etti (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre, güruh

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْعَبْدُ د عِبَادٌ): kul, köle (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al b.) iman etti, emin kıldı

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اَلرَّاحِمُ ج رَاحِمُونَ): (ism-i fâil) merhamet eden, acıyan (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, ortaya koydu

[(سَخِرَ يَسْخَرُ) اَلسِّخْرِيُّ]: alay konusu yapmak (ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا مِنْ): alay etti, gülüştü

(أَنْسَى يُنْسِي إِنْسَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) unutturdu,terkettirdi,hatırlatmadı,hatırdan çıkarttı

(23 / MÜ'MİNUN, 111 – 112 – 113):

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, yıl/ kuraklık, kıtlık

(اَلْفَائِزُ ج فَائِزُونَ): (ism-i fâil) kurtulan, kurtuluşa eren, kazanan (اَلْعَدَدُ ج أَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ gecikti/ dayandı/ karşı koydu/ durdu (بَعْضَ): bir kısım, bazı, biri, birileri

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l ayn) sordu, istedi, hesaba çekti (اَلْعَادُّ ج عَادُّونَ): (ism-i fâil) sayan, hesaplayan

(23 / MÜ'MİNUN, 114 – 115 - 116):

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ gecikti/ dayandı/ karşı koydu/ durdu (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı [(عَبِثَ يَعْبَثُ) اَلْعَبَثُ]: boş, lüzumsuz

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

(تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu, yüceldi (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): (Esma-i ilahiyeden) sultan, hükümdar, melik

(اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, dam, çatı, çardak, tavan (اَلْكَرِيمِ ج كِرَامٌ): şerefli, nimetlendiren/ sevgi gösteren/ güzel

(23 / MÜ'MİNUN, 117 - 118):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs f.) ibadet etti/ davet etti/ dua etti/ teşvik etti/ yardım istedi/ isimlendirdi (عِنْدَ): yanında, katında

(اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلْبُرْهَانُ): bürhan: apaçık, mufassal huccet (أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al b.) kazandı, felaha erdi

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: (masdar) muhasebe, hesap (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkârcı, inanmayan

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı, en iyi (اَلرَّاحِمُ ج رَاحِمُونَ): (ism-i fâil) merhamet eden, acıyan

سورة النور (24)

(NUR (Işık, aydınlık) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 64 ayettir.)

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 349 - 358 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

سُورَةٌ	أَنْزَلْنَاهَا	وَ	فَرَضْنَاهَا	وَ	أَنْزَلْنَا	فِيهَا
bir suredir	bizim indirdiğimiz		farz kıldığımız		indirdik	onda
(هٰذِهِ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	sıfat; mazi fiil cümlesi		fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	car-mecrur

آيَاتٍ	بَيِّنَاتٍ	لَعَلَّكُمْ	تَذَكَّرُونَ	﴿ 1 ﴾
ayetler	apaçık	Belki siz	düşünüp öğüt alırsınız	
mef'ul	sıfat	terecci h., (لَعَلَّ) 'nin ismi	(لَعَلَّ) 'nin haberi	

1. (Bu), Bizim indirdiğimiz ve (hükümlerini) farz kıldığımız bir suredir. Onda apaçık ayetler indirdik. Belki düşünüp öğüt alırsınız.

اَلزَّانِيَةُ	وَ	اَلزَّانِي	فَاجْلِدُوا	كُلَّ	وَاحِدٍ	مِنْهُمَا	مِئَةَ	جَلْدَةٍ ص
zina eden kadın	ve	zina eden erkeğin	vurun	herbirine		ikisinden	yüz	değnek
mübteda	atıf h.	matuf	rabıta, emir fiili, fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	(وَاحِدٍ)'in sıfatı	mef'ulü mutlak nâibi, muzaf	muzafun ileyh

وَ	لاَ تَأْخُذْكُمْ	بِهِمَا	رَأْفَةٌ	فِي دِينِ	اللّٰهِ	إِنْ	كُنْتُمْ	تُؤْمِنُونَ
	sizi almasın	o ikisine	şefkat	dini konusunda	Allah'ın		idiyseniz	inanıyor
atıf h.	nehy-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	cezmeden şart h.	fiilu'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil c.

﴿ 2 ﴾	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	طَائِفَةٌ	عَذَابَهُمَا	لْيَشْهَدْ	وَ	الْآخِرِ ج	وَ	الْيَوْمِ	وَ	بِاللّٰهِ
	inananlardan	bir topluluk	onların azabına	şahit olsun		ahiret	ve	gününe	ve	Allah'a
	harfi cer, mecrur isim	fail	mef'ul	emr-i gâib; lâmu'l emr, fiili muzari	atıf h.	sıfat		matuf	atıf h	harfi cer, mecrur isim

2. Zina eden kadın ve erkeğin ikisinden herbirine yüz değnek vurun. Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini konusunda o ikisine şefkat (duygusu) sizi almasın. Onların azabına (ceza görmesine), inananlardan bir topluluk da şahit olsun.

اَلزَّانِي	لاَ يَنْكِحُ	إِلاَّ	زَانِيَةً	أَوْ	مُشْرِكَةً ذ	وَ	اَلزَّانِيَةُ	لاَ يَنْكِحُهَا
Zina eden erkek	evlenmez	başkasıyla	zina eden bir kadından	veya	putperest bir kadından		Zina eden kadını	nikahlamaz
mübteda	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	istisna h.	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	mübteda	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 3 ﴾	عَلَى الْمُؤْمِنِينَ	ذٰلِكَ	حُرِّمَ	وَ	مُشْرِكٌ ج	أَوْ	زَانٍ	إِلاَّ
	müminlere	Bu	yasak edilmiştir		putperest bir erkekten	veya	zina eden bir erkekten	ancak
	harfi cer, mecrur isim	nâibi fail, işaret ismi	meçhul fiili mazi	başlama h.	matuf	atıf h.	fail	istisna h.

3. Zina eden erkek, zina eden kadın veya putperest bir kadından başkasıyla evlenmez. Zina eden kadını da zina eden veya putperest olan bir erkekden başkası nikahlamaz. Bu, müminlere haram kılınmıştır.

وَ	اَلَّذِينَ	يَرْمُونَ	اَلْمُحْصَنَاتِ	ثُمَّ	لَمْ يَأْتُوا	بِأَرْبَعَةِ
	kimseler	zina iftirası atan	evli kadınlara	sonra	getirmeyenlere	dört
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	car-mecrur, muzaf

لَهُمْ	لاَ تَقْبَلُوا	وَ	جَلْدَةً	ثَمَانِينَ	فَاجْلِدُوهُمْ	شُهَدَآءَ
onların	kabul etmeyin	;	değnek	seksen	İşte onlara vurun	şahit
car-mecrur	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h, f. muzari, , fail	atıf h.	temyiz	mef'ulü mutlak nâibi	rabıta, haber; emir fiili cümlesi	muzafun ileyh (nekra gayri munsarif kalıbı, esre yerine fethalı)

﴿ 4 ﴾ الْفَاسِقُونَ لا	هُمُ	أُولَئِكَ	وَ	أَبَدًا ج	شَهَادَةً
açıkça günah işleyenlerdir		İşte onlar		ebediyen	şahidliğini
haber	fasıl zamiri	mübteda, işaret ismi	atıf h.	zaman zarfı	mef'ul

4. Evli kadınlara zina iftirası atanlar, sonra dört şahit getirmeyenler.. İşte onlara seksen değnek vurun; ebediyen onların şahidliğini kabul etmeyin. İşte onlar açıkça günah işleyenlerdir.

﴿ 5 ﴾ رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهَ	فَإِنَّ	أَصْلَحُوا ج	وَ	ذَٰلِكَ	مِنْ بَعْدِ	تَابُوا	الَّذِينَ	إِلاَّ
çok merhamet edendir	çok bağışlayan	Allah	Doğrusu	düzelenler	ve	bundan	sonra	tevbe eden	kimseler	bundan hariçtir
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	sebep h., tekid ve nasb h.	f. mazi, fail	atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer, zarf, mecrur isim, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.	müstesna, ismi mevsul	İstisna h.

5. Bundan sonra, tevbe eden ve düzelen kimseler bundan hariçtir. Doğrusu Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

أَنْفُسُهُمْ	إِلاَّ	شُهَدَآءُ	لَهُمْ	لَمْ يَكُنْ	وَ	أَزْوَاجَهُمْ	يَرْمُونَ	الَّذِينَ	وَ
kendilerinden	başka	şahidleri		olmadığı	halde	hanımlarına	zina iftirası atan	kimseler	
(شُهَدَاءُ)'den bedel	istisna h.	(يَكُنْ)'ün muahhar ismi	(يَكُنْ)'ün haber mukaddemi	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h, nâsih fiili mazi	hal vavı	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	baş-lama h.

﴿ 6 ﴾ لَمِنَ الصَّادِقِينَ	إِنَّهُ	بِاللَّهِ لا	شَهَادَاتٍ	أَرْبَعُ	أَحَدِهِمْ	فَشَهَادَةُ
doğru söyleyenlerden olduğuna	kendisinin	Allah'ı	şahit tutması	dört defa	herbirinin	şahidliği
tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi,	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	muz. ileyh	(شَهَادَةُ) mübtedasının haberi, muzaf	muzafun ileyh, (هِمْ): muz. ileyh	rabıta (zaid de denmiştir), mübteda, muzaf

(شَهَادَاتٍ) masdarının mef'ulü; isim cümlesi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

﴿ 7 ﴾ مِنَ الْكَاذِبِينَ	كَانَ	إِنْ	عَلَيْهِ	اللَّهِ	لَعْنَتَ	أَنَّ	الْخَامِسَةُ	وَ
yalancılardan	ise	eğer	kendisine	Allah'ın	laneti'nin	olduğuna	Beşincisinde	
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	cezme-den şart h.	(أَنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh	(أَنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h.	mübteda	atıf h. {i'tirad (ara cümle) h. de denmiştir}

(الْخَامِسَةُ) mübtedasının haberi: masdar-ı müevvel

6-7. Kendilerinden başka şahidleri olmadığı halde hanımlarına zina iftirası atan kimselerinin her birinin şahidliği, kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna Allah'ı dört defa şahit tutması (yemin etmesi), beşincisinde, eğer yalancılardan ise Allah'ın laneti'nin kendisine olmasını (ifade etmesiyle)dir.

بِاللَّهِ لا	شَهَادَاتٍ	أَرْبَعَ	أَنْ تَشْهَدَ	الْعَذَابَ	عَنْهَا	يَدْرَأُ	وَ
Allah adına : harfi cer, mecrur isim	şahitlikle muzafun ileyh	dört defa mef'ulü mutlak nâibi, muzaf	şahitlik etmesi (يَدْرَأُ)'nun fâili; masdar ve nasb h., (fiili muzari,	cezayı mef'ul	ondan (kadından) car-mecrur	kaldırır ..(والخامسة) cümlesine matuf, fiili muzari	atıf h.

اللَّهِ	غَضَبَ	أَنَّ	الْخَامِسَةَ	وَ	﴿ 8 ﴾ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ لا	إِنَّهُ
Allah'ın muzafun ileyh	gazabının (أَنَّ)'nin ismi, muzaf	olması tekid ve nasb h.	Beşincisinde (أَرْبَعَ)'ya matuf	atıf h.	yalancılardan tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	onun (kocasının).. olduğuna tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(شَهَادَاتٍ) masdarının mef'ulü; isim cümlesi

عَلَيْهَا	إِنْ	كَانَ	مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿9﴾	وَ	لَوْلاَ	فَضْلُ	اللَّهِ
kendisinin üzerine	..ise	o idi	doğru söyleyenlerden		olmasaydı	lutfu	Allah'ın
(أَنَّ)'nin haberi	cezme-den şart h.	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	başlama h.	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	mübteda, {(موجود) (var) olarak takdir edilen haber mahzuftur }	muzafun ileyh

عَلَيْكُمْ	وَ	رَحْمَتُهُ	وَ	أَنَّ	اللَّهَ	تَوَّابٌ	حَكِيمٌ ﴿10﴾
size	ve	rahmeti	ve		Allah	Tevvab	Hakim
car-mecrur	atıf h.	matuf	atıf h.	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi	(أَنَّ)'nin ikinci haberi, (لَوْلَا) nın (لَهَلَكْتم) (helak olurdunuz) olarak takdir edilen cevabı mahzuf

masdarı müevvel (فَضْلُ)'ya matuf

8-9. Onun (kocasının) yalancılardan olduğuna Allah adına dört defa şahitlikle şahitlik etmesi (yemin etmesi), beşincisinde, eğer o (kocası) doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabının kendisi üzerine olmasını (ifade etmesi) cezayı kadından savar. **10.** Allah'ın size lutfu ve rahmeti (mevcut) olmasaydı ve Allah Tevvâb (tevbeleri kabul eden), Hakim (hikmetle iş yapan) olmasaydı (helak olurdunuz, haliniz ne olurdu?).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 349 ≻

(24 / NUR, 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا): farz kıldı, takdir etti, beyan etti (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

[(اَلزَّانِيَةُ زَنَى يَزْنِي]: (ism-i fâil) zina yapan (اَلْوَاحِدُ): bir, tek (جَلَدَ يَجْلِدُ جَلْدًا): kamçıyla, sopayla vurdu

(اَلْمِائَةُ): yüz [(اَلْجَلْدَةُ جَلَدَ يَجْلِدُ]: (ism-i merre) vuruş (değnek de denebilir) (اَلرَّأْفَةُ): şefkat, merhamet, acıma

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) cezalandırdı / aldı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): hazır oldu, bulundu (اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, gurup, bölük [(اَلزَّانِيَةُ زَنَى يَزْنِي]: (ism-i fâil) zina yapan

(نَكَحَ يَنْكِحُ نِكَاحًا): nikahlandı (اَلْاَحَدُ): bir, tek (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru söyleyen, doğru olan

(رَمَى يَرْمِي): (nâkıs f.) zina iftirasında bulundu/ nisbet etti, attı (اَلْمُحْصَنَةُ ج مُحْصَنَاتٌ): (ism-i mef'ûl) evli kadın anlamına gelir

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz - nâkıs fiil) getirdi (اَلشَّاهِدُ ج شُهَدَاءُ): (ism-i fâil) iyi şahidlik eden (اَلْاَرْبَعَةُ ث اَلْاَرْبَعُ): dört

(جَلَدَ يَجْلِدُ جَلْدًا): kamçıyla, sopayla vurdu (اَلثَّمَانُونَ – اَلثَّمَانِينَ): seksen [(اَلشَّهَادَةُ شَهِدَ يَشْهَدُ]: (masdar) şahitlik etme

[(اَلْجَلْدَةُ جَلَدَ يَجْلِدُ]: (ism-i merre) vuruş, değnek, sopa ya da kamçı (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen, sürekli

(قَبِلَ يَقْبَلُ قَبُولاً): tasdik etti, kabullendi, razı oldu/ mükafatlandırdı/ müsamaha gösterdi (بَعْدُ): (zarf) sonra

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen (تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً): (ecvef f.) tevbe etti, masiyetten döndü

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) islah etti, düzeltti/ aralarını buldu, düzeltti, anlaştırdı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş, zevce

(24 / NUR, 7 – 8 – 9 - 10):

(اَلْخَامِسَةُ): beşinci, beşincisi [(اَللَّعْنَةُ لَعَنَ يَلْعَنُ]: lanet, rahmetinden uzaklaştırma [(اَلشَّهَادَةُ شَهِدَ يَشْهَدُ]: (masdar) şahitlik etme

(اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ yemin etti/ hazır oldu/ bildi

(دَرَأَ يَدْرَأُ دَرْءًا عَنْ): (mehmuze'l lam) kaldırdı, defetti, savdı, giderdi, ayırdı (اَلْاَرْبَعَةُ ث اَلْاَرْبَعُ): dört

[(اَلْغَضَبُ غَضِبَ يَغْضَبُ]: gazap, hiddet (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru söyleyen, doğru olan

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük [(اَلتَّوَّابُ تَابَ يَتُوبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) tevbeyi çok kabul eden

[(اَلْحَكِيمُ حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, muhkem

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 350 (NUR : 11 – 20) ≻

إِنَّ	الَّذِينَ	جَآؤُوا	بِالْإِفْكِ	عُصْبَةٌ	مِنْكُمْ ط	لَا تَحْسَبُوهُ
Doğrusu tekid ve nasb h.	kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	uyduran sıla; fiili mazi, fail	o iftirayı car-mecrur	bir ekiptir (إِنَّ)'nin haberi	içinizden car-mecrur	bunu sanmayın nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari fail, birinci mef'ul
شَرًّا	لَكُمْ ط	بَلْ	هُوَ	خَيْرٌ	لَكُمْ ط	لِكُلِّ
kötü ikinci mef'ul	kendiniz için car-mecrur	bilakis idrab h.	o mübteda	hayırlıdır haber	sizin için car-mecrur	her bir.. vardır haber mukaddem
امْرِئٍ	مِنْهُمْ	مَا	اكْتَسَبَ	مِنَ الْإِثْمِ ج	وَ	الَّذِي
kişiye muzafun ileyh	onlardan sıfat	şey mübteda, muahhar, ismi mevsul	kazandığı sıla; mazi fiil cüm.	günahtan harfi cer, mecrur isim	başlama h.	kimse mübteda, ismi mevsul
تَوَلَّى	كِبْرَهُ	مِنْهُمْ	لَهُ	عَذَابٌ	عَظِيمٌ	﴿ 11 ﴾
üstlenen sıla; mazi fiil cüm.	büyüğünü mef'ul	içlerinden car-mecrur	vardır haber, mukaddem	azap mübteda muahhar	büyük sıfat	

(الَّذِي) mübtedasının haberi; isim cümlesi

11. (Peygamber'in eşi Aişe hakkında) o iftirayı uyduranlar içinizden bir ekiptir. Bunu kendiniz için kötü sanmayın, bilakis o sizin için hayırlıdır. Onlardan her bir kişiye kazandığı şey (günahının karşılığı) vardır; onlardan (günahın) büyüğünü üstlenen (öncülük eden) kimse için büyük azap vardır.

لَوْلَا	إِذْ	سَمِعْتُمُوهُ	ظَنَّ	الْمُؤْمِنُونَ	وَ	الْمُؤْمِنَاتُ
olmaz mıydı şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	zaman geçmiş zaman zarfı	onu işittiğiniz fiili mazi, fail, işba h., mef'ulün bih	zanda bulunsaydı fiili mazi	erkek müminlerin fail	ve atıf h.	kadın müminlerin matuf
بِأَنْفُسِهِمْ	خَيْرًا	وَ	قَالُوا	هَذَا	إِفْكٌ	مُبِينٌ
kendiliklerinden car-mecrur	iyi mef'ul	atıf h.	demeleri fiili mazi, fail	Bu mübteda, işaret ismi	bir iftiradır haber	apaçık sıfat

﴿ 12 ﴾

12. Onu işittiğiniz zaman, erkek ve kadın müminlerin, (susmak yerine) kendiliklerinden iyi zanda bulunup: "Bu apaçık bir iftiradır" deseler olmaz mıydı (böyle demeleri gerekmez miydi)?

لَوْلَا	جَآؤُوا	عَلَيْهِ	بِأَرْبَعَةِ	شُهَدَآءَ ج	فَإِذْ	لَمْ يَأْتُوا
olmaz mıydı şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	getirseler fiili mazi, fail	buna car-mecrur	Dört car-mecrur muzaf	şahit muzafun ileyh	zaman atıf h., şart bildiren ve cümleye muzaf olan zaman zarfı	getirmedikleri fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, , fail
بِالشُّهَدَآءِ	فَأُولَئِكَ	عِنْدَ	اللَّهِ	هُمُ	الْكَاذِبُونَ	﴿ 13 ﴾
şahitleri car-mecrur	İşte onlar rabıta, mübteda, işaret ismi	katında zarf, muzaf	Allah muzafun ileyh	fasıl zamiri	yalancı olanlardır haber	

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

13. Buna dört şahit getirseler olmaz mıydı? İşte onlar, şahit getirmediklerinde Allah katında yalancı olanlardır.

وَ	لَوْلَا	فَضْلُ	اللَّهِ	عَلَيْكُمْ	وَ	رَحْمَتُهُ	فِي الدُّنْيَا	وَ
atıf h.	olmasaydı şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	lütfu mübteda, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh	size car-mecrur	atıf h.	merhameti matuf	dünyada car-mecrur (maksur isim)	ve atıf h.
الْآخِرَةِ	لَمَسَّكُمْ	فِي مَا	أَفَضْتُمْ	فِيهِ	عَذَابٌ	عَظِيمٌ	﴿ 14 ﴾	
ahirette matuf	size dokunurdu cevab h., fiili mazi, mef'ul	şey hususunda harfi cer, ismi mevsul	daldığınız sıla; mazi fiil cüm., fail	hakkında car-mecrur	bir azab fail	büyük sıfat		

14. Allah'ın dünya ve ahirette size lütuf ve merhameti olmasaydı, o daldığınız şey (iftira) hususunda size büyük bir azab dokunurdu.

إِذْ	تَلَقَّوْنَهُ	بِأَلْسِنَتِكُمْ	وَ	تَقُولُونَ	بِأَفْوَاهِكُمْ	مَا	لَيْسَ	لَكُمْ	بِهِ	عِلْمٌ
O zaman	onu aktarıyordunuz	dillerinizle		söylüyordunuz	ağzınızla	şeyi	olmayan	sizin	hakkında	bir bilgi
geçmiş zaman zarfı	fiili muzari+fâil mef'ul	car-mecrur	atıf h.	fiili muzari+fâil	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi nâsih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	car-mecrur	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi

sıla: (لَيْسَ) cümlesi

﴿ 15 ﴾

عَظِيمٌ	اللَّهِ	عِنْدَ	هُوَ	وَ	هَيِّنًا ق	تَحْسَبُونَهُ	وَ
önemi büyüktür	Allah	katında			kolay (önemsiz)	Onu sanıyordunuz	
haber	muzafun ileyh	zarf, muzaf	mübteda	atıf h.	ikinci mef'ul	fiili muzari+fâil, mef'ul	atıf h.

15. Onu dillerinizle aktarıyor, hakkında sizin için bir bilgi olmayan şeyi ağızlarınızla söylüyordunuz (Kesin olarak gözünüzle görmediğiniz şeyleri zan ve dedikodu ile ağzınıza alıyordunuz). Onu kolay (önemsiz ve basit bir şey) sanıyordunuz, (oysa) Allah katında (önemi ve günahı) büyüktür.

لَنَا	مَا يَكُونُ	قُلْتُمْ	سَمِعْتُمُوهُ	إِذْ	لَوْلَا	وَ
bize	olmaz	deseniz	onu işittiğiniz	zaman	olmaz mıydı	
(يَكُونُ)'nün mukaddem haberi	nefiy h., fiili muzari, nâsih	fiili mazi, fail	fiili mazi, fail, işba h. , mef'ul	geçmiş zaman zarfı	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	atıf h.

﴿ 16 ﴾

عَظِيمٌ	بُهْتَانٌ	هَذَا	سُبْحَانَكَ	بِهَذَا ق	أَنْ نَتَكَلَّمَ
büyük	bir iftiradır	bu	Haşa	Bu konuda	konuşmak
sıfat	haber	mübteda, işaret ismi	fiili hazfedilmiş mef'ulü mutlak	harfi cer, mecrur isim	(يَكُونُ)'nün muahhar ismi

16. Onu işittiğiniz zaman: "Bu konuda konuşmamız olmaz (yakışık almaz); haşa, bu büyük bir iftiradır" deseniz olmaz mıydı?

﴿ 17 ﴾

مُؤْمِنِينَ ج	كُنْتُمْ	إِنْ	أَبَدًا	لِمِثْلِهِ	تَعُودُوا	أَنْ	اللَّهُ	يَعِظُكُمُ
mümin kişilerdenseniz	Eğer		asla	bunun benzerine	dönersiniz diye (dönmemeniz için)		Allah	size öğüt veriyor
(كُنْتُمْ)'nin haberi	fiilu'ş-şart; nâsih fiili mazi., (كَانَ)'nin ismi	cezmeden şart h.	zaman zarfı	car-mecrur	mef'ulün lieclih; masdarı müevvel; masdar ve nasb h.+ fiili muzari, fail		fail	fiili muzari, mef'ul

17. Eğer mümin kişilerdenseniz, Allah bunun benzerine asla (bir daha) dönmemeniz için (veya dönersiniz diye) size öğüt verir.

﴿ 18 ﴾

حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ	الْآيَاتِ ط	لَكُمُ	اللَّهُ	يُبَيِّنُ	وَ
Hakim'dir	bilendir	Allah		ayetleri	size	Allah	açıklar	
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	mef'ul	car-mecrur	fail	fiili muzari	atıf h.

18. Allah size ayetleri açıklar. Allah bilendir, Hakim'dir.

أَلِيمٌ لا	عَذَابٌ	لَهُمْ	آمَنُوا	فِي الَّذِينَ	الْفَاحِشَةُ	أَنْ تَشِيعَ	يُحِبُّونَ	الَّذِينَ	إِنَّ
acı veren	bir azap	onlara vardır	mümin olan	kişiler arasında	hayasızlığın	yayılmasını	arzu eden	kişiler	Doğrusu
sıfat	mübteda, muahhar	haber mukaddem	sıla; mazi fiil cümlesi	harfi cer, ismi mevsul	fail	mef'ul; masdar ve nasb h., fiili muzari	sıla; fiil cüm. fiili muzari+fâil	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

﴿ 19 ﴾

لَا تَعْلَمُونَ	أَنْتُمْ	وَ	يَعْلَمُ	اللَّهُ	وَ	الْآخِرَةِ ط	وَ	فِي الدُّنْيَا
bilmezsiniz	siz		bilir	Allah		ahirette	ve	dünyada
haber, nefiy h., fiili muzari+fâil	mübteda	atıf h.	haber, muzari fiil cümlesi	mübteda	başlama h.	matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim

19. Doğrusu müminler arasında hayasızlığın yayılmasını arzu edenler, onlara, dünya ve ahirette acı veren bir azap vardır. Allah bilir, siz ise bilmezsiniz.

﴿ 20 ﴾ رَحِيمٌ ع رَءُوفٌ اللَّهَ أَنَّ وَ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَتُهُ اللَّهِ فَضْلُ لَوْلَا وَ

merhametli	şefkatli	Allah			merhameti	ve	size	Allah'ın	lütfu	olmasaydı	
(أَنَّ)'nin 2. haberi	(أَنَّ)'nin haberi	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	muzafun ileyh	mübteda	şart h.	atıf h.

masdarı müevvel (فَضْلُ)'ya matuf [(لَوْلَا)'nın cevabı mahzuftur]

20. Allah'ın size lütuf ve rahmeti olmasaydı, Allah şefkatli, merhametli olmasaydı (cezanızı verirdi).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 350 ≻

(24 / NUR, 11 – 12 - 13 - 14 – 15 - 16):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلْإِفْكُ ج اَفَائِكُ): yalan yahut yalan ve iftiranın en büyüğü (اَلْعُصْبَةُ): ekip, kuvvetli topluluk (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): sandı, varsaydı (اَلشَّرُّ): şer, zararlı şey (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey (اَلْإِمْرِءُ): erkek, şahıs, er kişi (اَلْإِثْمُ ج آثَامٌ): günah, masiyet, kötülük, suç (اِكْتَسَبَ يَكْتَسِبُ اِكْتِسَابًا): (iftiâl bâbı) çalışıp kazandı/ suç v.s. işledi (اَلْكِبْرُ): büyüklük, azamet, ihtişam (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yürüttü/ üstlendi/ yardımda bulundu/ yüz çevirdi, arkasını döndü (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu [(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ): (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) zannetti, sandı, yakın hasıl etti, tevehhüm etti (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci (أَتَى يَأْتِي إِتْيَاءً ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْاَرْبَعَةُ ث اَلْاَرْبَعُ): dört (اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) iyi şahidlik eden (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet, etti, dokundu, değdi (أَفَاضَ يُفِيضُ إِفَاضَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) akın etti, yürüdü/ daldı/ aşırdı / aktardı (تَلَقَّى يَتَلَقَّى تَلَقِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) telakki etti, mevzuya girdi/ aldı/ öğrendi (اَلْفُوهُ ج اَفْوَاهٌ): ağız (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةُ): dil, konuşma uvzu, tatma hassası/ lugat, konuşma, lehçe (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسَابًا): zannetti, varsaydı (اَلْهَيِّنُ ج هَيِّنُونَ): kolay, basit, önemsiz (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا): (tefa'ul bâbı) konuştu, kelam etti/ lafa daldı [(سُبْحَانَ سَبَّحَ يُسَبِّحُ): tesbih, tenzih ve takdis etme (اَلْبُهْتَانُ): çirkin ve yalan söz, iftira

(24 / NUR, 17 – 18 – 19 – 20):

(وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal fiil) vaaz etti, öğüt verdi (عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen, sürekli (بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti [(اَلْعَلِيمُ عَلِمَ يَعْلَمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (شَاعَ يَشِيعُ شَيْعًا): (ecvef fiil) yayıldı, şuyu buldu/ kuvvet kazandı [(اَلْحَكِيمُ حَكَمَ يَحْكُمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, sağlam, muhkem, hikmetli, hikmetle iş yapan (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): (çirkin ve çok ayıp olan) günah, edepsizlik, çirkef (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük [(اَلرَّؤُوفُ رَأَفَ يَرْأَفُ): (Esma-i ilahiyeden) şefkatli, çok merhametli [(اَلرَّحِيمُ رَحِمَ يَرْحَمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 351 (NUR : 21 – 27) ≻

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تَتَّبِعُوا	خُطُوَاتِ	الشَّيْطَانِ ط	وَ
Ey inananlar			uymayın	adımlarına	Şeytanın	başalama h.
nida h., münada, tenbih h.	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	nehy-i hazır;nehiy ve cezm h fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	

مَنْ	يَتَّبِعْ	خُطُوَاتِ	الشَّيْطَانِ	فَإِنَّهُ	يَأْمُرُ	بِالْفَحْشَآءِ
Kim	uyarsa	adımlarına	şeytanın	Doğrusu o	emreder	hayasızlığı
mübteda, cezmeden şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili muzari	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil	car-mecrur

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri (مَن)'in haberidir

وَ	الْمُنْكَرِ ط	وَ	لَوْلاَ	فَضْلُ	اللَّهِ	عَلَيْكُمْ
ve	kötülüğü		olmasaydı	lütfu	Allah'ın	size
atıf h.	matuf	atıf h.	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	mübteda, muzaf, {(موجود) (var) olarak takdir edilen haber mahzuftur }	muzafun ileyh	car-mecrur

وَ	رَحْمَتُهُ	مَا زَكَا	مِنْكُمْ	مِنْ أَحَدٍ	أَبَدًا لا	وَ	لَكِنَّ
ve	merhameti	temize çıkmazdı	sizden	hiçbiriniz	asla		Fakat
atıf h.	matuf	(لَوْلاَ)'nın cevabı; olumsuz fiili mazi; nefiy h., fiili mazi	car-mecrur	zaid harfi cer, fail	zaman zarfı	atıf h.	istidrak ve nasb h.

﴿ 21 ﴾	عَلِيمٌ	سَمِيعٌ	اللَّهُ	وَ	يَشَآءُ ط	مَنْ	يُزَكِّي	اللَّهَ
	bilir	işitir	Allah		dilediği	kimseyi	temize çıkarır	Allah
	ikinci haber	haber	mübteda	baş-lama h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(لَكِنَّ)'nin ismi

21. Ey İnananlar! Şeytanın adamlarına uyarsa, doğrusu o, hayasızlığı ve kötülüğü emreder. Allah'ın size lütfu ve rahmeti olmasaydı, sizden hiçbiriniz asla temize çıkamazdı. Fakat Allah dilediğini temize çıkarır. Allah (her şeyi) çok iyi işitir ve (her şeyi) çok iyi bilir.

وَ	لاَ يَأْتَلِ	أُولُوا	الْفَضْلِ	مِنْكُمْ	وَ	السَّعَةِ	أَنْ يُؤْتُوا	أُولِي	الْقُرْبَى
	yemin etmesin	sahibi olanlar	lütuf	İçinizden	ve	servet	verme hususunda	sahibine	yakınlık
atıf h.	emri gaib: nehiy ve cezm h., meczum fiili muzari	fail, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur	atıf h.	(الْفَضْلِ)'ye matuf	masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul	muzafun ileyh

وَ	الْمَسَاكِينَ	وَ	الْمُهَاجِرِينَ	فِي سَبِيلِ	اللَّهِ ص	وَ	لْيَعْفُوا	وَ	لْيَصْفَحُوا ط	أَ	لاَ تُحِبُّونَ
,	yoksullara		hicret edenlere	yolunda	Allah		affetsinler		müsamaha göstersinler	misiniz	sevmez
atıf h.	matuf	atıf h	matuf	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	emr-i gâib; emir lamı,:f. muzari,:fail	atıf h.	emr-i gâib; emir lam'ı, fiili muzari, fail	soru h.	nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari+fâil

﴿ 22 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهُ	وَ	لَكُمْ ط	اللَّهُ	أَنْ يَغْفِرَ
	merhametli olandır	bağışlayandır	Allah		sizi	Allah'ın	bağışlamasını
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	car-mecrur	fail	mef'ul; masdar ve nasb h., fiili muzari

22. İçinizden lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere, (servetlerinden bağış yapıp) verme(me) hususunda yemin etmesinler, affetsinler, müsamaha göstersinler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah bağışlayandır, merhametli olandır.

إِنَّ	الَّذِينَ	يَرْمُونَ	الْمُحْصَنَاتِ	الْغَافِلاَتِ	الْمُؤْمِنَاتِ	لُعِنُوا
Doğrusu		zina iftirası atanlar	iffetli kadınlara	habersiz	mümin kadınlara	lanetlenmişlerdir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.fiili muzari+fâil	mef'ul	sıfat	ikinci sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil, fail

﴿ 23 ﴾ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ص وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ لا

dünyada	ve	ahirette	başlama h.	onlara ..vardır	azab	büyük
h. cer, mecrur isim	atıf h.	matuf		haber mukaddem	mübteda muahhar	sıfat

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَ أَيْدِيهِمْ وَ

gün	şahidlik ettikleri	aleyhlerine	kendi dilleri	ve	elleri	ve
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh: muzari fiil cümlesi	car-mecrur	fail	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 24 ﴾ أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

ayakları	şeyler sebebiyle	oldukları	yapmış
matuf	harfi cer, ismi mevsul	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

sıla; (كَانَ) fiil cümlesi

23-24. İffetli, (kendisine yapılan iftiradan) habersiz mümin kadınlara zina iftirası yapanlar dünya ve ahirette lanetlenmişlerdir. Kendi dilleri, elleri ve ayakları, yapmış oldukları şeyler sebebiyle aleyhlerine şahidlik ettikleri gün onlara büyük bir azab vardır.

يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَ يَعْلَمُونَ

O gün	onlara yerine getirir	Allah	cezalarını	gerçek		bilirler
zaman zarfı	fiili muzari, mef'ul	fail	mef'ul	sıfat	atıf h.	fiili muzari+fâil

﴿ 25 ﴾ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ

tekid ve nasb h.	Allah'ın	fasıl zamiri	gerçek olduğunu	apaçık
	(أَنَّ)'nin ismi		(أَنَّ)'nin haberi	sıfat

(يَعْلَمُونَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müevvel

25. O gün, Allah onların gerçek cezalarını yerine getirir. Allah'ın apaçık gerçek olduğunu bilirler.

اَلْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَ الْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ج وَ الطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَ الطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ ج

Kötü kadınlar	kötü erkekler için-dir	atıf h.	kötü kadınlar için-dir	atıf h.	İyi kadınlar	iyi erkekler için	atıf h.	iyi erkekler	iyi kadınlar için-dir
mübteda	haber		haber		mübteda	haber		mübteda	haber

﴿ 26 ﴾ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ ط لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَ رِزْقٌ كَرِيمٌ ع

Onlar	uzaktırlar	şeylerden	onların söyledikleri	onlara vardır	bağışlanma	ve	rızık	cömertçe verilmiş
mübteda, işaret ismi	haber	harfi cer, ismi mevsul	sıla; cüm., fiili muzari+fâil	haber mukaddem	mübteda muahhar	atıf h.	matuf	sıfat

26. Kötü kadınlar, kötü erkekler için, kötü erkekler kötü kadınlar içindir (kötü kötüye yakışır). İyi kadınlar, iyi erkekler için, iyi erkekler de iyi kadınlar içindir. Onlar, onların söylediklerinden uzaktırlar. İşte onlara bağışlanma ve cömertçe verilmiş rızık vardır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى

Ey inananlar		girmeyin	evlere	başka	Evlerinizden	kadar
nida h., münada tenbih h.	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil fail	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., muzari f., fail	mef'ul, muzaf	sıfat, muzaf	gaye ve nasb harfi
					muzafun ileyh	

﴿ 27 ﴾ تَسْتَأْنِسُوا وَ تُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ط ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

yakınlık kurup izin alana	ve	selam verene	sahiplerine	Bu	daha iyidir	sizin için	belki siz	düşünüp öğüt alırsınız
fiili muzari, fail	atıf h.	matuf	harfi cer, mecrur isim	mübteda, işaret ismi	haber	car-mecrur	terecci (umut) ve nasb h.(لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

27. Ey inananlar! Evlerinizden başka evlere, (kendileriyle) yakınlık kurup izin alana kadar, sahiplerine selam vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha iyidir. Belki düşünüp öğüt alırsınız.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 351 ≻

(24 / NUR, 21):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti (اَلْخَطْوَةُ ج خُطُوَاتٌ): adım (اَلْأَحَدُ): bir, tek

(اَلْفَحْشَاءُ): iğrenç, tiksindirici eylem, günah, edepsizlik [(اَلْمُنْكَرُ أَنْكَرَ يُنْكِرُ)]: (ism-i mef'ûl) kötülük, kötü

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük (زَكَا يَزْكُو زُكُوًّا): (nâkıs fiil) temiz ve doğru dürüst oldu/ arttı

(اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen, sürekli (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(زَكَّى يُزَكِّي تَزْكِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) temizledi, islah etti/ medhetti/ temize çıkardı, doğru olduğunu iddia etti

[(اَلسَّمِيعُ سَمِعَ يَسْمَعُ)]: (Esma-i ilahiyeden) işitici [(اَلْعَلِيمُ عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(24 / NUR, 22):

(إِئْتَلَى يَأْتَلِي اِئْتِلاَءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kusur etti/ yemin etti/ gevşek davrandı (أُولُوا ث أُولاَتُ): sahipler

(اَلْقُرْبَى): akrabalık, yakınlık (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

[(اَلسَّعَةُ وَسِعَ يَسَعُ)]: (masdar) varlık, bolluk, mal zenginliği (آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): (alçaltıcı, zillete düşürücü) fakirliğe sebep olan, yoksul, düşkün

(اَلْمُهَاجِرُ ج مُهَتجِرُونَ): (ism-i fâil) hicret eden, göç eden (عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nâkıs f.) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti

(صَفَحَ يَصْفَحُ صَفْحًا): afvetti, müsamaha gösterdi, geniş davrandı/ yüz çevirdi

(أَحَبَّ تُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(24 / NUR, 23 – 24 - 25):

(رَمَى يَرْمِي): (nâkıs f.) zina iftirasında bulundu, nisbet etti (اَلْمُحْصَنَةُ ج مُحْصَنَاتٌ): (ism-i mef'ûl) iffetli yahut evli kadın

(اَلْغَافِلَةُ ج غَافِلاَتٌ): (ism-i fâil) gafil olan (لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti, beddua etti, sövdü, hakaret etti

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, hazırda bulundu/ yemin etti/ bildi (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): dil, konuşma uzvu, tatma organı, lehçe

(اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (يَوْمَئِذٍ): o gün

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tamamen eda etti, tam olarak yerine getirdi, iyice halletti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza/ din/ şeriat/ inkıyad/ bağlılık [(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ)]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(24 / NUR, 26 – 27):

[(اَلْخَبِيثُ ج خَبِيثُونَ) ث (اَلْخَبِيثَةُ ج خَبِيثَاتٌ)]: pis, çirkin, düşük, değersiz (اَلْمُبَرَّؤُ ج مُبَرَّؤُونَ): (ism-i mef'ûl) uzak tutulan

[(اَلطَّيِّبُ ج طَيِّبُونَ) ث (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ)]: temiz, helal, lezzetli, hoş [(اَلْمَغْفِرَةُ غَفَرَ يَغْفِرُ)]: mağfiret

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, güzel, sevimli, ikram ve ihsanda bulunan (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı

(غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اِسْتَأْنَسَ يَسْتَأْنِسُ اِسْتِئْنَاسًا): (istif'âl b.) ünsiyet etti, ısındı/ öğrendi (izin almak manası verilebilir) (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا): (tef'il b.) selam verdi/ teslim oldu/ kurtardı, selamete erdirdi/ / teslim etti (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi

(لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 352 (NUR : 28 – 31) ≻

فَإِنْ	لَمْ تَجِدُوا	فِيهَا	أَحَدًا	فَلاَ تَدْخُلُوهَا	حَتَّى
Eğer	bulamazsanız	orda	kimseyi	oraya girmeyin	kadar
başlama h., şart h.	fiilu'ş-şart: cahd-ı mutlak;:nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	car-mecrur	mef'ul	rabıta+ cevabü'ş-şart; nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail, mef'ul	gaye ve nasb h.

يُؤْذَنَ	لَكُمْ ج	وَ	إِنْ	قِيلَ	لَكُمُ	ارْجِعُوا	فَارْجِعُوا
izin verilinceye	size	atıf h.	ise	denir	Size	Dönün	dönün
meçhul fiili muzari	nâibi fail		şart h.	fiilu'ş-şart; meçhul fiili mazi	car-mecrur	emir fiili, fail	rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir fiili, fail

هُوَ	أَزْكَى	لَكُمْ ط	وَ	اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	عَلِيمٌ	﴿ 28 ﴾
Bu	daha temizdir	sizi	başlama h.	Allah	şeyleri	yaptığınız	bilir	
mübteda	haber	car-mecrur		mübteda	h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil	haber	

28. Eğer orada (evde) kimseyi bulamazsanız, size izin verilinceye kadar oraya girmeyin. Size "Dönün" denirse dönün. Bu, sizin için daha temiz (nezih bir davranış)tır. Allah yaptıklarınızı bilir.

لَيْسَ	عَلَيْكُمْ	جُنَاحٌ	أَنْ تَدْخُلُوا	بُيُوتًا	غَيْرَ	مَسْكُونَةٍ	فِيهَا	مَتَاعٌ	لَكُمْ ط
yoktur	size	bir günah	girmenizde	evlere	oturulmayan		içinde bulunan	faydalanma	sizin için
nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	masdar ve nasb h., f. muzari, mansub fail	mef'ul	(بُيُوتًا)'in sıfatı, muzaf	muzafun ileyh	haber, mukaddem	mübteda, muahhar	car-mecrur

(بُيُوتًا)'in ikinci sıfatı; isim cümlesi

وَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ	مَا	تُبْدُونَ	وَ	مَا	تَكْتُمُونَ	﴿ 29 ﴾
başlama h.	Allah	bilir	şeyi	açığa vurduğunuz	ve atıf h.	şeyi	gizlediğiniz	
	mübteda	haber	mef'ul, ismi mevsul	sıla; cüm. fiili muzari+fâil		matuf, ismi mevsul	sıla; cüm. fiili muzari+fâil	

29. İçinde sizin için faydalanma (hakkınız) bulunan, oturulmayan (boş evlere izinsiz) girmenizde bir günah yoktur. Allah, açığa vurduğunuzu da, gizlediğinizi de bilir.

قُلْ	لِلْمُؤْمِنِينَ	يَغُضُّوا	مِنْ أَبْصَارِهِمْ	وَ	يَحْفَظُوا	فُرُوجَهُمْ ط	ذَٰلِكَ
söyle	Mümin erkeklere	çeksinler	Gözlerini	,	korusunlar	ırzlarını	Bu
emir fiili	car-mecrur	emrin cevabı: meczum fiili muzari, fail	h.cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari, fail	mef'ul	mübteda

أَزْكَى	لَهُمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	خَبِيرٌ	بِمَا	يَصْنَعُونَ	﴿ 30 ﴾
daha temizdir	onlar için	Doğrusu	Allah	haberdardır	şeylerden	yaptıkları	
haber	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiili muzari+fâil	

30. Mümin erkeklere söyle: Gözlerini (bakılması yasak olandan) çeksinler, ırzlarını korusunlar. Bu, onlar için daha temizdir. Doğrusu Allah yaptıklarından haberdardır.

وَ	قُلْ	لِلْمُؤْمِنَاتِ	يَغْضُضْنَ	مِنْ أَبْصَارِهِنَّ	وَ	يَحْفَظْنَ	فُرُوجَهُنَّ
	söyle	Mümin kadınlara	çeksinler	Gözlerini	atıf h.	korusunlar	namuslarını
atıf h.	emir fiili	car-mecrur	emrin cevabı; meczum fiili muzari, fail (müennes)	harfi cer, mecrur isim		matuf, fiili muzari, fail	mef'ul

وَ	لاَ يُبْدِينَ	زِينَتَهُنَّ	إِلاَّ	مَا	ظَهَرَ	مِنْهَا	وَ	لْيَضْرِبْنَ
atıf h.	göstermesinler	süslerini	müstesna	şey	görünen	ondan	atıf h.	vursunlar (salsınlar)
	nehy-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari fail	mef'ul	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur		emr-i gaib; lâmu'l emr, f. muzari fail

بِخُمُرِهِنَّ	عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ص	وَ	لَا يُبْدِينَ	زِينَتَهُنَّ	إِلَّا	لِبُعُولَتِهِنَّ	أَوْ
baş örtülerini car-mecrur	yakalarının üzerine h.cer, mecrur isim	atıf h.	göstermesinler nehy-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari fail	süslerini mef'ul	başkasına istisna h.	kocalarından car-mecrur	veya atıf h.

آبَائِهِنَّ	أَوْ	آبَاءِ	بُعُولَتِهِنَّ	أَوْ	أَبْنَائِهِنَّ	أَوْ	أَبْنَاءِ	بُعُولَتِهِنَّ
babaları matuf	ve atıf h.	babaları matuf, muzaf	kocalarının muz. ileyh	veya atıf h.	oğulları matuf	veya atıf h.	oğulları matuf, muzaf	kocalarının muzafun ileyh

أَوْ	إِخْوَانِهِنَّ	أَوْ	بَنِي	أَوْ	إِخْوَانِهِنَّ	أَوْ	أَخَوَاتِهِنَّ
veya atıf h.	erkek kardeşleri matuf	veya atıf h.	oğulları matuf	veya atıf h.	erkek kardeşlerinin muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (هِنَّ): muzafun ileyh	veya atıf h.	oğulları matuf	kızkardeşlerinin muzafun ileyh

أَوْ	نِسَائِهِنَّ	أَوْ	مَا	مَلَكَتْ	أَيْمَانُهُنَّ	أَوِ
veya atıf h.	kadınları matuf	veya atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	ellerinin sahip oldukları (köleleri) fail	veya atıf h.

التَّابِعِينَ	غَيْرِ	أُولِي	الْإِرْبَةِ	مِنَ الرِّجَالِ	أَوِ	الطِّفْلِ
hizmetçiler matuf	olmayan sıfat, muzaf	sahibi muzafun ileyh	ihtiyaç muz. ileyh	erkeklerden harfi cer, mecrur isim	ya da atıf h.	çocuklardan matuf, mecrur

الَّذِينَ	لَمْ يَظْهَرُوا	عَلَىٰ عَوْرَاتِ	النِّسَاءِ ص	وَ	لَا يَضْرِبْنَ	بِأَرْجُلِهِنَّ
muttali olmayan sıfat, ismi mevsul	muttali olmayan sıla; fiil cüm	mahrem yerlerine harfi cer, mecrur isim, muzaf	kadınların muzafun ileyh	atıf h.	vurmasınlar nehy-i gaib; nehiy ve cezm hfiili muzari fail	ayaklarını car-mecrur

لِيُعْلَمَ	مَا	يُخْفِينَ	مِنْ زِينَتِهِنَّ ط	وَ	تُوبُوا	إِلَى اللَّهِ
bilinmesi için ta'lil (sebep) ve nasb h., meçhul fiili muzari	şeyin nâibi fail, ismi mevsul	gizledikleri sıla; muzari fiil	süslerin harfi cer, mecrur isim	atıf h.	tevbe edin emir fiili, fail	Allah'a harfi cer, mecrur isim

﴿ 31 ﴾	تُفْلِحُونَ	لَعَلَّكُمْ	الْمُؤْمِنُونَ	أَيُّهَا	جَمِيعًا
	kurtuluşa erersiniz (لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	Umulur ki siz terecci (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	inananlar sıfat	Ey nida harfi mahzuf münada nasb mah., tenbih h.	hep birlikte hal

31. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini (bakılması yasak olandan) çeksinler, iffetlerini korusunlar. Süslerini, onlardan (kendiliğinden) görünen şey müstesna, göstermesinler. Baş örtülerini yakalarının üzerine vursunlar (salsınlar). Süslerini kocaları veya babaları ve kocalarının babaları (kayınpederleri) veya oğulları veya kocalarının oğulları veya kardeşleri veya erkek kardeşlerinin oğulları veya kızkardeşlerinin oğulları veya (Müslüman) kadınları veya sağ ellerinin sahip oldukları (köleleri) veya erkeklerden ihtiyaç sahibi olmayan (erkekliği kalmamış) hizmetçiler, ya da kadınların mahrem yerlerine muttali olmayan (henüz anlamayan) çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizledikleri şeyin (süslerin) bilinmesi için ayaklarını (yere) vurmasınlar. Ey inananlar! Hep birlikte Allah'a tevbe edin. Umulur ki kurtuluşa erişirsiniz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 352 ≻

(24 / NUR, 28 - 29):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, rastladı (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse (اَذِنَ يَأْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz'el fa) izin verdi

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (رَجَعَ يَرْجَعُ رُجُوعًا): döndü (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı işledi

[(زَكَى يَزْكِي) اَلْاَزْكَى]: (ism-i tafdîl) daha temiz, daha doğru, en doğru (لَيْسَ): (camid fiil) değildir

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (كَتَمَ يَكْتُمُ كَتْمًا): gizledi

[(سَكَنَ يَسْكُنُ) اَلْمَسْكُونَةُ]: (ism-i mef'ûl) ikamet edilen, yerleşilen, oturulan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): menfaat, faydalanma, dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler

(أَبْدَى يُبْدِي إِبْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) izhar etti, açığa çıkardı, ortaya koydu

(24 / NUR, 30 - 31):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fail) inanan, iman eden

(غَضَّ يَغُضُّ غُضُوضَةً): (muzaaf fiil) gözü çekti, sesi kıstı (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz

(حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا): korudu (اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz, avret yeri/ gedik, çatlak, yarık, delik (اَلزِّينَةُ): ziynet, süs

[(زَكَى يَزْكِي) اَلْاَزْكَى]: daha temiz, daha doğru, en doğru (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti/ yetiştirdi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(أَبْدَى يُبْدِي إِبْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) izhar etti, açığa çıkardı, ortaya koydu, gösterdi (اَلْخِمَارُ ج خُمُرٌ): başörtüsü

(ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): zahir oldu, ortaya çıktı, gözüktü/ üste çıktı/ bildi/ galip geldi (اَلْبَعْلُ ج بُعُولَةٌ): koca, zevç

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): vurdu, dövdü/ uçurdu/ misal getirdi (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(اَلْجَيْبُ ج جُيُوبٌ): yaka, cep (bazan yaka ile boyun kasdedilir) (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul

(اَلْاَخُ ج اِخْوَانٌ): erkek kardeş (اَلْاُخْتُ ج أَخَوَاتٌ): kız kardeş (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu (cariye veya köleye sahip olmak manasında) (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): köleler ve cariyeler/ sağ el/ sağ (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلتَّابِعُ ج تَابِعُونَ): tabii, tebea (kadınlara karşı şehvani hisleri bulunmayan hizmetçi tabiler) (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam

(اَلْاِرْبَةُ): ihtiyaç (kadınlara karşı istekli olmamak, onlara ihtiyacı düşkünlüğü bulunmamak) (اَلطِّفْلُ ج اَطْفَالٌ): çocuk

(ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): bildi, muttali oldu/ galip geldi/ ortaya çıktı/ üstesinden geldi (اَلْعَوْرَةُ ج عَوْرَاتٌ): avret yerleri

(اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) gizledi, örttü

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü (جَمِيعًا): (te'kid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü

(لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye (أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلَاحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi



≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 353 (NUR : 32 – 36) ≻

وَ	أَنْكِحُوا	الْأَيَامَى	مِنْكُمْ	وَ	الصَّالِحِينَ	مِنْ عِبَادِكُمْ	وَ	إِمَائِكُمْ ط	إِنْ		
	evlendirin	bekarları	aranızdan	atıf h.	iyi olanları	kölelerinizden	ve atıf h.	cariyelerinizden	Eğer		
	emir fiili, fail	mef'ul	car-mecrur		matuf	harfi cer, mecrur isim		matuf	cezmeden şart h.		
يَكُونُوا	فُقَرَآءَ	يُغْنِهِمُ	اللَّهُ	مِن فَضْلِهِ ط	وَ	اللَّهُ	وَاسِعٌ	عَلِيمٌ	﴿ 32 ﴾		
iseler	yoksul	onları zenginleştirir	Allah	lutfundan	başla-ma h.	Allah	lütfu geniş olandır	bilendir			
fiilu'ş-şart; nâsih fiili	(كَانَ)'nin haberi	cevâbü'ş-şart; f. muzari, mef'ul	fail	harfi cer, mecrur isim		mübteda	haber	ikinci haber			

32. Aranızdan bekarları, kölelerinizden ve cariyelerinizden iyi olanları evlendirin. Eğer yoksul iseler, Allah onları lutfundan zenginleştirir. Allah lütfu geniş olandır, bilendir.

اللَّهُ	يُغْنِيَهُمُ	حَتَّى	نِكَاحًا	لَا يَجِدُونَ	الَّذِينَ	لْيَسْتَعْفِفِ	وَ
Allah	onları zenginleştirene kadar	gaye ve nasb h.	nikah (imkanı)	bulamayan	kimseler	iffetli davransın	başlama h.
fail	fiili muzari, mef'ul		mef'ul	sıla; fiil cüm. nefiy h., fiili muzari+fâil	fail, ismi mevsul	emr-i gâib; lâmu'l emr, f. muzari	

أَيْمَانُكُمْ	مَلَكَتْ	مِمَّا	الْكِتَابَ	يَبْتَغُونَ	الَّذِينَ	وَ	مِنْ فَضْلِهِ ط
sağ ellerinizin	sahip olduklarından (kölelerinizden)		akit (yazılı anlaşma) yapmak	isteyen	kimseler		lutfundan
fail	fiili mazi	harfi cer, ismi mevsul	mef'ul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	harfi cer, mecrur isim

اللَّهِ	مِنْ مَالِ	وَآتُوهُمْ	وَ	خَيْرًا ق	فِيهِمْ	إِنْ عَلِمْتُمْ	فَكَاتِبُوهُمْ
Allah'ın	malından	onlara verin	atıf h.	bir iyilik olduğunu	onlarda	eğer bilirseniz	hemen onlarla mükatebe (anlaşma) yapın
muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	emir fiili, fail, mef'ul		mef'ul	car-mecrur	cezmeden şart h.+ fiiluş-şart; fiili mazi fail	(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi (فَ):zaid h. emir fiili+ fail, mef'ul

ara cümle

إِنْ أَرَدْنَ	عَلَى الْبِغَاءِ	فَتَيَاتِكُمْ	لَا تُكْرِهُوا	وَ	آتَاكُمْ ط	الَّذِي	
isterlerse	fuhşa	cariyelerinizi	zorlamayın	atıf h.	size verdiği		
ara cümle; şart h.+ fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fail		sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	sıfat, ismi mevsul	

يُكْرِهْهُنَّ	مَنْ	وَ	الدُّنْيَا ط	الْحَيَاةِ	عَرَضَ	لِتَبْتَغُوا	تَحَصُّنًا	
onları zorlarsa	Kim	atıf h.	Dünya	hayatının	geçici menfaatini	istediğiniz için	iffetli olmak	
fiilu'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	mübteda, cezmeden şart ismi		sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	mef'ul, muzaf	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari+fail	mef'ul	

﴿ 33 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	إِكْرَاهِهِنَّ	مِنْ بَعْدِ	اللَّهَ	فَإِنَّ	
	merhamet eder	bağışlar	zorlanmalarından sonra		Allah	Doğrusu	
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh,sonraki zamir için tekrar muzaf, (هِنَّ):muz. ileyh	h cer, zarf, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	rabıta+):tekid ve nasb h.	

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; şart ve cevab cümleleri. (مَن) mübtedasının haber

33. Nikah (imkanı) bulamayanlar (evlenemeyenler), Allah kendilerini lutfundan zenginleştirene kadar iffetli davransınlar. Sağ ellerinizin sahip olduklarından (kölelerinizden bedel verip hür olmak) isteyen kimseler, -eğer onlarda bir iyilik olduğunu bilirseniz (görürseniz)-, hemen onlarla mükatebe (yazılı anlaşma) yapın (kölelikten kurtulmak için çalışıp kazanmak suretiyle bedel vermelerini kabul edin). Onlara Allah'ın size verdiği malından verin. Dünya hayatının geçici menfaatini istediğiniz için, -(evlenmek suretiyle) iffetli olmak istiyorlarsa- cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Kim onları zorlarsa doğrusu Allah (onu değil) zorlanmalarından sonra (zorlanan kadınları) bağışlar ve merhamet eder.

وَ	مُبَيِّنَاتٍ	آيَاتٍ	إِلَيْكُمْ	أَنْزَلْنَا	لَقَدْ	وَ
	apaçık	ayetler	size	indirdik	And olsun ki	
atıf h.	sıfat	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlama h.

﴿ 34 ﴾ مَثَلاً مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَ مَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ع

bir misal	kimselerden	gelip geçen	sizden önce	ve	öğüt	sakınanlar için	
(آيَاتٍ)'e matuf	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, zarf	atıf h.	(آيَاتٍ)'e matuf	car-mecrur	

34. And olsun ki, biz size apaçık ayetler, sizden önce gelip geçen kimselerden bir misal ve sakınanlar için bir öğüt indirdik.

اَللّٰهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ط مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ط

Allah	Nur'udur	göklerin	ve	yerin	misali	O'nun nurunun	bir kandil yuvası gibidir	içinde	ışık bulunan
mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	mübteda, muzaf	muzafun ileyh, (ه): muzafun ileyh	haber: şibhi cümle	haber, mukaddem	mübteda muahhar

(مِشْكَاةٍ)'in sıfatı; isim cümlesi

اَلْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ط اَلزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

O ışık	bir cam içindedir	cam ise	sanki	bir gezegendir/ yıldızdır	parlak	tutuşturulan	ağacından	bereketli	zeytin
mübteda	haber, şibhi cümle	mübteda	(كَأَنَّ)'nin haberi	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	sıfat	ikinci sıfat; meçhul muzari fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	2. sıfat

(اَلزُّجَاجَةُ..) isim cümlesi önceki (زُجَاجَةٍ)'nin sıfatı

(اَلزُّجَاجَةُ)'nün haberi;

لَا شَرْقِيَّةٍ وَ لَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ط

olmayan	doğuya ait	ve	Batıya ait olmayan	nerdeye	yağı	aydınlatacak	bile	ve	dokunmasa	Ateş
nefiy h.	3. sıfat	atıf h.	matuf	nâsih fiili muzari	(يَكَادُ)'nin ismi	(يَكَادُ)'nin haberi	şart h.	hal vavı	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	fail

(شَجَرَةٍ)'in sıfatı; (يَكَادُ زَيْتُهَا..) cümlesi

نُورٌ عَلَى نُورٍ ط يَهْدِي اللّٰهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَآءُ ط وَ يَضْرِبُ اللّٰهُ

(O) nurdur	nur üstüne	iletir	Allah	nuruna	kimseyi	dileyen/dilediği	ve	verir	Allah
(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf	sıfat: şibhi cümle	fiili muzari	fail	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	atıf h.	fiili muzari	fail

﴿ 35 ﴾ اَلْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ ط وَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

misaller	insanlara	başlama h.	Allah	herşeyi		bilir
mef'ul	car-mecrur		mübteda	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	haber

35. Allah göklerin ve yerin Nur'udur. O'nun nurunun misali, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir (kandil yuvasına benzer). O ışık bir cam içindedir, cam ise, sanki ne doğuya ait ve ne de (yalnız) batıya ait bereketli zeytin ağacından tutuşturulan parlak bir gezegendir/yıldızdır. Ateş dokunmasa bile, nerdeyse yağı aydınlatacak (her halükarda aydınlatacak)tır! (O) nur üstüne nurdur. Allah dileyeni/dilediğini nuruna iletir. Allah insanlara misaller verir. Allah, herşeyi bilir.

فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللّٰهُ أَنْ تُرْفَعَ وَ يُذْكَرَ

harfi cer	evlerde	izin verdiği	Allah'ın	yüceltilmesi hususunda	ve	anılması
	mecrur isim, sonraki (يسبِّح) ile bağlantılı	(بُيُوتٍ)'nin sıfatı; mazi fiil	fail	masdar ve nasb h., meçhul fiili mazi	atıf h.	matuf, meçhul fiili muzari

﴿ 36 ﴾ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَ الْآصَالِ

içlerinde	isminin	tesbih eder	O'nu	içindekiler	sabah	ve	akşam
car-mecrur	nâibi fail	fiili muzari	car-mecrur	car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	matuf

36. Allah'ın yüceltilmesi ve içlerinde isminin anılması hususunda izin verdiği evlerde, (evin) içindekiler sabah akşam O'nu tesbih eder.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 353 ≻

(24 / NUR, 32 – 33):

(أَنْكَحَ يُنْكِحُ إِنْكَاحًا): (if'al bâbı) nikahladı, kocaya verdi, everdi (اَلْاَمَةُ ج اِمَاء= اَمَوَاتٌ): cariye

(اَلْاَيِّمُ ج اَيَامَى): dul, kocası olmayan kadın ile karısı olmayan erkek (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) zengin etti, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi (اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakir

[(اَلْوَاسِعُ وَسَعَ يَسَعُ]: (ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) içine alan, kaplayan (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, üstünlük, kerem

[(اَلْعَلِيمُ عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

(اِسْتَعَفَّ يَسْتَعِفُّ اِسْتِعْفَافًا): (istif'âl bâbı) iffetli davrandı, çekingen durdu [(اَلنِّكَاحُ نَكَحَ يَنْكِحُ]: nikah, nikahlanma

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, istedi, aradı, arzuladı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu (köleye veya cariyeye sahip olmak manasında) (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): köle, cariye/ sağ el, sağ/ hak ve hayırlı yön (كَاتَبَ يُكَاتِبُ مُكَاتَبَةً كِتَابًا): (müfâale b.) yazıştı, akidleşti

(آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al b.) verdi, getirdi (أَكْرَهَ يُكْرِهُ إِكْرَاهًا): (if'al b.) zorladı, isteksiz olarak yaptırdı

[(اَلْبِغَاءُ بَاغَ]: fuhuş, fahişelik, kahbelik etme, fücur işleme (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

[(اَلتَّحَصُّنُ تَحَصَّنَ يَتَحَصَّنُ]: (masdar) kendisini (iffetle yahut evlenme suretiyle) koruma (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(اَلْعَرَضُ): dünya malı, gelip geçici şey, dünyalık (بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْفَتَاةُ ج فَتَيَاتٌ): genç kız

(24 / NUR, 34 - 35 – 36):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al b.) indirdi (اَلْمُبَيِّنَةُ ج مُبَيِّنَاتٌ): (ism-i fâil) açık olan veya açıklayıcı (اَلْمَوْعِظَةُ ج مَوَاعِظُ): vaaz, nâsihat

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, örnek, numune,aynısı (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti/ başa kaktı (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, ışın, hüzme, parıltı

(اَلْمِشْكَاةُ): (lamba koymak için duvarda açılan) oyuk, kandil yuvası (اَلْمِصْبَاحُ ج مَصَابِحُ): lamba (اَلشَّرْقِيَّةُ): doğu

(اَلزُّجَاجَةُ): cam, şişe, cam parçası (اَلْكَوْكَبُ ج كَوَاكِبُ): yıldız, gezegen (اَلدُّرِّيُّ): parlak, incimsi, berrak

(أَوْقَدَ يُوقِدُ إِيقَادًا): (if'al bâbı) yaktı, tutuşturdu (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلزَّيْتُ ج زُيُوتٌ): zeytinyağı, yağ

[(اَلْمُبَارَكَةُ بَارَكَ يُبَارِكُ]: mübarek, hayırlı ve mübarek kılınan (اَلزَّيْتُونَةُ): zeytin ağaçları, zeytin meyveleri

(اَلْغَرْبِيَّةُ): batıya ait, batı tarafında, batılı (كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(أَضَاءَ يُضِيءُ إِضَاءَةً): (mehmuz ve ecvef fiil, if'al bâbı) ışık verdi, ışıttı, aydınlattı (اَلشَّيْءُ ج اَشْيَاءُ): şey

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf f.) dokundu, el sürdü, değdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef - mehmuz'el lam) diledi, istedi

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, doğru yolu gösterdi, iletti, sevketti (ضَرَبَ مَثَلاً): misal verdi

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): (misal) verdi/ dövdü/ boynunu uçurdu (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(أَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz'el fa) izin verdi (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbit, tenzih ve takdis etti

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, söyledi, bahsetti, tefekkürle birlikte hatıra getirdi

(اَلْاَصِيلُ ج اَصَالٌ): akşam, ikindiden sonra akşama kadarki vakit (اَلْغُدُوُّ): sabah

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 354 (NUR : 37 – 43) ≻

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ

namaz	kılmaktan	,	Allah'ı	anmaktan	alışverişin		ve	ticaret	kendilerini oyalamadığı adamlar	
muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	matuf	nefiy h.	atıf h.	fail	(رِجَالٌ)'ün sıfatı; nefiy h., fiili muzari, mef'ul	(يُسَبِّحُ)'nun faili

﴿ 37 ﴾ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

gözlerin	ve	gönüllerin	içinde	döneceği	günden	korkarlar	zekat	vermekten	,
matuf	atıf h	fail,. sıfat	car-mecrur	fiili muzari	mef'ul	fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.

37. Kendilerini ne ticaret ve ne de alışverişin Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekat vermekten alıkoymadığı adamlar, kalplerin ve gözlerin (hayret ve şiddetli korkudan) ters çevrileceği günden korkarlar.

لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ

onlara arttırsın	ve	yaptıkları	şeylerin	en güzeliyle	Allah	Ki onlara karşılık versin
matuf, fiili muzari, mef'ul	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	muzafun ileyh, ismi mevsul	ikinci mef'ul, muzaf	fail	(يَخَافُونَ) ile bağlantılı, ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 38 ﴾ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

hesapsız	dileyen/dilediği	kimseyi	rızıklandırır	Allah		lütfundan	
muzafun ileyh	car-mecrur	sıla; cüm. fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	haber, fiili muzari	mübteda	atıf h.	h. cer, mecrur isim

38. Ki Allah, onlara yaptıkları şeylerin en güzeliyle karşılık versin ve lütfundan onlara arttırsın (çünkü bunun için endişe duyarlar). Allah dileyen/dilediği kimseyi hesapsız rızıklandırır.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ

oraya geldiğinde	Nihayet	su	susayan	onu zanneder	düz arazideki	serap gibidir	işleri	İnkar edenlerin			
şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, fiili mazi, mef'ul	ibtida h.	ikinci mef'ul	fail	(سَرَابٍ)'in sıfatı; muzari fiil + mef'ul	car-mecrur	haber: şibhi cümle	mübteda	sıla; mazi fiil, fail	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	

(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi: isim cümlesi

﴿ 39 ﴾ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ ۗ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

hesabı	çabuk görendir	Allah		hesabını	ona yerine getirir	orada	Allah'ı	bulur		hiçbir şey	bulamaz
muzafun ileyh,	haber, muzaf	mübteda	başlama h.	ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, mef'ul	mekan zarfı	mef'ul	fiili mazi	atıf h.	ikinci mef'ul	c.şart; cahd-ı mutlak f., mef'ul

39. İnkar edenlerin işleri düz arazideki serap gibidir. Susayan kimse onu su zanneder, nihayet ona geldiğinde bir şey bulamaz. (Aynı şekilde serap gibi ahirette de yaptıklarının karşılığını bulacağını sanır, ancak) yanında Allah'ı bulur ve O da hesabını yerine getirir. Allah hesabı çabuk görendir.

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ۚ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ ۚ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا ۗ

Veya	karanlıklar gibidir	bir denizdeki	derin	örttüğü	dalgaların		dalgalar	onun üstünde.. vardır		bulutlar		(Onlar) karanlıklardır	birbirinin üstünde			çıkardığı zaman	elini	neredeyse		onu göremez
atıf h.	(سَرَابٍ)'e matuf, car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	sıfat	(بَحْرٍ)'in 2. sıfatı, muzari fiil, mef'ul	fail		mübteda, muhhar	haber mukaddem, şibhi cümle		mübteda, muahhar		(هي) (onlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	mübteda	şart ve zaman zarfı fiilu'ş-şart, fiili mazi	mef'ul	cevâbü'ş-şart; nefiy ve cezm h., fiili muzari, , (يَكَدْ)'in ismi (هُوَ) gizli zamiri	(يَكَدْ)'nin haberi, muzari fiil mef'ul	

(مَوْجٌ)'nin sıfatı; isim cümlesi

(ظُلُمَاتٌ)'ün sıfatı; isim cümlesi

(مَوْجٌ)'nin 2. sıfatı; isim c.

﴿ 40 ﴾ مِنْ نُورٍ ع لَهُ فَمَا نُورًا لَهُ اللَّهُ لَمْ يَجْعَلِ مَنْ وَ

nuru | onun | olmaz | nur | kendisi için | Allah | vermezse | kime |

zaid harfi cer, mübteda, muahhar | haber, mukaddem. | rabıta, nefiy h. | mef'ul | car-mecrur | fail | fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h. fiili muzari | şart ismi, mübteda | başlama h.

cevabü'ş-şart ; isim cümlesi. şart ve cevab cümleleri (مَن) mübtedasının haberidir

40. Veya (inkarcıların amelleri) dalgaların örttüğü derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. Üstünden dalgalar onun üstünden de bulutlar vardır (amellerini üstüste dalgalar ve dalgaların üstünde de sisli bulutlar örter); (Onlar) birbirinin üstünde karanlıklardır (yani karanlıklar içinde amelleri görülmez olur); insan elini çıkardığı zaman, neredeyse onu göremez. Allah kime nur vermezse artık onun nuru olmaz..

فِي السَّمَاوَاتِ مَنْ لَهُ يُسَبِّحُ اللَّهَ أَنَّ لَمْ تَرَ أَ

Göklerdeki | kimselerin | | tesbih ettiğini | Allah'ı | | görmedin mi |

sıla; şibhi cüm | fail, ismi mevsul | car-mecrur | (أَنَّ)'nin haberi; muzari fiil | (أَنَّ)'nin ismi | tekid ve nasb h. | cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h f. muzari | soru h.

(تَرَ)'nin mef'ulü; masdarı müevvel

وَ الْأَرْضِ وَ الطَّيْرُ صَافَّاتٍ ط كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَ تَسْبِيحَهُ ط

ve | yerde | , | kuşların | saflar halindeki | Her biri | bilmiştir | kendi duasını | ve | tesbihini

matuf | atıf h. | (مَن)'e matuf | Mübteda muahhar, muzaf | hal | mübteda | haber, fiil cümlesi ,tahkik h., fiili mazi | mef'ul, | atıf h. | matuf

﴿ 41 ﴾ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ

Allah | bilendir | şeyleri | onların yaptıkları

başlama h. | mübteda | haber | harfi cer, ismi mevsul | sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil

41. Göklerde ve yerdeki kimselerin, saflar halinde (uçan) kuşların Allah'ı tesbih ettiğini görmedin mi? Her biri kendi duasını ve tesbihini bilmiştir. Allah, onların yaptıklarını bilendir.

﴿ 42 ﴾ وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ج وَ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

Allah'ındır | hükümranlığı | Göklerin | ve | yerin | | Allah'adır | Dönüş

haber mukaddem, şibhi cümle | Mübteda muahhar, muzaf | muzafun ileyh | atıf h. | matuf | atıf h. | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda muahhar

42. Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. Dönüş Allah'adır.

أَ لَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ

Görmedin mi | ki | Allah | sürükler | bulutları | sonra

soru h. | cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari | tekid ve nasb h. | (أَنَّ)'nin ismi | (أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil | mef'ul | atıf h.

(تَرَ)'nin mef'ulü; masdarı müevvel

يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ج

bir araya getirir | aralarını | sonra | onu yapar | küme | Akabinde görürsün | yağmurun | çıktığını | aralarından

fiili muzari | zarf (muzaf+ muz.ileyh) | atıf h. | fiili muzari, mef'ul | ikinci mef'ul | atıf h., fiili muzari | mef'ul | fiili muzari | harfi cer, zarf mecrur isim

وَ يُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَ يَصْرِفُهُ

indirir | Gökten | dağlardan | içinde | dolu bulunan | isabet ettirir | onu | dileyene/dilediğine | çevirir

fiili muzari | harfi cer, mecrur isim | (يُنَزِّلُ) ile bağlantılı, harfi cer, mecrur isim | haber, mukaddem | (جِبَالٍ)'nin sıfatı, zaid harfi cer, mübteda | atıf h., fiili muzari | car-mecrur | sıla; fiili muzari | mef'ul, ismi ismi mevsul | atıf h. | fiili muzari mef'ul

عَنْ مَنْ	يَشَآءُ ط	يَكَادُ	سَنَا	بَرْقِهِ	يَذْهَبُ	بِالْأَبْصَارِ ط ﴿ 43 ﴾
	dilediğinden	nerdeyse	parıltısı	şimşeğinin	alır	gözleri
	sıla; fiili muzari / harfi cer, ismi mevsul	nâsih fiili muzari	(يَكَادُ)'nin ismi muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (ه): muz.ileyh	(يَكَادُ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	car-mecrur

43. Görmedin mi ki, Allah bulutları sürükler, sonra aralarını bir araya getirir (birleştirir); sonra onu küme yapar (üstüste yığar), akabinde aralarından yağmurun çıktığını görürsün. Gökten, içinde dolu bulunan dağlardan (dağ gibi bulutlar) indirir, onu dileyene/dilediğine isabet ettirir, dilediğinden de çevirir (uzak tutar). Şimşeğinin parıltısı neredeyse gözleri alır!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 354 ≻

(24 / NUR, 37 - 38 - 39 - 40):

(اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): adam, erkek [(اَلْبَيْعُ ‹ بَاعَ يَبِيعُ]: satış, alışveriş (اَلتِّجَارَةُ): ticaret, alışveriş, mal, ticari eşya (أَلْهَى يُلْهِي اِلْهَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) alıkoydu, meşgul etti, vazgeçirdi [(اَلْإِيتَاءُ ‹ أَتَى يَأْتِي]: (masdar) verme, getirme [(اَلْإِقَامُ ‹ أَقَامَ يُقِيمُ]: (masdar) namazı dosdoğru kılma (خَافَ يَخَافُ): (ecvef fiil) korktu (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ تَقَلُّبًا): (tefa'ul bâbı) çevrildi/ yer değiştirdi/ değişiklik yaptı (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs f.) karşılığını verdi [(اَلْأَحْسَنُ ‹ حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): fazl, lütuf, üstünlük, kerem (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(اَلْحِسَابُ ‹ حَاسَبَ]: (masdar) hesap, muhasebe (اَلْقَاعُ ج قِيعَةٌ): çukurda bulunan düz arazi (اَلسَّرَابُ): serap, hayal, aldanış (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, var saydı (اَلظَّمْآنُ): susuz, susuz kalmış, susamış (وَجَدَ يَجِدُ): (misal fiil) rastladı, buldu (وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nâkıs - tef'il) tamamen yerine getirdi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti [(اَلْحِسَابُ ‹ حَاسَبَ يُحَاسِبُ]: hesap, muhasebe (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çabuk (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, şirk, cehalet (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (اَللُّجِّيُّ): çok dalgalı, çok derin deniz (اَلْمَوْجُ): dalga (فَوْقَ): (zarf) üstünde (اَلسَّحَابُ): bulut (غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً): (nâkıs f.) kapladı, sardı (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al b.) çıkardı (بَعْضُ): bazı, birkısım, birisi (كَادَ يَكَادُ): (ecvef f.) neredeyse, az kalsın (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti

(24 / NUR, 41 – 42 - 43):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbit, tenzih ve takdis etti (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلصَّافَّةُ ج صَافَّاتٌ): (ism-i fâil) saf tutan, sıra yapan/ kanat açan (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı [(اَلْعَلِيمُ ‹ عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık/ mülk, mülkiyet [(اَلْمَصِيرُ (صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (أَزْجَى يُزْجِي إِزْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) sürükledi, yürüttü, kolayca sürdü (اَلسَّحَابُ): bulut (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلَّفَ يُؤَلِّفُ تَأْلِيفًا): (tef'il bâbı) telif etti, biraraya getirdi, birbirine kattı (اَلْخَلَلُ ج خِلاَلٌ): aralık, ara, gedik, yarık (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلرُّكَامُ): küme, tabaka, yığın (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْوَدْقُ): yağmur (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْبَرَدُ): dolu (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti (اَلسَّنَا): ışık, aydınlık, parıltı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef - mehmuz) diledi, istedi (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (كَادَ يَكَادُ): (ecvef f.) neredeyse, az kalsın (اَلْبَرْقُ ج بُرُوقٌ): şimşek, yıldırım (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): giderdi, izale etti

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 355 (NUR : 44 – 53) ≻

﴿ 44 ﴾ يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ ط إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ

çevirir	Allah	geceyi	ve	gündüzü	Doğrusu	bunda vardır	ibretler	gözlerin sahipleri için
fiili muzari	fail	mef'ul	atıf h.	matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	harfi cer, mecrur isim, muzaf / muzafun ileyh

44. Allah (birbiri ardınca) geceyi ve gündüzü çevirir. Doğrusu, gözlerin sahipleri (görebilenler) için bunda ibretler vardır.

وَ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ ج فَمِنْهُمْ

Allah	yaratmıştır	her	canlıyı	sudan	Artık onlardan
mübteda	haber, mazi fiil	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim	atıf h.+ haber mukaddem

مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ ج وَ مِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ ط يَخْلُقُ

kimi	yürür	karnı üzerinde	atıf h.	onlardan	kimi	yürür	dört ayak üzerinde	yaratır	başlama h.
mübteda, muahhar, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	h. cer, mecrur isim		haber, mukaddem	mübteda, muahhar, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	h. cer, mecrur isim	fiili muzari	

مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ ج وَ مِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

kimi	yürür	iki ayak üzerinde	atıf h.	onlardan	kimi	yürür	herşeye	Kadir'dir	
mübteda, muahhar, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	harfi cer, tesniye ismin mecrur hali		haber, mukaddem	mübteda, muahhar, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	muzafun ileyh / harfi cer, mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	

﴿ 45 ﴾ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ط إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Allah	şeyi	dilediği	şüphesiz	Allah	herşeye	Kadir'dir		
fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	muzafun ileyh / harfi cer, mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi		

45. Allah her canlıyı sudan yaratmıştır. Artık onlardan kimi karnı üzerinde yürür (sürünür), kimi iki ayak üzerinde yürür, kimi dört ayak üzerinde yürür. Allah dilediğini yaratır, Allah şüphesiz herşeye Kadir'dir.

﴿ 46 ﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ ط وَ اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

And olsun	indirdik	ayetler	açıklayıcı	başlama h.	Allah	iletir	kimseyi	dileyen/dilediği	yola	doğru
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	sıfat		mübteda	haber, muzari fiil	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, mecrur

46. And olsun ki, açıklayıcı ayetler indirdik. Allah (geçmişte yaptıklarını değerlendirerek) dilediğini/dileyeni doğru yola iletir.

وَ يَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ أَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى

başlama h.	derler	inandık	Allah'a	ve	Peygamber'e	ve	itaat ettik	sonra	yüz çevirir
	fiili muzari+ fâil	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	fiili muzari

﴿ 47 ﴾ وَ مَا أُولٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ط ذٰلِكَ مِنْ بَعْدِ مِنْهُمْ فَرِيقٌ

bir grub	onlardan	bütün bunlardan sonra		hal vavı	değillerdir	İşte bunlar	asla mü'minler
fail	(فَرِيقٌ)'un sıfatı	muzafun ileyh, işaret ismi	harfi cer, zarf ismi, muzaf		nefiy h.	(مَا)'nın ismi	harfi cer zaid (tekit için gelmiştir), (مَا)'nın haberi

47. (Bazı kişiler ve münafıklar): "Allah'a ve Peygamber'e inandık ve itaat ettik" derler; sonra onlardan bir grub bütün bunlardan sonra yüz çevirir. İşte bunlar asla mü'min değillerdir.

وَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ

çağırıldıkları zaman	Allah'a	ve	Peygamberine	hüküm vermesi için	Aralarında
şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, meçhul fiili muzari, nâibi fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	zarf (muzaf+ muz.ileyh)

﴿ 48 ﴾ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ

Birde bakmışsın ki	bir grup	onlardan	yüz çevirmektedir
iza fücâiye (ismin önünde geldiği için sürpriz edatı)	mübteda	car-mecrur	haber

üstteki (إِذَا)'nin cevâbü'ş-şartı; isim cümlesi

48. Aralarında hüküm vermek üzere Allah'a ve peygamberine çağırıldıkları zaman, bir de bakmışsın ki bir grub yüz çevirmektedir.

﴿ 49 ﴾	مُذْعِنِينَ ط	إِلَيْهِ	يَأْتُوٓا	الْحَقُّ	لَهُمُ	يَكُنْ	إِنْ	وَ
	boyun eğerek	ona	gelirler	hak	kendi lehlerine	olur	ise	
	hal	car-mecrur	cevâbü'ş-şart, f. muzari, fail	(يَكُن)' ün muahhar ismi, merfu	(يَكُن):'nin haber mukaddemi	fiilu'ş-şart; nâsih fiili muzari	cezmeden şart h.	atıf h.

49. Ama hak kendi lehlerine olursa (kendilerinden tarafa ise), boyun eğerek (itaatla koşa koşa) gelirler.

أَنْ يَحِيفَ	يَخَافُونَ	أَمْ	ارْتَابُوا	أَمِ	مَرَضٌ	فِي قُلُوبِهِمْ	أَ
haksızlık yapacağından	korkuyorlar	yahut	şüphelendiler	yoksa	hastalık	kalplerinde var	mı
(يَخَافُونَ)'nin mef'ulü, masdar ve nasb h., fiili muzari	fiili muzari+fâil	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	mübteda, muahhar	haber, mukaddem, şibhi cümle	soru h.

﴿ 50 ﴾	الظَّالِمُونَ ع	هُمُ	أُولَٰئِكَ	بَلْ	رَسُولُهُ ط	وَ	عَلَيْهِمْ	اللَّهُ
	zalimdirler		onlar	Hayır	peygamberi'nin	ve	onlara	Allah'ın
	haber	fasıl zamiri	mübteda	idrab h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	fail

50. Kalplerinde hastalık mı var, yoksa şüphelendiler mi, yahut Allah'ın ve peygamberi'nin onlara haksızlık yapacağından mı korkuyorlar? Hayır; onlar (sadece) zalimdirler.

رَسُولِهِ	وَ	إِلَى اللَّهِ	إِذَا دُعُوا	الْمُؤْمِنِينَ	قَوْلَ	كَانَ	إِنَّمَا
peygambere	ve	Allah'a	çağırıldıkları vakit	müminlerin	sözü	olmuştur	ancak
matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	şart ve zaman zarfı, meçhul fiili mazi, nâibi fail	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, muzaf	fiili mazi, nâsih	hasr edatı

﴿ 51 ﴾	الْمُفْلِحُونَ	هُمُ	أُولَٰئِكَ	وَ	وَأَطَعْنَا ط	وَ	سَمِعْنَا	أَنْ يَقُولُوا	بَيْنَهُمْ	لِيَحْكُمَ
	kurtuluşa erenlerdir		İşte onlar		itaat ettik	ve	İşittik	demek	aralarında	hüküm vermesi için
	haber	fasıl zamiri	mübteda	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	fiili mazi, fail	(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	zarf (muzaf+ muz.ileyh)	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari

51. Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve peygambere çağırıldıkları zaman mü'minlerin sözü ancak: "İşittik ve itaat ettik" demek olmuştur, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

وَ	رَسُولَهُ	وَ	اللَّهَ	يُطِعِ	مَنْ	وَ
,	Peygamberine	ve	Allah'a	itaat ederse	kim	
atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	fiilu'ş-şart; meczum fiili muzari (geçiş için harekeli)	mübteda, cezmeden şart ismi	başlama h.

﴿ 52 ﴾	الْفَائِزُونَ	هُمُ	فَأُولَٰئِكَ	يَتَّقْهِ	وَ	اللَّهَ	يَخْشَ
	kurtulup kazananlardır		işte onlar	O'ndan sakınırsa	ve	Allah'tan	korkarsa
	haber	fasıl zamiri	rabıta+ cevâbü'ş-şart; mübteda	matuf, meczum fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ul	matuf, illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari

cevâbü'ş-şart, şart ve cevab cümleleri. (مَن) mübtedasının haberi

52. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah'tan korkarsa ve O'ndan sakınırsa, işte onlar kurtulup kazananlardır.

لَيَخْرُجُنَّ ط	أَمَرْتَهُمْ	لَئِنْ	أَيْمَانِهِمْ	جَهْدَ	بِاللَّهِ	أَقْسَمُوا	وَ
kesinlikle çıkacaklarına	kendilerine emredersen	Eğer	yeminlerinin	(en) ağırıyla	Allah'a	yemin ettiler	
cevâbü'ş-şart; kasem h. (ya da tekit lamı), tekit nun'u birleşmiş fail	fiilu'ş-şart; fiili mazi fail, mef'ulün bih	yemin lamı, cezmeden şart h.	muzafun ileyh, (هِمْ): muzafun ileyh	mef'ulü mutlak nâibi, muzaf {yani (أَقْسَمُوا إقسامَ اجتهاد) (olabildiğince güçlü bir yeminle yemin ettiler)}	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	atıf h.

قُلْ	لاَ تُقْسِمُوا ج	طَاعَةٌ	مَعْرُوفَةٌ ط	إِنَّ	اللَّهَ	خَبِيرٌ	بِمَا	تَعْمَلُونَ ﴿ 53 ﴾
De ki	Yemin etmeyin	itaat etmektir	örf üzere	şüphesiz	Allah	haberdardır	şeylerden	yapmakta olduğunuz
emir fiili	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari+ fail	(امركُم) (sizin vazifeniz ya da işiniz) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	sıfat	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil

53. Eğer kendilerine emredersen, kesinlikle (savaşa) çıkacaklarına yeminlerinin (en) ağırıyla (bütün güçleriyle) yemin ettiler. De ki: "Yemin etmeyin; (Size düşen) örf üzere (iyi bir şekilde) itaattir. Allah yapmakta olduğunuz şeylerden şüphesiz haberdardır."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 355 ≻

(24 / NUR, 44 - 45 - 46 – 47 - 48):

(قَلَّبَ يُقَلِّبُ تَقْلِيبًا): (tef'il bâbı) çevirdi/ evirip çevirdi, muhtelif suretlerde arzetti (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلْعِبْرَةُ): ibret, ders alma (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı, yolundan gitti (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (اَلْاَرْبَعَةُ ث اَلْاَرْبَعُ): dört

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(قَدَرَ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمُبَيِّنَةُ ج مُبَيِّنَاتٌ): (ism-i fâil) açık olan veya açıklayıcı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, doğru yola soktu, iletti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef – mehmuz) diledi, istedi

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü, kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz

(اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre, güruh

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi (بَعْدِ): (zarf) sonra

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) istedi, çağırdı/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi/ isimlendirdi/ teşvik etti

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(24 / NUR, 49 - 50 - 51 – 52 – 53):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْمُذْعِنُ ج مُذْعِنُونَ): (ism-i fâil) çabucak boyun eğip itaat gösteren

(اَلْمَرَضُ): hastalık/ mecazen: manevi hastalık (اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (iftiâl b.) şüphe etti (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu

(حَافَ يَحِيفُ حَيْفًا): (ecvef f.) hükümde meyl gösterdi, haksızlık etti, taraf tuttu (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) istedi, çağırdı/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef - if´al) itaat etti, emre uydu, bağlılık gösterdi, muvafakat etti (بَيْنَ): (zarf) arasında

(خَشِيَ يَخْشَى): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti (اَلْفَائِزُ ج فَائِزُونَ): (ism-i fâil) kurtulan, kurtuluşa eren, kazanan

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (اَلْجَهْدُ ج جُهُودٌ): çaba, gayret, güç, ceht (اَلطَّاعَةُ): itaat, boyun eğme

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin/ sağ el/ sağ/köle, cariye (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l fa) emretti (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

[(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفَةُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 356 (NUR : 54 – 58) ≻

قُلْ	أَطِيعُوا	اللَّهَ	وَ	أَطِيعُوا	الرَّسُولَ ج	فَإِنْ
De ki	itaaat edin	Allah'a	,	itaat edin	Peygambere	Eğer
emir fiili	emir fiili, fail	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fail	mef'ul	atıf h., cezmeden şart h.

تَوَلَّوْا	فَإِنَّمَا	عَلَيْهِ	مَا	حُمِّلَ	وَ	عَلَيْكُمْ
yüz çevirirseniz	ancak	ona gerekir	şey	yüklenen	ve	size gerekir
fiilu'ş-şart; fiili muzari, fail	rabıta, hasr edatı	haber, mukaddem	mübteda, muahhar	sıla; cüm. meçhul fiili mazi	Atıf h.	haber mukaddem.

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

مَا	حُمِّلْتُمْ ط	وَ	إِنْ	تُطِيعُوهُ	تَهْتَدُوا ط	وَ
şey	yüklendiğiniz		Eğer	O'na itaat ederseniz	doğru yolu bulursunuz	
mübteda, muahhar, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm., nâibi fail	atıf h.	cezmeden şart h.	fiilu'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	cevâbü'ş-şart; fiili muzari, fail	atıf h.

مَا	عَلَى الرَّسُولِ	إِلاَّ	الْبَلاَغُ	الْمُبِينُ	﴿ 54 ﴾
	Peygambere düşmez	başkası	tebliğden	apaçık	
nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	istisna h.	mübteda, muahhar	sıfat	

54. De ki: "Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin." Eğer yüz çevirirseniz, ona (Peygamber'e) kendisine yüklenen ve size de kendinize yüklenen şey gerekir (Peygamber'e yüklenenin sorumluluğu ona, size tebliğ edilenin sorumluluğu da size aittir). Eğer O'na itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz, Peygambere apaçık tebliğden başkası düşmez.

وَعَدَ	اللَّهُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	مِنْكُمْ	وَ	عَمِلُوا
söz vermiştir	Allah	kimselere	inanan	sizden	ve	işleyenlere
fiili mazi	fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail

الصَّالِحَاتِ	لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ	فِي الْأَرْضِ	كَمَا	اسْتَخْلَفَ	الَّذِينَ	مِن قَبْلِهِمْ ص
faydalı işler	onları kesinlikle halef kılacağına	yeryüzünde	gibi	halef kıldığı	kimseleri	onlardan önceki
mef'ul	yemin cevabı lâmı, tekit nun'u birleşmiş fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, masdar h.	fiili mazi	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.

وَ	لَيُمَكِّنَنَّ	لَهُمْ	دِينَهُمُ	الَّذِي	ارْتَضَى	لَهُمْ
	kesinlikle yerleştirip sağlamlaştıracağına	onlar için	dinlerini	razı olup seçtiği		kendileri için
atıf h.	yemin cevabı lâmı, tekit nun'u birleşmiş fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur

وَ	لَيُبَدِّلَنَّهُمْ	مِنْ بَعْدِ	خَوْفِهِمْ	أَمْنًا ط	يَعْبُدُونَنِي	لاَ يُشْرِكُونَ
	onları kesinlikle çevireceğine	ardından	korkularının	emniyete	onlar Bana kulluk eder	ortak koşmadan
atıf h.	yemin cevabı lâmı, tekid nun'una birleşmiş f. muzari, mef'ul	harfi cer, (بَعْدِ): zarf, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh.	ikinci mef'ul	(يُبَدِّلَنَّهُمْ)'deki mef'ul zamirden hal; fiil cüm.: fiili muzari+fâil+mef'ul	(يَعْبُدُونَ) fiilinin failinden hal; nefy-i istikbal fiil cümlesi nefiy h., fiili muzari+fâil

﴿ 55 ﴾	الْفَاسِقُونَ	هُمُ	فَأُولَئِكَ	ذَلِكَ	بَعْدَ	كَفَرَ	مَنْ	وَ	شَيْئًا ط	بِي
	fasıklardır		artık işte onlar	Bundan	sonra	inkar ederse	Kim		hiçbirşeyi	Bana
	haber	fasıl zamiri	cevâbü'ş-şart için rabıta, mübteda	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	fiili mazi	mübteda, cezmeden şart ismi	atıf h.	mef'ul	car-mecrur

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

55. Allah, sizden inanan ve faydalı iş işleyenlere, onlardan önceki kimseleri halef kıldığı gibi, onları da kesinlikle yeryüzünde halef kılacağına, kendileri için razı olup seçtiği dinlerini kesinlikle yerleştirp sağlamlaştıracağına, korkularının ardından onları emniyete çevireceğine (dair) söz vermiştir. (Zira) onlar hiçbirşeyi Bana ortak koşmadan Bana kulluk ederler. Bundan sonra kim inkar ederse, işte onlar artık fasıklardır (yoldan çıkmış olanlardır).

الرَّسُولَ	أَطِيعُوا	وَ	الزَّكَاةَ	آتُوا	وَ	الصَّلَاةَ	أَقِيمُوا	وَ
peygambere	itaat edin	ve	zekatı	verin	,	Namazı	kılın	
mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.

مُعْجِزِينَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	لَا تَحْسَبَنَّ ﴿56﴾		تُرْحَمُونَ	لَعَلَّكُمْ	
aciz bırakacaklarını	inkar eden	kimselerin	sakın sanma		merhamet edilir	Belki size	
ikinci mef'ul	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	tekit edilmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari		(لَعَلَّ)'nin haberi, meçhul fiili muzari+ naibi fâil	tereci (umut) ve nasb h., (كُمْ): (لَعَلَّ)'nin ismi	

﴿57﴾ الْمَصِيرُ ع	لَبِئْسَ	وَ	النَّارُ ط	مَأْوَاهُمُ	وَ	فِي الْأَرْضِ ج		
dönüştür	Ne kötü		ateştir	sığınakları		yeryüzünde		
fail	kasem h., fiili mazi (zem ifade eder)	atıf h.	haber	mübteda	başlama h.	harfi cer, mecrur isim		

56. Namazı kılın, zekatı verin ve peygambere itaat edin. (Böylelikle) belki size merhamet edilir. **57**. İnkar edenlerin, (bizi) yeryüzünde aciz bırakacaklarını sanma. Varacakları yer ateştir. Ne kötü dönüştür!

أَيْمَانُكُمْ	مَلَكَتْ	الَّذِينَ	لِيَسْتَأْذِنْكُمُ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
ellerinizin	sahip olduğu	kimseler	sizden izin istesin	Ey inananlar!		
fail	sıla; mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	emr-i gâib; lâmu'l emr, fiili muzari, mef'ul	sıla; mazi fiil cüm., fail	sıfat, ismi mevsul	nida h.,münada nasb mah., tenbih h.

مَرَّاتٍ ط	ثَلَاثَ	مِنْكُمْ	الْحُلُمَ	لَمْ يَبْلُغُوا		الَّذِينَ	وَ	
defa	üç	sizden	büluğ çağına	ulaşmamış		kimseler	ve	
muzafun ileyh	mef'ul mutlak nâibi, muzaf	car-mecrur	mef'ul	sıla; fiil cüm.; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, fail,		matuf, ismi mevsul	atıf h.	

ثِيَابَكُمْ	تَضَعُونَ	حِينَ	وَ	الْفَجْرِ	صَلَاةِ	مِنْ قَبْلِ
elbiselerinizi	çıkarıp koyduğunuz	an		sabah	namazından	önce
mef'ul	fiili muzari+fâil, fiil cümlesi muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh	muzafun ileyh, bir sonraki isim için muzaf	h. cer, zarf mecrur, muzaf

لَكُمْ ط	عَوْرَاتٍ	ثَلَاثُ	الْعِشَاءِ قف	صَلَاةِ	مِن بَعْدِ	وَ	مِنَ الظَّهِيرَةِ	
sizin	açık obileceğiniz	(Bunlar) üç vakittir	yatsı	namazından	sonra	ve	öğle (sıcağından)	
car-mecrur	muzafun ileyh	(هَذِهِ) (Bunlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haber	muzafun ileyh	muzafun ileyh	harfi cer, zarf mecrur	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	

بَعْدَهُنَّ ط	جُنَاحٌ	عَلَيْهِمْ	لَا	وَ	عَلَيْكُمْ	لَيْسَ
Bunların dışında	bir günah	onlara	yoktur	ve	size	yoktur
zaman zarfı	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	car-mecrur	nefiy h.	atıf h	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	nâsih fiili mazi

كَذٰلِكَ	بَعْضٍ ط	عَلَى	بَعْضُكُمْ	عَلَيْكُمْ	طَوَّافُونَ
böylece	birbirinize			sizin yanınıza	girip çıkarlar, dolaşırlar
car-mecrur	haber, şibhi cümle	harfi cer	mübteda	car-mecrur	(هُمْ)(onlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi
	(طَوَّافُونَ) cümlesinden bedel				

﴿58﴾	حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ	الْآيَاتِ ط	لَكُمُ	اللَّهُ	يُبَيِّنُ
	Hakim'dir	Alim'dir	Allah		ayetleri	size	Allah	açıklar
	İkinci haber	haber	mübteda	başlama h.	mef'ul	car-mecrur	fail	fiili muzari

58. Ey inananlar! Ellerinizin sahip olduğu kimseler (köleler) ve sizden büluğ çağına ulaşmamış olanlar, (günde) üç defa; sabah namazından önce, öğle (sıcağın)dan elbiselerinizi çıkardığınız zaman (soyunduğunuzda) ve yatsı namazından sonra yanınıza gireceklerinde izin istesinler. Bunlar, sizin açık olabileceğiniz üç vakittir. Bu vakitlerin dışında size de, onlara da bir günah yoktur. (Onlar) sizin yanınıza, birbirinize girip çıkarsınız (birbirinizi dolaşmanızda odalarınıza girip çıkmakta mahzur yoktur). Allah size ayetleri böylece açıklar. Allah Alim'dir, Hakim'dir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 356 ≻

(24 / NUR, 54 - 55):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uydu, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(حَمَّلَ يُحَمِّلُ تَحْمِيلاً): (tef'il b.) yükledi veya yüklenilmesini teklif etti (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, isal, iblağ/ kifayet, yeterli oluş

(اهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl b.) hidayete erdi/ ulaştı/ tanıdı, buldu [(اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı (قَبْلُ): (zarf) önce

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(اسْتَخْلَفَ يَسْتَخْلِفُ اِسْتِخْلاَفًا): (istif'âl bâbı) yerine geçirdi, halef kıldı, halife tayin etti, tasarruf hakkı verdi

(مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il bâbı) yerleştirdi, sağlamlaştırdı/ imkan verdi/ kadri yüce kıldı (اَلْأَمْنُ): emniyet, korkusuzluk

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza, şeriat, inkıyad, bağlılık (اِرْتَضَى يَرْتَضِي اِرْتِضَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, hoşnud oldu, tercih etti

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tahrif etti, birbirine bedel kıldı [(اَلْخَوْفُ (خَافَ يَخَافُ]: korku

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al b.) (Allah'a) ortak koştu

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): imandan çıktı, inanmadı, inkâr etti (اَلْفَاسِقُونَ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, kâfir, inkârcı (بَعْدَ): (zarf) sonra

(24 / NUR, 56 - 57):

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) doğruca kıldı/ yerleşti, ikamet etti/ ikame etti/ kaldırdı

(آتَى يُؤْتِي إِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, ta ki, diye

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik/ doğruluk/ düzen (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi

(اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ism-i fâil) aciz bırakan (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü

[(اَلْمَأْوَى (أَوَى يَأْوِي): sığınak, barınak [(اَلْمَصِيرُ (صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

(24 / NUR, 58):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı (اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'âl bâbı) izin istedi

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): cariye veya köleye sahip oldu, eli altında oldu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): cariye veya köle/ sağ/ yemin

(اَلْحُلُمُ ج اَحْلاَمٌ): büluğ (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلثَّلاَثُ ث ثَلاَثَةٌ): üç (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْفَجْرُ): fecir, tan yeri'nin ağarması (اَلظَّهِيرَةُ): gündüzün en aydınlık vakti, öğle vakti

(وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal f.) çıkarttı, bıraktı/ indirdi/ koydu, hüküm koydu (اَلْحِينَ): tahditsiz olarak vakit, zaman, an

(اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْعِشَاءُ): gece karanlığı'nın başlangıcı, yatsı (اَلْعَوْرَةُ ج عَوْرَاتٌ): avret yeri

(اَلطَّوَّافُ ج طَوَّافُونَ): dönüp dolaşan, girip çıkan, gezeleyen (لَيْسَ): (camid fiil) değildir, yok

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur (بَعْضُ): bazı, bazısı, biri, birisi

[(اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli muhkem, sağlam

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 357 (NUR : 59 – 61) ≻

وَ	إِذَا بَلَغَ	الْأَطْفَالُ	مِنْكُمُ	الْحُلُمَ	فَلْيَسْتَأْذِنُوا	كَمَا
	ulaştıkları zaman	Çocuklar	sizden olan	büluğ çağına	artık izin istesinler	gibi
başlama h.	şart ve zaman zarfı, fiili mazi	fail	car-mecrur	mef'ul	rabıta, lâmu'l emr, fiili muzari fail	harfi cer, masdar h.

اسْتَأْذَنَ	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	كَذٰلِكَ	يُبَيِّنُ	اللّٰهُ	لَكُمْ
izin istemesi		kendilerinden öncekilerin (büyüklerinin)	böylece	açıklar	Allah	size
fiili mazi	fail, işmi mevsul	sıla; şibhi cüm.	car-mecrur	fiili muzari	fail	car-mecrur

آيَاتِهِ ط	وَ	اللّٰهُ	عَلِيمٌ	حَكِيمٌ	﴿ 59 ﴾
ayetlerini		Allah	bilendir	Hakim'dir	
mef'ul	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber	

59. Sizden olan çocuklar (yani çocuklarınız) büluğ çağına ulaştıkları zaman, kendilerinden öncekilerin (büyük kardeşlerinin) izin istediği gibi, artık onlar da izin istesinler. Allah size ayetlerini böylece açıklar. Allah Alim'dir, Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

وَ	الْقَوَاعِدُ	مِنَ النِّسَاءِ	الّٰتِي	لاَ يَرْجُونَ	نِكَاحًا	فَلَيْسَ
	oturmakta olanlar	kadınlardan		Evlenme ümidi kalmayan		artık yoktur
başlama h.	mübteda	harfi cer, mecrur isim	sıfat, ismi mevsul	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul	rabıta (zaid de denmiştir) + (الْقَوَاعِدُ) mübtedasının haberi

عَلَيْهِنَّ	جُنَاحٌ	أَنْ يَضَعْنَ	ثِيَابَهُنَّ	غَيْرَ	مُتَبَرِّجَاتٍ	بِزِينَةٍ ط
onlara	bir günah	çıkarmalarında	dış elbiselerini	göstermeksizin		süslerini
(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	(لَيْسَ)'nin ismi	masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul	(يَضَعْنَ)'deki fail zamir nun'un nisveden hal, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur

وَ	أَنْ يَسْتَعْفِفْنَ	خَيْرٌ	لَهُنَّ ط	وَ	اللّٰهُ	سَمِيعٌ	عَلِيمٌ	﴿ 60 ﴾
atıf h.	sakınmaları	daha iyi olur	kendileri için	başlama h	Allah	işitir	bilir	
	mübteda; masdarı müevvel	haber	car-mecrur		mübteda	haber	ikinci haber	

60. Evlenme ümidi kalmayan kadınlardan ihtiyarlayıp oturmakta olanlara (hayızdan ve çocuk yapmakdan kesilecek yaşa gelmiş ihtiyar kadınlara), süslerini göstermeksizin, dış elbiselerini çıkarmalarında bir günah yoktur; ama sakınmaları kendileri için daha iyi olur. Allah işitir ve bilir.

لَيْسَ	عَلَى الْأَعْمَى	حَرَجٌ	وَ	لاَ	عَلَى الْأَعْرَجِ	حَرَجٌ
yoktur	köre	zorluk ya da vebal		yoktur	topala	zorluk
fiili mazi nâsih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	atıf h.	nefiy h.	haber mukaddem	mübteda, muahhar

وَ	لاَ	عَلَى الْمَرِيضِ	حَرَجٌ	وَ لاَ	عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ	أَنْ تَأْكُلُوا
atıf h.	yoktur	Hastaya da	zorluk	yoktur	size de	(yemek) yemenizde
	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda, merfu	başlama h. nefiy h.,	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda, muahhar

مِنْ بُيُوتِكُمْ	أَوْ	بُيُوتِ	آبَائِكُمْ	أَوْ	بُيُوتِ	أُمَّهَاتِكُمْ
Evlerinizden	veya	evlerinden	babalarınızın	veya	evlerinden	annelerinizin
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh	atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh

أَوْ	أَخَوَاتِكُمْ	بُيُوتِ	أَوْ	إِخْوَانِكُمْ	بُيُوتِ	أَوْ
veya	kız kardeşlerinizin	evlerinden	veya	erkek kardeşlerinizin	evlerinden	veya
atıf h.	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, (كُمْ):muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.

بُيُوتِ	أَوْ	عَمَّاتِكُمْ	بُيُوتِ	أَوْ	أَعْمَامِكُمْ	بُيُوتِ
evlerinden	veya	halalarınızın	evlerinden	veya	amcalarınızın	evlerinden
matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	matuf, muzaf

مَا	مَلَكْتُمْ	أَوْ	خَالَاتِكُمْ	بُيُوتِ	أَوْ	أَخْوَالِكُمْ
sahip olduklarınızın		veya	teyzelerinizin	evlerinden	veya	dayılarınızın
sıla; mazi fiil cüm., fail	matuf, ismi mevsul	atıf h.	muzafun ileyh,, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ):muz. ileyh	matuf,, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ):muz. ileyh.

أَنْ تَأْكُلُوا	جُنَاحٌ	عَلَيْكُمْ	لَيْسَ	صَدِيقِكُمْ ط	أَوْ	مَفَاتِحَهُ
yemenizde	bir günah	size	yoktur	dostlarınızın	ya da	anahtarlarına
masdar ve nasb h., f. muzari, fail	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	fiili mazi nâsih	matuf, muzaf, (كُمْ):muzafun ileyh	atıf h.	mef'ul

عَلَىٰٓ أَنْفُسِكُمْ	فَسَلِّمُوا	بُيُوتًا	فَإِذَا دَخَلْتُمْ	أَشْتَاتًا ط	أَوْ	جَمِيعًا
kendinize (ailenize)	hemen selam verin	evlere	girdiğiniz zaman	ayrı ayrı	veya	bir arada
harfi cer, mecrur isim	rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir fiili, fail	mef'ul, muzaf	atıf h., şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail	matuf	atıf h.	hal

يُبَيِّنُ	كَذٰلِكَ	طَيِّبَةً ط	مُبَارَكَةً	اللَّهِ	مِنْ عِنْدِ	تَحِيَّةً
açıklar	böylece	iyilik-güzellik	bereket	Allah	katından	esenlik (dileğiy)le
fiili muzari	car-mecrur	ikinci sıfat	sıfat	muzafun ileyh	h. cer, zarf mecrur, muzaf	mef'ulü mutlak nâibi, mevsuf

﴿ 61 ﴾	تَعْقِلُونَ ع	لَعَلَّكُمْ	الْآيَاتِ	لَكُمُ	اللَّهُ
	aklınızı kullanırsınız	Belki siz	ayetleri	size	Allah
	(لَعَلَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	mef'ul	car-mecrur	fail

61. Köre bir zorluk (güçlük, günah veya vebal) yoktur, topala zorluk yoktur, hastaya bir zorluk yoktur, size de (kendi) evlerinizden veya babalarınızın evlerinden veya annelerinizin evlerinden veya erkek kardeşlerinizin evlerinden veya kız kardeşlerinizin evlerinden veya amcalarınızın evlerinden veya halalarınızın evlerinden veya dayılarınızın evlerinden veya teyzelerinizin evlerinden veya anahtarlarına sahip olduklarınızın (bekçisi, hizmetlisi ya da koruyucusu olduğunuz evlerden), ya da (samimi) dostlarınızın evlerinden (izinsiz) yemek yemenizde bir zorluk (günah veya vebal) yoktur. Bir arada veya ayrı ayrı yemenizde de bir günah yoktur. Evlere girdiğiniz zaman, hemen kendinize (ailenize) Allah katından bereket, iyilik-güzellik esenlik (dileğiy)le selam verin. Allah size ayetleri, belki aklınızı kullanırsınız diye böylece açıklar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 357 ≻

(24 / NUR, 59):

(اَلْطِّفْلُ ج اَطْفَالٌ): çocuk (اَلْحُلُمُ ج اَحْلاَمٌ): büluğ (قَبْلُ): (zarf) önce

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti

(اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'âl bâbı) izin istedi (بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli muhkem, sağlam

(24 / NUR, 60):

(اَلْقَاعِدَةُ ج قَوَاعِدُ): (ism-i fâil) hayızdan ve çocuk yapmaktan kesilecek yaşa gelmiş kadın (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) ümit etti, umdu (لَيْسَ): (camid fiil) değildir, yok (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur

[(نَكَحَ يَنْكِحُ) اَلنِّكَاحُ]: nikah (buradaki nikah evlilik yapabilecek varlığa sahip olmadır)

(وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) çıkarttı/ indirdi, alçalttı/ bıraktı/ koydu, hüküm koydu (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise

(غَيْرُ): başka, gayr, hariç, dışında, olmaksızın (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اَلْمُتَبَرِّجَةُ ج مُتَبَرِّجَاتٌ): (ism-i fâil) güzel yerlerini ve ziynetini erkeklere gösteren kadın (اَلزِّينَةُ): süs, ziynet

(اِسْتَعَفَّ يَسْتَعِفُّ اِسْتِعْفَافًا): (istif'âl bâbı) çekindi, iffetli davrandı [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma-i ilahiyeden) işitici

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(24 / NUR, 61):

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir, yok (اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (اَلْحَرَجُ): darlık, güçlük, zorluk, sıkıntı, meşakkat

(اَلْاَعْرَجُ ج عُرْجٌ): topal, aksak, vale, bacak (اَلْمَرِيضُ ج مَرْضَى): hasta (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l fa) yedi

(اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kendi, zat, kan, ruh, iç, kalp, idrak, nefis (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba

(اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (اَلْاَخُ ج اِخْوَانٌ): erkek kardeş (اَلْاُخْتُ ج أَخَوَاتٌ): kız kardeş (اَلْعَمُّ ج اَعْمَامٌ): amca

(اَلْعَمَّةُ ج عَمَّاتٌ): hala (اَلْخَالُ ج اَخْوَالٌ): dayı (اَلْخَالَةُ ج خَالاَتٌ): teyze (اَلْمِفْتَاحُ ج مَفَاتِيحُ): (ism-i alet) anahtar

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu/ eli altında oldu/ sahip kıldı/ gücü yetti

(اَلصَّدِيقُ): sadakatli, hakiki dost, samimi arkadaş (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur

(جَمِيعًا): (te'kid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü (اَلشَّتَّى ج اَشْتَاتٌ): müteferrik, dağınık, ayrı ayrı olan

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında [(حَيَّى يُحَيِّي) اَلتَّحِيَّةُ]: selam, selam verme

(سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا): (tef'il bâbı) selam verdi/ teslim oldu/ kurtardı/ selamete erdirdi/ ulaştırdı

(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş (اَلْمُبَارَكَةُ): (ism-i mef'ûl) hayırlı ve mübarek kılınan

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açık ve vazıh oldu, açıkladı, izah ve izhar etti (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl erdirdi, akıl etti



≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 358 (NUR : 62 – 64) ≻

إِنَّمَا	الْمُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	بِاللَّهِ	وَ	رَسُولِهِ
ancak	müminler	kimselerdir	inanan	Allah'a	ve	Peygamberine
hasr edatı	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf

وَ	إِذَا كَانُوا	مَعَهُ	عَلَىٰٓ أَمْرٍ	جَامِعٍ	لَّمْ يَذْهَبُوا	حَتَّىٰ	يَسْتَأْذِنُوهُ ط
	oldukları zaman	onunla beraber	bir iş üzerinde	toplu	gitmezler		ondan izin istemedikçe
atıf h.	şart ve zaman zarfı fiilu'ş-şart; nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانُوا)'nin haberi, şibhi cüm.	h. cer, mecrur isim	sıfat	cevâbü'ş-şart; cahd-ı mutlak fiil cüm.; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	gaye ve nasb h.	fiili muzari, fail, mef'ul

إِنَّ	الَّذِينَ	يَسْتَأْذِنُونَكَ	أُولَٰٓئِكَ	الَّذِينَ	يُؤْمِنُونَ
Doğrusu	kimseler	Senden izin isteyen	işte onlar	kimselerdir	inanan
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; fiili muzari+fâil, mef'ul	mübteda işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. fiili muzari+fâil

(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

بِاللَّهِ	وَ	رَسُولِهِ ج	فَإِذَا	اسْتَأْذَنُوكَ	لِبَعْضِ	شَأْنِهِمْ	فَأْذَنْ
Allah'a	ve	peygamberine	zaman	senden izin istedikleri	bazı işleri için		artık izin ver
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h., şart ve zaman zarfı	fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh, (هِمْ): muzafun ileyh	rabıta + cevâbü'ş-şart, emir cümlesi

لِمَنْ	شِئْتَ	مِنْهُمْ	وَ	اسْتَغْفِرْ	لَهُمُ	اللَّهَ ط
kimse için	dilediğin	onlardan	ve	bağışlanma dile	onlar için	Allah'tan
h.cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	car-mecrur	atıf h.	emir fiili	car-mecrur	mef'ul

إِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	رَّحِيمٌ	﴿ 62 ﴾
şüphesiz	Allah	bağışlar	merhamet eder	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

62. Mü'minler ancak Allah'a ve Peygamberine inanan, onunla (Peygamberle) beraber toplu(mla alakalı) bir iş üzerinde oldukları zaman, ondan izin istemedikçe gitmezler. Doğrusu senden izin isteyen kimseler, işte onlar, Allah'a ve peygamberine inananlardır. Bazı işleri için senden izin istedikleri zaman, artık onlardan dilediğin kimseye izin ver ve Allah'tan, onlar için bağışlanma dile. Allah şüphesiz bağışlar, merhamet eder.

لَا تَجْعَلُوا	دُعَآءَ	الرَّسُولِ	بَيْنَكُمْ	كَدُعَآءِ	بَعْضِكُمْ	بَعْضًا ط
tutmayın	çağrısını	Peygamberin	aranızda	çağrısı gibi	bazınınızın	bazısını
nehy-i hazır, nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	mef'ul,, muzaf	muzafun ileyh	mekan zarfı	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمْ): muzafun ileyh	(دُعَاء) masdarına mef'ul

قَدْ	يَعْلَمُ	اللَّهُ	الَّذِينَ	يَتَسَلَّلُونَ	مِنْكُمْ	لِوَاذًا ج	فَلْيَحْذَرِ
şüphesiz	bilir	Allah	kimseleri	sıvışıp kaytaran	sizden	saklanarak	o halde sakınsınlar
tahkik h.	fiili muzari	fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. fiili muzari+fâil	car-mecrur	mef'ulü mutlak naibi	rabıta+ emr-i gâib; lâmu'l emr, fiili muzari

الَّذِينَ	يُخَالِفُونَ	عَنْ أَمْرِهِ	أَنْ تُصِيبَهُمْ	فِتْنَةٌ	أَوْ	يُصِيبَهُمْ	عَذَابٌ	أَلِيمٌ
	muhalif hareket edenler	O'nun emri hakkında	onlara isabet etmesinden	bir belanın	veya	onlara isabet etmesinden	bir azabın	acı veren
	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil, fail, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	fail	atıf h.	matuf, fiili muzari, mef'ul	fail, mevsuf	sıfat

63. Peygamberin çağrısını, kendi aranızda bazınızın bazısını çağırması gibi tutmayın. Şüphesiz Allah, sizden (hutbede veya savaş durumunda birbirinizin arkasına) saklanarak sıvışıp kaytaranları bilir. O'nun emri hakkında muhalif hareket edenler, onlara (başlarına) bir belanın isabet etmesinden veya acı veren bir azabın onlara isabet etmesinden sakınsın.

أَلَآ	إِنَّ	لِلَّهِ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	
Dikkat edin! tenbih h.	Doğrusu tekid ve nasb h.	Allah'ındır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi	olanlar (إِنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul	göklerde sıla; şibhi cüm.	ve atıf h.	yerde matuf	

قَدْ يَعْلَمُ	مَآ	أَنْتُمْ	عَلَيْهِ ط	وَ	يَوْمَ	يُرْجَعُونَ	إِلَيْهِ	
gerçekten bilir tahkik h., f. muzari	şeyi mef'ul, ismi mevsul	sizin mübteda	üzerinde olduğunuz haber	ve atıf h.	günü zaman zarfı, muzaf	döndürüleceğiniz muzafun ileyh; fiil cümlesi	Ona car-mecrur	
	sıla; isim cümlesi							

فَيُنَبِّئُهُمْ	بِمَا	عَمِلُوا ط	وَ	اللَّهُ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمٌ	﴿ 64 ﴾
sonra da onlara haber verir atıf h., f. mazi faili mef'ul	şeyleri harfi cer, ismi mevsul	işledikleri sıla; cüm. fiili mazi, fail	başlama h.	Allah mübteda	herşeyi muzafun ileyh	car-mecrur	bilir haber	

64. Dikkat edin; göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. O, üzerinde bulunduğunuz şeyi (içinde yaşadığınız durumu) da, O'na döndürüleceğiniz günü de gerçekten bilir. Sonra da onlara işledikleri şeyleri haber verir. Allah herşeyi bilir.

سورة الفرقان (25)

(FURKAN (Ayırıcı) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 77 ayettir.)

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 358 - 365 (FURKAN : 1 – 2) ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

تَبَارَكَ	الَّذِي	نَزَّلَ	الْفُرْقَانَ	عَلَى عَبْدِهِ	لِيَكُونَ	لِلْعَالَمِينَ	نَذِيرًا لا	﴿ 1 ﴾
yüceler yücesidir fiili mazi	fail, ismi mevsul	indiren sıla; mazi fiil cüm., faili (هُوَ) gizli zamiri	Kuran'ı mef'ul	kuluna h. cer, mecrur isim, muzaf, (ه):muzafun ileyh, muttasıl zamir cer mah.	olması için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	alemlere car-mecrur (نَذِيرًا) ile bağlantılı	bir uyarıcı (يَكُونَ)'nin haberi	

1. Alemlere bir uyarıcı olması için kuluna Furkan'ı (hakkı batıldan ayıran Kuran'ı) indiren (Allah) yüceler yücesidir.

الَّذِي	لَهُ	مُلْكُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ
Ki o önceki ayette geçen ismi mevsulden bedel	Kendisi'nin olandır haber mukaddem, şibhi cümle	hükümranlığı mübteda, muahhar, muzaf	Göklerin muzafun ileyh	ve atıf h.	yerin matuf	atıf h.
	sıla; isim cüm.					

لَمْ يَتَّخِذْ	وَلَدًا	وَ	لَمْ يَكُنْ	لَهُ	شَرِيكٌ	فِي الْمُلْكِ	
edinmedi cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h, meczum f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri	çocuk mef'ul, mansub	atıf h.	yoktur cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., meczum, nâsih fiili muzari	kendisinin (يَكُنْ)'ün mukaddem haberi, şibhi cümle	ortağı (يَكُنْ)'ün muahhar ismi	hükümranlıkta harfi cer, mecrur isim	

وَ	خَلَقَ	كُلَّ	شَيْءٍ	فَقَدَّرَهُ	تَقْدِيرًا	﴿ 2 ﴾	
atıf h.	yarattı fiili mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri	herşeyi muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	akabinde onu takdir etti atıf h., fiili mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri, (ه): mef'ul	bir ölçüye göre mef'ulü mutlak		

2. Ki O, göklerin ve yerin hükümranlığı Kendisi'nin olandır, hiç bir çocuk edinmedi, hükümranlıkta ortağı yoktur, herşeyi yarattı ve akabinde bir ölçüye göre takdir etti (düzenledi, ölçü belirledi).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 358 ≻

(24 / NUR, 62):

(اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْجَامِعُ): biraraya getiren, toplu, birleştiren

(ذَهَبَ يَذْهَبُ ج ذَهَابًا): gitti (اِسْتَاْذَنَ يَسْتَاْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'âl bâbı) izin istedi (بَعْضُ): bazı, birkısım

(اَلشَّأْنُ ج شُؤُونٌ): hal, iş, durum (ehemmiyetli ve büyük işler ve durumlar için söylenir)

(اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz'el fa) izin verdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi

(اَلْغَفُورُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(24 / NUR, 63):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, hükmetti, tarattı, çevirdi [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: talep, istek, çağırma (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (بَعْضُ): bazı, bazısı, birkısım [(لاَذَ يَلُوذُ) اَللِّوَاذُ]: sığınma, saklanma

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (خَالَفَ يُخَالِفُ مُخَالَفَةً عَنْ): (müfâale bâbı) yüz çevirdi, geri döndü, muhalif hereket etti

(تَسَلَّلَ يَتَسَلَّلُ تَسَلُّلاً): (tefa'ul bâbı) gizlenerek gitti, kaytardı, sıvıştı (حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı, korkudan dolayı çekindi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef f., if'al b.) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitneye sebep olan, fitne/ sapıklık/ işkence/ harp/ günah/ imtihan

(اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(24 / NUR, 64):

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber veri, bildirdi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

≺ FURKAN SÛRESİ ≻

(25 / FURKAN, 1 - 2):

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu, şanı yüce oldu (ayette: yüceler yücesidir diye mana verilir) (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi [(فَرَقَ يَفْرِقُ) اَلْفُرْقَانُ]: (masdar) semavi kitap/ huccet/ nusrat (yardım)

(عَبْدَ): kul (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) tahdid ve tayin etti veya kaderini tayin etti/ hükmetti/ ölçüp biçti/ ayarladı

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 359 (FURKAN : 3 – 11) ≻

وَ	شَيْئًا	لاَ يَخْلُقُونَ	آلِهَةً	مِنْ دُونِهِ	اتَّخَذُوا	وَ
	birşey	yaratamayan	ilahlar	O'nu bırakıp	edindiler	
atıf h.	mef'ul, cümle sıfat	nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul, mevsuf	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	başlama h.

نَفْعًا	لاَ	وَ	ضَرًّا	لِأَنْفُسِهِمْ	لاَ يَمْلِكُونَ	وَ	يُخْلَقُونَ	هُمْ
ne de fayda vermeye		ve	ne zarar	kendilerine	güçleri yetmeyen		yaratılmış olan	kendileri
matuf	nefiy h.	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.	haber	mübteda

﴿ 3 ﴾ نُشُورًا	لاَ	وَ	حَيَاةً	لاَ	وَ	مَوْتًا	وَ	لاَ يَمْلِكُونَ
tekrar diriltmeye	ne de		hayat vermeye	ne		öldürmeye		güçleri yetmeyen
matuf	nefiy h.	atıf h.	matuf	nefiy h.	atıf h.	mef'ul	nefy-i istikbal; nefiy h., f.muzari +fâil	atıf h.

3. O'nu bırakıp, birşey yaratamayan, (üstelik) kendileri yaratılmış olan, kendilerine ne zarar ve ne de fayda vermeye güçleri yetmeyen (yani kendilerinden daha aciz); ne öldürmeye, ne diriltmeye ve ne de (ölümden sonra) tekrar diriltmeye güçleri yetmeyen ilahlar edindiler.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	إِنْ	هَذَا	إِلاَّ	إِفْكٌ	افْتَرَاهُ
	dedi	kimseler	İnkar eden	değil	Bu	başkası	bir iftiradan	onun uydurduğu
başlama h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	nefiy h.	mübteda	istisna h. (ya da hasr edatı)	haber, mevsuf	(إِفْكٌ)'ün sıfatı; mazi fiil cümlesi

﴿ 4 ﴾ زُورًا ج	وَ	ظُلْمًا	فَقَدْ جَاؤُوا	آخَرُونَ ج	قَوْمٌ	عَلَيْهِ	أَعَانَهُ	وَ
asılsız bir söz(l)e	ve	zulüm(l)e	Böylece geldiler	başka	bir topluluk	ona	yardım etti	
matuf	atıf h.	mef'ul	rabıta, tahkik h., fiili mazi, fail	(قَوْمٌ)'ün sıfatı	fail, mevsuf	car-mecrur	fiili mazi, mef'ul	atıf h.

4. İnkar edenler: "Bu (Kur'an) onun uydurduğu bir iftiradan başkası değildir, ona başka bir topluluk yardım etmiştir" dediler, böylece zulüm ve asılsız bir söz(l)e geldiler.

﴿ 5 ﴾ أَصِيلاً	وَ	بُكْرَةً	عَلَيْهِ	تُمْلَى	فَهِيَ	اكْتَتَبَهَا	الْأَوَّلِينَ	أَسَاطِيرُ	قَالُوا	وَ
akşam		sabah	kendisine	okunmaktadır	bunlar	yazdırdığı	öncekilerin masallarıdır		dediler	
matuf	atıf h.	zaman zarfı	car-mecrur	haber, meçhul fiili muzari	atıf h., mübteda	hal; fiili mazi cüm.	muz. ileyh	(هِيَ) (bunlar) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	f. mazi, fail	atıf h.

5. "Bu (ayetler) başkalarına yazdırdığı öncekilerin masallarıdır; böylece sabah akşam kendisine okunmaktadır" dediler.

وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	السِّرَّ	يَعْلَمُ	الَّذِي	أَنْزَلَهُ	قُلْ
ve	göklerdeki	sırrı	bilen		Onu indirmiştir	De ki
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	sıla; fiili muzari cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi, mef'ul	emir fiili

﴿ 6 ﴾ رَحِيمًا	غَفُورًا	كَانَ	إِنَّهُ	الْأَرْضِ ط
merhamet edendir	bağışlayandır	daima	Şüphesiz O	yerdeki
(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	matuf

6. De ki: "Onu, gökler ve yerdeki sırrı bilen indirmiştir. Şüphesiz O, daima bağışlayandır, merhamet edendir."

فِي الْأَسْوَاقِ ط	يَمْشِي	وَ	الطَّعَامَ	يَأْكُلُ	الرَّسُولِ	هَذَا	مَالِ	قَالُوا	وَ
sokaklarda	yürüyor		yemek	yiyor	peygambere	Bu	ne oluyor	dediler	
harfi cer, mecrur isim	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	hal: muzari fiil cüm.	bedel	haber	(مَا): mübteda, soru ismi, (لِ):harfi cer	fiili mazi, fail	başlama h.

﴿ 7 ﴾	نَذِيرًا لَّا	مَعَهُ	فَيَكُونَ	مَلَكٌ	إِلَيْهِ	أُنزِلَ	لَوْلَا
	bir uyaran	beraberinde	böylece olsaydı	bir melek	Ona	indirilseydi	olmaz mıydı
	(يَكُونَ)'nin haberi	zaman zarfı	fâ-i sebebiye+ fiili muzari, nasih, ismi gizli zamiri	nâibi fail	car-mecrur	meçhul fiili mazi	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}

7. "Bu peygambere ne oluyor ki (ne biçim peygamber ki) yemek yiyor, sokaklarda yürüyor? Ona bir melek indirilseydi de böylece, onu bir uyaran olsaydı olmaz mıydı?" dediler.

مِنْهَا ط	يَأْكُلُ	جَنَّةٌ	لَهُ	تَكُونُ	أَوْ	كَنزٌ	إِلَيْهِ	يُلْقَىٰٓ	أَوْ
kendisinden	besleneceği	bir bahçesi	onun	olsaydı	veya	bir hazine	kendisine	bırakılsaydı	Yahut
car-mecrur	(جَنَّةٌ)'ün sıfatı: muzari fiil c.	(تَكُونُ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(تَكُونُ)'nin mukaddem haberi	nâsih fiili muzari	atıf h.	nâibi fail	car-mecrur	meçhul fiili muzari	atıf h.

﴿ 8 ﴾	مَسْحُورًا	رَجُلًا	إِلَّا	تَتَّبِعُونَ	إِنْ	الظَّالِمُونَ	قَالَ	وَ
	büyülenmiş	bir adamdan	başkasına	uymuyorsunuz		Bu zalimler	dediler	
	sıfat	mef'ul, mevsuf	istisna h.	fiili muzari+fâil	nefiy h.	fail	fiili mazi	atıf h.

8. Yahut, kendisine bir hazine bırakılsaydı, veya onun kendisinden besleneceği bir bahçesi olsaydı!" Bu zalimler: "Siz sadece büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz" (dediler).

﴿ 9 ﴾	سَبِيلًا ع	فَلَا يَسْتَطِيعُونَ	فَضَلُّوا	الْأَمْثَالَ	لَكَ	ضَرَبُوا	كَيْفَ	انظُرْ
	yol	bulamazlar	artık sapmışlardır	misaller	sana	getirdiklerine	nasıl	bak
	mef'ul	atıf h. nefiy h.,fiili muzari+fâil	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	hal, soru ismi	emir fiili

9. Bak, sana nasıl misaller getirdiler! Artık onlar sapmışlardır, yol bulamazlar.

مِن ذَٰلِكَ	خَيْرًا	لَكَ	جَعَلَ	إِنْ شَآءَ	الَّذِي	تَبَارَكَ
bundan	daha iyisini	sana	verir	dilerse	O ki	yüceler yücesidir
harfi cer, işaret ismi	mef'ul	car-mecrur	cevâbü'ş-şart: fiili mazi cüm.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	şart h.	fail, ismi mevsul	fiili mazi

﴿ 10 ﴾	قُصُورًا	لَكَ	يَجْعَل	وَ	الْأَنْهَارُ لَّا	مِن تَحْتِهَا	تَجْرِي	جَنَّاتٍ
	saraylar	sana	yapar		ırmaklar	içlerinden	akan	cennetler
	mef'ul	car-mecrur	cevâbü'ş-şarta matuf, meczum fiili muzari	atıf h.	fail	harfi cer, zarf, mecrur isim	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı, fiili muzari	(خَيْرًا)'dan bedel, mevsuf

10. Yüceler yücesidir O ki; dilerse sana, bunlardan daha iyi olan, içlerinden ırmaklar akan cennetler verir ve sana saraylar yapar.

كَذَّبَ	لِمَنْ	أَعْتَدْنَا	وَ	بِالسَّاعَةِ	كَذَّبُوا	بَلْ
yalanlayan	kimselere	hazırladık		kıyamet saatini	yalanladılar	Bilakis
sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	idrab h.

﴿ 11 ﴾	سَعِيرًا ج	بِالسَّاعَةِ
	alevli bir ateş	Kıyamet saatini
	mef'ul	car-mecrur

11. Bilakis onlar kıyamet saatini yalanladılar. Kıyamet saatini yalanlayanlara alevli bir ateş hazırladık.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 359 ≻

(25 / FURKAN, 3 – 4):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, olmaksızın

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi [(نَفَعَ يَنْفَعُ) اَلنَّفْعُ]: fayda, menfaat

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/sahip oldu/ eli altında oldu/ söz sahibi oldu (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme [(نَشَرَ يَنْشُرُ) اَلنُّشُورُ]: (masdar) (öldükten sonra tekrar dirilip ayağa) kalkma

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (اَلْإِفْكُ ج اَفَائِكُ): büyük yalan, iftira (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(أَعَانَ يُعِينُ إِعَانَةً): (if'al b.) yardım etti (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) geldi (işledi, irtikab etti) (اَلزُّورُ): batıl, boş, hakikatsiz, asılsız

(25 / FURKAN, 5 – 6 - 7):

(اَلْأَسَاطِيرُ): eskilerin yazdıkları/ batıl şeyler, asılsızsözler (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْبُكْرَةُ): sabahın erken saati, gündüzün başlangıcı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اِكْتَتَبَ يَكْتَتِبُ اِكْتِتَابًا): (iftiâl b.) yazdırdı, yazılmasını emretti/ topladı (اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, gizlilik/ nikaha ıtlak edilir

(أَمْلَى يُمْلِي إِمْلاَءً): (nâkıs fiil, if'al b.) yazdırdı (yazılması için) söylendi yada okundu (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(اَلْآصِيلُ ج اَصَالٌ): akşam (ikindiden sonra akşama kadarki vakit) (اَلسُّوقُ ج اَسْوَاقٌ): çarşı

(اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yemek, yedirme, doyurma (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı/ yolundan gitti/ doğru yolda gitti

(25 / FURKAN, 8 – 9 - 10):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs f., if'al b.) bıraktı, attı/ hitab etti/kulak verdi/ öne sürdü (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l fa) yedi

(اَلْكَنْزُ ج كُنُوزٌ): hazine (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلاً): misal getirdi

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl b.) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü [(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلْمَسْحُورُ]: (ism-i mef'ûl) büyülenmiş, sihirlenmiş

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, bildi, gördü/ döndü/ yöneldi/ düşündü/ ibret aldı (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, sapıttı/ kayboldu/ yanıldı/ kaybetti/ gizlendi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, edebildi, gücü yetti (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, kat

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu, şanı yüce oldu

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (تَحْتَ): (zarf) altında (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, harekete geçti (اَلْقَصْرُ ج قُصُورٌ): köşk, kasır, saray

(25 / FURKAN, 11):

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti/ saat (أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا): (if'al b.) hazırladı

(اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen, cehennem (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı, inanmadı

≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 360 (FURKAN : 12 – 20) ≻

﴿ 12 ﴾ إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَ زَفِيرًا

onları görünce — bir yerden — uzak — işitirler — onun — öfkesini — ve — homurtusunu

şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, f. mazi, mef'ul — harfi cer, mecrur isim mevsuf — sıfat — cevâbü'ş-şart, fiili mazi. fail — car-mecrur — mef'ul — atıf h. — matuf

12. (Bu ateş), onları uzak bir yerden görünce, onun kaynamasını ve uğultusunu işitirler.

وَ إِذَآ أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا

atıf h. — atıldıkları zaman — ona — bir yerden — dar

şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, nâibi fail, — car-mecrur — mekan zarfı mevsuf — sıfat

﴿ 13 ﴾ مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ط

bağlı halde — davet ederler — orada — helaki (yok olup gitmeyi)

hal — cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail — mekan zarfı — mef'ul

13. Bağlı halde, dar bir yerden ona atıldıkları zaman, orada, helaki (yok olup gitmeyi) davet ederler.

﴿ 14 ﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَ ادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا

davet etmeyin — bugün — helaki — Bir kere — davet edin — yok olmayı — birçok defa

nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail — zaman zarfı — mef'ul, mevsuf — sıfat — atıf h., emir fiili, fail — mef'ul, mevsuf — sıfat

14. "Bugün bir kere helaki (yok olmayı) davet etmeyin, birçok defa helaki davet edin (yok olmayı isteyin)" denir.

قُلْ أَ ذٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ

De ki — mu — Bu — daha iyidir — yoksa — Cenneti mi — sonsuzluk

emir fiili — soru h. — mübteda, işaret ismi — haber — atıf h. — matuf, mevsuf muzaf — muzafun ileyh

﴿ 15 ﴾ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ط كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً وَ مَصِيرًا

vaad edilen — sakınanlara — olmuştur — onlara — bir karşılık — ve — dönüş yeri

sıfat, ismi mevsul — sıla: meçhul fiili mazi — nâibi fail — fiili mazi, nâsih, ismi: gizli zamiri (هِيَ) — car-mecrur — (كَانَ)'nin haberi — atıf h. — matuf

15. De ki: "Bu mu daha iyidir, yoksa (Allah'a karşı gelmekten) sakınanlara vaad edilen sonsuzluk cenneti mi? (Orası) onlara bir karşılık ve dönüş yeri olmuştur. "

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَآؤُونَ خَالِدِينَ ط

Onlar için vardır — orada — şeyler — diledikleri — ebedi kalıcılar olarak

haber, mukaddem — car-mecrur — mübteda, muahhar, ismi mevsul — sıla; cüm. fiili muzari+fâil — hal

﴿ 16 ﴾ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْؤُولًا

olmuştur — Rabbi'nin üzerinde — bir vaaddir — (yerine getirilmesi) istenen

fiili mazi, nâsih — h. cer, mecrur isim — (كَانَ)'nin haberi , mevsuf — sıfat

16. Onlar için orada ebedi kalıcılar olarak diledikleri şeyler vardır. Bu, Rabbi'nin üzerinde istenen (arzu edilen) bir vaad olmuştur.

وَ يَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَ مَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

gün — ve onları topladığı — ve — şeyleri — taptıkları — Allah'dan başka

baş-lama h. — muzafun ileyh: fiil cüm.: fiili muzari, mef'ul — (اذكر) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûl'ü, muzaf — mef'ul, ismi mevsul — sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil — harfi cer, mecrur isim, muzaf — muzafun ileyh

﴿ 17 ﴾ فَيَقُولُ أَ أَنْتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي هٰؤُلَآءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ط

der — mi — siz — saptırdınız — kullarımı — Bu — yoksa — onlar — saptılar — yoldan

atıf h., fiili muzari — soru h. — mübteda — haber — mef'ul — sıfat — atıf h. — mübteda, — haber: mazi fiil cümlesi., fail — mef'ul

17. Onları ve Allah'ı bırakıp da taptıkları şeyleri topladıkları gün: "Bu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa onlar mı yoldan saptılar?" der.

قَالُوا	سُبْحَانَكَ	مَا كَانَ	يَنْبَغِي	لَنَا	أَنْ نَتَّخِذَ	مِنْ دُونِكَ
derler	Haşa	olmaz	uygun	bize	edinmemiz	Senden başka
fiili mazi, fail	mef'ulü mutlak	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi şan zamiri (هُوَ)	fiili muzari	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, masdar-ı müevvel (يَنْبَغِي)'nin failidir de denmiştir	harfi cer, mecrur isim

مِنْ أَوْلِيَاءَ	وَ	لَكِنْ	مَتَّعْتَهُمْ	وَ	آبَاءَهُمْ	حَتَّى
dostlar	ve	fakat	onlara nimetler verdin	ve	atalarına	nihayet
zaid harfi cer, mef'ul	atıf h.	istidrak h.	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	matuf	gaye h.

نَسُوا	الذِّكْرَ ج	وَ	كَانُوا	قَوْمًا	بُورًا	﴿ 18 ﴾
unuttular	anmayı	ve	oldular	bir millet	helak olan	
fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	

18. Onlar: "Haşa; Senden başka dostlar edinmek bize uygun olmaz; fakat Sen onlara ve atalarına nimetler verdin, nihayet zikri (Seni anmayı) unuttular ve helak olan bir toplum oldular" derler.

فَقَدْ	كَذَّبُوكُمْ	بِمَا	تَقُولُونَ لا	فَمَا	تَسْتَطِيعُونَ	صَرْفًا	وَ	لاَ	نَصْرًا ج
gerçekten	sizi yalanladılar	söylediğiniz şeylerde		artık	(azabı) uzaklaştırıp çeviremezsiniz			(kendinize) yardım da edemezsiniz	
rabıta, tahkik h.	fiili mazi, fail, mef'ul	sıla; cüm. fiili muzari+fâil	h.cer+ ismi mevsul	atıf h., nefiy h.	fiili muzari+fâil	mef'ul	atıf h.	nefiy h.	matuf

وَ	مَنْ	يَظْلِمْ	مِنْكُمْ	نُذِقْهُ	عَذَابًا	كَبِيرًا	﴿ 19 ﴾
başlama h.	kim	zulmederse	sizden	ona tattırırız	bir azap	büyük	
	mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; f. muzari	car-mecrur	cevâbü'ş-şart, meczum fiili muzari, mef'ul	mef'ul, mevsuf	sıfat	

şart ve cevap cümleleri (مَن) mübtedasının haberidir

19. "Gerçekten (sahte ilahlarınız) söylediklerinizi yalanladılar, artık azabı uzaklaştırıp çeviremez, (kendinize) yardım da edemezsiniz. Sizden kim zulmederse ona büyük bir azap tattırırız" denir.

وَ	مَا أَرْسَلْنَا	قَبْلَكَ	مِنَ الْمُرْسَلِينَ	إِلاَّ	إِنَّهُمْ	لَيَأْكُلُونَ
başlama h.	göndermedik	Senden önce	peygamberlerden	başkasını	Doğrusu	yiyenlerden
	nefiy h., fiili mazi, fail	zaman zarfı	harfi cer, mecrur isim	istisna h.	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

hal; ...(إِنَّ) isim cümlesi

الطَّعَامَ	وَ	يَمْشُونَ	فِي الْأَسْوَاقِ ط	وَ	جَعَلْنَا	بَعْضَكُمْ
yemek		yürüyenlerden	çarşılarda	atıf h.	yaptık	bir kısmınızı
mef'ul	atıf h.	fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim		fiili mazi, fail	mef'ul

لِبَعْضٍ	فِتْنَةً ط	أَ	تَصْبِرُونَ ج	وَ	كَانَ	رَبُّكَ	بَصِيرًا ع	﴿ 20 ﴾
diğer kısmınız için	imtihan	soru h.	Sabreder misiniz	atıf h.	daima	Rabbin	her şeyi görendir	
car-mecrur	ikinci mef'ul		fiili muzari+fâil		nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

20. Doğrusu senden önce peygamberlerden, yemek yiyen, çarşılarda yürüyenlerden başkasını göndermedik. Bir kısmınızı diğer kısmınız için fitne (imtihan vesilesi) yaptık. Sabreder misiniz? Rabbin daima her şeyi görendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 360 ≻

(25 / FURKAN, 12 – 13 - 14):

(اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, mevkii (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, ırak, sapa, zor ulaşılan (اَلزَّفِيرُ): sesli nefes verme, homurtu

[(تَغَيَّظَ ـُ تَغَيُّظًا اَلتَّغَيُّظُ]: (masdar) sesli ve şiddetli öfkelenme (galeyan, homurtu) (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü/ çıkardı/ sağlamlaştırdı

[(ضَاقَ ـِ يَضِيقُ اَلضَّيِّقُ]: (sıfat-ı müşebbehe) dar, sıkışık, daralmış (اَلْمُقَرَّنُ ج مُقَرَّنُونَ): (ism-i mef'ûl) bağlanmış

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs f.) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ isimlendirdi (اَلْوَاحِدُ): bir, tek

[(ثَبَرَ يَثْبُرُ اَلثُّبُورُ]: (masdar) helak etme (ah ölüm yetiş) manasında (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok

(25 / FURKAN, 15 - 16):

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı [(خَلَدَ يَخْلُدُ اَلْخُلْدُ]: sonsuzluk, ebediyet

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

[(جَزَى يَجْزِي اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

(اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz [(سَأَلَ يَسْأَلُ اَلْمَسْؤُولُ]: (ism-i mef'ûl) sorulan, hesaba çekilen, mesul tutulan

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf f.) saptı/ kayboldu, gizlendi/ unuttu/ yanıldı

(دُونَ): (zarf) ...den başka, hariç, gayr, olmaksızın (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(25 / FURKAN, 18 – 19 - 20):

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etme (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi

(اِنْبَغَى يَنْبَغِي اِنْبِغَاءً): (infiâl bâbı)(bir işin yapılması) kolay oldu, doğru oldu, gerekti (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, dost, yakın

(دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, gayr, hariç, alçak (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْبَائِرُ ج بُورٌ): (ism-i fâil) helak olucu

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) (afiyet ve hayır içersinde) uzun ömürler verdi/ nimetlendirdi, faydalandırdı/ iyilikte bulundu

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatıra getirmedi, unutmuş gibi muamele yaptı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı/ inkâr etti/ inanmadı [(نَصَرَ يَنْصُرُ اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer, arka çıkma

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, gücü yetti (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi

[(صَرَفَ يَصْرِفُ اَلصَّرْفُ]: (masdar) uzaklaştırma, yüz çevirme, harcama (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı/ yolundan gitti/ doğru yolda gitti (اَلسُّوقُ ج اَسْوَاقٌ): çarşı

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): deneme/ harp/ günah/ eziyet/ sapma/ fitne

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen (بَعْضُ): birkısım, bazı, biri

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

ONSEKİZİNCİ CÜZÜN SONU

19. CÜZ

CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 361 (FURKAN : 21 – 32)

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	لاَ يَرْجُونَ	لِقَآءَنَا	لَوْلآ	أُنْزِلَ
	dediler	kimseler	ummayan	Bizimle karşılaşmayı	olmaz mıydı	indirilse
atıf h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.; nefiy h., fiili muzari+ fâil	mef'ul	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	meçhul fiili mazi

عَلَيْنَا	الْمَلآئِكَةُ	أَوْ	نَرَى	رَبَّنَا ط	لَقَدِ	اسْتَكْبَرُوا
Bize	melekler	ya da	görsek	Rabbimiz'i	And olsun ki	büyüklendiler
car-mecrur	nâibi fail	atıf h.	fiili muzari	mef'ul	yemin cevabı lâmı, cevab h.	fiili mazi, fail

﴿ 21 ﴾

فِي أَنْفُسِهِمْ	وَ	عَتَوْ	عُتُوًّا	كَبِيرًا
kendileri hakkında		haddi aştılar	bir azgınlıkla	büyük
:harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ulü mutlak,, mevsuf	sıfat

21. Bizimle karşılaşmayı ummayanlar: "Bize melekler indirilse, ya da Rabbimiz'i görseydik, olmaz mıydı" dediler. And olsun ki kendileri hakkında büyüklendiler (kibre kapıldılar), büyük bir azgınlıkla haddi aştılar.

يَوْمَ	يَرَوْنَ	الْمَلآئِكَةَ	لاَ	بُشْرَى	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُجْرِمِينَ
gün	gördükleri	Melekleri	yoktur	müjde	işte o gün	suçlulara
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi	mef'ul	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لاَ) nın ismi	zaman zarfı	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ) haberi,

﴿ 22 ﴾

وَ	يَقُولُونَ	حِجْرًا	مَحْجُورًا
	derler	yasak	yasak edilmiş
atıf h.	fiili muzari+fâil	mahzuf fiilinin mef'ulü mutlağı, mevsuf	sıfat

22. Melekleri gördükleri gün, işte o gün, suçlulara müjde yoktur. (Melekler): "(Size müjde) yasak edilmiş yasak!" derler.

﴿ 23 ﴾

وَ	قَدِمْنَا	إِلَى مَا	عَمِلُوا	مِنْ عَمَلٍ	فَجَعَلْنَاهُ	هَبَآءً	مَنْثُورًا
	geldik	yaptıkları şeylere		amel (cinsin)den	akabinde yaparız	toz duman	saçılmış
başla-ma h.	fiili mazi, fail	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h, fiili mazi, fail, mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat

23. Amel (cinsin)den yaptıkları işlere geldik ve saçılmış toz yaptık.

﴿ 24 ﴾

أَصْحَابُ	الْجَنَّةِ	يَوْمَئِذٍ	خَيْرٌ	مُسْتَقَرًّا	وَ	أَحْسَنُ	مَقِيلاً
ashabı	cennet	O gün	çok iyidir	kalacağı yer bakımından	atıf h	çok güzeldir	istirahat edeceği yer
mübteda, muzaf	muzafun ileyh	zaman zarfı	haber	temyiz		matuf	temyiz

24. O gün, cennet ashabı kalacağı yer bakımından çok iyi, istirahat edeceği yer çok güzeldir.

﴿ 25 ﴾

وَ	يَوْمَ	تَشَقَّقُ	السَّمَآءُ	بِالْغَمَامِ	وَ	نُزِّلَ	الْمَلآئِكَةُ	تَنْزِيلاً
	O gün	parçalanır	gök	bulutlarla	ve	indirilir	melekler	bölük bölük
atıf h	zaman zarfı	(fiili muzari	fail	car-mecrur	atıf h.	meçhul fiili muzari	nâibi fail	mef'ulü mutlak

﴿ 26 ﴾

اَلْمُلْكُ	يَوْمَئِذٍ ن	الْحَقُّ	لِلرَّحْمٰنِ ط	وَ	كَانَ	يَوْمًا	عَلَى الْكَافِرِينَ	عَسِيرًا
hükümdarlık	O gün	gerçek	Rahman'ındır		olmuştur	bir gün	kafirlere	zor
mübteda, mevsuf	zaman zarfı	(اَلْمُلْكُ)'nün sıfatı	haber	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	harfi cer, mecrur isim	(يَوْمًا)'in sıfatı

25. O gün, gök beyaz bulutlarla parçalanır ve melekler bölük bölük indirilir .**26**. O gün gerçek hükümdarlık Rahman'ındır. Kafirlere zor bir gün olmuştur.

وَ	يَوْمَ	يَعَضُّ	الظَّالِمُ	عَلَى يَدَيْهِ	يَقُولُ	يَا لَيْتَنِي
	gün	ısırdığı	zalim	ellerini	der	Keşke ben
atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi	fail	harfi cer, mecrur isim	fiili muzari	tenbih h., temenni ve nasb h., nunu vikaye, (لَيْتَ)'nin ismi

لَيْتَنِي	يَا وَيْلَتَى ﴿27﴾	سَبِيلاً	الرَّسُولِ	مَعَ	اتَّخَذْتُ
Keşke ben	Yazık bana	bir yol	Peygamberle	beraber	edinseydim
temenni ve nasb h., nunu vikaye, (لَيْتَ)'nin ismi.	nida h., münada	mef'ul	muzafun ileyh	mekan zarfı muzaf	(لَيْتَ)'nin haberi

جَآءَنِي ط	إِذْ	بَعْدَ	عَنِ الذِّكْرِ	أَضَلَّنِي	لَقَدْ ﴿28﴾	خَلِيلاً	فُلاَنًا	لَمْ أَتَّخِذْ
bana geldikten sonra			Kuran'dan	beni saptırdı	And olsun ki	dost	falancayı	edinmeseydim
fiili mazi, mef'ul, nunu vikaye	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, mef'ul, nunu vikaye	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	İkinci mef'ul	mef'ul	(لَيْتَ)'nin haberi, nefiy ve cezm h., fiili muzari

﴿29﴾	خَذُولاً	لِلْإِنْسَانِ	الشَّيْطَانُ	كَانَ	وَ
	yalnız ve yardımcısız bırakan	insanı	Şeytan	olmuştur	
	(كَانَ):'nin haberi	car-mecrur, (خَذُولًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ):'nin ismi	nâsih fiili mazi	hal vavı

27. Zalim ellerini ısırdığı gün: "Keşke Peygamberle beraber bir yol edinseydim, **28**. Yazıklar olsun bana; keşke falancayı dost edinmeseydim. **29**. And olsun ki beni, bana gelen Kuran'dan o saptırdı. Şeytan insanı yalnız ve yardımcısız bırakan olmuştur" der.

﴿30﴾	مَهْجُورًا	الْقُرْآنَ	هَذَا	اتَّخَذُوا	قَوْمِي	إِنَّ	يَا رَبِّ	الرَّسُولُ	وَ قَالَ
	terketmişti	Kuran'ı	bu	edindi	milletim	Doğrusu	Ey Rabbim	Peygamber	der
	ikinci mef'ul	(هَذَا)'nın bedeli	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil , fail	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nida h., münada	fail	fiili mazi / atıf h

30. Peygamber: "Ey Rabbim! Doğrusu milletim bu Kuran'ı terk edilmiş (bir kitap) edindi (terk edilmiş hale getirdi)" der.

مِنَ الْمُجْرِمِينَ ط	عَدُوًّا	نَبِيٍّ لِكُلِّ	جَعَلْنَا	كَذٰلِكَ	وَ
suçlulardan	bir düşman	Her peygamber için	yaptık	böylece	
harfi cer, mecrur isim	mef'ul	muzafun ileyh / car-mecrur, muzaf	fiili mazi, fail	car-mecrur	başlama h.

﴿31﴾	نَصِيرًا	وَ	هَادِيًا	بِرَبِّكَ	كَفَى وَ
	yardımcı	ve	yol gösterici olarak	Rabbin	yeter
	matuf	atıf h.	temyiz	:zaid harfi cer, fail	fiili mazi / atıf h

31. Böylece her peygamber için, suçlulardan bir düşman yaptık. Yol gösterici ve yardımcı olarak, Rabbin yeter.

وَاحِدَةً ج	جُمْلَةً	الْقُرْآنُ	عَلَيْهِ	نُزِّلَ	لَوْلاَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
bir defada	topluca	Kuran	ona	indirilse	olmaz mıydı	İnkar edenler		dediler	
sıfat	hal, mevsuf	nâibi fail	car-mecrur	meçhul fiili muzari	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	sıla; fiili mazi cüm., fail	fail, ismi mevsul	fiili mazi	başlama h.

﴿32﴾	تَرْتِيلاً	رَتَّلْنَاهُ	وَ	فُؤَادَكَ	بِهِ	لِنُثَبِّتَ	كَذٰلِكَ
	tertil üzere	onu beyan ettik		senin kalbini	onunla	sabitleştirmek için	böylece
	mef'ulü mutlak	fiili mazi, fail, mef'ulün bih	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur

32. İnkar edenler: "Kuran ona bir defada topluca indirilse olmaz mıydı" dediler. (Halbuki) Biz onunla böylece senin kalbini sabitleştirmek (onu kalbine yerleştirmek) için (parça parça indirdik) ve onu tertil üzere (düzenli bir şekilde ağır ağır anlaşılmak üzere) beyan ettik.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 361 ≻

(25 / FURKAN, 21 – 22 - 23):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi [(اَللِّقَاءُ لَقِيَ يَلْقَى]: (masdar) kavuşma (Allah'a kavuşma)

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümit etti (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ إِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad gösterip hakka boyun eğmedi (اَلْبُشْرَى): müjde

(عَتَا يَعْتُو عُتُوًّا): (nâkıs fiil) haddi aştı, hududu çiğnedi/ yaşlandı (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلْحِجْرُ ج حُجُورٌ): yasak, haram/ kucak

[(اَلْمَحْجُورُ حَجَرَ يَحْجُرُ]: (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış (يَوْمَئِذٍ): o gün

(قَدِمَ يَقْدَمُ قُدُومًا): başına geçti, ele aldı, geldi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْهَبَاءُ): toz, toprak, gübür

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti [(اَلْمَنْثُورُ نَثَرَ يَنْثُرُ]: (ism-i mef'ûl) saçılmış

(25 / FURKAN, 24 – 25 - 26):

(اَصْحَابُ الْجَنَّةِ): cennet ehli (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْغَمَامَةُ ج غَمَامٌ): bulut

[(اَلْمُسْتَقَرُّ اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ: yerleşme mekânı: cennet [(اَلْأَحْسَنُ حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(اَلْمَقِيلُ): öğle istirahati yapılacak mekân, öğle uykusu çekilecek yer (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il b.) indirdi (اَلْعَسِيرُ): zor, güç, sert, kaba

(تَشَقَّقَ يَتَشَقَّقُ تَشَقُّقًا): (tefa'ul bâbı) çatladı, çokça yarıldı, patladı (اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk, hükümdarlık, mülkiyet

(25 / FURKAN, 27 - 28 - 29):

(اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (عَضَّ يَعَضُّ عَضًّا): (muzaaf fiil) (öfkeden, hayretten veya pişmanlıktan dolayı) eli yahut parmağı ısırdı

(لَيْتَ): (edat) keşke (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl b.) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اَلْوَيْلَةُ): şiddetli üzüntü (ah yazık bize) (اَلْخَلِيلُ ج أَخِلاَّءُ): samimi, içten,dost, sevgili (اَلْفُلاَنُ): filan, falanca

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu, sapık olarak gördü (بَعْدَ): (zarf) sonra

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz'el lam, ecvef fiil) geldi (hasıl oldu, tahakkuk etti)

[(اَلْخَذُولُ خَذَلَ يَخْذُلُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çoğu kez yardımını çeken, ortada bırakan, yardımsız bırakan

(25 / FURKAN, 30 – 31 - 32):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

[(اَلْمَهْجُورُ هَجَرَ يَهْجُرُ]: (ism-i mef'ûl) terkedilmiş, dinlenilmeyen yahut hakkında sapan saçma konuşma yapılan

(اَلْعَدُوُّ ج أَعْدَاءُ): düşman (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً بِ): (nâkıs fiil) kafi oldu, yetti, yeterli oldu [(اَلْهَادِي هَدَى يَهْدِي]: (ism-i fâil) ileten, hidayet eden

[(اَلنَّصِيرُ نَصَرَ يَنْصُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (اَلْجُمْلَةُ ج جُمَلٌ): topluca, hepsi, bütün, parça parça olmayan

(ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il bâbı) sabitleştirdi, sebat verdi, gevşeklik ve sallantıyı defetti (اَلْفُؤَادُ ج أَفْئِدَةٌ): kalp, gönül

(رَتَّلَ يُرَتِّلُ تَرْتِيلاً): (tef'il bâbı) tertil üzere yani yavaş yavaş, ayet ayet indirdi, beyan etti, yerleştirdi (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 362 (FURKAN : 33 – 43) ≻

﴿ 33 ﴾ وَ لاَ يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلاَّ جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَ أَحْسَنَ تَفْسِيرًا ط

anlaşılanını	en iyi	ve	gerçeğini	sana getiririz	illa	herhangi bir misal	sana getirmezler ki	
temyiz	(الْحَقِّ) üzerine matuf	atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail, mef'ulün bih	istisna h.	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h.,f. muzari, fail, mef'ul	atıf h.

33. Sana herhangi bir misal getirmezler ki, illa Biz onun gerçeğini ve tefsir (açıklanma) bakımından en güzelini (en iyi anlaşılanı) sana getiririz.

إِلَى جَهَنَّمَ لا	عَلَى وُجُوهِهِمْ	يُحْشَرُونَ	اَلَّذِينَ
Cehenneme	yüzüstü	toplanacak olan	kimseler
h.cer, mecrur isim	hal; şibhi cümle	sıla; fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul

﴿ 34 ﴾ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَ أَضَلُّ سَبِيلاً ع

işte onlar	en kötü olanlardır	yer bakımından	ve	en sapık olanlardır	yol bakımından
mübteda	haber	temyiz	atıf h.	(شَرٌّ) üzerine matuf	temyiz

(اَلَّذِينَ) mübtedası'nın haberi, isim cümlesi

34. Cehenneme yüzüstü toplanacak olanlar, işte onlar yer bakımından en kötü ve yol bakımından en sapık olanlardır.

وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَ جَعَلْنَا

başlama h.	And olsun ki	verdik	Musa'ya	Kitap	yaptık
	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	ikinci mef'ul	fiili mazi, fail atıf h.

﴿ 35 ﴾ مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ج

beraberinde	kardeşi	Harun'u	vezir
mekan zarfı	mef'ul	(أَخَاهُ)'nun bedeli	ikinci mef'ul

35. And olsun ki Musa'ya Kitap verdik, kardeşi Harun'u da beraberinde vezir yaptık.

﴿ 36 ﴾ فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ط فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ط

dedik	gidin	topluma	yalanlayan	Ayetlerimizi	sonra onları öyle yerle bir ettik ki		
atıf h., fiili mazi fail	emir fiili, fail	:h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul		mef'ulü mutlak
			sıla; mazi fiil cüm., fail				

36. "Ayetlerimizi yalanlayan topluma gidin" dedik. Sonra onları öyle bir yerle bir ettik ki.

وَ قَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَ

atıf h.	kavmini	Nuh	yalanladıkları zaman	peygamberleri	suda boğduk	ve
	{ (اذكر) (zikret, an) olarak takdir edilen mahzuf fiil için } mef'ul, muzaf	muz. ileyh	zaman zarfı, fiili mazi, fail	mef'ul	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

﴿ 37 ﴾ وَ عَادًا وَ ثَمُودَا قصر وَ أَصْحَابَ الرَّسِّ وَ قُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا

atıf h.	Ad'ı (أَهْلَكْنَا) (helak ettik) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	, atıf h.	Semud'u matuf	, atıf h.	halkını matuf, muzaf	Ress muzafun ileyh	ve atıf h.	nesilleri matuf, mevsuf	arasındaki zarf, muzaf	bunların muzafun ileyh, ismi işaret	birçok (قُرُونًا)'in sıfatı

37. Nuh kavmini, peygamberleri yalanladıkları zaman suda boğduk ve onları insanlar için bir ibret kıldık. Zalimlere acı veren bir azap hazırladık.

وَ جَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً ط وَ أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ج

onları kıldık	insanlar için	bir ibret	hazırlamışızdır	zalimlere	bir azap	acı veren
fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ul	atıf h.	harfi cer, cemi müzekker salim ismin mecrur hali	mef'ul, mevsuf	sıfat

38. Ad'ı, Semud'u, Ress halkını ve bunların arasındaki birçok nesilleri (helak ettik).

﴿ 39 ﴾ وَ كُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ ۡ وَ كُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا

وَ	Her birine	ضَرَبْنَا	vermiştik	لَهُ	her biri için	الْأَمْثَالَ	misaller	وَ	Her birini	öyle bir helak ettik ki
atıf h.	(أنذرنا) (uyardık) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	fiili mazi, fail		car-mecrur		mef'ul		atıf h.	mef'ul, mukaddem	mef'ulü mutlak

تَتْبِيرًا	تَبَّرْنَا	كُلًّا	وَ	الْأَمْثَالَ ۡ	لَهُ	ضَرَبْنَا	كُلًّا	وَ
öyle bir helak ettik ki	Her birini		misaller	her biri için	vermiştik	Her birine		
mef'ulü mutlak	fiili mazi, fail	mef'ul, mukaddem	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	(أنذرنا) (uyardık) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	atıf h.

39. Her birine misaller vermiştik, (küfürde ısrar ettikleri için) herbirini öyle bir helak ettik ki.

﴿ 40 ﴾ وَ لَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ۖ أَ فَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا

وَ	and olsun ki	أَتَوْا	gelmişlerdi	عَلَى الْقَرْيَةِ	kasabaya	الَّتِي	أُمْطِرَتْ	مَطَرَ	yağmuruna	السَّوْءِ ۖ	bela	
başlama h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail		harfi cer, mecrur isim, mevsuf		sıfat,ismi mevsul	tutulmuş olan			muzafun ileyh		
أَ	soru h.	فَلَمْ يَكُونُوا	onu görmüyorlar mıydı	يَرَوْنَهَا ۚ		بَلْ	Hayır	كَانُوا	لَا يَرْجُونَ		ummuyorlardı	نُشُورًا	dirilmeyi
	atıf h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih, (كَانَ)"nin ismi			(يَكُونُو)'nün haberi; muzari fiil, fail, mef'ul		idrab h.		fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانُوا)'nin haberi			mef'ul	

40. And olsun ki (o müşrikler ticaret için Şam'a giderken) bela yağmuruna tutulmuş olan kasabaya gelmişlerdi. Onu görmediler mi? Bilakis (gördüler fakat öldükten sonra tekrar) dirilmeyi ummuyorlardı.

﴿ 41 ﴾ وَ إِذَا رَأَوْكَ إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَ هَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا

وَ	seni gördükleri zaman	إِذَا رَأَوْكَ		إِنْ	Seni edinmezler	يَتَّخِذُونَكَ	başkası	إِلَّا	alay konusundan	هُزُوًا	
başla-ma h.	şart ve zaman zarfı, fiili mazi, fail, mef'ul			nefiy h.	fiilu'ş-şart; fiili muzari+fâil, mef'ul		istisna h.		ikinci mef'ul		
أَ	mudur			هَذَا	bu	الَّذِي	kimse	بَعَثَ	gönderdiği	اللَّهُ	Allah'ın	رَسُولًا	elçi
soru h. {(قالوا) (derler) olarak takdir edilen cevabü'ş-şartın mekûlü'l-kavli}				mübteda		mübteda, ismi mevsul		sıla; mazi fiil cüm.			fail		hal

41. Seni gördükleri zaman, "Allah'ın gönderdiği elçi bu mudur?" (diye) ancak alay konusu edinirler.

﴿ 42 ﴾ إِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۖ وَ سَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا

إِنْ	Doğrusu	كَادَ	neredeyse	لَيُضِلُّنَا	bizi saptıracaktı	عَنْ آلِهَتِنَا	ilahlarımızdan	لَوْلَا	olmasaydı	أَنْ صَبَرْنَا	sabrımız (mevcut)	عَلَيْهَا ۖ	onlar üzerinde
fiilin önünde geldiği için (إِنْ)'nin hafifletilmiş hali	nasih fiili mazi, (كَادَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri			lâmu'l fârika (baştaki (إِنْ)'in tekid harfi olduğunu ayırt eden lam)+ (كَادَ)'nin haberi		h. cer, mecrur isim		şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}		mübteda; masdarı müevvel		car-mecrur	

وَ	bileceklerdir	سَوْفَ يَعْلَمُونَ	zaman	حِينَ	gördükleri	يَرَوْنَ	Azabı	الْعَذَابَ	kim	أَضَلُّ	en sapık	سَبِيلًا	yol bakımından
başla-ma h.	istikbal h., fiili muzari+fâil		zaman zarfı, muzaf		muzafun ileyh; muzari fiil cüm.		mef'ul		mübteda, soru ismi	haber		temyiz	

(يَعْلَمُونَ)'nin mef'ulü; isim cümlesi

42. Doğrusu onlar üzerinde sabrımız olmasaydı, neredeyse bizi ilahlarımızdan saptıracaktı (uzaklaştıracaktı)" (derler). Azabı gördükleri zaman, kimin yol bakımından en sapık olduğunu bileceklerdir.

﴿ 43 ﴾ أَ رَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ ۖ أَ فَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ۙ

أَ	mü	رَأَيْتَ	gördün	مَنِ	kimseyi	اتَّخَذَ	edinen	إِلَٰهَهُ	tanrısı	هَوَاهُ ۖ	hevesini
soru h.		fiili mazi, fail,		(رَأَيْتَ)'nin mef'ulü, ismi mevsul		sıla; mazi fiil cüm. (iki mef'ul alan fiillerden)		mef'ul		2. mef'ul	

أَ	mi	فَأَنْتَ	sen	تَكُونُ	olacaksın	عَلَيْهِ	Ona	وَكِيلًا ۙ	vekil
soru h.		atıf h., mübteda		fiili mazi, nâsih		car-mecrur		(تَكُونُ)'nin haberi	

haber; fiil cümlesi

43. Hevesini tanrısı edinen kimseyi gördün mü? Ona sen mi vekil olacaksın?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 362 ≻

(25 / FURKAN, 33 - 34):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz - nâkıs) getirdi (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, numune (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuz'el lam, ecvef fiil) getirdi [(اَلْاَحْسَنُ ‹حَسُنَ يَحْسُنُ›]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

[(اَلتَّفْسِيرُ ‹فَسَّرَ يُفَسِّرُ›]: tefsir, açıklama, yorum, beyan etme (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen:zat/ başlangıç/ yön (اَلشَّرُّ): (ism-i tafdîl) daha kötü, en kötü

(اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): hal, mekân, mertebe, yer [(اَلْاَضَلُّ ‹ضَلَّ يَضِلُّ›]: (ism-i tafdîl) en çok sapmış, daha çok sapmış

(25 / FURKAN, 35 – 36 - 37):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz – nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اَلْوَزِيرُ ج وُزَرَاءُ): bakan, vezir (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il b.) inkâr etti, yalanladı, inanmadı (دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dumura uğrattı, helak etti

(أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı (أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا): (if'al b.) hazırladı (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(25 / FURKAN, 38 – 39 – 40):

(اَصْحَابُ الرَّسِّ): Ress halkı (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْكَثِيرُ ث كَثِيرَةٌ): çok (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلاً): misal verdi, misal getirdi

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, nesil, muasır olanlar (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): acaip hikaye, misal, benzer, numune

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(تَبَّرَ يُتَبِّرُ تَتْبِيرًا): (tef'il bâbı) helak etti, dümura uğrattı (أَتَى يَأْتِي إِتْيَاءً عَلَى): (mehmuz ve nâkıs fiil) karşıladı

(اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde, belde halkı (أَمْطَرَ يُمْطِرُ إِمْطَارًا): (if'al bâbı) taş yağmuruna tuttu, yağdırdı

(اَلْمَطَرُ ج اَمْطَارٌ): yağmur, taş yağmuru [(اَلسَّوْءُ ‹سَاءَ يَسُوءُ›]: (masdar) kötü, kötülük (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümit etti

[(اَلنُّشُورُ ‹نَشَرَ يَنْشُرُ›]: (masdar) öldükten sonra tekrar dirilip ayağa kalkma

(25 / FURKAN, 41 – 42 - 43):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْهُزُوُ): alay mevzusu, alaya alınan

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi, yaptı, ortaya koydu (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti

(كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf f., if'al bâbı) saptırdı veya sapmış buldu, sapık olarak gördü

(حِينَ): tahditsiz olarak vakit, zaman

[(اَلْاَضَلُّ ‹ضَلَّ يَضِلُّ›]: (ism-i tafdîl) daha çok sapmış, en çok sapmış (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, keyf, kötü meyiller (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, gözetleyici

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 363 (FURKAN : 44 – 55) ≻

أَمْ	تَحْسَبُ	أَنَّ	أَكْثَرَهُمْ	يَسْمَعُونَ	أَوْ	يَعْقِلُونَ ط
Yoksa	sanıyorsun		ekseriyetinin	dinlediklerini	veya	aklettiklerini
atıf h.	fiili muzari	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	atıf h.	fiili muzari+fâil

(تَحْسَبُ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

﴿ 44 ﴾	سَبِيلًا ع	أَضَلُّ	هُمْ	بَلْ	كَالْأَنْعَامِ	إِلَّا	هُمْ	إِنْ
	yolca	daha sapıktırlar	onlar	bilakis	davarlar gibidir	ancak	Onlar	değil
	temyiz	haber	mübteda	idrab h.	(هُمْ)mübtedasının haberi	istisna h.	mübteda	nefiy h.

44. Yoksa ekseriyetinin (söz) dinlediklerini veya aklettiklerini mi sanıyorsun? Onlar ancak davarlar gibidir, bilakis onlar yolca daha sapıktırlar.

وَ	الظِّلَّ ج	مَدَّ	كَيْفَ	إِلَى رَبِّكَ	لَمْ تَرَ		أَ
	gölgeyi	uzattığına	nasıl	Rabbi'ne	bakmadın mı		
atıf h.	mef'ul	fiili mazi	hal, soru harfi	harfi cer, mecrur isim	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari		soru h.
﴿ 45 ﴾	دَلِيلًا لا	عَلَيْهِ	الشَّمْسَ	جَعَلْنَا	ثُمَّ	سَاكِنًا ج	لَجَعَلَهُ	لَوْ شَاءَ
	delil	ona	güneşi	kıldık	Sonra	sakin	onu kılardı	dileseydi
	ikinci mef'ul	car-mecrur	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	ikinci mef'ul	cevab h., cevâbü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	şart h., fiilu'ş-şart, fiili mazi

45. Rabbi'ne, gölgeyi nasıl uzattığına bakmadın mı? Dileseydi onu sakin kılardı (durdururdu). Sonra Biz güneşi, ona delil kıldık.

﴿ 46 ﴾	يَسِيرًا	قَبْضًا	إِلَيْنَا	قَبَضْنَاهُ	ثُمَّ
	yavaş yavaş		kendimize	çekmişizdir	sonra
	sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	car-mecrur	fiili mazi; fail, mef'ul	atıf h.

46. Sonra onu (uzamış gölgeyi) yavaş yavaş (kısaltarak) Kendimize çekmişizdir.

وَ	هُوَ	الَّذِي	جَعَلَ	لَكُمُ	اللَّيْلَ	لِبَاسًا
	O	kılandır		Size	geceyi	örtü
atıf h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul	ikinci mef'ul
﴿ 47 ﴾	وَ	النَّوْمَ	سُبَاتًا	وَ	جَعَلَ	النَّهَارَ	نُشُورًا
	uykuyu	dinlenme		yapan	gündüzü	tekrar dirilme
atıf h.	matuf	ikinci mef'ul	atıf h.	fiili mazi	mef'ul	ikinci mef'ul

47. O size geceyi örtü, uykuyu dinlenme kılan, gündüzü tekrar dirilme yapandır.

وَ	هُوَ	الَّذِي	أَرْسَلَ	الرِّيَاحَ	بُشْرًا	بَيْنَ	يَدَيْ	رَحْمَتِهِ ج
	O	gönderendir		rüzgarları	bir müjdeci	önünde		rahmetinin
atıf h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	hal	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh	muzafun ileyh, (ه): muzafun ileyh

وَ	أَنْزَلْنَا	مِنَ السَّمَاءِ	مَاءً	طَهُورًا لا	﴿ 48 ﴾	لِنُحْيِيَ	بِهِ	بَلْدَةً
	indirdik	gökten	su	tertemiz		diriltmek için	onunla	bir beldeyi
atıf h.	fiili mazi, fail	h. cer; mecrur isim	mef'ul, mevsuf	sıfat		ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	car-mecrur	mef'ul, mevsuf

﴿ 49 ﴾	كَثِيرًا	أَنَاسِيَّ	وَ	أَنْعَامًا	خَلَقْنَا	مِمَّا	نُسْقِيَهُ	وَ	مَيْتًا
	pekçok	insanları	ve	hayvan	yarattıklarımızdan		onu sulamak için	ve	ölü
	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	ikinci mef'ul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	mansub (fethalı) fiili muzari, mef'ul	atıf h.	sıfat

48. O rüzgarları rahmetinin önünde bir müjdeci olarak gönderendir. Ölü bir beldeyi diriltmek, onu, yarattıklarımızdan pekçok hayvan ve insanları sulamak için gökten tertemiz su indirdik.

﴿ 50 ﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا ۚ فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا

nankörlükte	ancak	insanların	çoğu	oysa diretti	düşünüp öğüt almaları için	onların arasında	bunu açıkladık	And olsun ki		
müstesna	istisna h.	muzafun ileyh	fail,muzaf	atıf h., fiili mazi	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	mekan zarfı	fiili mazi, fail, mef'ul	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlama h.	

50. And olsun ki düşünüp öğüt almaları için bunu onların arasında açıkladık. Oysa insanların çoğu ancak nankörlükte diretti.

﴿ 51 ﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ۚ

				Dileseydik			
bir uyarıcı	kasabaya	herbir	gönderirdik	fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail	şart h.	atıf h.	
mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	cevab h.+ cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail				

﴿ 52 ﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا

uyma	kafirlere		onlarla savaş	onunla	bir mücadeleyle	büyük	
atıf h., nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., meczum f. muzari	mef'ul		emir fiili, mef'ulün bih	car-mecrur	mef'ulü mutlak, mevsuf	sıfat	

51. Dileseydik, herbir kasabaya bir uyarıcı gönderirdik. **52**. O halde sen, kafirlere uyma, onlarla onunla (Kur'an'a sarılarak) büyük bir mücadeleyle (olanca gücünle) savaş.

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ

						salıverendir			
O	iki denizi	bu	tatlı	çok tatlı	,	şu	tuzlu		
mübteda	mef'ul	mübtedaişaret ismi	haber, mevsuf	sıfat, merfu	atıf h.	mübteda, işaret ismi	haber, mevsuf		
atıf h.								sıla; mazi f. cüm.	haber, ismi mevsul

(الْبَحْرَيْنِ)'den hal; isim cümlesi

﴿ 53 ﴾ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ۚ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ

						yaratandır				
çok tuzlu	kılandır	aralarına	engel	ve	bir yasak	yasaklanan				
sıfat	atıf h.	fiili mazi	mekan zarfı	engel	matuf, mevsuf	sıfat				
							O	sonra ona verendir	insanı	sudan
							mübteda	atıf h, fiili mazi, mef'ul	mef'ul	harfi cer, mecrur isim
							atıf h			sıla; mazi fiil cüm. haber, ismi mevsul

﴿ 54 ﴾ نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا

soy-sop	ve	hısımlık	daima	Rabbin		Kadir'dir
İkinci mef'ul	atıf h.	matuf	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi

54. O, insanı sudan yaratan, sonra ona soy-sop ve hısımlık verendir. Rabbin daima (her şeye) Kadir'dir.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنفَعُهُمْ وَ

					kendilerine fayda vermeyen	
kulluk ederler	bırakıp	Allah'ı	şeylere		sıla; cüm. nefiy h., fiili muzari mef'ul	atıf h.
fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, ismi mevsul			
başlama h.						

﴿ 55 ﴾ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا

					zarar da vermeyen	
yardımcı	Rabbinin aleyhine	kafir	olmuştur			
(كَانَ)'nin haberi	h. cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	nefiy h.

55. Allah'ı bırakıp, kendilerine fayda da, zarar da vermeyen şeylere kulluk ederler. Kafir, Rabbinin aleyhine yardımcı olmuştur (O'na karşı gelenin yardımcısı olmuştur).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 363 ≻

(25 / FURKAN, 44 – 45 - 46):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır [(اَلْاَضَلُّ ضَلَّ يَضِلُّ]: (ism-i tafdîl) daha çok sapmış, en çok sapmış (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti (اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf f.) kaplattı, bollaştırdı/ uzattı, düzledi (اَلشَّمْسُ): güneş (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti [(اَلدَّلِيلُ دَلَّ يَدُلُّ]: (mübâlağalı ism-i fâil) delalet eden, gösteren, delil [(اَلسَّاكِنُ سَكَنَ يَسْكُنُ]: (ism-i fâil) bulunduğu hal üzere sabit olan, duran (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef - mehmuz) diledi, istedi (قَبَضَ يَقْبِضُ قَبْضًا): siliverdi, çekti, aldı/ avuçladı/ elini çekti (اَلْيَسِيرُ): kolay, küçük, önemsiz miktarda, sade

(25 / FURKAN, 47 - 48 – 49):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, yarattı, hükmetti (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلنَّوْمُ): uyku (اَللِّبَاسُ ج لِبَاسَاتٌ): giyecek, elbise, kılık, kıyafet (اَلسُّبَاتُ): rahatlık, dinlenme, sükunet [(اَلنُّشُورُ نَشَرَ يَنْشُرُ]: (masdar) tekrar dirilip ayağa kalkma (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرِّيْحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, devlet/ koku (اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَيْنَ يَدِيْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önünde (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [(اَلطَّهُورُ طَهُرَ يَطْهُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) temiz, tertemiz (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (اَلْبَلْدَةُ ج بِلاَدٌ): belde, imar edilmiş olsun olmasın her mevkii (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (أَسْقَى يُسْقِي إِسْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı)suladı,içecek tahsil etti, içme hakkı verdi (اَلْمَيْتُ ج اَمْوَاتٌ): ölü (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır (اَلْاِنْسِيُّ ج اَنَاسِيُّ): insanlardan olan (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok

(25 / FURKAN, 50 – 51 - 52):

(صَرَّفَ يُصَرِّفُ تَصْرِيفًا): (tef'il bâbı) yönlendirdi, çevirdi, tahvil etti (أَبَى يَأْبِي إِبَاءً): (if'al bâbı) imtina etti, razı olmadı, diretti (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (اَلْكُفُورُ): inanmama, tasdik etmeme (بَيْنَ): (zarf) arasında (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef - mehmuz) diledi, istedi (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, diriltti (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde, belde halkı (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef - if'al) itaat etti, emre uydu, bağlılık gösterdi (جَاهَدَ يُجَاهِدُ جِهَادًا): (müfâale b.) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis

(25 / FURKAN, 53 – 54 - 55):

(مَرَجَ يَمْرُجُ مَرْجًا): salıverdi, akıttı (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz(اَلْعَذْبُ ج عِذَابٌ): tatlı (اَلْفُرَاتُ): tatlı, çok tatlı (اَلْاُجَاجُ): çok tuzlu (اَلْمِلْحُ ج اَمْلاَحٌ): tuz (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti (دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْحِجْرُ): haram, yasaklanmış (اَلْبَرْزَخُ ج بَازِخٌ): berzah, aralık; mani (اَلظَّهِيرُ): yardımcı olan, destekleyen [(اَلْمَحْجُورُ حَجَرَ يَحْجُرُ]: (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلنَّسَبُ ج اَنْسَابٌ): nesep, soy, akrabalık [(اَلْقَدِيرُ قَدَرَ يَقْدِرُ]: kudreti büyük, gücü sonsuz (ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf f.) zarar verdi (اَلصِّهْرُ ج اَصْهَارٌ): evlilik ile oluşan akrabalık, hısımlık (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 364 (FURKAN : 56 – 67) ≻

﴿ 56 ﴾ وَ مَآ أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا

	Biz seni göndermedik	başka	bir müjdeci olmaktan	ve	bir uyarıcı	
başla-ma h.	nefiy h., f. mazi, fail, mef'ul	istisna h.	hal	atıf h.	matuf	

56. Biz seni bir müjdeci ve bir uyarıcı olmaktan başka (bir sıfatla) göndermedik.

قُلْ مَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلاَّ مَنْ شَآءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ

De	sizden istemiyorum	buna karşı	bir ücret	ancak	kimseler	dileyen	edinmek	Rabbine
emir fiili	nefiy h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	zaid harfi cer,:mef'ul	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	mef'ul: masdar-ı müevvel	h. cer, mecrur isim

﴿ 57 ﴾ وَ تَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لاَ يَمُوتُ وَ سَبِّحْ

bir yol	güven	diriye		ölmeyen		tesbih et	
mef'ul	emir fiili	atıf h	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla; cüm.,:nefiy h.,fiili muzari	atıf h.	emir fiili

﴿ 58 ﴾ بِحَمْدِهِ ط وَ كَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ج

O'nu övmekle	O	günahlarından	Kullarının		haberdar olarak	
car - mecrur	atıf h.	fiili mazi	zaid h. cer, fail	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (•):muz. ileyh	temyiz

57. De ki: "Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, ancak, Rabbine bir yol edinmek dileyen kimseler (olmanızı istiyorum)." **58.** Ölmeyen, diriye (Allah'a) güven, O'nu övgüyle tesbih et. Kullarının günahlarından haberdar olarak O yeter.

الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

	yaratan	Gökleri	,	yeri	ve	şeyleri	ikisinin arasındaki	altı günde
ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul	mekan zarfı	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 59 ﴾ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ ج اَلرَّحْمٰنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا

sonra	kurulan	arşa		Rahman'dır	Artık sor	bunu	haberdar olana
atıf h.	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim		(اَلَّذِي) mübtedasının haberi	rabıta h.,emir fiili	car-mecrur	mef'ul

59. Gökleri, yeri ve ikisi'nin arasındakileri altı günde (altı devrede) yaratan sonra da arşa kurulan Rahman'dır. Artık bunu bir bilene sor.

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَ مَا الرَّحْمٰنُ ق

başla-ma h.	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; meçhul fiili mazi	dendiği zaman	Onlara	secde edin	Rahman'a	derler	zaid vav	nedir	Rahman
			car-mecrur	nâibi fail; fiil cümlesi ref mah.; emir fiili, fail,	car-mecrur	fiili mazi, fail		mübteda, soru harfi	haber

﴿ 60 ﴾ أَ نَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَ زَادَهُمْ نُفُورًا ع

	secde mi edeceğiz	şeye	bize emrettiğin		artırır	nefretini
soru h.	fiili mazi	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	atıf h.	fiili mazi, faili, mef'ul	ikinci mef'ul

60. Onlara: "Rahman'a secde edin" dendiği zaman "Rahman da nedir? Bize emrettiğine mi secde edeceğiz?" derler. (Bu), onların nefretini artırır.

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَآءِ بُرُوجًا وَ جَعَلَ

yüceler yücesidir		yaratan	gökte	burçlar		yaratan
fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, mecrur isim	mef'ul	atıf h.	fiili mazi

﴿ 61 ﴾ فِيهَا سِرَاجًا وَ قَمَرًا مُنِيرًا

orada	lamba	ve	ayı	aydınlatan
car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

61. Gökte burçlar yaratan, orada lamba (ışık saçan güneş) ve aydınlatan ayı yaratan (Allah), yüceler yücesidir.

وَ	هُوَ	الَّذِي	جَعَلَ	اللَّيْلَ	وَ	النَّهَارَ	خِلْفَةً	لِمَنْ	أَرَادَ
	O	yaratandır		gece	ve	gündüzü	birbiri arkasından	kimseler için	isteyen
atıf h	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf	ikinci mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.

أَنْ يَذَّكَّرَ	أَوْ	أَرَادَ	شُكُورًا	﴿ 62 ﴾	وَ	عِبَادُ	الرَّحْمٰنِ	الَّذِينَ	يَمْشُونَ
ibret almak	veya	isteyen	şükretmek			kulları	Rahman'ın	kimselerdir	yürüyen
(أَرَادَ) fiilinin mef'ulü	atıf h.	fiili mazi	mef'ul		başlama h.	mübteda, muzaf	muzafun ileyh	haber, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., f. muzari+fâil

﴿ 63 ﴾	سَلَامًا	قَالُوا	الْجَاهِلُونَ	إِذَا خَاطَبَهُمُ	وَ	هَوْنًا	عَلَى الْأَرْضِ
	selam	söylerler	cahiller	kendilerine hitap ettikleri zaman		mütevazi	yeryüzünde
	mef'ul, mutlak	cevabu'ş-şart fiili mazi, fail	fail	şart ve zaman zarfı+ fiilu'ş-şart: fiili mazi, mef'ul	atıf h.	mef'ulü mutlak nâibi	h. cer, mecrur isim

﴿ 64 ﴾	قِيَامًا	وَ	سُجَّدًا	لِرَبِّهِمْ	يَبِيتُونَ	الَّذِينَ	وَ
	kıyama durarak	ve	secde ederek	Rableri için	geceleyen	kimselerdir	ve
	matuf	atıf h.	(يَبِيتُونَ)'nin haberi	car-mecrur	sıla; nasih muzari fiil cüm.; (يَبِيتُونَ)'nin ismi cemi vavıdır	önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.

62. O, ibret almak veya şükretmek isteyen kimseler için gece ve gündüzü birbiri ardınca yaratandır. **63 - 64.** Rahman'ın kulları yeryüzünde mütevazi yürüyenler, cahiller kendilerine hitap ettikleri zaman "selam" diyenler ve Rableri için secde ederek ve kıyam durarak geceleyenlerdir.

عَذَابَهَا	إِنَّ	جَهَنَّمَ ق	عَذَابَ	عَنَّا	اصْرِفْ	رَبَّنَا	يَقُولُونَ	الَّذِينَ	وَ
onun azabı	Doğrusu	cehennem	azabını	Bizden	çevir	Rabbimiz	diyenlerdir		
(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	car-mecrur	emir fiili	nida harfi mahzuf münada	sıla; muzari fiil cüm.	önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h

﴿ 66 ﴾	مُقَامًا	وَ	مُسْتَقَرًّا	سَاءَتْ	إِنَّهَا	﴿ 65 ﴾	غَرَامًا ق	كَانَ
	konak bakımından	ve	yerleşim yeri bakımından	ne kötü	Şüphesiz orası		daimi bir helak	olmuştur
	matuf	atıf h.	temyiz	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

65 - 66. (Ve yine onlar), "Rabbimiz! Bizden cehennem azabını çevirip uzaklaştır; doğrusu onun azabı (ödenmesi gerekli) daimi bir helak olmuştur. Şüphesiz orası yerleşim yeri ve konak olma bakımından ne kötüdür" derler.

وَ	لَمْ يَقْتُرُوا	وَ	لَمْ يُسْرِفُوا	إِذَا أَنْفَقُوا	الَّذِينَ	وَ
	cimrilik etmezler	,	israf etmezler	harcama yaptıkları zaman	Onlar	
atıf h	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	cevâbü'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	sıla; isim cüm., şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail	matuf, ismi mevsul	atıf h

﴿ 67 ﴾	قَوَامًا	ذَٰلِكَ	بَيْنَ	كَانَ
	dengeli	bunun	ikisi arasında	olurlar
	(كَانَ)'nin haberi	işaret ismi, muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

67. Onlar, harcadıkları zaman ne israf ederler ne de cimrilik ederler, bunun ikisi arasında dengeli olurlar (orta bir yol tutarlar).

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 364 ➢

(25 / FURKAN, 56 - 57):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi [(اَلْمُبَشِّرُ بَشَّرَ يُبَشِّرُ]: (ism-i fâil) müjdeleyen

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, kendisiyle uyarma yapılan (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(25 / FURKAN, 58 – 59 - 60):

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbit, tenzih ve takdis etti

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً ب): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, dam, tavan, çardak

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلسِّتَّةُ): altı (اَلْيَوْمُ ج أَيَّامٌ): gün (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz'el fa) emretti

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً عَلَى): (iftiâl bâbı) istila etti, yerleşti, kuruldu (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلنُّفُورُ): uzak durma, nefret, ürkme, uzaklaşma

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti/ eğildi, boyun eğdi, inkıyad etti, bağlandı

(25 / FURKAN, 61 – 62 - 63):

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu, şanı yüce oldu

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti/ çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلْبُرْجُ ج بُرُوجٌ): kale, burç

(اَلسِّرَاجُ ج سُرُجٌ): lamba, ışık verici madde (اَلْقَمَرُ): ay (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج أَنْهُرٌ): gündüz

[(أَنَارَ يُنِيرُ) اَلْمُنِيرُ]: (ism-i fâil) aydınlatan, ışık veren/ aydınlatıcı, açıklığa kavuşturan/ apaçık, nurlu

(اَلْخِلْفَةُ): halef, yerine geçen, arkasından gelen (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) hatırladı, öğüt aldı, ibret aldı, ayetteki (يَذَّكَّرُ)'nun aslı: (يَتَذَكَّرُ)

[(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشُّكُورُ]: (masdar) şükretme [(هَانَ يَهُونُ) اَلْهَوْنُ]: (masdar) kolay olma, tevazu

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı, yolundan gitti/ doğru yoldan gitti

(خَاطَبَ يُخَاطِبُ مُخَاطَبَةً): karşılıklı konuştu, hitap etti (اَلْجَاهِلُ ج جَاهِلُونَ): (ism-i fâil) akılsızlık eden, cahil, bilmeyen

(25 / FURKAN, 64 – 65 – 66 - 67):

(بَاتَ يَبِيتُ بَيْتًا): (ecvef fiil) geceledi, geceyi geçirdi, oldu (اَلسَّاجِدُ ج سُجَّدُ): (ism-i fâil) secde eden

(اَلْقِيَامُ): ayakta duran, ayakta tutan (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı (سَاءَ): ne kötü (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْغَرَامُ): kötülük, bela, gerekli azab, kaçınılmaz helak [(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقَرُّ]: yerleşme mekânı, cennet

(اَلْمُقَامُ): (ism-i mekân) ikamet yeri, vatan (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı (اَلْقَوَامُ: dengeli,ölçülü

(أَسْرَفَ يُسْرِفُ إِسْرَافًا): (if'al bâbı) orta yolu aştı, israf etti (قَتَرَ يَقْتُرُ قَتْرًا): dar geçindirdi, fazla sıktı, cimrilik etti



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 365 (FURKAN : 68 – 77) ≻

وَ	آخَرَ	إِلٰهًا	مَعَ اللَّهِ	لاَ يَدْعُونَ	الَّذِينَ	وَ
atıf h	başka sıfat	ilaha mef'ul, mevsuf	Allah ile beraber zarf, , mecrur isim	dua etmezler nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	Onlar önceki ismi mevsule matuf, ismi mevsul	atıf h

بِالْحَقِّ	إِلاَّ	اللَّهُ	حَرَّمَ	الَّتِي	النَّفْسَ	لاَ يَقْتُلُونَ
haklı (bir sebep) car-mecrur	dışında istisna h.	Allah'ın fail	haram kıldığı sıla; mazi fiil	sıfat, ismi mevsul	canı mef'ul, mevsuf	öldürmezler nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil

﴿ 68 ﴾

أَثَامًا لا	يَلْقَ	ذٰلِكَ	يَفْعَلْ	مَنْ	وَ	لاَ يَزْنُونَ ج	وَ
günahlarla mef'ul	karşılaşır cevâbü'ş-şart; illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari	Bunları mef'ul, işaret ismi	yaparsa fiilu'ş-şart; fiili muzari	kim mübteda, cezm ve şart ismi	 i'tiradiye (ara cümle) h.	zina etmezler nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

68. Onlar, Allah ile beraber başka bir ilaha dua etmezler. Allah'ın haram kıldığı canı haklı (bir sebep) dışında öldürmezler, zina etmezler. Kim bunları yaparsa günahlarla karşılaşır.

﴿ 69 ﴾

مُهَانًا ق	فِيهِ	يَخْلُدْ	وَ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	الْعَذَابُ	لَهُ	يُضَاعَفْ
alçaltılarak hal	orada car-mecrur	ebedi kalır fiili muzari matuf	atıf h.	Kıyamet muzafun ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	azab nâibi fail	ona car-mecrur	kat kat olur (يَلْقَ)'dan bedel; meçhul meczum fiili muzari

69. Kıyamet günü ona azab kat kat olur, orada, alçaltılarak ebedi kalır.

عَمِلَ	وَ	آمَنَ	وَ	تَابَ	مَنْ	إِلاَّ
işleyen fiili mazi	ve atıf h.	iman eden fiili mazi	, atıf h.	tevbe eden sıla; mazi fiil cüm.	kimse müstesna, ismi mevsul	hariç istisna h.

حَسَنَاتٍ ط	سَيِّئَاتِهِمْ	اللَّهُ	يُبَدِّلُ	فَأُولٰئِكَ	صَالِحًا	عَمَلاً
iyiliklere ikinci mef'ul	kötülüklerini mef'ul (cemi müennes salim ismin mansub hali)	Allah fail, merfu, cümle (أُولٰئِكَ) mübtedasının haberidir	çevirir fiili muzari	işte onlar rabıta, mübteda, işaret ismi	faydalı sıfat	iş mef'ul mutlak, mevsuf

﴿ 70 ﴾

رَحِيمًا	غَفُورًا	اللَّهُ	كَانَ	وَ
çok merhamet edendir (كَانَ)'nin ikinci haberi	çok bağışlayandır (كَانَ)'nin haberi	Allah (كَانَ)'nin ismi	daima fiili mazi nâsih	atıf h.

70. Tevbe eden, iman eden ve faydalı iş işleyen kimse hariç, işte Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah daima çok bağışlayandır ve çok merhamet edendir.

﴿ 71 ﴾

مَتَابًا	إِلَى اللَّهِ	يَتُوبُ	فَإِنَّهُ	صَالِحًا	عَمِلَ	وَ	تَابَ	مَنْ	وَ
gereği gibi mef'ulü mutlak	Allah'a harfi cer, mecrur isim	tevbe etmiş olur (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	doğrusu o artık rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	faydalı iş mef'ul	işlerse fiili mazi	ve atıf h.	tevbe ederse fiilu'ş-şart; mazi fiil cümlesi	Kim mübteda, şart ismi	 başlama h.

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri olarak

(مَنْ) mübtedasının haberidir

71. Kim tevbe eder ve faydalı iş işlerse, şüphesiz o, Allah'a gereği gibi tevbe etmiş olur.

﴿ 72 ﴾	كِرَامًا	مَرُّوا	بِاللَّغْوِ	إِذَا مَرُّوا	وَ	الزُّورَ ۙ	لَا يَشْهَدُونَ	الَّذِينَ	وَ	
	şerefle	gelip geçerler	boş şeylere	rastladıkları zaman	ve	yalana	şehadet etmezler	Onlar		
	hal	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	car-mecrur	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart, fiili mazi, fail	atıf h.	mef'ul	sıla; nefy-i istikbal fiil cüm., nefiy h., fiili muzari+fâil	matuf, ismi mevsul	atıf h.	

72. Onlar yalana (asılsız söze) şehadet etmezler ve boş şeylere (faydasız bir şeye) rastladıkları zaman şerefle (yüz çevirip vakarla) geçerler.

صُمًّا	عَلَيْهَا	لَمْ يَخِرُّوا	رَبِّهِمْ	بِآيَاتِ	إِذَا ذُكِّرُوا		الَّذِينَ	وَ
sağır	onlara	düşmezler	Rableri'nin	ayetleri	kendilerine hatırlatıldığı zaman		onlar	
hal	car-mecrur	cevabü'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	muzafun ileyh, , bir sonraki zamir için muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	sıla; isim cüm., şart ve zaman zarfı, muzaf, fiilu'şşart ve muzafun ileyh, meçhul mazi fiil cümlesi, nâibi fail		matuf, ismi mevsul	atıf h.

مِنْ أَزْوَاجِنَا	لَنَا	هَبْ	رَبَّنَا	يَقُولُونَ	الَّذِينَ	وَ	﴿ 73 ﴾	عُمْيَانًا	وَ
eşlerimizden	Bize	bağışla	Rabbimiz	derler	onlar			kör	ve
harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	emir fiili	nida harfi mahzuf münada	sıla; fiil cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.		matuf	atıf h.

﴿ 74 ﴾	إِمَامًا	لِلْمُتَّقِينَ	اجْعَلْنَا	وَ	أَعْيُنٍ	قُرَّةَ		ذُرِّيَّاتِنَا	وَ
	önder	sakınanlara	Bizi yap		gözaydınlığı			çocuklarımızdan	ve
	ikinci mef'ul	car-mecrur	emir fiili, mef'ul	atıf h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf		matuf	atıf h.

73. Onlar, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onlara kör ve sağır düşmezler (kör ve sağır kesilmez, görmez duymaz gibi davranmazlar). **74**. Onlar: "Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan göz aydınlığı (gözümüzü gönlümüzü aydınlatıp onlarla sevinme) bağışla ve bizi, (Allah'a karşı gelmekten) sakınanlara önder yap" derler.

وَ	صَبَرُوا	بِمَا	الْغُرْفَةَ	يُجْزَوْنَ	أُولَٰئِكَ
	sabretmeleri	sebebiyle	yüksek (dereceler)le	mükafatlandırılırlar	İşte onlar
atıf h.	fiili mazi, fail	h. cer, masdar h.	mef'ul	(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi	mübteda

﴿ 75 ﴾	سَلَامًا	وَ	تَحِيَّةً	فِيهَا	يُلَقَّوْنَ
	selamla	ve	esenlik dileği	Orada	karşılanırlar
	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	meçhul fiili muzari+nâibi fail

75. İşte onlar, sabretmeleri sebebiyle yüksek (dereceler)le mükafatlandırılırlar. Orada (cennette) esenlik dileği ve selamla karşılanırlar.

رَبِّي	بِكُمْ	يَعْبَأُ	مَا	قُلْ	﴿ 76 ﴾	مُقَامًا	وَ	مُسْتَقَرًّا	حَسُنَتْ	فِيهَا ط	خَالِدِينَ
Rabbim	size	değer vermez	De ki			bir vatandır	ve	bir yerleşme yeri	ne güzel	orada	ebediler olarak
fail	car-mecrur	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	emir fiili			matuf	atıf h.	temyiz	fiili mazi	car-mecrur	(يُجْزَوْنَ)'deki naibi fâilden hal

﴿ 77 ﴾	لِزَامًا	فَسَوْفَ يَكُونُ	كَذَّبْتُمْ	فَقَدْ	دُعَاؤُكُمْ ج		لَوْلَا
	o halde (azap) gerekli olacaktır		yalanladınız	Gerçekten	duanız		olmasa
	(يَكُونُ)'nün haberi	rabıta, istikbal h., fiili muzari nâsih, (يَكُونُ)'nün ismi (هُوَ) gizli zamiri	fiili mazi, fail	rabıta, tahkik h.	mübteda, {(موجود) (var) olarak takdir edilen haber mahzuftur }		şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}

76. Orada ebedidirler. Orası ne güzel bir yerleşme yeri ve (ne güzel) bir vatandır!

77. De ki: "Duanız olmasa Rabbim size değer vermez!" Gerçekten yalanladınız, o halde (azap) gerekli olacaktır (yakanızı bırakmayacaktır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 365 ≻

(25 / FURKAN, 68 - 69):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ yardım istedi (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il bâbı) haram, yasak kıldı (زَنَى يَزْنِي زِنًى): (nâkıs fiil) zina yaptı

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): (nâkıs fiil) irtikap etti, işledi/ karşılaştı, buldu, rastladı

(اَلْإِثْمُ ج آثَامٌ): günah, masiyet, kötülük, suç (ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfâale bâbı) katladı, kat kat ziyadeleşti, arttı

(خَلَدَ يَخْلُدُ خُلْدًا): bekası devam eden, kalıcı olan [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهَانُ]: (ism-i mef'ûl) alçaltılan, zelil kılınan

(25 / FURKAN, 70 – 71 – 72 – 73):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) birbirine bedel kıldı/ değiştirdi/ tahrif etti

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah/ kötü, zararlı

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): iyilik, güzellik, hayır, taat (اَلْمَتَابُ): (mimli masdar) tevbe etme, tevbesi makbul olma

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ hazır oldu/ bildi/ yemin etti (اَلزُّورُ): batıl, boş, hakikatsiz, asılsız

(مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf f.) geçti, uğradı, hareket etti (اَللَّغْوُ): boş söz, saçmalık, hükümsüzlük (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü (اَلْأَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat-ı müşebbehe) sağır

(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا عَلَى): (muzaaf fiil) düşünmeksizin körü körüne iltizam etti, üzerine düştü (اَلْأَعْمَى ج عُمْيَانٌ): kör

(25 / FURKAN, 74 – 75 – 76 - 77):

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (اَلزَّوْجُ ج أَزْوَاجٌ): eş, zevce, çift

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, yaptı (قُرَّةُ الْعَيْنِ): göz aydınlığı (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(اَلْإِمَامُ ج أَئِمَّةٌ): rehber, kılavuz, imam, önder (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

(اَلْغُرْفَةُ ج غُرَفٌ): yüksek yer, üst kat/ avuçlanan şey [(حَيَّى يُحَيِّ) اَلتَّحِيَّةُ]: selamlama

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (لَقَّى يُلَقِّي تَلْقِيَةً): (tef'il bâbı) karşıladı, karşılaştı/ hediye etti/ indirdi/ nimetlendirdi

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden [(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقَرُّ]: yerleşme mekânı, cennet

(حَسُنَ يَحْسُنُ حُسْنًا): güzel oldu (hissi yahut manevi güzellik) (اَلْمُقَامُ): (ism-i mekân) ikamet yeri, kalınacak yer, vatan

(عَبَأَ يَعْبَأُ عَبْأً): (mehmuze'l-lam) değer verdi, ehemmiyet verdi [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: dua, talep, istek, çağırma

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalan isnad etti, inanmadı, inkâr etti (اَللِّزَامُ): kaçınılmaz, zaruri, gerekli



سورة الشعراء (26)

(ŞUARA (Şairler) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 227 ayettir.)

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 366 - 375 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ طسٓمٓ ۝ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿2﴾

طسٓمٓ	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ	الْمُبِينِ
Ta, Sin, Mim	Bunlar	ayetleridir	Kitap'ın	apaçık
hurufu mukatta	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

1. Ta, Sin, Mim. **2.** Bunlar apaçık Kitap'ın ayetleridir.

﴿3﴾ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

لَعَلَّكَ	بَاخِعٌ	نَفْسَكَ	أَلَّا يَكُونُوا	مُؤْمِنِينَ
Belki sen	helak edeceksin	kendini	olmamalarından dolayı	İnananlar
terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi	mef'ul	masdar ve nasb h., nefiy h.	fiili muzari, (يَكُونُوا)'nun ismi	(يَكُونُوا)'nün haberi

3. İnananlar olmamalarından dolayı belki (neredeyse) kendini helak edeceksin.

﴿4﴾ إِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ

إِنْ نَشَأْ	نُنَزِّلْ	عَلَيْهِمْ	مِنَ السَّمَاءِ	آيَةً	فَظَلَّتْ	أَعْنَاقُهُمْ	لَهَا	خَاضِعِينَ
Biz dilesek	indiririz	onlara	gökten	bir mucize	kalırlar	boyunlarını	ona	eğip
fiilu'ş-şart; fiili muzari	cevâbü'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	harfi cer, :mecrur isim	mef'ul	:rabıta, fiili mazi	(ظَلَّتْ)'nin ismi	car-mecrur (خَاضِعِينَ) ile bağlantılıdır	(ظَلَّتْ)'nin haberi
cezmeden şart h.								

4. Biz dilesek onlara gökten bir mucize inidiririz de ona boyun eğmişler olarak kalırlar (syan edemezler).

﴿5﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ

وَ	مَا يَأْتِيهِمْ	مِنْ ذِكْرٍ	مِنَ الرَّحْمٰنِ	مُحْدَثٍ	إِلَّا	كَانُوا	عَنْهُ	مُعْرِضِينَ
	onlara gelmez ki	bir zikir	Rahman'dan	yeni	illa	olurlar	ona	yüz çevirenler
başlama h.	nefiy h., fiili muzari, mef'ul	zaid harfi cer, fail, mevsuf	harfi cer, mecrur isim	(ذِكْرٍ)'in sıfatı	istisna h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur (مُعْرِضِينَ) ile bağlantılı hal	(كَانَ)'nin haberi

5 . Rahman'dan onlara yeni bir zikir (öğüt, emir gelir) gelmez illa ona yüz çevirenler olurlar.

﴿6﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

فَقَدْ	كَذَّبُوا	فَسَيَأْتِيهِمْ	أَنْبَاءُ	مَا	كَانُوا	بِهِ	يَسْتَهْزِئُونَ
Gerçekten	yalan-ladılar	onlara gelecektir	haberleri	şeylerin	oldukları	kendisiyle	alay ediyor
başlama h., tahkik h.	fiili mazi, fail	rabıta, istikbal h., fiili muzari mef'ul	fail, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm. mazi, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, fiil

6. Gerçekten yalanladılar; alay etmekte oldukları şeylerin haberleri onlara gelecektir.

﴿7﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

أَ	وَ	لَمْ يَرَوْا	إِلَى الْأَرْضِ	كَمْ	أَنْبَتْنَا	فِيهَا	مِنْ كُلِّ	زَوْجٍ	كَرِيمٍ
mı		bakmadılar	Yeryüzüne	nice	yetiştirdik	orada	her ...den	çiftten	güzel
soru h.	atıf h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ul, mukaddem	fiili mazi, fail.	car-mecrur	zaid harfi cer, temyiz, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

7. Yeryüzüne bakmadılar mı? Orada, nice güzel çiftten (bitkiler) yetiştirdik.

﴿8﴾ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

إِنَّ	فِي ذٰلِكَ	لَآيَةً ۖ	وَ	مَا كَانَ	أَكْثَرُهُمْ	مُؤْمِنِينَ
Doğrusu	bunlarda vardır	işaret	,	olmadı	çoğunluğu	müminler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	tekid lamı; (إِنَّ)'nin muahhar ismi	hal vavı	nefiy h., fiili mazi nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

8. Doğrusu bunlarda Allah'ın (gücüne) işaret vardır, (ama) çoğunluğu mü'minler olmadı.

﴿ 9 ﴾ الرَّحِيمُ ع	الْعَزِيزُ	لَهُوَ	رَبُّكَ	إِنَّ	وَ	
Rahim'dir	Aziz'dir	tekid lamı, fasıl zamiri	Rabbin	şüphesiz		
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi		(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	başlama h.	

9. Şüphesiz Rabbin Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir).

الْقَوْمَ	ائْتِ	أَنِ	مُوسَى	رَبُّكَ	نَادَى	إِذْ	وَ
topluma	gel	diye	Musa'ya	Rabbin	nida etmişti	bir zamanlar	
mef'ul, mevsuf	emir fiili	tefsir h.	mef'ul	fail	fiili mazi	(اذكر) (an, zikret) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	başlama h.

﴿ 11 ﴾ يَتَّقُونَ	أَلَا	فِرْعَوْنَ ط	قَوْمَ	﴿ 10 ﴾ الظَّالِمِينَ لا	
Haksızlıktan sakınmazlar mı		Firavun'un	milletine	haksızlık eden	
fiili muzari+fâil	arz edatı (soru harfi+nefy harfi)	muzafun ileyh	bedel, muzaf	(الْقَوْمَ)'nin sıfatı	

10-11. Rabbin Musa'ya: "Haksızlık eden topluma, Firavun'un toplumuna git! (Hala) sakınmazlar mı?" diye nida etmişti.

لَا يَنْطَلِقُ	وَ	يَضِيقُ صَدْرِي	وَ	﴿ 12 ﴾ أَنْ يُكَذِّبُونِ ط	أَخَافُ	إِنِّي	رَبِّ	قَالَ	
gitmez	,	göğsüm daralır		beni yalanlamalarından	korkuyorum	Doğrusu ben	Rabbim	dedi	
nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari	atıf h.	fail	fiili muzari	atıf h.	mef'ul; masdarı müevvel	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida harfi mahzuf, münada	fiili mazi

﴿ 14 ﴾ أَنْ يَقْتُلُونِ ج	فَأَخَافُ	ذَنْبٌ	عَلَيَّ	لَهُمْ	وَ	﴿ 13 ﴾ إِلَى هَارُونَ	فَأَرْسِلْ	لِسَانِي	
Beni öldürmelerinden	korkuyorum	bir suç (isnadı)	Benim üzerimde	Onların var		Harun'a	O halde gönder	dilim	
mef'ul; masdar-ı müevvel	atıf h., fiili muzari	mübteda, muahhar	car-mecrur	haber mukad dem	başlama h.	h.cer, mecrur isim	rabıta, emir fiili	fail	

12 - 14. Musa: "Rabbim! Doğrusu beni yalanlamalarından korkuyorum; göğsüm daralır, dilim gitmez (akıcı bir şekilde konuşmaz). O halde Harun'a (da elçilik) gönder. (Ayrıca) Onların benim üzerimde (bana isnat ettikleri, Kıptî'yi öldürmem dolayısıyla beni dava edecekleri) bir suç var. Bu sebeple beni öldürmelerinden korkuyorum" dedi.

فَقُولَا	فِرْعَوْنَ	فَأْتِيَا	﴿ 15 ﴾ مُسْتَمِعُونَ	مَعَكُمْ	إِنَّا	بِآيَاتِنَا	فَاذْهَبَا	كَلَّا ج	قَالَ
ve deyin	Firavun'a	gelin	işitmekteyiz	sizinle beraber	Doğrusu Biz	mucizelerimizle	artık gidin	Hayır	dedi
atıf h., emir fiili tesniye, fail	mef'ul	atıf h., emir fiili, tesniye, fail	(إِنَّ)'nin haberi	mekan zarfı	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	atıf h., emir fiili, fail	nefiy ve cezm h.	fiili mazi

﴿ 17 ﴾ إِسْرَائِيلَ ط	بَنِي	مَعَنَا	أَرْسِلْ	أَنْ	﴿ 16 ﴾ الْعَالَمِينَ لا	رَبُّ	رَسُولُ	إِنَّا
İsrailoğullarını		bizimle beraber	gönder	diye	alemlerin	Rabbi'nin	elçisiyiz	Biz şüphesiz
muzafun ileyh	mef'ul	mekan zarfı	emir fiili	tefsir h.	muzafun ileyh	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

15-16-17. (Allah): "Hayır (sizin düşündüğünüz gibi olmayacak); artık ikiniz mucizelerimizle gidin. Doğrusu Biz sizinle beraber işitmekteyiz. Firavun'a gelin ve: "Biz şüphesiz alemlerin Rabbi'nin elçisiyiz; İsrailoğullarını bizimle beraber gönder diye (geldik), deyin" dedi.

مِنْ عُمُرِكَ	فِينَا	لَبِثْتَ	وَ	وَلِيدًا	فِينَا	لَمْ نُرَبِّكَ	أَ	قَالَ	
ömründen	içimizde	kaldın		çocukken	içimizde	seni büyütüp yetiştirmedik	mi	dedi	
h. cer, mecrur isim	car-mecrur	fiili mazi, - fail	atıf h.	(نُرَبِّ)'nin mef'ulü (كَ)'den hal (mansub isim)	car-mecrur	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum f. muzari, mef'ul	soru h.	fiili mazi	

سِنِينَ ﴿18﴾	وَ	فَعَلْتَ	فَعْلَتَكَ	الَّتِي	فَعَلْتَ	وَ	أَنْتَ	مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿19﴾
yıllarca		sonrasında yaptın	işini		yaptığın		Sen	nankörlerden (biri)sin
zaman zarfı		fiili mazi, fail	mef'ul, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil., fail	hal vavı	mübteda	haber, şibhi cümle
							atıf h.	

18 - 19. (Firavun Musa'ya:) "Biz seni çocukken yanımıza alıp büyütüp yetiştirmedik mi? Ömründen yıllarca içimizde kaldın. Sonrasında yaptığın işi de sen yaptın (Kıpti'yi öldürdün). Sen nankörlerden (biri)sin" dedi.

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 366 ≫

(26 / ŞUARA, 1 - 2 – 3 - 4 – 5 – 6 – 7 - 8):

[(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

[(اَلْبَاخِعُ بَخَعَ يَبْخَعُ]: (ism-i fâil) kızgınlık, üzüntü sebebiyle kendisini öldürecek dereceye getiren, helak eden

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تِنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): mucize, ayet, açık alamet, ibret (ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاًّ): (muzaaf fiil) oldu (devam ve istimrar ifade eder)

(اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen (اَلْخَاضِعُ ج خَاضِعُونَ): (ism-i fâil) tevazuda bulunan, alçak gönüllü olan

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi [(اَلْمُحْدَثُ أَحْدَثَ يُحْدِثُ]: (ism-i mef'ûl) yeni, ihdas edilen

(اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı, inkâr etti

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çiftli, eşi bulunan, eşli/ zevce

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, yetiştirdi/ mecaz yoluyla: yarattı, vücuda getirdi

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): güzel, sevimli, cömert, şerefli, nimetlendiren [(اَلْاَكْثَرُ كَثَّرَ يُكَثِّرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(26 / ŞUARA, 9 – 10 – 11 - 12):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalan isnad etti, yalanladı, inkâr etti

(26 / ŞUARA, 13 - 14 – 15 – 16 - 17 – 18 – 19):

(ضَاقَ يَضِيقُ ضَيْقًا): (ecvef fiil) daraldı, sıkıştı (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

(اِنْطَلَقَ يَنطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma dili, konuşma uzvu, dil

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

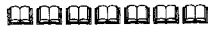
(ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا بِ): götürdü/ gitti (اَلْمُسْتَمِعُ ج مُسْتَمِعُونَ): (ism-i fâil) kulak veren, dinleyen, işiten

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (رَبَّى يُرَبِّي تَرْبِيَةً): (tef'il bâbı) terbiye etti, yetiştirdi/ baktı, büyüttü

(بَنِي إِسْرَائِيلَ): İsrailoğulları (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti, yerleşti/ gecikti/ dayandı/ durdu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(اَلْوَلِيدُ ج وِلْدَانٌ): çocuk/ köle/ hizmetçi/ genç (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, yıl/ kıtlık, kuraklık (اَلْعُمُرُ): ömür



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 367 (ŞUARA : 20 – 39) ≻

﴿ 20 ﴾ قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَ أَنَا (قصر) مِنَ الضَّالِّينَ ط

dedi	Bunu yaptım	o zaman	iken	Ben	şaşırmış olanlardan	
fiili mazi	fiili mazi, fail, mef'ul	cevab h.	hal vavı	mübteda	haber, şibhi cümle	

20. (Musa:) "Ben onu (peygamberlik gelmeden önce) şaşıranlardan (biri) iken yaptım. " dedi.

﴿ 21 ﴾ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَ جَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ

bu sebeple kaçtım	aranızdan	sizden korktuğumda	Sonrasında bağışladı	bana	Rabbim	hikmet		beni yaptı	peygamber
atıf h., fiili mazi fail	car-mecrur	zaman zarfı, fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi	car-mecrur	fail	mef'ul	atıf h.	fiili mazi, nunu vikaye, mef'ul	harfi cer, mecrur isim

21. Bu sebeple sizden korktuğumda aranızdan kaçtım. Sonrasında, Rabbim bana hikmet bağışladı ve beni peygamberlerden (biri) yaptı.

﴿ 22 ﴾ وَ تِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتَ بَنِي إِسْرَآئِيلَ ط

	bu	nimettir	lutufta bulunduğun	bana	köle etmen	oğullarını	İsrail
atıf h.	mübteda	haber, mevsuf	(نِعْمَةٌ)'ün sıfatı; mazi fiil, mef'ul	car-mecrur	(تِلْكَ)'den bedel; masdarı müevvel	mef'ul	muz. ileyh

22. Bu (nimet, yani) İsrailoğullarını kendine köle etmen, bana lutufta bulunduğun (başıma kaktığın) nimettir" dedi.

قَالَ فِرْعَوْنُ وَ مَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿ 23 ﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ

dedi	Firavun		nedir	Rabbi	Alemlerin	dedi	Rabbidir		göklerin
fiili mazi	fail	atıf h.	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	fiili mazi	(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf		muzafun ileyh

﴿ 24 ﴾ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا ط إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ

,	yerin	ve	şeylerin	ikisinin arasındaki	eğer	olursanız	Kesin inananlar	
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	şart h.	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

23. Firavun: "Alemlerin Rabbi nedir?" dedi. **24.** (Musa:) Kesin inananlarsanız, (bilin ki) O, göklerin, yerin ve ikisinin arasında bulunanların Rabbidir" dedi.

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿ 25 ﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَ رَبُّ آبَآئِكُمُ

dedi	kimse-lere	çevresinde bulunan	işitmiyor musunuz		sizin de Rabbiniz		Rabbidir		atalarınızın
fiili mazi	car-mecrur	mekan zarfı	fiili muzari+fâil	arz edatı (soru ve nefiy harfi)	mahzuf mübtedanın haberi	fiili mazi	matuf, muzaf	atıf h.	muz. ileyh, mevsuf, muzaf, muzafun ileyh

﴿ 26 ﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿ 27 ﴾ الْأَوَّلِينَ

önceki	dedi	şüphesiz	peygamberiniz	gönderilen		Size		delidir (ya da cinlenmiştir)
sıfat	fiili mazi	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	sıla: meçhul mazi fiil	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	

25. (Firavun:) Çevresinde bulunanlara: "İşitmiyor musunuz?" dedi. **26.** "(O), sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir" dedi. **27.** (Firavun etrafındakilere): "Şüphesiz ki size gönderilen peygamberiniz delidir (ya da cinlenmiştir)" dedi.

﴿ 28 ﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ وَ مَا بَيْنَهُمَا ط إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

dedi	Rabbidir		doğunun	,	batının	ve	şeylerin	ikisi arasındaki	Eğer	akledi̇yor idiyseniz
fiili mazi	(هُوَ) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf		muzafun ileyh	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	şart h.	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari+fâil

28. (Musa:) "Eğer aklediyorsanız (şuna inanın ki) O, doğunun, batının ve ikisi arasındaki şeylerin Rabbidir" dedi.

أَ	قَالَ	﴿ 29 ﴾	مِنَ الْمَسْجُونِينَ	لَأَجْعَلَنَّكَ	غَيْرِي	إِلَٰهًا	لَئِنِ اتَّخَذْتَ		قَالَ
mi	dedi		zindanlıklardan	Seni kesinlikle yaparım	Benden başkasını	ilah	edinirsen		dedi
soru h.	fiili mazi		h. cer, mecrur ismi	yemin cevabı lâmı+ cevâbü'ş-şart; tekid lamı birleşmiş muzari fiil+mef'ul	ikinci mef'ul	mef'ul	fiilu'ş-şart; mazi fiil (iki mef'ul alan fiillerden)+ fail	tekid lamı, şart h.	fiili mazi

كُنْتَ	إِنْ	بِهِ	فَأْتِ	قَالَ	﴿ 30 ﴾	مُبِينٍ	بِشَيْءٍ	جِئْتُكَ	لَوْ	وَ
idiysen		onu	hemen getir	dedi		apaçık	bir şey	sana getirmişsem	bile mi	
cevabı mahzuf fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih+ (كَانَ)'nin ismi	şart h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili	fiili mazi		sıfat	car-mecrur, mevsuf	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	şart h.	atıf h.

﴿ 32 ﴾	مُبِينٌ ج	ثُعْبَانٌ	هِيَ	فَإِذَا	عَصَاهُ	فَأَلْقَى	﴿ 31 ﴾	مِنَ الصَّادِقِينَ
	apaçık	bir yılan	bir de baktılar ki o		değneğini	Bunun üzerine attı		Doğru sözlülerden
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda	atıf h., iza fücaiye	mef'ul	başlama h., fiili mazi		(كَانَ)'nin haber,

29. (Firavun:) "Benden başkasını ilah edinirsen, and olsun ki seni zindanlık ederim" dedi. **30.** (Musa:) "Sana apaçık bir şey getirmişsem bile mi?" dedi. **31.** (Firavun:) "Doğru sözlülerden isen hemen onu getir" dedi. **32.** Bunun üzerine Musa değneğini attı, bir de baktılar ki o, apaçık bir yılan.

﴿ 33 ﴾	لِلنَّاظِرِينَ ع	بَيْضَاءُ	هِيَ	فَإِذَا	يَدَهُ	نَزَعَ	وَ
	bakanlara	bembeyaz	bir de baktılar ki o		elini	çıkardı	
	harfi cer, mecrur isim	haber	mübteda	atıf h., iza fücaiye	mef'ul	fiili mazi	atıf h.

33. Elini çıkardı, bir de baktılar ki o, bakanlara bembeyaz (görünüyor).

﴿ 34 ﴾	عَلِيمٌ لا	لَسَاحِرٌ	هَٰذَا	إِنَّ	حَوْلَهُ	لِلْمَلَإِ	قَالَ
	çok bilgili	bir sihirbaz	bu	Doğrusu	çevresindeki	ileri gelenlere	dedi
	sıfat	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	mekan zarfı	car-mecrur	fiili mazi

﴿ 35 ﴾	تَأْمُرُونَ	فَمَاذَا	بِسِحْرِهِ ق	مِنْ أَرْضِكُمْ	أَنْ يُخْرِجَكُمْ	يُرِيدُ
	emredersiniz	Artık ne	sihriyle	yurdunuzdan	sizi çıkarmak	istiyor
	fiili muzari+fâil	atıf h., mukaddem mef'ul, soru ismi	car-mecrur	harfi cer,):mecrur isim	mef'ul; masdarı müevvel	fiili muzarı

34-35. (Firavun) çevresindeki ileri gelenlere: "Doğrusu bu çok bilgili bir sihirbaz; sizi sihriyle yurdunuzdan çıkarmak istiyor; artık ne emredersiniz?" dedi.

سَحَّارٍ	بِكُلِّ	يَأْتُوكَ	﴿ 36 ﴾	حَاشِرِينَ لا	فِي الْمَدَائِنِ	ابْعَثْ	وَ	أَخَاهُ	وَ	أَرْجِهْ	قَالُوا
mahir sihirbazları	bütün	ki sana getirsinler		toplayıcılar	şehirlere	gönder		kardeşini	ve	Onu alıkoy	dediler
muzafun ileyh, mevsuf	car-mecrur, muzaf	emrin cevabı: meczum fiili muzari, fail, mef'ul		mef'ul	harfi cer, mecrur isim	emir fiili	atıf h.	matuf	atıf h.	emir fiili, mef'ul	fiili mazi, fail

﴿ 38 ﴾	مَعْلُومٍ لا	يَوْمٍ	لِمِيقَاتِ	السَّحَرَةُ	فَجُمِعَ	﴿ 37 ﴾	عَلِيمٍ
	belirli	bir günün	belirlenen vaktinde	sihirbazlar	Böylece toplandı		çok bilgili
	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	car-mecrur muzaf	nâibi fail	atıf h, meçhul fiili mazi		sıfat, mecrur

36 – 37 - 38. Onu ve kardeşini alıkoy, şehirlere toplayıcılar gönder ki sana bütün çok bilgili mahir sihirbazları getirsinler." (dediler). Böylece sihirbazlar, belirli bir günün belirlenen vaktinde toplandı.

﴿ 39 ﴾	مُجْتَمِعُونَ لا	أَنْتُمْ	هَلْ	لِلنَّاسِ	قِيلَ	وَ
	toplanıyor	siz de	musunuz	İnsanlara	denildi	
	haber	nâibi fail; isim cümlesi mübteda	soru h.	car-mecrur	meçhul fiili mazi	atıf h

39. İnsanlara: "Siz de toplanıyor musunuz?" denildi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 367 ≻

(26 / ŞUARA, 20 – 21 – 22 - 23):

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) gafil davranıp yanılan, sehv eden (فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا): (muzaaf fiil) kaçtı

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hüküm, hikmet (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir)

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) başa kaktı/ lütufta bulundu, nimetlendirdi (عَبَّدَ يُعَبِّدُ تَعْبِيدًا): (tef'il bâbı) köle edindi

(26 / ŞUARA, 24 – 25 – 26 – 27 - 28):

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْمُوقِنُ ج مُوقِنُونَ): (ism-i fâil) yakînî olan, yakînen şüphe etmeksizin inanan

(حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba

(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli

(اَلْمَشْرِقُ): doğu, güneşin doğduğu yer (اَلْمَغْرِبُ ج مَغَارِبُ): batı (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(26 / ŞUARA, 29 – 30 – 31 - 32):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (اَلثُّعْبَانُ): yılan, ejderha

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı, çevirdi, icat etti (اَلْمَسْجُونُ ج مَسْجُونُونَ): (ism-i mef'ûl) hapse atılan, zindana kapatılan

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (mehmuz'el lam, ecvef fiil) getirdi [(اَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü olan

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı)bıraktı, attı/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü (اَلْعَصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa, asa

(26 / ŞUARA, 33 - 34 – 35 – 36):

(نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): çıkardı, söktü, şekti/ dolu dizgin gitti (اَلْبَيْضَاءُ): beyaz (nurani beyazlık) (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلنَّاظِرُ ج نَاظِرُونَ): (ism-i fâil) bakan, gören (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk (حَوْلَ): (zarf) etraf, civar

[(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّاحِرُ]: (ism-i fâil) sihirbaz/ alim (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): büyü, sihir (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l fa) emretti

(أَرْجَى يُرْجِي إِرْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) tehir etti, geriye bıraktı, alıkoydu (اَلْاَخُ ج اَخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلْحَاشِرُ حَاشِرُونَ): (ism-i fâil) toplayan

(26 / ŞUARA, 37 – 38 – 39):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi [(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّحَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) mahir sihirbaz

(جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı (اَلسَّاحِرُ ج سَحَرَةٌ): (ism-i fâil) sihirbaz/ alim [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ism-i mef'ûl) bilinen

(اَلْمِيقَاتُ ج مَوَاقِيتُ): kararlaştırılmış muayyen vakit (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(اَلْمُجْتَمِعُ ج مُجْتَمِعُونَ): (ism-i fâil) ictima eden, toplanan

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 368 (ŞUARA : 40 – 60) ≻

لَعَلَّنَا	نَتَّبِعُ	السَّحَرَةَ	إِنْ	كَانُوا	هُمُ	الْغَالِبِينَ	﴿ 40 ﴾
Umulur ki biz terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	uyarız (لَعَلَّ)'nin haberi	Sihirbazlara mef'ul		olurlarsa cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi / şart h.	fasıl zamiri	galib gelenler (كَانَ)'nin haberi	

40. "Onlar galib gelenler olurlarsa umulur ki biz sihirbazlara uyarız" (dediler).

نَحْنُ	كُنَّا	إِنْ	لَأَجْرًا	لَنَا	نِنَّ	أَ	لِفِرْعَوْنَ	قَالُوا	السَّحَرَةُ	فَلَمَّا جَآءَ
biz fasıl zamiri	olursak cevabı mahzuf fiilu'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	eğer şart h.	bir ücret tekit lamı, (نَّ)'nin muahhar ismi	bize vardır (نَّ)'nin mukaddem haberi	şüphesiz tekid ve nasb h.	mı soru h.	Firavun'a car-mecrur	dediler cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	Sihirbazlar fail	geldikleri zaman atıf, şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi

لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ	إِذًا	إِنَّكُمْ	وَ	نَعَمْ	قَالَ	﴿ 41 ﴾	الْغَالِبِينَ
gözde kimselerden tekit lamı+(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	o zaman cevab h.	doğrusu siz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	Evet cevab h.	dedi fiili mazi		galib gelenler (كَانَ)'nin haberi

41. Sihirbazlar geldikleri zaman, Firavun'a; "Eğer biz galib gelenler olursak, doğrusu bize bir ücret vardır (değil) mi?" dediler. **42**. (Firavun:) "Evet; o zaman siz yakın kılınanlardan (gözde kimselerden olacak)sınız" dedi.

عِصِيَّهُمْ	وَ	حِبَالَهُمْ	فَأَلْقَوْا	﴿ 43 ﴾	أَنْتُمْ	مُلْقُونَ	مَآ	أَلْقُوا	مُوسَى	لَهُمْ	قَالَ
değneklerini matuf	ve atıf h.	iplerini mef'ul	attılar atıf h., fiili mazi, fail		atacağınız haber	mübteda sıla: isim cüm.	şeyi mef'ul, ismi mevsul	atın emir fiili, fail	Musa fail	onlara car-mecrur	dedi fiili mazi

الْغَالِبُونَ	﴿ 44 ﴾	لَنَحْنُ	إِنَّا	فِرْعَوْنَ	بِعِزَّةِ	قَالُوا	وَ
galib geliriz (إِنَّ)'nin haberi		biz tekid lamı, fasıl zamiri	şüphesiz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Firavun'un muzafun ileyh	gücüyle car-mecrur, muzaf	dediler fiili mazi, fail	ve atıf h.

43. Musa onlara: "Atacağınız şeyi atın" dedi. **44**. Böylece onlar iplerini ve değneklerini attılar ve: "Firavun'un gücüyle, şüphesiz, biz galib geliriz" dediler.

تَلْقَفُ	هِيَ	فَإِذَا	عَصَاهُ	مُوسَى	فَأَلْقَى
yutuyor haber, muzari fiil	birde baktılar ki o (değnek) mübteda	atıf h., iza fücaiye (sürpriz edatı)	değneğini mef'ul	Musa fail	attı atıf h., fiili mazi

﴿ 46 ﴾	سَاجِدِينَ ۙ	السَّحَرَةُ	فَأُلْقِيَ	﴿ 45 ﴾	يَأْفِكُونَ ۚ	مَا
	Secde ederek hal	sihirbazlar nâibi fail	Bunun üzerine atıldı atıf h., meçhul fiili muzari		uydurdukları sıla; fiil cüm., fiili muzari+fâil	şeyleri mef'ul, ismi mevsul

45 – 46. Akabinde Musa değneğini attı; bir de baktılar ki onların uydurdukları şeyleri yutuyor. Bunun üzerine sihirbazlar secde ederek (yere) atıldı (secdeye kapandı).

﴿ 48 ﴾	هَارُونَ	وَ	مُوسَى	رَبِّ	﴿ 47 ﴾	الْعَالَمِينَ ۙ	بِرَبِّ	آمَنَّا	قَالُوٓا
	Harun'un matuf	ve atıf h.	Musa muz. ileyh	Rabbine mecrur isim, muzaf		Alemlerin muzafun ileyh	Rabbine car-mecrur, muzaf	inandık fiili mazi, fail	dediler fiili mazi, fail

47 - 48. "Alemlerin Rabbine, Musa ve Harun'un Rabbine inandık" dediler.

لَكَبِيرُكُمُ	إِنَّهُ	لَكُمْ ۚ	أَنْ آذَنَ	قَبْلَ	لَهُ	آمَنتُمْ	قَالَ
büyüğünüzdür tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	size car-mecrur	izin vermeden muz. ileyh, masdarı müevvel	önce zaman zarfı, muzaf	ona car-mecrur	iman ettiniz fiili mazi, fail	dedi fiili mazi

الَّذِي	عَلَّمَكُمُ	السِّحْرَ ج	فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ط	لَأُقَطِّعَنَّ	أَيْدِيَكُمْ
	size öğreten	sihri	Öyleyse bileceksiniz	kesinlikle kestireceğim	ellerinizi
	sıla; mazi fiil cüm. sıfat, ismi mevsul	ikinci mef'ul	atıf h., yemin cevabı lâmı, istikbal h., fiili muzari+fâil	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	mef'ul

﴿ 49 ﴾	أَجْمَعِينَ	لَأُصَلِّبَنَّكُمْ	وَ	مِنْ خِلَافٍ	أَرْجُلَكُمْ	وَ
	hepinizi	kesinlikle sizi astıracağım	atıf h.	çaprazlama	ayaklarınızı	
	tekid	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş f. muzari, mef'ul		harfi cer, mecrur isim	matuf	atıf h.

49. (Firavun:) "Ben size izin vermeden önce ona iman ettiniz. Doğrusu o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Öyleyse bileceksiniz; kesinlikle ellerinizi, ayaklarınızı, çaprazlama kestireceğim, kesinlikle hepinizi astıracağım" dedi.

قَالُوا	لَا	ضَيْرَ ز	إِنَّا	إِلَى رَبِّنَا	مُنْقَلِبُونَ ج ﴿ 50 ﴾	إِنَّا	نَطْمَعُ	أَنْ يَغْفِرَ
dediler	hiçbir zararı yok		Doğrusu biz	Rabbimize	döneceğiz	Doğrusu biz	umuyoruz	bağışlayacağını
fiili mazi, fail	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لَا)'nın ismi, haberi mahzuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	mef'ul; masdarı müevvel

﴿ 51 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ ع ط	أَوَّلَ	أَنْ كُنَّا	خَطَايَانَا	رَبُّنَا	لَنَا
	inananların	ilki	olduğumuz için	suçlarımızı	Rabbimizin	bizi
	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	masdar-ı müevvel:masdar ve nasb h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	mef'ul	fail	car-mecrur

50 - 51. (Sihirbazlar:) "Hiçbir zararı yok, biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz; inananların ilki olduğumuz için, doğrusu biz Rabbimizin bizi, suçlarımızı bağışlayacağını umuyoruz" dediler.

﴿ 52 ﴾	مُتَّبَعُونَ	إِنَّكُمْ	بِعِبَادِي	أَسْرِ	أَنْ	إِلَى مُوسَى	أَوْحَيْنَا	وَ
	takip edileceklersiniz	doğrusu siz	Kullarımı	geceleyin yola çıkar	diye	Musa'ya	vahyettik	
	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nın ismi	car-mecrur	tefsir cüm.; emir fiili	tefsir h.	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	başlama h.

52. Biz Musa'ya: "Kullarımı geceleyin yola çıkar; doğrusu siz takip edileceklersiniz" diye vahyettik.

لَشِرْذِمَةٌ	هَؤُلَاءِ	إِنَّ	﴿ 53 ﴾	حَاشِرِينَ ج	فِي الْمَدَائِنِ	فِرْعَوْنُ	فَأَرْسَلَ
gruplardır	bunlar	doğrusu		toplayıcılar	şehirlere	Firavun	Akabinde gönderdi
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.		mef'ul	h. cer, mecrur isim	fail	başlama h., fiili mazi

﴿ 56 ﴾	حَاذِرُونَ ط	لَجَمِيعٌ	وَ إِنَّا	﴿ 55 ﴾	لَغَائِظُونَ لا	لَنَا	إِنَّهُمْ	وَ	﴿ 54 ﴾	قَلِيلُونَ لا
	sakınıyoruz	hepimiz	Doğrusu biz		kızanlardır	bize	Şüphesiz bunlar			azınlık
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi / atıf h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.		sıfat

53-56. Akabinde Firavun şehirlere, "Doğrusu bunlar azınlık gruplardır; şüphesiz onlar bize kızanlardır, doğrusu biz hepimiz sakınıyoruz (bu konuda tedbirliyiz)" (diyerek gidenleri geri döndürmek üzere) toplayıcılar gönderdi.

كَرِيمٍ لا	مَقَامٍ	وَ	كُنُوزٍ	وَ	﴿ 57 ﴾	عُيُونٍ لا	وَ	مِنْ جَنَّاتٍ		فَأَخْرَجْنَاهُمْ
şerefli	makamlardan	ve	hazinelerden	,		pınar başlarından		bahçelerden		onları çıkardık
sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	matuf, mecrur	atıf h.		matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim		başlama h., fiili mazi, fail, mef'ul

﴿ 60 ﴾	مُشْرِقِينَ	فَأَتْبَعُوهُمْ	﴿ 59 ﴾	إِسْرَائِيلَ ج	بَنِي	أَوْرَثْنَاهَا	وَ	كَذَلِكَ ط	﴿ 58 ﴾
güneş üzerlerine doğarken		onların peşine düştüler		İsrailoğullarını	oralara mirasçı kıldık			İşte böyle
hal		atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul		muzafun ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	(الْأَمْرُ) (durum) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

57-58-59. Bunun üzerine biz onları (Firavun ve ileri gelenlerini) bahçelerden, pınar başlarından, hazinelerden ve şerefli makamlardan çıkardık. (Durum) İşte böyle.. Oralara İsrailoğullarını mirasçı kıldık. **60**. (Firavun ve askerleri) güneş üzerlerine doğarken onların peşine düştüler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 368 ≻

(26 / ŞUARA, 40 – 41 – 42 - 43):

(لَعَلَّ): ta ki, için, diye, umulur ki, belki (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلسَّاحِرُ ج سَحَرَةٌ): (ism-i fâil) sihirbaz/ alim (اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, yenen, üstün gelen

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz'el lam, ecvef fiil) geldi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(اَلْمُقَرَّبُ ج مُقَرَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) yaklaştırılmış, yakınlık kazanmış (اَلْمُلْقِي ج مُلْقُونَ): (ism-i fâil) atan, çıkaran, bırakan

(نَعَمْ): (cevap harfi) evet (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı

(26 / ŞUARA, 44 – 45 – 46 - 47 – 48):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (اَلْحِبْلُ ج حِبَالٌ): ip

(اَلْعَصَا ج عِصِيٌّ): değnek, sopa, asa (اَلْعِزَّةُ): izzet, şeref, onur, kudret (لَقِفَ يَلْقَفُ لَقْفًا): kapıverdi, yuttu

(اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, üstün gelen, yenen (اَفَكَ يَأْفِكُ اِفْكًا): (mehmuze'l-fa) iftira etti, yalan söyledi

(اَلسَّاحِرُ ج سَحَرَةٌ): sihirbaz/ alim (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ism-i fâil) secde eden (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al b.) iman etti, emin kıldı

(26 / ŞUARA, 49 – 50 – 51 – 52):

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı)inandı, iman etti, emin kıldı (اَذِنَ يَأْذَنُ اِذْنًا): (mehmuze'l fa) izin verdi

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük, başkan, lider, reis (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti

(اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak

(قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il bâbı)iyice kesti,parçaladı, çokça kesti/ yardı, yırttı/ dağıttı (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلْخِلَافُ): çapraz, ihtilaf, muhalefet/ arka, sonra (صَلَّبَ يُصَلِّبُ تَصْلِيبًا): (tef'il bâbı) astı, idam etti

(اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (te'kid için getirilir) hepsi, hep beraber, bütünü (اَلضَّيْرُ): zarar, ziyan, hasar

(اَلْمُنْقَلِبُ ج مُنْقَلِبُونَ): (ism-i fâil) dönen, dönüveren (اَلْخَطِيئَةُ ج خَطَايَا): kasdi işlenen suç, günah

(طَمِعَ يَطْمَعُ طَمَعًا): ümit etti, tama etti, düşkünlük gösterdi (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا لِ): mağfiret etti, bağışladı

(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلْمُتَّبَعُ ج مُتَّبَعُونَ): (ism-i mef'ûl) takip edilen, uyulan

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, sır verdi, fısıldadı, bildirdi

(أَسْرَى يُسْرِي إِسْرَاءً بِ): (nâkıs fiil, if'al bâbı) geceleyin yürüttü, geceleyin götürdü (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(26 / ŞUARA, 53 – 54 – 55 – 56):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلْحَاشِرُ ج حَاشِرُونَ): (ism-i fâil) toplayan

(اَلشِّرْذِمَةُ): küçük gurup, küçük topluluk (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْغَائِظُ ج غَائِظُونَ): (ism-i fâil) çok kızdıran

(اَلْجَمِيعُ): topluluk (اَلْحَاذِرُ ج حَاذِرُونَ): (ism-i fâil) sakınan, korkudan dolayı korunan, çekinen

(26 / ŞUARA, 57 – 58 – 59 - 60):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, çeşme/ göz (اَلْكَنْزُ ج كُنُوزٌ): hazine

(اَلْمَقَامُ): (ism-i mekân) ikamet yeri, kalınacak yer, vatan (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, güzel, sevimli, cömert, sevgi gösteren

(أَوْرَثَ يُورِثُ اِيرَاثًا): (if'al bâbı) sahip çıkardı, varis yaptı/ miras bıraktı/ eline verdi

(أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if'al bâbı) peşine taktı, tabi kıldı/ tabi oldu, yetişti

(اَلْمُشْرِقُ ج مُشْرِقُونَ): (ism-i fâil) güneş doğduğunda bulunan, doğuya yönelen

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 369 (ŞUARA : 61 – 83) ≻

﴿ 61 ﴾ فَلَمَّا تَرَآءَ الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ج

gördüğü zaman	İki topluluk	dedi	ashabı	Musa'nın	Gerçekten	erişildik (yakalandık)	
başlama h., şart ve zaman zarfı	fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	muzafun ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	

61. İki topluluk birbirini gördüğü zaman, Musa'nın ashabı: "Gerçekten yakalandık (bize ulaşıldı)" dedi.

﴿ 62 ﴾ قَالَ كَلَّا ج إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

dedi	Hayır	kesinlikle	benimle beraberdir	Rabbim	bana yol gösterecektir
fiili mazi	nefiy ve kınama h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin 2. haberi, gelecek zaman fiili; (mef'ul

62. (Musa:) "Hayır; Rabbim kesinlikle benimle beraberdir, bana yol gösterecektir" dedi.

فَأَوْحَيْنَآ إِلَى مُوسَىٰٓ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ط فَانْفَلَقَ

vahyettik	Musa'ya	diye	vur	değneğinle	denize	(ikiye) yarıldı
başlama h., fiili mazi fail	h. cer, mecrur isim	tefsir h.	emir fiili	car mecrur	mef'ul	atıf h., fiili mazi

﴿ 63 ﴾ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ج

oldu	her	parça	bir dağ gibi	yüce
atıf h. fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi	(الطَّوْدِ)'nin sıfatı

63. Bunun üzerine Musa'ya: "Değneğinle denize vur" diye vahyettik. Hemen (deniz ikiye) yarıldı, akabinde her parça yüce bir dağ gibi oldu.

وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ج ﴿ 64 ﴾ وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ

yaklaştırdık	oraya	diğerlerini		kurtardık	Musa'yı	ve	kişileri	beraberindeki
fiili mazi, fail	mekan zarfı	mef'ul		fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.
atıf h.			atıf h.					

أَجْمَعِينَ ج ﴿ 65 ﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ط ﴿ 66 ﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ط

hepsini	sonra	suda boğduk	diğerlerini	Doğrusu	Bunda vardır	bir ibret
tekid	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekit lamı, (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 67 ﴾ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ

ki	olmadı	çoğunluğu	mü'minler	başlama h.	Doğrusu	Rabbin	
ara cümle harfi (hal vavı da denmiştir)	nefiy h., fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi		tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, fasıl zamiri

hal; ..(كَانَ) fiil cümlesi

﴿ 68 ﴾ وَ الرَّحِيمُ ع الْعَزِيزُ ﴿ 69 ﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ م

güçlü olandır	merhamet edendir		oku	Onlara	haberini	İbrahim'in
(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	başlama h.	emir fiili (illet harfinin düşmesiyle meczum)	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh (gayri munsarif)

64. İşte oraya, diğerlerini yaklaştırdık. **65**. Musa'yı ve beraberindeki kişilerin hepsini kurtardık. **66**. Sonra diğerlerini suda boğduk. **67**. Doğrusu bunda bir ibret vardır, ki çoğunluğu müminler olmadı. **68**. Doğrusu Rabbin, güçlü olandır, merhamet edendir. **69**. Onlara İbrahim'in haberini oku (anlat).

﴿ 70 ﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

Bir zamanlar	demişti	babasına	ve	toplumuna	Neye	tapıyorsunuz
(نَبَأَ)'den bedel, geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	car-mecrur	atıf h.	matuf	mukaddem mef'ul, soru harfi	fiili muzari+fâil

70. Bir zamanlar (İbrahim), babasına ve toplumuna: "Neye tapıyorsunuz?" demişti.

﴿ 71 ﴾	عَاكِفِينَ	لَهَا	فَنَظَلُّ	أَصْنَامًا	نَعْبُدُ	قَالُوا
	Ibadet etmeye (نَظَلُّ):'nin haberi	onlara car-mecrur	devam ediyoruz atıf h, fiili muzari nâsih, (نَظَلُّ)'nin ismi (نَحْنُ) gizli zamiri	Putlara mef'ul	tapıyoruz fiili muzari	demişlerdi fiili mazi, fail

71. "Putlara tapıyoruz, onlara ibadet etmeye devam ediyoruz" demişlerdi.

يَضُرُّونَ	أَوْ	يَنْفَعُونَكُمْ	أَوْ ﴿ 72 ﴾	تَدْعُونَ لا	إِذْ	يَسْمَعُونَكُمْ	هَلْ	قَالَ
zarar verirler fiili muzari+fâil	ve atıf h.	size fayda verirler fiili muzari+fâil, mef'ul	veya atıf h.	Dua ettiğiniz fiili muzari+fâil	zaman geçmiş zaman zarfı	sizi duyarlar fiili muzari+fâil, mef'ul,	mı soru h.	dedi fiili mazi

﴿ 74 ﴾	يَفْعَلُونَ	كَذٰلِكَ	آبَآءَنَا	وَجَدْنَا	بَلْ	قَالُوا	﴿ 73 ﴾
	yaparlarken (وَجَدْنَا)'nın ikinci mef'ulü	böyle car-mecrur	babalarımızı mef'ul	bulduk fiili mazi, fail	Hayır idrab h.	dediler fiili mazi, fail	

72 - 73. (İbrahim:) "Dua ettiğiniz zaman sizi duyarlar mı veya size fayda ya da zarar verirler mi?" dedi. **74**. "Hayır, babalarımızı böyle yaparlarken bulduk" dediler.

﴿ 76 ﴾	الْأَقْدَمُونَ لا	آبَاؤُكُمُ	وَ	أَنْتُمْ	﴿ 75 ﴾	تَعْبُدُونَ لا	كُنْتُمْ	مَا	فَرَأَيْتُمْ	أَ	قَالَ
	daha önceki sıfat	atalarınızın matuf	ve atıf h	sizin tekid		ibadet etmekte (كَانَ)'nin haberi	olduğunuz sıla; nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şeyleri mef'ul, ismi mevsul	o halde gördünüz mü atıf h., fiili mazi, fail	soru h.	dedi fiili mazi

فَهُوَ	الَّذِي خَلَقَنِي	﴿ 77 ﴾	الْعَالَمِينَ لا	رَبَّ	إِلاَّ	لِي	عَدُوٌّ	فَإِنَّهُمْ	
sonra da atıf h., (mübteda	Beni yaratan sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	(رَبَّ)'nin sıfatı, ismi mevsul	alemlerin muzafun ileyh	Rabbi müstesna, muzaf	hariç istisna h.	benim (عَدُوٌّ)'ün sıfatı	düşmanımdır (إِنَّ)'nin haberi	Doğrusu onlar başlama h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

﴿ 79 ﴾	يَسْقِينِ لا	وَ	يُطْعِمُنِي	هُوَ	الَّذِي	وَ	﴿ 78 ﴾	يَهْدِينِ لا
	beni içirendir fiili muzari, mef'ul	, atıf h.	beni yedirendir haber; fiili muzari, mef'ul	sıla; mübteda	ki O önceki (الَّذِي)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h		beni doğru yola eriştiren fiili muzari, mef'ul

75- - 76 – 77 - 78. (İbrahim:) "O halde sizin ve önceki atalarınızın ibadet etmekte olduğu şeyleri gördünüz mü? Doğrusu beni yaratan, sonra bana doğru yolu gösteren alemlerin Rabbi hariç onlar benim düşmanımdır." dedi. **79**. (İbrahim devamla şöyle dedi:) O ki beni yedirendir, beni içirendir.

﴿ 81 ﴾	يُحْيِينِ لا	ثُمَّ	يُمِيتُنِي	الَّذِي	وَ	﴿ 80 ﴾	يَشْفِينِ ص	فَهُوَ	إِذَا مَرِضْتُ	وَ
	beni yine diriltir fiili muzari, mef'ul	sonra atıf h.	beni öldürür sıla; fiili muzari mef'ul	O ki matuf, ismi mevsul	atıf h.		bana şifa verir haber; fiil cüm.; fiili muzari, mef'ul	ardından O rabıta, mübteda	Hasta olduğum zaman şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	atıf h.
							cevâbü'ş-şart; isim cümlesi			

80. Hasta olduğum zaman ardından O, bana şifa verir. **81**. O ki beni öldürür, sonra beni yine diriltir.

﴿ 82 ﴾	الدِّينِ ط	يَوْمَ	خَطِيئَتِي	لِي	أَنْ يَغْفِرَ	أَطْمَعُ	الَّذِي	وَ
	Ahiret muzafun ileyh	gününde zaman zarfı muzaf	suçlarımı mef'ul	beni car-mecrur	bağışlamasını masdar ve nasb h.,	umduğumdur sıla; muzari fiil cüm	Ki O matuf, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 83 ﴾	بِالصَّالِحِينَ لا	أَلْحِقْنِي	وَ	حُكْمًا	لِي	هَبْ	رَبِّ
	Iyilerle car-mecrur	beni haşret emir fiili, mef'ul	ve atıf h.	hikmet mef'ul	Bana car-mecrur	bağışla emir fiili	Rabbim nida harfi mahzuf münada, muzaf

82. Ki, O ahiret gününde beni, suçlarımı bağışlamasını umduğumdur. Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat. **83**. Rabbim! Bana hikmet bağışla ve beni iyilerle haşret.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 369 ≻

(26 / ŞUARA, 61 – 62 – 63 – 64 – 65 - 66):

(تَرَاءَى يَتَرَاءَى): (tefâul bâbı) karşılaştı, görüştü, gözüktü (اَلْجَمْعُ): bir gurup halk, cemaat/ toplamak

(اَصْحَابُ مُوسَى): Musa'nın adamları (اَلْمُدْرَكُ ج مُدْرَكُونَ): (ism-i mef'ûl) erişilen, yetişilen

(كَلَّا): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil)tarif etti, yol gösterdi, sevketti,irşad etti,hidayet verdi

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): vurdu, dövdü, uçurdu/ misal verdi/ kaldırdı (اَلْعَاصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa

(اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (اِنْفَلَقَ يَنْفَلِقُ اِنْفِلاَقًا): (infiâl bâbı) ikiye ayrıldı, yarıldı, infilak etti

(اَلْفِرْقُ): fırka, bölük, kısım, parça (اَلطَّوْدُ ج اَطْوَادٌ): yüksek, dağ (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(أَزْلَفَ يُزلِفُ إِزْلاَفًا): (if'al bâbı) yaklaştırdı, yakınlaştırdı (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kurtardı (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı

(اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (te'kid için getirilir) hep beraber, hepsi, bütünü

(26 / ŞUARA, 67 – 68 – 69 – 70 - 71 – 72):

[(اَلْاَكْثَرُ كَثُرَ يَكْثُرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(اَلرَّحِيمُ رَحِمَ يَرْحَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(اَلصَّنَمُ ج اَصْنَامٌ): put (ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاًّ): (muzaaf fiil) oldu (devam ifade eder)

(اَلْعَاكِفُ ج عَاكِفُونَ): (ism-i fâil) ibadetten ayrılmayan, devamlı ibadet eden (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) çağırdı/ dua etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ isimlendirdi

(26 / ŞUARA, 73 – 74 – 75 – 76 – 77 - 78):

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf fiil) zarar verdi, ziyana soktu

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu/ bildi (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(هَدَى يَهْدِى هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, doğru yola soktu (اَلْاَقْدَمُ ج اَقْدَمُونَ): daha önceki

(26 / ŞUARA, 79 – 80 – 81 – 82 – 83):

(أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı (شَفَى يَشْفِي شِفَاءً): (nâkıs f.) şifa verdi, iyileştirdi/ kurtardı

(سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (مَرِضَ يَمْرَضُ مَرْضًا): hastalandı(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü

(طَمِعَ يَطْمَعُ طَمَعًا): ümit etti, tama etti, düşkünlük gösterdi (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(اَلْخَطِيئَةُ ج خَطِيئَاتٌ): kasdi işlenen, suç, günah (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı (أَلْحَقَ يُلْحِقُ إِلْحَاقًا): (if'al bâbı) kattı/ denk tuttu



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 370 (ŞUARA : 84 – 111) ≻

﴿ 84 ﴾	فِي الْآخِرِينَ ۙ	صِدْقٍ	لِسَانَ	لِي	اجْعَلْ	وَ
	Sonrakiler arasında h. cer, mecrur isim	doğruluk muzafun ileyh	dili mef'ul, muaf	bana car-mecrur	sağla emir fiili	atıf h.
﴿ 85 ﴾	النَّعِيمِ ۙ	جَنَّةِ	مِنْ وَرَثَةِ	اجْعَلْنِي	وَ	
	Naîm muzafun ileyh	cennetinin muzafun ileyh, bir sonraki isim için muzaf	varislerinden harfi cer, mecrur isim, muzaf	Beni kıl emir fiili (dua için), mef'ul	atıf h.	
﴿ 86 ﴾	مِنَ الضَّالِّينَ ۙ	كَانَ	إِنَّهُ	لِأَبِي	اغْفِرْ	وَ
	sapıklardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi c.	idi fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Babamı h. cer, mecrur isim	bağışla emir fiili	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi

وَ	مَالٌ	لَا يَنْفَعُ	يَوْمَ	﴿ 87 ﴾	يُبْعَثُونَ ۙ	يَوْمَ	لَا تُخْزِنِي	وَ
ve atıf h.	malın fail	fayda vermeyeceği muzafun ileyh; nefy-i istikbal fiil	gün önceki (يَوْمَ)'den bedel, muzaf		diriltilecekleri muzafun ileyh; fiil cümlesi	gün zaman zarfı, muzaf	beni rezil etme nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	atıf h.
﴿ 89 ﴾	سَلِيمٍ ۝	بِقَلْبٍ	اللَّهَ	أَتَى	مَنْ	إِلَّا	﴿ 88 ﴾ بَنُونَ ۙ	لَا
	temiz sıfat	bir kalble car-mecrur, mevsuf	Allah'a mef'ul	gelen sıla; mazi fiil cüm.	kimse müstesna, ismi mevsul	hariç istisna h.	oğulların (مَالٌ) üzerine matuf	zaid nefiy harfi (tekid için)

84- 89. Sonrakiler arasında bana doğruluk dili sağla (beni güzel ve iyi bir şekilde anmalarını sağla). Beni Naîm cennetinin varislerinden kıl. Babamı bağışla, doğrusu o sapıklardandır. (İnsanların) diriltilecekleri gün, Allah'a temiz bir kalble gelen kimse hariç (ne) malın ve (ne de) oğulların fayda vermeyeceği gün, beni rezil etme" dedi.

﴿ 91 ﴾	لِلْغَاوِينَ ۙ	الْجَحِيمُ	بُرِّزَتِ	وَ	﴿ 90 ﴾ لِلْمُتَّقِينَ ۙ	الْجَنَّةُ	أُزْلِفَتِ	وَ
	azgınlar için car-mecrur	Cehennem nâibi fail	ortaya çıkarılmıştır meçhul fiili mazi	atıf h.	takva sahiplerine car-mecrur	cennet nâibi fail	yaklaştırılmıştır meçhul fiili mazi	atıf h.

90- 91. (O gün) cennet takva sahiplerine yaklaştırılmıştır. Cehennem de azgınlar için ortaya çıkarılmıştır.

﴿ 92 ﴾	تَعْبُدُونَ ۙ	كُنْتُمْ	مَا	أَيْنَ	لَهُمْ	قِيلَ	وَ
	tapmakta (كَانَ)'nin haberi, fiil c.	olduğunuz sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeyler mübteda muahhar, ismi mevsul	neredeydi haber mukaddem, soru harfi	onlara car-mecrur	denilir meçhul fiili mazi	atıf h.

nâibi fail; isim cümlesi

﴿ 93 ﴾	يَنْتَصِرُونَ ۝	أَوْ	يَنْصُرُونَكُمْ	هَلْ	اللَّهِ ۝	مِن دُونِ
	kendilerine yardımları dokunuyor mu fiili muzari+fâil	veya atıf h.	size yardım ediyorlar fiili muzari+fâil mef'ul	mı soru h.	Allah'ı muzafun ileyh	bırakıp harfi cer, mecrur isim muzaf, hal

92-93. (Kıyamet günü) Onlara: "Allah'ı bırakıp taptıklarınız nerede? Size yardım ediyorlar mı veya kendilerine yardımları dokunuyor mu (kendileri korunabiliyor mu)?" denilir.

﴿ 95 ﴾	أَجْمَعُونَ ۝	إِبْلِيسَ	جُنُودُ	وَ	﴿ 94 ﴾ الْغَاوُونَ ۙ	هُمْ	فِيهَا	فَكُبْكِبُوا
	hepsi tekid	İblis'in muzafun ileyh	orduları matuf, muzaf	atıf h.	azgınlar matuf	, atıf h.	onlar tekid	oraya car-mecrur	yüzü koyun atılırlar başlama h., meçhul fiili mazi, nâibi fail

94-95. Onlar, azgınlar ve İblis'in orduları, hepsi, yüzükoyun oraya atılırlar.

﴿ 96 ﴾ قَالُوا وَ هُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ لا تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ

derler (fiili mazi, fail) — hal vavı — onlar (mübteda) — orada (car-mecrur) — çekişerek (هُمْ mübtedasının haberi) — Vallahi (kasem h., mecrur isim) — doğrusu (إِنْ'nin tahfifi (fiilin önünde geldiği için hafifletilmiş hali, إِنْ'nin ismi mahzuf şan zamiri) — biz idik (fiili mazi, nâsih, كَانَ'nin ismi) — bir sapıklıkta (tekid lamı+كَانَ'nin haberi)

(قَالُوا)'daki cemi vavından hal; isim cümlesi

(إِنْ)'nin haberi; ..(كُنَّا) fiil cümlesi

﴿ 97 ﴾ إِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿ 98 ﴾ وَ مَا أَضَلَّنَا إِلاَّ الْمُجْرِمُونَ ﴿ 99 ﴾

Bir zamanlar (geçmiş zaman zarfı) — sizi eşit tutuyorduk (fiili muzari, mef'ul) — alemlerin (muzafun ileyh) — Rabbiyle (car-mecrur) — bizi saptırmadı (nefiy h., fiili mazi, mef'ul) — atıf h — başkası (istisna h.) — suçlulardan (fail)

﴿ 100 ﴾ وَ لا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿ 101 ﴾ مِنْ شَافِعِينَ لا فَمَا لَنَا

apaçık (sıfat) — artık yoktur (atıf h., nefiy h.) — bizim (haber, mukaddem) — şefaatçilerimiz (zaid harfi cer, mübteda muahhar) — ve (atıf h.) — yoktur (zaid h. (tekid için)) — bir dostumuz (شَافِعِينَ üzerine matuf, mevsuf) — yakın (sıfat)

﴿ 102 ﴾ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

keşke (başlama h., şart h.) — olsa (tekid ve nasb h.) — bizim (أَنَّ'nin mukaddem haberi) — bir kere daha (أَنَّ'nin muahhar ismi) — böylece olsak (fâ-i sebebiye (nasbeder), fiili muzari, nasih, ismi (نَحْنُ) gizli zamiri) — inananlardan (كَانَ'nin haberi, şibhi cümle)

96-97-98. Orada (taptıkları putlarıyla) çekişerek: "Vallahi biz apaçık bir sapıklıkta idik; çünkü biz sizi alemlerin Rabbine eşit tutmuştuk.." derler. **99-102**. (Cehenneme girenler devamla şöyle dedi:) Bizi suçlu günahkarlardan başkası saptırmadı; artık bizim şefaatçilerimiz, yakın bir dostumuz yok; keşke bir kere daha (dünyaya geri dönsek de) böylece inananlardan olsak derler.

﴿ 103 ﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ط وَ مَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

Doğrusu (tekid ve nasb h.) — Bunda vardır (إِنَّ'nin mukaddem haberi) — bir ibret (tekit h., إِنَّ'nin ismi) — hal vavı — olmadı (nefiy h., nâsih fiili mazi) — çoğunluğu (كَانَ'nin ismi, merfu) — mü'minler (كَانَ'nin haberi)

hal; ..(كَانَ) fiil cümlesi

103. Bunda doğrusu bir ibret vardır (fakat) çoğunluğu mü'minler olmadı.

﴿ 104 ﴾ وَ إِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ع ﴿ 105 ﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ج

Gerçek şu ki (tekid ve nasb h., başlama h.) — Rabbin (إِنَّ'nin ismi) — tekid lamı, fasıl zamiri — Aziz'dir (إِنَّ'nin haberi) — Rahim'dir (إِنَّ'nin ikinci haberi) — yalanladı (fiili mazi) — kavmi (fail, muzaf) — Nuh'un (muzafun ileyh) — peygamberleri (mef'ul)

104. Gerçek şu ki Rabbin Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir). **105.** Nuh'un kavmi peygamberleri yalanladı.

﴿ 106 ﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلاَ تَتَّقُونَ ج إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ لا

bir zamanlar (geçmiş zaman zarfı) — dedi (fiili mazi) — onlara (car-mecrur) — kardeşleri (أَخُو)' nun bedeli, merfu) — Nuh (fail) — sakınmaz mısınız (fiili muzari+fâil — arz edatı) — Doğrusu ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ):'nin ismi) — size (gönderilmiş) (car-mecrur) — bir elçiyim (إِنَّ'nin haberi, mevsuf) — güvenilir (sıfat)

﴿ 107 ﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُونِ ج ﴿ 108 ﴾ وَ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ج

O halde sakının (rabıta, emir fiili, fail) — Allah'tan (mef'ul) — ve (atıf h.) — bana itaat edin (emir fiili, fail) — istemiyorum (nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul) — atıf h. — buna karşı (car-mecrur) — bir ücret (zaid harfi cer, ikinci mef'ul, mecrur)

اللَّهَ	فَاتَّقُوا	﴿ 109 ﴾	الْعَالَمِينَ ج	عَلَى رَبِّ	إِلاَّ	أَجْرِيَ	إِنْ
Allah'tan	Artık sakının		Alemlerin	Rabbinden	başkasına	benim ücretim	değildir
mef'ul	rabıta, emir fiili, fail		muzafun ileyh	haber, şibhi cümle, muzaf	istisna h.	mübteda	nefiy h.

﴿ 111 ﴾	الْأَرْذَلُونَ ط	اتَّبَعَكَ	وَ	لَكَ	نُؤْمِنُ	أَ	قَالُوا	﴿ 110 ﴾	أَطِيعُونِ ط	وَ
en rezil kimseler	sana uyduğu	halde	sana	inanalım	mı	dediler		bana itaat edin	ve
fail	fiili mazi, mef'ul	hal vavı	car-mecrur	fiili muzari	soru h.	fiili mazi, fail		emir fiili, fail, mef'ul	atıf h.
	hal; fiil cümlesi								

106-110. Bir zamanlar kardeşleri Nuh, onlara: "Allah'tan sakınmıyor musunuz? Doğrusu ben size (gönderilmiş) güvenilir bir elçiyim. O halde Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Sizden buna karşı bir ücret istemiyorum. Benim ücretim alemlerin Rabbinden başkasına ait değildir (ancak alemlerin Rabbine aittir). Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin" dedi. **111.** "Sana en rezil kimseler uyduğu halde sana mı inanalım?" dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 370 ≻

(26 / ŞUARA, 84 – 85 – 86 – 87 – 88 – 89 – 90 – 91 – 92 – 93 – 94):

(اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): dil/ iyi olarak işitilme, iyi olarak zikredilme (اَلصِّدْقُ): doğruluk, doğru sözlülük/ doğru, güzel, iyi

(اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonraki, sonuncu (اَلْوَارِثُ ج وَرَثَةٌ): (ism-i fâil) sahip, malik olan (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk

(اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) sapık, doğruyolu kaybeden

(أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (if'al bâbı) alçalttı, zelil ve rezil kıldı, utandırdı (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْابْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz - nâkıs) geldi [(سَلِمَ يَسْلَمُ) اَلسَّلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) salim, kurtulmuş, selamette olmuş

(أَزْلَفَ يُزْلِفُ إِزْلَافًا): (if'al bâbı) yaklaştırdı, yakınlaştırdı (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) sakınan, korunan, takva sahibi

(بَرَّزَ يُبَرِّزُ تَبْرِيزًا): (tef'il bâbı) açığa çıkardı, ortaya çıkardı (اَلْجَحِيمُ): kor halinde kızgın ateş, cehennem

(اَلْغَاوِي ج غَاوُونَ): (ism-i fâil) azgın (اِنْتَصَرَ يَنتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (iftiâl bâbı) korundu, kaçındı/ intikam aldı/ hakkını aldı

(كَبْكَبَ يُكَبْكِبُ كِبْكَابًا): (rübai mücerred; dahrece bâbı) yıktı, yere çaldı, yüzü koyun yere düşürdü

(26 / ŞUARA, 95 – 96 – 97 – 98 – 99 – 100 - 101 – 102 – 103 – 104 - 105 - 106 - 107 – 108 – 109 – 110 - 111):

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane (اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (te'kid için getirilir) hepsi, bütünü, hep beraber

(اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti (cemaat halinde) [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: (masdar) dalalet, sapma

[(أَبَانَ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (tef'il bâbı) tesviye etti, düzeltti/ eşit kıldı (اَلشَّافِعُ ج شَافِعُونَ): (ism-i fâil) şefaat eden, kayıran

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu, sapık olarak gördü

(اَلصَّدِيقُ): sadakatli, hakiki dost (اَلْحَمِيمُ): şefkatli, yakın dost (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) elçi, gönderilen

(اَلْكَرَّةُ ج كَرَّاتٌ): tekrar, avdet (dünya hayatına birkez daha dönüş)/ hamle, hücum

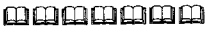
[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı, inkâretti

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

[(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْاَمِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالًا): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلْاَرْذَلُ ج اَرْذَلُونَ): (ism-i tafdîl) en aşağı, en hasis



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 371 (ŞUARA : 112 – 136) ≻

قَالَ	وَ	مَا	عِلْمِي	بِمَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ ج	﴿ 112 ﴾	إِنْ	حِسَابُهُمْ
dedi		yoktur	bir bilgim	şeylerle ilgili	oldukları	Onların yapmakta		değildir	hesabları
fiili mazi	atıf h.	mübteda, soru h.	haber	harfi cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil, (وا): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi		nefiy h.	mübteda

أَنَا	مَآ	وَ	﴿ 113 ﴾	تَشْعُرُونَ ج	لَوْ	عَلَى رَبِّي		إِلاَّ	
Ben	değilim			farkında olsanız	keşke	Rabbimden		başkasına	
mübteda	nefiy h.	atıf h.		cevabı mahzuf fiilu'ş-şart; fiili muzari +fâil	şart h.	(حِسَابُهُمْ) mübtedası'nın haberi, şibhi cüm.		istisna h.	

﴿ 115 ﴾	مُبِينٌ ط	نَذِيرٌ	إِلاَّ	أَنَا	إِنْ	﴿ 114 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ ج	بِطَارِدِ
	apaçık	bir uyarıcıdan	başkası	Ben	değilim		inananları	asla kovacak
	sıfat	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.		muzafun ileyh	zaid harfi cer, haber, muzaf

112-115. (Nuh:) "Onların yapmakta oldukları şeylerle ilgili bir bilgim yoktur; hesabları Rabbimden başkasına (ait) değildir (ancak Rabbime aittir), keşke farkında olsanız! Ben inananları asla kovacak değilim. Ben apaçık bir uyarıcıdan başkası değilim (sadece apaçık bir uyarıcıyım)" dedi.

﴿ 116 ﴾	مِنَ الْمَرْجُومِينَ ط	لَتَكُونَنَّ	يَا نُوحُ	لَمْ تَنْتَهِ	لَئِنْ	قَالُوا	
	taşlananlardan	kesinlikle olacaksın	Ey Nuh	vazgeçmezsen	Eğer	dediler	
	(تَكُونَ)'nin haberi, şibhi cümle	yemin cevabı lâmı, cevâbü'ş-şart; tekid nununa birleşmiş fiili muzari, (تَكُونَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	nida h., münada	fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy h., illetin düşmesiyle meczum fiili muzari	tekid lamı, şart h.	fiili mazi, fail	

116. "Ey Nuh! Eğer (bu işten) vazgeçmezsen, kesinlikle taşlananlardan olacaksın" dediler.

بَيْنَهُمْ	وَ	بَيْنِي	فَافْتَحْ	﴿ 117 ﴾	كَذَّبُونِ ج	قَوْمِي	إِنَّ	رَبِّ	قَالَ
onların arasını		Benimle	Artık aç (hüküm ver)		Beni yalanladı	kavmim	Doğrusu	Rabbim	dedi
matuf	atıf h.	mekan zarf	rabıta, emir fiili, (dua için)		(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nida harfi hazfedilmiş münada, muzaf	fiili mazi

﴿ 118 ﴾	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	مَعِيَ	مَنْ	وَ	نَجِّنِي	وَ	فَتْحًا	
	inananlardan	beraberimdeki	kimseleri	ve	Beni kurtar			
	harfi cer, mecrur isim	sıla; şibhi cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.	emir fiili (dua için), mef'ul	atıf h.	mef'ulü mutlak	

117-118. Nuh: "Rabbim! Kavmim beni yalanladı. Benimle onların arasını aç (aramızdaki hükmünü ver ve bizi birbirimizden uzaklaştır). Beni ve inananlardan beraberimdeki kimseleri kurtar" dedi.

﴿ 119 ﴾	الْمَشْحُونِ ج	فِي الْفُلْكِ	مَعَهُ	مَنْ	وَ	فَأَنْجَيْنَاهُ
	dolu	bir gemi içinde	beraberindeki	kişileri	ve	Bunun üzerine onu kurtardık
	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıla; şibhi cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul

119. Bunun üzerine onu ve beraberindeki kişileri, dolu bir gemi içinde (taşımak suretiyle) kurtardık.

لَآيَةً ط	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ	﴿ 120 ﴾	الْبَاقِينَ ط	بَعْدُ	أَغْرَقْنَا	ثُمَّ	
bir ibret	bunda vardır	Şüphesiz		geride kalanları	bunun ardından	boğduk	Sonra	
tekit lamı:(إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	tekid ve nasb h.		mef'ul	zaman zarfı	fiili mazi, fail	atıf h.	

﴿ 121 ﴾	مُؤْمِنِينَ	أَكْثَرُهُمْ	مَا كَانَ		وَ	
	inananlar	çoğunluğu	olmadı		,	
	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nehiy h., nâsih fiili mazi		itiraz (ara cümle) h. (hal vavı da denmiştir)	

120. Sonra bunun ardından (geride) kalanları (suda) boğduk.**121**. Şüphesiz bunda bir ibret vardır, (ama) çoğunluğu mü'minler olmadı.

وَ إِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿122﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ ﴿123﴾ الْمُرْسَلِينَ ج

peygamberleri (mef'ul) | Ad (kavmi de) (fail) | yalanladı (fiili mazi) | Rahim'dir (إِنَّ'nin ikinci haberi) | Aziz'dir (إِنَّ'nin haberi) | tekid lamı, fasıl zamiri | Rabbin (إِنَّ'nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb h.) | başlama h.

122. Doğrusu Rabbin Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir). **123**. Ad (kavmi de) peygamberleri yalanladı.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَ لَا تَتَّقُونَ ج ﴿124﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ

Bir zaman (geçmiş zaman zarfı) | dedi (f. mazi) | onlara (car-mecrur) | Kardeşleri (fail) | Hud ((أَخُو)'nun bedeli) | sakınmaz mısınız (fiili muzari+fâil; arz edatı (tenbih h. de denmiştir)) | Şüphesiz ki ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | size (gönderilmiş) (car-mecrur) | bir elçiyim ((إِنَّ)'nin haberi, mevsuf)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُونِ ج ﴿126﴾ وَ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ج

Artık sakının (rabıta, emir fiili, fail) | Allah'tan (mef'ul) | ve (atıf h.) | bana itaat edin (emir fiili, fail, mef'ul) | istemiyorum (nefy-i hal;, fiili muzari, mef'ul) | buna karşı (car-mecrur) | herhangibir ücret (zaid harfi cer, mef'ul)

﴿125﴾ أَمِينٌ لا

güvenilir (sıfat)

إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ط ﴿127﴾ أَ تَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً

değildir (nefiy h.) | benim ücretim (mübteda) | başkasına (istisna h.) | Rabbine aittir (harfi cer, mecrur isim, muzaf) | Alemlerin (muzafun ileyh) | mi bina ediyorsunuz (soru h., fiili muzari+fâil) | her (car-mecrur, muzaf) | tepede (muzafun ileyh) | bir alamet (mef'ul)

(أَجْرِ) mübtedasının haberi, şibhi cümle

﴿128﴾ تَعْبَثُونَ لا وَ تَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ج ﴿129﴾

boş şeyle uğraşarak ((تَبْنُونَ)'nin failinden hal; fiil cüm.) | ediniyorsunuz (fiili muzari+fâil) | sağlam yapılar (mef'ul) | umarak (umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi) | ebedi kalacağınızı ((لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi)

وَ إِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ج ﴿130﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُونِ ج ﴿131﴾

yakaladığınız zaman (şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; f. mazi) | atıf h. | yakalıyorsunuz (cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail) | zorbalar olarak (hal) | artık sakının (rabıta, emir fiili, fail) | Allah'tan (mef'ul) | ve (atıf h.) | bana itaat edin (emir fiili, fail, mef'ul)

وَ اتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ج ﴿132﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَ بَنِينَ لا ﴿133﴾

sakının (emir fiili, fail, atıf h.) | sizi destekleyenden (sıla; mazi fiil cüm, mef'ul, ismi mevsul) | bildiğiniz şeylerle (sıla; fiil cüm., harfi cer, ismi mevsul) | sizi O desteklemiştir (birinci (أَمَدَّكُمْ) den bedel; fiili mazi, mef'ul) | davarlarla (car-mecrur) | , (atıf h.) | oğullarla (matuf)

وَ جَنَّاتٍ وَ عُيُونٍ ج ﴿134﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ط ﴿135﴾

, (matuf, atıf h.) | bahçelerle (matuf) | ve (atıf h.) | akarsularla | Doğrusu ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | korkuyorum ((إِنَّ)'nin haberi, muzari f. cüm.) | size (gelecek) (car-mecrur) | azabından (mef'ul, muzaf) | günün (muzafun ileyh, mevsuf) | büyük (sıfat)

124-135. Kardeşleri Hud, onlara: "Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Doğrusu ben size (gönderilmiş) güvenilir bir elçiyim; artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Buna karşı sizden herhangi bir ücret istemiyorum; benim ücretim başkasına değil (ancak) alemlerin Rabbine aittir. Siz (sadece) boş şeyle uğraşarak her tepede bir alamet mi bina ediyorsunuz, ebedi kalacağınızı umarak sağlam yapılar ediniyorsunuz. Yakaladığınız zaman zorbalar olarak yakalıyorsunuz. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin.

Bildiğiniz şeylerle sizi destekleyenden sakının; davarlarla, oğullarla, bahçeler ve akarsularla sizi O destekledi. Doğrusu ben size (gelecek) büyük bir günün azabından korkuyorum" dedi.

﴿ 136 ﴾ قَالُوا سَوَآءٌ عَلَيْنَا أَ وَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ لا

dediler	birdir	bize		öğüt ver	ister	olma	öğüt verenlerden
fiili mazi, fail	haber mukaddem	car-mecrur	tesviye h. (eşitlik içindir)	mübteda muahhar	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili mazi	(تَكُن)'ün haberi; şibhi cümle

(وَعَظْتَ) cümlesine matuf

136. "İster öğüt ver, ister öğüt verenlerden olma, bize birdir." dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 371 ≻

(26 / ŞUARA, 112 – 113 – 114 – 115 – 116 - 117 – 118 – 119 – 120 – 121 - 122 – 123 – 124 – 125 – 126):

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْحِسَابُ حَاسَبَ يُحَاسِبُ): muhasebe, hesaba çekme

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran (uyarma, kendisiyle uyarma yapılan)

[(طَرَدَ يَطْرُدُ) اَلطَّارِدُ]: (ism-i fâil) kovan, kovalayan [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (infiâl bâbı) vazgeçti, bıraktı (اَلْمَرْجُومُ ج مَرْجُومُونَ): (ism-i mef'ûl) taşlanan, taşlanarak öldürülen

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): hükmetti/ açtı, fethetti

(بَيْنَ): (zarf) arasında (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (بَعْدُ): (zarf) sonra

[(شَحَنَ يَشْحَنُ) اَلْمَشْحُونُ]: (ism-i mef'ûl) doldurulmuş, techiz edilmiş, yüklü, dolu (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı

(اَلْبَاقِي ج بَاقُونَ): (ism-i fâil) baki olan [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi

(اَلْأَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber [(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْأَمِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(26 / ŞUARA, 127 – 128 – 129 – 130 – 131 - 132 – 133 – 134 – 135 - 136):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (اَلْأَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu (اَلرِّيعُ): dağ, tepe (اَلْمَصْنَعُ ج مَصَانِعُ): sağlam yapı/ fabrika

(عَبِثَ يَعْبَثُ عَبَثًا): oyun oynadı (oyalandı, boş şeyle uğraştı) (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

(لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için (خَلَدَ يَخْلُدُ خُلْدًا): bekası devam etti, kalıcı oldu (اَلْجَبَّارُ ج جَبَّارُونَ): zorba, mütemerrid, zorlayıcı

(بَطَشَ يَبْطِشُ بَطْشًا): sıkıca tuttu, kıskıvrak yakaladı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (muzaaf - if'al) destekledi/ imdadda bulundu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, kaynak, çeşme/ göz (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal f.) vaaz etti, öğüt verdi (اَلْوَاعِظُ ج وَاعِظُونَ): (ism-i fâil) vaaz veren, öğüt veren

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 372 (ŞUARA : 137 – 159) ≻

إِنْ هَٰذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿137﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿138﴾

değildir	Bu	başka birşey	ahlakından	öncekilerin		değiliz	Biz	azab edilenler
nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber, muzaf	muzafun ileyh		nefiy h. atıf h.	(مَا)'nın ismi	zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi

137-138. (Hud'un kavmi): Bu (halimiz) öncekilerin ahlakından başka bir şey değildir. Biz azab edilenler de değiliz" dediler.

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿139﴾

onu yalanladılar	Biz de kendilerini helak ettik	şüphesiz	Bunda vardır	bir ibret		olmadı	çoğunluğu	mü'minler
başlama h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	hal vavı	nefiy h., fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, (كَانَ) cümlesi haldir

139. Böylece onu yalanladılar; Biz de kendilerini helak ettik. Bunda şüphesiz ki bir ibret vardır; (ama) çoğunluğu mü'minler olmadı.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿140﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿141﴾

	Şüphesiz	Rabbin		güçlüdür	merhametlidir		yalanladı	Semud kavmi	peygamberleri
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamu, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi		fiili mazi	fail	mef'ul
başlama h.									

140. Şüphesiz Rabbin Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir).**141**. Semud kavmi de peygamberleri yalanladı.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿142﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ

			sakınmıyor musunuz	Salih	Kardeşleri	onlara	dedi	
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	car-mecrur		(أَخُو)'nun bedeli	fail			
			fiili muzari+fâil	arz edatı, (tenbih h. de denmiştir)				

bir elçiyim	size	Doğrusu ben						
(إِنَّ):'nin haberi, mevsuf	(gönderilmiş) car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi						

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿144﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَمِينٌ ﴿143﴾

güvenilir	O halde sakının	Allah'tan	,	bana itaat edin		sizden istemiyorum		buna karşı
sıfat	rabıta, emir fiili, fail	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fail, mef'ul		nefiy h., f. muzari, mef'ul	atıf h.	car-mecrur

إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿145﴾ أَتُتْرَكُونَ مِنْ أَجْرٍ

herhangi bir ücret	değildir	benim ücretim	başkasına	Rabbinden	alemlerin		bırakılır mısınız
h. cer, mef'ul	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber	muzafun ileyh	soru h.	meçhul fiili muzari+nâibi fail

فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ ﴿146﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿147﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ

içinde	burada	güven içinde	bahçelerde		pınar başlarında		ekinler	hurmalıklar
h. cer, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm., (هَا):tenbih h., mekan zarfı	hal	kendinden önceki aynı harfi cerden bedel+ mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	matuf, mevsuf

طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿148﴾ وَ تَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ﴿149﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ

sarkmış salkımları — haber, mübteda

oyarsınız — fiili muzari+fâil; atıf h.

dağlardan — h. cer, mecrur isim

evler — mef'ul

mahirler olarak — hal

artık sakının — rabıta, emir fiili, fail

Allah'tan — mef'ul; atıf h.

(نَخْلٍ) kelimesinin sıfatı; isim cümlesi

أَطِيعُونِ ﴿150﴾ وَ لَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿151﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ

bana itaat edin — emir fiili, fail, mef'ul

itaat etmeyin — nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail; atıf h.

emrine — mef'ul, muzaf

haddi aşanların — muzafun ileyh

fesad çıkaran — sıla; cüm., fiili muzari+fâil; sıfat, ismi mevsul

Yeryüzünde — harfi cer, mecrur isim

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿152﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿153﴾ ﴿154﴾

başkası değilsin — mübteda; nefiy h.

bir insandan — haber, mevsuf; istisna h.

bizim gibi — sıfat

getir — rabıta, emir fiili

bir mucize — car-mecrur

Eğer — şart h.

idiysen — cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

Sen — mübteda

ancak — hasr edatı

dediler — fiili mazi, fail

ıslah etmeyen — zaid nefiy h. (tekid için), fiili muzari+fâil; atıf h.

büyülenmişlerdensin — (أَنْتَ) mübtedasının haberi

doğru sözlülerden — (كَانَ)'nin haberi, kendinden önce açıklanan cevâbü'ş-şart mahzuf sayılır

142-152. Bir zamanlar kardeşleri Salih, onlara: "Allah'tan sakınmıyor musunuz? Doğrusu ben size (gönderilmiş) güvenilir bir elçiyim. O halde Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Sizden buna karşı bir ücret istemiyorum. Benim ücretim alemlerin Rabbinden başkasına (ait) değildir (ancak alemlerin Rabbine aittir). Burada bahçelerde, pınar başlarında, ekinlerde, salkımları sarkmış hurmalıklarda güven içinde bırakılır mısınız? Dağlarda mahirler olarak evler oyar mısınız? Artık Allah'tan sakının, bana itaat edin. Yeryüzünde ıslah etmeyen, (fakat) fesat çıkaran haddi aşanların emirlerine itaat etmeyin" dedi. **153-154.** (Salih'in kavmi): "Sen şüphesiz büyülenmişlerdensin; bizim gibi bir insandan başka birşey değilsin. Eğer doğru sözlülerden isen bir mucize getir" dediler.

قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَ لَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿155﴾

dedi — fiili mazi

İşte bu — mübteda

bir devedir — haber

olan — haber mukaddem

(su) içmek hakkı — mübteda muahhar

atıf h.

sizin vardır — haber mukaddem

(su) içmek hakkı — mübteda muahhar, muzaf

bir gün — muzafun ileyh, mevsuf

belirli — sıfat

(نَاقَةٌ)'nin sıfatı; isim cümlesi

وَ لَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿156﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا

; — atıf h.

ona dokunmayın — nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., (fiili muzari, fail, mef'ul

kötülükle — car-mecrur

Çünkü sizi yakalar — fâ-i sebebiye, fiili muzari, mef'ul

azabı — fail, muzaf

günün — muzafun ileyh, mevsuf

büyük — sıfat

akabinde kestiler — atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul

sonrasında da oldular — atıf h., fiili mazi, (أَصْبَحُوا)'nin ismi

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَ مَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ ﴿157﴾ نَادِمِينَ

pişmanlar — (أَصْبَحُوا)'nin haberi

Bu sebeple onları yakaladı — atıf h., fiili mazi, mef'ul

azap — fail

Doğrusu — tekid ve nasb h.

Bunda vardır — (إِنَّ)'nin mukaddem haberi

bir ibret — tekit lamı, (إِنَّ)'nin ismi

, — hal vavı

olmadı — nefiy h., fiili mazi nâsih

çoğunluğu — (كَانَ)'nin ismi

hal; fiil cümlesi

﴿ 159 ﴾	الرَّحِيمُ ع	الْعَزِيزُ	لَهُوَ	رَبَّكَ	إِنَّ	وَ	﴿ 158 ﴾	مُؤْمِنِينَ
	Rahim'dir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	Aziz'dir (إِنَّ)'nin haberi	tekid lamı, fasıl zamiri	Rabbin (إِنَّ)'nin ismi	şüphesiz tekid ve nasb h.	başlama h.		müminler (كَانَ)'nin haberi

155- 156. Salih: " İşte bu (mucize), (kuyudan su) içme hakkı olan (bu) devedir. Sizin de belirli bir gün (kuyudan su) içme (hakkınız) vardır (belirli günler onun, belirli günler sizindir). Ona kötülükle dokunmayın, çünkü sizi büyük günün azabı yakalar" dedi. **157.** (Ancak) akabinde onlar deveyi kestiler; sonrasında da pişman oldular. **158.** Bu sebeple onları azap yakaladı. Doğrusu bunda bir ibret vardır, (fakat) çoğunluğu mü'minler olmadı **159.** Rabbin şüphesiz Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 372 ≻

(26 / ŞUARA, 137 – 138 – 139 – 140 – 141 - 142 – 143 – 144 – 145 - 146):

(اَلْخُلُقُ): seciye, karakter, huy, tabiat, ahlak (اَلْمُعَذَّبُ ج مُعَذَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) azab edilen, işkence edilen

(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalan isnad etti, yalanladı, inanmadı

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, harcadı, telef etti, öldürdü

[(اَلْاَكْثَرُ ‹كَثُرَ يَكْثُرُ›]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

[(اَلْاَمِينُ ‹اَمِنَ يَاْمَنُ›]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı

(هَاهُنَا): işte burada (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyetli, emniyet içinde olan

(26 / ŞUARA, 147 – 148 – 149 – 150 – 151):

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, kaynak, çeşme/ göz (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat

(اَلنَّخْلُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (اَلْهَضِيمُ): yumuşak, kat kat, sarkık (اَلطَّلْعُ): hurma çiçeği, hurma çiçeği'nin tomurcuğu

(نَحَتَ يَنْحِتُ نَحْتًا): oydu, yonttu (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْفَارِهُ ج فَارِهُونَ): (ism-i fâil) maharetli, usta

(اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) orta yolu aşan, israf eden

(26 / ŞUARA, 152 – 153 – 154 - 155 - 156 – 157 – 158 – 159):

(أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا): (if'al bâbı) bozuldu, fesada uğradı (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) islah etti, düzeltti, aralarını buldu (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا بِ): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلْمُسَحَّرُ ج مُسَحَّرُونَ): (ism-i mef'ûl) büyülenmiş yahut yemekle gıdalandırılan (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

(اَلنَّاقَةُ ج نُوقٌ): dişi deve (اَلشِّرْبُ): içme payı, içme hakkı, içme sırası [(اَلْمَعْلُومُ ‹عَلِمَ يَعْلَمُ›]: (ism-i mef'ûl) bilinen

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü (اَلسُّوءُ): şer, kötülük/ afet, bela, aksaklık

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) aldı, yakaladı, helak etti/ cezalandırdı/ ilzam etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu

(عَقَرَ يَعْقُرُ عَقْرًا): kesti, canına kıydı/ köküne indi (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı

(اَلنَّادِمُ ج نَادِمُونَ): pişman olan, pişmanlık duyan [(اَلْاَكْثَرُ ‹كَثُرَ يَكْثُرُ›]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 373 (ŞUARA : 160 – 183) ≻

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ ۨ الْمُرْسَلِينَ ج ﴿160﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ

yalanladı — kavmi — Lut'un — peygamberleri — bir zamanlar — dedi — onlara — kardeşleri

fiili mazi — fail, muzaf — muzafun ileyh — mef'ul — geçmiş zaman zarfı — fiili mazi — car-mecrur — fail

لُوطٌ أَ لَا تَتَّقُونَ ج ﴿161﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ لا ﴿162﴾

Lut — sakınmıyor musunuz — Şüphesiz ben — bir elçiyim — size (gönderilmiş) — güvenilir

Lut — fiili muzari+fâil; arz edatı (tenbih h. de denmiştir) — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — car-mecrur — (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf — sıfat

(أَخُو)'nun bedeli

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُونِ ج ﴿163﴾ وَ مَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ج

Artık sakının — Allah'tan — ve — bana itaat edin — atıf h. — sizden istemiyorum — buna karşı — bir ücret

rabıta, emir fiili, fail — mef'ul — atıf h. — emir fiili, fail, mef'ul — nefy-i hazır; nefiy h., fiili muzari, mef'ul — car-mecrur — zaid harfi cer, mef'ul

إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ط ﴿164﴾ أَ تَأْتُونَ الذُّكْرَانَ

değildir — benim ücretim — başkasına — Rabbinden — alemlerin — mi — geliyorsunuz — erkeklere

nefiy h. — mübteda — istisna h. — haber — muzafun ileyh — soru h. — fiili muzari+fâil — mef'ul

مِنَ الْعَالَمِينَ لا ﴿165﴾ وَ تَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ ط

alemlerden (insanlardan) — bırakıyorsunuz — yarattığını — sizin için — Rabbinizin — eşlerinizden

(الذُّكْرَانَ)'den hal — fiili muzari+fâil — atıf h. — mef'ul, ismi mevsul — sıla; mazi fiil — car-mecrur — fail — h. cer, temyiz

بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿166﴾

Bilakis — Doğrusu siz — bir toplumsunuz — haddi aşmış

idrab h. — mübteda — haber, mevsuf — sıfat

161-166. Bir zamanlar kardeşleri Lut, onlara: "Allah'a karşı gelmekten sakınmıyor musunuz? Şüphesiz ben size (gönderilmiş) güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum; benim ücretim alemlerin Rabbinden başkasına (ait) değildir. Rabbinizin eşlerinizden sizin için yarattığını bırakıyorsunuz, alemlerden (insanlardan), (cinsel istekle) erkeklere mi geliyorsunuz (yaklaşıyorsunuz)? Bilakis siz haddi aşmış (azmış) bir toplumsunuz" dediler.

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿167﴾

dediler — vazgeçmezsen — Ey Lut! — mutlaka olacaksın — çıkarılanlardan

fiili mazi, fail — yemin lamı, şart h. — nida h., münada — yemin lamı, nununa birleşmiş fiili muzari — (تَكُونَ)'nin haberi

fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy h., illet harfinin düşmesiyle meczum muzari fiil

cevâbü'ş-şart; nasih mazi fiil cüm.

167. "Ey Lut! (Bu tavrından) vazgeçmezsen, mutlaka (yurdundan) çıkarılanlardan olacaksın" dediler.

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ط ﴿168﴾ رَبِّ نَجِّنِي وَ أَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿169﴾

dedi — Doğrusu ben — ameliniz için — çok kızanlardanım — Rabbim! — Beni kurtar — ve — ailemi — şeylerden — yapmakta olduğu

fiili mazi — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — car-mecrur — (إِنَّ)'nin haberi — nida harfi hazfedilmiş münada — emir fiili, mef'ul — atıf h. — matuf — harfi cer, ismi mevsul — sıla; fiil cüm.,

168-169. Lut: "Doğrusu ameliniz (yaptıklarınız) için çok kızanlardanım. Rabbim! Beni ve ailemi onların yapmakta olduğu şeylerden (yapageldiği kötülükten) kurtar" dedi.

فَنَجَّيْنَاهُ وَ أَهْلَهُ أَجْمَعِينَ لا ﴿170﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ج ﴿171﴾

Bunun üzerine onu kurtardık — ve — ailesini — hepsini — dışında — yaşlı bir kadın — gerilerde kalan

atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul — atıf h. — matuf — tekid — istisna h. — müstesna — (عَجُوزًا)'nin sıfatı

170-171. Bunun üzerine gerilerde kalan yaşlı bir kadın dışında, onu ve ailesini, hepsini kurtadık.

ثُمَّ	دَمَّرْنَا	الْآخَرِينَ ج	﴿ 172 ﴾	وَ	أَمْطَرْنَا	عَلَيْهِمْ	مَطَرًا ج	فَسَآءَ	مَطَرُ	الْمُنْذَرِينَ
sonra	helak ettik	diğerlerini			yağdırdık	üzerlerine	taş yağmuru	artık ne kötüydü	yağmuru	uyarılanların
	fiili mazi, fail; atıf h.	mef'ul		atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	atıf h., fiili mazi, zem ifade eder	fail, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 173 ﴾	إِنَّ	فِي ذٰلِكَ	لَآيَةً ط	وَ	مَا كَانَ	أَكْثَرُهُمْ	مُؤْمِنِينَ	﴿ 174 ﴾
	Şüphesiz	Bunda vardır	bir ibret		olmadı	çoğunluğu	mü'minler	
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	hal vavı (ara cümle h. de denmiştir)	nefiy h., fiili mazi nâsih	(كَانَ):'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

172. Sonra diğerlerini helak ettik. **173**. Üzerlerine taş yağmuru yağdırdık. Artık uyarılanların yağmuru ne kötüydü! **174**. Şüphesiz bunda bir ibret vardır, (ama) çoğunluğu mü'minler olmadı.

﴿ 176 ﴾	الْمُرْسَلِينَ ج	الْأَيْكَةِ	أَصْحَابُ	كَذَّبَ	﴿ 175 ﴾	الرَّحِيمُ ع	الْعَزِيزُ	لَهُوَ	رَبُّكَ	لَ	إِنَّ	وَ
	peygamberleri	Eyke ashabı		yalanladı		Rahim'dir	Aziz'dir		Rabbin		Şüphesiz	
	mef'ul	muzafun ileyh	fail, muzaf	fiili mazi		(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	tekid lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi		tekid ve nasb h.	atıf h.

175. Doğrusu Rabbin Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir). **176**. Eyke ashabı (ormanlık bölgede yaşayan halk da) peygamberleri yalanladı.

رَسُولٌ	لَكُمْ	إِنِّي	﴿ 177 ﴾	تَتَّقُونَ ج	أَ لَا	شُعَيْبٌ	لَهُمْ	قَالَ	إِذْ
bir elçiyim	size (gönderilmiş)	Şüphesiz ki ben		sakınmaz mısınız		Şuayb	onlara	dedi	Bir zamanlar
(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		fiili muzari+fâil	arz edatı, (soru h.+nefiy h.)	fail	car-mecrur	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı

مَآ أَسْأَلُكُمْ	وَ	﴿ 179 ﴾	أَطِيعُونِ ج	وَ	اللَّهَ	فَاتَّقُوا	﴿ 178 ﴾	أَمِينٌ لا
sizden istemiyorum			bana itaat edin	ve	Allah'tan	artık sakının		güvenilir
nefiy h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.		emir fiili, fail, mef'ul	atıf h.	mef'ul	rabıta, emir fiili, fail		sıfat

﴿ 180 ﴾	الْعَالَمِينَ ط	عَلَى رَبِّ	إِلَّا	أَجْرِيَ	إِنْ	مِنْ أَجْرٍ ج	عَلَيْهِ
	alemlerin	Rabbinden	başkasına	benim ücretim	değildir	bir ücret	buna karşı
	muzafun ileyh	haber, şibhi cümle	istisna h.	mübteda	nefiy h.	zaid harfi cer, mef'ul	car-mecrur

177-180. Şuayb onlara: "Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Şüphesiz ben size (gönderilmiş) güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, benim ücretim alemlerin Rabbinden başkasına (ait) değildir.." dedi.

﴿ 181 ﴾	مِنَ الْمُخْسِرِينَ ج	لَا تَكُونُوا	وَ	الْكَيْلَ	أَوْفُوا
	eksiltenlerden	olmayın		ölçüyü	tam yapın
	(تَكُونُوا)'nün haberi	nehiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail

النَّاسَ	لَا تَبْخَسُوا	وَ	﴿ 182 ﴾	الْمُسْتَقِيمِ ج	بِالْقِسْطَاسِ	زِنُوا	وَ
İnsanlara	azaltmayın			Doğru	terazi ile	tartın	
birinci mef'ul	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.		sıfat,	car-mecrur mevsuf	emir fiili, fail	atıf h.

﴿ 183 ﴾	مُفْسِدِينَ ج	فِي الْأَرْضِ	لَا تَعْثَوْا	وَ	أَشْيَآءَهُمْ
	fesatçılar olarak	yeryüzünde	karışıklık çıkarmayın		eşyalarını
	hal	h. cer, mecrur isim	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	ikinci mef'ul

181-183. Ölçüyü tam yapın, eksiltenlerden olmayın. Doğru terazi ile tartın. İnsanlara eşyalarını (haklarını) azaltmayın. Yeryüzünde fesatçılar olarak karışıklık çıkarmayın. " dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 373 ≻

(26 / ŞUARA, 160 – 161 – 162 - 163):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i fâil) elçi, gönderilen

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(26 / ŞUARA, 164 – 165 – 166 - 167):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (şehvani yaklaşma kasdedilmektedir) (اَلذَّكَرُ ج ذُكْرَانٌ): erkek

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): eşsiz ve yoktan varetti, yarattı, şekil verdi

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, zevce, çift (بَلْ): bilakis, halbu ki, evet (اَلْعَادِي ج عَادُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, hakka tecavüz eden

(اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) bıraktı, vazgeçti (اَلْمُخْرَجُ ج مُخْرَجُونَ): (ism-i mef'ûl) çıkarılan

(26 / ŞUARA, 168 – 169 – 170 - 171):

(اَلْقَالِي ج قَالُونَ): (ism-i fâil) çok darılan, buğzeden (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (te'kid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü (اَلْعَجُوزُ ج عَجَائِزُ): yaşlı kişi, yaşlı, kocamış

(اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ism-i fâil) geride kalan, duran veya helak olan

(26 / ŞUARA, 172 – 173 – 174 - 175):

(دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dümura uğrattı, helak etti (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(أَمْطَرَ يُمْطِرُ إِمْطَارًا): (if'al bâbı) yağdırdı (taş yağmuruna tuttu) / yağmur verdi (اَلْمَطَرُ ج اَمْطَارٌ): yağmur, taş yağmuru

(سَاءَ): ne kötü (اَلْمُنْذَرُ ج مُنْذَرُونَ): (ism-i mef'ûl) uyarılan [(اَلْاَكْثَرُ كَثُرَ يَكْثُرُ): (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(26 / ŞUARA, 176 – 177 – 178 – 179):

(كَذَّبَ يَكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): elçi, gönderilen

(اَصْحَابُ الْأَيْكَةِ): Eykeyi (ormanlık bölgeyi) iltizam edenler, ormanlık bölgede yaşayanlar

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı [(اَلْاَمِينُ اَمِنَ يَاْمَنُ): (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(26 / ŞUARA, 180 – 181 – 182 - 183):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(أَوْفَى يُوفِي اِيفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) eksiksiz yaptı, tam olarak yerine getirdi, ifa etti (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(اَلْكَيْلُ ج اَكْيَالٌ): ölçme veya ölçüp satma, ölçülen madde, ölçek (وَزَنَ يَزِنُ وَزْنًا): (misal fiil) tarttı, değer biçti

[(أَخْسَرَ يُخْسِرُ) اَلْمُخْسِرُ]: eksilten, azaltan / zarar ettiren, kaybettiren (بَخَسَ يَبْخَسُ بَخْسًا): eksiltti, hakkını vermedi, düşük fiyat verdi

(اَلْقِسْطَاسُ): adalet/ mizan, terazi/ tam adalet, kusursuz terazi (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) bozan, fesad çıkaran

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, ölçülü, kusursuz

(عَثِيَ يَعْثَى عُثِيًّا): (nâkıs fiil) asayişi bozdu, karışıklık çıkardı, bozgunculuk etti



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 374 (ŞUARA : 184 – 206) ≻

﴿ 184 ﴾ الْأَوَّلِينَ ط وَالْجِبِلَّةَ وَ خَلَقَكُمْ الَّذِي وَاتَّقُوا

önceki sıfat | nesilleri matuf | ve atıf h. | sizi yaratandan sıla; mazi fiil,mef'ul | mef'ul, ismi mevsul | sakının emir fiili,fail | atıf h.

184. Sizi ve önceki nesilleri yaratandan sakının" (dedi).

مِثْلُنَا بَشَرٌ إِلَّا أَنْتَ مَا وَ ﴿ 185 ﴾ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ لَا أَنْتَ إِنَّمَا قَالُوا

Bizim gibi sıfat | bir insandan haber, mevsuf | başkası istisna h. | değilsin mübteda | nefiy h. | atıf h. | büyülenmişlerdensin (أَنتَ) mübtedasının haberi | Sen mübteda | ancak hasr edatı | dediler fiili mazi, fail

مِنَ السَّمَاءِ كِسَفًا عَلَيْنَا فَأَسْقِطْ ﴿ 186 ﴾ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ج نَظُنُّكَ إِنْ وَ

gökten | bir parça mef'ul, mevsuf | üstümüze car-mecrur | düşür rabıta, emir fiili | yalancılardan lamül farika; ((إِنْ)'nin haberini ayırteden lam), (نَظُنُّ)'nun ikinci mef'ulü | seni sanıyoruz fiili muzari, birinci mef'ul | doğrusu fiilin önünde geldiği için (إِنْ)'nin hafifletilmiş hali | atıf h.

(كِسَفًا)'in sıfatı

﴿ 188 ﴾ تَعْمَلُونَ بِمَا أَعْلَمُ رَبِّي قَالَ ﴿ 187 ﴾ مِنَ الصَّادِقِينَ ط كُنْتَ إِنْ

yaptığınız sıla; fiil cüm. | şeyleri h. cer, ismi mevsul | en iyi bilendir haber | Rabbim nida harfi hazfedilmiş münada | dedi fiili mazi | doğru sözlülerden (كَانَ)'nin haberi, kendinden önce açıklanan cevâbü'ş-şart mahzuf sayılır | isen fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | Eğer şart h.

185 – 186 - 187. "Sen ancak büyülenmişlerdensin. Bizim gibi bir insandan başkası değilsin. Doğrusu seni yalancılardan sanıyoruz. Eğer doğru sözlülerden isen üzerimize gökten bir parça düşür" dediler. **188**. (Şuayb:) "Rabbim yapmakta olduğunuz şeyleri en iyi bilendir" dedi.

﴿ 189 ﴾ عَظِيمٍ يَوْمٍ عَذَابَ كَانَ إِنَّهُ الظُّلَّةِ يَوْمِ عَذَابُ فَأَخَذَهُمْ فَكَذَّبُوهُ

büyük sıfat | bir günün muz. ileyh, mevsuf | azabı (كَانَ)'nin haberi, muzaf | idi fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | Doğrusu o (gün) tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | gölge muzafun ileyh | gününün muz.ileyh, bir sonraki isim için tekrar muzaf | azabı fail, muzaf | bunun üzerine onları yakaladı atıf h., fiili mazi, mef'ul | akabinde onu yalanladılar başlama h., fiili mazi, fail, mef'ul

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ).. cümlesi., ..(إِنَّهُ) cümlesi

(عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ)' den hal de denmiştir.

189. Akabinde onu yalanladılar. Bunun üzerine onları gölge gününün azabı yakaladı. Doğrusu o (gün), büyük bir günün azabı idi.

﴿ 190 ﴾ مُؤْمِنِينَ أَكْثَرُهُمْ مَا كَانَ وَ لَآيَةً ط فِي ذٰلِكَ إِنَّ

inananlar (كَانَ)'nin haberi, hal (ara cümle de denmiştir) | çoğu (كَانَ)'nin ismi | olmadı nefiy h., fiili mazi, nâsih | hal vavı (ara cümle harfi de denmiştir) | bir ibret tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi | bunda vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi | Gerçekten tekid ve nasb h.

190. Gerçekten bunda bir ibret vardır. (Fakat) çoğunluğu mü'minler olmadı.

﴿ 191 ﴾ الرَّحِيمُ ع الْعَزِيزُ لَهُوَ رَبَّكَ إِنَّ وَ

Rahim'dir (إِنَّ)'nin ikinci haberi | Aziz'dir (إِنَّ)'nin haberi | tekid lamı, fasıl zamiri | Rabbin (إِنَّ)'nin ismi | şüphesiz tekid ve nasb h. | başlama h.

191. Rabbin şüphesiz Aziz'dir (güçlüdür), Rahim'dir (merhametlidir).

﴿ 193 ﴾	الْأَمِينُ ۙ	الرُّوحُ	بِهِ	نَزَلَ	﴿ 192 ﴾	الْعَالَمِينَ ۝	رَبِّ	لَتَنْزِيلُ	إِنَّهُ	وَ									
	güvenilir	ruh	onu	indirmiştir		alemlerin	Rabbi'nin	indirmesidir	Şüphesiz ki o										
	sıfat	fail, mevsuf	car-mecrur	fiili mazi		muzafun ileyh	muzafun ileyh, bir sonraki isim için muzaf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	başlama h.									
﴿ 195 ﴾	مُبِينٍ ۝	عَرَبِيٍّ	بِلِسَانٍ	﴿ 194 ﴾	مِنَ الْمُنْذِرِينَ ۙ	لِتَكُونَ	عَلَى قَلْبِكَ												
	Apaçık	arap	diliyle		uyaranlardan	olman için	kalbine												
	sıfat	sıfat	car-mecrur, mevsuf		(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	h.cer, mecrur isim												

192. Şüphesiz ki o (Kur'an) alemlerin Rabbi'nin indirmesidir. **193 – 194 - 195**. Apaçık arap diliyle, uyaranlardan olman için onu güvenilir ruh (Rûhu'l-Emin; Cebrail) senin kalbine indirmiştir.

لَهُمْ	لَمْ يَكُنْ	وَ	أَ	﴿ 196 ﴾	الْأَوَّلِينَ	زُبُرِ	لَفِي	إِنَّهُ	وَ										
onlara	değil		midir		daha öncekilerin	kitabında vardı		Şüphesiz ki O											
car-mecrur	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih	atıf h.	soru h.		muzafun ileyh	mecrur isim, muzaf	tekid lamı, . h.cer	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h. (hal vavı da denmiştir)										
						(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle													

نَزَّلْنَاهُ	لَوْ	وَ	﴿ 197 ﴾	إِسْرَائِيلَ ۝	بَنِي	عُلَمَاءُ	أَنْ يَعْلَمَهُ	آيَةً											
onu indirseydik	şayet			İsrailoğulları		alimlerinin	bunu bilmesi	bir delil											
fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	cezmetmeyen şart h.	başlama h.		muzafun ileyh (gayri munsarif)	muz. ileyh, muzaf	fail, muzaf	(يَكُن)'ün muahhar ismi	(يَكُن)'ün mukaddem haberi											
﴿ 199 ﴾	مُؤْمِنِينَ ۝	بِهِ	مَا كَانُوا	عَلَيْهِمْ	فَقَرَأَهُ	﴿ 198 ﴾	الْأَعْجَمِينَ ۙ	عَلَى بَعْضِ											
	ona inanmazlardı			bunlara	akabinde onu okusaydı		Arap olmayanların	bazısına											
	(كَانَ)'nin haberi, cümle cevâbü'ş-şart	car-mecrur	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, mef'ul		muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf											

196. Şüphesiz ki O, daha öncekilerin kitabında vardı (Cebrâil'in bahsi ya da Kur'an mesajlarının özü önceki kitaplarda da bahsedilmişti.) **197 – 198 - 199**. İsrailoğulları alimlerinin bunu bilmesi onlar için bir deli değil midir? Şayet Biz onu (Kuran'ı) arab olmayan (arabça bilmeyen) kimselerden bazısına indirseydik akabinde onu bunlara okusaydı (yine de) ona inanmazlardı.

﴿ 201 ﴾	الْأَلِيمَ ۙ	الْعَذَابَ	يَرَوُا	حَتَّى	بِهِ	لَا يُؤْمِنُونَ	﴿ 200 ﴾	الْمُجْرِمِينَ	فِي قُلُوبِ	سَلَكْنَاهُ	كَذَٰلِكَ								
	acı veren	azabı	görünceye	kadar	ona	inanmazlar		Suçluların	kalblerine	onu soktuk	İşte böylece								
	sıfat	mef'ul, mevsuf	fiili muzari, fail	gaye ve nasb h.	car-mecrur	(الْمُجْرِمِينَ)'den hal; nefiy h., fiili muzari+fâil		muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur								
﴿ 203 ﴾	مُنْظَرُونَ ۝	نَحْنُ	هَلْ	فَيَقُولُوا	﴿ 202 ﴾	لَا يَشْعُرُونَ ۙ	هُمْ	وَ	بَغْتَةً	فَيَأْتِيَهُمْ									
	mühlet verilenler	bizler	miyiz	O zaman derler		farkında olmadıkları bir haldeyken	onlara		ansızın	onlara gelir									
	haber	mübteda	soru h.	atıf h., matuf, fiili muzari, fail		haber: fiil c.; nefiy h., fiili muzari+fâil	mübteda	hal vavı	hal	atıf h., fiili muzari, mef'ul									

200 - 202. İşte böylece onu (Kuran'ı) suçluların kalblerine soktuk, acı veren azabı görünceye kadar ona inanmazlar. (Bu azap) onlara ansızın farkında olmadıkları bir haldeyken gelir. **203**. O zaman "Bizler mühlet verilenler miyiz (cezası ertelenenler olamaz mıyız) ?" derler.

مَتَّعْنَاهُمْ	إِنْ	فَرَأَيْتَ	أَ	﴿ 204 ﴾	يَسْتَعْجِلُونَ	فَبِعَذَابِنَا	أَ												
Biz onları nimetlendirmiş olsak		İşte gördün	mü?		acele istiyorlardı	Bizim azabımızı	mı												
fiilu'ş-şart; fiili mazi cezm mah. fail, mef'ul	şart h.	atıf h., fiili mazi, fail	soru h.		fiili muzari+fâil	başlama h., car-mecrur	soru h.												

﴿ 206 ﴾	يُوعَدُونَ لا	كَانُوا	مَا	جَآءَهُمْ	ثُمَّ	﴿ 205 ﴾	سِنِينَ لا
	vaad edilmekte	olan	şey	kendilerine gelse	sonra		yıllarca
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	fail, ismi mevsul	fiili mazi, mef'ul	atıf h.		zaman zarfı

204. (Oysa) bizim azabımızı mı acele istiyorlardı? **205-206.** İşte gördün mü, Biz onları yıllarca nimetlendirmiş olsak, sonra da vaad edildikleri şey kendilerine gelse..

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 374 ≻

(26 / ŞUARA, 184 – 185 - 186 – 187 - 188 – 189 – 190 - 191):

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلْجِبِلَّةُ): hilkat, yaratılış, tabia, insan topluluğu, nesil (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اَلْمُسَحَّرُ ج مُسَحَّرُونَ): (ism-i mef'ûl) büyülenmiş, sihirlenmiş/ gıdalandırılan, beslenen (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(ظَنَّ يُظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) zannetti, varsaydı (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(أَسْقَطَ يُسْقِطُ إِسْقَاطًا): (if'al bâbı) düşürdü (اَلْكِسَفُ): parça, bulut parçaları

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü/ doğru olan

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) cezalandırdı, helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلظُّلَّةُ ج ظُلَلٌ): bunaltıcı hava, sıkıcı ve boğuk yer, gölgelik [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(26 / ŞUARA, 192 – 193 – 194 - 195 - 196 – 197 – 198 - 199):

[(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) indirme (indirilen) (نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولاً ب): indirdi [(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْاَمِينُ]: emin, güvenilir

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): Cebrail a.s. / ruh/ her türlü latif, gizli husus (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma dili, lehçe/ konuşma uvzu, dil

(اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): kitap, yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, hikmet dolu ilahî kitaplar (اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْعَالِمُ ج عُلَمَاءُ): (ism-i fâil) bilen (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuze'l-lam) okudu

(اَلْاَعْجَمِيُّ ج اَعْجَمُونَ): arab olmayan, yabancı, yabancı dil konuşan (بَعْضُ): bir kısım, bazı, birkaç

(26 / ŞUARA, 200 – 201 – 202 - 203 - 204 – 205 - 206):

(سَلَكَ يَسْلُكُ): girdirdi, soktu (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلْبَغْتَةُ): füc'et, ansızın, ansızın oluverme

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, emin kıldı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı (اَلْمُنْظَرُ ج مُنْظَرُونَ): (ism-i mef'ûl) mühlet verilen, süre tanınan

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) çabuklaştırdı, çabuk olmasını istedi, acelecilik gösterdi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, yıl/ kıtlık, kuraklık

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) (sevdiklerine kavuşturarak) yaşattı, geçimlerini sağladı, nimetlendirdi

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (mehmuz'el lam, ecvef fiil) geldi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 375 (ŞUARA : 207 – 227) ≻

﴿ 207 ﴾ مَآ أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ط

fayda vermez	onlara	şeyler	nimetlendirildikleri	
nefy-i hal; harfi nefiy, fiili mazi	car-mecrur	fail, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm. (وا): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

önceki ayette yer alan (مَتَّعْنَاهُمْ) fiilluş'şart'ının cevabü'ş-şartı; fiil cümlesi

207. Nimetlendirildikleri şeyler (dünyada verilenler) onlara bir fayda vermez.

وَ مَآ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿ 208 ﴾ ق ذِكْرَىٰ قف وَ مَا كُنَّا

Biz değiliz	öğüt vermek üzere		uyarıcılar gelmesi	kendilerine	hariç	hiçbir kasaba halkını	yok etmedik	
nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hal	mef'ulün li eclih	mübteda, muahhar	haber mukaddem	istisna h.	zaid h. cer, mef'ul, mevsuf	nefiy h., fiili mazi, fail	başlama h.

(قَرْيَةٍ)'nin sıfatı: isim cüm.

ظَٰلِمِينَ ﴿ 209 ﴾ وَ مَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿ 210 ﴾ وَ مَا يَنْبَغِي لَهُمْ

zulmedenler (كَانَ)'nin haberi		şeytanlar fail	onu car-mecrur	indirmedi nefiy h., fiili mazi	başlama h.		uygun değildir nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.

﴿ 211 ﴾ وَ مَا يَسْتَطِيعُونَ ط ﴿ 212 ﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ط

güçleri de yetmez nefiy h. fiili muzari+fâil	, atıf h.	Doğrusu onlar tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(vahyi) dinlemekten harfi cer, mecrur isim		uzaklaştırılmışlardır tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

208-209. Hiçbir kasaba halkını kendilerine öğüt vermek üzere uyarıcılar gelmeden yok etmedik. Biz zulmedenler değiliz. **210**. Onu (Kuran'ı) şeytanlar indirmedi. **211**. (Bu) onlara uygun değildir, güçleri de yetmez. **212**. Doğrusu onlar (vahyi) dinlemekten uzaklaştırılmışlardır (uzak tutulmuşlardır).

﴿ 213 ﴾ فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ج

dua etme başlama h.+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	Allah'la beraber zarf, muzaf + muz.ileyh	bir tanrıya mef'ul, mevsuf	başka sıfat	çünkü olursun fâi sebebiye, fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	azap edilenlerden (تَكُونَ)'nin haberi

213. O zaman Allah'la beraber başka bir tanrıya dua etme, çünkü azap edilenlerden olursun.

وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿ 214 ﴾ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿ 215 ﴾ ج

uyar	akrabalarını	en yakın		indir	kanatlarını	kimselere	sana uyan	müminlerden	
emir fiili	mef'ul	sıfat		emir fiili	mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	
atıf h.			atıf h.						

214. (Öncelikle) en yakın akrabalarını uyar. **215**. Mü'minlerden sana uyan kimselere kanatlarını indir (tevazu, şefkat ve hoşgörüyle davran).

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿ 216 ﴾ ج

başlama h., şart h.	Sana isyan ederlerse fiilu'ş-şart; fiili mazi. fail, mef'ulün	O zaman rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili	Doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	beriyim (إِنَّ)'nin haberi	şeylerden h. cer, ismi mevsul	Yaptığınız sıla; fiil cüm.

216. Sana isyan ederlerse, o zaman: "Doğrusu yaptıklarınızdan beriyim (uzağım)" de.

وَ تَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿ 217 ﴾ الَّذِي يَرَىٰكَ حِينَ تَقُومُ

güven emir fiili	Aziz olana h. cer, mecrur isim, mevsuf	Rahim sıfat		seni gören sıla; muzari fiil mef'ul	sıfat, ismi mevsul	zaman zaman zarfı, muzaf	kalktığın muz.ileyh; fiil cümlesi
atıf h.							

﴿218﴾ وَ تَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ﴿219﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿220﴾

Bilendir	İşitendir	O	Doğrusu	secde edenler arasında	dolaşmanı		
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	matuf	atıf h.	

217- 218 – 219 - 220. Namaza kalktığın zaman seni ve secde edenler arasında dolaşmanı gören, Aziz (güçlü), Rahim (merhametli olan Allah'a) güven. Doğrusu O (herşeyi) işitendir ve (herşeyi) bilendir .

﴿221﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿222﴾ تَنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

günahkar	iftiracıya	her ..	iner	Şeytanların	indiğini	kime	size haber vereyim	mi	
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	harfi cer, mecrur isim muzaf	birinci (تَ) harfi mahzuf fiili muzari	fail	birinci (تَ) harfi mahzuf fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari, mef'ul	soru h.	

221. "Şeytanların kime indiğini size haber vereyim mi?" **222**. (Şeytanlar) her günahkar iftiracıya iner.

﴿223﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَ أَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ ﴿224﴾ وَ الشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ

azgınlar	onlara uyar	Şairler	başlama h.	yalancıdırlar	çoğunluğu	,	kulak	verirler	
fail	(الشُّعَرَاء) mübtedasına haber, muzari fiil cümlesi	mübteda		haber	mübteda	atıf h.	mef'ul	fiili muzari+fâil	

223. Onlar (şeytanlara) kulak verirler, çoğunluğu yalancıdırlar. **24**. Şairlere azgınlar uyar.

﴿225﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ

görmedin mi	onların	her	vadide	şaşkın şaşkın dolaştıklarını		
cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h fiili muzari	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi		soru h.

(تَرَ)'nın mef'ulü: masdar-ı müevvel

﴿226﴾ وَ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ

ve	(أَنَّ)'nin ismi	söylediklerini	yapmayacakları şeyleri
atıf h.	tekid ve nasb h.,	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; nefy-i istikbal fiil cüm. mef'ul, ismi mevsul

225-226. Onların her vadide şaşkın şaşkın dolaştıklarını ve yapmayacakları şeyleri söylediklerini görmedin mi?

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ ذَكَرُوا اللَّهَ

müstesna	kimseler	inanan	,	işleyenler	faydalı işler	,	ananlar	Allah'ı
istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; mazi fiil, fail	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul

وَ كَثِيرًا وَ انْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا

çok	ve	haklarını alanlar	zulmedilmelerinden sonra			başlama h.
mef'ulü mutlak nâibi	atıf h.	fiili mazi, fail	h.cer, zarf, mecrur isim, muzaf	masdar h.	meçhul fiili mazi, nâibi fail	

﴿227﴾ سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

bilecekler	kimseler	Zulmeden	hangi	dönüş yerine	döneceklerini
istikbal h., fiili muzari	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	soru ismi, muzaf	muzafun ileyh	fiili muzari+fâil

(سَيَعْلَمُ)'nün mef'ulü

227. Ancak inananlar, faydalı işler işleyenler, Allah'ı çok ananlar ve zulmedilmelerinden sonra (haksızlığa uğratıldıklarında) haklarını alan kimseler müstesnadır. Zulmeden kimseler hangi dönüş yerine döneceklerini bileceklerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 375 ≻

(26 / ŞUARA, 207 – 208 – 209 – 210 - 211):

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً عَنْ): (if'al bâbı) kafi geldi, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi, sevdiklerine kavuşturdu/ iyilikte bulundu (اَلْمُنْذِرُ ج مُنذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, harcadı, öldürdü (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): muhitin sakinleri/ belde/ belde halkı

(اَلذِّكْرَى): zikir: hatıra getirip bilme/ tezkir: hatırlatma, ikaz, nâsihat (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl b.) yapabildi, gücü yetti

(تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلاً): (tefa'ul bâbı) indi (yavaş yavaş iniş) (اِنْبَغَى يَنْبَغِي اِنْبِغَاءً): (infiâl b.) (bir işin yapılması) uygun oldu, doğru oldu, gerekti

(26 / ŞUARA, 212 – 213 – 214 - 215):

[(اَلسَّمْعُ (سَمِعَ يَسْمَعُ]: işitme, işitme duyusu, kulak (اَلْمَعْزُولُ ج مَعْزُولُونَ): (ism-i mef'ûl) uzaklaştırılan, ayrılan

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti/ yardım istedi (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(اَلْمُعَذَّبُ ج مُعَذَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) azap verilen, işkence edilen (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı

(اَلْعَشِيرَةُ): aşiret, yakınlar, akrabalar (اَلْأَقْرَبُ ج اَقْرَبُونَ): (ism-i tafdîl) en yakın, daha yakın

(خَفَضَ يَخْفِضُ خَفْضًا): yumuşak davrandı, alçak gönüllü oldu/ düşürdü, alçalttı

(اَلْجَنَاحُ ج اَجْنِحَةٌ): kanat (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(26 / ŞUARA, 216 – 217 – 218 – 219):

(عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı [(اَلْبَرِيءُ (بَرِئَ يَبْرَأُ]: suçsuz, uzak

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْحِينُ): tahditsiz olarak vakit, zaman

(قَامَ تَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) (namaza) durdu/ kalktı/ kalakaldı/ azmetti/ başladı

[(اَلتَّقَلُّبُ (تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ]: (masdar) değişiklik yapma, gezip dolaşma (اَلسَّاجِدُ ج سَاجِدُونَ): (ism-i fâil) secde eden, boyun eğen

(26 / ŞUARA, 220 – 221 – 222 - 223):

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلاً): (tefa'ul bâbı) indi (yavaş yavaş iniş)

[(اَلْأَفَّاكُ (اَفَكَ يَأْفِكُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, iftiracı [(اَلْآثِيمُ (اَثِمَ يَأْثَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) günahkar

[(اَلْأَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً السَّمْعُ): (if'al bâbı) kulak verdi/ hitap etti/ bıraktı, attı (اَلسَّمْعُ): kulak, işitme, işitme duygusu

(26 / ŞUARA, 224 – 225 – 226 - 227):

(اَلشَّاعِرُ ج شُعَرَاءُ): şair, şiir söyleyen (اَلْغَاوِي ج غَاوُونَ): (ism-i fâil) azgın (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nakıs f.) gördü, bildi, zannetti

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

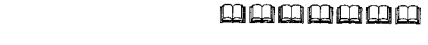
(اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi (هَامَ يَهِيمُ هَيْمًا): (ecvef fiil) nereye gideceğini bilmeden yeryüzünde şaşkın halde dolaştı

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, andı, hatırladı, bahsetti, tefekkürle hatıra getirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (infiâl bâbı) hakkını aldı/ intikam aldı/ korundu/ çekildi/ çekindi (بَعْدُ): (zarf) sonra

(اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ اِنْقِلاَبًا): (infiâl b.) dönüverdi, dönüştü (اَلْمُنْقَلَبُ ج مُنْقَلَبُونَ): dönüş yeri, akıbet/ dönüverme, dönüşme



سورة النمل (27)

(NEML (Karınca) SURESİ)

(Mekke'de inmiştir. 93 ayettir.)

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 376 - 384 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

طسٓ (قف)	تِلْكَ	آيَاتُ	الْقُرْآنِ	وَ	كِتَابٍ	مُبِينٍ (لا)	﴿1﴾	هُدًى	وَ	بُشْرَى	لِلْمُؤْمِنِينَ (لا)
Ta, Sin	Bunlar	ayetleridir	Kuran'ın	,	Kitab'ın	apaçık		doğruluk rehberi	ve	müjdedir	müminlere
hurufu mukatta	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat		(هُوَ) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	atıf h.	matuf	car-mecrur

﴿2﴾	الَّذِينَ	يُقِيمُونَ	الصَّلَاةَ	وَ	يُؤْتُونَ	الزَّكَاةَ	وَ	هُمْ	بِالْآخِرَةِ	هُمْ	يُوقِنُونَ	﴿3﴾
	dosdoğru kılan		namazı		veren	zekatı	ve		ahirete		kesin olarak inanan	
	fiili muzari+fâil	(لِلْمُؤْمِنِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla; cüm. mef'ul	atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul	hal vavı	mübteda	car-mecrur	birinci zamiri tekid için gelen zamir	haber, fiil cümlesi	

1. Ta, Sin, Bunlar Kuran'ın, apaçık Kitab'ın ayetleridir. **2-3.** (Bu Kur'an), namazı dosdoğru kılan kılan, zekatı veren ve ahirete de kesin olarak inanan müminlere doğruluk rehberi ve müjdedir.

﴿4﴾	يَعْمَهُونَ (ط)	فَهُمْ	أَعْمَالَهُمْ	لَهُمْ	زَيَّنَّا	بِالْآخِرَةِ	الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ	إِنَّ
	bocalarlar	bu sebeple onlar	yaptıkları işleri	onlara	güzel göstermişizdir	Ahirete	inanmayan kimseler	Doğrusu
	haber, fiil cümlesi	atıf h., mübteda	mef'ul	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

﴿5﴾	الْأَخْسَرُونَ	هُمُ	فِي الْآخِرَةِ	هُمْ	وَ	الْعَذَابِ	سُوءُ	لَهُمْ	الَّذِينَ	أُولَئِكَ
	en çok zarar edenlerdir	ahirette	onlar			azabın	kötüsü	kendileri için olan kimselerdir		Bunlar
	haber	fasıl zamiri	harfi cer, mecrur isim	mübteda	atıf h.	muzafun ileyh	mübteda, muahhar, muzaf	haber, mukaddem	haber, ismi mevsul	mübteda

4. Ahirete inanmayanların yaptıkları işleri kendilerine güzel göstermişizdir; bu sebeple bocalarlar. **5.** Bunlar azabın kötüsü kendileri için olan kimselerdir ve (yine) onlar ahirette en çok zarar edenlerdir.

﴿6﴾	عَلِيمٍ	حَكِيمٍ	مِنْ لَدُنْ	الْقُرْآنَ	لَتُلَقَّى	إِنَّكَ	وَ
	Alim olan	Hakim	katından	Kuran	sana ulaştırılıyor	Doğrusu	
	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	harfi cer, zarf ismi, muzaf	mef'ul	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, meçhul muzari fiil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	başlama h.

6. Doğrusu, Kuran, Alim olan Hakim (Allah) katından sana ulaştırılıyor.

سَآتِيكُمْ	نَارًا (ط)	آنَسْتُ	إِنِّي	لِأَهْلِهِ	مُوسَى	قَالَ	إِذْ
Size getireceğim	bir ateş	farkettim	Ben	ailesine	Musa	demişti	Bir zamanlar
istikbal h., (fiili muzari	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	fail	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı

﴿7﴾	تَصْطَلُونَ	لَعَلَّكُمْ	قَبَسٍ	بِشِهَابٍ	آتِيكُمْ	أَوْ	بِخَبَرٍ	مِنْهَا
	ısınırsınız	belki siz	kor	ateş	size getireceğim	yahut	bir haber	oradan
	(لَعَلَّ)'nin haberi	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	sıfat	car-mecrur, mevsuf	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	car-mecrur

7. Bir zamanlar Musa, ailesine: "Ben bir ateş farkettim; size oradan bir haber getireceğim, yahut size kor ateş getireceğim, umulur ki ısınırsınız" demişti.

فَلَمَّا جَآءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَ مَنْ حَوْلَهَا ط وَ

zaman | oraya geldiği | nida olundu | diye | mübarek kılınmıştır | Ateş(in bulunduğu yer)de olan | ve | çevresindekiler

başlama h. | sıla; şibhi cüm. | matuf, ismi mevsul | atıf h. | sıla; şibhi cüm. | nâibi fail, ismi, mevsul | meçhul fiili mazi | tefsir h. | cevâbü'ş-şart; mazi f. cüm., nâibi fail | fiilu'ş-şart; mef'ul | başlama h., şart ve zaman zarfı

سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿8﴾ يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ لا ﴿9﴾

münezzehtir | Allah | Alemlerin Rabbi | Ey Musa | Gerçek şu ki | Ben | Allah'ım | Aziz | Hakim olan

mef'ulü mutlak, muzaf | muzafun ileyh, mevsuf | muz. ileyh | nida h., münada | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | mübteda | haber, mevsuf | sıfat | ikinci sıfat

(إِنَّ)'nin haberi; isim cüm.

8. Oraya geldiği zaman, kendisine şöyle nida olundu: "Ateş(in bulunduğu yer)de olan ve çevresindekiler mübarek kılınmıştır. Alemlerin Rabbi olan Allah münezzehtir." **9.** "Ey Musa! Gerçek şu ki, Ben, Hakim olan Aziz Allah'ım"

وَ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا

at | değneğini | görünce | kıpırdadığını | bir yılan gibi | arkasını dönerek | kaçtı

atıf h. | emir fiili | mef'ul | atıf zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul | fiili muzari | teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi | (كَأَنَّ)'nin haberi | cevâbü'ş-şart; mazi fiil | hal

﴿10﴾ وَ لَمْ يُعَقِّبْ ط يَا مُوسَى لا تَخَفْ إِنِّي لا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ ق

arkasına bakmadan | Ey Musa | Korkma | Doğrusu | korkmaz | Benim katımda | peygamberler

hal vavı | hal; cahd-ı mutlak fiil cüm | nida h.+ münada | nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari | zarf (muzaf+ muz.ileyh) | fail

(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi

10. "Değneğini at!" Musa, değneğinin yılan gibi kıpırdadığını görünce, arkasına bakmadan dönerek kaçtı. "Ey Musa! Korkma; Benim katımda peygamberler korkmaz.

إِلاَّ مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ

Ancak hariçtir | kimse | zulmeden | sonra | çevrilen | iyiliğe | kötülüğün arkasından | Çünkü doğrusu ben | bağışlayanım | merhamet edenim

istisna h. | müstesna, ismi mevsul | fiili mazi | atıf h. | fiili mazi | mef'ul | zarf, muzaf+ muz.ileyh | ta'lil (sebep) h. tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi | (إِنَّ)'nin ikinci haberi

﴿11﴾ وَ أَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ

Elini sok | yakanın içine | ki çıksın | bembeyaz olarak | kusursuz | dokuz mucize içinde

atıf h. | emir fiili | mef'ul | h. cer, mecrur isim | emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari | (تَخْرُجْ)'un fâilinden hal | h.cer mecrur isim, muzaf | muzafun ileyh | h.cer, mecrur isim, muzaf | muz. ileyh

(تَخْرُجْ)'un fâilinden ikinci hal: şibhi c.

﴿12﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ وَ قَوْمِهِ ط إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

Firavun'a | ve | toplumuna | Gerçekten onlar | oldular | bir toplum | fâsık

h. cer, mecrur isim | atıf h. | matuf | (إِنَّ)'nin ismi | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi, mevsuf | sıfat

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ) ismi ve haberi

11. Ancak zulmeden sonra da kötülüğün arkasından iyiliğe çevrilen kimseler (bundan) hariçtir. Çünkü doğrusu ben bağışlayanım, merhamet edenim. **12.** Elini yakanın içine sok, Firavun ve toplumuna (gönderilen) dokuz mucize içinde kusursuz, bembeyaz olarak çıksın. Gerçekten onlar fasık bir toplum oldular."

﴿ 13 ﴾	مُبِينٌ ج	سِحْرٌ	هَذَا	قَالُوا	مُبْصِرَةً	آيَاتُنَا	فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ
	apaçık	bir sihirdir	Bu	dediler	gözle görecek şekilde	mucizelerimiz	onlara gelince
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda	cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail	hal	fail	başlama h., şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; mazi fiil, mef'ul

13. Mucizelerimiz gözle görecek şekilde onlara gelince: "Bu apaçık bir sihirdir" dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 376 ≻

(27 / NEML, 1 – 2 – 3 – 4 - 5 – 6 – 7 – 8 - 9):

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs, if'al) verdi, getirdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: irşad eden, yol gösteren, hidayet, doğru yol (اَلْبُشْرَى): müjde (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı, gözetti (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti

(أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) yakını oldu, yakınen (şüphe etmeksizin) inandı (عَمِهَ يَعْمَهُ عَمَهًا): bocaladı

(اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela (اَلْاَخْسَرُ ج اَخْسَرُونَ): (ism-i tafdîl) en çok zarar eden

(لَقَّى يُلَقِّي تَلْقِيَةً): (te'fil bâbı) kavuşturdu/ indirdi / karşılaştırdı/ karşıladı (آنَسَ يُؤْنِسُ إِينَاسًا): (if'al bâbı) farketti, gördü

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz'el fa, nâkıs fiil) getirdi (اَلْخَبَرُ ج اَخْبَارٌ): haber (herhangi bir vakanın anlatılması)

(اَلشِّهَابُ ج شُهُبٌ): yanan odun, tutuşmuş ağaç parçası/ kayan yıldız (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(اَلْقَبَسُ): ateş, meşale , kor/ iktibas edilmiş, alınmış/ yakılmış (اِصْطَلَى يَصْطَلِي اِصْطِلاَءً): (iftiâl bâbı) (ateşte) ısındı

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئً): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ سُبْحَانَ): tesbih, tenzih ve takdis etti

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı/ ezan okudu

(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarak kıldı, bolluk verdi (حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında

(27 / NEML, 10 – 11 – 12 – 13):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ sağlamlaştırdı (اَلْعَصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa, asa

(اَلْجَانُّ): bir tür yılan, cin (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti

(اِهْتَزَّ يَهْتَزُّ اِهْتِزَازًا): (muzaaf fiil, iftiâl bâbı) titreşti, kımıldadı, kıpırdadı/ harekete geçti

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp gitti, dönüp kaçtı (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

[(أَدْبَرَ يُدْبِرُ) اَلْمُدْبِرُ]: (ism-i fâil) arka çevirip giden (لَدَى): (zarf) yanında, katında (بَعْدَ): (zarf) sonra

(عَقَّبَ يُعَقِّبُ تَعْقِيبًا): (tef'il bâbı) arkasına baktı, arkayı kontrol etti/takip etti (اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela

(اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) elçi, gönderilen (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) bedel kıldı, değiştirdi, tahrif etti (اَلْحُسْنُ): hissi yahut manevi güzellik, hoşluk

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dahil etti (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْبَيْضَاءُ): beyaz (nurani beyazlık)

(اَلْجَيْبُ ج جُيُوبٌ): yaka, cep (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, gayr, olmaksızın (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(اَلتِّسْعُ): dokuz (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئً): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) inkârcı, fasık, açıktan açığa suç işleyen

(اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

[(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرَةُ]: (ism-i fâil) gören/ (göz görecek derecede) ışık veren/ açık delil



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 377 (NEML : 14 – 22) ≻

ظُلْمًا	أَنْفُسُهُمْ	اسْتَيْقَنَتْهَآ	وَ	بِهَا	جَحَدُوا	وَ
zulmetmek için	gönülleri	kesin inandığı	halde	onları	inkar ettiler	
mef'ulün li eclih	fail	f. mazi,mef'ul	hal vavı (atıf h. de denmiş)	car-mecrur	f. mazi, fail	atıf h.

﴿ 14 ﴾	الْمُفْسِدِينَ ع	عَاقِبَةُ	كَانَ	كَيْفَ	فَانْظُرْ	عُلُوًّا ط	وَ
	bozguncuların	sonunun	olduğuna	nasıl	Fakat bak	büyüklenmeleri dolayısıyla	
	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	başlama h., emir fiili	matuf	atıf h.

14. Gönülleri kesin olarak inandığı halde, zulmetmek için ve büyüklenmeleri dolayısıyla onları (bile bile) inkar ettiler. Fakat bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!

قَالَا	وَ	عِلْمًا ج	سُلَيْمَانَ	وَ	دَاوُودَ	آتَيْنَا	لَقَدْ	وَ
ikisi dediler		ilim	Süleyman'a	ve	Davud'a	verdik	And olsun ki	
fiili mazi, fail	atıf h.	ikinci mef'ul	matuf	atıf h.	birinci mef'ul	f. mazi, fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	atıf h.

﴿ 15 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ	مِنْ عِبَادِهِ	عَلَى كَثِيرٍ	فَضَّلَنَا	الَّذِي	لِلَّهِ	الْحَمْدُ
	mümin	kullarının	çoğuna	Bizi üstün kılan		Allah'a aittir	Hamd (şükür ve övgü)
	sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	h. cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	sıfat, ismi mevsul	haber	mübteda

15. And olsun ki, Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. İkisi "Hamd (şükür ve övgü) bizi mümin kullarının çoğuna üstün kılan Allah'a aittir" dediler.

الطَّيْرِ	مَنْطِقَ	عُلِّمْنَا	يَآ أَيُّهَا النَّاسُ	قَالَ	وَ	دَاوُودَ	سُلَيْمَانُ	وَرِثَ	وَ
kuş	dili	Bize öğretildi	Ey insanlar	dedi		Davud'a	Süleyman	varis oldu	
muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	meçhul fiili mazi, nâibi fail	nida h., münada tenbih h., bedel	fiili mazi	atıf h.	mef'ul	fail	fiili mazi	atıf h.

﴿ 16 ﴾	الْمُبِينُ	الْفَضْلُ	لَهُوَ	هَذَا	إِنَّ	شَيْءٍ ط	مِنْ كُلِّ	أُوتِينَا	وَ
	apaçık	lutuftur		bu	Şüphesiz	şeyden	her	bize verildi	ve
	sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	tekid lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	meçhul fiili mazi, nâibi fail	atıf h.

16. Süleyman Davud'a varis oldu: "Ey insanlar! Bize kuş dili öğretildi ve bize herşeyden verildi. Şüphesiz bu apaçık lutuftur" dedi.

الْإِنْسِ	وَ	مِنَ الْجِنِّ	جُنُودُهُ	لِسُلَيْمَانَ	حُشِرَ	وَ
insanlardan	,	cinlerden	ordusu	Süleyman'ın	toplandı	
matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim	nâibi fail	harfi cer, mecrur isim	meçhul fiili mazi	atıf h.

﴿ 17 ﴾	يُوزَعُونَ	فَهُمْ	الطَّيْرِ	وَ
	düzenli bir şekilde dağıtılıyorlardı	Artık onlar	kuşlardan	ve
	haber, fiil cümlesi	atıf h., mübteda	matuf	atıf h.

17. Süleyman'ın cinlerden, insanlardan ve kuşlardan (oluşan) ordusu toplandı. Artık onlar (kendilerine verilen görevlere) düzenli bir şekilde dağıtılıyorlardı.

النَّمْلُ	يَآ أَيُّهَا	نَمْلَةٌ	قَالَتْ	النَّمْلِ لا	عَلَى وَادِ	إِذَآ أَتَوْا	حَتَّىٰٓ
karıncalar	Ey	bir karınca	dedi	karınca	vadisine	geldikleri zaman	Nihayet
bedel	nida h., münada tenbih h.	fail	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	başla-ma h.

﴿ 18 ﴾	لَا يَشْعُرُونَ	هُمْ	وَ	جُنُودُهُ لا	وَ	سُلَيْمَانُ	لَا يَحْطِمَنَّكُمْ	مَسَاكِنَكُمْ ج	ادْخُلُوا
	farkına varmadan			ordusu	ve	Süleyman	sakın sizi ezmesin	yuvalarınıza	girin
	haber, fiil cümlesi	mübteda	hal vavı	matuf	atıf h.	fail	emr-i gaibin tekidi; nehiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	mef'ul	emir fiili, fail
	hal; isim cümlesi								

18. Sonunda, karınca vadisine geldikleri zaman bir karınca: "Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman'ın ordusu farkına varmadan sizi ezmesin" dedi.

أَوْزِعْنِي	رَبِّ	قَالَ	وَ	مِنْ قَوْلِهَا	ضَاحِكًا	فَتَبَسَّمَ
beni muvaffak kıl	Rabbim	dedi	ve	onun sözünden dolayı	gülerek	Bunun üzerine tebessüm etti
emir fiili (dua için), mef'ulün bih	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	hal	atıf h., fiili mazi

أَنْ أَعْمَلَ	وَ	عَلَى وَالِدَيَّ	وَ	عَلَيَّ	أَنْعَمْتَ	الَّتِي	نِعْمَتَكَ	أَنْ أَشْكُرَ
yapmaya	atıf h.	ana babama	ve atıf h.	benim üzerime	ihsanda bulunduğun		nimete	şükretmeye
(أَنْ أَشْكُرَ)'ye matuf; masdar-ı müevvel f. muzari		h.cer, tesniye ismin mecrur hali		car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm., fail	sıfat, ismi mevsul	(أَشْكُرَ)'nin mef'ulü	(أَوْزِعْنِي)'nin ikinci mef'ulü, masdarı müevvel fiili muzari

﴿ 19 ﴾							
الصَّالِحِينَ	فِي عِبَادِكَ	بِرَحْمَتِكَ	أَدْخِلْنِي	وَ	تَرْضَاهُ	صَالِحًا
salih	kullarının arasına	rahmetinle	beni dahil et	atıf h.	hoşnut olacağın	faydalı iş
sıfat	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	emir fiili (dua için), mef'ulün bih		(صَالِحًا)'ın sıfatı; muzari fiil cüm. (cümle nasb mah. hal de denmiştir)	mef'ul

19. Bunun üzerine (Süleyman), onun sözünden dolayı gülerek tebessüm etti ve: "Rabbim! Benim üzerime ve ana-babama ihsanda bulunduğun nimete şükretmeye, hoşnut olacağın faydalı iş yapmaya beni muvaffak kıl. Rahmetinle, beni iyi kullarının arasına koy" dedi.

الْهُدْهُدَ	لَآ أَرَى	لِيَ	مَا	فَقَالَ	الطَّيْرَ	تَفَقَّدَ	وَ
Hüdhüd'ü	görmüyorum	Bana	ne oluyor da	ve dedi	kuşları	araştırdı	
mef'ul	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	haber	mübteda, soru ismi	atıf h., fiili mazi	mef'ul	fiili mazi	atıf h.

			﴿ 20 ﴾				
شَدِيدًا	عَذَابًا	لَأُعَذِّبَنَّهُ		مِنَ الْغَائِبِينَ	كَانَ	أَمْ
şiddetli	bir azabla	kesinlikle onu azaba uğratırım		kayıplardan (mı)	oldu	Yoksa
sıfat	mef'ul, mevsuf	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul		(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri		atıf h.

﴿ 21 ﴾						
مُبِينٍ	بِسُلْطَانٍ	لَيَأْتِيَنِّي	أَوْ	لَأَذْبَحَنَّهُ	أَوْ
apaçık	bir delil	kesinlikle bana getirecek	veya	kesinlikle onu keserim	yahut
sıfat	car-mecrur, mevsuf	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.

20-21. (Süleyman), kuşları araştırdı ve: "Bana ne oluyor da Hüdhüd'ü görmüyorum, yoksa kayıplardan mı oldu? Kesinlikle onu şiddetli bir azabla azaba uğratırım yahut kesinlikle onu keserim veya kesinlikle bana apaçık bir delil getirecek" dedi.

بِهِ	لَمْ تُحِطْ	بِمَا	أَحَطْتُ	فَقَالَ	بَعِيدٍ	غَيْرَ	فَمَكَثَ
kendisini	kavrayamadığın	şeyi	Ben kavradım	ve dedi	az bir süre		Akabinde bekledi
car-mecrur	sıla; fiil cüm.,	h. cer, ismi mevsul cer mah.	fiili mazi, fail, muttasıl zamir ref mah.	atıf h. (f. mazi	muzafun ileyh,	zaman zarfı muzaf	atıf h, f. mazi

﴿ 22 ﴾					
يَقِينٍ	بِنَبَإٍ	مِنْ سَبَإٍ	وَجِئْتُكَ	وَ
kesin	bir haber	Sebe'den	Sana getirdim	
sıfat	car-mecrur, mevsuf	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.,

22. Akabinde (Süleyman) az bir süre bekledi (çok geçmeden Hüdhüd geldi) ve (Süleyman'a şöyle) dedi: "Senin kavrayamadığın (bilmediğin) bir şeyi kavradım (öğrendim). Sana Sebe'den kesin bir haber getirdim.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 377 ≻

(27 / NEML, 14 – 15):

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا ب): küfretti, inkâr etti, tasdik etmedi, nankörlük etti [(اَلْعُلُوُّ عَلاَ يَعْلُو]: üstünlük, cebir

(اِسْتَيْقَنَ يَسْتَيْقِنُ اِسْتِيقَانًا): (istif'âl bâbı) yakını geldi, yakınen inandı (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü, bildi, döndü, yöneldi, ibret aldı (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

(اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) bozan, fesat çıkaran (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi

(اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok (فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il bâbı) üstün kıldı, üstün saydı, üstünlüğüne hükmetti

(27 / NEML, 16 - 17):

(وَرِثَ يَرِثُ وِرْثًا): varis oldu/ sahip çıktı, ele geçirdi (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْمَنْطِقُ): konuşma, telafuz/ kelam, söz

(عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler (اَلْجِنُّ): cin

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): iyilik, lütuf, üstünlük, fazl, kerem

[(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): toplandı, helak etti, döndürdü

(وَزَعَ يَزَعُ وَزْعًا): (arkadakilerin yetişebilmesi için önde gidenleri) durdurdu, düzene koydu, toparladı (اَلْاِنسُ): insan

(27 / NEML, 18 - 19):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا عَلَى): (mehmuz ve nâkıs fiil) karşılaştı (اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi (ayette sondaki uzatma düşmüş)

(اَلنَّمْلُ): karınca (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi/ gerdeğe girdi/ katıldı (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken, ikamet yeri

(حَطَمَ يَحْطِمُ حَطْمًا): ezdi, çiğnedi, kırdı, ufalttı (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı (تَبَسَّمَ يَتَبَسَّمُ تَبَسُّمًا): (tefa'ul bâbı) tebessüm etti, güldü

[(اَلضَّاحِكُ ضَحِكَ — يَضْحَكُ]: (ism-i fâil) gülen (أَوْزَعَ يُوزِعُ اِيزَاعًا): (if'al b.) muvaffak kıldı, yöneltti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir) (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi

(أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): nimetlendirdi (nimet verdi, iyilik ve ihsanda bulundu) (اَلْوَالِدَانِ): ana baba, ebeveyn

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): hoşnut oldu, razı oldu, tercih etti, sevdi (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dahil etti

(27 / NEML, 20 – 21 - 22):

(تَفَقَّدَ يَتَفَقَّدُ تَفَقُّدًا): (tefa'ul bâbı) (kaybolanı) araştırdı, aradı (teftiş etti, yokladı) (اَلْهُدْهُدُ): hüdhüd, ibibik kuşu

(اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz) gördü/ bildi/ zannetti (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اَلْغَائِبُ ج غَائِبُونَ): (ism-i fâil) gaib, görünürde olmayan (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti

(ذَبَحَ يَذْبَحُ ذَبْحًا): boğazladı, kesti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan, saltanat, galebe, hakimiyet [(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(مَكَثَ يَمْكُثُ مَكْثًا): bekledi, durdu, durup bekledi/ devam etti, baki oldu/ acele etmedi (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, ırak

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (غَيْرَ بَعِيدٍ): uzak olmayan (çok geçmeden)

(أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) kuşattı, ihata etti, şamil oldu (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi (اَلْيَقِينُ): yakîn, kesin, şüphe ve tereddütlerden uzak/ ölüm



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 378 (NEML : 23 – 35) ≻

إِنِّي	وَجَدْتُ	امْرَأَةً	تَمْلِكُهُمْ	وَ	أُوتِيَتْ
Doğrusu ben	buldum	bir kadın	onlara hükmeden	,	kendisine verilen
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	mef'ul, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi,mef'ul	atıf h.,	meçhul fiili mazi, nâibi faili

﴿ 23 ﴾	عَظِيمٌ	عَرْشٌ	لَهَا	وَ	شَيْءٍ	مِنْ كُلِّ
	büyük	bir tahtı	olan	ve	şeyden	her
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem	atıf h.	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, şibhi c., muzaf..

23. Doğrusu ben onlara hükmeden, herşeyden kendisine verilen ve büyük bir tahtı olan bir kadın buldum;

وَ	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	لِلشَّمْسِ	يَسْجُدُونَ	قَوْمَهَا	وَ	وَجَدْتُهَا
	Allah'tan başkasına		güneşe	secde ederlerken	milletini	ve	Onu buldum
atıf h.	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	car-mecrur	(وَجَدْتُ)'nün failinden hal; fiil cümlesi	(وَجَدَ)'nin mef'ulüne matuf	atıf h.,	fiili maz, fail, mef'ul

﴿ 24 ﴾	لَا يَهْتَدُونَ	فَهُمْ	عَنِ السَّبِيلِ	فَصَدَّهُمْ	أَعْمَالَهُمْ	الشَّيْطَانُ	لَهُمُ	زَيَّنَ
	doğru yolda değildirler	Bunun için onlar	yoldan	sonra da onları alıkoymuştur	(yaptıkları) işlerini	şeytan	onlara	süslü göstermiştir
	haber; fiil cümlesi	atıf h., (mübteda	h. cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, mef'ul	mef'ul	fail	car-mecrur	fiili mazi

24. Onu ve milletini Allah'tan başkasına, güneşe secde ederlerken buldum. Şeytan, onlara, (yaptıkları) işlerini süslü (güzel) göstermiş, sonra da onları (doğru) yoldan alıkoymuştur. Bunun için onlar doğru yolda değildirler.

فِي السَّمَاوَاتِ	الْخَبْءَ	يُخْرِجُ	الَّذِي	لِلَّهِ	يَسْجُدُوا	أَلَّا
Göklerdeki	gizliyi	(ortaya) çıkaran		Allah'a	secde etmemelerini	
harfi cer, mecrur isim	mef'ul	sıla; muzari fiil	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur, mevsuf	fiili muzari, fail	masdar ve nasb h., nefiy h.

(أَعْمَالَهُمْ) den bedel; masdarı müevvel.

﴿ 25 ﴾	تُعْلِنُونَ	مَا	وَ	تُخْفُونَ	مَا	يَعْلَمُ	وَ	الْأَرْضِ	وَ
	açıkladığınız	şeyleri	ve	gizlediğiniz	şeyleri	bilen		yerde	ve
	sıla; fiil cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 26 ﴾	الْعَظِيمِ	الْعَرْشِ	رَبُّ	هُوَ	إِلَّا	إِلَهَ	لَا	اللَّهُ
	çok büyük	Arş'ın	Rabbi'dir	kendinden	başka	hiçbir ilah	olmayandır	Allah
	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	ikinci haber, muzaf	mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel	istisna h. {hasr edatı da den-miştir}	(موجود)'nın ismi, olarak takdir edilen haberi mahzuf	en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	mübteda

(اللَّهُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

25 - 26. Göklerdeki ve yerdeki gizliyi (ortaya) çıkaran, gizlediğiniz ve açıkladığınız şeyleri bilen Allah'a secde etmemelerini (şeytan güzel göstermişti). Allah, kendinden başka hiçbir ilah olmayandır. Çok büyük arşın Rabbidir." dedi.

هَذَا	بِكِتَابِي	اذْهَبْ	﴿ 27 ﴾	مِنَ الْكَاذِبِينَ	كُنْتَ	أَمْ	أَ صَدَقْتَ	سَنَنْظُرُ	قَالَ
Şu	yazımı	götür		yalancılardan mı	olduğuna	yoksa	doğru mu söylediğine	bakacağız	dedi
(كِتَاب)'den bedel	car-mecrur	emir fiili		(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	soru h., ((نَنْظُرُ)'nun mef'ulü	istikbal h., fiili muzari	fiili mazi

﴿ 28 ﴾	يَرْجِعُونَ	مَاذَا	فَانْظُرْ	عَنْهُمْ	تَوَلَّ	ثُمَّ	إِلَيْهِمْ	فَأَلْقِهْ
	döneceklerine	ne(y)le	bak	onlardan	dön	sonra	onlara	onu at
	fiili muzari+fâil	mukaddem mef'ul, soru ismi	atıf h, emir fiili	car-mecrur	emir fiili	atıf h.	car-mecrur	atıf h., emir fiili, mef'ul

27. (Süleyman) : "Doğru mu söylediğine yoksa yalancılardan mı olduğuna bakacağız." dedi. **28.** "Şu yazımı (mektubumu) götür de onu onlara at, sonra onlardan dön (bir yana çekil), döneceklerine (ne sonuca varacaklarına) bak."

﴿ 29 ﴾	كَرِيمٌ	كِتَابٌ	إِلَيَّ	أُلْقِيَ	إِنِّي	الْمَلَأُ	يَا أَيُّهَا	قَالَتْ
	değerli	bir yazı	Bana	bırakıldı	Doğrusu	Ey ileri gelenler		dedi
	sıfat	nâibi fail, mevsuf	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi meçhul fiili mazi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atf-ı beyan (bedel de den-miştir)	nida h., münada, tenbih h.	fiili mazi
﴿ 30 ﴾	الرَّحِيمُ	الرَّحْمَٰنِ	اللَّهِ	بِسْمِ	إِنَّهُ	وَ	مِنْ سُلَيْمَانَ	إِنَّهُ
	Rahim	Rahman	Allah'ın	adıyla (başla-maktadır)	gerçekten de o	ve	Süley-man'dandır	Gerçek şu ki o
	ikinci sıfat	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	car-mecrur, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
﴿ 31 ﴾	مُسْلِمِينَ	أْتُونِي	وَ	عَلَيَّ	تَعْلُوا	أَلَّا		
	müslümanlar olarak	bana gelin	ve	bana	baş kaldırmayın diye			
	(أْتُونِي)'den hal	emir fiili, fail, mef'ulün bih	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari fail	tefsir h., nehiy ve cezm h.		

29-31. (Sebe melikesi Belkıs): "Ey ileri gelenler! Doğrusu bana değerli bir yazı (mektub) bırakıldı. Gerçek şu ki o Süleyman'dandır ve gerçekten de o Rahman Rahim Allah'ın adıyla (başlamakta)dır. Bana baş kaldırmayın ve müslümanlar olarak bana gelin diye (yazmaktadır)" dedi.

﴿ 32 ﴾	تَشْهَدُونِ	حَتَّىٰ	أَمْرًا	قَاطِعَةً	مَا كُنْتُ	فِي أَمْرِي	أَفْتُونِي	الْمَلَأُ	يَا أَيُّهَا	قَالَتْ
	Siz bana şahitlik etmedikçe		bir işe	kesin	(hükümlü) olmam	durumum hakkında	bana hükmü-nüzü söyleyin		Ey ileri gelenler	dedi
	, fiili muzari, fail, mef'ul	gaye ve nasb h.	(قَاطِعَةً)'in mef'ulü	(كَانَ)'nin haberi	nefiy h.,fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	emir fiili, fail, mef'ul	bedel	nida h.,münada, tenbih h.	fiili mazi

32. "Ey ileri gelenler! Durumum hakkında bana hükmünüzü söyleyin; siz bana şahitlik etmedikçe (yanımda olmadıkça), bir işe kesin (bir hüküm vermiş) olmam" dedi.

	بَأْسٍ	أُولُوا	وَ	قُوَّةٍ	أُولُوا	نَحْنُ	قَالُوا
	savaş	sahipleriyiz	ve	güç	sahipleriyiz	Biz	dediler
	muzafun ileyh, mevsuf	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	fiili mazi, fail
﴿ 33 ﴾	تَأْمُرِينَ	مَاذَا	فَانْظُرِي	إِلَيْكِ	الْأَمْرُ	وَ	شَدِيدٍ
	ne emredeceğine		artık bak	se'nindir	emir	,	şiddetli
	fiili muzari, fail	mukaddem mef'ul, soru ismi	rabıta, emir fiili, fail	(الْأَمْرُ) mübtedasının haberi	mübteda	atıf h.	sıfat

33. (Belkıs'ın ileri gelen devlet adamları:) "Biz güç sahipleriyiz, şiddetli savaş sahipleriyiz, (sonunda savaş bile olsa galib geleceğimize güven, ancak) emir sana aittir, artık sen ne emredeceğine bak." dediler.

وَ	أَفْسَدُوهَا	قَرْيَةً	إِذَا دَخَلُوا	الْمُلُوكَ	إِنَّ	قَالَتْ
orasını bozguna uğratırlar		bir beldeye	girdikleri zaman	krallar	Doğrusu	dedi
atıf h.	cevâbü'ş-şart; (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil	mef'ul	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	fiili mazi
﴿ 34 ﴾	يَفْعَلُونَ	كَذَٰلِكَ	وَ	أَذِلَّةً	أَهْلِهَا	أَعِزَّةَ	جَعَلُوا
	yaparlar	İşte böyle		aşağılıklar	halkının	üstünlerini	yaparlar
	fiili muzari+fâil	car-mecrur	başlama h.	ikinci mef'ul	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh	mef'ul, muzaf	fiili mazi, fail
﴿ 35 ﴾	الْمُرْسَلُونَ	يَرْجِعُ	بِمَ	فَنَاظِرَةٌ	بِهَدِيَّةٍ	إِلَيْهِمْ	مُرْسِلَةٌ	إِنِّي	وَ
	elçilerin	döneceklerine	ne ile	ve bakayım	hediye	onlara	göndereyim	Gerçekten ben	
	fail	fiili muzari	harfi cer,soru h.	atıf h.	car-mecrur	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

34-35. (Melike:) "Doğrusu krallar bir beldeye girdikleri zaman orasını bozguna uğratırlar, halkının azizlerini (üstün ve onurlu kimselerini) aşağılık yaparlar. İşte böyle yaparlar. Gerçekten ben onlara bir hediye göndereyim ve elçilerin ne ile döneceklerine bakayım" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 378 ≻

(27 / NEML, 23 – 24):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): buldu, rastladı, araştırdı (اَلْاِمْرَأَةُ): kadın, evli kadın (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): başlarına geçti, hüküm ve söz sahibi oldu, hükümdarlık etti, sahibi oldu

(آتَى يُؤْتِي اِتْيَانًا): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht, arş, tavan, çardak, çatı

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, boyun eğdi, inkıyad etti (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç, gayr (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, hakkı buldu,tanıdı,hidayette kaldı

(27 / NEML, 25 – 26):

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, boyun eğdi, inkıyad etti (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلْخَبْءُ): gizli, örtülü (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) gizledi, örttü (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلَانًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa vurdu (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, taht, tavan, çardak, çatı

(27 / NEML, 27 - 28):

(اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): yalancı, düzmeci (صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru söyledi, doğru oldu

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, bildi, gördü, araştırdı/ ibret aldı/ düşündü (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): götürdü

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yürüttü/ yöneldi

(27 / NEML, 29 – 30 - 31):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al b.) bıraktı, attı, hitap etti (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, güzel, sevimli, cömert

(عَلَا يَعْلُو عُلُوًّا): (nâkıs fiil) üstün gelmeye çalıştı, baş kaldırdı/ üste çıktı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, Müslüman

(27 / NEML, 32 - 33):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk (أَفْتَى يُفْتِي إِفْتَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) fetva verdi, açıkladı, hükmünü söyledi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus [(اَلْقَاطِعَةُ ‹قَطَعَ يَقْطَعُ›]: (ism-i fâil) kesin, katileştiren, kesinlik kazandıran

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): hazır oldu, şahitlik etti/ bildi/ yemin etti (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اَلْقُوَّةُ ج قُوًى): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık (اَلْبَأْسُ): kuvvet, güç, şiddet/ azap/ harp

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ araştırdı/ düşündü/ bekledi/ ibret aldı (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz fiil) emretti

(27 / NEML, 34 - 35):

(اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): hükümdar, sultan (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا): girdi/ katıldı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): köy, belde/ belde halkı

(أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا): (if'al bâbı) ifsad etti, bozdu, fesat çıkardı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلذَّلِيلُ ج اَذِلَّةٌ): zelil, düşük, alçak [(اَلْمُرْسِلَةُ ‹أَرْسَلَ يُرْسِلُ›]: (ism-i fâil) gönderen (اَلْهَدِيَّةُ ج هَدَايَا): hediye, sunu, kurban

(رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü [(اَلنَّاظِرَةُ ‹نَظَرَ يَنْظُرُ›]: (ism-i fâil) bakan, araştıran, bilen (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi



≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 379 (NEML : 36 – 44) ≻

فَلَمَّا جَآءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَ تُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ

Bana verdiği — sıla; mazi fiil cüm., mef'ul
Halbuki ..şeyler — sebep h., mübteda, ismi mevsul
mal ile — car-mecrur
destekliyorsunuz — f. muzari+fâil+nun'u vikaye, mahzuf (ي): mef'ul
mi — soru h.
dedi — cevâbü'ş-şart; fiili mazi
Süleyman'a — mef'ul
geldikleri zaman — başlama h., şart ve zaman zarfı., fiilu'ş-şart; fiili mazi

﴿ 36 ﴾ تَفْرَحُونَ بِهَدِيَّتِكُمْ أَنْتُمْ بَلْ آتَاكُمْ ۚ مِمَّا خَيْرٌ اللَّهُ

seviniyorsunuz — (أَنْتُم) mübtedasının haberi
hediyenizle — car-mecrur
siz — mübteda
belki — idrab h.
size verdiği şeylerden — sıla: mazi fiil cüm., mef'ul; h.cer+ismi mevsul
daha iyidir — haber
Allah'ın — fail

36. Süleyman'a geldikleri zaman (o): "Beni mal ile mi desteklemek istiyorsunuz? Halbuki Allah'ın bana verdiği şeyler size verdiği şeylerden daha iyidir. (Ama) belki de siz hediyenizle sevinirsiniz.." dedi.

لَهُمْ لَا قِبَلَ بِجُنُودٍ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ ارْجِعْ

onlara — (لَا)'nın haberi
karşı koyamayacakları — (لَا)'nın ismi; cinsini nefyeden lâ
bir ordu ile — car-mecrur
ve and olsun ki onlara geliriz — rabıta, yemin cevabı lâmı, tekid nunlu f. muzari, mef'ul
onlara — car-mecrur
dön — emir fiili

(جُنُودٍ)'in sıfatı; isim cümlesi

﴿ 37 ﴾ صَاغِرُونَ هُمْ وَ أَذِلَّةً مِنْهَا لَنُخْرِجَنَّهُمْ وَ بِهَا

küçülmüşler olarak — haber
onlar — mübteda
ve — hal vavı
alçalmış — hal
oradan — car-mecrur
And olsun ki onları çıkarırız — yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul
atıf h.
kendisiyle — car-mecrur

hal; isim cümlesi

37. (Süleyman sonra da elçilere şöyle dedi:) Onlara dön! And olsun ki, karşı koyamayacakları bir ordu ile onlara geliriz, and olsun ki onları oradan alçalmış ve küçülmüşler olarak çıkarırız" dedi.

﴿ 38 ﴾ مُسْلِمِينَ أَنْ يَأْتُونِي قَبْلَ بِعَرْشِهَا يَأْتِينِي أَيُّكُمْ الْمَلَأُ يَا أَيُّهَا قَالَ

müslümanlar olarak — hal
Bana gelmelerinden — muzafun ileyh; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul
önce — zaman zarfı, muzaf
tahtını — car-mecrur
bana getirir — (أَيُّ)'nin haberi, muzari f., mef'ul
hanginiz — mübteda, soru ismi
Ey ileri gelenler — atf-ı beyan (bedel de denmiş)
nida h., münada, tenbih h.
dedi — fiili mazi

38. (Süleyman): "Ey ileri gelenler! Bana Müslümanlar olarak gelmelerinden önce, hanginiz onun (kraliçenin) tahtını bana getirebilir?" dedi.

أَنْ تَقُومَ قَبْلَ بِهِ آتِيكَ أَنَا مِنَ الْجِنِّ عِفْرِيتٌ قَالَ

kalkmadan — muzafun ileyh; masdarı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari
önce — zaman zarfı, muzaf
onu — car-mecrur
sana getiririm — haber, muzari fiil cümlesi mef'ul
Ben — mübteda
Cinlerden — harfi cer, mecrur isim
bir ifrit — fail
dedi — fiili mazi

﴿ 39 ﴾ أَمِينٌ لَقَوِيٌّ عَلَيْهِ إِنِّي وَ مِنْ مَقَامِكَ ۚ

güvenilir — (إِنَّ)'nin ikinci haberi
bir güce sahibim — tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi
bu hususta — car-mecrur
Doğrusu ben — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
, — hal vavı
yerinden — h. cer, mecrur isim

39. Cinlerden bir ifrit: "Sen yerinden kalkmadan önce ben sana onu getiririm, doğrusu ben bu hususta güvenilir bir güce sahibim" dedi.

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ

dedi — fiili mazi
biri — fail, ismi mevsul
sahip olan — sıla; haber, mukaddem, şibhi cümle
bilgiye — mübteda, muahhar
Kitabtan — harfi cer, mecrur isim
ben — mübteda
sana getiririm — haber, muzari fiil mef'ul
onu — car-mecrur
önce — zaman zarfı, muzaf
dönmeden — muzafun ileyh; masdar ve nasb h., fiili muzari
sana — car-mecrur

فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي قف لِيَبْلُوَنِي أَ طَرْفُكَ

Bakışın — fail
akabinde onu görünce — başlama h.,şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul
yerleşmiş — hal
yanında — mekan zarfı
dedi — cevâbü'ş-şart; fiili mazi
Bu — mübteda, işaret ismi
lütfundandır — (هَذَا) mübtedasının haberi, şibhi .
Rabbimin — muzafun ileyh, muzaf, (ي): muzafun ileyh
beni denemek için — ta'lil (sebep) ve nasb h.,fiili muzari, mef'ul

أَ أَشْكُرُ	أَمْ	أَكْفُرُ ط	وَ	مَنْ	شَكَرَ	فَإِنَّمَا	يَشْكُرُ	لِنَفْسِهِ ج
şükür mü ederim	yoksa	nankörlük mü ederim		Kim	şükrederse	ancak	şükreder	kendisi için
soru h., fiili muzari	atıf h.	fiili muzari	başlama h.	mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	rabıta, hasr edatı	fiili muzari	car-mecrur

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi

(مَن) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

﴿ 40 ﴾ كَرِيمٌ	غَنِيٌّ	رَبِّي	فَإِنَّ	كَفَرَ	مَنْ	وَ	
cömerttir	zengindir	Rabbim	doğrusu	nankörlük ederse	Kim		
(إنّ)'nin ikinci haberi	(إنّ)'nin haberi	(إنّ)'nin ismi	rabıta, tekid ve nasb h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mübteda, şart ismi	atıf h.	

cümle cezm mah. cevâbü'ş-şart

(مَن) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

40. Kitabtan bir bilgiye sahip olan biri: "Bakışın sana dönmeden önce (gözünü açıp kapamadan önce) ben onu sana getiririm" dedi. (Süleyman), akabinde onu (tahtı) yanında yerleşmiş görünce: "Bu, şükür mü ederim yoksa nankörlük mü ederim (diye) beni denemek için Rabbimin lütfundandır. Kim şükrederse ancak kendisi için şükreder; kim nankörlük ederse doğrusu Rabbim zengindir (kimsenin şükrüne muhtaç değildir, müstağnidir), cömerttir (kerem sahibidir)" dedi.

لاَ يَهْتَدُونَ	مِنَ الَّذِينَ	تَكُونُ	أَمْ	أَ تَهْتَدِي	نَنْظُرْ	عَرْشُهَا	لَهَا	نَكِّرُوا	قَالَ
tanımayan	kimselerden mi	olur	yoksa	tanır mı	bakalım	tahtını	onun	tanımayacağı hale getirin	dedi
sıla; fiil cüm.; nefiy h fiili muzari+fâil	(تَكُونُ)'nün haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هى) gizli zamiri	atıf h.	soru h., fiili muzari	emrin cevabı meczum fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	emir fiili, fail	fiili mazi

﴿ 41 ﴾ فَلَمَّا جَآءَتْ	قِيلَ	أَ	هٰكَذَا	عَرْشُكِ ط	قَالَتْ	كَأَنَّهُ	هُوَ ج	
geldiği zaman	denildi		bu muydu	Senin tahtın	dedi	Sanki o	odur	
başlama h., şart ve zaman zarfı,fiilu'ş-şart; fiili mazi	cevâbü'ş-şart; meçhul fiili mazi	soru h.	haber mukaddem	mübteda, muahhar	fiili mazi	teşbih ve nasb h., (كَأَنّ)'nin ismi	(كَأَنّ)'nin haberi		

(أَهٰكَذَا عَرْشُكِ): nâibi fail, isim cümlesi

﴿ 42 ﴾ مُسْلِمِينَ	كُنَّا	وَ	مِنْ قَبْلِهَا	الْعِلْمَ	أُوتِينَا	وَ	
müslümanlar	olmuştuk	ve	daha önce	bilgi	bize verilmişti		
(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	h. cer, zarf	mef'ul	meçhul fiili mazi, nâibi fail	başlama h.	

41. (Süleyman:) "Tahtını onun tanımıyacağı hale getirin, bakalım tanır mı yoksa tanımayanlardan mı olur?" dedi. **42**. (Melike) geldiği zaman "Senin tahtın bu mu(ydu)?" denildi. O da "Sanki odur, daha önce bize bilgi verilmişti ve müslümanlar olmuştuk" dedi.

﴿ 43 ﴾ كَافِرِينَ	مِنْ قَوْمٍ	كَانَتْ	إِنَّهَا	اللّٰهِ ط	مِنْ دُونِ	تَعْبُدُ	كَانَتْ	مَا	صَدَّهَا	وَ	
inkarcı	bir milletten	idi	Doğrusu o	Allah'tan başka		tapmakta	olduğu	şeyler	onu alıkoymuştu		
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هى) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	muzaf un ileyh	h.cer, mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin haberi	sıla; nâsih mazi fiil c.. (كَانَ)'nin ismi (هى) gizli zamiri	fail, ismi mevsul	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	

(إنّ)'nin haberi; fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi ve haberi

43. Onu (Melikeyi) Allah'tan başka taptığı şeyler alıkoymuştu; Doğrusu o inkarcı bir millettendi.

عَنْ سَاقَيْهَا ط	كَشَفَتْ	وَ	لُجَّةً	حَسِبَتْهُ	فَلَمَّا رَأَتْهُ	الصَّرْحَ ج	ادْخُلِي	لَهَا	قِيلَ
bacağından	açtı	derin bir su		Onu zannetti	onu görünce	Köşke	gir	Ona	dendi
h. cer, mecrur isim	fiili mazi	atıf h.	ikinci mef'ul	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	başlama h., şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	mef'ul	emir fiili, fail	car-mecrur	meçhul fiili mazi

إِنِّي	رَبِّ	قَالَتْ	مِنْ قَوَارِيرَ ۟	مُمَرَّدٌ	صَرْحٌ	إِنَّهُ	قَالَ
Şüphesiz ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Rabbim nida harfi mahzuf münada	dedi fiili mazi	camdan h. cer, mecrur isim (gayri munsarif kalıbı)	cilalı sıfat	bir köşktür (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	Doğrusu bu tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	dedi fiili mazi

﴿ 44 ﴾ الْعَالَمِينَ ع	رَبِّ	لِلَّهِ	مَعَ سُلَيْمَانَ	أَسْلَمْتُ	وَ	نَفْسِي	ظَلَمْتُ
alemlerin muz. ileyh	Rabbi sıfat, muzaf	Allah'a harfi cer, mecrur isim, mevsuf	Süleyman'la beraber mekan zarfı, gayri munsarif isim	teslim oldum fiili mazi, fail	atıf h.	kendime mef'ul	zulmetmişim (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil+fail

44. Ona (Melikeye): "Köşke gir" dendi; onu görünce, onu (salonun zeminini) derin bir su zannetti ve bacağından açtı (ıslanmaması için eteğini kaldırdı). Süleyman: "Doğrusu bu camdan yapılmış cilalı (parlatılmış) bir köşktür (ya da salondur)" dedi. (Melike): "Rabbim! Şüphesiz ben kendime zulmetmişim. Süleyman'la beraber, alemlerin Rabbi Allah'a teslim oldum" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 379 ≻

(27 / NEML, 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41):

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (if'al b.) destekledi, imdadda bulundu, iyilikte bulundu (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): şımardı, sevindi

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs f.) geldi (اَلْهَدِيَّةُ ج هَدَايَا): hediye (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلذَّلِيلُ ج اَذِلَّةٌ): zelil, düşük, alçak, aşağılık (اَلْقِبَلُ): mukavemet, karşı koyma gücü/ yön, cihet/ ön taraf (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht

(اَلصَّاغِرُ ج صَاغِرُونَ): küçüklük gösteren, küçülen, alçak (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلْعِفْرِيتُ): en kuvvetli cin, cinlerin en güçlüsü [(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْأَمِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) emin, güvenilir

(قَامَ يُقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı, kalakaldı/ namaza kalktı/azmetti/ başladı/ yürüttü (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْمَقَامُ): makam, oturulan yer, ayakta durulan yer/ vatan, mertebe, yer (اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü

(اِرْتَدَّ يَرْتَدُّ اِرْتِدَادًا): (iftiâl bâbı) döndü, eski haline döndü, irtidad etti, vazgeçti (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(اَلطَّرْفُ): göz, bakış (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

[(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقِرُّ]: (ism-i fâil) sabit bir vaziyette duran, yerleşen (اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Allah'ın isimlerinden) zengin

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, üstünlük, kerem, iyilik (بَلَا يَبْلُو بَلَاءً): (nâkıs fiil) denedi, imtihan etti

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): nimet veren, ikram eden, şerefli, güzel, cömert (نَكَّرَ يُنَكِّرُ تَنْكِيرًا): (tef'il b.) şeklini değiştirdi, tanınmaz hale getirdi

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): bildi, baktı, gördü/ araştırdı (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) tanıdı/ buldu/ hidayete erdi, doğru yolu buldu

(27 / NEML, 42 – 43 – 44):

(جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): taht (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, kaçındı

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا): girdi, katıldı (اَللُّجَّةُ ج لُجَجٌ): dalgalı, derin su (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı

(اَلصَّرْحُ ج صُرُوحٌ): köşk, saray, yüksek bina (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): açtı, açığa çıkardı/ keşfetti/ giderdi [(مَرَّدَ يُمَرِّدُ) اَلْمُمَرَّدُ]: (ism-i mef'ûl) cilalı, parlatılmış, mücella

(اَلسَّاقُ ج سُوقٌ): ayak ile dizkapağı arasındaki kısım (bacak yahut baldır) (اَلْقَارُورَةُ ج قَوَارِيرُ): sırça, kristal/ billur, bardak

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلَامًا): (if'al bâbı) ihlâslı oldu/ teslim oldu/ inkıyad etti/ islama girdi

≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 380 (NEML : 45 – 55) ≻

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَآ	إِلَى ثَمُودَ	أَخَاهُمْ	صَالِحًا	أَنِ
	And olsun ki	gönderdik	Semud'a	kardeşleri	Salih'i	diye
atıf h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim	mef'ul	bedel	tefsir h.

﴿ 45 ﴾	اعْبُدُوا	اللَّهَ	فَإِذَا	هُمْ	فَرِيقَانِ	يَخْتَصِمُونَ
	kulluk edin	Allah'a	bir de bakmışsın ki hemen	onlar	iki grup	birbiriyle çekişen
	emir fiili, fail	mef'ul	atıf h., müfacee h. (izâ fücâiyye: sürpriz edatı)	mübteda	haber, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi

45. And olsun ki, Semud (toplumun)a kardeşleri Salih'i "Allah'a kulluk edin" diye gönderdik. Bir de bakmışsın ki hemen onlar birbiriyle çekişen iki grup (olmuşlar).

قَالَ	يَا قَوْمِ	لِمَ	تَسْتَعْجِلُونَ	بِالسَّيِّئَةِ	قَبْلَ	الْحَسَنَةِ ج
dedi	Ey milletim	Niçin	acele istiyorsunuz	kötülüğü	önce	iyilikten
fiili mazi	nida h., münada	(لِمَاذَا)'nın kısaltılmışı; h. cer+ soru ismi	fiili muzari+fâil	car-mecrur	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 46 ﴾	لَوْلَا	تَسْتَغْفِرُونَ	اللَّهَ	لَعَلَّكُمْ	تُرْحَمُونَ	
	olmaz mı	mağfiret dileseniz	Allah'tan	Belki siz	merhamet olunursunuz	
	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	fiili muzari+fâil	mef'ul	terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	

46. (Salih:) "Ey milletim! Niçin iyilikten önce, acele kötülük istiyorsunuz? Allah'tan mağfiret dileseniz olmaz mı? Belki merhamet olunursunuz" dedi.

قَالُوا	اطَّيَّرْنَا	بِكَ	وَ	بِمَنْ	مَعَكَ ط	قَالَ
dediler	uğursuzluğa uğradık	Seninle	ve	beraberindekiler sebebiyle		dedi
fiili mazi, fail	fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h.	h. cer,ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	fiili mazi

﴿ 47 ﴾	طَآئِرُكُمْ	عِنْدَ	اللَّهِ	بَلْ	أَنْتُمْ	قَوْمٌ	تُفْتَنُونَ
	Uğursuzluğunuz	katındadır	Allah	hayır	siz	bir milletsiniz	denenen
	mübteda	haber; şibhi cümle	muz. ileyh	idrab h.	mübteda	haber, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi

47. "Sen ve beraberindekiler sebebiyle uğursuzluğa uğradık" dediler. (Salih:) "Uğursuzluğunuz Allah katındadır (onun katında yazılıdır); hayır siz denenen bir milletsiniz" dedi.

﴿ 48 ﴾	لَا يُصْلِحُونَ	وَ	فِي الْأَرْضِ	يُفْسِدُونَ	رَهْطٍ	تِسْعَةُ	فِي الْمَدِينَةِ	كَانَ	وَ
	ıslah etmeyen		yeryüzünde	fesat çıkaran	çete	dokuz	şehirde	vardı	
	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.	h. cer, mecrur isim	(رَهْطٍ)'nin sıfatı: muzari fiil cüm.	muz. ileyh, mevsuf	(كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	fiili mazi, nâsih	başlama h.

48. O şehirde, yeryüzünde fesat çıkaran, ıslah etmeyen (barış ve sulhta bulunmayan, gelişme ve iyilikten yana olmayan) dokuz çete vardı.

قَالُوا	تَقَاسَمُوا	بِاللَّهِ	لَنُبَيِّتَنَّهُ	وَ	أَهْلَهُ	ثُمَّ	لَنَقُولَنَّ
dediler ki	yemin ederek	Allah adına	geceleyin ona baskın yapalım	ve	ailesine	sonra	kesinlikle diyelim
fiili mazi, fail	mazi fiili, fail	car-mecrur	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş f. muzari, mef'ul	atıf h.	(نُبَيِّتَنَّ)'nin mef'ulüne matuf	atıf h.	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari,

﴿ 49 ﴾	لَصَادِقُونَ	إِنَّا	وَ	أَهْلِهِ	مَهْلِكَ	مَا شَهِدْنَا	لِوَلِيِّهِ
	doğru söylüyoruz	şüphesiz biz	,	ailesinin	helakine	şahitlik etmedik	onun velisine
	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, hal	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, (ه):muz. ileyh	mef'ul, muzaf	nefiy h., f. mazi, fail	car mecrur

49. (Kendi aralarında) Allah adına yemin ederek dediler ki; "Biz geceleyin ona ve ailesine baskın yapalım, sonra da onun velisine, ailesinin helakine şahit olmadık (yok edilişinde bulunmadık), şüphesiz biz doğru söylüyoruz, diyelim".

﴿ 50 ﴾ وَ مَكَرُوا مَكْرًا وَ مَكَرْنَا مَكْرًا وَ هُمْ لاَ يَشْعُرُونَ

وَ	onlar kurdular	bir düzen	biz de kurduk	وَ	bir düzen	هُمْ	لاَ يَشْعُرُونَ	
başlama h.	fiili mazi, fail	mef'ul (mef'ulü mutlak da denmiş)	fiili mazi, fail	atıf h.	mef'ul mef'ul (mef'ulü mutlak da denmiş)	mübteda	haber, fiil cümlesi	
						hal vavı	onlar farkında olmadan	
							hal; isim cümlesi	

50. Onlar bir düzen kurdular. Biz de onlar farkında olmadıkları halde bir düzen kurduk.

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ

bak	nasıl	olduğuna	sonunun	hilelerinin	Biz	onları yerle bir ettik
başlama h., emir fiili	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muzafun ileyh	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi

﴿ 51 ﴾ وَ قَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا ط

ve	milletlerini	hepsini	İşte	evleri	çökmüş haldeki	zulmetmeleri sebebiyle	
atıf h.	(دَمَّرْنَا)'nin mef'ulüne matuf	tekid	başlama h., (mübteda	haber	hal	h. cer, masdar h.	fiili mazi, fail

﴿ 52 ﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Doğrusu	bunda vardır	ibret	bir millet için	bilen
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	ibtida h., (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(آيَةً)'nin sıfatı	(قَوْمٍ)'nin sıfatı

51. Hilelerinin sonunun nasıl olduğuna bir bak! Biz onları ve milletlerini hepsini, yerle bir ettik. **52**. İşte, zulmetmeleri sebebiyle çökmüş haldeki evleri! Doğrusu bunda, bilen bir millet için ibret vardır.

﴿ 53 ﴾ وَ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ

وَ	kurtardık	kimseleri	İman eden	ve	sakınmakta
atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi
					olan
					fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

53. İman eden ve (Allah'a karşı gelmekten) sakınmakta olan kişileri kurtardık.

وَ لُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَ تَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ

başla ma h.	Lut	Bir zamanlar	dedi	milletine	mı	yapıyorsunuz	hayasızlık
	(أَنْجَيْنَا) olarak mahzuf fiilin mef'ulü	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	car-mecrur	soru h.	fiili muzari+fâil	mef'ul

وَ أَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿ 54 ﴾ أَ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً

hal vavı	göz göre göre	mübteda	haber, fiil cümlesi	mi	doğrusu siz	geliyorsunuz	erkeklere	şehvet için
	hal; isim cümlesi			soru h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	mef'ul	mef'ulün li eclih

﴿ 55 ﴾ مِنْ دُونِ النِّسَاءِ ط بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

bırakıp	kadınları	evet	siz	bir milletsiniz	cahil
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	idrab h.	mübteda	haber, mevsuf	(قَوْمٌ)'nin sıfatı; fiil cümlesi

54 - 55. Ve Lut('u da kurtardık); bir zamanlar milletine: "Göz göre göre hayasızlık mı yapıyorsunuz? Kadınları bırakıp, şehvet için erkeklere mi geliyorsunuz; evet, siz cahil bir milletsiniz." dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 380 ≻

(27 / NEML, 45 – 46 - 47):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): gönderdi (if'al bâbı) (اَلْأَخُ ج إِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkada daha büyük topluluk, zümre, gurup (اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) acele olmasını istedi, hızlandırdı, acelecilik gösterdi (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük, küçük her türlü günah/ kötü, zararlı (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): iyilik, güzellik, hayır, taat

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı (عِندَ): (zarf) yanında, katında (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(اِطَّيَّرَ يَطَّيَّرُ): (iftiâl bâbı) uğursuz saydı, uğursuzluğa uğradı (اَلطَّائِرُ): uğursuz saydı, uğursuzluğa uğradı

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): fitneye düşürdü, fitne çıkardı/ hayrette bıraktı/ yaktı/ eziyet etti, denedi

(27 / NEML, 48 – 49):

(اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلتِّسْعُ ج اَلتِّسْعَةُ): dokuz (أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا): (if'al bâbı) ifsad etti, bozdu, fesat çıkardı

(اَلرَّهْطُ ج اَرْهَاطٌ): gurup, topluluk, cemaat (içlerinde kadın olmaksızın on kişiden az olan topluluk)

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al b.) ıslah etti, düzeltti, anlaştırdı, aralarını buldu (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

(تَقَاسَمَ يَتَقَاسَمُ تَقَاسُمًا): (tefâul bâbı) yeminleşti, birbirine yemin verdi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, dost, yakın

(بَيَّتَ يُبَيِّتُ تَبْيِيتًا): geceleyin tedbir etti, gizlice tedbir etti (geceleyin baskın yaptı manasındadır)

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): bulundu, hazır oldu/ şahitlik etti/ yemin etti/ bildi (اَلصَادِقُونَ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

[(هَلَكَ يَهْلِكُ) اَلْمَهْلَكُ]: (mimli masdar) helak, ölüm/ helak ve ölüm zamanı/ helak ve ölüm yeri

(27 / NEML, 50 – 51 - 52):

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, düzen kurdu/ çekiştirdi/ kaydırdı/ saptırdı (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ gördü/ ibret aldı/ gözetti/ bekledi/ yöneldi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): netice, son (دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dumura uğrattı, helak etti (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(اَجْمَعُونَ - اَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) tümü, hepsi, bütünü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(خَوِيَ يَخْوَى) اَلْخَاوِيَةُ]: (ism-i fâil) boş, bomboş, yıkık, harabe, çökmüş

(27 / NEML, 53 - 54 - 55):

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kurtardı (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al b.) iman etti, emin kıldı (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلشَّهْوَةُ ج شَهَوَاتٌ): şehvet, şiddetli arzu, nefsin isteği

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (yaptı manasında şehvani yaklaşımdan kinaye) (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam

(اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik, çirkef (çoğu kez zina kast edilir) (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al b.) gördü (bazan bildi) (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr (جَهَلَ يَجْهَلُ جَهْلاً): bilmedi, cahil oldu, cahillik etti

📖📖📖📖📖📖📖

ONDOKUZUNCU CÜZÜN SONU

20. CÜZ

CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 381 (NEML : 56 – 63)

فَمَا كَانَ	جَوَابَ	قَوْمِهِ	إِلَّآ	أَنْ قَالُوٓا	أَخْرِجُوا	آلَ
olmadı	cevabı	milleti'nin	başkası	demekten	çıkarın	ailesini
başlama h., (nefiy h., fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	muzafun ileyh, (هِ): muzafun ileyh	istisna h.	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdarı müevvel	emir fiili, fail	mef'ul
لُوطٍ	مِنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ	إِنَّهُمْ	أُنَاسٌ	يَتَطَهَّرُونَ	﴿ 56 ﴾	
Lut'un	kasabanızdan	onlar	insanlarmış	temizlenen		
muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(أُنَاسٌ)'nin sıfatı		

56. Milleti'nin cevabı: "Lut'un ailesini kasabanızdan çıkarın, onlar temizlenen insanlarmış" demekten başkası olmadı.

فَأَنْجَيْنَاهُ	وَ	أَهْلَهُ	إِلَّا	امْرَأَتَهُ ز	قَدَّرْنَاهَا	مِنَ الْغَابِرِينَ
Bu sebeple onu kurtardık	ve	ailesini	hariç	karısı	onun takdir ettik	geride kalanlardan olmasını
başlama h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	(أَنْجَيْنَا)'nın mef'ulüne matuf	istisna h.	müstesna	fiili mazi, fail, mef'ulün bih	harfi cer, mecrur isim

57. Bu sebeple karısı hariç onu ve ailesini kurtardık, onun geride kalanlardan olmasını takdir ettik.

﴿ 58 ﴾	الْمُنْذَرِينَ	مَطَرُ	فَسَآءَ	مَطَرًا ج	عَلَيْهِمْ	أَمْطَرْنَا	وَ
	uyarılanların	yağmuru	Fakat ne kötü idi	taş yağmuru	üzerlerine	yağdırdık	
	muz. ileyh	fail, muzaf	atıf h., fiili mazi, zem ifade eder	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

58. (Geride kalanların) üzerlerine taş yağmuru yağdırdık. Fakat uyarılanların yağmuru ne kötü idi!

اصْطَفَى ط	الَّذِينَ	عَلَى عِبَادِهِ	سَلَامٌ	وَ	لِلَّهِ	الْحَمْدُ	قُلِ
seçtiği	kullarının üzerinedir		Selam		Allah'a aittir	Hamd	De ki
fiili mazi	(عِبَادِهِ)'nin sıfatı; ismi mevsul	haber; şibhi cümle	mübteda	atıf h.	(الْحَمْدُ) mübtedasının haberi	mübteda	emir fiili
	يُشْرِكُونَ ط	أَمَّا	خَيْرٌ	آللَّهُ			
	ortak koştukları	yoksa şeyler mi	daha iyidir	Allah mı			
	sıla; cüm., fiili muzari+fâil	atıf h., matuf, ismi mevsul	haber	soru h., mübteda			

59. De ki: "Hamd (şükür ve övgü) Allah içindir (Allah'a mahsustur, O'na aittir), selam seçtiği kullarının üzerinedir. Allah mı daha iyidir, yoksa O'na ortak koştukları mı?

أَنْزَلَ	وَ	الْأَرْضَ	وَ	السَّمَاوَاتِ	خَلَقَ	أَمَّنْ
indiren		yeri	ve	gökleri	yoksa yaratan mı	
fiili mazi	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cüm.	(أَمْ مَنْ): idrab h. (atıf h. de denmiş), haberi mahzuf mübteda, ismi mevsul
لَكُمْ	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً ج	فَأَنْبَتْنَا	بِهِ	حَدَآئِقَ	ذَاتَ	بَهْجَةٍ
size	gökten	su	nitekim meydana getirdik	onunla	bahçeler	alımlı (güzellik sahibi)	
car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	(حَدَآئِقَ)'nın sıfatı, muzaf	muzafun ileyh
مَا	كَانَ	لَكُمْ	أَنْ تُنْبِتُوا		شَجَرَهَا ط		
olmayan		sizin için	meydana getirmek		bir ağacını		
nefiy h.	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	(كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail		mef'ul		

(حَدَآئِقَ)'nın 2. sıfatı; nâsih mazi fiil cümlesi

﴿ 60 ﴾	يَعْدِلُونَ ط	قَوْمٌ	هُمْ	بَلْ	اللَّهِ ط	مَعَ	إِلَٰهٌ	أَ
	eşit tutan	bir toplumdur	onlar	Hayır	Allah	ile beraber	bir tanrı	mı
	(قَوْمٌ)'ün sıfatı; fiil cüm	haber	mübteda	idrab h.	muzafun ileyh	mekan zarfı	mübteda	soru h.

haber, şibhi cümle

60. Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indiren (yaratmayan gibi) midir? Nitekim onunla (o yağmur suyuyla), sizin için bir ağacını (bile) meydana getirmek mümkün olmayan (bir ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmeyeceği), alımlı (güzellik sahibi) bahçeler meydana getirdik. Allah ile beraber (başka) bir tanrı mı? Hayır; onlar (taptıklarını Allah'a) eşit tutan bir toplumdur.

أَنْهَارًا	خِلَالَهَا	جَعَلَ	وَ	قَرَارًا	الْأَرْضَ	جَعَلَ	أَمَّنْ
ırmaklar	aralarına	koyan	,	yerleşme mekanı	yeryüzünü	yoksa kılan mı	
mef'ul	mekan zarfı	fiili mazi	atıf h.	ikinci mef'ul	mef'ul	sıla; mazi fiil	(أَمْ مَنْ): idrab h. (atıf h. de denmiş), haberi mahzuf mübteda, ismi mevsul

حَاجِزًا ط	الْبَحْرَيْنِ	بَيْنَ	جَعَلَ	وَ	رَوَاسِيَ	لَهَا	جَعَلَ	وَ
engel	iki deniz	arasında	var eden		sabit dağlar	ona	yaratan	
mef'ul	muzafun ileyh	mekan zarfı	fiili mazi	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	f. mazi	atıf h.

﴿ 61 ﴾

لَا يَعْلَمُونَ ط	أَكْثَرُهُمْ	بَلْ	اللَّهِ ط	مَعَ	إِلَٰهٌ	أَ
bilmezler	çoğu	Hayır	Allah	ile beraber	bir tanrı	mı
haber; fiil cümlesi	mübteda	idrab h.	muzafun ileyh	mekan zarfı	mübteda	soru h.

haber, şibhi cümle

61. Yoksa yeryüzünü yerleşme mekanı kılan, aralarına ırmaklar koyan, ona (yeryüzüne) sabit dağlar yaratan ve iki deniz arasında bir engel var eden (yaratmayan gibi) midir? Allah ile beraber (başka) bir tanrı mı? Hayır; çoğu bilmezler.

وَ	السُّوءَ	يَكْشِفُ	وَ	دَعَاهُ	إِذَا	الْمُضْطَرَّ	يُجِيبُ	أَمَّنْ
ve	kötülüğü	gideren		kendisine dua ettiği	zaman	darda kalana		yoksa cevap veren mi
atıf h.	mef'ul	fiili muzari		muzafun ileyh; mazi fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	(أَمْ مَنْ): idrab h. (atıf h. de denmiş), haberi mahzuf mübteda, ismi mevsul

﴿ 62 ﴾

تَذَكَّرُونَ ط	مَا	قَلِيلًا	اللَّهِ ط	مَعَ	إِلَٰهٌ	أَ	الْأَرْضِ ط	خُلَفَاءَ	يَجْعَلُكُمْ
düşünüyorsunuz	ne	az	Allah	ile beraber	bir tanrı	mı	yeryüzünün	halifeleri	sizi yapan
fiili muzari+fâil	zaid	mef'ulü mutlak nâibi	muzafun ileyh	zarf, muzaf	mübteda	soru h.	muzafun ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	fiili muzari, mef'ul

haber, şibhi cümle

62. Yoksa, darda kalana, kendisine dua ettiği zaman cevap veren, kötülüğü gideren (başındaki sıkıntıyı kaldıran) ve sizi yeryüzünün halifeleri yapan (yaratmayan gibi) midir? Allah ile beraber (başka) bir tanrı mı? Ne az düşünüyorsunuz.

وَ	الْبَحْرِ	وَ	الْبَرِّ	فِي ظُلُمَاتِ	يَهْدِيكُمْ	أَمَّنْ
	denizin	ve	karanın	karanlıklarında	yoksa size yol gösteren mi	
atıf h.	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	(أَمْ مَنْ): idrab h. (atıf h. de denmiş), haberi mahzuf mübteda, ismi mevsul

رَحْمَتِهِ ط	يَدَيْ	بَيْنَ	بُشْرًا	الرِّيَاحَ	يُرْسِلُ	مَنْ
rahmeti'nin iki eli arasında (önünde)		müjdeci olarak		rüzgarları		gönderen
muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (ه): muzafun ileyh	muzafun ileyh	mekan zarfı	hal	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	önceki (مَن) üzerine matuf, mahzuf haberin mübtedası

﴿ 63 ﴾

يُشْرِكُونَ ط	عَمَّا	اللَّهُ	تَعَالَى	اللَّهِ ط	مَعَ	إِلَٰهٌ	أَ
ortak koştukları	şeylerden	Allah	yücedir	Allah	ile beraber	bir tanrı	mı
sıla; fiil cüm.,	h.cer, ismi mevsul	fail	fiili mazi	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	mübteda	soru h.

(إِلَٰهٌ) mübtedasının haberi, şibhi cümle

63. Yoksa, karanın ve denizin karanlıklarında size yol gösteren, rüzgarları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen mi? Allah ile beraber (başka) bir tanrı mı? Allah, ortak koştukları şeylerden yücedir (ortak koştuklarından uzaktır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 381 ≻

(27 / NEML, 56 – 57 - 58):

(اَلْجَوَابُ ج اَجْوِبَةٌ): cevap (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde, kasaba/ belde halkı (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْأُنَاسُ): bir grup insan, insanlardan müteşekkil topluluk (اَلْاَمْرَأَةُ): kadın, hanım, karı (تَطَهَّرَ يَتَطَهَّرُ تَطَهُّرًا): (tefa'ul bâbı) temizlendi (أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kurtardı (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ism-i fâil) geride kalan, duran veya helak olan (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) hükmetti, takdir etti/ tayin etti/ ayarladı/ ölçüyle yaptı (سَاءَ): ne kötü (أَمْطَرَ يُمْطِرُ إِمْطَارًا): (if'al bâbı) yağdırdı, taş yağmuruna tuttu, yağmur verdi (اَلْمَطَرُ ج اَمْطَارٌ): taş yağmuru (اَلْمُنْذَرُ ج مُنْذَرُونَ): (ism-i mef'ûl) uyarılan

(27 / NEML, 59 - 60):

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اِصْطَفَى يَصْطَفِي اِصْطِفَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) seçti, üstün tuttu, diledi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) teşekkül ettirdi, meydana getirdi/ bitirdi, yetiştirdi (اَلْحَدِيقَةُ ج حَدَائِقُ): ağaçlı bahçe, etrafı çevrili bahçe (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (اَلشَّجَرُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (بَهْجَةٍ): parlaklık, şaşaa, görkem, sevinç, güleryüzlü, soluk olmayan (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (عَدَلَ يَعْدِلُ عَدْلاً): adalet etti, zulmetmedi/ fidye verdi/ doğru ve düzgün kıldı

(27 / NEML, 61 – 62 - 63):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, kıldı, çevirdi, hükmetti (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْخَلَلُ ج خِلاَلٌ): aralık, ara, gedik, yarık (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِيَ): (ism-i fâil) kökü yahut dibi sabit ve rasih olan, köklü, yerleşmiş (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(حَجَزَ يَحْجُزُ) اَلْحَاجِزُ]: (ism-i fâil) men eden, engel [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً): (if'al bâbı) cevap verdi [(اِضْطَرَّ يَضْطَرُّ) اَلْمُضْطَرُّ]: (ism-i mef'ûl) muztar, darda kalan (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ isimlendirdi/yardım istedi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı (اَلسُّوءُ): şer, kötülük/ afet, bela, aksaklık (اَلْخَلِيفَةُ ج خُلَفَاءُ): halife, yerine geçen, halef olan (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, doğru yola iletti, yol gösterdi, tarif etti (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, cehalet, şirk, fısk (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı) / çok itaatkâr/ lütuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, devlet, üstünlük/ koku (تَعَالَى يَتَعَالَى تَعَالِيًا): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 382 (NEML : 64 – 76) ≻

أَمَّنْ	يَبْدَأُ	الْخَلْقَ	ثُمَّ	يُعِيدُهُ	وَ	مَنْ	يَرْزُقُكُمْ
yoksa başlatan mı		yaratmayı	sonra	onu tekrar eden	,		size rızık veren
idrab h., mübteda, ismi mevsul. {haberi (كَمَنْ لَمْ يَخْلُقْ) (yaratmayan gibi midir) olarak takdir edilen mahzuf şibhi cümle}	sıla; muzari fiil	mef'ul	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	önceki (مَنْ)'e matuf, mahzuf haberin mübtedası	sıla; muzari fiil mef'ul

مِنَ السَّمَآءِ	وَ	الْأَرْضِ ط	أَ	إِلَٰهٌ	مَعَ	اللَّهِ ط
gökten	ve	yerden	mı	bir tanrı	ile beraber	Allah
h. cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	soru h.	mübteda	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh
					haber: şibhi cümle	

قُلْ	هَاتُوا	بُرْهَانَكُمْ	إِنْ	كُنْتُمْ	صَادِقِينَ	﴿ 64 ﴾
De ki	getirin	açık delilinizi	eğer	idiyseniz	doğru sözlüler	
emir fiili	emir fiili, fail	mef'ul	şart h.	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, kendinden önceki cümlede açıklandığı için cevâbü'ş-şart mahzuf	

64. Yoksa, yaratmayı başlatan, sonra da onu (yaratmayı) tekrar eden ve size gökten ve yerden rızık veren (yaratmayan gibi) mi? Allah ile beraber (başka) bir tanrı mı? De ki: "Eğer doğru sözlüler iseniz, açık delilinizi getirin."

قُلْ	لَا يَعْلَمُ	مَنْ	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	الْغَيْبَ	إِلَّا	اللَّهُ ط	وَ	مَا يَشْعُرُونَ
De ki	bilmez	kimse	Göklerde	ve	yerde	gaybı		Allah'tan başka		bilmezler
emir fiili	nefiy h.,fiili muzari	fail, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	matuf	mef'ul	istisna h.	(مَنْ)'den bedel, (fail de denmiştir)	hal vavı	nefiy h., fiili muzari+fâil

أَيَّانَ	يُبْعَثُونَ	﴿ 65 ﴾	بَلِ	ادَّارَكَ	عِلْمُهُمْ	فِي الْآخِرَةِ قف	بَلْ	هُمْ	فِي شَكٍّ
Ne zaman	diriltileceklerini		Fakat	arka arkaya ulaşmıştır	bilgileri	Ahiret hakkındaki	hayır	onlar	şüphe etmektedirler
zaman zarfı	meçhul fiili muzari+nâibi fail		idrab h.	fiili mazi	fail	harfi cer,mecrur isim	idrab h.	mübteda	haber, şibhi cümle
(يَشْعُرُونَ)'nin mef'ulü; fiil cüm.									

مِنْهَا قف	بَلْ	هُمْ	مِنْهَا	عَمُونَ ع	﴿ 66 ﴾
ondan	Hayır	onlar	ondan	kördürler	
car-mecrur	idrab h.	mübteda	car-mecrur	haber	

65. De ki: "Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez." Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler. **66**. Fakat onların ahiret hakkındaki bilgileri (kendilerine peygamberleri aracılığıyla) arka arkaya ulaşmıştır. Hayır; ondan (hala) şüphe etmektedirler. Hayır; onlar ondan yana kördürler.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	أَ	إِذَا	كُنَّا	تُرَابًا	وَ	آبَاؤُنَا	أَ	إِنَّا
	dedi	inkar eden kişiler		soru h.	zaman zarfı	olduğumuz zaman mı	toprak	atıf h.	babalarımız	mi soru h.	doğrusu bizler
	fiili mazi, başlama h.	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail			fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi		(كَانَ)'nin ismine matuf		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

مِنْ قَبْلُ لا	آبَاؤُنَا	وَ	نَحْنُ	هَذَا	وُعِدْنَا	لَقَدْ	﴿ 67 ﴾	لَمُخْرَجُونَ
daha önce	babalarımız	biz de		buna dair	vaad olunmuştuk	and olsun ki		çıkarılacağız
h. cer, zarf	matuf	atıf h.	tekid	mef'ul	meçhul fiili mazi, nâibi fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

الْأَوَّلِينَ	أَسَاطِيرُ	إِلَّا	هَذَا	إِنْ	﴿ 68 ﴾
öncekilerin	masallarından	başkası	Bu	değildir	
muzafun ileyh	haber, muzaf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	

67 - 68. İnkar eden kişiler: "Biz ve babalarımız toprak olduğumuz zaman mı, doğrusu bizler mi (tekrar) çıkarılacağız? And olsun ki, biz de, daha önceki babalarımız da, buna dair vaad olunmuştuk. Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir" dediler.

﴿ 69 ﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

De ki	gezin	yeryüzünde	sonra da bakın	nasıl	olduğuna	sonunun	suçluların
emir fiili	emir fiili, fail,	h. cer, mecrur isim	atıf h., emir fiili, fail	(كَانَ)'nin haberi, soru ismi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh

69. De ki: "Yeryüzünde gezin, sonra da suçluların sonunun nasıl olduğuna bir bakın."

﴿ 70 ﴾ وَ لَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَ لَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ

atıf h.	üzülme	onlara	olma	sıkıntı içinde	şeylerden dolayı	hile kurdukları
	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	car-mecrur	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.,, f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle	harfi cer, ismi mevsul	(sıla; fiil cüm
atıf h.						

70. Onlara üzülme. Hile kurdukları şeylerden dolayı sıkıntı içinde olma.

﴿ 71 ﴾ وَ يَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

başlama h.	derler	ne zaman	bu	vaad	Eğer	idiyseniz	doğru sözlüler
	fiili muzari+fâil	haber, mukaddem	mübteda, muahhar	(هَذَا) dan bedel	şart h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

71. Onlar: "Eğer doğru söylüyorsanız, bu vaad ne zaman?" derler.

﴿ 72 ﴾ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ

De ki	belki	olmaktadır	peşinize takılmış	sizin	bir kısmı	şeyin	Acele istediğiniz
emir fiili	tam fiili mazi	(عَسَى)'nın faili, masdar-l müevvel, (يَكُونَ)'nün ismi (هُوَ) gizli zamiri (şan zamiri de denmiştir))	(يَكُونَ)'nün haberi	car-mecrur	(رَدِفَ)'nin faili, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; fiil cüm

72. De ki: "Acele istediğiniz şeyin (azabın) bir kısmı belki peşinize takılmıştır (başınıza gelmek üzeredir).

﴿ 73 ﴾ وَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ

başla ma h.	Şüphesiz	Rabbin	sahibidir	lutuf	insanlara	atıf h.	Fakat	onların çoğu	şükretmezler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid lamı,	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim		istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

73. Şüphesiz Rabbin, insanlara lutuf sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler.

﴿ 74 ﴾ وَ إِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَ مَا يُعْلِنُونَ

başlama h.	Doğrusu	Rabbin	bilir	şeyi	gizlediği	onların sinelerinin	şeyi	açığa verdikleri
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	fail	atıf h.	sıla; fiil cüm., fiili muzari+fâil
							matuf, ismi mevsul	

74. Doğrusu Rabbin onların sinelerinin (gönüllerinin) gizlediğini de, açığa verdiklerini de bilir.

﴿ 75 ﴾ وَ مَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَآءِ وَ الْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

atıf h.	yoktur ki	görülmeyen	Gökteki	ve	yerdeki	illa	bir kitaptadır	açıklayıcı
	nefiy h.	zaid harfi cer, mübteda	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	istisna h.	(غَائِبَةٍ) mübtedasının haberi, şibhi cümle; mevsuf	sıfat

75. Gökteki ve yerdeki görülmeyen (hiçbir şey) yoktur ki illa açıklayıcı bir kitaptadır (Kitab-ı Mübin'dedir).

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَآئِيلَ

Doğrusu	bu	Kuran	anlatmaktadır	İsrailoğullarına
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	bedel	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	muzafun ileyh
				h. cer, mecrur isim, muzaf olduğu için nun düşmüş

﴿ 76 ﴾ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

çoğunu	şeyin	onların	hakkında	ihtilafa düştükleri
mef'ul	muzafun ileyh, ismi mevsul	mübteda	car-mecrur	haber; fiil cümlesi
				sıla; isim cümlesi

76. Doğrusu bu Kuran, İsrailoğullarına, hakkında ihtilafa düştükleri şeyin çoğunu anlatmaktadır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 382 ≻

(27 / NEML, 64 – 65 - 66):

(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz'el-lam) başladı, ilk önce yaptı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: halk, yaratma, yaratılmış

(أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) döndürdü, iade etti (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

(هَاتِ ج هَاتُوا): (isim fiil) getir (اَلْبُرْهَانُ ج بَرَاهِينُ): delil, kanıt, bürhan (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru, sözlü

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı, farkında oldu (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe, emin olmama (اَلْعَمِي ج عَمُونَ): kör

(اِدَّارَكَ يَدَّارِكُ): (iftiâl bâbı) birikti, arka arkaya geldi, sonuna vardı, katıldı, karıştı

(27 / NEML, 67 – 68 - 69):

(اَلتُّرَابُ ج أَتْرِبَةٌ): toprak, toz/ kir (اَلْمُخْرَجُ ج مُخْرَجُونَ): (ism-i mef'ûl) çıkarılan (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): nankörlük etti, inkâr etti, inanmadı, mürted oldu (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): vaad etti, söz verdi

(اَلْأَسَاطِيرُ): eskilerin yazdıkları/ asılsız efsanevi sözler/ batıl şeyler (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(قَبْلُ): (zarf) önce (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ ibret aldı/ düşündü/ gördü/ bekledi

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(27 / NEML, 70 – 71 – 72 - 73):

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi [(ضَاقَ يَضِيقُ) اَلضَّيْقُ]: darlık, sıkıntı, sıkışma

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, düzenbazlık yaptı, pusu kurdu/ çekiştirdi/ saptırdı (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaat, söz

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü (عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi, belki

(بَعْضُ): birkısım, bazı, bazısı (رَدِفَ يَرْدَفُ رَدْفًا): tabi oldu, katıldı, peşine takıldı, ardına takıldı

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) acelecilik gösterdi, acele istedi, çabukça olmasını istedi

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, kerem, üstünlük, mükemmellik (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti [(كَثُرَ يَكْثُرُ كَثْرً) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(27 / NEML, 74 – 75 - 76):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine (أَكَنَّ يُكِنُّ إِكْنَانًا): (if'al bâbı) gizledi, açığa vermedi, sakladı

(أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa verdi [(غَابَ يَغِيبُ) اَلْغَائِبَةُ]: (ism-i fâil) gaybda olan, görünürde olmayan

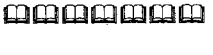
(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil) hikâye etti, anlattı, nakletti

(بَنِي إِسْرَائِيلَ): İsrailoğulları [(كَثُرَ يَكْثُرُ كَثْرً) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü/ değişti/ birbirinden ayrıldı/ arka arkaya geldi



≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 383 (NEML : 77 – 88) ≻

﴿ 77 ﴾ وَ إِنَّهُ لَهُدًى وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

Doğrusu o (Kur'an)	doğruluk rehberi	ve	rahmettir	mü'minler için	
tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi,	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	matuf	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

77. Doğrusu o (Kur'an), mü'minler için doğruluk rehberi ve rahmettir.

﴿ 78 ﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ ۚ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۚ

doğrusu	Rabbin	verecektir	aralarında	hükmünü	O	Aziz'dir	Alim'dir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil	mekan zarfı	car-mecrur	hal vavı	mübteda	haber	ikinci haber

78. Doğrusu Rabbin, aralarında hükmünü verecektir. O Aziz'dir (güçlüdür), Alim'dir (her şeyi bilendir).

﴿ 79 ﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۖ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ

tevekkül et (güven)	Allah'a	doğrusu sen	gerçek üzerindesin	apaçık
rabıta, emir fiili	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle, mevsuf	sıfat

﴿ 80 ﴾ إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَ لَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ

Doğrusu sen	işittiremezsin	ölülere	ve	duyuramazsın	sağırlara	çağrıyı	geçip gittikleri zaman	arkalarını dönerek
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	mef'ul	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	zaman zarfı, fiili mazi, fail	hal

79. Allah'a tevekkül et (güven), doğrusu sen apaçık gerçek üzerindesin. **80**. Doğrusu sen, ölülere işittiremezsin; arkalarını dönerek geçip gittikleri zaman sağırlara da çağrıyı duyuramazsın.

وَ مَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ ۖ

değilsin	sen	asla doğru yola götürücü rehberi	körlerin	sapıklıklarından	
nefiy h.	(مَا)'nin ismi	zaid harfi cer (tekid için gelir), (مَا)'nın haberi, muzaf	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim	hal vavı

﴿ 81 ﴾ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

duyuramazsın	başkasına	inanan kimselerden	ayetlerimize	İşte onlar	müslümanlardır	
fiili muzari	istisna h.	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur	rabıta, mübteda	haber	nefiy h.

81. Sen asla körlerin sapıklıklarından (vazgeçirip) doğru yola götüren rehberi değilsin; ayetlerimize inananlardan başkasına duyuramazsın; işte onlar müslümanlardır.

وَ إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً

başlama h	vukua geldiği zaman	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi	(kıyamet için verilen) söz	kendilerine	çıkarırız	onlara	Bir canlı
			fail	car-mecrur	fail	car-mecrur	mef'ul, mevsuf

﴿ 82 ﴾ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ۝

yerden	söyleyen		insanların	olduklarını	ayetlerimize	kesin inanmıyor
harfi cer, mecrur isim	(دَابَّةً)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi mef'ul	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi

(أَنَّ)'nin haberi; (....كَانَ) fiil cümlesi

82. Kendilerine (kıyamet hakkında verilen) söz vukua geldiği zaman, yerden, onlara, insanların ayetlerimize kesin olarak inanmadıklarını söyleyen bir canlı çıkarırız.

وَ يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا

grup grup	ümmetten	her	toplayacağımız	gün	
mef'ul (hal de denmiştir), mevsuf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	zaman zarfı	başlam h

﴿ 83 ﴾ مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ

kimselerden	yalanlayan	ayetlerimizi	akabinde	sevkedilecekleri
sıfat; şibhi cümle	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur	atıf h., mübteda	haber, fiil cümlesi

83. Her ümmetten ayetlerimizi yalanlayanlardan grup grub toplayacağımız, akabinde de (hesap yerine) sevkedilecekleri gün(ü hatırla).

وَ	بِآيَاتِي	كَذَّبْتُمْ	أَ	قَالَ	إِذَا جَاؤُوا	حَتَّىٰ
	ayetlerimi	yalanladınız	mı	der	geldikleri zaman	Nihayet
atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	soru h.	cevâbü'ş-şart, fiili mazi	şart ve zaman zarfı nasb mah., fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	başlama h.

﴿ 84 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	مَاذَا	أَمْ	عِلْمًا	بِهَا	لَمْ تُحِيطُوا
	yapıyordunuz		ne	yoksa	ilmen	onları	kavramadığınız halde
	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	mukaddem (öne geçmiş) mef'ul, soru ismi		idrab h.	temyiz	car-mecrur	nefy ve cezm h., fiili muzari, fail

84. Nihayet (huzura) geldikleri zaman (Allah): "Ayetlerimi ilmen (bilgi bakımından) kavramadığınız halde yalanladınız mı? Yoksa ne yapıyordunuz (yaptığınız neydi)?" der.

﴿ 85 ﴾	لاَ يَنْطِقُونَ	فَهُمْ	ظَلَمُوا	بِمَا	عَلَيْهِمْ	الْقَوْلُ	وَقَعَ	وَ
	konuşamaz olurlar	Artık onlar	zulmetmeleri sebebiyle		kendilerine	(azab) sözü	vukua gelir	
	haber, fiil cümlesi	atıf h., mübteda	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h. (ismi mevsul de denmiş)		car-mecrur	fail	fiili mazi	başlama h.

85. Zulmetmeleri sebebiyle, kendilerine (vaad edilen azabla ilgili) söz vukua gelmiştir (başlarına gelmiştir). Artık konuşamaz olurlar.

فِيهِ	لِيَسْكُنُوا	اللَّيْلَ	جَعَلْنَا	أَنَّا	لَمْ يَرَوْا	أَ
içinde	dinlenmeleri için	geceyi	yarattığımızı		görmediler	mi
car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., , fiili muzari, fail	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	cezm h., fiili muzari, fail	soru h.

(يَرَوْا)'in mef'ulü; masdar-ı müevvel

﴿ 86 ﴾	يُؤْمِنُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	مُبْصِرًا ط	النَّهَارَ	وَ
	inanan	toplum için	dersler vardır	bunda	Doğrusu	aydınlık olarak	gündüzü	
	sıfat; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi		tekid ve nasb h.	hal	(اللَّيْلَ)'e matuf	atıf h.

86. Geceyi içinde dinlenmeleri için (karanlık), ve gündüzü (çalışsınlar diye) aydınlık olarak yarattığımızı görmediler mi? Doğrusu bunda, inanan bir toplum için dersler vardır.

إِلاَّ	فِي الْأَرْضِ	مَنْ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَنْ	فَفَزِعَ	فِي الصُّورِ	يُنْفَخُ	يَوْمَ	وَ
hariç	yerde olanlar			göklerde olanlar		dehşete düşer	sura	üfürüldüğü	gün	
istisna h.	sıla; şibhi cüm.	(مَنْ)'e matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cümle	fail, ismi mevsul	atıf h., fiili mazi	nâibi fail, şibhi cümle	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	başlama h.

﴿ 87 ﴾	دَاخِرِينَ	أَتَوْهُ	كُلٌّ	وَ	اللَّهُ	شَاءَ	مَنْ
	boyun eğmiş olarak	ona gelirler	Hepsi		Allah'ın	dilediği kimseler	
	hal	haber, mazi fiil cümlesi	mübteda	hal vavı	fail	sıla; mazi fiil cümlesi	müstesna, ismi mevsul

87. Sura üfürüldüğü gün, Allah'ın diledikleri hariç, göklerde olanlar da yerde olanlar da, dehşete düşer. Hepsi O'na (Allah'a) boyun eğmişler olarak gelirler.

وَ	تَرَى	الْجِبَالَ	تَحْسَبُهَا	جَامِدَةً	وَ	هِيَ	تَمُرُّ	مَرَّ	السَّحَابِ ط	صُنْعَ	اللَّهِ
	görürsün	Dağları	onları sanırsın	sabit		onlar	geçerler	geçişi (gibi)	bulutların	sanatı	Allah'ın
		mef'ul	fiili muzari	atıf h.	hal vavı	mübteda	haber, muzari fiil	mef'ulü mutlak, muzaf	muzafun ileyh	(صُنْعَتْ) mahzuf fiilinin mef'ulü mutlakı, muzaf	muz. ileyh
			(تَرَى)'nın failinden hal; muzari fiil cüm.		ikinci mef'ul						

hal; isim cümlesi

﴿ 88 ﴾	تَفْعَلُونَ	بِمَا	خَبِيرٌ	إِنَّهُ	شَيْءٍ ط	كُلَّ	أَتْقَنَ	الَّذِي
	yaptığınız	şeylerden	haberdardır	Doğrusu O	şeyi	her	sağlam yapan	
	sıla; fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul

88. Dağları görürsün, onlar bulutların geçişi gibi geçtikleri halde onları sabit (yerinde donmuş gibi) sanırsın. (Bu) her şeyi sağlam yapan Allah'ın sanatı(dır). Doğrusu O, yaptığınız şeylerden haberdardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 383 ≻

(27 / NEML, 77 - 78 – 79 – 80 – 81 – 82):

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hikmet, hüküm, kaza (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) yapıp bitiriverdi, yarattı yahut vücuda gelmesini takdir etti (بَيْنَ): (zarf) arasında (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (أَسْمَعَ يُسْمِعُ إِسْمَاعًا): (if'al bâbı) işittirdi, duyurdu (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (اَلْأَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat-ı müşebbehe) sağır [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: nida, çağrı (اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ism-i fâil) arkasına dönüp giden (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp gitti/ idaresine verdi/ yardımcı verdi/ yöneldi/ çevirdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهَادِي]: (ism-i fâil) hidayet veren, doğru yola ileten [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالَةُ]: dalalet, sapıklık, sapma (اَلْأَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, Müslüman (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): vukua geldi, tahakkuk etti/ düştü/ ortaya çıktı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı (كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): konuştu/ yaraladı, cerh etti (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): şüphe etmeksizin inandı, yakîni oldu

(27 / NEML, 83 – 84 – 85):

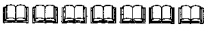
(اَلْفَوْجُ ج اَفْوَاجٌ): fevc, bölük (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü (اَلْأُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (كَذَّبَ يُكَذِّبُ يَكْذِيبًا): (tef'il b.) yalanladı, inkâr etti, inanmadı (أَوْزَعَ يُوزِعُ إِيزَاعًا): (if'al b.) yöneltti, sevketti, muvaffak kıldı (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuz - ecvef fiil) geldi (أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) kuşattı, ihata etti, şamil oldu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): vukua geldi, tahakkuk etti/ düştü/ ortaya çıktı (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi

(27 / NEML, 86 – 87 - 88):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا): sakin oldu, durdu (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ [(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرُ]: (ism-i fâil) gören / göz görecek derecede ışık veren/ aydınlatan/ açık delil (اَلسَّحَابُ): bulut (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلصُّورُ): İsrafil a.s.'ın borusu/ borazan (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih ve temsil yoluyla ruhu cesede üfledi (فَزِعَ يَفْزَعُ فَزْعًا): dehşete kapıldı, telaşa düştü (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلدَّاخِرُ ج دَاخِرُونَ): (ism-i fâil) alçalan, boyun eğen, inkıyad edip bağlanan

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı [(جَمَدَ يَجْمُدُ) اَلْجَامِدَةُ]: (ism-i fâil) akıcı olmayan, sabit ve sakin olan (مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf fiil) yürüdü, hareket etti, geçti [(صَنَعَ يَصْنَعُ) اَلصُّنْعُ]: (masdar) yapma, meydana getirme (أَتْقَنَ يُتْقِنُ إِتْقَانًا): (if'al bâbı) sağlam yaptı, sağlamlaştırdı (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (Allah'ın isimlerinden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan



≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 384 (NEML : 89 – 93) ≻

مَنْ	جَآءَ	بِالْحَسَنَةِ	فَلَهُ	خَيْرٌ	مِنْهَا ج
Kim	getirirse	bir iyilik	ona vardır	daha iyisi	ondan
mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	(فَ):rabıta (bağlaç), haber mukaddem, mübteda muahhar		car-mecrur

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 89 ﴾	وَ	هُمْ	مِنْ فَزَعٍ	يَوْمَئِذٍ	آمِنُونَ
	hal vavı	Onlar	dehşetinden	o günün	güvendedirler
		mübteda	harfi cer, mecrur isim	zaman zarfı	haber

(جَآءَ)'deki zamirden hal; isim cümlesi

89. Kim bir iyilik getirirse, ona ondan daha iyisi vardır. Onlar o günün dehşetinden güvendedirler.

مَنْ	جَآءَ	بِالسَّيِّئَةِ	فَكُبَّتْ	وُجُوهُهُمْ	فِي النَّارِ ط	وَ
getiren kimseler		Kötülük	atılırlar	yüzükoyun	ateşin içine	
mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	rabıta, cevâbü'ş-şart, meçhul fiili mazi	nâibi fail	harfi cer, mecrur isim,	atıf h.

(مَنْ) mübtedasının haberi, şart ve cevab cümleleri

﴿ 90 ﴾	هَلْ	تُجْزَوْنَ	إِلاَّ	مَا	كُنْتُمْ	تَعْمَلُونَ
	mı	cezalandırılacaksınız	başkasıyla	şeylerden	olduğunuz	yapmakta
	soru h.	meçhul fiili muzari+nâibi fail	istisna h.	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

sıla; (.....كُنْتُمْ) fiil cümlesi

90. Kötülük getiren kimseler, yüzükoyun ateşin içine atılırlar. Yapmakta olduğunuz şeylerden başkasıyla mı cezalandırılacaksınız?

إِنَّمَآ	أُمِرْتُ	أَنْ أَعْبُدَ	رَبَّ	هَذِهِ	الْبَلْدَةِ	الَّذِي	حَرَّمَهَا
ancak	ben emrolundum	kulluk etmekle	Rabbine	bu	beldenin	Ki O	onu hürmetli kılmıştır
hasr edatı	meçhul fiili mazi, nâibi fail	masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ul, mevsuf, muzaf	muzafun ileyh	(هَذِهِ)'den bedel	(رَبَّ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul

﴿ 91 ﴾	لَهُ	كُلُّ	شَيْءٍ ز	وَ	أُمِرْتُ	أَنْ أَكُونَ	مِنَ	الْمُسْلِمِينَ لا	وَ
	O'na aittir	her	şey	atıf h.	emrolundum	olmakla		Müslümanlardan	
	haber mukaddem	mübteda, muhhar, muzaf	muz. ileyh		meçhul fiili mazi, nâibi fail	masdar ve nasb h., fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri	harfi cer	mecrur isim	i'tirad h. (ara cümle h.)

(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle

91. De ki: "Ben, ancak bu beldenin Rabbine kulluk etmekle emrolundum, ki O onu hürmetli (dokunulmaz) kılmıştır -her şey O'na aittir- ve müslümanlardan olmakla emrolundum..

وَ	أَنْ أَتْلُوَ	الْقُرْآنَ ج	فَمَنِ	اهْتَدَى	فَإِنَّمَا	يَهْتَدِي	لِنَفْسِهِ ج
ve	okumakla	Kuran	Artık kim	doğru yolu bulduysa	ancak	bulmuş olur	kendisi için
atıf h.	masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	başlama h., mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	rabıta (bağlaç), hasr edatı	fiili muzari	car-mecrur

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi

(مَنْ) mübtedasının haberi, şart ve cevab cümleleri

﴿ 92 ﴾	وَ	مَنْ	ضَلَّ	فَقُلْ	إِنَّمَآ	أَنَا	مِنَ الْمُنْذِرِينَ
		kim	sapıtmışsa	de ki	ancak	Ben	uyaranlardanım
	atıf h.	mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	rabıta (bağlaç), cevâbü'ş-şart; emir fiili	hasr edatı	mübteda	haber, şibhi cümle

(مَنْ) mübtedasının haberi, şart ve cevab cümleleri

92. Ve Kuran okumakla (emrolundum). Artık kim doğru yolu bulduysa, ancak kendisi için bulmuş olur, kim de sapıtmışsa de ki: "Ben ancak, uyaranlardanım."

وَ	قُلِ	الْحَمْدُ	لِلَّهِ	سَيُرِيكُمْ	آيَاتِهِ	فَتَعْرِفُونَهَا ط
atıf h.	De ki:	Hamd	Allah'a aittir	size gösterecek	ayetlerini	onları bileceksiniz
	emir fiili	mübteda	haber	istikbal h., fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., fiili muzari+fâil, mef'ul

وَ	مَا	رَبُّكَ	بِغَافِلٍ	عَمَّا	تَعْمَلُونَ	﴿93﴾
hal vavı	değildir	Rabbin	asla habersiz	yaptıklarınızdan		
	(لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.	(مَا)'nın ismi	zaid h. cer (tekid için gelir), (مَا)'nin haberi	(عَنْ):h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	

93. De ki: "Hamd Allah'a aittir. Ayetlerini size gösterecek, siz onları bileceksiniz." Rabbin yaptıklarınızdan asla habersiz değildir.

سورة القصص (28)

(KASAS (Tarihi vakalar) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 88 ayettir.)

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 384 - 395 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	طسٓمٓ ط	تِلْكَ	آيَاتُ	الْكِتَابِ	الْمُبِينِ	﴿2﴾
	Ta, Sin, Mim	Bunlar	ayetleridir	Kitab'ın	apaçık	
	mukataa harfleri	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat	

1. Ta, Sin, Mim. **2.** Bunlar apaçık Kitab'ın ayetleridir.

﴿3﴾	نَتْلُوا	عَلَيْكَ	مِنْ نَبَإِ	مُوسَى	وَ	فِرْعَوْنَ	بِالْحَقِّ	لِقَوْمٍ	يُؤْمِنُونَ
	okuyoruz	sana	haberinden	Musa'nın	ve	Firavun	gerçek şekliyle	bir toplum için	İnanan
	fiili muzari	car-mecrur	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh (gayri munsarif isim)	atıf h.	matuf (gayri munsarif isim)	car-mecrur {(نَتْلُوا)'nün failinden hal de denmiş}	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi

3. İnanan bir toplum için, sana Musa ve Firavun'un haberinden gerçek şekliyle anlatacağız.

إِنَّ	فِرْعَوْنَ	عَلَا	فِي الْأَرْضِ	وَ	جَعَلَ	أَهْلَهَا	شِيَعًا	يَسْتَضْعِفُ	طَائِفَةً	مِنْهُمْ
Doğrusu	Firavun	üstün geldi	yeryüzünde		ayırdı	halkını	fırkalara	güçsüz bularak	bir grubu	onlardan
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	h. cer + mecrur isim	atıf h.	fiili mazi	mef'ul	ikinci mef'ul	(جَعَلَ)'nin failinden hal	mef'ul	sıfat

﴿4﴾	مِنَ الْمُفْسِدِينَ	كَانَ	إِنَّهُ	نِسَاءَهُمْ ط	يَسْتَحْيِي	وَ	أَبْنَاءَهُمْ	يُذَبِّحُ
	bozgunculardan	idi	Şüphesiz ki o	kadınlarını	sağ bırakıyordu		oğullarını	boğazlıyor
	(كَانَ)'nin haberi: şibhi cüm.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mef'ul	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	bedel; muzari fiil (hal de denmiştir) (يَسْتَضْعِفُ)'den

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

4. Doğrusu Firavun yeryüzünde üstün geldi ve halkını fırkalara ayırdı. Onlardan bir grubu güçsüz bularak onların oğullarını boğazlıyor, kadınlarını sağ bırakıyordu; şüphesiz ki o, bozgunculardan biriydi.

وَ	نُرِيدُ	أَنْ نَمُنَّ	عَلَى الَّذِينَ	اسْتُضْعِفُوا	فِي الْأَرْضِ	وَ
atıf h.	istiyoruz	lütufta bulunmak	kimselere	güçsüz	yeryüzündeki	atıf h.
	fiili muzari	mef'ul; masdar ve nasb h., fiili muzari	h. cer, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cüm., nâibi fâil	h. cer+mecrur isim	

﴿5﴾	نَجْعَلَهُمْ	أَئِمَّةً	وَ	نَجْعَلَهُمُ	الْوَارِثِينَ لا
	onları kılmak	önderler	atıf h.	onları yapmak	varisler
	matuf; mansub fiili muzari, birinci meful	ikinci meful		matuf; fiili muzari, birinci meful	ikinci mef'ul

5. Biz, yeryüzündeki güçsüz kimselere lütufta bulunmak, onları önderler kılmak ve onları varisler yapmak istiyoruz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 384 ≻

(27 / NEML, 89 – 90 - 91):

(جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafidl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): hayır ve taat, iyilik, güzellik, nail olunan nimet (فَزِعَ يَفْزَعُ فَزَعًا): dehşete kapıldı, telaşa düştü

(يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) emin, korkusuz olan (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(كَبَّ يَكُبُّ كَبًّا): (muzaaf fiil) yere çarptı, yüzükoyun yere düşürdü (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen zat/ başlangıç/ yön

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): emretti (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْبَلْدَةُ ج بِلاَدٌ): belde (Mekke)

(حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il bâbı) haram, yasak kıldı

(27 / NEML, 92 - 93):

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs f.) kıraat etti, okudu (اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran [(غَفَلَ يَغْفُلُ) اَلْغَافِلُ]: (ism-i fâil) gafil olan

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı)hidayete erdi, doğru yolu buldu, hidayette kaldı

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, doğru yolu bulamadı/ kayboldu, zayi oldu/ kaybetti, gizledi

(عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَانًا): tanıdı [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

≺ KASAS SÛRESİ ≻

(28 / KASAS, 2 – 3):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (تَلاَ يَتْلُ تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa hadise

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, emin kıldı, iman etti

(28 / KASAS, 4 - 5):

(عَلاَ يَعْلُ عُلُوًّا): yüksek oldu, yükseldi, üste çıktı, üstün geldi (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi, ülke

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, yarattı, icad etti, hükmetti (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

(اَلشِّيعَةُ ج شِيَعٌ): şia, hemfikir, gurup, fırka, dost, arkadaş, yardımcı (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul

(اِسْتَضْعَفَ يَسْتَضْعِفُ اِسْتِضْعَافًا): (istif'âl bâbı) küçümsedi, hakir, gördü, hor baktı, zayıf buldu

(اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, gurup, bölük, taife (ذَبَّحَ يُذَبِّحُ تَذْبِيحًا): (tef'il bâbı) çokça kesti, boğazladı

(اِسْتَحْيَ يَسْتَحْيِي اِسْتِحْيَاءً): (istif'âl b.) sağ bıraktı, öldürmedi, hayatına devam etti/ utandı (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) ifsad eden, bozan, fesad çıkaran (اَلْاِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): rehber, imam, önder

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf f.) lütufta bulundu, nimetlendirdi/ başa kaktı (اَلْوَارِثُ ج وَارِثُونَ): (ism-i fâil) varis, sahip ve malik olan

(اِسْتَضْعَفَ يَسْتَضْعِفُ اِسْتِضْعَافًا): (istif'âl bâbı) küçümsedi, hakir gördü, hor baktı, zayıf buldu

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 385 (KASAS : 6 – 13) ≻

هَامَانَ	وَ	فِرْعَوْنَ	نُرِيَ	وَ	فِي الْأَرْضِ	لَهُمْ	نُمَكِّنَ	وَ
Haman'a	,	Firavun'a	göstermek		yeryüzünde	onlara	imkan sağlamak	
matuf	atıf h.	birinci meful	matuf; fiili muzari	atıf h.	h. cer+mecrur isim	car-mecrur	matuf; fiili muzari	atıf h.

﴿ 6 ﴾	يَحْذَرُونَ	كَانُوا	مَا	مِنْهُمْ	جُنُودَهُمَا	وَ	
	sakınıp çekinmekte	oldukları	şeyleri	onlardan	her ikisinin askerlerine	ve	
	(كَانَ)'nin haberi	sıla; nâsih (كَانَ)'nin ismi	ikinci mef'ul; ismi mevsul	car-mecrur	matuf	atıf h.	

6. Onlara yeryüzünde imkan sağlamak (ya da yerleştirmek); Firavun'a, Haman'a ve onlardan her ikisinin askerlerine, sakınıp çekinmekte oldukları şeyleri göstermek (istiyorduk).

عَلَيْهِ	فَإِذَا خِفْتِ	أَنْ أَرْضِعِيهِ ج	مُوسَىٰ	إِلَىٰ أُمِّ	أَوْحَيْنَا	وَ
onun aleyhinde	fakat korktuğun zaman	onu emzir diye	Musa'nın	annesine	vahyettik	
car-mecrur	atıf h. şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi, fâil	tefsir harfi, emir fiili, fâil, mef'ul	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fâil	atıf h.

إِنَّا	لَا تَحْزَنِي ج	وَ	لَا تَخَافِي	وَ	فِي الْيَمِّ	فَأَلْقِيهِ
Süphesiz biz	üzülme	,	korkma		suya	hemen onu bırak
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	atıf h.	h. cer+ mecrur isim	rabıta (bağlaç), cevabü'ş-şart: emir fiili, fâil, mef'ul

﴿ 7 ﴾	مِنَ الْمُرْسَلِينَ	جَاعِلُوهُ	وَ	إِلَيْكِ	رَادُّوهُ
	peygamberlerden	onu yapacağız	ve	sana	onu geri döndüreceğiz
	car-mecrur	matuf	atıf h.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi+mef'ul (ismi failin muzari fiil gibi tercüme edildiğini hatırlayınız)

7. Musa'nın annesine: "Onu (çocuğu) emzir, aleyhinde (başına bir şey gelmesinden) korktuğun zaman hemen onu suya bırak; korkma, üzülme. Biz şüphesiz onu sana geri döndüreceğiz ve peygamberlerden (biri) yapacağız" diye vahyettik.

وَ	عَدُوًّا	لَهُمْ	لِيَكُونَ	فِرْعَوْنَ	آلُ	فَالْتَقَطَهُ	
ve	düşman	onlara	olması için	Firavun'un	hanedanı	sonra onu bulup aldı	
atıf h.	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	nasbeden sebep (akibet de denmiştir) lamı, fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	muzafun ileyh (gayri munsarif)	fâil, muzaf	atıf h. fiili mazi, mef'ul	

﴿ 8 ﴾	خَاطِئِينَ	كَانُوا	جُنُودَهُمَا	وَ	هَامَانَ	وَ	فِرْعَوْنَ	إِنَّ	حَزَنًا ط
	hata yapıyorlardı		askerleri	ve	Haman	,	Firavun	Doğrusu	keder
	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	matuf

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

8. Sonra Firavun'un hanedanı kendilerine düşman ve keder olması için onu bulup aldı. Doğrusu Firavun, Haman ve askerleri, hata yapıyorlardı.

لَكَ ط	وَ	لِي	عَيْنٍ	قُرَّتُ	فِرْعَوْنَ	امْرَأَتُ	قَالَتِ	وَ
senin	ve	benim	gözün aydın olsun		Firavun'un	karısı	dedi	
car-mecrur	atıf h.	car-mecrur {(قُرَّتُ عَيْنٍ)'ın sıfatı da denmiştir}	muz. ileyh	(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh (gayri munsarif)	fâil, muzaf	fiili mazi	atıf h.

نَتَّخِذَهُ	أَوْ	أَنْ يَنْفَعَنَا	عَسَىٰ	لَا تَقْتُلُوهُ ق	
onu ediniriz	veya	bize faydalı olur	belki	onu öldürmeyin	
matuf; fiili muzari, mef'ul	atıf h.	(عَسَى)'nın fâili, masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	fiili mazi, tam { nâsih olduğu ve (عَسَى)'nın isminin gizli zamir: (عَسَاهُ) olarak takdir edildiği de söylenmiştir}	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., (ن)'un hazfiyle fâil, mef'ul	

﴿ 9 ﴾ وَلَدًا وَ هُمْ لاَ يَشْعُرُونَ

evlat		onlar	farkında değillerdi
ikinci mef'ul	hal vâvı	mübteda	haber; nefiy h., fiili muzari+fâil

hal: isim cümlesi

9. Firavun'un karısı: "Benim de senin de gözün aydın olsun! Onu öldürmeyin, belki bize faydalı olur veya onu evlat ediniriz" dedi. Onlar (olup biteceklerin) farkında değillerdi.

وَ أَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَى فَارِغًا ط إِنْ كَادَتْ

atıf h.	sabahladı	gönlü	annesinin	Musa'nın	bomboş	Doğrusu neredeyse
	fiili mazi, nâsih	muzaf	muzafun ileyh, muzaf	muzafun ileyh	haberi	(إِنْ)'nin tahfifi, (fiilin önünde geldiği için hafifletilmiş hali), fiili mazi, nâsih, (كَادَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri
		(أَصْبَحَ)'nın ismi,			(أَصْبَحَ)'nın	

﴿ 10 ﴾ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلاَ أَنْ رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

açığa vuracaktı	bunu	cesaret vermeseydik		kalbine	olması için	inananlardan
lamu'l-farika (haberi ayırt eden lam), (كَادَ)'nin haberi	car-mecrur	şart h. {imtina ve tahdid (sınırla-ma) h. de denmiş-tir}	mübteda, masdar ve nasb h., fiili mazi, fâil	h. cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari, (تَكُونَ)'nin ismi: gizli zamiri	(تَكُونَ)'nin haberi; şibhi cüm.

10. Musa'nın annesinin gönlü (oğlundan başka herşeyden) bomboş (olarak) sabahladı. (Allah'ın vadine) inananlardan olması için kalbine cesaret vermeseydik, doğrusu neredeyse bunu (saraya alınanın kendi çocuğu olduğunu) açığa vuracaktı.

﴿ 11 ﴾ وَ قَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ ز فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَ هُمْ لاَ يَشْعُرُونَ لا

atıf h.	dedi	ablasına	Onu izle	gözledi	Musa'yı	uzaktan	onlar	farkına varmadan
	fiili mazi	h. cer, mecrur isim	emir fiili, fâil, mef'ul	atıf h., fiili mazi	car-mecrur	h. cer, mecrur isim	mübteda	haber; nefiy h., fiili muzari+fâil
							hal vâvı	

(بَصُرَتْ)'ın failinden hal; isim cümlesi

11. (Musa'nın annesi Musa'nın) ablasına: "Onu izle" dedi. Bunun üzerine (o da) onlar, farkına varmadan, onu (Musa'yı) uzaktan gözledi.

وَ حَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ

atıf h.	haram kıldık	ona	süt annelerini	önceden	Bunun üzerine dedi	size göstereyim mi
	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	h. cer, zarf	atıf h., fiili mazi	soru h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 12 ﴾ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَ هُمْ لَهُ نَاصِحُونَ

halkını	bir ev	ona kefil olacak	sizin adınıza	hal vâvı	mübteda	ona	nasihat edecek
h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	(أَهْلِ)'nin sıfatı;.fiili muzari+fâil; mef'ul	car-mecrur				haber

(يَكْفُلُونَهُ)'deki (و)'dan hal; isim cümlesi

12. Önceden, süt annelerini ona haram kıldık (onların sütünü kabul etmemesini sağladık). Bunun üzerine (Musa'nın ablası:) "Size, sizin adınıza kefil olacak (ona bakacak), ona nâsihat edecek (eğitecek) bir ev halkını tavsiye edeyim mi?" dedi.

فَرَدَدْنَاهُ إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَ لاَ تَحْزَنَ وَ لِتَعْلَمَ

Böylece onu geri çevirdik	annesine	gözü aydın olması için		üzülmemesi	ve	bilmesi için
atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	h. cer, mecrur isim	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	fâil	matuf; nefiy h., mansub fiili muzari	atıf h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari

﴿ 13 ﴾ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ ع

olduğunu	verdiği sözün	Allah'ın	gerçek		Fakat	bilmezler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h. (hal vâvı da denmiştir)	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin haberi; fiil cüm.
						(لَكِنَّ)'nin ismi

(تَعْلَمَ)'nin mef'ûlü; (...أَنَّ) masdarı müevveli

13. Böylece onu, annesine gözü aydın olması için, üzülmemesi veAllah'ın verdiği sözün gerçek olduğunu bilmesi için, ona geri çevirdik. Fakat çoğu bilmezler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 385 ≻

(28 / KASAS, 6 – 7):

(مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il bâbı) imkân (tasarruf hakkı) verdi/ yerleştirdi/ sağlamlaştırdı (هَامَانَ): haman (firavunun veziri)

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane

(حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı, (korkudan dolayı) korundu, çekindi (أَرْضَعَ يُرْضِعُ إِرْضَاعًا): (if'al bâbı) emzirdi

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): büyük deniz, okyanus (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ kulak verdi/ sağlamlaştırdı (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne

(اَلْجَاعِلُ ج جَاعِلُونَ): (ism-i fâil) kılıcı, kılan (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, hüzünlendi (اَلرَّادُّ ج رَادُّونَ): (ism-i fâil) döndüren, geri verici

(28 / KASAS, 8 – 9 – 10):

(اِلْتَقَطَ يَلْتَقِطُ اِلْتِقَاطًا): (iftiâl bâbı) bulup aldı, aldı (آلُ): hanedan, ehil, aile, akraba, yakınlar (muzaf olarak kullanılır)

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(حَزِنَ يَحْزَنُ) اَلْحَزَنُ]: gam, hüzün, keder (هَامَانُ): Haman (firavunun veziri)

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane (اَلْخَاطِئُ خ خَاطِئُونَ): (ism-i fâil) kasteden, kötülüğe meyleden, günahkâr

(اَلْمَرْأَةُ): kadın, hanım, karı (قُرَّةُ الْعَيْنِ): göz aydınlığı (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat

(عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı

(أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı, kâne ve kardeşlerinden) sabahladı, oldu [(فَرَغَ يَفْرَغُ) اَلْفَارِغُ]: (ism-i fâil) boş, bomboş

(اَلْأُمُّ ح أُمَّهَاتٌ): anne (كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil yaklaştırma fiillerinden) neredeyse, az kalsın

(أَبْدَى يُبْدِي إِبْدَاءً): (if'al bâbı) izhar etti, açığa çıkardı, ortaya koydu (رَبَطَ يَرْبِطُ رَبْطًا): cesaret verdi, takviye etti/ bağladı

(28 / KASAS, 11 – 12 – 13):

(اَلْأُخْتُ ج أَخَوَاتٌ): kız kardeş (قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (mudaaf fiil) izledi, takip etti/ haber almayı sürdürdü

(بَصُرَ يَبْصُرُ بَصَرًا): gördü (açıkça bildi manasını da ifade eder) (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı

(اَلْجُنُبُ): uzaktan/ akrabadan olmayan garip (yabancı) kimse/ uzaklık/ yan (حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il bâbı) haram, yasak kıldı

(اَلْمُرْضِعُ ج مَرَاضِعُ): sütanne, emzirmese bile memesinde sütü bulunan kadın (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

(قَبْلُ): (zarf) önce (دَلَّ يَدُلُّ دَلاَلاً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(كَفَلَ يَكْفُلُ كَفْلاً): kefil oldu, koruyup gözetti (اَلنَّاصِحُ ج نَاصِحُونَ): (ism-i fâil) nâsihat eden, öğüt veren

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّ): (muzaaf fiil) iade etti, döndürdü, geri çevirdi, karşılık verdi, çevirdi (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne

(قَرَّ يَقِرُّ قَرَارًا): (muzaaf fiil) ikamet etti, yerleşti (قَرَّتْ عَيْنُهُ): gözü aydın oldu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaat, söz (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 386 (KASAS : 14 – 21) ≻

وَ	لَمَّا بَلَغَ	أَشُدَّهُ	وَ	اسْتَوَىٰ	آتَيْنَاهُ	حُكْمًا
	ulaştığı zaman şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi	kemal çağına mef'ul	ve atıf h.	olgunlaştığı fiili mazi	ona verdik cevabü'ş-şart; fiili mazi, fâil, mef'ul	hikmet ikinci mef'ul
başlama h.						

﴿ 14 ﴾	وَ	عِلْمًا ط	وَ	كَذٰلِكَ	نَجْزِي	الْمُحْسِنِينَ
	ve atıf h.	ilim matuf	i'tirad (ara cümle) h.	İşte böyle car-mecrur	mükafatlandırırız fiili muzari	İyi davrananları mef'ul

14. (Musa) kemal çağına geldiği ve olgunlaştığı zaman, ona hikmet ve ilim verdik. İyi davrananları işte böyle mükafatlandırırız.

وَ	دَخَلَ	الْمَدِينَةَ	عَلَىٰ حِينِ	غَفْلَةٍ	مِنْ أَهْلِهَا	فَوَجَدَ	فِيهَا
atıf h.	girdi fiili mazi	şehre mef'ul	anında hal, şibhi cüm	gaflet muzafun ileyh	halkının (غَفْلَةٍ)'in sıfatı: şibhi cümle	akabinde buldu atıf h., fiili mazi	orada car-mecrur

رَجُلَيْنِ	يَقْتَتِلَانِ ز	هَٰذَا	وَ	هَٰذَا	مِنْ شِيعَتِهِ	مِنْ عَدُوِّهِ ج
iki adam mef'ul, mevsuf	döğüşen sıfat; muzari fiil	Bu mübteda	atıf h.	bu mübteda	kendi tarafından haber; şibhi cüm.	düşmanının grubundan haber; şibhi cüm.

(يَقْتَتِلَانِ)'nin failinden hal; isim cüm.

فَاسْتَغَاثَهُ	الَّذِي	مِنْ شِيعَتِهِ	عَلَى الَّذِي	مِنْ عَدُوِّهِ لا	فَوَكَزَهُ	مُوسَىٰ	وَ	فَقَضَىٰ	عَلَيْهِ ز
ondan yardım istedi atıf h., fiili mazi, mef'ul	olan kimse fail, ismi mevsul	Kendi tarafından sıla; şibhi cüm	olan kimseye karşı h. cer, ismi mevsul	düşman tarafından sıla; şibhi cüm.	Bunun üzerine bir yumruk vurdu atıf h., fiili mazi, mef'ul	Musa fail	atıf h.	Böylece işini bitirdi (ölümüne sebep oldu) atıf h., fiili mazi	car-mecrur

﴿ 15 ﴾	قَالَ	هَٰذَا	مِنْ عَمَلِ	الشَّيْطَانِ ط	إِنَّهُ	عَدُوٌّ	مُضِلٌّ	مُبِينٌ
	dedi fiili mazi	Bu mübteda	işindendir haber; şibhi cüm.	şeytanın muzafun ileyh	doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	bir düşmandır (إِنَّ)'nin haberi:, mevsuf	saptıran sıfat	apaçık ikinci sıfat

{إِنَّهُ عَدُوٌّ} cümlesi, (الشيطان)'dan hal; isim cümlesi

15. (Musa), halkının gaflet anında (haberi olmadığı bir zamanda), şehre girdi. Bu (biri) kendi tarafından, şu (diğeri de) düşmanı olan (grub)dan döğüşen iki adam buldu. Kendi tarafından olan kimse, düşman tarafında olan kimseye karşı ondan yardım istedi. Bunun üzerine Musa, (onun düşmanına) bir yumruk vurdu; Böylece işini bitirdi (ölümüne sebep oldu). "Bu şeytanın işindendir; doğrusu o apaçık, saptıran bir düşmandır" dedi.

قَالَ	رَبِّ	إِنِّي	ظَلَمْتُ	نَفْسِي	فَاغْفِرْ	لِي
dedi fiili mazi	Rabbim nida harfi mahzuf münada	Doğrusu tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	yazık ettim (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil + fâil	kendime mef'ul	bağışla atıf h., emir fiili	beni car-mecrur

﴿ 16 ﴾	فَغَفَرَ	لَهُ ط	إِنَّهُ	هُوَ	الْغَفُورُ	الرَّحِيمُ
	Bunun üzerine bağışladı atıf h., fiili mazi	onu car-mecrur	O, şüphesiz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mübteda{ tekid de denmiştir }	bağışlayandır haber	merhamet edendir mübtedanın ikinci haberi

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

16. (Musa:) "Rabbim! Doğrusu kendime zulmettim, bu yüzden beni bağışla" dedi. Bunun üzerine Allah da onu bağışladı. O, şüphesiz Gafur'dur (çok bağışlayandır), Rahim'dir (çok merhamet edendir).

﴿ 17 ﴾	قَالَ	رَبِّ	بِمَا	أَنْعَمْتَ	عَلَيَّ	فَلَنْ أَكُونَ	ظَهِيرًا	لِلْمُجْرِمِينَ
	fiili mazi	Rabbim nida harfi mahzuf münada	h. cer, masdar harfi	nimet vermen sebebiyle fiili mazi, fâil	Bana car-mecrur	asla olmayacağım rabıta, nefiy ve nasb h., fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (أَنَا) gizli zamiri	destek (كَانَ)'nin haberi	suçlulara (ظَهِيرًا)'ın sıfatı; şibhi cüm.

17. Musa: "Rabbim! Bana verdiğin nimete and olsun ki, suçlulara asla destek (yardımcı) olmayacağım" dedi.

فَأَصْبَحَ	فِي الْمَدِينَةِ	خَآئِفًا	يَتَرَقَّبُ	فَإِذَا	الَّذِي	اسْتَنْصَرَهُ
sabahladı	şehirde	korkarak	(etrafı) gözleyerek	Bir de ne görsün	kimse	yardım isteyen
başlama h., fiili mazi, nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi (هُوَ) gizli zamiri	h. cer, mecrur isim	(أَصْبَحَ)'nın haberi	muzari fiil cüm. { hal de denmiştir }	atıf h., fücaiye (ismin önüne geldiği için sürpriz edatı)	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.; mef'ul

﴿ 18 ﴾ مُبِينٌ	لَغَوِيٌّ	إِنَّكَ	مُوسَى	لَهُ	قَالَ	ۥ يَسْتَصْرِخُهُ	بِالْأَمْسِ
apaçık	bir azgınsın	Doğrusu sen	Musa	ona	dedi	ondan bağırarak yardım istiyor	Dün
sıfat, {ikinci haber de denmiştir}	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fâil	car-mecrur	fiili mazi	haber: muzari fiil mef'ul	car-mecrur

18. Şehirde, korkarak (endişe içinde etrafı) gözleyerek sabahladı. Bir de ne görsün, dün kendisinden yardım isteyen kimse ondan (yine) bağırarak yardım istiyor. Musa ona: "Doğrusu sen apaçık (belli ki) bir azgınsın" dedi.

فَلَمَّآ	أَنْ أَرَادَ	أَنْ يَبْطِشَ	بِالَّذِي	هُوَ	عَدُوٌّ	لَّهُمَا ۙ	قَالَ	يَا مُوسَىٰٓ	أَ	تُرِيدُ	أَنْ تَقْتُلَنِي
zaman	istediği	yakalamak	kimseyi	olan	düşmanı	ikisinin de	dedi	Ey Musa	mi	istiyorsun	beni öldürmek
atıf h., şart ve zaman zarfı	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	mef'ul	h.cer+ ismi mevsul	mübteda	haber, mevsuf	(عَدُوٌّ)'nün sıfatı	cevabü'ş-şart; fiili mazi	nida h.+ münada	soru harfi	fiili muzari	mef'ul; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

sıla: isim cüm.

كَمَا	قَتَلْتَ	نَفْسًۢا	بِالْأَمْسِ ۖ	إِنْ	تُرِيدُ	إِلَّآ	أَنْ تَكُونَ	جَبَّارًا
gibi	öldürdüğün	bir canı	Dün	istemiyorsun		başkasını	olmaktan	bir zorba
h. cer masdar h.	fiili mazi, fâil	mef'ul	car-mecrur	nefiy h.	fiili muzari	istisna h.	(تَكُونَ)'nin haberi, mevsuf	(تُرِيدُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri

﴿ 19 ﴾ مِنَ الْمُصْلِحِينَ	أَنْ تَكُونَ	مَا تُرِيدُ	وَ	فِي الْأَرْضِ
ıslah edenlerden	olmak	istemiyorsun		yeryüzünde
(كَانَ)'nin haberi	(تُرِيدُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	(جَبَّارًا)'nın sıfatı

19. (Musa), ikisinin de düşmanı olan kimseyi yakalamak istediği zaman: "Ey Musa! Dün bir canı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmek istiyorsun? Sen yeryüzünde bir zorba olmaktan başkasını istemiyorsun, ıslah edenlerden olmak istemiyorsun!" dedi.

وَ	جَآءَ	رَجُلٌ	مِنْ أَقْصَى	الْمَدِينَةِ	يَسْعَىٰ ۙ	قَالَ	يَا مُوسَىٰٓ	إِنَّ	الْمَلَأَ
	geldi	bir adam	en ucundan	Şehrin	koşarak	dedi	Ey Musa	Doğrusu	ileri gelenler
başlama h.	fiili mazi	fâil	(رَجُلٌ)'nün sıfatı; şibhi cüm.	muz. ileyh	hal; muzari fiil { (رَجُلٌ)'nün sıfatıdır da denmiştir}	fiili mazi	nida h., münada	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

﴿ 20 ﴾ مِنَ النَّاصِحِينَ	لَكَ	إِنِّي	فَاخْرُجْ	لِيَقْتُلُوكَ	بِكَ	يَأْتَمِرُونَ
öğüt verenlerdenim	sana	Şüphesiz ki ben	Hemen çık	seni öldürmek için	seni	aralarında istişare ediyorlar
(إِنَّ)'nin haberi: şibhi cüm.	car-mecru	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	rabıta, emir fiili	ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari+fâil, mef'ul	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cüm.

20. Şehrin en ucundan koşarak bir adam geldi: "Ey Musa! Doğrusu ileri gelenler, seni öldürmek için aralarında istişare ediyorlar. Hemen çık (şehirden uzaklaş). Şüphesiz ki ben sana öğüt verenlerdenim" dedi.

﴿ 21 ﴾ الظَّالِمِينَ ع	مِنَ الْقَوْمِ	نَجِّنِي	رَبِّ	قَالَ	يَتَرَقَّبُ ۙ	خَآئِفًا	مِنْهَا	فَخَرَجَ
zalim	milletten	Beni kurtar	Rabbim	dedi	gözleyerek	korkarak	oradan	çıktı
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	dua için emir fiili; mef'ul	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi	(خَرَجَ)'nın failinden 2. hal; muzari fiil cüm.	hal	car-mecrur	atıf h.:fiili mazi

21. Bunun üzerine Musa, korkarak (ve etrafını) gözleyerek oradan çıktı. "Rabbim! Beni zalim milletten kurtar" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 386 ≻

(28 / KASAS, 14 - 15):

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْاَشُدُّ): kuvvet, kemal çağı [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hikmet, hüküm, kaza (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (istif'âl bâbı) gençliği kemale erdi/ müsavi oldu, birbirine denk geldi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel yapan (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (حِينُ): tahditsiz olarak vakit, zaman, an (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلْغَفْلَةُ): gaflet, önemsememe, umursamama (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (وَكَزَ يَكِزُ وَكْزًا): yumruk vurdu (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): buldu, rastladı (اَلرَّجُلُ ج اَرْجُلٌ): erkek, adam (اِقْتَتَلَ يَقْتَتِلُ اِقْتِتَالاً): (iftiâl bâbı) birbiriyle savaştı, birbiriyle döğüştü (اَلشِّيعَةُ ج شِيعٌ): şia, fırka, hemfikir, gurup (اِسْتَغَاثَ يَسْتَغِيثُ اِسْتِغَاثَةً): (istif'âl bâbı) yardıma çağırdı (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) öldürdü, işini bitirdi/ yerine getirdi, tamamladı/ halletti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş [(أَضَالَ يُضِلُّ) اَلْمُضِلُّ]: (ism-i fâil) saptırıcı [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(28 / KASAS, 16 – 17 - 18):

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا لِ): bağışladı, mağfiret etti

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): (if'al bâbı) nimetlendirdi, nimet verdi, iyilik ve ihsanda bulundu (اَلْغَوِيُّ): azgın

(اَلظَّهِيرُ): yardımcı, yardım eden, destekleyen, taraftar (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحً): (if'al bâbı) oldu, sabahladı (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَائِفُ]: (ism-i fâil) korkan

(تَرَقَّبَ يَتَرَقَّبُ تَرَقُّبًا): (tefa'ul bâbı) (endişeyle) gözledi, tetikte durdu (اَلْاَمْسِ): dün/ mecazen: geçmiş zaman

(اِسْتَنْصَرَ يَسْتَنْصِرُ اِسْتِنْصَارًا): (istif'âl b.) yardım istedi (اِسْتَصْرَخَ يَسْتَصْرِخُ اِسْتِصْرَاخًا): (istif'âl b.) imdad diledi, yardım istedi

(28 / KASAS, 19 – 20 - 21):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (بَطَشَ يَبْطِشُ بَطْشًا): sıkıca tuttu, kıskıvrak yakaladı

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(جَبَرَ يَجْبُرُ) اَلْجَبَّارُ]: (Allah'ın isimlerinden) yüksek, azim, zorlayıcı, herşeye gücü yeten

(اَلْمُصْلِحُ ج مُصْلِحُونَ): (ism-i fâil) ıslah edici (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (اَلْاَمْسِ): dün/ mecazen: geçmiş zaman

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(قَصَا يَقْصُو) أَقْصَى]: (ism-i tafdîl) en uzak, daha uzak

(اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) koştu, hızlıca yürüdü/ mutlak manada yürüdü/ çalıştı (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü

(اِئْتَمَرَ يَأْتَمِرُ اِئْتِمَارًا): (iftiâl bâbı) birbirine emretti, tavsiyede bulundu, istişare etti, danıştı (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(اَلنَّاصِحُ ج نَاصِحُونَ): (ism-i fâil) nâsihat eden, iyiliğini isteyen (تَرَقَّبَ يَتَرَقَّبُ تَرَقُّبًا): (tefa'ul bâbı) gözledi, bekledi

(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَائِفُ]: (ism-i fâil) korkan (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı

(اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 387 (KASAS : 22 – 28) ≻

رَبِّي	عَسَى	قَالَ	مَدْيَنَ	تِلْقَآءَ	لَمَّا تَوَجَّهَ	وَ
Rabbim (عَسَى)'nın ismi	Umulur fiili mazi, nâsih	dedi cevabü'ş-şart: fiili mazi	Medyen muzafun ileyh	tarafına mekan zarfı	yöneldiği zaman cezmetmeyen şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi	başlama h.

﴿ 22 ﴾

السَّبِيلِ	سَوَآءَ	أَنْ يَهْدِيَنِي
yolun muzafun ileyh	doğrusunu ikinci mef'ul, muzaf	bana göstermesi (عَسَى)'nın haberi: masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

22. Medyen tarafına yöneldiği zaman: "Rabbimin bana yolun doğrusunu göstermesi umulur (bana doğru yolu göstereceğini umarım)" dedi.

أُمَّةً	عَلَيْهِ	وَجَدَ	مَدْيَنَ	مَآءَ	لَمَّا وَرَدَ	وَ
bir topluluk mef'ul, mevsuf	orada car-mecrur	buldu cevabü'ş-şart: fiili mazi	Medyen muzafun ileyh	suyuna mef'ul, muzaf	vardığı zaman şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi,	atıf h.

تَذُودَانِ ج	امْرَأَتَيْنِ	مِنْ دُونِهِمُ	وَجَدَ	وَ	يَسْقُونَ ز	مِنَ النَّاسِ
(hayvanlarını) güden (امْرَأَتَيْنِ)'nin sıfatı	iki kadın mef'ul, mevsuf	onlardan başka h. cer, mecrur isim	buldu fiili mazi	atıf h.	sulayan (أُمَّةً)'nin ikinci sıfatı	insanlardan (أُمَّةً)'nin sıfatı

يُصْدِرَ	حَتَّى	لَا نَسْقِي	قَالَتَا	خَطْبُكُمَا ط	مَا	قَالَ
geri çekilene kadar fiili muzari	gaye ve nasb h.	biz sulamayız nefiy h., fiili muzari	dediler fiili mazi (tesniye), fâil	durumunuz haber	nedir mübteda, soru ismi	dedi fiili mazi

﴿ 23 ﴾

كَبِيرٌ	شَيْخٌ	أَبُونَا	وَ	الرِّعَآءُ
çok sıfat	yaşlıdır haber, mevsuf	Babamız mübteda	atıf h.	çobanlar fail

23. Medyen suyuna vardığı zaman, (davarlarını) sulayan insanlardan bir topluluk buldu. Onlardan başka, (hayvanlarını sudan alıkoyarak) güden iki kadın gördü. Onlara: "Durumunuz (derdiniz) nedir?" dedi. "Çobanlar geri çekilene (ayrılana) kadar biz sulamayız. Babamız çok yaşlıdır (bu yüzden bu işi biz yapıyoruz)" dediler.

رَبِّ	فَقَالَ	إِلَى الظِّلِّ	تَوَلَّى	ثُمَّ	لَهُمَا	فَسَقَى
Rabbim nida harfi mahzuf münada	ve dedi atıf h. fiili mazi	gölgeye h. cer, mecrur isim	yöneldi fiili mazi	Sonra atıf h.	onların car-mecrur	suladı atıf h. fiili mazi

﴿ 24 ﴾

فَقِيرٌ	مِنْ خَيْرٍ	إِلَيَّ	أَنْزَلْتَ	لِمَآ	إِنِّي
muhtacım (إِنْ)'nin haberi	hayra h. cer {min'i beyaniye, (مَا)'yı açıklar} mecrur isim {(مَا)'dan hal de denmiştir}	bana car-mecrur	indireceğin sıla; mazi fiil cüm.; fiili mazi, fâil	h. cer, ismi mevsul	Doğrusu ben tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi

24. Bunun üzerine (Musa) onları(n davarlarını) suladı. Sonra gölgeye yöneldi ve: "Rabbim! Doğrusu ben bana indireceğin hayra muhtacım" dedi.

أَبِي	إِنَّ	قَالَتْ	عَلَى اسْتِحْيَآءٍ ز	تَمْشِي	إِحْدَاهُمَا	فَجَآءَتْهُ
Babam (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	dedi fiili mazi	utangaç bir halde (تَمْشِي)'nin failinden hal; şibhi cümle	yürüyerek (جَاءَتْهُ)'nun failinden hal	ikisinden birisi (إِحْدَى):fâil	Derken ona geldi atıf h. {başlangıç h. de denmiştir} fiili mazi, mef'ul

قَصَّ	وَ	فَلَمَّا جَآءَهُ	لَنَا ط	مَا سَقَيْتَ	أَجْرَ	لِيَجْزِيَكَ	يَدْعُوكَ
anlattığı zaman fiili mazi	ve atıf h.	Böylece ona geldiği zaman atıf h., şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; mef'ul	bize car-mecrur	sulamanın muzafun ileyh: masdar harfi, f. mazi, fâil	ücretini ikinci mef'ul, muzaf	sana ödemek için ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari, mef'ul	seni çağırıyor (إِنَّ)'nin haberi

﴿25﴾ عَلَيْهِ الْقَصَصَ لَا قَالَ لَا تَخَفْ قف نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

ona	hikayeleri	dedi	Korkma	kurtuldun	topluluktan	zalim
car-mecrur	mef'ul	cevabü'ş-şart; mazi fiil cümlesi	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	fiili mazi, fâil	h. cer, mecrur isim	sıfat

25. Derken, o ikisinden (kadınlardan) biri utangaç bir halde yürüyerek ona geldi: "Babam sana sulamanın ücretini ödemek için seni çağırıyor" dedi. Böylece Musa ona geldiği ve (başından geçen) hikayeleri ona anlattığı zaman, o: "Korkma, (artık) zalim (haksızlık eden) topluluktan kurtuldun" dedi.

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ

dedi	ikisinden birisi	Ey babacığım	Onu ücretli tut	doğrusu	en iyisi	kimselerin
fiili mazi	fâil	nidâ h., münâda	emir fiili, mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul

﴿26﴾ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ

ücretle tuttuğun	güçlü	güvenilir (kişi)dir
sıla;: mazi fiil cüm.	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

26. İki kadından biri: "Ey babacığım! Onu ücretli olarak tut; doğrusu ücretle tuttuklarının en iyisi bu güçlü ve güvenilir (kişi)dir" dedi.

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ

dedi	Doğrusu ben	istiyorum	sana nikahlamak	birini	kızımdan	bu iki
fiili mazi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	mef'ul: masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	sıfat

عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ ج فَإِنْ أَتْمَمْتَ عَشْرًا

bana çalışman karşılığında	sekiz	yıl	akabinde eğer	tamamlarsan	on (yıl)a	
masdarı müevvel.: masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	zaman zarfı	muzafun ileyh	atıf h. şart h.	fi'lu'ş-şart;	mef'ul	
h. cer						

وَ مَآ أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ ط سَتَجِدُنِي فَمِنْ عِنْدِكَ ج

Artık sendendir	ve	istemem	zorluk vermek	sana	beni bulacaksın
rabıta (bağlaç)+ cevabü'ş-şart; şibhi cümle	atıf h.	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	mef'ul; masdar ve nasb h., (fiili muzari	car-mecrur	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, mef'ul

﴿27﴾ إِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّالِحِينَ

şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	iyi (kimse)lerden
	İnşallah (Allah dilerse)	(تَجِدُ)'nün ikinci mef'ûlü, şibhi cüm.
	fâil, (وجد)'nin iki mef'ûlü arasında ara cümle}	

27. (Kadınların babası:) "Doğrusu ben bana sekiz yıl çalışman karşılığında bu iki kızımdan birini sana nikahlamak istiyorum. Akabinde eğer on (yıl)a tamamlarsan artık o (bir lutuf olarak) sendendir. Sana zorluk vermek istemem. İnşallah beni iyi (kimse)lerden bulacaksın" dedi.

قَالَ ذٰلِكَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ ط أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ

dedi	Bu	benim aramdadır	ve	senin	hangisini	Bu iki süreden	tamamlarsam
fiili mazi	mübteda, işaret ismi	haber: şibhi cüm.	atıf h.	mekan zarfı	mukaddem mef'ul, zaide, muzaf {cezmeden şart ismi}	muzafun ileyh	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil

﴿28﴾ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ط وَ اللّٰهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ع

yoktur	hiçbir düşmanlık	bana		Allah	şeylere	Söylediğimiz	vekildir
rabıta, en-nâfiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi	atıf h.	mübteda	h. cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil {(وَكِيلٌ) haberi ile bağlantılıdır}	haber

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

28. (Musa:) "Bu senin ve benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini tamamlarsam bana hiçbir (şekilde) düşmanlık yoktur. Söylediğimiz şeylere Allah vekildir" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 387 ≻

(28 / KASAS, 22 – 23):

(تَوَجَّهَ يَتَوَجَّهُ تَوَجُّهًا): (tefa'ul bâbı) yöneldi, yola koyuldu (تِلْقَاءُ): (mekân zarfı) taraf, yön, karşısında, tarafında (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi (عَسَى): (camid fiil) umulur ki, belki (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلرَّاعِي ج رِعَاءٌ): çoban (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, irşad etti, doğru yola sevketti (وَرَدَ يَرِدُ وُرُودًا): vardı (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): buldu, rastladı (اَلْاِمْرَأَةُ): kadın, hanım, karı (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet (topluluk)/ din/ zaman/ rehber (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (دُونَ): (zarf) ...den başka, yan, yakın, hariç (اَلْخَطْبُ ج خُطُوبٌ): bahis, mesele, durum, uğraşı, hal (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (ذَادَ يَذُودُ ذَوْدًا): (ecvef f.) güttü, sürdü, göz kulak oldu/ geri çevirdi/ korudu/ kurtardı (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): yaşlı, büyük/ başkan/ reis (أَصْدَرَ يُصْدِرُ إِصْدَارًا): (if'al bâbı) geri çekti, döndü, döndürdü (اَلشَّيْخُ ج شُيُوخٌ): elli yaşını geçkin kimse, ihtiyar

(28 / KASAS, 24 - 25):

(سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey (اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakir, muhtaç (مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı, yolundan gitti, doğru yolda gitti (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(اَلْاِسْتِحْيَاءُ اِسْتَحْيَ يَسْتَحْيِي]: (masdar) utanmak (اَلْاَحَدُ ث اِحْدَى): bir, tek (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs f.) çağırdı, istedi/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi/ teşvik etti (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi, ücretini ödedi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs f.) suladı, içirdi (نَجَا يَنْجُو نَجَاءً): (nâkıs fiil) kurtuldu (قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil) hikâye etti, anlattı (اَلْقَصَصُ): kıssa, hikâye/ takip etme/ anlatılma, hikâye edilme

(28 / KASAS, 26 - 27 – 28):

(اَلْاَحَدُ ث اِحْدَى): bir, tek (اِسْتَأْجَرَ يَسْتَأْجِرُ اِسْتِئْجَارًا): (istif'âl bâbı) ücretle çalıştırdı, ücretle tuttu (يَا اَبَتِ): babacığım (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı (اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü [(اَلْاَمِينُ (اَمِنَ يَاْمَنُ] (mübâlağalı ism-i fâil) emin, güvenilir (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (أَنْكَحَ يُنْكِحُ إِنْكَاحًا): (if'al bâbı) nikâhladı, kocaya verdi (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız (هَاتَيْنِ): işte şu iki (اَلْعَشْرُ): on (اَجَرَ يَاْجُرُ اَجْرًا): (yapılan işin) karşılığını verdi/ ücretle çalıştı, hizmet etti (اَلثَّمَانِي ث اَلثَّمَانِيَةُ): sekiz (اَلْحِجَّةُ ج حِجَجٌ): sene (أَتَمَّ يُتِمُّ إِتْمَامًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) ikmal etti, tamamladı (بَيْنَ): (zarf) arasında (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (شَقَّ يَشُقُّ شَقًّا عَلَى): (muzaaf fiil) zorluk verdi, meşakkate soktu (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, rastladı ya da bildi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) bitirdi, tamamladı/ yerine getirdi (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, gözetleyici [(عَدَا يَدْعُو) اَلْعُدْوَانُ]: (masdar) zulüm, hakkı çiğneme,düşmanlık, hakka tecavüz

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 388 (KASAS : 29 – 35) ≻

آنَسَ	بِأَهْلِهِ	سَارَ	وَ	الْأَجَلَ	مُوسَى	فَلَمَّا قَضَى
farketti	ailesiyle	yola çıkınca	ve	süreyi	Musa	Sonra tamamlayınca
cevabü'ş-şart: fiili mazi	:h. cer, mecrur isim	fiili mazi	atıf h.	mef'ul	fâil	atıf h., cezmetmeyen şart ve zaman zarfı fi'lu'ş-şart; fiili mazi

إِنِّي	امْكُثُوا	لِأَهْلِهِ	قَالَ	نَارًا ج	الطُّورِ	مِن جَانِبِ
Doğrusu ben	durup bekleyin	Ailesine	dedi	bir ateş	Tur	tarafından
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	emir fiili, fâil	h. cer, mecrur isim	fiili mazi	mef'ul	muzafun ileyh	h. cer, zarf, mecrur isim, muzaf

أَوْ	بِخَبَرٍ	مِنْهَا	آتِيكُمْ	لَعَلِّي	نَارًا	آنَسْتُ
veya	bir haber	oradan	size getiririm	Belki ben	bir ateş	farkettim
atıf h.	car-mecrur	car-mecrur	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi mef'ul	tereccî (ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi: fiili mazi, fâil

﴿ 29 ﴾	تَصْطَلُونَ	لَعَلَّكُمْ	مِنَ النَّارِ	جَذْوَةٍ
	ısınırsınız	Belki siz	O ateşten	bir meş'ale
	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiili muzari+fâil	tereccî (ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(جَذْوَةٍ)'nin sıfatı; şibhi cüm.	matuf, mevsuf

29. Sonra Musa süreyi tamamlayıp, ailesiyle birlikte yola çıkınca. Tur tarafından bir ateş farketti. Ailesine: "Durun, ben bir ateş farkettim; belki oradan size bir haber veya o ateşten bir meş'ale getiririm de belki (böylece) siz ısınırsınız" dedi.

الْمُبَارَكَةِ	فِي الْبُقْعَةِ	الْأَيْمَنِ	الْوَادِ	مِنْ شَاطِئِ	نُودِيَ	فَلَمَّآ أَتَاهَا
mübarek	yerdeki	sağ	vadinin	kıyısından	seslenildi	Akabinde oraya gelince
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	h. cer, zarf mecrur isim, muzaf	cevabü'ş-şart; meçhul fiili mazi	atıf h., şart ve zaman zarfı., fi'lu'ş-şart; mef'ul

﴿ 30 ﴾	الْعَالَمِينَ لا	رَبُّ	اللَّهُ	أَنَا	إِنِّي	يَا مُوسَىٰٓ	أَنْ	مِنَ الشَّجَرَةِ
	alemlerin	Rabbi	Allah'ım	Ben	Doğrusu	Ey Musa	diye	ağaç cihetinden
	muzafun ileyh	sıfat, muzaf {Lafz-ı Celâl'den bedel de denmiştir}	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	fasıl zamiri {(ي) zamiri için tekid}	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nidâ h., münâdâ {(يَا مُوسَى)} cümlesi, tefsir cümlesi}	tefsir harfi	(من الشاطئ)'den bedel; şibhi cümle

30. Akabinde oraya gelince, mübarek yerdeki vadinin sağ kıyısından ağaç (tarafın)dan: "Ey Musa! Doğrusu Ben alemlerin Rabbi olan Allah'ım" diye seslenildi.

مُدْبِرًا	وَلَّى	جَانٌّ	كَأَنَّهَا	تَهْتَزُّ	فَلَمَّا رَآهَا	عَصَاكَ ط	أَلْقِ	أَنْ	وَ
geri dönerek	kaçtı	yılan	gibi	titreştiğini	görünce	Değneğini	at	diye	
(وَلَّى)'nın failinden hal	cevabü'ş-şart: fiili mazi	(كَأَنَّ)'nin haberi	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(رَآهَا)'nin mef'ûl zamirinden hal	atıf h., şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	mef'ul	emir fiili	tefsir harfi	atıf h.

(تَهْتَزُّ)'nün failinden hal; şibhi c.

﴿ 31 ﴾	مِنَ الْآمِنِينَ	إِنَّكَ	لَا تَخَفْ قف	وَ	أَقْبِلْ	يَا مُوسَى	لَمْ يُعَقِّبْ ط		وَ
	emin olanlardansın	Doğrusu sen	korkma	atıf h.	gel	Ey Musa	arkaya bakmadan		
	(إِنَّ)'nin haberi: şibhi cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari		emir fiili	nidâ h., münâdâ	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari		atıf h.

31. "Değneğini at." diye (seslenildi). Musa, değneğin yılan gibi titreştiğini görünce, arkaya bakmadan geri dönerek kaçtı. "Ey Musa! (Geri) gel; korkma; doğrusu sen emin (güvende) olanlardansın" denildi.

سُوٓءٍ ز	مِنْ غَيْرِ	بَيْضَآءَ	تَخْرُجْ	فِي جَيْبِكَ	يَدَكَ	اسْلُكْ
kusursuz		bembeyaz	çıksın	yakanın içine	elini	sok
muzafun ileyh	(تَخْرُجْ)'un fâilinden ikinci hal	(تَخْرُجْ)'un fâilinden hal	fiili muzari	h. cer, mecrur isim	mef'ul	emir fiili

مِنْ رَبِّكَ	بُرْهَانَانِ	فَذَانِكَ	مِنَ الرَّهْبِ	جَنَاحَكَ	إِلَيْكَ	اضْمُمْ	وَ
Rabbi'nden	iki delildir	İşte bu ikisi	korkudan (açılan)	kollarını	kendine	katla (birbirine kavuştur)	
(برهان)'nin sıfatı; şibhi cümle	haber	başlama h., mübteda	h. cer, mecrur isim {(اضْمُمْ) ile bağlantılıdır}	mef'ul	car-mecrur	emir fiili	atıf h.

﴿ 32 ﴾ فَاسِقِينَ	قَوْمًا	كَانُوا	إِنَّهُمْ	مَلَئِهِ ط	وَ	إِلَى فِرْعَوْنَ		
yoldan çıkmış	topluluk	idiler	Doğrusu onlar	ileri gelenlerine karşı	ve	Firavun		
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	matuf	atıf h.	ikinci sıfat: şibhi cüm		

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi {(إِنَّهُمْ كَانُوا) cümlesi, (فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ)'den hal de denmiştir}

32. "Elini yakanın içine sok, kusursuz bembeyaz (nurani bir şekilde ışıl ışıl parlar halde) çıksın. Korkudan (açılan) kollarını kendine katla (birbirine kavuştur)! İşte bu ikisi Firavun ve ileri gelenlerine karşı Rabbi'nden iki delildir. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir topluluktular" (denildi).

﴿ 33 ﴾ أَنْ يَقْتُلُونِ	فَأَخَافُ	نَفْسًا	مِنْهُمْ	قَتَلْتُ	إِنِّي	رَبِّ	قَالَ	
Beni öldürmelerinden	Bu sebeple korkuyorum	bir canı	onlardan	öldürdüm	Doğrusu ben	Rabbim	dedi	
(أَخَافُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., fiili muzari+fâili, mef'ul	atıf h. fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cüm. fâil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi	

33. (Musa:) "Rabbim! Doğrusu ben onlardan bir canı öldürdüm. Bu sebeple beni öldürmelerinden korkuyorum..." dedi.

فَأَرْسِلْهُ	لِسَانًا	مِنِّي	أَفْصَحُ	هُوَ	هَارُونُ	أَخِي	وَ
Bu sebeple onu gönder	dil bakımından	benden	daha fasihdir (düzgündür)		Harun	Kardeşim	
atıf h. emir fiili, mef'ul	temyiz	car-mecrur	haber	mübteda.	(أَخِي)'nin bedeli	mübteda	atıf h.

(أَخِي) mübtedasının haberi; isim cümlesi

﴿ 34 ﴾ أَنْ يُكَذِّبُونِ	أَخَافُ	إِنِّي	يُصَدِّقُنِي ز	رِدْءًا	مَعِيَ	
Beni yalanlamalarından	korkarım	doğrusu ben	beni tasdik eden	bir destek olarak	benimle	
(أَخَافُ)'nün mef'ûlü; masdar ve nasb h., fiili muzari+fâil, mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıfat: muzari fiil cüm. mef'ul,	(أَرْسِلْهُ)' nün mef'ûl zamirin-den hal, mevsuf	mekan zarfı	

34. Kardeşim Harun dil bakımından benden daha fasihtir (düzgündür). Onu, beni tasdik eden bir destek olarak benimle gönder, doğrusu ben beni yalanlamalarından korkarım" dedi.

سُلْطَانًا	لَكُمَا	نَجْعَلُ	وَ	بِأَخِيكَ	عَضُدَكَ	سَنَشُدُّ	قَالَ
bir güç	ikinize	vereceğiz		kardeşinle	pazunu	pekiştireceğiz	dedi
mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	h. cer, mecrur isim	mef'ul	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari	fiili mazi

﴿ 35 ﴾ الْغَالِبُونَ	اتَّبَعَكُمَا	مَنِ	وَ	أَنْتُمَا	بِآيَاتِنَا ج	إِلَيْكُمَا	فَلَا يَصِلُونَ	
galib geleceklerdir	ikinize uyan	kimseler	ve	ikiniz	mucize-lerimizle	size	uzata-mayacaklardır	
haber	sıla; mazi fiil ,mef'ul	(أَنْتُمَا) üzerine matuf, ismi mevsul	atıf h.	mübteda	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	

35. (Allah:) "Pazunu kardeşinle pekiştireceğiz; ikinize bir güç vereceğiz ki, mucizerimizle (mucizelerimiz sayesinde) size ulaşamayacaklar. İkiniz ve ikinize uyanlar galib geleceklerdir " dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 388 ≻

(28 / KASAS, 29 – 30):

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) bitirdi, tamamladı/ yerine getirdi/ yapıp bitirdi/ hükmetti, halletti (اَلطُّورُ): Tur dağı

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): belirli süre, ecel, tayin edilen vaktin sonu (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba (آنَسَ يُؤْنِسُ اِينَاسًا): (if'al bâbı) farketti, gözüne çarptı, farkına vardı

(اَلْجَانِبُ): yan, canip, yan taraf (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(مَكَثَ يَمْكُثُ مَكْثًا): durdu, durup bekledi/ devam etti/ acele etmedi (اَلْخَبَرُ ج اَخْبَارٌ): haber

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz - nâkıs) getirdi (اَلْجَذْوَةُ ج جُذًى): alevli odun parçası, meşale (اَلشَّاطِئُ): kıyı, yamaç

(اِصْطَلَى يَصْطَلِي اِصْطِلاَءً): (iftiâl b.) (ateşte) ısındı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْاَيْمَنُ): sağ, sağ cihet

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç

(اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi/ teşbih yoluyla: söz sanatı, edebiyat [(اَلْمُبَارَكَةُ (بَارَكَ يُبَارِكُ]: (ism-i mef'ûl) hayırlı ve mübarek kılınan

(اَلْبُقْعَةُ ج بُقَعٌ): muayyen yer, mübarek yer, yakınındaki parçaya benzemeyen, onun şeklinde olmayan arazi parçası

(28 / KASAS, 31 - 32):

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (اَلْعَصَا ج عَصِيٌّ): değnek, sopa, asa

(اَلْجَانُّ): bir tür yılan/ cin (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اِهْتَزَّ يَهْتَزُّ اِهْتِزَازًا): (muzaaf f., iftiâl b.) titreşti, kıpırdadı, harekete geçti [(اَلْمُدْبِرُ (أَدْبَرَ يُدْبِرُ]: (ism-i fâil) arka çevirip giden

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi/ idaresine verdi/ hazırladı/ tayin etti/ vazgeçirdi/ çevirdi

(عَقَّبَ يُعَقِّبُ تَعْقِيبًا): (tef'il b.) arkasına baktı, arkayı kontrol etti/ takip etti, gözetti (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالاً): (if'al bâbı) öne atıldı/ yöneldi/ çıkıp geldi/ karşıladı (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

(اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) emin ve korkusuz olan (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): girdirdi, soktu (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلْجَيْبُ ج جُيُوبٌ): yaka, cep (اَلْبَيْضَاءُ): beyaz (nurani beyazlık) (اَلْبُرْهَانُ): bürhan: apaçık, mufassal, hüccet

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (اَلسُّوءُ): afet, aksaklık, şer, kötülük [(اَلرَّهْبُ (رَهِبَ يَرْهَبُ]: korku

(ضَمَّ يَضُمُّ ضَمًّا): koydu, soktu, katladı, kattı (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) inkârcı, açıktan açığa günah işleyen

(اَلْجَنَاحُ ج اَجْنِحَةٌ): kanat (insanın kanadından maksat onun eli veya pazusudur) (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk

(28 / KASAS, 33 – 34 - 35):

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş

(اَلرِّدْءُ): yardım, destek (اَلْاَفْصَحُ (فَصُحَ يَفْصُحُ): (ism-i tafdîl) daha fasih, daha düzgün konuşan

(اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma, dil/ tatma hassası/ lügat (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabul etti, doğruladı (اَلْعَضُدُ ج اَعْضَادٌ): pazu/ takviyeci, yardımcı

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı (اَلسُّلْطَانُ): hâkimiyet, galebe, saltanat/ hüccet, bürhan

(شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): (muzaaf fiil) takviye etti, kuvvetleştirdi, sıkıladı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, kıldı, çevirdi

(وَصَلَ يَصِلُ وُصُولاً): ulaştı, vardı/ bağlı oldu, mensubu oldu (اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, yenen

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) tabi oldu, uydu, arkasından yürüdü

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 389 (KASAS : 36 – 43) ≻

هَٰذَا	مَا	قَالُوا	بَيِّنَاتٍ	بِآيَاتِنَا	مُوسَىٰ	فَلَمَّا جَاءَهُمْ
Bu	değildir	dediler	apaçık olarak	mucizelerimizle	Musa	Onlara gelince
mübteda, işaret ismi	nefiy h.	cevabü'ş-şart: fiili mazi, fâil	(آيَاتِنَا)'dan hal	h. cer, mecrur isim	fâil	başlama h., şart ve zaman zarfı, fii'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul

﴿ 36 ﴾	الْأَوَّلِينَ	فِي آبَائِنَا	بِهَٰذَا	مَا سَمِعْنَا	وَ	مُفْتَرًى	سِحْرٌ	إِلَّا
	önceki	atalarımızda	böylesini	işitmedik		uydurulmuş	bir sihirden	başkası
	sıfat	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	nefiy h., fiili mazi, fâil	atıf h.	sıfat	haber;, mevsuf	istisna h. {hasr edatı da denmiştir}

36. Böylece Musa onlara, apaçık olarak, mucizelerimizle gelince: "Bu uydurma bir sihirden başkası değildir. Önceki atalarımızda böylesini işitmedik" dediler.

وَ	قَالَ	مُوسَىٰ	رَبِّي	أَعْلَمُ	بِمَنْ	جَاءَ	بِالْهُدَىٰ	مِنْ عِنْدِهِ
	dedi	Musa	Rabbim	daha iyi bilir	kimin	getirdiğini	hidayet	kendi katından
atıf h.	fiili mazi	fâil	mübteda	haber	h. cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	h. cer, zarf mecrur isim

﴿ 37 ﴾	وَ	مَنْ	تَكُونُ	لَهُ	عَاقِبَةُ	الدَّارِ ط	إِنَّهُ	لَا يُفْلِحُ	الظَّالِمُونَ
	,	kimin	olacağını	kendisinin	akibetinin	(dünya) yurdunun	Şüphesiz ki	kurtuluşa erişemez	zalimler
	atıf h.	önceki (مَنْ)'e matuf, ismi mevsul	sıla; fiil cüm; fiili muzari, nâsih	(تَكُونُ)'nün mukaddem haberi	(تَكُونُ)'nün muahhar ismi, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nefiy h., fiili muzari	fail

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

37. Musa: "Rabbim, kendi katından kimin hidayet (doğruluk rehberi) getirdiğini, (bu dünya) yurdunun akibetinin kimin olacağını daha iyi bilir. Şüphesiz ki zalimler kurtuluşa erişemez" dedi.

وَ	قَالَ	فِرْعَوْنُ	يَا أَيُّهَا	الْمَلَأُ	مَا عَلِمْتُ	لَكُمْ	مِنْ إِلَٰهٍ
	dedi	Firavun	Ey ileri gelenler		bilmiyorum	Sizin	bir tanrınız olduğunu
başla-ma h.	fiili mazi	fâil	nida h., münâdâ, tenbih h.	atf-ı beyan, {bedel de denmiştir}	nefiy h., fiili mazi, fâil	car-mecrur	zaid h. cer, mef'ul

غَيْرِي ج	فَأَوْقِدْ	لِي	يَا هَامَانُ	عَلَى الطِّينِ	فَاجْعَلْ	لِي	صَرْحًا	لَعَلِّي
benden başka	ateş yak	bana	Ey Haman	toprak üzerine	sonra yap	bana	bir kule	belki ben
(إِلَٰهٍ)'in sıfatı	başlama h., emir fiili	car-mecrur	nida h., münâdâ	h. cer, mecrur isim	atıf h., emir fiili	car-mecrur	mef'ul	tereccî (ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi

﴿ 38 ﴾	مِنَ الْكَاذِبِينَ	لَأَظُنُّهُ	إِنِّي	وَ	مُوسَىٰ لا	إِلَىٰ إِلَٰهِ	أَطَّلِعُ
	yalancılardan	onu sanıyorum	Doğrusu ben		Musa'nın	tanrısına	çıkıp bakarım
	ikinci mef'ul: şibhi cüm	tekit lâmı, fiili muzari, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari fiil

(إِنَّ)'nin haberi; (لَأَظُنُّهُ مِن...) fiil cümlesi

38. Firavun: "Ey ileri gelenler! Sizin benden başka bir tanrınız olduğunu bilmiyorum. Ey Haman! Bana, toprak üzerine bir ateş yak, sonra bana bir kule yap; belki ben Musa'nın tanrısına çıkıp bakarım. Doğrusu ben onu yalancılardan sanıyorum" dedi.

وَ	اسْتَكْبَرَ	هُوَ	وَ	جُنُودُهُ	فِي الْأَرْضِ	بِغَيْرِ	الْحَقِّ
	büyüklük tasladı	O	ve	askerleri	yeryüzünde		haksız yere
atıf h.	fiili mazi	(اسْتَكْبَرَ)'deki gizli zamirin tekidi	atıf h.	(اسْتَكْبَرَ)'daki gizli zamir üzerine matuf	h. cer, mecrur isim	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 39 ﴾	وَ	ظَنُّوا	أَنَّهُمْ	إِلَيْنَا	لَا يُرْجَعُونَ
		sandılar	Gerçekten onlar	Bize	döndürülmeyeceklerini
	atıf h.	fiili mazi, :fâil	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	car-mecrur	(أَنَّ)'nin haberinefiy h., meçhul fiili muzari+nâibi fâil

(ظَنُّوا)'nun mef'ûlü: masdar-ı müevvel

39. O ve askerleri, yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladı. Gerçekten Bize döndürülmeyeceklerini sandılar.

فَأَخَذْنَاهُ	وَ	جُنُودَهُ	فَنَبَذْنَاهُمْ	فِي الْيَمِّ ۚ	فَانْظُرْ	كَيْفَ
Bunun üzerine onu yakaladık	ve	askerlerini	ve onları attık	suya	Artık bak	nasıl
atıf h.,:fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	matuf	:atıf h.,:fiili mazi, fâil, mef'ul	h. cer, mecrur isim	başlama h. (atıf h. de denmiştir),:emir fiili	(كَانَ)'nin mukaddem haberi; soru ismi

﴿ 40 ﴾

كَانَ	عَاقِبَةُ	الظَّالِمِينَ
olduğuna	sonunun	Zalimlerin
fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf	muzafun ileyh

40. Bunun üzerine Biz de, onu ve askerlerini yakaladık da suya attık. Artık zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak.

﴿ 41 ﴾

وَ	جَعَلْنَاهُمْ	أَئِمَّةً	يَدْعُونَ	إِلَى النَّارِ ۖ	وَ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	لَا يُنْصَرُونَ
	onları kıldık	önderler	çağıran	ateşe	,	günü	kıyamet	yardım edilmezler
atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul	ikinci mef'ul	(أَئِمَّةً)'nin sıfatı; fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim	atıf h.	zaman zarfı,, muzaf	muzafun ileyh	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari+nâibi fâil

41. Onları, ateşe çağıran önderler kıldık; kıyamet günü yardım edilmezler.

﴿ 42 ﴾

وَ	أَتْبَعْنَاهُمْ	فِي هَٰذِهِ	الدُّنْيَا	لَعْنَةً ۚ	وَ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ	هُمْ	مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ۝
	peşlerine taktık	Bu	dünyada	lanet		gününde	kıyamet	onlar	çirkinleştirilmiş kimselerdendir
atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ul	h. cer, işaret ismi	bedel	mef'ul	atıf h.	zaman zarfı	muzafun ileyh	mübteda	haber: şibhi cüm

42. Bu dünyada peşlerine lanet taktık; onlar kıyamet gününde de çirkinleştirilmiş (iğrenç) kimselerdendir.

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	مُوسَى	الْكِتَابَ	مِنْ بَعْدِ	مَا	أَهْلَكْنَا
başlama h.	And olsun ki yemin cevabı lamı, tahkik harfi	verdik	Musa'ya	Kitap'ı	sonra		yok etmemizden
		fiili mazi, fâil	mef'ul	ikinci mef'ul	h. cer, zarf mecrur isim, muzaf	muz.ileyh, masdar harfi	fiili mazi, fâil

الْقُرُونَ	الْأُولَىٰ	بَصَائِرَ	لِلنَّاسِ	وَ	هُدًى
nesilleri	ilk	açık belgeler	insanlar için	,	doğruluk rehberi
mef'ul, mevsuf	sıfat	mef'ûlün lieclih, {(الْكِتَابَ)'den hal de denmiştir}	car-mecrur	atıf h.	matuf, maksur isim

﴿ 43 ﴾

وَ	رَحْمَةً	لَعَلَّهُمْ	يَتَذَكَّرُونَ
ve	rahmet olarak	Belki onlar	düşünürler
atıf h.	matuf	(لَعَلَّ):tereccî (ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiili muzari+fâil

43. And olsun ki, ilk nesilleri yok ettikten sonra, belki düşünürler diye Musa'ya, Kitab'ı, insanlar için açık belgeler, doğruluk rehberi ve rahmet olarak verdik.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 389 ≻

(28 / KASAS, 36 – 37):

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا ب): (ecvef - mehmuz) getirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü [(اَلْمُفْتَرَى (اِفْتَرَى يَفْتَرِي]: (ism-i mef'ûl) düzme, uydurma (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): mesken, yurt, ev [(اَلْاَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice [(اَلْهُدَى (هَدَى يَهْدِي]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلَاحًا): (if'al b.) kazandı, kurtuluşa, felaha erdi

(28 / KASAS, 38 - 39 – 40):

(اَلْمَلَأُ): ileri gelen, eşraf, halk (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, diye (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın (أَوْقَدَ يُوقِدُ اِيقَادًا عَلَى): (if'al bâbı) ateşe tuttu, ateş verdi/ yaktı, tutuşturdu (اَلصَّرْحُ ج صُرُوحٌ): köşk, saray, yüksek bina (هَامَانُ): haman (Firavunun veziri) (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur, balçık, toprak (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اِطَّلَعَ يَتَّلِعُ اِطِّلَاعًا): çıktı, çıkıp baktı/ muttali oldu/ örttü (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (mudaaf fiil) sandı, zannetti, yakın hasıl etti, tevehhüm etti (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad edip hakka boyun eğmedi (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf f.) tevehhüm etti, sandı, zannetti (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı/ çıkardı/ tuttu/ helak etti (نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı/ hiçe saydı/ ihmal etti (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): ucu bucağı görünmeyen deniz, okyanus (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü, bildi/ bekledi (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(28 / KASAS, 41 – 42 – 43):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmettl (اَلْاِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): rehber, lider, imam, kitap (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) çağırdı, davet etti/ ibadet etti/ dua etti/ yardım istedi (اَلْاَوَّلُ ث اُولَى): ilk, birinci, önceki (أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعً): (if'al bâbı) peşine taktı, tabi kıldı/ tabi oldu, yetişti, kavuştu (بَعْدُ): (zarf) sonra [(اَللَّعْنَةُ (لَعَنَ يَلْعَنُ]: lanet, rahmetinden uzaklaştırma, azaba maruz bırakma (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْمَقْبُوحُ ج مَقْبُوحُونَ): (ism-i mef'ûl) çirkinleştirilmiş iğrenç kimse/ her türlü hayırdan uzaklaştırılmış (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul b.) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı, öldürdü, telef etti, kökünü kazıdı, felakete uğrattı (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye (اَلْبَصِيرَةُ ج بَصَائِرُ): basiret: kendisiyle hakikate erişilebilen gönül gözü/ mecaz olarak: beyan, açık hüccet (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(اَلْهُدَى (هَدَى يَهْدِي]: yol gösteren, irşad eden,hidayet, doğru yol

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 390 (KASAS : 44 – 50) ≻

﴿ 44 ﴾ وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَآ إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَ مَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۙ

görenlerden	değildin	atıf h.	emri	Musa'ya	bildirdiğimiz	zaman	batı	yanında	değildin	başlama h.	
(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		mef'ul	h. cer, mecrur isim	muzafun ileyh; mazi fiil cüm. fâil	(إِذَا)'nın kısaltılmış hali, geçmiş zaman zarfı,muzaf	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		

(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.

44. Musa'ya bu emri bildirdiğimiz (vahyettiğimiz) zaman, sen (Tur dağının) batı yönünde değildin, (olup bitenlere şahit olup) görenlerden de değildin.

وَ لَكِنَّآ أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۚ وَ مَا كُنْتَ ثَاوِيًا

ikamet ediyor	değildin		ömür	onlara	ve uzamıştı	nice nesiller	inşa ettik	Fakat biz		
(كَانَ)'nin haberi	nefiy h.,mf. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	fâil	car-mecrur	atıf h. fiili mazi	mef'ul	(لٰكِنَّ)'nin haberi: fiili mazi,fâil	istidrak ve nasb h., (لٰكِنَّ)'nin ismi		atıf h.

﴿ 45 ﴾ فِيٓ أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۙ وَ لَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

halkı içinde	Medyen	okuyarak	onlara	ayetlerimizi		Fakat biz	idik	elçiler gönderiyor		
h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	(ثَاوِيًا)'deki zamirden hal	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	istidrak ve nasb h., (لٰكِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi		

(لٰكِنَّ)'nin haberi; (كَانَ...) cümlesi

45. Fakat biz nice nesiller inşa etmiştik de onlar üzerinde ömür uzadı (aradan hayli zaman geçti ya da uzun süre yaşadılar). Sen, Medyen halkı içinde, onlara ayetlerimizi okuyarak ikamet ediyor değildin, fakat biz daima elçiler gönderiyorduk.

وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَ لَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ

değildin	yanında	Tur'un	zaman	hitap ettiğimiz		fakat	bir rahmet olması için	Rabbinden	
nefiy h.,fiili mazi, nâsih,:(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi; şibhi c	muzafun ileyh	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi, fâil	atıf h.	istidrak h.	(أرسلناك) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûlün lieclihi, mevsuf	sıfat: şibhi cüm	
atıf h.									

﴿ 46 ﴾ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَآ أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

uyarman için	bir milleti	kendilerine gelmeyen	uyarıcı	senden önce	belki	düşünürler
ta'lil (sebep) ve nasb h., f. muzari	mef'ul, mevsuf	nefiy h., fiili mazi, mef'ul	zaid cer, fail, mevsuf	h. cer, zarf mecrur isim, (نَذِيرٍ)'nin sıfatı	ümit ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cüm.

(قَوْمًا)'nin sıfatı; fiil cümlesi

46. Sen, Musa'ya hitap ettiğimiz zaman Tur'un yanında da değildin. Fakat senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir milleti uyarman için, Rabbinden bir rahmet olarak gönderildin; belki düşünürler.

وَ لَوْلَآ أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ

olmasalardı	onlara isabet ettiğinde	bir musibet		takdim ettiği şeyler sebebiyle		ellerinin
şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}	mübteda; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	(تُصِيبَ)'nin faili, {(موجود) (var) olarak takdir edilen haber mahzuftur}		sıla;fiili mazi	car-mecrur	fâil
atıf h.						

فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَآ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ

hemen diyecek (olmasalardı)	Rabbimiz	olmaz mıydı	gönderseydin	Bize	bir peygamber	ki biz de uysaydık
atıf h. matuf; fiili muzari+fâil	mahzuf nida harfinin münâdâsı	şart h. {tahsis h. de denmiştir}	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	fâ-i sebebiye, fiili muzari

﴿ 47 ﴾	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	نَكُونَ	وَ	آيَاتِكَ
	müminlerden	olsaydık	ve	ayetlerine
	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm	matuf; fiili muzari, ismi gizli zamiri (نَحنُ)	atıf h.	mef'ul

47. Ellerinin takdim ettiği (geçmişte yaptıkları) şeyler sebebiyle (başlarına) bir musibet isabet ettiğinde hemen: "Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin ki biz de ayetlerine uysaydık ve müminlerden olsaydık olmaz mıydı?" diyecek olmasalardı (peygamber göndermezdik).

أُوتِيَ	مَآ	مِثْلَ	أُوتِيَ	لَوْلَآ	قَالُوا	مِنْ عِنْدِنَا	الْحَقُّ	فَلَمَّا جَآءَهُمُ
verilen	şeylerin	benzeri	verilse	olmaz mıydı	dediler	tarafımızdan	gerçek	onlara gelince
sıla; meçhul fiili mazi	muzafun ileyh, ismi mevsul	mef'ul, muzaf	meçhul f. mazi, nâibi fâil	şart h. {tahsis içindir de denmiş-tir}	cevabü'ş-şart; fiili mazi, :fâil	(الْحَقُّ)'dan hal: şibhi cüm	fâil	atıf h. şart ve zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi, mef'ul

قَالُوا	مِنْ قَبْلُ ج	مُوسَى	أُوتِيَ	بِمَآ	لَمْ يَكْفُرُوا	وَ	أَ	مُوسَى ط
dediler	Daha önce	Musa'ya	verilen	şeyi	inkar etmemişler	atıf h.	miydi	Musa'ya
fiili mazi, fâil	h. cer, zarf	nâibi fâil	sıla; meçhul fiili mazi	car-mecrur	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari+fâil		soru h.	nâibi fâil

﴿ 48 ﴾	كَافِرُونَ	بِكُلٍّ	إِنَّا	قَالُوآ	وَ	تَظَاهَرَا قف	سِحْرَانِ
	inkar ediyoruz	hepsini	Doğrusu biz	dediler	atıf h.	yardımlaşan	iki sihir
	(إِنَّ)'nin haberi;	car-mecrur	:tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi;	fiili mazi, fâil		(سِحْرَانِ)'nin sıfatı: mazi fiil, fâil	(هما) (yani Kur'an ve Tevrat) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

48. Fakat onlara tarafımızdan gerçek gelince: "Musa'ya verilenin benzeri (mucizeler buna da) verilse olmaz mıydı" dediler. Daha önce Musa'ya verilen şeyleri de inkar etmemişler miydi? "(Onlar; Tevrat ve Kuran) yardımlaşan iki sihirdir. Doğrusu biz hepsini inkar ediyoruz" dediler.

أَهْدَى	هُوَ	اللَّهِ	مِنْ عِنْدِ	بِكِتَابٍ	فَأْتُوا	قُلْ
daha doğru	kendisinin	Allah	katından	bir Kitap	O halde getirin	De ki
haber	mübteda	muz. ileyh	(كِتَاب)'nin sıfatı; şibhi cümle	car-mecrur	rabıta, emir fiili, fâil	emir fiili

﴿ 49 ﴾	صَادِقِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	أَتَّبِعْهُ	مِنْهُمَا
	doğru sözlüler	idiyseniz	Eğer	ona uyayım	bu ikisinden
	(كَانَ)'nin haberi (cevap mahzuf)	cevabı mahzuf fi'lu'ş-şart: nâsih fiili mazi(كَانَ)'nin ismi	şart h.	emrin cevabı: meczum fiili muzari, mef'ul	car-mecrur

49. De ki: "Eğer doğru sözlüler iseniz, Allah katından, kendisinin bu ikisinden daha doğru olduğu bir Kitap getirin de ona uyayım."

أَهْوَآءَهُمْ ط	يَتَّبِعُونَ	أَنَّمَا	فَاعْلَمْ	لَكَ	لَمْ يَسْتَجِيبُوا	فَإِنْ
heveslerine	uyduklarını	yalnızca	Artık bil	sana	Akabinde cevap veremezlerse	
mef'ul	fiili muzari+fâil	hasr edatı	rabıta, cevabü'ş-şart: emir fiili	car-mecrur	fiilu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari+fâil	atıf h., şart h.

هُدًى	بِغَيْرِ	هَوَاهُ	اتَّبَعَ	مِمَّنِ	أَضَلُّ	مَنْ	وَ
bir yol gösterici olmaksızın		hevesine	uyan	kimseden	daha sapıktır	kim	
muz. ileyh, mevsuf,	(اتَّبَعَ)'nın failinden hal	mef'ul	sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	haber	mübteda, soru ismi ismi	başlama h.

﴿ 50 ﴾	الظَّالِمِينَ	الْقَوْمَ	لَا يَهْدِي	اللَّهَ	إِنَّ	مِنَ اللَّهِ ط
	zalim	toplumu	doğru yola eriştirmez	Allah	Doğrusu	Allah'tan
	sıfat	mef'ul, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cüm	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	(هُدًى)'in sıfatı: şibhi cüm

50. Eğer, akabinde sana cevap veremezlerse, artık onların yalnızca heveslerine uyduklarını bil. Kim Allah'tan bir yol gösterici olmaksızın hevesine uyan kimseden daha sapıktır? Doğrusu Allah zalim toplumu doğru yola eriştirmez.

➤ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 390 ➤

(28 / KASAS, 44 – 45):

(اَلْجَانِبُ): yan, canip, yan taraf (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (اَلْغَرْبِيُّ): batı tarafında, batıya ait, batılı

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) bildirdi, iletti/ yerine getirdi/ tamamladı/yapıp bitirdi/ halletti (اَلْعُمُرُ): ömür

(اَلشَّاهِدُ ج شَاهِدُونَ): (ism-i fâil) huzurda bulunan, şahit olan, gören (تَطَاوَلَ يَتَطَاوَلُ تَطَاوُلاً): (tefâul bâbı) uzadı

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al b.) yarattı, meydana getirdi/ kaldırdı/ teşkil etti/ hazır etti (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs f.) kıraat etti, okudu

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar, nesil (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

[(ثَوَى يَثْوِي) اَلثَّاوِي]: (ism-i fâil) uzun müddet kalan, yerleşen, ikamet eden (اَلْمُرْسِلُ ج مُرْسِلُونَ): (ism-i fâil) gönderen

(28 / KASAS, 46 - 47):

(اَلْجَانِبُ): canip, yan, yan taraf (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (اَلطُّورُ): tur dağı

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için (قَبْلُ): (zarf) önce

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti

[(أَصَابَ يُصِيبُ) اَلْمُصِيبَةُ]: (ism-i fâil) musibet, bela (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından, yürüdü

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) geçmişte yaptı/ öne aldı/ öne geçti/ önceden bildirdi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(28 / KASAS, 48 - 49 - 50):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئً): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (تَظَاهَرَ يَتَظَاهَرُ تَظَاهُرًا): (tefâul b.) yardımlaştı, birbirine kuvvet verdi

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَافِرُ]: (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden, inanmayan (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا بِ): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْاَهْدَى]: (ism-i tafdîl) en çok ya da daha çok doğru yola ileten (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti) (غَيْرُ): başka, hariç, olmaksızın

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعً): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, keyf, kötü meyiller

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلْاَضَلُّ]: (ism-i tafdîl) en çok sapmış, daha çok sapmış (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: doğru yola ileten, hidayet, doğru yol (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) yol gösterdi, hidayet verdi, irşad etti, sevk etti



≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 391 (KASAS : 51 – 59) ≻

وَ	لَقَدْ	وَصَّلْنَا	لَهُمُ	الْقَوْلَ	لَعَلَّهُمْ	يَتَذَكَّرُونَ ﴿51﴾ ع
	And olsun ki	Biz ard arda ulaştırdık	onlara	vahyi	belki onlar ..diye	düşünürler
başla-ma h.	yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul	tereccî (ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cüm.

51. And olsun ki, belki düşünürler diye Biz vahyi onlara ard arda ulaştırdık.

﴿52﴾	يُؤْمِنُونَ	بِهِ	هُمْ	مِنْ قَبْلِهِ	الْكِتَابَ	آتَيْنَاهُمُ	الَّذِينَ
	inanırlar	buna	onlar	önceden	kitap	kendilerine verdiğimiz	kimseler
	haber: fiil cüm	car-mecrur	mübteda	h. cer, zarf mecrur isim	ikinci mef'ul	sıla; mazi fiil cüm.; fâil, mef'ul	mübteda, ismi mevsul

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim c.

52. Kendilerine (daha) önceden kitap verdiğimiz kimseler buna da iman ederler.

	بِهِ	آمَنَّا	قَالُوا	عَلَيْهِمْ	يُتْلَى	إِذَا	وَ
	ona	inandık	derler	onlara	okunduğu	zaman	
	car-mecrur	fiili mazi, fâil	cevabü'ş-şart; fiili mazi, fâil	car-mecrur	fi'lu'ş-şart: meçhul fiili muzari	şart ve zaman zarfı	atıf h.
﴿53﴾	مُسْلِمِينَ	مِنْ قَبْلِهِ	كُنَّا	إِنَّا	مِنْ رَبِّنَا	الْحَقُّ	إِنَّهُ
	teslim olanlar	ondan önce de	idik	Doğrusubiz	Rabbimizden	gerçektir	Şüphesiz ki o
	(كَانَ)'nin haberi	h. cer, zarf mecrur isim	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(الْحَقُّ)'dan hal; şibhi cüm.	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi; (...كَانَ) cümlesi.

53. (Kur'an) onlara okunduğu zaman: "Ona inandık, doğrusu o Rabbimizden (gelen) gerçektir. Doğrusu biz ondan önce de teslim olanlar idik." derler.

وَ	صَبَرُوا	بِمَا	مَرَّتَيْنِ	أَجْرَهُمْ	يُؤْتَوْنَ	أُولَئِكَ
	sabretmeleri sebebiyle		iki defa	ecirleri	verilir	İşte onlara
atıf h.	fiili mazi, fâil	h. cer, masdar h.	mef'ûlü mutlak naibi	mef'ul	haber: meçhul muzari fiil cümlesi	mübteda

﴿54﴾	يُنْفِقُونَ	رَزَقْنَاهُمْ	مِمَّا	وَ	السَّيِّئَةَ	بِالْحَسَنَةِ	يَدْرَؤُونَ
	infak ederler	kendilerine rızık olarak verdiğimiz	şeylerden		kötülüğü	iyilikle	savarlar
	fiili muzari+fâil	sıla; mazi fiil cüm., fâil, mef'ul	h. cer, ismi mevsul {(يُنفِقُونَ) ile bağlantılıdır}	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fiili muzari+fâil

54. İşte onlara, sabretmeleri sebebiyle, mükafatları iki defa verilir; onlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak ederler.

وَ	إِذَا	سَمِعُوا	اللَّغْوَ	أَعْرَضُوا	عَنْهُ	وَ	قَالُوا	لَنَا	أَعْمَالُنَا
	zaman	işittikleri	boş söz	yüz çevirirler	ondan		derler	bize ait	Bizim amellerimiz
	şart ve zaman zarfı	fi'lu'ş-şart: fiili mazi, fâil	mef'ul	cevabü'ş-şart; fiili mazi, fâil	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fâil	haber mukaddem: şibhi cüm.	mübteda, muahhar
atıf h.									

﴿55﴾	الْجَاهِلِينَ	لَا نَبْتَغِي	عَلَيْكُمْ	سَلَامٌ	أَعْمَالُكُمْ	لَكُمْ	وَ
	cahillerle	ilgilenmeyiz	Size	selam olsun	Sizin amelleriniz	Size ait	
	mef'ul	nefiy h., fiili muzari	haber: şibh-i cümle	mübteda	mübteda, muahhar	haber, mukaddem: şibhi cüm.	atıf h.

55. Onlar, boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler. "Bizim amellerimiz bize, sizin amelleriniz sizeaittir. Size selam olsun, cahilleri istemeyiz" derler.

	اللَّهَ	لَكِنَّ	وَ	أَحْبَبْتَ	مَنْ	لَا تَهْدِي	إِنَّكَ
	Allah	fakat	,	sevdiğin	kimseyi	hidayete erdiremezsin	Sen
	(لَكِنَّ)'nin ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.; fâil	mef'ul, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 56 ﴾ بِالْمُهْتَدِينَ أَعْلَمُ وَ هُوَ ۚ يَشَآءُ مَنْ يَهْدِي

hidayete erecekleri (h. cer, mecrur isim) | en iyi bilir (haber) | O (mübteda) | atıf h. | dileyen/dilediği (sıla; muzari fiil cüm.) | kimseyi (mef'ul, ismi mevsul) | hidayete eriştirir (لَكِنَّ)'nin haberi; muzari fiil c.

56. Sen, sevdiğin kimseyi hidayete erdiremezsin, fakat Allah, dileyen/dilediği kimseyi hidayete (doğru yola) eriştirir. Hidayete erecekleri en iyi O bilir.

وَ قَالُوٓا إِنْ نَّتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ

dediler (fiili mazi, fâil) | başlama h. | eğer (şart h.) | uyarsak (fi'lu'ş-şart: illetin düşmesiyle meczum fiili muzari) | doğru yola (mef'ul, maksur isim) | Seninle beraber (mekan zarfı) | çarpılırız (koparılıp atılırız) (cevabü'ş-şart: meçhul fiili muzari)

أَ وَ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰٓ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا

mi (soru h.) | atıf h. | yerleştirmedik (cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., meczum fiili muzari) | onları (car-mecrur) | Harem'e (mef'ul, mevsuf) | güvenli (sıfat) | toplandığı ((حَرَمًا)'nin sıfatı; meçhul fiili muzari cümlesi) | kendisine (car-mecrur) | ürününün (nâibi fâil, muzaf) | her (muzafun ileyh, bir sonraki isim için tekrar muzaf) | şeyin (muzafun ileyh) | bir rızık olarak (hal, mevsuf {mef'ulü mutlak nâibi de denmiştir}) | katımızdan ((رِزْقًا)'nın sıfatı: şibhi cüm.)

﴿ 57 ﴾ لَا يَعْلَمُونَ أَكْثَرَهُمْ لَكِنَّ وَ

bilmezler ((لَكِنَّ)'nin haberi: muzari fiil cüm.) | çoğu ((لَكِنَّ)'nin ismi) | Fakat (istidrak ve nasb h.) | atıf h.

57. (Kureyş'liler) dediler ki: "Eğer seninle beraber doğru yola uyarsak, yurdumuzdan çarpılırız (koparılıp atılırız)" dediler. Katımızdan bir rızık olarak onları her şeyin ürününün kendisine toplandığı güvenli harem'e (Mekke'ye) yerleştirmedik mi? Fakat çoğu bilmezler.

وَ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۚ فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ

başla-ma h. | nice (mukaddem mef'ul) | helak ettik (fiili mazi, fâil) | kasabayı (h. cer, mecrur isim) | azıp şımaran ((قَرْيَةٍ)'nin sıfatı; mazi fiil) | geçimine karşı (mef'ul) | İşte (atıf h. mübteda) | yerleri (haber)

﴿ 58 ﴾ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ وَ كُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ

oturulmayan ((مَسَاكِنُهُمْ)'den hal; meçhul fiil cümlesi) | kendilerinden sonra (h. cer, zarf mecrur isim) | başka (istisna h. {hasr edatı da den-miştir}) | az (bir süreden) (zaman zarfı nâibi, ۖ) | atıf h. | olduk (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | Biz (fasıl zamiri) | varisler ((كَانَ)'nin haberi)

58. (Bolluk ve refah içindeki) geçimine karşı şımarıp azan nice kasabayı helak ettik. İşte kendilerinden sonra az (bir süreden) başka oturulmayan yerleri! (Oralara) Biz varis olduk.

وَ مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّىٰ يَبْعَثَ

değildir (nefiy h., fiili mazi, nâsih) | atıf h. | Rabbin ((كَانَ)'nin ismi) | helak edici ((كَانَ)'nin haberi, muzaf) | kasabaları (muzafun ileyh, maksur isim) | gaye ve nasb h. | göndermedikçe (mansub f. muzari)

فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۚ وَ مَا كُنَّا

onların ana (merkezler)inde (h. cer, mecrur isim) | bir peygamber (mef'ul, mevsuf) | okuyan (sıfat: muzari fiil cüm) | onlara (car-mecrur) | ayetlerimizi (mef'ul) | atıf h. | olmadık (nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi)

﴿ 59 ﴾ ظَالِمُونَ أَهْلُهَا وَ إِلَّا الْقُرَى مُهْلِكِي

helak edenler ((كَانَ)'nin haberi) | kasabaları (muzafun ileyh, maksur isim) | başka (istisna h.) | hal vâvı | halkı (mübteda) | zalim olanlardan (haber)

(الْقُرَى)'dan hal; isim cüm

59. Rabbin kasabaları, onların ana (merkezler)inde ayetlerimizi okuyan bir peygamber göndermedikçe helak edici değildir. (Zaten) Biz, halkı zalim olanlardan başka kasabaları helak edenler olmadık.

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 391 ➣

(28 / KASAS, 51 – 52 – 53 – 54 – 55):

(وَصَّلَ يُوَصِّلُ تَوْصِيلاً): (tef'il bâbı) arka arkaya (kesintisiz) yaptı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (قَبْلُ): (zarf) önce

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): kıraat etti, okudu (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (قَبْلُ): (zarf) önce

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa, kez (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti (دَرَأَ يَدْرَأُ دَرْءًا): defetti, giderdi, savdı

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

(أَنْفَقَ يُنفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (اَللَّغْوُ): boş veya çirkin söz/ boş şey/ boş yere yemin etme

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلسَّلاَمُ): selam/ sulh/ selamet/ teslim olma

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْجَاهِلُ ج جَاهِلُونَ): (ism-i fâil) cahil, akılsız

(28 / KASAS, 56 – 57 - 58 – 59):

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, iletti (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ] (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen

(اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidayete eren (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: doğru yol, hidayet, hidayet verme

(تَخَطَّفَ يَتَخَطَّفُ تَخَطُّفًا): (tefa'ul bâbı) kapıştı, kıskıvrak tuttu, çarptı, sürekli yakaladı

(مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il bâbı) kadri yüce kıldı/ sağlamlaştırdı, yerleştirdi/ imkan verdi

(اَلْحَرَمُ): harem, hududunun çiğnenmesi helal olmayan şey, bir adamın koruyup gözettiği himayesine aldığı şey

(اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyetli (جَبَى يَجْبِي جِبَايَةً): (nâkıs fiil) (vergileri alacakları) topladı

(اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve, meyveler (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık [(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey, dileme, isteme

(لَدُنْ): (zarf) yanında, katında (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ): (if'al bâbı) helak, etti, öldürdü, telef etti, harcadı, felakete uğrattı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ mecazen: belde halkı

(بَطِرَ يَبْطُرُ بَطَرًا): güzel görünmede, gösterişte haddi aştı, şükretmedi, şımardı, azgınlık etti

(اَلْمَعِيشَةُ ج مَعَايِشُ): geçim kaynağı (بَعْدُ): (zarf) sonra (سَكَنَ يَسْكُنُ سَكْنًا): yerleşti, ikamet etti

(اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken, ikamet yeri (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْوَارِثُ ج وَارِثُونَ): (ism-i fâil) sahip ve malik olan

[(أَهْلَكَ يُهْلِكُ) اَلْمُهْلِكُ] (ism-i fâil) felakete uğratan (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ mecazen belde halkı

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, diriltti, uyandırdı (اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(اَلْاَهْلُ ح اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 392 (KASAS : 60 – 70) ≻

وَ	مَآ	أُوتِيتُم	مِن شَيْءٍ	فَمَتَاعُ	الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ	زِينَتُهَا ۚ
başla-ma h.	mef'ul, şart ismi	Size her ne verildiyse	herhangi bir şeyden	artık bir geçimliğidir	hayatının	dünya	ve	süsüdür
	fi'lu'ş-şart; meçhul fiili mazi cezm mah., nâibi fâil		h. cer, mecrur isim {(مَا)'nın sıfatı; yani beyaniye dediğimiz açıklaması}	rabıta, (هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, maksur isim	atıf h.	(مَتَاعُ) üzerine matuf

cevabü'ş-şart: isim cümlesi

﴿ 60 ﴾	فَلَا تَعْقِلُونَ ۝	أَ	أَبْقَىٰ ۖ	وَ	خَيْرٌ	اللَّهِ	عِندَ	مَا	وَ
	Hala akletmiyor	musunuz	daha devamlıdır	ve	daha hayırlı	Allah	katında	olan	
	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	soru h.	matuf	atıf h.	Haber	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	mübteda, ismi mevsul	atıf h.

sıla; şibhi cümle

60. Size herhangi bir şeyden her ne verildiyse, (o şey) dünya hayatının bir geçimliği ve süsüdür. Allah katında olan daha hayırlı ve daha devamlıdır. Hala akletmiyor musunuz?

أَ	فَمَن	وَعَدْنَاهُ	وَعْدًا	حَسَنًا	فَهُوَ	لَاقِيهِ	كَمَن	مَّتَّعْنَاهُ
mi	kimse	kendisine vaadde bulunduğumuz	bir vaadle	güzel	akabinde de	ona kavuşan kimse	kimse gibi (midir)	faydalandırdığımız
soru h.	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.; fâil, mef'ul	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat	atıf h., mübteda	haber	(مَن) mübtedasının haberi; şibhi cüm.	sıla; mazi fiil cüm.; fâil, mef'ul

﴿ 61 ﴾	مِنَ الْمُحْضَرِينَ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	هُوَ	ثُمَّ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةِ	مَتَاعَ
	getirilenlerden olan	kıyamet	günü		sonra	dünya	hayatının	geçimiyle
	haber: şibhi cüm.	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf {(الْمُحْضَرِينَ) ile bağlantılıdır}	mübteda	atıf h.	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	mef'ûlü mutlak, muzaf {mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir}

61. Kendisine (cennet gibi) güzel bir vaadle vaadde bulunduğumuz akabinde de ona kavuşan kimse; dünya hayatınının (kısa) geçimiyle faydalandırdığımız, sonra kıyamet günü (azaba) getirilen kimse gibi midir?

﴿ 62 ﴾	تَزْعُمُونَ	كُنتُمْ	الَّذِينَ	شُرَكَائِيَ	أَيْنَ	فَيَقُولُ	يُنَادِيهِمْ	يَوْمَ	وَ
	iddia edip durduğunuz			ortaklarım	nerede	ve der	onlara seslenir	o gün	
	(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cüm.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	sıfat; ismi mevsul	mübteda muahhar	haber, mukaddem, soru ismi	atıf h., fiili muzari	fiili muzari, zamiri, mef'ul	zaman zarfı	atıf h.

sıla; fiil cümlesi

62. (Allah), o gün onlara seslenir ve: "Nerede Benim iddia edip durduğunuz ortaklarım?" der.

قَالَ	الَّذِينَ	حَقَّ	عَلَيْهِمُ	الْقَوْلُ	رَبَّنَا	هَٰؤُلَاءِ	الَّذِينَ	أَغْوَيْنَا ۚ
derler	kimseler	gerçekleşen	aleyhlerine	(azab) sözü	Rabbimiz	İşte bunlar	kimselerdir	bizim azdırdığımız
fiili mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	fâil, merfu	mahzuf nida harfinin münadası	mübteda	haber; ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.; fâil

﴿ 63 ﴾	أَغْوَيْنَاهُمْ	كَمَا	غَوَيْنَا ۚ	تَبَرَّأْنَا	إِلَيْكَ ۖ	مَا كَانُوا	إِيَّانَا	يَعْبُدُونَ
	onları da azdırdık	gibi	kendimiz azdığımız	uzaklaştık	Sana		bize tapmıyorlardı	
	mazi fil, fâil, mef'ul	h. cer, masdar h.	fiili mazi+ fâil	fiili mazi, fâil	car-mecrur	nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	mukaddem mef'ul	(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cüm.

63. Aleyhlerine (azab) sözü gerçekleşen kimseler: "Rabbimiz! İşte bunlar bizim azdırdığımız kimselerdir. Kendimiz azdığımız gibi onları da azdırdık. (Onlardan) Sana (gelip) uzaklaştık, (aslında zaten) bize tapmıyorlardı" derler.

وَ	قِيلَ	ادْعُوا	شُرَكَاءَكُمْ	فَدَعَوْهُمْ	فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا	لَهُمْ
ve	denir	çağırın	ortaklarınızı	akabinde onları çağırdılar	fakat cevap vermediler	kendilerine
atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fâil: emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h., cahd-ı mutlak (cemi)	car-mecrur

﴿64﴾	وَ	رَأَوُا	الْعَذَابَ ۚ	لَوْ	أَنَّهُمْ	كَانُوا	يَهْتَدُونَ
	ve	gördüler	azabı	Keşke	onlar	doğru yolda olsaydılar	
	atıf h.	fiili mazi, fâil	mef'ul	şart h.	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi: fiil cüm.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

(أَنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

64. "Ortak koştuklarınızı çağırın" denir; onlar da çağırırlar fakat, kendilerine cevap vermediler; ve (böylece) azabı gördüler. Keşke doğru yolda olsaydılar.

﴿65﴾	وَ	يَوْمَ	يُنَادِيهِمْ	فَيَقُولُ	مَاذَآ	أَجَبْتُمُ	الْمُرْسَلِينَ
		O gün	onlara seslenir	der	ne	cevap verdiniz	Peygamberlere
	atıf h.	zaman zarfı {62.ayette geçen (يَوْمَ) üzerine matuf}	fiili muzari, mef'ul	atıf h., fiili muzari	soru ismi	fiili mazi, fâil	mef'ul

65. O gün (Allah) onlara seslenir ve: "Peygamberlere ne cevap verdiniz?" der.

﴿66﴾	فَعَمِيَتْ	عَلَيْهِمُ	الْأَنۢبَآءُ	يَوْمَئِذٍ	فَهُمْ	لَا يَتَسَآءَلُونَ
	körleşir	onlara	haberler	O gün	Artık	birbirlerine soramazlar
	atıf h., (başlangıç h. de denmiştir), fiili mazi	car-mecrur	fâil	zaman zarfı	atıf h., mübteda	haber: muzari fiil cüm.

66. O gün, haberler onlara körleşir, artık birbirlerine de soramazlar.

﴿67﴾	فَأَمَّا	مَنْ	تَابَ	وَ	آمَنَ	وَ	عَمِلَ	صَالِحًا	فَعَسَىٰٓ	أَنْ يَكُونَ	مِنَ الْمُفْلِحِينَ
	gelince	kimseye	tevbe eden	ve	inanan	ve	işleyen	faydalı iş	umulur	olması	kurtuluşa erenlerden
	başlama h., şart ve tafsil h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	atıf h.	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi	mef'ul	rabıta, tam fiili mazi	(عَسَىٰ)'nın fâili, masdar-ı müevvel, (يَكُونَ)'nin ismi gizli zamiri	(يَكُونَ)'nin haberi: şibhi cüm.

(مَنْ) mübtedasının haberi

67. Fakat, tevbe eden, inanan ve faydalı iş işleyen kimseye gelince, kurtuluşa erenlerden olması umulur.

وَ	رَبُّكَ	يَخْلُقُ	مَا	يَشَآءُ	وَ	يَخْتَارُ ۗ	مَا كَانَ
	Rabbin	yaratır	şeyi	dilediği	ve	seçer	olmaz
başlama h.	mübteda	haber: muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	atıf h.	fiili muzari	fiili mazi, nâsih, nefiy h.

﴿68﴾	لَهُمُ	الْخِيَرَةُ ۗ	سُبْحَانَ	مَا	يُشْرِكُونَ	عَمَّا	تَعَالَىٰ	وَ	اللَّهِ
	onlar için	seçim hakkı	münezzehtir		ortak koştukları	şeylerden	yücedir		Allah
	(كَانَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm.	(كَانَ)'nin ismi	mahzuf (نُسَبِّحُ) fiilinin mef'ûlü mutlakı, muzaf		sıla; fiil cümlesi	h. cer, ismi mevsul	fiili mazi	atıf h.	muz. ileyh

68. Rabbin dilediği şeyi yaratır ve seçer; onlar için seçim hakkı olmaz. Allah münezzehtir ve onların ortak koştukları şeylerden (ya da ortak koşmalarından) yücedir.

﴿69﴾	وَ	رَبُّكَ	يَعْلَمُ	مَا	تُكِنُّ	صُدُورُهُمْ	وَ	مَا	يُعْلِنُونَ
	Rabbin	bilir	gizlediklerini			gönüllerinin	ve	şeyleri	açığa vurdukları
	mübteda	haber: muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul		sıla; muzari fiil cüm.	fâil	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.;

69. Rabbin gönüllerinin gizlediklerini ve açığa vurdukları şeyleri bilir.

وَ	هُوَ	اللَّهُ	لَآ	إِلَٰهَ	إِلَّا	هُوَ ۖ
	O	Allah'tır	yoktur	hiç tanrı	başka	O'ndan
atıf h.	mübteda	haber; {(وَهُوَ اللَّهُ) cümlesi, (رَبُّكَ يَعْلَمُ) cümlesi üzerine matuf}	en-nâfiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi, (لَا)'nın (موجود) (var) takdir edilen haberi mahzuf	istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	bedel, {mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel}

(هُوَ) mübtedası'nın ikinci haberi

﴿ 70 ﴾ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَ الْآخِرَةِ وَ لَهُ الْحُكْمُ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

O'na aittir	Hamd	dünyada	ve	ahirette	O'nundur	ve	hüküm	O'na	döndürüleceksiniz
haber, mukaddem: şibhi cüm.	mübteda muahhar	hal; şibhi cümle	atıf h.	matuf	haber mukaddem: şibhi cüm.	atıf h.	mübteda muahhar, merfu	car-mecrur	meçhul fiili muzari+nâibi fâil (cemi vavı)
		(الْحَمْدُ)'den							

(هُوَ) mübtedasının üçüncü haberi: isim cüm.

70. O Allah'dır, O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. Hamd, dünyada da ahirette de O'na aittir; hüküm de O'nundur ve O'na döndürüleceksiniz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 392 ≻

(28 / KASAS, 60 – 61 – 62 – 63):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْمَتَاعُ ج أَمْتِعَةٌ): faydalanma/ menfaat, fayda

(اَلزِّيْنَةُ): süs, zinet [(بَقِيَ يَبْقَى) اَلْأَبْقَى] (ism-i tafdîl) daha baki, en baki (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): vaad etti, söz verdi (اَلْحَسَنُ ج إِحْسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (اَلْيَوْمُ ج أَيَّامٌ): gün

[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللاَّقِي] (ism-i fâil) kavuşan, bulan (مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi, faydalandırdı/ uzun ömürler verdi

(اَلْمَتَاعُ ج أَمْتِعَةٌ): fayda, faydalanılan şey, lezzet alma, menfaat (اَلْمُحْضَرُونَ ج مُحْضَرُونَ): hazırlanılan, bulundurulan, izhar edilen

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundub(حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) sabit ve vacip oldu, gerçekleşti

(اَلْقَوْلُ ج أَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (أَغْوَى يُغْوِي إِغْوَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) azdırdı (عَبَدَ يَعْبُدُ): ibadet etti

(تَبَرَّأَ يُبَرِّئُ تَبْرِيئًا): (tefa'ul bâbı) temize çıkardı, kötülükle alakası olmadığını veya uzak olduğunu izhar etti

(28 / KASAS, 64 – 65 – 66 – 67 – 68 – 69 – 70):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, çağırdı (أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً): (if'al bâbı) cevap verdi

(عَمِيَ يَعْمَى عَمًى): (nâkıs fiil) gözü (zahiri gözü veya kalp gözü) kör oldu

(اَلنَّبَأُ ج أَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاءُلاً): (tefâul bâbı) birbirlerine sordu, soruşturdu

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) masiyetten döndü, tevbe etti (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(اِخْتَارَ يَخْتَارُ اِخْتِيَارًا): (iftiâl bâbı) seçti, tercih etti, hayırlısını aldı, üstün tuttu (اَلْخِيَرَةُ): seçme, tercih, tafdîl

(تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu, yüceldi (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine (أَكَنَّ يُكِنُّ إِكْنَانًا): (if'al bâbı) gizledi, açığa vermedi, sakladı

(أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa çıkardı, açığa vurdu [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْأُولَى ث اَلْأَوَّلُ): ilk, birinci, önceki, dünya (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hikmet, hüküm, kaza (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 393 (KASAS : 71 – 77) ≻

قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ	جَعَلَ	اللَّهُ	عَلَيْكُمُ	اللَّيْلَ	سَرْمَدًا
De ki	mü	gördünüz	Eğer	yapsaydı	Allah	üzerinize	geceyi	sonsuz
emir fiili	soru h.	fiili mazi, fâil	şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi cezm mah. {(إن جعل)'nin ara cümle olduğu, cevabü'ş-şart'ın mahzuf, kendinden önce açıklanan soru cümlesinin bunu açıkladığı da belirtilmiştir}	fâil	car-mecrur	birinci mef'ul	ikinci mef'ul

(رَأَيْتُمْ)'ün mef'ulü

إِلَى يَوْمِ	الْقِيَامَةِ	مَنْ	إِلَٰهٌ	غَيْرُ	اللَّهِ	يَأْتِيكُمْ	بِضِيَآءٍ ط	أَ	فَلَا تَسْمَعُونَ	﴿ 71 ﴾
gününe kadar	Kıyamet	kim	tanrı	başka	Allah'tan	getirecek	bir ışık	misiniz	Artık dinlemez	
(سَرْمَدًا)'in sıfatı; şibhi cüml, muzaf	muzafun ileyh	mübteda, soru ismi	haber, mevsuf,	sıfat, muzaf	muzafun ileyh	(إِلَٰهٌ)'nün ikinci sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul	car-mecrur	soru h.	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	

(رَأَيْتُمْ)'ün 2.mef'ulü

71. De ki: "Gördünüz mü (ne dersiniz)? Eğer Allah geceyi üzerinize kıyamete kadar sonsuz (olarak) uzatsaydı, size bir ışık getirecek Allah'tan başka tanrı kim? Artık dinlemez misiniz?"

قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ	جَعَلَ	اللَّهُ	عَلَيْكُمُ
De ki	mü	gördünüz	Eğer	yapsaydı	Allah	üzerinize
emir fiili	soru h.	fiili mazi, fâil	şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi {(إن جعل)'nin ara cümle olduğu, cevabü'ş-şart'ın mahzuf	fâil	car-mecrur

النَّهَارَ	سَرْمَدًا	إِلَى يَوْمِ	الْقِيَامَةِ	مَنْ	إِلَٰهٌ	غَيْرُ	اللَّهِ
gündüzü	sonsuz	gününe kadar	Kıyamet	kim	tanrı	başka	Allah'tan
birinci mef'ul	ikinci mef'ul	(سَرْمَدًا)'in sıfatı; şibhi cümle muzaf	muzafun ileyh	mübteda, soru ismi	haber, mevsuf,	sıfat, muzaf	muzafun ileyh

(رَأَيْتُمْ)'ün mef'ulü: isim cümlesi

يَأْتِيكُمْ	بِلَيْلٍ	تَسْكُنُونَ	فِيهِ ط	أَ	فَلَا تُبْصِرُونَ	﴿ 72 ﴾
size getirecek	geceyi	dinleneceğiniz	içinde	misiniz	Artık görmez	
(إِلَٰهٌ)'nün ikinci sıfatı; muzari fiil cümles,i mef'ul	car-mecrur	(لَيْلٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi	car-mecrur	soru h.	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	

72. De ki: "Gördünüz mü (ne dersiniz)? Eğer Allah gündüzü üzerinize kıyamete kadar sonsuz (olarak) uzatsaydı, içinde dinleneceğiniz geceyi size getirecek Allah'tan başka tanrı kim? Artık görmez misiniz?"

وَ	مِنْ رَحْمَتِهِ	جَعَلَ	لَكُمُ	اللَّيْلَ	وَ	النَّهَارَ	لِتَسْكُنُوا	فِيهِ
başlama h.	Rahmetinden dolayı	yarattı	size	geceyi	ve	gündüzü	dinlenmeniz için	içinde
	h. cer, mecrur isim	fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	nasb h., fiili muzari+fâil	car-mecrur

وَ	لِتَبْتَغُوا	مِنْ فَضْلِهِ	وَ	لَعَلَّكُمْ	تَشْكُرُونَ	﴿ 73 ﴾
	aramanız için	rahmetinden		Belki siz	şükredersiniz	
atıf h.	nasb h., fiili muzari+ fâil	h. cer, mecrur isim	atıf h.	tereccî (ümit) ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	

73. Rahmetinden dolayı içinde dinlenmeniz, rahmetinden aramanız için size geceyi ve gündüzü yarattı. Belki artık şükredersiniz.

وَ	يَوْمَ	يُنَادِيهِمْ	فَيَقُولُ	أَيْنَ	شُرَكَآئِيَ	الَّذِينَ	كُنْتُمْ	تَزْعُمُونَ	﴿ 74 ﴾
atıf h. {başlama harfi de denmiştir}	gün	onlara seslendiği	der	nerede	ortaklarım			iddia ettiğiniz	
	(اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ûl'ü, muzaf	muzafun ileyh: muzari fiil cümlesi mef'ul	atıf h., fiili muzari	haber, mukaddem, soru ismi	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi

74. Onlara seslendiği gün: "Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededir?" der.

فَعَلِمُوٓا	بُرْهَانَكُمْ	هَاتُوا	فَقُلْنَا	شَهِيدًا	أُمَّةٍ	مِنْ كُلِّ	نَزَعْنَا	وَ	
İşte o zaman bilmiş olurlar	kesin delilinizi	getirin	ve deriz	bir şahit	Her ümmetten		çıkarırız		
atıf h., fiili mazi, fâil	mef'ul	emir fiili (câmid), fâil	atıf h., fiili mazi, fâil	mef'ul	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fâil	başlama h.	

﴿ 75 ﴾ يَفْتَرُونَ ع	كَانُوا	مَا	عَنْهُمْ	ضَلَّ	وَ	لِلَّهِ	الْحَقَّ	أَنَّ	
uydurmakta	oldukları	şeylerin	kendilerinden	kaybolduğunu	Allah'a ait		gerçeğin	olduğunu	
(كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	sıla; fiil cümlesi; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	fail, ismi mevsul	car-mecrur	fiili mazi	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi: şibhi cümle	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	

(عَلِمُوا) fiilinin mef'ulü; masdar-ı müevvel

75. Her ümmetten bir şahit çıkarırız ve "kesin delilinizi getirin" deriz. İşte o zaman, gerçeğin Allah'a ait olduğunu ve uydurmakta oldukları şeylerin kendilerinden kaybolduğunu (bırakıp kaçtığını) bilmiş olurlar.

عَلَيْهِمْ ص	فَبَغَى	مُوسَى	مِنْ قَوْمِ	كَانَ	قَارُونَ	إِنَّ	
onlara karşı	sonra azdı	Musa'nın	milletindendi		Karun	Doğrusu	
car-mecrur	atıf h., fiili mazi	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm. muzaf	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	

(إِنَّ)'nin haberi: (...كَانَ) fiil cümlesi ref mah.

لَتَنُوٓءُ	مَفَاتِحَهُ	إِنَّ	مَا	مِنَ الْكُنُوزِ	آتَيْنَاهُ	وَ
zor taşınıyordu	anahtarları		öyle ki	hazinelerden	vermiştik	
(إِنَّ)'nin haberi: muzari f. cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	ikinci mef'ul, ismi mevsul	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.

sıla; (...إِنَّ) isim cümlesi

قَوْمُهُ	لَهُ	قَالَ	إِذْ	الْقُوَّةِ ق	أُولِي	بِالْعُصْبَةِ
Milleti	ona	demişti	O zaman	güç	sahibi	bir toplulukla
fâil	car-mecrur	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı,	muzafun ileyh	(الْعُصْبَةِ)'nin sıfatı, muzaf	h. cer, mecrur isim, mevsuf

﴿ 76 ﴾ الْفَرِحِينَ	لَا يُحِبُّ	اللَّهَ	إِنَّ	لَا تَفْرَحْ	
şımaranları	sevmez	Allah	Doğrusu	şımarıp böbürlenme	
mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari	

76. Karun, Musa'nın milletindendi; sonra onlara karşı azdı. Biz ona hazinelerden vermiştik öyle ki anahtarları güç sahibi bir toplulukla zor taşınıyordu. O zaman milleti ona: "Şımarıp böbürlenme, doğrusu Allah şımaranları sevmez... " demişti.

وَ	الْآخِرَةَ	الدَّارَ	اللَّهُ	آتَاكَ	فِيمَا		ابْتَغِ	وَ	
atıf h.	ahiret	yurdunu	Allah'ın	sana verdiği şeylerde			ara		
	sıfat	(ابْتَغِ) fiili'nin mef'ûl'ü, mevsuf	sıla; fail	fiili mazi, mef'ul	h. cer, ismi mevsul		emir fiili	atıf h.	

إِلَيْكَ	اللَّهُ	أَحْسَنَ	كَمَآ	أَحْسِنْ	وَ	مِنَ الدُّنْيَا	نَصِيبَكَ	لَا تَنْسَ	
sana	Allah'ın	iyilik yapması	gibi	iyilik yap		dünyadan	nasibini	unutma	
car-mecrur	fail	fiili mazi	h. cer , masdar harfi	emir fiili	atıf h.	h. cer, maksur isim	mef'ul	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., illetin düşmesiyle meczum fiili muzari	

﴿ 77 ﴾ الْمُفْسِدِينَ	لَا يُحِبُّ	اللَّهَ	إِنَّ	فِي الْأَرْضِ ط	الْفَسَادَ		لَا تَبْغِ	وَ
bozguncuları	sevmez	Allah	doğrusu	yeryü-zünde	bozgunculuk		arama	
mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	h. cer, mecrur isim	mef'ul		nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.

77. (Milleti ona devamla şöyle dedi): "Allah'ın sana verdiği şeylerde, ahiret yurdunu ara, dünyadan nasibini de unutma; Allah'ın sana iyilik yaptığı gibi, sen de iyilik yap; yeryüzünde bozgunculuk arama; doğrusu Allah bozguncuları sevmez".

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 393 ≻

(28 / KASAS, 71 – 72 – 73):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, hükmetti, yarattı

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلسَّرْمَدُ): sonsuzluk, ebediyet, sürekli (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (اَلضِّيَاءُ): ışık

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, hükmetti, yarattı (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلسَّرْمَدُ): sonsuzluk, ebediyet, sürekli

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا): sakin oldu, durdu, istirahate çekildi

(أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü (bazan bilmek manasını da ifade eder)

[اَلرَّحْمَةُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: rahmet, ihsan (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, hükmetti, yarattı

(اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا): sakin oldu, durdu, istirahate çekildi (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) aradı, arzuladı, istedi (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, iyilik, üstünlük, mükemmellik, hayır

(28 / KASAS, 74 – 75 – 76 – 77):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَيْنَ): (istifham edatı) nerede (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

(زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundu (نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): söktü, çekti, çıkardı/ dolu dizgin gitti

(اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber [اَلشَّهِيدُ (شَهِدَ يَشْهَدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) şahid, gözetleyici, hazır olan

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (هَاتِ ج هَاتُوا): getir, getiriniz (اَلْبُرْهَانُ): bürhan: apaçık,mufassal, huccet

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) kayboldu, gizlendi/ saptı/ doğru yolu bulamadı

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti

(قَارُونَ): çok büyük bir servete sahip zatın adı (بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, hakkı çiğnedi

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْكَنْزُ ج كُنُوزٌ): hazine

(اَلْمِفْتَاحُ ج مَفَاتِحُ): (ism-i alet) anahtar (نَاءَ يَنُوءُ نَوْءًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) zorla taşındı, taşınması ağır geldi

(اَلْعُصْبَةُ ج عُصَبٌ): birlik, federasyon, gurup, ekip, kuvvetli topluluk (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler

(فَرِحَ يَفْرَحُ فَرَحًا): şımardı, sevindi (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(اَلْفَرِحُ ج فَرِحُونَ): şımarık/ ferah duyan, sevinçli (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz- - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, terketti, hatıra getirmedi (اَلنَّصِيبُ ج نُصُبٌ): nasip, pay, hisse (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi (بَغَى يَبْغِي بُغْيَةً): (nâkıs fiil) talep etti, aradı, arzuladı

[اَلْفَسَادُ (فَسَدَ يَفْسِدُ]: (masdar) fesat, bozgunculuk (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) ifsad eden, bozan, fesad çıkaran

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 394 (KASAS : 78 – 84) ≻

قَالَ	إِنَّمَآ	أُوتِيتُهُۥ	عَلَىٰ عِلْمٍ	عِندِيٓ ۚ	أَ	وَ	لَمْ يَعْلَمْ
dedi	ancak	O bana verildi	bir bilgi sayesinde	bendeki	mi		bilmedi
fiili mazi	hasr edatı	meçhul fiili mazi, nâibi fâil, mef'ul	h. cer, mecrur isim, mevsuf {nâibi fâilden hal de denmiştir}	(عِلْمٍ)'in sıfatı; şibhi cümle	soru h.	atıf h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari

أَنَّ	اللَّهَ	قَدْ أَهْلَكَ	مِن قَبْلِهِ	مِنَ الْقُرُونِ	مَنْ	هُوَ	أَشَدُّ	مِنْهُ
	Allah'ın	helak ettiğini	önceden	nesillerden	olanları		daha güçlü	ondan
tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi: mazi fiil cümlesi, tahkik h., fiili mazi	h. cer, mecrur isim, zarf mecrur isim	h. cer, mecrur isim	mef'ul, ismi mevsul	sıla; isim cüm.; mübteda	haber	car-mecrur

(لَمْ يَعْلَمْ)'in mef'ulü: masdar-ı müevvel

﴿ 78 ﴾ الْمُجْرِمُونَ	عَن ذُنُوبِهِمُ	لَا يُسْـَٔلُ	وَ	جَمْعًا ۚ	أَكْثَرُ	وَ	قُوَّةً
Suçlulara	suçları hakkında	sorulmaz		toplama bakımından	daha çok olan		kuvvet bakımından
nâibi fâil	h. cer, mecrur isim	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari	i'tiradî (ara cümle) h.	temyiz	habere matuf	atıf h.	temyiz

78. (Karun:) "O (servet) bana ancak, bendeki bir bilgi sayesinde verildi" dedi. Allah'ın, önceden, nesiller(in için)den ondan daha güçlü ve toplama bakımından daha çok (şeyleri) olan kimseleri helak ettiğini bilmedi mi? Suçlulara suçları hakkında sorulmaz.

فَخَرَجَ	عَلَىٰ قَوْمِهِۦ	فِى زِينَتِهِۦ ۖ	قَالَ	الَّذِينَ	يُرِيدُونَ	الْحَيَوٰةَ
derken çıktı	milletinin karşısına	süsü (ihtişamı) içinde	dedi	kimseler	isteyen	hayatını
atıf h. fiili mazi	h. cer, mecrur isim	(خَرَجَ)'nin failinden hal; şibhi cüm.	fiili mazi	fâil, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	mef'ul, mevsuf

الدُّنْيَا	يَا لَيْتَ	لَنَا	مِثْلَ	مَآ	أُوتِىَ	قَٰرُونُ
Dünya	Keşke	bizim olsa	benzeri	verilen şeyin		Karun'a
sıfat, maksur isim	tenbih h., temenni ve nasb h.	(لَيْتَ)'nin haberi: şibhi cüm	(لَيْتَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi	nâibi fâil

﴿ 79 ﴾ عَظِيمٍ	حَظٍّ	لَذُو	إِنَّهُۥ
büyük	bir kısmet	sahibidir	doğrusu o
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf {إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ } cü mlesi, (قَارُونُ)'den haldir de denmiştir}	tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

79. Derken (Karun), süsü (ihtişamı) içinde milletinin karşısına çıktı. Dünya hayatını isteyenler: "Keşke Karun'a verilenin benzeri bizim de olsa; doğrusu o büyük bir kısmet sahibidir" demişlerdi.

خَيْرٌ	اللَّهِ	ثَوَابُ	وَيْلَكُمْ	الْعِلْمَ	أُوتُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
daha hayırlıdır	Allah'ın	mükafatı	yazıklar olsun size	ilim	kendilerine verilen	kimseler	dedi	
haber	muzafun ileyh	mübteda, muzaf	mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlak'ı	mef'ul	meçhul fiili mazi, nâibi fâil	fâil, ismi mevsul	fiili mazi	atıf h.

﴿ 80 ﴾ الصَّٰبِرُونَ	إِلَّا	لَا يُلَقَّىٰهَآ	وَ	صَٰلِحًا ۚ	وَ	عَمِلَ	وَ	آمَنَ	لِمَنْ
sabredenlerden	başkası	Ona kavuşamaz		faydalı iş	ve	işleyen		inanan	kimse için
nâibi fâil	istisna h.	nefiy h., meçhul fiili muzari, mef'ul	i'tiradî (ara cümle) h.	mef'ul	atıf h.	fiili mazi		sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul

80. Kendilerine ilim verilen kimseler (ise): "Yazıklar olsun size; Allah'ın mükafatı, inanan ve faydalı iş işleyen kimse için daha hayırlıdır. Ona da sabredenlerden başkası kavuşamaz" dediler.

لَهُۥ	فَمَا كَانَ	الْأَرْضَ	بِدَارِهِۦ	وَ	بِهِۦ	فَخَسَفْنَا
onun	olmadı	yere	eviyle birlikte	,	onu	Derken geçirdik
(كَانَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm	ta'lil (sebep) h. {başlama h. de denmiştir}, nefiy h., fiili mazi, nâsih	mef'ul	h. cer, mecrur isim	atıf h.	car-mecrur	başlama h., fiili mazi, fâil

﴿ 81 ﴾ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ وَ مَا كَانَ اللَّهِ مِنْ دُونِ يَنْصُرُونَهُ مِنْ فِئَةٍ

korunup kaçınacak kimselerden | değildi | Allah'tan | başka | ona yardım edecek | bir grubu

(كَانَ)'nin haberi: şibhi cüm. | nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | atıf h. | muzafun ileyh | (يَنصُرُونَهُ)'nün failinden hal: h. cer, mecrur isim, muzaf | (فِئَةٍ)'in sıfatı: muzari fiil cüm. | zaid h. cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi; mevsuf

81. Derken, onu da, evini de yer(in dibin)e geçirdik. Allah'tan başka ona yardım edebilecek bir grub da olmadı; korunup kaçınacak (kendini kurtarabilecek) kimselerden değildi.

وَ أَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ

rızkı | genişletip açıyor | Allah | Vay, hayret doğrusu | der | dün | onun konumunu | temenni eden kimseler | oldu

mef'ul | (كَأَنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm. | (كَأَنَّ)'nin ismi | (أَتَعَجَّبُ) (şaşırıyorum) teşbih ve nasb h. | (أَصْبَحَ)'nın haberi; muzari fiil c. | car-mecrur | mef'ul | sıla; mazi fiil cüm.; fâil | (أَصْبَحَ)'nın ismi ismi mevsul | fiili mazi, nâsih | atıf h.

اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ يَقْدِرُ ۚ لَوْلاَ أَنْ مَنَّ

Allah'ın | lutfetmesi | Eğer olmasaydı | daraltıyor | ve | kullarından | dileyen/dilediği | kimseye

(مَنَّ)'nin fâili, (موجود) olarak takdir edilen haber mahzuf | mübteda; masdar-ı müevvel:nasb h., fiili mazi | şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir} | fiili muzari | atıf h. | (مَنْ)'den hal: şibhi c.: h. cer, mecrur isim | sıla; muzari fiil cüm. | h. cer, ismi mevsul

﴿ 82 ﴾ الْكَافِرُونَ ۝ لاَ يُفْلِحُ وَيْكَأَنَّهُ بِنَا ۖ لَخَسَفَ عَلَيْنَا

inkarcılar | kurtuluşa eremezler | Vay, hayret doğrusu | bizi | (yerin dibine) geçirdi | bize

(يُفْلِحُ)'nun fâili | (كَأَنَّ)'nin haberi; fiil cüm. | teşbih ve nasb h., (هُ): (كَأَنَّ)'nin ismi | car-mecrur | rabıta+ cevabü'ş-şart: fiili mazi | car-mecrur

82. Dün onun konumunu temenni eden kimseler (yerini, mevkisini ihtişamını dileyenler): "Vay, hayret doğrusu! (Demek) Allah kullarından dilediği/dileyen kimseye rızkı genişletip açıyor ve (dilediği zaman da bir ölçüye göre) daraltıyor. Eğer bize Allah'ın lutfetmesi olmasaydı, bizi de (yerin dibine) geçirirdi. Vay, hayret doğrusu! (Demek ki) inkarcılar kurtuluşa eremezler" der oldular.

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لاَ يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ

Bu | yurdunu | ahiret | onu veririz | istemeyen kimselere | üstün olmak | yeryüzünde

mübteda, işaret ismi | (تِلْكَ)'den bedel, mevsuf | sıfat | haber: muzari fiil cüm. mef'ul | h. cer, ismi mevsul | sıla; fiil cüm.; nefiy h., fâil | mef'ul | h. cer, mecrur isim {(عُلُوًّا)'nin sıfatı da denmiştir}

﴿ 83 ﴾ لِلْمُتَّقِينَ الْعَاقِبَةُ وَ فَسَادًا ۖ وَ لاَ

takva sahiplerinindir | Akibet | | bozgunculuk | | |

haber: şibhi cüm. | mübteda | başlama h. | (عُلُوًّا) üzerine matuf | nefiy h. | atıf h.

83. Bu ahiret yurdunu, yeryüzünde üstün olmak (şımarıp böbürlenmek) ve bozgunculuk istemeyen kimselere veririz (tahsis ederiz). Akibet (muhteşem son) takva sahiplerinindir. (Allah'a karşı gelmekten sakınıp korunanlarındır.)

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا ۚ وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ

Kim | getirirse | bir iyilik | Ona vardır | daha iyisi | ondan | | Kim | getirirse | kötülük

mübteda, şart ismi. | fi'lu'ş-şart; fiili mazi | car-mecrur | rabıta, haber mukaddem: şibhi c. | mübteda muahhar | car-mecrur | atıf h. | mübteda, şart ismi | fi'lu'ş-şart; fiili mazi | car-mecrur

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

(مَنْ) mübtedasının haberi: şart ve cevap cümleleri

﴿ 84 ﴾ فَلاَ يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلاَّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

karşılık verilmez | işleyen kimselere | kötülükleri | başkasıyla | şey(in karşılığından) | oldukları | yapmakta

rabıta + cevabü'ş-şart; nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari | sıla; mazi fiil cüm. | nâibi fâil, ismi mevsul | istisna h. | ikinci mef'ul, ismi mevsul | sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi: fiil cümlesi

84. Kim bir iyilik getirirse, ona daha iyisi vardır. Kim bir kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenlere, yapmakta oldukları şey(in karşılığından) başkasıyla karşılık verilmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 394 ≻

(28 / KASAS, 78 – 79 – 80 – 81):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi
(اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (قَبْلُ): (zarf) önce
(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, öldürdü(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): nesil, aynı zamanın insanları
[(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, en sıkı, daha kuvvetli (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık
[(كَثُرَ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) daha çok, en çok [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) toplama (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç
(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) hesaba çekti, sordu, istedi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen
(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجً): çıktı (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلزِّينَةُ): zinet, süs (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi
(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı (لَيْتَ): (إِنَّ)'nin kardeşlerinden) keşke
(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi
(قَارُونُ): Karun, çok büyük bir servete sahip bir zatın adı (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)
(اَلْحَظُّ ج حُظُوظٌ): pay, hisse, kısmet, kader (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce
(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket
(اَلثَّوَابُ): sevap: insanlara amellerinin karşılığı olarak rücu eden şeyler (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı
(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) iman etti, inandı, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi
[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (لَقَّى يُلَقِّي تَلْقِيَةً): (tef'il bâbı) kavuşturdu, nimetlendirdi/ hediye etti
(اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ) (ism-i fâil) sabreden, sabırlı (خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفًا ب): (yere) batırdı, göçürdü, hezimete uğrattı
(اَلدَّارُ د دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْفِئَةُ ج فِئَاتٌ): birlik, fırka, grup (نَصَرَ يَنصُرُ نَصْرًا): yardım etti
(دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında (اَلْمُنْتَصِرُ ج مُنْتَصِرُونَ): (ism-i fâil) korunan, kaçınan

(28 / KASAS, 82 – 83 – 84):

(أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) (Kâne grubundan) oldu, sabahladı (تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا): (tefa'ul bâbı) temenni, etti, ümit besledi, ülkü kurdu (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): hal, durum, mevki, mertebe, mekân, yer (اَمْسِ): dün
(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (وَيْكَأَنَّ): vay, hayret doğrusu (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): genişletti, açtı, yaydı
(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, gıda, yemek, maişet, geçim (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi
(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): daralttı, kısıtladı/ayarladı/ kadrini bildi/ gücü yetti (مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) lütufta bulundu,
nimetlendirdi/ başa kaktı/ kesti (خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفًا ب): (yere) batırdı, göçürdü, hezimete uğrattı
(أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi, kurtuluşa erdi (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son
(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi
[(عَلاَ) اَلْعُلُوُّ]: üstünlük, cebir [(فَسَدَ) اَلْفَسَادُ]: (masdar) fesad, bozgunculuk (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan
(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): iyilik, taat, hayır, güzellik
(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, zararlı
(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 395 (KASAS : 85 – 88) ≻

رَبِّي	قُلْ	إِلَى مَعَادٍ ۚ	لَرَادُّكَ	الْقُرْآنَ	عَلَيْكَ	فَرَضَ	الَّذِي	إِنَّ
Rabbim	De ki	döneceğin yere	seni döndürecektir	Kuran'ı	sana	farz kılan		Doğrusu
mübteda	emir fiili	h. cer, mecrur isim	tekid lâmı, (إِنَّ)'nin haberi	mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

﴿ 85 ﴾	مُبِينٍ	فِي ضَلَالٍ	هُوَ	مَنْ	وَ	بِالْهُدَى	جَاءَ	مَنْ	أَعْلَمُ
	apaçık	sapıklıkta bulunduğunu		kimin		doğrulukla	geldiğini	kimin	en iyi bilendir
	sıfat	haber: şibhi cümle mevsuf	mübteda	matuf, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	haber
		sıla; isim cümlesi							

85. Doğrusu Kuran'ı sana farz kılan Allah, seni döneceğin yere (Mekke'ye) döndürecektir. De ki: "Rabbim kimin doğrulukla geldiğini, kimin apaçık sapıklıkta bulunduğunu en iyi bilendir."

إِلَّا	الْكِتَابُ	إِلَيْكَ	أَنْ يُلْقَى	تَرْجُو	مَا كُنْتَ		وَ
hariç	Kitab'ın	sana	(vahy ile) bırakılmasını	ummuyordun			
istisna h. {hasr edatı da denmiştir}	nâibi fâil	car-mecrur	(تَرْجُو)'nün mef'ûlü, masdarı müevvel	muzari fiil cümlesi	(كَانَ)'nin haberi:	nefiy h., fiili mazi, ((كَانَ)'nin ismi	başlama h.

﴿ 86 ﴾	لِلْكَافِرِينَ ۖ	ظَهِيرًا	فَلَا تَكُونَنَّ	مِنْ رَبِّكَ	رَحْمَةً	
	inkarcılara	yardımcı	O halde sakın olma	Rabbi'nden	bir rahmet için (olması)	
	sıfat: şibhi cüm.	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	rabıta+ nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	(رَحْمَةً)'in sıfatı: şibhi cüm.	mef'ûlün lieclih, mevsuf	

86. Rabbi'nden bir rahmet için (olması) hariç sen, sana bu Kitab'ın (vahy ile) bırakılacağını (ulaştırılıp verileceğini) ummuyordun. O halde sakın inkarcılara yardımcı olma.

أُنْزِلَتْ	إِذْ	بَعْدَ	اللَّهِ	عَنْ آيَاتِ	لَا يَصُدُّنَّكَ		وَ
indirilmesinden		sonra	Allah'ın	ayetlerinden	sakın seni alıkoymasınlar		
meçhul fiili mazi, nâibi fâili (هي) gizli zamiri	muzafun ileyh	zaman zarfı, , muzaf	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul		atıf h.

﴿ 87 ﴾	مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۚ	لَا تَكُونَنَّ	وَ	إِلَى رَبِّكَ	ادْعُ	وَ	إِلَيْكَ
	müşriklerden	Sakın olma		Rabbine	çağır	,	sana
	(كَانَ)'nin haberi: şibhi cüm.	tekit nunu birleşmiş fiili muzari, (تَكُونَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	h. cer, mecrur isim	emir fiili	atıf h.	car-mecrur

87. Sana indirilmesinden sonra sakın seni Allah'ın ayetlerinden alıkoymasınlar. Rabbine çağır (ya da dua et), sakın müşriklerden olma.

إِلَهَ	لَا	آخَرَ ۘ	إِلَهًا	مَعَ اللَّهِ	لَا تَدْعُ	وَ
hiç bir tanrı (لَا)'nın ismi	yoktur en-nâfiye li'l-cins	başka sıfat	bir tanrıya mef'ul, mevsuf	Allah'la beraber mekan zarfı, {(إِلَهًا)'den hal ile bağlantılıdır}	dua etme nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.

وَجْهَهُ ۚ	إِلَّا	هَالِكٌ	شَيْءٍ	كُلُّ	هُوَ قف	إِلَّا
O'nun zatından	başka	yok olacaktır	şey	her	O'ndan	başka
müstesna	istisna h.	haber	muzafun ileyh	mübteda, muzaf	mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel	istisna h.{hasr edatı da denmiştir}

﴿ 88 ﴾	تُرْجَعُونَ	إِلَيْهِ	وَ	الْحُكْمُ	لَهُ
	döndürüleceksiniz	O'na	ve	Hüküm	O'na aittir
	meçhul fiili muzari+nâibi fâil	car-mecrur	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem: şibhi cümle

88. Allah'la beraber başka bir tanrıya dua etme. O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'na aittir ve O'na döndürüleceksiniz.

سورة العنكبوت (29)

(ANKEBUT (Dişi Örümcek) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 69 ayettir)

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 395 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ الٓمٓ ﴿2﴾ أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوٓا أَنْ يَقُولُوٓا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

الٓمٓ		أَحَسِبَ	النَّاسُ	أَنْ يُتْرَكُوٓا		أَنْ يَقُولُوا	آمَنَّا	وَ	هُمْ	لَا يُفْتَنُونَ			
Elif, Lam, Mim		mı zannetti	insanlar	bırakılacaklarını		demeleriyle	iman ettik			denenmeden			
hurufu mukatta		soru h., fiili mazi	fail	(حَسِبَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müevvel, masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari+naibi fâil (cemi vâvı)		takdir edilen mahzuf harfi cer ile masdarı müevvel cer mah. yani; (بِأَن يَقُولُوا) (demeleriyle)	hal vavı	fiili mazi, fail		haber, fiil cümlesi	mübteda		

1. Elif, Lam, Mim. **2.** İnsanlar, "İman ettik" demeleriyle, denenmeden bırakılacaklarını mı zannetti?

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

وَ	لَقَدْ	فَتَنَّا	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِهِمْ	فَلَيَعْلَمَنَّ	اللَّهُ
atıf h.	And olsun	denedik	kimseleri	kendilerinden önceki	Böylece elbette bilecektir	Allah
	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h., tekit (ya da yemin) lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	fail

﴿3﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

وَ	الَّذِينَ	صَدَقُوا	وَ	لَيَعْلَمَنَّ	الْكَاذِبِينَ
atıf h.	kimseleri	sadık olan		çıkaracaktır	yalancıları
	mef'ul, ismi mevsul	sıla; cüm.,fiili mazi, fail	atıf h.	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	mef'ul

3. And olsun, biz kendilerinden önceki kimseleri denedik. Böylece Allah elbette sadık olanları ve elbette yalancıları bilecektir.

﴿4﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا ۚ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ

أَمْ	حَسِبَ	الَّذِينَ	يَعْمَلُونَ	السَّيِّئَاتِ	أَنْ يَسْبِقُونَا ۚ	سَآءَ مَا	يَحْكُمُونَ
Yoksa ..mi	zannetti	kimseler	işleyen	kötülükleri	bizden kaçabileceklerini	Ne kötü	hüküm veriyorlar
atıf h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., fiili muzari+fâil	mef'ul	(حَسِبَ)'nin mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul	fail, ismi mevsul / fiili mazi	sıla; fiil cüm., fiili muzari+fâil

4. Yoksa, kötülükleri işleyen kimseler Bizden kaçıp kurtulabileceklerini mi zannetti? Ne kötü hüküm veriyorlar!

مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَآءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ

مَنْ	كَانَ	يَرْجُو	لِقَآءَ	اللَّهِ	فَإِنَّ	أَجَلَ	اللَّهِ
Kim	idiyse	umuyor	karşılaşmayı	Allah'la	hiç şüphesiz	belirttiği vakit	Allah'ın
mübteda, şart ismi	fiilü'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamir	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	cevâbü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

﴿5﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿6﴾

وَ	مَنْ	جَاهَدَ	فَإِنَّمَا	يُجَاهِدُ	لِنَفْسِهِ ۚ	إِنَّ	اللَّهَ	لَغَنِيٌّ	عَنِ الْعَالَمِينَ				
başlama h.	Kim	cihat ederse	ancak	cihat etmiş olur	kendisi için	Doğrusu	Allah	müstağnidir	alemlerden				
	mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi	cevâbü'ş-şart için rabıta, hasr edatı	fiili muzari	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim				

وَ	هُوَ	السَّمِيعُ	الْعَلِيمُ	﴿5﴾	وَ	مَنْ	جَاهَدَ						
başlama h.	O	çok iyi işitir	çok iyi bilir		başlama h.	Kim	cihat ederse						
	mübted a	haber	ikinci haber			mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi						
لَآتٍ ۖ													
gelecektir													
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, nakıs fiilin ismi faili, (ي) mahzuf													

cevabü'ş-şart, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

5. Kim Allah'la karşılaşmayı umuyorsa hiç şüphesiz, Allah'ın (bunun için belirlediği) vakit gelecektir. O çok iyi işitir, çok iyi bilir. **6.** Kim (Hak yolunda veya nefsiyle) cihat ederse, ancak kendisi için cihat etmiş olur. Doğrusu Allah, alemlerden müstağnidir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 395 ≻

(28 / KASAS, 85 – 86):

(فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا): farz kıldı/ takdir etti/ beyan etti (اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz

[(رَدَّ يَرُدُّ) اَلرَّادُّ]: (ism-i fâil) iade etti, döndürdü, geri çevirdi, reddetti, aynısıyla karşılık verdi

[(عَادَ يَعُودُ) اَلْمَعَادُ]: dönüş, dönüş yeri, dönmek (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) ümit etti, umdu

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı) bıraktı, attı/ hitap etti/ kulak verdi/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(اَلظَّهِيرُ): yardımcı, yardım eden, destekleyen, taraftar (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden

(28 / KASAS, 87 – 88):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ism-i fâil) (Allah'a) ortak koşan

(اَلْآخَرَ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki [(هَلَكَ يَهْلِكُ) اَلْهَالِكُ]: (ism-i fâil) helak olan, mahvolan (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndürdü

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): mecazen zat/ yüz/ başlangıç/ yön [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: hikmet, hüküm, kaza

≺ ANKEBUT SÛRESİ ≻

(29 / ANKEBUT, 2 – 3):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): dedi, söyledi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi, sınadı/ yaktı/ eziyet etti/ işkence etti/ fitne çıkardı (قَبْلُ): (zarf) önce (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): sadık kaldı, doğru oldu, doğru söz söyledi (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(29 / ANKEBUT, 4):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi (سَاءَ): ne kötü

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): kaçıp kurtuldu/ öne geçti/ tekaddüm etti

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti

(29 / ANKEBUT, 5 – 6):

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümit etti [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (nâkıs fiil) kavuşma, karşılaşma, bulma, rastlama

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen, vaktin sonu (اَلْآتِي ج آتُونَ): (ism-i fâil) gelen, gelici

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin, müstagni (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 396 (ANKEBUT : 7 – 14) ≻

عَنْهُمْ	لَنُكَفِّرَنَّ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	وَ	
onlardan	kesinlikle örteriz	faydalı işler	işleyen		İman eden	kimseler		
car-mecrur	(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi, fiil cümlesi	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mübteda, ismi mevsul		başlama h.

﴿7﴾ يَعْمَلُونَ	كَانُوا	الَّذِي	أَحْسَنَ	لَنَجْزِيَنَّهُمْ	وَ	سَيِّئَاتِهِمْ	
yapmakta	oldukları	şeyin	en güzeli ile	kesinlikle onları mükafatlandırırız		kötülüklerini	
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	muz. ileyh, ismi mevsul	ikinci mef'ul, muzaf	yemin (ya da tekit) lâmı,tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ul	

7. İman eden ve faydalı işler işleyenlerin kötülüklerini, kesinlikle örteriz; onları, yapmakta oldukları şeyin en güzeli ile mükafatlandırırız.

جَاهَدَاكَ	إِنْ	وَ	حُسْنًا ط	بِوَالِدَيْهِ	الْإِنْسَانَ	وَصَّيْنَا	وَ	
sana güç sarfederlerse	Eğer		güzel davranmasını	ana ve babasına	insana	tavsiye ettik		
fiilu'ş-şart; fiili mazi cezm mah. fail, mef'ul.	şart h.	başlama h.	mef'ulü mutlak nâibi	car-mecrur, muzaf, muzafun ileyh	mef'ul	fiili mazi, fail		başlama h.

فَلَا تُطِعْهُمَا ط	عِلْمٌ	بِهِ	لَكَ	لَيْسَ	مَا	بِيَ	لِتُشْرِكَ
O zaman onlara itaat etme	bilgi	hakkında	senin ..sahibi	olmadığın	şeyi	Bana	ortak koşman için
rabıta+, cevâbü'ş-şart; nehiy ve cezm h., f. muzari, mef'ul	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	car-mecrur	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	nâsih fiili mazi	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari

﴿8﴾ تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	بِمَا	فَأُنَبِّئُكُمْ	مَرْجِعُكُمْ	إِلَيَّ	
yapmakta	olduğunuz	şeyi	sonra size haber veririm	dönüşünüz	Banadır	
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla; nâsih mâzi fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul	atıf h., fiili muzari, mef'ul	mübteda muahhar	haber, mukaddem	

8. İnsana, anne ve babasına güzel davranmasını tavsiye ettik. Eğer (anne baba), senin hakkında bilgi sahibi olmadığın şeyi Bana ortak koşman için sana güç sarfederlerse (seni zorlarlarsa), bunun için çaba harcarlarsa), o zaman onlara itaat etme. Dönüşünüz Banadır. Sonra yaptıklarınızı size haber veririm.

﴿9﴾ فِي الصَّالِحِينَ	لَنُدْخِلَنَّهُمْ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	وَ	
iyilerin arasına	Kesinlikle koyarız	faydalı işler	işleyenleri		İman eden	kimseler		
harfi cer, mecrur isim	(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi, fiil cümlesi	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mübteda, ismi mevsul		başlama h.

9. İman eden ve faydalı işler işleyen kimseleri kesinlikle iyilerin arasına koyarız.

فَإِذَا أُوذِيَ	بِاللَّهِ	آمَنَّا	يَقُولُ	مَنْ	مِنَ النَّاسِ	وَ	
ezaya uğratılınca	Allah'a	iman ettik	diyen	kimseler	İnsanlardan vardır		
atıf h., şart ve zaman zarfı, meçhul fiili fiilu'ş-şart mazi	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	sıla; cüm., fiili muzari	mübteda, muahhar, ismi mevsul	haber, mukaddem, şibhi cümle		başlama h.

وَ	اللَّهِ ط	كَعَذَابِ	النَّاسِ	فِتْنَةَ	جَعَلَ	فِي اللَّهِ
	Allah'ın	azabı gibi	insanların	eziyetini	sayarlar	Allah yolunda
başlama h.	muzafun ileyh	car-mecrur muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiili mazi, faili cevâbü'ş-şart (هُوَ) gizli zamiri	harfi cer, mecrur isim

مَعَكُمْ ط	كُنَّا	إِنَّا	لَيَقُولُنَّ	مِنْ رَبِّكَ	نَصْرٌ	جَاءَ	لَئِنْ
sizinle beraberdik		Doğrusu biz	kesinlikle derler	Rabbinden	bir yardım	gelirse	
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	cevâbü'ş-şart; yemin lâmı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	fail	fiilu'ş-şart; fiili mazi.	yemin lamı, şart h.

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

﴿ 10 ﴾ الْعَالَمِينَ فِي صُدُورِ بِمَا بِأَعْلَمَ اللَّهُ لَيْسَ وَ أَ

alemlerin	sinelerinde	olanları	en iyi bilen	Allah	değil			midir
muzafun ileyh	sıla; şibhi cüm., muzaf	car-mecrur (ismi mevsul)	zaid h. cer (tekit için), (لَيْسَ)'nin haberi	(لَيْسَ)'nin ismi	fiili mazi nâsih	atıf h.		soru h.

10. İnsanlardan: "Allah'a iman ettik" diyenler vardır; ama Allah uğrunda bir ezaya uğratılınca, insanların eziyetini Allah'ın azabı gibi sayarlar. Rabbinden bir yardım gelirse, kesinlikle, "Doğrusu biz sizinle beraberdik" derler. Allah, alemlerin (herkesin) sinelerinde olanları en iyi bilen değil midir?

﴿ 11 ﴾ الْمُنَافِقِينَ لَيَعْلَمَنَّ وَ آمَنُوا الَّذِينَ اللَّهُ لَيَعْلَمَنَّ وَ

münafıkları	elbette bilecektir		inanan	kimseleri	Allah	Elbette bilecektir			
mef'ul	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	fail	yemin (ya da tekit) lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari			başlama h.

11. Allah elbette inanan kimseleri bilecektir ve elbette münafıkları de bilecektir.

وَ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا

	dediler	kimseler	inkar eden	kimselere	inanan	uyun
başlama h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; fiili mazi, fail	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm., fail	emir fiili, fail

سَبِيلَنَا وَ لْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ ط وَ مَا هُمْ

yolumuza	biz taşıyalım	sizin günahlarınızı		değildir		onlar
mef'ul	emir lamı, fiili muzari	mef'ul	i'tirad (ara cümle) h.	(لَيْسَ) amelini yapan olumsuz nâsih h.		(مَا)'nın ismi
					atıf h.	

﴿ 12 ﴾ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ ط إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

yüklenecek	günahlarından	hiçbir şeyi	Şüphesiz ki onlar		yalancıdırlar
zaid harfi cer (tekid için), (مَا)'nın haberi	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

12. İnkar eden kimseler inananlara: "Siz bizim yolumuza uyun, sizin günahlarınızı biz taşıyalım" derler. (Halbuki) onların günahlarından hiçbir şey yüklenecek değillerdir. Şüphesiz ki onlar yalancıdırlar.

وَ لَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَ أَثْقَالاً مَعَ أَثْقَالِهِمْ ذ وَ

yüklenecekler		kendi ağırlıklarını	ve	daha nice ağırlıkları	kendi ağırlıklarıyla beraber	
yemin (veya tekid) lâmı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari.	başlama h.	mef'ul	atıf h.	matuf	mekan zarfı	atıf h.

﴿ 13 ﴾ لَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ع

sorulacaklardır	günü	kıyamet	şeylerden	oldukları	uydurmakta
yemin (ya da tekid) lâmı, tekit nunu birleşmiş meçhul fiili muzari, mahzuf cemi vavı nâibi fail	zaman zarfı,, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

13. Kendi ağırlıklarını ve kendi ağırlıklarıyla beraber daha nice ağırlıkları yüklenecekler ve uydurmakta oldukları şeylerden kıyamet günü sorulacaklardır.

وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

And olsun ki	gönderdik	Nuh'u	milletine	kaldı	içlerinde	bin	yıl
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	h. cer, mecrur isim	atıf h., f. mazi	car-mecrur	(لَبِثَ) ile bağlantılı zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh
atıf h.							

﴿ 14 ﴾ إِلاَّ خَمْسِينَ عَامًا ط فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَ هُمْ ظَالِمُونَ

hariç	elli	yıl	sonunda onları yakaladı	tufan	hal vavı	onlar	zulmederlerken
istisna h.	müstesna	temyiz	atıf h., fiili mazi, mef'ul	fail		mübteda	haber

14. And olsun ki, Nuh'u milletine gönderdik; içlerinde elli yılı hariç bin sene (dokuz yüz elli yıl) kaldı. Sonunda onlar zulmederlerken, tufan onları yakaladı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 396 ≻

(29 / ANKEBUT, 7 – 8):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) (günahları) sildi, örttü

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

[اَلْأَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ)]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (وَصَّى يُوَصِّي تَوْصِيَةً): (tef'il bâbı) tavsiye etti/ vasiyet etti

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْوَالِدَانِ – اَلْوَالِدَيْنِ): anababa, ebeveyn [اَلْحُسْنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ)]: hissi ya da manevi güzellik

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(29 / ANKEBUT, 9 – 10 – 11):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan [اَلنَّصْرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ)]: yardım, zafer

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) eziyet etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, hükmetti, yarattı

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitneye sebep olan/ fitne/ eziyet/ imtihan/ harp/ günah/ bela (جَاءَ يَجِيئُ مَجِيئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine [اَلْأَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha çok bilen

(اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): münafık, ikiyüzlü

(29 / ANKEBUT, 12):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi, mürted oldu

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): yüklendi/ kaldırdı/ taşıdı/ bindirdi/ taşıttı/ gebe kaldı

(اَلْخَطِيئَةُ ج خَطَايَا): kasdi işlenen suç, günah (اَلْحَامِلُ ج حَامِلُونَ): (ism-i fâil) yüklenen

[اَلشَّيْئُ (شَاءَ يَشَاءُ)]: (masdar) şey, dileme (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(29 / ANKEBUT, 13 – 14):

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi/ taşıttı (اَلثَّقَلُ ج اَثْقَالٌ): ağır yük, ağırlık (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu/ iftira etti, düzdü

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ yerleşti/ gecikti, durdu (اَلْأَلْفُ ج اَلَافٌ): bin (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, yıl/ kıtlık, kuraklık

(اَلْخَمْسُونَ – اَلْخَمْسِينَ): elli (اَلْعَامُ ج اَعْوَامٌ): sene, yıl (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): cezalandırdı/ helak etti / aldı/ yakaladı/ tuttu

(اَلطُّوفَانُ): tufan, koyu karanlık, salgın, büyük afet, sel felaketi (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 397 (ANKEBUT : 15 – 23)

﴿ 15 ﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَ أَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَ وَجَعَلْنَاهَآ آيَةً لِلْعَالَمِينَ

kurtardık	ve	ashabını		gemi	ve	bunu kıldık	bir ibret	alemlere
atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	(أَنْجَيْنَاهُ)'nun mef'ulüne matuf		muz. ileyh	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	ikinci mef'ul	(آيَةً)'nin sıfatı; şibhi cümle

15. Fakat Biz, onu (Nuh'u) ve gemi ashabını kurtardık ve bunu dünyalara bir ibret kıldık.

وَ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ

Allah'a	kulluk edin	milletine	dedi	Bir zaman	İbrahim'i	
mef'ul	emir fiili, fail	car-mecrur (muzaf+ muz.ileyh)	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı	(اذكر) (zikret) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	başla-ma h.

﴿ 16 ﴾ وَ اتَّقُوهُ ط ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

O'ndan sakının	İşte bu	daha hayırlıdır	sizin için	eğer	olsanız	biliyor	
emir fiili, fail, mef'ul	mübteda işaret ismi	haber	car-mecrur	şart h.	fiilu"ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi fiil cümlesi.	
atıf h.							

16. İbrahim'i (de an). Milletine: "Allah'a kulluk edin, O'ndan sakının; Eğer bilirseniz işte bu sizin için daha hayırlıdır " dedi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَ تَخْلُقُونَ إِفْكًا ط

ancak	tapıyorsunuz	bırakıp	Allah'ı	putlara	,	uyduruyorsunuz	iftira
hasr edatı	fiili muzari+ fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul	atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul

إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ

Doğrusu	taptıklarınızın		başka	Allah'tan	güçleri yetmez
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَ

size	rızık vermeye	O halde arayın	katında	Allah	rızkı	ve
car-mecrur	mef'ul	rabıta, emir fiili, fail,	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul	atıf h.

﴿ 17 ﴾ اعْبُدُوهُ وَ اشْكُرُوا لَهُ ط إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

O'na kulluk edin	atıf h.	şükredin	O'na	O'na		döndürülürsünüz
emir fiili, fail, mef'ul		emir fiili, fail	car-mecrur	car-mecrur, (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır		meçhul fiili muzari+fâil

وَ إِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ط

Eğer	yalanlıyorsanız	yalanlamıştı		ümmetler	sizden önceki	
şart h.	fiilu'ş-şart; muzari fiil +fâil	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	cevâbü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fail	harfi cer, zarf ismi (muzaf+ muz.ileyh)	
atıf h.						

﴿ 18 ﴾ وَ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

	değildir	Peygambere düşen	başkası	tebliğden	apaçık
başlama h.	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	istisna h.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

18. Eğer siz Peygamberi yalanlıyorsanız, sizden önceki ümmetler de yalanlamıştı. Peygambere düşen, apaçık tebliğden başkası değildir.

أَ وَ لَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ

mi		görmediler	nasıl	başlıyor	Allah	yaratmaya
soru h.	atıf h.	nefiy ve cezm h, fiili muzari, fail	hal, soru ismi	fiili muzari	fail	mef'ul

﴿ 19 ﴾ يَسِيرٌ عَلَى اللَّهِ ذٰلِكَ إِنَّ يُعِيدُهُ ط ثُمَّ

kolaydır | Allah'a | bu | Doğrusu | onu döndürüp tekrar ediyor | sonra
(إِنَّ)'nin haberi | harfi cer, mecrur isim | (إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi | tekid ve nasb h. | fiili muzari, mef'ul | atıf h.

19. Allah'ın yaratmaya nasıl başladığını, sonra onu döndürüp tekrar ettiğini görmediler mi? Doğrusu bu Allah'a kolaydır.

الْخَلْقَ بَدْأَ كَيْفَ فَانْظُرُوا فِي الْأَرْضِ سِيرُوا قُلْ

yaratmaya | başladığını | nasıl | ve bakın | yeryüzünde | yürüyüp dolaşın | De ki
mef'ul | fiili mazi | hal, soru ismi | atıf h., emir fiili, fail | harfi cer, mecrur isim | emir fiili, fail | emir fiili

اللَّهَ إِنَّ الْآخِرَةَ ط النَّشْأَةَ يُنْشِئُ اللَّهُ ثُمَّ

Allah | Doğrusu | ahiret | dirilişini | yaratır | Allah | sonra
(إِنَّ)'nin ismi | tekid ve nasb h. | sıfat | mef'ulü mutlak nâibi | haber, muzari fiil cümlesi | mübteda | atıf h.

وَ يَشَآءُ مَنْ يُعَذِّبُ ﴿ 20 ﴾ قَدِيرٌ ج شَيْءٍ كُلِّ عَلَى

, | Dilediği | kimseye | azab eder | | Kadir'dir | her şeye
atıf h. | sıla; muzari fiil cüm. | mef'ul, ismi mevsul | fiili muzari | | (إِنَّ)'nin haberi | muzafun ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf

﴿ 21 ﴾ تُقْلَبُونَ إِلَيْهِ وَ يَشَآءُ ج مَنْ يَرْحَمُ

çevrileceksiniz | O'na | | dilediği | kimseye | merhamet eder
meçhul fiili muzari+ nâibi fail | car-mecrur, (تُقْلَبُونَ) ile bağlantılıdır | atıf h. | sıla; muzari fiil cüm. | mef'ul, ismi mevsul | fiili muzari

20-21. De ki: "Yeryüzünde gezip yürüyün ve Allah'ın yaratmaya nasıl başladığına bakın. Sonra Allah (aynı şekilde) ahiret dirilişini yaratır. Doğrusu Allah her şeye Kadir'dir. Dilediği kimseye azab eder, dilediği kimseye merhamet eder. O'na çevrileceksiniz.

فِي السَّمَآءِ ذ وَ لَا فِي الْأَرْضِ بِمُعْجِزِينَ أَنْتُمْ مَآ وَ

gökte | ne de | | yeryüzünde | asla aciz bırakıcılar | Siz | değilsiniz |
harfi cer, mecrur isim | nefiy h. | atıf h. | harfi cer, mecrur isim | :zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi | (مَا)'nin ismi | (لَيْسَ)'ye benzeyen (مَا) nâsih h. | başla-ma h.

﴿ 22 ﴾ نَصِيرٍ ع وَ لَا وَ مِنْ وَلِيٍّ اللَّهِ مِنْ دُونِ لَكُمْ مَا وَ

yardımcı(nız) | olmaz | ve | bir dost | Allah'tan | başka | sizin için | yoktur |
(وَلِيٍّ)'e matuf | nefiy h. | atıf h. | zaid harfi cer, mübteda muahhar | muz. ileyh | h. cer, mecrur isim, muzaf | haber mukaddem, şibhi cümle | nefiy h. | atıf h.

22. Siz ne yeryüzünde ve ne de gökte Allah'ı aciz bırakacaklar değilsiniz. Sizin için Allah'tan başka bir dost yoktur ve yardımcı(nız da) olmaz.

لِقَآئِهِ وَ اللَّهِ بِآيَاتِ كَفَرُوا الَّذِينَ وَ

O'na kavuşmayı | ve | Allah'ın | ayetlerini | inkar eden | kimseler |
(آيَاتِ)'ye matuf | atıf h. | muz. ileyh | car-mecrur, muzaf | sıla; mazi fiil cüm., fail | mübteda, ismi mevsul | başlama h.

﴿ 23 ﴾ أَلِيمٌ عَذَابٌ لَهُمْ أُولٰئِكَ وَ مِنْ رَحْمَتِي يَئِسُوا أُولٰئِكَ

acı veren | azap | onlar içindir | İşte | | Benim rahmetimden | ümit kesmişlerdir | işte onlar
sıfat | mübteda muahhar, mevsuf | haber mukaddem; şibhi cümle | mübteda, işaret ismi | atıf h. | harfi cer, mecrur isim | (أُولٰئِكَ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi | mübteda, işaret ismi

(أُولٰئِكَ) mübtedasının haberi; (الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi

23. Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkar eden kimseler, işte onlar Benim rahmetimden ümit kesmişlerdir. İşte acı veren azap onlar içindir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 397 ≻

(29 / ANKEBUT, 15 – 16 – 17):

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (if'al bâbı) kurtardı (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş, sıkı dost (اَلسَّفِينَةُ ج سُفُنٌ): gemi
(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ibret, mucize, açık alamet
(اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile topluluk
(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi
(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr (اَلْوَثَنُ ج اَوْثَانٌ): put
(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı [(اَفَكَ يَأْفِكُ) اَلْإِفْكُ]: iftira, yalan söyleme (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, geçim, maişet, yemek
(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu (عِنْدَ): (zarf) ya'nında, katında (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti
(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

(29 / ANKEBUT, 18 – 19):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı (اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber
(قَبْلَ): (zarf) önce (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, isal, iblağ
[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü
(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (أَبْدَأَ يُبْدِئُ إِبْدَاءً): (if'al bâbı) yoktan (önceden numune olmaksızın) yarattı
[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratma, yaratılış, halk, icat (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti
(اَلْيَسِيرُ): kolay, küçük, önemsiz miktarda

(29 / ANKEBUT, 20):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü
(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ bildi/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ döndü/ yöneldi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde
(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz'el lam) başladı, ilk önce yaptı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: halk, yaratılış, yaratma, yaratılmış
(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) teşkil etti, icad etti, yarattı/ kaldırdı/ hazır etti (اَلْأَنْشَأَةُ الْآخِرَةُ): öldükten sonra dirilme, ahiret hayatı
[(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْءُ]: (masdar) şey, dileme, isteme [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: kudreti büyük, gücü sonsuz

(29 / ANKEBUT, 21 – 22 – 23):

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap etti, işkence etti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi
(رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı (قَلَبَ يَقْلِبُ قَلْبًا): döndürdü, çevirdi, iade etti
[(اَعْجَزَ يُعْجِزُ) اَلْمُعْجِزُ]: (ism-i fâil) aciz bırakan (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr
(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın, yardımcı [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever
(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, tasdik etmedi, mürted oldu (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, ibret, mucize
[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma, karşılaşma, karşılama (يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا): ümidi kesti/ bildi, anladı
(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 398 (ANKEBUT : 24 – 30) ≻

فَمَا كَانَ	جَوَابَ	قَوْمِهِ	إِلَّا	أَنْ قَالُوا	اقْتُلُوهُ	أَوْ	حَرِّقُوهُ
olmadı	cevabı	milleti'nin	başkası	demekten	Onu öldürün	yahut	yakın onu
atıf h., nefiy h., fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, muzafun ileyh	istisna h.	(كَانَ)'nin ismi; masdar h., fiili mazi, fail	emir fiili, fail, mef'ul	atıf h.	emir fiili, fail, mef'ulün bih

﴿ 24 ﴾	يُؤْمِنُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	مِنَ النَّارِ ط	اللّٰهُ	فَأَنْجَاهُ
	inanan	bir toplum için	dersler	bunda vardır	Doğrusu	ateşten	Allah	Fakat onu kurtardı
	sıfat; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	h. cer, mecrur isim	fail	atıf h., fiili mazi , mef'ul

24. (İbrahim'in uyarısına karşı) milletinin cevabı: "Onu öldürün yahut yakın onu" demekten başkası olmadı. Fakat Allah onu ateşten kurtardı. Doğrusu bunda, inanan bir toplum için dersler vardır.

أَوْثَانًا لا	اللّٰهِ	مِنْ دُونِ	اتَّخَذْتُمْ	إِنَّمَا	قَالَ	وَ
putları	Allah'ı	bırakıp	edindiniz	sadece	demişti	
mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail.	hasr edatı	fiili mazi	başlama h.

الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	ثُمَّ	الدُّنْيَا ج	فِي الْحَيَاةِ	بَيْنِكُمْ	مَوَدَّةَ
kıyamet	günü	Sonra	Dünya	hayatında	aranızdaki	sevgiden dolayı
muzafun ileyh	zaman zarfı muzaf	atıf h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	muz. ileyh	mef'ûlün li eclih, muzaf

بَعْضًا ز	بَعْضُكُمْ	يَلْعَنُ	وَ	بِبَعْضٍ	بَعْضُكُمْ	يَكْفُرُ
bir kısmına	bir kısmınız	lanet okur		bazısını	bazınız	inkar eder
mef'ul	fail	fiili muzari	atıf h	car-mecrur	fail	fiili muzari

﴿ 25 ﴾	مِنْ نَاصِرِينَ ق	لَكُمْ	مَا	وَ	النَّارُ	مَأْوَاكُمُ	وَ
	yardımcılar	size ait	yoktur		ateştir	Varacağınız yer	
	zaid harfi cer, mübteda, muahhar	haber mukaddem; şibhi cümle	nefiy h.	atıf h.	haber	mübteda	atıf h.

25. (İbrahim şöyle) demişti: "Allah'ı bırakıp dünya hayatında, aranızdaki sevgi dolayısıyla putları (muhabbet vesilesi) edindiniz. Sonra kıyamet günü, bazınız bazınızı inkar eder, ve (karşılıklı) bir kısmınız diğer kısım için lanet okur. Varacağınız yer ateştir; yardımcılarınız da yoktur."

مُهَاجِرٌ	إِنِّي	قَالَ	وَ	لُوطٌ م	لَهُ	فَآمَنَ
hicret ediyorum	Doğrusu ben	dedi	ve	Lut	ona	Bunun üzerine inandı
(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin isni	fiili mazi	başlama h.	fail	car-mecrur	atıf h., :fiili mazi

﴿ 26 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	هُوَ	إِنَّهُ	إِلَى رَبِّي ط
	Hakim'dir	Aziz'dir	O	Doğrusu	Rabbime
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim.

26. Bunun üzerine Lut ona inandı ve İbrahim "Doğrusu ben Rabbime hicret ediyorum, doğrusu O Aziz'dir (çok güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır)" dedi.

وَ	يَعْقُوبَ	وَ	إِسْحٰقَ	لَهُ	وَهَبْنَا	وَ
atıf h.	Yakub'u	ve	İshak'ı	ona	bahşettik	
	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

آتَيْنَاهُ	وَ	الْكِتَابَ	وَ	النُّبُوَّةَ	فِي ذُرِّيَّتِهِ	جَعَلْنَا
ona verdik		Kitab'ı	ve	peygamberliği	onun zürriyetinde	kıldık
fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail

﴿ 27 ﴾ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا ۚ وَ إِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

mükafatını	dünyada	atıf h.	doğrusu o	ahirette de	iyilerdendir
ikinci mef'ul	harfi cer, mecrur isim		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

27. Ona (İbrahim'e) İshak'ı ve Yakub'u bahşettik. Kitap ve peygamberliği onun zürriyetinde kıldık. Ona mükafatını dünyada verdik; doğrusu o ahirette de iyilerdendir.

وَ لُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ

atıf h.	Lut'u (da zikret) (اذكر) (zikret, an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı, muzaf	demişti muzafun ileyh, mazi fiil cüm.	milletine car-mecrur	Doğrusu siz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	yapıyorsunuz tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

﴿ 28 ﴾ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ

hayasızlığı	sizden önce yapmadığı		hiç kimsenin :zaid harfi cer, fail	alemlerden harfi cer, mecrur isim
mef'ul	car-mecrur fiili mazi ,mef'ul	nefiy h.		

28. Lut'u (da an, zikret), milletine (şöyle) demişti: "Doğrusu siz dünyalarda hiç kimsenin sizden önce yapmadığı bir hayasızlığı yapıyorsunuz."

أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَ تَقْطَعُونَ السَّبِيلَ

mi soru h.	Doğrusu siz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ism	yaklaşıyorsunuz tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	Erkeklere mef'ul	, atıf h.	kesiyorsunuz fiili muzari+fâil	yol mef'ul

وَ تَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ ۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ

atıf h.	yapıyorsunuz fiili muzari+ fâil	toplantı-larınızda h. cer, mecrur isim	fena şeyler mef'ul	Buna karşılık olmadı atıf h., nefiy h., fiili mazi nâsih	cevabı (كَانَ)'nin mukaddem haberi, muzaf	milletinin muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf, muzafun ileyh

﴿ 29 ﴾ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

başkası istisna h.	demekten (كَانَ)'nin muahhar ismi; masdar h., fiili mazi,:fail	bize getir emir fiili, mef'ul	azabını car-mecrur, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh	şart h.	idiysen cevabı mahzuf fiilü'ş-şart; nâsih fiili (كَانَ)'nin ismi	Doğru sözlülerden (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle

29. "Doğrusu siz erkeklere mi yaklaşıyorsunuz, yol kesiyor ve toplantılarınızda fena şeyler (mi) yapıyorsunuz?" Buna karşılık milletinin cevabı: "Doğru sözlülerden isen bize Allah'ın azabını getir" demekten başkası olmadı.

﴿ 30 ﴾ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ۝

dedi fiili mazi	Rabbim nida harfi mahzuf münada, muzaf.	bana yardım et emir fiili, nunu vikaye mef'ulün bih	topluluğa karşı harfi cer, mecrur isim, mevsuf	Bozguncu sıfat

30. (Lut:) "Rabbim! Bozguncu topluluğa karşı bana yardım et" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 398 ≻

(29 / ANKEBUT, 24):

(اَلْجَوَابُ ج اَجْوِبَةٌ): cevap verme, icabet (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (حَرَّقَ يُحَرِّقُ تَحْرِيقًا): (tef'il bâbı) yaktı

(أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (if'al bâbı) kurtardı (اَلْآيَةُ ج لآيَاتٌ): ayet, açık alamet, ibret, mucize (آمَنَ يُؤْمِنُ): inandı, iman etti

(29 / ANKEBUT, 25):

(بَعْضُ): bir kısım, bazı, birkaç (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلْوَثَنُ ج اَوْثَانٌ): put

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr [(وَدَّ يَوَدُّ) اَلْمَوَدَّةُ]: muhabbet, sevgi (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı (يَوْمُ الْقِيَامَةِ): kıyamet günü [(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَأْوَى]: sığınak, barınak

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi, mürted oldu (اَلنَّاصِرُ ج نَاصِرُونَ): (ism-i fâil) yardımcı, yardımeden

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): sövüp saydı, lanet etti, beddua etti, rahmetinden uzaklaştırdı (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(29 / ANKEBUT, 26):

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[(هَاجَرَ يُهَاجِرُ) اَلْمُهَاجِرُ]: (ism-i fâil) hicret eden, göç eden

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetle iş yapan, hakim, hikmetli sağlam, muhkem

(29 / ANKEBUT, 27 – 28):

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): hibe etti, bağışladı (اَلآخِرَةُ): ahiret, son (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (اَلنُّبُوَّةُ): nübüvvet, peygamberlik (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلْاَحَدُ): bir, tek

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (burada yaptı manasında)

(اَلْفَاحِشَةَ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik, çirkef

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): önce gelip geçti, takaddüm etti, öne geçti/ kaçıp kurtuldu (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(29 / ANKEBUT, 29 – 30):

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (yaptı manasında) (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلسَّبِيلُ): açık ve geniş yol

(قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): (yol) kesti, arkasını kesti, helak etti/ kat etti, geçti/ kötülük etti/ boğdu/ astı

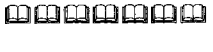
(اَلنَّادِي): meclis, toplantı [(أَنْكَرَ) اَلْمُنْكَرُ]: (ism-i mef'ûl) kötülük, çirkin karşılanan/ mimli masdar: beğenmeme, kötüleme

(اَلْجَوَابُ ج اَجْوِبَةٌ): cevap verme, icabet (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü, doğru olan

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk

(اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) ifsad eden, bozan, fesad çıkaran



≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 399 (ANKEBUT : 31 – 38) ≻

وَ	لَمَّا جَآءَتْ	رُسُلُنَآ	إِبْرَاهِيمَ	بِالْبُشْرَىٰ	قَالُوٓا	إِنَّا
başla-ma h.	geldikleri zaman şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi	Elçilerimiz fail	İbrahim'e mef'ul	müjde ile car-mecrur	dediler fiili mazi, fail	Biz tekid ve nasb h, (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 31 ﴾	ظَالِمِينَ ۚ	كَانُوا	أَهْلَهَا	إِنَّ	الْقَرْيَةِ ۚ	هَٰذِهِ	اَهْلِ	مُهْلِكُوٓ
	zalim kimselerdir (كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	ora'nin halkı (إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	kasaba (هَٰذِهِ) den bedel	bu muz. ileyh	halkının muzafun ileyh, , sonraki isim için tekrar muzaf	helak edicileriyiz (إِنَّ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi

31. Elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldikleri zaman: "Biz bu kasaba halkının helak edicileriyiz, şüphesiz onun halkı zalim kimseler olmuşlardır" dedi.

فِيهَا	بِمَنْ	أَعْلَمُ	نَحْنُ	قَالُوا	لُوطًا ۖ	فِيهَا	إِنَّ	قَالَ
orada sıla; şibhi cüm.	olan kimseleri harfi cer, ismi mevsul	daha iyi biliriz haber	Biz mübteda.	dediler fiili mazi, fail	Lut (إِنَّ)'nin muahhar ismi	orada vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	doğrusu tekid ve nasb h.	dedi fiili mazi

﴿ 32 ﴾	مِنَ الْغَابِرِينَ	كَانَتْ	امْرَأَتَهُ ۙ	إِلَّا	أَهْلَهُ	وَ	لَنُنَجِّيَنَّهُ
	geride kalanlardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	olacak fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هى) gizli zamiri	karısı müstesna	dışında istisna h.	ailesini (لَنُنَجِّيَنَّ)'nin mef'ulüne matuf	ve atıf h.	onu kurtaracağız yemin (ya da tekid) lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul

32. (İbrahim:) "Doğrusu orada Lut var" dedi, elçiler: "Biz orada olan kimseleri daha iyi biliriz; kesinlikle biz onu ve geride kalanlardan olacak karısı dışında ailesini kurtaracağız" dediler.

وَ	لَمَّا	أَنْ	جَآءَتْ	رُسُلُنَا	لُوطًا	سِيٓءَ	بِهِمْ
başla-ma h.	geldiği zaman şart ve zaman zarfı	zaid h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	Elçilerimiz fail	Lut'a mef'ul	kötüleşti cevâbü'ş-şart; meçhul fiili mazi	onlar dolayısıyla nâibi fail; şibhi cümle

وَ	ضَاقَ	بِهِمْ	ذَرْعًا	وَ	قَالُوا	لَا تَخَفْ	وَ	لَا تَحْزَنْ ۖ قف	إِنَّا
ve atıf h.	daraldı fiili mazi,	onlar dolayısıyla car-mecrur	güç bakımından temyiz	atıf h.	dediler fiili mazi, fail	Korkma nehiy ve cezm h., fiili muzari	ve atıf h.	üzülme nehiy ve cezm h., fiili muzari	Şüphesiz ki biz tekid ve nasb h, (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 33 ﴾	مِنَ الْغَابِرِينَ	كَانَتْ	امْرَأَتَكَ	إِلَّا	أَهْلَكَ	وَ	مُنَجُّوكَ
	geride kalanlardan (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	olan fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هى) gizli zamiri	karın müstesna.	hariç istisna h.	aileni (نُنَجِّي) (kurtarırız) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	ve atıf h.	Seni kurtaracağız (إِنَّ)'nin haberi,

(امْرَأَتَكَ)'den hal; fiil cüm.

33. Elçilerimiz Lut'a geldiği zaman, onlar dolayısıyla kötüleşti (fenasına gitti); onlar dolayısıyla güç bakımından daraldı (gelenlere saldırırlar diye telaşlandı ve çok sıkıldı). Ona, "Korkma ve üzülme, şüphesiz ki biz seni ve geride kalanlardan olan karın hariç, aileni kurtaracağız.. " dediler.

مِنَ السَّمَآءِ	رِجْزًا	الْقَرْيَةِ	هَٰذِهِ	عَلَىٰٓ أَهْلِ	مُنْزِلُونَ	إِنَّا
gökten harfi cer, mecrur isim	bir ceza mef'ul	kasaba (هَٰذِهِ) den bedel	bu muzafun ileyh, işaret ismi	halkına harfi cer, mecrur isim, muzaf	indireceğiz (إِنَّ)'nin haberi	Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 34 ﴾ يَفْسُقُونَ — كَانُوا — بِمَا

fasıklık yapmakta — olmaları — sebebiyle

(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi — sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi — harfi cer, ismi mevsul

34. Doğrusu biz bu kasaba halkına fasıklık yapmakta olmaları sebebiyle gökten bir ceza indireceğiz" dediler.

﴿ 35 ﴾ يَعْقِلُونَ — لِقَوْمٍ — بَيِّنَةً — آيَةً — مِنْهَا — تَرَكْنَا — وَ لَقَدْ

akleden — bir toplum için — apaçık — bir işareti — ondan — Biz bıraktık — And olsun ki

(قَوْمٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi — car-mecrur, mevsuf — sıfat — mef'ul, mevsuf — car-mecrur — fiili mazi, fail — yemin cevabı lâmı, tahkik h. — atıf h.

35. And olsun ki, Biz, akleden bir toplum için ondan (bu kasabadan) apaçık bir işareti (kalıntı veya izi) geride bıraktık.

وَ — إِلَى مَدْيَنَ — أَخَاهُمْ — شُعَيْبًا — فَقَالَ — يَا قَوْمِ — اعْبُدُوا — اللَّهَ — وَ

, — Medyen (halkın)a — kardeşleri — Şuayb'ı — Bunun üzerine dedi — Ey kavmim — kulluk edin — Allah'a — ,

başlama h. — harfi cer, mecrur isim — (ارسلنا) (gönderdik) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü — bedel — atıf h., fiili mazi — nida h., münada — emir fiili, fail — mef'ul — atıf h.

﴿ 36 ﴾ مُفْسِدِينَ — فِي الْأَرْضِ — لَا تَعْثَوْا — وَ — الْآخِرَ — الْيَوْمَ — ارْجُوا

bozgunculuk yaparak — Yeryüzünde — karışıklık çıkarmayın — ahiret — gününü — umut edin

hal — harfi cer, mecrur isim — nehiy ve cezm h., fiili muzari fail — atıf h. — sıfat — mef'ul, mevsuf — emir fiili, fail

36. Medyen halkına kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik). Bunun üzerine O, "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, ahiret gününü umut edin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın" dedi.

﴿ 37 ﴾ جَاثِمِينَ — فِي دَارِهِمْ — فَأَصْبَحُوا — الرَّجْفَةُ — فَأَخَذَتْهُمُ — فَكَذَّبُوهُ

yerle bir — diyarlarında — oldular — bir sarsıntı — Bu yüzden onları yakaladı — Fakat onu yalanladılar

(أَصْبَحَ)'nın haberi — harfi cer, mecrur isim — atıf h., fiili mazi, nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi — fail — atıf h., fiili mazi, mef'ul — atıf h., fiili mazi, fail

37. Fakat onu yalanladılar. Bu yüzden onları bir sarsıntı yakaladı ve diyarlarında yerle bir oldular.

وَ — عَادًا — وَ — ثَمُودَ — وَ — قَدْ — تَبَيَّنَ

Ad'ı — ve — Semud'u — matuf — atıf h. — belli olmaktadır — tahkik h. — fiili mazi

(اهلكنا) (helak ettik) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü — başlama h.

لَكُمْ — مِنْ مَسَاكِنِهِمْ (قف) — وَ — زَيَّنَ — لَهُمُ — الشَّيْطَانُ — أَعْمَالَهُمْ

size — meskenlerinden — başla-ma h. — güzel gösterdi — kendilerine — Şeytan — işlerini

car-mecrur — h. cer, mecrur isim — fiili mazi — car-mecrur — fail — mef'ul

﴿ 38 ﴾ فَصَدَّهُمْ — عَنِ السَّبِيلِ — وَ — كَانُوا — مُسْتَبْصِرِينَ

böylece onları alıkoydu — yoldan — halde — oldukları — bakıp görebilecek kişiler

atıf h., fiili mazi, mef'ul, muttasıl zamir nasb mah. — harfi cer, mecrur isim — hal vavı — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi — (كَانَ)'nin haberi

hal; fiil cümlesi

38. Ad ve Semud'u (onların halkını da helak ettik). (Onların durumu) size meskenlerinden (oturdukları yerlerden) belli olmaktadır. Şeytan kendilerine, işlerini güzel gösterdi; böylece bakıp görebilecek kişiler oldukları halde onları (doğru) yoldan alıkoydu.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 399 ≻

(29 / ANKEBUT, 31 – 32 – 33):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْبُشْرَى): müjde
(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [(أَهْلَكَ يُهْلِكُ) اَلْمُهْلِكُ]: (ism-i fâil) felakete uğratıcı, helak edici
(اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ mecazen belde halkı
(اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen
(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْإِمْرَأَةُ): karı, hanım
(اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ism-i fâil) geride kalan, duran veya helak olan (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber
(جَاءَ يَجِيئُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (سَاءَ يَسُوءُ سَوْءًا): (ecvef fiil, mehmuz'el ayn) üzdü, kötüleşti, hoşa gitmedi
(ضَاقَ يَضِيقُ ضَيْقًا ب : (ecvef fiil) aciz kaldı/ daraldı/ sıkıştı (اَلذَّرْعُ): güç, kabiliyet/ mikdar, uzunluk, boy
(ضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا): gücü yetmedi, sıkıştı, telaşlandı, takatı kesildi (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi
(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi
(اَلْمُنَجِّي ج مُنَجُّونَ): (ism-i fâil) kurtarıcı (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْإِمْرَأَةُ): karı, hanım, kadın
(اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ism-i fâil) geride kalan, duran veya helak olan

(29 / ANKEBUT, 34 - 35):

(اَلْمُنْزِلُ ج مُنْزِلُونَ): (ism-i fâil) indiren (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ mecazen belde halkı
(اَلرِّجْزُ): ceza (Allah tarafından verilen) kir, pislik, murdarlık (اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَتٌ): gök, gökyüzü, sema
(فَسَقَ يَفْسُقُ فِسْقًا): fasıklık yaptı, isyankarlık etti, açıktan açığa günah işledi
(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, ibret, mucize (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk
(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(29 / ANKEBUT, 36 - 37 – 38):

(مَدْيَنُ): medyen halkı (اَلْاَخُ ج اَخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi
(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti,kulluk etti (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümit etti
(اَلْيَوْمُ الْآخِرُ): ahiret günü (عَثِيَ يَعْثَى عُثِيًّا): (nâkıs fiil) asayişi bozdu, karışıklık çıkardı, bozgunculuk etti
(اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi, ülke (اَلْمُفْسِدُ ج مُفْسِدُونَ): (ism-i fâil) ifsad eden, bozan, fesad çıkaran
(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): helak etti/ cezalandırdı/ ilzam etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu
[(رَجَفَ يَرْجُفُ) اَلرَّجْفَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) sarsılış, sarsıntı (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) sabahladı, oldu
(اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْجَاثِمُ ج جَاثِمُونَ): yere bitişik olan, yere yapışıp kalan
(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet yeri, mesken
(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) süsledi, güzelleştirdi, tezyin etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol
(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı
(اَلْمُسْتَبْصِرُ ج مُسْتَبْصِرُونَ): (ism-i fâil) istidlal ve bakış ile hak ve batılı birbirinden temyiz edebilen akıl sahibi kişi

≺ CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 400 (ANKEBUT : 39 – 45) ≻

وَ	قَارُونَ	وَ	فِرْعَوْنَ	وَ	هَامَانَ	وَ	لَقَدْ	جَآءَهُمْ
	Karun'u	,	Firavun'u	ve	Haman'ı		And olsun ki	onlara gelmişti
atıf h.	(عَادًا)'a matuf	atıf h.	(قَارُونَ)' a matuf	atıf h.	(قَارُونَ)'a matuf	atıf h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, mef'ul

﴿ 39 ﴾	سَابِقِينَ ۚ	مَا كَانُوا	وَ	فِي الْأَرْضِ	فَاسْتَكْبَرُوا	بِالْبَيِّنَاتِ	مُوسَى
	kaçıp kurtulamazlardı			yeryüzünde	büyüklük taslamışlardı	apaçık belgelerle	Musa
	(كَانَ)'nin haberi	nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	harf, cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	car-mecrur	fail

39. Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı (da helak ettik). And olsun ki onlara Musa apaçık belgelerle gelmişti de onlar yeryüzünde büyüklük taslamışlardı. (Halbuki azabdan) kaçıp kurtulamazlardı.

عَلَيْهِ	أَرْسَلْنَا	مَنْ	فَمِنْهُمْ	بِذَنْبِهِ ۚ	أَخَذْنَا	فَكُلًّا
kendisine	gönderdiğimiz	kimseler	Onlardan vardır	günahı sebebiyle	yakaladık	Böylece herbirini
car-mecrur	sıla; fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	atıf h., haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	fiili mazi, fail	başlama h., mukaddem mef'ul

مَنْ	مِنْهُمْ	وَ	الصَّيْحَةُ ۚ	أَخَذَتْهُ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ	حَاصِبًا ۚ
kimseler	Onlardan var		çığlığın	kendisini yakaladığı	kimseler	Onlardan var	,	taşlar savuran rüzgar
mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fail	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mef'ul

وَ	أَغْرَقْنَا ۚ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ	الْأَرْضَ ۚ	بِهِ	خَسَفْنَا
	Suda boğduğumuz	kimseler	Onlardan var		yerin	kendisini	dibine geçirdiğimiz
atıf h.	sıla; mazi fii cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm., fail

﴿ 40 ﴾	يَظْلِمُونَ	أَنْفُسَهُمْ	كَانُوا	وَ لَكِنْ	لِيَظْلِمَهُمْ	اللَّهُ	مَا كَانَ
	zulmediyor	kendilerine	idiler	fakat	onlara zulmetmek için	Allah	olmadı
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	mukaddem mef'ul	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	istidrak h. atıf h.	lâmul cuhûd (olumsuz (كَانَ) ile gelir), (كَانَ)'nin haberi ; fiili muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin ismi	nefiy h., fiili mazi nâsih

40. Böylece herbirini günahı sebebiyle yakaladık; onlardan kendisine taşlar savuran rüzgar gönderdiğimiz kimse var, (yine) onlardan yerin dibine geçirdiğimiz kimseler var, (yine) onlardan kendisini bir çığlığın (korkunç bir sesin, depremin) aldığı kimseler var, (yine) onlardan suda boğduğumuz kimseler var. Allah onlara zulmetmek için olmadı (zulmetmiyordu), fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

كَمَثَلِ	أَوْلِيَآءَ	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	اتَّخَذُوا	الَّذِينَ	مَثَلُ
misali gibidir	dostlar	Allah'tan	başka	edinen	kimselerin	misali
(مَثَلُ) mübtedasının haberi; şibhi cümle, muzaf	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; mazi fiil cüm., fail	muzafun ileyh, ismi mevsul	mübteda

الْبُيُوتِ	أَوْهَنَ	إِنَّ	وَ	بَيْتًا ۘ	اتَّخَذَتْ	الْعَنْكَبُوتِ ۚ
evlerin	en dayanıksızı	Doğrusu		bir ev	edinen	örümceğin
muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h.	başlama h. (hal vavı da denmiştir)	mef'ul	(الْعَنْكَبُوتِ)'dan hal; mazi fiil cümlesi	muzafun ileyh

﴿ 41 ﴾	يَعْلَمُونَ	كَانُوا	لَوْ	الْعَنْكَبُوتِ ۘ	لَبَيْتُ
	bilseydiler		Keşke	örümceğin	evidir
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiilu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	muzafun ileyh	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf

41. Allah'tan başka dostlar edinenlerin durumu, bir ev edinen (kendine bir yuva yapan) örümceğin durumu gibidir. Doğrusu evlerin en dayanıksızı örümceğin evidir. Keşke bilseydiler (putlara tapmazlardı).

إِنَّ	اللَّهَ	يَعْلَمُ	مَا	يَدْعُونَ	مِنْ دُونِهِ	مِنْ شَيْءٍ ط
Şüphesiz ki	Allah	bilir	şeyi	yalvardıkları	kendisinden başka	şeyi
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	muz. ileyh, ismi mevsul.	sıla; fiil cüm	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mef'ul

﴿ 42 ﴾	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ
	hal vavı	O	Aziz'dir	Hakim'dir
		mübteda	haber	ikinci haber
		hal; isim cümlesi		

42. Şüphesiz ki Allah, Kendinden başka yalvardıkları şeyi bilir. O Aziz'dir, Hakim'dir.

﴿ 43 ﴾	وَ	تِلْكَ	الْأَمْثَالُ	نَضْرِبُهَا	لِلنَّاسِ ج	وَ	مَا يَعْقِلُهَآ	إِلاَّ	الْعَالِمُونَ
	başla-ma h	İşte bu	misalleri	veriyoruz	insanlara	atıf h.	onları akletmez	başkası	bilenlerden
		mübteda, işaret ismi	(تِلْكَ)'den bedel	haber; muzari fiil cümlesi, mef'ul	car-mecrur		nefiy h., fiili muzari, mef'ul	istisna h.	fail

43. İşte bu misalleri insanlara veriyoruz, onları bilenlerden başkası akletmez.

إِنَّ	خَلَقَ	اللَّهُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	بِالْحَقِّ ط
Şüphesiz ki	yarattı	Allah	gökleri	ve	yeri	hakla
tekid ve nasb h.	fiili mazi	fail	mef'ul	atıf h.	matuf	hal; şibhi cümle

﴿ 44 ﴾	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَةً	لِلْمُؤْمِنِينَ ع
	bunda vardır	bir ders	mü'minlere
	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(آيَةً)'in sıfatı; şibhi cümle

44. Allah gökleri ve yeri hakla (gerektiği gibi hikmetine uygun olarak) yarattı. Şüphesiz ki bunda mü'minlere bir ders vardır.

اُتْلُ	مَا	أُوحِيَ	إِلَيْكَ	مِنَ الْكِتَابِ	وَ	أَقِمِ	الصَّلَاةَ ط
oku	şeyi	vahyolunan	sana	Kitap'tan		kıl	namaz
emir fiili	mef'ul, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm.,	car-mecrur	h. cer, mecrur isim	atıf h.	emir fiil	mef'ul

إِنَّ	الصَّلَاةَ	تَنْهَى	عَنِ الْفَحْشَآءِ	وَ	الْمُنْكَرِ ط	وَ
Doğrusu namaz	namaz	alıkoyar	edepsizlikten	ve	kötülükten	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 45 ﴾	لَذِكْرُ	اللَّهِ	أَكْبَرُ ط	وَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ	مَا	تَصْنَعُونَ
	zikri	Allah'ın	en büyük (ibadet)dir		Allah	bilir	şeyleri	yaptığınız
	ibtida (başlangıç) h., mübteda, muzaf	muzafun ileyh	haber	atıf h.	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.,

45. Kitap'tan sana vahyolunanı oku; namaz kıl; doğrusu namaz edebsizlikten ve kötülükten alıkoyar; Allah'ın zikri (Kur'an'ın okunması ve namaz) en büyük (ibadet)dir! Allah yaptığınız şeyleri bilir.

📖📖📖📖📖📖📖

YİRMİNCİ CÜZÜN SONU

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 400 ≻

(29 / ANKEBUT, 39 – 40):

(قَارُونَ): çok büyük bir servete sahip zatın adı (هَامَانَ): firavunun veziri (جَاءَ يَجِيءُ مَجِيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı)büyüklendi,inad edip hakka boyun eğmedi (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi, ülke (اَلسَّابِقُ ج سَابِقُونَ): (ism-i fâil) kaçıp kurtulan/ öne geçen (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): cezalandırdı/ helak etti/ ilzam etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْحَاصِبُ): taş yahut başka şeylerle helak eden rüzgâr, kasırga (اَلصَّيْحَةُ): sayha, çığlık/azab, işkence, cezaya çarptırma (خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفًا ب): yere batırdı, göçürdü, hezimete uğrattı (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kendi, zat, can, ruh, iç

(29 / ANKEBUT, 41 – 42):

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, misal, benzer, gibi kat

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

(دُونَ): (zarf) ...den başka, hariç, gayr,...sız, ...siz

(اَلْعَنكَبُوتُ): örümcek

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın, yardımcı

(اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

[اَلْاَوْهَنُ (وَهَنَ يَهِنُ): (ism-i tafdîl) en dayanıksız

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti / yardım istedi (دُونَ): (zarf) ...den başka, hariç, gayr, dışında

[اَلشَّيْئُ (شَاءَ يَشَاءُ): (masdar) şey, dileme, isteme

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, şerefli, değerli, yüce, zor, güç, meşakkatli

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, sağlam, muhkem

(29 / ANKEBUT, 43):

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, numune, örnek (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلاً): misal verdi (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (اَلْعَالِمُ ج عَالِمُونَ): (ism-i fâil) bilen

(29 / ANKEBUT, 44 – 45):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, ibret, mucize

(اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı, güzelce yaptı/ yerleşti/ ikame etti/ gözetti/ hakkını verdi/ kaldırdı/ takdir etti

(اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı (اَلْفَحْشَاءُ): çok çirkin ve yüz kızartıcı edepsizlik

[اَلْمُنكَرُ (أَنْكَرَ يُنْكِرُ): (ism-i mef'ûl) kötülük, çirkin karşılanan/ mimli masdar: beğenmeme, kötüleme

(اَلذِّكْرُ): zikir,tefekkürle hatıra getiriş/söz/peygamber/ şeref, şan/ inzal edilmiş kitap

[اَلْاَكْبَرُ (كَبُرَ): (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı, terbiye etti, yetiştirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

21. CÜZ

CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 401 (ANKEBUT : 46 – 52)

وَ	لَا تُجَادِلُوٓا	أَهْلَ	الْكِتَابِ	إِلَّا	بِالَّتِي	هِيَ	أَحْسَنُ ق
	mücadele etmeyin	ehliyle	Kitap	olması hariç			en güzel şekille
başlama h.	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	istisna h.	car-mecrur	mübteda	sıla; cüm. haber

قُولُوٓا	وَ	مِنْهُمْ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ	إِلَّا
deyin	ve	onlardan	zulmeden	kimseler	hariç
emir fiili, fail	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	müstesna, ismi mevsul	istisna h.

وَ	إِلَيْكُمْ	أُنْزِلَ	وَ	إِلَيْنَا	أُنْزِلَ	بِالَّذِيٓ	آمَنَّا
	size	indirilene	ve	Bize	indirilen	şeye	iman ettik
atıf h.	car-mecrur	meçhul fiili mazi	atıf h.	car-mecrur	sıla; meçhul fiili mazi	car-mecrur	fiili mazi, fail

﴿ 46 ﴾	مُسْلِمُونَ	لَهُ	نَحْنُ	وَ	وَاحِدٌ	إِلٰهُكُمْ	وَ	إِلٰهُنَا
	teslim olanlarız	O'na	biz		birdir	sizin İlahınız		bizim İlahımız
	haber	car-mecrur, (مُسْلِمُونَ) ile bağlantılıdır	mübteda	atıf h.	haber	matuf	atıf h.	mübteda

46. Zulmedenler hariç, Kitap ehliyle en güzel şekille (olabilecek en iyi tarzda) mücadele edin ve: "Bize indirilene de, size indirilene de iman ettik; bizim İlahımız da, sizin İlahınız da birdir, biz O'na teslim olanlarız." deyin.

وَ	كَذٰلِكَ	أَنْزَلْنَا	إِلَيْكَ	الْكِتَابَ ط	فَالَّذِينَ	آتَيْنَاهُمُ	الْكِتَابَ
	böylece	indirdik	Sana	Kitabı	kimseler	kendilerine verdiğimiz	Kitap
başla-ma h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	ikinci mef'ul

يُؤْمِنُونَ	بِهِ ج	وَ	مِنْ هٰؤُلَآءِ	مَنْ	يُؤْمِنُ	بِهِ ط
inanırlar	ona		bunlardan vardır	kimseler	iman edecek	ona
(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi, fiil cümlesi	car-mecrur	başlama h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., fiili muzari	car-mecrur

﴿ 47 ﴾	وَ	مَا يَجْحَدُ	بِآيَاتِنَا	إِلَّا	الْكَافِرُونَ
		bile bile inkar etmez	ayetlerimizi	başkası	kafirlerden
	i'tirad (ara cümle) h.,	nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	istisna h.,	fail

47. Böylece sana Kitab indirdik; işte, kendilerine Kitap verdiğimiz kimseler ona inanır; bunlardan da ona iman edecek kimseler vardır. Ayetlerimizi kafirlerden başkası bile bile inkar etmez.

وَ	مَا كُنْتَ	تَتْلُو	مِنْ قَبْلِهِ	مِنْ كِتَابٍ	وَ	لَا تَخُطُّهُ
	sen değildin	okuyor	bundan önce	herhangi bir kitaptan		onu yazıyor (değildin)
atıf h.	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mef'ul (lafzen mecrur mahallen mansub)	atıf h.	nefiy h., f. muzari, mef'ul

﴿ 48 ﴾	بِيَمِينِكَ	إِذًا	لَارْتَابَ	الْمُبْطِلُونَ
	sağ elinle	O zaman	şüpheye düşerlerdi	batıl olduğunu iddia edenler
	car-mecrur	cevab h.	rabıta, fiili mazi	fail

48. Sen daha önce herhangi bir kitabtan okuyor ve sağ elinle de onu yazıyor değildin. O zaman, batıl olduğunu iddia edenler şüpheye düşerlerdi.

بَلْ	هُوَ	آيَاتٌ	بَيِّنَاتٌ	فِي صُدُورِ	الَّذِينَ	أُوتُوا	الْعِلْمَ ط
Hayır	O (Kur'an)	ayetlerdir	apaçık	gönüllerindeki	kimselerin	kendilerine verilen	ilim
idrab h.	mübteda	haber, mevsuf	sıfat	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi.	mef'ul

وَ	مَا يَجْحَدُ	بِآيَاتِنَا	إِلَّا	الظَّالِمُونَ	﴿ 49 ﴾
atıf h.	bile bile inkar etmez	Ayetlerimizi	başkası	zalimlerden	
	nefy-i hal: nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	istisna h.	fail	

49. Hayır; O (Kur'an), kendilerine ilim verilenlerin gönüllerindeki apaçık ayetlerdir. Ayetlerimizi, zalimlerden başkası bile bile inkar etmez.

وَ	قَالُوا	لَوْلَآ أُنْزِلَ	عَلَيْهِ	آيَاتٌ	مِنْ رَبِّهِ ط	قُلْ	
başla-ma h.	dediler	indirilse olmaz mıydı	Ona	mucizeler	Rabbinden	De ki	
	fiili mazi, fail	şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}, meçhul fiili mazi	car-mecrur	nâibi fail	harfi cer, mecrur isim	emir fiili	

﴿ 50 ﴾	مُبِينٌ	نَذِيرٌ	أَنَا	إِنَّمَآ	وَ	عِنْدَ اللَّهِ ط	الْآيَاتُ	إِنَّمَا
	apaçık	bir uyarıcıyım	ben	ancak	atıf h.	Allah'ın katındadır	Mucizeler	ancak
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda	hasr edatı		haber, şibhi cümle	mübteda	hasr edatı

50. "Ona Rabbinden mucizeler indirilse olmaz mıydı?" dediler. De ki: "Mucizeler ancak Allah'ın katındadır. Ben, ancak apaçık bir uyarıcıyım."

أَ	وَ	لَمْ يَكْفِهِمْ	أَنَّآ	أَنْزَلْنَا	عَلَيْكَ	الْكِتَابَ	يُتْلَى	عَلَيْهِمْ ط
mi		onlara yetmedi		indirmiş olmamız	sana	Kitap'ı	okunan	kendilerine
soru h.	atıf h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari, mef'ul	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul	meçhul fiili muzari	car-mecrur

(الْكِتَابَ)'den hal; fiil cümlesi

(يَكْفِي)'nin faili; masdar-ı müevvel

﴿ 51 ﴾	يُؤْمِنُونَ ع	لِقَوْمٍ	ذِكْرَى	وَ	لَرَحْمَةً	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ
	iman eden	topluluk için	uyarı	ve	rahmet	bunda vardır	Doğrusu
	(قَوْمٍ)' in sıfatı; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	matuf	atıf h.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.

51. Kendilerine okunan Kitab'ı sana indirmiş olmamız onlara yetmedi mi? Doğrusu bunda, iman eden bir topluluk için rahmet ve uyarı vardır.

قُلْ	كَفَى	بِاللَّهِ	بَيْنِي	وَ	وَبَيْنَكُمْ	شَهِيدًا ج
De ki	yeter	Allah	benimle	atıf h.	sizin aranızda	şahit olarak
emir fiili	fiili mazi	zaid harfi cer, fail	muzaf, muzafun ileyh		matuf	temyiz

يَعْلَمُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	وَ	الَّذِينَ
bilir	göklerde olanı		ve	yerde	başlama h.	kimseleri
fiili muzari	sıla; şibhi cüm.	mef'ul, ismi mevsul	atıf h.	matuf		mübteda, ismi mevsul

آمَنُوا	بِالْبَاطِلِ	وَ	كَفَرُوا	بِاللَّهِ لا	أُولٰئِكَ	هُمُ الْخَاسِرُونَ	﴿ 52 ﴾
inanan	batıla	ve	inkar edenleri	Allah'ı	bunlardır	kaybedenler	
sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim	mübteda, işaret ismi	fasıl zamiri, (أُولٰئِكَ) mübtedasının haberi	

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

52. De ki: "Allah benimle sizin aranızda şahit olarak yeter. O, göklerde ve yerde olanı, batıla inananları ve Allah'ı inkar edenleri bilir." İşte kaybedenler bunlardır.

➤ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 401 ➤

(29 / ANKEBUT, 46):

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele etti, çekişti, atıştı (أَهْلُ الْكِتَاب): ehli kitap; hristiyanlar, yahudiler

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْإِلٰهَةُ ج آلِهَةٌ): ilah, tanrı (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْوَاحِدُ): bir, tek (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan

(29 / ANKEBUT, 47):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا ب): bilerek inkâr etti / küfretti, nankörlük etti (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, ibret, mucize

(اَلْكَافِرُونَ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) tasdik etmeyen, inanmayan, inkâr eden, mürted olan

(29 / ANKEBUT, 48):

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (قَبْلُ): (zarf) önce (خَطَّ يَخُطُّ خَطًّا): (muzaaf fiil) yazdı

(اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (iftiâl bâbı) şüphe etti (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(اَلْيَمِينُ ج أَيْمَانٌ): sağ el, sağ/ yemin/ kudret, kuvvet (اَلْمُبْطِلُونَ ج مُبْطِلُونَ): (ism-i fâil) batılı iddia eden, hak ve hakikati ibtal eden

(29 / ANKEBUT, 49):

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا ب): küfretti, tasdik etmedi, nankörlük etti / bilerek inkâr etti (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(29 / ANKEBUT, 50):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, ibret, mucize

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(29 / ANKEBUT, 51 – 52):

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(اَلذِّكْرَى): zikir: hatıra getirip bilme/ tezkir: hatırlatma, ikaz, uyarı, nâsihat (اَلْقَوْمُ ج أَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: faydasız boş şey, hakkın zıddı, batıl

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, tasdik etmedi, mürted oldu (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 402 (ANKEBUT : 53 – 63) ≻

وَ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ ط وَ لَوْلاَ أَجَلٌ مُسَمًّى

isimlendirilmiş sıfat	bir süre mübteda, {(موجود) (var) olarak takdir edilen haber mahzuftur } mevsuf	Eğer olmasaydı şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}		i'tirad (ara cümle) h.	azabı car-mecrur	senden acele istiyorlar fiili muzari+fâil ,mef'ul	başla-ma h.

لَجَآءَهُمُ الْعَذَابُ ط وَ لَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَ هُمْ لاَ يَشْعُرُونَ ﴿53﴾

onlara gelirdi cevâb h., fiili mazi, mef'ul	azap fail	atıf h.	onlara gelecektir yemin cevabı lamı, tekid nunu birleşmiş f.muzari, mef'ul	ansızın hal	hal vavı	onlar mübteda	farkına varmadan haber, fiil cümlesi	

hal; isim cümlesi.

53. Senden azabı acele istiyorlar. Eğer isimlendirilmiş (belirlenmiş) bir süre olmasaydı azap onlara (hemen) gelirdi. (Fakat) kesinlikle onlar farkına varmadan ansızın onlara gelecektir.

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ ط وَ إِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ لا ﴿54﴾

Senden acele istiyorlar fiili muzari+fâil, mef'ul	azabı car-mecrur	atıf h.	Doğrusu tekid ve nasb h.	cehennem (إِنَّ)'nin ismi	kuşatacaktır tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	kafirleri car-mecrur

يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ

gün (اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	kendilerini kapladığı fiili muzari, mef'ul	azap fail	üstlerinden harfi cer, zarf (muzaf+ muz.ileyh)	ve atıf h.	altından harfi cer, zarf, muzaf	ayaklarının muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh

وَ يَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿55﴾

, atıf h.	der fiili muzari	tadın emir fiili, fail	şeyleri mef'ul, ismi mevsul	işlemekte olduğunuz (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi

54 - 55. Senden azabı acele istiyorlar. Doğrusu azab üstlerinden ve ayaklarının altından kendilerini kapladığı gün cehennem kafirleri kuşatıcıdır. (O gün Allah): "İşlemekte olduğunuz şeyleri tadın" der.

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ﴿56﴾

Ey kullarım nida h., münada	iman eden sıla; mazi fiil cüm., fail	sıfat; ismi mevsul	Doğrusu tekid ve nasb h.	yeryüzüm (إِنَّ)'nin ismi	geniştir (إِنَّ)'nin haberi	O halde yalnız bana rabıta, mukaddem mef'ul	Bana kulluk edin zaid h., emir fiili, fail, mef'ulün bih

56. Ey iman eden kullarım! Doğrusu yeryüzüm geniştir. O halde (emniyetli bir yere gidip) yalnız Bana kulluk edin.

كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿57﴾

Her mübteda, muzaf	can muzafun ileyh	tadıcısıdır haber, muzaf	ölümün muzafun ileyh	Sonra atıf h.	Bize car-mecrur, (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır	döndürülürsünüz meçhul fiili muzari+nâibi fail

57. Her can ölümün tadıcısıdır (ölümü tadacaktır). Sonra Bize döneceksiniz.

وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا

,	kimseler mübteda ismi mevsul	iman eden sıla; mazi fiil cüm., fail	ve atıf h.	işleyenler fiili mazi, fail	faydalı işler mef'ul	onları yerleştiririz yemin cevabı lâmı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari+ mef'ul	cennetten harfi cer, mecrur isim	yüksek köşklere ikinci mef'ul, mevsuf

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ط نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ق ﴿58﴾

akan sıfat; muzari fiil cümlesi	altından h.cer, zarf, mecrur.	ırmaklar fail	temelli kalacakları (لَنُبَوِّئَنَّ)'nin mef'ulünden hal	içinde car-mecrur	ne güzeldir fiili mazi (övme fiili)	ecri fail, muzaf	çalışanların muz. ileyh

﴿ 59 ﴾	يَتَوَكَّلُونَ	عَلَىٰ رَبِّهِمْ	وَ	صَبَرُوا	ٱلَّذِينَ
	tevekkül eden	Rablerine	ve	sabreden	kimseler
	fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.	(ٱلْعَٰمِلِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul

58 - 59. İman eden ve faydalı iş işleyenleri, altından ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetten yüksek köşklere yerleştiririz. Sabreden ve Rablerine tevekkül eden çalışanların ecri ne güzeldir!

يَرْزُقُهَا	ٱللَّهُ	رِزْقَهَا ۖ	لَا تَحْمِلُ	مِن دَآبَّةٍ	كَأَيِّن	وَ
onlara rızık verir	Allah	kendi rızıklarını	yüklenemeyen	canlılar	nice ..vardır	
haber, muzari fiil cümlesi, mef'ul	mübteda	mef'ul	(دَآبَّةٍ)'in sıfatı; fiil cüm.	h.cer, temyiz	mübteda, kem'il-haberiyye	atıf h.

(كَأَيِّن) mübtedasının haberi: isim cümlesi

﴿ 60 ﴾	ٱلْعَلِيمُ	ٱلسَّمِيعُ	هُوَ	وَ	إِيَّاكُمْ	وَ
	çok iyi bilir	çok iyi işitir	O		size	ve
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h. (hal vâvı da denmiştir)	(يَرْزُقُهَا)'nin mef'ulüne matuf	atıf h.

60. Kendi rızıklarını yüklenemeyen nice canlılar vardır, size de onlara da Allah rızık verir. O, çok iyi işitir, çok iyi bilir.

وَ	ٱلْأَرْضَ	وَ	ٱلسَّمَٰوَٰتِ	خَلَقَ	مَنْ	سَأَلْتَهُمْ	لَئِنْ	وَ
,	yeri	ve	Gökleri	yarattı	Kim	sorsan		
atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	(مَنْ) mübtedası'nın haberi, mazi fiil cümlesi	mübteda, soru ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi fail, mef'ul	yemin lâmı, şart h.	başla-ma h.

﴿ 61 ﴾	يُؤْفَكُونَ	فَأَنَّىٰ	ٱللَّهُ ۚ	لَيَقُولُنَّ	ٱلْقَمَرَ	وَ	ٱلشَّمْسَ	سَخَّرَ
	döndürülüyorlar	O halde nasıl	Allah'tır	kesinlikle diyecekler	ayı	ve	güneşi	buyruk altına aldı
	meçhul fiili muzari+nâibi fail	rabıta, soru ismi (mekan zarfı)	haberi mahzuf mübteda	yemin cevabı lâmı+ cevâbü'ş-şart; tekid nunu birleşmiş f. muzari	matuf	atıf h.	mef'ul	matuf, fiili mazi

61. And olsun ki onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı (kim) buyruk altına aldı?" (diye) sorsan, şüphesiz "Allah'tır" diyecekler. O halde nasıl döndürülüyorlar?

وَ	مِنْ عِبَادِهِۦ	يَشَآءُ	لِمَن	ٱلرِّزْقَ	يَبْسُطُ	ٱللَّهُ
ve	kullarından	dilediği	kimseye	rızkı	genişletir	Allah
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	sıla; cüm., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	haber, fiil cümlesi	mübteda

﴿ 62 ﴾	عَلِيمٌ	شَيْءٍ	بِكُلِّ	ٱللَّهَ	إِنَّ	لَهُۥ ۚ	يَقْدِرُ
	bilendir	şeyi	her	Allah	Şüphesiz ki	onu	daraltır
	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf, (عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	fiili muzari

62. Allah, kullarından dilediği kimseye rızkı genişletir ve onu (dilediği kimseye) daraltır (bir ölçüye göre verir). Şüphesiz ki Allah her şeyi bilendir.

مَّآءً	مِنَ ٱلسَّمَآءِ	نَزَّلَ	مَنْ	سَأَلْتَهُم	لَئِنْ	وَ
su	Gökten	indirdi	kim	Onlara sorsan		
mef'ul	h. cer, mecrur isim	(مِن) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi	mübteda, soru ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	yemin lamı, şart h.	atıf h.

ٱللَّهُ ۚ	لَيَقُولُنَّ	مَوْتِهَا	مِنۢ بَعْدِ	ٱلْأَرْضَ	بِهِۦ	فَأَحْيَىٰ
Allah'tır	kesinlikle diyecekler	ölümünden	sonra	yeri	onunla	akabinde diriltti
haberi mahzuf mübteda	yemin cevabı lâmı+ cevâbü'ş-şart; tekid nunu birleşmiş fiili muzari, fail	muz. ileyh	h. cer, zarf, mecrur isim, muzaf	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi

﴿ 63 ﴾	لَا يَعْقِلُونَ ۝	أَكْثَرُهُمْ	بَلْ	لِلَّهِ ۚ	ٱلْحَمْدُ	قُلِ
	akletmezler	çoğu	fakat	Allah içindir	Hamd (şükür ve övgü)	De ki
	haber, fiil cümlesi	mübteda	idrab h.	haber, şibhi cümle	mübteda	emir fiili

63. And olsun ki onlara: "Gökten kim su indirdi, akabinde onunla, ölümünden sonra yeri (kim) diriltti?" (diye) sorsan, şüphesiz "Allah'tır" diyecekler. De ki: " Hamd (şükür ve övgü), Allah içindir" fakat çoğu akletmezler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 402 ≻

(29 / ANKEBUT, 53 – 54 – 55):

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) çabuklaştırdı, çabukça olmasını istedi, acelecilik gösterdi

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْبَغْتَةُ): füc'et: ansızın oluverme, ansızın

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı, farkında oldu [(أَحَاطَ يُحِيطُ) اَلْمُحِيطَةُ]: (ism-i fâil) kuşatan, ihata eden

(اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden, inanmayan (غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı

(فَوْقَ): (zarf) üstünde (تَحْتَ): (zarf) altında (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti

(29 / ANKEBUT, 56 – 57 – 58):

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti [(ذَاقَ يَذُوقُ) اَلذَّائِقَةُ]: (ism-i fâil) tadan, hisseden

[(وَسِعَ يَسَعُ) اَلْوَاسِعَةُ]: (ism-i fâil) geniş, içine alan, kaplayan [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (بَوَّأَ يُبَوِّئُ تَبْوِيئًا): (tef'il bâbı) yerleştirdi, hazırladı, ağırladı

(اَلْغُرْفَةُ ج غُرَفٌ): yüksek yer, üst kat/ avuçlanan şey, avuç dolusu (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti

(تَحْتَ): (zarf) altında (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat (اَلْعَامِلُونَ ج عَامِلُ): (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen, çalışan

(29 / ANKEBUT, 59 – 60 – 61 – 62 – 63):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti/ bekledi/ kendini tuttu (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi/ gebe kaldı/ taşıttı (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

[(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten (سَأَلَ يَسْأَلُ يُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, emir altına aldı (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ):hayvan, canlı (اَلشَّمْسُ): güneş (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): çevirdi, vazgeçirdi(اَلْقَمَرُ): ay

(بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti, bollaştırdı, yaydı (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, geçim, yemek, maişet

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(قَدِرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ gücü yetti/ ölçüp biçti

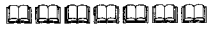
[(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey, dileme, isteme [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (بَعْدَ): (zarf) sonra (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, şükür ve övgü

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, çoğunluk (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl erdirdi, akıl etti



CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 403 (ANKEBUT : 64 – 69)

وَ	مَا	هٰذِهِ	الْحَيَاةُ	الدُّنْيَا	إِلَّا	لَهْوٌ	وَ	لَعِبٌ ط
	değildir	Bu	hayatı	dünya	başka (birşey)	bir eğlenceden	ve	bir oyundan
başla-ma h.	nefiy h.	mübteda, işaret ismi	(هٰذِهِ)'den den bedel	sıfat	istisna h.	haber	atıf h.	(لَهْوٌ)'e matuf atıf h.

﴿ 64 ﴾ يَعْلَمُونَ	كَانُوا	لَوْ	الْحَيَوَانُ م	لَهِيَ	الْآخِرَةَ	الدَّارَ	إِنَّ
bilseydiler		Keşke	(asıl) hayattır	işte o	ahiret	yurdu	Doğrusu
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	haber	tekid lamı, mübteda	sıfat	(إِنَّ)'nin ismi, mevsuf	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

64. Bu dünya hayatı bir eğlence ve bir oyundan başka (birşey) değildir. Doğrusu ahiret yurdu (asıl) hayattır. Keşke bilseydiler!

الدِّينَ ج	لَهُ	مُخْلِصِينَ	اللَّهَ	دَعَوُا	فِي الْفُلْكِ	رَكِبُوا	فَإِذَا
dini	O'na	has kılarak	Allah'a	dua ederler	Gemiye	bindikleri zaman	
(مُخْلِصِينَ)'nin mef'ulü	car-mecrur	hal	mef'ul	cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	başlama h., şart ve zaman zarfı

﴿ 65 ﴾ يُشْرِكُونَ	هُمْ	إِذَا	إِلَى الْبَرِّ	فَلَمَّا نَجَّاهُمْ
eş koşarlar	bir de bakmışsın ki		karaya	sonra onları kurtarınca
haber, fiil cümlesi ref mah.	mübteda, munfasıl zamir	izâ fücaiye (sürpriz edatı)	h. cer, mecrur isim	atıf h., şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

65. Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız Allah'a has kılarak O'na dua ederler; sonra (Allah) onları karaya (çıkarıp) kurtarınca, bir de bakmışsın ki (O'na hemen) eş koşarlar.

﴿ 66 ﴾ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ	لِيَتَمَتَّعُوا قف	وَ	آتَيْنَاهُمْ لا	بِمَا	لِيَكْفُرُوا
fakat bilecekler	faydalansınlar	ve	kendilerine verdiğimiz	şeylere	nankörlük etsinler diye
atıf h., istikbal h., fiili muzari+fâil	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	h. cer, ismi mevsul	ta'lil (sebep) ve nasb h. (âkibet içindir de denmiştir), fiili muzari, fail

66. Kendilerine verdiğimiz şeylere (nimetlere) nankörlük etsinler ve (dünya hayatından helal haram demeden) faydalansınlar diye (O'na eş koşarlar). Fakat bilecekler.

النَّاسُ	يُتَخَطَّفُ	وَ	آمِنًا	حَرَمًا	جَعَلْنَا	أَنَّا	لَمْ يَرَوْا	وَ	أَ
insanlar	sürekli yakalandığı		güvenli	bir Harem	kıldığımızı		görmediler		mi
nâibi fail	meçhul fiili muzari	atıf h.	sıfat	mef'ul, mevsuf	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi fail	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	fiili muzari, fail	nefiy ve cezm h.	atıf h.

(يَرَوْا)'ın mef'ulü; masdar-ı müevvel

﴿ 67 ﴾ يَكْفُرُونَ	اللَّهِ	بِنِعْمَةِ	وَ	يُؤْمِنُونَ	فَبِالْبَاطِلِ	أَ	مِنْ حَوْلِهِمْ ط
inkar mı ediyorlar	Allah'ın	nimetini		inanıyorlar	O halde batıla	mı	çevrelerinden
fiili muzari+fâil	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf, şibhi cümle (يَكْفُرُونَ) ile bağlantılıdır	atıf h.	fiili muzari+ fâil	atıf h., şibhi cümle (يُؤْمِنُونَ) ile bağlantılıdır	soru h.	h. cer, mecrur isim,

67. Çevrelerinden insanlar sürekli yakalanırken Bizim (Mekke'yi) güvenli bir harem (emin olunan kutsal bir yer) kıldığımızı görmediler mi? O halde batıla inanıp Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?

كَذَّبَ	أَوْ	كَذِبًا	عَلَى اللَّهِ	افْتَرَى	مِمَّنِ	أَظْلَمُ	مَنْ	وَ
yalanlayan	veya	yalan	Allah'a karşı	uyduran	kimseden	daha zalimdir	kim	
fiili mazi	atıf h.	mef'ulü mutlak nâibi	h. cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	haber	mübteda, soru ismi	başlama h.

بِالْحَقِّ	لَمَّا جَآءَهُ ط	أَ	لَيْسَ	فِي جَهَنَّمَ	مَثْوًى	لِلْكَافِرِينَ ﴿68﴾
hakkı	kendisine geldiği zaman	mu	yok	Cehennemde	yerleşme yeri	inkarcılar için
car-mecrur	şart ve zaman zarfı, muzaf, (جَاءَ): muzafun ileyh; mazi fiil cümlesi, mef'ul	soru h.	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(مَثْوًى)'nin sıfatı; şibhi cümle

68. Kim, Allah'a karşı yalan uyduran veya kendisine geldiği zaman hakkı yalanlayan kimseden daha zalimdir? Cehennemde inkarcılar için yerleşme yeri mi yok?

وَ	الَّذِينَ	جَاهَدُوا	فِينَا	لَنَهْدِيَنَّهُمْ	سُبُلَنَا ط	وَ
başla-ma h.	kimseler	cihat eden	Bizim uğrumuzda	elbette onları ileteceğiz	yollarımıza	atıf h.
	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	yemin cevabı lâmı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul	

(الَّذِينَ) mübtedası'nin haberi, fiil cümlesi

إِنَّ	اللَّهَ	لَمَعَ	الْمُحْسِنِينَ ﴿69﴾
Şüphesiz ki	Allah	beraberdir	iyilik yapanlarla
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	muzafun ileyh

69. Bizim uğrumuzda cihat edenlere (çabalayanlara) elbette yollarımızı gösteririz. Allah şüphesiz ki, iyilik yapanlarla beraberdir.

سورة الروم (30)

(RUM (Romalılar) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 60 ayettir.)

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 403 - 409 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

الٓمٓ ﴿1﴾	غُلِبَتِ	الرُّومُ لا ﴿2﴾	فِي أَدْنَى	الْأَرْضِ	وَ	هُمْ	
Elif, Lam, Mim.	galib gelindi	Rumlara	en yakın	yerde	hal vavı	Onlar	
hurufu mukatta	meçhul fiili mazi	nâibi fail	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh		mübteda	

مِنْ بَعْدِ	غَلَبِهِمْ	سَيَغْلِبُونَ لا ﴿3﴾	فِي بِضْعِ	سِنِينَ ط	لِلَّهِ	الْأَمْرُ
sonra	bu mağlubiyetten	galip geleceklerdir	bir kaç yıl içinde		Allah'a aittir	İş
harfi cer, zarf, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, , sonraki zamir için muzaf, (هِمْ) muzafun ileyh	haber, fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	haber, şibhi cümle	mübteda muahhar

مِنْ قَبْلُ	وَ	مِنْ بَعْدُ ط	وَ	يَوْمَئِذٍ	يَفْرَحُ	الْمُؤْمِنُونَ لا ﴿4﴾	
önceden	ve	sonradan		o gün	sevinirler	mü'minler	
h. cer, zarf,	atıf h.	h. cer, muzaf olmadığı zaman damme üzere mebni zarf ismi	atıf h.	zaman zarfı	fiili muzari	fail	

بِنَصْرِ	اللَّهِ ط	يَنْصُرُ	مَنْ	يَشَآءُ ط	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الرَّحِيمُ ﴿5﴾
yardımıyla	Allah'ın	yardım eden	kimseye	istediği		O	Aziz'dir	Rahim'dir
car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	f. muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber

1 - 5. Elif, Lam, Mim. (Arabların yaşadığı bölgeye) en yakın yerde Rumlara (Bizanslılara) galib gelindi (İran'lılara yenildiler). Onlar bu mağlubiyetlerinden bir kaç yıl sonra galip geleceklerdir. İş, önce de sonra da Allah'a aittir. İşte o gün, mü'minler, istediğine yardım eden Allah'ın yardımıyla sevinirler. O Aziz'dir (çok güçlüdür), Rahim'dir (çok merhametlidir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 403 ≻

(29 / ANKEBUT, 64 – 65):

(اَللَّهْوُ): oyalanma, oyun, eğlence, oynama (اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı [(لَعِبَ) اَللَّعِبُ]: oyun/ alaya alma (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْحَيَوَانُ): (masdar olarak) hayat /her türlü hayat sahibi mahlûkat, canlı (رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi/ göğüs gerdi, bastırdı/ büründü, kapıldı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat/ inkıyad, bağlılık (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ yardım istedi (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): (ism-i fâil) halis kılan, ihlâslı olan (riyadan şirkten uzak olan) (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı)/ çok itaatkâr (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

(29 / ANKEBUT, 66 – 67):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) refah içersinde yaşadı, hayattan istifade etti/ faydalandı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, karar verdi, çevirdi (اَلْحَرَمُ): Harem, bir adamın koruyup gözettiği himayesine aldığı şey, hürmetsizlik edilmesi, hukukunun ve hududunun çiğnemesi helal olmayan şey (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(اَمِنَ) اَلْآمِنُ]: (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyet içersinde olan [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: batıl, faydasız boş şey, hakkın zıddı (تَخَطَّفَ يَتَخَطَّفُ تَخَطُّفًا): (tefa'ul bâbı) sürekli yakaladı/ kapıştı, çarptı/ tuttu (حَوْلَ): (zarf) etraf, civar (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi, manevi bütün iyiliklere şamildir)

(29 / ANKEBUT, 68 – 69):

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْاَظْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha zalim, en zalim (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti (اَلْحَقُّ): hak, gerçek [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: uydurma, yalan (لَيْسَ): (camid fiil) yok, değildir (كَذَّبَ يَكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı, inkâr etti (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (tahakkuk etti, hâsıl oldu)

[(ثَوَى يَثْوِي) اَلْمَثْوَى]: (masdar veya ism-i mekân) uzun müddet kalış, yerleşme veya yerleşme mekânı (جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) tarif etti, yol gösterdi/ doğru yoldan ayırmadı/ irşad etti/ hidayet verdi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel yapan

≺ RUM SÛRESİ ≻

(30 / RUM, 1 - 2 - 3):

(غَلَبَ يَغْلِبُ غَلَبًا): galip geldi, yendi, üstün geldi (اَلرُّومُ): Rumlar, Bizanslılar, Doğu Romalılar

[(دَنَا يَدْنُو) اَلْاَدْنَى]: (ism-i tafdîl) çok yakın, daha yakın, daha az, en düşük [(غَلَبَ يَغْلِبُ) اَلْغَلَبُ]: galib gelme, galibiyet

(30 / RUM, 4 – 5):

(اَلْبِضْعُ): birkaç, bir ile on arasındaki sayıları ifade eden lafız (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, yıl/ kuraklık (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, emredilen, husus (قَبْلُ): (zarf) önce (بَعْدُ): (zarf) sonra (يَوْمَئِذٍ): o gün (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): sevindi, şımardı [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≪ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 404 (RUM : 6 – 15)

وَعْدَ	اللَّهِ ط	لاَ يُخْلِفُ	اللَّهُ	وَعْدَهُ	وَ	لَكِنَّ
vaadidir	Allah'ın	caymaz	Allah	verdiği sözden	,	fakat
takdir edilen fiilinin mef'ulü mutlak'ı, muzaf	muzafun ileyh	nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari	fail	mef'ul	atıf h.	istidrak ve nasb h.

﴿ 6 ﴾	لاَ يَعْلَمُونَ	النَّاسِ	أَكْثَرَ
	bilmezler	insanların	çoğunluğu
	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	muzafun ileyh	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf

6. (Bu), Allah'ın vaadidir; Allah verdiği sözden caymaz, fakat insanların çoğunluğu bilmezler.

﴿ 7 ﴾	غَافِلُونَ	هُمْ	عَنِ الْآخِرَةِ	هُمْ	وَ	الدُّنْيَا	مِنَ الْحَيَاةِ	ظَاهِرًا	يَعْلَمُونَ
	gafildirler	Onlar	ahiretten	Onlar		dünya	hayatından	zahir olanı (görülen kısmını)	bilirler
	haber	tekid	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (غَافِلُونَ) ile bağlantılıdır	mübteda	atıf h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	mef'ul	fiili muzari+fâil

7. Onlar, dünya hayatından zahir olanı (görülen kısmını) bilirler. Onlar, ahiretten gafildirler.

الْأَرْضَ	وَ	السَّمَاوَاتِ	اللَّهُ	مَا خَلَقَ	فِي أَنْفُسِهِمْ قف	لَمْ يَتَفَكَّرُوا	وَ	أَ
yeri		gökleri	Allah'ın	yaratmadığını	kendi kendilerine	düşünmediler		mi
matuf	atıf h.	mef'ul	fail	nefiy h., fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h.+ fiili muzari+fâil	atıf h.	soru h.

مُسَمًّى ط	أَجَلٍ	وَ	بِالْحَقِّ	إِلاَّ	بَيْنَهُمَا	مَا	وَ
belirli	bir süre	ve	hakla (olması)	dışında	ikisi arasında	bulunan şeyleri	ve
sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	car-mecrur	istisna h.	sıla; şibhi cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 8 ﴾	لَكَافِرُونَ	رَبِّهِمْ	بِلِقَاءِ	مِنَ النَّاسِ	كَثِيرًا	إِنَّ	وَ
	inkar ederler	Rablerine	kavuşacaklarını	insanlardan	çoğu	Doğrusu	
	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	başlama h.

8. Kendi kendilerine, Allah'ın gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları, hakla (gerçek olarak) ve belirli bir süre (olması) dışında yaratmadığını düşünmediler mi? Doğrusu insanlardan çoğu, Rablerine kavuşacaklarını inkar ederler.

كَانَ	كَيْفَ	فَيَنْظُرُوا	فِي الْأَرْضِ	يَسِيرُوا	لَمْ	وَ	أَ
olduğuna	nasıl	ve bakmadılar mı	Yeryüzünde	dolaşıp yürümediler			mi
nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin haberi, soru ismi	atıf h., matuf; fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim	fiili muzari, fail	nefiy ve cezm h.	atıf h.	soru h.

قُوَّةً	مِنْهُمْ	أَشَدَّ	كَانُوا	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	الَّذِينَ	عَاقِبَةُ
kuvvetli	onlardan	daha	idiler	kendilerinden önceki	kimselerin	akibetinin
temyiz	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	sıla; şibhi cüm	muz. ileyh, ismi mevsul	(كَانَ)'nin ismi, muzaf

عَمَرُوهَا	مِمَّا	أَكْثَرَ	عَمَرُوهَا	وَ	الْأَرْضَ	أَثَارُوا	وَ
onların imar etmesinden		daha çok	onu imar etmişlerdi		yeri	sürüp alt üst etmişlerdi	
fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	mef'ulü mutlak nâibi	fiili mazi, fail	atıf h.	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.

لِيَظْلِمَهُمْ	اللَّهُ	فَمَا كَانَ	بِالْبَيِّنَاتِ ط	رُسُلُهُمْ	جَاءَتْهُمْ	وَ
onlara asla zulmetmiyor	Allah	Bu sebeple ..idi	açık belgelerle	peygamberleri	onlara gelmişti	
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi, lâmul cuhûd, nasb h., fiili muzari, mef'ul.	(كَانَ)'nin ismi	atıf h., nefiy h., fiili mazi, nâsih	car-mecrur	fail	fiili mazi, mef'ul	atıf h.

﴿ 9 ﴾ وَ لَكِنْ كَانُوٓا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ط

		kendilerine zulmediyorlardı		fakat
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi		mukaddem mef'ul	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	istidrak h.

9. Yeryüzünde dolaşıp yürümediler mi ve kendilerinden önceki kimselerin sonlarının nasıl olduğuna bakmadılar mı? Onlar kendilerinden daha kuvvetli idiler, yeryüzünü sürüp alt üst etmişler, onların imar etmesinden daha çok imar etmişlerdi ve onlara peygamberleri açık belgelerle gelmişti. Bu sebeple Allah onlara zulmetmiyor, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَٓاؤُوا السُّوٓأَى أَنْ كَذَّبُوا

		kötülüğü yapan kimselerin		sonu	oldu	Sonra
yalanlamaları	en kötü	sıla; mazi fiil cüm., fail	muz. ileyh, ismi mevsul	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	fiili mazi, nâsih	atıf h.
masdar h., fiili mazi, fail, (كَانَ)'nin muahhar ismi.	mef'ulü mutlak nâibi					

﴿ 10 ﴾ بِآيَاتِ اللَّهِ وَ كَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُونَ ع

		onlarla alay ediyorlardı			
ayetlerini	Allah'ın	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, (يَسْتَهْزِؤُونَ) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi
car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh				

10. Sonra, en kötü kötülüğü yapanların sonu Allah'ın ayetlerini yalanlamaları oldu, onlarla alay ediyorlardı.

﴿ 11 ﴾ اَللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

Allah	başlar	yaratmaya	sonra	onu döndürür (yaratmayı tekrar eder)	Sonra	O'na	dönersiniz
mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul	atıf h.	f. muzari, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	meçhul fiili muzari+nâibi fail

11. Allah yaratmaya başlar, sonra onu döndürür (tekrar eder). Sonra O'na dönersiniz.

﴿ 12 ﴾ وَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ

		gün	koptuğu	Kıyamet	umutsuzca sükut ederler	suçlular
başlama h.	cümleye muzaf olan zaman zarfı, muzaf		muzafun ileyh, muzari fiil cümlesi	fail	fiili muzari	fail

12. Kıyamet koptuğu gün suçlular umutsuzca sükut ederler.

﴿ 13 ﴾ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَآئِهِمْ شُفَعَآءُ وَ كَانُوا بِشُرَكَآئِهِمْ كَافِرِينَ

	yoktur	onların	koştukları ortaklarından	şefaatçileri		olmuşlardır	ortaklarını	inkar edenler
atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	car-mecrur (كَانَ)'nin haberi, fiil c.	harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin ismi	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, (كَافِرِينَ) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi

13. Onların koştukları ortaklarından şefaatçileri yoktur; ortaklarını inkar edenler olmuşlardır.

﴿ 14 ﴾ وَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ

	gün	koptuğu	Kıyamet	işte o gün	parçalanıp ayrılırlar
atıf h.	cümleye muzaf olan zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzari fiil cümlesi	fail	zaman zarfı	fiili muzari+fâil

14. Kıyamet koptuğu gün, işte o gün, parçalanıp ayrılırlar.

﴿ 15 ﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ

	kimselere	iman eden	ve	işleyenlere	faydalı işler	artık onlar	bir cennet bahçesinde	sevindirilip ağırlanmak üzere
başlama h., şart ve tafsil h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.,	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	rabıta, mübteda	(هُمْ) mübtedasının haberi; şibhi cümle	hal; fiil cümlesi nasb mah.

(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi; isim cümlesi

15. İman eden ve faydalı işler işleyen kimselere gelince, artık onlar sevindirilip ağırlanmak üzere bir cennet bahçesindedirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 404 ≻

(30 / RUM, 6 – 7):

(اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if'al bâbı) yerine getirmedi, döndü, ifa etmedi [اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ism-i fâil) gafil olan [اَلظَّاهِرُ (ظَهَرَ]: (ism-i fâil) zahir, açıkta görünen, dış görünüş (اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı (اَلْآخِرَةُ): ahiret, ahiret yurdu

(30 / RUM, 8):

(تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kendi, zat, kan, can, ruh, iç, kalp, idrak, nefis (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَاتٌ): gök, gökyüzü (اَلْاَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, ülke (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu (اَلنَّاسُ ج اَلْاِنْسانُ): insan [اَلْمُسَمَّى (سَمَّى يُسَمِّي]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (اَلْكَثِيرُ ج كَثِيرَةٌ): çok, çokluk [اَللِّقَاءُ (لَقِيَ]: (masdar) karşılaşma, kavuşma, karşılama (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inanmayan, inkâr eden

(30 / RUM, 9):

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (اَلْاَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi, ülke (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, düşündü, araştırdı/ gördü/ ibret aldı (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akibet, son, netice (قَبْلُ): (zarf) önce [اَلْاَشَدُّ (شَدَّ يَشُدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, en sıkı, daha kuvvetli (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık/ sıkılık (عَمَرَ يَعْمُرُ عِمَارَةً): kurdu, yaptı, mamur hale getirdi (أَثَارَ يُثِيرُ إِثَارَةً): (if'al bâbı) yeri sürdü/ alt üst etti/ tahrik etti/ toz kopardı [اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ] (ism-i tafdîl) daha çok, en çok (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(30 / RUM, 10):

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (أَسَاءَ يُسِيئُ إِسَائَةً): (mehmuz'el lam – ecvef fiil, if'al bâbı) kötülük işledi (اَلْاَسْوَأُ ث اَلسُّوأَى): (ism-i tafdîl) en kötü, büyük kötülük (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(30 / RUM, 11 – 12 – 13 – 14 – 15):

(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz'el lam) başladı, ilk önce yaptı [اَلْخَلْقُ (خَلَقَ يَخْلُقُ]: mahluk, yaratılmış halk, yaratma (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saati (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (قَامَ يَقُومُ): (ecvef fiil) tahakkuk etti, vuku buldu/ kalktı/ kaldı (أَبْلَسَ يُبْلِسُ): (ümitsizlik sebebiyle) sükut etti/ üzüldü/ hayret etti (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak (اَلشَّافِعُ ج شُفَعَاءُ): şefaatçi (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inanmayan, inkâr eden (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) tahakkuk etti, vuku buldu/ kalktı/ kaldı/ azmetti/ karar (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saati (تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ تَفَرُّقًا): (tefa'ul bâbı) ayrıldı/ ayrılığa düştü/ parçalandı/ dağıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (حَبَرَ يَحْبُرُ حَبْرًا): sevindirdi (اَلرَّوْضَةُ ج رَوْضَاتٌ): yeşillik yer, güzel bahçe, sulak, şirin, can alıcı çiçeklerle müzeyyen mahal

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 405 (RUM : 16 – 24)

بِآيَاتِنَا	كَذَّبُوا	وَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	أَمَّا	وَ
ayetlerimizi	yalanlayanlara	,	İnkar eden	kimselere	gelince	
car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mübteda, ismi mevsul	şart ve tafsil h.	atıf h.

﴿ 16 ﴾	مُحْضَرُونَ	فِي الْعَذَابِ	فَأُولَئِكَ	الْآخِرَةِ	لِقَاءِ	وَ
	hazır bulundurulanlardır	azab içinde	işte onlar	ahiret	kavuşmasını	ve
	haber	harfi cer, mecrur isim	rabıta, mübteda, işaret ismi	muz. ileyh	matuf, muzaf	atıf h.

(الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi: isim cümlesi

16. İnkar eden, ayetlerimizi ve ahiret kavuşmasını yalanlayan kimselere gelince, işte onlar azab içinde hazır bulundurulanlardır (azab için getirilenlerdir).

﴿ 17 ﴾	تُصْبِحُونَ	وَ	حِينَ	تُمْسُونَ	حِينَ	اللَّهِ	فَسُبْحَانَ
	sabahlarken	ve		Akşamlarken		Allah'ın	tesbihi O halde
	muzafun ileyh; fiil cümlesi	zaman zarfı	atıf h.	muzafun ileyh; fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	başlama h., mef'ulü mutlak, muzaf

وَ	الْأَرْضِ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	الْحَمْدُ	لَهُ	وَ
	yerde	ve	göklerde	hamd	O'na aittir	
atıf h.	matuf	atıf h.	(الْحَمْدُ)'den hal; şibhi cümle	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	itirad (ara cümle h.) (atıf h. de denmiştir)

iki atıf arasında ara cümle

﴿ 18 ﴾	تُظْهِرُونَ	حِينَ	وَ	عَشِيًّا
	öğle vaktine girdiğiniz	zaman	ve	akşamlarken
	muzafun ileyh; fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf	atıf h.	önceki (حِينَ)'ye matuf, zaman zarfı

17 – 18. O halde akşamlarken (günün sonunda; akşam ve yatsı vaktine girdiğinizde) ve öğle vaktine girdiğiniz zaman -ki göklerde ve yerde hamd O'na aittir- ikindi vaktine ve öğle vaktine girdiğiniz zaman Allahın tesbihi (gerekir, Allah'ı tesbih edin, namaz kılın).

وَ	مِنَ الْحَيِّ	الْمَيِّتَ	يُخْرِجُ	وَ	مِنَ الْمَيِّتِ	الْحَيَّ	يُخْرِجُ
	diriden	ölüyü	çıkarır	,	ölüden	diriyi	çıkarır
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiili muzari	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiili muzari

﴿ 19 ﴾	تُخْرَجُونَ ۚ	كَذَٰلِكَ	وَ	مَوْتِهَا ۖ	بَعْدَ	الْأَرْضَ	يُحْيِي
	siz de çıkarılacaksınız	İşte aynı şekilde		ölümünden	sonra	yeryüzünü	O diriltir
	meçhul fiili muzari+nâibi fail	car-mecrur	atıf h.	muzafun ileyh, muzaf,(هَا): muz.ileyh	zaman zarfı, muzaf	mef'ul	fiili muzari

19. O, ölüden diriyi çıkarır, diriden ölüyü çıkarır; yeryüzünü ölümünden sonra O diriltir. İşte aynı şekilde (siz de böyle) çıkarılacaksınız (diriltileceksiniz).

﴿ 20 ﴾	تَنْتَشِرُونَ	بَشَرٌ	أَنْتُمْ	إِذَا	ثُمَّ	مِنْ تُرَابٍ	أَنْ خَلَقَكُمْ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
	yayılan	bir beşersiniz	Siz	bir de bakmışsın ki	sonra	topraktan	sizi yaratması	O'nun ayetlerindendir	
	sıfat; fiil cümlesi	haber, mevsuf	mübteda	izâ fücaiye (isim ya da zamirin önüne gelirse sürpriz edatı olur)	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mübteda muahhar; masdar h., fiili mazi, mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.

20. Sizi topraktan yaratması O'nun ayetlerindendir (varlığının işaretlerindendir). Sonra bir de bakmışsın ki (yeryüzüne) yayılan bir beşersiniz.

لِتَسْكُنُوا	أَزْوَاجًا	مِنْ أَنْفُسِكُمْ	لَكُمْ	أَنْ خَلَقَ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
sükunete ermeniz için	eşler	kendi(cinsi)nizden	sizin için	yaratması	O'nun ayetlerindendir	
ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	mübteda muahhar; masdar h., fiili mazi	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

رَحْمَةً ۚ	وَ	مَوَدَّةً	بَيْنَكُمْ	جَعَلَ	وَ	إِلَيْهَا
rahmet	ve	muhabbet	aranızda	kılması		kendileriyle
matuf	atıf h.	mef'ul	mekan zarfı, muzaf, (كُمْ): muz.ileyh	fiili mazi	atıf h.	car-mecrur

﴾21﴿	يَتَفَكَّرُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ
	düşünen	bir toplum için	dersler	bunda vardır	Doğrusu
	sıfat; fiil cümlesi cer mah.; fiili muzari+fâil	car-mecrur mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.

21. Kendi(cinsi)nizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratması, aranızda muhabbet ve rahmet kılması, O'nun ayetlerindendir. Doğrusu bunda, düşünen bir toplum için dersler vardır.

أَلْسِنَتِكُمْ	اخْتِلَافُ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	خَلْقُ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
dillerinizin	farklı olması		yeri	ve	Göklerin	yaratıması	O'nun ayetlerindendir	
muz. ileyh, muzaf, (كُم): muz. ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

﴾22﴿	لِلْعَالِمِينَ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	أَلْوَانِكُمْ ط	وَ
	bilenler için	dersler	bunda vardır	Doğrusu	renklerinizin	ve
	sıfat; şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi, mevsuf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	matuf,, muzaf, (كُم): muzafun ileyh	atıf h.

22. Göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olması, O'nun ayetlerindendir. Doğrusu bunda, bilenler için dersler vardır.

وَ	النَّهَارِ	وَ	بِاللَّيْلِ	مَنَامُكُمْ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
	gündüz	,	Geceleyin	uyumanız	ayetlerindendir	
atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	mübteda muahhar, muzaf, (كُم): muzafun ileyh	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

﴾23﴿	يَسْمَعُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	مِنْ فَضْلِهِ ط	ابْتِغَاؤُكُمْ
	dinleyen	millet için	dersler	bunda vardır	doğrusu	lutfundan	rızık aramanız
	sıfat; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf, (ه): muzafun ileyh	matuf, muzaf (كُم): muzafun ileyh

23. Geceleyin uyumanız, gündüz de lutfundan aramanız O'nun ayetlerindendir. Doğrusu bunlarda dinleyen millet için dersler vardır.

طَمَعًا	وَ	خَوْفًا	الْبَرْقَ	يُرِيكُمُ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
ümit	ve	korku vermek için	şimşeği	size göstermesi	O'nun ayetlerindendir	
matuf	atıf h.	mef'ulün li eclih, (hal de denmiştir)	ikinci mef'ul	mübteda muahhar; takdir edilen (أَنْ) ile masdarı müevvel, fiili muzari, mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

الْأَرْضَ	بِهِ	فَيُحْيِي	مَآءً	مِنَ السَّمَآءِ	يُنَزِّلُ	وَ
yeri	onunla	akabinde diriltmesi	su	gökten	indirmesi	,
mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili muzari	mef'ul	h. cer, mecrur isim	fiili muzari	atıf h.

﴾24﴿	يَعْقِلُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	بَعْدَ مَوْتِهَا ط
	akleden	millet için	dersler	bunda vardır	Doğrusu	ölümünden sonra
	sıfat; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	zaman zarfı, muzaf+muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf, (هَا): muzafun ileyh

24. Korku ve ümit vermek için size şimşeği göstermesi, gökten su indirmesi, akabinde ölümünden sonra yeri onunla diriltmesi O'nun ayetlerindendir. Doğrusu bunda, akleden millet için dersler vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 405 ≻

(30 / RUM, 16):

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı

(اَلْآيَةُ ج آيات): açık alamet, ayet, mucize, ibret [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma, karşılaşma, karşılama

(اَلْآخِرَةُ): ahiret (اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazırlanan, bulundurulan

(30 / RUM, 17):

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (حِينٌ): tahditsiz olarak vakit, zaman

(أَمْسَى يُمْسِي إِمْسَاءً): (if'al bâbı) akşamladı (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) sabahladı, oldu

(30 / RUM, 18):

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَاتٌ): gök, gökyüzü (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi

(اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam (حِينٌ): tahditsiz olarak, vakit, zaman

(أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al bâbı) öğle vaktine girdi/ açıkladı/ bildirdi/ galip getirdi/ ortaya çıkardı

(30 / RUM, 19):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi (اَلْمَيِّتُ ج مَوْتَى): ölü

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (بَعْدُ): (zarf) sonra [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölme, ölüm

(30 / RUM, 20 – 21):

(اَلْآيَةُ ج آيات): açık alamet, ayet, mucize, ibret (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلتُّرَابُ ج أَتْرِبَةٌ): toprak, toz, kir (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ اِنْتِشَارًا): (iftiâl bâbı) dağıldı, yayıldı

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلنَّفْسُ ج أَنْفُسٌ): kendi, zat, kan, can, ruh, iç, nefis

(اَلزَّوْجُ ج أَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (بَيْنَ): (zarf) arasında (سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا إِلَى): meyl etti, ısındı, ülfet etti

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, çevirdi, kıldı [(وَدَّ يَوَدُّ) اَلْمَوَدَّةُ]: muhabbet, sevgi [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(اَلْقَوْمُ ج أَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (تَفَكَّرَ تَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü

(30 / RUM, 22 – 23 – 24):

(اَلْآيَةُ ج آيات): açık alamet, ayet, mucize, ibret [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma, mahluk, yaratılmış, halk

[(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْاِخْتِلاَفُ]: (masdar) muhtelif, çeşitli oluş (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): lugat, lisan, konuşma dili, lehçe/ konuşma uzvu

(اَللَّوْنُ ج اَلْوَانٌ): renk (اَلْعَالِمُ ج عَالِمُونَ): (ism-i fâil) âlim, bilen (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

[(نَامَ يَنَامُ) اَلْمَنَامُ]: (mimli masdar) uyuma, uyku [(اِبْتَغَى يَبْتَغِي) اَلْاِبْتِغَاءُ]: (masdar) arama, arzulama, talep etme

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَلٌ): hayır, lütuf, fazl, kerem, üstünlük, mükemmellik (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (اَلْبَرْقُ ج بُرُوقٌ): şimşek, yıldırım, parlama

[(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: korku, korkma (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (بَعْدُ): (zarf) sonra

(اَلطَّمَعُ ج اَطْمَاعٌ): istek, özlem, arzu, hırs, tamah (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً):akıl etti



≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 406 (RUM : 25 – 32)

وَ	مِنْ آيَاتِهِ	أَنْ تَقُومَ	السَّمَآءُ	وَ	الْأَرْضُ	بِأَمْرِهِ ط
	O'nun ayetlerindendir	ayakta durması	Göğün	ve	yerin	O'nun emri ile
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	masdar ve nasb h., fiili muzari	fail	atıf h.	matuf	car-mecrur

ثُمَّ	إِذَا دَعَاكُمْ	دَعْوَةً	مِنَ الْأَرْضِ	إِذَآ	أَنْتُمْ	تَخْرُجُونَ ﴿25﴾
Sonra	sizi çağırdığı zaman	bir defa	yerden	bir de bakmışsınız ki	siz	çıkıyorsunuz
atıf h.	şart ve zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul	(sayı ifade eden) mef'ulü mutlak	harfi cer, mecrur isim	izâ fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	haber, fiil cümlesi

25. Göğün ve yerin O'nun emri ile ayakta durması O'nun ayetlerindendir. Sonra sizi bir defa yerden (kabirlerinizden) çağırdığı zaman, bir de bakmışsınız ki çıkıyorsunuz.

وَ	لَهُ	مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	كُلٌّ	لَهُ	قَانِتُونَ ﴿26﴾
	O'na aittir	Göklerde olanlar	ve	yerde	hepsi	O'na (قَانِتُونَ car-mecrur, ile bağlantılıdır)	boyun eğmişlerdir
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	sıla; şibhi cüm. / mübteda muahhar, ismi mevsul	atıf h.	matuf	mübteda		haber

26. Göklerde ve yerde olanlar O'na aittir; hepsi O'na boyun eğmişlerdir.

وَ	هُوَ	الَّذِي	يَبْدَأُ	الْخَلْقَ	ثُمَّ	يُعِيدُهُ
	O	başlatandır		yaratmayı	sonra	onu döndürüp tekrar edendir
atıf h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	f. muzari, mef'ul

وَ	هُوَ	أَهْوَنُ	عَلَيْهِ ط	وَ	لَهُ	الْمَثَلُ	الْأَعْلَى
ve	bu	daha kolaydır	O'na		O'nundur	misal	en üstün
atıf h.	mübteda	haber	car-mecrur	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ج	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ ﴿27﴾ ع
Göklerde	ve	yerde olan		O	Aziz'dir	Hakim'dir
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber

27. O yaratmayı başlatan (ölümünden) sonra onu döndürüp tekrar edendir (tekrar yaratarak diriltendir). Ve bu (tekrar yaratarak diriltme), O'na daha kolaydır. Göklerde ve yerde olan en üstün misal O'nundur. O, Aziz'dir (çok güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

ضَرَبَ	لَكُمْ	مَثَلاً	مِنْ أَنْفُسِكُمْ ط	هَلْ	لَكُمْ	مِنْ مَا	مَلَكَتْ
vermektedir	size	bir misal	kendinizden	mı	sizin var	sahip olduklarından	
fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	soru h.	haber mukaddem, şibhi c.	h. cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

أَيْمَانُكُمْ	مِنْ شُرَكَآءَ	فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ	فَأَنْتُمْ	فِيهِ	سَوَآءٌ	تَخَافُونَهُمْ
Sağ ellerinizin	ortaklarınız	size rızık olarak verdiğimiz şeylerde	ve siz	bu (ortaklık konusu)nda	(onlarla) eşit (misiniz)	onlardan korkuyor (musunuz)
fail	zaid harfi cer, mübteda muahhar	harfi cer, ismi mevsul / sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	atıf h., mübteda	car-mecrur	haber	(أَنْتُمْ) mübtedasının ikinci haberi; fiil cümlesi

كَخِيفَتِكُمْ	أَنْفُسَكُمْ ط	كَذَلِكَ	نُفَصِّلُ	الْآيَاتِ	لِقَوْمٍ	يَعْقِلُونَ ﴿28﴾
korktuğunuz gibi	kendinize	işte böylece	tafsilatlı açıklarız	ayetleri	millete	Aklını kullanan
car-mecrur	mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	mef'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi

28. Allah size kendinizden bir misal vermektedir: Sağ elinizin sahip olduklarından (kölelerinizden) size rızık olarak verdiğimiz şeylerde (sizinle eşit) ortaklarınız mı var, ve siz (onlarla) bu (ortaklık konusu)nda eşit misiniz, kendinize (haksız bir şey olmasından) korktuğunuz gibi onlardan korkuyor musunuz (emrinizdeki kölelerinizin mal varlıklarınızda ve haklar hususunda sizinle eşit olmalarına razı oluyor musunuz da Allah'a aynı şeyi yapıyorsunuz)? Aklını kullanan millete ayetleri işte böylece tafsilatlı açıklarız.

بَلِ	اتَّبَعَ	الَّذِينَ	ظَلَمُوا	أَهْوَآءَهُمْ	بِغَيْرِ	عِلْمٍ ج	فَمَنْ	يَهْدِي
Hayır	uydu	kimseler	zulmeden	heveslerine	bilgisizce		kim	doğru yola iletir
idrab h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.,	mef'ul	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	rabıta, mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cümlesi

﴿ 29 ﴾	مِنْ نَاصِرِينَ	لَهُمْ	وَ مَا	اللَّهُ ط	أَضَلَّ	مَنْ
	yardımcıları	onların	yoktur	Allah'ın	saptırdığı	kimseleri
	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h. atıf h.	fail	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul

29. Hayır; zulmedenler, bilgisizce kendi heveslerine uydu. Allah'ın saptırdığı kimseleri kim doğru yola iletir? Onların yardımcıları da yoktur.

فَطَرَ	الَّتِي	اللَّهِ	فِطْرَةَ	حَنِيفًا ط	لِلدِّينِ	وَجْهَكَ	فَأَقِمْ
yaratmış olduğu		Allah'ın	fıtratına	Hanif olarak	dine	yüzünü	Artık çevir
sıla; mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	muzafun ileyh	(اَلْزِمُوا) (sımsıkı tutunun) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, muzaf	hal	car-mecrur	mef'ul	rabıta (başlama h. de denmiştir), emir fiili

ذٰلِكَ	اللَّهِ ط	لِخَلْقِ	لاَ تَبْدِيلَ	عَلَيْهَا ط	النَّاسَ
İşte bu	Allah'ın	yaratışında	hiçbir değişme yoktur	üzerinde	insanları
mübteda, işaret ismi	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	(لاَ):en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ), (لاَ)'nın ismi, haberi mahzuf	car-mecrur	mef'ul

﴿ 30 ﴾	لاَ يَعْلَمُونَ ق	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لٰكِنَّ	وَ	الْقَيِّمُ ق	الدِّينُ
	bilmezler	insanların	çoğu	fakat		dosdoğru	dindir
	(لٰكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	muz. ileyh	(لٰكِنَّ)'nin ismi, muzaf	istidrak ve nasb h.	atıf h.	sıfat	haber, mevsuf

30. Hanif (Allah'ı birleyen) olarak yüzünü dine çevir. İnsanları üzerinde yaratmış olduğu Allah'ın fıtratına (sımsıkı tutun). Zira Allah'ın yaratışında hiçbir değişme yoktur; işte bu dosdoğru dindir, fakat insanların çoğu bilmezler.

الصَّلَاةَ	أَقِيمُو	وَ	اتَّقُوهُ	وَ	إِلَيْهِ	مُنِيبِينَ
namaz	kılınız	,	O'ndan sakının		O'na	yönelerek
mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.	emir fiili, fail, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	(اَلْزِمُوا) (sımsıkı tutunun)'un fâilinden hal

﴿ 31 ﴾	مِنَ الْمُشْرِكِينَ لا	لاَ تَكُونُوا	وَ
	müşriklerden	olmayın	
	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., - meczum fiili muzari, (وا): (كَانَ)'nin ismi	atıf h.

شِيَعًا ط	كَانُوا	وَ	دِينَهُمْ	فَرَّقُوا	مِنَ الَّذِينَ
fırka fırka	olan	ve	dinlerini	parçalayan	kimselerden
(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cüm., fail	h. cer, (الْمُشْرِكِينَ)'den bedel, ismi mevsul

﴿ 32 ﴾	فَرِحُونَ	لَدَيْهِمْ	بِمَا	حِزْبٍ	كُلُّ
	sevinip şımarmaktadır	yanında bulunanla		taraftar	Her
	haber	mekan zarfı, muzaf+ (هِمْ): muzafun ileyh	harfi cer+ ismi mevsul, (فَرِحُونَ) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	mübteda, muzaf

31 - 32. O'na yönelerek.. O'ndan sakının, namaz kılın, dinlerini parçalayan, (ayrılığa düşerek) fırka fırka olan müşriklerden olmayınız. Her taraftar yanında bulunanla sevinip şımarmaktadır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 406 ≻

(30 / RUM, 25 – 26 – 27):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize, ibret (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) durdu, ayağa kalktı/ kaldı/ / vuku buldu

(اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَاتٌ): gök, gökyüzü (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, ülke (اَلْاَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi

[(دَعَا يَدْعُو) اَلدَّعْوَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) dua, istek, nida, çağırış

(اَلْقَانِتُ ج قَانِتُونَ): (ism-i fâil) Allah'ın uluhiyetini ikrar edip şehadet getiren, boyun eğen, itaat eden, kulluk eden

(بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (mehmuz'el lam) başladı, ilk önce yaptı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) mahluk, yaratma, yaratılmış

(أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) iade etti, döndürdü [(هَانَ يَهُونُ) اَلْاَهْوَنُ]: (ism-i tafdîl) daha kolay, daha basit

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, numune, örnek, aynısı [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْأَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en yüce

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, güçlü, zor, meşakkatli, şerefli

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, sağlam, muhkem

(30 / RUM, 28 – 29 – 30 – 31 - 32):

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal verdi, vurdu, dövdü, uçurdu, kaldırdı, vazgeçti (ضَرَبَ مَثَلاً): misâl verdi

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, örnek, numune, aynısı/ acaip, hikaye (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu (cariye veya köleye sahip oldu manasında) (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): köle ve cariye/ sağ el/ yemin/ kudret, kuvvet (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

(خَافَ يَخَافُ خِيفَةً): (ecvef fiil) korktu (فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): (tef'il bâbı) tafsil etti, genişçe açıkladı, ayrı ayrı izah etti

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, keyf, kötü meyiller

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, gayr, olmaksızın (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, sevketti, kazandırdı

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلنَّاصِرُ ج نَاصِرُونَ): (ism-i fâil) yardım eden

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) kaldırdı, çevirdi (dindarlık ve ibadet hususunda ihlaslı olmaktan kinayedir)

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen: zat/ başlangıç/ yön (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık

(اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): hanif; (Allah'ın emrine teslim olup, Allah'ın di'ninden olan hiçbir hususta cayma yapmayan ihlâslı kişi)

(اَلْفِطْرَةُ): fıtrat, yaratılış, yaratma (yaratma kanunlarına, şeriat'ı tekviniyeye uygun olan din)

(فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icat etti [(بَدَّلَ يُبَدِّلُ) اَلتَّبْدِيلُ]: (masdar) tağyir, değiştirme [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (لَدَى): (zarf) katında, yanında

(اَلْقَيِّمُ): dosdoğru yahut insanların işlerini meselelerini sapasağlam düzgünce halleden (اَلْفَرِحُ ج فَرِحُونَ): şımarık, ferah duyan, sevinçli (اَلْمُنِيبُ ج مُنِيبُونَ): (ism-i fâil) dönen (kulun Allah' a yönelmesi) (اِتَّقَى يَتَّقِي): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) doğruca kıldı/ yerleşti, ikamet etti/ ikame etti/takdir etti (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(فَرَّقَ يُفَرِّقُ تَفْرِيقًا): (tef'il bâbı) parçaladı, ayırdı, ayrılık çıkardı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık

(اَلشِّيعَةُ ج شِيَعٌ): fırka, şia, hemfikir, gurup (اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, bölük, parti



CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 407 (RUM : 33 – 41)

إِلَيْهِ	مُنِيبِينَ	رَبَّهُمْ	دَعَوْا	ضُرٌّ	النَّاسَ	إِذَا مَسَّ	وَ
O'na	yönelerek	Rablerine	dua ederler	bir zarar	insanlara	dokunduğu zaman	
car-mecrur	hal	mef'ul	cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail	fail	mef'ul	şart ve zaman zarfı., fiilu'ş-şart: fiili mazi	başlama h.

﴿ 33 ﴾ يُشْرِكُونَ	بِرَبِّهِمْ	مِنْهُمْ	فَرِيقٌ	إِذَا	رَحْمَةً	مِنْهُ	إِذَآ أَذَاقَهُمْ	ثُمَّ
eş koşarlar	Rablerine	onlardan	bir grup	Bir de bakmışsın ki	bir rahmet	kendinden	onlara tattırınca	sonra
haber, fiil cümlesi	car-mecrur., şibhi cümle (يُشْرِكُونَ) ile bağlantılıdır	car-mecrur	mübteda	izâ fücaiye (ismin önünde geldiği için sürpriz edatı) (إِذَا فَرِيقٌ.....) cümlesi cevâbü'ş-şart	ikinci mef'ul	car-mecrur	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	atıf h.

33-34. İnsanlara bir zarar dokunduğu zaman Rablerine yönelerek O'na dua ederler, sonra Allah katından onlara bir rahmet tattırdığı zaman onlardan bir grup bir de bakmışsın ki Rablerine eş koşarlar.

﴿ 34 ﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ	فَتَمَتَّعُوا قف	آتَيْنَاهُمْ ط	بِمَا	لِيَكْفُرُوا
bileceksiniz	faydalanın	kendilerine	verdiğimiz şeylere	nankörlük etmek için
atıf h., istikbal h., fiili muzari+fâil	atıf h., emir fiili, fail	sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	ta'lil (sebep) ve nasb h., mansub fiili muzari.

34. Kendilerine verdiğimiz şeylere nankörlük etmek için (eş koşarlar). (Geçici bir süre için) faydalanın (şimdilik safa sürün bakalım), bileceksiniz.

يَتَكَلَّمُ	فَهُوَ	سُلْطَانًا	عَلَيْهِمْ	أَنْزَلْنَا	أَمْ
söylüyor	böylece o (delil)	bir delil mi	onlara	indirdik	Yoksa
haber, muzari fiil cümlesi	atıf h., mübteda	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 35 ﴾ يُشْرِكُونَ	بِهِ	كَانُوا	بِمَا
ortak koşmakta	kendisiyle	oldukları	şeyleri
(كَانَ)'nin haberi, cümle	car-mecrur, (يُشْرِكُونَ) ile bağlantılıdır	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul

35. Yoksa onlara bir delil mi indirdik de böylece o (delil) ortak koşmakta oldukları şeyleri söylüyor.

وَ	إِذَآ أَذَقْنَا	النَّاسَ	رَحْمَةً	فَرِحُوا	بِهَا ط	وَ	إِنْ	تُصِبْهُمْ
	tattırdığımız zaman	İnsanlara	bir rahmet	sevinirler	onunla	atıf h.	cezmeden şart h.	onlara isabet ederse
atıf h.	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	mef'ul	ikinci mef'ul	fiili mazi, fail	car-mecrur		fiilu'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	

﴿ 36 ﴾ يَقْنَطُونَ	هُمْ	إِذَا	أَيْدِيهِمْ	قَدَّمَتْ	بِمَا	سَيِّئَةٌ
ümitlerini keserler	onlar	bir de bakmışsın ki	ellerinin	takdim ettiği	şeyler sebebiyle	bir kötülük
haber, fiil cümlesi	mübteda	izâ fücâiyye (sürpriz edatı)	fail	sıla; mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	fail

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

36. İnsanlara bir rahmet tattırdığımız zaman onunla sevinirler, (fakat) ellerinin takdim ettiği şeyler sebebiyle (yaptıklarından ötürü) onlara bir kötülük isabet ederse bir de bakmışsın ki ümitlerini keserler.

أَ	وَ	لَمْ يَرَوْا	أَنَّ	اللَّهَ	يَبْسُطُ	الرِّزْقَ	لِمَنْ	يَشَآءُ
mi		görmediler		Allah'ın	yaydığını	rızkı	kimse için	dilediği
soru h.	atıf h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul	h. cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

(يَرَوْا)'in mef'ulü; masdarı müevvel

﴿ 37 ﴾ يُؤْمِنُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ	يَقْدِرُ ط	وَ
inanan	bir toplum için	dersler	bunda vardır	Doğrusu	(bir ölçüye göre) kısıtladığını	ve
sıfat; fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekit ve nasb h.	fiili muzari	atıf h.

37. Allah'ın, rızkı dilediğine yaydığını ve (bir ölçüye göre) kısıtladığını görmediler mi? Doğrusu bunda, inanan bir toplum için dersler vardır.

فَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَ الْمِسْكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ ط

O halde ver | sahibine | yakınlık | hakkını | , | yoksula | , | yolda kalmışa (yol oğluna)

rabıta, emir fiili | birinci mef'ul, muzaf (esmaü'l-hamseden) | muzafun ileyh | ikinci mef'ul | atıf h. | matuf | atıf h. | muzafun ileyh, matuf, muzaf

ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ ز وَ أُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿38﴾

Bu | daha hayırlıdır | kimseler için | dileyen | rızasını (yüzünü) | Allah'ın | , | İşte onlar | , | kurtuluşa erenlerdir

mübteda, işaret ismi | haber | car-mecrur | sıla; muzari fiil cüm. | mef'ul, muzaf | muzafun ileyh | başlama h. | mübteda, işaret ismi | fasıl zamiri | haber

38. O halde yakınlık sahibine, yoksula, yolda kalmışa hakkını ver. Bu, Allah'ın rızasını dileyen kimseler için daha hayırlıdır. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.

وَ مَا آتَيْتُمْ مِنْ رِبًا لِيَرْبُوَ فِيٓ أَمْوَالِ النَّاسِ

Her ne | verirseniz | faizden | artış olması için | mallarında | İnsanların

başlama h. | fiilu'ş-şart; fiili mazi fail, muttasıl zamir | h.cer, mecrur isim | ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari | h. cer, mecrur isim, muzaf | muzafun ileyh

فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللّٰهِ ج وَ مَآ آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ

artmaz | katında | Allah | atıf h. | Her ne | verirseniz | zekattan

rabıta+ cevâbü'ş-şart; nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari, | mekan zarfı, muzaf | muzafun ileyh | mef'ul, şart ismi | fiilu'ş-şart; fiili mazi fail | harfi cer, mecrur isim

تُرِيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿39﴾

isteyerek | rızasını | Allah'ın | İşte onlar | kat kat arttıranlardır

(آتَيْتُم)'ün fâilinden hal; fiil cümlesi | mef'ul, muzaf | muzafun ileyh | rabıta, mübteda, işaret ismi | haber, fasıl zamiri

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

39. İnsanların mallarında artış olması için faizden her ne verirseniz (verdiğiniz her hangi bir faiz) Allah katında artmaz; fakat, Allah'ın rızasını isteyerek zekattan her ne verirseniz (böyle olmaz), işte onlar kat kat artıranlardır.

اَللّٰهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ

Allah | sizi yaratandır | sonra | sizi rızıklandıran | sonra | sizi öldüren

mübteda | sıla; mazi fiil cüm., mef'ul haber, ismi mevsul | atıf h. | fiili mazi, mef'ul | atıf h. | fiili muzari, mef'ul

ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ط هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ ط

(daha) sonra | sizi diriltendir | mıdır | ortaklarınızdan var | yapan | bütün bunlardan | bir şey

car-mecrur | fiili muzari, mef'ul | soru h. | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda muahhar, ismi mevsul | sıla; muzari fiil cüm. | harfi cer, işaret ismi | harfi cer zaid, mef'ul

سُبْحَانَهُ وَ تَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿40﴾ ع

münezzehtir | , | yücedir | ortak koştukları şeylerden

mef'ulü mutlak | atıf h. | fiili mazi | car-mecrur | sıla; fiil cüm.

40. Allah sizi yaratan, sonra rızıklandıran, sonra öldüren daha sonra da diriltendir. O'na koştuğunuz ortaklarınızdan böyle bir şey yapan var mıdır? (Allah) onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir, yücedir.

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ

çıktı | fesat | karada | ve | denizde | kazanması sebebiyle | ellerinin | İnsanların

fiili mazi | fail | harfi cer, mecrur isim | atıf h. | matuf | h.cer, masdar h. fiili mazi | fail, muzaf | muzafun ileyh

لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿41﴾

onlara tattırması için | bir kısmını | yaptıklarının | belki | dönerler

talil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul | ikinci mef'ul | sıla; mazi fiil cüm., fail muzafun ileyh, ismi mevsul | terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi | (لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

41. Belki dönerler diye yaptıklarının bir kısmını (Allah'ın) onlara tattırması için, insanların ellerinin kazanması sebebiyle (kendi işledikleri yüzünden) karada ve denizde fesat çıkar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 407 ≻

(30 / RUM, 33 – 34 – 35 – 36):

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü, isabet etti (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ isimlendirdi/ yardım istedi

(أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (اَلْمُنِيبُ ج مُنِيبُونَ): (ism-i fâil) dönen (kulun Allah'a dönmesi, yönelmesi)

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre, güruh

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) refah içersinde yaşadı/ faydalandı, lezzet aldı/ haccı temettu yaptı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلسُّلْطَانُ): saltanat, galebe/ hüccet (قَنِطَ يَقْنَطُ قَنَطًا): ümidsiz oldu, ümidi kesti

(تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا): (tefa'ul bâbı) konuştu, kelam etti/ lafa daldı/ temsil yoluyla: gösterdi, delalet etti

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan(فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): sevindi, şımardı (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı, öne geçti/ geçmişte yaptı/ takdim etti, hazırladı

(30 / RUM, 37 – 38 – 39 – 40 – 41):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): genişletti, açtı, yaydı

(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ takdir etti/ gücü yetti (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْقُرْبَى): akraba, yakın, karabet, akrabalık, yakınlık (اَلْحَقُّ): hak, gerçek, doğru (kul hakkı)

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün, (zillete düşürücü) fakirliğe sebep olan (اِبْنُ السَّبِيلِ): seyyah, yolda kalmış

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat/ yüz/ bağlangıç/ yön (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren

(رَبَا يَرْبُو رُبُوًّا): (nâkıs fiil) arttı, fazlalaştı (اَلرِّبَا): riba, faiz (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat/ yüz/ başlangıç/ yön

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْمُضْعِفُ ج مُضْعِفُونَ): (ism-i fâil) katlayan, kat kat artan

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır yaptı

(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (if'al bâbı) öldürdü (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

(تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu, yüceldi (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

(ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): ortaya çıktı, zahir oldu, gözüktü/ üste çıktı, galip geldi [(فَسَدَ يَفْسُدُ) اَلْفَسَادُ]: fesat, fesada uğrama

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): kara (denizin zıddı) / çok itaatkâr (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (أَذَاقَ يُذِيقُ غِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, diye (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 408 (RUM : 42 – 50) ≻

قُلْ	سِيرُوا	فِي الْأَرْضِ	فَانْظُرُوا	كَيْفَ	كَانَ	عَاقِبَةُ
De ki	gezip dolaşın	Yeryüzünde	ve bakın	nasıl	olduğuna	sonunun
emir fiili	emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h., emir fiili, fail	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi, muzaf

﴿ 42 ﴾	مُشْرِكِينَ	أَكْثَرُهُمْ	كَانَ	مِنْ قَبْلُ	الَّذِينَ
	müşrikler	çoğunluğu	olanların	daha önceki kimselerden	
	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	sıla; şibhi cüm	muzafun ileyh ismi mevsul

42. De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın ve daha önceki kimselerden çoğunluğu müşrik olanların sonunun nasıl olduğuna bir bakın."

يَوْمٌ	أَنْ يَأْتِيَ	مِنْ قَبْلِ	الْقَيِّمِ	لِلدِّينِ	وَجْهَكَ	فَأَقِمْ
bir günün	gelmesinden	önce	dosdoğru	dine	yüzünü	O halde çevir
fail	muzafun ileyh; masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari	harfi cer+ zarf, mecrur isim, muzaf	sıfat	car-mecrur, mevsuf	mef'ul	rabıta (başlama h. de denmiştir), emir fiili

﴿ 43 ﴾	يَصَّدَّعُونَ	يَوْمَئِذٍ	مِنَ اللَّهِ	لَهُ	مَرَدَّ	لَا
	bölünürler	O gün	Allah katından	kendisi için	geri çevrilmesi olmayan	
	fiili muzari+fâil, aslı: (يَتَصَدَّعُونَ)	zaman zarfı	harfi cer, mecrur isim, (يَأْتِيَ) ile bağlantılı	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	(لَا)'nın ismi	(يَوْمٌ)'nin sıfatı; en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)

43. Allah katından kendisi için geri çevrilmesi olmayan bir günün gelmesinden önce, yüzünü dosdoğru dine çevir. O gün (insanlar fırka fırka) bölünürler.

﴿ 44 ﴾	يَمْهَدُونَ	فَلِأَنْفُسِهِمْ	صَالِحًا	عَمِلَ	مَنْ	وَ	كُفْرُهُ	فَعَلَيْهِ	كَفَرَ	مَنْ
	hazırlamış olurlar	kendileri için	faydalı iş	işlerse	kim		inkarı	kendi aleyhinedir	inkar ederse	Kim
	(هُم) (onlar) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi; muzari fiil cümlesi	rabıta, car-mecrur	mef'ul	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mübteda, şart ismi	atıf h.	mübteda muahhar	rabıta+ haber mukaddem, şibhi cümle.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mübteda, şart ismi.

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi; şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri (مَن) mübtedasının haberi

﴿ 45 ﴾	الْكَافِرِينَ	لَا يُحِبُّ	إِنَّهُ	مِنْ فَضْلِهِ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	لِيَجْزِيَ
	inkar edenleri	sevmez	Doğrusu O	lutfundan	faydalı işler	işleyenlere	ve	inanan	kimselere	karşılık vermesi için
	mef'ul	nefiy h., fiili muzari	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	ta'lil (sebep) ve nasb h, fiili muzari

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

44. Kim inkar ederse, inkarı kendi aleyhinedir. Kim faydalı iş işlerse, kendileri için (cennetteki yerlerini) hazırlamış olurlar. **45.** (Bu Allah'ın) inanan ve faydalı iş işleyenlere lutfundan karşılık vermesi için(dir). Doğrusu O, inkar edenleri sevmez.

مِنْ رَحْمَتِهِ	لِيُذِيقَكُمْ	وَ	مُبَشِّرَاتٍ	الرِّيَاحَ	أَنْ يُرْسِلَ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ	
rahmetini	size tattırması için		müjdeciler olarak	Rüzgarları	göndermesi	ayetlerindendir		
harfi cer, mecrur isim	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	hal	mef'ul	mübteda muahhar; masdar ve nasb h., fiili muzari	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	

﴿ 46 ﴾	تَشْكُرُونَ	لَعَلَّكُمْ	وَ	مِنْ فَضْلِهِ	لِتَبْتَغُوا	وَ	بِأَمْرِهِ	الْفُلْكُ	لِتَجْرِيَ	وَ
	şükredersiniz	Belki		lutfundan	aramanız içindir		emri ile	gemilerin	yürümesi	,
	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	atıf h.	car-mecrur	fail	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	atıf h.

46. Rüzgarları müjdeciler olarak göndermesi O'nun ayetlerindendir (varlığının ve gücünün delillerindendir). (Bu da) size rahmetini tattırması, onun emri ile gemilerin yürümesi, lutfundan aramanız için(dir). Belki şükredersiniz.

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	مِنْ قَبْلِكَ	رُسُلاً	إِلَى قَوْمِهِمْ	فَجَآؤُوهُمْ	بِالْبَيِّنَاتِ
	And olsun ki	gönderdik	Senden önce	bir çok peygamberi	ümmetlerine	Onlara getirdiler	apaçık belgeler
	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	h. cer+ zarf, mecrur isim, muzaf, (كَ): muzafun ileyh	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur

فَانْتَقَمْنَا	مِنَ الَّذِينَ	أَجْرَمُوا ط	وَ	كَانَ	حَقًّا	عَلَيْنَا	نَصْرُ	الْمُؤْمِنِينَ	﴿ 47 ﴾
akabinde intikam aldık	kimseler-den	suç işleyen		oldu	hak	bize	yardım etmek	mü'minlere	
atıf h., fiili mazi, fail	h. cer, ismi mevsul (cer mahallinde)	sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h.	fiili mazi nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	car-mecrur	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	

47. And olsun ki! Senden önce bir çok peygamberi ümmetlerine gönderdik, onlara apaçık belgeler getirdiler; akabinde (isyan edip) suç işleyenlerden intikam aldık, mü'minlere yardım etmek bize hak oldu.

اَللَّهُ	الَّذِي	يُرْسِلُ	الرِّيَاحَ	فَتُثِيرُ	سَحَابًا	فَيَبْسُطُهُ
Allah	gönderendir		rüzgarları	akabinde sürükler	bulutları	sonra onu yayar
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h., fiili muzari	mef'ul	atıf h, fiili muzari, mef'ul

فِي السَّمَآءِ	كَيْفَ	يَشَآءُ	وَ	يَجْعَلُهُ	كِسَفًا	فَتَرَى
gökte	nasıl	dilerse		onu yapar	parça parça	Artık görürsün
harfi cer, mecrur isim	hal; soru ismi	fiili muzari	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., fiili muzari

الْوَدْقَ	يَخْرُجُ	مِنْ خِلاَلِهِ ج	فَإِذَآ أَصَابَ	بِهِ	مَنْ	يَشَآءُ
yağmurun	çıktığını	aralarından	Akabinde isabet ettirdiği zaman	onu	kimseye	dileyen/dilediği
mef'ul	hal; muzari fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim	atıf h, şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

مِنْ عِبَادِهِ	إِذَا	هُمْ	يَسْتَبْشِرُونَ	﴿ 48 ﴾	وَ	إِنْ	كَانُوا
kullarından	bir de bakmışsın ki	onlar	sevinirler			oldukları haldeyken	
harfi cer, mecrur isim	iza fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	haber; fiil cümlesi		hal vavı, arkadan gelen cümle (يَسْتَبْشِرُونَ)'daki cemi vav'ından hal'dir	(إِنْ)'nin tahfifi (hafifle-tilmiş hali)	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

مِنْ قَبْلِ	عَلَيْهِمْ	أَنْ يُنَزَّلَ	مِنْ قَبْلِهِ	لَمُبْلِسِينَ	﴿ 49 ﴾
önce	kendilerine	indirilmesinden	önceden	ümidlerini kesmiş	
h. cer+ zarf, mecrur isim	car-mecrur	muzafun ileyh; masdar-ı müevvel; masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari	harfi cer, zarf, mecrur isim	lamül farika ((إِنْ)'in nefiy ile hafifletilmişini ayırt eden lam), (كَانَ)'nin haberi	

48- 49. Allah rüzgarları gönderendir, akabinde (rüzgarlar) bulutları sürükler, onları gökte nasıl dilerse (dilediği gibi) yayar ve onu parça parça yapar. Artık sen de yağmurun aralarından çıktığını görürsün. Akabinde onu kullarından dilediğine/dileyene isabet ettirdiği zaman, onlar önceden, kendilerine (yağmurun) indirilmesinden önce ümit kesmiş oldukları haldeyken (bu müjdeyle) sevinirler.

فَانْظُرْ	إِلَى آثَارِ	رَحْمَتِ	اللَّهِ	كَيْفَ	يُحْيِي	الْأَرْضَ
Artık bak	emarelerine	rahmeti'nin	Allah'ın	nasıl	diriltiyor	yeryüzünü
rabıta, emir fiili	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, mecrur, sonraki isim için tekrar muzaf	muzafun ileyh	hal, soru ismi	fiili muzari	mef'ul

بَعْدَ	مَوْتِهَا ط	إِنَّ	ذَلِكَ	لَمُحْيِي	الْمَوْتَى ج	وَ	هُوَ	عَلَى كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ	﴿ 50 ﴾
sonra	ölümünden	Doğrusu	O	diriltir	ölüleri		O	her	şeye	Kadir'dir	
zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هَا): muzafun ileyh	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	mübteda	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	haber	

50. Artık Allah'ın rahmeti'nin emarelerine (izlerine) bir bak, yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor? Doğrusu O ölüleri diriltir. O her şeye Kadir'dir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 408 ≻

(30 / RUM, 42 – 43 – 44 – 45):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, yürüdü, dolaştı, gitti

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ bildi/ düşündü/ ibret aldı/ inceledi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ism-i fâil) Allah'a ortak koşan (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) kaldırdı, çevirdi (yüzü dine çevirdi)

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ mecazen: zat/ başlangıç/ yön (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık (يَوْمَئِذٍ): o gün

(اَلْقَيِّمُ): dosdoğru, insanların işlerini meselelerini sapasağlam düzgünce halleden (قَبْلُ): (zarf) önce

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: geri çeviriş

(تَصَدَّعَ يَتَصَدَّعُ تَصَدُّعًا): (tefa'ul bâbı) ayrıldı, bölündü, iftirak etti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(مَهَدَ يَمْهَدُ مَهْدًا): hazırladı, serdi [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(اَلصَّالِحَاةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, iyilik, fazl

(30 / RUM, 46 - 47):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, üstünlük/ koku

(اَلْمُبَشِّرَةُ ج مُبَشِّرَاتٌ): (ism-i fâil) müjdeci (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, iyilik, fazl, üstünlük

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا بِ): getirdi (ecvef fiil, mehmuz'el lam) (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ اِنْتِقَامًا): (infiâl bâbı) intikam aldı, cezalandırdı (أَجْرَمَ يُجْرِمُ إِجْرَامًا): (if'al bâbı) suç işledi, günah işledi

(30 / RUM, 48 – 49 – 50):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلسَّحَابُ): bulut (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, üstünlük / koku

(أَثَارَ يُثِيرُ إِثَارَةً): (if'al bâbı) sürükledi/ tahrik etti/ alt üst etti (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): genişletti, açtı, yaydı

(اَلْكِسْفَةُ ج كِسَفٌ): parça (اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَاتٌ): gök, gökyüzü (اَلْوَدْقُ): yağmur (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْخَلَلُ ج خِلاَلٌ): aralık, gedik, yarık, ara (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi

(اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ اِسْتِبْشَارًا): (istif'âl bâbı) müjde edileni buldu, müjde edilen şeyle neşelenip sevindi

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْمُبْلِسُ ج مُبْلِسُونَ): (ism-i fâil) ümitsizliğe kapılan (قَبْلُ): (zarf) önce

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, düşündü/ bekledi/ ibret aldı (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (بَعْدَ): (zarf) sonra (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü [(أَحْيَى يُحْيِي) اَلْمُحْيِي]: (ism-i fâil) hayat veren, dirilten [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: kudreti büyük, gücü sonsuz

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 409 (RUM : 51 – 60)

لَظَلُّوا	مُصْفَرًّا	فَرَأَوْهُ	رِيحًا	أَرْسَلْنَا	لَئِنْ	وَ
başlarlar	sarardığını	görseler hemen	bir rüzgar	And olsun ki göndersek		
kasem h., fiili mazi, nâsih, (ظَلَّ)'nin ismi	hal	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ulün bih	mef'ul	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	yemin yerine geçen lam, şart bildiren cezm h.	başlama h.

﴿ 51 ﴾ يَكْفُرُونَ — مِنْ بَعْدِهِ

nankörlüğe — arkasından

(ظَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi, (ظَلُّوا.....) cümlesi cevâbü'ş-şart — h. cer, zarf, mecrur isim, şibhi cümle (يَكْفُرُونَ) ile bağlantılıdır

51. And olsun, bir rüzgar göndersek, akabinde (ekinleri, yeşillikleri) sararmış görseler arkasından nankörlüğe devam ederler.

﴿ 52 ﴾

مُدْبِرِينَ	إِذَا وَلَّوْا	الدُّعَآءَ	الصُّمَّ	لاَ تُسْمِعُ	وَ	الْمَوْتَى	لاَ تُسْمِعُ	فَإِنَّكَ
arkalarını dönerek	gittikleri zaman	çağrıyı	sağırlara	duyuramazsın		ölülere	işittiremezsin	Çünkü, sen
hal	şart ve zaman zarfı, fiili mazi, fail	ikinci mef'ul	mef'ul	nefiy h., fiili muzari	atıf h.	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm.	ta'lil (sebep) h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

52. Çünkü sen ölülere işittiremezsin; arkalarını dönerek gittikleri zaman sağırlara da çağrıyı duyuramazsın.

تُسْمِعُ	إِنْ	عَنْ ضَلاَلَتِهِمْ ط	الْعُمْيِ	بِهَادِ	أَنْتَ	مَآ	وَ
duyuramazsın		sapıklıklarından	körlerin	asla doğru yola ileticisi	Sen	değilsin	
fiili muzari	nefiy h.	harfi cer, mecrur isim	muz. ileyh	:zaid harfi cer (tekit için gelir), (مَا)'nin haberi, muzaf	(مَا)'nın ismi,	(لَيْسَ)'ye benzeyen nefiy h.	atıf h.

﴿ 53 ﴾ مُسْلِمُونَ ع — فَهُمْ — بِآيَاتِنَا — يُؤْمِنُ — مَنْ — إِلاَّ

müslümanlardır — işte onlar — ayetlerimize — inanan kimselerden — başkasına

haber — atıf h., mübteda — car-mecrur — sıla; muzari fiil cüm. — mef'ul, ismi mevsul — istisna h.

53. Sen asla sapıklıklarından (vazgeçirip) körlerin doğru yola ileticisi değilsin; ayetlerimize inananlardan başkasına duyuramazsın; işte onlar müslümanlardır.

ضَعْفٍ	مِنْ بَعْدِ	جَعَلَ	ثُمَّ	مِنْ ضَعْفٍ	خَلَقَكُمْ	الَّذِي	اَللَّهُ
güçsüzlükten	sonra	kılandır	sonra	güçsüz (bir madde)den	Sizi yaratandır		Allah
muzafun ileyh	harfi cer, zarf, mecrur isim, muzaf	fiili mazi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

شَيْبَةً ط	وَ	ضَعْفًا	قُوَّةٍ	مِنْ بَعْدِ	جَعَلَ	ثُمَّ	قُوَّةً
ihtiyar	ve	güçsüz	kuvvetliliğin	ardından	yapandır	sonra	kuvvetli
matuf	atıf h.	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer,:zarf mecrur isim, muzaf	fiili mazi	atıf h.	mef'ul

﴿ 54 ﴾

الْقَدِيرُ	الْعَلِيمُ	هُوَ	وَ	يَشَآءُ ج	مَا	يَخْلُقُ
Kadir'dir	Alim'dir	O		dilediği	şeyi	yaratır
ikinci haber	haber	mübteda	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari

54. Sizi güçsüz (bir madde)den yaratan, güçsüzlükten sonra kuvvetli kılan, sonra da kuvvetliliğin ardından güçsüz ve ihtiyar yapandır. O, dilediği şeyi yaratır; O Alim'dir (çok iyi bilendir), Kadir olandır (her şeye gücü yetendir).

مَا لَبِثُوا	الْمُجْرِمُونَ لا	يُقْسِمُ	السَّاعَةُ	تَقُومُ	يَوْمَ	وَ
kalmadıklarına	suçlular	yemin eder	Kıyamet	koptuğu	gün	
nefiy h., f. mazi, fail	fail	fiili muzari	fail	muzafun ileyh; muzari fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf	başlama h.

﴿ 55 ﴾

يُؤْفَكُونَ	كَانُوا	كَذٰلِكَ	سَاعَةٍ	غَيْرَ
döndürülüyorlardı		Böylece	bir saatten	başka
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf

55. Kıyamet koptuğu gün suçlular bir saatten başka kalmadıklarına yemin ederler. Böylece onlar (dünyada da haktan) çevriliyorlardı.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	أُوتُوا	الْعِلْمَ	وَ	الْإِيمَانَ
	derler	kimseler	kendilerine verilen	ilim	ve	iman
atıf h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm., nâibi fail	mef'ul	atıf h.	matuf

لَقَدْ	لَبِثْتُمْ	فِي كِتَابِ	اللَّهِ	إِلَى يَوْمِ	الْبَعْثِ	فَهَٰذَا
And olsun ki	kaldınız	yazısında	Allah'ın	gününe kadar	yeniden diriliş	İşte bu
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.,:mübteda, işaret ismi

﴿ 56 ﴾	لَا تَعْلَمُونَ	كُنْتُمْ	لَكِنَّكُمْ	وَ	الْبَعْثِ	يَوْمُ
	bilmiyordunuz	fakat siz			yeniden diriliş	günüdür
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi,	istidrak ve nasb h., (لَكِنَّ)'nin ismi		muzafun ileyh	haber, muzaf
	(لَكِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi			atıf h.		

56. Kendilerine ilim ve iman verilen kimseler; "And olsun ki, siz Allah'ın yazısında (hükmü verilen) yeniden diriliş gününe kadar kaldınız. İşte bu yeniden dirilme günüdür, fakat siz bilmiyordunuz " derler.

وَ	مَعْذِرَتُهُمْ	ظَلَمُوا	الَّذِينَ	لَا يَنْفَعُ	فَيَوْمَئِذٍ
	mazaretleri	zulmeden	kimselere	fayda vermez	Artık o gün
atıf h.	fail.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	nefiy h., fiili muzari	atıf h., zaman zarfı

﴿ 57 ﴾	يُسْتَعْتَبُونَ	هُمْ	لَا
	özür dilemeleri de istenmez	onların	
	haber, fiil cümlesi	mübteda	nefiy h.

57. Artık zulmedenlerin, o gün mazaretleri fayda vermez; onların özür dilemeleri de istenmez

وَ	لَقَدْ	ضَرَبْنَا	لِلنَّاسِ	فِي هَٰذَا	الْقُرْآنِ	مِنْ كُلِّ	مَثَلٍ ۖ
	And olsun ki	misal verdik	insanlar için	bu Kuran'da		her türlü	misalden
başla-ma h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	harfi cer, işaret ismi	bedel	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

وَ	لَئِنْ	جِئْتَهُمْ	بِآيَةٍ	لَيَقُولَنَّ	الَّذِينَ
	şayet sen onlara getirsen		bir mucize	kesinlikle diyecekler	kimseler
atıf h.	yemin yerine geçen lam, şart h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ulün bih	car-mecrur	cevâbü'ş-şart; kasem h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari		fail, ismi mevsul

﴿ 58 ﴾	كَفَرُوا	إِنْ	أَنْتُمْ	إِلَّا	مُبْطِلُونَ
	inkar eden	değilsiniz	Siz	başkası	batıl iddia edenlerden
	sıla; mazi fiil cüm., fail	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber

58. And olsun ki bu Kuran'da insanlar için her türlü misalden verdik. (Buna rağmen) şayet sen onlara bir mucize getirmiş olsan, inkar edenler: "Siz batıl iddia edenlerden başkası değilsiniz" derler.

﴿ 59 ﴾	لَا يَعْلَمُونَ	الَّذِينَ	عَلَىٰ قُلُوبِ	اللَّهُ	يَطْبَعُ	كَذَٰلِكَ
	bilmeyen	kimselerin	kalblerine	Allah	mühür vurur	İşte böylece
	sıla; fiil cüm.	muzafun ileyh, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fail	fiili muzari	car-mecrur

59. İşte böylece Allah bilmeyenlerin kalblerine mühür vurur.

	لَا يَسْتَخِفَّنَّكَ	وَ	حَقٌّ	اللَّهِ	وَعْدَ	إِنَّ	فَاصْبِرْ
	sakın seni hafife almasın		gerçektir	Allah'ın	va'di	Doğrusu	O halde sabret
	tekit nun'u birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h.	rabıta, emir fiili
			ara cümle				

﴿ 60 ﴾	لَا يُوقِنُونَ	الَّذِينَ
	kesin olarak inanmayan	kimseler
	sıla; muzari fiil cüm.	fail, ismi mevsul

60. O halde sabret -doğrusu Allah'ın sözü gerçektir- ki kesin olarak inanmayanlar seni hafife almasınlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 409 ≻

(30 / RUM, 51 – 52 - 53 – 54):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr (yardım, nusrat, üstünlük/ koku

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı [(إِصْفَرَّ يَصْفَرُّ) اَلْمُصْفَرُّ]: (ism-i fâil) sararmış, sararan

(بَعْدُ): (zarf) sonra (ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاًّ): (muzaaf fiil) oldu (devam ve istimrar ifade eder) (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): nankörlük etti, inkâr etti

(أَسْمَعَ يُسْمِعُ إِسْمَاعًا): (if'al bâbı) işittirdi, duyurdu (اَلْأَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat-ı müşebbehe) sağır (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü

[(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: dua, nida, çağırış (اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ism-i fâil) arkasına dönüp giden

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi/ idaresine verdi/ hazırladı/ tayin etti/ vazgeçirdi/ çevirdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهَادِي]: (ism-i fâil) hidayet veren, doğru yola ileten [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلَةُ]: dalalet, sapıklık

(اَلْأَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (أَسْمَعَ يُسْمِعُ إِسْمَاعًا): (if'al bâbı) işittirdi, duyurdu [(ضَعُفَ يَضْعُفُ) اَلضَّعْفُ]: zayıflık, zayıf olma

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): çevirdi, kıldı, yarattı, hükmetti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil) diledi, istedi

(اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık/ sıkılık [(شَابَ يَشِيبُ) اَلشَّيْبَةُ]: (masdar) saçın ağarması

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(30 / RUM, 55 – 56 – 57):

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat (اَلْيَوْمُ ج أَيَّامٌ): gün (أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) vuku buldu/ kalktı/ kaldı/ azmetti/ başladı/ yürüttü/ baktı

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(لَبِثَ يَلْبِثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ gecikti/ karşı koydu(dayandı/ durdu (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (if'al bâbı) çevirdi, vazgeçirdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(آمَنَ يُؤْمِنُ) اَلْإِيمَانُ]: iman, inanç, inanma

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(لَبِثَ يَلْبِثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ gecikti/ karşı koydu(dayandı/ durdu

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

[(بَعَثَ يَبْعَثُ) اَلْبَعْثُ]: diriliş, diriltme, diriltilme (اَلْيَوْمُ ج أَيَّامٌ): gün (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (يَوْمَئِذٍ): o gün

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْمَعْذِرَةُ): mazeret, özür beyan etme

(اِسْتَعْتَبَ يَسْتَعْتِبُ اِسْتِعْتَابًا): (istif'âl bâbı) hoş görülmesini istedi, özür diledi, müsamaha gösterilmesini arzu etti

(30 / RUM, 58 – 59 – 60):

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal verdi, vurdu, uçurdu, vazgeçti (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (ضَرَبَ مَثَلاً): misâl verdi

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (جَاءَ يَجِيءُ ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi

(اَلْمُبْطِلُ ج مُبْطِلُونَ): (ism-i fâil) batılı iddia eden, hak ve hakikati ibtal eden (طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (عَلِمَ يَعْلَمُ): bildi

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaat, söz (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(اِسْتَخَفَّ يَسْتَخِفُّ اِسْتِخْفَافًا): (istif'âl bâbı) (hissi şeylerde) hafif buldu (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) (şüphe etmeksizin) inandı

(صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ) (Yüce Allah doğruyu söyledi)

İÇİNDEKİLER

(TEVBE SÛRESİ) 6
≺ KUR'ÂN SAYFASI: 186 - 206 ≻ 6
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 187 (TEVBE : 7 – 13) ≻ 9
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 188 (TEVBE : 14 – 20) ≻ 12
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 189 (TEVBE : 21 – 26) ≻ 15
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 190 (TEVBE : 27 – 31) ≻ 18
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 191 (TEVBE : 32 – 36) ≻ 21
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 192 (TEVBE : 37 – 40) ≻ 24
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 193 (TEVBE : 41 – 47) ≻ 27
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 194 (TEVBE : 48 – 54) ≻ 30
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 195 (TEVBE : 55 – 61) ≻ 33
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 196 (TEVBE : 62 – 68) ≻ 36
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 197 (TEVBE : 69 – 72) ≻ 39
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 198 (TEVBE : 73 – 79) ≻ 42
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 199 (TEVBE : 80 – 86) ≻ 45
≺ CÜZ: 10, KUR'ÂN SAYFASI: 200 (TEVBE : 87 – 93) ≻ 48

11. CÜZ 51
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 201 (TEVBE : 94 – 99) ≻ 51
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 202 (TEVBE : 100 – 106) ≻ 54
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 203 (TEVBE : 107 – 111) ≻ 57
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 204 (TEVBE : 112 – 117) ≻ 60
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 205 (TEVBE : 118 – 122) ≻ 63
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 206 (TEVBE : 123 – 129) ≻ 66

(YUNUS SÛRESİ) 69
≺ KUR'ÂN SAYFASI: 207 - 220 ≻ 69
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 208 (YUNUS: 7 - 15) ≻ 72
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 209 (YUNUS: 15 – 20) ≻ 75
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 210 (YUNUS: 21 – 25) ≻ 78
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 211 (YUNUS: 26 – 33) ≻ 81
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 212 (YUNUS: 34 – 42) ≻ 84
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 213 (YUNUS: 43 – 53) ≻ 87
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 214 (YUNUS: 54 – 61) ≻ 90
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 215 (YUNUS: 62 – 70) ≻ 93
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 216 (YUNUS: 71 – 78) ≻ 96
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 217 (YUNUS: 79 – 88) ≻ 99
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 218 (YUNUS: 89 – 97) ≻ 102
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 219 (YUNUS: 98 – 106) ≻ 105
≺ CÜZ : 11, KUR'ÂN SAYFASI: 220 (YUNUS: 107 – 109) ≻ 108

(HUD SÛRESİ) 109
≺ CÜZ: 11, KUR'ÂN SAYFASI: 220 - 234 ≻ 109

12. CÜZ 111
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 221 (HUD: 6 – 12) ≻ 111
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 222 (HUD: 13 – 19) ≻ 114
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 223 (HUD: 20 – 28) ≻ 117
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 224 (HUD: 29 – 37) ≻ 120
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 225 (HUD: 38 – 45) ≻ 123
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 226 (HUD: 46 – 53) ≻ 126
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 227 (HUD: 54 – 62) ≻ 129
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 228 (HUD: 63 – 71) ≻ 132
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 229 (HUD: 72 – 81) ≻ 135
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 230 (HUD: 82 – 88) ≻ 138
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 231 (HUD: 89 – 97) ≻ 141
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 232 (HUD: 98 – 108) ≻ 144
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 233 (HUD: 109 – 117) ≻ 147
≺ CÜZ : 12, KUR'ÂN SAYFASI: 234 (HUD: 118 – 123) ≻ 150

(YÛSUF SÛRESİ) 151
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 234 - 247 ≻ 151
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 235 (YUSUF: 5 – 14) ≻ 153
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 236 (YUSUF: 15 – 22) ≻ 156

≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 237 (YUSUF: 23 – 30) ➢ 159
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 238 (YUSUF: 31 – 37) ➢ 162
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 239 (YUSUF: 38 – 44) ➢ 165
≺ CÜZ: 12, KUR'ÂN SAYFASI: 240 (YUSUF: 45 – 52) ➢ 168

13. CÜZ 171
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 241 (YUSUF: 53 – 63) ➢ 171
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 242 (YUSUF: 64 – 69) ➢ 174
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 243 (YUSUF: 70 - 78) ➢ 177
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 244 (YUSUF: 79 – 86) ➢ 180
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 245 (YUSUF: 87 – 95) ➢ 183
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 246 (YUSUF: 96 – 103) ➢ 186
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 247 (YUSUF: 104 – 111) ➢ 189

(RA'D SÛRESİ) 192
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 248 – 254 ➢ 192
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 249 (RA'D: 6 – 13) ➢ 195
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 250 (RA'D: 14 – 18) ➢ 198
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 251 (RA'D: 19 – 28) ➢ 201
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 252 (RA'D: 29 – 34) ➢ 203
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 252 (RA'D: 29 – 34) ➢ 204
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 253 (RA'D: 35 – 42) ➢ 207
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 254 (RA'D: 43) ➢ 210

(İBRAHİM SÛRESİ) 210
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 254 - 260 ➢ 210
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 255 (İBRAHİM: 6 – 10) ➢ 213
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 256 (İBRAHİM: 11 – 18) ➢ 216
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 257 (İBRAHİM: 19 – 24) ➢ 219
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 258 (İBRAHİM: 25 – 33) ➢ 222
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 259 (İBRAHİM: 34 – 42) ➢ 225
≺ CÜZ: 13, KUR'ÂN SAYFASI: 260 (İBRAHİM: 43 – 52) ➢ 228

14. CÜZ 231
(HİCR SÛRESİ) 231
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 261 - 266 ➢ 231
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 262 (HİCR: 16 - 31) ➢ 234
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 263 (HİCR: 32 - 51) ➢ 237
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 264 (HİCR: 52 – 70) ➢ 240
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 265 (HİCR: 71 – 90) ➢ 243
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 266 (HİCR: 91 - 99) ➢ 246

(NAHL (BAL ARISI) SÛRESİ) 247
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 266 - 280 ➢ 247
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 267 (NAHL: 7 – 14) ➢ 249
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 268 (NAHL: 15 – 26) ➢ 251
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 268 (NAHL: 15 – 26) ➢ 252
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 269 (NAHL: 27 – 34) ➢ 255
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 270 (NAHL: 35 – 42) ➢ 258
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 271 (NAHL: 43 – 54) ➢ 261
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 272 (NAHL: 55 – 64) ➢ 264
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 273 (NAHL: 65 – 72) 267
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 274 (NAHL: 73 – 79) ➢ 270
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 275 (NAHL: 80 – 87) ➢ 273
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 276 (NAHL: 88 – 93) ➢ 276
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 277 (NAHL: 94 – 102) ➢ 279
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 278 (NAHL: 103 – 110) ➢ 281
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 278 (NAHL: 103 – 110) ➢ 282
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 279 (NAHL: 111 – 118) ➢ 285
≺ CÜZ: 14, KUR'ÂN SAYFASI: 280 (NAHL: 119 – 128) ➢ 288

15. CÜZ 291
(İSRÂ SÛRESİ) 291
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 281 – 292 ➢ 291
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 282 (17 / İSRÂ: 8 – 17) ➢ 294

≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 283 (17 / İSRÂ: 18 – 27) ➢ 297
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 284 (17 / İSRÂ: 28 – 38) ➢ 300
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 285 (17 / İSRÂ: 39 – 49) ➢ 303
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 286 (17 / İSRÂ: 50 – 58) ➢ 306
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 287 (17 / İSRÂ: 59 – 66) ➢ 309
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 288 (17 / İSRÂ: 67 – 75) ➢ 312
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 289 (17 / İSRÂ: 76 – 86) ➢ 315
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 290 (17 / İSRÂ: 87 – 96) ➢ 318
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 291 (17 / İSRÂ: 97 – 104) ➢ 321
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 292 (17 / İSRÂ: 105 – 111) ➢ 324

(KEHF SÛRESİ) 325
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 292 – 303 ➢ 325
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 293 (18 / KEHF: 5 – 15) ➢ 327
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 294 (18 / KEHF: 16 – 20) ➢ 330
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 295 (18 / KEHF: 21 – 27) 333
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 296 (18 / KEHF: 28 – 34) ➢ 336
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 297 (18 / KEHF: 35 – 45) ➢ 339
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 298 (18 / KEHF: 46 – 53) ➢ 342
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 299 (18 / KEHF: 54 – 61) ➢ 345
≺ CÜZ: 15, KUR'ÂN SAYFASI: 300 (18 / KEHF: 62 – 74) ➢ 348

16. CÜZ 351
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 301 (18 / KEHF: 75 – 83) ➢ 351
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 302 (18 / KEHF: 84 – 97) ➢ 354
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 303 (18 / KEHF: 98 – 110) ➢ 357

(MERYEM SÛRESİ) 360
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 304 - 311 ➢ 360
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 305 (MERYEM: 12 – 25) ➢ 363
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 306 (MERYEM: 26 – 38) ➢ 366
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 307 (MERYEM: 39 – 51) ➢ 369
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 308 (MERYEM: 52 – 64) ➢ 372
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 309 (MERYEM: 65 – 76) ➢ 375
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 310 (MERYEM: 77 – 95) ➢ 378
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 311 (MERYEM: 96 – 98) ➢ 381

(TÂ-HÂ (TÂ-HÂ) SÛRESİ) 381
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 311 ➢ 381
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 312 (TÂ-HÂ: 13 – 37) ➢ 384
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 313 (TÂ-HÂ: 38 – 51) ➢ 387
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 314 (TÂ-HÂ: 52 – 64) ➢ 390
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 315 (TÂ-HÂ: 65 – 76) ➢ 393
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 316 (TÂ-HÂ: 77 – 87) ➢ 395
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 316 (TÂ-HÂ: 77 – 87) ➢ 396
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 317 (TÂ-HÂ: 88 – 98) ➢ 399
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 318 (TÂ-HÂ: 99 – 113) ➢ 402
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 319 (TÂ-HÂ: 114 – 125) ➢ 405
≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 320 (TÂ-HÂ: 126 – 135) ➢ 408

17. CÜZ 411
(ENBİYA SÛRESİ) 411
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 321 - 330 ➢ 411
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 322 (ENBİYÂ: 11 – 24) ➢ 414
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 323 (ENBİYÂ: 25 – 35) ➢ 417
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 324 (ENBİYÂ: 36 – 44) ➢ 420
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 325 (ENBİYÂ: 45 – 57) ➢ 423
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 326 (ENBİYÂ: 58 – 72) ➢ 426
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 327 (ENBİYÂ: 73 – 81) ➢ 429
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 328 (ENBİYA : 82 – 90) ➢ 432
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 329 (ENBİYÂ: 91 – 101) ➢ 435
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 330 (ENBİYÂ: 102 – 112) ➢ 438

(HAC SÛRESİ) 331
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 331 - 340 ➢ 441

≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 332 (HAC: 6 – 15) ≻ 444
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 333 (HACC : 16 – 23) ≻ 447
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 334 (HACC : 24 – 30) ≻ 450
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 335 (HACC : 31 – 38) ≻ 453
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 336 (HACC : 39 – 46) ≻ 456
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 337 (HACC : 47 – 55) ≻ 459
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 338 (HACC : 56 – 64) ≻ 462
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 339 (HACC : 65 – 72) ≻ 465
≺ CÜZ: 17, KUR'ÂN SAYFASI: 340 (HACC : 73 – 78) ≻ 468

18. CÜZ 471
(MÜ'MİNUN SÛRESİ) 471
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 341 ≻ 471
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 342 (MÜ'MİNUN: 18 – 27) ≻ 474
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 343 (MÜ'MİNUN: 28 – 42) ≻ 477
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 344 (MÜ'MİNUN: 43 – 59) ≻ 480
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 345 (MÜ'MİNUN: 60 – 74) ≻ 483
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 346 (MÜ'MİNUN: 75 – 89) ≻ 486
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 347 (MÜ'MİNUN: 90 – 104) ≻ 489
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 348 (MÜ'MİNUN: 105 – 118) ≻ 492

(NUR SÛRESİ) 495
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 349 - 358 ≻ 495
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 350 (NUR : 11 – 20) ≻ 498
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 351 (NUR : 21 – 27) ≻ 501
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 352 (NUR : 28 – 31) ≻ 504
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 353 (NUR : 32 – 36) ≻ 507
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 354 (NUR : 37 – 43) ≻ 510
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 355 (NUR : 44 – 53) ≻ 513
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 356 (NUR : 54 – 58) ≻ 516
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 357 (NUR : 59 – 61) ≻ 519
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 358 (NUR : 62 – 64) ≻ 522

(FURKAN SÛRESİ) 523
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 358 - 365 (FURKAN : 1 – 2) ≻ 523
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 359 (FURKAN : 3 – 11) ≻ 525
≺ CÜZ: 18, KUR'ÂN SAYFASI: 360 (FURKAN : 12 – 20) ≻ 528

19. CÜZ 531
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 361 (FURKAN : 21 – 32) ≻ 531
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 362 (FURKAN : 33 – 43) ≻ 534
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 363 (FURKAN : 44 – 55) ≻ 537
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 364 (FURKAN : 56 – 67) ≻ 540
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 365 (FURKAN : 68 – 77) ≻ 543

(ŞUARA SÛRESİ) 546
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 366 - 375 ≻ 546
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 367 (ŞUARA : 20 – 39) ≻ 549
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 368 (ŞUARA : 40 – 60) ≻ 552
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 369 (ŞUARA : 61 – 83) ≻ 555
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 370 (ŞUARA : 84 – 111) ≻ 558
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 371 (ŞUARA : 112 – 136) ≻ 561
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 372 (ŞUARA : 137 – 159) ≻ 564
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 373 (ŞUARA : 160 – 183) ≻ 567
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 374 (ŞUARA : 184 – 206) ≻ 570
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 375 (ŞUARA : 207 – 227) ≻ 573

(NEML SURESİ) 576
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 376 - 384 ≻ 576
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 377 (NEML : 14 – 22) ≻ 579
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 378 (NEML : 23 – 35) ≻ 582
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 379 (NEML : 36 – 44) ≻ 585
≺ CÜZ: 19, KUR'ÂN SAYFASI: 380 (NEML : 45 – 55) ≻ 588

20. CÜZ 591
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 381 (NEML : 56 – 63) 591
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 382 (NEML : 64 – 76) 594
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 383 (NEML : 77 – 88) 597
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 384 (NEML : 89 – 93) 600

(KASAS SÛRESİ) 601
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 384 - 395 601
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 385 (KASAS : 6 – 13) 603
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 386 (KASAS : 14 – 21) 606
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 387 (KASAS : 22 – 28) 609
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 388 (KASAS : 29 – 35) 612
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 389 (KASAS : 36 – 43) 615
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 390 (KASAS : 44 – 50) 618
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 391 (KASAS : 51 – 59) 621
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 392 (KASAS : 60 – 70) 623
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 392 (KASAS : 60 – 70) 624
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 393 (KASAS : 71 – 77) 627
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 394 (KASAS : 78 – 84) 630

(ANKEBUT SÛRESİ) 634
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 395 634
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 396 (ANKEBUT : 7 – 14) 635
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 396 (ANKEBUT : 7 – 14) 636
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 397 (ANKEBUT : 15 – 23) 638
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 397 (ANKEBUT : 15 – 23) 639
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 398 (ANKEBUT : 24 – 30) 641
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 398 (ANKEBUT : 24 – 30) 642
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 399 (ANKEBUT : 31 – 38) 644
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 399 (ANKEBUT : 31 – 38) 645
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 400 (ANKEBUT : 39 – 45) 647
CÜZ: 20, KUR'ÂN SAYFASI: 400 (ANKEBUT : 39 – 45) 648

21. CÜZ 651
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 401 (ANKEBUT : 46 – 52) 651
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 402 (ANKEBUT : 53 – 63) 653
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 402 (ANKEBUT : 53 – 63) 654
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 403 (ANKEBUT : 64 – 69) 657

(RUM SÛRESİ) 658
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 403 - 409 658
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 404 (RUM : 6 – 15) 660
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 405 (RUM : 16 – 24) 663
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 406 (RUM : 25 – 32) 665
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 406 (RUM : 25 – 32) 666
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 407 (RUM : 33 – 41) 669
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 408 (RUM : 42 – 50) 672
CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 409 (RUM : 51 – 60) 675
İÇİNDEKİLER 678